SIGNATURA: I 270

N° 48

L 19.

48 I 135
270

Prologus

Incipit prologus ſancti Hieronymi car
dinalis preſbyteri: in libros Uitaſpatrum
ſanctorum Egyptiorum. etiam eorum qui
i Scithia [illegible]baida atqꝫ Meſopotamia
morati ſunt: non ſolum quos oculis vidit:
maximoqꝫ labore conſpexit: veruꝫ ⁊ q̄pplu
ra a fide dignis relata conſcripſit notabili
diligentia. Deniqꝫ aliorum etiam autenti/
corum libellos fideliter e greco i latinum
tranſtulit: ⁊ ab aliis tranſlata pro ſui perfe
ctione huic operi inſeruit.

Benedict⁹ deus qui vult
omnes homines ſaluos fieri. ⁊ ad agnitio/
nē veritatis venire. q etiā noſtrū iter dire
xerat ad egyptū. Et oſtēdit nobis mirabi/
lia magna ad poſteritatis memoriā pfutu
ra: ex quibus nō ſoluꝫ nobis cauſa ſalutis
oriretur: verū ⁊ hiſtoria ſalutaris atqꝫ ad
doctrinā pietatis aptiſſima conderet. que
virtutis iter agere volētib⁹ geſtoruꝫ pre
cedētiū ſide ampliſſimū tramitē pandat.
Quāuis ad tātarū rerū narrationē minus
idonei ſimus: nec dignū videatur ingētiū
rerꝫ exiguos ac paruos fieri auctores: pre
celſaſqꝫ vtutes humili narrare ſermone.
tamē quoniā fratꝝ caritas eoꝝ qui i mōte
ſacto oliueti cōmanēt hoc a nobis frequē
ter expoſcit: vt egyptioꝝ monachoꝝ vitā.
vtuteſqꝫ animi. Et cultū pietatis atqꝫ ab
ſtinētie robur quod i eis corā vidim⁹ ex/
plicemus: precib⁹ ipſoꝝ qui hoc iperāt ad/

Uitaſpatrum

inuadū me credēs aggrediar. nō tā ex ſti/
lo laudē requirēs q̄ꝫ ex narratione rerum
edificationē futurā legētibus ſperās. [illegible]uꝫ
geſtorū vnuſquiſqꝫ iflāmatus exēplis hor
reſcere quidē ſeculi illecebras. ſectari ve/
ro quietē: ⁊ ad pietatis iuitatur exercitia.
Uidi ergo ⁊ hic vidi theſaurū xpi i huma
nis abſcōditū vaſculis: queqꝫ theſaurum
repertū nolui tanq̄ꝫ inuidus occultare: ſed
quaſi p multis iuentū pferre in mediū. ⁊
facere cōmunē: certus q quāto plures ex
eo fuerint ditati: tāto mihi amplius acqui
reretur. Ego eniꝫ locupletior fiā cū alioꝝ
ſalus miniſterii mei fuerit queſita merci/
monio. In principio ergo narrationis no/
ſtre adeſſe nobis pcamur gratiaꝫ dñi nři
Jeſu xpi: cui⁹ virtute omnia hec pietatis
exercitia apud egypti monachos habent.
Uidimus eni apud eos multos patres
celeſteꝫ vitā i t'ra poſitos agētes: ⁊ nouos
quoſdā pphetas taꝫ virtutibus animi. q̄ꝫ
vaticinādi officio ſuſcitatos: qbus ad teſti
moniū meritoꝝ nec ſignorū quidē ac pdi/
gioꝝ deerat efficacia. Et merito. Cur eni
q nihil terrenū nihil carnale cupiūt nō ac
cipiūt celeſtē poteſtateꝫ? Nōnullos nāqꝫ
eoꝝ ita ab omni malitia ⁊ cogitatione ⁊
ſuſpitiōe vidim⁹ alienos: vt nec ſi aliquid
mali adhuc gereret in ſeculo meminiſſent
Tāta i eis erat trāquillitas animi tātuſqꝫ
inoleuerat eis bonitatis affect⁹: vt merito
de eis dictū ſit. Pax multa diligētib⁹ no
mē tuū dñe. Cōmanēt aūt per heremū di
ſperſi ⁊ ſeparati cellulis: ſꝫ caritate cōnexi
Ob hoc aūt dirimūtur habitaculis vt ſilē
tii ſui quietem ⁊ itentioneꝫ mentis diui/
na ſectātes nec vox aliqua: nec occurſus
vllus: aut ſmo aliquis ocioſus obturbet
Intētis ergo i ſuo quiſqꝫ loco animis ve/
lut boni patres xpi expectāt aduētū. Aut
tāq̄ꝫ milites paratus i caſtris iperatoris pſē
tiā. vl' vt fideles ſerui aduētantē dñꝫ ſuſti
nēt: libertatē ſibi pariter ⁊ munera largi/
tur. Omnes ergo hi nullā cibi aut idumē
ti aut vlli⁹ hoꝝ ſollicitudinē gerūt. Sciūt
eni quia ſcriptū eſt. Hec omnia gētes co/
gitāt: ipſi vero iuſticiaꝫ ⁊ regnū dei requi/

rū: ⁊ hec omniā ſecūdū ꝓmiſſionē ſaluato
ris apponūtur eis. Deniqꝫ coꝝ plurimi
ſo ꝗ ſi i aliquo neceſſarijs ad vſus corpo/
ris eguerint. nō ad humana ꝑfugia ſed ad
deū verſi: ⁊ ab ipſo tanꝗ̄ a patre poſcētes
que popoſcerint ilico cōſequūtur. Tanta
nanqꝫ i eis fides eſt: que etiā mōtibus vt
trāſferantur: valeat iperare. Unde ⁊ non/
nulli coꝝ irruptiones fluuij in perniciem
vicinaruꝫ regionū cōcitatas orationibus
repreſſerūt. Et pede icedentes aluei eius
profunda digreſſi ſunt. immāeſqꝫ eius be
ſtias peremerunt. Et plurima atqꝫ immē
ſa ſigna que a prophetis ⁊ apoſtolis anti/
quitus geſta fuerāt ꝯſumarūt vt dubitari
nō debeat ipſoꝝ meritis adhuc ſtare mū/
duꝫ. Sed illud valde mirū eſt cuꝫ ſemper
optima ꝗ̄ꝫ rara ſint ⁊ difficilia: i illis ta/
men vtrūqꝫ pariter conueniſſe vt ⁊ nume
ro immēſi ſint ⁊ virtutibus icōparabiles.
Sūt eniꝫ ⁊ alij i ſuburbanis locis: alij per
rura: plures auteꝫ ⁊ egregij ꝑ heremuꝫ di
ſperſi: ⁊ velut quidaꝫ celeſtis exercitus in
ꝓcictu poſitus: atqꝫ i tabernaculis degēs
ad obediētiaꝫ p̄ceptoꝝ regi ſemper intē/
tus: armis orationū pugnās: ⁊ ſcuto fidei
ab inimico inſidiante ꝓtectus: regnuꝫ ſibi
celeſte ꝯquirūt. Sūt ergo ornati moribꝰ:
quieti: lenes: trāquilli: ⁊ caritatis vīculis
velut quadaꝫ germanitate conſtricti. Ad
emulationē ꝟo ꝟtutuꝫ: certamē ingēs ex/
ercent ⁊ agones. Studet eniꝫ vnuſquiſqꝫ
clemētior altero benignior: hic humilior. il
le patientior inueniri. Si quis autē ſapiē/
tior ceteris fuerit: hic ita communis erga
oēs ⁊ mediocris exiſtit: vt ſm mādatū do
mini omniū minimꝰ ⁊ oīuꝫ ſeruꝰ eē videat.
Quia ergo dei munere donatuꝫ mihi eſt:
⁊ videre eos: ⁊ intereſſe conuerſatiōi eoꝝ:
⁊ de ſingulis iā nūc q̄ ad memoriaꝫ dn̄s re
duxerit enarrare tētabo: vt hi ꝗ nō vide/
runt eos in corpore: opera eoꝝ diſcētes
vitāqꝫ eoꝝ ꝑfectaꝫ lectionis indicio colli
gētes: ad emulationē ſācti operis inuitē/
tur. ⁊ perfecte patiētie palmaꝫ requirant.

Explicit prologus. Incipit narra
tio de ſancto Joanne egyptio heremita.

PRimuꝫ igitur tāꝗ̄
vere fundamentum noſtri ope/
ris ad exemplum bonoꝝ omnium ſu/
mamus egyptium Joannem: qui vere eti
am ſolus ſatis ſuperqꝫ ſufficiat religioſas
⁊ deo deuotas mentes ad virtutum cul
men erigere. ⁊ ad perfectionis veſtigia cō
citare. Hunc enim vidimus in Thebaidis
ꝑtibus i heremo: q̄ adiacet ciuitati Lyto:
i rupe quadā mōtis ardui cōmanētē. Aſcē
ſus ad eū difficilis: aditus monaſterij eius
obſtructꝰ ⁊ clauſus: ita vt a quadrageſimo
etatis ſue anno vſqꝫ ad nonageſimuꝫ: quē
tunc gerebat: cum eum vidimus monaſte
riuꝫ eius nullꝰ itrauerit. Aduenientibꝰ ꝟo
ꝑ feneſtrā ſe videdū p̄bebat: ⁊ ide eis vel
verbū dei ad edificationē: vel ſiqua fuiſ/
ſent ꝯſolatiōis reſpōſa reddebat. Mulie/
ruꝫ tn̄ illuc nulla nec ad cōſpectū quidem
eiꝰ acceſſit: ſed ⁊ viri raro: ⁊ certis ꝗbuſqꝫ
tꝑibus. Cellā ſane hoſpitalē extrinſecus fi
eri permiſit: in qua aduentantes e longin
quis regionibus paululuꝫ requieſcerēt: ipſe
ꝟo itrinſecus ſolus ſoli deo vacās: nō die
bus nō noctibꝰ a colloquijs dei ⁊ oratiōe
ceſſabat: diuinuꝫ illud ⁊ qd̄ ſuper oēꝫ mē/
tem eſt: tota mentis puritate conſectans.
Quāto eni ſe ab humāis curis ⁊ collogis
ſequeſtrabat: tāto illi vicinior ⁊ ꝓpingor
deus erat. In tāta deniqꝫ mētis ſue ſince
ritate ꝑſeuerat: vt nō ſolū eoꝝ q̄ erāt ſciē/
tiam conſequeretur a domino: verum et
eorum que futura erant preſciētiam me/
reretur. Euidenter nanqꝫ ei dominus ꝓ/
phetie gratiam contulit. ita vt non tantuꝫ
ciuibus ⁊ prouincialibus ſuis ſi forte per/
cunctaretur futura p̄diceret: ſed ⁊ impe/
ratori Theodoſio. vel quos belli exitus
habiturus eſſet vel quibus modis victo/
riam caperet de tyrannis: ſed ⁊ quot irru/
ptiones paſſurus eſſet gentium barba/
rarum ſepe predixerit. Quodam etiam
tꝑe cū gēs ethiopum romanū militem cir
ca cirenen: que prima ē ex ethiopie ꝑtibꝰ
Thebaidis ciuitas: incurſaret: ⁊ ſtrages
plurimas noſtrorum dediſſet: predamqꝫ

duxiſſet: venienti ad ſe romano duci: ⁊ me
tuēti ꝯfligere cū eis eo ꝙ exiguus ei erat
militum numerus: ⁊ hoſtilis contra ſe innu
mera multitudo: Joānes ſtatutū deſignās
dieꝫ: ꝓperge inquit ſecurꝰ: die enim qua di
xi ⁊ hoſtē ꝓſternes ⁊ ſpolia capies: p̄dāqꝫ
reuocabis. Qd̄ cum fuiſſet impletū etiam
apud auguſtuꝫ: quia carꝰ acceptuſqꝫ futu
rus eſſet predixit. Hec apud illū ꝓphetie
gratia habebatur: vt magis hoc illoꝝ qui
percunctabant̄ ꝗ̄ ſuis meritis aſcriberet.
Dicebat enim: non ꝓ ſe hec: ſꝫ pro illis qui
audiūt a domino p̄nūciari. Aliud quoqꝫ
per eum mirum valde dominus oſtendit.
Tribunus quidam ad agendū militē per/
gens venit ad eū: ⁊ obſecrare eū cepit: ut
permitteret etiā coniugeꝫ ſuaꝫ venire ad
ſe. Multa nanqꝫ eā dicebat pertuliſſe pi/
cula ob hoc tn̄ vt faciē eius videret. Tūc
ille negat ſibi vnꝗ̄ moris fuiſſe vidēdi mu
lieres: ⁊ p̄cipue ex quo i illius rupis ſe mo
naſterio cōcluſiſſet. Tribunꝰ perſiſtit ob/
ſecrando ⁊ confirmādo: ꝙ niſi videret eū
eſſet ſine dubio i multa triſticia peritura.
Cūqꝫ iterum ac ſepius eadē precaretur.
⁊ cauſam mortis euꝫ ſue coniugis confir/
maret futuꝝ: atqꝫ īde interitum vnde ſa/
lutem ſperauerat accepturaꝫ: tunc fidem
⁊ importunitateꝫ eiꝰ aſpiciens ſenior: va/
de inquit videbit me coniunx tua hac no/
cte: non tamē veniet huc: ſed in domo ſua
atqꝫ i lecto ſuo manebit. Poſt hec ꝟba ab
ſcedit vir: ambiguitatē reſponſi i pectore
ſuo verſans. Cūqꝫ hec etiaꝫ cōiugi nūciaſ
ſet: ſimili mō nihilominꝰ etiā mulier ſermo
nis icerto fatigabat̄. Sed vbi ſomni tem
pus aduenit: adeſt homo dei ꝑ viſuꝫ: ⁊ ad/
ſiſtens mulieri: fides inqt tua magna eſt o
mulier: ⁊ ideo veni ꝯ̄ſiderio tuo ſatiſface
re: te tamē moneo: non vt faciem copora
lem ſeruoruꝫ deſideres dei: ſed vt geſta ⁊
actus per ſpiritum contempleris. Spiritꝰ
enim eſt qui viuificat: nā caro non prodeſt
quicꝗ̄. Ego auteꝫ non quaſi iuſtꝰ aut pro
pheta vt putas: ſꝫ pro fide veſtra interceſ
ſi pro vobis apud deū: ⁊ cōceſſit tibi oīum
morborum quos i corpore tuo pateris ſa/
nitatem. Eris ergo ex hoc ſana: ⁊ tu ⁊ vir
tuus: ⁊ benedicetur domus veſtra. Sed ⁊
vos memores eſtote beneficij a dō vobis
collati: ⁊ timete dominū ſemper: nec āpliꝰ
ꝗ̄ ſtipēdijs veſtris debetur aliquid requi
ratis. Sufficiat ergo tibi h̄ ꝙ vides me in
ſomnis: ⁊ amplius nō requiras. Euigilās
autem mulier indicauit viro ſuo que vide
rat queqꝫ audierat: ſꝫ ⁊ habitū viri ⁊ vul
tuꝫ atqꝫ omnia ſigna eius expoſuit. Sup
que āmiratꝰ vir eiꝰ: regreſſus ad hominē
dei gratias refert: ⁊ accepta ab eo benedi
ctione perrexit in pace. Alio quodaꝫ tem
pore prepoſitus quidam militum venit ad
eum: cuius vxor grauida ab eo relicta eſt
in domo ſua. At illa ipſa die. qua ille ad be
atum Joannem venerat: partuꝫ edens pe
riclitabatur. Tunc ſanctus homo dei: ſi ſci
res inquit donum dei: ⁊ quia tibi hodie na/
tus ē filius: gratias ageres domino. Sed
ſcito matreꝫ pueri periclitatam: aderit ta/
men dominus: ⁊ inuenies eam ſanam. Fe/
ſtina ergo ⁊ redi i domum tuam: ⁊ inuenī
es puerum ſeptem dierum: ⁊ vocabis no/
men eius Joanneꝫ: hic nutriatur in domo
tua abſqꝫ vlla contaminatione gentili ſe/
ptem annis: quibꝰ peractis trade euꝫ mo
nachis erudienduꝫ ſanctis ⁊ celeſtibus di
ſciplinis. Multis preterea ad ſe venien
tibus ſiue prouincialibus ſiue peregrinis:
cum res popoſciſſent: occulta cordis eoꝝ
īdicabat: ⁊ ſiquid forte peccati ab eis i oc/
culto fuiſſet admiſſum ſecretius corripiēs
arguebat: ⁊ ad emendationem ac peniten
tiam ꝓuocabat. Nili quoqꝫ fluminis ſiue
abundantia aquaruꝫ ſiue penuria futura
eſſet predicebat: ſed etſi forte ex offenſa
hominum: plaga aliqua ⁊ correptio a do/
mino immineret: ſimiliter premonebat: ⁊
ſi quid cauſe eſſet pro qua itroduceretur
fames aut caſtigatio deſignabat. Sani
tates quoqꝫ ⁊ curas corporum ita depo/
ſcentibus conferebat vt omnem ex hoc
iactantiam fugeret Non enim permitte
bat ad ſe incommodātes deferri: ſed bene
dicens oleum dabat: ex quo peruncti ſani
fierēt: a quacunqꝫ ifirmitate tenerentur.

Senatoꝛis cuiuſdaz aliquādo vxoꝛ exce/
cata eſt:hec deprecabatur viruz ſuuz: vt
eam perduceret ad hominem dei. Cui cuz
reſpōderet vir ſuus:nō ei eſſe moꝛis vidē
di mulierem: rogat vt indicaret ei tātum/
modo imbecillitatis ſue cauſā. ⁊ depreca/
retur vt oꝛationem faceret pꝛo ſe. Cumq;
legationem pertuliſſet vir eiꝰ ad euz:oꝛās
⁊ benedicens oleum mittit ad illā. Ex quo
per triduum cōtingens oculos ſuos viſuz
recepit: ⁊ dõ gratias egit. Sed ⁊ multa
eius ſunt geſta:que narrare ſatis lōgū eſt.
Unde omiſſis his iterim que auditu com/
perimus ad ea que oculis noſtris cōſpexi/
mus:veniamus. Septē fuimꝰ ſimul fra
tres comitātes:qui ad cū venimus. Cūq;
ſalutaſſemꝰ cū.omniq; nos leticia ſuſcepiſ
ſet: ⁊ vnunquēq; noſtrum gratifice allo/
queretur:rogatus a nobis oꝛationē ſimul
ac benedictionez dare. Hoc eniz moꝛis ē
apud egyptios mōachos: vt vbi aduene/
rint fratres:ſtatiz per oꝛationē ſibi inuicē
federētur. Interrogabat ſiquis in nobis
eſſet clericus. Et vt omnes negauimꝰ re
ſpiciens ad ſingulos: itellexit eſſe inť nos
quēdam qui huiꝰerat oꝛdinis:ſz latere cu
piebat. Erat eniz diaconꝰ.⁊ hoc pͤter vnū
ſolum:qui ei fidus erat:etiam ipſi itineris
comites ignoꝛabāt. Uiſurus eniz tales ac
tātos viros humilitatis gratia celare vo
luit gradus ſui honoꝛez: vt inferioꝛ habe
retur in oꝛdine his quibus ſe lōge inferi
oꝛez eſſe meritis indicabat. Sāctus ergo
Joannes vt eum vidit: equidem cum eſ
ſet adoleſcentioꝛ ceteris digito oſtendens
eum:hic inquit diaconꝰ eſt. Et cuz adhuc
negaret:apprehendens euz manu ſua ex
oſculatus eſt:⁊ dicit. Noli fili negare gra
tiam dei: ne incurras pꝛo bono malū:pꝛo
humilitate mendacium. Cauenduz nanq;
eſt omni modo mendaciuz: ſiue pꝛo malo:
ſiue etiam pꝛo bono pꝛoferri videatur:qa
omne mendaciuz non eſt ex deo:ſed ſicut
ſaluatoꝛ dicit a malo ē. At ille his auditis
quieuit:blandaz nanq; eius coꝛꝛeptionez
equanimiter tulit:⁊ cuz oꝛationem domi/
no obtuliſſemus:poſt finē vnus ex fratri/
bus noſtris tertiano typo ideſt febre gra
uiſſime vexabatur: ⁊ rogabat hominem
dei: vt ab eo curaretur. Qui ait ad eum.
Rem tibi neceſſariam cupis abijcere.
vt eniz coꝛpoꝛa nitro vel alijs huiuſmodi
liniamētis abluuntur a ſoꝛdibus:ita aie a
languoꝛibus alijſq; huiuſmodi caſtigatio
nibꝰ purificāť. Et poſtq̃ de his nobis mul/
ta per doctrinaz myſticaz diſſeruit:bene/
dicens tamen oleuz dedit ei. Quo perun/
ctus eger omnem continuo abundanti
az fellis euomuit:⁊ ſaniſſimus redditꝰ pe/
dibus ſuis ad diuerſoꝛium redijt. Poſt
hec iubet officia erga nos humanitatis
atq; hoſpitalitatis expleri: ⁊ coꝛpoꝛis cu/
ram geri. Ipſe vero ſui negligens:noſtri
ſollicitus erat. Jaz eniz continuo vſu ⁊ iu
gi conſuetudine.nec recipere cibum niſi i
veſperuz poterat: ⁊ hunc exiguum. Erat
autem attenuati ⁊ aridi coꝛpoꝛis:pꝛe ab/
ſtinentia. capilli eiꝰ ⁊ barba quaſi ex lan/
goꝛe nimio rara ⁊ tenuis: vtpote quez nul
lus ſufficiens cibus nutriret:nec letioꝛ ali/
quis humor infunderet. Obſeruabat enī
tunc:cum iaz nonagenariaz vt ſupradixi/
mus ageret etatem: vt nullum: vt paucis
vtar verbis:per ignem paratum ſumeret
cibū: Igitur poſt hec hoſpitalitatis officia
regreſſos ad ſe ſedere nos iubet: ⁊ tūc de
mum quidem: vnde uel cur aduenerimus
inquirit:cuz iam nos letos ⁊ omni cū gau
dio tanq̃ notos pꝛopꝛios ſuſcepiſſet. Cūq;
reſpondiſſemus q̄ de hieroſolymis ad cū
vtilitatis ⁊ pꝛofectus anime noſtre cauſa
veniſſemus: vt ea que oliz ad audituz no/
ſtrū fama ptulerat: ipſi nūc oculis noſtris
cerneremus.quomodo quidez tenaciꝰſo/
lent inherere memoꝛie:ea que oculus vi/
derit q̃ que auris audierit. Tunc bea/
tus Joānes vultu placidiſſimo ⁊ quaſi ſub
ridens ex abūdantia leticie:hoc modo re
ſpondit ad nos. Miror inquit admoduz
dulciſſimi pueri laboꝛem vos tāti itineris
ſuſcepiſſe:cum nihil ad hec dignuz i nobis
videre poſſitis. Homines enim ſumus hu
miles ⁊ exigui:nihil habētes i nobis quod
vel expeti debeat vel mirari. Et tamen

etiaz ſi eſſet aliquid in nobis ſm opinionē
veſtrā:nūquid tale quale legitis i pꝛophe
tis dĩ ⁊ apoſtolis? Qui vtiq; ob hoc i oībꝰ
dei eccleſiis recitanť: vt exempla vite ho
minibus nō de lōginqs ⁊ peregrinis locis
querantur: ſz domi vnuſquiſq; ⁊ apud ſe
habeat qd̃ debeat imitari. Unde plurimū
miroꝛ itentionem veſtri laboꝛis ac ſtudij:
q̄ pꝛofectus anime veſtre cauſa:tātas ſu
perare regiōes tātoſq; laboꝛes adire vo/
luiſtis: cum nos eouſq; pigritia deſidiaq;
cōſtringat: vt nec cellulas noſtras pgredi
audeamus. Uerūtamen quoniaz putatis
eſſe i nobis aliquid ex q̊ pꝛoficere debe/
atis. Hoc pꝛimum vobis indicanduz eſt.
vt hoc ipſum quod veniſtis ad nos ⁊ tātū
laboꝛem videndi nos ſuſcepiſtis. ne iactā
tiam alicuiꝰ habeatis pꝛoſpectum: vt non
tam pꝛoficere ad animi virtutez q̃ pꝛofer
re ſe ⁊ iactare vnuſquiſq; veſtrū velit: p
eo q̄ viderit eos:q apud alios ex auditu
ſolo cogniti videanť. Graue eſt iactantie
vitiuz ⁊ periculoſuz nimis. ⁊ qd̃ de ipo eti
am perfectionis faſtigio deijcit animas:⁊
ideo hoc uos pꝛimo omnium cauere vo/
lo. Eſt autē ſpecies mali huiꝰ duplex qui
dem: Nonnullis enī accidit in ipſis ſtatiz
initijs cōuerſionis ſue:cuz parum aliquod
vel abſtinentie impenderit. vel pecunie i
pauperes erogauerit: ⁊ cum de eis ita ſen
tire debeāt:quaſi quod impediret abiece
rint. ita agunt ⁊ ita ſentiunt: q̄ſi eminenti
oꝛes ſint illis quibꝰ aliquid elargiti ſunt.
Alia vero eſt iactantie ſpecies:cum quis
ad ſummam virtutez perueniens. non to
tum deo:ſz ſuis laboꝛibꝰ ac ſtudiis depu
tat: ⁊ dum ab hominibꝰ gloꝛiā querit: per
dit eaz q̃ a deo ē: pꝛopter quod filioli mei
fugiamus omni genere iactantie vitium:
ne foꝛte incurramus euz lapſum:quez di/
abolus incurrit. Tunc preterea coꝛdi nr̃o
⁊ cogitationibus precipua adhibenda eſt
diligentia. Obſeruandū nāq; eſt:ne qua
cupiditas. ne qua voluptas praua: ne qd̃
deſiderium vanum: ⁊ quod nō eſt ſecūdū
deum radices in coꝛde noſtro defigat. Ex
huiuſmodi enim radicibꝰ continuo pullu
lant vage ⁊ inutiles cogitationes: ⁊ intan
tum moleſte ſunt: vt nec oꝛātibꝰ nobis ceſ
ſent:nec in conſpectu dei conſiſtentibꝰ no
bis: ⁊ pꝛecibus pꝛo ſalute noſtra offerenti
bus erubeſcant:ſed rapiunt a nobis capti
uam mentē: ⁊ cū coꝛpoꝛe ſtare videamur
i oꝛatione:ſenſu ⁊ cogitatione euagamur
⁊ ducimur per diuerſa. Si quis ergo ē:q
ſe putat renūciaſſe mundo ⁊ operibꝰ dia/
boli:non ſufficit i eo renunciaſſe vt poſſeſ
ſiones ⁊ pꝛedia ceteraq; ſeculi negocia re
liquerit:niſi etiā pꝛopꝛiis vitiis renūciaue
rit: ⁊ inutiles ac vanas abiecerit volupta
tes. Hec enim ſunt de quibꝰ apoſtolus di
cit. Deſideria vana ⁊ nociua: que mergūt
hominem in interituz. Hoc eſt ergo vere
renunciaſſe diabolo ⁊ operibus eiꝰ. Dia
bolus enim per alicuius vitij occaſionē ⁊
pꝛaue voluptatis aditum irrepit i coꝛ no
ſtrum quia vitia ex parte illius ſunt:ſicut
virtutes ex dõ ſunt:ſi ergo ſint vitia i coꝛ
de noſtro:cum venerit pꝛinceps coꝛū dia
bolus quaſi pꝓpꝛio auctoꝛi dāt locuz: ⁊ in/
troducunt eū velut ad poſſeſſionem ſuā.
Et inde ē q̄ nunq̃ huiuſmodi coꝛda pacē
habere poſſunt:nunq̃ quietez: ſed ſemp
cōturbantur:ſemper terrentur: ⁊ nūc va
na leticia:nūc inutili triſticia depꝛimunť.
Habent enim itra ſe habitatoꝛē peſſimū:
cui introeundi ad ſe locū per paſſiones ſu
as ⁊ vitia fecerūt. Econtra ho mēs que
uere renunciauit mūdo:hoc eſt:que abſci
dit ⁊ amputauit a ſe omne vitium: ⁊ nullū
introeunti ad ſe diabolo reliquit aditum:
iracundiam cohibet:furoꝛez repꝛimit:mē
dacium fugit: execratur inuidiaz: ⁊ nō ſo
lum non detrahere:ſed ne malum quidez
ſentire aut ſuſpicari de pꝛoximo ſuo patiť:
que fratris gaudia ſua dicit ⁊ triſtitiaz eiꝰ
ſuaz triſticiā deputat. Que hec ergo ⁊ ho
ruz ſimilia obſeruat mens ſpiritui ſancto
aperit i ſe locum. Qui cum ingreſſus fue/
rit ⁊ illuminauerit eam: ſemper ibi iam
gaudia: ſemper leticia. ſemper caritas:
patiētia longanimitas:bonitas. ⁊ omnes
q ſunt fructus ſpiritus oꝛiuntur. Et hoc
erat qd̃ dicebat dominus i euāgelio. Nō

Senatoꝛis cuiuſdaꝫ aliquãdo vxoꝛ exce/
cata eſt:hec depꝛecabatur viruꝫ ſuuꝫ: vt
eam perduceret ad hominem dei. Cui cuꝫ
reſpõderet vir ſuus:nõ ei eſſe moꝛis vidẽ
di mulierem: rogat vt indicaret ei tãtum/
modo imbecillitatis ſue cauſã. ⁊ depꝛeca/
retur vt oꝛationem faceret pꝛo ſe. Cumq̃
legationem pertuliſſet vir eiꝰ ad euꝫ:oꝛõe
⁊ benedicens oleum mittit ad illã. Ex quo
per triduum cõtingens oculos ſuos viſuꝫ
recepit: ⁊ deo gratias egit. Sed ⁊ multa
eius ſunt geſta:que narrare ſatis lõgũ eſt.
Unde omiſſis his iterim que auditu com/
perimus ad ea que oculis noſtris cõſpexi/
mus: veniamus. Septẽ fuimꝰ ſimul fra
tres comitãtes:qui ad eũ venimus. Cũq̃
ſalutaſſemꝰ eũ.omniq̃ nos leticia ſuſcepiſ
ſet: ⁊ vnunquẽq̃ noſtrum gratifice allo/
queretur:rogatus a nobis oꝛationẽ ſimul
ac benedictioneꝫ dare. Hoc eniꝫ moꝛis ẽ
apud egyptios mõachos: vt vbi aduene/
rint fratres:ſtatiꝫ per oꝛationẽ ſibi inuicẽ
federẽtur. Interrogabat ſiquis in nobis
eſſet clericus. Et vt omnes negauimꝰ re
ſpiciens ad ſingulos: itellexit eſſe inẽ nos
quẽdam qui huiꝰ erat oꝛdinis:ſꝫ latere cu
piebat. Erat eniꝫ diaconꝰ. ⁊ hoc pter vnũ
ſolum:qui ei fidus erat:etiam ipſi itineris
comites ignoꝛabãt. Uiſurus eniꝫ tales ac
tãtos viros humilitatis gratia celare vo
luit gradus ſui honoꝛeꝫ: vt inferioꝛ habe
retur in oꝛdine his quibus ſe lõge inferi
oꝛeꝫ eſſe meritis indicabat. Sãctus ergo
Joannes vt eum vidit: equidem cum eſ
ſet adoleſcentioꝛ ceteris digito oſtendens
eum:hic inquit diaconꝰ eſt. Et cuꝫ adhuc
negaret:apprehendens euꝫ manu ſua ex
oſculatus eſt: ⁊ dicit. Noli fili negare gra
tiam dei: ne incurras pꝛo bono malũ:pꝛo
humilitate mendacium. Cauenduꝫ nanq̃
eſt omni modo mendaciuꝫ: ſiue pꝛo malo:
ſiue etiam pꝛo bono pꝛoferri videatur:qa
omne mendaciuꝫ non eſt ex deo:ſed ſicut
ſaluatoꝛ dicit a malo ẽ. At ille his auditis
quieuit:blandaꝫ nanq̃ eius coꝛreptioneꝫ
equanimiter tulit: ⁊ cuꝫ oꝛationem domi/
no obtuliſſemus:poſt finẽ vnus ex fratri/
bus noſtris tertiano typo ideſt febre gra
uiſſime vexabatur: ⁊ rogabat hominem
dei: vt ab eo curaretur. Qui ait ad eum.
Rem tibi neceſſariam cupis abijcere.
vt eniꝫ coꝛpoꝛa nitro vel alijs huiuſmodi
liniamẽtis abluuntur a ſoꝛdibus:ita ale a
languoꝛibus alijſq̃ huiuſmodi caſtigatio
nibꝰ purificãt. Et poſtq̃ de his nobis mul/
ta per doctrinaꝫ myſticaꝫ diſſeruit:bene/
dicens tamen oleuꝫ dedit ei. Quo perun/
ctus eger omnem continuo abundanti
aꝫ fellis euomuit: ⁊ ſaniſſimus redditꝰ pe/
dibus ſuis ad diuerſoꝛium rediit. Poſt
hec iubet officia erga nos humanitatis
atq̃ hoſpitalitatis expleri: ⁊ coꝛpoꝛis cu/
ram geri. Ipſe vero ſui negligens:noſtri
ſollicitus erat. Iaꝫ eniꝫ continuo vſu ⁊ iu
gi conſuetudine.nec recipere cibum niſi i
veſperuꝫ poterat: ⁊ hunc exiguum. Erat
autem attenuati ⁊ aridi coꝛpoꝛis:pꝛe ab/
ſtinentia. capilli eiꝰ ⁊ barba quaſi ex lan/
goꝛe nimio rara ⁊ tenuis: vtpote queꝫ nul
lus ſufficiens cibus nutriret:nec letioꝛ ali/
quis humoꝛ infunderet. Obſeruabat enĩ
tunc:cum iaꝫ nonagenariaꝫ vt ſupradixi/
mus ageret etatem: vt nullum: vt paucis
vtar verbis:per ignem paratum ſumeret
cibũ: Igitur poſt hec hoſpitalitatis officia
regreſſos ad ſe ſedere nos iubet: ⁊ tũc de
mum quidem: vnde uel cur aduenerimus
inquirit:cuꝫ iam nos letos ⁊ omni cũ gau
dio tanq̃ notos pꝛopꝛios ſuſcepiſſet. Cũq̃
reſpondiſſemus ꝙ de hieroſolymis ad eũ
vtilitatis ⁊ pꝛofectus anime noſtre cauſa
veniſſemus: vt ea que oliꝫ ad audituꝫ no/
ſtrũ fama ptulerat: ipſi nũc oculis noſtris
cerneremus. quomodo quideꝫ tenaciꝰ ſo/
lent inherere memoꝛie:ea que oculus vi/
derit q̃ que auris audierit. Tunc bea/
tus Joãnes vultu placidiſſimo ⁊ quaſi ſub
ridens ex abũdantia leticie:hoc modo re
ſpondit ad nos. Miroꝛ inquit admoduꝫ
dulciſſimi pueri laboꝛem vos tãti itineris
ſuſcepiſſe:cum nihil ad hec dignuꝫ i nobis
videre poſſitis. Homines enim ſumus hu
miles ⁊ exigui:nihil habẽtes i nobis quod
vel expeti debeat vel mirari. Et tamen

etiaꝫ ſi eſſet aliquid in nobis ſm opinionẽ
veſtrã:nũquid tale quale [illegible]gitis i pꝛophe
tis dĩ ⁊ apoſtolis? Qui vtiq̃ ob hoc i oĩbꝰ
dei eccleſijs recitantᷣ: vt exempla vite ho
minibus nõ de lõginqs ⁊ peregrinis locis
querantur: ſꝫ domi vnuſquiſq̃ ⁊ apud ſe
habeat qđ debeat imitari. Unde plurimũ
miroꝛ itentionem veſtri laboꝛis ac ſtudij:
ꝙ pꝛofectus anime veſtre cauſa:tãtas ſu
perare regiões tãtoſq̃ laboꝛes adire vo/
luiſtis: cum nos eouſq̃ pigritia deſidiaq̃
cõſtringat: vt nec cellulas noſtras pgredi
audeamus. Uerũtamen quoniaꝫ putatis
eſſe i nobis aliquid ex q̃ pꝛoficere debe/
atis. Hoc pꝛimum vobis indicanduꝫ eſt.
vt hoc ipſum quod veniſtis ad nos ⁊ tãtũ
laboꝛem videndi nos ſuſcepiſtis. ne iactã
tiam alicuiꝰ habeatis pꝛoſpectum: vt non
tam pꝛoficere ad animi virtuteꝫ q̃ pꝛofer
re ſe ⁊ iactare vnuſquiſq̃ veſtrũ velit: p
eo ꝙ viderit eos:q apud alios ex auditu
ſolo cogniti videantᷣ. Graue eſt iactantie
vitiuꝫ ⁊ periculoſuꝫ nimis. ⁊ qđ de ipſo eti
am perfectionis faſtigio deijcit animas: ⁊
ideo hoc uos pꝛimo omnium cauere vo/
lo. Eſt autẽ ſpecies mali huiꝰ duplex qui
dem: Nonnullis enĩ accidit in ipſis ſtatiꝫ
initijs cõuerſionis ſue:cuꝫ parum aliquod
vel abſtinentie impenderit. vel pecunie i
pauperes erogauerit: ⁊ cum de eis ita ſen
tire debeãt:quaſi quod impediret abiece
rint. ita agunt ⁊ ita ſentiunt: q̃ſi eminenti
oꝛes ſint illis quibꝰ aliquid elargiti ſunt:
Alia vero eſt iactantie ſpecies:cum quis
ad ſummam virtuteꝫ perueniens. non to
tum deo:ſꝫ ſuis laboꝛibꝰ ac ſtudiis depu
tat: ⁊ dum ab hominibꝰ gloꝛiã querit: per
dit eaꝫ q̃ a deo ẽ: pꝛopter quod filioli mei
fugiamus omni genere iactantie vitium:
ne foꝛte incurramus euꝫ lapſum: queꝫ di/
abolus incurrit. Tunc pꝛeterea coꝛdi nr̃o
⁊ cogitationibus pꝛecipua adhibenda eſt
diligentia. Obſeruandũ nãq̃ eſt:ne qua
cupiditas. ne qua voluptas praua: ne qđ
deſiderium vanum: ⁊ quod nõ eſt ſecũdũ
deum radices in coꝛde noſtro defigat. Ex
huiuſmodi enim radicibꝰ continuo pullu
lant vage ⁊ inutiles cogitationes: ⁊ intan
tum moleſte ſunt: vt nec oꝛãtibꝰ nobis ceſ
ſent:nec in conſpectu dei conſiſtentibꝰ no
bis: ⁊ pꝛecibus pꝛo ſalute noſtra offerenti
bus erubeſcant:ſed rapiunt a nobis capti
uam mentẽ: ⁊ cũ coꝛpoꝛe ſtare videamur
i oꝛatione:ſenſu ⁊ cogitatione euagamur
⁊ ducimur per diuerſa. Si quis ergo ẽ:q
ſe putat renũciaſſe mundo ⁊ operibꝰ dia/
boli:non ſufficit i eo renunciaſſe vt poſſeſ
ſiones ⁊ pꝛedia ceteraq̃ ſeculi negocia re
liquerit:niſi etiã pꝛopꝛiis vitiis renũciaue
rit: ⁊ inutiles ac vanas abiecerit volupta
tes. Hec enim ſunt de quibꝰ apoſtolus di
cit. Deſideria vana ⁊ nociua: que mergũt
hominem in interituꝫ. Hoc eſt ergo vere
renunciaſſe diabolo ⁊ operibus eiꝰ. Dia
bolus enim per alicuius vitij occaſionẽ ⁊
praue voluptatis aditum irrepit i coꝛ no
ſtrum quia vitia ex parte illius ſunt:ſicut
virtutes ex deo ſunt:ſi ergo ſint vitia i coꝛ
de noſtro:cum venerit pꝛinceps corũ dia
bolus quaſi pꝓpꝛio auctoꝛi dãt locuꝫ: ⁊ in/
troducunt eũ velut ad poſſeſſionem ſuã.
Et inde ẽ ꝙ nunq̃ huiuſmodi coꝛda pacẽ
habere poſſunt: nunq̃ quieteꝫ: ſed ſemp
cõturbantur:ſemper terrentur: ⁊ nũc va
na leticia:nũc inutili triſticia depꝛimunt.
Habent enim ĩtra ſe habitatoꝛẽ peſſimũ:
cui introeundi ad ſe locũ per paſſiones ſu
as ⁊ vitia fecerũt. Econtra hõ mẽs que
uere renunciauit mũdo:hoc eſt: que abſci
dit ⁊ amputauit a ſe omne vitium: ⁊ nullũ
introeunti ad ſe diabolo reliquit aditum:
iracundiam cohibet:furoꝛeꝫ repꝛimit:mẽ
dacium fugit: execratur inuidiaꝫ: ⁊ nõ ſo
lum non detrahere:ſed ne malum quideꝫ
ſentire aut ſuſpicari de pꝛoximo ſuo patitᷣ:
que fratris gaudia ſua dicit ⁊ triſticiaꝫ eiꝰ
ſuaꝫ triſticiã deputat. Que hec ergo ⁊ ho
ruꝫ ſimilia obſeruat mens ſpiritui ſancto
aperit i ſe locum. Qui cum ingreſſus fue/
rit ⁊ illuminauerit eam: ſemper ibi iam
gaudia: ſemper leticia. ſemper caritas:
patiẽtia longanimitas:bonitas. ⁊ omnes
q ſunt fructus ſpiritus oꝛiuntur. Et hoc
erat qđ dicebat dominus i euãgelio. Nõ

poteſt arboꝛ bonā malos fructus facere:
neque arboꝛ mala fructus bonos facere.
Ex fructibus enim pꝛobatur arboꝛ ⁊ co/
gnoſcitur. Sunt autem nonnulli qui ui
dētur ſeculo renunciaſſe ⁊ curam nō ad/
hibent ad mundiciam coꝛdis neqꝫ vt vi/
tia ⁊ paſſiones reſecent ex anima ſua: mo
reſqꝫ componāt:ſꝫ hoc tantuꝫ ſtudent. vt
videant aliquos ſanctoꝛuꝫ patrum. ⁊ au/
diant ab eis aliqua verba. que narran/
tes aliis: glorientur ſe ab illo vel illo didi/
ciſſe. Et ſicubi foꝛte vel audiendo vel le
gendo parum aliquid ſciētie acquiſierit:
continuo doctoꝛes fieri volunt ⁊ docere.
non ea que egerint:ſed que audierit ⁊ vi/
derint: deſpicientes ceteros. Affectāt ipſi
ſacerdotium. atqꝫ immergere ſe conātur
ad clericatum:neſciētes quia minoꝛis cō
demnatiōis eſt: ſiquis ipſe virtutibus pol
leat ⁊ alios tamen docere non audeat: q̄ꝫ
ſi ipſe paſſionibus ⁊ vitiis pꝛematur: ⁊ ali
os de virtutibus doceat. Sic ergo filioli
mei: neqꝫ fugiendū omnimodis dicimus
clericatum vel ſacerdotium: neqꝫ ruſus
omnimodis expetendum:ſed danda ope
ra eſt: vt vitia quideꝫ a nobis depellātur.
⁊ virtutes animi conquirantur: dei auteꝫ
iudicio relinquendum eſt:quem velit:etſi
velit aſſumere ſibi ad miniſterium. vel ad
ſacerdotium. Non enim qui ſeipſuꝫ īgeſ/
ſerit:ſed quem dominus aſſumpſerit: ille
pꝛobatus eſt. Monachi autē illud opꝰ
eſt pꝛecipuum vt oꝛationem puram offe/
rat deo:nihil habens in conſcientia repre
henſibile:ſicut dominus dixit in euange/
lio. Cum ſteteritis ad oꝛationem. remitti/
te fratribus veſtris ſi quod habetis cōtra
eos:ex coꝛdibus veſtris. niſi enim remi/
ſeritis fratribus veſtris:nec vobis remit/
tet pater veſter celeſtis. Si autem remiſe
ritis fratribus veſtris: ⁊ vobis remittet
pater veſter qui in celis eſt. Si ergo mun
do: vt ſupradiximus:coꝛde aſtiterimꝰ an/
te deum: ⁊ liberi ab omnibus his vitiis ⁊
paſſionibus que ſupradiximuꝰ: poterimꝰ
inquantum poſſibile eſt:etiam deum vi/
dere: ⁊ oꝛantes oculos coꝛdis noſtri ī ipm

dirigere: ⁊ videre inuiſibilem mente non
coꝛpoꝛe:intellectu ſcientie:nō carnis aſpe
ctu. Nemo enim ſe putet poſſe ipſam ſi/
cut eſt diuinam ſubſtantiam contueri: ita
vt ſpēm ſibi aliquam aut imaginē fingat
in coꝛde coꝛpoꝛeam: alicuius imaginis ſi/
milem. Nulla foꝛma ī deo cogitetur: nul
la circumſcriptio:ſed ſenſus ⁊ mens: q̄ ſen/
tiri quidē poſſit: ⁊ perſtringere mētis affe
ctum:non tamē compꝛehendi aut deſcri/
bi aut enarrari valet. Et ideo opoꝛtet cū
omni reuerentia ⁊ metu accedere ad euꝫ.
⁊ ita in eum librare mētis intuitum: vt oē
quicquid poteſt ſplendoꝛis: claritatis: ful/
goꝛis: maieſtatis: mens humana conſpice
re ſuper omnia eē euꝫ ſentiat ſemper: ⁊ h̄
ſicut diximus ſi pura mēte fuerit:nec ul/
lis praue voluptatis ſoꝛdibus occupata:
Et ideo in hoc maxime opoꝛtet operā da
re eos: qui renūciare ſeculo: ⁊ deuꝫ ſequi
videntur:ſicut ſcriptum ē. Uacate ⁊ co/
gnoſcite quoniā ego ſum deꝰ. Si ergo co
gnoueritis deum inquātuꝫ homini cogno
ſcere poſſibile eſt:tunc demum etiam reli
quoꝛum que ſunt:ſcientiaꝫ capiet: ⁊ miſte
ria dei agnoſcet: ⁊ quāto purioꝛ in eo fue
rit mens tāto plura ei reuelat deꝰ: ⁊ oſtē
dit ei ſecreta ſua. Amicus enim iam effici
tur dei: ſicut illi quibus in euāgelio dice/
bat ſaluatoꝛ. Jam non dico vos ſeruos ſꝫ
amicos: ⁊ omne quicquid petierit ab eo
tanq̄ꝫ ab amico caro: pꝛeſtat ei deus. Jp̄e
quoqꝫ virtutes angelice ⁊ cūcta myſteria
diuina: tanq̄ꝫ amicum dei diligunt eum:
⁊ obſequūtur eius petitionibꝰ. Et hic eſt
quem a caritate dei que eſt in x̄po Jh̄u:
neqꝫ moꝛs ſeparat: neqꝫ vita: neqꝫ āgeli/
neqꝫ pꝛincipatus: neqꝫ poteſtates: neqꝫ
alia creatura. Et ideo cariſſimi quādoqui
deꝫ hoc elegiſtis: vt deo placeatis: ⁊ ad ca
ritatem eius p̱ueniatis: date operā alieni
effici ab omni iactantia: ab omni vitio ani
mi: ab oībꝰ delitiis coꝛpoꝛalibꝰ. Delitias
autem coꝛpoꝛales nō ſolum illas putetis
quibꝰ homines ſeculi fruunť:ſed abſtinen
ti delitie credende ſunt quicq̄d pꝛo cupidi
tate ſumpſerit: etiā ſi vile illud ſit. ⁊ quod

in vſu eſſe abſtinentibus ſolet. Aqua de/
niqꝫ ipſa vel panis ſi cuꝫ cupiditate ſuma/
tur. ideſt non vt neceſſitate coꝛpoꝛis: ſed
vt animi deſiderio ſatiſfiat: hoc etiam ab/
ſtinenti in delitiaruꝫ vitiū ducitur. Opoꝛ
tet enim in omnibus conſueſcere: animaꝫ
vitio carere. Jdeo deniq̄ꝫ dn̄s docere vo
lens animaꝫ deſiderijs ⁊ voluntatibus ſu
is reſiſtere: dicebat. Jntrate per anguſtaꝫ
poꝛtaꝫ: quia lata eſt ⁊ ſpacioſa via que du
cit ad moꝛteꝫ: anguſta autem ⁊ arta via ē
que ducit ad vitaꝫ. Lata eſt ergo via ani/
me: cū qualicunq̄ꝫ deſiderio ſuo ſatiſfece
rit: anguſta vero eſt cum voluptatibus ſu
is repugnat. Multum tamen pꝛodeſt ad
hec obtinenda ſecretioꝛ habitatio: ⁊ cōuer
ſatio ſolitaria: quia interdum per occaſio/
nem aduentātium fratruꝫ: ⁊ euntiū ac re/
deuntiū frequentiam: abſtinentie ⁊ parſi/
monie frena laxantur: ⁊ per huiuſmodi oc
caſiones venitur paulatiꝫ in conſuetudi/
nē ⁊ vſum delitiarū: ⁊ ſic interdum etiam
perfecti iam viri capiuntur. Jdeo deniqꝫ
⁊ Dauid dicebat. Ecce elongaui fugiens
⁊ manſi in ſolitudine: expectabam eū qui
ſaluum me faceret a puſillo animo ⁊ tem/
peſtate. Poſtq̄ꝫ auteꝫ multa nobis ſan/
ctus Joannes de iactantie vitio aliiſq̄ꝫ
q̄ꝫplurimis vtiliter diſſeruit: ad vltimum
dixit. Referaꝫ autem vobis: quid etiam
nuper cuidam ex fratribus noſtris accide
rit: vt cautioꝛes vos pꝛecedentia exēpla
conſtituant. Erat quidam apud nos mo/
nachꝰ ī hac vicina heremo cōmanēs: cui
habitaculuꝫ ſpelunca erat: vir ſumme ab
ſtinentie: quottidianum victuꝫ laboꝛe ma
nuuꝫ querēs: in oꝛationibus die noctuqꝫ
perſiſtens. cunctiſqꝫ animi virtutibus flo
rens. Sed hic letis ſucceſſibus elatus: cō
fidere quaſi ī pꝛofectibus ſuis cepit: ⁊ nō
deo totum: ſed ſibimetipſi quod pꝛofece/
rat deputare. Hanc autem eius intuens
animi pꝛeſumptionem tentatoꝛ: continuo
accedit: ⁊ laqueos parat. Quadā nanqꝫ
die ad veſperam: fingit ſpeciē decoꝛe mu
lieris oberrantis per heremuꝫ: que velut
feſſa poſt nimium laboꝛē accedēs ad oſti

um ſpelunce monachi ſe laſſabundam ſi/
mulans ac fatigatam intrinſecus ſemet/
ipſam pꝛoiecit: atqꝫ aduoluta genubꝰ vi/
ri vt miſereatur exoꝛat. Nox enim me in/
felicem inquit in heremo latitanteꝫ com/
pꝛehendit: iube me requieſcere in angu
lo cellule tue: ne foꝛte efficiar nocturnis
beſtijs pꝛeda. At ille pꝛimo miſerationis
obtētu: recepit eā ītra ſpelūcā: regrēs q̄ ei
cauſa errādi p̱ heremū fuerit. Jlla cauſaꝫ
fingit ſatis accurate: ⁊ iteriꝫ venena blā/
dimētoꝝ atq̄ꝫ illecebꝛe virus p̱ oēꝫ textū
narrationis interſerit: nūc ſe miſandam:
nūc etiā defēſiōe dignā oſtēdēs: elegātia
⁊ ſuauitate ſermonis inclinat animū ho/
minis: ⁊ ī affectū ſui illecebꝛoſo amoꝛe de
flectit. Hic iā inť blādioꝛa colloq̄a iocꝰ ri/
ſuſq̄ꝫ miſcentur: manus etiā p̱cax ad men
tuꝫ barbāq̄ꝫ quaſi venerādi ſpecie p̱tēdit.
tuꝫ x̄o palpare ceruicē molliꝰ: colliūqꝫ le
nigare. Quid multa? Ad vltimū captiuū
ducit militē x̄pi. Continuo eniꝫ p̱turbari
intra ſemetipſum: ⁊ libidinis fluctibus
eſtuare cepit nequaq̄ꝫ laboꝝ p̄teritoꝝ: ne
quaq̄ꝫ p̱feſſiōis ac p̱poſiti ſui memoꝛ. Pa
ciſciť cū coꝛdis ſui ꝯcupiſcētia: ⁊ intra ar/
chana cogitationū ſuaꝝ fedus cū falſa cu
piditate cōponit. Jncliat ſtultꝰ latera ſua
⁊ efficiť ſicut equꝰ ⁊ mulꝰ qbꝰ n̄ ē ītellectꝰ.
Atq̄ꝫ vbi obſcenos iā cōabať inire ꝯplexꝰ
illa. vlulatū teterrimū dire vocis emittēs
vmbra vt erat tenuis: p̱ manꝰ āplectentis
elabiť: ipm q̄ꝫ dedecoꝛoſis motibꝰ inanes
auras ſectāteꝫ: fediſſima cū irriſiōe deſe/
ruit. Tūc p̄terea multitudo demonū ī ae
re ad hoc ipm ſpectaculū ꝯgregata: clamo
re īgēti: cū cachinno expꝛobꝛatiōis eleua/
to o īgūt monache mōache q̱ te vſq̄ꝫ ad ce
lū extollebas: quō dimerſus es vſq̄ꝫ ī ifer
nū? Diſce ḡ: q2 q̱ ſe exaltat: humiliabitur.
Tūc ille velut amēs effectꝰ: ⁊ deceptiōis
ſue pudoꝛē n̄ ferēs: grauiꝰ a ſemetip̄o ꝯci
piť. q̄ꝫ fuerat a demonibꝰ deceptus. Cum
eni ꝯbuiſſet reparare ſemetipꝫ: ⁊ renoua
re certamē: ac ſatiſfactione ſui lachꝛymis
⁊ humilitatis fructibꝰ: pꝛioꝛis elatiōis cul/
pam delere: hoc nō faciens ſed deſperans

ſemetipſum ſicut apoſtolus dixit tradidit
omni impudicitie ⁊ iniquitati: regreſſus
eſt enim ad vitam ſecularem: preda de/
monum factus. Refugit nanqꝫ conſpe/
ctus omnium ſanctorum: ne quis poſſet
eum ſalutaribus monitis de precipitio re/
uocare. Si enim reddere ſemetipſum pri/
ori vite ⁊ abſtinētie voluiſſet: recuperaſ/
ſet ſine dubio ⁊ locum ⁊ gratiam. De
nique audite quid ⁊ de alio viro geſtum
ſit: ſimiliter quidem temptato: ſed non ſi/
mili exitu tēptationis effuſo. Fuit quidaꝫ
vir in hac proxima ciuitate vitam turpiſ/
ſimam per omne facinus ducens: ita vt
opinatiſſimus ī flagitiis haberetur. Hic
aliquando dei miſeratione compunctus
ad penitentiam conuertitur: ⁊ intra ſepul
chrum ſe quoddam concludens priorum
ſcelerum pollutiones. lachrimarum fon/
tibus diluebat: diebus ac noctibus in fa
ciem proſtratus: ⁊ nec alleuare quidem
auſus oculos ad celum: neqꝫ voceꝫ emit/
tere: ⁊ nomen dei nominare: ſed ī ſolis ge
mitibus ⁊ fletibus perdurabat: ⁊ tanꝙ
viuens ſepultus de inferno iaꝫ quodam/
modo mugituꝫ cordis gemitumqꝫ redde/
bat. Cūqꝫ in his poſito eo ſeptimana vna
tranſiſſet: noctu ueniunt ad eum demo/
nes in ſepulchro clamantes: ⁊ dicentes.
Quid eſt hoc qđ agis o impuriſſime ⁊ fla/
gitioſiſſime? poſteaꝙ oī ſpurcitia oīqꝫ ī/
puritate ſatiatus es: nunc vis caſtus ⁊ re
ligioſus procedere. ⁊ poſteaꝙ conſenuiſti
in ſceleribus: nec iam ſufficiunt vires ad
facinora delenda: nunc chriſtianus vide/
ri vis: ⁊ pudicus ⁊ penitēs: quaſi vero ali
us tibi iam vllus poſſit dari locus ſatiato
in malis: niſi ille qui tibi nobiſcuꝫ debet.
Unus ex nobis es: alius iam eſſe non po/
teris. Redi ergo magis: redi ad nos: ⁊ qđ
ſupereſt tibi tempus: in perfruenda volu/
ptate non perdas: preparamus abundan
tes delitias. preparamus ſcorta nobiliſſi/
ma ⁊ cuncta alia que florem tibi poſſint
reparare gratiſſime iuuentutis. Quid te/
metipſū vāis ⁊ inanib⁹ ꝯficis cruciatib⁹?
quid temetipſum ante tempus ſupplicijs
tradis? Quid enim aliud eris paſſurus
in inferno: niſi hoc quod nunc tibiipſi con/
citas? Si te pena delectat expecta paulu
lum ⁊ inuenies paratam: nunc interiꝫ fru
ere muneribus noſtris: que dulcia ſemꝑ ⁊
grata duxiſti. Hec ⁊ huiuſmodi plura
exprobrantib⁹ eis: ille iacebat immobilis.
nec auditum quidem ſuum conuertēs ad
eos: nec vllum penitus ſermonem reſpon
dens. Cumqꝫ illi ſepius ⁊ eadeꝫ repeterēt
⁊ alia duriora: nec ille omnino moueret:
in furorem prolapſi demones: vbi vide/
runt verba contemni: verberibus eum
aggreſſi ſunt: multiſqꝫ ſupplicijs excrucia
tum ſeminecem reliquerunt. Nec tamen
in tot tantiſqꝫ cruciatibus moueri ſaltim
potuit a loco: in quo orationis cauſa iacu/
erat. Poſtera die quidam ſuorum requi/
rentes eum humanitatis dūtaxat gratia:
inueniunt penis incredibilibus effectum:
⁊ cauſam percunctantes cum didiciſſent:
rogabant vt cure gratia reportari ſe ad
domum propriam pateretur. Abnegat: ⁊
in eodeꝫ permanet loco. Tunc vero ⁊ ſe/
quenti nocte repetentes demones: graui/
oribus cum verberibus cruciabant. Sꝫ
nec ſic quidem moueri voluit a loco: me/
lius eſſe dicēs morteꝫ ſubire ꝙ vltra de/
monibus obedire. Nihilomin⁹ tertia no
cte multitudo cōuenit demonum: ⁊ abſqꝫ
vlla miſeratione irruentes in euꝫ: omnib⁹
penis cruciatibuſqꝫ conficiunt. Cūqꝫ iaꝫ
corpus defeciſſet in ſupplicijs: extremus
tamen ſpiritus obſiſtebat imperio demo
num. Quod vbi impij peruiderunt. excla
mantes voce magna: viciſti inquiunt vi/
ciſti: ⁊ mox velut virtute quadam celitus
fugati: precipites abſcedunt: nec vltra ei
quicꝙ ſue artis aut ſceleris intendunt.
Ipſe vero intantum virtutibus animi ꝓ/
fecit: ⁊ ita ornatus moribus effectus ē ac
totius diuine gratie gloria repletus: vt
omnis hec regio quaſi e celo eum lapſum
videret: ⁊ vnum eſſe ex numero crederet
angelorū: omnes pene ſimul atqꝫ vno ore
dicentes: hec eſt mutatio dextere excelſi.
Quanti exēplo ei⁹ q tā ſemetipſos deſpe/

rauerant: rurſus ꝑ penitentiā ad ſpem ſalu
tis regreſſi ſunt: ⁊ emēdationē ſui quaꝫ pri
us deſperauerāt: ꝓſumpſerūt: quāti ammi
ratione eius de ipſo iam īferno peccato/
rum retracti ſunt: ⁊ ad virtutis indoleꝫ re
parati? Illo nāqꝫ tanta immutatione con
uerſo: omnibus omnia viſa ſunt poſſibilia
Non ſolum autem emendatio morum flo
rebat in eo ⁊ aſſumptio virtutum: verum
⁊ gratia dei plurima ei collata eſt. Signa
enim ⁊ prodigia que ab eo facta ſunt quā/
tum apud dominum haberet meritum te
ſtabantur. Sic humilitas ⁊ conuerſio bo/
noꝝ omnium materiam prebet: elatio ve/
ro ⁊ deſperatio interitus ⁊ mortis eſt cā.
Ad effugiendum vero periculi lapſuꝫ
⁊ conquirendam dei gratiam: atqꝫ ipſius
diuinitatis euidentiorem noticiam capiē/
dam: plurimum prodeſt ſecretior cōuerſa/
tio: ⁊ heremi interioris habitatio. Quod
vos non tam verbis ꝙ rebus ipſis ⁊ exē/
plis melius docere puto. Fuit quidaꝫ
monachus qui in heremo hac que pre ce/
teris interior eſt: habitabat. Hic cum plu/
res annos in abſtinentia perduraſſet ⁊ ꝓ/
uectus tempore prope iam ad ſenilem ve
niſſet etatem: omni virtutum flore ador/
natus: ac totius continentie magnitudine
ſublimatus. Qui cum in orationibus et
hymnis ſedule deo deſeruiret: tanꝙ me/
rito militi ſuo dominus remunerationes
parat: vtpote qui in corpore adhuc poſit⁹
inſtar angelorum incorporee vite officijs
fungeretur: dignum iudicans annonam
celeſtem prebere ei in deſerto: qui celeſtē
regem peruigilibus preſtolabatur excubi
is: vt digne frueretur celeſtibus alimoni/
is. Uolens ergo deus etiam in hoc ſeculo
remunerare eius fidele propoſitum: ad
prouidentie ſue ſollicitudineꝫ quottidiani
victus eius reuocat curam. Ut enim cibi
vſum popoſciſſet nature neceſſitas: ingre
diens ſpeluncam ſuam: inueniebat men/
ſe panem ſuperpoſitum: mire ſuauitatis:
miriqꝫ candoris. Ex quo refectus: ⁊ grati
as diuine prouidentie referens: rurſus ad
hymnos ⁊ orationes conuertebatur. Ad
quem multe etiam reuelationes: multeqꝫ
de futuris rebus: a deo premonitiones fi
ebant. In his ergo talibus ac tantis profe
ctibus poſitus: quia gloriari quaſi de me/
ritis ſuis cepit: ⁊ celeſtis beneficij munus:
vite ſue meritū duxit. Continuo ſubintrat
eum parua quedam deſidia animi: tam
parua quam nec poſſet aduertere. Poſt
hec creuit maior negligentia: ita vt tardi/
or iam fieret ad hymnos: ſed ad orationeꝫ
pigrius ſurgeret. Pſalmi quoqꝫ ipſi nō ea
qua prius vigilantia ab ipſo canerentur.
ſed vbi parum quid exhibitum fuiſſet ſoli/
ti miniſterij: anima eius quaſi nimio labo/
re fatigata requieſcere feſtinabat: quia ſē
ſus eius reprobus effectus: de ſublimiori/
bus ad inferiora corruerat: ⁊ cogitatiōes
ſue per diuerſa cum precipitia rapiebant.
Erat enim iam in corde eius clandeſtina
quedam ⁊ turpis ac nefanda cogitatio: cō
ſuetudo tamen prior velut ſi decurſus aꝗ
etiam ceſſante remigio adhuc priore impe
tu nauigium ferat: ita ⁊ vetus īſtitutio ad
conſueta homineꝫ officia trahebat: ob quā
cauſaꝫ ⁊ adhuc ſtare in ſuo ſtatu videbat.
Hic ergo cum poſt orationes cibum ſolitū
requiſiſſet ad veſperam: ingreſſus locū: ī q
refici conſueuerat: inuenit ſolitum panem
menſe ſuperpoſitum: ex quo refectus: ni/
hil de eorum que in corde ſuo verſabant
emendatione curauit: neqꝫ immutationis
ſue damna perſenſit: ſed ſpernendo mini/
ma paulatim ſe caſurum non intellexit.
Interea cum graui iam libid nis incēdio
ſtimularetur: ⁊ inflāmatus turpi concupi
ſcentia raperetur rurſus ad ſeculum: illa
interim die cohibuit ſe: ⁊ ſolita hymnoruꝫ
⁊ orationum miniſteria ex more perſoluit:
atqꝫ ingreſſus vt cibum ſumeret panem
quidem inuenit menſe ſuperpoſitum: ſed
aliquantulum ſordidiorem. Ammiratus
eſt et triſtis effectus: intellexit ꝙ ipſum
reſpiceret hoc genus monſtri: tamen cibo
ſumpto refectus eſt. Poſt in diem tertiuꝫ
replicatis vrgeri ſtimulis cepit. occupaue
rant enim cogitationes eius quaſi iam ꝓ/
ſentis ⁊ ſecum poſite: ſecumqꝫ accumben/

tis imago mulieris: quaꝫ ⁊ complecti ſibi
videbatur: ⁊ ad turpes vſus habere ſub
ſtratam. Proceſſit tamen ⁊ ſequenti die
ad ſolita pſallendi ⁊ orandi officia: ſed ſta/
bat vagus oculis: ⁊ mente captiuus. Cū/
qꝫ ſolito ingreſſus ad veſperā requireret
cibum: panem quidem inuenit ſuper men/
ſam: ſed ſordidiſſimum ac aridiſſimum: ⁊
quaſi muribus vel canibus vndiqꝫ corro/
ſum. Tunc ille vt hoc vidit ingemuit: ⁊ la
chrymas fudit: ſed nō ita ex corde nec ita
vberes: q̄ poſſēt flāmā tāti ignis extingue
re. Verūtamē ſumit cibū: ſꝫ neqꝫ q̄lē ꝯſu/
euerat neqꝫ quātū ſolebat. Cum interim
cogitationes eum tanq̄ꝫ cohors barbari/
ca eum vndiqꝫ circūuallāt: ⁊ omni ex par
te in eum tela iaculantur: ac vinctum ca/
ptiuumqꝫ eum ad ſeculum trahunt. Exur
gens ergo: cepit iter agere noctu per here
mum: ⁊ tendere ad ciuitatem: ſed vbi dies
facta eſt: ciuitas quideꝫ adhuc longe abe/
rat. Ipſe vero cum rapidiſſimo eſtu tor/
queretur ⁊ fatigaretur in heremo vndiqꝫ
verſus: cōſiderare oculis cepit ⁊ regrere:
ſicubi eſſet in vicino monaſterium. Et cū
reſpexiſſet fratrū quorundaꝫ cellulam: tē
debat illuc: vt apd̄ eos requieſceret. Quē
vbi adeſſe ſenſere ſerui dei: continuo pre/
currunt in obuiam: ⁊ velut angelum dei
excipientes adorant: pedes lauant: ad ora
tionem inuitant: menſam ponunt: atq̄ꝫ oīa
ſecundum diuinum mandatum complent
caritatis officia. Verum vbi refectus eſt:
⁊ paululum requieuit: ex more quaſi ab
eruditiſſimo patre ceperunt verbum edi/
ficationis expetere ac monita ſalutis inq/
rere. Interrogauere quoqꝫ eum quomo/
do quis diaboli laqueos poſſit effugere:
aut ſiquando turpes iniecerit animo cogi
tatiōes: quomodo depelli poſſint ⁊ abijci.
Tum ille vt compulſus: eſt monita fratri
bus dare: ⁊ ſalutis eos viam docere: ac
de inſidijs demonum quas ſeruis dei
intendunt: facere ſermonem: illos qui/
dem plane ⁊ ſufficienter docuit: ſibi vero
ipſi ſtimulos cōpūctionis īfixit: ⁊ ī ſemet
ipſum regreſſus ait. Quomodo ego ali/
os moneo ⁊ ipſe decipior: aut quomodo

alios corrigo qui meipſum non emendo?
Age ergo miſer: facito ipſe prior que face
re alios doces. Cumq̄ꝫ huiuſmodi increpa
tionibus vteretur aduerſus ſemetipſum:
⁊ intellexiſſet ſe miſerabiliter ſupplantatū
Vale dicens fratribus: continuo ſe curſu
rapidiſſimo in heremum dedit: ⁊ ad ſpelū/
cam de qua diſceſſerat: redijt proſternens
ſe domino in oratione dicens. Niſi domi/
nus adiuuiſſet me: paulomin⁹ habitaſſet
in inferno anima mea. Et iterum: paulo/
minus fui in omni malo: ⁊ paulo minus
conſumauerunt me in terra: In hoc ve
ro completum eſt quod ait ſcriptura.
Frater fratrem adiuuans exaltabitur: ſi/
cut ciuitas munita ⁊ fortis. Poſt hec ergo
permanſit omni vita ſua in luctu ⁊ lachry
mis: videns diuinitus ſibi conceſſum cele
ſtis menſe beneficium perdidiſſe: cepit enī
in labore rurſus ⁊ ſudore vultus ſui man/
ducare panem ſuum. Concluſit autem ſe
intra ſpeluncam: atqꝫ in cilicio ⁊ cinere ia
cens: tādiu lugens flenſq̄ꝫ permanſit ī ora
tionibus: donec aſſiſtens ei angelus domi
ni diceret ad eum. Suſcepit dominus pe
nitentiam tuam ⁊ repropitiatus eſt tibi: ſꝫ
caue ne vltra elatus decipiaris. Venient
ad te autem fratres quos tuipſe docuiſti
deferentes tibi benedictiones: quas ſuſci
pere ne recuſes: ⁊ ſumens cum eis cibum
age gratias deo tuo. Hec autem locu/
tus ſum vobis filioli mei: vt ſciretis quan
ta ſit ī humilitate firmitas ⁊ ī elatiōe rui/
na q̄ꝫ maxima. Ideo deniq̄ꝫ ⁊ ſaluator no
ſter primā beatitudinē de humilitate do/
cuit: dicēs. Bti paupes ſpū q̄m ipoꝝ ē re/
gnū celoꝝ: ſimul huiuſmodi exēplo diſcen
tes: vt cautiores ſitis ne a demonibus ī co
gitationū ſubtilitate ſeducamini: ꝓpterea
enī ⁊ forma huiuſmodi inť mōachos obſ/
uať: vt ſiqs ad eos veniat ſiue vir ille ſeu
mľier ſit: ſiue ſenex ſiue iuuenis: ſiue igno
t⁹ ſiue not⁹: ante oīa ⁊ orō fiat: ⁊ nomē dn̄i
īuoceť: qꝛ ſi fuerit aliq̄ trāſformatio d̄mo/
nis. ꝯtinuo orone fcā diffu giet. Si vo ī co
gitatiōe vr̄a ſuggeſſerit ipi demōes aliqd
vnde laudari d̄beatis ⁊ extolli: n̄ acqeſca/
tis eis: ſꝫ tūc magis voſmetipos hūiliate ī

ꝯſpectu domini: ⁊ pro nihilo ducite: cuꝫ vo
bis illi aliquid de ſectanda laude ſuggeſſe
rint. Deniq̄ꝫ etiam me frequenter demo/
nes noctibus ſeduxerūt: ⁊ neqꝫ orare me
neqꝫ requieſcere permiſerunt: fantaſias
quaſdā per noctem totam ſenſibus meis
⁊ cogitationibus ſuggerentes. Mane vo
velut quadam illuſione: proſternebant ſe
ante me dicentes. Indulge nobis abba
quia laborem tibi incuſſimus tota nocte.
Ego autem reſpondi ad eos. Diſcedite a
me omnes qui operamini iniquitatem: et
non tentetis ſeruum domini. Et vos ergo
filioli quietem ſilentiumqꝫ diligite: ⁊ ſcien
tie operam date: atqꝫ exercete voſmet/
ipſos vt frequenti collatione mentem ve
ſtram puraꝫ exhibeatis deo: ne orationes
veſtre impediantur apud deū. Quis ete/
nim illi bonuꝫ opus agāt: ⁊ ſit in illis pro/
babilis conſcientia: qui iter ſeculares po/
ſiti: exercentur in operibus bonis: ⁊ occu
pant ſemetipſos actibus religioſis ⁊ ſan/
ctis: vel hoſpitalitatem ſectando: vel cari/
tatis miniſterijs obſequendo: vel miſeri/
cordias ac viſitationes aliaqꝫ huiuſmodi
opera explendo: in quibus alijs quidem
boni ſemper aliquid conferant: ſemetipos
tamen caſtos ſeruent. Sunt ergo et iſti
probabiles ⁊ valde probabiles: qui in bo/
nis actibus placēt deo: ⁊ ſunt operarij in/
confuſibiles mandatorum dei: ſed tamen
hec omnia terrenos habent actus: ⁊ erga
materias corruptibiles geruntur. Qui
vero in exercitio mentis deſudat: ⁊ ſpiri/
tales intra ſemetipſuꝫ excolit ſenſus: lōge
illis ſuperior iudicandus eſt. Locum nāqꝫ
intra ſemetipſuꝫ preparat vbi ſpiritus ſan
ctus habitet: ⁊ obliuionem quodammodo
capiens terrenorum: ſollicitudineꝫ gerit:
de celeſtibus ⁊ eternis. Conſtituit eniꝫ ſe/
metipſum ſemper ante conſpectum dei: ⁊
omnes preſentium rerum ſollicitudines
poſt tergū iaciens: ſolo diuini deſiderij co
lore conſtringitur: ⁊ ideo in laudibus dei
poſitus: ⁊ hymnis ⁊ pſalmis die ac nocte
non poterit ſatiari. Hec ⁊ multa alia his
ſimilia beatus Joannes per triduum con

tinuo loquens ad nos animas noſtras re/
fecit ⁊ inuocauit. Ut autem cepimus vel/
le ab eo proficiſci: datis nobis benedictio
nibus: pergite inquit ī pace o filioli: hoc ta
men ſcire vos volo: q̄ꝫ hodierna die victo
rie religioſi principis Theodoſij alexan/
drie nunciate ſunt de Eugenio tyranno.
Neceſſe eſt autem ⁊ ipſum Theodoſium
non multo poſt: propria morte vitam fini/
re. Cumqꝫ profecti ab eo fuiſſemus: hec
ita geſta eſſe ad fideꝫ comperimus: vt ipe
predixerat. Poſt dies autem paucos inſe
cuti ſunt nos quidam fratres: annuncian
tes nobis q̄ꝫ ipſe ſanctus Joannes ī pace
quieuerit. Obitus auteꝫ ipſius talis qui/
dem fuerat. Per triduum inquiunt nullū
ad ſe introire permiſit: ⁊ poſitis genubus
in oratione reddidit ſpiritum: atqꝫ ita per/
rexit ad dominū: cui ē honor: gloria: laus
⁊ imperium: in ſecula ſeculorum amen.
Explicit vita beati Joannis egyptij.
Vita ⁊ geſta ſācti Hor abbatis: cui di/
uinitus collata eſt litterarum ſcientia:

Idimus ⁊ aliuꝫ apd̄ The
baidem venerabilem viruꝫ. Hor
nomine: hic multorum erat monaſteriorū
pater: qui habitu ipſo honoris videbatur
angelici: nonaginta iam agens etatis an/
nos: barba ꝓlixa ⁊ claritatis canicie ſplē/
dida: vultu ⁊ aſpectu ita letus: vt plus ali
quid habere q̄ꝫ in hominis natura ē viſio
ipſa videretur. Hic prius in vltima here/
mo plurimis abſtinentie laboribus exer/
citatus: poſtremo ī vicino vrbis loco mo/
naſteriū inſtituebat. In adiacentib⁹ auteꝫ
habitatiōis ſue locis: diuerſi generis arbo
ruꝫ ſiluas ipſe ꝑ ſe plātaria ponēdo ꝯſeuit
in quibus vt nobis a plurimis ſanctis pa/
tribus affirmatū eſt: ante illius aduētum
nullum omnino virgultum fuit. Ob hoc
autē plantauit hanc ſiluā: vt fratres quos
inibi congregare cupiebat non haberent
neceſſitatem ligni gratia longius euagā/
di: habens curam ⁊ in his que miniſterio
corporis neceſſaria ſunt: ſed precipue ſalu
tis eorum ac fidei. Ipſe tamen cum eſſet

tis imago mulieris: quaʒ ⁊ complecti ſibi
videbatur: ⁊ ad turpes vſus habere ſub
ſtratam. Proceſſit tamen ⁊ ſequenti die
ad ſolita pſallendi ⁊ oꝛandi officia: ſed ſta/
bat vagus oculis: ⁊ mente captiuus. Cū/
qꝫ ſolito ingreſſus ad veſperā requireret
cibum: panem quidem inuenit ſuper men/
ſam: ſed ſoꝛdidiſſimum ac aridiſſimum: ⁊
quaſi muribus vel canibus vndiqꝫ coꝛꝛo/
ſum. Tunc ille vt hoc vidit ingemuit: ⁊ la
chrymas fudit: ſed nō ita ex coꝛde nec ita
vberes: ꝙ poſſēt flāmā tāti ignis extingue
re. Verūtamē ſumit cibū: ſʒ neqꝫ q̄lē ꝯſu/
euerat neqꝫ quātū ſolebat. Cum interim
cogitationes eum tanq̄ʒ cohoꝛs barbari/
ca eum vndiqꝫ circūuallāt: ⁊ omni ex par
te in eum tela iaculantur: ac vinctum ca/
ptiuumqꝫ eum ad ſeculum trahunt. Exur
gens ergo: cepit iter agere noctu per here
mum: ⁊ tendere ad ciuitatem: ſed vbi dies
facta eſt: ciuitas quideʒ adhuc longe abe/
rat. Ipſe vero cum rapidiſſimo eſtu toꝛ/
queretur ⁊ fatigaretur in heremo vndiqꝫ
verſus: cōſiderare oculis cepit ⁊ regrere:
ſicubi eſſet in vicino monaſterium. Et cū
reſpexiſſet fratrū quoꝛundaʒ cellulam: tē
debat illuc: vt apd̄ eos requieſceret. Quē
vbi adeſſe ſenſere ſerui dei: continuo pꝛe/
currunt in obuiam: ⁊ velut angelum dei
excipientes adoꝛant: pedes lauant: ad oꝛa
tionem inuitant: menſam ponunt: atq̄ʒ oīa
ſecundum diuinum mandatum complent
caritatis officia. Verum vbi refectus eſt:
⁊ paululum requieuit: ex moꝛe quaſi ab
eruditiſſimo patre ceperunt verbum edi/
ficationis expetere ac monita ſalutis ing/
rere. Interrogauere quoqꝫ eum quomo/
do quis diaboli laqueos poſſit effugere:
aut ſiquando turpes iniecerit animo cogi
tatiōes: quomodo depelli poſſint ⁊ abijci.
Tum ille vt compulſus: eſt monita fratri
bus dare: ⁊ ſalutis eos viam docere: ac
de inſidijs demonum quas ſeruis dei
intendunt: facere ſermonem: illos qui/
dem plane ⁊ ſufficienter docuit: ſibi vero
ipſi ſtimulos cōpūctionis īfixit: ⁊ ī ſemet
ipſum regreſſus ait. Quomodo ego ali/
os moneo ⁊ ipſe decipioꝛ? aut quomodo
alios coꝛꝛigo qui meipſum non emendo?
Age ergo miſer: facito ipſe pꝛioꝛ que face
re alios doces. Cumq̄ʒ huiuſmodi increpa
tionibus vteretur aduerſus ſemetipſum:
⁊ intellexiſſet ſe miſerabiliter ſupplantatū
Vale dicens fratribus: continuo ſe curſu
rapidiſſimo in heremum dedit: ⁊ ad ſpelū/
cam de qua diſceſſerat: redijt pꝛoſternens
ſe domino in oꝛatione dicens. Niſi domi/
nus adiuuiſſet me: paulomin⁹ habitaſſet
in inferno anima mea. Et iterum: paulo/
minus fui in omni malo: ⁊ paulo minus
conſumauerunt me in terra: In hoc ve
ro completum eſt quod ait ſcriptura.
Frater fratrem adiuuans exaltabitur: ſi/
cut ciuitas munita ⁊ foꝛtis. Poſt hec ergo
permanſit omni vita ſua in luctu ⁊ lachꝛy
mis: videns diuinitus ſibi conceſſum cele
ſtis menſe beneficium perdidiſſe: cepit enī
in laboꝛe rurſus ⁊ ſudoꝛe vultus ſui man/
ducare panem ſuum. Concluſit autem ſe
intra ſpeluncam: atqꝫ in cilicio ⁊ cinere ia
cens: tādiu lugens flenſq̄ʒ permanſit ī oꝛa
tionibus: donec aſſiſtens ei angelus domi
ni diceret ad eum. Suſcepit dominus pe
nitentiam tuam ⁊ repꝛopitiatus eſt tibi: ſʒ
caue ne vltra elatus decipiaris. Venient
ad te autem fratres quos tuipſe docuiſti
deferentes tibi benedictiones: quas ſuſci
pere ne recuſes: ⁊ ſumens cum eis cibum
age gratias deo tuo. Hec autem locu/
tus ſum vobis filioli mei: vt ſciretis quan
ta ſit ī humilitate firmitas ⁊ ī elatiōe rui/
na q̄ʒ maxima. Ideo deniq̄ʒ ⁊ ſaluatoꝛ no
ſter pꝛimā beatitudinē de humilitate do/
cuit: dicēs. Bti paupes ſpū qm̄ ipoꝝ ē re/
gnū celoꝝ: ſimul huiuſmodi exēplo diſcen
tes: vt cautioꝛes ſitis ne a demonibus ī co
gitationū ſubtilitate ſeducamini: ꝓpterea
enī ⁊ foꝛma huiuſmodi int̄ mōachos obſ/
uat̄: vt ſiqs ad eos veniat ſiue vir ille ſeu
mlier ſit: ſiue ſenex ſiue iuuenis: ſiue igno
t⁹ ſiue not⁹: ante oīa ⁊ oro fiat: ⁊ nomē dn̄i
īuocet̄: q2 ſi fuerit aliq̄ trāſfoꝛmatio d̄mo/
nis. ꝯtinuo orone ſcā diffugiet. Si ħo ī co
gitatiōe vr̄a ſuggeſſerit ipi demōes aliqd
vnde laudari d̄beatis ⁊ extolli: n̄ acqeſca/
tis eis: ſʒ tūc magis voſmetipos hūiliate ī

ꝯſpectu domini: ⁊ pꝛo nihilo ducite: cuʒ vo
bis illi aliquid de ſectanda laude ſuggeſſe
rint. Deniq̄ʒ etiam me frequenter demo/
nes noctibus ſeduxerūt: ⁊ neqꝫ oꝛare me
neqꝫ requieſcere permiſerunt: fantaſias
quaſdā per noctem totam ſenſibus meis
⁊ cogitationibus ſuggerentes. Mane ħo
velut quadam illuſione: pꝛoſternebant ſe
ante me dicentes. Indulge nobis abba
quia laboꝛem tibi incuſſimus tota nocte.
Ego autem reſpondi ad eos. Diſcedite a
me omnes qui operamini iniquitatem: et
non tentetis ſeruum domini. Et vos ergo
filioli quietem ſilentiumqꝫ diligite: ⁊ ſcien
tie operam date: atqꝫ exercete voſmet/
ipſos vt frequenti collatione mentem ve
ſtram puraʒ exhibeatis deo: ne oꝛationes
veſtre impediantur apud deū. Quis ete/
nim illi bonuʒ opus agāt: ⁊ ſit in illis pꝛo/
babilis conſcientia: qui iter ſeculares po/
ſiti: exercentur in operibus bonis: ⁊ occu
pant ſemetipſos actibus religioſis ⁊ ſan/
ctis: vel hoſpitalitatem ſectando: vel cari/
tatis miniſterijs obſequendo: vel miſeri/
coꝛdias ac viſitationes aliaqꝫ huiuſmodi
opera explendo: in quibus alijs quidem
boni ſemper aliquid conferant: ſemetipos
tamen caſtos ſeruent. Sunt ergo et iſti
pꝛobabiles ⁊ valde pꝛobabiles: qui in bo/
nis actibus placēt deo: ⁊ ſunt operarij in/
confuſibiles mandatoꝛum dei: ſed tamen
hec omnia terrenos habent actus: ⁊ erga
materias coꝛꝛuptibiles geruntur. Qui
vero in exercitio mentis deſudat: ⁊ ſpiri/
tales intra ſemetipſuʒ excolit ſenſus: lōge
illis ſuperioꝛ iudicandus eſt. Locum nāqꝫ
intra ſemetipſuʒ pꝛeparat vbi ſpiritus ſan
ctus habitet: ⁊ obliuionem quodammodo
capiens terrenoꝛum: ſollicitudineʒ gerit:
de celeſtibus ⁊ eternis. Conſtituit eniʒ ſe/
metipſum ſemper ante conſpectum dei: ⁊
omnes pꝛeſentium rerum ſollicitudines
poſt tergū iaciens: ſolo diuini deſiderij co
loꝛe conſtringitur: ⁊ ideo in laudibus dei
poſitus: ⁊ hymnis ⁊ pſalmis die ac nocte
non poterit ſatiari. Hec ⁊ multa alia his
ſimilia beatus Joannes per triduum con
tinuo loquens ad nos animas noſtras re/
fecit ⁊ inuocauit. Vt autem cepimus vel/
le ab eo pꝛoficiſci: datis nobis benedictio
nibus: pergite inquit ī pace o filioli: hoc ta
men ſcire vos volo: ꝙ hodierna die victo
rie religioſi pꝛincipis Theodoſij alexan/
drie nunciate ſunt de Eugenio tyranno.
Neceſſe eſt autem ⁊ ipſum Theodoſium
non multo poſt: pꝛopꝛia moꝛte vitam fini/
re. Cumqꝫ pꝛofecti ab eo fuiſſemus: hec
ita geſta eſſe ad fideʒ comperimus: vt ipe
pꝛedixerat. Poſt dies autem paucos inſe
cuti ſunt nos quidam fratres: annuncian
tes nobis ꝙ ipſe ſanctus Joannes ī pace
quieuerit. Obitus auteʒ ipſius talis qui/
dem fuerat. Per triduum inquiunt nullū
ad ſe introire permiſit: ⁊ poſitis genubus
in oꝛatione reddidit ſpiritum: atqꝫ ita per/
rexit ad dominū: cui ē honoꝛ: gloꝛia: laus
⁊ imperium: in ſecula ſeculoꝛum amen.

Explicit vita beati Joannis egyptij.

Vita ⁊ geſta ſacti Hoꝛ abbatis: cui di/
uinitus collata eſt litterarum ſcientia:

Idimus ⁊ aliuʒ apd̄ The
baidem venerabilem viruʒ. Hoꝛ
nomine: hic multoꝛum erat monaſterioꝛū
pater: qui habitu ipſo honoꝛis videbatur
angelici: nonaginta iam agens etatis an/
nos: barba plixa ⁊ claritatis canicie ſplē/
dida: vultu ⁊ aſpectu ita letus: vt plus ali
quid habere q̄ʒ in hominis natura ē viſio
ipſa videretur. Hic pꝛius in vltima here/
mo plurimis abſtinentie laboꝛibus exer/
citatus: poſtremo ī vicino vrbis loco mo/
naſteriū inſtituebat. In adiacentib⁹ auteʒ
habitatiōis ſue locis: diuerſi generis arbo
ruʒ ſiluas ipſe p ſe plātaria ponēdo ꝯſeuit
in quibus vt nobis a plurimis ſanctis pa/
tribus affirmatū eſt: ante illius aduētum
nullum omnino virgultum fuit. Ob hoc
autē plantauit hanc ſiluā: vt fratres quos
inibi congregare cupiebat non haberent
neceſſitatem ligni gratia longius euagā/
di: habens curam ⁊ in his que miniſterio
coꝛpoꝛis neceſſaria ſunt: ſed pꝛecipue ſalu
tis eoꝛum ac fidei. Ipſe tamen cum eſſet

in heremo:herbis paſcebatur ꝛ radicibus
quibuſdam: ꝛ hec ei dulcia videbantur:
Aquam vero ſi quando inueniſſet bibe/
bat:orationib⁹ ꝛ hymnis occupans omne
diei tempus ac noctis. Ut autem ad ma/
turam peruenit etatem: apparuit ei ange/
lus dei in heremo per viſum dicens. Eris
in gentem magnam: ꝛ multus tibi popu/
lus credetur: ꝛ erunt q per te ſaluandi ſūt
multa milia hominum. Quantoſcūq; au/
tem in hac vita poſitus conuerteris ad ſa/
lutem: ſuper tantos principatum accipies
in futuro: ꝛ nihil verearis: nunq̄ enim ali/
quid tibi deerit eorum que ad vſum cor/
porum requiruntur: quotiens hec popo/
ſceris a deo. Hec cum audiſſet: ad vicini/
ora loca accedit: ꝛ primo ſolus ſub paruo
tugurio quod ſibi ipſe conſtruxerat habi/
tare cepit: oleribus compoſitis veſcens:
ſolis: interdum etiam poſt continuata ie/
iunia. Litteras primo ignorauit. Cum
autē de heremo ad hec que ſupradiximus
viciniora habitaculis loca acceſſiſſet: da/
ta eſt ei diuinitus gratia: ꝛ cum a fratrib⁹
oblatus ei fuiſſet codex: quaſi olim iam
ſciens litteras legere cepit. Collata eſt ei
ꝛ aduerſus demones etiam virtus: ita vt
multi ex his quos vrgebant demones eti/
am inuiti ad eum raperentur: proteſtan/
tes ſummo cum clamore de meritis eius.
Sed et alias q̄plurimas ſanitates: ope/
rabatur. Congregabantur interim ad
eum plurime multitudines monachorū:
inter quos cum etiā nos adueniſſem⁹: vi/
ſis nobis letiſſimus redditur. Cumq; ſalu/
tans nos oraſſet more ſibi ſolito pedes ho/
ſpitū ꝓprijs manib⁹ lauit: ꝛ docere nos ex
ſcripturis: que ad edificationē vite ac fi/
dei pertinent: cepit. Erat enim ei docendi
gratia a dō collata. Cū itaq; plurima no/
bis ſcripturaꝝ capitula ſapiēter diſſeruiſ/
ſet: rurſus ad orationē cōuertebatur. Cō/
ſuetudo aūt erat ei nō pri⁹ corporalē cibū
ſumere: q̄ ſpiritalē xp̄i communiōē acci/
peret. Qua percepta: poſt gratiarū actio/
nem adhortari nos etiā ad reficiendū ce/
pit: ipſe tamen ſedens nobiſcū nūq̄ ceſſa/
bat aliqd de ſtudijs ſpiritalib⁹ cōmonere
Narrabat ergo nobis tale aliqd. Scio
inquit hominē quēdā in heremo ꝑ tres
continuos annos nullū ſumpſiſſe terrenū
cibū. angelus enim domini tertia quaq;
die eſcā deferebat ei celeſtē. Et hec ei ci/
bus erat ꝛ potus. Et iterū ſcio huiuſmodi
hominē ad quē venerūt demōes in ſpe/
cie celeſtis militie. ꝛ habitu angelorū. cur/
rus igneos agētes. plurimo apparatu. tā/
q̄ magnum aliquem regem deducentes:
iſq; qui ceteris vt rex haberi videbatur:
dicebat ad eum. Impleſti omnia o homo:
supereſt tibi vt adores me: ꝛ trāſferā te ſi/
cut Heliam. Sed monachus hec audiēs:
dicebat in corde ſuo. Quid ē hoc? Quot/
tidie ego ſaluatorē q ē rex meus adoro. hic
ſi eēt ille. quomodo a me hoc poſceret: qđ
ideſinēter me facere ſciret? Et poſt hec re/
ſpondit ad ipſū. Ego habeo meū regē quē
quottidie ſine intermiſſiōe adoro: tu autē
non es rex meus. Et cōtinuo inimicus ad
hec ꝟba nunq̄ comparuit. Uerū hec ille
quaſi de alio nobis narrans ſua geſta ſub
alterius perſona memorabat. Patres tñ
qui aderant: ipſi nobis affirmabāt: ꝙ ipſe
eſſet q hec vidiſſet ꝛ audiſſet. Erat enim
hic magnificus pater: qui inter cetera bo/
na etiam hoc preſtabat aduenientibus fra/
tribus: ꝛ cum ipſo habitare volentibus: ꝙ
faciebat conuocari fratres qui ſecū erāt
ꝛ ī vna die aduenienti fratri cellulā edifi/
cabāt: Et erat in hoc opere magna alacri/
tas fratrum. Unoquoq; eorū feſtinante.
lateres conuehere: aut lutū porrigere. aut
aquam infundere: aut ligna deferre. Ubi
vero perfecta fuiſſet ipē eā omnibus vtē/
ſilibus: vel neceſſarijs inſtructam trade/
bat fratri. hic aliquando cū falſus quidā
frater ad ſe vēiſſet: ꝛ vt videretur nudus
veſtimenta ſua occultaſſet: arguit eū co/
ram omnibus: ꝛ in medium que occulta/
uerat protulit. ꝛ ita pertimuere omnes vt
de reliquo nemo auderet corā ipſo falle/
re. Tanta in eo erat virtus animi. ꝛ tanta
diuine gratie magnitudo: quā abſtinen/
tie labore ꝛ fidei puritate queſierat. Mul/

titudines autem fratrum cum ipſo poſite
tanta gratia erant replete vt cū ad eccle/
ſiam conuenirent: chori eorū veſtibus ac
mentibus reſplendentes: ad imitationem
virtutum celeſtium: in hymnis ꝛ laudibus
dei puigiles viderent. De ſancto Am/
mone abbate triū milium monachorum.

Idimus autē i Thebaida etiā aliū virū noīe Ammonē pa/
trē triū miliū circiter mōachoꝝ q thebe/
nēſij appellabātur ingētis abſtinētie viri:
qbus vſus ē indui colobijs quaſi ſaccis li/
neis: et pelle cōfecta a collo poſt tergū ꝛ
latus deſcendente cōtegi. cucullis etiam
caput operiri: maxime cū ad cibum con/
uentum fuerit. eis etiā velare faciem: ne
alius alium parcius cibum ſumentē de/
prehendat. Eſt autem eis ꝛ in capiendo
cibo ſummum ſilentiū: ita vt nec putetur
in eo loco eſſe aliquis hominū vbi ſedent
ad menſas: ꝛ omnis eorū conuerſatio ita
eſt ī multitudīe poſita quaſi ſit in ſolitudi/
ne: dū ita latet vniuſcuiuſq; abſtinentia:
vt ab alio deprehendi non poſſit. Sedent
ergo ad menſam contingētes magiſq̄ ſu/
mentes cibos: vt nec defuiſſe menſis: nec
tamē ventri ſatiſfeciſſe videātur. Maior
qppe eſt cōtinētie ꝟtus: his abſtinere q̄ ī
oculis habent: ꝛ nō ī manib⁹. De ſancto
Benone angelici ordinis viro ꝛ abbate.

Idimus ꝛ aliū ſenē man/
ſuetudine omnes homines precel/
lentē: abbatē Benonē noīe: de quo aſſe/
rebant fratres qui cum ipſo erant: ꝙ neq;
iuramentum vnq̄ neq; mēdaciū de ore
eius proceſſerit: neq; vllus hominum ira/
tum viderit eum aliquādo: aut ſermonē
ſuperfluum ocioſumq; proferētē: ſꝫ erat
vita eius in ſummo ſilentio: moreſq; tran/
quilli: ꝛ per oīa quaſi angelici ordinis vir.
humilitas quoq; immenſa: ꝛ ī omnibus ꝓ
nihilo ſemetipſum ducens. Deniq; nobis
multum rogantibus vt aliquem ſermonē
ab eo edificationis audiremus: vix impe/
trare potuimus: vt pauca nobis de man/
ſuetudine loqueretur. Hic aliquando cū
beſtia quedā que hyppotamus appella/
ſibi regionē ꝓximā vicinamq; vaſtaret
rogatus ab agricolis venit ad locū. ꝛ cū
ad immanē beluā perueniſſet: ait ad eā
Precipio tibi in noīe Ieſu xp̄i: ne vltra
vaſtes hāc terrā. Tūc illa quaſi āgelo ꝑſe/
quente effugata nuſq̄ oīno cōparuit. Si/
mili modo etiam cocodrillum: ab eo alio
tpe fugatum ꝑhibebant. De Oxirin/
co ciuitate vbi nullus manet hereticus.

Enimus autē ꝛ ad ci/
uitatē quandā Thebaidis noīe
Oxiricū: ī qua tāta religiōis dep̄hēdim⁹
bōa: vt ea nemo digne ſufficiat enarrare
Repletā nāq; eā monachis intrinſecus
vidimus. ꝛ extrinſecus omni ex ꝑte circū/
datam: ꝛ edes publice ſi que in ea fuere: et
templa ſupſtitionis antique habitationes
nūc erāt monachorū: ꝛ ꝑ totā ciuitatem
multo plura mōaſteria: q̄ domus videbā/
tur. Sunt autem in ipſa vrbe que eſt am/
pla valde ꝛ populoſa duodecim eccleſie in
quibus publicus agitur populi cōuentus
exceptis monaſterijs. in quibus per ſingu/
la loca orationū dom⁹ ſūt: que certis tē/
poribus ad oratonē frequentantur. Sed
nec porte ipſe nec turres ciuitatis. aut vl/
lus omnino angulus eius: monachoꝝ ha/
bitationibus vacat quiq; ꝑ omnē partē
ciuitatis die ac nocte hymnos ac laudes
deo referentes vrbem totā quaſi vnam
dei eccleſiā faciūt. Nullus enim ibi inue/
nitur aut hereticus aut pagan⁹: ſꝫ oēs ci/
ues xp̄iani: omnes catholici: vt nihil oīno
differat: ſi epūs ī platea orōnē aut ī eccle/
ſia faciat. Ipi quoq; magīrat⁹ aut pricipa/
les ciuitatis ꝛ reliq ciues ſtudioſe ꝑ ſingu/
las portas ſtatuūt eos q obſuēt vt ſicubi
apparuerit ꝑegrin⁹ aut paup: certatim ad
eū currāt ꝛ q ꝑoccupauerit abducit: vt q̄
ſūt neceſſaria ꝯſequat. De his autē q̄ erga
nos ab ipſis populis geſta ſūt: videntibus
trāſire nos ꝑ ciuitatē ſuā ꝛ velut āgelis oc/
currētib⁹ atq; honorē deferētib⁹ quomō
enarrē. Aut de ipis monachis ꝛ ꝟginib⁹

ꝗrū inumere multitudines vt ſupradixi
mus ī illa vrbe habēt: Regrentes eni a
ſancto epiſcopo loci ipſius vigīti milia vir
ginum: ⁊ deceꝫ milia monachoꝝ inibi ha
beri comperimꝰ. Quorum omnium affe
ctum erga nos ⁊ honoreꝫ quē exhibebāt
vobis exponere nec ſermo ſufficit: nec ve
recūdia permittit: quomodo pallia noſtra
ſciderentur: vnoquoqꝫ nos ſibi rapiente:
⁊ ad ſe adducere cupiēte. Uidimus quoqꝫ
ibi plurimos ſanctorum patrum diuerſas
dei gratias habētes: alios in verbo dei:
alios ī abſtinētia: alios ī ſignis ⁊ virtutibꝰ
miniſtrantes. De ſancto Theone qui
trigita ānis ſilētij habuit obſeruationē.

Jdimus ⁊ alium nō lō

ge ab vrbe ad eā parteꝫ q̄ mittit
ad heremū: nomie Theonē viꝝ ſcm̄ ītra
cellulā ſuaꝫ clauſum ⁊ ſolitariuꝫ: qui ꝓhi
bebatur trigita annis ſilentij habuiſſe cō
tinentiaꝫ: quiqꝫ tam multas virtutes fa
ciebat vt propheta apud illos haberetur.
Conueniebat nanqꝫ ad eum per dies ſin
gulos īfirmorum plurima multitudo: ad
quos ille per feneſtraꝫ manum proferens:
⁊ vniuſcuiuſqꝫ capiti ſuperponens: ac be
nedicēs eos: ſanos ab omni egritudine re
mittebat. Hic etiaꝫ ipſo viſu tam venera
bilis erat: tantāqꝫ reuerētiam gerebat in
vultu: vt inter homines āgelus videretꝰ:
ita letus oculis: ⁊ plenꝰ totius gratie ap
parebat. Huic cum ante paruum tem
pus vt comperimus noctu latrones ſu
perueniſſent: aurum ſe apud eum inuen
turos ſperantes oratione ſola ita vinxit
vt foribus eius affixi mouere ſe omnino
non poſſent. Mane vero cum ad eum
turbe ſolito conueniſſent ⁊ viderent ad
ianuas eius latrones: volebant eos igni
tradere: At ille rerum neceſſitate com
pulſus: vnum ei ſolum locutus eſt ꝟbum:
Sinite inquit iſtos abire illeſos: alioquin
gratia a me fugiet ſanitatum. Populi au
tem vt audierūt hec: cōtradicere non au
dētes: dimiſerūt eos. Latrones ꝟo vidē
tes quod ſecum geſtum ē: abiecta ſceleꝝ
voluntate: preteritoꝝ maloꝝ penitentiaꝫ
gerētes: ad monaſteria vicina confugiūt
atqꝫ ibi emēdationis vite formā modūqꝫ
ſuſcipiūt. Erat auteꝫ ſupradictus vir eru
ditiſſimus: nō ſolum egyptiorum ⁊ greco
rum lingua: ſed etiam ⁊ latinorum: vt ⁊ ab
ipſo ⁊ alijs qui ei aderāt didicimus. Sed
⁊ ipſe releuare cupiēs et conſolari pere
grinationis noſtre laboreꝫ: in tabula ſcri
bens ad nos gratiaꝫ doctrinamqꝫ ſui ſer
monis oſtendit. Erat autem ei cibus abſ
qꝫ ignis opere. Dicebant autem ꝙ et no
ctibus ad heremum progrediens: comi
tatu vteretur plurimo heremi beſtiaruꝫ.
Ipſe vero hauriens aquam de puteo ſuo
⁊ prebens eis pocula: obſequij earum re
munerabatur laboreꝫ. Huius autem rei
manifeſtum dabatur indicium: ꝙ veſti
gia bubalorum caprarumqꝫ et onagro
rum: circa eius cellulam plurima depre
hendebantur. De ſancto Appollonio
confeſſore ⁊ virtutibus eius.

Jdimus ⁊ aliū ſan

ctum virum nomine Apolloniuꝫ
apud Thebaidam in finibus Hermopo
lis: ad quam ciuitatem ſaluatorem cum
Maria ⁊ ioſeph de iudee finibus veniſſe
tradunt: ſecundum prophetiam Eſaie di
centis. Ecce dominus ſedet ſuper nubem
leuem: ⁊ veniet in egyptum: ⁊ commoue
buntur manufacta egyptioruꝫ a facie eiꝰ
⁊ cadent in terram. Uidimus ergo ibi etiā
⁊ templum ipſum in quo ingreſſo ſaluato
re corruiſſe omnia idola in terram ⁊ com
minuta eſſe memorabantur. Uidimus
ergo ſupradictum virum in vicino here
mo: ſub monte quodam habentem mona
ſteria. Erat enim pater monachorum cir
citer quingentoꝝ ⁊ famoſiſſimus in omni
bus Thebaide finibus habebatur. Ope
ra enim magna erant ei: ⁊ virtutes mul
tas ſignaqꝫ plurima ⁊ prodigia faciebat ꝑ
eum deus. A pueritia nāqꝫ in abſtinentia
nutritus eſt: qui cum ad maturam perue
nit etatem: gratia dei ſemper cum ipſo
creuit. Erat enim annorū fere octoginta:

cum eum vidimus: in monaſterioruꝫ con
gregatione florenteꝫ: ſed ⁊ ipſi qui videbā
tur eius eē diſcipuli: ita perfecti erāt ⁊ ma
gnifici: vt omnes pene poſſēt ſigna facere
Quindecim ergo annoꝝ receſſiſſe ad euꝫ
heremū ferebāt: atqꝫ ibi cū quadraginta
annis fuiſſet ī exercitijs ſpiritalibꝰ ꝯuerſa
tus: aiebant voceꝫ dei ad eum delataꝫ di
xiſſe. Apolloni per te perdam ſapientiā ſa
piētium in egypto: ⁊ ītellectū prudentiuꝫ
reprobabo. Perdes aūt mihi ⁊ eos ꝗ īter
ipſos ſūt ſapiētes babylōis: ⁊ oēꝫ culturā de
monioꝝ ſubrues. Perge ꝗ̄ nūc ad loca ha
bitabilia. generabis enī mihi ppl'm ſubſtā
tiuuꝫ ⁊ ꝑfectū: emulatorē operū bonoꝝ.
At ille reſpondens ait. Aufer a me dn̄e ia
ctātiā: ne forte elatus ſuper fratres meos:
cadā ab omnibus bonis tuis. Reſpondit
ad euꝫ rurſus diuina vox. Mitte manuꝫ
tuā ad ceruices tuas: ⁊ quod ꝯphēderis
cōſtringe. Et ſub arena obrue. At ille ſine
mora īiecta manu ad ceruices ſuas. appre
hēdit quaſi paruulū quendā ethiopē. ⁊ cō
tinuo dimerſit cū ſub arena clamātē ⁊ di
centē. Ego ſū ſuperbie demon. Poſt hec
vox ad eum facta eſt a deo dicēs. Perge
nunc: oīa eniꝫ quecūqꝫ a deo popoſceris:
cōſequeris. Ille ergo poſt hec perrexit ad
ea loca: ī quibꝰ homines habitabāt. Tēpo
ribus autem Juliani tyranni hec fiebant.
Fuit autem in locis illis ſpelunca ꝗdaꝫ
heremo vicina: ī qua habitare cepit: inde
ſinenter die ac nocte oratiōibꝰ vacās. cal
qꝫ vt aiebat ꝑ diē cētū vicibꝰ totidēqꝫ no
ctis tempore curuans genua cōſignabat
deo. Cibo auteꝫ magis celeſti ꝙ̄ humano
vtebatur. Indumentuꝫ eius ſtuppeū col
lobiū erat: qđ apđ illos lebites appellāt:
⁊ linteum quo colluꝫ ⁊ caput obuolueret.
Que tamen indumenta permanſiſſe ei ſe
rebāt in deſerto nunqꝫ veterata. Erat er
go in vicino heremi loco in virtute ſpiritꝰ
degens: ſigna ⁊ ſanitates miras efficiens:
quas enarrare ꝓ ſui īmmēſitate: ſicut ab
his ꝗ cū ipo erant ſenioribus cōperimus.
vox nulla ſufficiet. Fama autem magnifi
ca de eo peruulgata cū ammiratiōe oīuꝫ
quaſi ꝓpheta aliquis aut apoſtolus habe
ri cepiſſet: vicinis e regionibus monachi
diuerſis ex locis conueiebant ad eū: ⁊ tā
ꝙ̄ pio patri: magna mūera: ſuas ſinguli ꝗ
qꝫ animas offerebāt. At ille vnumquēqꝫ
eorum tota religione ſuſcipiens: alios ad
bene operādū: alios ad bene intelligendū
ꝓuocabat. Sed ⁊ ipſe prius ea oſtēdebat
exemplis: que verbis docere cupiebat.
Alijs quidem diebus vnūquēqꝫ apud ſe
metipſum exercere abſtinentiaꝫ quā poſ
ſet ſinebat: die vero dominica gratia ca
ritatis ſecuꝫ oēs cibum ſumere hortabat:
cum tamē ipſe ſolitis abſtinentie obſerua
tiōibꝰ deſeruiret: herbis ſolūmodo aut ole
ribus vtēs: nec vſuꝫ aut miniſteriū ignis
admittēs. Hic cū audiſſet iuliani vt ſu
pradiximus temporibus fratreꝫ quēdam
ad militiam cōprehenſuꝫ detineri in carce
re: venit ad eum cuꝫ fratribus conſolandi
gratia: vt moneret eum in neceſſitate te
nere conſtātiam: atqꝫ imminētia contem
nere ac deridere pericula. Tempus enī
ait certaminis adeſt: in quo fidelium men
tes temptationibus probande ſunt ⁊ no
ſcende. Cumqꝫ his ⁊ alijs verbis robora
retur animus adoleſcentis: ſuperuenit cē
turio: ⁊ indignatus cur introire auſus eſ
ſet: claues extrinſecus carceri impoſuit:
ipſum quoqꝫ ⁊ omnes qui cum eo vene
rant pariter concluſit: quo ſcilicet etiam
ipi ſimiliter ad militie detinerētur officiū
Conſtituens quoqꝫ cuſtodes ꝗ̄plurimos
abſceſſit. Medio autem noctis aſtare vi
ſus eſt angelus ingēti luce reſplendens: ⁊
obſtupefactis perterritiſqꝫ cuſtodibꝰ: car
ceris clauſtra patefecit. Tunc vero ipi cu
ſtodes aduoluti ad pedes ſanctoruꝫ: roga
bant eos diſcedere dicētes: melius ſibi eē
mori pro his ꝙ̄ diuie virtuti obſiſtere: que
eorum curam gerebat. Mane vero etiaꝫ
ipſe centurio cum principalibus viris feſti
nus ad carcereꝫ venit: rogans vt diſcede
rēt omnes qui teneri videbātur: dicebat
enim domuꝫ ſuam terremotu magno cō
cidiſſe: ⁊ electos quoſqꝫ famulorum ſuoꝝ
peremiſſe. Sancti ꝟo his auditis hymnū

deo laudeſq̄ cecinerūt: ⁊ regreſſi ad here
mū erāt ī vnū poſiti: ſm apoſtoloꝝ exē/
plum: habentes aīam vnam ⁊ cor vnum.
Pater aūt ſenior docebat eos vt quot/
tidie proficerent in virtutibus: ⁊ inſidias
diaboli quas per cogitationes īferret ho
minibus: ī initijs ſtatī retunderēt. Sic enī
aiebat. Si cōfrigatur caput ſerpentis: oē
eius corpus emortuū redditur. Ob hoc
enim mādat nobis deus obſeruare caput
ſerpētis: vt omnino ſtatim ab initio: nec re
cipiamus malas ⁊ ſordidas cogitationes ī
corde noſtro. Quāto ergo magis diffūdi
non conuenit in ſenſibꝰ noſtris cogitatio/
num fantaſias: quas etiam ab initio recipi
vetat. Sed ⁊ illud monebat: vt ī virtuti/
bus animi alter alterum vincat: nec paria/
tur ſe vnuſquiſqꝫ inferiorem proximo ſuo
fieri. Hinc aūt dicebat. Sciatis ergo vos
ita proficere in virtutibus: ſi nulla vobis
paſſio fuerit dominata erga mundana de
ſideria. Hoc eſt initium donorum dei. Q ſi
etiā ad hoc venerit quis veſtrū: vt ⁊ ſigna
⁊ mirabilia faciat: non extollatur pro hoc.
neque in cogitatione ſua erigatur tanq̄
ceteris prelatus: ſed nec hoc ipm hominibꝰ
debet oſtendere: ꝙ donum gratie huius
acceperit: alioquin ſeducit ſeipſum: ⁊ ipſe
decipitur ⁊ gratiam perdet. Habebat ḡ
hāc magnificā vbi dī doctrinā: ſicut ⁊ nos
etiam ipi ex parte frui ſumus. Sed ⁊ ma
iorem habebat in operibus gratiam. Oē
enim quicquid petiſſet a deo: ſine mora cō
ſequebatur. Sed ⁊ reuelationes ei pluri/
me oſtendebantur. Deniqꝫ ſeniorem frēm
ſuum qui ⁊ ipſe in heremo defunctus ē: cū
quo plurimo tempore egerat vitam perfe/
ctam: vidit in ſomnis in ſede apoſtolica re
ſidentem: atqꝫ vnum ex ipſis hereditatem
ſibi virtutem ⁊ gratiā reliquiſſe. Cūqꝫ etiā
pro ſemetipſo oraret vt velocīꝰ cum dn̄s
aſſumeret: ⁊ cum ipſo ſibi requiem preſta/
ret in celis: rn̄ſum eſt ei a domino ſaluato/
re: parum adhuc ei temporis in terris de
beri: donec vite ⁊ conuerſationis eiꝰ plu/
rimi emulatores exiſtant: populos nanqꝫ
ei plurimos credendos eſſe monachorum
⁊ exercitum quendam piorum: vt per hec
dignam pro talibꝰ meritis remuneratio/
nem inueniret apud deum. Hec autem vt
vidit: ita geſta ſūt: conuenerūt enim ex oī
loco monachi fama ⁊ doctrina eiꝰ inuita
ti: ⁊ precipue exemplis eiꝰ q̄pluri mi ſecu
lo renunciantes: conuentum quendam ma/
gnificum fecerunt apud eum in ſupradi/
cto montis loco: communem vitam menſe
vnius vnanimiter cōſeruantes. Hos er/
go tanq̄ vere celeſtem quendam: ⁊ angeli
cum cernebamus exercitum: omnibus vir
tutibus adornatum. Nullus ſane in eis ſor
didis vtebatur indumentis: ſed ſplendore
veſtium pariter atqꝫ animorum nitebant
ita vt ſecundum ſcripturam letaretur here
mus ſitiens. ⁊ multi filij eiꝰ viderentur in
deſerto. Que q̄uis ď eccleſia dicta ſint: tn̄
ī egypti deſertis hec etiā hiſtorica relatio
ne cōpleta ſunt. Ubi enim tāte per vrbes
multitudines venīūt ad ſalutē: q̄ntas egy/
pti deſerta protulerunt. Quāti populi ha
bentur in vrbibus: tante pene habentur ī
deſertis multitudines monachorū. Unde
mihi videtur etiam apoſtoli dictū ī eis eē
completum: ꝙ vbi abundauit peccatum:
ibi ſuperabundauerit gratia. Abun/
dauit enim aliquando immūdus idolorum
cultꝰ ī egypto ſic̄ nuſq̄ gentiū. Canes enī
⁊ ſimias atqꝫ alia portenta olim venerati
ſunt. Allia quoqꝫ ⁊ cepas ⁊ nōnulla olerū
deos credebāt. ſicut ab ipſo patre Apol/
lonio tradēte didicimꝰ. Cām enī nobis pri/
ſce eorū ſuperſtitiōis hoc modo expoſuit.
Bouem quidem deum crediderūt aliquā/
do egyptij: pro eo ꝙ per ipſum rura excolē
tes victū cibumqꝫ capiebāt. Sꝫ ⁊ aquā ni
li colebāt: ꝓ eo ꝙ vniuerſas rigabat egy
pti regiones. Colebant quoqꝫ ⁊ terrā: vt/
pote vberiorem ceteris terris. Canes etiā
vt ſupradiximꝰ ⁊ ſimias ac diuerſa herba
rum genera atqꝫ olerū colebant. pro eo ꝙ
occaſionem ſibi ſalutis per hec veniſſe opi
nabantur temporibꝰ Pharaonis. Circa
hec enim ſingula occupatio eis exorta vi/
debatur: cum ille patres noſtros pſequēs
ſubmerſus ē: ⁊ vnuſqſqꝫ id ꝑ qď occupari

viſus eſt: ne Pharaonem ſequeret̄: hoc ſi/
bi reputauit deum dicens: quia hoc mihi
deus fuit hodie: vt nō ſequerer Pharao/
nem: ⁊ ſimul cū ipſo demergerer. Hec ḡ
erant verba ſancti Apollonij q̄ nobiſcum
loquebatur. Sed multo magis illa ſcire
oportet que in operibus ⁊ virtutibus ha/
buit. Erant aliquando in circuitu ſancti
Apollonij poſiti decem circiter gentilium
vici: apud quos demoniaca ſupſtitio ſum
mo ſtudio colebatur. Templum enī erat
ibi ampliſſimum atq̄ in eo ſimulacrum qď
moris erat circūferri a ſacerdotibus ba/
chantium ritu: cum reliqua multitudine
circūeuntibus: ⁊ quaſi pro aquis pluuiali
bus prophana myſteria pagentibus. Con
tigit autē ſub eo tempore quo huiuſmodi
ab eis orgia gerebātur iter agere beatum
Apollonium per ipſa loca cum aliquantis
fratribꝰ. Et cū vidiſſet infelicium turbas
quaſi demone quodā agi: bacchariq̄ ꝑ cā/
pos: miſeratus errorem eoꝝ: fixis genubꝰ
inuocauit dominū ⁊ ſaluatorem noſtrum:
⁊ oēs eos q̄ cerimonijs demoniacis age/
bantur cū ſimulacro ſuo ſtare fecit īmobi
les: nec ꝓgredi oīo vſq̄ poſſe. Atq̄ ita ꝑ
totam diē rapidiſſimis aduſti eſtibꝰ ꝑman
ſerunt: ignorantes vnde eis herere vno ī
loco īmobiliter cōtigiſſet. Tunc ſacerdo/
tes eoꝝ dicebāt eſſe quēdam xp̄ianum in
regionibꝰ vicine heremi cōmanentē Ap/
polloniū noīe: ⁊ ipiꝰ eē hec opa: qui niſi eſ
ſet exoratus: ſibi piculū permanſurum. Ut
aūt ad rei tāte miraculū ꝯuenerūt vndiqꝫ
q̄ audierant: ⁊ ꝑcunctantes q̄ tanti cauſa
extiterit monſtri: ignorare ſe penitus fate
bantur: ſuſpitionē tamen dari ſibi dicunt
ſupradicti viri: quē ⁊ exorari pro ſe depo/
ſcunt. Tunc quidam ex ipſis vere eos opi/
nari aiunt: nam ⁊ vidiſſe eū illo itinere p̄/
tereuntē confirmant: ⁊ tamen adhibere q̄
putabant prodeſſe auxilia non morātur.
Adducunt boues quorū virtute videret̄
poſſe moueri ſimulacrum. Sed nec cū ſic
quidem aliquid profeciſſent: omni auxilio
fruſtrati legatos ad hominē dei mittunt:
pollicentes vt ſi eos reſoluat ab his vicu
lis: pariter quoqꝫ errores ī eis vincula diſ/
ſoluere. Hec vbi nūciata ſūt ei: ſine mora
deſcēdit ad eos: ⁊ orōne ſola ad deum fuſa
omnes reſoluit. At illi ſine dilatione vna/
nimiter oēs confugiunt ad eum. ſaluatori
deo noſtro credētes ⁊ gratias referētes.
Simulacrū vero quod erat ligneū conti/
nuo igni tradunt: ipſi aūt ſecuti hominem
dei. atqꝫ edocti ab eo fidē chriſti eccleſie
dei ſociati ſunt. Plurimi v̄o ex ipſis cum
ipſo māſerunt: ⁊ etiā nūc ī monaſterijs de
gunt. Facti tamē huiꝰ mirabilis fama vbi
q̄ diffuſa eſt: ⁊ multi pro hoc ad fidē domi
ni ꝯuertebātur. ita vt ī oībus illis regioni
bus: nullus iam pene gentiliū remaneret.
Poſt aliquātū tēporis certamē erat de fi
nibus īter duos vicos. hoc cū nūciatū eſ/
ſet ſancto Apollonio: feſtinās deſcēdit ad
eos pacis gratia. Sed illi furore ꝯtētionis
īcenſi nullo genere ad pacis cōſiliū flecte/
bātur: maxime ꝙ vnius ptis populus. plu
rimū fiducie ī viribus cuiuſdā latronis ge
rebat: qui ipſius certaminis ſignifer vide
batur. Hunc cum videret Apollonius pa/
ci reſiſtētē. dicit ad eum. Si mihi o amice
acquieſcere volueris ad pacē: rogabo de
um meū ⁊ remittet tibi peccata tua. At il/
le cū audiſſet nihil omnino diſtulit: ſed ge/
nibus eius prouolutꝰ ſupplicabat ei. Tū
deīde cōuerſus ad turbas que eum ſecute
fuerāt fecit oēs cum pace diſcedere. Qui
bus ſecedentibꝰ ipſe permāſit cū homine
dei expectans ab eo promiſſū. Tūc ve/
ro Apollonius aſſumens eū. ⁊ cū ipſo iter
agēs ad monaſteriū docebat eum mutare
debere ordinē vite. ⁊ patiēter a deo que/
rere miſericordiā: ⁊ promiſſionē eius ex fi
de expectare. omnia enī poſſibilia dicebat
eſſe credenti. Cumqꝫ noctis tēpore ſimul
ī monaſterio requieuiſſent: per viſum am/
bo vident ſe eſſe ī celis: ⁊ aſſiſtere ante tri
bunal xp̄i. Uidēt etiā āgelos dei: ⁊ ſāctos
quoſqꝫ adorātes dominū. Et cū hec vidē/
tes etiā ipſi adoraſſent deū: vox domini
ad eos defertur: dicēs. Licet nulla ſit cō/
munio luci ⁊ tenebris. nec ſit aliqua portio
fideli cū īfideli: tamē donat̄ tibi ſalus iſtiꝰ

ꝓ quo ſupplicaſti Apolloni. Sed ⁊ alia multa cũ audiſſent i celeſti viſione poſiti. q̃ neqꝫ ſermo enarrare ſufficit neqꝫ auris audire: ſurrexerũt a ſomno ⁊ que viderãt fratribus idicarũt. Ammiratio aũt igens eẽ cepit: cũ vnũ atque idẽ ſomniũ vterqꝫ narrarẽt. Permãſit aũt cũ fratribꝰ latro ille iam ſanctꝰ: vitã ſuã moreſque ad oẽm ĩnocẽtiã pietatẽqꝫ cõmutãs: tanq̃ i agnũ verſus ex lupo. vt i eo pleniſſime cõpleri videretur ꝓphetia Eſaie dicẽtis. Lupi cũ agnis paſcenẽ ⁊ leo ⁊ bos ſimul paleis veſcẽtur. Uidimꝰ ibi quoſdã etiã gentis ethiopum viros cũ monachis viuẽtes. ⁊ multos ex ceteris monachis i obſeruãtia religionis ⁊ virtutibꝰ animi precellẽtes: vt ⁊ i ipſis cõpleri videreẽ ſcriptura que dicit. Ethiopia preueniet manus eius deo. Adhuc aũt in geſtis ſancti Apollonij ferebaẽ hoc. Lis quodã tẽpore dicebaẽ exorta inter duos vicos: quoꝝ vnus chriſtianoruꝫ aliꝰ gentiliũ fuit. Procedũt ex vtraqꝫ parte armatorũ turbe plurime: accidit auteꝫ vt vir ſãctus Apolloniꝰ ſuꝑueniret. Cum que eos hortareẽ ad pacẽ: quidã eoꝝ qui iter gentiles quaſi caput ⁊ cauſa belli illꝰ ſtabat homo truculẽtꝰ ⁊ ferus: obſiſtebat ei vehemẽter dicẽs: non ſe ꝑmittere fieri pacẽ vſqꝫ ad mortẽ ſuã. Tũc ille fiat inq̃t vt optas. Nullus eni aliꝰ p̃ter te perimeẽ: ſed ⁊ mortuo cõgruũ honori tuo tibi ſepulchrũ fiet. nõ terra ſed beſtiaꝝ ac volucruꝫ vẽtres. Et cõtinuo ſermo eius efficitur veritas. Nullus eni alius ex vtraqꝫ ꝑte: niſi ſolus ipſe cecidit. Quẽ cũ ſub arena obruiſſent: mane regreſſi iuenerũt corpꝰ illius a beſtiis effoſſuꝫ. laniatũqꝫ: atque a volucribus deuoratũ. Cumque omnes ammirationẽ habuiſſent. ꝙ ſermo hominis dei ita fuiſſet ipletus. cõuerſi ſunt oẽs ad fidẽ ſaluatoris domini. ⁊ Apolloniũ prophetã dei predicabãt. Sed ⁊ hoc nos nõ effugiat qđ ab eo primis adhuc diebꝰ q̃hꝰ i ſpelũca habitare cũ paucis fribꝰ ceꝑat fcm̃ didicimꝰ. Dies ſcũſ aderat paſce ⁊ cũ ſolẽnitaſ vigiliaꝝ ſacramẽtorũq꜄ itra ſpe ũcam fuiſſet expleta. atq꜄ ex his q̃ fuerãt apđ eos refectio pararetur: erant auteꝫ eis pauci tantummodo ⁊ ſicci panes. atque olera ex his que ſale aſperſa reponi apud eos ſolẽne eſt. Tunc apollonius fratres q̃ ſecum erant: alloqui ita cepit. Si ẽ i nobis fides ⁊ vere fideleſ ſumꝰ famuli xp̄i: petat vnuſquiſq꜄ noſtrũ a deo: ſiq̃d quis quaſi in die feſto ſumere libenter habet. At illi ipſi potius qui eos etate ⁊ meritis p̃cellerent: hec a deo poſcenda ꝑmittũt: ſemetipſos inferiores huius gratie iudicãtes. Tũc ille cũ omni alacritate orationẽ fudit ad deum: Qua expleta cũ oẽs reſpõdiſſent amen: ecce repente ante fores ſpelũce aſtare vidẽt hoĩes quoſdã ſibi penitꝰ ignotos: q̃ tãꝫ multas copias rerũ oĩuꝫ que ad vſus dũtaxat ciboꝝ ꝑtinẽt: detulerũt: vt neq꜄ tãꝫ multa neq꜄ tãꝫ diuerſa facile q̃ſq꜄ viderit: in quibꝰ erãt quedã que omnino in egypti regionibꝰ nulq꜄ viſa ſũt: videlicet pomoꝝ genera: ⁊ magnitudo incredibilis vue: nuces: ficꝰ. mala quoq꜄ punica: ⁊ ante tẽpuſ oĩa fatui atq꜄ mellis ⁊ lactis copia ⁊ panes calidi ⁊ mundiſſimi: qui tamẽ peregrini eſſe viderẽtur prouincie. Uiri hõ q̃ hec detulerãt ſtati vt ea monachis tradiderunt: quaſi feſtinanter ad eum a quo miſſi fuerant redire cupientes mox diſcedunt. Tunc ipſi monachi gratias domino referentes: ex his que ſibi fuerant delata veſci ceperunt. Quoruꝫ copia tanta fuit vt vſq꜄ ad dieꝫ pentecoſten quottidie miniſtrata ſufficerent: certi ꝙ hec ſibi a deo ſolennitatis gratia miſſa ſint. Comperimus etiam hec ꝙ quidam ex fratribus: cui deerat humilitatis ⁊ manſuetudinis gratia popoſcit ab eo: vt peteret a domino vt ſibi donaretur hoc munus: orante illo tanta in eum gratia mãſuetudinis et humilitatis aduenit: vt oẽs fratres ſtuperẽt de trãq̃llitate animi eiꝰ ⁊ modeſtia: in q̃ priꝰ nihil hoꝝ viderãt. Orta ẽ aliq̃ñ fames apud thebaidaꝫ. Sciẽtes aũt habitatoreſ terre illiꝰ ꝙ monachi q̃ cũ apollonio dño ſuiebãt: freq̃nter etiã ſine cibo ꝑ dñi grãꝫ paſcebãẽ: oẽs ſimꝉ cũ vxoribꝰ ⁊ filijs ꝑgũt ad eũ: cibũ ſimꝉ benedictionẽq꜄ poſcentes. At ille nihil dubitans ꝓferre cepit ex his que ad vſum fratrum repoſita erãt: ⁊ dare ſingulis copioſe. Cũ vero tres ſole panũ ſporte remanſiſſent. fames aũt populũ vehemẽter vrgeret: iubet i mediũ ꝓferre ſportas. que ſole ſuperfuerãt vniꝰ diei victũ monachis p̃biturc: ⁊ in auditu totius populi: q̃ famis neceſſitate ꝯfluxerat: eleuatis ad deũ oculis manibuſqꝫ ait Nũquid nõ valet manus dñi multiplicare hec? Sic dicit ſpũs ſanctꝰ. Nõ deficiet panis i ſportis his: donec ſatiemur oẽs đ frugibꝰ nouis. Etiã ⁊ plurimi ex his q̃ tũc i preſenti fuerãt. cõfirmabãt quattuor cõtinuis mẽſibus. nec ceſſatũ eſt vnq̃ erogari panis ex ſportis: neqꝫ deeſſe potuit aliquãdo. Similiter aũt ⁊ alio tẽpore feciſſe eũ de frumẽti ⁊ olei ſpecie perhibebãt. Quibus virtutibus motus diabolus dixiſſe ad eũ ferẽ. Nũquid helyas es tu: aut alius aliquis propheta ꝝ vel apoſtoloꝝ: q̃ hec facere auſus es? At ille reſpõdit ei. Quid eniꝫ. nõne ⁊ ꝓphete ⁊ apoſtoli homines erãt: qui nobis ⁊ fidẽ ſuã ⁊ gratiã tradiderũt? Aut tũc deus p̃ſens erat. nũc vero abſens ẽ? Abſit. Deꝰ oĩa poteſt. ⁊ q̃ põt: ſemꝑ põt. Si ergo đs bonus eſt: tu quare malus es? Hec vt ſupra iã diximus a ſenioribꝰ viris religioſis ⁊ ſanctis ꝑ eũ geſta eſſe: fideli narratiõe cõperimꝰ Et q̃uis eoꝝ fidelis ſit habenda relatio. maiorẽ tamẽ fidẽ reꝝ preſtitit etiã hoc: qđ noſipſi oculis nr̄is iſpeximus. Plenas eni ſportas panibꝰ deferri vidimꝰ ad vacuas mẽſas. ⁊ cũ replerẽtur panibꝰ mẽſe atqꝫ ad omnẽ ſatietatẽ ꝯſumerẽtur: plene nihilominꝰ recolligebãtur. Aliud quoqꝫ quod apud eũ miꝝ vidimꝰ: nõ ſilebo. Tres eramus nos fratres q̃ ad ſanctũ apolloniũ venimus: ⁊ ecce lõge adhuc nobis poſitis ab eius monaſterio: occurrerunt fratres: qui ab ipſo ante triduũ audierant de aduentu noſtro: occurrerunt aũt nobis cũ pſalmis. hoc enim moris eſt eis facere i aduentu oĩuꝫ monachoꝝ. Et adorãtes i facies ſuas vſqꝫ ad terrã. oſculabãtur nos: atqꝫ oſtẽdẽtes nos ſibi iuicẽ dicebãt. Iſti ſũt frẽs. de quoꝝ aduẽtu ante triduũ nobis pater apolloniꝰ predixerat: dicẽs. Poſt triduũ affuturos tres fratres de hieroſolymis veniẽtes. Alij vero ex fratribꝰ p̃cedebãt nos alij ſequebãtur: vtraqꝫ tamẽ turba pſallebat. Ubi aũt approq̃quare cepimꝰ: audita voce pſalmi: etiã ipſe ſanctus ꝓcedit in occurſum. Et vt vidit nos. ſtatiꝫ prior adorauit vſqꝫ ad terrã ⁊ ſurgẽs oſculo nos ſuſcepit. Ubi aũt igreſſi ſumus monaſteriũ: oratione prius: vt moris eſt: data. pedes noſtros ꝓprijs manibꝰ lauit: ⁊ cetera que ad requiẽ corporis pertinẽt: adimpleuit. Hec aũt ita facere ei mos erat oibus aduẽtãtibus. Illud quoqꝫ moris erat apud eũ: vt fratres qui cũ ipſo erãt nõ prius cibum ſumerent: q̃ cõmunionem dominicam ꝑciperẽt: circa horã diei nonã: ⁊ poſt hoc iterdũ ſic vſqꝫ ad veſperã ꝑmanebãt: dum verbum dei audiẽtes de mandatis domini adimplẽdis ſine itermiſſiõe docebantur. Poſt hec iã cibo ſumpto alij ipoꝝ ad heremũ ſecedebant per totam noctem ſcripturas diuinas memoria recolentes: alij in eodem loco ad quem conuenerant ꝑmanebant: ⁊ vſqꝫ ad lucẽ i hymnis ⁊ laudibus dei peruigiles durabãt: ſicut ⁊ ego ipſe preſens vidi. Aliquanti vero ex ipſis circa horã nonã cum deſcẽdiſſent de monte: ꝑcepta dei gratia: ſtati deſcẽdebant: ſolo hoc ſpiritali cibo ꝯtẽti: ⁊ hoc faciebãt ꝑ plurimos dies. Supra modũ aũt leticia ⁊ gaudiũ inerat eis: ⁊ tanta exultatio: quãta haberi ab vllo hominum nõ poſſit i terris. Nullus i eis triſtis omnino iueniebatur: ſed ⁊ ſi aliq̃s viſus fuiſſet aliquãtuluꝫ meſtior: ſtati pater Apolloniꝰ cauſaꝫ meſticie ꝑquirebat. Frequẽter aũt etiã ſi aliquis occultare voluiſſet: ipſe enũciabat q̃d lateret i corde: ita vt is qui patiebatur agnoſceret. Monebat ḡ eos dicẽs: nõ oportere ꝓſus ieſſe triſticiã his q̃bꝰ ſalus i đo ẽ ⁊ ſpes i regno celoꝝ. Triſtenẽ aiebat gẽtiles: ⁊ lugeant iudei: plangant ſine ceſſatiõe pccõres: iuſti vero letenẽ. Nã ſi illi q̃ t̃rena diligũt: ſuꝑ fragilibꝰ ⁊ caducis rebꝰ letãtur: nos q̃ tãte glie ſpeꝫ ⁊ et̃nitatis ha

bemus expectationem:cur non omni ex/
ultatione letemur:ʼ Aut non ⁊ apoſtolus
nos ita monet dicens. Semper gaudete
ſine intermiſſione orate:in omnibus gra/
tias agite:ʼ Sed quis poſſit doctrine eius
⁊ verboruz gratiam ſufficienter exprime
re:vnde ſilere de his melius cenſeo:ꝙ pa
ruz indigne proloqui. Multa eniz no/
bis etiam ſecretius de ratione abſtinentie
⁊ conuerſationis integritate: multa enim
de hoſpitalitatis ſtudio diſſerebat:⁊ preci
piebat attētius. vt aduētātes fratres q̄ſi
dn̄i ſuſcipiam⁹ aduētuz: Nā ⁊ adorari fra/
tres aduenientes ꝓpterea inquit traditio
noſtra hēt: vt certū ſit in aduētu eoꝝ aduē
tuz xp̄i haberi. Sic eniz ⁊ abrahaz ſuſce/
pit eos q homines quidē videbant: domi/
nus autē i eis intelligebat̄. Interdū autē
etiā contra voluntatez cogere debemus
ad corporalez requiem fratres:ſicut ſan/
cti loth exempla nos edocēt: qui angelos
vi cōpulſos:ad domus ſue adduxit hoſpi/
tiuz. Sed ⁊ hoc monebat vt ſi fieri poſſit:
quotidie monachi ꝯmunicarēt myſteriis
xp̄i. ne forte q ſe lōge facit ab his lōge fiat
a deo:q aūt frequēti⁹ hec ſuſcipit freq̄nti⁹
ip̄z videat̄ ſuſcipere ſaluatorē:q2 ⁊ ita ipſe
ſaluator dicit. Qui mādicat carnē meā ⁊
bibit ſanguinē meū:i me manet ⁊ ego i eo.
Sed ⁊ ip̄a cōmemoratio dn̄ice paſſionis
cū aſſidue fit a monachis:plurimuz vtili/
tatis eis confert ad exēplū patiētie. Sed
⁊ cōmonitio datur ꝑ hec: vt ſtudeat vnuſ/
quiſq3 ita ſemper paratus inueniri:ne in/
dignus dominicis myſterijs habeat̄. Ad/
debat autē his ꝙ etiā remiſſio pctōꝝ: per
hec credētibus detur. Ieiunia ſane legi
tima ideſt quartā ⁊ ſextā feriaz monebat
nō eſſe ſoluēda niſi grandis aliqua neceſ/
ſitas fieret:q2 quarta feria iudas de tra/
ditione dn̄i cogitauerat:⁊ ſexta feria cru/
cifixus ſit ſaluator. Uidebitur ergo qui in
his diebus ſine aliq̄ neceſſitate ſoluit ſta/
tuta ieiunia: vel cū tradēte tradere ſalua
torez: vel cū crucifigētib⁹ crucifigere. Di/
cebat ḡ: vt ſi forte i dieb⁹ ꝑdictis ſupueni/
ret aliq̄s fratrū:ſiq̄dē ante horā nonā labo
ris cauſa velit reficere: ponēdā ei eē mē/
ſam ſoli. quod ſi nolit non eē cogendū. cō/
munis nanq3 huius obſeruantie traditio
eſt. Culpabat ſane eos valde qui vel comā
capitis nutriunt: vel ferrum in collo cir/
cūferunt: vel aliquid tale. quod ad oſtēſio
nem hominū fieri videat̄ gerunt. Certum
ē enī iquit. ꝙ iſti ab hominib⁹ laudē que/
rant. ⁊ oſtētationis cauſa hec faciāt: cum
mādatū ſit etiā ieiunia ipſa i occulto eſſe
celebrāda. vt deo ſoli ſint cognita qui vi/
det qđ i occulto fit:⁊ reddet palā. Sed vt
videt̄ iſti nō ſunt cōtēti ei⁹ teſtimonio ⁊ re
muneratiōe qui videt i occulto: ſed mani/
feſtari apud homines ſe volūt. Omnis er
go abſtinētie ratio i occulto habēda ē: vt ⁊
corpus ieiunijs fatiget̄. ⁊ tamē non apud
homines iactātia:ſed apud deū retributio
queratur. Hec ⁊ multa alia nobis de con
uerſatione monachorū. per totā differens
ſeptimanam dierū:⁊ fidē doctrine geſto/
rū ſuorū auctoritate cōfirmans: vbi profi
ciſci cepimus:producens nos aliquantulū
monebat dicēs. Ante omnia pacē habeto
te īter vos:⁊ nolite abiuicē ſeparari. Tūc
cōuerſus ad fratres que ſimul cū eo ꝓdu
centes nos aderant. Quis iquit veſtrum
fratres prōpt⁹ ē deducere eos vſq3 ad vi
cina patrū monaſteria:ʼ Et cū pene omnes
prōptiſſime ſemetipſos obtuliſſent. ⁊ pro/
gredi nobiſcū vellent: ipſe ſanctus pater
apollonius elegit ex omnibus tres qui ⁊
grecaz linguam ⁊ egyptiam bene noſſent
vt ſicubi neceſſariū fuiſſet īterpretarent̄
nobis:qui ⁊ i collocutionib⁹ ſuis edificare
nos poſſent. Mittēs ergo eos nobiſcū. ꝑ/
cepit ne prius a nobis diſcederent ꝙ oēs
patres atq3 oīa que velim⁹ monaſteria vi
deremus:ꝙuis oēs circuire nemo ſuffici/
at. Benedicēs ergo nos dimiſit: atq3 i hec
verba bn̄dictionē dedit. Benedicat vos
domin⁹ ex ſyō. ⁊ videatis que bona ſūt hie
ruſalē: oībus dieb⁹ vite vr̄e. Finit vita
hti apollonij. De ſctō Ammōe abbate q
draconē inīfecit ⁊ latrōes ꝯuertit

Ue audiuimus de

Ammone quodā ſācto: viro cui⁹ etiā locū
in quo habitauerat vidimus in deſerto:
omittēda nō credidi. Igitur cū ad locum
eius ꝑueniſſemus. ⁊ ꝓgrederemur ad par
tē deſerti. cōtra meridianū: vidimus per
harenā veſtigia tractus draconis īgētis.
cuius tanta magnitudo apparebat: quaſi
trabes aliqua ꝑ harenā ducta videretur.
Quod vt vidimus timore īgenti percuſſi
ſumus. Fratres aūt q nos deducebāt: hor
tabātur nos nihil omnino formidare: ſed
magis fiduciā capere:⁊ ꝑ veſtigium ſequi
draconē. Uidebitis eniz iquiūt: ꝙtū va/
let fides: cū a nobis eū videritis extingui
Multos eniz ⁊ dracones ⁊ angues ⁊ cor
nutas manib⁹ noſtris peremimus: ſic eniz
ſcriptū legimus. q2 credētibus i ſe cōcedit
ſaluator calcare ſuper ſerpētes ⁊ ſcorpio/
nes:⁊ ſuper omnē virtutem inimici. Sed
illis hec dicentibus nos pre infidelitatis
fragilitate magis magiſque metueba/
mus. ⁊ rogabamus eos. ne velint ſeq̄ dra
conis veſtigia: ſed potius vt recto itinere
pergeremus. Unus tamē ex ipſis alacri/
tate īpatiens inſecutus eſt draconē. Et cū
nō longe iueniſſet eius ſpelūcā: clamabat
ad nos vt iremus ad eū. ⁊ videremus exi/
tum rei. Quidā tamē ex fratribus occur
rens nobis qui i vicino habebat monaſte
riū: ꝓhibuit nos ire: Dicēs ingētis eſſe ma
gnitudinis beſtiā: nec poſſe nos ipſum ſal
tim viſum eius aſpectūq3 tolerare. preci
pue q2 nihil tale i vſu habuerimus vidē/
di. Semetipſum vero fatebatur frequē/
ter vidiſſe ipſam beſtiam: cuius vaſtitas
quidē icredibilis: lōgitudo vero diſtēde/
batur i quindeciz cubitis. Cumq3 nos ad
locū dehortatus eſſet accedere: ipſe ꝓpe/
rans fratrē: qui illic nos hortabatur para/
tus ad ꝑimendā beſtiā abſtraxit ſecūq3 re/
uocauit: ⁊ nolētē diſcedere niſi extigueret
eā: multa ꝑce eū deflexit. Qui cū veniſſet
ad nos ignauiā noſtrā īfidelitatēq3 redar/
guit. Peruenientes aūt nos ad cellulam
fratris illius qui nos rogauerat: cū omni
gratia ab eo ſuſcepti: requiem⁹. Ille ergo
narrabat nobis. ꝙ i illo loco vbi ipſe cōma
nebat: fuiſſet q̄dē vir ſcūs cui⁹ ipſe eſſet di
ſcipulus. ammon noīe: ꝑ quē plurimas vir
tutes fecerit dn̄s. Inter cetera igitur etiā
hoc de eo narrabat. Frequēter iquit ve/
niebāt ad eū latrones. panē quo ſolo veſce
batur auferētes ei:⁊ ſiquid erat qđ ad vi/
ctū ſuū cōtinētiſſimū repoſitū videbatur.
Cūq3 frequēter ab his moleſtiā pateretur
quadā die proceſſit ad heremū:⁊ īde redi
ens duos dracones ingentes ſecum comi
tari iuſſit. atq3 ad oſtiū monaſterij ſui ma/
nere eis precepit: ingreſſūq3 ſeruare. Ue/
niētes ex more latrones: vidēt qui eſſent
cuſtodes i limine. Et vt viderūt dracones
exanimes ⁊ amētes effecti: obmutuerūt
ſtatim ⁊ ꝯciderūt. Quod vbi ſenior ſenſit.
egreſſus iuenit eos ſemineces: ⁊ accedēs
atq3 erigēs eos: icrepabat dicēs. Cernitis
quantum vos diriores eſtis beſtijs:ʼ Ille
etenim nobis ꝓpter deū obediūt: vos aūt
nec deū timetis: nec vitā ſeruoꝝ dei īquie
tare erubeſcitis. Uerūtamen introducēs
eos i monaſteriū poſuit eis menſam: ⁊ iu/
bet vt ꝑciperēt cibū. Illi vero corde ꝯpū/
cti:⁊ ab omni mētis ſue immanitate mox
ꝯuerſi: multis ſeruis dei qui ante hos ſer/
uire deo ceperūt: breui meliores fuīt. In/
tātū eniz ꝑ penitētiā ꝓfecerūt: vt poſt nō
multū tēporis. etiā ipſi eadē facerēt ſigna
eaſdēq3 virtutes. Alio preterea tēpore
immaniſſimo quodā dracone vicinas va/
ſtāte regiones:⁊ plurimos perimēte: vene
rūt habitatores loci illius ad ſupradictum
patrē rogātes eū. vt i regionibus ſuis pe/
rimeret beſtiā. Simul etiā vt ad miſericor
diā fleterēt ſenē: pueꝝ quendā paſtoris fi/
liū ſecū deferunt. q ſolo viſu draconis ex/
territus mēte exciderat:⁊ a flatu ſolo be/
ſtie exanimis portabatur ac turgēs. Tūc
ille pueꝝ quidez perungens oleo reſtituit
ſanū. Semetipſum vero ad necem draco/
nis īſtigās: illis iterim quaſi q nihil eos poſ
ſet iuuare: ꝓmittere nihil voluit. Matu/
re aūt ſurgens abijt ad digreſſus beſtie:⁊
figēs genua ſua i terrā deprecatus ē deū
Tūc beſtia cū igēti īpetu venire ſup eū ce
pit: teterrimis flatib⁹ ac ſibillis: ſtridoribuſ

ꝙ p̄miſſis. At ille nihil hoꝝ metuēs: ꝯuer/
ſus ad draconē dicit. Perimat te xp̄s fili⁹
dei q̄ peremptur⁹ ē cetū magnū. Et vbi
hec ſenioꝛ dixit ſtatim diriſſim⁹ draco oē̄
ſimul cū ſpiritu euomēs venenū: diſrupt⁹
crepuit medius. Cū aūt ꝯueniſſent finiti/
mi habitatoꝛes. ⁊ fracti draconis miracu/
lo obſtupeſcerēt. fetoꝛis vehemētiā nō fe/
rētes: ꝯgregauerūt ſuper eū harene mo/
les immenſas. aſtante tamen ibidē patre
ammone. qꝛ nec ſic q̄dē cū moꝛtua fuiſſet
beſtia: ſine illo appropiquare ei audebāt.

De ſācto copꝛete p̄ſbytero ⁊ heremita.

Erat quidam pater

i ipſa heremo. habēs monaſteriū
Copꝛes noīe: vir ſanctus annoꝛuꝫ circiter
octogīta. ⁊ ipſe multas virtutes faciens.
languoꝛes curās ⁊ efficiens ſanitates: ſed
⁊ demones fugās. ⁊ multa mirabilia faci/
ens. Ex quibus nonnulla etiā i noſtri pꝛe/
ſentia effecit. Is ergo cum vidiſſet nos. ⁊
oſculo ſalutaſſet. atqꝫ ex moꝛe poſt oꝛatio
nem etiā pedes lauiſſet: requirebat a no/
bis que gererētur i ſeculo. Nos aūt roga
bamus eū. vt ipſe magis nobis de ſuis ge/
ſtis aliqua narraret. ex q̄b⁹ actib⁹: quibuſ/
ue meritis dn̄s ei tātā gratiā cōtuliſſet: ex
poneret. At ille nihil dedignatus eſt: ⁊ ſue
vite: ⁊ pꝛioꝝ ſuoꝝ narrare nobis oꝛdineꝫ
cepit. quos tamē longe illuſtrioꝛes fuiſſe
perhibebat: ſeqꝫ ipſoꝝ parua vix exēpla
ſectari. Dicebat ergo. Nihil magni eſt o fi
lioli: q̄d i nobis videtis ad cōparationem
ſanctoꝝ patrū. Erat enim quidam ante
nos vir nobiliſſimus pater noīe mucius.
Hic fuit pꝛimus i hoc loco monachus: ⁊ i
omni hac heremo. viā ſalutis oībus nobis
pꝛim⁹ oſtēdit. Hic aūt pꝛimo gētilis fuit
latronū maxim⁹ ⁊ ſepulchꝛoꝝ violatoꝛ at/
qꝫ i oīb⁹ flagitiis opinatiſſim⁹. ad quē ta/
li ex modo occaſio ſalutis aduenit. Nocte
quadam ad domuꝫ cuiuſdā virginis deo
ꝯſecrate expoliādi gr̄a pꝛerexit: cūqꝫ machi
nis q̄buſdā que huiuſmodi artificib⁹ note
ſūt dom⁹ ei⁹ tecta ꝯſcēdiſſet. querēs quali
arte vel q̄ aditu ad penetralia ei⁹ irreperet:
difficultate perpetrādi opis innexus: plu/
rimū noctis tempus i tectis poſitus: ſine
vllo tranſegit effectu. Poſt multos vero
animi conat⁹ fruſtra adhibitos veluti feſ/
ſus ſomno oppꝛimitur: ⁊ per viſum aſſiſte
re ſibi videt quendā regio habitu fulgētē
⁊ dicentē. Deſine iaꝫ ab his flagitiis: ⁊ ab
effuſione humani ſanguinis ceſſa: atqꝫ ab
execrabilibus furtis: ad laboꝛeꝫ religio/
ſum cōuertere vigiliaꝝ: ⁊ ſuſcipe celeſteꝫ
angelicāqꝫ militiā: atqꝫ ex hoc iam animi
virtutib⁹ viue: ⁊ ego te huius milicie du/
cē atqꝫ pꝛīcipē faciā. At ille cū gratanter
que ſibi offerebātur: audiſſet. oſtēditur ei
exercit⁹ monachoꝝ: ⁊ pꝛīcipatū tenere ſu
per eos iubetur. In his euigilans aſtan/
tem vidit ſibi v̄ginē ⁊ regrentē: q̄s aut vn
de. vel cur illic adeſſet. At ille quaſi amēs
effectus nihil ei r̄ndit: ſed tātū vt eccleſiā
ſibi oſtenderet: rogat. Illa vero cū ītelle/
xiſſet eſſe i re aliquid opis diuini: hominē
p̄ducit ad eccleſiā: ac p̄ſbyteris offert. Ad
quoꝝ ille veſtigia ꝓruens. oꝛabat xp̄ianū
ſe fieri ⁊ locū ſibi penitētie dari. Pꝛeſbyte
ri vero q̄ cognouerāt virū hūc: omniū eē̄
ſceleꝝ auctoꝛē: mirātur ſi hec vera loq̄ret.
Et cū p̄ſeuerātia ſui fidē rei feciſſet monēt
euꝫ vt ſi hec vellet illa penitus omitteret.
Dehinc cum religionis initia ſuſcepiſſet:
oꝛat ſibi p̄cepta dari: q̄bus viā ſalutis de/
beret incedere. At illi tres ei pꝛimi pſalmi
v̄ſiculos tradunt. Quib⁹ ille diligēter ꝯſi
deratis: ſufficere ſibi ait eos ad viā ſalutis
⁊ ſcientiā pietatis. Tribuſqꝫ diebus p̄ma
nens apud eos ad heremū ꝓficiſcitur. vbi
plurimo tēpoꝛe demoꝛatus. ⁊ die ac nocte
i oꝛatiōe cū lachꝛimis p̄durās: cibū ex ra/
dicib⁹ accipiebat herbarū. Regreſſus
autem ad eccleſiam: tres verſiculos pſal/
mi quos a pꝛeſbyteris perceperat. nō ſolū
verbis ſed ⁊ rebus atqꝫ operibus reddidit.
Pꝛeſbyteri vero mirabātur ꝙ ſubito con/
uerſus acerrimam ſtatim inierit abſtinen/
tiam ⁊ inſtruentes eum plenius ex diui/
nis ſcripturis: hoꝛtabantur ſecum demo/
rari. At ille ne videretur eſſe inobediens
vnam apud eos exigens ſeptimanam rur/

ſus pergit ad heremū: atqꝫ ibi cōtinuo per
ſeptem annos i omni abſtinentia degens:
plenitudinē gratie conſequitur a deo: ita
vt pene omnes ſcripturas memoꝛiter te/
neret. Panē vero dominica tātū die ſu/
mebat: ⁊ hūc diuinitus delatū. Nā cū oꝛa
ret ſurgēs ab oꝛatione iueniebat panē po
ſitū: quē nemo hominū detulerat. Hunc
vbi cū gratiarū actione ſumpſiſſet: ſufficie
bat ei vſque ad alterā dominicā diē. Poſt
multū vero tēpoꝛis. iterū regreſſus ex de
ſerto: exemplo abſtinentie ſue q̄plurimos
ad imitationē ſui īuitauit: iter quos acceſ
ſit ad eum adoleſcēs quidā cupiens ei⁹ eē̄
diſcipulus. Cui ille cū habitū monachoꝝ
h̄ ē leuitinā ⁊ cuculā ac melotē q̄ ē capꝛis
pelliſ īpoſuiſſet. docere cū ꝯ̄ ceteris mona
choꝝ īſtitu iōib⁹ cepit. Multa ſane cū ſol
licitudine curabat ſicubi chꝛiſtianoꝛū quiſ
fuiſſet defunctus: vt ſepeliret eum. Queꝫ
cum vidiſſet adoleſcēs ille diſcipulus ſu⁹
ſumma cū diligētia moꝛtuis īdumēta ap/
tantē: dicit ad eum. Pater vellē vt ⁊ me
moꝛtuum ita īdueres ac ſepelires. At ille.
Ita inquit faciā. ⁊ tā copioſe te induaꝫ: do
nec dicas. ſufficit. Poſt nō multū vero tē/
poꝛis: defunctus ē adoleſcēs. ⁊ p̄dictus ſer
mo cōpletur. Cum enī plurima ei circūde/
diſſet indumēta: ait ad eū coꝛam omnibus
Sufficiunt tibi hec ad ſepulturam filiole.
an adhuc vis vt aliquid addam⁹? Tūc de
functus voceꝫ cūctis audientibus emiſit:
obuelata iam facie vultuque conſtricto ⁊
dixit. Sufficit pater: īpleſti quod pꝛomiſe/
ras. Obſtupuerūt autem qui p̄ntes ade/
rant. ⁊ ammirati ſunt valde: ſuper tam mi
rabili facto ei⁹. At ille ſepulto adoleſcente
cōtinuo ad heremū rediit: ſummo ſtudio ſa
ctātiam declinans. Quodā autē tempo
re iterū de heremo venit. ad viſitādos fra
tres quos ipſe īſtituerat ⁊ cū quidā ex eis
i extremis ageret: reuelatū ē ei a domino
ꝙ eſſet moꝛiturus. Hoꝛa aūt iam erat ad
veſperā declinās. Feſtinabat ergo: vt eū
videre poſſet. Vicus autē vbi decūbebat
eger: lōgo adhuc aberat ſpacio: ⁊ nolēs no
ctu ītroire vicū ſimul ⁊ ſaluatoꝛis ſermonē
intra ſemetipſum meditās quo dixit. am/
bulate dum lucem habetis in vobis. ⁊ qui
ambulat i luce non offēdit. Cuꝫ videret iā
ſolem dimergi: ait ad eū. In nomine domi
ni noſtri ieſu chꝛiſti. ſta pauliſper in itinere
tuo: ⁊ expecta me donec ad vicuꝫ p̄ueniā.
At ille cum aliqua iam mergi cepiſſet ex
parte. reſtitit: nec pꝛius occubuit. q̄ꝫ hō dei
perueniret ad vicum. Hoc auteꝫ manife/
ſtum factuꝫ eſt hominib⁹ illis: qui in eodeꝫ
vico habitabant. Stantes eniꝫ ⁊ intuētes
moꝛas ſolis i occaſuꝫ mirabanꝭ omnes q̄d
ſibi vellet hoc. ꝙ tot hoꝛis i occaſuꝫ ſuū nō
deſcenderat ſol. Videntes autē patrē Mu
tium de heremo venientē: querebāt ab eo
quid hoc eſſet ſigni. quod oſtēderat ſol. At
ille reſpōdit eis. Nō meminiſtis vocem do
mini ⁊ ſaluatoꝛis noſtri dicenteꝫ. ſi habue/
ritis fidem ſicut granū ſinapis: maioꝛa ho
rum ſigna facietis? At illi cuꝫ ītellexiſſent
ad eius fidē ſolem ſtetiſſe: timoꝛe magno
exterriti ſunt: plurimiqꝫ ex eis iunxerūt ſe
ei diſcipulos: ⁊ ſequi eū ceperunt. Cuꝫ aūt
īgreſſus fuiſſet domū illius fratris ꝓ quo
feſtinauerat. ⁊ īueniſſet eum iā defunctū:
oꝛatione facta accedens ad lectū oſculat⁹
eſt euꝫ: ⁊ ait. Quid magis deſiderij habes
frater abire ⁊ eſſe cuꝫ xp̄o. an p̄manere in
carne? Tūc ille recuperato ſpiritu paulu/
lū reſidēs: ait ad eū. Quid me reuocas pa
ter? Melius eſt mihi redire ⁊ eſſe cū xp̄o.
p̄manere aūt i carne mihi neceſſariū nō ē.
Cui pat̄ Muci⁹. Doꝛmi ergo īquit i pace
fili: ⁊ oꝛa ꝓ me. At ille cōtinuo reclinās ſe ī
lecto doꝛmiuit. Hi autem qui aderāt ob/
ſtupuerunt: dicentes. Vere dei homo eſt
hic. Tunc ille induit adoleſcentem vt ſibi
moꝛis erat ſatis decoꝛe: ⁊ totam noctem
pſalmis hymniſque peruigilem ducens:
honeſte iuuenem tradidit ſepulture.
Alium autem fratrem cum viſitaſſet de/
cumbentem: vbi vidit eum quietem moꝛ/
tis difficulter accipere ⁊ grauiter conſciē
tie ſue metu redargui: ait ad eum. Cur im/
paratus es fili ad pꝛofectioneꝫ tuam? Ac
cuſatrix: vt video: ignauie tue tecum per/
git conſcientia. Tunc ille exoꝛabat eū di/
cēs. Obſecro te ītercede ꝓ me ad deū vt
mihi parui tempoꝛis ſpacium largiatur:

quo poſſim emendare vitā meaꝫ. At ille.
Nunc ĩquit ſpaciū penitētie regris: vbi vi
te tempus impleſti: Quid faciebas in oī
hoc vite tue tempore. Non potuiſti vulne
ra tua curare? Quinimmo ⁊ recentiora ſē
per addebas. At ille cum permaneret ex/
orans ait ad eū ſenex. Si vltra non addas
malis tuis mala: orabimꝰ pro te deū. Bo/
nus ē enim ⁊ patiens: ⁊ indulget tibi paꝝ
aliqd temporis vite: vt oīa debita tua red
das. Et cū poſt hec oraſſet deū ſurgens ab
oratione: ait ad eū. Ecce tres annos tibi
dominus conceſſit ĩ hac vita: tantum vt
ex animo ad penitētiā cōuertaris. ⁊ appre/
henſa manu eius: eleuauit eum de lectulo
At ille ſurgens ſine aliqua dilatione: ſecu
tus ē eum ad deſertum. Et vbi completi
ſunt tres anni: reuocabat eū ad locū vnde
eū aſſumpſerat iā nō quaſi hoīeꝫ ſed quaſi
angelum ex homine deo conſignans: ita
vt omnes mirarentur de cōuerſatione eiꝰ
Cumqꝫ cōueniſſēt ad eū fratres plurimi:
ſtatuit eum in medio atqꝫ ex ipſo materiā
ſumens: ꝑ totā noctē doctrinam de fructi
bus penitētie ⁊ conuerſionis produxit ad
fratres. Ipſo vero ſermonem faciēte qua/
ſi dormitare frater ille cepit paululuꝫ: ⁊ cō
tinuo in perpetuū geuit. Tūc facta orati/
one ſuper euꝫ: ⁊ omnibus que ad ſepultu/
ram pertinent ex more cōpletis: ad here
mum properāter abſceſſit. Frequēter au
tem ⁊ nilū fluuium hunc immanem pedi/
bus trāſiuit aquā vſqꝫ ad genu habens.
Alio quoqꝫ tempore clauſis oſtijs fratri/
buſqꝫ in ſuperioribus ſolariis ſedentibus
ipſe ĩgreſſus ē ad eos: ⁊ frequēter ad quē
cunqꝫ locum ire voluit. Quis longe poſi/
tum. intra momentū temporis euectus ē.
Nam primo adhuc tempore conuerſionis
ſue cum eſſet in heremo: ⁊ ſeptimanaꝫ ie/
iunaſſet: aiunt occurriſſe ei hominem in
deſerto: habentem panem ⁊ aquam: qui ⁊
hortatus ē eū accipere cibuꝫ. In alio quo
qꝫ tempore demon aſſiſtēs theſauros au
ri plurimos: quos pharaonis fuiſſe ꝑhibe
bat: oſtendit ei ſub terra dimerſos. Cui re
ſpondiſſe fertur pater mucius. Pecunia

tua tecum ſit in īteritū: ⁊ ꝑditionem. Hec
ergo ⁊ his ſimilia plurima effecit deꝰ ꝑ eū.
Sed ⁊ alii nihilominus fuerant ante nos
multi patres qbus dignus nō fuit mūdus
ſigna celeſtia ⁊ prodigia facientes. Quid
ergo miramini. ſi nos parui homines par/
ua faciamus. claudos aut cecos curātes:
quod ⁊ medici ex arte facere poſſūt? Et
cū hec nobis copres ſenior enarraret: vnꝰ
ex fratribus noſtris. quaſi incredulitate
eoꝝ que dicebātur tediare cepit. ⁊ ꝑ tedio
dormitare. Cūqꝫ ſomno fuiſſet oppreſſus:
vidit ꝑ viſum librum aureis litteris ſcri/
ptuꝫ. ĩ manibus ſenis copretis. ex quo nar
ratio eius deduci videbatur: ⁊ aſſiſtenteꝫ
quēdā clariſſimi aſpectus virū. canicie ve
nerandum: cōminatione ſibi magna dicē
tē. Cur non audis attente q̄ recitātur: ſed
incredulus dormitas? At ille cōturbatus
euigilat. ⁊ ſtatim nobis ſecretiꝰ latino ſer/
mone q̄ viderat: enarrabat. Inter hec
autē vidimus ruſticanū quendā acceſſiſſe
ad oſtium ſenis: habentē vas harena ple
num: ⁊ expectātē donec ſenex ſermonem
ſue narratōis expleret. Nos aūt vidētes
eum interrogauimus ſeniorē. qd ſibi vel/
let ruſticanus iſte ſtans: ⁊ harenā tenens ĩ
vaſe. Reſpondit ad nos ſenior dicēs. Nō
qdē oportebat me o filioli hoc vobis ꝓde/
re. ne gloriari videamur: ⁊ merces labo/
ris ꝑeat: tamen ꝓ edificatione veſtra ⁊ vti
litate. q tam longo itinere veniſtis ad me
nō patiar etiam hoc abſcondi a vobis: ſed
enarro opa dñi q̄ dignatus ē implere per
nos. Terra regionis huius q̄ in vicino no
bis poſita colitur: ſterilis valde ⁊ infructu
oſa fuit: ita vt ſi quādo ſemina ex neceſſi/
tate ſuſcepit. duplicata vix redderet. Uer
mes eniꝫ qdā naſcebātur in ipſis germinū
culmis ⁊ aſcēdentes ſegeteꝫ ſuccidebant:
Erāt aūt agricole loci ipſiꝰ gētiles. Hos cū
docuiſſemus dño credere: ⁊ fideꝫ xp̄i reci/
pere: xp̄iani iā facti veniūt ad nos ⁊ rogāt
vt oremus dominū ꝓ ſegetibꝰ ipſoꝝ. Et cū
diceremus eis nos qdē oraturos: ſed fidē
ipſoꝝ regri apud deū. q̄ hoc ꝑcipere mere
atur: illi ex harena hac q̄ calcatur a nobis

ſinus ſuos replētes offerunt nobis rogan
tes: vt ĩ nomine dñi benediceremus. Et
ego ad eos ſcḋm fidem ĩquam veſtraꝫ fiat
vobis. Tūc illi auferentes harenam ſecū
miſcent ſeminibus que ſeminaturi erant: ⁊
ſpargunt ꝑ agros: ⁊ tātum fructū ex eo col
ligunt: q̄ntum nulla vſq̄ȝ potuit egypti ter
ra colligere: Ex eo ergo ꝯſuetudo eſt eis:
bis ꝑ annos ſingulos venire ad nos: ⁊ ea/
dem expectare a nobis. Sed ⁊ illud nō
celabo vos: qḋ mihi deus ad gloriā nomi/
nis ſui ꝑſtitit. Deſcenderaꝫ aliquādo ad ci
uitatē ⁊ inueni ibi viꝝ quēdā doctorē ma/
nicheoꝝ ſeducentē ppl'os: cū hoc habui cō
flictuꝫ ſermonis. Sed qꝛ erat verſutus ni
mis: ⁊ ꝯcludere eum v̈bis nō poterā: ve/
ritus ne auditoꝝ turbe lederentur. ſi ille
quaſi ſuꝑior abſceſſiſſet ĩ verbis: dixi. Accē
dite ignem plurimū in medio platee: ⁊ am
bo ĩtremus ĩ flāmaꝫ: ſiqs noſtrū ex ea non
fuerit aduſtus: huius vera fides eſſe creda
tur. Quod cum dixiſſem valde placuit po
pulo: ⁊ ꝯtinuo ignis accenditur plurimus
Tunc ego apprehendens eū: cepi mecum
ꝑtrahere ad ignem. Et ille nō ita inquit:
ſꝫ vnuſquiſqꝫ noſtrū ſingulariter ĩgrediat̃
Primus tamen tu debes intrare: qui hoc
ꝓpoſuiſti. Et ego in noīe xp̄i conſignans
memetipſum ingreſſus ſū ignē. Flamma
vero huc illucqꝫ diuidi: ac diſꝑgi: ⁊ refu/
gere penitꝰ a me cepit. Steti ĩ medio ignis
dimidia fere hora ⁊ ĩ nomine domini in nul
lo penitus leſus ſum. Uidentes autē ppl'i
cū ingenti ammiratione acclamauerunt: ⁊
benedixerunt deum dicentes. Mirabi/
lis deus in ſanctis ſuis. Ceperunt autem
vrgere etiam manicheum: vt introiret in
ignē. At ille reluctari cepit ⁊ ſubtrahere ſe
Tūc ꝯprehēdētes eū turbe iniecerūt ĩ me
diū ignis: ⁊ ſtatim circūdans euꝫ flamma
atqꝫ adurens ſemiuſtuꝫ reddidit. Et illū q/
dē cum dedecore ex vrbe populus eiecit.
clamās ⁊ dicēs. viuꝰ ardeat ſeductor. Me
v̈o aſſumētes ſecum ⁊ bñdicētes dñm: ad
eccleſiā ꝑducūt. Alio quoq̄ȝ tp̄e dū trāſirē
iuxta tēplū quoddā. vidi ibi ſacrificare gē
tiles: ⁊ aio ad eos. Cur vos cū ſitis hoīes

rationabiles ĩmolatis mutis ⁊ ĩſenſibilibꝰ
ſimulacris? Nōnc eñi vos multo magis ſi
ne ſenſu eſtis. q̄ȝ illi qbꝰ ĩmolatis? Ad hūc
ſermonē dñs apuit eis ĩtellectū: ⁊ relinquē
tes errorē ſuū quē agebāt: ſecuti ſunt me:
⁊ crediderunt ſaluatori nr̄o deo. Fuit
mihi aliquādo hortulus monaſterio vicinꝰ
ĩ quo ꝓpter aduētātes fratres olera cole/
re videbamur. Quidā aūt gētilis ĩgreſ/
ſus eſt nocte: ⁊ furatus eſt olera. Que
cū ꝑtuliſſet ad domum ſuam: igni appoſu
it vt coqueret. Cūqꝫ tribus horis continu/
is ingēti igne ſuggeſto. neqꝫ feruere ne/
qꝫ molliri aut calefieri aliquatenus potu/
iſſent: ſed ꝑmāſiſſent eadē viriditate qua
ĩ ollā miſſa ſūt: ⁊ neqꝫ aqua qdē ipſa vel
leuiter calefieri potuiſſet. in ſemetipſū re/
greſſus ille q furatus ē: erepta rurſus de
foco olera reportabat ad nos: ⁊ ꝓſternēs
ſe ante pedes noſtros rogare cepit vt pec
cati ſui veniam mereret̃: ⁊ fieret xp̄ianus:
qḋ ⁊ impetrauit. Accidit auteꝫ eadē die
hoſpites venire ad nos plurimos fratruꝫ
qbꝰ oppoꝛtune olera ipa ꝑata ſūt: Gratias
ergo referentes domino pro mirabilibus
ſuis duplicem letitiam geſſimus: ⁊ pro ſa/
lute hominis ⁊ pro beneficijs diuinis

De ſanctis Syro eſaia ⁊ paulo.

Udebat et adhuc
etiā hoc Abbas ſyrus aliquādo ⁊
eſaias ⁊ paulus occurrerūt ſibiĩuicē ad ri/
pā fluminis. Erāt aūt iſti viri iuſti ſumme
abſtinētie: ⁊ totiꝰ religionis. Hi ꝑgebāt vi
ſitaturi ſcm̄ quēdā viꝝ noīe anuph. Abe/
rat aūt monaſteriū ad qḋ ibant māſionibꝰ
tribꝰ. Cū ergo vellēt trāſire fluuiū. nec eēt
copia trāſmeādi: aiūt īter ſemetipſos Pe/
tamꝰ a dño gratiā: ne ĩpediat̃ nobis boni
opis iter. Et ꝯuerſi ad abbatē ſyꝝ. tu aiūt
ꝑcipue pete a dño: ſcimꝰ eñi audiri te. qꝛ ꝑ/
ſtabit tibi q̄ petis. At ille cohortatꝰ etiam
ip̄os ſecū genua figere ĩ oratōe ꝓſtrauit ſe
ĩ faciē corā dño. Et cū ĩpleta oratōe ſurre/
xiſſēt ecce vidēt appelli nauigiū ad ripā flu
minis: paratū ad iter qḋ acturi erāt: ⁊ ex/
peditū. Hoc aſcēdētes aduerſus fluminis

curſum. ita velociter ferri ceperūt: vt iter
horā vnā: totiꝰ itineris qđ pacturi ꝑ triduū
erāt ꝯficerēt ſpaciū. Cūqꝫ applicuiſſet ad
terrā eſaias ait. Dñs mihi oſtendit virum
ad quē ꝓꝑeramꝰ occurrētē nobis ⁊ vniuſ
cuiuſqꝫ nr̄m ſecreta cordis apiētē. Sed ⁊
paulus ait. Et mihi oñdit dñs. ꝙ pꝰ triduū
educat eū đ h̄ mūdo. Cū ergo iter qđ ducit
ad monaſteriū đ flumine icedere cepiſſēt
ꝓgreſſiqꝫ eſſēt paululū: occurit eis ſupra
dictꝰ vir ad quē viſitādū ꝑgebāt ⁊ ſalutās
eos ait. Bñdictꝰ deꝰ q vos mihi ⁊ nūc in
corpore ⁊ ante iā oñdit in ſpū. Et tūc cepit
de vniuſcuiuſqꝫ eoꝝ meritis q̄ habebant
apud deū: atqꝫ actibꝰ memorare. Tūc pau
lus ait. Quī ⁊ nobis dñs oſtēdit: ꝙ poſt tri
duū te de hoc mūdo aſſumat: petimus a te
vt etiā de tuis nobis virtutibꝰ ⁊ actibꝰ qbꝰ
dño placuiſti enarres: nec verearis iactan
tie notā. Abſceſſurus eniꝫ de hoc mundo:
ad imitationē poſteris geſtoꝝ tuoꝝ memo
riā dereliq̄. Tūc ille. Nihil igr̄ magnū
feciſſe me memini: hoc tamē cuſtodiui. ex
quo nomē ſaluatoris nr̄i i ꝑſecutione ꝯfeſ
ſus ſū: ne poſt ꝯfeſſionē ꝟitatis mēdaciū
de ore meo ꝓcederet. neqꝫ pre amore ce
leſtiū terrenū aliqđ amarē: ſed nec gratia
dñi i his defuit mihi. Nūq̄ eni me fecit in
aliquo egere terreno: oēꝫ quē deſideraui
cibū angeloꝝ mihi deferens miniſterio.
Nihil a me occultauit dñs eoꝝ: q̄ gerūtur
i terris: nūq̄ defuit i corde meo lux eiꝰ. ꝑ
quā ſuſcitatꝰ ſōnū corporis nō regrerē: de
ſideriū habens ſēꝑ videndi eū: Sed ⁊ ange
luꝫ ſuū aſſiſtere mihi fecit: edocētē me de
ſingulis qbuſqꝫ ꝟtutibus mūdi. Lux mē
tis mee nunq̄ extīcta ē. Omne quod pe
tij a dño ſine mora ꝯſecutꝰ ſū. Oñdit mihi
frequēter multitudineſ angeloꝝ aſſiſtētiū
ſibi: vidi ⁊ cetum iuſtoꝝ cōgregationeſqꝫ
martyꝝ monachoꝝ cōuētus omniūqꝫ ſan
ctoꝝ: eoꝝ dūtaxat. quoꝝ opꝰ nō ē aliud
niſi laudare ſēꝑ ⁊ bñdicere deū: in ſīplicita
te cordis ⁊ fidei: Uidi econtrario ſathanā
⁊ angelos eiꝰ eternis ignibus tradi. ⁊ rur
ſus iuſtos eterna leticia ꝑfrui. Cum hec ⁊
multa alia his ſimilia ꝑ totū triduū enar
raſſet eis: tradidit ſpiritū. Et continuo vi
dēt ipi ab angelis ſuſcipi eiꝰ aiaꝫ. atqꝫ ad
celos ferri: ita vt voceꝫ hymnoꝝ audirēt
etiā ipſi: qbus vna cū angelis aia eius ab
ſcedēs dñz collaudabāt. De ſcō Heleno.

Uit ⁊ alius vir ſāctꝰ

Helenus noīe. hic a puero i ſerui
tio dñi: omni cū ꝯtinētia ⁊ caſtiſſimis īſti
tutionibꝰ enutritꝰ: ad ſūma merita ꝑuene
rat. Deniqꝫ cū adhuc puer eſſet i monaſte
rio. ſi neceſſariꝰ fuiſſet ignis vt e vicino pe
tereſ: ardētes prunas veſtimento deferre
bat illeſo. Qđ ammirātes oēs qui aderāt
fratres: ſtudiū animi viteqꝫ eiꝰ ac meriti
cupiebāt. Huic quodā tēpore cū ſolus eēt
i heremo: deſideriū veſcēdi mellis exortū
eſt: ⁊ cōuerſus vidit i ſaxo fauū mellis ībe
rētē: ſed ītelligēs inimici hāc eſſe fallaciā
cōtinuo ſemetipſuꝫ icrepās ait. Diſcede a
me deceptrix ⁊ illecebroſa concupiſcētia.
Scriptū eſt eni. Spiritu ambulate: ⁊ đſi
deria carnis ne ꝑfeceritis: Et ſtati derelī
quēs etiā locū ipſuꝫ: diſceſſit ⁊ abijt i deſer
tū: atqꝫ ibi tāq̄ ꝓ carnis ꝯcupiſcētia puniē
da: ieiunijs ſemetipſū cepit affligere. Ter
tia aūt ſeptimana ieiunij ſui videt i deſer
to iacere diuerſa poma diſpſa: ⁊ ītelligens
dolos inimici ait. Nō mādučabo neqꝫ ꝯti
gā: ne fratrē meū hoc ē aiaꝫ meā ſcādalizē
Scriptū eſt eni. qꝛ nō i cibo ſolo viuit ho
mo: ſed i omni verbo dei. Cūqꝫ ⁊ ſequētē
ſeptimanā ieiunaret: paululū i ſomnū de
ductꝰ ē: ⁊ ecce angelus aſtitit ei ꝑ viſū di
cēs. Surge iā: ⁊ q̄ iueneris tibi appoſita: ⁊
nihil dubitās veſcere. Et ſurgēs vidit aqꝫ
fōtē lenibꝰ repletū fluētis: eiuſqꝫ ripas in
circuitu herbis qbuſdam teneris odoratiſ
qꝫ ꝑtextas. Et accedēs đcerpe cepit ⁊ ede
re: ſimilit ⁊ ex fōte poculū ſumere. Affirma
bat āt ſe nūq̄ i oī vita ſua tāte dulcedinis
aliqđ: ⁊ tāte ſuauitatis hauſiſſe. Inuenit āt
i ipo loco etiā ſpelūcā quādā: itra quā aliq̄
diu regeuit. Et cū reficiēdi corpuſculi tpꝰ
⁊ neceſſitas affuiſſet: per dei nihilominus
gratiā: nihil deerat eoꝝ q̄ poſcebat a dño.
Quodā vero tēpore ꝑgebat ad viſitā

dos fratres iconomos: quibꝰ etiā que ne
ceſſaria erāt ad refectioneꝫ corporis defe
rebat. Et cū i itinere eorum que portabat
onere grauaretur: vidit eminus onagros
trāſire per deſertuꝫ: ⁊ exclamauit dicens.
In nomine domini noſtri ieſu chriſti veni
at vnꝰ ex vobis: ⁊ ſuſcipiat ſarcinā meaꝫ.
Et ecce vnꝰ ex oī grege tota cū māſuetu
dine ꝑgit ad eū. Tunc ille prebēti ſe ſpōte
⁊ onus īpoſuit ⁊ ipſe īſedit: ⁊ cū velocitate
ab eo ad cellulas fratrū q̊ ꝑgebat euectꝰ
eſt. Alio rurſus tēpore dominica die ve
nit ad quoddā monaſteriū fratrū. ⁊ cū vi
diſſet eos nō agentes ſolēnitatē diei: cau
ſam requirit. Cū autē dixiſſent. pro eo ꝙ
preſbyter nō adeſſet qui trāſ flumē mane
ret: propter metū eni cocodrilli trāſire nul
lus audebat. Tunc ille ſi vultis iquit ego
eaꝫ: ⁊ adducam eū ad vos: Et cōtinuo ad
ripaꝫ fluminis ꝑgit. Ubi cuꝫ nomē domi
ni iuocaſſet: ꝓſto fuit belua: ⁊ que ſolebat
adeſſe ad perniciē hominū. affuit nunc ad
vehiculū iuſti: tergo quoqꝫ ſuo ſuſcipiens
eū cū omni metu ſubiecta vſqꝫ ad parteꝫ
ripe vlterioris euexit. Adijt cōtinuo preſ
byteꝝ: ⁊ exorare eū cepit vt veniret ad fra
tres. Erat aūt idutus viliſſimo ⁊ abiectiſſi
mo idumēto. Suꝑ quo miratus p̄ſbyter:
quis aut vnde eſſet. vel quid ſibi vellet: in
quirit. Ubi vero cognouit eſſe hominē đi
ſequi eū cepit ad flumē. Et cum cauſareſ
nō iueniri nauigiū quo trāſiri poſſit: tunc
abbas Helenꝰ. nihil iquit verearis pater
ego iā nūc parabo vehiculū. Et exclamās
voce magna: adeſſe beſtiā iubet. Que ſta
tim voce eiꝰ audita affuit: ac dorſum ſuuꝫ
ad uehendū placite prebuit. Prior ipſe cō
ſcēdens inuitat ⁊ p̄ſbyteꝝ dicēs. Aſcēde
nihil formidans. At ille viſa belua exterri
tus: retrocedere ac refugere magis cepit.
Omnes aūt qui aderāt ſtupor īgens ⁊ me
tus īuaſit: vidētes eū cocodrillo euectum
fluminis alueuꝫ tranſmeare. Sed vbi de
ſcendit. ſecū pariter i ſiccuꝫ: educit etiā be
ſtiā dicēs ad eā. Melius ē tibi mori q̄ tot
ſceleꝝ ⁊ tot homicidioꝝ īnolui reatu. At
illa ſtatī corruēs expirauit. Interea ꝑ tri
duū i monaſterio ſactꝰ helenꝰ ꝑmanēs. do
cebat fratres ſpiritali doctrina. ita vt etiā
nōnulloꝝ etiā cogitatiōes cordis ⁊ ſecreta
ꝯſilia ꝓferret ī mediū: ⁊ aliū quidē prode
ret ſpiritu fornicatiōis vrgeri. aliū ſpiritu
iracūdie. aliū vero cupiditate pecunie: nō
nullos aūt ⁊ iactātie ac ſpū ſuꝑbie illudi.
Alteriꝰ vero māſuetudinis. alteriꝰ iuſticie
alteriꝰ etiā patiētie teſtimoniū dabat: ⁊ ſic
vtraqꝫ ex ꝑte alioꝝ vicia. alioꝝ etiaꝫ vir
tutes animi exaggerās: ad oēs eos ꝑfectꝰ
mirabilit excolebat. Agnoſcētes vero ſin
guli quique ita agi īter ſemetipſos: vt ille
nūciauerat: corde cōpuncti emēdabātur.
Profecturꝰ aūt ait ad eos. preparate ole
ra ad aduentū fratꝝ. Et illis ꝓparātibꝰ cō
tinuo ſuꝑuenerūt fratres qbꝰ honorifice
ſuſceptis: ipſe ꝯtēdit ad heremū. Roga
bat vero eū qdā de fratribꝰ vt ꝑmitteret
ei ſecū eſſe: ⁊ degere i heremo. Cumque re
ſpōdiſſet ei graue eſſe negociū: ⁊ plurimi
laboris obſiſtere tēptationibꝰ demonū: eo
cōtētioſius iuuenis ꝑſiſtebat: ꝓmittēs ſe
cuncta tolerabiliter ꝑlatuꝝ. tantū vt ꝓbe
ret ei copiā cōſortij ſui. Et cuꝫ ꝑmiſiſſet. ſe
cutꝰ ē euꝫ ad heremuꝫ: quē ille ī vicina ſi
bi ſpelunca habitare iubet. Tunc demo
nes aduolantes ꝑ noctē primo ſedis ⁊ tur
pibꝰ euꝫ cogitationibꝰ exagitāt: poſt hec
vero etiaꝫ violent irruere ⁊ necare eū ag
grediunt. Effugiēs aūt iuuenis: ⁊ peruo
lans ad cellulā ſancti heleni: qbꝰ malis vr
gereſ exponit. Tunc ſenior ꝯſolatꝰ eū pau
cis verbis ⁊ de virtute fidei ac patiētie cō
monēs: ſtati reuocat ad ſpeluncā de q̄ fu
gerat: ⁊ tanq̄ ſulcuꝫ quendā ꝑ harenā ex
tra cellulaꝫ iuuenis digito ſuo ducēs. pre
cepit in nomine domini. ne audeant demo
nes ſtatutum tranſgredi limitem: ⁊ ita ver
bi eius virtute adoleſcens permanſit de
reliquo ſecurus. Ferebatur etiam de
illo iuuene: ꝙ ⁊ ipſe in heremo poſitus ce
leſtes ſepe percepiſſet cibos: ⁊ fratribus
ad ſe venientibus cum nihil habuiſſet
quod apponeret: affuiſſe quendam adole
ſcentem. panes ei ⁊ que erāt neceſſaria de
ferentem: eaqꝫ cum ante ſpeluncam eius

depoſuiſſet. vltra nuſq̄ cōparuiſſe: dixiſſe
vero euꝫ ad fratres. Benedicamus dn̄m
qui ꝑparauit nobis mēſam ī deſerto. Hec
⁊ alia plurima de ſanctoꝝ patrū vita ⁊ cō
uerſationibꝰ enarrās nobis pater copres
⁊ cū omni affectu īſtruēs poſt edificatiōis
ſermonē ītroducit nos in hortū: oſtendēs
nobis arbores palmarū aliorumqꝫ pomo
rum. quas ipſe plātauerat ⁊ dicebat. Hec
me ī heremo plātare ruſticanorū fides am
monuit. Ut enī vidi eos tantā fidē habere
vt harenā ſub noſtris veſtigiis colligētes
ꝑ agros ſuos ſpargerēt: ⁊ t̄rā ſterilē ad to/
tiꝰ fecūditatis ꝯuerterēt vbertatē: pudor iq̄
ē: ſi nos īferiores his īueniamur ī fid̄ q̄rū
fides ꝑ eos ꝯſignata ē d̄o. De ſctō helia.

Idimus ⁊ aliuꝫ ſenē vene

rabilē Helyā nomine. ī finibꝰ ciui
tatis anthinos que eſt metropolis thebai/
dis centū fere iā ⁊ decē: vt dicebatur: an
norum: ſuper quem dicebant. ꝙ vere ſpi/
ritus helye ī eo requieuiſſet. Multa eniꝫ
de eo ⁊ magnifica ferebant. Septuagin/
ta nanqꝫ annos in ſolitudine vaſtiſſima cū
trāſegiſſe perhibebant: cuius deſerti hor/
rorē terroremq̄ nullus ſermo digne pote
rit exponere. Illuc ergo ſedebat ſenior. to
ta hac etate: humane habitationis neſci/
ens loca. Semita autē erat anguſta ⁊ ſcru
pea que ad eum ducebat: que vix inueni/
ri a cōmeantibus poſſet. Locus vero ipſe
ī quo ſedebat: ſpelunca erat terribilis que
dam. ⁊ ītuētibꝰ plurimū horroris īcutiēs.
Ipſe autem tremētibus iā mēbris. pre ma
tura quatiebat̄ etate. Inceſſabiliter faci/
ebat ſigna ꝑ ſingulos dies ⁊ euntes ad ſe
quacunqꝫ īcōmoditate conſtrictos oīmo/
dis reſoluebat. Cuncti vero patres cōfir/
mabāt. ꝙ nullus omnino meminiſſet: quā
do hic ſeceſſiſſet ad heremū. Cibus ei erat
panis exiguus ⁊ pauciſſime oliue vſqꝫ ad
vltimam ſenectutem. Nā ⁊ in iuuentute
ſua ſeptimanas frequenter ieiunaſſe per
hibebat̄. De ſancto Pythirione.

Rterea redeuntes

ex thebaide vidimꝰ monteꝫ quēdam pre/
ruptum fluuio iminēteꝫ elatione minacis
ſaxi aſpectu etiam ipſo terribilem: in quo
erant ꝑ ipſa ꝓcipitia ſpelunce difficilis ac/
ceſſus. In his monachorum plurimi com
manebant: quorꝫ pater erat nomine pi/
thirion. Hic ex diſcipulis beati anthonii
fuit: ⁊ poſt illius obitū cū ſancto habitaue
rat ammone. Poſt huius quoqꝫ abſceſſū
in hoc ſe cōſtituerat monte. Sed ⁊ tāta in
eo erat virtutū copia: tāta gratia ſanitatū
⁊ poteſtas aduerſum demones: vt duorū
merito ſummorū virorū ſolus hereditatē
cōſecutus dupliciter videretur. Hic ergo
multis monitis nos edificans: multaque
doctrina īſtruēs: ꝓcipue tamē de diſcreti/
one ſpirituū nos docebat: dicēs eſſe quoſ
daꝫ demones. q certis quibuſqꝫ vitiis ob
ſequūt̄. Quiqꝫ cū affectꝰ anime paſſibilit̄
⁊ vitioſe viderint moueri: ꝯuertūt eos ad
omne facinus malū. Si qs ergo ē: q vult
demonibꝰ dominari: prius vitiis ſuis ⁊ paſ
ſionibus dominet̄. Quodcunqꝫ enī viciū
proprie paſſionis ꝯbieceris: huius vicii de
monē poteris etiā de obſeſſis corporibus
effugare. Et ideo conādū ē paulatī ꝓprie
vicia ſuperare: vt poſſimus etiā demones
ſuꝑare. qui huiuſmodi viciis obſequunt̄.
Hic ſecūdo reficiebat̄ in ſeptimana. pulti
culas accipiēs ex farina. nec poterat iam
accipere aliā eſcā. neqꝫ etate neqꝫ conſue
tudine permittēte. De ſancto Eulogio.

Idimus ⁊ aliuꝫ ſan

ctum patrem Eulogium nomi/
ne: qui in offerendis ſacramentis tan/
tum gratie accipiebat a domino: vt uni/
uſcuiuſque accedentiuꝫ ad altare dei me/
rita culpaſque cognoſceret. Denique ex
monachis quoſdam volentes accedere ad
communicationem: retinuit dicens. Quo
modo auſi eſtis accedere ad ſacramenta?
cū mens veſtra ⁊ propoſitū ſit ī malo? De
nique aiebat. Tu hac nocte habuiſti cogi
tatiōes fornicādi. Tu vero dixiſti ī corde
tuo: nihil intereſt ſiue iuſtus ad ſacramenta
ſiue peccator accedat. Et aliꝰ dubitationē

habuit in corde ſuo dicens. Quid eniꝫ me
ſanctificare cōmunio poteſt? Hos ergo
ſingulos remouebat a cōmunione ſacra/
mēti: ⁊ dicebat eis. Secedite paululuꝫ ⁊
agite pen - ētiā: vt purificati ꝑ ſatiſfactio
nē ⁊ lachrymas: digni habeamini cōmu/
nioni chriſti. De ſancto. Apellen.

Idimus ⁊ alium

presbyterꝝ in vicina regione noīe
Apellen: virꝝ iuſtū Hic faber erat ferri: ⁊
que neceſſaria erāt fratribus operabatur
Quodā autē tēpore cū ad fabrilia opera
vigilaret ī ſilētio noctis cōuerſus diabo/
lus ī formā mulieris ſpecioſe venit ad eū
tanq̄ aliquid ei operis deferēs. Tūc ille
arreptū manu nuda de fornace ferrū cā/
dens: ī faciē eius iecit. At illa clamās ⁊ he
iulans aufugit. ita vt omnes fratres qui ī
circuitu cōmanebāt: heiulatū eius fugiē/
tis audirēt: ⁊ ex eo iam vir ille in vſu ha/
buit ferruꝫ candens manu nuda tenere
nec ledi. Ad hunc ergo cuꝫ veniſſemus ⁊
humaniſſime nos ſuſcepiſſet: poſcebamuſ
ab eo vt nobis vel de ſuis. vel de eorum
quos precipuos in conuerſatione ſancta
ſciret virtutibus loqueretur. Tunc ille.
Eſt inquit in hac heremo vicina frater
quidam nomine Joannes: etate proue/
ctus. vita. moribus. atqꝫ abſtinentia cun
ctos precellens. Hic primo cuꝫ ſeceſſiſſet
ad heremum. tribus continuis annis ſub
cuiuſdam ſaxi rupe ſtans: ſemper orauit:
ita vt nunq̄ omnino reſederit neqꝫ iacu/
erit. Somni aūt tātū cepit quātū ſtās ra/
pere potuit. Cibū vero nunq̄ niſi die do
minica ſumebat. Presbyter eniꝫ tūc veni
ebat ad eū. ⁊ offerebat pro eo ſacrificiuꝫ:
idq̄ ei ſolum ⁊ ſacramētū erat ⁊ victus.
huic quodam die ſathanas ſurripere vo/
lens: transfigurauit ſe in presbyterum: qui
venire ad eum ſolebat: ⁊ preueniens ho/
ram ſolitam: ſimulat ſe ſacramentorum
gratia veniſſe. At ille vigilanter intelli/
gens diaboli fraudē: cū īdignatōe quadā
ait ad eū. O oīs doli oīſqꝫ fraudis pater:
inimice oīs iuſticie: non deſinis ſeducēdo
animas chriſtianas: ſed auſus es etiaꝫ ad
ipſa te immergere terrifica ⁊ ſacroſancta
myſteria. At ille reſpōdit ei. Putaui īquit
ꝙ poſſim te ludificare. Sic enim ⁊ alium
quendam ex veſtris decepi: ita vt ⁊ mē/
te excederet: ⁊ perderet ſenſum. Quem
cum credentē mihi inſanum reddidiſſem
tot iuſti orātes pro eo: vix eum ⁊ loco ⁊ ſa
nitati reſtituere potuerāt. Et hec cū dixiſ
ſet demon: aufugit ab eo. Erat autem ſu/
pradictus vir perſiſtens ī opere cepto. at/
qꝫ in oratione perdurans. Pedes vero
eius ex eo ꝙ multo tempore immobiles
fuerunt diſrumpebantur: ita vt ſanies ex
eis proflueret. Tres aūt cū complerētur
anni: affuit angelus domini: ⁊ ait ad eum.
Dn̄s ieſus chriſtus ⁊ ſpiritus ſanctus ſuſce
ptis orationibus tuis: ⁊ corporis tui cica/
trices ſanat ⁊ celeſtis cibi. ideſt verbi ⁊
ſcientie ſue tibi abundantiam donat. Et
contingens os eius ac pedes: ⁊ ab vlceri
bus eū ſanū reddidit: ⁊ repletū ſcientie ⁊
doctrine gratia famē cibi ſentire nō fecit
Jubet aūt trāſire eū ad alia loca. ⁊ here/
mū circūeuntem viſitare etiā alios fra/
tres: ⁊ edificare eos in verbo ⁊ doctrina
domini. Dominica autem die ad eundem
ſemper reuertebatur locum ſimili modo
ſacramentorum gratia: reliquis vero die
bus etiā opus manuū faciebat: ⁊ opera/
batur iumentorum cingula ex palmaruꝫ
folijs texens. vt in illis locis haberi mo/
ris eſt. Quodā vero tēpore claudus aliqs
ire ad ipſum voluit: vt ab eo curaretur.
Contigit autem vt animal ipſum qd̄ aſcē
ſurus erat cingulum manibus hominis
dei factū haberet: Cuꝫ ergo īponeretur
ille claudus ſupra iumētū: ſtatim vt cōti/
gerūt pedes eius illud cingulū: ſanus eſſe
ctus eſt. Sed ⁊ quibuſcūqꝫ egris benedi/
ctū panē miſit ſtatī vt ex eo perceperūt: ſa
nati ſunt. Et alias multas virtutes ⁊ ſani
tates per eum dominus īpleuit. Habuit
autem ⁊ hanc gratiam ſuper omnes pe/
ne ceteros homines: vt vniuſcuiuſqꝫ fra
trum de vicinis monaſteriis conuerſatio
ei reuelaretur: ita vt ſcriberet ad patres

eoꝝ ⁊ commoneret. ꝙ ille ⁊ ille ſegniter agũt nec rectũ in timore dei ꝓpoſituꝫ gerũt: ille ꝟo ⁊ ille ĩ fide ⁊ animi virtute ꝓficiũt. Sed ⁊ ad ipõs patres ſcribebat: aliis ꝗdem ꝙ multuꝫ tedioſi eſſent erga frẽs ⁊ puſillanimes circa patiẽtiã: alijs vero ꝙ bene ꝯſtãter ⁊ ſollicite agerẽt: ⁊ ſufficiẽter ꝯſolarẽtur frẽs: ⁊ ꝗd huic meriti ꝓ virtuti hꝰ. ꝗd vero illi correptõis imineret a dño ꝓ ignauia ṗdicabat: ⁊ ita eoꝝ ꝗ abſentes erãt actus ⁊ cauſas ac merita vel negligẽtiã d̄ſcribebat: vt audientes hi de qbꝰ dicebat: conſcientia conuicti negare nõ poſſẽt. Docebat tamẽ omnes: vt a viſibilibꝰ ⁊ corporeis rebus: cor ⁊ animũ ad inuiſibilia ⁊ incorporea trãſferrẽt. Tempus eniꝫ ĩquit eſt: vt ad huiuſmodi ſtudia tranſeamus. Neqꝫ eniꝫ ſemper pueri ⁊ ſẽper infantes eſſe debemus: ſed aliquando iam ad ſpiritalia ⁊ altiora ꝯſcẽdere: ⁊ viroꝝ ſẽſus capere atqꝫ ad ꝑfectiorẽ ſubire ĩtelligentiã: vt poſſumus virtutibus animi eniteſcere. Sed ⁊ multa alia de hoc viro ſanctus hõ dei appelles narratione nobis fideliſſima cõmendauit. q̄ cũcta cõſcribere: ⁊ lõgũ videt: ⁊ ꝓ magnitudine ſui. nõnullis fortaſſe dictũ vix credibile. De ſcõ paphũtio

Idimꝰ et aliud mo

naſterium ſancti paphuncij hoĩs dei. ꝗ nominatiſſimus in illis locis anachorites: ⁊ vltimi habitator fuerat deſerti ĩ regionibus eracleos. ſplendide vrbis apud thebaidam. De hoc ergo fideliſſima patꝝ narratione comperimus. ꝙ cuꝫ fuiſſet vite angelice: quodaꝫ tempore orauerit ad deũ. vt ſibi oſtenderet: cui ſactoꝝ ſimilis haberetur. Aſſiſtens vero angelus dei reſpõdit ei: ꝙ ſimilis eſſet ſymphoniaco cuidam ꝗ in uico illo cãtandi arte victum quereret. Tunc ille obſtupefactus nouitate reſpõſi: cũ omni properatione pergens ad vicũ requirit hominem. Et cũ inueniſſet. ſtudioſiſſime ꝑcunctabat ab eo. ꝗd nã ſancti ⁊ religioſi opis geſtum ſit ei: omneſqꝫ actus eius curioſius diſcutit. At ille rñdit quod res erat ſe eſſe indigniſſime vite hominem peccatorem: atqꝫ ante nõ multum temporis ex latrone in iſtud quod nunc exercere videtur fedũ artificium deuolutũ. Paphuncius eo magis inſtabat reqrens ſi ꝗd ei forte vel ĩter latrocinia pij opis fuiſſet admiſſum: Nihil inꝗt mihi cõſcius ſuꝫ boni. Hoc tamẽ ſcio ꝙ cũ inter latrones eſſem: capta ẽ aliquãdo a nobis virgo ꝺ̄o cõſecrata. huius cuꝫ ceteri college mei latrones cuperent eripere pudorẽ: obieci me mediũ: ⁊ eripui eã de cõtaminatiõe latronũ: ⁊ nocte deducens eaꝫ vſqꝫ ad vicũ domui ſue reſtitui intactã. Alio quoqꝫ tẽpore inueni mulierẽ honeſte forme in heremo oberrãtẽ. Hec cũ interrogaretur a me: vel cur aut quomodo in hec loca deueniſſet: reſpondit. Nihil me interroges ĩfeliciſſimaꝫ mulierẽ: nec cauſas reqras: ſed ſi ancillã placet habere abducito quouis. Mihi enim infelici ẽ maritus ꝗ debiti fiſcalis gratia ſepe ſuſpenſus ⁊ flagellatus ac penis omnibus cruciatus ſeruat in carcere: nec aliã ob cauſaꝫ producitur niſi vt tormẽta patiatur. Tres auteꝫ nobis filij fuerunt: ꝗ pro eiuſdẽ iã debiti neceſſitate diſtracti ſũt. Ego quoqꝫ miſerrima: quia ad ſimiles penas inquiror: de loco ad locũ fugitans. inedia miſeriaqꝫ confecta. per hec nunc latitans oberro loca: triduum hoc ſine cibo iaꝫ ducẽs. Ego vbi hec audiui. miſeratꝰ adduxi eam ad ſpelũcam. ⁊ reficiens animaꝫ eius fame collapſam dedi etiam trecẽtos ei ſolidos: ꝓ quibus ſe ac maritum ⁊ filios. non ſolum ſeruituti: ſed ⁊ ſuppliciis aſſerebat obnoxios ⁊ reuocatam eaꝫ ad ciuitateꝫ omnes eos data pecunia liberaui. Hoc ſolũ ſcio me feciſſe in latrocinio meo. Tunc pater paphuncius. Ego inꝗt nihil tale feci: tamen credo etiã ad te perueniſſe ꝙ celebre paphuncij nomen inter monachos habeatur. Fuit enim mihi nõ mediocris ſtudii. vt vitam meam in huiuſmodi excolerem diſciplinis. Deus igitur de te mihi reuelauit: quia nihil minus apud ipſum meriti habeas ꝗ̃ ego: Quia ergo frater vides te non minimo loco haberi apud deũ: nõ negli-

gas animam tuaꝫ. At ille ſtatim fiſtulas quas manu gerebat abiiciens: ſecutus eſt eũ ad heremũ: ⁊ artem muſicã in ſpiritalẽ commutans vite mentiſqꝫ armoniaꝫ: per integrum triennium arctiſſime ſe tradidit abſtinentie: in pſalmis ⁊ orationibꝰ ſemetipſum die noctuqꝫ exercens. atqꝫ iter celeſte animi virtutibus agens: inter ſanctorum angelicos choros reddidit ſpiritum

Poſteaꝗ̃ hunc paphuncius omnis exercitij virtute conſumatum ṗmiſit ad dñm ipſe acrioribus ſemetipſum ſtudiis ꝗ̃ priꝰ exercuerat agens. iterum domino ſupplicabat vt ſibi oſtenderet quis ei eſſet ſimilis ſuper terrã. Fit ergo vox ad euꝫ dicẽs Similem te eſſe noſce primario vici huiꝰ: qui ẽ in proximo. Quibus auditis paphũcius ſine mora ad eum properans: pulſat ad oſtium domus eius: Ille vero cui moris erat ſuſcipere hoſpites. occurrit ei: atqꝫ introduxit ĩ domũ ſuam. lauãs quoqꝫ pedes eiꝰ appoſuit mẽſã: egitqꝫ cõuiuium. ĩter epulas vero ꝑcũctari paphuncius cepit ab hoſpite ꝗ actus eius: quod ſtudiũ: cuiuſqꝫ operis haberet exercitia: Ille vero cum de ſe humilia reſponderet: ⁊ latere in bonis ꝗ̃ publicari mallet: perurgebat paphuncius dicens reuelatũ ſibi eſſe a domino ꝙ dignus eſſet cõſortijs monachorum At ille ergo magis humiliora de ſeipſo ſẽtiẽs: aiebat. Ego quidẽ ĩ nullo mihi boni alicuiꝰ ſum ꝯſcius. Veꝝ: qr verbũ dei factũ eſt ad te: eũ quẽ nihil latet celare nõ poſſum. Hec ergo que mihi ĩ medio multoꝝ poſito ĩ vſu ſunt: loquar. Trigĩta iam cõpleti ſunt anni: ꝙ continentie conſenſum habere me cum coniuge mea nullus agnouit. Suſcepi autem ex ea tres filios. hoꝝ enim cauſa ſolũmodo cognita eſt mihi vxor. nec preter eã alia. nec ipſa vltra iã cognita. Suſcipere hoſpites nũꝗ̃ ceſſaui: ſed ita vt neminẽ ante me paterer aduenienti occurrere peregrino. Nõ dimiſi vnꝗ̃ de domo mea hoſpitẽ ſine viatico: pauperẽ nullũ deſpexi: ſed que neceſſaria fuerãt prebui. Si in iudicio ſedi nec filij mei perſonam contra iuſticiam accepi. Alieni laboris fructus: nũꝗ̃ introierunt in domum meam. Litem ſi vidi nunꝗ̃ preterij donec reconciliarem diſſidentes ad pacem: Nemo vnꝗ̃ deprehendit in culpa famulos meos: nunꝗ̃ greges mei leſerunt fruges alienas. Volentes ſeminare in rure meo nunꝗ̃ prohibui: nec vberiora mihi noualia elegi: ⁊ ſteriliora illis ꝺ̄reliqui. Quãtum in me fuit: nunꝗ̃ permiſi vt potentior infirmum premeret. Semper ſtudui ĩ vita mea: vt neminem contriſtarem. Iudicium ſi fuit apud me: neminem condemnaui: ⁊ diſſidentes reuocare in concordiam ſtudij. Hec interim mihi vite inſtitutio deo donante hactenus fuit. Audiens autem hec beatus paphuncius caput eius exoſculans: benedixit eum ⁊ dixit: Benedicat te dominus ex ſyon: ⁊ videas que bona ſunt hieruſalem omnibus diebus vite tue. Quia ergo bene hec et cõueniẽter ĩpleſti illud tibi ꝺ̄eſt qꝺ̄ bonoꝝ omniuꝫ ſummum eſt: vt omittens cuncta. ipſam iã ſequaris dei ſapientiam ⁊ ſecretioris ſciẽtie inquiras theſauros: ad quos aliter nõ poteris peruenire. niſi abneges teipſum: ⁊ tollas crucem tuam. ⁊ ſequaris chriſtum. At ille cum audiſſet hec nihil moratus. nec omnino aliquid in domo ſua ordinans ſecutus eſt virum: pergens cum ipſo ad deſertũ. Cumqꝫ veniſſent ad flumẽ nuſꝗ̃ ad tranſmeandum reperto nauigio: Paphuncius precepit intrare ſecum pedibus fluuium: cuius in illis locis profunda habebatur altitudo. Tranſierunt ergo pariter fluuium: ita vt aqua eis vix ad latera perueniret. Vbi vero veniunt ad deſertũ collocat hominem paphuncius in cellula quadam: haud procul a ſuo monaſterio poſita: ⁊ conuerſationis ſpiritualis ordinem tradidit perfectorumqꝫ ſtudiorum exercitia docet: ſcientiarum quoqꝫ ſecretiora concredit. Cũqꝫ eũ in omnibus ĩſtruxiſſet ſemetipſuꝫ denuo maioribus exercitijs dedit: exiguos priores deputãs labores. qbꝰ cõferri potuerit his qui ſeculi videbantur

actibus occupari :hoc enim ſibi dicebat.
Si iſti qui ſunt ī ſeculo tantū boni operis
faciunt:quanto nos ſtudere debemꝰplus
vel amplius in abſtinētie laboꝛe eos an/
cedere. Tempoꝛe aūt aliquāto in his trā
ſacto ⁊ ad ſcientie perfectionem ꝑducto:
euꝫ quem perfectum iaꝫ in operibus aſſū
pſerat: quadam die paphuncius ſedens in
cellula ſua: videt animā eius inter angelo
rum choꝛos aſſumptā dicētium. Beatus
quem elegiſti ⁊ aſſumpſiſti : habitabit in
tabernaculis tuis. Et cum hec audiſſet:
agnouit aſſumptū eſſe ex hoc mūdo virū
Tūc vo paphuncius perſiſtebat ī ieiuniis
⁊ oꝛationibus . ſemetipſum ad maioꝛa ⁊
perfectioꝛa extēdens:⁊ rurſus oꝛabat do
minum vt ſibi oſtenderet cui ſimilis habe
retur iter homines. Rurſus ei vox diui/
na reſpondit dicens. Similis es negoci/
atoꝛi quem videris ad te venientem: ſed
exurge velociter ⁊ occurre ei. adeſt eniꝫ
vir cui te ſimilē iudicaui. Et paphunciꝰ
ſine moꝛa deſcēdens occurrit cuidam ne/
gociatoꝛi alexandrino: viginti milibus ſo
lidoꝛum merces tribus nauibus deferen
ti ex thebaida ⁊ quoniam erat religioſus
⁊ bonoꝛum operum ſtudium gerens:
decem leguminum ſaccos pueris ſuis im/
poſitos. ad monaſterium dei hominis de/
ferebat.⁊ hec ei cauſa adeundi paphūciuꝫ
fuit. At ille contin uo vt eum vidit. quid
agis inquit o precioſiſſima ⁊ dō digna ani
ma? Quid tibi cū terrenis ē laboꝛ cui ſoꝛs
⁊ ſocietas cū celeſtibus data eſt? Relique
hec illis ꝗ d̄ tra ſūt ⁊ d̄ tra cogitāt.tu āt re
gni dei ad qd̄ vocatꝰ es negociatoꝛ effice
re:⁊ ſequere ſaluatoꝛem. a quo paulo poſt
aſſumendus es. At ille nihil omnino diſ/
ferens precepit pueris ſuis: vt omnia que
ſupereſſent: multa eniꝫ iaꝫ ipſe per ſe di/
ſtribuerat pauperibus erogarent. Ipſe ve
ro ſequens ſanctū paphunciuꝫ ad deſertū
in eodem ab eo conſtitutus eſt loco: ex
quo ⁊ pꝛioꝛes ad deum fuerant aſſumpti.
⁊ ſimiliter ab eo de omnibus inſtructus.
in exercitijs ſpiritualibus ⁊ diuine ſapien
tie ſtudijs permanebat. breui autem tem
poꝛe cōſumato: etiam hic trāſlatus eſt ad
congregationē iuſtoꝝ. Et nō multo poſt
ipſe etiam paphuncius: in ipſis ſumme ab
ſtinentie exercitijs ⁊ laboꝛibus vitam po/
nit: Aſtitit eniꝫ ei angelus domini dicens
ad eum. Ueni iā benedicte domini:⁊ īgre
dere ea que tibi debentur : eterna taber/
nacula. Ecce enim mecum aſſunt pꝛo/
phete: ꝗ te ī ſuum ſuſcipiant choꝛum. Hoc
autem tibi pꝛius idcirco non reuelaui ne
foꝛte elatus damnum aliquod tui laboꝛis
incurreres. Et vnā poſt hec ī coꝛpore
adhuc poſitus diem ducens. cuꝫ quidam
pꝛeſbyteri ad eum viſitandum veniſſent:
omnia eis que ſibi dominus reuelaue/
ratꝰ nota fecit. dicens ad eos. Nullum in
hoc ſeculo debere deſpici. etiam ſi latro
ſit aliquis aut in ſcena poſitus etiam ſi cul
tum ruris exerceat: ⁊ coniugio videatur
aſtrictꝰetiaꝫ ſi negociatoꝛ dicatur ⁊ merci
monijs inſeruiat:tamē in omni oꝛdine hu/
mane vite ſunt anime deo placentes.⁊ ha
bentes actus aliquos occultos:quibꝰ de/
lectatur deus. vnde conſtat nō tantū pꝛo/
feſſionē vite aut habitus ſpeciem. deo eſſe
placitam quantum ſinceritatem atqꝫ affe
ctioneꝫ mentis ⁊ operum pꝛobitatē. Et cū
ſimilia de ſingulis ꝗbuſqꝫ diſſeruiſſet:tra/
didit ſpiritum. Euidenter autem pꝛeſ byte
ri qui aderant: ⁊ oēs fratres viderunt eū
ab angelis ſuſcipi:hymnū cātātibꝰ⁊ collau
dātibꝰ deū.

De ſci Iſidoꝛi monaſterio

Idimus apud the

baidam etiā Iſidoꝛi nominatiſſi/
mum monaſterium. ampliſſimis ſpaciis
circunſeptum muroqꝫ circundatum. in
quo habitantibus viris larga pꝛebebātur
habitacula. Intrinſecus putei plures.
hoꝛti irrigui: omnium quoque pomoꝛum
arboꝛūqꝫ paradiſi ⁊ quecunqꝫ neceſſaria
vſibus erant ſufficienter immo ⁊ abūdā
ter pꝛouiſa: ob hoc vt nulli monachoꝛum
habitātium intrīſecus neceſſitas vlla fie
ret exeūdi foras ad aliꝗd requirēdū. Se
nioꝛ ꝗdā vir magnus grauiſqꝫ:⁊ de pꝛimis
electus ad ianuaꝫ ſedens hoc habebat of/
ficij: vt aduētantes ea lege ſuſcipiat.qua ī/
greſſi vltra non exeant. Si ergo ſemel in/
gredi placuerit ſtat immobilis lex : ſed qd̄
ē ammirabilius .ingreſſos nō iaꝫ legis ne/
ceſſitas: ſed vite beatitudo retinet ac per
fectio. Hic ergo ſenioꝛ in ianua vbi ip̄e cō
manet: adherentē ſibi habet hoſpitalē cel/
lulā:ī qua aduentantes hoſpitio recipiat:⁊
oī humanitate refoueat: Ut ergo ⁊ nos ab
eo ſuſcepti ſumus introeundi ꝗdē copia no
bis nulla fuit:ab ipſo autēꝫ didicimus que
inſtitutionū beatitudo gereret̄ itrinſecus:
Duos aiebat eſſe ſolos ſenioꝛes viros ꝗbꝰ
ꝑmiſſa ē ingrediēdi ī grediēdiqꝫ libertas:
qui opa fratrum diſpenſare:⁊ q̄ neceſſaria
ſūt īferre curarēt:ceteroſ vero ita eē ī ſilē
tio ⁊ qete. oꝛationibus ⁊ religioſis ſtudiis
operam dantes atque animi virtutibus
pollentes. vt omnes ſigna faciant.⁊ quod
vere omniuꝫ mirificum ſignuꝫ fit.nullus
eoꝝ egritudinē cuiuſqꝫ infirmitatis īcurrit
ſꝫ cū vnicuiqꝫ vite finis affuerit:oīmodis ꝑ
noſcens ⁊ indicās ceteris fribꝰſuis d̄ ſuo
exitu. atqꝫ valedicēs ad ſ̄ ipſuꝫ recubās
ſpūꝫ letꝰ amittit.

De ſcō. Serapione.

Ed ⁊ in regione ar

ſenoyte. ſerapionem quendā pꝛe
ſbyterum vidimus: multoꝛum monaſterio
rum patrem:ſub cuius cura plura ⁊ diuer
ſa monaſteria. quaſi decem miliū habebā
tur monachoꝝ : qui omnes ex laboꝛibus
ꝓpꝛiis:quos ꝑcipue meſſis tempoꝛe mer/
cede manuum ꝯquirebant: partē plurimā
ad ſupꝛadictuꝫ patreꝫ cōferentes :in vſus
pauperum deſtinabant. Hoc autē moꝛis
erat nō ſoluꝫ ip̄is :ſed ⁊ oībus pene egypti
monachis vt meſſis tēpoꝛe locent ad me
tēdū opera ſua. atqꝫ ex ea mercede.octo/
genos vnuſquiſqꝫ modios frumenti:plus
minuſqꝫ conquirit:⁊ hoꝝ partē plurimam
pauperum vſibus offerunt. Unde non ſo
lum regionis ip̄ius indigentes alant̄: ſed
⁊ alexandriam naues frumēto onuſte diri
guntur: vel in carcere cōcluſis: vel religis
peregrinis ac egentibꝰ ꝓroganda. Neqꝫ
enim intra egyptum ſufficiunt pauperes:
ꝗ poſſint miſericoꝛdie eoꝝ fructus ⁊ largi
tates abſumere. Uidimus auteꝫ ⁊ ī regio
nibus mempheos ⁊ babylonis īnumeras
multitudines monachoꝛuꝫ: apud quos ⁊
diuerſas virtutum gratias. ac moꝝ oꝛna
menta ꝑſpeximus. Ibi autē tradūt eſſe lo
ca illa ī ꝗbus ioſeph fertur recōdidiſſe fru
mēta quos ⁊ theſauros ioſeph vocāt. Alii
vero pyꝛamidas quas dicunt ipſas eſſe in
ꝗbꝰ vt putant frumenta tunc congregata

De ſcō apollonio monacho ⁊ martyre.

Radebant ergo ſe

nioꝛes hoꝝ fuiſſe quēdam ꝑſecuti
onis tempoꝛe monachum: nomine apol/
lonium. Qui cū vitā magnificam egiſſet
inter fratres: etiam diaconus oꝛdinatus
ē: Tempoꝛe ergo ꝑſecutionis erat ei ſtu/
dium ſingulos quoſqꝫ circuire fratres ⁊
cohoꝛtari eos ad martyriuꝫ. Cūqꝫ fuiſſet
etiam ipſe cōpꝛehenſus. ⁊ in carcerem tru
ſus : gentilium plurimi tāqꝫ inſultaturi ve
niebant ad eum:⁊ verbis blaſphemis ⁊ im
piis confutabant. Inter quos fuit ꝗdam
philemon nomine choraula famoſiſſimus
⁊ omni populo amabilis. Qui cum mul/
tis euꝫ fatigaret iniuriis impiuꝫ ⁊ ſceleſtū
⁊ ſeductoꝛem vocās multoꝛūqꝫ moꝛtaliū
deceptoꝛem dignumqꝫ eſſe ab omnibus
odio haberi. Cūqꝫ hec ⁊ multa alia aduer
ſum eum grauioꝛa loꝗretur reſpondit ei
apollonius dicens. Miſereatur tibi deꝰ
fili:⁊ nihil tibi hoꝝ que locutus es reputet
ad peccatū. Hec cum audiſſet philemon
coꝛde cōpunctus eſt: vimqꝫ verboꝝ eius
ſupꝛa humanum moꝛē in ſua mente ꝑſēſit
intantum vt xp̄ianum ſe repente fateret̄
Et inde ſtatiꝫ peruolat ad tribunal iudiciꝭ
atqꝫ ī ꝯſpectu totiꝰ ppl̄i pꝛoclamās iniuſte
inquit agis o iudex : viros religioſos ⁊ dō
amabiles puniens. nihil eni xp̄iani vel ma
le faciunt vel docēt. At ille hec audiēs pꝛi
mo ꝗdē putabat vtpote loci illiꝰ hominem
loci aliquid pꝛoponere: Sed cum vidiſſet
hec cū ſerio ꝑſequētē:⁊ cū oī ꝯſtātia aſſe/
rētē: īſanis inquit o philemō ⁊ mēte captꝰ
es ſubito? At ille. Ego īquit nō īſanio:ſꝫ

tu iniuſtiſſim⁹ atqꝫ inſaniſſimus iudex es:
qui tot iuſtos iniuſte perimis viros. Ego
eniꝫ xp̄ianus ſum: qđ eſt hominum genus
optimum: Tunc ille coram populo cepit
euꝫ primo plurimis blandimentis reuo/
care velle in id quod eum nouerat: ſꝫ vbi
immobilem vidit. omnia intendit in eum
genera tormentoꝝ. Cognito vero qđ ex
verbis apollonii hec ei fuerit facta per/
mutatio: correptum etiam apollonium
grauioribus ſubdidit tormentis: ⁊ dece/
ptoris i eum crimen exaggerat. Apollo/
nius vero vtinam inquit ⁊ tu iudex ⁊ oēs
qui aſſiſtūt ⁊ audiunt me: hunc meū queꝫ
dicis errorem deceptionēqꝫ ſequeremini
At ille vbi hec audiuit: ⁊ ipſū ⁊ philemonē
ignibus tradi in cōſpectu populi iubet. Il
li vero poſtq̄ ingreſſi ſunt flammas: bea
tus apollonius cunctis: audientibus cla/
mat ad dominū dicens. Non tradas dn̄e
beſtiis animas confitentium tibi: ſed oſtē
de nobis domine euidenter ſalutare tuuꝫ
Igitur vbi hoc in auditu populi ⁊ iudicis
ad dominum locutus eſt apollonius: re/
pente nubes repleta rore circundedit vi/
ros: ⁊ flāmas accēſi ignis extinxit. Sup
quo obſtupefacti ⁊ iudex ⁊ populus: vna
voce omnes clamare ceperunt. Ma/
gnus ⁊ vnus ē deus xp̄ianoꝝ ſolus imor/
talis. Sed hec cū fuiſſent pfecto alexan/
drie nunciata. ſemetipſo truculentior red
ditur: ⁊ electis qbuſdā de officio crudeliſſi
mis ⁊ ſeuiſſimis ñ tā hoīb⁹ q̄ȝ beſtiis mittit
q ⁊ ipſū iudicē q mirabilib⁹ diuinis credi/
derat ⁊ eos p quos virtus dei apparuerat
vinctos in alexādriā deducerent. Igitur
cū adducerentur omnes pariter vincti:
aſſuit gratia dei in verbo: ⁊ cepit apollo/
nius eos qui ſe vinctos ducebāt fidē dei
docere. Quiq̄ȝ cū dn̄i miſericordiā credi/
diſſent: ⁊ fidē dei tota cordis firmitate re/
cepiſſent: ſemetipſos cū his quos exhibe/
re venerāt vinctos offerunt iudici: ⁊ xp̄ia
nos ſe eſſe pariter ꝯfitētur. Quos cū pre/
fectus i fide dei pertinaces ⁊ immobiles
peruidiſſet: vniuerſos pariter iubet i pro/
fundum maris dimergi: ignorans impius

quid ageret. Hoc eniꝫ ſanctis nō mors ſed
baptiſma fuit. Sed horum corpora ſine
dubio dei ꝓuidētia itegra illibataq̄ȝ ma/
ris vnda reportauit ad litt⁹: queq̄ȝ ab his
qui obſequij cauſa ſimul venerāt ſuſcepta
ac reuocata. ſub vno ſepulchri domicilio
collocata ſunt: a quibus vſq̄ȝ ad p̄ſens tē/
pus virtutes multe ⁊ ſigna mirāda oībus
ꝯſumātur: ſed ⁊ vota oīuꝫ atq̄ȝ oratōes ſu
ſcipiūtur ab eis: ⁊ cū fructu petitiōis iplēt
quo etiā nos dignat⁹ ē dn̄s adducere: ⁊ vo
ta nr̄a oratōeſq̄ȝ ꝯplere. De ſcō dyoſcoro.

Idimus ⁊ aliuꝫ ve

nerabilē patrē apud thebaidam
Dyoſcorū noīe preſbyteꝝ: habētē i mona
ſterio ſuo cētū fere monachos: quē tēpore
eo quo acceditur ad ſacramēta: ſūmā curā
ſummāq̄ȝ pſpeximus adhibere diligentiā:
ne quis eoꝝ qui accedūt i aliquo deferret
cōſciētie maculā: intātū vt etiā de his eos
cōmoneret: que accidere per ſomnia ho/
minibus ſolēt: vel per fantaſias mulierum
apparētium. vel etiā per naturalis humo/
ris abundantiam. Dicebat ergo ſiquidem
abſqꝫ mulieꝝ fantaſijs tale aliquid eueni
at: nō eſſe peccatū. Ingenitus eniꝫ humor
i corpore vbi ꝓpria repleuerit receptacu/
la: ſuis neceſſe ē vt meatibus degeratur:
⁊ ideo nō trahat ad pctm̄. Ubi vero viſus
mulieꝝ ⁊ blādimēta carnis occurrūt: i ħ
iā ĩſidis aīe. ⁊ erga huiuſmodi cogitatōes
atqꝫ illecebras occupate dari ꝯfirmabat
idicia. Debere ḡ monachos aiebat oī gene
re a cogitatōib⁹ ſuis repellere huiuſmodi
ſymulacra: nec idulgere eos omnio i hec
blādimēta dilabi ſēſus ſuos: alioquin nihil
itereē videbit īter eos ⁊ illos q ſclo viuūt
Sed laborādū ē monachis: vt etiā natura
lē humorē per multā ieiunioꝝ abſtinētiā ⁊
frequētes oratōes domēt ac ſuperēt: flu/
xāqꝫ ei⁹ labē: oratōis ⁊ ieiunij ꝯtinuatiōe
ꝑſtringāt. Deniq̄ȝ aiebat. ⁊ q in delitijs vi/
uūt: ſi forte corporis ſui egritudo ꝑpoſcat
ab oīb⁹ que noxia eſſe iudicauerit medic⁹
abſtinebūt: cur non hec multomagis mo/
nachus faciat cui anime ⁊ ſpiritus ſanitas

expetēda eſt. De Nytrie monaſterijs.

Enimus autem et

ad nytriā famoſiſſimū i omnibus
egypti monaſterijs locū: qui quadraginta
fere milib⁹ abeſt ab alexandria: ex nomine
vici adiacentis: in quo nytruꝫ colligit: ny/
trie vocabulū trahens proſpiciēte hoc cre
do iam tunc diuina prouidentia: ꝙ in illis
locis peccata hominū tanq̄ȝ nytro ſordes
abluēda eſſēt. ⁊ abolēda. In hoc igit loco
qngenta fere aut nō multominus cernūt
vicina ſibi ⁊ ſub vno patre poſita monaſte
ria: in qbus aliqui plures ſimul. alii pauci
nonnulli etiam ſingulares habitant ⁊ mā
ſionibus quideꝫ diuiſi aīo autem ac fide ⁊
caritate valde coniuncti ⁊ inſepabiles ma
nent. Huic ḡ cū appropinquaremus loco
vbi pegrinos frēs aduentare ſenſerūt ſer/
ui dei: continuo velut examen apum. ſin/
guli quiqꝫ ex ſuis cellulis ꝓruunt: atqꝫ i
obuiā nobis leto curſu ⁊ feſtina alacritate
ꝯtendūt: portantes ſecuꝫ q̄ȝplurimi ipſorū
vrceos aque ⁊ panes. ſm̄ ꝙ ꝓpheta cor/
ripiens quoſdā dicit: quia non exiſtis fili/
is iſrael in obuiā cuꝫ pane ⁊ aqua. Tunc
deinde ſuſceptos nos adducunt. primo cū
pſalmis ad eccleſiaꝫ. lauant pedes: ac ſin
guli quiqꝫ lintheis quibus vtebantur: ab
ſtergunt quaſi vie laborē leuantes: re aūt
vera vite humane erumnas. myſticis tra
ditiōib⁹ abluētes. Quid ergo nunc đ hu
manitate eoruꝫ: quid de officiis quid đ ca
ritate loquar: cū omnes geſtirent nos ad
ſuum quiſqꝫ introducere monaſterium ⁊
non ea ſolum: que hoſpitalitati deben/
tur expleri: ſed ⁊ inſuper aut de humilita/
te qua ipſi pollebant docere aut de man/
ſuetudine atq̄ȝ aliis huiuſmodi bonis: que
apud illos velut ad hoc ipſum de ſeculo ſe
queſtratos: diuerſa quidem gratia: vna
tamen eadēqꝫ doctrina diſcuntur. Nuſq̄ȝ
ſic vidimus florere caritatem. Nuſq̄ȝ ſic
vidimus opus feruere miſericordie: et ſtu
dium hoſpitalitatis impleri. Scripturarū
vero diuinaꝝ meditationes ⁊ intellectus
atqꝫ ſciētie diuine. nuſq̄ȝ tāta vidim⁹ exer/

citia vt ſinglos pene eoꝝ oratores: credas
i diuina eſſe ſapīa. De loco q dr̄ Cellia.

Oſt hunc vero ali

us eſt loc⁹ i deſerto īteriori: decē
fere ab hoc milib⁹ diſtās: quē locū ꝓ mul/
titudine diſperſaꝝ i heremo cellulaꝝ: cel/
lia nominauerūt. Ad hunc locuꝫ hi qui ibi
prius fuerunt ibuti. ⁊ ſecretiorē iaꝫ depoſi
tis rudimentis ducere volunt vitā ſecedūt
Heremus eni eſt vaſta. ⁊ cellule tanto in/
ter ſe ſpacio diſrepte diuiduntur. vt neqꝫ
in conſpectu ſibiinuiceꝫ. neque i vocis au/
ditu ſint poſite. Singuli per cellulas com/
manent: ſilentiuꝫ ingēs ⁊ quies magna in/
ter eos ē. die tantū ſabbati ⁊ dominica in
vnuꝫ ad eccleſiā cōueniunt: ⁊ ibi ſemet/
ipſos iuicē tanq̄ȝ celo redditos vident. Si
quis forte in cōuētu illo defuerit. itelligūt
ſtatim eū corporis aliqua iequalitate de/
tentum: ⁊ ad viſitandum eum. non omnes
ſimul ſed diuerſitate temporis omnes ad/
eunt: portantes vnuſquiſque ſi quid apud
ſe eſt. quod egro poſſit gratum videri. Ali
am vero ob cauſan nullus audet ꝓximi
ſui obturbare ſilentia: niſi ſi qs forte q po
teſt verbo īſtruere: ⁊ velut athletas i ago/
ne poſitos: ſermonis conſolatione vnge/
re. Multi ipoꝝ a tribus ⁊ quatuor milib⁹
paſſuum ad eccleſiam cōueniunt. ita lon/
go a ſemetipſis ſpatio habitationis eoruꝫ
cellule dirimuntur: ſꝫ caritas in eis tanta
ē: ⁊ tanto inter ſemetipſos ⁊ circa oēs fra
tres conſtringuntur affectu: vt in ammi/
ratione ⁊ in exemplo ſint omnibus. Unde
⁊ ſi quis forte voluerit habitare cum eis:
vbi intellexerint vnuſquiſqꝫ cellulaꝫ ſuā
offert. De ſancto Ammonio abbate.

Idimus quendaꝫ

apud eos venerabilē patreꝫ Am
moniū nomine: virū i quē dn̄s oēꝫ pleni
tudinē ſpūalium ꝯtulerat graꝝ. Carita
tis in eo graꝫ ſi videres: nihil tale vſq̄ȝ vi
diſſe te crederes. Sꝫ ⁊ ſi humilitatē ꝯſide
rares lōgo eū i ħ dono p̄ſtātiorē ectis fate
reris. Et rurſus ſi patiāꝫ ſi māſuetudineꝫ:

ſi benignitatē.in ſingulis eum ita precelle
re indicares: vt quid. cui preferri debeat
ignorares.Donū vero ſapiētie ꝛ ſcientie
tātū ei cōtulerat dominus: vt nullū fere
ex omnibus patribus ita penetraſſe au/
las totius ſciētie crederes nec ita aliquē
receptū eſſe intra cubiculū ſapientie dei:
omnes quicūqꝫ eū viderant: faterentur.
Huic erāt duo fratres Euſebius ꝛ Euti/
mius. Nā dioſcorus qui maior natu in eis
fuerat:ad epiſcopatus officiū raptus eſt.
Hi ergo fratres erāt ei nō ſolū carne:ſed ꝛ
vita atqꝫ inſtitutione:ꝛ tota animi virtute
germani.Qui omnes ſimul eos qui ī illis
locis habitabāt fratres.tanq̄ſi nutrix fo/
ueat filios ſuos.ita vnūquēqꝫ īſtruentes
cōſolabātur.ꝛ docētes ad ſummā perfe
ctionem nitebantur educere. Vidimus
ergo ſupradictū hominē dei Ammonium
habentē monaſteriū inter cos muro circū
datū:quod in illis locis ex lateribus cru/
dis fieri facile ſolet:amplū ꝛ omnibus ne/
ceſſarijs inſtructū:in quo etiā puteū ipſe
foderat.Venit autē quidā frater ſaluari
apud eos volens:adijt eundē Ammoniū
rogans vt ſicubi eſſet cellula vacans. in
qua habitari poſſet.Tunc ille.Ego inquit
requirā:ſed donec inueniā hic eſto ī hoc
monaſterio.Ego enī iā nūc egrediar vt re
grā.Et relinquēs ei oīa pariter cū monaſte
rio:ipſe ꝓcul ab eo loco paruiſſimā cellulā
repperit:atqꝫ ī ea ꝯſtituit.fratriqꝫ q nuper
aduenerat nec ītelligenti: ex ītegro cum
omnibus que ī eo fuerāt ceſſit monaſterio
Sed etſi plures fuiſſent.q forte veniētes
ad eos ſaluari cuperēt:ſupradict⁹ vir fra
tribus cōgregatis.omnibus cū alacritate
iuuātibus ſub die vna monaſteriū cōſtru/
ebāt.Et cū ſingulis quibuſqꝫ expleuiſſet
numerū monaſteriorū:inuitabantur hi qui
manſuri erant ad eccleſiam.quaſi refecti/
onis gratia:quibus inibi occupatis. vnuſ/
quiſqꝫ fratrum de cellulis ſuis proferen/
tes que neceſſaria erant:ſingulorum no/
uas cellulas inſtruebant:ita vt ex colla/
tione caritatis nihil omnino. vel vtenſi/
liū vel que ad victū requirūtur: deeſſent:
nec tamē manifeſta fieret vniuſcuiuſqꝫ
oblatio. Regreſſi ergo ad veſperā hi qui/
bus fuerāt cellule preparate:inueniebāt po
ſita omnia que ad vſus eſſēt neceſſaria.et
ita inſtructa habitacula: vt nihil prorſus
deeſſe proſpicerent. De ſancto didimo.

Idimus inter eos
quēdā ex ſenioribus virū bonum
noīe Didimū:ī quo multa erat dñi gratia
quā ī eo etiam vultus ipſe īdicabat. Hic
ſcorpiones ꝛ ceraſtas. ideſt beſtias quas
cornutas vocāt.ꝛ angues qui ī illis locis
pro feruore ſolis acerrimi habētur:tanq̄
terre quoſdam vermiculos pedibus con/
culcabat:ꝛ ita extinguebat. vt nihil ab eis
omnino pateref. De ſancto Cronio.

Idimus etiam ali
um apud eos ſumme āntiquitatis
patrē Croniū noīe:ī ſenectute bona ꝛ ꝑfe
cta etate durātē.cētū nāqꝫ ꝛ decē agebat
etatis annos. Hic ex diſcipulis adhuc be/
ati Antonij ſupererat:cuius inter ceteras
animi virtutes humilitatis gratiam vidi/
mus immenſam De ſancto Origene

Rat autem ꝛ alius
adhuc ex diſcipulis Antonij Ori
genis noīe: vir ꝑ oīa magnific⁹: ꝛ ſumme
prudētie:cui⁹ ſermo ꝛ narratio de virtuti
b⁹ optimi magiſtri hoīs dei edificabat oēs
audientes. ꝛ inflammabat vehementer.
ita vt oculis cerni que ab eo narraban/
tur putares. De ſancto Euagrio.

Idimus ibi ꝛ ſapi
entiſſimū virū ac ꝑ oīa mirabilē
Euagriū noīe cui īter:ceteras animi vir/
tutes:tāta ꝯceſſa eſt gratia diſcernēdorū
ſpirituū:ꝛ purgādarū:ſicut apl'us dicit:co/
gitationū. vt nullus alius putaref ex fra/
trib⁹ ad tātā ſubtiliū ꝛ ſpūaliū rerū ſciētiā
ꝑueniſſe.Cui q̄ſi ex reb⁹ ipſis ꝛ expimētis
ꝛ qđ eſt ſup oīa:ꝑ grām dei magna collata
fuerit ītelligētia:accidit tamen ꝛ hoc: vt
mlto tēpore īſtruct⁹ fuerit a btō Macha

rio:quē famoſiſſimū ī dī gratia:ſigniſqꝫ ꝛ
virtutibus īſignē fuiſſe oībus notum eſt.
Hic ergo Euagrius īcredibilis erat abſti
nētie.ſuper omnia tamē monebat fratres
ſi qui forte ſtudium gererēt vel humiliādi
corporis. vel fātaſias ab eo demonū pro/
pellēdi:ne ī bibēda aqua largiore mēſura
vterētur dicebat enim.Quia ſi aqua mul/
ta corpori infundatur :maiores fantaſias
generat ꝛ largiora receptacula demonib⁹
prebet. Sed ꝛ multa alia de abſtinētia:ſū/
ma cū deliberatione edocebat. Ipſe autē
non ſolū aqua parciſſima vtebatur: ſed ꝛ
pane penitus abſtinebat. Illi vero qui in
illis locis morabātur fratres:pane ſolo et
ſale cōtēti erāt: vt ī illa omni multitudine:
vix inuenires aliquē qui oleo ſaltim vtere
tur. Plures aūt ex eis:nec iacētes ſomnū
ſed ſedentes: ꝛ vt ita dicam:in meditati/
one diuinorum verborum poſiti capie/
bant. De ſancto Machario egyptio.

Arrabant autem
nobis quidā ex patribus qui ibi
erant ꝙ in locis illis duo Macharii:qua/
ſi duo celi luminaria refulſiſſent:ex quib⁹
vnus egyptius genere.ꝛ diſcipulus beati
Antonii fuit.alius alexandrinus. Quib⁹
vt vocabula nominis:ita virtutes animi.
ꝛ celeſtium gratiarū magnificētia concor
dabat. Vterqꝫ enim Macharius abſtinē
tie exercitiis ꝛ virtutibus animi equaliter
pollens:hoc ſolo alius precellens ꝙ quaſi
hereditatē gratiarū ꝛ virtutū beati Anto
nii poſſidebat. Hunc deniqꝫ ferūt.aliquā
do cum homicidiū in locis vicinis fuiſſet
admiſſum.ꝛ innocenti cuidā impigeretur
crimen admiſſi:confugiſſe ad eius cellulā
is qui calumniā patiebatur:affuiſſe etiā
eos qui purgebant .allegantes ꝛ dicētes
ꝑiclitari ſeipſos.niſi cōprehenſū legibus
traderent homicidā. His vero cui crimē
impingebatur cum ſacramentis affirma/
bat:conſcium ſe non eſſe ſanguinis illius
Et cū diu ab vtraqꝫ ꝑte certamē haberef
īterrogabat ſāctus macharius vbi ſepult⁹
eſſet.q dicebaf occiſus.Cūqꝫ deſignaſſēt
locum:cum omnibus q ad purgendum ho
minē venerant.ꝑgit ad ſepulchrū.atqꝫ ibi
fixis genibus inuocato xp̄i nomie ait ad
eos q aſſiſtebāt. Nunc dñs oñdat ſi vere
reus eſt hic:q purgetur a vobis. Et eleua
ta voce:ex nomie clamabat defunctum.
Cumqꝫ ei vocatus de ſepulchro reſpōdiſ/
ſet:ait ad eum. Per fidem xp̄i te obteſtor
vt dicas ſi ab hoc homine qui calumniā
patitur occiſus es. Tunc ille de ſepulchro
clara voce reſpondit:dicens. Nō ſe ab eo
eſſe interfectū. Et cū obſtupefacti omnes
decidiſſent ī terrā:ac pedib⁹ eius aduolue
rētur:rogare ceperūt vt īterrogaret eū
a quo eſſet occiſus. Tunc ille.hoc īquit nō
īterrogabo. Sufficit enim mihi vt inocēs
liberetur:non eſt autem meum vt reus ꝓ/
datur. Aliud quoqꝫ eius genus miracu
li ferebatur. Cuiuſdā e vicino oppido pa
triſfamilias virgo filia per fantaſias magi
cas videbatur hominibus in equinum ani
mal verſa: vt putaretur equa eſſe: ꝛ nō pu
ella. Hanc adduxerunt ad eum. Tunc ille
percuncta. Quid ſibi vellent. Aiunt pa/
rentes eius. Equa hec quam vident oculi
tui puella virgo ꝛ filia noſtra fuit:ſed ho/
mines peſſimi magicis artibus in animal
hoc quod vides eā verterunt. Rogamus
ergo vt ores dominum: ꝛ commutes eam
in id quod fuit. At ille ait. Ego hanc quā
oſtenditis mihi puellam video:nihil ī ſe pe
cudis habentem. Hoc autem quod dici/
tis non eſt in eius corpore:ſed in oculis in/
tuentium. Fantaſie enim demonum ſunt
iſte:non veritas rerum. Et cum introdu/
xiſſet eam cum parentibus ſuis intra cellu
lam.fixis genubus orare chriſtum cepit:ſi/
mulqꝫ ꝛ parentes hortabatur ſecum do/
mino ſupplicare: ꝛ poſt hec perungētes eā
oleo in nomine domini : omni fallacia vi/
ſus expulſa: virginem videri omnibus vt
etiam ſibi videbatur:effecit. Alia quoqꝫ
iunior puella ad eum deducta eſt : cuius
obſcena corporis:ita omni ex parte com/
putruerunt: vt conſumptis carnibus inte/
riora quoqꝫ ꝛ ſecreta nature nudarentur:
ac vermium ebulliret inde innumera mul

titudo: ita vt nec accedere quidem quiſ
quam ad eam poſſet pre fetoris horrore.
Hec cum allata a parentibus. ⁊ proiecta
fuiſſet ante fores eius: miſerans virginis
cruciatus. equo animo īquit eſto filia. hec
tibi ad ſalutem dominus non ad interitū
dedit. vnde prouidendum eſt magis. vt
ſanitas tua. nullum tibi periculum confe
rat. Et cum inſtitiſſet oratiōibus per ſeptē
continuos dies: ⁊ oleum benedicēs in no
mine domini perungeret mēbra eius: ita
eam ſanam reddidit. vt muliebris in ea
nature nulla forma. nulla ſpecies appare/
ret: ſed eſſet ei inter viros conuerſatio.
abſqꝫ feminee ſuſpitionis obſtaculo. Aie
bant preterea ⁊ aliquādo veniſſe ad eū he
reticum quendam hieracytam: quod ge/
nus hereſeos inuenitur apud egiptū. Hic
cum per multam loquendi artē. plurimos
fratrum qui habitabāt ī heremo cōturba/
ret auſus eſt etiam coraꝫ ipſo fidei ſue aſ/
ſerere prauitatem. Cui cum reſiſteret ſeni
or ⁊ contradiceret. ille verba ſimplicia ar/
gumentis callidis eludebat. Sed cū vide
ret ſanctus fidem fratrum periclitari: qd
opus eſt inquit nos verbis contēdere ad
ſubuerſioneꝫ audientiuꝫ: Exeamus ad ſe/
pulchra fratrum. qui nos preceſſerunt in
domino. ⁊ cui noſtrum cōceſſerit domin⁹
ſuſcitare mortuuꝫ de ſepulchro. ſciant oēs
quia illius fides probatur a deo. Sermo
hic omnibus qui aderant fratribus placu
it. Proceſſerūt ad ſepulchra: hortaī Ma/
charius hieracytam vt euocaret mortuuꝫ
in noīe domini: At ille Tu inquit qui pre
poſuiſti prior euoca. Et Macharius pro
ſternens ſe in oratione ante dominuꝫ: vbi
ſufficienter orauit eleuatis ſurſum occu/
lis ſuis aiſ ad deum. Tu inquit domīe qs
ex duobus nobis rectā fidem teneat oſtē/
de: eleuato mortuo hoc. Et cum hec
dixiſſet. fratris cuiuſdam nomen qui nu/
per fuerat ſepultus euocauit: cui ille cum
de tumulo reſpondiſſet. accedentes fra/
tres continuo que ſuperpoſita erāt aufe/
runt. ⁊ eductum cum de ſepulchro reſolu
tis faſciolis quibus conſtrictus erat exhi
buerunt viuentem. Hieracyta vero vbi
hec vidit: obſtupefactū in fugam verti:
tur. Quem fratres quoqꝫ omnes inſequē
tes: extra terminos terre illius exturba/
uerunt. Multa etiā alia ferebantur đ eo
que nimis plixa ſunt ad ſcribendū: ſed ex
his paucis etiā cetera eius opera noſcūī.
De virtutibus alterius Macharij videli
cet Alexandrini.

Lius vero ſāctus

Macharius. magnificas etiam
ipſe virtutes conſumauit: de quibus ⁊ ali
nōnulla ſcripſerunt: que ſufficere poſſunt
ad virtutis eius magnitudinē cōtuendā: ⁊
ideo nos ea cōpendio preterimus. Fere/
bant tamen eum amatorem fuiſſe heremi
ſuper omnes ceteros. ita ut etiā vltima ⁊
īacceſſibilia deſerti perſcrutatus ſit loca
vſqꝫ quo inueniret vt ferebatur locū quē
dam: in vltimis heremi conſtitutū ⁊ diuer
ſis ac pomiferis arboribus conſitū. ⁊ om/
nibus bonis repletū: vbi etiam duos fra/
tres inueniſſe ferebatur: quos cū rogaret
ut paterentur a ſe deduci illuc monachos
vt ibi habitarent quoniā quidem locus ⁊
amenus eſſet: ⁊ abundans in omnibus
neceſſariis. Reſponderunt: Nō poſſe ad
huc illuc plures adduci: ne forte veniētes
per heremū a demonibus deciperentur
Multos enim dicebant eſſe demones in
deſerto ac monſtra: quoꝝ moleſtias ⁊ ca/
liditates ferre multitudo īſueta nō poſſet
Regreſſus tamen ad fratres cū īdicaſſet
de oportunitate loci: multorū inflāmati
ſunt animi. vt pergerent illuc cuꝫ eo. Sed
vbi patres reliqui ſenſerunt animos iuue
num concitatos: repreſſerūt eos ſalubrio
re conſilio dicentes. Locus iſte ſi vere vt
iactatur a Jamne ⁊ mambre conſitus eſt
non aliud de eo credendum eſt. niſi quod
diaboli opere ad deceptionem noſtram
preparatus ſit. Si enim vere ut perhibēt
delicioſus eſt ⁊ abundans: quid ſperabi/
mus in futuro ſeculo: ſi hic deliciis frui/

mur? Et hec atqꝫ alia huiuſmodi dicentes
iuuenum feruentes animos repreſſerunt
Locus autem in quo habitabat ipſe ſan/
ctus Macharius Scithium appellatur
Eſt autem in heremo vaſtiſſima poſitus
diei ⁊ noctis iter habens de nytrie mona/
ſteriis: ⁊ illuc nulla ſemita neque terrenis
aliquibus colligitur vel monſtratur indi/
ciis: ſed ⁊ ſtellarum ſignis ⁊ curſibus pergi
tur. Aqua raro inuenitur ⁊ ſicubi inuen/
ta fuerit. odoris quidem diriſſimi ē ⁊ qua
ſi bituminea: ſed ſaporis innoxij. Sunt er
go ibi viri valde perfecti: nec enim pati/
tur tam terribilis locus niſi perfecti pro/
poſiti habitatores: ſummeqꝫ conſtantie.
caritatis tamen inter ſe ⁊ erga omnes. ſi
q forte ad eos acceſſerit: ſūmū ſtudiū ge
rūt. ferī deniqꝫ cū ſācto machario vuā qs
aliquādo detuliſſet. ille qui ſecūdū carita/
tē nō que ſua ſunt. ſed que alterius cogita
ret: ad aliū fratrē detulit eā qui quaſi īfir/
mior videbatur. Tūc ille gratias egit deo
pro fratris offitio: ſed ⁊ ipſe nihilominus
plus de proximo q̄ꝫ de ſemetipſo cogitans
ad aliū pertulit: ⁊ ille itē ad aliū. Et ſic cuꝫ
per omnes cellulas que lōge a ſemetipſis
per heremū diſperſe erant vna circūlata
eſſet: ignorantibus eis quis eā primo miſiſ
ſet: ad vltimuꝫ ipſi defertur qui eā miſerat
Gratulatus eſt autē ſanctus Macharius
ꝙ tantā videret in fratribus continentiā:
tantamqꝫ caritatem: ad acriora ſemetip/
ſum ſpiritalis vite extendit exercitia. Ad
fidem namqꝫ confirmandam nobis affir/
matum de eo eſt. ab his qui ex ore eius au
dierant: ꝙ quodam tempore noctis. de/
mon ad oſtium cellule eius pulſauit dicēs
Surge abbas Machari ⁊ eamus ad col/
lectam: vbi fratres ad vigilias congregan
tur. Sed ille qui gratia dei repletus falli
non poterat: intellexit diaboli eſſe falla/
tiam: ⁊ ait. O mendax ⁊ veritatis inimice
Quid eniꝫ tibi conſortij: quid ſocietatis eſt
cum collecta ⁊ congregatione ſanctorum.
At ille. Latet ergo te inquit o Machari
ꝙ ſine nobis nulla collecta agitur: nulla/
qꝫ congregatio monachorum: Veni deni/
qꝫ: ⁊ videbis opera noſtra. Tum ille. Jm/
peret inquit tibi dominus: demon immun
de: Et conuerſus ad orationem: petijt a
domino: vt ſibi oſtenderet ſi hoc verum
eſſet: quod gloriatus eſt demon. Abijt er/
go ad collectam vbi a fratribus vigilie ce
lebrabantur: ⁊ iterum in oratione domi/
num deprecatur: vt ſibi veritatem verbi
huius oſtendat. Et ecce vidit per totam
eccleſiam quaſi paruulos quoſdam pue/
ros ethiopes tetros diſcurrere huc atque
illuc: ⁊ velut volitando deferri: Moris
autem eſt inibi ſedentibus cunctis: ab vno
dici pſalmum: ceteris vel audientibus vel
reſpondentibus. Diſcurrentes ergo illi
ethiopes pueri: ſingulis quibuſque ſe/
dentibus alludebant: ⁊ ſic vbi duobus di/
gitulis oculos compreſſiſſent: ſtatim dor/
mitabat. Si cui vero in os immerſiſſent
digitum: oſcitare eum faciebant. Ubi ve/
ro poſt pſalmum ad orandum proceſſiſſent
fratres: precurrebant nihilominus ſingu/
los ⁊ ante alium iacentem in oratione qua
ſi mulieꝝ ſpe ferebāī aū aliū q̄ſi edifican/
tes: aut portantes aliqd aut diuerſa queqꝫ
agētes apparebāt. Et quecūqꝫ demones
quaſi ludendo formaſſent hec orantes illi
in cordis ſui cogitatione verſabant. A non
nullis tamen vbi aliquid horum agere ce
piſſent. quaſi vi quadā repulſi precipites
deijciebantur: ita ut nec ſtare qdē prorſus
aut tranſire iuxta eos auderent: aliis ve/
ro etiam īfirmis fratribus ſupra ceruices
⁊ dorſa ludebant: quia non erant in ſua
oratione intenti: Hec cum vidiſſet ſanct⁹
Macharius ingemuit grauiter: ⁊ lachri/
mas profundens ad dominum reſpice:
ait domine. ⁊ ne ſileas neqꝫ mitigeris de⁹
Exurge vt diſpergantur inimici tui. ⁊ fu/
giant a facie tua: quoniam anima noſtra
repletur illuſionibus: Poſt orationem
tamen examinande veritatis gratia ſe/
orſū euocatis ſingulis quibuſqꝫ fratrib⁹
āte quoꝝ faciē viderat demones diuerſo
habitu. ⁊ variis ymaginib⁹ ludentes: re/

quirit ab eis ſi ĩ oratione vel edificandi co
gitationes habuerint. vel iter agendi vel
alia diuerſa que vnicuiqꝫ imaginata per
demones viderat: ꝛ ſinguli eoꝝ ita confi/
tebant̃ in corde ſuo fuiſſe vt ille arguebat
ꝛ tunc intellectum ē. ꝙ oēs vane ꝛ ſuper
flue cogitationes quas vel pſalmoꝝ vel
orationum tempore vnuſquiſqꝫ concepe
rit: ex illuſione demonum fiant: ab his aũt
qui omni cuſtodia ſeruant cor ſuum: tetri
repelluntur ethiopes. Deo enim coniun/
cta mens: ꝛ in ipſum p̄cipue tempore ora
tionis intenta: nihil alienum. nihil ſuperflu
um recipit. Aliud quoqꝫ multo terribi/
lius addebat. qꝺ vidiſſet eo tempore quo
fratres accedebant ad ſacramenta. Ubi
porrexiſſent ad ſuſcipiendum palmas. in
nonnulloꝝ manibus preuenientes ethio
pes carbones deponere. corpus autez qꝺ
tradi manibus ſacerdotis redire videbat̃
ad altare: aliis vero quos melioꝝ merita
iuuabant. extendentibꝰ manus ad altare.
longe recedere demones: ꝛ cum ingenti
metu effugere: angelum enim domini aſ/
ſiſtere videbat altari. q cũ ſacerdotis ma/
nu. ſuam quoqꝫ manũ in ſacramentorum
diſtributione exponeret. Et ex hoc iam
ꝑmanſit ei a deo gratia iſta: vt in vigiliis
fratrum pſalmoꝝ ꝛ orationis tempore: ſi
quis aliud aliquid ſm̃ illuſionez demonũ ĩ
corde cogitaſſet: agnoſceret: ꝛ accedentiũ
ad altare. vł ĩdignitates vel merita eũ nō
laterent. Quodam autez tēpore ambo
Macharii homines dei cum fratris cuiuſ
dam videndi gratia iter agerent aſcende
runt nauigium: quo fluuius tranſiri ſolet
In quo nauigio erant ſimul qdam tribuni
diuites homines prepotentes: equos plu
rimos ac pueros ꝛ multa ſecuz miniſteria
habentes. Hoꝝ vnus cũ videret ĩ vltima
nauigii parte vilibus indumentis atqꝫ ad
omnia expeditos iacere monachos ait ad
eos. Beati eſtis vos q huic ſeculo illudi/
tis: nec quicq̃ ex eo ĩquiritis: niſi indumē
tum viliſſimum ꝛ parciſſimum victum
Tunc vnus de Machariis rn̄dit ad eũ.
Uere quidē vt dicis q deũ ſequũtur: illu/
dũt mũdo. ſed miſeremur veſtri. ꝙ vobis
econtrario mundus illudit. Tũc ille ꝯpũ/
ctus ſuper hunc ſermonē. ſtatim vt perue/
nit ad domum ſuã: derelictis omnibus vł
diſtractis que habebat. ꝛ pauperibus da
tis: ipſe deum ſequi cepit. ꝛ ad monachoꝝ
exercitia properauit. Sed ꝛ multa vt di/
ximus alia de operibus ſãcti Macharii
Alexãdrini mirabilia ferũtur: ex quibus ſi
nulla ĩ. xi. libro eccleſiaſtice hiſtorie inſer/
ta. qui requirat: inueniet. De ſan/
cto Ammone primo nytrie monacho.

Nitium ſane habi

tationis monaſteriorum que ſunt
in nytria ſumptum tradebant ab Am/
mone quodam: cuius aĩmam cum exiſſet
de corpore vidit ferri ad celũ ſanctus An
tonius ſicut refert ſcriptura illa: que vitã
deſcribit beati Antonii. Hic igitur ãmon
locupletibus ꝛ generoſis parentibus na
tus eſt: a quibus inuitus ad nuptias coge
bat̃. Et cum vim parentum nō poſſet effu
gere: accepta virgine cuz intra nuptiales
thalamos ꝯueniſſet: ꝛ data eis eſſent cu/
biculi ſecreta ſilētia: alloq puellã de pudi
citia ꝛ ꝯſeruãda virginitate cepit hortar ĩ
dicens. Quia corruptio ſine dubio inuēi/
et corruptionem. incorruptio vero incor
ruptionē ſperat. Multo melius ē ſi vter/
qꝫ noſtrum in virginitate perduret: q̃ vt
alter corrũpatur ex altero: Acquieſcit vir
go. ſilentio tegitur incorruptionis theſau/
rus. Cumqꝫ plurimo tēpore ſolꝰ dei cōtē
ti teſtimōio. deo magis eſſent q̃ carni ꝛ ſã
guini cōiũcti: poſt obitum parentũ: ille q/
dem ad hũc vicini deſerti ſecedit locũ: vir
go vero intra domũ reſidens ĩ breui ꝛ ip̃a
multitudinē virginũ. ꝛ ille multitudinem
monachorũ cōgregat. Cumqꝫ ſecretius re
ſideret in heremo. adoleſcēs quidã q mor/
ſu canis rabidi in rabiē verſus ē: m̃tis vĩ
ctus cathenis ad euz deducitur: proſeq̃n
tibus eũ parētibus ſuis. ꝛ rogãtibus pro/
eo. At ille. Quid inquit mihi moleſti eſtis
o hoīes? Supra merita mea ē qꝺ expetitis
ſꝫ tamē hoc vobis indicare poſſũ: ꝙ ĩ mãi/

bus veſtris ē eius ſanitas. Reddite vidue
bouē ſuũ quē furati eſtis: ꝛ ſanus reddetur
vobis filius veſter. Ac illi extimuerũt q/
dem valde. ꝙ ea q̃ in ſecreto geſta ſũt non
latuerunt hominē dei: gauiſi ſũt tamen ꝙ
hanc eis viã ſalutis oſtēdit. ꝛ ſine mora vt
reddiderũt direpta orãte homine dei etiã
iuueni ſanitas rediit. Alio quoque tēpo/
re cũ veniſſent ad euz quidã probare vo/
lens animos ipſoꝝ. dicit doliuz ſibi eē ne/
ceſſariũ: vbi aquaz pro adueniētibus con
gregaret. Et cuz polliciti fuiſſent ꝑlaturoſ
ſe: vnus ex ipſis graue ſibi duxit: dicēs pĩ
clitare poſſe cameluz ſuuz: ſi ei tam graue
onus ĩponeret. Et ait ad alteruz. Tu ſi vis
aut potes defer: ego camelo meo parcam
ne moriatur. Tũc alter ait. Mihi ĩquit: vt
ipſe noſti: camelus nō ē: ſꝫ aſinus. Nũquid
qꝺ camelus portare nō pōt: valet aſinus
portare? At ille. facito ĩquit qꝺ vis: tu vi/
deris. Ego enĩ nō interimã camelũ meuz.
Tũc ille. ego ĩquit ĩpono aſino meo pon/
dus: qꝺ tu camelo tuo oneroſũ dicis: ꝛ me
rita hominis dei faciēt: qꝺ ĩpoſſibile ē eſſe
poſſibile. Et ita ĩpoſitũ doliũ aſino ſuo ꝑ/
uexit vſqꝫ ad monaſteriuz hoīs dei: ita vt
nec ſentiret aſinus ſe aliquid oneris porta
re. Quē vt vidit ãmon: benefeciſti ĩquit in
aſino deferēs doliũ. collega enĩ tui came/
lus mortuꝰ ē. Et regreſſus ĩuenit ita geſtũ
vt predixerat famulus dei. Sed ꝛ multa
alia ꝑ eũ ſigna dominus oñdit. Nã ꝛ fluui
um nylũ cũ trãſire vellet. ꝛ exuere ſe eru/
beſceret. Uirtute dei ſubito ĩ alterã ripaz
trãſlatus dicitur. Beatus autem Antoni/
us in ſumma ammiratione vite eius iuſti/
tiam: atque animi eius virtutes habuiſſe
memoratur De ſancto Pyamone.

On autem mihi vi

detur dignuz etiã eius heremi ha
bitatores q̃ parthenio mari adiacet: ꝛ vici
na ē oppido qꝺ diolcho dicitur ſilētio ꝑte/
rire. In quo vidimus quēdã p̄ſbyterũ ad
mirabilē noīe Pyamonē. totius humilita
tis ꝛ benignitatis viruz: hñtē etiã reuelati
onũ gratiã. Deniqꝫ cũ quodã tp̄e dño ſacri
ficia offerret. vidit angelũ dei ſtantē iuxta
altare: ꝛ vniuſcuiuſqꝫ monachoꝝ accedē/
tium ad altare: ſcribentem nomina ĩ libro
quez tenebat in manibus: quorũdaz tamē
nomina nō ſcribētez. Cumque diligenter
obſeruaſſet ſenior. qui eſſent quorum no/
mina non ſcripſiſſet: poſteaq̃ ſunt cōpleta
myſteria. vnũquēqꝫ eoꝝ ſeorſuz vocans ꝑ
ſcrutatur. quid eis ĩ occulto peccati fuiſſet
admiſſuz. ꝛ ĩuenit ex cōfeſſione eoꝝ vnum
quenqꝫ mortalis peccati obnoxiũ. Tunc
hortatus eſt eos agere penitētiã. ꝛ ſemet/
ipſuz cũ eis añ dominũ proſternens die ac
nocte tanq̃ ipſe ĩ eoꝝ peccatis eſſet obno/
xius flebat: ꝛ tã diu permãſit cuz eis in lu/
ctu ꝛ lachrimis ꝛ penitētia. donec iteꝝ vi/
deret eũdē ãgelũ ſtãtez ꝛ ſcribētez accedē
tiuz nomina. Et poſtea q̃ omniuz ſcripſit:
tunc etiã illos ex nominibus euocantē: at/
que ad recōciliationē altaris ĩuitãtez. Et
vbi hec ſenior vidit: ĩtellexit eoꝝ ſuſceptã
eſſe penitentiã. ꝛ ſic eos altari tota cũ gra
tulatione reſtituit. Hunc etiã quodã tēpo
re ferebãt a demonibus ita verberatũ: vt
ſtare aut moueri omnino ꝺ loco nō poſſet
Et cuz dies adeſſet dominica. ꝛ res poſce/
ret offerri ſacrificiũ: iuſſit ſe fratrũ manibꝰ
ad altare portari. Ubi cũ ĩ oratione iacuiſ/
ſet. aſtantē cōtinuo vidit ãgeluz domini q
aſtare ſolebat altari: ꝛ porrigētez ſibi ma/
nuz atque eleuantem ſe de terra. ꝛ ſtatim
dolor omnis ita ab eo diſceſſit. vt ſolito ſa
nior redderet̃. De alio ſancto Joanne.

Rat in ipſis locis

vir ſcũs ac totius gratie dono re/
pletus Joãnes noīe: ĩ quo tãta erat ꝯſola/
tionis gratia. vt quacunque meſtitia. quo
cunque tedio oppreſſa fuiſſet anima. pau
cis eius ſermonibus alacritate ꝛ leticia re
pleretur. Sed ꝛ ſanitatum gracia plurima
ei a deo donata eſt. In aliis quoqꝫ q̃pluri
rimis locis egypti. ſparſim vidimus ſan/
ctos dei virtutes multas ꝛ mirabilia fa/
cientes ꝛ gratia dei plenos: ſed paucos ex
multis memorauimus de omnibus enim
explicare ſupra vires noſtras eſt. Nam de

bis qui in ſuperiore thebaida. id eſt circa ipſam ſyenem. habitare dicuntur. auditu ſolo cōperimus: q bis pene oībus quos vidimus. celſiores illi ⁊ magnificentiores habebātur. Accedere vero ad ipſos ꝑ iti/neris periculo nequiuim⁹: qꝛ q̄uis oīa illa rū partiū loca latronib⁹ ĩcurſent. illa tñ q̄ vltra ciuitatē lyco ſūt. etiā barbaros paci unt. Et ideo nullus nobis ad eos acceſſus fuit: qꝛ reuera nec eos quos ſupius memo rauimus: abſque periculo vidimus.

De periculis itineris ad heremos.

Epties nāq3 in hoc

itinere periclitati ſum⁹. in octauo autē ſicut ſcriptū ē. nō obtinuit nos malū deo nos ĩ omnibus protegēte. Denique ſe mel per quīque dies ac noctes ĩcedentes per heremum: ſiti ac laſſitudine periclitati ſumus. Alio quoque tēpore ĩcurrimus lo/ca ĩ quib⁹ eſt cōuallis quedā humorē ex ſe metipſa gignens ſalſuz: quē cōtinuo caloꝛ ſolis velut hyemalē pruinā in glaciē. ita in ſalez ſtringit. ⁊ tanq̄ ſudes acutas ex ipſo ſale efficit: atque ita omnia illa exaſperan tur loca vt nō ſolū nudos pedes. vt habe bamus nos: ſed ⁊ calciamētis munitos. te rebret ac ſecet. In his ergo inuēti: magno cū periculo vix euaſimus. Tertio cū nihil ominus per heremuz ꝑgeremus. ĩcurrim⁹ vallez quandā humorē ex ſemetipſa ſimili ter gignētez: ſed intra ſemetipſam euz ſer/uantez: cuius ſoluz laxū ⁊ fetiduz ceno re pletuz tranſire cupiētes: vſque ad latera dcſedim⁹. Cūque pene ibidē in eadē mer/geremur. exclamātes ad dominū: vocem pſalmi ꝓtulim⁹: dicētes. Saluū me fac de us qm̄ ĩtrauerūt aque: vſque ad animam meaz. Infixus ſum in limo profūdi: ⁊ nō ē ſubſtātia. Quartū pertulim⁹ ĩ aquis qui/buſdā. q̄ ex inundatione fluminis nyli re/māſerāt: ĩ qb⁹ triduo continuo afflicti. vix euadere potuim⁹. Quītū periculū fuit no bis a latronib⁹ cū ſecus mare iter ꝑagere mus. q per decē milia paſſuū inſequentes nos. quos perimere ferro nō potuerāt. pe/ne exanimes reddiderūt per fugā. Sextū diſcrimē nobis ĩ ipſo flumine nylo fuit: ĩ q̊ nauigātes pene ſubmerſi ſum⁹. Septimū ĩ ſtagno qđ marethſe vocabulo appellat̃. vēto ſeuiēte ĩ iſulā quādā ciecti ſum⁹: hye/me grauiſſima ſuꝑ nos ⁊ tēpeſtate fluēte Erat eñ tēpus q̊ ephiphanioruz dies cele brabant̃. Octauū aūt fuit: q cū ad nytrie monaſteria venirem⁹: locū quēdā ĩcidim⁹ ĩ quo refluēs nyli aqua reſidēs velut ſta/gnū quoddā effecerat: ĩ quo multe beſtie. ꝑcipue cocodrilli plurimi erāt. Qui cuz ad tēperiē ſolis exiſſent. reſoluti circa ora ſta gni iacebāt: ita vt ignorātibus nobis mor/tui viderētur. Et cū accederem⁹ ad viden daz mirandāque magnitudinez beſtiaruz: quas exanimes putabamus. ꝯtinuo vt ſo nuz peduz ſenſerunt excitate. irruere ⁊ iſe ctari nos vehemēter ceperūt. Nos autez magno cū clamore ⁊ metu nomen xp̄i in uocauim⁹ cui⁹ miſericordia affuit ⁊ beſtie que cōtra nos iſurrexerūt. quaſi ab āgelo repellente: in ſtagnū protinus proiecte ſūt Nos aūt curſu ꝯcito ad monaſteria feſtia uim⁹ grās agētes deo noſtro: q nos d̾ tātis ꝑiculis liberauit ⁊ tanta nobis oſ̄dit mira bilia. Ipi glia ⁊ honor ⁊ ptas ⁊ iperiū ĩ ſe cula ſeculoꝝ Amē. Finit vita ⁊ ꝯuerſatio ſctōꝝ prm egiptōꝝ ⁊ q ĩ ſcithia ⁊ thebaida morabantur: queadmodū bt̄s Hierōim⁹ multo labore conſpexit: ⁊ relata a fide di gnis audiuit. Et diligenter conſcripſit.

Incipiūt geſta ſctōꝝ patrū egyptōꝝ ſci thie et thebaide: q̄ beatus Hieronimus autentice conſcripta reperit: ⁊ e greco fi/deliter in latinū tranſtulit. immo etiā ab alijs trāſlata ĩ vnū collegit. ꝓlog⁹ btī hiero nymi p̄ſbiteri ĩ vitā ſctī pauli p̄mi hereite.

Nter multos ſepe

dubitatū ē: a quo potiſſimum mo nachoꝝ herem⁹ habitari cepta ſit. Quidā eñ altius repetētes a btō Helya ⁊ Johāe pricipia ſūpſiſſe dixerūt. quoꝝ ⁊ helyas pl⁹ nobis videt̃ fuiſſe q̄ monach⁹. ⁊ Joa/nes añ ꝓphetare cepiſſe q̄ nat⁹ eēt. Alij āt ĩ quā etiā opinionē vulg⁹ ōmē ꝯſētit. aſ ſerūt ātoniū hui⁹ ꝓpoſiti caput: qđ ex ꝑte

verū eſt: Non eñ tam ipe añ omnes fuit. q̄ ab eo omniū iniciata ſunt ſtudia. Ama thas vo ⁊ machari⁹ diſcipli Antonij e qb⁹ ſuperioꝛ corp⁹ magiſtri ſepeliuit: etiā nūc affirmāt Paulū quendā thebeū principez rei iſtius fuiſſe: ſed non nominis: quā opi/nionē nos quoq3 probamus. Nonnulli ⁊ hec ⁊ alia prout voluntas tulit: iactitant. ſubterraneo ſpecu crinitum calcaneote/nus hominem. ⁊ multa alia que proſequi ocioſum eſt: ĩcredibilia fingētes: quoꝝ qꝛ ĩpudens mendatiū fuit: repellēda quidem coꝝ ſentētia videt̃. Igit̃ qꝛ de Antonio tā greco q̄ romano ſtilo diligenter memorie traditū eſt: pauca de Pauli primo heremi ta principio ⁊ fine ſcribere diſpoſui: magis quia res omiſſa erat: q̄ fretus ingenio. Quomodo autem in media etate vixe/rit aut quas ſathane pertulerit iſidias: nul li hominum compertum habetur Inci/pit Vita ſancti Pauli primi Heremitte.

Ab decio ⁊ valeri

ano ꝑſecutorib⁹. quo tēpore. Cor/nelius rome. cyprianus cartagie felici cru ore dānati ſunt: mltas apud egyptū ⁊ the/baidam eccleſias tēpeſtas ſeua populata ē. voti tunc xp̄ianis erat pro eo noīe gla/dio percuti. Verum hoſtis callidus tarda ad mortē ſupplitia cōquirrens aīas quere bat iugulare. nō corpora. Et vt ipe q ab eo paſſus ē Cyprianus ait: volentib⁹ mori: nō permittebatur occidi. Cui⁹ vt crudelitas notioꝛ fiat: duo memorie cauſa exempla ſubijcimus Perſeuerantē ĩ fide martyrē: ⁊ iter eculeū flāmaſq3 victorem iuſſit mel le pūgi ⁊ ſub ardētiſſimo ſole: ligatis poſt tergū manibus reponi: ſcz vt muſcarū acu leis cederet: qui ignitas ſartagies āte ſupe raſſet. Aliuz iuuēili etate florentē ĩ ameniſ ſimos hortulos ꝑcepit adduci. ibiq3 iter cā dētia lilia. ⁊ rubētes roſas cū leni murmu re iuxta ſerpet riuulus: ⁊ molli ſibilo arbo rū folia vēt⁹ ſtrigeret. ſuꝑ ſtratū plumis le ctulū reſupinari iuſſit. ⁊ ne ſe ide poſſet ex cutere blādis ſertoꝝ nexib⁹ irretitū relin/qui. Quo cū recedētib⁹ cunctis meretrix ſpecioſa veniſſet: cepit delicatis ſtringere colla ꝯplexib⁹: ⁊ qđ dicto quoq3 ſcelus ē. manib⁹ attrectare virilia. vt corꝑe ĩ libidi nē ꝯcitato ſe victrix ĩpudica ſuperiaceret Quid ageret miles chriſti aut q̊ ſe ꝯferret: neſciebat. Quē tormēta nō vicerāt: ne ſu/ꝑaret abhominata voluptas. Tādē celit⁹ iſpirat⁹. ꝑciſaz morditus linguā ĩ oſculātis ſe faciē expuit: ac ſic libidinis ſenſuz ſucci dens. doloris magnitudo ꝑripuit. Per idē ergo tēp⁹ q̊ talia gerebant̃. apud ĩferio rē thebaidā cū ſorore iā viro tradita: poſt mortē amboꝝ parētū. ĩ hereditate locuple ti: paulus relict⁹ ē ānorū circiter ſedeci. lit teris tā grecis q̄ egyptiacis apprime eru dit⁹: māſueti animi. deū valde amās. Sed dū ꝑſecutiōis detonaret ꝓcella: ĩ villā re/motiorē ⁊ ſecretiorē receſſit. Veꝝ. qd pec/tora humana nō cogis auri ſacra fames? Sororis marit⁹ cepit ꝓdere velle quē ce/lare debuerat. Nō illū vt aſſolet vxoris la chrime. nō ꝯmunio ſanguinis. nō ſpectans cūcta ex alto de⁹ a ſcelere ſuo reuocat. Ad erat. iſtabat. crudelitate q̄ſi pietate vteba tur. Qđ vbi prudētiſſim⁹ adoleſcēs ĩtelle xit. ad mōtiū ſecreta ꝯfugiēs. dū ꝑſecutio/nis finē p̄ſtolaret̃: neceſſitatē ĩ volūtatem vertit. ac ſic paulatī ꝓgrediēs. rurſumq3 tātūdē ſubſiſtēs. atq3 idē ſepius faciēs: re/perit ſaxoſuz mōtē: ad cuius radices haud grādis ſpelūca lapide claudebat̃. Quo re moto: vt ē cupiditas hominū auidi⁹ occul/ta cognoſcere: animaduertit ĩtus nō grāde veſtibulū. Qđ aꝑto deſuper celo. patulis diffuſa ramis. vet⁹ palma ꝯtexerat. fontē lucidiſſimū oſtendens. tm̄ modo foras ca/dem ꝯtinuo que genuerat terra ſorbebat Erant preterea ꝑ extenſū montē nō pau/ca habitacula: in quib⁹ ſcabre iam ĩcudes ⁊ malei qbus pecunia furtiua ſignabatur videbātur. Hunc locū egiptioꝝ littere fe runt furtiuā mōete officinā fuiſſe: ea tēpe ſtate qua cleopatre iunctus Antonius eſt Igitur adamato ⁊ quaſi a deo ſibi oblato habitaculo. omnē ibidē ĩ orationib⁹ ⁊ ſoli tudine duxit etatem: cibum ⁊ veſtimen/tum palma prebebat. Quod ne cui im/poſſibile videatur: ieſum teſtor ⁊ ſanctos angelos eius. in ea parte heremi. que

iuxta ſyriam ſarracenis iūgitur: ⁊ vidiſſe
me monachos ⁊ videre: e quibus vnus tri
ginta iam per annos clauſus. ordeaceū pa
nem manducabat ⁊ lutulentā aquā bibe/
bat: Alter in cyſterna veteri quā gētili ſer
mone ſyri gubra: alias gippū vocāt: quin/
qz caricis per ſingulos dies ſuſtētabatur
Hec icredibilia vidētur his: qui nō credi/
derint omnia poſſibilia eſſe credentibus:
Sed vt ad id redeā vnde digreſſus ſum:
cum iam cēteſimo tertiodecimo etatis ſue
anno. beatus Paulus celeſtē vitā in ter/
ris ageret: ⁊ nonagenarius ī alia ſolitudi/
ne moraretur Antonius: vt ipſe aſſerere
ſolebat: hec ī mentē eius cogitatio icidit:
nullū vltra ſe meliorē monachorū in here/
mo cōſediſſe: Atqz illi per noctē quieſcen
ti reuelatū eſt: eſſe aliū interius multo ſe
meliorē: ad quē videndū deberet propera
re. Illico erūpēte luce: venerabilis ſenex
īfirmos artus bacculo regente ſuſtentans
cepit ire velle quo neſciebat. Et iam me/
dia dies coquente deſuper ſole feruebat:
nec tamen a cepto itinere deducebatur
dicens. Credo in deum meum: q ſeruum
ſuū quē mihi promiſit: oſtēdet. Nec plura
his iterea cōſpicatur hominē equo mixtū
cui opinio poetarū cētauri vocabulū indi/
dit. Quo viſo: ſalutaris ipreſſione ſigni ar
mat frontē. Et heus tyro iquit: qua naz in
parte dei ſeruus hic habitat? At ille barba
rū neſcio quid ifrendens: ⁊ frangēs potius
verba ꝙ proloquens inter horrētia ora ſa
tis blandū queſiuit alloquiū ⁊ cū dextre
manus protenſione cupitū indicat iter: ac
ſic per patentes cāpos volitando tranſmit
tens ſe in fugā ex oculis mirantis euanuit
Uerū hoc vtrū diabolus ad terrendū eū
ſimulauerit. an: vt ſolet heremus: monſtru
oſorū ferarū animaliū: iſtā quoqz gignat
beſtiā incertū habemus. Stupens itaqz
Antonius ⁊ de eo quod viderat ſecū vol/
uens. vlterius progrediebatur. Nec mo/
ra: inter ſaxoſam cōuallē haud grandē ho/
munculū videt: aduncis naribus: fronte
cornibus aſperata: cuius extrema pars co
poris: in caprarū pedes deſinebat. Ad hoc

ſpectaculū Antonius: ſcutū fidei ⁊ loricam
ſpei bonus preliator arripuit: nihilominus
memoratū animal palmarū fructus cidez
ad viaticū quaſi pacis obſides offerebat.
Quo cognito: gradū preſſit Antonius: ⁊
quis naz eſſet iterrogans hoc ab eo reſpō
ſum accepit. Mortalis ego ſum ⁊ vnus ex
accolis heremi: quos vario deluſa errore
gentilitas faunos ⁊ ſatyros ⁊ incubos co/
lit legatōe fungor gregis mei: Precamur
vt pro nobis cōmunē dominū deprecceris
quē pro ſalute mundi oliz veniſſe cognoui
mus: nā in vniuerſam terraz exiuit ſonus
eius. Talia eo loquēte: longeuus viator
vbertim lacrimis faciē rigabat: quas ma/
gnitudo leticie indices cordis effuderat:
Gaudebat quippe de chriſti gloria ⁊ de
interitu ſathane: ſimulque ammirans
quod eius poſſet intelligere ſermonem: ⁊
bacculo humuz percutiens: aiebat. Ueh ti
bi alexandria: que pro deo portenta ve/
neraris: veh tibi ciuitas meretrix: in quaz
totius orbis demonia confluxere. Quid
nūc dictura es? Beſtie xp̄z loquūtur: ⁊ tu
pro deo portēta veneraris. Nec duz. ver
ba compleuerat: ⁊ quaſi pennigero vola/
tu petulcū animal aufugit: Hoc ne cui ad
incredulitatem ſcrupulū moueat: ſub re/
ge Conſtantio vniuerſo mundo teſte de/
fenditur. Nam ad alexādriā iſtiuſmodi hō
viuus perductus magnū populo ſpectacu
lum prebuit: ⁊ poſtea ne cadauer exanime
calore eſtatis diſſiparetur. ſale infuſum
ad Antiochiam vt ab imperatore videre
tur allatum eſt. Sed vt propoſitum p/
ſequar Antonius cepta regiōe pergēbat:
ferarum tātum veſtigia intuēs ⁊ heremi
latam vaſtitatem: quid ageret. quo verte
ret gradum neſciebat. Iam altera fluxe/
rat dies reſtabat vnū: vt ꝺſeri ſe a xp̄o nō
poſſe ꝯſideret. Perſeuerās ſecūdas i ora/
tiōib⁹ exigit tenebras. ⁊ ſub dubia adhuc
luce. nō lōge ītueꝰ lupā ſitis ardorib⁹ an/
helātē: ad radices mōtis irrepe. Quā ſecu
t⁹ ē occulis ⁊ iuxta ſpeluncā cū fera abiſ/
ſet accedens: cepit introſpicere nihil curi/
oſitate proficiente tenebris. arentibus

viſuz. Ueruz: vt ſcriptura ait: perfecta di
lectio foras mittit timorē: ſuſpenſo gradu
⁊ anhelitu tēperato: callidus explorator
ingreſſus eſt: ac paulatiz pgrediens ſepi/
uſqz ſubſiſtens. ſonū aure captabat. Tan/
dez p cece noctis horrorez procul lumē in
tuitus. dū auidius properat: offenſo pede
lapidez in ſtrepitū concitabat. Poſt cuius
ſonitū beatus Paulus hoſtiuz quod pate
bat claudens: ſera obfirmauit. Tunc vero
Antonius pre foribus corruens: vſqz ad
ſextaz ⁊ eo amplius horaz adituz precaba
tur: dicens. Quis ſim. vnde ⁊ cur veneriz
noſti. Scio me nō mereri conſpectū tuuz:
tamen niſi videro: nō recedā. Qui beſtias
ſuſcipis: hominē cur repellis? Queſiui ⁊ i/
ueni. Pulſo vt aperiatur mihi. Qđ ſi nō i/
petro. hic moriar ante poſtes tuos. certe ſe
pelies vel cadauer meū. Talia perſtabat
memorās: fixuſqz manebat. Ad quē reſpō
ſum Paulus ita reddidit. Heros. Nemo
ſic petit vt minetur. Nemo cum lachrimis
calumniam facit: ⁊ miraris ſi non recipiaz
te. cum moriturus adueneris. Sic arridēſ
patefecit ingreſſum. Quo aperto. dum in
mutuos miſcerētur amplexus: propriis ſe
ſalutare ceperunt nominibus. gratie do/
mino in cōmune ab eis referūtur. Et poſt
ſanctum oſculum: reſidens Paulus cum
Antonio. ita exorſus eſt. En quem tāto la
bore queſiſti: putribus ſenectute membris
operit inculta canicies. En vides hominē
in puluerem mox futurum. Uerum quia
caritas omnia ſuſtinet: narra mihi queſo
quomodo ſeſe hominum genus habeat. an
in antiquis vrbib⁹ noua tecta conſurgant
quo mūdus regatur imperio. an ſuperſint
aliqui qui demonum errore decipiuntur.
Inter has ſermocinationes ſuſpiciunt ali/
tem coruum in ramo arboris conſediſſe.
Qui inde leniter ſubuolās: integrum pa/
nem ante mirantiuz ora depoſuit. Poſt cu
ius abſceſſum eya inquit Paulus. domi/
nus nobis prandium miſit. Uere pius ve/
re miſericors. Sexaginta iam anni ſunt q
dimidii ſemper panis fragmenta accepi:
verum ad aduentum tuum militibus ſuis

chriſt⁹ duplicauit annonam. Igitur in de/
um gratiarum actione celebrata: ſuper
nitrei fontis marginem vterque conſedit.
Hinc vero quis frangeret panem horta
contentio: pene diem duxit in veſperum.
Paulus more cogebat hoſpitii. Antonius
iure refellebat etatis. Tandem conſilii fu
it vt apprehenſo e regione pane: duz ad ſe
quiſque nititur: pars ſua remanſit in mani
bus. Dehinc paululum aque proni in fon/
te ore libarunt: ⁊ immolantes deo ſacrifici
um laudis: noctem tranſegere vigiliis. Cū
que iam eſſet terris redditus dies: beatus
Paulus ad Antoniuz ſic locutus eſt. Olī
te frater in iſtis regionibus habitare ſcie
bam: olim conſeruum meum mihi promiſe
rat dominus. Sed quia iam dormitionis
tempus aduenit. ⁊ quod ſemper cupieram
diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto: peracto curſu. ſu
pereſt mihi corona iuſtitie. tu miſſus a do/
mino es. qui humo corpuſculum tegas: im
mo terraz terre reddas. His Antonius au
ditis: flens ⁊ gemens ne ſe dereſeret. atqz
vt comitez talis itineris acciperet: preca/
batur. Et ille. Non debes inquit querere
que tua ſunt: ſed que aliena. Expedit qui/
dem tibi ſarcina carnis abiecta agnum ſe/
qui: ſed ⁊ ceteris expedit fratribus. vt tuo
adhuc inſtituantur exemplo. Quorbem p/
ge queſo. niſi moleſtum eſt: ⁊ palliū quod
tibi Athanaſius epiſcopus dedit. ad obuol
uendum corpuſculum meum defer huc.
Hoc autem beatus Paulus rogauit. non
q magnopere curaret. vtrum tectum pu/
treſceret cadauer an nuduz: quippe qui tā
ti temporis ſpatio contextis palmarum fo
liis veſtiebatur: ſed vt a ſe recedenti: me/
ror ſue mortis alleuiaretur. Stupefa/
ctus Antonius qđ de athanaſio ⁊ de pal/
lio eius audierat. quaſi chriſtum in Paulo
videns. ⁊ in pectore eius duz venerans vl
tra reſpondere nihil auſus eſt: ſed cum ſi/
lentio lachrimans. exoſculatis eius oculis
manibuſque. ad monaſteriuz quod poſtea
a ſarracenis occupatum eſt: regrediebā/
tur. Neque vero greſſus ſequebantur ani
mum: ſed cum corpus inane ieiuniis ſeni/

les etiam animi frangerent animo vince/
bat etatem. Tandem defatigatus ꝛ anhe
lans ad habitaculum ſuum: confecto itine
re peruenit. Cui cū duo diſcipuli qui ei iã
longeuo miniſtrare ceperant occurriſſẽt:
dicentes. Ubi tam diu moratus es pater?
reſpondit. Ueh mihi peccatori: qui falſuꝫ
monachi nomen fero. Uidi helyam ꝛ Jo/
annẽ in deſerto: ꝛ vere in paradiſo Pau
lum vidi. Ac ſic ore compreſſo. ꝛ manu ver
berans pectus: a cellula pallium protulit.
Rogantibuſqꝫ diſcipulis vt plenius quid
nam eſſet rei exponeret: ait. Tempus lo/
quendi ꝛ tempus tacendi. Tunc egreſſus
foras. ꝛ nec modicum quidẽ cibi ſumens:
per viam qua venerat: regrediebatur. Il/
lum ſciens illum videre deſiderans illum
oculis ac mẽte complectens. timebat enĩ
quod euenit: ne ſe abſente debitum xp̄o
ſpiritum redderet. Cũqꝫ iam dies illuxiſ
ſet alia. ꝛ trium horarum ſpatio iter rema/
neret: vidit inter angelorum cateruas: ꝛ ĩ
ter prophetarum ꝛ apoſtolorum choros:
niueo Paulum candore fulgentem in
ſublime cõſcẽdere. Et ſtatim in faciẽ pro/
cidens ſabulum capiti ſuo ſuperiacebat:
plorans atqꝫ eiulans. Cur me inquit Pau
le dimittis? Cur abis inſalutatus? Tam
tarde not⁹: tã cito recedis? Referebatqꝫ
poſtea beatus antonius tanta ſe velocita
te quod reliquum erat vie cucurriſſe: vt
ad inſtar auis peruolaret. Nec immerito
Nam introgreſſus ſpeluncam vidit genu
bus complicatis erecta ceruice. extẽſiſqꝫ
manibus in altum corpus exanime: ac pri
mum ꝛ ipſe viuere eũ credens pariter ora
bat. Poſtqꝫ vero nulla vt ſolebat ſuſpiria
precantis audiuit in flebile oſculuꝫ ruens:
intellexit ꝙ etiam cadauer ſancti viri deũ
cui omnia viuunt: officio geſtus ꝓcaretur
Igitur obuoluto ꝛ ꝓlato foras corpo/
re. pſalmis quoqꝫ ex xp̄iana traditione cã
tatis: cõtriſtabatur antonius ꝙ ſarculum
quo terram foderet nõ habebat. Fluctu
ans vario mentis eſtu ꝛ ſecum multa re/
plicans. ſi ad monaſterium reuertar. qua
driduí iter eſt: ſi hic maneã nihil vltra pro
ficiã. Moriar ergo vt dignũ ẽ: ꝛ iuxta bel/
latorẽ tuũ xp̄e ruẽs extremũ alitũ fundã:
Talia eo aĩo voluẽte. ecce leones duo ex
ĩterioris heremi parte cõcurrẽtes: volan/
tibus ꝑ colla iubis ferebanť. Quibus aſ/
pectis: primo exhorruit: rurſuſqꝫ ad deum
mẽtem referens: quaſi columbas videret
mãſit intrepidus. Et illi qdem directo cur
ſu ad cadauer beati ſenis ſubſtiterũt. adu
lãtibuſqꝫ caudis circa eius pedes accubu
ere. fremitu igẽti rugiẽtes. proſſus vt ĩtel
ligeret eos plangere quõ poterãt. Deinde
haud ꝓcul ceperũt humũ pedibus ſcabe/
re: harenãqꝫ certatiꝫ egerentes. vni⁹ ho/
minis capacẽ locũ effodere. ꝛ ſtatim quaſi
mercedẽ ꝓ ope poſtulaturi: cũ motu auri
uꝫ ceruice deiecta ad Antoniũ prexerũt.
man⁹ eius pedeſqꝫ lingẽtes. vt ille aĩad/
uerteret bñdictionẽ eos a ſe depcari. Nec
mora in laudatione xp̄i effuſus. ꝙ eũ mu
ta quoqꝫ animalia ſentirent: ait. Domine
ſine cuius nutu nec foliuꝫ arboris defluit
nec vnus paſſer ad terrã cadit: da illis ſi/
cut tu ſcis. Et manu annuẽs vt abirẽt: im/
pauit. Cumqꝫ illi receſſiſſent ſancti corpo
ris oneri ſeniles curuauit humeros: ꝛ de/
poſito eo in foſſã: deſuꝑ humũ ꝯgregans
tumulum ex more cõpoſuit. Poſtqꝫ autẽ
dies illuxerat alia: ne qd pius heres ex in/
teſtatis bonis nõ poſſideret: tunicã ei⁹ ſibi
vendicauit. quã ĩ ſportaꝝ modũ de palme
foliis ſibi ip̄e ꝯtexuerat. Ac ſic ad mõaſte
rium reuerſus diſcipulis ex ordine cuncta
replicauit: diebuſqꝫ ſolennibus paſce vel
penthecoſtes ſemꝑ Pauli tunica veſtit⁹ ẽ
Libet ĩ fine opuſculi interrogare eos
q patrimonia ſua ignorant: q domos mar
moribus veſtiunt: qui vno lino villarum
inſuunt predia huic ſeni nudo quid vnqꝫ
defuerit. Uos ex gemma bibitis ille vero
cauis manibus ſatiſfecit nature. Uos in
tunicis aurum texitis: ille nec viliſſimi q
dem veſtri mãcipii indumentum habuit
Sed econtrario illi pauperculo paradiſus
patet. vos auratos gehenna ſuſcipiet.
Ille chriſti veſtem licet nudus ſeruauit:
vos veſtiti ſericis. indumentum xp̄i perdi

diſtis. Paulus viliſſimo opertus puluere
iacet reſurrecturus ĩ gloriam: vos opero
ſis ſaxis ſepulchra premũt. cũ veſtris opi/
bus fortaſſis arſuros. Parcite queſo vos
ꝑcite ſaltẽ diuitiis quas amatis. Cur mor
tuos veſtros auratis obuoluitis veſtib⁹?
Cur ambitio iter luctus lachrimaſqꝫ non
ceſſat? An cadauera diuituꝫ. niſi in ſerico
putreſcere neſciunt? Obſecro qcunqꝫ hec
legeris: vt hieronimi peccatoris memine
ris: cui ſi dñs optionẽ daret: multomagis
eligeret tunicã Pauli cum meritis eius.
qꝫ regum purpuras cum regnis ſuis.
Finit vita beati Pauli primi heremite.
Incipit ꝓlogus Euagrii preſ byteri ad
Innocẽtiũ ep̄m ĩ vitã btĩ antonij abbatis

Reſbyter Euagri⁹

innocentio cariſſimo filio in dño
ſalutem. Ex alia in aliã linguã ad verbũ
expreſſa tranſlatio ſenſus operit: ꝛ veluti
letum gramen ſata ſtrãgulat. Dũ eiꝫ caſi/
bus ꝛ figuris ſeruit oratio. qđ breui pote
rat indicari ſermone: lõgo ãbitu circũacta
vix explicat. Hoc igitur ego vitãs vitã be
ati Antonii te petẽte trãſpoſui: ita vt nihil
deſit ex ſẽſu cũ aliqd deſit ex verbis. Alii
ſyllabas aucupenť ꝛ lr̃as: tu q̃re ſẽtẽtiam
Incipit prefatio Athanaſii epiſcopi in
vitaꝫ ſancti Antonii monachi.

Thanaſius epiſco

p⁹ ad ꝑegrinos monachos. Opti
muꝫ fratres iniiſtis certamẽ. aut eq̃ri egy
ptiis monachis. aut ſuperare nitẽtes vir/
tutis inſtantia. Et enĩ apud vos iam pluri/
ma ſunt monaſteria. monachoꝝ quoqꝫ no
men ẽ celebre: ꝛ hãc voluntatẽ noſtrã iuſte
qſqꝫ mirabiť. oratibuſqꝫ nobis optatũ de⁹
tribuet effectũ. Qm̃ igr̃ exegiſtis a me. vt
vobis ſcriberẽ de ꝯuerſatiõe btĩ Antonii.
volẽtibus diſcere queadmodũ cepit: q ve
fuerit añ ſanctum ꝓpoſitũ: qualẽ etiã ha/
buerit terminũ vite. ꝛ ſi vera ſunt ea: que
de ipſo fama diſperſit. ut ad eius emulatio
nem atqꝫ exemplũ vos inſtituere poſſitis
magna cũ letitia ſuſcepi veſtre caritatis
impiũ. Et mihi eniꝫ ingens lucrũ eſt atqꝫ
vtilitas. hoc ip̄ꝫ quod recordor Antonii:
ꝛ vos cũ ãmiratione audiẽtes ſcio eius ꝓ
poſitũ cuꝑe ſectari. perfecta ẽ ſiqdẽ ad vir
tutẽ via: antoniũ ſcire qs fuerit. Ergo vt
breuiť dicã. ex omnibus qui de eo referẽ
tuꝫ ſermo iactauit: credite. ꝛ minima vos
exiſtimate audiſſe de maximis: qꝛ ñ ambi
go nec eos om̃ia potuiſſe cognoſcere: cũ ꝛ
ego rogatus a vobis quãtacũqꝫ ꝑ ep̄lam
ſignificauero. nõ equalia ſim eius meritis
narraturus. Sed ꝛ vos oẽs hinc nauigã/
tes ſtudioſe ꝑcũctamini q̊ ſingulis que no
runt referẽtibus: cõgrua dignaqꝫ tanti
nominis relatio cõpleatur: diſponebã ita
qꝫ p⁹ lectionẽ litteraꝝ veſtraꝝ aliquos
ad me monachos ĩuitare. ꝛ maxime eos q
crebro ad eũ ire cõſueuerant: vt plenius
aliquid addiſcens: munera vobis maiora
trãſmitterẽ. Sꝫ qm̃ ꝛ nauigationis tp̄a la
bebanť ꝛ litteraꝝ portitor vehemẽtiſſime
feſtinabat: ideo ea q̃ ꝛ ipſe nouerã: frequẽ
ter enĩ eũ viſitaui: ꝛ q̊ ab eo didici qui ad
prebendã ei aquã nõ paululũ tp̄iſ cũ eo fe
cit: dilectiõi veſtre ĩdicare ꝓperaui. vtro
bique curã veritatis habẽs. vt neqꝫ plus
aliquis audiẽs miraculoꝝ cõgeſtionẽ nõ
credat: nec rurſus meritis eius inferiora
cognoſcẽs. nõ putet dignũ eſſe miraculo
ꝓ tanti nõis viro. Explicit prologus.
Incipit vita ſãcti ãtonii abbatis ab atha
naſio epiſcopo alexandrino cõſcripta. Et
ab Euagrio p̄ſbytero e greco ĩ latinũ trãſ
lata atqꝫ a btõ Hieronymo huic libro ĩſta

Gitur Antoni⁹ no

bilib⁹ religioſiſqꝫ parẽtib⁹ nat⁹ in
egyp̄to oriũdus fuit: tãta ſuoꝝ ꝛ ſua nutri/
t⁹ cura: vt nihil aliud p̄ter pẽtes domũqꝫ
cognoſceret. Et cũ iã puer eẽt nõ ſe litte/
ris erudiri: nõ ieptis ĩfatiũ iũgi paſſus ẽ fa
bulis: ſꝫ dĩ d̃ſiderio flagrãs ꝑꝫ qđ ſcriptũ ẽ
ĩnocẽter hĩtabat domi. Ad eccľiã q̊qꝫ cũ
parẽtib⁹ ſepe ꝯueniẽs: nec ĩfatũ laſciuias:
nec pueroꝝ negligẽtiã ſectabať: ſꝫ tm̃ ea q̃
legebãť auſcultãs: vtilitatẽ p̄ceptoꝝ vite
ĩſtitutõe ſuabat: ñ ſuis: vt ſolet illa etas ĩ/

curioſus ꝑ variis ⁊ delicatis cibis vnq̃ te
dio fuit: non eſce mollioris blandimenta
ſectatus eſt: his ſolum que dabantur con/
tentus: nihil amplius requiſiuit ¶ Poſt
mortem autem parentū annorum circiter
decem ⁊ octo ſeu viginti cū ſorore admo/
duꝫ paruula derelictus eſt: ⁊ domus ⁊ ſo/
roris honeſtam curam gerebat. Nec duꝫ
vero ſex fluxerant menſes. quibus ad ec/
cleſiam: vt ſolebat accurrens: recordaba
tur quomodo ⁊ apoſtoli omnibus ſpretis
ſecuti fuiſſent ſaluatorem: ⁊ multi: vt legi
tur in actibus apoſtolorum: facultatibus
ſuis venditis. precia ad pedes eorum de/
tuliſſent egentibus partiēda que ve aut
quanta ſpes iſdem repoſita eſſet in celis
Talia ſecum voluens intrauit eccleſiam:
⁊ accidit vt tunc euangelium legeretur: ī
quo dominus dicit ad diuitē. Si vis ꝑfe/
ctus eſſe vade vende omnia tua quecūqꝫ
habes: ⁊ da pauperibus ⁊ veni ⁊ ſequere
me: ⁊ habebis theſauruꝫ in celo. Quo au/
dito. quaſi diuinitus huiuſmodi ante me/
moriam concepiſſet: ⁊ veluti ꝓpter ſe hec
eſſet ſcriptura recitata: ad ſe dominicum
traxit imperium. ſtatimqꝫ egreſſus poſſeſ
ſionem quam habebat dimiſit. ¶ Rure au
tem erant trecente iugeres ⁊ valde opti/
mi quos vicinis largitus eſt: ne in aliquo
aut ſibi aut ſorori moleſtia gigneretur. Ce
tera vero que in mobilibus poſſidebat.
vniuerſa vendidit. ⁊ aggregato non exi/
guo precio indigentibus dedit. paruis ob
ſororem reſeruatis: que ⁊ ſexu ⁊ etate vi/
debatur infirmior. ¶ Rurſus autem ec/
cleſiam ingreſſus. cum audiſſet dominuꝫ
in euangelio dicentem. nolite cogitare d̄
craſtino. relictā quoqꝫ portioneꝫ paupib⁹
diſtribuit: neqꝫ ſe verſari paſſus eſt domi:
ſed ſorore fidelibus ac notis virginibus
commendata vt ad earum nutriretur ex/
emplum: ipſe iam omnibus ſeculi vincu/
lis liber: aſperum atque arduum arripuit
inſtitutum. Nec dum autem tam cre/
bra erant in egypto monaſteria: neque
omnino quiſq̃ꝫ auiam ſolitudinem no/
uerat et quicunque in chriſti ſeruitute
ſibiumetipſi prodeſſe cupiebat: non lon/
ge a ſua villula ſeparatus inſtituebatur.

Erat igitur in agello vicino ſenex quidā
vitam ſolitariam a prima ſectatus etate:
hunc Antonius cum vidiſſet: emulatus
eſt ad bonum. Et primo quidem incipiēs
etiam ipſe in locis paululum a villa remo
tioribus manebat: ex inde autem ſi quem
vigilātē ī hoc ſtudio compererat: ꝓcedēs
querebat vt apis prudentiſſima. nec ad
habitaculū ſuū ante remeabat. niſi eius
quem cupiebat: frueretur aſpectibus. ⁊ ſic
tanq̃ꝫ munere mellis accepto. abibat ad
ſua tali ibidē īſtitutus exordio. Cumqꝫ per
dies ſingulos ita animum roboraret: vt
nec opū paternaꝝ. nec ſuoꝝ meminiſſet
affinium: oē etiā deſideriuꝫ ⁊ ſollicitudinē
erga id qđ ceperat: exerceret. oꝑabatur
manibus ſuis ſciens ſcriptū eſſe. q nō oꝑa
tur non manducet. Mercedē ſane ope/
ris ſui precio panis excepto: egentibus
largiebatur. Orabat frequenter: quip/
pe qui didicerat ꝙ oporteret ſine inter/
miſſione dominum rogare. Auditioni
etiam ſcripturarum ita ſtudium cōmenda
bat: ut nihil ex eius animo laberetur: ſed
vniuerſa domini precepta cuſtodiens me
moriam pro libris haberet. Sic ſuam vi/
tam inſtituens: ab vniuerſis fratribus pu
ro diligebatur affectu. ⁊ omnib⁹ ad quos
ſpiritali ſtudio diſcendi pergebat: obediēs
proprias ſingulorum gratias hauriebat.
huius continentiam. iocunditatem illius
ſectabatur. iſtius lenitatem. illius uigilias
alterius legendi emulabatur induſtriam
Iſtum ieiunanteꝫ: illum humi quieſcentē
mirabatur. Alterius patientiam: alterius
manſuetudinem predicabat. Omnium
quoque uicariā erga ſe retinens caritatē
atqꝫ vniuerſis virtutuꝫ partibus irrigat⁹
ad ſedē propriā regrediebatur. Ibi ſecum
vniuerſa pertractans: omniū in ſe bona ni
tebatur exprimere. Neque vō aduerſum
coeuos aliquando mouebatur: ſed ea tm̄
flāma egregio viro creſcebat in pectore.
ne ſecundus cuiq̃ꝫ in predictis operibus
inueniretur. Et hoc ita faciebat. ut cum

omnes gloria anteiret omnibus tamē ca/
rus eſſet. Nā ⁊ vicini monachi ad quos ſe/
pe veniebat. Antoniū videntes deicolam
nuncupabant: īdulciſq̃ꝫ nature vocabulis
quidā vt filiū: aliū vt fratrem diligebant.

Dū hec gereret Antonius: quibus oīuꝫ
in ſe prouocaret affectū: inimicus nominis
xp̄iani diabolus: īpacienter ferens tātas
ī adoleſcēte virtutes: veteranis cū aggreſ
ſus eſt fraudibus: ⁊ primo quidē tēptans:
ſi quo modo poſſet ab arrepto eū inſtituto
detrahere Immittebat ei memoriā poſſeſ
ſionū: ſororis defenſionē: generis nobilita/
tem: amorē reꝝ: fluxā ſeculi gloriā: eſce va
riaꝫ delectationē: ⁊ reliqua vite remiſſio/
ris blandimenta: poſtremo virtutis arduū
finē: ⁊ maximū perueniēdi laborē: necnon
corporis fragilitatem: ſuggerebat ⁊ etatis
ſpatia prolixa: prorſus maximā ei cogita/
tionū caliginē ſuſcitabat: volēs eū a recto
ꝓpoſito reuocare. ¶ Poſtq̃ꝫ aūt diabolus
oratiōib⁹ ei⁹ ad deū ꝑ paſſionis fidē ſe ītel
lexit elidi: conſueta aduerſum omnes ado
leſcentes arma arripiens: nocturnis eū in
quietabat illecebris. ¶ Per dies etiam tam
apertis in eū telis irruebat: vt nullus am
bigeret: quin antonius contra diabolum
dimicaret. Nam ⁊ ille cogitationes ſordi/
das conabatur īſerere: ⁊ hic eas oratu ſub
mouebat aſſiduo. Ille titillabat ſenſus na
turali carnis ardore: hic vigiliis ⁊ ieiuniis
corpus omne vallabat. Ille per noctes in
pulchre mulieris vertebatur ornatū: nul/
la omittens figmenta laſciuie: hic vltrices
gehenne flāmas: ⁊ dolorē vermis recor/
dās: īgeſte ſibi libidini opponebat. Ille lu
bricū adoleſcentie iter ⁊ ad ruinā facile ꝓ/
ponebat: hic eterna futuri iudicii tormēta
conſiderans: illeſam anime puritatem per
tēptamenta ſeruabat. Iſta autē omnia ad
confuſionē diaboli fiebant: Qui enim ſi/
milē ſe deo fieri poſſe exiſtimabat: nūc ab
adoleſcēte vt miſerrimus vincebatur: ⁊ q
contra carnē ⁊ ſanguinē ſeuiebat: ab ho/
mine qui carnē portabat: eliſus eſt. Adiu/
uabat eniꝫ ſeruū ſuū dominus: qui noſtri
gratia carnē ſuſcipiens: victoriam corpori
contra diabolum largitus eſt: vt ſingulis
ita certantibus apoſtolicum liceret profer
re ſermonem: non ego autē ſed gratia dei
mecū. ¶ Poſtremo cū nec hoc argumento
deſtruere poſſet Antoniū draco deterri/
mus: ⁊ videret ſe ſemper ab eius cogitati/
onibus ſuperari: ſecundū quod ſcriptū eſt:
ſtridens dentibus ⁊ exululans: qualis eſt
merito: talis apparebat ⁊ vultu: puer hor
ridus atqꝫ niger: ad eius ſe genua prouol/
uens: humana voce deflebat dicēs. Mul
tos ſeduxi plurimos decepi: nunc autē vt
a ceteris ſanctis: ita ⁊ tuo ſum labore pro/
ſtratus. Quē cuꝫ interrogaſſet Antonius
quiſnā eſſet: qui talia loqueretur: ait. Ego
ſum fornicationis amicus: ego multimoda
turpitudinis aduerſuꝫ adoleſcentes arma
ſuſcepi: hinc ⁊ ſpiritus fornicationis vocor
Quantos pudice viuere diſponentes fe/
felli: quot tenuiter incipientes ad ſordes
priſtinas redire perſuaſi. Ego ſum propter
quē propheta lapſos increpat dicens. Spi
ritu fornicationis ſeducti eſtis: ⁊ reuera ꝑ
me illi fuerant ſupplantati. Ego ſum qui
te ipſum ſepe temptaui: Et ſemper re/
pulſus ſum. cum hoc chriſti miles audiſ/
ſet. gratias agens deo: ⁊ largiore aduer/
ſus inimicū ↄfortatus audatia: ait. Mul/
tū ergo deſpicabilis: multūqꝫ ↄtēptus es:
nā ⁊ obſcuritas tua ⁊ etas infirmaꝝ ſigna
ſunt rerū. Nulla mihi iā de te cura eſt. Dn̄s
mihi auxiliator eſt: ⁊ ego exultabo ſuper
inimicos meos. Et ſtatim ad vocē canētis
fantaſma quod videbatur. euanuit. Hoc
aūt Antonii ↄtra diabolū fuit prima victo
ria: īmo virtus ī Antonio ſaluatoris: qui
peccatū ī carne ↄdēnauit: vt iuſtificatio le
gis ī nobis cōpleretur: qꝛ nō ſecūdū carnē
ambulamus: ſed ſecūdū ſpiritū. Sed neqꝫ
Antonio vincēdi ſecuritatē dedit vnus tri
umphus nec diaboli ſemel fracte defecere
vires. Nam ⁊ iſte vt leo rugiēs querebat
aditū. ꝑ quē poſſet irrūpere: ⁊ ille ſcriptu/
raꝝ doctus eloquio: nō ignorabat multas
eſſe demonū captiōes. ¶ Propter qđ ſollerti
ꝓpoſitū labore ſeruabat: cōſiderans: quia
poſſet ſathanas in carnis colluctatione ſu

peratus:nouaꝝ aduerſus ſe artiū machi/
nas cōmouere. Idcirco magis ac magis
ſubiugabat corpus ſuū:ne vincens alia:in
aliis vinceretur. Diſponens igitur duri/
ori ſe vite lege cōſtringere:cū omnes infa
tigabilē adoleſcentis mirarētur inſtantiā
ſanctū tolerāter ferebat laborē:quia volū
tarie ſeruitutis.longo in dei opere ſtudio
conſuetudinē in naturā vertebat. Inedie
autē ꝛ vigiliarū intantū paciens erat: vt
plus faceret ꝙ ab vllo per illū poſſe fieri
crederetur. Pernoctabat in oratione ſe/
piſſime:edebat ſemel in die.poſt ſolis oc
caſum. Nō nunꝙ biduo triduoqꝫ ſic per
manens.ut vix quarta demum die cibū
uellet accipere. Summebat vero panem
ꝛ ſalem.potumqꝫ aque paruulum.de car
nibus vero ꝛ vino tacere melius puto:ꝙ
quicꝙ dicere.ꝙ nec apud plurimos qui/
dem monachorum iſtiuſmodi eſce in uſu
habebantur. Quieti autem ſic mēbra cō/
cedens. vt iunco cōtexto atqꝫ cilitio vte
retur. Nonnunꝙ etiā ſuper nudum humi
iacens:ſine ſtramine permanebat: vnguē
ta penitus repudians. Dicebat enim mini/
me poſſe vtentium:ꝛ precipue iuuenum
corpora roborari:ſi olei eſſent perunctio/
ne mollita: oportere vero aſperos carni
labores iperare:ſecūdū apoſtoli preceptū
dicentis:quādo īfirmor. tunc fortior ſum.
Aſſerebatqꝫ ſenſum animi ſic poſſe reuiui
ſcere: ſi corporis fuiſſent ipetus fatigati.
Unde nec tēpoꝝ longitudine laboꝝ meri
ta pēſabat:ſed amore ꝛ famulatu ſpōtaneo
ſemper tāꝙ i principiis ꝯſtitutus:ad pro/
fectū diuini metus deſideriū concitabat.
Nouiſqꝫ cupiens augere preterita: ſupra
memorati doctoris ſermonuꝫ recordaba/
tur:qui ait. Preterita obliuiſcens:ꝛ i futu
rū conualeſcens. Meminerat quoqꝫ he/
lye prophete dicentis: viuit dn̄s cui adſto
hodie ante ipſum:ꝛ diſſerebat cur hodie
eſſet appoſitū:quia nō cōputabat helyas
preteritū tēpus:ſed tāꝙ quottidie i certa/
mine ꝯſtitutus:talē ſe prebere cupiebat:
qualē ſciebat dignū dei eſſe cōſpectibus:
puꝝ corde:ꝛ paratū obedire volūtati ei⁹:
Igitur ſanctus Antonius ſecū reputās
oportere dei famuluꝫ ex inſtituto magni
helye exemplum capere:ꝛ ad illud ſpeculū
vitam ſuam debere componere:ad ſepul/
chra longe a villa conſtituta ſeceſſit. vni de
cognatis mandans: vt ſtatutis diebus ſibi
alimenta deferret. Et cum in vna memo/
ria ſupradictus frater euꝫ clauſiſſet: ſolus
ibideꝫ morabatur. Metuens ergo diabo
lus ne acceſſu temporis heremum quoꝙ
habitari faceret:ita eum aggregatis ſatel
litibus ſuis: varia cede lacerauit: vt dolo/
ris magnitudo:ꝛ motum auferret ꝛ voceꝫ
Nam ꝛ ipſe poſtea referebat vulnera fu/
iſſe tam grauia: vt vniuerſa hominum tor/
menta ſuperarent:ſed dei prouidētia: que
nunꝙ in ſe ſperantibus deeſt:conſeruauit
eum. Alio die is quem ſupra diximus fra/
ter aduenit cibos deferens quos ei defer/
re conſueuerat:atꝙ eum iacentem in ter/
ra ſemimortuum:fractis foribus inuenit.
Quem impoſitum humeris:ad villule do
micilium reportauit. Quo audito: ingens
vicinorum atꝙ affinium multitudo con/
currens:triſti in medio poſito funeri debi/
tum reddebat officiuꝫ. Et iam media no/
ctis parte tranſgreſſa:cum iam oportunus
ꝛ gratus peruigiles omnium oculos vice
rat ſopor. Antonius anima paululuꝫ rede
unte:ſuſpirās eleuauit caput:ceteris vero
alta quiete ꝓſtratis:eū a quo delatus fu/
erat vigilare ꝯſpexit:eūꝙ nutu aduocās.:
obſecrauit vt nullo penit⁹ excitato ad pri/
ſtinū ſe referret habitaculū. Relat⁹ ergo
iuxta ꝯſuetudinē ſolus iteꝝ ꝑmanebat: et
ſtare qdē ꝓpter recētes plagas nō pote/
rat:orās vero ꝓſtrat⁹:poſt orationē clara
voce dicebat. Ecce adſum ego Antonius
nō fugio vr̄a certamina:etiā ſi maiora faci
atis:nullus me ſeparabit a caritate xp̄i.
Pſallebatqꝫ dicēs. Si ꝯſiſtāt aduerſū me
caſtra:ñ timebit cor meū. Talia eo dicēte.
bonoꝝ hoſtis diabolus ammirat⁹: ꝙ poſt
tot verbera auſus fuiſſet reuerti. con/
gregatis canibus ſuis:ꝛ proprio furore le

lanians. videtis ait:quia nec ſpiritu for/
nicationis.nec corporis doloribus ſupera
tus:tam audacter laceſſit. Omnia arma
corripite: acrius nobis impugnandus eſt
ſentiat ſentiat: debet ſcire quos prouocet
Dixit: ꝛ adhortantis vocem audientium
turba conſenſit:quia innumeras ꝛ diuer
ſas habet diabolus artes nocendi. Soni/
tus igitur repentinus increpuit:ita ut lo/
co funditus agitato ꝛ parietibus patefa/
ctis. multifaria demonum exinde turba
ſe funderet:nam ꝛ beſtiarum ꝛ ſerpentiū
formas induentes.omnem protinus locū
repleuere fantaſiis leonum. thaurorum.
luporum aſpidum. ſerpentium ſcorpionū
necnon ꝛ pardorum atꝙ vrſorum.hec ſin
gula ſecundum ſuam fremebant naturā
Rugiebat leo occidere volens. thaurus
mugitu ꝛ cornibus minabatur.ſerpentes
ſibilo perſonabant:luporum impetus in/
hiabat.pardus diſcolor auctoris ſui calidi
tates varias indicabat. Truces omnium
vultus:ꝛ vocis horride dirus audit⁹. An
tonius flagellatus atqꝫ confoſſus.ſentie/
bat quidem aſperiores corporis dolores
ſed interius durabat mente peruigili. Et
licet gemitum vulnera carnis exprime/
rent.ſenſu tamen idem manens. quaſi de
inimicis luderet:loquebatur. Si virium
aliquid haberetis:ſufficeret vnus ad pre/
lium. Sed qm̄ domino vos eneruante frā
gimini:multitudine temptatis inferre ter
rores.cum hoc ipſum infirmitatis inditiū
ſit.ꝙ irracionabilium formas induitis be
ſtiarum. Rurſumqꝫ confidens: aiebat. ſi
quid valetis. Si vobis in me poteſtatem
dominus dedit.ecce preſto ſum:deuora/
te.ſi vero non poteſtis.cur fruſtra nitimi/
ni: Signum enim crucis ꝛ fides ad domi
nū:inexpugnabilis nobis murus ē. Mul
ta contra ſanctum Antonium minantes
fremebant dentibus ſuis.ꝙ nullus eorū
temptamenta ſequeretur effect⁹:ſed ma/
xime econtrario gigneretur illuſio. Non
oblitus ieſus colluctationis ſerui ſui eidē
ꝓtector factus eſt.deniqꝫ cum eleuaret
oculos.vidit deſuper culmen apiri: ꝛ de/
ductis tenebris radium ad ſe lucis īflue/
re. Poſt cuius ſplendoris aduentum:nec
demonū aliquis apparuit. ꝛ corporis do/
lor extimplo deletus eſt. Edificiū quoqꝫ
quod pauloante diſſolutuꝫ fuerat:inſtau
ratum eſt Ilico preſentiam domini intel
lexit Antonius ꝛ ex imo pectore trahens
longa ſuſpiria ad viſionē que ei apparue
rat.loquebatur dicens. Ubi eras bone ie
ſu vbi eras: Quare non a principio affui/
ſti: vt ſanares vulnera mea: Et vox ad
eum facta eſt. Antoni hic eram.ſed expe/
ctabam videre certamen tuū. Nunc au/
tem quia dimicando viriliter non ceſſiſti
ſemper auxiliabor tibi.ꝛ faciā te in omni
orbe nominari.his auditis.exurgens intā
tuꝫ roboratus orabat. vt intelligeret pl⁹
ſe recediſſe tunc virium ꝙ ante perdide/
rat. Erat autē tunc Antonius annoꝝ tri/
gintaquinqꝫ. Ex hinc cū voluntati prom
te merita religioſa ſuccreſcerent: vadens
ad ſupradictum ſenem:precabatur vt in
deſerto pariter habitarent. Cauſante illo
ſenile euum.ꝛ rei nouitatē.ſolus cōtendit
ad montē ꝛ heremi adhuc monachis igno
te vite.rupto metu viam conatus eſt pan
dere. Sꝫ nec tūc ceſſauit malign⁹ aduer
ſarius.nam impedire eius ꝓpoſitū volēs
argenteum diſcum in itinere proiecit:
Quo viſo Antoni⁹ callidi artificis cogno
uit aſtutiam:ſtanſqꝫ intrepidus.ꝛ diſcuꝫ
toruis intuens oculis.doli auctoreꝫ in fan
taſmate obiurgabat argenti.talia ſecuꝫ re
putans. Unde hic in deſerto diſcus aui/
um hoc iter eſt:nulla ſunt veſtigia comme/
antium.lapſus de ſarcina pre magnitudi/
ne latere non potuit: ſed ꝛ qui perdiderat
reuerſus ob ſolitudinem locorum. inueniſ
ſet profecto quod ruerat Hoc artificium
diabole tuum eſt. non impedies volunta/
tem meā: argentū tuū tecū ſit in perdi
tionē. Hoc illo dicente: diſcus vt fumus a
facie ignis euanuit. Dehinc nō vt āte i fan
taſmate:ſed igētē auri maſſā i itinere ꝯſpe
xit. Uerꝫ hāc vtrū diabol⁹ attulerit:an ad
Antoniū cōprobandū:quia nec veris opi/
bus ieſtaret. virt⁹ celeſtis oſtēderit:igno

ratur .hoc tm̄ agnouimꝰ:quia quod viſum
ē aurū fuit. At ille magnitudinē ām̄iratus
radiātis metalli.rapido curſu q̄ſi quoddā
vitaret incendiū:ad montem vſqꝫ perexit
ibi flumine tranſuadato.inuenit caſtelluꝫ
deſertum.plenū ob tempꝰ ⁊ ſolitudinem
venenatorum animalium:in quo ſe con/
ſtituens nouꝰ hoſpes habitauit: Staticꝫ
ad eius aduentum ingens turba ſerpen/
tiuꝫ:quaſi perſecutorē paſſa profugit. At
ille obſtructo lapidibꝰ itroitu. panes men
ſium ſex vt thebeis mos eſt: ſecū recūdēs
nam crebro p̄ annuꝫ incorrupti durare ſo
lent:nec nō ⁊ exiguū habens aque ſolita/
rius perdurabat: nuſq̄ꝫ inde procedens:
nunquam aliquem ſuſcipiens intantum
vt cum bis in anno per tectum deſuper
panes acciperet.nullum cum deferenti/
bus haberet alloquium. Multis igitur
videndi eū deſiderio ⁊ ſtudio requirendi.
ante oſtiū eius pernoctātibus: audiebant
vt vulgi voces aduerſuꝫ Antoniū.tumul
tuſque dicentiuꝫ.Quid te noſtris ingeris
habitaculis. Quid tibi ⁊ deſerto.Abſcede
a finibus alienis.non potes noſtras inſidi
as ſuſtinere. Et primo quidē q̄ foris erant
exiſtimabant aliquos homines ſcalis poſt
tis introiſſe :ibique cōtendere. Poſtq̄ꝫ au
teꝫ per cauernā introſpiciētes nulluꝫ vide
runt: demones cōtra euꝫ itellexerunt con
tendere:⁊ nimio metu perterriti. Antonii
auxiliū flagitabāt: At ille oſtio propiquās
ad cōſolādos fratres ne timerēt.atqꝫ vt i
de recederēt:precabatur. trepidātibuſqꝫ
aſſerebat a demonibus incuti metum.ſi/
gnate vos inquiens.⁊ abite ſecuri: iſtoſqꝫ
ſemetipſos ſinite deludere. Itaqꝫ illis re
uertentibus hic remanebat illeſus: nec
nunq̄ꝫ in certamine laſſabatur. Acceden/
tium eum augmenta profectuum vel de
bilitas repugnantium.maximum conten
tioni leuamen addiderat:tū ⁊ animo con
ſtantiam ſuggerebat. Rurſuſqꝫ ad here/
mum venientibus turbis:quidam mortu
um euꝫ ſe exiſtimauerant reperturos:ille
autem pſallebat intrinſecus. Exurgat de
us ⁊ diſſipentur inimici eius. ⁊ fugiant q̄
oderunt eum a facie eius. Sicut deficit
fumus deficiant. vt liqueſcit cera a facie
ignis ita pereant peccatores a facie dei.
Et iterum. Omnes gentes circundede/
runt me:⁊ in nomine domini vindicaui in
eis. Sic Antonius annis viginti ſolitarie
tranſactis.atqꝫ ab hominum ſegregatus
aſpectibus perdurauit: Cum ergo multo
rum ⁊ propoſitum imitari cupientium. ⁊
notorum multitudo ad eum concurreret
necnon ⁊ patientium infinita ſe caterua
glomeraret:tandem pene iam per vim fo
ribus euulſis.quaſi ex aliquo celeſti adito
conſecratus apparuit.obſtupuerunt vni/
uerſi.⁊ oris gratiam ⁊ corporis dignitatē
q̄ nec per quieteꝫ intumuerat.nec ieiuni
is demonumqꝫ certamine faciē eius pal/
lor obſederat:ſed econtrario quaſi nihil
temporis egiſſet.antiquus membrorum
decor perſeuerauerat.pro tam mira que
in illo animi puritas fuit. Nunq̄ꝫ hilarita
te nimia reſolutus i riſum eſt:nunq̄ꝫ recor
datione peccati triſtitia ora contraxit.nō
magnis ſtupentiū ſe eleuatus eſt laudibꝰ
Nihil in illo indecens ſolitudo.nihil aſpe/
rum quotidiana cū hoſtibus bella contu
lerant:ſed ſēperat a mens equali ad cun/
cta ferebatur examine. Plurimos igitur
ab immundis ſpiritibus ⁊ infirmitatibus
variis: dei gratia per Antoniū liberauit.
Sermo eius ſale conditus.conſolabatur
meſtos: docebat iſcios concordabat ira/
tos.omnibus ſuadens nihil amore xp̄i an
teponendū. Proponebatqꝫ ante oculos
bonorum magnitudinem futurorum.⁊ dī
clementiam.⁊ beneficia retexebat indul
ta:q̄ proprio filio ſuo non pepercerit:ſed
pro noſtra omnium ſalute eum tradiderit
Nec mora plura audientiū corda.ad hu/
manarum rerum contemptum:hec eius
ſuaſit oratio:⁊ habitandē heremi.iſtud eiꝰ
exordiū fuit. Quid ſane ⁊ in arſenoytarū
oppido geſtū ſit:nō tranſibo ſilētio. Nā cū
fratres vellet iuiſere.⁊ riuulum nyli qui
cocodrilis ⁊ multis ſeuis fluminis beſtiis
plenus erat trāſuadare eſſet neceſſe:tam
cū comitibus ſuis trāſiuit illeſus.q̄ꝫ inde

redibat incolumis.rurſuſqꝫ in priſtinis la
boribus perſeuerans.multos magiſterio
ſuo fratres confirmauit:ita ut breui tem
pore plurima fierent monaſteria. nouos
antiquoſqꝫ monachos pro etate uel tem
pore:paterno moderabatur affectu.qua
dam autem die cum ſāctus Antonius cō
gregatis fratribus rogaretur. vt eis inſti
tutoria largiretur precepta:quibus cum
prophetica fiducia exaltans vocē aiebat
ad omnem quidem mandatorum diſcipli
nam. ſcripturas poſſe ſufficere:ſed ⁊ hoc
optimū fore ſi mutuis ſe inuicem fratres
ſermonibus conſolarentur. Et vos ergo
inquit vt patri referte que noſtis: ⁊ ego
que per longam etatem conſecutus ſum
quaſi filiis indicabo. Hoc ſit autē primū
cunctis in cōmune mandatum nullum in
arrepti propoſiti vigore laceſſere:ſed quaſi
incipientem augere ſemper debere qđ
ceperit.preſertim cum humane vite ſpa/
tia.eternitāti comparata.breuiſſima ſint
Ita exorſus paululum ſiluit:⁊ ām̄iratus
dei nimiam largitatem.rurſus adiecit di
cens. In preſenti hac vita equalia ſunt p̄
rerum cōmutatione cōmertia.nec maio/
ra recipit ab emente qui vendicat. Pro/
miſſio autem vite ſempiterne: vili precio
comparatur. Scriptum eſt enī. Dies vite
noſtre ſeptuaginta anni. aut ut multum
octoginta :quicquid reliquum eſt labor ⁊
dolor eſt. Quando ergo octoginta aut cē
tum. vt multum annis laborantes.in dei
opere vixerimus.nō pari tempore regna
turi ſumus in futuro:ſed pro annis predi
ctis omnium nobis ſeculorum regna tri/
buentur. Non terram hereditabimus ſꝫ
celum:corpus quoqꝫ corruptū relinquen
tes.idipſum cum incorruptione recepimꝰ
Ergo filioli non vos aut tedium defati/
get.aut vane glorie delectet ambitio: nō
ſunt enim condigne paſſiones huius tem/
poris ad ſuperuenturam gloriam que re/
uelabitur in nobis. Nemo cum deſpexe/
rit mundum reliquiſſe ſe arbitretur ingen
tia.quia omnis terra ad infinitatem com/
parata celorum.breuis ac parua eſt. Si
ergo nec vniuerſo orbi renunciantes di/
gnum aliquid habitaculis poſſumus com
penſare celeſtibus.ſe vnuſquiſqꝫ conſide
ret.⁊ ſtati intelligit paruis iugeribus agri
⁊ parietibus uel modica auri portione cō
tēpta:nec gloriari ſe debere quaſi magna
dimiſerit:nec tedere quaſi parua ſit re/
cepturus. Ut enim contēnit aliquis vnā
ereā dragmā.ad dragmas centū aureas
conquirendas:ita etiam qui totius orbis
dominū dereliquit.centuplū de meliori/
bus premiis in ſublimi ſede recipiet.ad ſū
mum illud perſpicere debemus q̄ etſi no
ſtras velimꝰ retētare diuitias.lege mor/
tis ab ipſis diuellimur inuiti: vt in libro ec
cleſiaſtes ſcriptum ē. Cur ergo nō facimꝰ
de neceſſitate virtutē? Cur nō ad lucran/
da regna celeſtia vltro relinquimus: qđ
lucis iſtiꝰ fine pdēdū ē? Nihil eoꝝ cure ſit
xp̄ianis que ſecū auferre nō poſſūt: illud
potius debemus expetere:qđ nos ducat
ad celū.ſapiētiā ſcilicet ⁊ caſtitatē.iuſtitiā
⁊ virtutē.ſēſū puigilē.pauperū curā.fidē
i xp̄o robuſtā.animū ire victorē.hoſpita
litatem. Hec ſectātes.māſionē nobis i ter
ra quietoꝝ ſꝫ euāgeliū pparabimꝰ. Conſi
deremꝰ dn̄i eſſe nos famulos:⁊ ſeruitutē
debere ei a quo creati ſumus. Ut eni ſer/
uus preteriti gratia .famulatꝰ preſēs aut
futurū non contēnit imperiū . nec audet
aſſerere quod ex labore tranſacto inſtan
tis opis habere debeat libertatē: ſꝫ iugi
ſtudio:ut in euāgelio ſcriptū ē:eandē ſem
per exhibet ſeruitutē: vt ⁊ domino place/
re poſſit .⁊ ne metuꝫ lucretur ⁊ verbera:
ſic ⁊ nos diuinis congruit parere precep/
tis:ſcientes q̄ equꝰ ille retributor.in quo
quenq̄ꝫ inuenerit:in eo ſit iudicaturꝰ: qđ
ꝓphetica p̄ Ezechielē voce teſtatur: Nā
⁊ iſfelix Iudas ꝓpter vnius noctis impie
tatē:omi preteriti tēporis labore priuatꝰ
eſt. Idcirco tenēdus ē cōtinuus inſtituti
rigor.hn̄tibus deū auxiliatorē:ſicut ſcrip
tum ē:q̄a omni ꝓponēti bonū deꝰ coope
tur. Ad inertiā autē calcandā.apl̄i precep
ta replicemꝰ:q̄bus ſe mori quotidie teſta
batur:ſimiliter ⁊ nos humane conditionis

vitã ãcipitẽ retractãtes:nõ peccabimꝰ.cũ
.n.⁊ excitati mane a ſomno ad veſpã nos
peruenire dubitemus ⁊ quieti corpora
concedentes: de lucis non confidamus
aduentu.⁊ vbiqꝫ nature ac uite ĩcerte me
mores.dei nos intelligamus prouidẽtia
gubernari. Hoc modo non delinquemus
aut aliqua fragili cupiditate raptabimur
Sꝫ nec iraſcemur quidem aduerſus ali/
quẽ:nec terrenos congregare theſauros
ambiemus:quin potius metu quottidia/
ni receſſus.⁊ ſe iungẽdi corporis iugi ex
pectatione omnia caduca calcabimꝰ.Ceſ
ſabit mulierũ amor.libidinis extinguetur
incendiũ:inuicẽ nobis debita noſtra do/
nabimus.ante oculos ſẽper habentes vl
time retributionis aduentũ: quia maior
formido iudicii ⁊ penarũ timor horridus
ſimul ⁊ lubrice carnis incentiua diſſoluit
⁊ ruentem animam quaſi ex aliqua rupe
ſuſtentat. Iõqꝫ precor: vt ad finẽ propoſi
ti boni:omni labore tendamus. Nemo pꝰ
tergum reſpiciens loth imitetur vxorem:
preſertim cũ dñs dixerit ĩ euangelio.nul
lum ponentẽ manus ſuper aratrũ:⁊ reſpi
cientẽ retrorſuꝫ dignũ eẽ regno celoꝝ:re
ſpicere ãt retrorſuꝫ nihil aliud ẽ ꝙ̃ ĩ eo pe
nitere qđ ceperis.⁊ mundanis rurſus de
ſideriis obligari. Nolite queſo virtutis tã
ꝙ̃ impoſſibile nomen pauere:nec peregri
num vobis aut procul poſitũ videatur
hoc ſtudiũ:quod ex noſtro dei gratia pre
cedente pendet arbitrio.huius operis ho
mini inſerta natura eſt: ⁊ eiuſmodi res
eſt.que noſtram tm̃ expectat voluntatẽ
Greci ſtudia tranſmarina ſectentur. ⁊ in
alieno orbe conſtitutos.inanium littera
rum querant magiſtros:nobis vero nul
la proficiſcendi.nulla tranſfretandi fluctꝰ
neceſſitas imminet.in omni ſede terraꝝ:
conſtituta ſunt regna celoꝝ. Unde ⁊ do
minus in euangelio ait. Regnum dei in/
tra vos eſt. virtuſqꝫ in nobis eſt:mentem
tm̃ requirit humanam. Cui enim dubium
eſt quia naturalis anime puritas: ſi nulla
fuerit extrinſecus ſorde polluta:fons ſit ⁊
origo virtutum. Bonam neceſſe eſt eam
eſſe:quam creauerit bonꝰ auctor. Quod
ſi forte cunctabimur: audiamus ieſum fi
lium naue populo dicentem. Rectum fa
cite cor veſtrum ad dominum deum iſra
hel. Nec Joannes diſſonam tulit de vir/
tute ſententiam:predicans rectas facite
vias veſtras. Si quidem hoc eſt rectam
eſſe animam:cum eius principalis ĩtegri
tas nulla vitioꝝ labe maculatur:ſi natu/
ram mutauerit.peruerſa tunc dicitur. ſi
conditio ſeruetur:⁊ virtus eſt. Animam
noſtram commendauit nobis deus:ſerue
mus depoſitum quale accepimus.nemo
canſari poteſt extrinſecus ſitum: quod
in ſe naſcitur. facturam ſuam qui fecit:
agnoſcat. opus ſuũ inueniat vt creauit.
Sufficit nobis naturalis ornatus: ne de/
turpes homo qđ tibi largitio diuina con
ceſſit. Opera dei ĩmutare velle:polluere
eſt. Illud etiã ſollicite prouidere debemꝰ.
vt tyrannicam ire ſuperemus inſaniã. ga
ſcriptum eſt. Iracundia viri iuſtitiaꝫ dei
non operatur. Et iteruꝫ. Deſideriuꝫ con/
cupiſcens parit peccatuꝫ: quo perfecto
mors gignitur. Diuine vocis preceptum
eſt: ut iugi cuſtodia tueamur animũ.quia
exercitatos ad ſupplãtãduꝫ habemus ini
micos.demões ſcilicet.cõtra quos nobis
ſecundũ apoſtolicã conteſtationeꝫ pugna
ſine intermiſſione eſt. Ait eniꝫ Non ẽ uo/
bis colluctatio aduerſus carnẽ ⁊ ſangui/
neꝫ:ſed aduerſus prĩcipatus ⁊ poteſtates
huius mundi. Aduerſus ſpiritalia nequi/
tie in celeſtibus. Ingens eoruꝫ turba per
iſtuꝫ volitat aereꝫ:non procul a nobis ho
ſtiuꝫ caterua diſcurrit. Et diuerſitatẽ qui
deꝫ eoruꝫ.non eſt mee paruitatis expone
re:ſed hanc maioribus concedo rationeꝫ
Quod autẽ in promptu eſt:⁊ ignorare nõ
expedit:dolos ſcilicet eoruꝫ aduerſũ nos
cõpoſitos breuiter ĩdicabo.hoc primũ mẽ
tibꝰ debemꝰ affigere.nihil deũ feciſſe qđ
malũ ẽ:nec ab eius ĩſtitutiõe demonũ ce/
piſſe initiũ. Peruerſitas iſta nõ nature:ſꝫ
volũtatis ẽ viciũ. Boni eteni vtpote a đo
cõditi ex ꝓprio mẽtis arbitrio ad terras
ruere de celis:ibiqꝫ ĩ ſceni ſordibꝰ voluta
ti gẽtilitatis ĩpias ĩſtruxere culturas. Et
nũc de nobis torquẽtur ĩuidia.atqꝫ vni/

uerſa mala cõmouere non ceſſant: ne pri
ſtinis eoꝝ ſedibus ſuccedamus. Diuerſa
auteꝫ eoꝝ ⁊ partita nequitia eſt. Quidaꝫ
eniꝫ ad ſummũ nocendi verticeꝫ peruene
re: Alii ex cõparatione peioruꝫ videntur
eſſe leuiores: atqꝫ omnes pro poſſibilita/
te viriuꝫ diuiſi.cõtra ſingulas cauſas ſum
pſere certamina. Idcirco dominũ neceſſa
riuꝫ eſt ſpirituũ diſcernendoruꝫ a domino
petere: vt poſſimus taꝫ fraudes eoruꝫ ꝙ̃
ſtudia preuidentes: aduerſus diſpareꝫ pu
gnaꝫ vnuꝫ dominice crucis eleuare vexil
luꝫ. Hoc munere paulus accepto: doce/
bat dicens. Non enim eius ignoramus
aſtutias. Ad cuius exẽplũ etiã nos opor/
tet ex his que paſſi ſumus: mutuis nos in/
uicẽꝫ inſtruere ſermonibus. Hoſtile illis
cõtra omnes chriſtianos: Maxime vero
contra monachos ⁊ virgines chriſti odiuꝫ
eſt. Corã ſemitis laqueos pretendunt: eo/
ruꝫ mentes impiis atqꝫ obſcenis cogita/
tionibus nituntur euertere: ſed nihil vo/
bis in hoc terroris incutiant. Fidelibus
enim orationibus atqꝫ ieiuniis ad domi/
nuꝫ confugientibus. ſtatim corruunt: nec
tamen ſi paululuꝫ ceſſauerint. plenaꝫ pu/
tetis eſſe victoriaꝫ. Solent etiã ſaucii gra
uius aſſurgere: ⁊ mutata arte pugnandi
cum in cogitatione nihil egerint. pauori/
bus terrent. aſſumentes nunc mulierum
nunc beſtiaruꝫ ⁊ ſerpentiuꝫ formas: nec
non ingentia quedaꝫ corpora. ⁊ vſqꝫ ad
tectuꝫ domus porrectuꝫ caput: infinitas
ſpecies ⁊ militũ catervas. Que omia ad
primũ quoqꝫ crucis ſignũ euaneſcũt. His
quoqꝫ agnitis fallaciaꝝ modis ĩcipiũt pre
ſagare: ⁊ futuroꝝ dieꝝ euẽtus. velle pre/
dicere. Cumqꝫ ⁊ ĩ his contẽpti fuerĩt: ipſũ
iã ſue nequicie principẽ ac totiꝰ mali ſum
mitatẽ ad ſubſidiũ ſui certaminis vocant
Crebro deniqꝫ ãtoniꝰ talẽ a ſe viſũ diabo
lũ aſſerebat: qualẽ ⁊ iob beatus domino
reuelãte cognouerat. Oculi eiꝰ tanꝙ̃ luci
feri: ⁊ ex ore eius ꝓcedũt lãpades incẽſe.
Crines quoqꝫ ĩcendiis ſpargũtur. ⁊ ex na
ribus eius fumus egreditur. quaſi forna/
cis eſtuantis ardore carbonũ. Aia eiꝰ ut
pruna: flãma vero ex ore eiꝰ glomeratꝰ cũ
huiuſmodi terroribꝰ viſus eſt demonum
princeps inquit antonius: ⁊ ingentia ſepe
vt dixi: promittens impietatis ſue de fu/
rit lingua magniloqua: de qua dominus
triũphauit ad iob dicens. Arbitratur eni
ferruꝫ vt paleas eramentuꝫ vt lignuꝫ pu/
triduꝫ. maria vt terraꝫ. tartari profunduꝫ
tanꝙ̃ captiuum eſtimabit: abyſſum vt de/
ambulatorium. Per prophetam quoque
increpat: dicens. Perſequens comprehen
daꝫ ⁊ omneꝫ orbeꝫ terraruꝫ manu mea vt
niduꝫ obtinebo. ⁊ vt oua derelicta auferã:
Sic iniquus funereas euomens voces be
ne viuentium aliquos frequenter illaque
at: ſed nos nec eius pollicitationibus cre
dere. nec minas formidare debemus. fal/
lit eniꝫ frequenter: nihilque veruꝫ promit
tit. Naꝫ ſi non mendacia cuncta loquere/
tur: quomodo talia ⁊ taꝫ infinita promit/
tens hãmo crucis vt draco aduncatus a
domino eſt. ⁊ capiſtro ligatus vt iumentũ.
⁊ quaſi mancipiũ fugitiuuꝫ vinctus circu
lo. ⁊ armilla labia perforatus nullũ omni
no fideliuꝫ deuorare permittitur. Nunc
miſerabilis vt paſſer ad luduꝫ irretitus a
chriſto eſt: nunc comites ſuos quaſi ſcorpi
ones ⁊ ſerpentes calcaneo chriſtianorum
ſubſtratus gemit. Ille qui vniuerſa maria
a ſe deleta plaudebat. ille qui orbeꝫ terra
ruꝫ manu ſua tenere pollicebatur: ecce a
nobis vincitur ecce me aduerſuꝫ ſe prohi/
bere non poteſt diſputantẽ. Contẽnenda
eſt filioli penitus cũ manibꝰ verbis ſuper
ba iactatio. Fulgur ille qui lucere ſe ſimu
lat: nõ veri ſplẽdor eſt luminis: ſed quibus
arſurus eſt indicat flammas. Nam dicto
citius recedens: ſuaruꝫ ſecum refert ſimu
lacra penarum. Solent etiam cum modu
latione nonnunquã apparentes pſallere.
Proh nephas adhuc ⁊ impuro ore ſacra
ſcripturaruꝫ eloquia meditantur frequẽ
ter legentibus nobis. quaſi echo ad extre
ma verba rñdẽt. Dormiẽtes quoqꝫ excitãt
ad orãdũ: vt totiꝰ noctis ſõnũ eripiant ple
roſqꝫ etiã ĩ mõachoꝝ nobiliũ habitu coer/
cẽt. ⁊ priſtina qbꝰ cõſcij ſũt peccata ĩputãt:
ſed ſpernẽde ſũt eoruꝫ ĩcrepatiões ⁊ ãmo
nitiones ieiunandi. vigiliarũ quoque frau

dulenta ſuggeſtio. Ob id enim familiares
nobis ſpecies aſſumunt: vt affinitate vir/
tutũ nocẽtes facilius virus īterſerãt: ꝛ ino
cẽtes quoſq; per ſpeciẽ honeſtatis elidant
Impoſſibile poſtea vtrũq; hoc ſtudiũ pre
dicant. vt dũ oneroſum eſſe videtur quod
ceptũ eſt: ex deſperatione tediũ: ꝛ ex tedio
ſuccedat ignauia. Idcirco propheta miſ/
ſus a domino: luctuoſa denũcians ſublimi
voce dicebat. Ue illi qui potat proximuz
ſuũ: ſubuerſione turbida. Huiuſmodi eniz
exhortamenta deprauatoria ſunt itineris
quod ducit ad celũ. Idcirco cũ veniſſet do
minus ad terras: ꝛ vera de eo demones ī/
uiti predicarent: vere eniz dicebant. tu es
xp̄s filius dei viui. vociferantiũ ora clau
debat: qui vinctas hominũ linguas ſolue/
bat: ne cũ preconio veri: peruerſitatis ve
nena miſcerẽt. ꝛ vt nos eius exẽplo: etiam
ſi profutura ſuaderẽt: in nullo his cõmoda
remus aſſenſum: quia profecto nõ cõgruit
poſt libertatẽ a domino conceſſam: ꝛ ſcri/
pturaꝝ precepta vitalia. a dyabolo viuẽdi
capere conſilia: qui ſuũ deſerens ordinem
ſacrũ chriſti temerauit īperiũ. Propterea
etiã dominus cũ de ſcripturis loquentem
iubebat tacere: quia peccatori dicit deus.
Quare tu ennarras iuſticias meas: ꝛ aſſu
mis teſtamentũ meũ per os tuũ? Omnia
demones ſimulãt colloquũtur ſepe cũ fra
tribus: ſepe cũ turba inconditos excitant
ſonitus. Manus applaudunt: ſibilãt: inſi/
pienter cachinnãt: vt vel in puncto pecca
ti chriſtianum pectus introeant. Cũq; ab
vniuerſis fuerint repulſi: ad extremuz de
bilitatem ſuaz lamentatione teſtantur. Et
dominus quidem quaſi deus ꝛ ſue ↄſcius
maieſtatis obmuteſcere his īperabat: nos
autem veſtigijs ſanctorum inherentes: eã
dẽ gradiamur viam: qui memoratas ſub/
tilius fallacias peruidentes canebant. Cũ
conſiſteret aduerſum me peccator: obmu/
tui ꝛ humiliatus ſum: ꝛ ſilui a bonis. Et ite
rum. Ego vero tanq; ſurdus non audiebã
ꝛ tanq; mutus non aperiens os ſuum: fa/
ctus ſum vt homo non audiens xp̄o ſilẽtiũ
imperauit vt nos diabolo nihil credamus

ꝛ vincimus. Si orare cõpellũt: ſi ieiunia
ſuadẽt: non ex eorũ nos monitis: ſed ex no
ſtra cõſuetudine dirigamus. Deniq; etiã
ſi irruentes mortẽ nobis intentare videã/
tur: irridendi potius ſunt q̃ timendi: quia
cũ ſint debiles minãtur cuncta nec faciũt
hec quidẽ de iſtis iã tranſitorie dixiſſe me
memini: attamen eadem nunc explicanda
ſunt latius: quia non mediocrẽ affert repe
ticio cautelã. Adueniente domino deſtru/
ctus eſt inimicus: ꝛ omne penitus eius ro/
bur elanguit. Propter quod priſtine virtu
tis memor: quaſi tyrannus iaz ſeneſcens:
cũ ruiſſe ſe videat in perniciem graſſatur
humanã. nec tamen poteſt firmuz deo pe/
ctus cogitationũ ꝛ ceterarũ frauduz arte
peruertere. Nam luce clarius eſt: quia ad
uerſarij noſtri cum nec humana carne ſint
ſepti: vt cauſari valeãt: idcirco nos a . ꝛ nõ
poſſe ſuperari: quia clauſo oſtio introire
non valeant. Et reuera ſi fuiſſent hoc fra/
gili corpore colligati: obſeruato introitu
hiſdem negaretur acceſſus. Cum autem
vt diximus: hoc impedimento ſint liberi: ꝛ
obſtructa penetrent: atq; in omni licenter
volitent aere: manifeſtum eſt: ob enerua/
tionem eorum permanere eccleſie corpus
illeſum. Deniq; ſatellites impij cum princi/
pe ſuo diabolo: quem ſaluator in euange/
lio homicidam ꝛ patrem malicie ab initio
fuiſſe firmat: nobis aduerſum ſe dimican/
tibus fortiter nullo modo ceſſiſſent: ſi
poteſtas eorum non fuiſſet ablata. Nam
ſi mentior: cur nobis ſathanas parcis: qui
vbiq; diſcurris. Cur qui nullo clauderis
loco aduerſum te viuentium ꝛ diſputan/
tium non potes labefactare conſtantiam
Sed fortaſſe nos diligis quos quottidie
conaris obruere: aut credibile eſt: te eſſe
bonitatis magiſtrum ꝛ fauere magis opti
mis q̃ nocere. Et quid tam carum tibi po
teſt eſſe q̃ ledere: maxime eis qui tuis ſce/
leribus viriliter repugnant: ſecundũ quod
ſcriptum eſt. quia abbominatio eſt pietas
peccatori. Quis tam fecundum ad malici
am poſſidet pectus? Quis tam meditatas
implere conatur inſidias? Scimus te im/

puriſſimũ cadauer. Scim⁹ quia idcirco vi/
uimus xp̄iani. ꝛ contra te nobis eſt ſecura
congreſſio quia infirmatus es a domino.
Ideo de tuis confoderis iaculis: quia mi
nationem tuã non ſequitur effectus. Qđ
ſi fallimur. cur cũ terrore ſimulato: cur cũ
magnitudine corporũ noſtram aggrede/
ris fidem: Si uoluntatem ſequeretur poſ
ſibilitas: tñ tibi velle ſufficiat. Is eni po/
tentie mos eſt. non extranea fallatie argu
mento conquirere: ſed ſua virtute cõplere
quod cupiat: At nunc dum theatrali mu
tatione formaꝝ quaſi rudem infantiam
ſcenica niteris ſimulatiõe deludere: exha
uſtas vires manifeſtius probas. Nũquid
nam verus ille angelus contra aſſyrios
miſtus a domio. aut populorũ eguit ſocie
tate. aut ſonitus queſiuit aut plauſus. ꝛ
non potius tacitã exercens poteſtatẽ. cen
tũoctogintaquinq; milia hoſtiũ ſermone
uelotius iuxta iubentis domini proſtra/
uit īperiũ: Uos ergo cũ fragiles ſitis viri
bus perpetuus vos conſequitur interitus
An dicet aliquis. Cur diabolus egrediẽs
beati iob omnẽ in ruinam īpulit domum
Cur eius opibus penitus diſſipatis. parie
tum quoq; fundamenta ſubuertens vnũ
numeroſe ſobolis coaceruauit ſepulchrũ?
Cur ipſum ad extremum diri vulneris no
uitate percuſſit? Qui hoc opponit. audiat
e diuerſo. nõ diabolũ potuiſſe hoc. ſed do
minũ. a quo poteſtas aduerſum nos du/
pliciter datur. vel ad gloriã ſi probamur
vel ad penam ſi delinquimus. quin poti⁹
ex hoc animaduertat. nec contra vnũ qui
dem hominem: diabolũ quicq̃ potuiſſe. ſi
non poteſtatẽ accepiſſet a domino. Null⁹
enim quod ſue ditionis eſt: ab alio de/
precatur. Sed qđ iob memoro? quẽ nec
expetitum potuit vincere: Nec contra iu
menta quidẽ eius. ꝛ contra oues. nec con/
tra ſues ſine conceſſu dei ꝓpriũ robur ex
ercuit. ſicut in euangelio ſcriptũ ẽ. Demo
nes aũt rogabant euz dicentes. Si eiicis
nos: mitte nos in gregẽ porcoꝝ. Quõ igi/
tur ꝗ porcoꝝ expetũt mortes. ymaginez
dei hominẽ. ꝛ tã caꝝ conditori animal: ſuo

valebunt iure peruertere? Magna dile/
ctiſſimi aduerſũ demones arma ſunt: vita
ſyncera ꝛ intemerata ad deũ fides. Credi/
te mihi experto. ptimeſcit ſathanas recte
viuentiũ vigilias orationes: ieiunia. man
ſuetudinẽ. volũtariaz pauptatẽ. vane glo
rie contẽptũ. humilitatẽ. miſericordiã. ire
dominatũ: ꝛ precipue purum erga xp̄m
amorem. Nouit teterrimus coluber: ex
precepto domini: ſub iuſtorũ ſe iacere ve
ſtigiis. qui ait. Ecce dedi vobis⁹ poteſtatẽ
calcare ſuper ſerpentes ꝛ ſcorpiones: ꝛ
ſuper omnẽ virtutẽ inimici. Si autẽ ꝛ di/
uinationẽ ſe habere ſimulantes vẽturos
fratres nunciauerint: ꝛ affuerint quos ve
nire predixerant. nec ſic fides eſt comodã
da mendacibus. ob id eniz preceſſere ve/
nientes. vt credulitas ſibi paretur ex nun
cio. ꝛ poſtea aditus ex credulitate fallacie
Uerũ in hoc nullũ xp̄iano debet eſſe mi/
raculũ. cũ non tñ qui leuitate nature per
cuncta diſcurrunt valeant preuenire gra
dientes: ſed homines quoq; equorũ velo
citate preuecti nunciant affuturos. Non
eñi ea que nondũ fieri cepta ſunt referũt.
quia dominus ſolus conſcius eſt futuroꝝ
ſed quoꝝ cõſpiciunt in actu initiũ. eorũ
ſibi tanq; fures apud ignaros vendicant
notionez. Nam quantos nunc putatis. ꝗ
poſſunt velocitate puerili iſtum ceptũ no
ſtroſq; cõtra ſe ſermões ãte relatũ alicui⁹
hic poſiti. lõge manẽtib⁹ indicare. Quod
vobis perſpicuum fieri poteſt exemplis.
Si quis a thebaide aut alicuius regionis
oppido ceperit proficiſci. ꝛ hunc demones
in itinere viderint ãbulantez. pernicitate
memorata poſſunt predicere venientem.
Ita ꝛ de nyli inundatione ſolẽni. cuz mul/
tas ĩ ethiopia viderit pluuias. e quibus flu
uius intumeſcẽs vltra alueuz effluere cõ/
ſueuit: precurrentes ad egiptũ. nunciant
amnis aduentum. Hoc autem ꝛ homines
ſi illis celeritatis eſſet tanta natura: faci/
le nunciarent. Ut enim ſpeculator beati
dauid ad verticem loci celſioris aſcen/
dens: prior q̃ hi qui ĩ terra erant proſpici/
ens venientes: non quedam incerta de ſu

curis:ſed de his qui venire ceperant: nun/
ciabat:ſic ⁊ demones cura puigili omnia
conſiderantes.rapido curſu ſibiinuicē nū/
ciant. Sed ſi forte contigerit: vt dei nutu
ad finem cepta non veniant:hoc eſt:ſi aut
viator e media regrediatur via:aut ſuſpē/
ſis nubibus aque ad altū celi cardinē de/
ferantur tunc decipientiū vna cū creden/
tibus error aperitur. Hec gentilitatis fue
re principia:his preſagatorum dolis apud
delubra demonum:quondā credebantur
oracula: que aduentu domini noſtri ieſu
chriſti indicto ſilentio obmutuerunt. ſuoſ/
qz perdidere captiuos. Quis rogo medi/
cum:ex obſeruatione morborū cū anime
eſtuantis incendiū:de venarū pulſu leui
digitorum ſcrutatur attactu: diuinā ar/
bitratur habere noticiaz? Quis guberna/
torez nauigationis ſue viaz inter celi ſyde
ra requirentez.maieſtatis omine venera/
tur? Quis agricolaz de aridis eſtatis fer/
uoribus.aut de hyemali aquarum largita/
te. vel frigore diſputantez non potius ex
peritia laudat. q̄ dei conſecrat nomine?
Uerum vt concedamus pauliſper.ſi vera
demones nunciarent: reſpondete mihi.
quis fructus eſt noſſe venientia? Nun/
quid aut ſciens hec aliquando laudatus.
aut punitus eſt neſciens? In hoc vnuſquiſ
que ſibi preparat. ſeu tormenta ſeu glori/
am ſi vel negligat ſcripturarum mandata
vel faciat. Nullus ob id noſtrum hanc ar/
ripuit vitam: vt habeat preſcientiam futu
rorum:ſed vt preceptis domini obediens.
amicus incipiat eſſe de ſeruo. Curandum
eſt non preſcire que veniunt ſed implere
q̄ iuſſa ſunt.nec inſtitutionibus bonis hāc
flagitare mercedem. cum magis debea/
mus victoriam contra diabolum ab auxi/
liatore domino poſtulare. Sed ſi forte ali
quis hoc libenter aſſumit vt futura cogno
ſcat habeat purum cor:quia credo animaz
deo ſeruientem.ſi in ea perſeuerauerit in/
tegritate:qua renata eſt. plus ſcire poſſe
q̄ demones. Talis erat anima heliſei que
aliis incognitas virtutes videbat. Nunc

iam ceteras vobis demonum explicabo
fallacias. Solent nocte venientes ange/
los dei ſe fingere:laudare ſtudium. mira/
ri perſeuerantiam. futura premia polliceri/
ri. Quos cum videritis:tam vos q̄ domos
veſtras crucis armate ſignaculo. ⁊ confe/
ſtim diſſoluentur in nihiluz. quia metuunt
illud trophe um.in quo ſaluator aereas ex
poliens virtutes.eas fecit oſtentui. So/
lent etiam variis ſaltationibus membra
torquere. ⁊ noſtris procaciter offerre ſe vi
ſibus: vt mentem pauore: ⁊ corpus horro/
re concutiant. Sed ⁊ in hoc fides deo tu/
ta fugat eos quaſi infirma ludibria. Non
eſt autem difficilis bonorum ſpirituuz ma
lorumque diſcretio:que ſic deo tribuente
panditur. Sanctorum angelorum amabi
lis ⁊ tranquillus aſpectus eſt. quia non cō
tendunt neque clamabunt:neque aliquis
audiet vocem eorum: verum tacite leni/
terque properantes: gaudium. exultatio/
nem. fiduciam peccatoribus infundunt.
Siquidem cum illis eſt dominus qui eſt
fons ⁊ origo leticie. Tunc mens noſtra nō
turbida ſed lenis ⁊ placida angelorum lu/
ce radiatur. tunc anima celeſtium premio
rum auiditate flagrans e fracto ſi poſſet
humani corporis domicilio: ⁊ membris ex
onerata mortalibus. cum his quos videt
abire feſtinat ad celum. Horum tanta be/
nignitas eſt vt ſi quis pro conditione fra/
gilitatis humane miro fuerit eorum ful/
gore perterritus. omnem continuo ex cor/
de auferant metum. Ita gabriel cum za/
charie loqueretur in templo. ⁊ angeli cum
diuinum virginis partum paſtoribus nun
ciarent. ⁊ qui dominici corporis agebant
excubias: ſecuris videntium ſe mentibus
oſtendentes: ne metuerent imperabant.
Metus enim non tantum ex pauore ani
mi. q̄tum ex magnarum rerum ſepe con
cutitur aſpectu. Peſſimorum vero vult⁹
truces ſonitus horrendi. ſordidi cogitatus
plauſus motuſque indiſciplinatorum ado
leſcentum vel latronū: e quibus confeſtiz
timor anime ſenſib⁹ corpori icutitur: odiuz

chriſtianorum monachorum meror tediū ſuorum
recordatio ⁊ metus mortis: cupido nequi/
tie: laſſitudo virtutis: cordis hebetatio. Si
igitur poſt timorez horrore concepto ſuc/
ceſſerit gaudiuz: ⁊ ad deū fiducia: atqz in/
effabilis caritas: veniſſe ſciamus auxiliuz
quia ſecuritas anime: preſentis maieſtatis
īdiciū eſt. Sic nanqz ⁊ abrahā patriarcha
videns deū gauiſus eſt: ⁊ ioannes cū ma/
riaz ſuperueniſſe ſentiret: que in ſacri ven
tris hoſpitio vniuerſitatis geſtabat paren
tez: exultauit necdū natus in gaudiuz. Si
autez incuſſa formido permanſerit: hoſtis
eſt qui videtur: quoniā nec refouere nouit
vt gabriel pauētē virginem ne timeat: in/
bet: ⁊ ſicuti paſtores nuncio conſolati ſunt
quinimmo pauorē duplicat: ⁊ vſqz ad pro/
fundam impietatis foueā: vt ſibi homines
proſternantur: impellit. Exinde miſera gē
tilitas dominice interdictionis ignara fal/
ſo demones deos opinata eſt: xpianorum
autē populos his fallaciis irretiri nō paſ/
ſus eſt dominus: qui diabolū in euangelio
audacter ſibi principatū omniū preſumen
tez repulit dicens. Uade retro ſathanas.
Scriptū eſt eniz. Dominū deū tuū adora/
bis: ⁊ illi ſoli ſeruies. Horū verborū etiaz
nobis licentia eſt tributa: quia idcirco lo/
cutus eſt talia: vt ſimilitudo temptamen/
torum auctoris noſtri frangerentur elo/
quijs. Illud quoqz mi cariſſimi ammo/
neo vt vite magis ſit vobis q̄z ſignorum ſol
licitudo. Nullus ex vobis hec faciens. aut
ipſe ſuperbia itumeſcat: aut deſpiciat eos
qui facere non poſſunt. Conuerſationem
magis ſcrutamini ſingulorum: in hac ⁊ imi
tari vos que perfecta ſunt: conuenit: ⁊ im/
plere que deſunt. Nam ſigna facere nō ē
noſtre paruitatis: ſed domini poteſtatis: q
ad diſcipulos glorian tes in euangelio ait.
Ne gaudeatis: quia demones vobis ſub/
iecti ſunt: ſed q̄ nomina veſtra ſcripta
ſunt in celis. Nominum enim in libro vite
conſcriptio: teſtimonium eſt virtutis ⁊ me
riti: expulſio autem ſathane largitio ſalua
toris eſt. Unde his qui non in vite labori/
bus ſed in prodigijs exultabant dicētibus

Nonne in tuo nomine demonia eiecimus:
et in tuo nomine virtutes multas feci/
mus? reſpondebit dominus. Amen dico
vobis non noui vos. Diſcedite a me ope/
rarij iniquitatis. Non eniz nouit dominus
vias impiorum: hoc ergo magnopere po/
ſtulemus: vt donum ſpirituum diſcernen
dorum mereamur accipere: quo ſecundū/
ſententiam ſcripturarum omni ſpiritui nō
credamus. Uolueram quidem iam finire
ſermonem: ⁊ ſilentio premere quecunque
mee acciderāt paruitati: ſed ne putetis me
fruſtra commemoraſſe que euenire non
poſſent: idcirco licet inſipiens fiam: tamen
dominus qui ſecrete mentis eſt inſpector:
nouit non me cauſa iactantie: ſed veſtri
gratia profectus hoc facere: pauca repli/
cabo de plurimis. Quotiens me nimijs
laudibus efferre conati ſunt: cum a me in
nomine domini maledicta reciperent:
quotiens augmenta nili fluminis futura
dixerunt: cum a me audirent: et hoc ad
veſtram quid pertinet curam: quotiens
minitātes vt milites armati ſcorpionibus
equis: beluis: ⁊ varijs ſerpentibus circun
dederunt me: ⁊ domum in qua eram reple
uerunt: cum ego e contra pſallerem: hi
in curribus ⁊ hi in equis. nos autem in no
mine domini dei noſtri magnificabimur
et ſtatim miſericordia chriſti fugabantur.
Quodam autem tempore cum ingenti lu/
ce venientes dixerunt: venimus Antoni
noſtrū tibi prebere fulgorē. Et ego clau/
ſis oculis: quia lucem diaboli dedigna/
bar aſpicere: orabam. et dicto citius impi/
orum lumen extinguebatur. Poſt menſes
autem paucos: cum me coram pſallerent:
et de ſcripturis ſibimet ſermocinarentur.
tanquam ſurdus non audiebam. Commo/
uerunt aliquando monaſterium: Et ego
mente immobili dominum deprecabar.
Sepe ſtrepitus: ſepe ſaltationes: ſepe ſi/
bilos ingeſſerunt: et me pſallente: ſonus
eorum in voces flebiles vertebantur.

Credite mi filioli quod dicturus ſum. vi
di aliquando diabolum celſum corpore: q
ſe dei virtutē ⁊ prouidentiā auſus ē dicere

⁊ ait ad me. Quid vis vt a me tibi donetur
antoni. At ego ſpectaculũ maximũ i os ciꝰ
ſpuge minãs. totuꝫ me in euꝫ chriſti nemine
armatus ingeſſi: ⁊ ſtati ille procerus aſpec
tu: iter medias manus exoleuit. Jeiunãti
etiã mihi viſus eſt vt monachus: ⁊ panes
offerẽs. his ſermonibus ſuadebat vt veſce
rer. ⁊ huic aliquid idulgerẽ corpuſculo. Et
tu iquit homo es. ⁊ humana fragilitate cir
cũdaris: labor paululũ ꝯquieſcat. ne egri
tudo ſurripiat. Jlico luridã facieꝫ ſerpẽtis
agnoui. ⁊ cuꝫ ad cõſueta chriſti munimen
ta cõfugerẽ: tanq̄ per feneſtrã fumus la
beretur euanuit. Auri quoque decipulaꝫ
mihi i deſerto frequẽter tetẽdit. qḋ ideo of
ferebat: vt aut viſu irretiret me: aut tactu
vapularet me. Naꝫ ſepe me a demonibus
nõ denego verberatuꝫ. Canebã auteꝫ ſic
nullus me ſeparabit a charitate chriſti. Ad
cuius vocis audi[illegible] i ſe inicẽ decurrẽtes. nõ
meo ſed domini fugabãtur iperio. qui ait:
vidi ſathanã quaſi fulgur cadẽteꝫ de celo
Hec ergo filioli. apoſtolici memor eloquij
i me trãſformaui: vt propoſitũ veſtrũ nec
demonũ terror. nec aliqua laſſitudo diſſol
ueret. Sed quoniã ob veſtrã vtilitatẽ mul
ta memorãdo iſipiẽs factus ſuꝫ: huius rei
vobis ipertiri cupio notionẽ: quã verã eſ
ſe nullus ambigat audiẽtiũ. Pulſauit ali
quãdo demõ monaſterij oſtiũ: egrediẽs vi
deo hominẽ enormi ſublimitate porrectuꝫ
caput vſque ad celũ. Cũ ad hoc quis naꝫ
eſſet iquirereꝫ: ait. Ego ſuꝫ ſathanas. Et
ego. quid iquã hic queris. reſpõdit. Cur mi
hi fruſtra iputãt monachi. Cur mihi chriſti
anoruꝫ populi maledicũt. Et ego. Juſte fa
ciũt. Tuis eni frequẽter moleſtãtur iſidijs
At ille ait. Nihil ego facio: ſed ipſi ſe inicẽ
turbãt. Nã ego miſerabilis factus ſũ. Ro
go. Nõne legiſti. quia defecerunt inimici
framea i finẽ. ⁊ ciuitates eorũ deſtruxiſti.
Nullũ iã habeo locũ. nullã poſſidebo ciui
tatẽ: iaꝫ mihi nulla ſunt arma. Per omnes
natiões. cũctaſq; prouĩcias. chriſti perſo
nat nomẽ: ſolitudines ipſe monachoꝝ ſti
pãtur choris. Jpſi ſe queſo tueãtur ⁊ me ſi
ne cauſa nõ lacerẽt. Tũc ego dei gratiaꝫ
cuꝫ alacritate miratus: ſic ad euꝫ locutus
ſuꝫ. Nõ tue veritati: que nulla eſt: tam no
uam ⁊ tam inauditam aſcribo ſententiam.
Nam cum fallacie caput ſis. hoc ſine men
dacio coactus es confiteri. vere eniꝫ ieſus
tuas funditus ſurripuit vires: ⁊ honore nu
datus angelico. volutaris i ſordibus. Vix
dum verba compleueram. ⁊ ille ſublimis
ſaluatoris nominatione deiectus eſt. Que
ergo iam o filioli poterit reſidere cuncta
tio: que trepidatio manebit vlterius?
Quis vos eorum turbo poterit conuelle
re? Secure ſint anime ſingulorum. non ſi
bi fingant vanas cogitationes. vana di
ſcrimina: non aliquis timeat a dyabolo ſu
blatum ad precipitia ſe poſſe deferri. Pel
latur omnis anxietas: dominus enim qui
noſtros proſtrauit inimicos. manẽs vt pro
miſit in nobis. a varijs nos ſathane muni
uit incurſibus. En ipſe dyabolus qui hu
iuſmodi cum ſuis ſatellitibus exercet aſtu
tias. nihil ſe poſſe contra chriſtianos fate
tur. Jam cure chriſtianorum ⁊ monacho
rum ſit: ne per eorum inertiam vires de
monibus prebeantur. Nam quales nos ⁊
noſtras repererint cogitationes: tales ſe
nobis preſtare conſueuerunt. Et ſi quod i
pectoribus male mentis ⁊ pauoris ſemen
inuenerint: quaſi latrones qui deſerta ob
ſident loca: ceptos cumulãt timores. ⁊ cru
deliter imminentes: infeliceꝫ puniunt ani
mam. Si auteꝫ alacres fuerimus in domi
no. ⁊ futurorum bonorum cupido nos ſuc
cenderit: ſi ſemper omnia manibus dei cõ
mitamus. nullus demonum ad expugnan
dum valebit accedere: magis autem cum
munita in chriſto corda conſpexerint: con
fuſi reuertuntur. Jta ⁊ iob firmatum in do
mino dyabolus refugit: ⁊ infeliciſſimuꝫ iu
dam expoliatum fide: vinculis captiuita
tis innexuit. Vna eſt enim ratio vincendi
inimicuꝫ leticia ſpiritualis. ⁊ anime domi
nuꝫ ſẽper cogitantis iugis recordatio. que
demonũ ludos quaſi fumũ expellẽs: perſe
quetur aduerſarios potiꝰ q̄ timebit. Non
eſt eniꝫ neſcius ſathanas igniuꝫ futuroꝝ: ⁊
eſtuãtis gehẽne copioſa nouit icẽdia. Sed

vt mea iam claudatur oratio: illud in fi
nem cõmemoro. Cũ aliqua ſe vobis obtu
lerit viſio: audacter requirite quis ſit ille:
⁊ vnde venerit: ac ſine mora ſi ſanctorum
fuerit reuelatio angelica conſolatione ti
mor vertetur in gaudiũ. Si vero dyabo
li fuerit oblata tẽtatio: fidelis anime per
cunctationibus euaneſcet. q̄a maximum
eſt ſecuritatis indicium. interrogare quiſ
nam ẽ ⁊ vnde. Sic ⁊ naue filius auxilia
torem ſuũ interrogando cognouit nec da
nielẽ percunctantem latere potuit inimi
cus. Poſtq̄ Antonius dicendi finẽ fecit:
letantibus cũctis in alijs virtutis cupido
exardeſcebat: in aliis infirma refouebatᷣ
fides ex alioꝝ mentibus falſe opiniones
pellebantur. ex aliorum ſenſibus inani
um terrorum pellebatur accenſio. ſimul
q; cum iam demonum iſidias contemne
rent. mirabantur in Antonio tantam gra
tiam ſpirituum diſcernendorum quã do
mino tribuente: preceperat. Erant igitur
in monte monaſteria tanq̄ tabernacula
plena diuinis choris pſallentium legenti
um. orantium tantumq; ieiunandi: ⁊ vigi
liarum ardorem cunctorum mentibus
ſermo eius afflauerat: vt future ſpei aui
ditate. ad charitatem mutuam ⁊ miſeri
cordias idigentibus exhibẽdas: iugi ſtu
dio laborarent. qui infinitam regionem
quandam. ⁊ oppidum a mundana cõuer
ſatione ſeiunctum: plenum pietatis atq;
iuſtitie videbantur incolere. Quis tantũ
monachorum agmen aſpiciens: virilem
illum concordie cetum cernens in quo
nullus nocens: nulla detractio ſuſurronis
ſed multitudo abſtinentium ⁊ certamen
officium erat. non in hanc ſtatim erumpe
ret vocem: quam bone domus tue iacob
tabernacula tua iſrael tanq̄ nemora
obumbrantia. tanq̄ paradiſus ſuper flu
uios. tanq̄ tabernacula que fixa ſunt a
domino tanq̄ cedri circa aquas. Dũ hec
ita geruntur. quibus indies beate vite ſtu
diuꝫ creſceret: Antonius manſionem i ce
lo poſitam recordans. ⁊ preſentis vite de
ſpiciẽs inanitatem. quaſi parua eſſẽt que
cunq; iam geſſerat. ſeparatus a fratribus
inſtituebatur: Cunq; cum ſiue cibum ſiue
ſomnum indulgere corpuſculo. aut alias
nature neceſſitates cogeret humana con
fectio: miro afficiebatᷣ pudore q̄ tãtã aĩe
libertatẽ. modici carnis termini coherce
rẽt. Nã frequẽter cũ fratribꝰ ſedẽs. a cibo
q̄ fuerat appoſitꝰ. memoria eſce ſpiritua
lis abſtrahebatur. Edebat tamen vtpo
te homo ſepe ſolus ſepe cum fratribus.
Et cum hec mira ut predixi ageret. cum
confuſione anime adhibendã magnope
corpori diligentiam perſuadebat dicens
nec corpus eſſe penitus enecandum ne
operatio contra voluntatem creatoris
diſſolueretur. ⁊ ob id omne ſtudium anĩe
conferendum. ne vitiis ſuperata corpore
is. ad eternas inferni tenebras truderetᷣ
quinimmo indultum ſibi propter alteros
in carne imperium vindicans domiciliũ
ſuum. vt apoſtolus paulus ad tertium ce
lum ſubleuaret. Aſſerebat hoc a ſaluato
re preceptum in quo ait. Nolite ſoliciti
eſſe corpori q̄d veſtiamini. ⁊ ne queſieri
tis quid manducetis aut quid bibatis.
quia hec gentes querunt: veſter autẽ pa
ter nouit q̄ indigetis his omnibus. Que
rite ergo primum regnum dei ⁊ iuſticiam
eius: ⁊ hec omnia adijcientur vobis. His
rebus tranſactis. cũ pſecutio impijſſima
maximiani furore veſano vaſtaret eccle
ſiã. ſanctis martiribus alexandriã perdu
ctis: relicto ⁊ ipſe monaſterio ſecutus eſt
futuras xp̄i victimas: dicens. Pergamꝰ
ad glorioſos fratrũ triũphos. vt aut ipſi
ꝯgrediamur: aut ſpectemus alios preliã
tes. Et amore quidẽ iam martir erat ſed
cum tradere ſe vltro non valeret. ⁊ ſocia
ri confeſſoribus in metallis vel in carceri
bus cõſtitutis: magna cũ cura ⁊ libertate
ingredientes ad iudicẽ: exhortabatur. ne
terrore impioꝝ ſubacti. dominũ negarẽt
Jamq; ſententia coronatos exultãs. qua
ſi ipſe viciſſet: vſq; ad locum felicis ſangui
nis proſequebatur. Quãobrem motus iu
dex ob antonij ſociorumq; eius conſtãtiã
. precepit nullum penitus monachorum

aut obſeruare indiciū aut in ciuitate ver
ſari. Et ceteris quidē omnibus in illa die
placuit abſcondi. Antonius autem impa
uidus neglecto perſecutoris imperio. la
uit ependiten. id eſt ſcapulare ſuum. Et
alia die ſtans in quodam eminēti loco cā
dente precinctus veſte: procedentem iu
dicem ſuo prouocabat aſpectu. flagrans
cupiditate martirii. oſtendebatqꝫ nobis
contemptorem penarum ⁊ mortis in cri
ſtianis animum perſeuerare debere. intā
tum vt contriſtaretur. quia volenti pati
pro dei nomine. martirium non dabatur
Sed dominus q ſuo gregi parabat magi
ſtrum. ſeruauit Antonium. vt inſtitutio ſi
cuti factum eſt monachorum: non ſolum
oratione eius. ſed ⁊ conſpectibus firma-
retur. Nunq̃ tamen a confeſſorum veſti
giis ſeparatus eſt quia maxima circa eos
cura ⁊ charitatis vinculo colligatus. ma
gis carcerem patiebatur excluſus. Poſt
quam autem perſecutionis turbo deflu-
xerat. ⁊ beato epiſcopo petro iā ob marti
rii gloriam coronato. ad priſtinum mo
naſterium regreſſus eſt: quotidianum fi
dei ac conſcientie martiriuꝫ merebatur.
acrioribus ſe ieiuniis vigiliiſqꝫ conficiēs
veſtimento cilicino intrinſecus deſuper
pellicio vtebatur. nunq̃ corpus lauans.
nunq̃ a pedibus ſordes abluens. niſi cū
per aquas tranſire neceſſitas compuliſſet
Nullus deniq̃ antonii corpus nudum
anteq̃ moreretur vnq̃ vidit. Quodam
autem tempore cum ab omnium ſe amo
uiſſet oculis. ⁊ clauſo monaſterio neminē
omnino ſuſciperet. martinianus militum
prepoſitus. cuius filia immundi ſpiritus
infeſtationibus quatiebatur: pulſans oſti
um obſecrabat vt ſuo pigneri ſubueniret
⁊ exiens deum pro filia deprecaretur.
Tunc ille aperire quidem minime voluit
proſpiciens vero deſuper ait: o homo qd
meum poſcis auxilium. Mortalis ⁊ ego
ſum. ⁊ tue ſocius fragilitatis. Si autem
credis in chriſtum cui deſeruio: vade ⁊
ſecundum fidem tuam ora deum. ⁊ ſana
bitur filia tua. Confeſtim ille credēs abi-
it: ⁊ inuocato Jeſu. filiam reduxit incolu
mem Multa. ⁊ alia mirabilia per illum
dominus operatus eſt: ⁊ merito: qui enim
promiſit in euangelio. petite ⁊ dabitur
vobis. inuento qui eius gratiam mere-
tur accipere ſuam potentiam non nega
uit. Nam plures vexatorum ante mona
ſterium eius clauſo introitu dormientes
fidelibus per eum ad chriſtum precibus
curabantur. Hec illi multitudo venien
tium. deſideratam ſolitudinem auferens
tedio fuit. Metuens itaqꝫ ne ſignorum
copioſa cōceſſio. aut ſuos animos extolle
ret: aut alios plus de ſe q̃ videbant i ipſo
cogeret eſtimare. ad ſuperiorem thebai
dem pergere cogitauit. vbi nullus eum
agnoſceret. Et a fratribus acceptis pani-
bus. ſedebat ſuper fluminis ripam. tranſi-
tum nauis obſeruans. Jllo talia cogitāte
vox ad eum deſuper facta eſt dicens: An-
toni quo pergis ⁊ quare? At ille intrepi-
de quaſi conſuetā vocem loquentis agno
ſceret: reſpōdit. Quoniam non ſinunt me
quieſcere populi. idcirco ad ſuperiorē the
baidem ire optimum duxi. precipue quia
ea exigor. que virtutem mee puſillanimi-
tatis excedunt: Et vox ad illum ait. Si
ad thebaidem vadas ⁊ ad paſtoralia vt
cogitas: pergas. maiorem ac duplicē ſuſti
nebis laborem. Si autem vere quieſcere
cupis: vade. nunc ad interius deſertum.
Cunqꝫ antonius diceret: ⁊ quis mihi locū
auium poterit oſtendere. Jgnarus enim
ſum locorum: Cōfeſtim ei vox que loque-
batur. ſarracenos indicauit. qui mercandi
gratia ad egyptum venire conſueuerant
his appropinquans Antonius: rogauit
ut ſe pariter adducerent i deſertum. Nul
lus obniſus eſt. ſed tanquam a deo miſſū
comitem ſuſcipientes: amplexi ſunt eius
ſocietateꝫ. Tribus autem diebus ⁊ nocti
bus itinere confecto. inuenit montem ual
de excelſum. ad cuius radices fons
aque dulcis labebatur: Et campus haud
magnus totum ambiens montem. qui pal

mis per paucis. Et his neglectis conſitus
erat. Hunc antonius locuꝫ quaſi a deo ſi-
bi offerret amplexus eſt. Js enī erat queꝫ
ſibi ad fluminis ripam ſedenti qui loque-
batur. oſtenderat. Et primo quidem acci-
piens a comitibus panes ſolus remanſit
ī monte nullo alio cuꝫ eodeꝫ conuerſante.
Quaſi propriā eniꝫ domuꝫ agnoſcens. ha-
bebat locuꝫ illuꝫ. Sarraceni quoque vi-
dentes eius fiduciaꝫ optato. per euꝫ tran-
ſitu panes eideꝫ cū leticia deferebant: nec
non palmaruꝫ licet mediocri attamen ali-
quanto ſolacio refouebatur. Exinde cū
fratres agnito loco tanq̃ ad patreꝫ filii. ſol
licite alimenta tranſmitterent: videns an-
tonius ꝙ ob ſuū refrigeriū. multis onero-
ſus labor indiceretur: ⁊ parcens etiaꝫ i hoc
monachis. rogauit vnū de aduenientibus
vt ſarculū ſibi his acutum cum frumento
deferret. Quibus allatis circuiens mon-
tem haud grandem: culture aptuꝫ reperit
locum ad queꝫ diriuata aqua deſuper po
terat influere. Jbique ſeminauit. atque ex
inde annuū ſibi panē laborans: gaudebat
ꝙ ſine cuiuſq̃ moleſtia ex propriis mani-
bus viueret in deſerto: Sed cum rurſus
etiā illuc quidaꝫ venire cepiſſent: miſertꝰ
eſt laſſitudini eoꝝ: ⁊ holus ī paruo terre ce
ſpite coluit: vt poſt aſperuꝫ iter aliquando
venientes. ſolacio refouerētur. hoc fratrū
fuit refrigeriuꝫ. ⁊ paruulam meſſeꝫ quaꝫ
beſtie que propter aquaꝫ illuc adueniebāt
depaſte ſunt: e quibus vnam apprehēdēs
dixit omnibus. Cur me leditis. nihil a me
leſe. Abite. ⁊ in nomine domini. ne huc ap
propietis vlterius. Quis nō credat poſt
hanc denunciationeꝫ quaſi timentes: nun
q̃ illuc beſtias propinquaſſe. Sic antoni-
um impenetrabilia montium ⁊ deſerti in-
teſtina captantem. orationibus etiaꝫ de
dito: introeuntes fratres magnis vix pre-
cibus extorſerunt: vt oliuas ⁊ legumen ⁊
oleum. quod poſt menſes aliquot miniſtra
bant. dignaretur accipere. ⁊ ſenili modicū
laxaret etati. Proh nephas quantas ibi
conuerſans expertus eſt luctas: vere ſecū
dum quod ſcriptum eſt. non illi aduerſus
carnem ⁊ ſanguinem fuiſſe colluctationē
ſed aduerſum principatus ⁊ poteſtates: ab
his qui ad eum ingrediebantur: agnouimꝰ
Jllic enim tumultus ⁊ voces populi. armo
rumqꝫ ſonitus prorſus plenum montem
demonum multitudine ſe vidiſſe refere-
bant. ipſum etiam quaſi contra inimicos
palam reſiſtentem. ⁊ fortiter colluctanteꝫ.
Qui tamen ⁊ aduenientes ſuo refouebat
hortatu: ⁊ flexis genibus armiſqꝫ oratio-
num. omneꝫ ſathane proſternebat exerci-
tum. Admiratione plane dignum eſt. in tā
immani ſolitudine vnum homineꝫ. nec de
monum quottidianas expauiſſe congreſſi
ones. nec tantarum beſtiarum quadrupe-
dum ſiue reptilium. diuerſe ceſſiſſe ferita-
ti. Juſte dauid cecinit. Qui confidunt in
domino ſicut mons ſyon non commouebi
tur in eternum. Jmmobilem ⁊ tranquillā
retinens animi firmitatem: ⁊ demones fu
gabat. ⁊ feras: ſicut ſcriptum eſt: ſecum pa
cificabat. Sed ⁊ diabolus: vt ſupra dictus
propheta ait: obſeruans eum. frendebat
dentibus ſuis. ⁊ ille ſaluatoris auxilio. ab
vniuerſis tutus perſeuerabat inſidiis.
Quadam ergo nocte cum peruigili cura
obſecraret dominum. tantos in monaſte-
rium eius beſtiarum greges coaceruauit:
vt omnes heremi beluas circum ſe aſpice
ret. Que cum rictu oris morſum corpori
minitarentur: intellexit hoſtis aſtutias.
dixitqꝫ. Si a domino in me vobis eſt tri
buta licentia deuorate conceſſum. ſi au-
tē demonum huc veniſtis impulſu quam
totius abite. quia chriſti famulus ſum. ita
factum eſt. ⁊ cum iubentis voce omnis be
ſtiarum multitudo quaſi maieſtatis verbe
re cederetur: aufugit. Non multi poſt
hec fluxerant dies: ⁊ alia oritur cum eo-
dem hoſte certatio. Operante illo: nam
ſemper vt venientibus pro his que ſibi
detulerant aliquod munuſculum repen-
deret: laborabat: traxit quidam ſportelle

texebat triciam:ſiue funiculū. Ad cuius
motum exurgens: vidit beſtiā pubetenus
humanam faciem preferentem: que exin
de in aſinam finiebatur. Poſt cuius aſpe/
ctum vexillū crucis in fronte ſua pingens
hoc tm̄ ait. Chriſti ſeruus ſum. ſi ad me miſ
ſa es nō fugio. Nullū in medio ſpaciū. ⁊ ſta
tim informe prodigiū dicto otius cū ſatel/
lituʒ turba fugit: ⁊ ī medio curſu ruens ex
tinctū eſt. Iſta autem exploſi mors atque
enecatio prodigii: demonū erat cōmunis
interitus: qui omni ſtudio laborātes: anto/
niuʒ a deſerto deducere non valuerunt.
Mirādis plus mirāda ſuccedūt. Nō grā/
de poſt iſta tēpus exceſſerat. ⁊ tantaꝝ vic/
toriaꝝ homo fratrum precibus vincitur.
A monachis enim rogatus vt eos dignare
tur inuiſere. vna cū his profectus eſt. īpoſi
tis camelo aqua ⁊ panibus: quia nuſꝗ pre
ter monaſterii locū ex quo hauſerant. po/
talis aqua per arentē viam reperiebatur.
Veruʒ ī medio itinere: bibēdi ſubſidia de/
fecerunt. Ardor nimius. eſtus intolerabi/
lis: morteʒ cuncta minitantur. Circueunt.
⁊ querunt ſaltim collecta pluuiis lacunaʒ:
nihil prorſus remedii: nihil occurrit penit⁹
ad ſaluteʒ. Camelus quaſi periturus. ⁊ ipſe
eſtuans dimittitur. eſtuans pectus exuri/
tur: ⁊ ſitis deſperatione feruescit. Mouit
ſeneʒ fratrū cōmune diſcrimen: ⁊ vehemē
tiſſime cōtriſtatus ingemuit. Dehinc ad ſo
lita precum auxilia confugiens paululum
ab eis receſſit: ibique genibus fixis: ſuppli
ces manus tetendit ad dominuʒ. Nec mo
ra: ⁊ ad primas rogantis lachrimas. ī ora/
tionis loco: fons ebulliēs erupit. ibique ex
tincta ſiti: ⁊ arentia membra refecta ſunt.
⁊ plenis viribus inuentum potant came/
luʒ. Ita enī caſu euenerat: vt camelus er/
rans per heremū: duʒ funiculuʒ trahit: in
quodam lapide eiuſdem alligatione funi/
culi teneretur. Tandem confecto itinere
ad monachos: qui inuitauerant: peruenit.
Tunc vero quaſi patri omnes obuiaʒ cur
runt: ⁊ honorifico ſalutatu in oſcula eius ⁊
amplexus certatim ruunt. Propoſito fer/
uenti gaudet antoni⁹: ⁊ letantib⁹ de aduē

tu ſuo cunctis quaſi exenia de monte por
tans: ſpiritualia impartitur alimenta. La
udat veterum ſtudia. hortatur nouorum.
Sororem quoque iam vetulam virgineʒ
videns. aliarum puellarum magiſtram:
mira exultatione ſuſtollitur. Exinde qua/
ſi diu abeſſet ab heremo: rurſum feſtinauit
ad montem. Plurimis iam ad illum ve/
nientibus cum etiam vexati a demonib⁹
malo neceſſitatis coacti auderent deſerta
penetrare: quos ille conſolans. ⁊ mona/
chis in commune precipiens: aiebat. Cre/
dite in ieſum fideliter. mentem a malis co
gitationibus. carnem ab immundiciis ſer
uate puram: ⁊ iuxta eloquia diuina. ne ſe/
ducamini in ſaturitate ventris. Odite va
nam gloriam. orate ſepiſſime. pſallite ve/
ſpere ⁊ mane ⁊ meridie: ⁊ mandata ſcriptu
rarum reuoluite. Recordamini geſtorū
que ſancti quique fecerunt: vt exēpli me/
moria animam incitet ad virtutem. refre/
net a vitiis. Suadebat etiam: iugi medita
tione retinendum apoſtoli ſermonem quo
ait: ſol non occidat ſuper iracundiā veſtrā
Non tm̄ autem ſuper iracundiam ſoleʒ. oc
cidere nō debere īterpretabatur. ſed ⁊ ſu
per omnia delicta hominū: ne peccatoruʒ
vnꝗ noſtrorum. aut ī nocte luna. aut ī die
ſol teſtes abſcederent. illius quoque am/
monebat precepti quod dicit. Diiudicate
voſmetipſos. ⁊ probate: ut rationem diei
noctiſqʒ facientes: ſi in ſe delictum depre
hendiſſent. peccare deſiſterent. ſin autem
nullus error decepiſſet. perſeuerantes in
ſtarent potius incepto ꝗ arrogantia tu/
midi aut alios contemnerent. aut ſibi iuſti
ciam vendicarent iuxta ſupradicti docto
ris eloquium dicētis. Nolite iudicare
ante tēpus: magis debere eos chriſto: cui
ſoli occulta patent: reſeruare iudicium.
Multas eſſe: ut ſcriptum eſt vias: que vi
dentur hominibus iuſte. ſed fines earum
ad profundum reſpicere īferni. Sepe no
ſtra non poſſe nos intelligere peccata. ſe/
pe falli in ratione geſtorum: aliud eſſe dei
cūcta cernētis iudiciū. q non ex ſuperficie
corpoꝝ. ſed ex mentium iudicat archanis

Equum autez eſſe nos nobis compati: et
inuicem onera noſtra portare: vt cōceſſo
examine ſaluatori: proprias conſcientias
noſmetipſos diiudicātes īueremur. Nec
non precipiebat magnaʒ eſſe virtutis vi/
am: ſi ſinguli vel obſeruarent quid gere/
rent: vel vniuerſas mentium cogitatiōes
fratribus referrent. Non enim poſſe ali/
queʒ peccare: cuʒ relaturus eſſet ad aliuʒ
quecunqʒ peccaſſet: ⁊ ſubire pudorem in
publicuʒ turpia proferendi. Deniqʒ nul/
luʒ peccantē coraʒ alio peccare etiā ſi pec
cet: tamen teſtem vitare peccati: mentiri
magis ⁊ negare: ⁊ vetus delictum nouo
inficiendi augere delicta. Igitur quaſi
ſub oculis agentes noſtris: ⁊ cogitatu cō/
fundimur ⁊ actu ſi omnia referenda faci/
amus: multo autez magis ſi peccata no/
ſtra fideliter deſcribentes: digeramus in
ordinem. Tunc vero annotatio delictoꝝ
fratrum videbitur oculis: tunc timebim⁹
peccati maculas: conſcientie ipſi nos ar/
guent apices. Et quomodo meretricibus
membra miſcentes cōfunduntur ad preſē
tiaʒ ceteroꝝ: ita ⁊ nos erubeſcemus ad lit
terarum ſcripturas: hec agamus: hāc vir/
tutis gradiamur viaʒ: ⁊ corpora mētibus
ſubiugantes: pernicioſas diaboli conte/
ramus inſidias. Talibus ſermonibus hor
tamentiſꝗ: ⁊ venientes ad ſe monachos
incitabat ad ſtudiuʒ: ⁊ patientibus condo
lebat: pluresꝗ eorum dominus per an/
tonium liberauit. Nunꝗ tamen aut de
incolumitate curatorū eſt inflatus ad glo
riam: aut contriſtatus de obſeſſis adhuc
corporibus murmurauit. Magis autem
eodeʒ ſemper animo ⁊ vultu manens gra
tias deo referebat: ſuadens occupatis. vt
correptioneʒ qua vexabantur patientius
ferrēt. Non eniʒ anthonij aut cuiuſꝗ ho/
minum omnino hanc eſſe medicinam. ſed
dei ſolius: q ⁊ quibus vellet: ⁊ quo vel/
let tempore: daret ſanitatem. Ita conſo/
latione ſua: et vexatos eq̄nimiť ferre tē/
tationeʒ ⁊ iam liberatos non ſibi: ſed deo
gratias referre docebat. Frontho au/
teʒ quidam vir ex paleſtinis: qui infeſtiſſi

mo demonio vexabatur. Nam ⁊ linguā
eius laniabat dentibus: ⁊ oculorum nite/
batur lumen extinguere: perrexit ad mō/
tem: rogabatqʒ beatuʒ ſeneʒ: vt pro ſe do
minum rogaret orauit antonius: dixitqʒ
ad eum. Vade: ⁊ curaberis. Illo incredu
lo ſibi: ⁊ violenter ibideʒ contra preceptū
remorāti. eadem geminabat antonius di/
cens. Hic curari non poteris: egredere ⁊
calcata egypto ſtatim te miſericordia xp̄i
conſequetur. Tandeʒ credidit: ⁊ ꝓfectus
eſt: ac viſo egypto ſm̄ promiſſioneʒ ſenis
quaʒ ei dominus oranti reuelauerat: infe
ſtatio ceſſauit inimici. Virgo vero quedā
que a tripolitane regionis ciuitate deue/
nerat: iauditis ac flebilibus morbis labo/
rabat. Etenim nariū purgamenta oculo/
rum lachryme: auriū putridus humor in
terraʒ cadens confeſtim in vermes verte
batur. Augebat calamitatē: corpus para
lyſi diſſolutū: oculos quoqʒ ꝑuerſos con/
tra naturam habēs. Hanc parentes eius
deferentes: cū ad antoniū monachos ire
didiciſſent: credētes in dn̄o: qui ꝑtinaceʒ
ſanguinis fluxū in euāgelio tactu fimbrie
ſtare preceperat: rogauerūt vt miſerabi/
lem filie comitatuʒ ſuſciperent. Illis remi
tentibus euʒ vſqʒ ad antoniuʒ ꝑduxere:
remanſere parentes foris cū filia debili:
apud beatū confeſſoreʒ ⁊ monachū paſū
cium: qui effoſſis ꝓ xp̄o oculis ſub maxi/
miano ꝑſecutore: tali dehoneſtamēto cor
poris plurimuʒ gloriabatur. Peruenerūt
igiť ad antoniuʒ mōachi: Cūqʒ de morbo
puelle referre diſponerēt relationē eorū
ſenis ſermo preuenit: ⁊ omneʒ debilitatis
⁊ itineris vſqʒ ad ſanctū paſunciuʒ: cau/
ſaʒ quaſi ipſe interfuiſſet expoſuit. Rogā
tibus autē eū monachis vt parentib⁹ cuʒ
filia permitteret ingreſſus: non conceſſit:
ſed ait. Ite: ⁊ inuenietis puellā ſi nō ē mor
tua curatā. Et adiecit. Null⁹ debʒ ad me/
am humilitatē ꝑuenire qa largitio cura/
tionū nō ē humane miſerie: ſʒ ieſu xp̄i miſi
cordie q̄ vbiqʒ in ſe credētib⁹ ꝑſtare cōſu
euit auxiliū. Quobrē ⁊ illa ꝓ qua petitis:
ſuis precibus liberata eſt: ⁊ cum ad domi/

num orarem ego: mihi preſentia ſanitatis
eius indulta eſt: dixit. ⁊ verba eius pu/
elle incolumitas ſecuta eſt. Nam exeun/
tes foras ad beatum paſnucium ⁊ filiam
ſoſpitem: ⁊ parentes letos repererunt.
Non multum autem poſt iſtos dies: cum
duobus fratribus introeuntibus ad an/
tonium aqua in itinere defeciſſet: ⁊ vno
ſiti mortuo alter iaceret in terra mor/
tem expectans: antonius ſedens in mon/
te: celeriter ad ſe duos monachos vocauit
qui forte ibideꝫ ſunt reperti: ⁊ feſtinato ꝓ/
cepit vt lagenam aque aſſumentes: inua/
derent iter quod ducit ad egyptum: dixit
qꝫ. Unus e fratribus huc aduenientibus
modo migrauit ad dominum: alter ſi non
cucurreritis: addetur. Hoc eniꝫ mihi nūc
oranti reuelatum eſt. Sic ait: ⁊ iuxta
preceptum eius monachi feſtinantes: ex/
tinctum corpꝰ inueniunt terraqꝫ id ope/
rientes: alterum refocillatum ſuo iunxe/
runt comitatui. Erat autem ſpatium iti
neris vnius diei. Fortaſſe aliquis hoc
querat. cur non anteq̄ꝫ moreretur antoni
us dixerit: incongruo prorſus chriſtianis
argumento vtitur: quia non antonii: ſed
dei fuit iudicium: quia ⁊ de recedente
quam voluit ſententiam tulit. ⁊ de ſitiēte
reuelare dignatus eſt. hoc tantum in an/
tonio mirabile eſt: ꝙ in monte remotiſſi/
mo ſedens corde peruigili cuncta pro/
cul poſita domino indicante cognoſce/
ret. Aliquo rurſus in tempore cum ſe/
deret in monte. ⁊ oculos ſubito tendiſſet
in celum vidit neſcio quam animam letā/
tibus in eius occurſu angelis: ad celuꝫ ꝑ/
gere. Cuius ſpectaculi nouitate ſtupefa/
ctus beatum dixit ſanctorum chorū: ora/
uitqꝫ ut ſibi rei preſentis agnitio pāde/
retur. Et ſtatim vox ad eum facta eſt in/
quiens iſtā eſſe āmonis monachi animā.
qui nytrie morabatur. Erat autem āmon
vir grādeuus qui ꝑſeueranter a puericia
vſqꝫ ad ſenectutem in ſanctitate vixerat
Itinere quoqꝫ dierū. xiii ſpatio a nytria
locus ī quo ſedebat ātoniꝰ diuidebat̄. vi
dētes aūt eū monachi ā. mirātē g uenerāt

deprecati ſūt. vt cauſam hilaritatis edice
ret. Quibꝰ ait. Modo ammon quieuiſſe:
quem propter frequentem eius ad anto/
nium cōmeatum. ⁊ propter celeritatē in/
dultoꝝ ei a domino ſignoꝝ optime noue
rant. de quibus etiam hoc vnum dicēdū
eſt. Neceſſe ei fuit aliquando flumen no/
mine licum ſubitis aquis inundatū tranſ/
uadare. rogauitqꝫ theodorum qui cū ipſo
erat: vt paululum a ſuo ſepararetur aſpe
ctu: ne nuditatem corporis inuicē vter
qꝫ conſpicerent. Receſſit theodorꝰ. Ni/
hilominus ille ſeipſum cū nudare vellet
erubuit. Cogitantem autem eum in alte
ram ripam virtus diuina tranſpoſuit.
Rurſuſqꝫ theodorus vir. ⁊ ipſe deo deuo
tus tranſiens ad ſenem mirari cepit: ꝙ tā
velociter fluuium tranſuadaſſet. Cumqꝫ
nihil humoris in pedibus: nihil in veſtibꝰ
eius aque conſpiceret: rogauit eum vt tā
incredibilem tranſlationem quaſi filio pa
ter exponeret. Nolente illo dicere que ac
ciderant: amplexus eſt pedes eius: iura/
uitqꝫ non ſe dimiſſurum priuſq̄ꝫ ſibi id qđ
celabat referret. Uidens ergo ſenex con/
tentioſe vincere volentem fratrem: exe/
git viciſſim ab eo: vt nulli hoc ante ſuam
mortem indicaret: atqꝫ ita confeſſus eſt:
ſe ſubito in alteram ripam fuiſſe tranſpo/
ſitum: neqꝫ omnino vndis impreſſiſſe ve/
ſtigia: dominici corporis hoc tantummo/
do priuilegium aſſerens ⁊ eorum quibus
ipſe vt apoſtolo petro donauerat: vt aq̄/
rum lenitate humanuꝫ corpus inſiſteret.
Hec autem theodorus premiſſo tempore
non dixit: poſt eiꝰ mortē rettulit: Mona/
chi ergo quibꝰ dixerat antonius de morte
Ammon: notauerunt diē: ⁊ venientibus
de nitria fratribus: poſt dies triginta ſci/
ſcitantes: reppererunt illo die illaqꝫ hora
dormiſſe ammon: qua animam eius fer/
ri ſenex viderat: vtriqꝫ igitur puritatem
mentis in antonio mirati ſunt: quomodo
rei tam longe geſte ſtatim ad eum fuiſſet
perlata cognitio. Archelaus quoqꝫ co
mes: cum eum inueniſſet in exteriori mō/
te: rogauit vt oraret pro policracia publiſ

filia: que ī laodicia erat admirabili ⁊ xp̄o
dedita virgine. Patiebatur enim peſſi/
mos ſtomachi ⁊ lateris dolores: quos ie/
iunijs nimijs vigilijſqꝫ contraxerat: ⁊ erat
penitꝰ toto debilis corpore. Orauitqꝫ an/
tonius: ⁊ dieꝫ quo oratio fuerat facta: an/
notauit archelaus. Redit in laodiciam: ⁊
inuenit virginem incolumen. Percūcta/
tus diē ſanitatis: repperit tempus mede/
le: cum annotatiōe congruere. Et omnes
ammirati ſunt: agnoſcentes eo tempore
illam a domino fuiſſe a doloribus libera
tam: quo orans antonius pro ipſa: bonita/
tem ſaluatoris inuocauerat. Sepe etiā
ad ſe venientium turbarum: ante dies ⁊
menſes: ⁊ cauſas predixit ⁊ tempora. Nā
quoſdam videndi eum tantum deſideriū
alios imbecillitas: nonnullos obſeſſa a dē/
monibus corpora pertrahebant: nemo ta
men vnq̄ꝫ vexationem aut detrimentum
laborioſi itineris conqueſtus eſt. regredie
bantur omnes ſpiritali cibo pleni. At ille
precipiebat: non ſue laudi hanc āmiratio
nem ab eis applicari debere: ſed domini
qui ſui notionem hominibus pro capacita
te mortalitatis indulſerit. Quodam au
tem tempore cum exiſſet ad exteriora mo
naſteria: ⁊ rogatus eſſet a fratribus: vt in
naui quadam cum monachis proficiſcen/
tibus oraret: aſcēdit: ⁊ ſolus ex omnibus
odorem ſenſit teterrimuꝫ. aſſerebant cun
cti piſcium ſalſorum ⁊ caricarum in naui
poſitarum hunc eſſe putorem. At ille alte
rius rei fetorem ſe ſentire affirmauit. Ad/
huc loquente illo: adoleſcens quidaꝫ poſ/
ſeſſus a demone. qui procedens iuxta ca/
rinaꝫ ſe nauis abſconderat: repente excla
mauit. Quo ſtatim per antonium in nomi
ne domini ieſu chriſti curato: intellexere
vniuerſi diaboli illum fuiſſe putorem.
Alius quoqꝫ ad eum vir inter ſuos nobil'
demonioſus adducitur tanta oppreſſus ī
ſania: vt non ſciret ſe eſſe apud antoniuꝫ:
necnon ⁊ corporis ſui ſuperflua comede/
ret. Quāobrem. rogatꝰ ſenex ab his g eū
adduxerant: vt pro illo dominum oraret:

tantum iuuenis miſerie ꝯdoluit: vt tota
nocte peruigilans cū eo. aduerſus patien
tis inſaniam laboraret. Sed cum iaꝫ luce
ſceret. ⁊ obſeſſus impetu in antonio fa/
cto: vehementer eum impuliſſet. iraſci ce
perunt qui eum adduxerant: cur ſeni feciſ
ſet iniuriam. Quibus antonius ait. Noli
te alienam culpam iuueni miſero aſcribe/
re. furor iſte obſidentis eſt nō poſſeſſi. Id/
circo autem in hanc prorupit: dolens ho/
ſtis audaciam: quia dominus ad aridam
regionem ire eum iuſſit: ⁊ expulſi ſathane
iudicium iſte aduerſum me impetus fuit.
Nulla poſt verba mora: ⁊ adoleſcens
recepto ſenſu: ⁊ gratias agens deo: ⁊ lo/
cum ubi eſſet agnouit: ⁊ toto antonium.
complexans: deoſculatus eſt affectu.
Innumera ⁊ alia iſtiuſmodi ſigna ſunt:
que monachorum concordi ſepe relatio/
ne cognouimus. Uerum non tantum
his adhibendus eſt ſtupor. quia multo/
plus que ſequuntur conditionem noſtre
fragilitatis excedunt. Hora circiter no/
na: cum ante cibū orare cepiſſet: raptum
ſe ſenſit in ſpiritu. ⁊ ab angelis in ſublime
ferri prohibētibus tranſitū aereis demo/
nibus: ceperunt angeli contradicentes re
quirere que eſſet cauſa retinēdi nullis exi
ſtentibus in antonio criminibus. Illis ve
ro ab exordio natiuitatis replicare pecca
ta nitentibus: calūnioſa angeli ora clauſe
runt dicentes: non debere eos a natiuita
te eius delicta narrare: que iam chriſti eſ/
ſent bonitate ſopita: ſi qua autem ſcirent
ex eo tempore quo factus eſt monachus:
⁊ deo ſe conſecraſſet: liceret proferri. Ac
cuſabant demones multa procaciter mē/
tientes: ⁊ cum deeſſent probamenta falla
cibus. liber antonio conſcenſus aperitur.
Et ſtati rediens in ſe: in eo loco in quo ſta
re ceperat: hoc ſe rurſum vidit eſſe quod
fuerat. Tunc vero oblitꝰ eſce ex illa ho/
ra noctem gemitu ac lamentatione tranſ
egit: reputans ſecum humanorum hoſtiū
multitudinē ⁊ colluctationē tāti exercitus
⁊ laborioſū ꝑ aerē iter ad celū: ⁊ ſꝫ apl̄i dictū

quo ait. Non ē vobis colluctatio aduer/
ſus carnē:ſed aduerſuꝫ principes poteſta/
tis huius aeris. Qui ſciens aereas pote/
ſtates ob id ſemper tēptare:luctari : ⁊ cō
tendere:ne nobis liber tranſitus eſſet ad
celum:hortabatur monens. Aſſumite ar/
ma dei vt poſſitis reſiſtere in die mala: vt
nihil mali habens:quod de vobis dicere
poſſit inimicus confundatur : nos autem
apoſtolici ſermonis recordemur dicen/
tis. Siue in corpore ſiue extra corpus
neſcio. deus ſcit. Et paulus quidem vſ/
qꝫ ad celum tertium raptus eſt:ibiqꝫ audi
tis verbis inefabilibus deſcendit. antoni
us autem vſque ad aerem ſublatus poſt
colluctationem liber conſenſus appare/
bat. Habebat etiam iſtiuſmodi donum.
Si cuius rei ſedens in monte ignarus fu/
iſſet : ⁊ eius ſecum inquireret notionem:
oranti ei a domino reuelabatur:⁊ erat ſe/
cundum quod ſcriptum eſt a deo doctus.
Deniqꝫ cum a fratribus haberetur iſte
tractatꝰ:⁊ ab eo ſedule ſciſcitarētur:quē/
admodum ſe poſt corporis ſarcinam ani/
ma gereret quiue ei locus poſt exitum
concederetur:proxima nocte vox deſup
nomen eius inclamitans ait. Antoni ex/
urge:exi. ⁊ vide. Qui exurgens egreſſus
eſt:ſciebat enim quibus reſpondere debe
ret. Et eleuatis ad celū oculis: vidit quē/
dam longum atqꝫ terribilem. caput vſqꝫ
ad nubes attollentem: vidit etiam pēna/
tos quoſdam euolare cupientes ad celuꝫ
atqꝫ illuꝫ extenſis manibꝰ prohibere trā/
greſſum:e quibus alios apprehenſos eli/
debat ad terram:alios fruſtra retinere cō
tendens: dolebat ſuper ſe ad celeſtia trā/
uolare:⁊ maximum gaudium mixtum me
rore: victi victoreſqꝫ tribuebant. Stati/
qꝫ ad eum vox facta eſt: dicēs. Animad/
uerte quod vides. Et tunc cepit illumina/
to corde intelligere:animarum eſſe con/
ſenſum:⁊ diabolum prohibentem:qui ⁊ ſi
bi retineret obnoxios : ⁊ in ſanctoꝝ quos
decipere non poterat: cruciaretur vola/
tu. His viſionum exemplis incitatus:
quottidie ad meliora creſcebat. Neqꝫ
vero id quod ſibi reuelatum fuerat cau/
ſa iactantie:fratribus indicabat:ſed cum
orans iugiter dei laudaret auxilium : in/
terrogātibus cōpellebatᷣ edicere:nec ſpi/
rituales filios pura in chriſto. anima oc/
cultare quicqꝫ volebat:preſertim cuꝫ hu/
iuſmodi ſignorum relatio : ⁊ amorem mi/
niſtraret propoſito:⁊ fructum laboris oſ/
deret. Nunqꝫ ille aut ira ſubita concitatꝰ
patientiam rupit:aut humilitatem erexit
in gloriam. Nam omnes clericos vſqꝫ
ad vltimuꝫ gradū ante ſe orare cōpellens
Epiſcopis quoqꝫ atqꝫ preſbyteris: quaſi
humilitatis diſcipulus:ad benedicenduꝫ
ſe caput ſubmittebat. Dyaconos vero qui
ad eum vtilitatis cauſa veniebant : cum
pro adiutorio eorum eis preſentibus di/
ſputaret:ad orandum dominum ſibi pre/
ponebat:non erubeſcens ⁊ ipſe diſcere.
Nam ⁊ interrogabat frequenter eos cuꝫ
quibus erat:⁊ ſi aliquid ab eis neceſſariū
audierat: ſe fatebatur adiutum. Habe/
bat autem ⁊ in vultu magnam gratiam:⁊
ammirabile a ſaluatore: etiam hoc mu/
nus acceperat. Si quis enim ignarus eiꝰ:
inter multitudinem monachorum eum vi
dere deſideraſſet:nullo indicante ceteris
pretermiſſis ad Antonium currebat: et
anime puritatem agnoſcebat in vultu ⁊ ꝑ
ſpeculum corporis:gratiaꝫ ſancte mentis
intuebatur. Nam ſemper hilarem faciem
gerens:liquido oſtendebat ſe de celeſtibꝰ
cogitare:ſicut ſcriptura ait. Corde letāte
vultus floret:ſed in merore conſtituto tri
ſtatur. Ita ⁊ iacob agnouit laban ſoceruꝫ
ſuum inſidias ſibi machinantem dicēs ad
filias eius. Non eſt facies patris veſtri:ſi/
cut heri ⁊ nudiuſtertiꝰ. Sic ſamuel agno/
uit dauid:letificatos enim habebat ocu/
los. ⁊ dentes ſicut lac candidos. Simili/
ter agnoſcebatur Antonius:quia ſemper
eādem faciem : inter proſpera ⁊ aduerſa
retinens: nec ſecundis extollebatur : nec
frangebatur aduerſis. Erat autem ⁊ in
vultu amabilis :⁊ in fidei puritate mira/
bilis. Nunqꝫ enim Sciſmaticorum ſe mi/
ſcuit communioni:antiquam eorum ſciēs

prauitatem:atqꝫ tranſgreſſionem. Nūqꝫ
Manicheis aut alijs hereticis:ſaltiꝫ ami
cabilia vba largitus ē:niſi tm̄ ea que eos
poſſent ab iniquitatis errore reuocare:
denuncians taliuꝫ amicitias atqꝫ ſermo/
nes perditionem eſſe anime: Sic etiam
arrianos deteſtabatur. vt omnibus dice
ret:nec iuxta eos quideꝫ eſſe accedenduꝫ
Naꝫ cum veniſſent quidaꝫ Arrionianite
repta pꝰ eoꝝ examinationē infideliſſima
ſecta: effugauit eos de mōte : dicens mul
to ſerpentibus deteriores horum eſſe ſer/
mones. Mentientibus auteꝫ Arrianis
aliquando:antoniuꝫ ita vt ſe credere:āmi/
ratus eoruꝫ audaciaꝫ: ⁊ iuſti doloris ira
commotus: rogatuſqꝫ ab epiſcopis atqꝫ
vniuerſis fratribus:alexandriaꝫ deſcen/
dit:ibiqꝫ arrionianitas publico ſermone
condēnauit : vltimaꝫ hanc eſſe hereſim ⁊
precurſoreꝫ antichriſti affir mans:predica
uitqꝫ in populo filium dei: non facturaꝫ:
non ex vllis extātibus: ſed propriū ⁊ vni/
us cuꝫ patre ſubſtātie:ne creatura potius
aut adoptio aut appellatio videretur:ipi/
um eſſe dicens: vel mēte concipere: erat
quando non erat cuꝫ verbuꝫ dei deus : q
eſt: ſemper patri ſit coeternus. quia ex eo
natus eſt patre:qui ſemper eſt. Unde aie/
bat. Cuꝫ Arrianis vobis nulla ſit coniun
ctio. Que eniꝫ ſocietas luci ad tenebras?
Uos fideliter credentes chriſtiani eſtis:
illi verbuꝫ ideſt filiuꝫ qui ex deo patre eſt
creaturaꝫ docentes:nullo interuallo a gē
tibus ſeparantur : qui ſeruiunt creature
potiuſqꝫ creatori:qui eſt benedictus in ſe/
cula. Ipſa mihi credite iraſcuntur elemē/
ta:⁊ omnis contra arrianum furorem ſm
apoſtoli dictuꝫ cōgemiſcit creatura:ꝙ ſi/
bi dominū ſuū per quem oīa ⁊ in quo oīa
facta ſunt: videat coequari alꝭ aggrega/
ri. Hec tanti viri p̄dicatio exprimi nō pōt
quātuꝫ ad fideꝫ populos roborauerit. Le
tabantur quippe hoſtilem ⁊ xp̄o inimicaꝫ
hereſim:anathematizari ab eccłie colūna
Nulla tunc etas:nullus ſexus domi remā
ſit. Taceo de xp̄ianis:pagani quiqꝫ:⁊ ipi
idoloruꝫ ſacerdotes ad dominicū iperiuꝫ
conuolabant dicentes. Deprecamur vt
videamus hominē dei:quia hoc apd̄ vni/
uerſos conſpicuū erat nomē antonij. Am/
bigebant quoqꝫ ſaltiꝫ fimbriaꝫ veſtimēti
eius attingere:multuꝫ ſibi ⁊ tactuꝫ pro/
deſſe credētes. Quot tunc diabolica obſi
dione ⁊ varijs infirmitatibus liberati: ꝙ
ſimulachris erepta ſunt ſpolia:quanti eti/
am ab errore gentiliū retracti noſtro iun/
cti ſunt gregi? Tanti certe vt paucoꝝ die
rum ſpatio ex idoloruꝫ ſuperſtitione con/
uerſio:omneꝫ per annū credentiuꝫ vince
ret turbaꝫ. Preterea cū irruenteꝫ multi/
tudineꝫ comites repellerent : eſtimantes
tedio illi conuētuꝫ ppłi fore:ipſe tranqllo
aio dicebat. Nunquid hic cetus demonū
maior eſt turbis? Nunquid obſequentiū
multitudo colluctatoꝝ in mente noſtroꝝ
cateruis eſt numeroſior? Accidit etiaꝫ vt
cuꝫ euꝫ redeunteꝫ circa portaꝫ proſeque/
remur:a tergo quedaꝫ mulier clamitaret
dicēs. Expecta homo dei:filia mea atro/
ciſſimo vexatur dm̄onio. expecta obſecro
expecta:ne ⁊ ego corruens itereaꝫ. Hoc
audito āmirabilis ſenex:a nobis ammōi/
tus : volens tamē ⁊ ipſe paululū ſubſtitit.
Cumqꝫ appropinquante muliere : puella
iaceret exploſa orauit tacitus ieſuꝫ: ⁊ ad
cōminationeꝫ eius:ſtatiꝫ ſpiritus impurꝰ
egreſſus eſt. Puella incolumis :populus
in laudibus dei:mater ī gaudio fuit. Ipſe
auteꝫ letabatur:quia ad deſideratāꝫ ſoli/
tudineꝫ repedabat. Erat autē valde ſapi/
piens:et hoc in ſe mirabile habebat: quia
cuꝫ litteras nō didiciſſet: ingenioſiſſimus
⁊ prudentiſſimus immobilis ⁊ manſuetus
erat. Aliquando eteniꝫ philoſophi duo
gentiles venerunt ad eum putantes an/
toniuꝫ ſe poſſe decipere. Erat enim in ſu/
periori monte. Quos cuꝫ vidiſſet:paga/
nos intellexit ex vultu:⁊ procedēs ad eos
per interpretem:ita cepit appellare. Qua
re tam longe ad ſtultuꝫ hominem:ſapien/
tes ſe vexare voluerunt. Illis dicētibus
non eſſe illum ſtultum : ſed ⁊ nimiū ſapien
tem: vigilanter reſpondit. Si ad ſtultū ve
niſtis:ſuperfluus eſt labor veſter. Si au/

tem putatis me ſapientem eſſe: ⁊ ſapienti
am habere bonum eſt: imitamini que pro/
batis: quia bona conuenit imitari. Si ego
ad vos veniſſeʒ: vos imitarer: ſʒ qr vos ad
me quaſi ad ſapientem veniſtis: eſtote ſi/
cut ego ſum chriſtiani. Abſceſſerunt philo
ſophi vtrūqʒ mirantes: ⁊ acumen īgenij ⁊
demonum expulſiones. Alios quoqʒ
ſimilr̄ mūdi ſapiētes: q eū irridere cupie/
bāt: qa litteras ignoraret: tali diſputatiōe
colligauit dicens. Reſpondete mihi: quid
prius eſt ſenſus an littere: Et quid cuius
exordiū? Senſus ex litteris: an littere ori
untur ex ſenſu? Illis aſſerentibus: quia
ſenſus eſſet auctor atqʒ inuentor litterarū
ait. Igit̄ ſicui ſēſus ī columis ē: hic litteras
nō reqrit. Quis p̄ſētiū p⁹ hāc colluctatio/
nē ñ exclamauerit: cū obſtupuerit: ⁊ ipi q
victi ſūt: tātā ī ipito lr̄arū ſagacitatē animi
ammirantes. Neqʒ enim vt in ſolitudi/
ne ⁊ montibus verſatus: atqʒ omneʒ ibi/
dem exigens vitam: agreſtis ⁊ rudis erat
ſed iocundus atqʒ affabilis: ſermonem
ſecundū apoſtoli preceptum diuino con/
ditum ſale proferebat: ita vt inuidia care
ret: ⁊ amore omnium potiretur. Inter
hec quaſi parum eſſet: bis gentilitateʒ fu
iſſe ſuperatam ⁊ tertio venerunt viri. oīs
ſecularis prudētie nube cecati: atqʒ vni/
uerſis philoſophie ſtudijs artium ſuarum
eſtimatiōe doctiſſimi. Hi cum rationem
ab eo exigerent fidei quam in chriſto ha
bemus: et niterentur arguta ſophiſma/
tum interrogatione: de diuina cruce euʒ
illudere: intra ſilentium paululum voce
compreſſa: primum eorum miſeratus er/
rorem eſt. Deinde per interpretem: qui
eius verba diligentiſſime in grecum ſole/
bat exprimere ſermonem: ita exorſus eſt:
dicens. Quid pulchrius eſt: quidue hone
ſtius: crucem colere: an adulteria: parrici/
diuʒ vel inceſtum: his aſſignare quos co/
litis: cuʒ in altero contemptus mortis in/
ſigne virtutis ſit: in altero turpis religio
ſit obſcenitatis magiſtra? Quid melius ē
dicere: q̄ dei verbum manens vt erat
ob ſalutem noſtraʒ humanum corpus aſ/
ſumpſerit: vt ſocietate mortalitatis nos
eueheret ad celuʒ: participeſqʒ nature ce
leſtis efficeret. an vt ipſi aſſeritis diuine
mentis hauſtum: ad terrena veneranda
caput ſubmittere: ⁊ pecudum atqʒ ſerpen
tuʒ formis celeſte nomē includere? Quo
ore chriſtianoruʒ credulitateʒ audetis irri
dere: dicentiuʒ chriſtuʒ filiuʒ dei ſine ſui
detrimento ⁊ cepiſſe eſſe quod non erat:
⁊ manſiſſe quod fuerat: cum ipſi animam
de celeſtibus detrahentes: non tm̄ homi/
nuʒ: ſed ⁊ pecudum ſoleatis ſepire corpo/
ribus: chriſtiana credulitas pro ſalute mū
di deum ſuuʒ veniſſe teſtatur: vos ꝟo in/
natam animaʒ predicantes: vltro citroqʒ
transfertis. Chriſtiana fides que omnipo
tentiaʒ dei clementiamqʒ veneratur: cō/
ſequenter incarnationeʒ dicit deo fuiſſe
poſſibileʒ: ita tn̄ vt nō euacuauerit digna
tio dignitatē: vos qui animaʒ ex ſplendi/
diſſimo dei fonte manantē turpiter deci/
diſſe iactatis: qui mutabileʒ ⁊ conuertibi
lem eaʒ poſt ſui diminutioneʒ audetis aſ/
ſerere: iaʒ illā quoqʒ naturaʒ dominaʒ ſe/
culoruʒ: per anime contumelias impia lin
gua temeratis. imago eniʒ que ſcʒ nos na
turaleʒ ſimilitudinem ſui retinet auctoris
cui vna eſt ex q̄ defluit eadēqʒ ſubſtantia
humilitates ꝓprias ⁊ iniurias ꝯſequēter
ad ſuā originē remittit. Igitur aīaduer/
tite cōtumelias animarū: ad patrē vt ap/
pellatis earū: ꝑ veſtrā blaſphemiā redūda
re. Crux xp̄i dn̄i dei nr̄i nobis ingeritur.
Rogo: que hic eſt religionis obſcenitas?
Nōne potius eſt cruceʒ: aut alicui⁹ gene/
neris mortē ab iniquis hominibus illataʒ
patienter ſuſtinere: q̄ꝫ yſidis plāgere poſt
oſirim vagos incertoſqʒ diſcurſus. Pude
at queſo vos inſidiaruʒ typhonis: pudeat
ſaturni fuge ⁊ deuoratiōis crudeliſſime
liberorū. Erubeſcite parricidiuʒ iouis ⁊ ī/
ceſtum erubeſcite raptuʒ eius ⁊ coituʒ mu
lierum atqʒ puerorum. Ille ſicut veſtri
fingunt poete ad explendū immaniſſime
libidinis furorē: molles dedit ī amore va/
gitus: ille ī diane fluxit ſinus: ipſe amator
⁊ preciū: ille modulatus ales: ledeos peti/

uit amplexus: ille ī ꝓpriū ſeuiens ſexū re
gium puerū miniſtris auib⁹ polluit. Hec
vos creditis. Hec colitis. Hec ſūt veſtro
ruʒ ornamēta tēplorū. E quo deprecor ꝓ
veſtra ſalute noſtra dicta penſate iudicio.
Cūcta an nihil libris credenda ſunt chriſti
anis? Si nihil: nec crucis quoqʒ cui detra/
hitis nomē agnoſcitis. Si vniuerſa credē
da ſunt: cur cū in iſdem libris cruci reſur/
rectio copuletur: paſſioneʒ diuinā ſtolido
laceratis eloquio: ⁊ non ſtatiʒ iungitis ce/
corum viſū: ſurdorū auditū: claudorū greſ/
ſū: lepre emūdationē: ſeruiens ambulanti
deo ſuo mare: demonū fugas: reſurrectio
nē mortuorū: ⁊ defūctorum ab inferis re/
ditus? Hec oīa ſcripturis quas interpola
tis inſerta ſunt: ⁊ iſdem voluminibus con
tinentur preconia maieſtatis ⁊ mortis.
Quāobrē odio quo imbuti eſtis abiecto
inuenietis ilico ⁊ deū verū eſſe ieſum: ⁊ ſa
lutis humane gratia fragileʒ aſſumpſiſſe
naturā. Veſtram tamen nobis ſi non pu/
det: narrate religionē: ſʒ q̄s o error īfelix
poteris referre culturas d̄ tāta rerū fedita
te atqʒ vecordia? niſi forte: vt audio: fabu
las aſſeritis deoruʒ virorū: ⁊ obſcenitates
⁊ crudelitates: ⁊ vanitates: ⁊ mortes: te/
gentes eas allegoricis velaminib⁹: liberū
raptū trām proſerpine: ſemiclodū vulca/
nū ⁊ debilē ignē: iunonē aerē: apollinē ſo
lē: dianā lunā: neptūnū maria: ⁊ libidinuʒ
principeʒ iouem etherem interpretantes
Nec poſt hanc excuſationis ꝑcacitatem.
deuʒ ſed creaturas contēpto creatore ſu/
ſcipitis. Et ſi pulchritudo vos elementorū
ad ſuā traxit venerationē: modū fas erat
cuſtodire. ⁊ oportebat mirari tantū nec co
lere: ne facture veneratio creatoris eſſet
iniuria. Nā ſcd̄m iſtiuſmodi quā vos ſeq/
mini ratio ē p̄poſtera atqʒ peruerſa: ⁊ ar
chitecti honor migrauit ad domū: ⁊ medi
ci ſcientia ad remedia conferetur. omniuʒ
quoqʒ artificū merita vel laudes ad ope
ra trāſferent. Quid ad hec dicitis vt agno
ſcam⁹ q̄ ſit crucis ridicule vobis ignomini
oſa confuſio? Hac diſputatione ꝯuerten/
tibus inter ſe ī his oculis: ſimulqʒ muſitā
tibus: ſubridens antoni⁹ rurſuʒ per inter/
pretem ait. Predurum nanqʒ cuncto vi/
detr̄ opi quotiēs iuſto vniuerſe rei tenore
calcato laboris merita factis magiſq̄ꝫ fa/
ctoribus aſtruuntur. Elementa quidē vt
memoraui ex ipſo conſpectu ſuaʒ compro
bant ſeruituteʒ. Sed quoniam vos obſer
uatiōe dialetica neceſſaria vt putatis q̄qʒ
colligitis hoc quoqʒ artificio: etiā nos no/
ſtram religionē cōpellitis affirmare. Re/
ſpondete mihi. Cognitio dei quēadmodū
manifeſti⁹ approbat̄: ꝑ lectionē verborū.
an per operationē fidei? Et quid antiquis
eſt: operatio fidei: an diſputatio per argu
menta procedens? Illis reſpōdentib⁹ fir
mioreʒ ſermonibus oꝑationē eſſe: ⁊ hanc
liquidā de deo cognitionē: bene eos ⁊ ipſe
dixiſſe ꝯſenſit: qa operationeʒ q̄ ex fide de
ſcēdit animi generat affect⁹: dialeticaʒ ve
ro ex artificio cōponentiuʒ ſumpſiſſe op/
poſitiōis exordia. Cū ergo ait operationē
fidei animo ſitaʒ qs habuerit: ſupflua erit
ꝟborū cōpoſitio: per quā conceptaʒ ſenſu
noſtro credulitateʒ temptatis euellere: ⁊
tamen ſepe noſtras explicare ītelligētias
non valetis. Ita ſolidiora ſunt mētis oꝑa:
q̄ꝫ ſophiſmatum fraudulēta ꝯcluſio. Nos
chriſtiani myſteriuʒ vite noſtre: non in ſa/
pientia mundi habemus repoſituʒ: ſed in
virtute fidei que nobis a deo tributa per
xp̄m eſt: Hanc orationis mee veritatē: re
rū quottidie q̄ gerunt̄ ordo cōmendat: vo
bis iperitis ⁊ litterarū vr̄arū ignaris ad d̄i
cognitioneʒ: eius ſolū verba ſufficiūt. Ec
ce nos tot gentilitatis gregib⁹ abſtracti ī
vniuerſuʒ orbē quottidie ꝓpagamur. vo
bis vero p⁹ aduētū dn̄i nodoſe ſophiſma
tū defecerūt ꝟſutie. Ecce nos ſimplicē
xp̄i fideʒ docti idolatriaʒ debellauim⁹. ⁊
per p̄dicationē ignominioſe crucis: aura
ta tēpla ceciderunt. Vos ſi poteſtis: oſtē/
dite q̄ cōtextiōe ꝟborū gētilitatē xp̄o p̄po
nere ſuaſeritis. Per oēs iaʒ t̄ras deus: d̄i
fili⁹ xp̄s eſt agnit⁹. nihil eloquētia ſophiſ
matum: nihil diſputatio philoſophie m̄ti
tudini pōt obeē credētiū. Crucifixū nomi
nam⁹ ⁊ vniuerſi d̄mones q̄s vos vt deos

colitis rugiũt atqꝫ ex obſeſſis corporibus ad ꝑmũ dominice crucis ſignuꝫ fugantur Ubi ſunt illa fabuloſa oracula? ubi egyptiorũ incantationes? quo magorũ profecere carmina? Certe tũc vaſtata ſunt oĩa: cum de ſua cruce mundo xp̃s intonuit. Nihilominus vos ꝑtermiſſis debilitatorum catervis: glorioſaꝫ ieſu mortem irridere conamini. Illud autem quale eſt. ꝙ nunq̃ꝫ infeſtatione regali concuſa gentilitas: immo ſeculo cara: ⁊ hominum preſidiis vulta iam corruit. Nos famuli xp̃i quo plus premimur: eo magis aſſurgimꝰ ⁊ floremus. Ueſtra ſimulacra ornatis quõdam ſepta parietibus: iam vetuſtate collapſa ſunt. Xp̃i vero doctrina que vobis ſtulticia videt̃ ⁊ ludus: licet tyrannica perſequentium principum temptamẽta pertulerit: licet varijs ſit incurſata terroribꝰ: nullo tñ terraꝝ orbe cõcluditur: nullo gẽtium barbararum fine prohibetur. Quãdo enim divine ſcientie tantus ſplendor illuxit? Quando tot ſimul in ſe convenere virtutes? continentia in matrimonio. virginitas in eccleſia: floret martyrum ꝓ domino ſuo glorioſa conſtantia: quoꝝ oĩum crux chriſti principium eſt. Cũ interiꝫ vos inter tantos virtutum choros: ſillogiſmorum retia tenditis: ⁊ veram rerum luceꝫ tenebroſis conamini argumẽtationibus obvolvere. Ecce nos vt dixit doctor noſter non in gentili perſuaſione: ſꝫ ĩ fide aptiſſima ſuademꝰ: que verboruꝫ affirmationem prevenire conſuevit. Aſſunt quippe patientes a demonibus vexati: quos cum in medium produxiſſet: verba repetivit dicens. Nũc vos collectionibus veſtris: ⁊ quo vultis malefico carmĩe deos vr̃os quos putatis expellite: ſin autẽ non poteſtis: victas ſubmittite manꝰ: ⁊ ad chriſti trophea confugite ⁊ ſtatiꝫ crucifixi credulitatem maieſtatis potentia proſequetur. Dixit: ⁊ invocato nomĩe ieſu: cum vitale ſignũ in ſacro numero trinitatis ꝑſiſſet in frontibus: vna cum expulſis demonibus: vana preſentiũ philoſophorum confutata ſapientia eſt. Expaverunt enim ſtupentes homineꝫ: cui poſt tantuꝫ ingeniuꝫ affluerct ſignorum divina largitio. At ille vniverſa chriſto qui curaverat aſcribens viſus ẽ affatu reciproco: ⁊ ait. Nolite me putare his ſãitatẽ õdiſſe: xp̃s ꝑ fuos ſuos facit iſta miracula. Credite ⁊ vos: ⁊ videbitis: quia devota deo fides: non eloquẽtie vanꝰ tumor talia ſigna mereat̃. Confugite ad crucifixi legẽ. noſqꝫ eiꝰ imitamini famulos: ⁊ hoc ſcientie fine ꝯtenti: nulla deinceps ſecularis ĩprudentie argumẽta q̃ratis. Hactenꝰ antonio dicẽte: miro philoſophi ſtupore perculſi: ⁊ cũ honorifico ſalutatu ab eo recedẽtes: multũ eius ſibi ſatebantur profuiſſe conſpectum. Hoc in eo viro mirabile eſt. vt hominem in extremo mundi limite conditum: ⁊ favor pricipum: ⁊ omnis celebraret aula regalis.

Nam ⁊ conſtantinus auguſtus: ⁊ eius liberi conſtans atqꝫ conſtantius talia cognoſcentes: crebro ad euꝫ quaſi ad patrẽ miſſis litteris obſecrabant: vt reciprocis eos ſcriptis hylararet. At ille eiuſmodi manens: qualis ⁊ ante q̃ꝫ littere ad eum venirent fuerat: nec ſalutatione principuꝫ movebat̃: ⁊ tãq̃ꝫ ñ acceptis lr̃is ꝯvocatis monachis aiebat. Rege s̃ ſcl̃i ad nos miſ͛unt ep̃laſq̃ hic xp̃ianis adhibẽda miratio ẽ.

Licꝫ. n. diverſa ſit dignitas: attamẽ eadẽ naſcẽdi moriẽdiqꝫ cõditio ẽ. Illa ſũt veneratiõe oĩ ꝓcolẽda: illa toto animi affectu retinẽda ſunt: ꝙ hominibus deus legem ſcripſerit: ꝙ per filium ſuum ꝓprijs celeſias dictaverit eloquijs. Que monachis ẽ rãtio: cum epiſtolis regum. Cur accipiam litteras quibus conſueta neſciam reddere ſalutationis obſequia? Igitur rogatus ab vniverſis fratribus: vt xp̃ianos reges ſuis lr̃is refrigeraret: ne ſcilicꝫ ꝑ ſilẽtium eiꝰ exaſperarentur: ad ſuſceptas epiſtolas convenientia reſcripſit. Laudavit primũ ꝙ xp̃m colerent: deĩde ſalutaria perſuaſit ne magnã putarẽt regiã poteſtatẽ: ne preſentis carnis ĩpio tumẽtes: ſe hoĩes eẽ neſcirent: ⁊ iudicandos a xp̃o obliviſcerent̃. Ad poſtremũ clemẽtie circa ſubiectos et iuſticie: curã q̃qꝫ ĩopũ admõuit: atqꝫ vnũ

ſẽpiternũ eẽ regẽ oĩum ſeculoꝝ ieſũ xp̃m epiſtolis teſtatus eſt. His principes ſuſceptis vehemẽtiſſime letabantur. Sancta quoqꝫ apud cũctos antonij flagrabat opinio: ita vt eius ſe filios cuperent nominari. Magna eteniꝫ cũ advenientibus affabilitas: omniũ in ſe ſtudiũ cõverterat. Poſt q̃ꝫ ergo gentiles confutati reges admoniti: fratres ab eo ſunt conſolatione relevati ad interioreꝫ montẽ ⁊ ad rigoreꝫ ſolituꝫ regreſſus eſt: ibiqꝫ ſepe cuꝫ introeuntibꝰ deãbulans ac reſidens ſtupebat: ſicuti in daniele ſcriptuꝫ eſt: ⁊ interiectis horaruꝫ ſpaciis conſequentia reſpondebat: vt intelligeretur aliqua revelatiõis vidiſſe ſecreta. Naꝫ in monte poſitus: ea q̃ in egypto longe gerebãtur previdens: ep̃o ſerapioni ibi conſtituto narravit. Lamẽtabilis ſequitur viſio. ⁊ omni lachrymaꝝ fõte plangenda. Cuꝫ eniꝫ cuꝫ fratribus circa ſe ſedentibus oparetur: intẽte fixit oculos in celuꝫ gemens atqꝫ ſuſpirans Et poſt aliquantum ſpacium revelationis incepte: nimio dolore cõtremuit: ⁊ ſtatiꝫ fixis genibus ante dei vultuꝫ provolutꝰ oravit: vt clemẽtia ſua futuꝝ averteret ſcelus. Succedunt orationi lachrime metus ingens ĩvadit preſentes: obſecrant vt tante calamitatis exponeret viſionem. Singultus occupant voceꝫ: lingua fletibus ꝓpeditur: ⁊ ĩ medio conatu ſ͛mo gemitu interrũpitur. Vix tamen cũ vociferatione fluctuoſa ait. Melius erat o filioli ĩpendens piaculũ cita morte lucrari. Sic incipiens rurſũ lachrimis vincit̃: ⁊ iter egra ſuſpiria tandem pectori commodans vocem. magnum inquit quoddaꝫ ⁊ vniverſis ſeculis inauditũ imminet nephas. Magno fides catholica turbine ſubvertetur: ⁊ homines iumentis ſimiles: xp̃i ſancta diripiẽt. Vidi eni altare domini muloꝝ circundatum multitudine: qui crebris calciuꝫ ictibꝰ oĩa diſſipabant: Hec eſt cauſa gemituũ quos audiſtis. Et facta eſt vox domini dicens: Abominabit̃ altariũ meũ: nec mora: viſionẽ ſeq̃tur effectꝰ. Nã poſt ãnos duos: ſeva arrianoꝝ irrupit inſania. Tunc eccleſiarum rapine: tũc divinoꝝ temerario vaſorum: tunc pollutis ethnicorum manibꝰ ſacra polluta ſunt miniſteria: tunc paganoꝝ opificuꝫ preſidia adverſuꝫ chriſtuꝫ comparata cum aſſumptione palmarũ quod idolatrie apud alexandriaꝫ inſigne eſt: ad eccleſiam pergere cõpellebantur chriſtiani: vt arrianoruꝫ populi crederent̃. prob ſcelus: horret animus replicare q̃ geſta ſunt: Virginuꝫ matronarũq̃ꝫ ereptus pudor: ſanguis oviũꝫ xp̃i in xp̃i tẽplo effuſus venerãda reſperſit altaria: baptiſteriuꝫ pro voluntate gẽtiliũ pollutũ eſt. Nihil defuit: viſionis veritateꝫ monſtravit effectus: ꝙ calcitrantiũ muloꝝ indiſciplinatio: arrianoruꝫ eſſet impietas. Sed iſtaꝫ triſtitiaꝫ conſequẽtis revelationis proſperitate cõſolatꝰ eſt: ⁊ ait. Nolite filioli merori vos penitꝰ cedere: vt eni iratꝰ eſt dominus ſic rurſuꝫ miſerebit̃ ⁊ ſuuꝫ cito eccleſia recuperabit ornatum: eoſq̃ꝫ qui in perſecutionibus fidem domini ſervaverint: ſolito vi debitis fulgore relucentes. Revertentur ad foveas ſuas ſerpentes: ⁊ religio longiꝰ propagabitur: tantuꝫ videte ne fidei vr̃e ſinceritas arriana labe ſordeſcat. Nõ apoſtolorũ: ſed demonũ ⁊ patris eorum diaboli iſta doctrina eſt: ob id per inſipientiã iumentorũ ſimilis pecudũ eorum expreſſus eſt animus: Hucuſqꝫ antonius. Sed nos minime convenit diffidere: tam grande miraculuꝫ per hominem potuiſſe oſtendi. Salvatoris .n. ꝓmiſſio ẽ: ita dicentis. Si habueritis fidem vt granum ſinapis dicetis huic monti transfer te ⁊ transferetur: ⁊ nihil impoſſibile erit vobis: Et iteꝝ Amen amen dico vobis: omne quod petieritis patrem ĩ nomine meo: dabit vobis. Petite ⁊ accipietis. Ipſe enim ſuis diſcipulis ⁊ vniverſo credentium gregi: nunc ſubiectionem demonum: nunc variarum infirmitatum pollicens curationem: aiebat. Gratis accepiſtis: gratis date. Nunquid ſue virtutis imperio curabat antonius? Nunquid ſue poſſibilitatis arbitrabatur eſſe quod fecerat? Orationibꝰ non preceptis demones morbiq̃ꝫ ceſſerunt:

⁊ ad chriſti dei noſtri nominationem:ſem/
per vniuerſa perfecta ſunt. Nemo ſapien
tium ſanitatum admirationeꝫ aſcribat an
tonio:ſed domino ieſu.qui ſolitaꝫ erga cre
aturas ſuas exhibens beniuolentiaꝫ :nūc
quoqꝫ per electū famuluꝫ ſuum indulgē/
ter exercuit. Antonius tantum orabat. ⁊
ob vite ei⁹ merita:cūcta dominus largie/
batur. Sepe autem ⁊ contra voluntateꝫ:
ad exteriorem monteꝫ a fratribus perdu/
cebatur. Et cuꝫ iudices qui ad interius ar
chiſterium propter aſperitatem itineris:⁊
obſequentium multitudinem ⁊ horridam
ſolitudinē ire non poterant:precario que/
rerent. vt ei⁹ fruerentur aſpectibus:nec
impetrare poſſent:quia moleſtiſſime fere
bat vexationeꝫ diſcurſuū. Ipſos catena/
tos quos aut noxietas:aut vigor public⁹
ꝯſtrinxerat: ad euꝫ deſtinabāt:ſcientes ta
les ab antonio non poſſe contēni: quoruꝫ
fletibus ſuperatus:pertrahebatur ad ex
teriorē monteꝫ agnoſcens laborem ſuum
vtileꝫ miſis fore. Suadebatqꝫ iudicibus
qui euꝫ inuitauerant vt in ſententia profe
rēda:⁊ odio ⁊ grē dī timorē anteponerēt.
nec ignorare eos debere quod ſcriptū ē.
Quocūqꝫ iudicio iudicaueritis:ī eo iudi/
cabitur de vobis. Attamen inter medios
ſmones care ſibi ſolitudinis recordabaꝛ̄.
Poſt coactā itaqꝫ preſentiā.quam ducis
preces:⁊ quod verius ē:miſeroꝝ flet⁹ ex/
torſerat:poſt ſalutaria monita:poſt reorū
cōmendationē:quorundā vero ⁊ abſoluti
onē:poſtulanti duci vt paulo largius eidē
ſuā preſentiā īdulgeret:ait nō poſſe ſe diu
ti⁹ ibidē morari:grato vſus exēplo ꝙ ſicu
ti piſces ab aqua extracti mox ī arēti ter/
ra morerenꝛ̄.ita ⁊ monachos cuꝫ ſeculari
bus retardantes:humanis ſtatim reſolui ī
cōfabulationibus. Ob id ergo inqͥt: coue
nit vt piſces ad mare:ita nos ad montē ſe
ſtinare:ne tardātib⁹ nobis aliq̄ ꝓpoſiti ſuc
cedat obliuio. Pre tāta hominis ſapiētia
dux miratus iuſtā de eo tulit verāqꝫ ſen/
tentiā dicens. Uere iſtū eſſe dei famulū:
nec ī ruſtico homine potuiſſe tantaꝫ aliqn̄
ineſſe ſapientiā:niſi diuino amore regere/
tur. Preterea cuꝫ balacius qui ſub neſto/
rio prefecto alexādrie dux egypti fuit: ho
mo arriane iniquitatis ſtudioſiſſimus fau
tor:ita xp̄i eccleſiam ꝑſequereꝛ̄: vt animo
veſano ꝟgines monachoſqꝫ nudatos ver
beraret in publico:ad eum antonius litte
ras miſit.quaꝝ iſta ſentētia eſt. Uideo irā
dei venientē ſuper te:deſine perſeq xp̄ia/
nos:ne te ira occupet:que proximū iaꝫ ti
bi minatur interitū. Legit infelix ep̄laꝫ ⁊
irriſit:atqꝫ ī eā expuens proiecit in terrā:
portitores quoqꝫ multis afficiens īiuriis:
antonio talia renunciari precepit. Qm̄ cu
ra tibi tantopere monachoꝝ eſt: etiam ad
te mei vigoris tranſiliet diſciplina. Sꝫ cō
feſtim minitatorē oppreſſit ſuppliciū:⁊ p⁹
quinqꝫ dies os effrenatū vltio diuina cō/
peſcuit. Egreditur enī ad primā māſioneꝫ
alexandrie que appellaꝛ̄ chereū.cū ſupra
dicto egypti prefecto:neſtorio vehūꝛ̄ eqs:
quos iter omnes balaci⁹: cuius erant:mā
ſuetiſſimos nutrierat. Cum ergo pariter
ſolito ſibimet equi alluderent:mitior quo
neſtori⁹ vehebat:morſu repentino balaci
um decuſſit ī terrā:ac ſic in eū inhians fe
mora eius lacerauit atqꝫ corroſit: vt ſtatiꝫ
relatus ad ciuitatem:poſt tertiū diēꝫ mo/
rereꝛ̄. vniuerſiqꝫ agnoſcerēt mīnaꝝ ab an
tonio predictaꝝ effectuꝫ quātocius conſe
cutuꝫ: digno ꝑſecutoris fine cōpleto. Ce/
teros ad ſe veniētes mira cum modeſtia
antonius admonebat: vt oblita ſeculi di/
gnitate:remotioris vite beatitudineꝫ ap/
peterent. Siqui aūt maiori poteſtate pre
mebanꝛ̄.nec poterant obtinere iuſticiam:
ita eos obnixe defendebat: vt ipſe ꝓ illis
pati videreꝛ̄ iiuriā. Multis vtilis fuit ꝓ/
clari ſenis orō:mlti magnis diuitiis ⁊ alti
ori ḡdu militie ꝯrelicto:ei⁹ adheſere curri
culis. Et vt ꝯfinita breui ſmōe ꝯprehēdā:
bonū egypto medicum xp̄s indulſerat.
Quis n̄ triſtitiā apud antoniū mutauit in
gaudiū? Quis n̄ irā ꝟtit in pacem? Quis
orbitatis luctū:n̄ ad ei⁹ tēꝑauit aſpectū?
Quis n̄ merore pauꝑtatis q̄ ꝑmebaꝛ̄ abie
cto.ſtatī ⁊ diuitū ꝯſpexit opulētias ⁊ ī ſua
letat⁹ ē pauꝑtate. Quis p⁹ laſſitudinē mo

nach⁹ nō ei⁹ vegetatu hortat⁹ eſt? Quis
adoleſcentie etatis accenſus ardoribus
nō ex ei⁹ admōitu:pudicitie amator fuit?
Quiſ vexat⁹ a diabolo:ſine medela redijt?
Quis inimici cogitatiōib⁹ diſtract⁹ n̄ ceca
tēpeſtate ſopita : ſereno regreſſus ē aīo?
Sciebat eniꝫ quo q̄ſqꝫ laboraret icōmo/
do:⁊ ex vite meritis diſcretionē ſpirituuꝫ
agnoſcens:adhibebat verboꝝ prout erāt
vulnera ſanitatē. Un̄ effectū ē: vt poſt ei⁹
doctrinā oēs diaboli panderentur īſidie.
Multe quoqꝫ ad eius ꝯſpectū deſponſa/
te puelle:ab ipſo pene thalamo recedētes
ī eccleſie matris gremio ꝯſederunt. Quid
plura? Totius orbis homies ad eū ꝯflue
bāt:⁊ vniuerſarū gētiū varietas: bellico/
ſiſſimū contra demones virū cōſpicere ge
ſtiebāt. Nullus ſe fruſtra illuc veniſſe con
queſt⁹ eſt : oībus delectabile atqꝫ iocun/
dū laboris cōmerciū fuit. Fatigatio enim
itineris emolumētū viatici reportabat: ſi
cut rei probauit effectus. Nā poſt reſoluti
onē ei⁹:quaſi cōmuni funere orbitatis ex/
cepto:propriū ſinguli parentē luxerunt.
Quis aūt finis vite eius fuerit: dignū eſt
⁊ me cōmemorare ⁊ vos cū deſiderio au/
dire:q2 ⁊ hoc in eo imitabile cunctis fuit.
Iuxta conſuetudinē ad viſēdos fratres:
qui in exteriori monte erant : venit: ibiqꝫ
a diuina ꝓuidētia de ſua morte coudiſcēs
ita exorſus eſt: dicens. Ultimā filioli pr̄is
audite ſētentiā:non eniꝫ arbitror ꝙ in hoc
ſeculo iterū vos viſuri ſimus. Cogit condi
tio nature : vt poſt centenariū numerum
quē annis quinqꝫ ſupergredior:iam reſol
uar. Ita locutus audiētiū pectora contri/
ſtauit:gemitus lachrymeqꝫ:dicta merētia
cōſecute ſūt. Amplexabanꝛ̄ eū vniuerſi:
quaſi iā de ſeculo receſſurū. At ille tanqꝫ
aliena deſerēs ad ꝓpriā patriā profectur⁹
magna cum leticia ꝑcipiebat: deſidiam ī/
ſtituto nō debere ſurripere:ſed tāqꝫ quot/
tidie morituros: vt ante predixerat:a ſor/
didis cogitationibus animam cuſtodire:⁊
omneꝫ emulationē ad ſanctos q̊ſqꝫ cōuer
tere: ad melecianos ꝟo ſciſmaticoſqꝫ : ne
ꝓpe q̄dē accedere. Scitis enī:aiebat:eoꝝ
antiquaꝫ peruerſitatem.neqꝫ cū arrianis
cōmunioni iungamini:q2 impietas coꝝ iā
oīb⁹ manifeſta ē. His etiā illud addebat:
nullū debere xp̄ianū:cū ſeculi viderit po
teſtates: ꝓ arrianoꝝ ⁊ melecianoꝝ pugna
re nequitia:a xp̄i territū diſcedere verita
te:mortaliū illā eē deceſſionē:nec diu fal/
lacē ꝑmāere poſſe fātaſiā. Quaꝓpꝑ aie/
bat cuſtodiēda ē pia fides ī xp̄o:⁊ patrum
religioſa traditio:quā ex ſcripturaꝝ lectio
ne:⁊ crebro mee paruitatis didiciſtis ad/
monitu. Finito ſmone fr̄es eū vehemen/
tiſſime retardabant:glorioſo pr̄is cupien/
tes termino decorari. Sꝫ multas ob cau/
ſas quas ⁊ ſilētio demōſtrabat:precipue
tn̄ ob ꝑſumptā egypti cōſuetudinē:ꝯtradi
xit: Mos eteni egyptiis ē:nobiliū ⁊ pre/
cipue hōꝝ martyruꝫ corpora:linteamine
q̄dē obuoluere:⁊ ſtudiū funeri ſolitū non
negare:t̄ra ꝟo n̄ abſcōdere:ſed ſup lectu/
los domi poſita reſeruare. Hūc honorem
geſcentibus reddi:inueterate ꝯſuetudinis
vanitas tradidit. De hoc ātoni⁹ ſepe ⁊ epi
ſcopos dep̄cat⁹ ē: vt pp̄los eccl̄iaſtica cō/
teſtatiōe corrigerēt:⁊ laycos viros ac mu
lieres rigidi⁹ ipē ꝯuenit: dicēs:nec legiti/
mū hoc eſſe nec deo placitū:quippe cū pa
triarchaꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ ſepulchra: q̄ ad nos
vſqꝫ ꝑdurāt:hec ſcā ꝯuincerēt. Dominici
quoqꝫ corporis exēplū oportere intueri
iubebat:qđ ī ſepulchro poſitū lapide vſqꝫ
ad reſurrectiōis diē tertiū clauſum fuerit
atqꝫ his modis victū circa defūctos egy/
pti:etiā ſi ſcā eēnt corpora:coarguebat di
cens. Quid mai⁹ aut ſactius corpore pōt
eē dn̄ico? qđ iuxta ꝯſuetudinē gētiū cete
rarū:humo ꝯditū eē ſcim⁹. Hec iuſta ꝑſua
ſio multoꝝ īſitū euellit errorē:⁊ repoſitis
ī t̄ra cadaueribus:dn̄o grās ꝓ bono magi/
ſterio retulerūt. Metuēs ꝙ ꝯſuetudineꝫ
ſupradictā : ne eodē etiā circa ſe laberent
errore.celeriꝰ valedicēs mōachis q ꝯflu/
xerāt:ad amicū ꝟtutis habitaculuꝫ repe/
dauit. Poſt mēſes aūt paucos:cū nō me/
diocre incōmoduꝫ ſenilia mēbra turbaſ/
ſet: vocatis ad ſe duobus fratribus.quos
ibidem ante quindecim annos : modico

ſteruallo ſeiunctos inſtituerat: quiq; ei iã
ſeni ceperãt miſtrare: ait. Ego quidẽ filio
li ſcðm eloquia ſcripturaꝝ. patrũ gradior
viã: iam eni dñs me inuitat. iam cupio vi/
dere celeſtia. ſed vos o viſcera mea admo
neo: ne tanti tẽporis laborẽ repente per/
datis Hodie vos religioſum ſtudiũ arri/
puiſſe arbitramini: ꝛ cepte voluntatis for
titudo ſuccreſcet. Varias demonum no/
ſtis inſidias: vidiſtis eoꝝ ꝛ impetus fero/
ces ꝛ vires effeminatas. Jeſũ ſuſpirate:
ꝛ credulitatẽ nominis eius veſtris figite
mẽtibus: ꝛ a certa fide vniuerſi demones
fugabuntur. Memẽtote etiã admonitio
num meaꝝ: ꝛ incerte ꝯditionis vitã quot
tidie ancipitem ptractate: ꝛ celeſte vobis
premiũ. ſine cunctamine tribuetur. Sciſ/
maticoꝝ quoq; ꝛ hereticoꝝ venena vita
te: meũq; circa eos odiuz ſectamini: quia
chriſti ſũt inimici. Scitis ipſi. ꝙ nullus mi
hi nec pacificus qdẽ ſermo cũ eis aliquã/
do fuerit: ꝓpter prauã eoꝝ volũtatẽ ꝛ p
tinax ꝯtra chriſtũ bellũ. Jn hoc autẽ ma/
gis eſtote ſolliciti. vt dñi precepta ſueris
vt poſt mortem veſtrã ſancti quiq;. quaſi
amicos ꝛ notos in eterna vos recipiãt ta/
bernacula. Hec cogitate. hec ſapite. hec
retexite: ꝛ ſiqua mei vobis cura. ſiqua pa
tris memoria eſt: ſi mihi vicarium repẽ
datis affectum: nullus ad egyptum meas
perferat reliquias: ne vano corpus hono/
re ſeruetur: ne vituperati ritus a me vt no
ſtis etiam circa me ſeruentur obſequia.
Huius enim rei gratia: maxime huc ſum
regreſſus. Vos igitur humo tegite: vos
patris operite corpuſculum: ꝛ illud quoq;
ſenis veſtri cuſtodite mandatuz: vt nemo
preter veſtram dilectionem: locum tumu
li mei nouerit. Confido ĩ domino: quia ne
ceſſario reſurrectionis tempore: hoc cor/
puſculum reſiliet incorruptum. Veſtimen
torum autez meorum ſit iſta diuiſio. Me
lotem ꝛ palliuz trituz cui ſuperiacco: atha
naſio epiſpopo date: qð mihi nouum ipſe
detulerat. Serapion eps: alium accipiat
melotẽ: vos cilicinũ habetote veſtimẽtuz
ꝛ valete viſcera mea: Antonius enim mi
grat: ꝛ iã nõ erit in pñti ſeculo vobiſcum.
Verba finierat: ꝛ oſculãtibꝰ ſe diſcipulis:
extendens paululuz pedes: mortez letus
aſpexit: ita vt ex hillaritate vultus eiꝰ an
geloruz ſactoꝝ: que ad pferẽdaz animam
eiꝰ deſcẽderant: pſentia noſceretur. Hos
intuens tãq; amicos videret: animã exa/
lauit: ꝛ additus eſt pñibus ſecundum ordi
nez ſcripturarũ. Seruauerunt mandata
diſcipuli ĩuolutũ vt preceperat corpꝰ hu/
mo opientes: ꝛ nemo ĩterim vſq; ad hanc
diez preter eos vbi ſit ꝯditũ nouit. Lega/
tarius autez antonij benedictionẽ qui tri
tũ palliũ cũ melote imperio eius merue/
rat accipe: antoniũ in antonij muneribus
amplectitur: ꝛ tãq; magna hereditate dita
tus letanter p veſtimẽtũ recordatur ima
ginẽ ſanctitatis. Hic antonio vite termi/
nus fuit: iſta principia meritoꝝ. Que licet
parciori: vt predixi: ſermone narrauerim
tñ ex his poteſtis aduertere: qualiter ho/
mo dei a pueritia ad ſenectã vſq; peruene
rit: ꝛ quod omni ſemp dubitatione calca/
ta: nec languori nec longeue quicq; eta
ti aliquando conceſſerit. Magis autem
equalitatem propoſiti tenens: nec veſti/
mẽtum mutauit nec pedes lauit: nec eſcã
ſectatus ẽ moliorẽ: oculoꝝ quoq; aciem ꝛ
numerum dentium licet paululũ ob eta/
tẽ videret attriti: nec nõ ꝛ pedũ ĩceſſũ: to/
tiꝰ etiã corpis firmitatẽ ita ꝯtra iura natu
re meritoꝝ gr̃a cuſtodiuit: vt lautoꝝ cor/
poꝝ q̃ balneis atq; delitijs ꝯfouẽt: hilari/
or eiꝰ caro videret. Hoc etiã fres qð p oẽs
ꝓuincias amore eiꝰ famaq; volitauit: quez
nec libroꝝ diſſe miatoꝝ oro luculẽta: nec
mũdane ſapiẽtie diſputatio: nec nobilitas
gñris: nec opũ ĩfinita ꝯgeſtio ꝯmẽdauit.
cui oium ore eſt aſcribẽdũ niſi xpo: cuius
h donũ ẽ: q deuotos eiꝰ aios: erga ſuã pui
dens maieſtatẽ: hoiez alio pene orbe ce/
latũ: ꝛ int̃ tãtas poſitũ ſolitudines africe:
hiſpanie gallie: italie: illirico: ipi etiã q̃ vr/
biũ caput ẽ rome: vt ĩ exordio ꝓmiſerat:
demõſtrauit. Creatoris ẽ iſta benignitas:
qui famulos ſuos lz nolẽtes: nobilitare cõ
ſueuit: vt virtꝰ poſſibil' nec vltra hũanã

eſſe naturam: ſanctorum doceatur exem/
plis ꝛ ad beate vite imitationem: ex fru/
ctu laboris optimus quiſq; impellatur.
Hunc itaq; fratribus librum magnope/
re perlegere curate: vt agnita fideli vita
ſublimiuz monachorum: ſciant quod ſal/
uator noſter ieſus chriſtꝰ glorificantes ſe
glorificat: ꝛ ſeruientibus ſibimet. non tã/
tum regna celorum: ſed etiam hic in ipſis
montium ſecretis latere cupientibus: fa/
me tribuit nobilitatẽ: ſcilicet vt ꝛ ipſi fru/
antur laude meritorum: ꝛ ceteri eorum ꝓ
uocentur exemplis. Si autem neceſſari/
uz fuerit ꝛ gẽtibus legite: vt vel ſic agno
ſcant quia dominus noſter ieſus chriſtus
non ſolum eſt deus dei filius: ſed etiã his
qui euz ſollicite colunt ꝛ in eum fideliter
credunt. hanc dedit poteſtatem: vt de/
mões quos illi deos eſſe arbitrantur: cõ/
culcent atq; eijciant: deceptores ſcilicet
hominum: ꝛ totius corruptiõis artifices.
Finit vita bti Antonij. Prologꝰ ſci hie/
ronymi preſbyteri ĩ vitã beati hylarionis.

A ſanctis orationi

bus tuis memẽto mei decꝰ ac di
gnitas ꝟginuz: nonna aſella. Scripturus
vitã beati hylarionis habitatorẽ eiꝰ ĩuoco
ſpũz ſcm̃: vt q illi ꝟtutes largitꝰ ẽ: mihi ad
enarrandas eas ſmonẽ tribuat vt facta
dictis exequantur. Huius nãq; conuer/
ſatio ꝛ abſtinentia: ac preclara dona mira
biliũ que opatus ẽ vt ait criſpus tanta ac
talia habentur: quantum vel ex ꝑuulis
verbis potero extollere cuiuſcunq; pre/
clara ingenia. Alexander magnus mace/
do quem vel parduz vel hircum caprarũ
daniel vocat: cum ad achillis tumulum
perueniſſet: felicem te ait inuenis q ma/
gno frueris precone meritorum: home/
rum videlicet ſignificans. Porro mihi
tanti ac talis viri conuerſatio: vitaq; dicẽ
da eſt. vt homerꝰ quoq; ſi adeſſet: vel ĩui/
deret materie: vel ſuccumberet. Quãq;
enim ſanctus Epiphanius ſalamine ꝛ cy/
pri epiſcopus qui cũ hylarione plurimum
cõuerſatus ẽ: laudẽ eiꝰ breui epiſtola ſcri/
pſerit: que vulgo legitur: defunctuz tamẽ
aliud eſt locis cõmunibus laudare: aliud
defuncti proprias narrare virtutes. Vñ
ꝛ nos fauore magis illiꝰ q̃ iniuria: ceptũ
ab eo opus aggrediẽtes: maledicoꝝ vo/
ces cõtemnimus q oliz detrahentes ſacto
paulo meo: nũc forſitan detrahent ꝛ hyla
rioni: illi ſolitudines calũniãtes: huic obij
ciẽtes frequẽtiã multoꝝ: vt qui ſemp la/
tuit ñ fuiſſe: q a multis viſus ẽ: villis exi/
ſtimet. Fecerũt hoc ꝛ maiores eoꝝ quon
dam pharifei: quibus nec Joãnis heremꝰ
atq; ieiuniũ: nec domini ſaluatoris turba
cibi potuſq; placuerũt. Verum deſtinato
iam operi imponaz manum ꝛ ſcilleos ca/
nes obturata aure tranſibo. Opto vt in
chriſto permaneas. Et memor in ora/
tionibus tuis ſisꝰ mei virgo ſacratiſſima.
Jncipit vita bti Hylarionis heremite.

Jlarion ortus eſt

vico thabatha qui circiter qnq;
milia a gaza vrbe paleſtine ad auſtruz ſi/
tus eſt: cum parẽtes haberet ydolis dedi/
tos: ſicut roſa de ſpinis floruit. A quibus
miſſus alexandriã grãmatico traditus ẽ:
ibiq; quãtuz illa patiebatur etas: magna
ingenii ꝛ moꝝ documenta prebuit breui.
carus omnibꝰ ꝛ loquẽdi arte gnarus: qð/
q; his maius omnibꝰ ẽ xpo credẽs. Non
circi furoribus: non harene ſanguine: non
theatri luxuria delectabat: ſed illi tota vo
luntas in eccleſie cõgregatione erat: Au/
diens autem celebre tunc nomen antonii
quod per oẽs egypti populos ferebatur:
incenſus viſendi eũ ſtudio: ꝑrexit in here/
mum. Et ſtatiz vt eũ vidit: mutato priſti/
no habitu: duobꝰ ferme menſibꝰ iuxta eũ
manſit: cõtemplans ordinẽ vite eiꝰ. moꝝ/
q; grauitatẽ: q̃ creber ĩ orõne: q̃ humil'
ĩ ſuſcipiẽdis fribus: ſeuerꝰ ĩ corripiendis:
alacer ĩ exhortãdis eẽt: ꝛ vt ꝯtinẽtiã cibi
q; eiꝰ aſꝑitatẽ nulla vnq; ĩfirmitas frãge
ret. Porro frequẽtiã eoꝝ qui ad eũ ob va
rias paſſiones ꝛ impetus demonũ ꝯcurre
bant: vltra nõ ferẽs. nec ꝯgruũ eẽ dicens
pati in heremo populos ciuitatis ſicq; ſi/

bi magis incipiendū eſſe vt cepiſſet anto
nius:illū quaſi viruʒ foꝛteʒ: victoꝛie pre/
mia accipere:ſe nec dum militare cepiſſe:
reuerſus eſt cuʒ quibuſdaʒ monachis ad
patriam:⁊ parentibus iaʒ defunctis:par/
teʒ ſubſtantie fratribus partē pauperibꝰ
largitus eſt nihil ſibi omnino ſeruans:⁊ ti
mens illud de actibus apoſtoloꝝ ananie
⁊ ſaphire: vel exemplū vel ſuppliciuʒ ma
ximeqʒ dominice ſententie memoꝛ dicen
tis qui non renunciauerit omnibus que
poſſidet non poteſt meus eſſe diſcipulus.
Erat autē tunc annoꝝ quindecim. Sic
nudus ⁊ armatus in chꝛiſto: ſolitudinem
que in ſeptimo miliario a maiū agaçe em/
poꝛio per littus euntibus egyptum:ad le/
uam flectitur:ingreſſus eſt. Cumqʒ eſſent
cruenta latrociniis loca:⁊ propinqui ami
ciqʒ eius īminens periculuʒ denunciarēt
contempſit moꝛtem vt moꝛteʒ euaderet.
Mirabantur omnes animuʒ:mirabātur
etatē niſi ꝙ flāma quedaʒ pectoꝛis ⁊ ſcin/
tille fidei in oculis relucebāt. Leues erāt
gene:delicatū coꝛpus ac tenue: ⁊ ad oēm
iniuriam impatiēs:quod leui vel eſtu vel
frigoꝛe poſſet affligi. Igitur ſacco tm̄ mē/
bꝛa coopertus:⁊ pelliciuʒ habens:⁊ empe
diten hoc eſt palliū:quod illi beatus anto/
nius pꝛoficiſcenti dederat: ſagumqʒ ru/
ſticuʒ inter mare ⁊ paludeʒ:vaſta ⁊ terri/
bili ſolitudine fruebatur:quindeciʒ tantū
caricas poſt ſolis occaſuʒ edens. Et quia
regio latrociniis infamis erat: nunꝙ in
eodeʒ loco quiſꝙ habitare conſueuerat.
Uidēs hoc diabolus:quid faceret quo ſe
verteret? toꝛquebaꝫ qui gloꝛiabatur an/
tea dicens. in celum aſcendam: ſuper ſi/
dera celi ponaʒ niduʒ meū ⁊ ero ſimilis al
tiſſimo:cernebat ſe vinci a puero: ⁊ pꝛius
ab eo fuiſſe calcatum:ꝙ per etateʒ pecca
re potuiſſet. Titillabat itaqʒ ſenſus eius.
⁊ pubeſcenti coꝛpori eius inſolita volu/
ptatuʒ icendia ſuggerebat. Cogebaꝫ eni
tyrunculus xp̄i cogitare qđ neſciebat: et
eius rei aīo cauſā uoluere: cuius expimē/
ta non nouerat. Iratus itaqʒ ſibi:⁊ pectꝰ
pugnis verberās quaſi cogitatiōes cede
manus poſſet excludere:ego te inqt aſelle
faciā vt nō calcitres:nec te oꝛdeo alā:ſed
paleis fameqʒ ꝯficiā:⁊ ſiti gūiqʒ onerabo
pondere. Per eſtꝰ indigabo ⁊ frigoꝛa: vt
cibū potiuſꝙ laſciuiā cogites. Herbaruʒ
ergo ſucco ⁊ paucis caricis pꝰ triduū vel
quatriduū deficiēteʒ animā ſuſtentabat
oꝛans frequenter ⁊ pſallēs:⁊ raſtro humū
fodiēs. vt ieiunioꝝ laboꝛē laboꝛ opis du/
plicaret:ſimulqʒ fiſcellaʒ hoc ē ſpoꝛtellaʒ
iunco texēs:emulabaꝫ monachoꝝ egypti
diſciplinaʒ:⁊ apl̄i ſentētiā dicētis. Qui au
teʒ nō operaꝫ nō manducet. Sic attenua
tus ⁊ ī tātuʒ exhauſtus coꝛpoꝛe: vt oſſibꝰ
vix hereret:quadā nocte infātiū cepit au
dire vagitus:balatus pecoꝛuʒ: mugitus
boum:plāctus quaſi mulierculaꝝ: leonū
rugitus:murmur exercitꝰ ⁊ pꝛſus variaꝝ
poꝛtēta vocum: vt ante ſonitu ꝙ aſpectu
territꝰ cederet. Intellexit hec eē demonū
ludibꝛia: ⁊ ꝓuolutꝰ genibꝰ:cruceʒ xp̄i ſi/
gnabat in fronte:taliqʒ armatus caſſide:
⁊ loꝛica fidei circūdatus:iacēs foꝛtiꝰ ꝓlia/
batur:quodāmō videre deſiderās quos
hoꝛrebat videre:⁊ ſollicitis oculis huc il/
lucqʒ circūſpiciēs:cū interī ex impꝛouiſo
ſplēdēte luna:cernit redaʒ feruentibꝰ equ
ſup ſe irruere. Cumqʒ īclamaſſet ieſuʒ:an
te oculos eiꝰ repētino terre hiatu:pompa
omnis illa abſoꝛta ē. Tūc ille ait. Equum
⁊ aſcēſoꝛeʒ ꝓiecit ī mare. Et hi ī curribus
⁊ hi ī equis:nos aūt ī noīe dn̄i dei nr̄i ma/
gnificabimur. Multe ſunt tētationes eiꝰ
⁊ die nocteqʒ varie demonū īſidie:quas
ſi oēs narrare veliʒ:modū excedā volumi
nis. Quotiēs illi nudas mlr̄eres cubāti ac
circūiacētes finxit:⁊ multotiēs eſurienti
largiſſime apparuere dapes. Interdū oꝛā
teʒ lupus vlulās:⁊ vulpecula gāniēs trāſi
liuit:pſallētiqʒ gladiatoꝝ pugna ſpectacu
lū ꝓbuit: vt vnꝰ q̄ſi īterfectꝰ ⁊ ante pedes
illiꝰ coꝛruēs ſepulturā rogaret. Oꝛabat ſe
mel fixo ī terram capite:⁊ vt natura fert
hoīuʒ:abducta ab oꝛone mēs neſcio quid
aliud cogitabat:īſiliuit doꝛſo eiꝰ feſtinus
agitatoꝛ:⁊ latera calcibus:ceruiceʒ flagel
lando verberans: eya inquit curre cur

doꝛmitas? Et cachinnās deſuper. ſi de/
feciſſet:an oꝛdeū vellet accipe ſciſcitabaꝫ
Igitur a ſextodecimo vſqʒ ad viceſimuʒ.
etatis ſue annum:eſtus ⁊ pluuias breui tu
guriunculo declinabat:qđ iunco ⁊ carice
texerat:extructa deinceps bꝛeui cellula:
que vſqʒ hodie ꝑmanet latitudine pedum
quattuoꝛ:altitudine vero pedū quinqʒ:h
eſt ſtatura ſua humilioꝛeʒ:poꝛro longitu/
dine pauloqʒ amplioꝛeʒ ꝙ eius coꝛpuſcu
luʒ patiebatur: vt ſepulchꝛū potius ꝙ do
mum crederes:Capilluʒ ſemel ī anno :pa
ſche die totōdit. Supra nudaʒ humū hoc
eſt terraʒ ſtratumqʒ iunceuʒ: vſqʒ ad moꝛ
tem cubabat. Saccum quo ſemel fuerat
indutus nunꝙ lauans:ſuperfluū dicens
mundicias in cilitio querere. Nec muta/
bat alterā tunicā:niſi cū pꝛioꝛ penitus ſciſ
ſa eſſet. Scripturas quoꝙ ſanctas memo
riter tenens:poſt oꝛationē pſalmos. quaſi
deo pꝛeſente recitabat. Et quia longū eſt
per diuerſa tēpoꝛa magnalia eiꝰ dicere cō
pꝛehendam bꝛeuiter ante lectoꝛis occu/
los vitā eius pariter exponēs:⁊ deinceps
ad narrādi oꝛdineʒ regrediar. A viceſimo
pꝛimo anno vſqʒ ad viceſimūſextū ꝑ tres
annos:dimidiū lētis ſextariū madefactū
aqua frigida comedit:⁊ aliis tribꝰ ānis pa
neʒ ariduʒ cuʒ ſale ⁊ aqua. Poꝛro a viceſ
ſimo ſeptimo anno vſqʒ ad triceſimū her/
bis agreſtibus:⁊ virgultoꝝ quoꝛūdaʒ ra/
dicibus crudis ſuſtētatus eſt. A triceſimo
autē pꝛimo vſqʒ ad triceſimuʒ quintū an/
nuʒ:ſex vncias oꝛdeacei panis: ⁊ coctum
modice olus abſqʒ oleo in cibo habuit.
Sentiēs aūt caligare oculos ſuos ⁊ totū
coꝛpus impetigineʒ ⁊ pumiceā quandaʒ
ſcabredineʒ contrahi:ad ſuperioꝛeʒ victū
adiecit oleum. ⁊ vſqʒ ad ſexageſimum ter/
tium vite ſue annuʒ. hoc continētie cucur
rit tenoꝛe:nihil extrinſecus. aut pomoꝛuʒ
aut leguminis:aut cuiuſlibet rei guſtans.
Inde cuʒ ſe videret coꝛpoꝛe defatigatuʒ.
⁊ pꝛopinquaʒ putaret imminere moꝛtem:
a ſexageſimo quarto ānō vſqʒ ad octoge/
ſimum pane abſtinuit:incredibili feruoꝛe
mentis: vt eo tēpoꝛe quaſi nouus accede/
ret ad ſeruitutem domini: quo ceteri ſolēt
remiſſiꝰ viuere. Fiebat aūt ei de farina ⁊
cōminuto olere ſoꝛbitiūcula: cibo ⁊ potu
vix quinqʒ vncias appendentibꝰ: Sicqʒ
cōplens oꝛdinē vite:nunꝙ ante ſolis oc/
caſuʒ:nec ī diebus feſtis:nec ī grauiſſima
valitudine ſoluit ieiuniuʒ. Sed iam tēpus
eſt vt ad oꝛdineʒ reuertamur. Cuʒ habita
ret adhuc in tuguriunculo:annos natꝰ de
ceʒ ⁊ octo:latrones ad eū nocte venerūt:
vel eſtimātes habere aliquid quod tolle
rent: vel in contēptum ſui reputantes fie
ri:ſi puer ſolitarius eoꝝ īpetus non ꝑtime
ſceret. Itaqʒ inter mare ⁊ paludē a veſpa.
vſqʒ ad ſolis oꝛtū diſcurrentes:nunꝙ lo/
cuʒ cubilis eius inuenire potuerūt. Poꝛ/
ro clara luce repto puero. quaſi per iocuʒ.
quid inquiūt faceres:ſi ad te latrones ve
nirent? Quibꝰ ille reſpondit. Nudus la/
trones non timeo. Et illi certe aiunt occi
di poteris. Poſſuʒ inquit poſſuʒ:⁊ ideo la
trones non timeo:quia moꝛi paratus ſuʒ.
Tunc āmirati conſtantiā eius ⁊ fidē:con/
feſſi ſūt noctis erroꝛeʒ. deinde vite polli/
centes coꝛreptionē. Uigintiduos iaʒ ī
ſolitudine habebat annos. fama tm̄ notus
oībus ⁊ ꝑ totas paleſtine vulgatꝰ vꝛbes.
Cū interī mulier quedā eleutropolitane
vrbis cernēs deſpectui ſe hr̄i a viro ob ſte
rilitatē:iā eniʒ per annos quindecim nul/
los ꝯiugij fructꝰ dederat:prima irrumpe
re auſa ē ad btm̄ hylarionem:⁊ nihil tale
ſuſpicāti:repēte genibꝰ aduoluta: ignoſce
inquit audacie: ignoſce neceſſitati mee.
Quid auertis oclos? Quid rogātē fugis
Noli me mulierē aſpicere:ſʒ miſerā. Hic
ſexꝰ genuit ſaluatoꝛē:nō hn̄t ſani opꝰ me/
dico ſʒ q male hn̄t. Tādē ſubſtitit: ⁊ pꝰ tm̄
tpis viſa mlr̄iere īterrogabat cauſas aduē
tus eiꝰ:ac fletuū. Et poſtꝙ didicit: leua/
tis ad celū oclis redire eā iuſſit:eūtēꝙ eā
lachꝛymis ꝓſecutꝰ ē. Exacto aūtāno: vi/
dit eā cū filio. Hoc ſignoꝝ eiꝰ ꝑncipiū ali/
ud maius ſignum ꝓnobilitauit. Ariſtbene
elpidij q poſtea pꝛefect̄s ꝑtoꝛij fuit vxoꝛ
valde nobil̄ īter ſuos: ⁊ īnt̄ xp̄iāos no/
bilioꝛ reuertēs cū marito et tribꝰ liberis

A beato anthonio gaze propter infirmita
tem eoꝝ remorata eſt. Ibi enim ſiue ob
corruptum aerem ſiue vt poſtea claruit
propter gloriam hylarionis ſerui dei emi/
tritei pariter arrepti:omnes a medicis de
ſperati ſunt. Iacebat vlulans mater: ⁊
quaſi inter tria filioꝝ diſcurrens cadaue/
ra quem primum plangeret:neſciebat.
Agnito autem ꝙ eſſet quidam monachꝰ
in vicina ſolitudine:oblita matronal' pō/
pe:tantum ſe matrem nouerat: vadit co
mitata ancillulis ⁊ eunuchis:viroꝗ ei a vi
ro ſuo ſuaſū eſt: vt aſello ſedens pergeret.
Ad quem cum veniſſet. Per eum te ait
ieſum clementiſſimum dominum noſtruꝫ
obteſtor per crucem eius ⁊ ſanguinem: vt
reddas mihi tres filios: vt glorificetur in
vrbe gentilium nomē domini ſaluatoris.
Ingrediat̄ ſeruus eius gazam:⁊ marnas
corruat: Renuente illo ⁊ dicente: nūꝗ ſe
egreſſum de cellula:nec habere conſuetu
dinem vt non mō ingrederetur ciuitates:
ſed nec villas ingrederetur: proſtrauit ſe
humi crebro clamitans. Hylarion ſerue
chriſti redde mihi filios meos: quos anto
nius tenuit in egypto:a te ſeruentur in ſy
ria. Flebant cuncti qui aderant.ſed ⁊ ipē
negans lacrimabatur. Quid multa? Nō
priꝰ mulier receſſit:ꝗ ille pollicitꝰ ē:ſe. pꝰ
ſolis occaſum gazam introiturum. Qui
poſtꝗ venit:ſingulorum lectulos ⁊ ardē/
tia membra conſiderans inuocauit ihm.
Et:o mira virtus: ſtatim quaſi de tribꝰ fō
tibus ſudor pariter erupit. Eadem hora
acceperūt cibos:lugentemꝗ matrem co
gnoſcētes ⁊ benedicentes deuꝫ ſancti ma
nus deoſculati ſunt. Quod poſtꝗ auditū
eſt ⁊ longe lateꝗ percrebruit:certatiꝫ ad
eum de ſyria ⁊ egypto populi confluebāt:
ita vt multi chriſtiani fierent. ⁊ ſe mona/
chos profiterent̄. Nec dū enim tūc mona
ſteria erāt in paleſtina:nec quiſquā mona
chos ante ſanctum hylarionē ī ſyria noue
rat. Ille fūdator ⁊ eruditor huiꝰ cōuerſati
onis ⁊ ſtudii:in hac prouincia fuit. Habe/
bat dn̄s ihs in egypto ſenē antoniuꝫ:⁊ in
paleſtina hylarionē iuniorē. Facidia vicu
lus ē rinocorure vrbis egypti: de hoc de
cem iam annis ceca, mulier adducta eſt
ad beatum hylarionē:allataꝗ ei a fratri/
bus:iā eniꝫ multi cū eo monachi erāt: oēꝫ
ſuā ſubſtantiā ſe expendiſſe ait ī medicos.
Cui reſpondit. ſi que inqt in medicos pdi/
diſti: dediſſes pauperibus:curaſſet te ve/
rus medicꝰ ihs. Clamāte autē illa ⁊ miſi/
cordiaꝫ deprecāte:expuit in oculos eius:
ſtatimꝗ ſaluatoris exēpluꝫ virtus eadeꝫ
ſecuta ē ſanitatis. Auriga quoꝗ gazen
ſis:in curru pcuſſus a demone:totus obri
guit:ita vt nec manus agitare neꝗ ceruí
cem poſſet flectere. Delatꝰ ergo ī lectulo
cū ſolam linguā moueret ad preces:audi/
uit non prius poſſe ſe ſanari ꝗ crederet ī
ihm:⁊ ſponderet arti priſtine renūciaturꝝ.
Credidit:ſpopondit:ſanatus ē. magiſꝗ d
aīe ꝗ de corporis ſalute exultauit. Pre
terea fortiſſimꝰ iuuenis nomine meſſicas
de territorio hieroſolyme:tantū ſibi plau/
debat in viribꝰ: vt quindecī frumēti mo/
dios:diu longeꝗ portaret:⁊ hāc haberet
palmaꝫ fortitudinis ſue:ſi aſinos vinceret:
Sed hic afflatus a peſſimo demone. non
cathenas:non cōpedes:non clauſtra oſtio
rum integra patiebat̄: Multorū naſus ⁊
aures morſiciis āputauerat: hoꝝ pedes:
illorū guttur fregerat:tantumꝗ ſui terro
reꝫ omnibus incuſſerat: vt oneratꝰ cathe
nis ⁊ funibꝰ:in diuerſa nitentiuꝫ quaſi fe
rociſſimus thaurus:ad monaſteriū ꝓtra
heretur. Quē poſtꝗ fratres videre pter/
riti:erat enim mire magnitudinis: nuncia
uerunt patri. Ille ſicut ſedebat iuſſit euꝫ
ꝓtrahi ⁊ dimitti: ſolutoꝗ ait. Inclina ca/
put ⁊ veni. Tremere miſer cepit. ⁊ ceruí/
cem flectere:nec aſpicere auſus ꝯtra oīꝗ
ferocia depoſita.pedes ſedētis lābere ce/
pit. Adiuratꝰ itaꝗ ⁊ extortus demon qui
iuuenem poſſederat:ſeptima die egreſſus
eſt. Sed nec illud tacendū eſt.ꝙ orion vir
ꝑmarius ⁊ ditiſſimꝰ vrbis achile:que ma
ri rubro imminet:a legione demonū poſ/
ſeſſus:ad eū pductꝰ ē. manꝰ.ceruix:latera
pedes ferro onerata erāt:furoriſꝗ ſeuitiā
torui oculi minabant̄. Cūꝗ deābularet

ſanctus cū fratribus. ⁊ de ſcripturis ne/
ſcio quid inte ꝓpararetur erupit ille de ma
nibus ſe tenentiū. Et duꝫ perueniſſēt ad
ſanctū hylarionē ſtati amplexās eū poſt
tergū in ſublime eleuauit. Et clamor in/
gēs ortus ē ab omnibꝰ:timebāt enī ne cō
fecta ieiunijs membra collideret. Et ſan/
ctus Hylarion ridens. ſilete inquit ⁊ mihi
meū paleſtritā dimittite:ac ſic reflexa ſu/
per humeros manu:caput eiꝰ tetigit: ap/
prehenſoꝗ crine: ante pedes ſuos addu/
xit: cōſtringens e regione ambas manꝰ
eiꝰ ⁊ plātas vtroꝗ calcans pede: ſimulꝗ
cōgeminās torquere demonū turbas ce/
pit. Cumꝗ ille eiularet:⁊ reflexa ceruice
terraꝫ vertice tangeret:dn̄e inquit ieſu o
me miſerū ſolue captiuuꝫ: ⁊ vnū ⁊ plures
vincere tuū ē. Rē loqr inauditā. Ex vno
hoīs ore diuerſe voces:⁊ cōfuſus populi
clamor audiebatur. Curatus itaꝗ et hic
poſt non multū tēporis cū vxore ⁊ liberis
vēit ad mōaſteriū:plurima qſi grāꝫ reddi
turꝰ dona afferēs. Cui ſāctꝰ ait. Nō legiſti
qd giezi. qd ſymon paſſi ſūt: quoꝝ alt́ ac
cepit preciū:alter obtulit vt ille venderet
gratiaꝫ ſpūs ſancti: hic mercaretur. Cūꝗ
orion flēs diceret accipe ⁊ da pauperibꝰ
Tu meliꝰ inquit tua potes diſtribuere q
p vrbes ambulas ⁊ noſti pauperes: ego
qui mea relīq cur aliena appetā? Multis
nomen pauperum: occaſio auaricie eſt.
Miſericordia artē non hēt. Nemo meliꝰ
erogat ꝗ q ſibi nihil reſeruat. Triſti aūt ⁊
in harena iacenti:noli inqt ꝯtriſtari fili:qd
facio ꝓ me:⁊ pro te facio. Si eniꝫ hec ac/
cepo:⁊ ego offēdā deū:⁊ ad te legio reuer
tet̄. Quis vero ſilentio poſſit preterire
ꝙ zazanus mayumites haud longe a mo/
naſterio eius:lapides ad edificandum de
ora maris cudēs:totꝰ paralyſi ſolutꝰ ē: ⁊ ab
operarijs ſocijs delatꝰ ad ſanctū hylarionē
ſtatiꝫ ad opꝰ reuerſus ē. Et.n. litꝰ qd pale
ſtine egyptoꝗ pretenditur: per naturam
mollibꝰ harenis in ſaxa dureſcentibꝰ aſpe
ratur paulatiꝗ cohercens ſibi glarea per/
dit tactū:cū nō pdat aſpectū. Sꝫ ⁊ italicꝰ
qdā eiuſdeꝫ oppidi municeps chriſtianus
aduerſuꝫ gazēſiū viꝝ marne idolo deditū:
circi eq̄s curules nutriebat:hoc ſiqdē ī ro/
manis vrbibꝰ iā ex inde ſeruabat̄ a romu
lo: vt ꝓpter felicē ſabinaꝝ raptū conſcio
quaſi cōſilioꝝ deo quadrige ſepteno cur
rant circuitu:⁊ equos ptis aduerſe frāge/
re victorie ſit. Hic itaꝗ emulo ſuo haben
te maleficū qui demoniacis qbuſdā īcan
tationibꝰ ⁊ huius īpediret equos:⁊ illiꝰ cō
citaret ad curſum: venit ad beatū hilari/
onē:⁊ nō tā aduerſariū ledi ꝗ ſe defendi
obſecrauit: Ineptuꝫ viſuꝫ ē venerādo ſe/
ni in huiuſcemodi nugis orationem pdere.
Cūꝗ ſubrideret ⁊ diceret:cur enī nō ma
gis equorū preciū ꝓ ſalute aīe tue paupe
ribus erogas? Ille reſpondit functionē
eſſe publicā:⁊ hoc ſe non tā velle ꝗ cogi
nec poſſe hoīem xpianū vti magicis arti/
bus: ſed a ſuo potiꝰ xpi auxiliū petere:
maxime cōtra gacenſes aduerſarios dei
nō tā ſibi ꝗ eccleſie xpi īſultantibꝰ. Ro/
gatus ergo a fratribꝰ q aderāt ſanctis pa
teram fictilem ī qua bibere conſueuerat:
aqua iuſſit īpleri:eiꝗ tradi. Quā cū acce
piſſet italicus:ſtabulum ⁊ aurigas ſuos
curruūꝗ repagula aſpſit. Mira vulgi ex
pectatio. Nam ⁊ aduerſariꝰ hoc ipſū ir/
ridēs diffamauerat: ⁊ fautores italici ſi
bi certati victoriā pollicētes exultabant
igit̄ dato ſigno hi auolāt:illi īpediūt̄ ſub
horuꝫ curru rote feruēt.illi ꝑteruolātiū
terga vix cernūt. Clamor vulgi nimiꝰ. ita
vt ethnici quoꝗ ipſi concreparent: mar/
nas victus a xpo ē. Porro furētes aduer
ſarii:hylarionē maleficū xpianoꝝ ad ſup/
pliciū popoſcerāt. Indubitata ergo victo
ria ⁊ illis ⁊ multis dehinc circenſibus plu
rima fidei occaſio fuit. De ꝑfato gazēſe
emporii oppido: ꝓpter virginē dei: vicinꝰ
iuuenis amando deperibat. Qui cū fre/
quēt̄ tactu:iocis:nutibꝰ ſibil' ⁊ ceṫis huiu/
ſcemodi q̄ ſolēt moriture ꝟginitatis eē ꝓn
cipia: nihil ꝓfeciſſet:prexit memphim: ſe
vt cōfeſſo vulnere ſuo:magicis artibꝰ re/
diret ad ꝟginē. Igit̄ poſt annū edoctꝰ ab
eſculapii vatibꝰ nō remediātis aīas ſꝫ pdē
tis: venit ꝑſumptū animi ſtuprū geſtiens

et ſubter limē domus puelle: quedam tor
menta ꝟborꝝ: ⁊ portētuoſas figuras ſcul/
ptas ī eris cupri lamina defodijt: illico īſa/
nire virgo ⁊ amictu capitis abiecto: rota
re crinem: ſtridere dentibus: īclamare no
mē adoleſcentis cepit. Magnitudo ꝗppe
amoris ſe in furorem ꝟterat. Perducta ḡ
a parentib⁹ ad monaſteriū ſeni tradit̄: vlu
lante ſtati ⁊ cōfitēte demōe. vim ſuſtinui
inquit: inuit⁹ huc adductus ſum. O bene
memphis ſomniis homines deludebā. O
cruces o tormēta que patior. Exire me co
gis: ſ3 ligatus ſubter limen licio ⁊ lamina
teneor: Non exeo niſi me adoleſcens qui
detinet dimiſerit. Tūc ſenex ait: Grādis
fortitudo tua: q licio ⁊ lamiā ſtrict⁹ tene/
ris. Dic quare auſus es ingredi puellā dī:
Ait vt ſuarē virginē. Tu inq̄t ſeruares
perditor caſtitatis: Quare nō poti⁹ ī eum
qui te mittebat ingreſſus es: Ut quid in/
quit intraſſez ī illū: q habebat collegā me/
um amoris demonē. Noluit autez ſanct⁹
anteq̄ purgaret virginē vel adoleſcentē
vel ſigna iubere perquiri: ne aut ſolutus
incantationibus receſſiſſe demō videret̄:
ſeu ipſe ſermoni eius accōmodaſſet fidez
aſſerens fallaces eſſe demones: ⁊ ad ſimu
landū callidos: ſed magis reddita ſanita
te īcrepauit virginē: cur feciſſet talia ꝑ q̄
in eā demon intrare potuiſſet. Non ſo/
lū autē in paleſtina ⁊ vicinis egypti vł ſy/
rie vrbibus: ſed etiā ī longinquis ꝓuinci/
is fama ei⁹ creuerat. Nāqz cādidat⁹ ꝯſtā/
tini īperatoris: rutilus coma ⁊ candore cor/
poris īdicās ꝓuinciā: int̄ ſaxones quippe ⁊
alamānos gens ē: non tā lata q̄ valida q̄
apud hyſtoricos germania nūc frācia dr̄
antiq̄ ab infantia poſſeſſus demone q no
ctib⁹ eū vlulare: īgemiſcere: ⁊ fremere dē
tib⁹ cōpellebat. ſecreto ab īperatore eue/
ctionē petit: cauſā ei ſimpliciter īdicās. Et
acceptis ad cōſularē q̄3 paleſtine litteris
cū īgēti honore ⁊ comitatu ad gazā ꝺdu/
ctus ē. Qui cū a decurionib⁹ loci illius q̄/
ſiſſet: vbi habitaret hylarion monachus:
territi gazēſes: ⁊ putātes aliqua ratione
cū ab īperatore miſſū: ad monaſteriū con

citi pertexerūt: vt ⁊ honorē cōmendato ex/
hiberēt. Et ſi que de preteritis iniuriis hy/
larioni eſſēt offenſe: nouo officio delerē/
tur. Deābulabat autez nunc ſenex in hare
nis mollibus: ⁊ ſecuz de pſalmis neſcio q̄d
murmurabat: videnſqz tantaz turbā ve/
nientiuz: ſubſtitit: ⁊ reſalutatis omnibus:
manu eis benedicens poſt horam ceteris
abire precepit: illū vero cuz ſeruis ſuis: et
apparitorib⁹ iuſſit manere. Ex oculis. n.
ei⁹ ⁊ vultu: cur veniſſet agnouerat. Mox
ergo ad īterrogationē ſuſpenſus hō vt vix
terrā pedibus tangeret: ī mane rugiens:
ſyro quo interrogatus fuerat ſmone re/
ſpōdit: videres de ore barbaro: ⁊ qui fran
cā tm̄ ⁊ latinā līguā nouerat: ſyra ad pu/
rū verba reſonare: vt nō ſtridor nec aſpi/
ratio: non idioma aliqđ paleſtini deeſſet
eloquii. Cōfeſſus eſt itaqz quo ī eū intraſ/
ſet ordine: ⁊ vt interpretes eius intellige/
rent: qui grecā tantū ⁊ latinā linguaz no
uerant: grece quoqz eum interrogauit.
Quo ſimiliter ⁊ in ꝟba eadem reſpondē/
te: multaſqz īcantationū occaſiones ⁊ ne/
ceſſitates magicaruz artium oſtendente
non curo: ait quomodo intraueris: ſed vt
exeas in nomine domini ieſu chriſti im/
pero. Cūqz curatus eēt ſimplicitate ruſti
ca decez auri libras offerēs. ordeaceū pa
nez ab eo accepit audiens ꝙ qui tali cibo
alerentur: aurū pro luto ducerent. Parū
eſt de hominib⁹ loqui: bruta quoqz aīalia
quottidie ad eū furētia ꝑtrahebant equo
ruz ſeu vaccaꝝ. Cameluz enormis magni
tudinis: qui multos iam obtriuerat: trigī/
ta ⁊ eo amplius viri diſtentū ſolidiſſimis
funibus cū clamore adduxerūt. Sangui/
nei erāt oculi: ſpumabat os: volubilis lin/
gua vrgebat: ſuper oēm terrorē rugit⁹ ꝑ/
ſonabat imanis. Juſſit igit̄ dimitti ſenex:
ſtatimqz ⁊ q adduxerāt: ⁊ q cū ſene erāt
vſqz ad vnū omnes diffugierūt. Porro
ille ſolus perrexit obuiā: ⁊ ſmone ſyro nō
me īq̄t terres zabule tāta mole corporis:
Et in vulpecula ⁊ ī camelo vnus atqz idē
es. Et interim porrecta ſtabat manu. Ad
quē cū furens ⁊ quaſi deuoratura ſeuiēs

belua ꝑueniſſet: ſtatiz corruit: ſubmiſſūqz
caput terre coequauit: mirantib⁹ cūctis
qui aderant. poſt tātam ferociam tantam
ſubito manſuetudinez: docebat autē eos
ſenex: hominuz cauſa diaboluz etiā iumē
ta corripere: ⁊ tanto eoꝝ ardere odio: vt nō
ſoluz ipſos ſed ea quoqz que ipſoꝝ eſſent:
cuperet interire. Huiuſqz rei ꝓponebat
exempluz: ꝙ anteq̄ beatū Job temptare
permitteret: omnez ſubſtantiā ei⁹ interfe
cerit: nec mouere quēpiaz debere: ꝙ do/
mini iuſſione duo milia porcoꝝ a demoni
bus interfecta ſunt: ſiquidez eos qui vide
rant nō potuiſſe aliter credere exiſſe ꝺ ho
mine tantā demonum multitudinem. niſi
grandis porcoꝝ numerus: ⁊ quaſi a mītis
actus pariter corruiſſent. Temp⁹ defici
et ſi voluero vniuerſa ſigna que ab eo ſūt
perpetrata dicere. Jn tantā a domino ele
uatus fuit gloriā: vt beatus quoqz anto/
nius audiens ꝯuerſationez eius. ſcriberet
ei: libenterqz eius epiſtolaz ſumeret: ac ſi
quādo de ſyrie partib⁹ ad ſe languentes ꝑ
rexiſſent. diceret eis. Quare nos tam lon
ge vexare voluiſtis: cū haberetis ibi filiū
meuz hylarionē. Exēplo itaqz eius ꝑ totā
paleſtinā innumerabilia monaſteria eē ce
perunt. ⁊ omnes ad eū monachi certatim
currere. Qͦ ille cernens laudabat xp̄i gra
tiaz: ⁊ ad profectū anime ſingulos cohor/
tabatur: dicens preterire figuram mundi
hui⁹: ⁊ illā veram eſſe vitam que pn̄tis vi
te emeretur incommodo: volens autem
exemplū eis dare etiā humilitatis ⁊ offi/
cii: ſtatutis diebus ante vindemiā: luſtra/
bat cellulas monachoꝝ. Quod poſtq̄ co/
gnituz eēt a fratribus: oēs prius ad eū cō
fluebāt: ⁊ comitāti tali duce circuibāt mo
naſteria: hn̄tes viaticū ſuuz: quia īterduz
vſqz ad duo milia hominū cōgregabant̄.
Sed ⁊ ꝓcedente tēpore: vnaqueqz villa
vicinis monachis ad ſuſceptionē ſanctoꝝ
gaudens cibos offerebat. Sane quantuz
fuerit in eo ſtudii: nullū fratrez q̄uis hūi/
lez: q̄uis pauperē ꝑterire illud indicio ē:
ꝙ vadens in deſertum cades: ad vnū ex di
ſcipulis ſuis viſendū cum infinito agmine

monachoꝝ peruenit heluſaz: eo forte die
quo anniuerſaria ſolēnitas omnez oppidi
populū ī tēplū veneris ꝯgregauerat. Co/
lunt autez illaz ob luciferū: cuius cultui
ſarracenoꝝ natio dedita eſt: ſ3 ⁊ ipſuz op/
pidum ex magna ꝑte ſemibarbarum eſſe
propter loci ſituz dicitur. Audito ꝙ ſanct⁹
hilarion preteriret: m̄ltos enī ſarracenoꝝ
arreptos demone frequenter curauerat:
gregatiz ei cuz vxoribus ⁊ liberis obuiaz
proceſſerūt: ſubmittentes colla ⁊ voce ſy
ra barech id eſt benedic īclamātes. Quos
ille blande humiliterqz ſuſcipiēs: obſecra/
bat vt deum magis q̄ lapides colerent:
ſimulqz vbertiz flebat, celum ſpectans: ⁊
ſe pollicens ſi chriſto crederēt: ad eos cre/
bro venturum. Mira domini gratia: nō
prius eum abire paſſi ſunt: q̄ future eccle
ſie limitem mitteret: ⁊ ſacerdos eoruz. vt
erat coronatus chriſti ſigno denotaret. ¶
Alio quoqz anno cum exiturus eēt ad vi
ſēda monaſteria: ⁊ dirigeret ī ſcedula apđ
quos maneret: ⁊ quos in tranſitu viſitare
deberet: ſcientes monachi quendaz ꝺ fra
trib⁹ parciorem: ſimulqz cupientes vicio
eius mederi: rogabant vt apud eū mane
ret: Et ille quid inquit vultis ⁊ vobis iniu
riam: ⁊ fratri vexationem facere: Quod
poſtq̄ frater ille parcus audiuit: erubuit:
⁊ adnitentibus cunctis vix ab inuito īpe/
trauit vt ſuuz quoqz in manſionum ordi
nem poneret. Poſt diem ergo decimum
venerunt ad euz: cuſtodibus iaz in vinea
quaſi villa eſſet aliena: ab eo diſpoſitis: q
cum lapidibus ⁊ glebarum iactu: fūdeqz
vertigine accedētes deterrerēt: ſine eſu
vuarum mane omnes profecti ſunt riden
te ſene: ⁊ diſſimulāte ſe ante ſcire qđ eue
nerat. Porro ſuſcepti ab alio monacho
cui⁹ ſabbas vocabulū ē: debem⁹ ꝗppe pci
tacere vocabulū. Largi dicere: q a domi/
nicus erat dies: inuitabant̄ ab eo vniuer
ſi ad vineā vt ante horā cibi vuaꝝ paſtu
laborē vie ſubleuarēt. Et ſenis hilarion
maledict⁹ ait: q prius refectionez corporis
q̄ aīe queſierit. Orem⁹: pſallam⁹ redda/
mus dn̄o officiū: ⁊ ſic ad vineā ꝓperabitis.

Completo itaqꝫ miniſterio ĩ ſublimi ſtãs:
benedixit vinee:⁊ ſuas ad paſcendũ dimi
ſit oues. Erant autẽ qui veſcebantur:nõ
minus tribus milibus. Cunqꝫ centũ lage
nis extimata adhuc integra fuiſſet vinea:
poſt dies viginti trecẽtas fecit. Porro il
le parcus frater multominus ſolito colli/
gens. etiam id quod habuerat: verſum in
acetũ ſero doluit. Hoc aũt multis fratri/
bus ſenex antefuturꝫ dixerat. Deteſtaba
tur autẽ precipue monachos:qui infideli
tate quadaꝫ in futurꝫ ſeruarent ſua:⁊ dili
gentiã haberẽt vel ſumptuũ: vel veſtiuꝫ:
aut alicuius rei cum ſeculo tranſeuntis.
Deniqꝫ vnũ de fratribus ĩ quinto a ſe mi
liario manenteꝫ:quia cõperit hortli ſui ni
mis cautuꝫ timidumqꝫ cuſtodeꝫ:⁊ pauxil
lum habere nũmorꝫ ab oculis ſuis abege
rat. Qui volens ſibi reconciliare ſenẽ:fre
quenter veniebat ad fratres:maxime ad
eſyciuꝫ:quo ille vehementiſſime delecta/
batur. Quodaꝫ ergo die ciceris faſceꝫ vi
rentis ſicut in herbis erat detulit: Q ueꝫ
cum ad veſperꝫ eſycius poſuiſſet in men/
ſam:exclamans ſenex ſe putoreꝫ eius fer/
re nõ poſſe ſimulqꝫ vnde eẽt iterrogauit:
Reſpondente autẽ eſycio ꝙ frater quidã
primitias agelli ſui fratribus detuliſſet: ñ
ſentis inqꝫ putorẽ teterrimum ⁊ in cicere
facere auariciã. Mitte bobus:mitte bru
tis animalibus:⁊ vide ſi comedãt. Quod
cum ille iuxta preceptũ in preſepia poſuiſ
ſet: exterriti boues ⁊ plꝰ ſolito mugiẽtes
ruptis vinculis in diuerſa fugierunt. Ha/
bebat eni ſenex gratiaꝫ hanc:vt ex odore
corporum veſtiumqꝫ: ⁊ earꝫ rerum quas
ꝗs tetigerat:ſciret cui demoni vel cui vi/
cio ſubiaceret. Igit̃ ſenex ſexagita tres
hñs ãnos vite:cernẽs iã grãde mõaſteriũ
⁊ multitudinẽ fratruꝫ ſecuꝫ habitantium:
turbaſqꝫ eorꝫ qui diuerſis langoribus ⁊ i/
mũdis ſpiritibus occupatos ad ſe deduce
bant:ita vt omni genere hominũ ſolitudo
ꝑ circuituꝫ repleretur:flebat quottidie ⁊
incredibili deſiderio cõuerſationis antiq̃
recordabatur:interrogatꝰ auteꝫ a fratri/
bus quid haberet cur ſe cõſiceret:aiebat.

Rurſus ad ſeculũ redij ⁊ recepi mercedẽ
meã in vita mea. En omnis paleſtina ⁊ vi
cine prouicie extimãt me alicuius eẽ mo/
menti:⁊ ego ſub ꝓtextu monaſterij diſpen
ſationẽ fratꝝ: ville poſſeſſiões ⁊ ſuppelle/
ctileꝫ hẽo. Seruabat̃ ꝗ intente a frib' ma
ximeqꝫ ab eſycio:q miro amore veneratĩ
onis ſeni deditus erat. Que cũ ita lugens
biẽnio tractaret:ariſtbene illa cuiꝰ latius
ſupra fecimꝰ mẽtionẽ:ꝑfecti tũc vxor ſed
nihil de ꝗbitu ꝑfecti hñs: venit ad cuꝫ: vo
lens etiã ad antoniũ ꝑgere. Cui ille flens
ait. Vellẽ ipe quoqꝫ ire ſi nõ carcere huiꝰ
monaſterij clauſus tenerer:⁊ ſi eundi fru
ctus eẽt. Biduo eni hodie ẽ ꝙ ex hac luce
ſubtractꝰ: ⁊ totꝰ mundus tali parente or/
batus ẽ. Credidit illa ⁊ ſubſtitit:⁊ pꝰ pau/
cos dies veniẽte nũcio:antonij dormitio
neꝫ audiuit. Mirent̃ alij ſigna ſcĩ hylari/
onis ⁊ portẽta q̃ fecit:mirent̃ icredibilem
abſtinentiã:ſciaꝫ:humilitatẽ:ego nihil ita
ſtupeo:q̃ꝫ gloriã illã ⁊ honorẽ calcare po/
tuiſſe. Cõcurrebãt epi:pſbyteri: clericorũ
⁊ mõachorꝫ greges:matrone quoqꝫ xp̃ia
norꝫ grãdis teptatio ⁊ hic ide ex vrbibus
⁊ agris vulgꝰ ignobile:ſed ⁊ potẽtes viri
⁊ iudices: vt benedictũ ab eo panẽ vł ole
uꝫ accipent. at ille nihil aliud niſi ſolitudi
nem meditabat̃:itantũ vt q̃dam die ꝓfi/
ciſci ſtatuerit ⁊ adducto aſello:nimijs ꝗp/
pe exeſus ieiunijs vix igredi poterat. iter
arripe conaret̃. Qui cuꝫ ꝑ heremũ iſſet:⁊
q̃ſi vaſtitas ⁊ exitiũ paleſtie idiceret̃ plꝰq̃
decẽ milia hoiuꝫ diuerſe etatis ſexꝰ ad re
tinẽdũ ꝯgregata ſũt. Immobilis ille ad ꝑ
ces.⁊ baculo harenã diſcutiẽs: loq̃batur.
Fallacẽ deũ meũ nõ facio:nec poſſuꝫ vi
dere ſubuerſas eccleſias:calcata xp̃i alta
ria:filiorꝫ meorꝫ ſãguinẽ. Vniuerſi aũt ꝗ
aderãt itelligũt reuelatũ ei q̃ddã eẽ ſecre
ti: qđ nollet ꝯfiteri: ⁊ nihilominꝰ cuſtodi
ebãt eũ ne ꝓficiſceret̃. Decreuit ꝗ publica
voce oẽs cõteſtãs ñ cibi ſe nec potꝰ q̃ppiã
ſumere. niſi dimitteret̃. Et pꝰ ſeptẽ dies ĩ
edie tãdẽ relaxatꝰ cauſa: ac vale dicẽs plu
rimis: cũ ĩfinito agmine ꝓſequentiũ venit
bethyriũ: vbi ꝑſuaſis turb̃ vt reuerterent̃

elegit quadraginta monachos qui habe/
bant viaticũ: vt poſſẽt ieiunantes ingre/
di .i. poſt ſolis occaſuꝫ cibũ ſumere. Qui/
ta igit̃ die venit peluſiũ viſitatiſqꝫ q ĩ vici
na heremo: ⁊ in loco q lychonos dicitur:
morabantur prexit triduo ad caſtrũ thon
haſton: vt videret dracontiũ epm ⁊ cõfeſ
ſorẽ q ibi exulabat: Quo incredibiliter cõ
ſolato tãti viri pñtia: pꝰ aliud triduũ mul/
to labore babillonẽ ꝑuẽit: vt viſeret phi
lonẽ epm ⁊ ipſuꝫ ꝯfeſſorẽ. Cõſtãtius eniꝫ
rex arrianorꝫ fauẽs hereſi vtrumqꝫ in ea
loca deportauerat. Inde egrediẽs ꝑ bidu
um venit ad oppidũ afroditon: vbi cõuen
to dyacone bayſano: qui locatis dromedi
bus: camellis. ob aque ĩ heremo penuriã
ꝯſueuerat eũtes ad antoniũ ducere cõfeſ
ſus ẽ fratribus inſtare diẽ dormitiõis be/
ati antonij: ⁊ ꝑuigilẽ noctẽ in ipſo q̊ defun
ctus fuerat loco: a ſe ei debere celebrari.
Tribus ergo dieb' ꝑ vaſtã ⁊ terribilẽ ſoli
tudinẽ: tandem ad mõteꝫ altiſſimũ ꝑuene
runt: repertis ibi duobus monachis: Iſa/
ac videlicet ⁊ pluſiano: quorꝫ yſaac inter/
pres antonij fuerat. Et qꝛ ſe prebet occa/
ſio: ⁊ ad id loci venimus: dignũ videt̃ bre
ui ſermone habitaculũ tãti viri deſcribe/
re: Saxeus ⁊ ſublimis mõs per mille cir/
citer paſſus ad radices ſuas aquas expri/
mit quarꝫ alie harene ebibũt: alie ad infe/
riora dilapſe paulatiꝫ riuuꝫ efficiunt. Su/
pra quẽ ex vtraqꝫ ripa palme innumera/
biles: multũ loco ⁊ amenitatis ⁊ comodi
tribuunt. Videres nanqꝫ ſeneꝫ huc atqꝫ
illuc cuꝫ diſcipulis btĩ Antonij diſcurre/
re: hic aiebãt pſallere: hic orare: hic opari.
hic feſſus reſidere ſolitꝰ erat. Has vites
has arbuſculas ipſe plantauit: illã areolã
manibus ipſe compoſuit: Hãc piſcinaꝫ ad
irrigandũ hortulũ młto ſudore fabricatꝰ
eſt: iſtũ ad fodiendũ humũ plurimis annis
hũit. Iacebat ꝫo in ſtratu eiꝰ: ⁊ q̃ſi calẽs
adhuc cubile deoſculabat̃. Erat autẽ cel/
lula non plus menſure ꝑ quadrũ tenẽs: q̃ꝫ
hõ dormiens extendi poterat. Preterea
in ſublimi montis vertice quaſi ꝑ cocleã
aſcendẽtibus: ⁊ arduo valle niſu due eiuſ

dem menſure cellule videbant̃: ĩ quibus
veniẽtiũ frequentiã ⁊ diſcipulorꝫ ſuorum
ꝯtuberniam fugiẽs moratꝰ eſt: verũ he in
viuo excile ſaxo: hoſtia tm̃ adita habebãt:
poſtq̃ꝫ autẽ ad hortulũ venerant: videtis
inqꝫ yſaac hoc pomeriũ arbuſculis cõſitũ
⁊ olerib' virẽs: an hoc ferme trienniũ cũ
onagrorꝫ grex vaſtaret: vnũ e ductorib'
eorꝫ ſtare iuſſit baculoqꝫ tũdẽs latera ei'
ait. Quare comediſtis qđ nõ ſeuiſtis: Et
exinde exceptis aq̃s ad q̃s potãdas ven/
titabãt: nunq̃ꝫ eos nec arbuſculas nec ole
ra ꝯtigiſſe dicebãt. Preterea rogabat ſe/
nex vt ſibi locum tumuli eiꝰ oſtenderent.
Qui cũ ſeorſuꝫ eũ abduxiſſent vtꝝ ne mõ
ſtrauerit ignorat̃: cãꝫ occultandi iuxta pre
ceptũ btĩ antonij fuiſſe re erẽtes: ne ꝑga/
mus q ĩ illis locis ditiſſimꝰ erat: ſublato ad
villã ſuã ſancti corpore martiriũ fabrica/
ret. Igitur reuerſus a froditon: duob'
tm̃ ſecũ fratrib' ĩ vicina heremo moratus
ẽ: tãta abſtinẽtia ⁊ ſilẽtio dedit': vt eũ pri
mũ ſe cepiſſe xp̃o ſuire diceret. Porro iã
triẽniũ erat ꝙ clauſuꝫ celũ illas tras are/
fecerat ita vt vulgo dicerẽt antonij mor/
tẽ etiã elemẽta lugere. Fama quoqꝫ hila
rionis nõ latuit incolas loci illiꝰ ⁊ certatiꝫ
viri ⁊ mlieres ore luridi ⁊ attẽnuati fame
pluuias a ſuo xp̃i. i. a ſucceſſore Antonij
deprecabant̃. Quos ille cernẽs mire do/
luit: eleuatiſqꝫ ad celũ oculis. ⁊ vtraſqꝫ in
ſublime erigẽs palmas ſtatiꝫ impetrauit
qđ rogauerat. Ecce aũt ſitiẽs harenoſa/
qꝫ regio poſtq̃ꝫ pluuiis irrigata ẽ tãtã ſpẽ
tiũ ⁊ venenatorꝫ aialiũ ex iprouiſo ebuli/
uit mltitudinẽ: vt ꝑcuſſi inumerabiles ni
ſi ad hilarionẽ cõcurriſſent: ſtatiꝫ iterirẽt.
Bñdicto itaqꝫ oleo vniuerſi agricole at/
qꝫ paſtores: tãgẽtes vulnera: certã ſalu/
tẽ ꝓſumebãt. Vidẽs aũt ſe etiaꝫ ibi miris
honorib' affici: prexit alexãdriã ĩde ad ite
riꝰ monaſteriũ oaſan trãſiturꝰ: ⁊ qꝛ nunq̃ꝫ
ex q̊ ceperat eẽ monach' ĩ vrbib' mãſerat
diuertit ad quoſdã frẽs notos ſibi in bru/
chiũ haud ꝓcul ab alexãdria. Qui cũ mi/
ro gaudio ſuſcepiſſet ſenẽ: ⁊ iã vicina nox
eẽt repẽte audiũt diſcipulos eiꝰ aſin.ũ. ſter

nere. illuzq3 pare ꝓficiſci: itaq3 aduoluti
pedib⁹ ei⁹ rogabāt ne hoc faceret: ꝛ ante
limē ꝓſtrati: citius ſe mori q̄ꝫ carere tanto
hoſpite teſtabant̄. Quibus ille reſpondit.
Idcirco abire feſtino: ne vobis moleſtiaz
generē. Certe ex poſteriorib⁹ cognoſcetis
nō fruſtra me ſubito receſſiſſe. Igitur
gazēſes altera die cū littorib⁹ ꝑfecti: nam
ꝑdic eū veniſſe cognouerāt itrātes mona
ſteriū: cū illuz minime reperiſſen tadiuicē
loquebant̄. Nōne vera ſunt q̄ audiuim⁹?
Magus eſt: ꝛ futura cognoſcit. Urbs eni
gaza poſtq̄ꝫ profecto de paleſtina hilario/
ne: iulianus iꝑio ſucceſſerat. deſtructo
monaſterio ei⁹: ꝑcibuſq̄ꝫ ad iꝑatorē da/
tis ꝛ hylariōis ꝛ eſycii morē iꝑetrauerat:
amboq̄ꝫ vt q̄rerent̄ toto orbe ſcriptuz eſt.
Egreſſus ḡ ſanctus hylarion de bruchio
ꝑ inuiā ſolitudinem intrauit oaſā: ibiq3 an
no plus min⁹ exacto: quia illuc quoq3 euz
ſui fama ꝑuenerat: quaſi iā in oriente late
re ñ poſſet: vbi mlťi illū ꝛ opinione: ꝛ vul
tu nouerāt: ad ſolas nauigare iſulas cogi
tabat: vt quē terra vulgauerat: ſaltē ma/
ria celarēt. Eodē ferme tēpore adrianus
diſcipulus ei⁹ de paleſtina ſupuenit dicēs
iulianū occiſū: xp̄ianū iꝑatorē regnare
cepiſſe: reuerti euz debere ad monaſterij
ſui reliquias. Quod ille audiēs ꝯteſtat⁹
eſt: ꝛ conducto camello per vaſtaz ſolitu/
dinē venit ad maritimā vrbē lybie parato
niuz. vbi adrianus iſelix volens paleſtinā
reuerti: ꝛ ꝓſtinā ſub nomine magiſtri que
rens gloriā: multas ei fecit iiurias. Ad ex
tremū ꝯuaſtatis: que a fratribus ei miſſa
detulerat: neſciente eo ꝓfect⁹ eſt. Super
hoc ſane: q̄a alter loc⁹ referendi nō ē: hoc
aūt tm̄ dixeriz in terrorē eoꝝ qui magr̄os
deſpiciūt q̄ p⁹ aliquātū tēporis morbo re
gio cōputruerit: Habēs ḡ ſenex zazanum
ſecuz: aſcēdit claſſez: ꝛ ſiciliā nauigabat.
Cūq3 venūdato euāgelioꝝ codice quem
manu ſua adoleſcēs ſcripſerat dare nau/
lum diſponeret: i medio ferme adria nau/
cleri fili⁹ arrept⁹ demone: clamare cepit
ꝛ dicere. Hilarion ſue dei cur nobis per
te ꝛ i pellago tutos eē non licet? Da mihi

ſpaciū. donec ad terrā veniam: nec hic eie
ctus precipiter in abyſſos. Cui ille. ſi deus
meus ait tibi concedit vt maneas: mane:
ſin autē ille te eijciet: quid mihi iuidiaz fa
cis homini peccatori atq3 mēdico? Hoc
autez dicebat: ne naute ꝛ negociātes q in
naui erāt: ſecū ad terrā ꝑuenſſent: prode/
rent. Nec multo p⁹ purgatus eſt puer: pa
tre fidē dāte ꝛ ceteris qui aderāt: nulli ſe
ſuper nomine ei⁹ locuturos: Ingreſſus
autē pachinuz promontoriū ſicilie: obtu/
lit nauclero euāgeliuz pro ſubuectiōe ſua
ꝛ zazanni. Qui nolēs accipe: maxime cuz
videret eos excepto illo codice: ꝛ his q̄b⁹
veſtiti erant amplius nihil habere: ad ex/
tremuz iurauit ſe nō acceptuꝝ. Sed ꝛ ſe/
nex aſſenſus ē fiduciā pauperis cōſcientie
ꝛ i eo magis letabat̄ q̄ nihil haberet ſecu
li: ꝛ ab accolis illius loci mendic⁹ putare
tur. Porro recogitās ne negociatores de
oriente veniētes ſe notuz facerent: ad me
diteranea fugit loca: ideſt i viceſimo a ma
ri miliario. ibiq3 in quodaz deſerto agel/
lo lignoꝝ quottidie faſcez colligans: ipo/
nebat collo diſcipuli quo in ꝓxima villa
venundato: ꝛ ſibi alimoniā: ꝛ his qui for/
te ad eos veniebāt: pauxillū panis coeme
bant. Sed vere: iuxta qđ ſcriptuz eſt. nō
pōt ciuitas latere ſup mōtē poſita. Scru
tarius quidā diū i baſilica beati petri apľi
rome torqueret̄: proclamauit i eo imūd⁹
ſpirit⁹. Ante paucos dies ſiciliā igreſſus ē
hylarion ſu⁹ xp̄i: ꝛ nemo eū cognouit. vt
putat ſe eē ſecretū: ego vadā ꝛ ꝓdā illuz.
Statimq3 cū ſuis ſuis aſcenſa i portu na/
ui. appulſus ē pachinū: ꝛ ducēte demone
āte tuguriū ſenis ꝓſtrat⁹ illico curat⁹ ē: h
initiū ſignoꝝ ei⁹ in ſicilia. inumerabilē de
inceps ad eū egrotātiū: ſ3 ꝛ religioſoꝝ ho
minū adduxit mltitudinē: itantū vt de ꝓ/
morib⁹ viris tumens quidaz morbo inter
cutis: atq3 eadē die q̄ ad euz venerat cu/
rat⁹ ſit. Qui poſtea offerēs ei iſinita mu/
nera. audiuit dictū ſaluatoris ad diſcipu/
los. Gratis accepiſtis: ḡtis date. Cum hec
ita gerūt i ſicilia: eſyci⁹ diſcipl's ei⁹ toto ſe
nez orbe q̄rebat: luſtrās littora. ꝺſerta pe

netrans: ꝛ hanc tm̄ habens fiduciaz: quia
vbicumq3 veniſſet diu latere non poſſet.
Tranſacto ergo iaz triennio: audiuit mo
thōe a quodā iudeo: vilia populis ſcruta
vendēte ꝓphētā xp̄ianoꝝ apparuiſſe i ſic
lia: tanta miracula ꝛ ſigna faciētez: vt de
veteribus ſanctis putaretur. Interrogās
itaq3 habitū eius: ꝛ inceſſuz: ꝛ linguā ma
ximeq3 etatē: diſcere nihil potuit. Ille eni
qui referebat: famā ad ſe veniſſe hominis
teſtabat̄: Ingreſſus ergo adriam ꝓſpero
curſu venit pachinū: ꝛ in quadā curui lit/
toris villula: famā ſenis ſciſcitās: conſona
oīum voce cognouit vbi eſſet: quid age/
ret: nihil ita in eo cunctis admirantib⁹ q̄ꝫ
q̄ poſt tanta ſigna atq3 miracula: nec fra
gmen panis quidē a quoq̄ꝫ i illis locis ac/
cepiſſet. Et ne longuz faciā ſermonē ſcūs
vir eſycius: ad magiſtri genua ꝓuolutus
plantaſq3 eius lachrymis rigans: tādē ab
eo ſubleuatus: poſt bidui triduiq3 ſermo/
nez audiuit a zazano: nō poſſe ſenem iam
in illis habitare regionibus: ſed velle ad
barbaras quaſdā pergere nationes vbi ꝛ
nomē ꝛ ſermo eius ignot⁹ foret. Duxit ita
q3 eū ad epydauꝝ dalmacie oppidū: vbi
paucis diebus in vicino agello manſitās
nō potuit abſcondi. Siquidē draco mire
magnitudinis quos gētili ſermone boas
vocant: eo q̄ taz grandes ſint: vt boues
glutire ſoleant: omnez late vaſtabat pro/
uinciam: ꝛ nō ſolū armēta ꝛ pecudes: ſed
ꝛ agricolas quoq3: atq3 paſtores tractos
ad ſe: vi ſpirit⁹ abſorbebat. Cui cū pirā iuſ
ſiſſet preparari: ꝛ oratione ad xp̄m miſſa
euocato precepiſſet ſtruez lignoꝝ ſcande
re: ignē ſuppoſuit: cūctaq3 ſpectante ple/
be: immanem beſtiaz cōcremauit. Unde
eſtuans quid faceret. quo ve ſe verteret:
aliā parabat fugam: ꝛ ſolitarius terram
mente perluſtrans: merebat q̄ tacente
de ſe lingua miracula loquerentur: Ea
tempeſtate terremotu totius orbis qui p⁹
iuliani mortē accidit: maria regreſſa ſunt
terminos ſuos: ꝛ quaſi rurſuz deus dilu/
uiū minaret̄: vel i antiquū chaos redirēt
oīa. naues ad ꝑrupta dilapſe mōtiū pepē

derūt. Quod cū viderēt epidauritani: fre
mentes [illegible] licet fluctus: ꝛ vndaꝝ molē
ꝛ [illegible] gitum littoribus inferri: verē
[illegible] iā eueniſſe cernebant: ne oppidum
funditus ſubuerteretur: egreſſi ſūt ad ſe/
nem: ꝛ quaſi ad preliū ꝓficiſcentes poſue
runt eū i littore. Qui cū tria crucis ſigna
p[illegible]iſſet i ſabulo maris: manuſq3 cōtra tē/
deret: icredibile dictu eſt in quātā altitu
dinē intumeſcēs mare: ante eū ſteterit: ac
diu fremēs: ꝛ quaſi ad obicē indignans:
paulatiz in ſemetipſuz relapſuz ſit. Hoc
epidauruz ꝛ omnis illa regio vſq3 hodie
predicat: matreſq3 docent filios ſuos: ad
memoriam in poſteros tranſmittendā: ve
re illud qđ ꝛ ad apoſtolos dictū ē: ſi credi
deritis dicetis mōti huic: trāſi i mare ꝛ ſi/
et: etiā iuxta lr̄az impleri pōt: ſi tamē quis
habuerit apľoruz fidē: ꝛ talem qualē illis
habendā dn̄s imperauit. Quid eni itereſt
vtruz mons deſcēdat in mare: an immēſi
vndaruz montes repente obriguerint: et
ante ſenis tm̄ pedes ſaxei ex alia pte mo/
liter fluxerint. Mirabatur oīs vrbs et
magnitudo ſigni ſalinis percrebuerat. Qđ
intelligens ſenex in breui lembo claz no/
cte fugit: ꝛ inuēta poſt biduū oneraria na/
ui prexit cypruz. Cumq3 inter maleas et
cytheraz pyrate derelicta claſſe in littore
que non antemna ſ3 conto regitur duo/
bus haud paruis myoparonib⁹ de ſe dro/
mone occurriſſent: denuo hinc inde fluct⁹
verrente remige: omnes qui in naui erāt
trepidare: flere diſcurrere: preparare con
tos: ꝛ quaſi non ſufficeret vnus nuncius:
certatim ſeni pyratas adeſſe dicebant.
Quos ille procul intue[illegible]s ſubriſit: ꝛ cōuer
ſus ad diſcipulos modice inquit fidei qua
re trepidaſtis? Nūquid plures ſunt hi q̄ꝫ
pharaonis exercitus? et tamen omnes
deo volente ſubmerſi ſunt. Loqueba/
tur ꝛ nihilominus ſpumantibus roſtris ho
ſtiles carine iminebāt: iactu tm̄ lapidis in
medio. Stetit ḡ i ora nauis: ꝛ porrecta cō
tra vēientes manu: hucuſq3 ait vēiſſe ſuf
ficiat. O mira rerū fides ſtati reſiliere na
uicule ꝛ ipellētib⁹ ꝯ remis ad pupiz ipet⁹

rediit. Mirabantur pyrate: poſt tergum
ſe redire nolentes: totoꝗ corporis niſu vt
ad nauigiū peruenirent: veloci⁹ multo q̃
venerant: ad littus ferebant. Pretermit/
to cetera ne videar ī narratione ſignoꝝ
volumen extendere: hoc ſolū dicā: ꝙ ꝓ
ſpero curſu inter cicladas nauigans: hinc/
inde clamantiū de vrbibus ⁊ vicis: ⁊ ad
litus concurrentiū: imundorū ſpirituum
voces audiebat. Ingreſſus ergo ſcūs
hilarion paphū vrbē cypri: nobilē carmi
nibus poetarū: que frequēti terremotu
lapſa: nunc ruinarū tm̄ veſtigiis: quod olī
fuerit oſtendit: in ſecundo ab vrbe milia/
rio habitabat ignobilis: gaudēs ꝙ paucis
diebus quietus viueret. Uerum non pleni
viginti tranſiere dies: cū per omnē illā
inſulā vicūꝗ: quicūꝗ imundos hēbant
ſpūs: clamare ceperunt veniſſe hilarionē
ſeruū xp̄i: ⁊ ad eū ſe debere properare: h̄
ſalomina hoc curiū: hoc lapthite: ⁊ vrbes
relique conclamabant: pleriſꝗ aſſerenti
bus ſcire ſe quidē hilarionē: ⁊ verū illū
eſſe famulū dei: ſed vbi eſſet ignorare.
Intra triginta igit̄ nec multo āplius dies
ducenti ferme tam viri q̃ mulieres ad eū
congregati ſunt. Quos cum vidiſſet do/
lens qḋ ſe non paterentur quieſcere: ⁊ q̄/
dammodo in vltionē ſui ſeuiens: tāta eos
orationū īſtātia flagellauit: vt qdam ſta/
tim: alii poſt biduum triduum ve. oēs ve
ro intra vnam ebdomadam curarentur.
Manens itaꝗ ibidem biennio: ⁊ ſemper
de fuga cogitans: eſyciū ad ſe venire ſpe
rabat: ⁊ paleſtinam miſit ob ſalutationem
fratrū ⁊ monaſterij ſui cineres inuiſen/
dos. Qui cū reuertiſſet: cupiēti rurſū ad
egyptū nauigare: hoc eſt ad ea loca: que
vocant̄ bocholia eo ꝙ nullus ibi xp̄iano/
rū eſſet: ſed barbara ⁊ ferox natio ſuaſit
vt in ipſa magis inſula ad ſecretiorē locū
cōſcenderet. Quē cū diu luſtrās omnia
reperiſſet: perduxit eū duodecim milib⁹
a mari procul: iter ſecretos aſperoſꝗ mō
tes: et quo vix reptando manibus geni/
buſꝗ poſſit aſcendi: Quo introgreſſus
cōtemplatus quidem eſt terribilē valde

⁊ remotū locū: arboribuſꝗ hinc inde cir/
cundatum: habentē: etiam aquas de ſup
cilio collis irriguas: ⁊ hortulū peramenū
⁊ pomeria plurima: quorū fructū nunq̃
ī cibo ſumpſit: ſed antiquiſſimi iuxta tem
pli ruinam: ex quo vt ipſe ferebat ⁊ vt di/
ſcipuli eius teſtabantur: tam innumerabi
lium per noctē ⁊ diem demonum voces
reſonabant: vt exercitū crederes. Quo
ille valde delectar⁹: ꝙ ſcilicet agoniſtas
haberet in proximo: habitauit ibi per an/
nos quinꝗ: ⁊ ſepe inuiſente ſe eſycio: ī hoc
extremo iā vite ſue tempore refocillatus
eſt: ꝙ propter aſperitatē difficultatēꝗ lo
ci ⁊ vmbrarū vt ferebat̄ vulgo multitudi/
nem: nullus aut rarus ad ſe poſſet vel au/
deret aſcendere. Quadā autē die ingreſ
ſus ſanctus Hylarion hortulū: vidit homi
nem toto corpore paraliticū iacentē ante
fores: interrogauitꝗ eſyciū quiſnā eſſet.
vel quomodo fuiſſet aduectus. Qui re/
ſpondens ait: procuratorem fuiſſe ville:
ad cuius ius hortulus quoꝗ in quo ipſi
erant ꝑtineret. Et ille conlachrimans: ten
denſꝗ ad iacentē manū: tibi inquit dico
in nomine domini ieſu chriſti ſurge ⁊ ābu/
la. Mira velocitas. Adhuc enim verba
in ore loquētis voluebantur: ⁊ iam mem/
bra ſolidata ad ſtandū hominem ſubrige
bant. Quod poſtq̃ auditū eſt: etiā diffi
cultatem loci: ⁊ iter inuiū plurimorū vi
cit neceſſitas: nihil per circuitū cūctis vi
lis obſeruantibus q̃ ve quo quomodo la
beretur. Diſſeminauerat enim hoc de eo
rumor: diu enī in eodē loco manere nō
poſſe. Quod ille non leuitate quadā aut
puerili ſenſu victus faciebat: ſed honorē
fugiens ⁊ importunitatem: ſemper ſilenti
um ⁊ vitam ignobilem deſiderabat. Igi
tur octogeſimo etatis ſue anno. cū abſens
eſſet eſycius: quaſi in teſtamenti vicē: bre
uem manu propria ſcripſit epiſtolam: oēs
diuitias ſuas ei derelinquens: euangeliū
ſcilicet ⁊ tunicam ſaccineam cucullam ⁊
palliolū: nam miniſter eius ante paucos
dies obierat. Uenerunt itaꝗ ad egro/
tantem de papho multi religioſi viri: ma/

xime ꝙ eū dixiſſe audierant: iā ſe ad do/
minum migraturum: ⁊ de corporis vincu
lis liberandū. Sed ⁊ conſtantia quedam
ſancta femina: cuius generum ⁊ filiā vn/
ctione olei de morte liberauerat. Quos
omnes adiurauit vt ne puncto quidē ho
re poſt mortem reſeruaretur: ſed ſtatī eū
in eodē hortulo terra operirent. ſicut ve/
ſtit⁹ erat: in tunica cilicina: cuculla ⁊ ſago
ruſtico. Iamꝗ modicus calor tepebat in
pectore nec preter ſenſum quicq̃ viui ho/
minis ſupererat: ⁊ tamen apertis oculis
loquebatur. Egredere quid times: Egre
dere. quid dubitas anima: ſeptuaginta ꝓ/
pe annos ſeruiſti xp̄o. ⁊ mortē times. In/
ter hec verba exalauit ſpiritum. Statimꝗ
humo obrutum: ante vrbi ſepultū q̃ mor
tuū nunciauerunt. Quod poſtq̃ paleſti/
ne ſanctus vir audiuit eſycius: perrexit ci
prum: ⁊ ſimulans ſe velle in eodē habita
re hortulo: vt diligentis cuſtodie ſuſpitio/
nem acolis tolleret: cū ingenti vite ſue pe
riculo: poſt decem ferme menſes corpus
eius furatus eſt: quod mayumā inde de/
ferēs. totis monachorū et oppidorū tur
bis proſequentibus: in antiquo monaſte
rio condidit. ibiꝗ illeſa tunica: cuculla: ⁊
pallio: ⁊ toto corpore: quaſi adhuc viueret
ītegro: tantiſꝗ fragrante odoribus: vt de
libutum vnguētis putaretur. Non videt̄
mihi in calce libri tacenda ⁊ cōſtantie ſan/
ctiſſime femine illius mulieris deuotio: q̄
perlato ad ſe nuncio: quod corpuſculū hy
larionis paleſtine eſſet: ſtatim exanimata
eſt: verā tn̄ ſeruum dei dilectionē mor/
te quoꝗ comprobans. Erat enī ſolita ꝑ/
uigiles in ſepulchro eius noctes ducere: ⁊
quaſi cum preſente ad adiuuādas oratio/
nes ſuas ſermocinari. Cernas vſꝗ hodie
miram inter paleſtinos ⁊ cyprios conten/
tionē: his corpus hylarionis: illis ſpiritū
ſe habere certantibus: ⁊ tamen vtrobiꝗ
magna quottidie ſigna fiunt: ſed magis in
hortulo cypri: forſitan quia plus illum lo/
cū dilexerat. Finit vita ſcī hylarionis.
Incipit ꝓlog⁹ btī Hieronymi ī libri in
vitam ſancti malchi captiui monachi.

Ui nauali prelio di

micaturi ſunt. āte in portu ⁊ trāq̄l
lo mari flectunt gubernacula remos tra/
hūt ferreas man⁹ ⁊ vncos ꝑparāt: diſ ꝑoſi
tumꝗ ꝑ tabulata militem pendenti gra/
du ⁊ labente veſtigio: ſtare firmiter aſſue
ſcūt: vt q̄d ī ſymulachro pugne didicerint:
in vo certamine nō ꝑtimeſcūt. Ita ⁊ ego
q diu tacui ſilere qppe me fecit: cui meus
ſmo ſupplic..ū eſt prius exerceri cupio ī ꝑ
uo opere: ⁊ velut quandā rubiginem lin
gue abſtergere: vt venire poſſī ad hiſtori
ā latiorē. Scribere enī diſpoſui: ſi tamē
dominus vitam dederit ⁊ ſi vituperato/
res mei ſaltem fugientem me: ⁊ clauſum
perſequi deſierint ab aduētu ſaluatoris
vſꝗ ad noſtram etatem: ideſt ab apoſto/
lis vſꝗ ad huius temporis fecem: quo/
modo ⁊ per q̄s xp̄i eccleſia nata ſit ⁊ adul
ta: perſecutionibus creuerit: martirijs co
ronata ſit: ⁊ poſtq̃ ad chriſtianos pricipes
venerit. Potentia quidem ⁊ diuitiis ma/
ior. ſed virtutibus minor facta ſit. Uerū
hec alīs: nunc que imminent explicemus.
Finit prologus beati hieronymi in vi
tam ſancti Malchi. Incipit vita eius.

Aronias trigīta fer me

milib⁹. ab anthiochia vrbe ſyrie:
haud grādis ad oriētē diſtat viculus: huc
p⁹ multos dn̄os vl̄ patronos: dū ego ado
leſcētulus morarer in ſyria ad pape eua/
grij neceſſarij mei poſſeſſionē deuolutus
ſū. quē idcirco nunc nominaui: vt oſten
derē. vn̄ noſſē quod ſcripturus ſū. Erat
illic ſenex quidā nomine malch⁹ quē nos
latine regē poſſum⁹ dicere: ſyr⁹ natione
⁊ lingua: ⁊ vt rebar eiuſdē loci indigena.
Anus quoꝗ in ei⁹ ꝯtubernio valde de/
crepita: ⁊ iā morti ꝓxima viſebat̄: tā ſtu
dioſi ambo religionis: ſic eccleſie limen te
rētes vt Zachariā ⁊ Heliſabeth de euan
gelio crederes: niſi ꝙ Iohannes ī medio
nō erat. De his cū curioſe ab accolis q̄re/
rē: que nā eſſet eoꝝ copula matrimonij.
an ſanguis: an ſpirit⁹: omnes voce ꝯſona

ſictos ⁊ deo placidos ⁊ mira neſcio q̄ re/
ſpōdebāt qua cupiditate illectus adorſus
ſuȝ hominē ⁊ curioſius ſciſcitās reꝝ fideȝ
hec ab eo accepi. Ego īquit mi nate niſi/
beni agelli colonus ſolus parētibus fui.
Qui cū me quaſi ſtirpē generis ſui ⁊ here/
dem familie ad nuptias cogerent mona
chum me potius eſſe velle reſpondi. Quā
tis pater minis: quātis mater blāditijs ꝑ/
ſecuti ſūt: vt pudicitiā ꝑderē: hec res ſola
indicio ē: ꝙ ⁊ domū ⁊ parētes fugi. Et qꝛ
ad orientem ire non poteram: propter vi
cinam perſidem: ⁊ romanorum militum
cuſtodiam: ad occidenteȝ verti pedes: pu
ſillum neſcio quid portans viatici: qđ me
ab īopia tm̄ defenderet. Quid mlta? per
ueni tandem ad heremum calcidos: que
inter mimas ⁊ beroas magis ad auſtrum
ſita eſt. Ibi repertis monachis: eorum
me magiſterio tradidi: manu ⁊ labore vi/
ctum queritans: laſciuiamqȝ carnis refre
nans ieiuniis. Poſt multos annos incidit
mihi cogitatio: vt ad patriam pergerem:
⁊ dum adhuc viueret mater: iam enim pa
trem mortuum audieram: ſolarer vidui/
tateȝ eius: ⁊ exinde venundata poſſeſſiōe
partem erogarem pauperibus: ex parte
monaſterium conſtruerem. Quid erube/
ſco confiteri infidelitatem meaȝ? Parteȝ
in ſumptuum meorū ſolacia reſeruarem.
Clamare hoc cepit abbas meus diaboli
eſſe tentationem: ⁊ ſub honeſte rei occa/
ſiōe: ātiqui hoſtis aſtutias. Hoc eſſe reuer
ti canē ad vomituȝ ſuuȝ. ſic multos mona
chorū eſſe deceptos: nunq̄ȝ dyabolū aper
ta fronte ſe prodere. Propōebat mihi exē
pla de ſcripturis q̄ȝ plurima. inter que illđ
ab inicio: ꝙ adā quoqȝ ⁊ euaȝ ſpe diuinita
tis ſupplantauerit. Et cū perſuadere non
poſſet. prouolutus gēibus obſecrabat. ne
ſe deſererē. ne me perdereȝ ne aratrū te
nēs p⁹ tergū reſpicerē. Ueh miſero mihi. vi
ci peſſimā victoria reputās illū nō meā vtili
tatē ſȝ ſuū ſolaciū q̄rere. proſecut⁹ ḡ me đ
mōaſterio. q̄ſi fun⁹ efferret. ⁊ ad extremū
vale dicēs video ait te fili ſathane notatū
cauterio. Nō q̄ro cās. excuſatōes nō ſcipio

ouis q̄ de ouili egredit̄ lupi ſtatiȝ morſib⁹
patet. De beroea edeſſam pergentibus: vi
cina eſt publico itineri ſolitudo: per quā
ſaraceni incertis ſemper ſedibus huc atq̄
illuc vagantur. Que ſuſpitio frequentiaȝ
in illis locis viatorum congregat: vt imi/
nens periculū mutuo auxilio declinetur.
Erant ī comitatu meo viri: femine: ſenes:
iuuenes: paruuli: numero circiter ſeptua/
ginta. Et ecce ſubito equorum camello
rumqȝ ſeſſores iſmahelite irruerunt: crini
tis vittatisqȝ capitibus: ac ſeminudo cor
pore: pallia ⁊ latas calligulas trahen/
tes. Pendebant ex humero pharetre:
⁊ laxos arcus vibrantes: haſtilia lon/
ga portabant. Non enim ad pugnanduȝ:
ſed ad predandum venerant. Rapimur:
diſſipamur: in diuerſa diſtrahimur. Ego
interiȝ longo poſtliminio hereditari⁹ poſ/
ſeſſor: ⁊ ſero mei conſilii penitens: cuȝ alte
rius muliercula in vnius heri ſeruitutem
ſortitus venio ducimur immo: portamur
ſublimes in camelis ⁊ per vaſtā heremū
ſemper ruinaȝ timentes: heremus potius
q̄ȝ ſedem⁹. Cibus ſemicrude carnes: ⁊ lac
camelorum potui erat. Tandem grandi
amne tranſmiſſo: peruenimus ad interio/
rem ſolitudineȝ: vbi dominaȝ eiuſqȝ libe/
ros ex more gentis adorare iuſſi ceruices
flectimus. Hoc quaſi clauſus carcere mu
tato habitu: id eſt nudus ambulare diſco.
Naȝ aeris quoqȝ temperies preter pudi/
citiaȝ nihil aliud velari patiebatur. Tra/
duntur mihi paſcende oues: ⁊ in maloruȝ
cōparatione h̄ fruor ſolatio: ꝙ dominos
meos ⁊ conſeruos rari⁹ video. Uideba/
tur mihi aliquid habere ſancti Iacob. re/
cordabar Moyſi: q ⁊ ipſi in heremo pec/
corum quondam fuere paſtores. Ueſce/
bar recenti caſeo ⁊ lacte: orabā iugiter: ca
nebā pſalmos: quos in monaſterio didice
raȝ. Delectabat me captiuitas mea: age/
bāqȝ dei iudicio gratias: ꝙ monachū quē
in patria fueraȝ perditur⁹: in heremo inue
neraȝ: o nihil vnq̄ȝ tutuȝ apud diaboluȝ: o
multiplices ⁊ ineffabiles eius inſidie: ſic q̄ȝ
me latentē inuenit inuidia. Dominus vi

dens gregē ſuum creſcere: nihilqȝ in me
deprehendens fraudulentie. ſciebā enim
apoſtolum precepiſſe dominis ſic quaſi
deo fideliter ſeruiendum: ⁊ volens me re
munerari. quo fidum ſibi magis faceret
tradidit mihi: illam conſeruaȝ mecum ali/
quādo captiuaȝ. Et cuȝ ego refutarē. Di/
cerēq̄ȝ me chriſtianū: nec mihi licere vxo/
rem viuentis accipere: ſiquidē captus no/
biſcuȝ vir eius: ab alio domino fuerat ab
ductus. Her⁹ ille placabilis in furorē ver
ſus: euaginato me cepit petere gladio: ⁊ ni
ſi feſtinus brachio tenere muliereȝ preoc/
cupaſſeȝ illico fudiſſeȝ ſanguineȝ. Iaȝ ve/
nerat tenebroſior ſolito: ⁊ mihi nimiuȝ ma
tura nox: duco in ſpeluncā ſemiruptaȝ no
uaȝ coniugeȝ: ⁊ ꝓ nubante nobis triſtitia
vterqȝ deteſtamur alteruꝝ: nec fatemur
Tunc vere ſenſi captiuitateȝ meaȝ ꝓſtra
tuſqȝ humi: monachuȝ cepi plangere quē
perdebam: dicens. Huccine miſer ſerua/
tus ſum. ad hoc me mea ſcelera perduxe/
runt incaneſcente iaȝ capite virgo: mari/
tus fiereȝ vxoris aliene? Quid prodeſt pa
rentes: patriaȝ: rem familiareȝ contēpſiſ/
ſe ꝓ dño: ſi h̄ facio: quod vt ne facerē: illa
contempſi: niſi ꝙ forte ꝓpterea hec ſuſti/
neo: quia rurſum patriam deſideraui: qd
agimus anima? Perimus an vicim⁹? Ex
pectamus manuȝ dñi: an proprio mucro
ne cōfodimur? Uerte in te gladium: tua
magis mors timēda ē q̄ȝ corporis. habet
⁊ pudicitia ſeruata: martiriuȝ ſuuȝ. Iace
at inſepultus xp̄i teſtis in heremo ipſe ero
mihi perſecutor ⁊ martir. Sic fat⁹ eduxi
in tenebris micanteȝ gladiuȝ ⁊ acumine
ꝯtra me verſo. vale inquaȝ infelix muli/
er. habeto me potius martireȝ q̄ȝ maritū
Tunc illa prouoluta pedibus meis. ego/
te inquit per ieſum per huius hore neceſ/
ſitatem rogo: ne effundas ſanguinem tu/
um in ſanguinem meum. vel ſi mori pla
cet in me primuȝ verte mucroneȝ ſic no/
bis potius coniungamur. Etiaȝ ſi vir me⁹
ad me rediret: ſeruarē caſtitatē. q̄ȝ me
captiuitas docuit: vł interirē āteq̄ȝ ꝑderē

cur morieris ne mihi iūgaris. ego morerer
ſi iungi velles. Habeto ergo me coniugē
pudicitie: ⁊ magis anime copulam amato
q̄ȝ corporis. Credant domini maritū xp̄s
nouerit fratreȝ. Facile ꝑſuademus nupti
as cuȝ nos viderint ſic amare. Fateor ob
ſtupui ⁊ ammiratus virtuteȝ femine con/
iugē plus amaui. Nunq̄ȝ tamen illius nu/
duȝ corpus intuitus ſuȝ: nūq̄ȝ carneȝ teti/
gi: timens in pace perdere: quod in prelio
ſeruauerā. Tranſeunt in tali matrimonio
dies plurimi: amabiliores nos dominis fe
cerunt nuptie ſimulate. Nulla fuge ſuſpi
tio interdum ⁊ menſe toto aberam: fidus
gregis paſtor per ſolitudinē. Poſt grande
interualluȝ duȝ ſolus in heremo ſedeo: et
preter celum terrāq̄ȝ nihil video: cepi me/
cuȝ tacitus voluere: ⁊ inter multa mona/
choruȝ contubernia recordari: maximeqȝ
vult⁹ patris mei qui me erudierat: tenue
rat: perdiderat. Sicq̄ȝ cogitās: aſpicio for
micarum gregeȝ: anguſto calle feruere.
Uideres onera maiora q̄ȝ corpora. Alie
herbaꝝ q̄daȝ ſemina forcipe oris trahebāt.
Alie egerebant humuȝ đ foueis: ⁊ aqua/
ruȝ meatus aggeribus excludebant Ille
venture hyemis memores: ne madefacta
humus in herbam horrea verteret: illata
ſemina precidebant: he luctu celebri cor/
pora defuncta portabant. Quodq̄ȝ ma/
gis miruȝ eſſet in tanto agmine egrediens
non obſtabat intrantibus: quin potius ſi/
quaȝ ſub faſce vidiſſent ⁊ odore concidiſ/
ſe: ſubpoſitis humeris adiuuabant. Quid
multa? Pulchruȝ mihi ſpectaculuȝ dies il
la prebuit: Unde recordatus Salomonis
ad formice ſolerciam nos mittentis: ⁊ pi/
gras mentes ſub tali exemplo ſuſcitantis:
cepi tedere captiuitatis ⁊ monaſterii cel/
lulas querere: ac formicarum illarum ſo/
licitudinem deſiderare: vbi laboratur in
mediū. ⁊ cū nihil cuiuſq̄ȝ propriuȝ ſit: oīuȝ
oīa ſūt. Regreſſo ad cubile: occurrit mihi
mulier triſticiā animi vultu diſſimulare nō po
tui. Rogat cur ita exaīat⁹ ſim. audit cām.
hortor ad fugā nō aſpnat̄ peto ſilētiū: fideȝ

tribuit ⁊ fugi ſuſurro inter ſpem ⁊ metum
medii fluctuabamus Erant mihi in gre/
ge duo hirci mire magnitudinis : quibus
occiſis vtres facio: eoꝝ carnes viatico p̄/
paro: ⁊ primo veſpere putantibus domi/
nis nos ſecreto cubitare: inuadimus iter
vtres ⁊ partez carniuz portantes. Cumq̧
perueniſſem⁹ ad fluuiuz: nam decē mili/
bus aberat: inflatis ⁊ aſcenſis vtrib⁹ ago
nos credidimus paulatiz pedib⁹ ſubremi/
gantes: vt deorſuz flumine deſcerente: et
multolongius q̄ conſcenderamus: in alte
raz nos exponente ripam: vt veſtigiuz ſe/
quentes perderent. Sed inter hec made/
facte carnes: ⁊ ex parte lapſe: vix tridui ci/
buz pollicebātur. Bibimus vſq̧ ad ſacie/
tatez: future nos ſiti preparātes. Currim⁹
poſt tergum ſemper reſpicimus: ⁊ magis
noctibus ꝓmouemur: vel ꝓpter inſidias
late vagantiuz ſarracenoruz: vel propter
ardorem ſolis nimium. Pauco miſer etiā
referens ⁊ iaz ſecurus: toto tamē corpore
perhorreſco. Poſt diez tertiū dubio aſpe/
ctu procul reſpicimus duos camelis ſedē
tes venire concite: ſtatimq̧ mens mali pre/
ſaga putare dominū: meditari mortē ſo/
lez cernere nigreſcentez. Dūq̧ timemus ⁊
veſtigiis per harenas nos proditos itelle/
ximus: offertur ad dexteram ſpec⁹ longe
ſub terra penetrans. Igitur timētes
venenata animalia: ſolent quippe vippe/
re: reguli ⁊ ſcorpiōes: ceteraq̧ huiuſcemo
di feruorez ſolis declināntia vmbras pete/
re: intrauimus quidē ſpeluncaz: ſed ſtatiz
ī ipſo itroitu ſiniſtre nos fouee credidim⁹:
nequaq̄ vltra ꝓgredientes: ne dū mortē
fugimus incurremus in mortem : illudq̧
nobiſcū reputātes: ſi iuuat miſeros domi
n⁹: habemus ſalutē: ſi deſpicit pctōres: ha
bemus ſepulchrum. Quid putas nobis fu
iſſe animi: quid terroris: cum ante ſpecum
haud procul ſtarent dominus ⁊ conſeru⁹
⁊ veſtigio indice iam ad latebras perue/
niſſent? O multo grauior expectata: q̄ il
lata mors. Rurſus cum labore ⁊ timore
lingua balbucit: ⁊ q̄ſi clamante dño loqui
vel mutire non audeo. Mittit ſeruum vt
nos de ſpecu protrahat: ipſe camelos te/
net: ⁊ euaginato gladio nr̄m expectabat
aduentuz. Interea tribus ferme vl' quat
tuor cubitis introgreſſo famulo: nobis ex
occulto terguz eius videntibus. Nā ocu/
lorum iſtiuſmodi natura eſt: vt poſt ſolem
vmbras itrantibus ceca ſunt omnia: vox
per antrū ſonat. Exite furtiferi. Exite mi
ſeri. Exite morituri. Quid ſtatis: qd mora
mini? Exite dñs vocat. Adhuc loqueba
tur: ⁊ ecce ꝑ tenebras aſpicimus leenaz i/
naſiſſe hominē: ⁊ gutture ſuffocato: cruen
tū intro trahere. Jeſu bone. Quid tūc no/
bis terroris? quid gladii fuit? Spectaba/
mus hoſtez noſtruz perire: domino neſci/
ente. Qui cuz videret illuz moras facere
ſuſpicatus duos vni reſiſtere. Sed ⁊ iraz
differre non valens ſicut tenebat gladiuz
ad ſpelūcā venit: ⁊ clamore rabido ſerui i/
crepans ſecordiam: prius a fera tent⁹ eſt
q̄ noſtras latebras preteriret. Quis hoc
vnq̄ crederet: vt ante os nr̄z ꝓ nobis be
ſtia dimicaret? Sublato ergo illo metu: ſi
milis ante oculos noſtros verſabatur inte
ritus: niſi ꝙ tutius eſſet leonis rabiem q̄
iram hominum ſuſtinere. Pauemus itrin
ſecus ⁊ ne mouere quidem nos auſi p̄ſto/
lamur euentum rei inter tanta pericula:
pudicitie tantuz conſcientia pro muro ſe/
pti. Leenna inſidiaz cauens: ⁊ viſam ſe eē
ſentiens: apprehenſum morditiis catuluz
matutina effert: nobiſq̧ cedit hoſpitio.
Neq̧ tñ ſatis creduli ſtatim erupimus: ſz
expectantes diu ⁊ egredi cogitātes: illius
nobis ſemper figurabamus occurſū. Sub
tali ergo terrore ⁊ illa tranſacta die: exi/
uimus ad veſperaz vidimuſq̧ camellos:
q̄s ob nimiā velocitatē dromedarios vo/
cant: p̄teritos cibos in ore voluere: ⁊ ī al/
uuz miſſos iteruz retrahere. Quibus aſcē
ſis: ⁊ noua ſiſtartia refocillati: decimo tan
dē die ad romana per deſertū caſtra ꝑue
nimus: oblatiq̧ tribuno rei ordinē pandi
mus. Inde ad ſabinianum meſopotamie
ducē tranſmiſſi: cameloꝝ accepimus pre
cium. Et quia iam abbas ille meus dor/
mierat in dño: ad hec delat⁹ loca: me mo/

nachis reddo : hanc trado virginibus: di
ligens eam vt ſororem : non tamen me ei
credēs vt ſorori. Hec mihi ſenex malch⁹
adoleſcētulo retulit. Hec ego vobis nar
raui ſenex: caſtis hiſtoriam caſtitatis expo
no: virginibus virginitatē cuſtodire ex/
hortor: vos narrate poſteris: vt ſciant in/
ter gladios ⁊ deſerta ⁊ beſtias pudicitiaz
nunq̄ eē captiuam : ⁊ hominē xp̄o dedi/
tum: poſſe mori: non poſſe ſuperari. Fi
nit vita beati Malchi monachi captiui.
Incipit vita ſancti Pauli ſimplicis.

Vit quidam inter

diſcipulos ſācti Antonii Paulus
nomine: cognomento ſimplex. Hic initiuz
couerſionis ſue : huiuſmodi habuit. Cum
vxorem ſuaz cū altero concubitantez vi/
diſſet nulli quicq̄ dicens egreſſus eſt do
mū: ⁊ meſticia animi tactus : in heremuz
ſemetipſū dedit. Ubi cum anxius oberra
ret: ad monaſteriuz venit Antonii : ibiq̧
ex loci amenitate ⁊ opportunitate cōſiliū
capit. Cūq̧ adiſſet Antoniuz: vt iter ſalu/
tis ab eo inquireret: ille intuēs hominem
ſimplicis nature: reſpōdit ei ita demū euz
poſſe ſaluari: ſi his q̄ a ſe dicerentur obedi
ret. Tūc ille oīa queciq̧ p̄ciperet: factu/
ruz ſe eſſe reſpōdit. Ut ḡ promiſſionez ei⁹
probaret Antonius ante fores cellule ſtā
ti: hic inquit expecta me orās donec egre
diar. Et ingreſſus māſit intriſecus ꝑ totā
diē ⁊ noctez: ꝑ feneſtrā tñ ex occulto fre/
quētius reſpiciēs videbat euz indeſinen
ter orantē: ⁊ nuſq̄ ꝓrſus ſe mouentez: ſed
ſtare in eſtu diei ⁊ rore noctis: ⁊ ita eē mā
dati memorez: vt ne paruz qdez a loco ſe
moueret. Egreſſus aūt die poſtera Anto
nius inſtruere eum ⁊ docere de ſingulis
cepit: quomodo ope manuū ſolitudinē ſo
laretur: ⁊ digitis qdez corpis opus carna
le : cogitatiōe vero mentis ⁊ animi inten
tione: opareī que dei ſunt. Cibuz quoq̧
in veſpera ſumere: ⁊ precipue in potu cō/
firmans non minus ꝑ aque abundantiaz
fantaſias anime fieri: q̄ per vinuz calorē
corporis increſcere. Et vbi plene eū qua
liter in ſingulis agere deberet inſtruxit: ī
vicino: hoc eſt in trib⁹ a ſe milib⁹ cellulam
ꝯſtituit: ibiq̧ eū exercere que didicerat.
iubet. Ipſe tamen frequentius viſitans
eum gratulabatur: deprehendens illum ī
his que ſibi tradita fuerant tota intentio/
ne ⁊ omni ſollicitudine permanentem.
Quadam autem die cum veniſſent ad ſā/
ctum antoniū fratres magni quidem ⁊ ꝑ/
fecti viri: accidit etiā pauluz adeſſe parit
cū eis. Et cū ſermo de profundis rebus ⁊
myſticis haberet. cūq̧ de ꝓphetis ⁊ d̄ ſal/
uatore plīma tractarēt: paul⁹ ex ſimplici/
tate animi īterogat ſi xp̄s prius fuerit: an
ꝓphe. Beatus ꝟo antoni⁹ cū ꝓ eo ꝙ tā
abſurde iterrogaret quaſi erubuiſſet blā
do motu: vt erga ſimplicio: es ſolebat ſile
re atq̧ abire eū iub3. Ille aūt ꝗ oē qd̄ cū
q̧ ab eo dictū fuiſſet: tāq̄ preceptum dei
ſuare īſtituerat: abſcedēs ad cellulā ſuaz
tāq̄ mādato accepto: ſilentiū gerere inſti/
tuit: nec omnino aliqd loqui. Qd̄ cū com
periſſet Antonius: mirari admoduz cepit
vnde hec illi obſeruātia placuiſſet: quam
a ſe ſciebat nō eſſe ei iniunctam. Cūq̧ iuſ/
ſiſſz eū loqui: ⁊ cur ſiluerit iterrogaret: di/
cit ei Paulus. Tu pater dixiſti mihi: vt
irem ⁊ ſilerem. Et obſtupefactus antoni/
us ita ab eo ſermonem quem ille negligē
ter protulerat obſeruatum: omnes inquit
nos ille condēnat: Cū eni nos de celo do/
minum nobis non audiamus loquentem
ab iſto qualiſcūq̧ ſit ſermo : ꝗ ex ore nr̄o
ceciderit: obſeruatur. Multa tamen ⁊ ſā
ctus Antonius docere eū volens de obe
dientia: precipere ei ſolitus erat etiam : q̄
ratio ⁊ cauſa non poſceret in quibus eius
animus erga obedientiam probaretur.
Haurire nāq̧ aliquando euz aquam iuſ/
ſit ex puteo ⁊ in terrā tota die effundere:
⁊ cōtextas ſportas reſoluere : ac denuo/
texere ⁊ veſtimentum diſſuere: ⁊ iterum
reſuere. ⁊ ruſus reſoluere: ⁊ in pluribus
huiuſmodi exercitiis ab eo memoratur i/
butus: vt in nullo prorſus etiam que con
tra rationem imperari videbantur: diſce
ret ꝯtradicere: ⁊ ita per hec oīa īformat⁹:

tempori breui ad perfectionem venit. Ex cuius exemplo docebat beatus antonius ꝙ ſiquis vellet velociter ad perfectionē venire: non ſibiipſi magiſter fieret: nec ꝓprijs voluntatibus obediret: etiā ſi rectū videretur eſſe qđ vellet: ſed ſm̄ mandatū ſaluatoris obſeruandum eſſe: vt ante oīa vnuſquiſqꝫ abneget ſemetipſm̄ ſibi: ⁊ renūciet ꝓprijs voluntatibus: quia ⁊ ipſe ſaluator dixit: ego veni non vt faciam voluntatem meam: ſed eius qui miſit me. Et vtiqꝫ voluntas xp̄i non erat contraria voluntati patris: ſed neqꝫ qui venerat obedientiam docere inueniretur non obediens ſi propriam faceret voluntatē: quanto magis ergo nos non iudicabimur obedientes: ſi proprias faciamus voluntates. Deniqꝫ ſupradictus Paulus exemplo nobis eſt: ꝙ obedientie ⁊ ſimplicitatis merito: in tantū ſpiritalium gratiarum culmen aſcendit vt multoplures ⁊ potentiores virtutes per ipſum: ꝗ per ſanctum Antonium dominus fecerit. Et quē pro affluentia gratiarum ad eum multi ex omnibus terre partibus confluebant vt curarentur ab eo: verens btūs Antonius ne moleſtia multitudinis fugaretur: in interiori heremo quo accedi facile ab aliquo non poſſit: commanere eum fecit: vt venientes magis ipſe ſuſciperet antonius. Si quos vero ipſe non potuiſſꝫ curare: hos ad paulum tanꝗ ampliorē ſanitatum gratiā habentem mittebat: ⁊ ab illo curabantur. Tantam autem ſimplicitatis fuiſſe apud eū fiduciā tradūt: vt quodā tp̄e cum quidam rabiem patiens in modū canis: laniaret omnē qui auſus fuiſſꝫ ad ſe accedere ⁊ ꝑductus ad eū fuiſſet: inſtabat orationi vt demonem qui eum vrgebat: fugaret. Et cū mora fieret nec celer ſequeretur effectus: quaſi infantum more indignatus dixiſſe fertur ad dominū. Vere non manducabo hodie: ſi eum non curaueris. Et continuo quaſi delitioſo domino ſatiſfactum eſt a deo: ⁊ ſtatī curatus ē rabid⁹. Finit vita btī pauli ſimplicis.

Incipit vita ſancte Paule edita a ſancto Hieronymo preſbitero.

Si cuncta mei corporis membra verterentur in linguas ⁊ oēs artus humana voce reſonarent: nihil dignum ſancte ac venerabilis Paule virtutibus dicerem. Nobilis genere: ſed nobilior ſanctitate: potens quondam: ſed nūc xp̄i paupertate inſignior. Graccorū ſtirps: ſoboles ſcipionū: pauli heres. cuius vocabulū trahit: mecie pappirie matris africani vera ⁊ germana ꝓgenies. Rome pretulit bethleem: ⁊ auro tecta fulgentia: informis luti vilitate mutauit. Non meremus ꝙ talem amiſimus: ſed gratias agimus ꝙ habuimus: immo habemus. Deo eni viuūt oīa ⁊ quicquid refertur ad dominum: in familie numero computatur: quāꝗ amiſſio illius celeſtis dom⁹ habitatio ſit. Que ꝗdiu in corpore fuit: peregrinata eſt a domino ⁊ voce ſemper flebili querebatur dicens. Heu mihi: quia peregrinatio mea prolongata eſt habitaui enim cum habitantibus cedar: multum peregrinata eſt aīa mea. Nec mirum ſi planxerat ſe verſari in tenebris. Hoc enim cedar interpretatur: cum mundus in maligno poſitus ſit: ⁊ ſicut tenebre eius ita ⁊ lumen eius. Luxqꝫ in tenebris luceat: ⁊ tenebre eam non comprehenderint. Unde ⁊ illud crebrius inferebat: aduena ego ſū ⁊ peregrina: ſicut oēs patres mei. Et iterum. Cupio diſſolui: ⁊ eſſe cum xp̄o. Quotiēs autē infirmitate corpuſculi ꝗ īcredibili abſtinētia: ⁊ duplicatis ꝯtraxerat ieiunijs: vexabat̄: dolebat: corp⁹ meū ſubicio ⁊ ī ſeruitutem redigo: ne alijs predicās ipſa reproba inueniar: ⁊ bonū ē mihi vinū nō bibere: ⁊ carnē nō mādudare: ⁊ humiliaui in ieiunio animā meā: ⁊ totū lectū meū verſaſti in infirmitate mea: ⁊ verſata ſū in miſeria: dum mihi īfigit̄ ſpina: atqꝫ inter doloris aculeos quos mira patientia ſuſtinebat: ꝗſi apertos ſibi celos aſpiceret: loquebat̄. Quis dabit mihi pēnas ſicut colūbe: ⁊ volabo ⁊ regeſcam? Teſtor ieſum ⁊ ſanctos angelos

eius: ipſumqꝫ proprium angelum: qui cuſtos fuit ⁊ comes admirabilis femine me nihil in gratiā: nihil in ore laudantiū: ſꝫ quicquid dicturus ſū pro teſtimonio dicere: ⁊ minus eius eſſe meritis ꝗ tot⁹ orbis canit. Sacerdotes mirantur: virginū chori deſiderant: monachorum ⁊ pauperꝫ turba deplangit. Uult lector ei⁹ breuiter ſcire virtutes. Omnes ſuos pauperes pauperior ipſa dimiſit. Nec mirū de proximis ⁊ familiola quam vtroqꝫ ſexu: de ſeruis ⁊ ancillis in fratres ſororeſqꝫ mutauerat iſta proferre: cum euſtochiū virginē ⁊ deuotam chriſto filiam: in cuius conſolationem libellus hic cuditur: ꝓcul a nobili genere ſola fide ⁊ gratia diuitē dereliquerit. Carpamus igitur narrandi ordinem. Alij altius repetant: ⁊ a cunabulis eius ipſiſqꝫ vt ita dicā crepūdijs matrem bleſillam: ⁊ rogatū ꝓferāt patrē: quorū altera ſcipionū graccorūqꝫ ꝓgenies eſt: alter ꝑ oēs grecias vſqꝫ hodie ⁊ ſtemmatibus ⁊ diuitijs: ac nobilitate agamemnonis fertur ſanguinem trahere: qui decēnali troiam obſidione deleuit: nos nihil aliud laudamus niſi qđ propriū eſt: ⁊ de puriſſimo ſancte mentis fonte profertur. quāꝗ dn̄s ac ſaluator in euangelio doceat ap̄los ſciſcitātes. quid ſibi redditurus ſit: qui omnia ſua pro nomine eius dimiſerant: cētuplum in preſentiarū recepturos: ⁊ in futuro vitam eternam. Ex quo intelligimus non laudis eſſe poſſidere diuitias: ſed ꝓ xp̄o eas contemnere: nō tumere ad honores: ſed pro fide dei eos parui pendere. Uere quod pollicitus eſt ſeruis ſuis ⁊ ancillis: ſaluator reddidit in preſenti. Nam que vnius contempſit gloriā vrbis: totius orbis opinione celebrat̄. Quā rome habitantem nullus extra romā nouerat latentem in bethleem ⁊ barbara ⁊ roma terra miratur. Cuius enī gentis homines: ad ſancta loca non veniant. Quis autē in ſanctis locis preter Paulā: qđ plus inter homines miraretur: inuenit. Et ſicut inter multas gemmas precioſiſſima gemma micat: ⁊ iubar ſolis paruos ſtellarum igniculos obruit ⁊ obſcurat: ita cunctorū virtutes et potētias: ſua humilitate ſuperauit: minimaqꝫ fuit inter oēs: vt oīum maior eſſet ⁊ quāto plus ſe deiiciebat tāto magis a xp̄o ſubleuabatur. Latebat ⁊ non latebat: fugiēdo gloriā: gloriā merebatur: que virtutes quaſi vmbra ſequitur: ⁊ appetitores ſui deſerēs: appetit cōtemptores. Sed quid ago narrandi ordinem pretermittens? Dū ī ſingulis teneor: nō ſeruo precepta dicendi. Tali igitur ſtirpe genita ē: iūctaqꝫ viro toxotio: qui enee ⁊ iuliorꝫ altiſſimū ſanguinē trahit. Unde etiā xp̄i virgo: filia ei⁹ euſtochiū: iulia nūcupantur: ⁊ ipſe iulius a magno demiſſū nomen iulo. Et hec dicimus nō quo habētibus grādia ſint: ſꝫ quo cōtemnētibus mirabilia. Seculi homines ſuſpiciūt eos qui his pollent priuilegiis nos laudam⁹ quos habentes paruipēdimus: ſi habere noluerint: ꝑdicamus. His inqꝫ orta maioribus ⁊ fecūditate ac pudicitia probata. primū viro: deinde ꝓpinquis ⁊ totius vrbis teſtimonio: cū quinqꝫ liberos edidiſſet: bleſillam ſup cuius morte eam rome cōſolatus ſū: paulinā que ſanctū ⁊ admirabilē virū: ⁊ propoſiti ⁊ reꝝ ſuarū pāmachium: religt heredē: ad quē ſup obitu ei⁹ paruū libellū edidim⁹: euſtochiū q̄ nūc ſactis locis ꝟginitatis ⁊ eccl'ie monile ꝑcioſū ē: rufinā q ī maturo funere piū m̄ris aīum cōſternauit: ⁊ toxotiū poſt quē parere deſinit vt ītelligeres eā nō diu ſeruire voluiſſe officio ꝯiugali: ſed mariti deſiderio q mares optabat liberos obediſſe. Poſtꝗ vir mortuus ē: ita eū planxit: vt ꝓpe ipſa moreret̄: ⁊ ita ſe cōuertit ad domini ſeruitutē: vt mortē ei⁹ videret̄ optaſſe. Quid ğ referā ample ⁊ nobilis domus quondā opulētiſſime oēs pene diuitias ī pauperes erogatas. Quid in cūctos clemētiſſimū animū ⁊ bonitatē: etiā in eos quos nūꝗ viderat euagātē. Quis inopū moriēs: nō illi⁹ veſtib⁹ obuolutus ē? Quis clinicoꝝ: nō eius facultatibus ſuſtētatus ē? Quos ſtudioſiſſime tota vrbe perquirens damnū putabat: ſi quiſꝗ debilis et eſuriens: cibo

ſuſtentaret alterius. Spoliabat filios: ⁊ i/
ter obiurgantes propinquos: maiorem ſe
eis hereditatē xp̄i miſericordiam dimitte
re loquebat. Nec diu potuit excelſi apud
ſeculū generis: ⁊ nobiliſſime familie: viſi/
tationis frequētiam ſuſtinere. Merebat
honore ſuo ⁊ ora laudantiū declinare ⁊ fu
gere feſtinabat. Cūq; orientis ⁊ occidētis
epiſcopos ob quaſdā eccleſiarum diſſen/
ſiones romam iperiales littere contraxiſ/
ſent: vidit admirabiles viros xp̄iq; ponti/
fices paulinum anthiocene vrbis ep̄m: et
epiphanium ſalamine cypri: que nunc con
ſtantia dicitur: quorum epiphanium etiā
hoſpitem habuit: paulinum in alia manē
tem domo: quaſi proprium humanitate
poſſedit: quorum accenſa virtutibus: per
momēta patriā deſerere cogitabat. Nō
domos: non liberorum non familie: nō poſ/
ſeſſionum: non alicuius rei que ad ſeculū
pertinet memor: ſola: ſi dici poteſt: ⁊ inco/
mitata: ad heremum antonioꝝ ⁊ pauloꝝ
pergere geſtiebat: tandēq; exacta hyeme
aperto mari: redeuntibus ad eccleſias ſu/
as epiſcopis: ipa voto cum eis ⁊ deſiderio
nauigabat. Quid vltra differro? Deſcē
dit ad portū fratre: cognatis: affinibus: et
qđ his magis ē liberis proſequentibus: et
clementiſſimam matrem vincere pietate
cupientibus. Jam carbaſa tendebatur et
remorum ductu: nauis in altum protrahe
batur. Paruus toxotius: ſupplices man⁹
tendebat in littore: rufina iam nubilis vt
ſuas expectaret nuptias tacens fletibus
obſecrabat: ⁊ tamē illa ſiccos tēdebat ocu
los ad celum: pietatem in filios: pietate in
deum ſuperans. Neſciebat ſe matrem: vt
xp̄i probaret ancillam. Torquebantur
viſcera ⁊ quaſi a ſuis membris diſtrahere
tur cum dolore pugnabat: in eo cūctis ad
mirabilior: qđ magnam vinceret carita/
tem. Jnter hoſtium manus ⁊ captiuitatis
duram neceſſitatem: nihil crudelius eſt q̄
parentes a filijs ſeparari. Hoc contra iu/
ra nature plēa fides patiebatur: imo gau/
dens appetebat amorem filiorū: maiorē
in deum: amore contemnens: in ſola cuſto/
dia: que ⁊ prepoſiti ⁊ nauigationis eius
comes erat: quieſcebat. Sulcabat interī
nauis mare ⁊ cūctis q cū ea vehebātur li/
tora reſpicientibus: illa auerſos tenebat
oculos: ne videret quos ſine tormento vi
dere nō poterat. Fateor nulla ſic amauit
filios: quib⁹ anteq̄ proficiſceret cūcta lar
gita eſt: exheredans ſe i terra: vt heredita
tem inueniret in celo. Delata ad iſulas pō
cias: quas clariſſime quondā feminarū
ſub domiciano pricipe p cōfeſſione nomi
nis xp̄iani. flauie domicille nobilitauit in
exilium: videnſq; cellulas i quibus illa lō
gum duxerat martiriū ſumptis alis hiero
ſolymā ⁊ ſcā loca videre cupiebat. Tardi
erant venti: ⁊ oīs pigra velocitas. Jnter
ſcillā ⁊ carībdin. adriatico ſe credens pela
go: quaſi per ſtagnū venit methonem: ibi/
q; refocillato paululum corpuſculo: ⁊ ſalo
thabentes artus in litore ponens: p male/
am ⁊ citherā: ſparſaſq; p equor cycladas:
⁊ crebris freta cōcita ṫris: poſt rodū ⁊ lici/
am tandē vidit cyprū: vbi ſci ⁊ venerabil
epyphanij pedib⁹ obuoluta: decem ab eo
dieb⁹ retēta ē: nō i refectionē: vt ille arbi
trabatur: ſed in opus dei ⁊ rebus pbatū
ē. Nō oīa illi⁹ regiōis luſtrans monaſte/
ria: put hr̄e poterat refrigeria ſumptuū
fratribus dereliquit: quos amor ſci viri
de toto illuc orbe cōduxerat. Jnde breui
curſu trāſfretauit ſeleuciā: ō q̄ aſcēdēs an/
thiochiā ſāctiq; ɔfeſſoris paulini: modicū
caritate detēta: media hyeme calēte ar/
dore fidei: femina nobil q̄ pus eunuchoꝝ
manib⁹ portabatur: aſello ſedēs pfecta ē.
Omitto ſirie: celes ⁊ fenicis iter. neq; .n.
odeporicū eius diſpoſui ſcribere: ea tan/
tum loca nomino: que ſacris voluminib⁹
continentur. Berithō. romana: colonia ⁊
antiqua vrbe ſydone derelicta: i ſarepte
littore helie igreſſa ē turriculā. i qua ado
rato dn̄o ſaluatore p harenas thiri in qb⁹
Paulus genua fixerat puenit ad choū: q̄
nūc ptolomais dr̄: ⁊ p cāpos magedo ioſie
neſcis: ɔſcios intrauit i ṫrā philiſthijm: mira
ta ruinas dor vrbis quondā potentiſſime
⁊ verſa dic ſtratōis turrī ab herode rege

iudee. in amore ceſaris auguſti ceſaream
nuncupatam in qua cornelij domū chriſti
vidit eccleſiam: ⁊ philippi ediculas: ⁊ cubi
culum quattuor virginū prophetiſſarū:
deinde antipatrida ſemirutum oppidulū:
quod ex patris nomine herodes vocaue/
rat: ⁊ lyddā verſam in dyoſpolim: dorca/
dis atq; enee reſurrectione et ſanitate i/
clytam: haud procul ab ea arimathiam vi
culum ioſeph: qui dominū ſepeliuit: ⁊ no
be vrbem quondā ſacerdotum nunc tu/
mulus occiſorum: ioppen quoq; fugiētis
portum ione: ⁊ vt aliquid perſtringam de
fabulis poetarum: relegate ad ſaxum an
dromede ſpectatricem: repetitoq; itinere
nycopolym: que prius emmaus vocabat
apud quam i fractione panis dominus co
gnitus: cleophe domū in eccleſiam dedi
cauit: atq; inde proficiſcens aſcendit be/
thoron inferiorē ⁊ ſuperiorē: vrbes a ſa
lomone rege cōditas: ⁊ varia poſtera bel
lorum tempeſtate deletas: ad dexterā re
ſpiciens aylon ⁊ gabaon: vbi ieſus filius
naue contra quinq; reges dimicans ſoli
iperauit ⁊ lune: ⁊ gabaonitas ob dolum ⁊
inſidias federis impetrati: in aquarios li
gnarioſq; dannauit. Jn gabaa vrbe vſq;
ad ſolum dirrupta paululū ſubſtitit: recor
data peccati eius ⁊ cōcubine in fruſta di
uiſe: ⁊ tribus beniamin in ſexcentis viris
propter Paulū reſeruate. Quid diu mo
ror? Ad leuā manſeolo helene derelicto:
que a dyabenorū regina in fame populū
frumēto iuuerat: ingreſſa eſt hieroſolimā
vrbem trionomā. iebus: ſalē. hieruſalē que
ab helio poſtea adriano: de ruinis ⁊ cineri
bus ciuitatis: in helia ſuſcitata eſt. Cumq;
proconſul paleſtine qui familiolam eius
optime nouerat: premiſſis apparitori/
bus iuſſiſſet parari pretoriū: elegit humi
lem cellulā: ⁊ cuncta loca tanto ardore ac
ſtudio circuiuit: vt niſi ad reliqua feſtina/
ret. a primis nō poſſet abduci: proſtrataq;
ante crucē quaſi pendentē dominū cerne
ret adorabat. Jngreſſa ſepulchrū reſurre
ctionis oſculabatur lapidē: quē ab hoſtio
ſepulchri remouerat angelus: ⁊ ipſiū cor/
poris locū i quo dominus iacuerat quaſi
ſitiens deſideratas aquas: fidei ore lābe/
bat. Quid ibi lachrymaꝝ: quantū gemi/
tuū. quid doloris effuderit? teſtis eſt cun/
cta hieroſolima: teſtis ē ipſe domin⁹ quē
rogabat. Unde egrediens aſcēdit ſyon q̄
in arcē vel ſpeculā vertitur. Hanc vrbē
expugnauit quondā ⁊ edificauit Dauid:
vnde de expugnata dicitur. Ueh tibi ciui
tas ariel: id ē leo dei: ⁊ quondā fortiſſima:
quā expugnauit Dauid. De ea que edifica
ta eſt. fundamenta ei⁹ i montibus ſanctis:
diligit dominus portas ſyon ſuper oīa ta/
bernacula Jacob: nō eas portas quas ho
die cernimus in fauillas ⁊ cineres diſſolu
tas: ſed portas quibus iſernus non preua
let: ⁊ per quas credentiū ad xp̄m ingredi
tur multitudo. Oſtendebatur illi colūna
eccleſie porticū ſuſtinens infecta cruore
domini: ad quā vinctus dicitur ⁊ flagella
tus. Monſtrabatur locus vbi ſuper cen
tum viginti credentiū animas ſpirit⁹ ſan/
ctus deſcenderat: vt Johelis vaticinium
cōpleretur. Deinde pro facultatula ſua
pauperibus atq; cōſeruis pecunia diſtri/
buta: perrexit bethleē: ⁊ i dextera par/
te itineris ſtetit ad ſepulchrū rachel: i quo
beniamin nō vt mater vocauerat moriēs
benoni: hoc eſt filiū doloris mei: ſed vt pa
ter pphauit in ſpiritu: filiū dextre pcre
auit. Atq; inde ſpecū ſaluatoris itroiens:
poſtq̄ vidit ſacrū virginis diuerſorium ⁊
ſtabulū in quo cognouit bos poſſeſſorem
ſuū: ⁊ aſinus preſepe domini ſui: vt imple
retur illud quod in eodē ppheta ſcriptū ē:
beatus qui ſeminat ſuper aquas: vbi bos
⁊ aſinus calcāt: me audiente iurabat cer/
nere ſe fidei oculis īfantē pannis inuolu
tum: vagientē i preſepio: deū magos ado
rantes: ſtellā fulgentē deſuper matrē vir
ginē: nutritiū ſedulū: paſtores nocte ve/
nientes: vt viderent verbū quod factū
erat: ⁊ iā tunc euangeliſte Joannis princi
pium dedicarent. Jn principio erat vbū.
⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat ver
bum: ⁊ verbū caro factū ē: paruulos in/
terfectos herodē ſeuientē: mariā ⁊ ioſeph

fugientes in egyptum:mixtiſq3 gaudio la
chrimis loquebatur. Salue bethlee3 do/
mus panis:in qua natus eſt ille panis qui
de celo dſcẽdit. Salue effrata regio liber
rima atq3 carpofora:cui⁹ fertilitas de⁹ ẽ.
Ex te mihi egredieť q ſit princeps in iſrl:
ꝛ egreſſus eius ab initio a diebus eťnita/
tis. De te quonda3 micheas pph̃a vatici
natus ẽ. Et tu bethleem dom⁹ effrata: nõ
minima es i milibus iuda. Propterea da
bis eos vſq3 ad tempus parientis:pariet: ꝛ
reliquie fratrũ ei⁹ conuertentur ad filios
iſrl. In te eni natus eſt princeps:qui ante
luciferu3 genitus ẽ:cuius de patre natiui
tas omnem excedit etate3: ꝛ tamdiu in te
dauitici germinis origo pmãſit: donec vir
go pareret. ꝛ reliquie populi credẽtes in
xp̃m ꝯuerterenť ad filios iſrl: ꝛ libere p̃
dicarẽt. Uobis oportebat loqui pmũ ver
bum dĩ:ſed qm̃ repuliſtis illud ꝛ idignos
vos iudicaſtis eterne vite:ecce conuerti/
mur ad gẽtes. Dixerat .n. dñs. Non venit
niſi ad oues pditas dom⁹ iſrael. Et eo tẽ/
pore Jacob ſuper eo verba cõpleta ſunt:
non deficiet princeps ex iuda:neq3 dux d̃
femore eius: donec veniat cui repoſitu3
ẽ: ꝛ ipſe erit expectatio gẽtiũ. Bene eni3
Dauid iurabat:bene vota faciebat dicẽs.
Si introiero in tabernaculu3 dom⁹ mee:
ſi aſcendero i lectũ ſtrati mei: Si dedero
ſomnũ oculis meis: ꝛ palpebris meis dor
mitationẽ. ꝛ requie3 tẽporibus meis do/
nec inueniam locu3 dño tabernaculũ deo
Jacob. Et ſtati3 quid deſideraret expoſu
it:atq3 oculis ppheťalibus quem nos iã
veniſſe credimus ille venturũ eſſe cerne
bat. Ecce audiuimus eũ in effrata inueni
mus eu3 in campis ſilue. Zob quippe ſer/
mo hebraicus vt te docente didici:nõ ma
riam matre3 domini hoc ẽ aſtin:ſed ipſum
id ẽ aſton ſignificat: vnde loquitur cõfidẽ
ter. Introiuimus in tabernaculum eius
adorauimus in loco vbi ſteterunt pedes
eius. Et ego miſera atq3 peccatrix: digna
ſum iudicata deoſculari pſepe:i quo dñs
paruulus vagijt:orare etiam in ſpelunca
i qua virgo puerpera: deu3 fudit infante3

Hec requies mea:qr dñi patria ẽ: hic ha/
bitabo:quoniam ſaluator elegit eam:pa/
raui lucernam chriſto meo: anima mea
illi viuet: ꝛ ſemen meum ſeruiet ipſi.

Haud procul inde deſcendit ad turrim
ader .id ẽ gregis .iuxta quam Jacob pa
uit greges ſuos: ꝛ paſtores nocte vigilã/
tes audire meruerũt. gloria in excelſis do
ꝛ ſuper terrã pax hominibus bone volũ/
tatis: dũq3 ſeruãt oues:inuenerũt agnu3
dei puro ꝛ mundiſſimo vellere: quod in
ariditate totius terre celeſti rore cõplutũ
eſt: ꝛ cuius ſanguis tulit peccata mundi.
ꝛ exterminatorẽ egypti littus fugauit in
poſtibus. Statimq3 concito gradu: cepit
p viã veterem pergere que ducit gaçam
ad potentias vel diuitias dei: ꝛ tacita ſe/
cum voluere:quõ eunuchus ethiops: gẽ/
tium pplm pfigurãs mutauerit pellem ſu
am. ꝛ dum vetus relegit inſtrumẽtũ: fon/
tem reperit euãgelij:atq3 inde ad dexte/
ram tranſijt ad bethſur: ꝛ venit eſchol: q̃ i
botrum vertitur. Unde in teſtimoniũ ter
re fertiliſſime: ꝛ in typu3 eius qui dicit tor
cular calcaui ſolus: ꝛ de gentibus non eſt
vir mecum: exploratores botrum mire
magnitudinis portauerunt. Nec poſt lõ/
gum ſpatium: intrauit ſarre cellulam: vi/
dens in cunabulis iſaac: ꝛ veſtigia quer/
cus abraham:ſub qua vidit diem xp̃i ꝛ le
tatus eſt: Atq3 inde conſurgens aſcendit
hebron:hec ẽ caritabarbe: id ẽ oppidũ vi
roru3 quattuor: videlicet Abraham. iſaac
iacob ꝛ adam magni: quem ibi conditum
iuxta librum ieſu naue:hebrei autumant
licet pleriq3 caleph quartum putent: cui⁹
ex latere memoria demonſtratur. Noluit
pergere cariathſepher:id eſt viculum litte
rarum:quia contemnens occidentẽ litte/
ram. repererat ſpiritum viuificantem:ma
giſq3 mirabatur ſuperiores ꝛ inferiores
aquas:quas othoniel fili⁹ iephone cene3
pro auſtrali et arida poſſeſſione ſuſcepe/
rat: ꝛ quaru3 ductu ſiccos prioris iſtrumẽ
ti agros fecerat irriguos: vt redemptionẽ
veterum peccatorum:i aquis baptiſmi re
periret. Altero die orto iam ſole: ſtetit i ſu

percilio caphbarberuch id eſt vile benedi/
ctionis:quem ad locum Abraham domi/
num proſecutus eſt. Unde latam deſpici/
ens ſolitudinem. ꝛ terram quondam ſodo
me ꝛ gomorre adame ꝛ ſeboim:cõtempla
ta ẽ balſami vineas in engaddi: ꝛ ſegor vi
tulam cõſternãte3: q̃ prius bale vocabať:
ꝛ i 3oara3:hoc ẽ puulã ſyro ſmone trãſla/
ta eſt. Recordabať ſpelũce loth: ꝛ verſa i
lachrymas: virgines ſocias admonebat.
cauẽdu3 eẽ vinũ i q̃ ẽ luxuria: ꝛ cui⁹ opus
moabite ſunt ꝛ ãmonite. Diu hereo i meri
die: vbi ſpõſa cubãtẽ repit ſpõſu3: ꝛ ioſeph
inebriat⁹ ẽ cũ fratrib⁹ ſuis. Reuertar hie/
roſolima3 ꝛ p tecuã atq3 amos rutilante3
mõtis oliueti lucẽ aſpiciã: de quo ſaluator
aſcẽdit ad prẽm:i q̃ p ãnos ſingulos vac/
ca rufa i holocauſtũ dñi cremabať: ꝛ cui⁹
cinis expiabat pplm iſrahelin q̃ iuxta eze/
chiele3 cherubin de tẽplo trãſmigrantes:
ecceſiam dñi fundauerũt. Ingreſſaq3 ſe
pulchrũ lazari:marie ꝛ marthe vidit hoſpi
tium ꝛ bethſage villã ſacerdotaliũ maxil/
larũ: ꝛ locũ i quo pullus laſciuiẽs gẽtium
dñi i frena ſuſcepit: apoſtolorũq3 ſtratus
veſtib⁹:mollia terga pbuit ad ſedendum.
Rectoq3 itinere deſcẽdebat iericho:cogi
tãs illũ de euãgelio vulneratũ: ꝛ ſacerdo/
tibus ꝛ leuitis mentis feritate pretereũti/
bus:clemẽtiã ſamaritani:ideſt cuſtodis q
ſemineccẽ ſuo impoſito iumẽto ad ſtabulũ
eccľie reportauit: ꝛ locũ adommim qd̃ in/
terptatur ſanguinũ:qr multus i eo ſãguis
crebris latronũ fundebať icurſib⁹: ꝛ arbo
re3 ſiccomoꝝ zachei:ideſt bone penitẽtie
opa:quib⁹ cruẽta dudum ꝛ noxia rapinis
peccata calcabat:excelſumq3 dñm de ex
celſo ꝟtutu3 itnebať: ꝛ iux viã cecoꝝ loca
q receptis luminib⁹ vtriuſq3 ppli creden
tis in dñm ſacramẽta pmiſerãt. Ingreſſa
hierico vidit vrbẽ quã fũdauit ayel i aby
ram primogenito ſuo: ꝛ cuius portas po/
ſuit i ſegub nouiſſimo filioꝝ. Intuita ẽ ca
ſtra galgale: ꝛ aceruu3 pputioꝝ ꝛ ſecũde
circũciſionis miſteriũ: ꝛ duodeci3 lapides
q de iordanis alueo illuc trãſlati duodecĩ
apoſtoloꝝ fundamẽta firmauerãt: ꝛ fon/

te3 quondã legis ãmariſſimũ ꝛ ſterilẽ:quẽ
ver⁹ heliſeus ſua cõdiuit ſapiẽtia: ꝛ i dul/
corem vbertatẽq3 conuertit. Uix nox
trãſierat:feruẽtiſſimo eſtu venit ad iorda
nem: ꝛ ſtetit i ripa fluminis: ꝛ orto ſole:ſo/
lis iuſticie recordata ẽ: quõ i medio ior/
danis alueo ſicca ſacerdotes poſuerit ve
ſtigia: ꝛ ad Helie atq3 heliſei ipiũ ſtantib⁹
ex vtraq3 age:iter vnda pbuerit:pollutaſ
q3 diluuio aqs: ꝛ toti⁹ humãi gnis itcrfe
ctione maculatas:ſuo dñs mũdauerit ba
ptiſmate: Lõgũ ẽ ſi velis de valle achor
dicere:id ẽ tumuli atq3 turbaꝝ: i q̃ furtũ
ꝛ auaricia ꝯdẽnata eſt: ꝛ de bethel domo
dei:in qua ſup nudã humũ:nud⁹ ꝛ pauper
dormiuit Jacob: ꝛ poſito ſubt⁹ caput lapi
de:i Zacharia ſeptẽ oculos habere deſcri
biť. ꝛ in Eſaia lapis diciť angularis: vidit
ſcalã ad celũ vſq3 tẽdẽte3:i qua dñs deſu
per initebať: ꝛ aſcẽdẽtib⁹ porrigẽs manũ
ꝛ negligẽtes de ſublimi pcipitãs. Sepul/
chra q̃q3 i mõte effraim ieſu filij naue: et
eleazari filij aarõ ſacerdotis:a regiõe ve/
nerata ẽ:q̊ꝝ vn⁹ ꝯdit⁹ ẽ in tamnata ſeptẽ/
trionali pte mõtis gaaz:alter i galaath fi/
lii ſui fineẽs:ſatiſq3 mirata ẽ: q distribu/
tor poſſeſſionũ ſibi mõtana ꝛ aſpa delegiſ
ſet. Quid narrẽ de ſylo: in q̃ altare di/
ruptũ hodieq3 mõſtrať: ꝛ raptũ ſabinaꝝ a
tumulo trib⁹ beniaminiaca pcurrit. Trã
ſiuit ſichem:ñ vt pleriq3 errãter legunt ſy/
char:q̃ nũc neapolis appellať: ꝛ ex latere
mõtis garizim extructã:circa puteũ Ja/
cob itrauit eccľiam:ſup quã dñs reſidens
ſitiẽſq3 ꝛ eſuriẽs:ſamaritane fide ſatiat⁹ ẽ
q̃ quinq3 moſaycoꝝ voluminũ viris: ꝛ ſexto
quẽ ſe hr̃e iactabat errore doſithei ꝯreli/
cto: verũ meſſiã ꝛ veꝝ repit ſaluatorẽ. At
q3 ide diuertẽs: vidit duodeci3 patriar/
chaꝝ ſepulchra. ꝛ ſebaſten. i. ſamariã: q̃ in
honorẽ auguſti ab herode rege greco ſer/
mõe auguſta ẽ noiata: Ibi ſiti ſũt Heliſe⁹
ꝛ abdias ppheta: ꝛ q̊ maior nat⁹ iter mu/
lierũ nõ fuit baptiſta Joãnes: vbi multis
itremuit mirabilib⁹. Nãq3 cernebat de/
mões variis rugire cruciatib⁹: ꝛ añ ſepul
chra ſcõꝝ vlulare hoies luporu3 vocibus

latrare canum:fremere leonum: ſibilare
ſerpentiuʒ:mugire thaurorũ:alios rota/
re caput:⁊ poſt terguʒ terraʒ vertice tan
gere:ſuſpẽſiſqʒ pede feminis veſtes nõ d/
fluere in facieʒ. Miſerebatur omnium: ⁊
per ſingulos effuſis lachrymis:xp̃i clemẽ
tiaʒ precabatur:⁊ ſicut erat inualida:aſcẽ
dit pedibus monteʒ:in cuius duabus ſpe/
luncis: perſecutionis ⁊ famis tp̃e abdias
pph̃a centuʒ prophetas aluit pane ⁊ aq̃.
Hinc cito itinere percucurrit nazareʒ nu
triculaʒ domini:chanaan ⁊ capharnaum
ſignorũ ei⁹ familiares: lacuʒ thiberiadis
nauigante domino ſanctificatuʒ: ⁊ ſolitu/
dinẽ in qua multorũ populorũ milia pau
cis ſaturati ſũt panibus ⁊ de reliquijs na
ſcẽtiũ repleti ſũt cophini duodeci tribuũ
iſrael:aſcendebatq; monteʒ thabor:i quo
transfiguratus eſt dominus:aſpiciebat p̃
cul montes hermon ⁊ hermonijm: ⁊ cam/
pos latiſſimos galilee: in quibus ſiſara ⁊
omnis eius exercitus barach vincente p̃
ſtratus eſt. Torrens cyſon qui mediaʒ pla
nicieʒ diuidebat ⁊ oppidũ iuxta naym:in
quo vidue ſuſcitatus eſt filius:monſtraba
tur. Dies me prius q̃ ſermo deficiet ſi vo
luero cuncta percurrere: que Paula ve/
nerabilis fide incredibili peruagata eſt.
Tranſibo in egyptuʒ ⁊ in ſochot atqʒ apũ
fonteʒ ſampſon:queʒ de molari maxille
dente p̃duxit:ſubſiſtaʒ parũper ⁊ arẽtia
ora colluam vt refocillatus videam mo/
raſtiʒ ſepulchrũ quondã michee prophete
nunc eccleſiaʒ: ⁊ ex latere derelinquam
chorreos:getheos: mareſa idumeam ⁊ la/
chis:⁊ per harenas molliſſimas pergentiũ
veſtigia ſubtrahẽtes latãq; heremi vaſti/
tateʒ: veniaʒ ad egyptuʒ fluminʒ ſyor q̃ in
terpretatur turbidus:⁊ q̃nqʒ egypti trã
ſeaʒ ciuitates:que loquuntur lingua ca/
nadithidi ⁊ terraʒ geſſen ⁊ caneos in qui/
bus fecit deus mirabilia:⁊ vrbeʒ no: que
poſtea verſa eſt in alexandriaʒ: ⁊ oppidũ
domini nytriam in quo puriſſimo virtu/
tuʒ nitro: ſordes lauantur quottidie plu
rimorũ. Quod cũ vidiſſet occurrente ſi/
bi ſancto ⁊ venerabili epiſcopo Iſidoro

confeſſore: ⁊ turbis innumerabilibus mo
nachorum:e quibus multos ſacerdotalis
⁊ leuiticus ſublimabat gradus:letabatur
ad gloriã domini:ſed ſe idigneʒ tanto ho/
nore fatebatur. Quid ergo narrẽ:macha
rios:arſenios:ſerapiões:⁊ reliqua colum/
narũ xp̃i nomina? Cuius non intrauit cel
lulaʒ: quorũ non pedibus aduoluta eſt?
Per ſingulos ſanctos xp̃m ſe videre cre/
debat:⁊ quicquid i illos contulerat:contu
liſſe ſe in dñm letabatur. Mirus ardor ⁊
vix in femina credibilis fortitudo oblita
ſexus ⁊ fragilitatis corporee:iter tot milia
monachorũ cuʒ puellis ſuis habitare cu/
piebat:⁊ forſitan cunctis eã ſuſcipientib⁹
impetraſſet:niſi maius ſanctorũ locorũ
traxiſſet deſideriũ:atqʒ propter feruen/
tiſſimos eſtus de peluſio mayumaʒ naui/
gatione preueni[illegible]eſt:tanta velocitate re/
uerſa ẽ: vt aueʒ putares. Nec multo poſt
in ſanctaʒ bethleem manſura veniens per
petuo:anguſto per trienniũ manſit hoſpi
tio:donec extrueret cellulas ac monaſte
ria:⁊ diuerſoriũ peregrinorũ iuxta viã
conderet:in qua Maria ⁊ ioſeph hoſpiti/
um non inuenerant. Huc uſq; iter eius de
ſcriptuʒ eſt: quod multis virginib⁹ ⁊ filia
comite peragrauit. Nunc virtus eius la/
tius deſcribatur:que ipſius propria eſt in
qua exponenda deo iudice ac teſte: p̃teſtor
me nihil addere:nihil in maius extolle
re more laudantiũ:ſed ne reruʒ excedant
fideʒ:multa retrahere:⁊ ne apũ detracto
res:⁊ gemino ſemper dente rodẽtes finge
re putet: ⁊ corniceʒ eſopi alienis colorib⁹
adornare: que prima xp̃ianorum virtus
eſt:tanta ſe humilitate deiecit: vt qui eaʒ
videret ⁊ p̃ celebritate nominis videre ge
ſtiret:ip̃am eſſe non crederet:ſed ancilla/
rum vltimam. Et cum frequentibus cho
ris virginũ cingeretur:⁊ veſte ⁊ voce ⁊ ha
bitu ⁊ inceſſu:minima omnium erat:nũq̃
poſt viri morteʒ vſqʒ ad dieʒ dormitionis
ſue cum vllo comedit viro:q̃uis eum ſan
ctum ⁊ in pontificali ſciret culmine poſitũ
Balena niſi periclitans non adijt: mollia
etiam in grauiſſima febre lectuli ſtrata

nõ habuit: ſ; ſup duriſſimaʒ humum ſtra/
tis ciliciolis quieſcebat:ſi tamẽ illa quies
dicenda eſt. Que iugibus pene orationi/
bus dies nocteſqʒ iũgebat: illud implens
d̃ pſalterio. Lauabo per ſingulas noctes
lectuʒ meuʒ:lachrymis meis ſtratuʒ meũ
rigabo. In qua vt fontes crederes lachry
maruʒ:ita leuia peccata plangebat: vt il/
laʒ grauiſſimorũ criminuʒ crederes reaʒ.
Cũq; a nobis crebrius moneretur vt par
ceret oculis vt eos ſeruaret euãgelice le/
ctioni:aiebat. Turpanda eſt facies: quaʒ
contra dei preceptuʒ purpuriſſo ⁊ ceruſa
⁊ ſtibio depinxi: affligenduʒ eſt corp⁹ q̃d
multis vacauit delitijs.longus riſus per/
peti cõpenſandus eſt fletu:molia linthea
mina ⁊ ſerica precioſiſſima aſperitate ci
licij cõmutãda. Que viro ⁊ ſeculo placui:
nũc xp̃o placere d̃ſidero. Si inť tales tan
taſq; virtutes caſtitateʒ in illa voluero p̃/
dicare:ſuperfluus videar:in q̃ etiaʒ cũ ſe/
cularis eſſet.oĩum rome matronaruʒ exẽ
pluʒ fuit que ita ſe geſſit: vt nũq̃ de illa
etiaʒ maledicorũ quicq̃ auderet fame
confingere. Nihil animo eius clementius
nihil erga humiles blandius fuit. Nõ ap
petebat potentes nec tamẽ ſup̃bos ⁊ glo
rioſaʒ querentes:faſtidio deſpiciebat. Si
paupereʒ viderat:ſuſtentabat: ſi diuiteʒ:
ad bñfacienduʒ cohortabať. Liberalitas
ſola excedebat moduʒ:⁊ vſuras tribuens
euerſuram quoqʒ ſepe faciebat: vt nulli
ſtipeʒ rogantiuʒ denegaret. Fateor erro
reʒ meuʒ.cur in largiendo eſſet profuſior
arguebaʒ:illud proferens de apoſtolo:nõ
vt aliis refrigeriũ ſit: vobis autem tribu
latio:ſed ex equalitate in hoc tempore: vt
abundantia veſtra ſit ad illorum inopiaʒ.
Et hoc de euangelio ſaluatoris:qui habet
duas tunicas det alteraʒ non habenti:et
prouidenduʒ eſſe:ne q̃d libenter faceret:
ſemper facere non poſſet:multaqʒ huiuſ/
modi que illa mira verecũdia:⁊ ſermone
parciſſimo diſſoluebat:teſteʒ inuocãs do
minuʒ ſe p̃ illius noĩe cuncta facere:⁊ hoc
hr̃e voti vt mẽdicãs ip̃a moreretť: vt vnuʒ
nũmuʒ filie non dimitteret:⁊ i funere ſuo

alieno ſyndone inuolueretť. Ad extremum
iſerebat. Ego ſi petiero m̃ltos iueniam q̃
mihi tribuãt:mẽdicãs ſi a me nõ accep̃it:
q̃ ei poſſuʒ etiã de alieno tribuere ⁊ mor
tuus fuerit:a quo aĩa ei⁹ regretur? Ego
cautior i re familiari eſſe cupiebaʒ: ſ; illa
ardentior fide:toto ſaluatori aĩo iũgebať.
et paup̃em dñm paup̃ ſp̃ũ ſequebať: red/
dens ei q̃d acceparat: p̃ ip̃o pauper effecta.
Deniqʒ ↄſecuta eſt q̃d optabat: et i grãdi
ere alieno filiã dereliq̃t: q̃d huc uſqʒ d̃bẽs
nõ ſuis viribus: ſed xp̃i ſe fidit miſericor/
dia reddituraʒ. Solent plereqʒ matrona/
ruʒ bucinatoribus ſuis dona conferre:et
in paucos largitate p̃fuſa manum a cete
ris retrahere:q̃ illa oĩo carebat vitio. Ita
eni ſingulis ſuã pecuniã diuidebat: vt ſin
gulis neceſſariũ erat:nõ ad luxuriam:ſed
ad neceſſitateʒ. Nemo paup̃uʒ vacu⁹ re/
uerſus eſt. Q̃d obtinebat:nõ diuitiaꝝ ma
gnitudine:ſed prudentia diſpenſandi illud
ſemp̃ replicãs:beati miſericordes q̃m ipſi
miſericordiaʒ ↄſequẽť:⁊ ſicut aqua extin/
guit igneʒ:ita ⁊ elemoſina extinguit pec/
cata:⁊ facite vobis amicos de iniquo mã/
mona:q̃ vos recipiãt i eterna tabernacľa:
⁊ date elemoſynam:⁊ ecce oĩa munda ſũt
vobis:⁊ verba danielis regẽ nabuchodo
noſor p̃monentis: vt elemoſynis redime/
ret p̃ctã ſua. Nolebat i his lapidib⁹ pecu/
niaʒ effũdere:qui cũ terra ⁊ ſeculo tranſi
turi ſunt: ſed i viuis lapidibus q̃ voluunť
ſup terraʒ:de q̃b⁹ i apocalipſi Iohãnis ci/
uitas regis magni extruitur:quos i ſaphi
rũ ⁊ ſmaragdũ ⁊ ceteras geminas eẽ ver
tẽdos ſcriptura cõmemorat. Uex hec cõ
munia poſſũt eẽ cũ paucis:⁊ ſcit diabolus
nõ i ſũmo culmie v̄tutũ poſita: vnde loq̃ť
ad dñm poſt amiſſã Iob ſubſtantiaʒ: poſt
euerſam domũ:poſt liberos iterfectos:co
rium p̃ corio:⁊ oĩa q̃ habuerit hõ dabit p̃
aĩa ſua:ſed extende manũ tuã ⁊ tãge oſſa
⁊ carnes ei⁹:niſi i faciẽ benedixerit tibi.
Scim⁹ pleroſq; dediſſe elemoſynam:ſed
de proprio corpore nihil d̃diſſe: porexiſſe
egentibus manuʒ:ſed carnis voluptate ſu
peratos: dealbaſſe ea q̃ foris erãt:⁊ intus

plenos fuiſſe de oſſibus mortuoꝝ. At nõ
Paula talis: que tante cõtinentie fuit: vt
ꝓpe mẽſuraꝫ excederet: ⁊ debilitateꝫ cor
poris nimijs ieiunijs ac labore ↄtraheret
que exceptis feſtis dieb⁹: vix oleum in ci
bo caperet: vt ex hoc vno eſtimaret̃: quid
de vino ⁊ liquamine ⁊ piſcibus ⁊ lacte ac
melle ⁊ ouis: ⁊ reliquis que guſta ſuauis
ſunt iudicarit: in quibus ſumẽdis quidam ſe
abſtinentiſſimos putant: ⁊ ſi bis ventrem
ingurgitauerint: totaꝫ pudicitiam ſuſpicã
tur. Semꝑ virtutes ſequitur inuidia: feri
untq̧ ſũmos fulgura montes. Nec mirũ
ſi hoc de hominib⁹ loquar: cuꝫ etiam dñs
noſter phariſeoꝝ zelo ſit crucifixus: ⁊ oẽs
ſcĩ emulos habuerint: in paradiſo q̃ꝫ ſer/
pens fuerit: cuius inuidia mors introiuit
in orbẽ terraꝝ. Suſcitauerat ei dñs adad
q eam colaphizaret: ne ſe extolleret: ⁊ q̃ſi
quodã ſtimulo carnis ſepius admonebat:
ne magnitudine virtutum altius ſaperet:
aliarũq̧ vitijs feminarũ: ſe in excelſo cre/
deret cõſtitutã: Ego aiebã: liuori eſſe ce/
dendum: ⁊ dandum inſanie locum: qđ fe/
ciſſet iacob in fratre ſuo eſau: ⁊ Dauid ꝑ/
tinaciſſimo inimicorum Saul: quorum al
ter meſopotamiam fugerit: alter ſe alophi
lis tradiderit: malens hoſtibus q̃ꝫ inuidis
ſubiacere. At illa iuſte reſpondebat h̃ di/
cens. Si diabolus cõtra ſeruos dei ⁊ an/
cillas: non vbiq̧ pugnaret: ⁊ ad oĩa loca
fugientes precederet: ſi nõ ſcõꝝ locorum
amore retinerer ⁊ bethleem meam in al/
tera reperire poſſẽ parte terraꝝ. Cur enĩ
non patiẽtia liuores ſuperem? Cur nõ hu
militate frãgã ſupbiã: ⁊ ꝑcutienti maxillã al/
terã nõ offerã: dicẽte apl'o Paulo: vincite
ĩ bono malũ. Nõne apl'i gl'iabant̃: qñ pro
dño ſũt paſſi cõtumeliã? Nõne ipẽ ſalua
tor humiliauit ſe: formã ſui accipiẽs: ⁊ fa/
ct⁹ obediẽs pr̃i vſq̧ ad mortẽ mortẽ aũt
crucis: vt nos ſua paſſione ſaluaret? Job
niſi certaſſet ⁊ viciſſet in ꝑlio: non acce/
piſſet coronã iuſticie: nec audiuiſſet a dño
putaſne me tibi aliter locutũ q̃ꝫ vt appa/
reres iuſtus? Beati dicunt̃ in euãgelio: q
ꝑſecutioneꝫ patiunt̃ ꝓpter iuſticiã. Secu
ra ſit conſcientia q̧ non propter peccata
patiamur: ⁊ afflictio in ſeculo materia p̃/
miorum eſt. Si quãdo procacior fuiſſꝫ ini
micus: ⁊ vſq̧ ad verboruꝫ iurgia proſiluiſ/
ſet: illud pſalterij decantabat. Cum conſi/
ſteret peccator aduerſum me obmutui ⁊
ſilui a bonis. Et rurſum. Ego enĩ quaſi ſur/
dus non audiebam: ⁊ quaſi mut⁹ nõ ape/
riens os ſuum: ⁊ factus ſuꝫ quaſi homo nõ
audiens: nec habens in ore ſuo increpatio
nes. In tẽptationib⁹ vero: deuteronomij
verba voluebat. Temptat vos deus ve
ſter vt ſciat ſi diligitis dominum deuꝫ ve
ſtruꝫ ex toto corde veſtro ⁊ ex tota anima
veſtra. In tribulatiõib⁹ ⁊ anguſtijs Eſaie
replicabat eloquia. Qui ablactati eſtis a
lacte: qui abſtracti ab vbere: tribulatiõeꝫ
ſuper tribulationẽ expectate: ſpem ſuper
ſpem: adhuc puſillum propter maliciam la
biorum: propter linguam malignã. Et ſcri
pture teſtimonium in conſolationem ſuaꝫ
diſſerebat ablactorum eſſe: ⁊ eorum qui
ad virilẽ etatẽ ꝑueniſſẽt: tribulationẽ ſup
tribulationẽ ſuſtinere: vt ſpẽ ſup ſpẽ mere
rẽtur accipere: ſciẽtes quoniã tribulatio
patientiam operatur: patientia probatio/
nẽ: probatio ſpem ſpes autem non confun
dit: ⁊ q̧ ſi is qui foris eſt noſter homo cor/
rumpitur: ille qui intus eſt innouetur: ⁊ i/
preſentiarum momẽtaneum ⁊ leue tribu
lationis noſtre: eterne glorie pondus ope/
retur in nobis: non aſpicientibus que vi/
dentur: ſꝫ que non videntur. Que enim vi
dentur: temporalia ſunt: que autem nõ vi
dentur eterna. Nec longum fore tempus
etiam ſi humane impatientie tardum eſſe
videatur: quin dei ſtatim ſequatur auxili/
um dicentis. Tempore opportuno exau/
diui te: ⁊ in die ſalutis auxiliatus ſum tui.
Nec doloſa labia ⁊ linguas iniquorum eẽ
metuendas: tñ domino adiutore letemur:
⁊ ipm̃ audire debeamus monentem: ꝑ pa
tientiam veſtram poſſidebitis animas ve
ſtras: ⁊ non ſunt condigne paſſiones hui⁹
temporis ad futuram gloriam que reuela
bitur in nobis. Et alibi. Patienter agam⁹
in omnibus que accidunt nobis. Patiens

enim vir: multus prudentia: qui enim pu/
ſillanimis eſt vehementer inſipiens eſt.
Item i laboribus ⁊ crebra infirmitate di/
cebat: Quando infirmor: tunc fortior ſuꝫ.
⁊ habemus theſaurum iſtum in vaſis ficti
libus donec mortale hoc induat immorta
litatẽ: ⁊ corruptiuũ hoc veſtiat ĩcorruptio/
nẽ. Et iteꝝ: ſicut abũdãt paſſiões xp̃i ĩ no/
bis: ita ꝑ xp̃m abũdat ↄſolatio. Ac dicite
vt ſocij paſſionũ eſtis. ita et ↄſolatiõis eri/
tis. In merore cãtabat. Quare triſtis es
aĩa mea: ⁊ q̃re ↄturbas me. Spa in deũ
qm̃ adhuc ↄfitebor illi ſalutare vult⁹ mei ⁊
de me⁹. In ꝑiculis loq̃bat̃. Qui vult vẽi/
re poſt me: abneget ſemetipm̃ ⁊ tollat cru
cem ſuam quotidie: ⁊ ſequatur me. Et ite
rum. Qui voluerit animam ſuam ſaluã fa
cere: perdet eam: ⁊ qui perdiderit aĩam ſu
am propter me: ſaluam eam faciet. Quã/
do diſpendia rei familiaris ⁊ euerſio toti⁹
patrimonij nunciabatur: aiebat. Quid.n.
prodeſt homini ſi totum mundum lucrife/
cerit: ⁊ animam ſuam dãnum habuerit?
Aut quam dabit homo commutationem
pro anima ſua? Nudus exiui đ vtero ma
tris mee: nudus ⁊ redeã. Sicut placuit do
mino ita factum eſt: ſic nomen domini be
nedictum. Et illud. Nolite diligere mun/
dum: neq̧ ea que in mundo ſunt: quoniaꝫ
omne quod in mundo eſt: deſiderium car/
nis eſt: ⁊ concupiſcentia oculorum ⁊ ſuper
bia vite huius que non eſt ex parte. ſed de
mundo eſt ⁊ mundus tranſibit ⁊ concupi/
ſcentia eius. Scio enim ſcriptas infirmita
tes grauiſſimas liberorum: ⁊ maxime to/
xotij ſui quem plurimuꝫ diligebat: cumq̧
illud virtute cõpleſſet: turbata ſum ⁊ non
ſum locuta: in hec verba prorupit. Qui
amat filium aut filiaꝫ ſuper me: non ẽ me
dignus. Et orans ad dominuꝫ loquebat̃.
poſſide filios mortificatorum qui pro te
quotidie mortificant corpora ſua. Noui
ſuſurronem quendam quod genus homi/
num vel pernicioſum eſt: quaſi beniuoluꝫ
nunciaſſe: q̧ pro nimio feruore virtutum
quibuſdam videretur inſana: ⁊ cerebrum
illius diceret confouendũ: Cui illa reſpon
dit. Theatrum facti ſumus mundo. ⁊ ãge
lis ⁊ hominibus. Nos ſtulti propter xp̃m.
ſed ſtultum dei ſapientius eſt hominibus.
Unde ⁊ ſaluator loqtur ad patrem: tu ſcis
inſipientiam meam: quem in euangelio ⁊
propinqui quaſi mentis impotẽ ligare cu
piebant: ⁊ aduerſarij ſugillabant dicẽtes:
demoniũ habet ⁊ ſamaritan⁹ eſt: ⁊ in beel
zebub principe demonioruꝫ eijcit demo
nia. Sed nos audiamus apl'm cohortãteꝫ
hec eſt gloria noſtra teſtimoniũ conſcien/
tie noſtre: quoniaꝫ in ſanctitate ⁊ ſinceríta
te ⁊ gratia dei conuerſati ſumus ĩ hoc mũ
do: ⁊ dominum dicenteꝫ ad apl'os. Ideo
mundus vos odit: quia non eſtis de mun
do: Si enĩ eſſetis de mundo: amaret vtiq̧
mundus quod ſuum erat. Et ad ipſum do
minum verba vertebat dicẽs. Tu noſti
cordis abſcõdita: ⁊ hec omnia venerũt ſu
per nos: ⁊ nõ ſumus obliti tui: nec inique
egimus in teſtamentum tuum: nec auer/
ſuꝫ eſt retrorſuꝫ cor noſtrũ. Et propter te
mortificamur tota die. ⁊ reputati ſumus
vt oues occiſionis: ſꝫ dñs auxiliator me/
us: nõ timebo qđ faciat mihi homo. Legi
eniꝫ. fili honora dñm ⁊ ↄfortaberis: ⁊ ex/
tra deũ nulluꝫ metueris. His ⁊ talib⁹ te/
ſtimonijs quaſi armatura xp̃i: ⁊ aduerſus
quideꝫ omnia vitia: ſꝫ p̃cipue inſtruebat
ſe cõtra inuidiã ſeuientem: ⁊ patiendo in/
iurias furorẽ rabidi pectoris mitigabat:
Deniq̧ vſq̧ ad diẽ mortis ⁊ huius patiẽ
tia ⁊ aliorum zelus omnibus patuit: qui
ſuum rodit auctorẽ: ⁊ dũ emulum ledere
nititur: in ſemetipſum proprio furore ba/
cchatur. Dicam ⁊ de ordine mõaſterij: quo
modo ſanctorum continentiam in ſuum
converteret lucrum. Seminabat carna/
lia: vt meteret ſpiritualia: dabat terre/
na: vt celeſtia tolleret. predia concedebat
vt pro his eterna mutaret. Poſt virorꝫ
monaſterium qđ viris tradiderat guber/
nanduꝫ: plures virgines quas e diuerſis
prouinciis congregarat: tam nobiles q̃ꝫ
medij ⁊ infimi generis in tres turmas mo
nachoꝝ diuiſit ita duntaxat: vt in opere
⁊ cibo ſeparate: in pſalmis ⁊ orationibus

ſungerentur. Poſt alleluia cantatū q̊ ſi
gno vocabant̄ ad collectaꝫ: nulli reſidere
licitū erat: ſed ꝓma vel inter primas veni
ens: ceteras operiebatur: pudore ⁊ exem
plo ad laborem eas ꝓuocans nō terrore
Mane hora tertia. ſexta. nona. veſpera.
noctis media: per ordinē pſalteriuꝫ cane
bant: nec licebat cuiq̄ʒ ſororum ignorare
pſalmos: necnon de ſcripturis ſanctis ali
quid quottidie diſcere. Die tamē domini/
co ad eccleſiam procedebant: ex cuius ha
bitabant latere: ⁊ vnum quodqꝫ agmen
matrem propriam ſequebat̄. Atq̄ʒ ide pa
riter reuertentes. Inſtabant operi diſtri/
buto: ⁊ vl' ſibi: vel ceteris indumēta facie
bant. Si q̄ erat nobilis: non permittebat̄
nec de domo ſua habere comitem: nec ve
terum actuum memor: ⁊ laſciuientis in
fantia errorem fabricaret antiquum: et
crebra confabulatione renouaret. Unus
omniū habitus: lintheamine ad tergēdas
ſolum manus vtebant̄. A viris tanta ſe/
paratio vt a ſpadonibus quoqꝫ eas ſeiū/
geret: nec vllam daret occaſioneꝫ lingue
maledice. que ſanctos carpere ſolita ē: in
ſolatiū delinquendi. Siqua ꝟo vel tardi
or erat: vel nō inueniebatur ad pſalmos:
⁊ in opere pigrior: varijs eam modis ag/
grediebatur: Si erat iracūda blādityjs: ſi
patiens in correptiōe: illud apoſtoli imi/
tans. Quid vultis ī virga veniaꝫ ad vos
an in ſpiritu lenitatis ⁊ māſuetudinis? Ex
cepto victu atqꝫ veſtitu nullā habere qd̄
rei patiebatur: dicente paulo. Habentes
victū ⁊ veſtitū his contenti ſumꝰ: ne ꝯſu/
etudine plus habendi preberet locū aua/
ricie: que nullis expletur opibꝰ. ⁊ quāto
plus habuerit: plus requirit. ⁊ neqꝫ copia
neqꝫ inopia minuitur. Iurgātes inter ſe
ſermone blandiſſimo federabat laſciuien
tem adoleſcentularuꝫ carneꝫ. crebris ac
duplicatis frangebat ieiuniis: malēs eas
ſtomachum dolere q̄ʒ menteꝫ. Si vidiſſet
aliquā cōptiorē ꝯtractione frontis: ⁊ vul
tus triſticia arguebat errātē: dicēs mū.. ꝛi/
ciaꝫ corporis atqꝫ veſtitus anime eē imū/
diciā: ⁊ turpe verbū atqꝫ laſciuū nūq̄ʒ vir/
gineo ore ꝓferēdū: qbus ſignis libidino/
ſus animus oñditur: ⁊ ꝑ exteriorē hoīem:
interioris hoīs vitia demōſtrātur. Quam
linguoſaꝫ ⁊ garrulā ⁊ ꝓcacē riſu rixiſqꝫ ꝑ
ſpexerat delectari: ⁊ ſepiꝰ cōmonitā nolle
cōuerti: inter vltimas ⁊ extra ꝯuētū ſoro
ruꝫ ad fores triclinii orare faciebat ⁊ ſepa
tiꝫ cibū capere: vt quā obiurgatio nō cor
rexerat: pudor emēdaret. Furtuꝫ quaſi
ſacrilegiū deteſtabat̄: ⁊ qd̄ inter ſeculi ho/
mines vel leue putatur vel nihil: hoc ī mo
naſteriis grauiſſimū dicebat eſſe delictū.
Quid memorē clementiaꝫ ⁊ ſedulitatem
in egrotantes quos miris obſequiis ⁊ mi/
niſteriis cōuouebat. Cumq̄ʒ aliis lāguēti/
bus large preberet omnia: ⁊ eſum quoqꝫ
exhiberet carniū: ſi quādo ipſa egrotaſſꝫ
ſibi nō indulgebat: ⁊ ī eo īequalis videba
tur. q̄ in aliis clemētiaꝫ: in ſe duriciā cō/
mutabat. Nulla iuuenū puellarū ſano et
vegeto corpore tante ſe dederat cōtinen
tie: quāto ipſa fracto ⁊ ſenili debilitatoqꝫ
corpuſculo. Fateor in hac re ꝑtinacior fu
it. vt ſibi nō parceret: vt nulli crederet ad
monenti. Referā quod expertus ſū. Mē
ſe iulio feruentiſſimis eſtibus: incidit in ar
dorē febris: ⁊ poſt deſperationem cuꝫ dei
miſericordia reſpiraſſet ⁊ medici ſuade/
rent ob refectionē corporis vino opus eē
tenui ac paruo: ne aquā bibens in hydro/
pen verteretur: ⁊ ego clam beatū papam
epiphaniū rogarē vt eā moneret imo cō/
pelleret vinū bibere: vt erat prudens et
ſolertis ingenii: ſtatiꝫ ſenſit inſidias: ⁊ ſub
ridens meū eſſe quod ille diceret intima/
uit. Quid plura? Cuꝫ beatus pōtifex poſt
multa hortamēta exiſſet foras: querenti
mihi quid egiſſet: reſpondit. Tantū ꝓfeci
vt ſeni homini pene ſuaſerit: ne vinū bibā
Hec refero nō qd̄ icōſiderāter ⁊ vltra vi
res ſūpta onera ꝓbem: monēte ſcriptura.
Super te onus ne leuaueris: ſꝫ qd̄ mētis
eiꝰ feruorē ⁊ ꝺſideriū fidelis aīe: ex hac q̄ꝫ
ꝓbare velī ꝑſeuerātia dicētis. Sitiuit in
te aīa mea: q̄ʒ mľtipľr tibi ⁊ caro mea. Dif
ficile ē modū tenere ī oībꝰ. Et vere iuxta
phōꝝ ſentētiā. meſotes: aretes. yperbo/

lai. kakiā qd̄ nos breui ſētētiola exꝓmere
poſſumus: ne quid nimis. Que in cōtem/
ptu ciboruꝫ tantam habebat pertinaciā: ī
luctu mitis erat ⁊ ſuoꝝ mortibus frange/
batur: maxime liberoꝝ. Nā in viri ⁊ filio/
ruꝫ dormitione ſemꝑ ꝑiclitata eſt: ⁊ cū os
ſtomachūqꝫ ſignaret: ⁊ m̄ris doloreꝫ cru/
cis niteret̄ īpreſſione linire: ſuꝑabatur af/
fectu: ⁊ credulaꝫ menteꝫ parentis viſcera
conſternabāt: animoq̄ʒ vincēs fragilitate
corporis vincebat̄. Quod ſemel languor
arripiēs lōgo tempore poſſidebat: vt ⁊ no
bis inquietudinē ⁊ ſibi diſcrimē afferret.
In quo illa letabat̄ per momēta cōmemo
rans: miſer ego homo: qs me liberabit de
corpore mortis huiꝰ? Dicat prudēs lector
pro laudibus me vituperationē ſcribere.
Teſtor iħꝫ: cui ⁊ illa ſeruiuit: ⁊ ego ſerui/
re cupio: me ī vtrāqꝫ parteꝫ nihil fingere.
ſed q̄ſi xp̄ianū de xp̄iana que ſunt vera ꝓ
ferre: idē hyſtoriā ſcribere: non panegeri/
cū ⁊ illiꝰ vitia alioꝝ eē ꝟtutes. Uitia loq̄r
ſm̄ animū meū: ⁊ omniū fratruꝫ ac ſoroꝝ
ꝺſideriꝫ q illaꝫ diligimꝰ ⁊ abſentē q̄rimꝰ:
ceteꝝ illa īpleuit curſū ſuū. fidēqꝫ ſuauit.
⁊ nūc fruit̄ corona iuſticie. ita ⁊ vidimus ī
ciuitate dn̄i ꝟtutū: ī ciuitate dei nr̄i. O be
ata reꝝ ꝯmutatio. Fleuit vt ſēꝑ rideret:
deſpexit lacꝰ contritos. vt fonteꝫ domini
reperiret.. Ueſtita eſt cilitio vt nunc albis
veſtibus vteretur ⁊ diceret. Sciſiſti
ſaccum meum: ⁊ induiſti me leticia. Cine
rem ſicut panē māducauit: ⁊ potionē ſuaꝫ
cū fletu miſcebat: dicēs. Fuerūt mihi la/
chryme mee panes die ac nocte: vt in eter
nū pane angeloꝝ veſcereť ⁊ caneret. Gu/
ſtate ⁊ videte q̄m ſuauis ē dn̄s: ⁊ eructa/
uit cor meū verbum bonum dico ego ope
ra mea regi: ⁊ Eſaie: imo dn̄i ꝑ Eſaiam in
ſe cerneret ꝟba ꝯpleri: ecce q ſeruiunt mi
hi māducabunt vos autem eſurietis: ecce
ſerui mei bibunt: vos aūt ſitietis: ecce qui
ſeruiunt mihi letabunt̄: vos aūt cōfunde/
mini: ecce q ſeruiunt mihi exultabūt ī gau
dio: vos aūt clamabitis ob dolorē cordis
⁊ ꝓpter ꝯtritionē ſpūs vlulabitis. Dixe: aꝫ
lacus eam ſemꝑ fugiſſe cōtritos vt fonteꝫ
dn̄i reꝑiret: vt poſſet leta cantare: ſicut de
ſiderat ceruus ad fontes aquarum: ita de
ſiderat aīa mea ad te deꝰ: qn̄ veniam ⁊ ap
parebo ante facieꝫ dei? Tangaꝫ ergo bre
uiter quomodo hereticoꝝ cenoſos deui/
tauerit lacus: ⁊ hos inſtar habuerit ethni/
corum. Quidā veterator calidus atq̄ʒ vt
ſibi videbat̄: doctus ac ſciolus: me neſciē/
te cepit ei ꝓponere queſtiones ⁊ dicere.
Quid peccauit īfans vt a demone corripi
at? In qua etate reſurrecturi ſumꝰ ī ipa q̄
morimur? Ergo nutricibus opus erit. Si
ī altera: nequaq̄ʒ erit reſurrectio mortuo
rū: ſed tranſformatio ī alios. Diuerſitas q̄ꝫ
ſexus maris ac femine: erit an non erit?
ſi erit ſequentur ⁊ nuptie ⁊ concubitus et
generatio. Si nō erit: ſublata diuerſitate
ſexus: eadē corpora nō reſurgunt. aggra/
uat eniꝫ terrena habitatio ſenſū multa co
gitantē: ſꝫ tenua ⁊ ſpiritalia dicent e apo/
ſtolo: ſeminat̄ corpꝰ aīale ⁊ re ſurget corpꝰ
ſpirituale. Ex quibus oībus probare cu/
piebat rationales creaturas ob quedam
vitia: ⁊ antiqua peccata in corpora eē di/
lapſas ⁊ ꝓ diuerſitate ac meritis pctōꝝ ta
li vl' tali ꝯditiōe gnāri: vt vel corpoꝝ ſa/
nitate gauderēt ⁊ parētū diuitiis ac nobi
litate vel ī morbidas carnes ⁊ domos in/
opuꝫ veniētes: penas priſtinoꝝ luerēt de/
lictoꝝ ⁊ preſenti ſeculo atqꝫ corporibꝰ q̄ſi
carcere clauderentur. Quod cū audiſſet
⁊ ad me rettuliſſet: indicans hominē mihi
q̄ʒ incubuiſſet neceſſitas: nequiſſime vi/
pere ac mortifere beſtie reſiſtendi: de qbꝰ
pſalmiſta cōmemorat dicens: ne tradas
beſtiis aīas confitentes tibi: ⁊ increpa do
mine beſtias calami: qui ſcribentes iniq̄/
tatem: loquuntur contra dominuꝫ mēda
cium: ⁊ eleuant in excelſum os ſuuꝫ con/
ueni homineꝫ ⁊ orationibus eius quā de/
cipere nitebatur: breui interrogatiōe con
cluſi: vtruꝫ crederet futuraꝫ reſurrectio/
nem mortuoruꝫ an non? Qui cum crede/
re ſe reſpondiſſet: intuli. Eadem reſurgēt
corpora: an altera? Cūq̄ʒ dixiſſet eadē ſci
ſcitatꝰ ſum. In eodem ſexu: an in altero?
Ad iterrogata reticēti: ⁊ īſtar colubri huc

atqꝫ illuc transferenti caput ne ferireť qa
inquã taceas: ego mihi ꝓ te respondebo et
consequentia inferaꝫ. Si nõ resurget mu
lier vt mulier: neqꝫ masculus vt mascul⁹
non erit resurrectio mortuorum: quia se/
xus membra habet: membra vero totum
corpus efficiũt. Si autē sexus ⁊ mēbra
non fuerint: vbi erit resurrectio mortuo/
ruꝫ que sine sexu non cõstat ⁊ membris?
Porro si corporuꝫ non erit resurrectio: ne
quaꝙ̃ erit resurrectio mortuorum. Sed
⁊ illud quod nuptiis obiicis. Si eadē mē/
bra fuerit sequi nuptias: a saluatore dis/
soluitur. Erratis: nescientes scripturas
neqꝫ virtutē dei: In resurrectione enim
mortuorum neqꝫ nubent neqꝫ nubentur.
sed erunt similes angelis. Ubi dicitur nõ
nubent neqꝫ nubentur: sexuuꝫ diuersitas
demonstratur. Nemo eniꝫ de ligno ⁊ la/
pide dicit: non nubent neqꝫ nubētur: que
naturam nubendi non habent: sed de his
que possunt nubere: ex christi gratia ac
virtute non nubũt. Quod si opposueris. quo
modo erimus similes angelis: cũ inter an
gelos non sit masculus nec femina: breui/
ter asculta. Non substantiaꝫ nobis ange/
lorum sed conuersationeꝫ ⁊ beatitudineꝫ
repromittit: quõ ⁊ Joannes baptista an/
teꝙ̃ decollaretur: angelus appellatus est
⁊ omnes sancti ac virgines dei etiã ĩ isto
seculo vitã ĩ se exprimunt angelorũ. Qñ
enĩ diciť eritis similes angelis: similitudo
ꝓmittitur nõ natura mutatur. Simulqꝫ
responde. Quõ illud interpreteris qđ tho/
mas dñi resurgentis palpauerit manus ⁊
viderit latus lancea vulneratũ: ⁊ petrus
in littore dñm stãteꝫ cõspexit: ⁊ fauuꝫ mel
lis ac parteꝫ assi piscis comedētem? Qui
stabat habebat profecto pedes: qui mon/
strauit latus vulneratũ: vtiqꝫ ⁊ ventrem
⁊ pectus habuit: sine quibus nõ sunt late/
ra ventri ⁊ pectori coherentia. Qui locu/
tus est: lingua ⁊ palato ac dētibus loque/
batur. Sicut eniꝫ plectrũ cordis: ita ⁊ lin/
gua illiditur dentibus ⁊ vocalē reddit so
nũ. Cuius palpate sunt man⁹: consequen/
ter ⁊ brachia habuit. Cũ igiť oĩa membra

habuisse dicatur: necesse est vt totuꝫ cor/
pus habuerit: quod conficitur ex mēbris
nõ vtiqꝫ femineũ sed virile: idest eiusdem
sexus in quo mortuuꝫ est. Quod si obtēderis
ergo ⁊ nos post resurrectionē comedem⁹
⁊ quomodo clausis ingressus ē ianuis cõ/
tra naturam pinguiũ ⁊ solidoruꝫ corporũ
audies. Noli propter cibum resurrectio
nis fidem in calumniam trahere. Nam et
archisynagogi filie suscitate: iussit iesus ci
bum dari: ⁊ lazarus quadriduanus mor/
tuus cuꝫ ipso scribitur iniisse conuiuiuꝫ: ne
resurrectio eoruꝫ fantasma putareť. Sin
autē quia clausis ingressus ē ianuis: ⁊ ic/
circo spiritale ⁊ ethereuꝫ corpus niteris
approbare. ergo ⁊ anteꝙ̃ pateretur qr cõ
tra naturaꝫ grauiuꝫ corpoꝝ sup mare am
bulauit: ⁊ spiritale corpus habuit: ⁊ aplš
petrus qui ⁊ ipse super aquas pendulo in/
cessit gradu: spiritale corpus habuisse cre/
dendus est: cũ potētia magis ⁊ virt⁹ ostē/
datur dei qñ fit aliquid cõtra naturaꝫ. Et
vt scias ĩ signoꝝ magnitudine nõ nature
mutationeꝫ sed dei omnipotētiã demon/
strare qui ambulat fide: cepit infidelita/
te mergi: nisi eũ man⁹ dñi subleuasset di/
cētis: quare dubitasti modice fidei? Mi/
ror autē te obdurare frontē loquēte dño
infer digitũ tuũ huc ⁊ tãge manus meas
⁊ porrige manũ tuã ⁊ mitte in latus meuꝫ
⁊ noli eē ĩcredul⁹ ſꝫ fidelis. Et alibi. Uide
te man⁹ meas ⁊ pedes meos: qa egoipse
suꝫ. Palpate ⁊ videte: qa spiritus carnē ⁊
ossa nõ hēt: sicut me videtis habere. Et
cũ hoc dixisset. ondit eis manus ⁊ pedes
Ossa audis ⁊ carnē ⁊ pedes ⁊ manus: et
globos mihi stoycoꝝ atqꝫ aeria quedam
deliramēta confingis. Porro si queris
cur ĩfans a demone corripiať q peccata
nõ hũit aut in qua etate resurrecturi su/
mus cũ diuersa moriamur ingꝰte suscipies
Judicia tua abyssus multa ⁊ ꝓfunda alti
tudo diuitiaꝝ sapiētie ⁊ sciētie dei: qꝫ in/
scrutabilia testimõia eius ⁊ iuestigabiles
vie eius. Quis eniꝫ cognouit sensuꝫ dñi:
aut qs ꝯsiliarius ei⁹ fuit? Etatũ autē diuer
sitas nõ mutat corporũ varietatem. Cum

enĩ corpora nostra quotidie fluant. ⁊ aut
crescant aut decrescant: ergo tot erimus
homines quot q̃tidie cõmutamini. Aut
alius fui cuꝫ deceꝫ annoꝝ esseꝫ: alius cuꝫ
quinquaginta: alius cũ iaꝫ toto cano ca/
pite sum. Igitur iuxta ecclesiaꝝ traditio
nes ⁊ apostolũ pauluꝫ illud est responden
duꝫ quod in viruꝫ perfectuꝫ ⁊ ĩ mensurã
plenitudinis xp̃i resurrecturi sumus: in
qua etate ⁊ adam conditum iudei autu/
mant: ⁊ dominum saluatorem legimus re
surrexisse: ⁊ multa alia que de vtroqꝫ te/
stamento ĩ suffocatione heretici ꝓtuli. Ex
quo die ita cepit hominē detestari: ⁊ oēs
qui eiusdem dogmatis erant: vt eos voce
publica hostes dñi ꝓclamaret. Hec dixi.
non vt breuiter heresim ꝯfutarē: cui mul
tis voluminibus respondenduꝫ est: sed vt
fideꝫ tante femine ostenderē. que maluit
inimicitias hominũ subire ꝑpetuas: q̃ꝫ dĩ
offensaꝫ amicitijs noxiis prouocare. Dicã
ergo vt ceperã nihil ingenio eius docili⁹
fuit: tarda erat ad loquendum: ⁊ velox ad
audienduꝫ: memor illius p̃cepti: audi isrľ
⁊ tace. Scripturas sãctas tenebat memo
riter: ⁊ cum amaret hystoriã: ⁊ illud verita
tis diceret fundamentũ: magis sequebať
ĩtelligentiã spũaleꝫ ⁊ hoc culmine edifica
tioneꝫ anime protegebat. Deniqꝫ cõpulit
me vt vetus ⁊ nouuꝫ testamentũ: cũ filia
me dissererēte plegereꝫ. Quod propter ve
recũdiam negans: ꝓpter assiduitatem ⁊
crebras eius postulationes prestiti: vt do
cerem quod didiceraꝫ: non a memetipso.
id ē a p̃sumptionis pessimo preceptore: ſꝫ
ab illustris ecclesie viris. Sicubi hesitabã
⁊ nescire me ĩgenue ꝯfitebar: nequaꝙ̃ vo
lebat mihi acquiescere: sed iugi interroga
tione cogebat. vt e multis variisqꝫ senten
tiis: que mihi videreť ꝓbabiliora indica
rem. Loquar ⁊ aliud: qđ forsitan emulis
videatur incredulũ. Hebream linguam
quaꝫ ego ab adolescētia multo labore ac
sudore ex parte didici: ⁊ infatigabili medi
tatione non desero: ne ipse ab ea deserar:
discere voluit: ⁊ ꝯsecuta ē: ita vt psalmos
hebraice cantaret: ⁊ sermoneꝫ absqꝫ vlla

latine ligue proprietate resonaret. Quod
quideꝫ vsqꝫ hodie in sancta filia eius custo
dio cernimus: que ita semper adhesit ma
tri. ⁊ eius obediuit ĩperio: vt nunꝙ̃ absqꝫ
ea cubaret: nunꝙ̃ procederet: nunꝙ̃ cibũ
caperet: ne vnum quidem nũmum habe/
ret potestatis sue: sed ⁊ paternaꝫ ⁊ mater
nam substantiolaꝫ a matre distribuit pau
perib⁹: ⁊ pietatē ĩ parēte: hereditatē max
mã ⁊ diuitias crederet. Nõ dheo silentio
p̃terire: quãto exultauerit gaudio qꝫ pau
lam neptem suam leta ex toxotio genitã
ĩmo voto ⁊ future virginitatis repromis/
sione conceptam audierat ĩ cunis ⁊ crepi/
taculis balbutiente lingua alleluia canta
re: auieꝙ̃ ⁊ amice nomine dimidiatis ver
bis frangere. In hoc solo patrie desideriũ
habuit: vt filium: nurũ ⁊ neptem renunci/
are seculo xp̃oqꝫ seruire cognosceret: qđ
⁊ impetrauit ex parte. Naꝫ neptis xp̃i flã
meo seruatur: nurus eterne se tradens pu
dicitie: socrus opera fide ⁊ elemosynis seq
tur: romeqꝫ conatur exprimere: quod hie
rosolymis illa compleuit. Quid agis aĩa?
Cur ad morteꝫ eius venire formidas? Jã
dudum ꝓlixior liber cuditur: duꝫ timem⁹
ad vltima peruenire quasi tacentibus no
bis ⁊ in laudibus illius occupatis: differri
possit occubitus. Hucusqꝫ prosperis naui
gauim⁹ ventis: ⁊ crispãtia maris equora
labens carina sulcauit. nũc scopulis ĩcur/
rit oratio: ⁊ tumescentib⁹ fluctuũ mõtib⁹
p̃sens vtriusqꝫ monasterij ĩtentať naufra
giuꝫ: ita vt cogamur dicere: p̃ceptor sal/
ua nos. perimus. Et illud. Exurge: vt qđ
dormis domine? Quis enim possit siccis
oculis Paulaꝫ narrare morientē? In gra
uissimam inualitudinem: immo quod op
tabat: inuenit: vt nos desereret ⁊ domino
plenius iungeretur. In quo languore eu
stochii filie ꝓbata semper in matre pietas
⁊ magis ab omnib⁹ cõprobata ē. Ipa assi/
dere lectulo flabellũ tenere: sustētare ca/
put. puluillũ supponere. fricare pedes: ma
nus stomachũꝙ̃ confouere: mollia strata
componere: aquam calidam temperare
mappulam apponere. omnium ancillaruꝫ

preuenire officia: ⁊ quicquid alia feciſſet
de ſua mercede putaret ſubtractuꝫ. Qui
bus illa precibus: quibus illa lamentis ⁊
gemitu: inter iacentem matrem ⁊ ſpecuꝫ
domini diſcurrit: ne priuaretur tanto con
tubernio: ne illa abſente viueret: vt eodē
feretro potiretur. Sed o mortaliuꝫ fragi
litas ⁊ caduca natura: ⁊ niſi xp̄i fides nos
extollat ad celum ⁊ eternitas anime pro/
mittatur: cum beſtijs ⁊ iumentis vna con
ditio eſt corporum: idem occubitus iuſto
⁊ iniuſto: bono ⁊ malo: mundo ⁊ immūdo:
ſacrificanti ⁊ nō ſacrificanti ſicut bonus
ita ⁊ qui peccat: ſicut qui iurat: ſic ⁊ is qui
iuramentuꝫ metuit: ſimiliter ⁊ homines ⁊
iumenta in fauillam ⁊ cinerem diſſoluun
tur. Quid diu differo: ⁊ dolorem meum ī
aliis inmorando facio longiorem. Senti
ebat prudentiſſima feminarū adeſſe mor
teꝫ: ⁊ frigente alia parte corporis atqꝫ mē
brorum ſolum anime teporem in ſancto
⁊ ſacro pectore palpitare: ⁊ nihilominus
quaſi ad ſuos pergeret, alienoſqꝫ deſpice/
ret: illos verſiculos ſuſpirabat: domine
dilexi decorem domus tue: ⁊ locum habi
tationis glorie tue: ⁊ q̄ꝫ dilecta tabernacu
la tua domine virtutuꝫ: concupiſcit ⁊ defi
cit anima mea in atria domini. Iteꝫ. Ele/
gi abiectus eſſe in domo dei mei: magiſqꝫ
habitare in tabernaculis peccatoꝝ. Cūqꝫ
a me īterrogaretur cur taceret: cur nollet
reſpōdere īclamanti: an doleret aliquid:
greco ſermone reſpōdit. Nihil habere mo
leſtie. ſed omnia quieta ⁊ tranquilla reſpi
cere. Poſt hec obmutuit: ⁊ clauſis oculis
quaſi humana deſpiceret: vſqꝫ ad expira
tioneꝫ anime: eoſdem repetebat verſicu/
los: vix ⁊ aure appoſita quod dicebat au
dire poſſemus: digitūqꝫ ad os tenens: cru
cis ſignum pingebat in labiis. Defecerat
ſpiritus ⁊ anhelabat in mortem. animaqꝫ
erumpere geſtiens ipſum ſtridorem quo
mortaliuꝫ vita finitur in laudes domini
conuertebat. Aderant hieroſolimorum ⁊
aliarum vrbium epiſcopi ⁊ ſacerdotes in
ferioris gradus: ac leuitarum innumera
bilis multitudo: omne monaſteriuꝫ virgi/
num: ⁊ monachorum chori repleuerunt.
Statimqꝫ audiuit ſponſum vocanteꝫ. ſur
ge veni proxima mea: ſpecioſa mea: colū
ba mea: quoniaꝫ ecce hyems tranſijt: plu
uia abijt. ſibi leta reſpondit. Flores viſi
ſunt in terra: tempus ſectionis aduenit: ⁊
credo videre bona domini in terra viuen
tiuꝫ. Ex hinc non vlulatus nō plāctus: vt
inter ſeculi homines fieri ſolet: ſed pſalmo
rum linguis diuerſis ex anima concrepa
bant: tranſlataqꝫ ep̄orum manibus ⁊ cer
uiceꝫ feretro ſubicientibus cuꝫ alij pōtifi
ces lāpadas cereoſqꝫ p̄ferrēt: alii choros
pſallentiuꝫ ducerent: in media eccleſia: in
ſpelunca ſaluatoris eſt poſita. Tota ad fu
nus eius paleſtinaꝝ vrbiuꝫ turba conue/
nit. Quem monachoꝝ latitantiū in here/
mo cellula ſua tenuit. Quaꝫ virginuꝫ cu/
biculoꝝ ſecreta tenuerunt. Sacrilegium
putabat: que non tali femine vltimū red
didiſſet officium. Vidue ⁊ pauperes ī ex/
emplum dorcadis: veſtes ab ea prebitas
oſtendebāt. Omnis inopū multitudo: ma
trē ⁊ nutriculā ſe pdidiſſe clamabāt: qd̄qꝫ
mirum ſit. nihil palor mutaret ī facie. ſed
ita dignitas quedam ⁊ grauitas ora com/
pleuerat: vt eaꝫ putares non mortuaꝫ ſed
dormiētē. Greco latino ſyroqꝫ ſermone:
pſalmi ī ordine perſonabant. non ſoluꝫ tri
duo: ⁊ donec ſubter eccleſiā ⁊ iuxta ſpecū
domini conderetur. ſed p omnē ebdoma/
daꝫ. Cunctis qͥ venerāt ſuū funus ⁊ propri
as credētibꝰ lachrymas: venerabilis vir/
go filia eiꝰ euſtochiū: quaſi ablactata ſup
matre ſua velle ſepeliri. Teſtis eſt ih̄s ne
vnū quidē nūmuꝫ ab ea filie derelictum
magnum es alienuꝫ: ⁊ quod his difficilius
eſt: fratruꝫ ⁊ ſororum immenſaꝫ multitu/
dinem: quos ⁊ ſuſtentare arduuꝫ ⁊ abice/
re impiuꝫ eſt. Quid hac virtute mirabiliꝰ:
feminam nobiliſſime familie magnis quō
dam opibus tanta fide omnia dilargitaꝫ:
vt ad egeſtatem pene vltimā perueniret.
Iactēt alii pecunias in corbonaꝫ dei: cera
congeſta funalibus aureis dona penden
tia nemo plus dedit pauperibus q̄ꝫ que ſi
bi nihil reliquit. Nūc illa diuitijs fruitur.

et his bonis que nec oculus vidit: nec au
ris audiuit: nec in cor hominis aſcenderūt
nos noſtraꝫ vicem dolemus: ⁊ īuidere po
tius glorie eius videbimur ſi voluerimꝰ
diutius flere regnanteꝫ. Secura eſto eu/
ſtochiuꝫ magna hereditate ditata es: pars
tua dominus ⁊ quo magis gaudeas: ma/
ter tua longo martirio coronata eſt. Non
ſoluꝫ effuſio ſanguinis in confeſſione repu
tatur: ſed deuote quoqꝫ mentis īmacula/
ta ſeruitus: quotidianuꝫ martiriuꝫ eſt. Il
la corona de roſis ⁊ violis texitur: iſta de
lilijs. Unde in cantico ſcribitur canticorū.
Fratuelis meus candidus ⁊ rubicundus
⁊ in pace ⁊ in bello eadem premia vincē/
tibus tribuens. Mater inquā tua: audi/
uit cum Abrahā: Exi de terra tua ⁊ de
cognatione tua: ⁊ veni in terraꝫ quaꝫ oſtē
daꝫ tibi: ⁊ p hieremiaꝫ dominum precipiē
tem: fugite d̄ medio babylonis: ⁊ ſaluate
animas v̄ras. Uſqꝫ ad fineꝫ mortis ſue: ñ
eſt reuerſa ī chaldeam: nec ollas egypti ⁊
virulentias carniuꝫ deſiderabat: ſed cho/
ris comitata virgineis: ciuis eſt ſaluato/
ris effecta: ⁊ d̄ paruula bethleem: celeſtia
regna ɔſcendēs: dicit ad verā noemi ppl's
tuus populus meus: deus tuus deus me
us. Hunc tibi librum ad tuas lucubratiū/
culas: eodem quem tu ſuſtines dolore di/
ctaui. Nam quotienſcūqꝫ ſtiluꝫ figere vo
lui: ⁊ opus exarare promiſſuꝫ: tociens ob
riguerunt digiti: cecidit manꝰ: ſenſus elā/
guit. Unde ⁊ inculta oratio: votum ſcribē
tis abſqꝫ vlla elegantia: ⁊ verborum lepo
re teſtatur. Uale paula: ⁊ cultoris tui vlti
mam ſenectutem orationibus iuua. Fi/
des ⁊ opera tua chriſto te ſociant: pſenſqꝫ
qd̄ poſtulas: facilius impetrabis: Exegi
monumētū ere perhenne: quod nulla poſ
ſit deſtruere vetuſtas. Incidi eulogium
ſepulchro tuo. quod huic volumini ſubdi/
di: vt quocunqꝫ ſermo noſter peruenerit:
te laudatam: te bethleem conditaꝫ lector
agnoſcat.

Titulus ſepulchri eius.

Scipio quā genuit: paule fudere parētes
Gracoꝝ ſoboles: agamēnōis īclyta ples.
Hoc iacet ī tumulo paula dixere priores.
Euſtochij genitrix: romani p̄ma ſenatus.
Pauperiem chriſti: ⁊ bethleemitica rura
ſecuta eſt.

In foribus ſpelunce.

Reſpicis anguſtū p̄cioſa rupe ſepulchꝝ.
Hoſpitiū paule ē: celeſtia regna tenentis.
Fres cognatos: romā patriāqꝫ relinquēs.
Diuitias ſobolē: bethleemiti condit antro
Hic p̄ſepe tuū xp̄e: atqꝫ hic miſtica magi.
Munera portantes hoīqꝫ deo dedere:

Dormiuit ſcā ⁊ beata Paula ſeptimo
kl. febꝛuarij. t̄cia ſabbati poſt ſolis occu/
bitum: ⁊ ſepulta eſt quinto klēdas earun/
dem: honorio auguſto ⁊ ariſtemo conſu/
libus. Uixit in ſancto propoſito rome an/
nos quinqꝫ: bethleeꝫ annos viginti. Oē
vite tempus impleuit annis quīquagīta/
ſex: menſibus nouē: diebus vigīti ⁊ vno.

Finit vita ſancte Paule. Incipit p/
logus ī ɔuerſationē ⁊ vitā ſcē Pelagie.

Erba ſacerdotis tanti ⁊

celata latinis: euſtochius xp̄i trā/
ſtuli ſubſidio: ſed vos lectores mecū pen/
ſate laborē: ⁊ memores nr̄i fūdite v̄ba d̄i:
qualiter pelagia de pſtibulo ad celeſtia
migraret.

Incipit vita ſancte Pelagie.

Uod factum eſt ſi

gnuꝫ īmo miraculuꝫ ī diebꝰ nr̄is:
placuit mihi peccatori Iacobo diacono:
vt ſcriberē vobis ſpiritalibꝰ fratribus: vt
audientes ⁊ iuuamē maximum cōſequē/
tes ſic veſtre miſericordem dominū glo/
rificetis qui nullum hominem vult vllo
modo perdere: ſed oēs peccatores ſaluos
facere. Nūc ḡ ſilētiū date mihi: ⁊ ītueni/
ni cū omni affectu ⁊ ſenſu vigilantiſſimo
hec que a me explanantur: tocius etenim
iuuaminis ⁊ cōpunctionis plena eſt expo
ſitio. Sacratiſſimus epiſcopus āthiochie
ciuitatis: conuocauit ad ſe omnes prope
ſe conſiſtentes ep̄os p certa quadaꝫ cau
ſa: vnde conuenerūt ep̄i numero octo. In
ter quos fuit ⁊ ſanctiſſimus vir dei, Non
nus epiſcopus meus: vir mirificus ⁊ effi/
caciſſimus monachus: de monaſterio qd̄
dr̄ tabēnenſiotaꝝ. Propter icōpabilem

enſ eius vitā: ⁊ decoratiſſimaȝ ꝯuerſatio
neȝ: rapt⁹ ē de monaſterio ⁊ eṗus ordina
tus. Cōgregatos ḡ i ṗdicta ciuitate: iuſſit
nos eṗus ipius ciuitatis manere i baſilica
beatiſſimi martiris iuliani. Ingreſſiqȝ ſuc
ceſſim⁹ vbi ⁊ ceteri q̄ cōuenerūt eṗi ī cel
lul' ſuis: āte ianuā ipi⁹ baſilice reſederūt i
cellulis ſuis. Quib⁹ ſedētib⁹ aliq̄ eṗi dñm
meū Nōnuȝ rogabant: vt aliquid ab ipſo
docerenſ. Statiqȝ ex ore ſuo ſanct⁹ eṗus
cepit loq̄: ad edificationē ⁊ ſalutē oīum q̄
audiebāt. Cūctis vero nobis admirātib⁹
ſanctā doctrinaȝ eius: ecce ſubito trāſijt ṗ
nos ṗma mimaꝝ anthiochie: ipaqȝ eſt pri
ma thoretriaꝝ pātbomimaꝝ ſedens ſuper
aſelluȝ: ⁊ ꝓceſſit cū ſūma fantbaſia ador/
nata: ita vt nihil videreſ ſuper ea niſi auꝝ
⁊ margarite ⁊ lapides ṗcioſi: nuditas ve/
ro pedū eius ex auro ⁊ margaritis erat
cooperta. Cū qua maxima erat pōpa pue
rorum ⁊ puellarū. i veſtibus ṗcioſis ami
cta: ⁊ torques aurea ſuper colluȝ ei⁹. Qui
dam precedebant: alii vero ſequebāſ eā:
pulchritudinis aūt decoris ei⁹ non erat ſa
cietas omnib⁹ ſecularibȝ hominib⁹. Que
tamē trāſiens ṗ nos totū ipleuit aereȝ ex
odore muſco vel ceteroꝝ ſuauiſſimorum
odoramentoruȝ flagrantia. Quaȝ vt vi/
derunt epiſcopi. ita nudo capite ⁊ omni
mēbroꝝ cōpage: ſic inuerecunde trāſiere
cū tantis obſequijs: vt nec velamē ſuper
caput poſituȝ: nec ſuper ſcapulas: tacētes
igemuerūt: ⁊ q̄ſi a pcīō grauiſſimo auer/
terūt facies ſuas. Beatiſſimus aūt non/
nus intentiſſime eaȝ diu reſpiciebat: ita
vt poſteaq̄ tranſiſſet intuereſ: ⁊ reſpiceret
eam. Et poſtea auertit facieȝ ſuā: dicens
ad circunſedentes eṗos vos non delecta
ti eſtis tanta pulchritudine ei⁹. Illis vero
nihil reſpondētibus: poſuit facieȝ ſuper ge
nua ſua: ⁊ manuale ſanctū quod tenebat
ſanctis manib⁹ ſuis. ⁊ ſic omnē ſinuȝ ſuum
repleuit lachrymis: ⁊ ſuſpirans grauit': di/
xit iterum ad eṗos. Non delectati eſtis tā
ta pulchritudine ei⁹? Illis ṽo nihil reſpō/
dentibus: vere ait: ego valde delectatus
ſuȝ. ⁊ placuit mihi pulchritudo eius: quoni
am iſtaȝ habet deus preponere ⁊ ſtatuere
in conſpectu tremende ⁊ admirabilis ſe/
dis ſue: iudicaturus nos tam epiſcopatuȝ
noſtrum. Et iterum dixit ad epiſcopos.
Quid putatis dilectiſſimi: quantas horas
fecit in cubiculo ſuo hec mulier lauans ⁊
componens ſe cum omni ſollicitudine ani
mi ⁊ intentione: ad ſpectaculuȝ ornans ſe.
vt corporali pulchritudini ⁊ ornatui nihil
deeſſet: quatenus omnib⁹ placeat: ne tur
pis videatur eſſe ſuis amatoribus: qui ho
die ſunt ⁊ craſtino non ſunt. Ergo ⁊ nos
habentes patrem in celis omnipotentem
ſponſum immortalem: donanteȝ bene cu
ſtodientibus promiſſiones que habent di
uitias celeſtes: ⁊ eterna premia que exti/
mari nō poſſunt: que oculus nō vidit: nec
auris audiuit: nec in cor hominis deſcēde
runt: que parauit deus diligentibus ſe.
Quid eniȝ plura loquor: habentes repro
miſſionem: faciem illam magnam ⁊ ſplen
didam ⁊ ineſtimabilem ſponſi vultum vi/
dere: cui cherubin reſpicere nō audent. n̄
ornamus neqȝ detergimus ſordes de mi
ſeris animalibus noſtris: ſed dimittimus
eas negligenter iacere. His omnibus di/
ctis: apprehendit me peccatorē dyaconū
ꝓuenimuſqȝ in hoſpitio vbi nobis fuerat
cellula data. Et ingreſſus cubiculum ſuū
iactauit ſe in pauimentuȝ: ⁊ faciem ſuam
ad terram. percutienſqȝ pectus ſuū lachri
mabaſ dicens. Dñe ieſu xp̄e ignoſce mihi
peccatori ⁊ indigno: quia vnius diei orna
tus meretricis ſuperauit ornatum anime
mee. Quali vultu reſpiciā ad te: aut q̄bus
ſermonib⁹ iuſtificer in cōſpectu tuo. Non
enim occultabo cor meū ante te: qm̄ pro/
ſpicis ſecreta mea. Et veh mihi pcōri ⁊ in/
digno: qm̄ ante altare tuū aſſiſto: ⁊ nō offe
ro pulchram animam qualē expetis a me
Illa enim promiſit placere hominibus ⁊
fecit: ⁊ ego promiſi tibi placere ⁊ mētitus
ſuȝ propter pigritiam meam. Nudus ſuȝ
tam in celo q̄ȝ in terra: non adimplēs pre
cepta mādatoꝝ tuorum. Ergo nō ē mihi
ſpes ex opib⁹ bonis: ſȝ ſpes mea i miſicor
dia tua q̄ ꝯfido ſaluari. Hec ṽo illo dicen

te: et horum plurimum vlulante: eodē die
vehementer feſta celebrauimus. Super/
ueniēte aūt die q̄ eſt dominica: p⁹q̄ȝ cōple
uim⁹ nocturnas orōnes: dicit ad me ſcūs
Nōnus eṗs. Tibi dico frat' diacone: vidi
ſomniū ⁊ fortiter cōturbor: eo q̄ nō poſſū
diſcernere illō. Qui mox dic' ad me vidiſſe
ſe i ſōnis: quō ad cornu altaris ſtarȝ nigra
columba: mltis ſordibus inuoluta: que cir
cumuolabat me: ⁊ fetorē ac ſqualorē ſordi
dū ei⁹ ferre non valebaȝ. Illa vero circū/
ſtetit me: donec dimiſſa eſt orō cathecu/
minoꝝ. Poſtq̄ȝ vero proclamauit diaco/
nus cathechuminis: procedite: ſtatī nuſq̄ȝ
comparuit. Et poſt miſſaȝ fideleȝ ⁊ ꝯpleti
onem oblationis: cum dimiſſa eſſet eccle/
ſia: egrediente me limiteȝ domus dei: ve/
nit denuo ipa colūba multis ſordibus in/
uoluta: ⁊ iteruȝ circūuolabat me. Ego ve
ro extendēs manū apprehendi eā: ⁊ iacta
ui in concbaȝ: que erat in atrio ſcē eccleſie
⁊ dimiſit i aqua oēs ſordes ſuas quib⁹ ob/
uoluta erat. ⁊ aſcēdit de aqua candida ſic̄
nix: que ⁊ volans in excelſum ferebatur:
⁊ omnino ab oculis meis ſublata eſt. Cuȝ
ergo narraſſet ſomnium ſanctus dei non/
nus epiſcopus apprehendit me: ⁊ perueni
mus ad maiorem eccleſiam cum ceteris
epiſcopis: ⁊ ſalutauimus eṗm ciuitatis.
Et igrediens: oēm populum eccl'ie horta/
tus eſt: q̄ ingreſſi ſederūt ſup thronos ſuos
⁊ poſt oēm canonicā celebrationeȝ vl' le/
ctionem ſancti euangelij: dem eṗs ciuita
tis porrigens ſanctum euangelium btiſſi/
mo nōno: hortabatur eum vt ṽbum face/
ret ad populuȝ. Qui aperiens os ſuum: lo
quebatur ſapientiam dei que habitabat
in eo: qm̄ nihil ꝯpoſitionis aut philoſophie
aut indiſcretum alloquebatur nihil in ſe
habens humane nature ſupfluum: ſed re/
pletus ſpū ſancto arguebat ⁊ cōmonebat
plebeȝ: ſinceriſſime loquēs de futuro iudi
cio: ⁊ de perpetuis bonis que repoſita ſūt
Cūcta ḡ plebs ꝯpūcta eſt ex verbis q̄b⁹ lo
cutus ē ṗ euȝ ſpūs ſanctus: ita vt pauimē
tum ſancte eccleſie inundaret populi la/
chrymis. Gubernatione ṽo miſericordie
diuine contigit: vt conu niret ad eandem
eccl'iam ⁊ meretrix hec de qua factus eſt
nobis ſermo: ⁊ qō mirum eſt cathecumina:
cui nunq̄ȝ acceſſit ſollicitudo peccatorum
nec aliquādo ad dei conueniſſet eccleſiaȝ
ſubito ꝯpūcta eſt timore domini. Cum ar
gueret ſanctus Nonnus populum: ita vt
deſperaret de ſeipa mulier: plangens flu/
mina lachrymarum fūdebat nec vllo mo/
do a fletu cōtinere ſe poterat. Et ſtatiȝ p̄/
cepit duob⁹ pueris ſuis dicens. Suſtine
te in hoc loco: ⁊ duȝ egreſſus fuerit ſāctus
nōnus eṗs ſequimini eum ⁊ inquirite vbi
maneat ⁊ venite ⁊ renunciate mihi. Pue
ri vero fecerunt ſicut precepit eis domi/
na ſua: ⁊ ſequentes nos: venerunt i baſili/
cam beatiſſimi martyris iuliani: vbi nob̄
hoſpitium ſeu cellula erat. Et regreſſi ve
nerunt dñe ſue dicētes: qm̄ in baſilica btiſ
ſimi martyris iuliani manet. Quo illa au
dito: ſtatiȝ trāſmiſit dypticuȝ tabularuȝ ṗ
eoſdeȝ pueros ita continenteȝ. Sancto di
ſcipulo xp̄i: peccatrix ⁊ diſcipula diaboli.
Audiui de deo tuo q̄ celos inclinauit et
deſcendit ſuper terram: nō propter iuſtos
ſed vt peccatores ſaluaret: intantū humili
atus vt publicanis appropinquauerit: ⁊
in quem cherubin reſpicere non audent:
cuȝ peccatoribus conuerſus ſit. Et tu dñe
meus qui multaȝ ſanctitatem habes: et ſi
carnalibus oculis ipm dñm ihm xp̄m: qui
ſe illi mulieri meretrici ſamaritane mani/
feſtauit ad puteuȝ: nō aſperiſti: tamē ve/
rus cultor illius es: ſicut a xp̄ianis audiui
referentibus. Si vero illius xp̄i ver⁹ es
diſcipulus: nō me reſpuas: per te deſiderā
tem videre ſaluatoreȝ: vt per te merear
videre vultuȝ ſanctum ſuuȝ. Tunc reſcri
pſit ei ſanctus Nonnus epiſcopus. Que/
q̄ȝ es: manifeſta es deo: ⁊ tu: et īctat⁹ tuus
⁊ voluntas tua. Attamen dico tibi: ne ve/
lis temptare humilitatem meaȝ: ego enim
ſuȝ homo peccator ſeruus dei. Si pro cer
to habes deſideriuȝ diuinitatis virtutem
adipiſcendi ⁊ fidem: ⁊ me vis videre: ſunt
mecuȝ epiſcopi alij: veni ⁊ ante eos me vi
debis nam ſola me videre non poteris.

Cum hec relegiſſet meretrix: gaudio re/
pleta curſu venit ad baſilicam beati mar
tyris Juliani: ⁊ nūciauit nobis de preſen
tia ſua. Quo audito: ſanctus Nonnus epi
ſcopus vocauit ad ſe omnes qui illic ade/
rant epiſcopos: ⁊ iuſſit eam accedere ad ſe
Que accedens vbi congregati erant epi/
ſcopi: iactauit ſe in pauimentum: ⁊ appre/
hēdit pedes beati Nonni epiſcopi dicēs.
Rogo te domīe meus: imitare magiſtrū
tuuꝫ dn̄m ieſuꝫ xp̄m: ⁊ effunde ſuper me
tuam bonitateꝫ: ⁊ fac me chriſtianā. Ego
eniꝫ ſū domine meus pellagus peccatoꝝ
⁊ abyſſus iniquitatis. Peto me baptizari
Cuꝫ vix eaꝫ perſuaſiſſet ſactus Nonnus
epiſcopus ſurgere a pedibus ſuis cuꝫ ſur/
rexiſſet dicit ad eaꝫ. Canones ſacerdota/
les continent non baptizari meretricem:
niſi fideiuſſores preſtiterit: vt non ſe iterū
in ipſis malis reuoluat. Que audiens ta/
lem epiſcopi ſententiaꝫ: iactauit ſe iterum
in pauimētū: ⁊ apprehendit pedes ſancti
Nonni: ⁊ ipſos lachrymis ſuis lauit: ⁊ ca/
pillis ſuis extergebat dicens. Rationem
reddas deo pro anima mea ⁊ tibi aſcribā/
tur iniquitates factoruꝫ meoruꝫ. ſi diſtu/
leris me iniquaꝫ ⁊ turpiſſimaꝫ baptizare.
Non inuenias portioneꝫ apud deuꝫ cum
ſanctis: niſi me nunc feceris alienam ma/
loruꝫ operuꝫ meoruꝫ. Neges deuꝫ ⁊ ydo/
la adores: niſi me hodie in ſponſaꝫ xp̄i re/
naſci feceris ⁊ obtuleris deo. Tūc oēs
epiſcopi ⁊ clerici qui cōuenerunt vidētes
taleꝫ peccatricem pro deitatis deſiderio
talia loquenteꝫ: admirātes dicebāt nūꝗ̄
ſe taleꝫ vidiſſe fidem ⁊ deſideriuꝫ ſalutis:
ſicut huius meretricis. Et ſtatiꝫ tranſmi/
ſerunt me peccatoreꝫ dyaconuꝫ ad epiſco
puꝫ ciuitatis: vt hec omnia ei inſinuarem:
⁊ vnaꝫ de diaconiſſis iuberet eius beati/
tudo tranſmittere mecū. Qui audiens le/
tatus ē gaudio magno dicens. Bene pa/
ter honorabilis te expectabāt opera iſta:
ſcio qḋ os meuꝫ eris. Et ſtatim tranſmiſit
mecuꝫ donnā romanā primā dyaconiſſaꝝ
Que veniēs inuenit eaꝫ adhuc ad pedes
ſancti Nonni ep̄i: cui vix ꝑſuaſit ſurgere.

a pedibus ſuis dicens. Surge filia: vt ex/
orziꝫeris: Dixitq; ei. Confitere oīa pecca
ta tua. Que reſpōdit. Si ꝑſcrutata fuero
ſciētiam cordis mei: non īuenio in me ali/
qua opera bonoꝝ actuuꝫ. Peccata enim
mea ſcio ꝙ harene maris grauiora ſint
aqua enim ꝑparua ē pre mole peccatorū
meoꝝ. Confido vero de deo tuō ꝙ dimit
tat pondus iniquitatuꝫ meaꝝ: ⁊ reſpiciat
ſuper me. Tunc dixit ad eam ſanctus
Nōnus ep̄s Dic qḋ ſit nomen tuuꝫ: Que
reſpondit. Naturali nomine. Pelagia vo
cata ſum a parentibus meis: ciues vero
anthiochie margaritam me vocant ꝓpter
pondus ornamentoꝝ: quibus me adorna/
uerunt peccata mea. Ego enim eraꝫ orna
mentuꝫ ⁊ comptuꝫ ergaſterium diaboli.
Iterū dicit ad eaꝫ ſanctus Nonnus epi/
ſcopꝰ. Naturali nomine pelagia vocaris
Que reſpōdit. Ita domine. Quo audito
ſanctus Nonnus epiſcopus exorziꝫauit
eaꝫ ⁊ baptiꝫauit: ⁊ impoſuit ei ſignum do/
mini: tradiditq; illi corpus xp̄i. Fuitq; il/
li mater ſpiritalis ſancta romana prima
dyaconiſſaruꝫ: que accipiens eam aſcen/
dit in cathecuminum: eo ꝙ ⁊ nos ibi ma/
neremus. Tunc dicit ad me ſanctus Nō/
nus epiſcopus. Tibi dico frater diacone:
letemur hodie cū angelis dei: ⁊ oleum ex
tra conſuetudineꝫ ſumamus in cibo. et vi
num cuꝫ leticia ſpiritali accipiamus ꝓpt̄
ſalutem huius puelle. Sumentibus ꝟo
nobis cibū: audiuntur voces ſubito ve/
lut hominis qui violentiam patitur: dia/
bolus enim clamauit dicens. Ve ve quid
patior a decrepito ſene iſto: Nō tibi ſuffi
ciunt trigīta milia ſarracenoꝝ quos mihi
abripuiſti ⁊ baptizaſti: ⁊ obtuliſti deo tuo:
Non tibi ſufficiebat heliopolis: quoniam
cū ⁊ ipſa mea eſſet: ⁊ oēs qui in ea habita
bant me adorarēt: tu mihi abripuiſti ⁊ ob/
tuliſti deo tuo: Sed ⁊ nūc maximā ſpem
meā abſtuliſti a me: iā nūc nō fero machi
nationes tuas. O iā ꝗd patior a dānabili
iſto. Maledicta dies illa in qua natus es
tu: flumina lachrymarū infirmo hoſpitio
inundāt: iā ſpes mea abſtracta ē. Iſta oīa

clamabat diabolus. ⁊ lamentabatur ante
ianuas: ⁊ audiebatur ip̄e ab oībus hoībꝰ.
Et iteꝝ repetens: ad neophitā puellam di
xit. hec mihi facis dn̄a mea pelagia: Et
tu mecū iudam imitaris. Ille enim gloria
⁊ honore coronatꝰ ⁊ apl̄us cōſtitutus tra
didit dn̄m ſuū: ita ⁊ tu mihi feciſti. Tūc di
cit ad eā ſanctus Nōnus ep̄us. Signa te
cruce xp̄i: ⁊ abrenuncia ei. Que ſignauit
ſe in nomine xp̄i. ⁊ īſufflauit ī demoneꝫ: ⁊
ſtatiꝫ nuſꝗ̄ cōparuit. Poſt biduū aūt dor
miēte ea cū ſcā romana cōmatre ſua ī cu
biculo ſuo: apparuit diabolꝰ nocte: ⁊ ſuſci
tauit ancillā dei Pelagieꝫ ⁊ dicebat. Ro
go te dn̄a mea margarita: Nunqd ñ ex
auro ⁊ argēto ditata es: Nūqd ñ ex auro
⁊ gemmis precioſis adornaui te. Rogo
te ꝗd te ꝯtriſtaui: Rn̄de mihi vt ſatiſfaciā
tibi: tantū ne me facias opprobriū xp̄iano
rum. Tūc ancilla dei pelagia ſignauit ſe:
⁊ exufflauit ī demonē dicēs. Deus meꝰ ꝗ
eripuit me d̄ medio dētiū tuoꝝ. ⁊ induxit
ſe in celeſtē thalamū ſuū: ipſē tibi reſiſtet
ꝓ me. Et ſtatiꝫ nuſꝗ̄ cōparuit diabolus
Tertia ꝟo die poſteaꝗ̄ baptizata ē ſācta
pelagia rogauit pueꝝ ſuuꝫ ꝗ preerat rebꝰ
eius oībꝰ: ⁊ dicit ad eū. Vade ī veſtiariuꝫ
meū: ⁊ ſcribe oīa que ſūt tā in auro ꝗ̄ ī ar
gento. vel in ornamētis aut veſtibꝰ preci
oſis: ⁊ affer mihi. Puer fecit ſicut p̄cepit
dn̄a ſua: ⁊ oēꝫ ſubſtātiā ſuā detulit. Que
ſtatim vocauit ſcīm nōnuꝫ ex ꝗ̄ꝫ ꝑ ſanctaꝫ
romanā cōmatrē ſuā: ⁊ omnē ſubſtātiā ſuā
poſuit ī manibus eiꝰ dicēs. He ſūt dn̄e di
uitie ꝗbus ditauit me ſathanas: has trado
in arbitrio ſc̄itatis tue: ⁊ qḋ noſti expedi/
re facias ex eis: mihi eniꝫ optāde ſūt diui
tie dn̄i mei ih̄u xp̄i. Qui ſtatiꝫ vocauit cu
ſtodem eccleſie ſeniorē: ⁊ ip̄a preſente oēꝫ
ſubſtātiā eius ī manibꝰ illius t̄didit dicēs.
Adiuro te ꝑ īſepabilē trinitatē: ne ꝗd hic
ī epiſcopiū aut ī eccleſiaꝫ īgrediat̄: ſed ma
gis viduis ⁊ orphanis ⁊ pauperibus ero/
get̄ vt qḋ male attractuꝫ ē: bene diſtribu
atur ⁊ diuitie peccatricis fiāt theſauri iu
ſtitie. Si ꝟo ſpreto ſacramento ſiue ꝑ te ſi
ue ꝑ quēlibet aliū ſubtraxeris d̄ his ꝗcꝗ̄

anathema īgrediat̄ domū eiꝰ. ⁊ cum illis
hēat ptē ꝗ dixerūt crucifigat̄ crucifigat̄.
Illa ꝟo ꝯuocauit oēs pueros ⁊ puellas ſu
as ⁊ liberauit oēs: donauitq; torques aureos
eis d̄ manu ſua dicēs. Feſtiate ⁊ liberate
vos de h̄ ſeculo neꝗ̄ pleno pc̄tis: vt ſicut
fuimus in hoc ſeculo ſimul: ita ſimul ꝑma/
neamus ſine dolore ī illa vita que eſt bea
tiſſima. Octaua vero die quādo habebat
depoſitionē albaruꝫ facere. ſurgēs nocte
nobis ignorantibus. depoſuit veſtē baptiſ
matis ſui ⁊ induit ſe tunicā tricinaꝫ: id ē ci
licinā: ⁊ birraꝫ ſancti Nonni ep̄i: ⁊ ex illa
die nuſꝗ̄ cōparuit in ciuitate anthiochia.
Quaꝫ ſancta romana flebat amariſſime
⁊ ſanctus nonnus conſolabatur eā dicēs.
Noli flere filia ſed letare gaudio magno:
qm̄ Pelagia optimā portionē elegit: ſicut
maria quā dominus prefert marthe ī euā
gelio. Illa aūt abijt hieroſolimā. ⁊ cōſtru/
xit ſibi cellulā ī mōte oliueti. vbi dominꝰ
orauit. Poſt aliquantum ꝟo tēporis. con
uocauit ep̄us ciuitatis omnes epiſcopos
vt vnuſqſq; reuerteret̄ ad propria. Poſt
trienniū aut quadriennīū tēporis. deſide/
raui ego Jacobus dyaconus ꝓficiſci hie
roſolimā: vt ibi adorarē reſurrectionē do
mini nr̄i ih̄u xp̄i: ⁊ pecij ep̄m meū vt me
ꝑmitteret ire: Dū me ꝑmiſiſſet ire: dicit ad
me. Tibi dico frater dyacone: dū ꝑuene
ris hieroſolimā: require ibi quēdā fratreꝫ
Pelagiū monachū ⁊ eunuchuꝫ: qui mul
tos ānos habitat ī ſolitudine clauſus: qua
ſi eū viſitaturus: vere eniꝫ poteris ab eo
iuuari. Hec aūt oīa dicebat mihi d̄ ancil/
la dei Pelagia nō manifeſte. Perueni er
go hieroſolimā: ⁊ adoraui ſāctaꝫ reſurre/
ctionē dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i: ⁊ alia die requiſiui
ſeruuꝫ dei. Et acceſſi ⁊ inueni eū ī mōte oli
ueti vbi dn̄s orauit: in modica cellula vn/
diq; circuncluſa: ⁊ paruā feneſtellulaꝫ ha
buerat in pariete. Et ꝑcuſſi oſtioluꝫ fene/
ſtellule: ⁊ ſtatī apuit mihi: ⁊ cognouit me:
ego vero nō cognoui eā. Quō enī poterā
cognoſcere illā: quā ante viderā ineſtima
bilī pulchritudine: iā facie marcidā factā
p̄ nimia abſtinētia: Oculi ꝟo eiꝰ ſicut ſoſ

ſe videbāť. Que diĉ ad me. Unde venis
frater? Ego reſpōdi ⁊ dixi. Miſſus ſū ad
te: iubente Nonno epō. Que ait ad me.
Oret pro me: qm̄ vere ſanctus dei ē. Et
ſtatim clauſit oſtiolū feneſtellule: ⁊ cepit
pſallere horā tertiaz. Ego vero oraui iuxta
parietē cellule eius: ⁊ receſſi multū iuua
tus de angelica viſione eius. Reuerſus
aūt hieroſolymaz: cepi ꝑ monaſteria ābu/
lādo viſitare fratres. Magna vero fereba
tur fama ꝑ monaſteria de domino Pela/
gio: ꝓpterea deliberaui etiaz iterato ad
eū redire: ⁊ ſalutaribꝰ doctrinis eiꝰ refici
Cūq; ad cellulaz ſuaz ꝑueniſſez: ⁊ pulſare
īmo nominati euz īncpellare preſumerē:
nihil reſpondit. Expectaui ſcda die ⁊ tertia
pſeuerās. ⁊ ꝓprio noīe pelagiū īncpellās:
neminē audiui. Quare itra me dixi. Aut
nemo eſt hic: aut receſſit qui erat hic mo/
nachus. Nutu vero dei monitus: iterū dixi.
Conſiderem ne oſtioluz feneſtellule. Et
ꝓſpexi ⁊ vidi eū mortuū: ⁊ clauſi feneſti/
oluz: ⁊ de luto replēs diligenť curſu veni
hieroſolymaz ⁊ nūciaui cōmanētibꝰ: ꝙ ſā
ctus pelagiꝰ monachꝰ mirabilia faciēs re
quieuiſſet. Tūc ſcī pr̄es venerunt cū diuer
ſis monaſterijs monachoꝝ: ⁊ ſic ſolutuz ē
oſtiolū cellule: et ꝺlatū ē foras ſanctū cor
puſculū eiꝰ: qđ auro et lapidibus ꝑcioſis
condigne poſuerūt. Et dum ſancti patres
vngerent corpꝰ mirra: tūc cognouerūt ꝙ
fuiſſet mulier. Qui volētes miraculū ab/
ſcondere: ſed populū ipſum latere nō pote
rat: exclamauerunt voce magna dicētes.
Gloria tibi domine ieſu chriſte q multas
diuitias abſconſas habes ſuper terrā: nō
ſoluz viriles: ſꝫ etiā muliebres. Diuulga/
tū eſt aūt oī populo: et venerūt oīa mona
ſteria virginum tam de hierico q̄ȝ ex iorda
ne vbi dominus baptizatus eſt: cum cere
is lampadibus et hymnis. et ſic depoſite
ſunt ſancte reliquie eius: et portate a ſan/
ctis pr̄ibus. Hec vita meretricis: hec con
uerſatio deſperate: cū q̄ et dn̄s nos faci/
at inuenire miſericordiā ſuā in die iudicij: qm̄
ipi ē honor et gl'ia: ptās et iperiū: ī ſcl'a ſe/
culoꝝ. amē. Finit vita ſancte Pelagie.

Incipit prologus venerabilis Pauli
dyaconi eccleſie neapolis ī vitā et cōuer/
ſationem beate Marie egyptiace quali
ter in heremo expleuerit tēpora vite ſue.

Ecretum regis cela

re bonū eſt: opera autē dei reue
lare ⁊ cōfiteri honorificū eſt. Ita enī legi
tur angelū dixiſſe thobie: Poſt oculoruz
amiſſionē glorioſamq; illuminationem ⁊
pꝰ illa īnſacta pericula e, quibꝰ liberatus
ꝯſecutus ē dei pietatez. Ereiz regis nō ſer
uare ſecretū: nociuū ⁊ valde ꝑiculoſuz ē.
⁊ dei glorioſa ſilere opa. magnū ē anie de
trimētuz. Propter quod ego diuina tege
re ſilētio dubitās: ⁊ pigri iminēs ſerui me
tuens ꝯdēnationis iudiciū: qui a dn̄o talē
tuz accipiēs ⁊ fodiēs in terrā abſcōdit: et
datum ad operationē celauit ex̄ negocia/
tionem: ſacraz ad me ꝑlataz narrationez
nequaq̄ȝ ſilebo. Sed nullus mihi ſit incre
dulus ſcribēti ꝺ eis q̄ audiui: nec qſq̄ȝ me
mentiri eſtimet rei magnitudinem dubi
tans. Mihi eniz abſit ſacris mētiri rebꝰ:
⁊ adulterare verbū vbi deꝰ memorať. Eiꝰ
aūt q minus ītelligit ⁊ īdignꝰ ē de dei ma
gnitudine q carnē aſſūpſit: ⁊ īcredulus ē
iſta dicenti: ñ mihi ꝑtinebit ꝑiculū. Si qui
aūt illi ſūt q huiꝰ ſcripture legerīt textuz.
glioſazq; rei admirationē ſane credere re
nuerint. ⁊ illis dominꝰ miſereatur: faciatq;
capaces ſancti verbi: ne rei exiſtant dei mi
raculorum: que plura in ſuis fieri prede/
ſtinauit electis. quoniam ⁊ ipſi humane
nature infirma conſiderantes impoſſibi/
lia decernūt: ea que de hominibꝰ ſcīs glo
rioſa dicūť. Aſſumā ꝺ cetero ad narratio/
nez ipaz rē referēs: q̄ i hac nr̄a generatiōe
facta dinoſciť: quā ſacer vir diuina ⁊ age/
re ⁊ docere educatꝰ narrauit. Sꝫ vt ē di/
ctū ē: nullꝰ hec ad īcredulitatē trahat: cō
ſiderās īpoſſibile fieri i hac nr̄a gnātiōe tā
grāde miraculū: qa gr̄a dī ꝑ oēs gnātiōes
ī ſcās ꝑtrāſiens aīas: aīcos dei facit ⁊ ꝓ/
phetas quēadmodū Salomō ſꝫ deū do/
cuit. Tps ḡ ē ſacre ꝓdē narratiōis intiū
magnū virileq; certamē. venerabiľ Ma

rie egyptiace videlz. q̄liť expleuerit tꝑa vi
te. Finit prologꝰ. Incipit vita eius.

Uit quidam ſenex

in paleſtine monaſterijs: vir vite
venerabilis ⁊ verbo decoratus: q ex ipis
cunabulis monachicis nutritus ē moribꝰ
Zozimas nomine. Nullus eniz exiſtimet
cognominatione nominis Zozime. illum
me dicere zozimā: cui inter dogmaticos
detrahebatur vt putetur hereticus. Naz
hic alius atq; ille aliud. Multa eniz inter
vtroſq; fuit differētia licet vnū habuerit
vocabulū. Hic enī zozimas orthodoxus
monachicā elegit vitā: ī quibuſdā vt dcm̄
ē paleſtine monaſterijs: totā percurrens
patrū cōuerſationē omniq; orbi ī abſtinē
tia repertus ē ꝑcipuꝰ ſimulq; regulas ſi/
bi traditas iuxta eoꝝ certamina: infans
duz eēt cōſeruauit. Plura enim adinue/
nit de ſua ꝓpria natura: q̄liter ſubditā ſpi/
ritui carnē faceret. Nā ita fertur certami
nibus iſdē ſenex ignitus: vt pleriq; mul/
totiens in ꝓpinquis monaſterijs aliquā/
do et ī longinquis degētes: ad eius curre
rent doctrinaz: eiuſq; imitarenť abſtinen
tiā: ⁊ ab eo informari atq; erudiri feſtina/
rēt. Talis eniz fuit ſeni virtutis opatio: q̄
meditationē aliqñ ſacri verbi nūq̄ȝ neglige
ret. Reficiēdo aūt vľ a refectiōe ſurgēdo
opus ab eius manibꝰ nō deſiit. Dicebat ḡ
hic zozimas ꝙ ex ipis matris ſinibꝰ ī eodē
traditus monaſterio: quiquaginta ibidez
deguiſſet annos: mōachicū curſū ꝑficiēs
Poſt hec vt ipſe retulit moleſtabatur a
quibuſdā cogitationibus dicēs intra ſe.
Perfectus ſuz in oībus: aliena doctrina
minus egeo putaſne īuenitur quiſq̄ȝ iter
monachos qui boni mihi tradere aut edi
ficare poſſit qđ neſcio? Aut quā ego ope
ratꝰ nō ſum monachicā operā? Nec inue
niri pōt ī deſerto vir philoſophus q me ſen
ſu vel opere precellat. Hec ſecū cogitans
pater quidā aſtitit ei ⁊ dicit ad eū Bene
quidē in omnibus certaſti: optime mona/
chicū curſum perfeciſti. Uerūtamē tu cū
nullū hominē putas eſſe ꝑfectiorez. nam

ſunt ⁊ alie ſalutis vie quas ſi vis apꝑhen/
dere: egredere de terra ⁊ de cognatione
tua: ⁊ de domo pr̄is tui. vt abrahā ille in
patriarchis opinatiſſimus ⁊ ſequere me ī
quoddā monaſteriū: iuxta iordanē fluuiū
poſitū. Eueſtigio ergo ſenex ſequēs ꝑcipi
entez egreſſus ē monaſteriū in quo puſil
lus creuerat. Cūq; ꝑueniſſet ad iordanē
ſacratiſſimū flumē: ductus voce claman/
tis in illud monaſteriū ī q̊ deꝰ iuſſerat euz
venire: manu atrij regiaz pulſauit. Mox
vt locutꝰ ē: qdaz monachꝰ regiā cuſtodiēs
nūciauit euz abbati: q ſuſceptus ē ab eo.
Tūc cōuerſationē atq; habitū reuerētie
eiꝰ aſpiciēs: humo ꝓſtratus vt monachis
ꝯſuetudo ē eū adorauit. Factaq; oratiōe
īterrogatꝰ ē ab abbate ita. Unde te ꝯiūxi
ſti ad nos frater: ⁊ ꝓ qua occaſiōe ad nos
paupes vēiſti? Zozimas ſenex rn̄dit. Un
qdē dicere nō mihi videť neceſſariū: edifi
cationis cā aduenio pater. Audiui eniz ſi/
gna magna atq; laudabilia ꝑ que poſſūt
aīe deo appropiquare. Dixit ad eū abbas
Deꝰ frater: q ſolus humanā fragilitatē cu/
rare nouit: ille te atq; nos doceat ſuā di/
uinā adiplere volūtatē: ⁊ ea ꝑagere que
optia ſūt. Nā hō hoiez edificare minime
pōt niſi vnuſqſq; ſemꝑ ſe reſpiciendo ⁊ ſo
brietatē ſuādo: operādo q̄ bona ſūt: deuz
ſibi ꝓpinquū faciat ſuis bonis opibꝰ ſociā
do. Tn̄ qr xp̄i caritas te videre nr̄az pau/
ꝑtatē inuitauit: cōmane nobiſcū: ſi ꝓ hꝰ ad
nos te ꝯiūgere feſtinaſti: ſimlq; oēs nos ſa
tiabit xp̄i dei gr̄a. idēq; paſtor bonꝰ q tra/
didit aīaz ſuā ꝓ nr̄a redēptiōe: vocauitq;
oues ſuas noīatiz. Hec cum diceret zozi/
mas humo faciez ſuā inclinauit: orantes/
q; pariter ⁊ celebrata oratione dixerunt
Amen. Dum autē in eodē monaſterio
zozimas habitaret: vidit illic patres vir/
tutibus ⁊ opibus choruſcantes: ⁊ ſpiritu
feruētes ac dn̄o ſuiētes inceſſabiliter ſtā/
tes ꝑ totā noctis vigiliā manibus operā/
tes: ex ore ipſorum pſalmum non recede/
re: ſtultū verbū ab eoꝝ ore nō ꝓcedebat.
ſecularia negocia ⁊ cauſarū cure ad eos
minime pertinebāt: annuos redditus vel

nomen eoꝝ incognituz habebant: ſz vnuz
tm̃ erat eis arduuz votum: vt ſemetipſos
mortuos facerent corpore: vt poſſent ſecu
laria euadere. Cibus ṽo illis erat ſpiritaľ
eloquia: corpori autẽ miniſtrabãt q̃ neceſ
ſaria ſũt: panẽ tm̃ ⁊ aquã: vt ſubſiſterẽt ꝺo
referre gloriã: ⁊ inuicẽ caritatẽ. Hec diui
na opa duz videret zozimas: edificatꝰ eſt
valde proficiẽs: deitatis laudãs diuitias
ſemper augẽdo curſuz propriũ: qa ſibi co/
operãtẽ inuenerat diuinã potentiã. Plu/
rimis aũt trãſactis diebꝰ: appropiq̃uit tẽ/
pus ſactoꝝ ieiuniorũ: ꝑparabantq; ſe cun
cti purificatos dñice paſſiõi: atq; ſacratiſ/
ſime eiuſdẽ ſaluatoris nr̃i ihũ xp̃i reſurre/
ctioni exhibere. Janua autez monaſterij
nullo mõ patefiebat. ſed ſemꝑ clauſa ma
nens: ad diuinitatis opa monachis qetaz
ꝑſtabat vitaz: nec licituz erat eaz patefie/
ri: niſi quidaz monachoꝝ pro aliq̃ neceſſa
ria cauſa aduenisset. Deſertꝰ aũt erat locꝰ
⁊ non ſoluz viaz trãſeũtibus: ſed ⁊ ꝓpinqs
incognitꝰ: qa talis regula ab initio ĩ mona
ſterio illo cuſtodiebat: ⁊ ꝓpterea deus zo
zimã ad h̃ ꝑduxit monaſteriũ. Qualis aũt
erat illa ꝯſuetudo regule ĩ initio expoſitio
nis: patefaciam. Dñicorũ die ꝑma ieiunij
ebdomada: oẽs iuxta cõſuetudinẽ mona/
chi vocabanť: ſcã dei myſteria ſm̃ morem
celebrare xp̃ianoꝝ: ⁊ vnuſqſq; coꝝ ſacra
tiſſimuz atq; viuificũ corpus dñi ſuſcipie
bat: paruũq; ſumentes cibum cõgregabãť
ad orationẽ ſolẽni ſtudio. Cũ autẽ cõpleſ/
ſent orõnez flectẽtes genua ſenes ſe inui
cem oſculabanť: deinde oẽs ſe amplexã/
tes ⁊ pacẽ dãtes abbati: rogabãt ſibi ab
eo orationẽ futuri certaminis coꝝ auxili
atricez fieri. Hiſq; pactis monaſterii ape
riebanť regie: ſimulq; pſallentes ⁊ dicen/
tes: Dominus illumĩatio mea ⁊ ſalꝰ mea
quem timebo? Dominus protector vite
mee a quo trepidabo: ⁊ cetera que ſequũ
tur. Egredientes autem vnũ tm̃ vel du/
os ad cuſtodiendũ monaſteriuz relinqne/
bant: non qui infra poſita cuſtodirent: qꝛ
nec erat qꝺ a furibus raperetť: ſz ad hoc
maxĩe ꝑdicti cuſtodes ibidẽ relinq̃banť:

ne oratoriuz ſine celebratione ſolẽni poſt
poneretur. Singuli autẽ ſecũ deferebãt
vite neceſſaria ꝓut poterant: aliquãti qdẽ
panez paruũ ad fragilitatez corpis ſuſtẽ/
tandã: alii autẽ caricas: aliꝰ ṽo dactilos:
ceteri autẽ legumina aqs ĩfuſa: alii autẽ
nihil niſi ꝓpriũ corpꝰ ⁊ palliũ q̃ veſtiebanť
Nutriebãtur ṽo q̃tiẽs natura cõpellebat
herbis que ĩ deſertis naſcebãť: Igiť regu
laz ꝓpriã nouiter ſibi quiſq; eoꝝ creabat:
taleq; hẽbant immutabilẽ legem: ignorare
aliũ q̃ alius opareť certamina: eo q ͥorda
nẽ nõ derelinquẽtes: ſeorſuz lõge ab inui/
cẽ diſcedentes a ciuitate: ⁊ habitationem
habebãt ꝑ deſertũ: nulluſq; alii adiũgebať
ſz ſi forſitan vnꝰ eoꝝ aliũ lõge ad ſe veniẽ
tem aſpiceret: e veſtigio diſcedens propo
ſitam itineris viam. ad aliam ſe declina/
bat partem: ⁊ ita ſolitariam agebant vitã:
ſemper pſallẽdo ⁊ deo gratias referendo
oportunum guſtabant cibum. Sic enim
omnes dies complẽtes ieiunii: remeabãt
ad monaſterium dñicorum die: preceden
te ebdomada reſurrectionis domini: ⁊ ſal
uatoris noſtri. die quo feſta palmarum ſã
cta celebrare conſueuit eccleſia: referens
vnuſquiſq; eorum proprii laboris fructuz
ſue videlicet cõſcientie: cognoſcendo ip̃m
qualiter operatus ſit: qualeſue ſemina/
uerit fructus. Nulli vero erat licitum in/
terrogare proximum ſuum quomodo vel
qualiter preſentem exercuerit laborẽ: qꝛ
huiuſmõi regula tradita fuerat: qua vnuſ
quiſq; eorum habitando deſertuz: deo tã
tũmodo certaminis ſui curſum demõſtra
rent: a nullo clarificari homine deſideran
tes: nullaz querentes tranſitoriam vľ va
nam gloriam aut humanum fauorem: ſed
ſpiritualia operãdo: carnalia autem atq;
terrena contemnendo: celeſtia obtinebãt
Nam demonſtratio hominum: infructu/
oſa opera ⁊ damnoſa ſemper acquirit:
Tũc ṽo zozimas iuxta cõſuetam regulaz
monaſterii: pertranſiuit iordanẽ: ꝑuũq; ſe
cuz detulit cibũ ad ſuſtẽtationẽ corporis:
⁊ pãnuz quo induebatur. Eqdẽ regulam
adimplebat ꝑtrãſeũdo heremũ: tꝑe vero

refectionis edebat cibuz neceſſariũ: ꝓ na
tura corporis. Soporez vero in terra par
uum iacens capiebat modicum guſtando
ſomnũ: vbi euz finis diei occupaſſet: atq;
iterũ diluculo iter ſuuz faciebat: inceſſabi
liter augmẽtando curſuz: habens deſide/
riũ pertrãſire heremuz: ſperans aliquem
reperiri patrẽ ĩ deſerto q eũ potuiſſet edi
ficare iuxta eius deſideriũ. Currebat igiť
ſecurus optimã viã vt ei ꝓmiſſuz fuerat.
feſtinanterq; currebat. Uiginti ergo die/
ruz ꝑgẽs iter: facta hora quaſi ſexta pau/
luluz ſe abſtinuit ab itineris labore: eleua
tiſq; oculis ad oriẽtez: ꝯſuetã ſibi celebrat
orationẽ. Solitus autẽ erat ſtatuto diei
tẽpore ideſt tertia ſexta ⁊ nona abſtinere
ſe a ſui itineris curſu orationis cauſa: ele/
uãſq; oculos ad ſuꝑna ⁊ reſpiciẽs ad dex/
teram: vidit in quodã loco ſtare quaſi vm
braculuz humani corporis. Stupefactus
ac turbatus valde: exiſtimabat ſantaſma
eſſe qꝺ videbat: ⁊ ſignaculuz ſibi redẽpti/
onis ſancte crucis faciẽs: ac cõpleta orati
one: vidit quandam ambulantem in par
te meridiana. nudo nigroq; corpore ex
incendio ſolis exuſtaz: capilli capitis eius
vt lana cãdida: atq; ꝑui vſq; ad collũ cor
poris deſcẽdentes. Dũ hoc videret zozi
mas admiratꝰ repletuſq; gaudio magno:
cepit currere ad eandez partẽ in qua pre/
dicta videbatur. Nã ⁊ illa q̃ zozimã vide/
bat: ineffabili exultabat leticia: qm̃ vide/
rat qꝺ multorũ annoruz ſpacio minime re
ſpexerat humane nature ſpeciez. neq; ali
cuius animalis vel volucris figurã. Mi/
ratur ergo zozimas: q vel qualis eẽt quẽ
viderat: exiſtimãs q magnã vidiſſet ꝑſo/
naz. Dum eniz illa videbat: de lõge ad ſe
appropinquantẽ: cepit gradu ꝯcito fuge/
re ad interiora deſerti: zozimas autẽ con/
temnẽs ſenectutis debilitatẽ: faſtidiumq;
itineris: cõcito eã gradu ſequebatur: ⁊ illa
magis fugã petebat. Erat autem zozime
curſus velocior: ⁊ paulatiz appropinqua/
bat fugiẽti. Proximus autẽ ei factꝰ ita vt
etiã vox eius poſſet audiri: cepit zozimas
vociferari: talẽ emittẽs vocez cũ lachry/

mis. Ut qd me fugis hoiez ſenẽ ⁊ peccãtorez
ſerue dei viui? Suſtine me quicunq; ſis:
coniuro te per deũ pro cuius amore hanc
habitas heremũ vt recipias me debilem
atq; indignũ ſenẽ. Cõiuro te per illum ad
quẽ pro tantis tuis laboribus ſpez habes.
bonã ⁊ eternã retributionẽ: colloq̃re me/
cum dulcedinis ac ſuauitatis ṽba ⁊ noli
me dereliquere ſine mutua locutiõe. Hec
zozima cũ lachrymis orãte: venerũt vtri/
q; currentes in quẽdã locũ. qui locus ita
videbatur: quaſi torrẽs ibi aliqñ cucur/
rerit: poſitio autez loci illiꝰ ſicubi videbať
coniungentez eum ad prememoratũ locũ
precedens illa que fugiebat. ante faciem
zozime deſcendit: ⁊ rurſum per aliam par
tem loci illius quaſi torrens aſcẽdit. zozi
mas nimiũ fatigatus minime potuit cur/
ſum facere: ſed magis aſtãs ex vna parte
loci: augens lachrymis lachrymas ⁊ fleti/
bus fletus: rogabat edificationis ſibi im/
pendi ſermonẽ. Mox illa que prius fu
gam petebat: talẽ emiſit vocẽ. Abba zozi
ma qd me perſequeris? Ignoſce mihi per
deuz te rogo. ignoſce mihi ꝑ deũ peto: qa
minime poſſuz cõuertere faciẽ meã ad te.
eo q mulier ſum nuda: ſz palliũ quo indu
tus es mihi porrige: vt poſſiz corporis mei
verecundiã tegere: veniãq; ad te vt ora/
tiones tuas accipiã. Tũc ſtupefactꝰ atq;
turbatus ſenex eo q audiſſet ſe vocari ex
nõie ſapia dei repletꝰ diuinaq; refulgens
grã: itellexit q nõ eũ noĩatim poterat vo
care: quẽ nũq; viderat neq; audierat: niſi
qꝛ ſuꝑna ꝓuidentia ei reuelauerat. Sta/
timq; expolians ſe panno quo induebať:
iactauit illi auerſa facie. Illa ṽo ſumens
eũ cinxit ſe vt potuit: ⁊ cooperuit partem
neceſſariã ſui corporis: reſpiciẽſq; zozimã
ait ad eũ. Quid tibi viſum fuit peccatricẽ
mulierẽ videre: aut quid querens cogno
ſcere tot tibi impoſuiſti labores? Ille ve/
ro genua flectens: obſecrabat vt benedi
ctionẽ ab ea acciperet: illaq; humo ꝓſtra/
ta viciſſim adorabat eũ. Erãt ergo vtriq;
ꝓſtrati in terrã inuicẽ ſe adorãtes: ⁊ rogã
tes alterutrũ initiũ facere benedictiõis.

Nulla ꝟo penit⁹ audiebať vox: niſi tantū/
modo benedic pater ⁊ viciſſim: bn̄dic me
dn̄a bn̄dic. Duȝ autē diu i hoc pſiſterent:
rn̄dit mulier dicēs. Abba zozima. tibi ma
gis cōceſſū ē bn̄dicere atq̄ȝ orare: eo ꝙ ſa
cro honore pſbyterii fulgeris: pluresq̄ȝ an
nos ſanctis aſſiſtis altarib⁹ hn̄ ſcis oratio/
nib⁹ mēte repleta. Hec audiēs zozimas:
ampli⁹ territ⁹ atqȝ ſtupēs ait. Certe video
mater ꝙ oi ſpūali gratia ſis repleta: qm̄
nomē ⁊ officiū pſbyterii deſignaſti in me:
quē nūq̄ȝ vidiſti. Spiritalis eniȝ gr̄a non
ꝓpter ordinē vel dignitatē tribuiť: ſȝ ma
gis ex bonis operibus: ⁊ deo dignis acti/
bus acq̄riť: vn̄ ⁊ ꝑ dn̄ȝ te adiuro: vt prius
a te bn̄dictionē accipiā tuaq̄ȝ orone ꝑfrui
merear. Cōſentiēſq̄ȝ ꝟo ſmōib⁹ ſenis: mlī
er rn̄dit. Bn̄dict⁹ dn̄s redēptor aiaꝝ nr̄aꝝ
zozimas autē rn̄dit. Amē. Moxqȝ ere/
cti ambo de terra: ait ſeni mlier. Rogo te
pater quid ad me peccatricē venire feſti/
naſti? Aut qd nudaȝ ⁊ ab oi bono ope in/
firmaȝ cernere voluiſti mulierem? Zozi/
mas reſpondit. Non hoc tm̄ voluntatis
mee fuit: ſȝ diuine diſpēſationis munus
nos fecit vtroſq̄ȝ videre. Rn̄dit mulier
Si vt aſſeris ꝑ diuinaȝ diſpēſatiōeȝ actū
ē rogo te vt mihi pr̄ cōuerſationē huma/
ni generis: quomō ſint reges vel paſtores
eccl̄iaꝝ narres. zozimas rn̄dens ait ad eā
Multifaria relinquēs breui ſmone dicā
mater: ꝙ dn̄s nr̄ ih̄s redēptor nr̄: oi ꝑplo
ſuo firmaȝ paceȝ cōcedere dignat⁹ ē. Sȝ
rogo te vt depreceris deū ꝓ toti⁹ eccl̄ie
ſtabilitate: ſimulq̄ȝ ꝓ pctis meis. Rn̄dit
mlier ad eū. Opportunū ē ⁊ valde neceſ
ſariū te abba zozima q̄ hitu ⁊ ſacerdotali
ornaris officio: ꝓ oib⁹ atq̄ȝ ꝓ me peccatri
ce orare deū qm̄ i hoc vocat⁹ es: tn̄ ꝓpter
p̄ceptū tuū obedire cū oi ꝟtute debeo: et
orabo deū ſicut petiſti licet peccatrix. Et
eleuans oculos ad orientē: manuſq̄ȝ ere/
xit in celū cepitq̄ȝ ſilenter orare: ita vt tm̄
labia moueret. ⁊ vox ei⁹ penit⁹ n̄ audireť
Unde ſenex nullū ꝟbum orationis intelli
gere potuit: ſed hoc ſibi teſtem deū adhi/
bens dicebat: quia dum prolixam mulier

faceret orationē: vidit eā in loco i quo ſta
bat orans ſuſpenſaȝ a terra in aere: quaſi
vnius cubiti mēſura. Qua viſiōe magno
cōprehēſus timore: ⁊ cadēs cepit ſudorib⁹
īundare: ſtupore cōprehēdi: admiratiōib⁹
eſtuare: nihilqȝ aliud dicere poterat niſi
tātū nō kyrieleyſon: Dū hec agerētur: ce/
pit ſenex magna dubietate anhelare: ne
forte ſpūs eēt fantaſie: fingēs orationem,
Moxqȝ conuerſa mulier ꝯfortauit eum
dicēs. Quid te abba cogitatiōes tue ꝑtur
bāt: ſcādalizare i me q2 ſpūs ſiȝ. ⁊ fictā fa/
cio orōnē? Satiſfact⁹ eſto: peccatricē me
eſſe mulierculā: que tn̄ ſacro ſū circūdata
baptiſmate: et ſpūs fantaſie nō ſum: ſed fa
uilla ⁊ cinis ⁊ totuȝ caro: et nihil ſpiritalis
fantaſie aliquādo vel ad mēteȝ reducens
Hec dicēs: ſigno crucis ſignat frontē ſuā
oculos ⁊ labia: ſimulqȝ pectori vexillum
crucis infigēs: ita dixit. Abba zozima de⁹
de aduerſario ⁊ de imiſſionibus eius libe
ret nos: quoniā ſuper nos multa ē inuidia
eius. Hec audiens ſenex ꝓſtrauit ſe: et
apprehendit pedes eius: dicēs cū lachry/
mis. Obſecro te ꝑ dominū noſtruȝ ieſum
xp̄m. verū deū ⁊ hominē: qui de virgine
maria naſci dignat⁹ eſt. pro quo nuditatē
ſuſtines iſtaȝ: pro quo has quoqȝ carnes
affligēs expēdiſti: vt nihil abſcōdas a me
que ſis ⁊ vnde vel quando: ⁊ ob quā occa
ſioneȝ ſolitudinē hanc inhabitaſti: ſed oīa
q̄ circa te ſunt edicito mihi: vt dei magna/
lia facias manifeſta. Sapiētia eniȝ abſcō
dita ⁊ theſaurus occultus: que vtilitas in
vtriſqȝ? Dic mihi oīa ꝓpter deū: nec eniȝ
pro gloriatiōe aliq̄d dicis aut oſtenſione:
ſed vt mihi ſatiſfacias peccatori ⁊ īdigno
Credo eni deo cui viuis ⁊ cū quo cōuer/
ſaris: quoniā ob huiuſcemodi rē directus
ſum in hanc ſolitudinem: vt ea que circa
te ſunt deus faciat manifeſta. Non enim
noſtre virtutis eſt: iudicijs reſiſtere dei.
Niſi fuiſſet acceptabile chriſto dō noſtro
manifeſtare te. ⁊ qualiter decertaſti: nec
te ipſam permiſerat videri ab aliquo: nec
me confortaret tantam properare viam:
nuſq̄ȝ valentem progredi: aut de cellula

mea procedere. Hec eo dicente: ſed ⁊ alia
plura: eleuans euȝ mulier dixit. Uere ab/
ba erubeſco dicere tibi actuū meoruȝ tur
pitudineȝ: tamen quia vidiſti nudū corp⁹
meum: denudabo tibi ⁊ opa actuū meoꝝ.
vt cognoſcas quante turpitudinis atqȝ lu
xurie confuſione ⁊ opprobrio repleta eſt
anima mea. Non eni vt tuiꝑe cōſideraſti
propter aliquā meaȝ gloriaȝ que circa me
ſunt: pronūcio. Quid eniȝ potero gloriari
que diaboli vas fui electionis aūt effecta?
Scio autē quia ſi cepero narrare ea que
ſunt de me: fugies a me quēadmodū quis
fugiat a facie ſerpentis: auribus non ſuſti
nens audire ob iexpedibilia que ſuȝ opa/
ta. Dicam tamen nihil negans: ſed verius
referaȝ: ſupplicās te prius vt non deficias
orare ꝓ me: vt miſericordiā iuenire mere/
ar in die iudicij. Et ſenex ſuffuſus lachry/
mis flebat. Tūc cepit narrare ea que de
ſe erāt ita dicēs. Ego pater patriaȝ habui
egyptū: parētib⁹ aūt meis viuētib⁹. duo/
decimū etatis gerēs ānū: affectū illorum
ſpernens i alexandriā veni. Et quomodo
virginitatē meaȝ i primis violaueriȝ: ⁊ q̄/
liter idefinenť ⁊ inſatiabiliter vicio libidi
nis ſubiugata iacuerim: erubeſco ꝯſidera
re: hoc eniȝ nō breue ē dicere: citius tn̄ di/
caȝ. vt cognoſcere poſſis iſatiabileȝ vicij
mei ardoreȝ: queȝ i amorem ſtupri habui.
Deceȝ ⁊ ſeptē ⁊ eo amplius annis publico
aſtās loco. peſſimiuȝ mei corporis exerce/
baȝ negociū: tradens volentib⁹ irrecuſa/
biliter carnis mee pudoreȝ: repellēs a me
omne acq̄ſitionis lucrū. Unuȝ tantū mihi
erat lucrū. luxurioſam acq̄rere vitā. Naȝ
ludus ⁊ ebrietatuȝ nimietas mihi pro the
ſauris videbanť. Mltotiēs oblata recu/
ſabā: vt āpli⁹ acq̄rerē peſſimi mei ꝯſiderij
amicos: ⁊ hoc nō q̄ſi locuples faciebā ſed
egeſtatē ꝓ diuitiis reputabā. Un⁹ ꝟo mi
hi ⁊ magn⁹ erat deſiderij ardor: ꝓcelatis
ꝯuiuijs riſib⁹ atq̄ȝ iocis iſiſtere: ⁊ dieb⁹ ⁊
noctibus peſſimā corporali nature iiuriā
irrogare. huiuſmōi eni obſcenis ⁊ maculo
ſis opibus: mee iuuētutis expēdidi vitaȝ.
Hoc mō mihi viuēti: vidi aliquādo lybio/

rū ⁊ egyptioꝝ mltitudinē: cōcurrentē q̄ſi
ad mare: reppiqȝ aliqueȝ ⁊ iterrogaui di/
cens. Ubi putas feſtināt iſti viri qui cur/
runt? Dixit autem mihi. In hieroſolymaȝ
omnes aſcendūt ob ſancte crucis exalta/
tionē: que poſt aliquot dies ſolito celebra
tur. Dixi aūt ei ⁊ ego. Putas ſuſcipient
me: ſi voluero abire cū ipis? Et ille dixit.
Si habueris naulū nullus te prohibebit.
Dixi ei. Uere frater naulum vel ſumptū
nō habeo: vadā auteȝ ⁊ aſcendaȝ i vnam
nauiuȝ quaȝ cōduxerūt: ⁊ licet noluerint
enutrient me. memetipſaȝ eis tradam: nā
corpus meum in poteſtate habentes pro
naulo accipiant. Propterea auteȝ cū eis
volui ambulare abba ignoſce: vt multos
habereȝ cooperatores i libidinis paſſiōe.
Dixi tibi mi ſenex ⁊ mi abba ignoſce mihi:
nec me cōfuſioneȝ meaȝ dicere cōpellas.
Contremiſco deniqȝ: maculant eni ⁊ te: ⁊
ip̄m aerem iſti ſermones mei. Zozimas
aūt terraȝ lachrymis ifundens reſpondit
ei. Dic o mater mea ꝓpter deuȝ dic: ⁊ ne
ꝑtermittas ſequentia ſalutifere narratio/
nis. Illa aūt adiūgens ꝑori narrationi ad
didit hec. Ille aūt adoleſcēs ſermonū me/
oruȝ audiēs ſcurilitatem ridens diſceſſit.
Ego aūt fuſuȝ quem manu tenebaȝ proij/
ciens: hūc eni poſt tēpus ꝯueniebat me te
nere: cucurri ad mare vbi illos ꝑſpexi cur
rentes: ⁊ vidi iuuenes aliquos ſtantes i lit
tore: numero q̄ſi deceȝ: ſatis corpore acer
rimos: ⁊ ad id q̄ō mihi erat placabile opti
mos viſos. Erāt aūt ⁊ alij q iam in naues
aſcēderāt. Impudenť aūt vt mihi ꝯſuetu/
do erat: ⁊ irreuerenť i medio eoꝝ me ꝯdi
dicēs. Accipite ⁊ me vobiſcū q̊ ꝑgitis: nō
.n. ero vobis iplacabilis. Sȝ ⁊ alios ſordi/
diores ꝓferēs ſmones. oēs ad ridēdū cō
moui. Illi aūt ierubeſcentē motū meū vi
dentes: accipiētes me i nauiculā portaue
rūt. Exide aūt nauigationē cepim⁹. Que
aūt p⁹ hec acta ſūt. quō tibi enarrare po/
tero pr̄? Que lingua dicere pōt aut auris
audire ea que nauigio vl̄ i itinere ſcā ſūt:
quō etiā nolētes ad peccādū miſeros ꝯpelle
bā? Nō ē enarrabiť neq̄ſſima ſpes: cuius

magiſtra ſum infelicib⁹ effecta ſcelerib⁹.
Ego nunc ſatis factus eſto qꝛ ſtupeo quo/
modo meas iniquitatuꝫ luxurias mare il
lud ſuſtinuit:quō non aperuit terra os ſuū
⁊ in infernū me viuentē demerſit:que tā/
tas ī laqueum duxi animas. Sed ꝑfecto
deus qui neminē vult perire. ſed oēs ſal/
uos fieri:expectauit penitētiam meā. Nō
enim vult mortē peccatoris ſꝫ longanimi
ter expectat. ſuſtinens cōuerſionem. Sic
nāqꝫ cū magna feſtinatione aſcendimus
hieroſolymā: ⁊ quātos quidem dies ante
ſacte crucis feſtiuitatem in ciuitate com/
morata ſum. ſimilibus vacaui nequiſſi/
mis operibus:magiſqꝫ prioribus. Nō enī
ſufficiens fui iuuenibus mecū in naui lu/
xuriantibus ⁊ in itinere:ſꝫ ⁊ alios multos
peregrinos ⁊ ciues ī opus ſceleris mei co/
gregans coinquinaui ſeducens. Quando
autē venit ſancte exaltatiōis precioſe cru
cis feſtiuitas:ego quideꝫ ſicut ⁊ prius pre
ibam:iuuenum illaqueans ⁊ capiens ani/
mas. Uidi autem primo diluculo omnes
ad eccleſiam vnanimiter cōcurrētes:abii
⁊ ego currēs cū properātib⁹ ⁊ veni cū illis
in atrium tēpli. Et cuꝫ veniſſet hora exal
tatiōis dominice crucis:impingebam ⁊ ī/
pingebar repellebarqꝫ quodāmodo feſti
nans ingredi cū populo conanter vſqꝫ ad
ianuam templi:cum his qui ingrediebant
tamen cum magna laboris tribulatione
appropinquabam ⁊ ego infelix. Quando
autē ianuā ingredi volebaꝫ:illi quidē oēs
ſine impedimēto ingrediebant:me autem
diuina aliqua ꝟtus ꝓhibebat:nō īdulgēs
īntroitū. Mox igit repulſa eijciebar foras
⁊ eiecta ſola inueniebar in atrio ſtās. Con
ſiderans autē per muliebrē impotētiā mi/
hi hoc euenire:iterū me aliis miſcendo vi
mihi quodāmodo faciēdo introeundi: ſed
nimirū laborabā ī vacuū. Ut eniꝫ limina
veſtigio cōtingebā oēs īteri⁹ recipiebant
nullū īpedimētū habētes me aūt ſolā nō
recipiebāt:ſꝫ q̄ſi multitudo militaris effe/
cta. vt ingredīēti mihi aditū clauderet:ita
me repentina ꝟtus q̄dā prohibebat: ⁊ ite
rum īueniebar in atrio. Hec ter ⁊ quater

paſſa ⁊ facere conās ⁊ nihil ꝓficiēs: deſpe
rās decetero ⁊ ampli⁹ nuſq̄ ꝓgredi valēs
factū quippe fuit corpus meū a vi cōpri
mētū valde ꝯfractū. Recedēs itaqꝫ īde
ī angulo atrii ꝯſtiti: ⁊ vix aliquādo quam
ob cauſaꝫ ꝓhibebar videre viuificū lignū
in cogitationē reduxi. Tetigit eniꝫ mēteꝫ
⁊ oculos cordis mei intellect⁹ ſalutis:reco
gitans quia ſqualida actuū meoꝝ ſcelera
mihi ītroeūdi aditū obſtabant. Cepi igit
flēs nimiū ꝯturbari. ⁊ pect⁹ meū tondere
atqꝫ ſuſpiria de ꝓfūdo cordis ꝓferēs. ge
mēs ⁊ eiulās ꝓſpexi ī loco in quo ſtabam
ſurſum imaginē ſancte dei genitricis ſtan
tē: ⁊ aīo ad eā ītēde ⁊ īdeclināter ītendēs
Dn̄a ꝟgo ſcā maria:q̄ deū verꝫ ſm carnē
genuiſti:ſcio enim ſcio: qꝛ nō ē condecens
nec opportunū: ſic horridā me ⁊ peccatri/
cē adorare ſacrā imaginē tuā: vel cōtem/
plari oculis tantis ſordib⁹ pollutis: que ſē
per ꝟgo eſſe dinoſceris: ⁊ caſta:que corpo
re ⁊ aīa mūda extiſtis: ⁊ immaculata. Iu/
ſtū ē enim luxurioſam me a puriſſima ca/
ſtitatis tue mūdicia:abhominari ⁊ proijci.
Tamē q̄m vt audiui:ob hoc deus hō fact⁹
eſt:queꝫ ipa digna genuiſti vt peccatores
vocaret ad penitentiā:adiuua me ſolitari/
am: ⁊ nullum habentē adiutoriū: ꝑcipe et
mihi licentiā tribue:eccleſie patefactū in/
gredi aditum. Non efficiar aliena a viſio
ne precioſiſſimi ligni:ī quo affixus de⁹ hō
quem virgo concipiens ipa virgo peperi/
ſti:q ꝓprium ſāguinem pro mea dedit libe
ratione. Iube dn̄a: ⁊ mihi indigne:ob diui
ne crucis ſalutationē:ianuā templi pate/
fieri: ⁊ te ex te genito xp̄o digniſſimā da fi
deiuſſorem:qꝛ nūq̄ vltra meā carnē coin/
quinabo:ꝑ horrenda cōmixtionū ludibria
ſed mox vt filij tui ꝟgo ſcā videro ligꝛuꝫ:
ſeculo ⁊ actibus eius cū oīb⁹ que in eo ſūt
ſtatiꝫ renūcio. ⁊ ꝯtinuo egrediar: vbicūq̄
ipa vt fideiuſſor me direxeris. Hec dicēs
⁊ q̄ſi aliq̄ ſatiſfactionē recipiens:fidei ſuc
cenſa calore: ⁊ de pietatis viſceribus dei
genitricis preſumens:moui me de eodem
loco in quo ſtans feci orationem ⁊ veniēs
iterum ingredientibus me miſcui ⁊ vltra

non erat qui me repelleret: vel qui prohi/
beret appropinquare me ianuis tēpli. Ac
cepit ergo me tremor validus ⁊ extaſis:et
tota ex oībus tremebunda turbabar. Ita
q̄ coniungentem me ad ianuam:cui⁹ mi/
hi aditus primo claudebat:quaſi oīs vir/
tus que prius ingredi me ꝓhibebat: poſt
aūt viam ingrediendi ꝑpararet:ita abſq̄
impedimenti moleſtia introiui: ⁊ ſic intra
ſcā ſcōꝝum recepta ſum: ⁊ ꝑcioſi ac viuifi/
ci crucis ligni adorare myſteriū digna ha
bita ſum: ⁊ tunc vidi dei ſacramēta: ⁊ qua
liter eſt paratus ſuſcipere penitētes. Tūc
proiſciens me pronam in terraꝫ ⁊ ſanctuꝫ
illud oſculans pauimentum exibam. Cur
rens aūt ad illā q̄ me fide duxit vēi reſtās.
Cōiunxi me igitur in illum locum vbi fi/
dediccionis cōſcriptum eſt cirographuꝫ:
⁊ genu curuans coram imagine ſcē ꝟgis
dei genitricis:his precata ſuꝫ verbis. Tu
quidem ſemꝑ o benigniſſima domina tuā
oſtendiſti pietatis miſericordiam: tu indi/
gnam ſupplicationem non proieciſti: vidi
gloriam quam peccatores merito non vi/
dem⁹. Gloria omnipotenti deo:qui per te
ſuſcipit peccatoꝝ penitentiam. Quid am/
plius peccatrix ⁊ miſera: valeo recordari
aut enarrare. Tempus eſt iam īplere quā
fidem dixi dictioni tue placitā. Nunc vbi
tibi complacet dirige me. Eſto mihi ſalu/
tis ducatrix. ⁊ ꝟitatis magiſtra: ꝑcedens
me in viam q̄ ducit ad penitentiā. Et hec
dicens:audiui vocem alicuius a longe cla
mantis ⁊ dicentis. Iordanem ſi tranſieris
bonam inuenies requiem. Ego auteꝫ hāc
vocem audiens ⁊ pro me factam credēs
lachrymans exclamaui: ⁊ ad d̄i genitricis
imaginē proſpiciens ſic vociferata ſum.
Dn̄a dn̄a ⁊ regina toti⁹ orbis:per quā hu/
mano generi ſalus aduenit:noli me dere/
linquere. Et hec dicens d̄ atrio templi ſuꝫ
egreſſa: ⁊ feſtinanter ambulabam. Exeun
te autem me vidit me qs: ⁊ dedit mihi tres
nummos dicens. Accipe hos nummos.
Ego autem accipiens: tres ex eis panes
comparaui: ⁊ hos accepi benedictiōi mei
itineris congruos. Interrogaui autem

eū qui panes vendebat. vnde ⁊ qualis via
eſſe noſcit que ducit ad iordanem. Et co/
gnoſcens portam ciuitatis que in illa par/
te ꝑgit:currens iter agebam plorans. In/
terrogationi autem interrogationem an/
nectens:reliquū diei cōſumpſi iter ꝓſpe/
rans. Erat enim hora diei iam tertia:quā/
do ꝑcioſam ⁊ ſcām crucem videre merui.
Et ſole iam ad occaſum declināte: eccleſi
am beati Ioannis baptiſte poſitaꝫ iuxta
iordanē conſpexi: ⁊ in eodē tēplo ingreſſa
adorans:continuo in iordanem deſcendi:
⁊ ex illa ſancta aqua:manus ⁊ faciem laui
Communicaui autem viuifica ⁊ intemera
ta xp̄i dn̄i ſacramēta:in eadem ſcā ꝑcurſo
ris ⁊ baptiſte Ioannis baſilica: ⁊ tunc vni
us panis medietateꝫ comedi: ⁊ ex aqua bi
bi noctu in terra quieſcens. Luceſcente
craſtino in partem aliam trāſiui: ⁊ iterum
pecij ductricē meā ꝟginē mariaꝫ: vt mihi
dirigeret vbi ei placitū eſſet. Deueni aūt
in hanc ſolitudinē: ⁊ a tunc vſqꝫ hodie elō
gaui fugiēs:expectās deum meum:q ſal/
uos facit a puſillo aīo ⁊ ꝓcella eos qui con
uertuntur ad ipſū. Zozimas autem dixit
Quot anni ſūt o dn̄a ex quibus hanc īha/
bites ſolitudineꝫ? Reſpōdit mulier. Qua
draginta ſeptem anni ſūt: vt conſidero:ex
quo de ſcā ciuitate egreſſa ſū: Dixit auteꝫ
zozimas. Et qd inuenire ad eſum potuiſti
o mi domina? Reſpōdit mulier. Duos ſe/
mis qdem panes deportans:iordanē trāſ/
meaui:q poſt modicum arefacti quaſi lapi
des obdurauerunt:ex qbus modicum qd/
niſq̄ ad aliquos annos comedens tranſe/
gi. Dixit aūt zozimas. Et ſic abſq̄ dolore
tranſiſti tanti temporis lōgitudinem:nihil
repentine immutationis ꝯturbantis te ſē
tiens calorem? Et illa dixit. Reꝫ nūc me
interrogas quā dicens valde cōtremiſco.
Si ad narrationē venero tātoꝝ q̄ ſuſtinui
ꝑiculoꝝ: ⁊ cogitationū que inique ꝯturba
uerūt me:timeo ne iterū ab eiſdē tribula/
tionē patiar. Dixit zozimas. Nihil relinq̄s
o dn̄a qđ nō indices. Semel enim in hoc
te manifeſtaꝫ cognouim⁹ ordine:omnia te
indiminute oportet nos edocere. Illa aūt

dixit ei. Crede abba decē ⁊ ſeptē annis fe
ris imanſuetis ⁊ irrationabilib⁹ reluctās
deſiderijs: dū cibū initiabaʒ deſiderio mi
bi erāt carnes: ꝯcupiebā piſces quos egy/
ptus babebat deſiderabaʒ etiaʒ vinū de/
lectabile mibi. Multuʒ enim delectabar
ī vino: ⁊ ſuꝑabundantius vſqꝫ ad ebrieta
tatem bibebam: ⁊ nunc mibi erat valde in
deſiderio: eoꝙ multū vterer dū eſſeʒ ī ſc/
culo. Hic aūt inq̄m oīno guſtandi nō ba/
bēs vſū vebemētiſſime vrebar: ⁊ ſuſtine
bā̄ neceſſitatis ꝑiculū. Fiebat aūt mibi ⁊
de luxurioſis cāticis nimiū deſideriū: per
turbans ⁊ reducēs ad memoriā demonio/
rū cātica ꝯcātare q̄ ī ſcl'o didicerā. Mox
aūt lacbrymās ⁊ pectus meū manu ꝑcuti
ens: meipaʒ ad memoriā deducebā de cō
uenienti fide dictiōis quā fecerā: egrediēs
ꝯtra bāc ſolitudinē. Ueniebā aūt ꝑ cogi/
tationē ante imagineʒ dei genitricis ma/
ric: q̄ me ī fide ſua ſuſcepit: ⁊ ante illā plo/
rabā vt effugaret a me cogitationes q̄ mi
ſerrimā meā aīaʒ affligebāt. Qn̄ aūt ſuꝑ/
flue dolēterqꝫ lacbrymabar: ⁊ viriliter pe
ct⁹ meū tūdebā: tūc videbā lumē vndiqʒ
circūfulgēs me: ⁊ ſerenitas mibi q̄daʒ ſta/
bilis mox fiebat. Cogitatiōes aūt q̄ ad for
nicationē iterū iterūqꝫ ꝯpellebāt me: quō
tibi enarrare poſſū Abba ignoſce. Ignis
int⁹ īfelix corp⁹ meū nimis ſuccēdebat: ⁊
totā me ꝑ oīa exurebat: ⁊ ad deſideriū cō
mixtionis trabebar. Dū mibi ḡ talis aſcen
deret cogitatio ꝓſternebā me ipaʒ ī t̄rā: ⁊
lacbrymis t̄rā īfūdēs: ipaʒ mibi veraciter
aſtātē videbā: q̄ me ī fide direxerat: minā
tē mibi cōpellatiōe q̄ſi ꝑuaricāti: ⁊ penas
ꝑuaricatiōis īminētes ira mucronis ꝯtra
me agētē. Nō aūt an̄ ſurgebaʒ de t̄ra niſi
prius illa: dulciſſima lux illuminaret me
ſolito: ⁊ cogitatiōes ꝑturbantes me effu/
garet. Semꝑ itaqʒ cordis mei oculos ad
illā fideiuſſorem meam ſine ceſſatiōe eri/
gebaʒ: deꝑcans eaʒ auxiliari mibi ī bac ſo
litudine: ⁊ penitētie babui adiutricē ⁊ co/
adiutricē ipaʒ que genuit caſtitatis aucto
rem: et ſic decem et ſeptē annoꝝ curricu/
lū periculis multis: vt dixi: reluctans vſ/

qꝫ bodie adiutoriū meū dei genitrix mibi
aſtitit ꝟgo bn̄dicta: ꝑ oīa et ī oīb⁹ me diri
gēs. Dixit aūt zozimas. Nō exbibuiſti ci/
bum aut veſtimentum? Et illa dixit. Pa
nes q̄dem illos: ſicut dixi: expendēs ꝑ de/
cem ⁊ ſeptē annos: deīceps nutriebar ber
bis que inueniebanī ꝑ ſolitudinem: Indu
mentū aūt q̄ꝺ babui tranſmeato iordane
nimia vetuſtate ſciſſum ⁊ ꝯſumptū ē. Mul
tam aūt glaciali frigore eſtuſqꝫ ardore ne
ceſſitatē ſuſtinui: cōcremata eſtus īcendio
⁊ nimio frigoris gelu: rigeſcens corpore ⁊
tremens: multotiens ⁊ ī terrā cadens: pe/
ne abſqꝫ ſpū iacebaʒ īmobilis: multis ⁊ di
uerſis neceſſitatibus ⁊ tēptationib⁹ īmen
ſis eluctans: ⁊ ab illo die vſqꝫ ad bāc: vir/
tus dei multis modis aīaʒ ⁊ corp⁹ meū cu
ſtodiuit. Recordans enim de qualib⁹ ma
lis liberauit me domin⁹: eſca enutrior in
conſumabili: ⁊ ſacietatis poſſideo epulas
ſpem ſalutis mee. Nutrior aūt ⁊ cooperi/
or tegmine ꝟbi dei: q̄ continet oīa. Nō in
ſolo pane viuit bō: ⁊ nō babētes opimētū
petre circūdate ſūt tegmine: bi qui ſe pec
cati expoliauerunt tunicā. Audiens autē
zozimas quoniam ſcripturarū teſtimonia
ꝓferebat ex libris Moyſi videlicet ⁊ btī
Job ſiue pſalmoꝝ: dixit ad eā. Pſalmos
o mr̄ didiciſti vel alios libros ſacre ſcriptu
re legiſti? Illa aūt boc audiēs ſubridēs di
xit ad eū. Crede mibi pr̄ non vidi boīeʒ ex
q̄ iordanē trāſiui: niſi te bodie: ſed neqʒ fe/
raʒ aut aliud aīal qualecūqʒ: ex quo ī bāc
deueni ſolitudinē. Lr̄as aūt nūq̄ꝫ alicubi
didici: ſꝫ neqʒ pſallentē neqʒ legenteʒ ali/
quem auſcultaui. Sermo aūt dei viuus
⁊ efficax ē: intellectum intrinſecus docēs
bumanum. Hucuſqꝫ finis eoꝝ q̄ ī ea ſunt.
Nunc autē obſecrās queſo te ꝑ īcarnati/
onem ꝟbi dei: vt ores ꝓ me luxurioſa. Et
cū bec dixiſſʒ cucurrit ſenex ⁊ genuflexo
ſe in terrā ꝓſternens cū lacbrymis: excla/
mauit dicēs. Bn̄dictus d̄s q̄ fecit mirabi
lia magna ſolus glorioſa ⁊ vebemenī ſtu/
penda: quib⁹ nō eſt numerus. Benedict⁹
es domine d̄s: q̄ oſtēdiſti mibi quanta lar/
giris timentib⁹ te. Uere enī nō derelinqs

querentes te dn̄e. Illa aūt apꝑbendēs ſe
nem non ꝑmiſit in terram ꝑfecte ꝓſterni:
ſed dixit ei. Hec que audiſti bō obteſtor te
ꝑ dn̄m nr̄um ibm xp̄m ſaluatorem nr̄m:
nemini dixeris: q̄aduſqꝫ de⁹ d̄ vīculo car
nis abſoluat me. His oīb⁹ acceptis vade
in pace: ⁊ iterū boc eodē t̄pe trāſcūte an/
no apparebo tibi: ⁊ videbis me dei nos gu
bernante gr̄a. Fac aūt ꝓpter dominū q̄ꝺ
nūc tibi iniungo. In ſacris ieiunijs recur/
rentibus āni futuri nō trāſeas iordanē: vt
ꝯſuetudinē babetis agere ī mon aſterio.
Stupebat auteʒ zozimas audiēs q̄m ⁊ ca
nonē ſiue regulā monaſterij edicebat: ni/
bilqꝫ aliud clamabat: niſi gl'am deo: q̄ ma/
iora q̄ꝫ petitur diligentibus ſe largitur. Il
la aūt dixit. Suſtine: vt dixi: abba ī mōa/
ſterio neqʒ enī ⁊ ſi volueris: exire quoq̄ꝫ
valeb̄. Ueſpe aūt ſacratiſſime dn̄ice cene
accipe diuini corꝑis: ⁊ viuifici ſāguis por/
tionē ī vaſe ſacro: dignoqʒ tāti myſterij: ⁊
afferens ſuſtine me ī ꝑte iordāis q̄ ꝯiungiī
ſcl'o: ⁊ veniēs viuifica accipiā dona. Ex q̄
enī ī eccl'ia btiſſimi ꝑcurſoris priuſq̄ꝫ trāſi
rē iordanē cōicaui: deīceps vſqꝫ nūc nūq̄ꝫ
cōicaui: nūq̄ꝫ vſqꝫ nūc ſcīficatiōis bui⁹ vſa
ſum ſacramētis: ⁊ iō deꝑcor deꝑcationeʒ
meam non negligas: ſꝫ affer: vt dixi: viui
fica atqʒ diuīa myſteria: ea bora q̄ dn̄s di
ſcipulos diuine cene ꝑticipes fecit. Joāni
aūt abbati mōaſterij ī q̄ bitaſ dicito. Attē
de tibi iꝑi ⁊ gregi tuo: aliq̄ enī fiūt ibi di/
gna emēdatiōe: ſꝫ nūc nolo te ea ſibi edicē
ſꝫ q̄n̄ tibi ꝑcepit dn̄s. Hec dicēs ⁊ orōnē a
ſene poſtulās: ad īteriorē ſolitudinē veloci
us feſtiauit. zozimas aūt ꝓſternēs ſe oſcu
labaī t̄re locū ī q̄ ei⁹ veſtigia ſteterāt: dāſ/
q̄ꝫ gl'iaʒ d̄o: ⁊ īmēſas gr̄as agēs: reuerſus
ē laudās ⁊ bn̄dicēs dn̄ʒ nr̄ʒ ibm xp̄ʒ. Iteꝝ
ḡ remeās ꝑ viā ſolitudinis ꝯiūxit ſe fr̄ib⁹ ī
mōaſterio: eo t̄pe q̄ reuerti ꝯſueuerāt bi q̄
ibidē morabāī. Et totū q̄dē ānū illū tacu/
it: nibil audēs ex bis q̄ viderat enarrare.
In ſeipo aūt deꝑcabaī d̄uʒ vt iteꝝ ei oſtē
deret deſiderabilē vultū. Suſpirabat āt
ānualis curſus ꝯſiderās tarditatē. Quan
do ḡ aduenit ſacra ieiuniorū initiata dn̄i/

ca: mox p⁹ ſolitā orōnē alij q̄dē pſallētes
exierūt: ipſe aūt modica febris īfirmitate
detēt⁹ māſit īt⁹ ī mōaſterio. Recordat⁹
ē aūt zozimas ſcē illi⁹ ꝑdictū ſibi ſmonē:
q̄a neqʒ volens exire valebis. Aliquātis
autē elapſis dieb⁹ ab īfirmitate ſubleua/
tus. ī monaſterio cōuerſabaī. Quādo aūt
monacbi ſūt reuerſi ⁊ cōiūcti veſꝑe ſacra
te cene dn̄ice. fecit q̄ꝺ ei iuſſum fuerat. ⁊
mittēs ī modico calice ītemerati corporis
xp̄i portionē: ⁊ ꝑcioſi ſanguinis dn̄i noſtri
ibu xp̄i: poſuit ī caniſtro caricas modicas
⁊ palmaꝝ fruct⁹ id ē dactilos: ⁊ paꝝ lēti/
cule aq̄s īfuſe: ⁊ venit tarde bora iā veſpe
ra: ⁊ ad litt⁹ iordanis ſedebat. aduentum
ꝑſtolans ſancte mulieris. Beatiſſima aūt
illa tardante zozimas nō dormitauit: ſed
ſollicite attēdebat ſolitudinē: ſuſtinēs q̄ꝺ
videre deſiderauit. Dicebat autē ſenex in
ſemetipo? Nūq̄d veniēs nō me inuenit: ⁊
reuerſa ē? Hec dicēs flebat: ⁊ oculos ele
uās ī celū ſuppliciter deū deprecabaī. di/
cēs. Nō me alienes dn̄e videre iterū quā
videre me tribuiſti. nō vadaʒ vacuus pec
cata mea portās in increpatiōe. Hec orās
cū lacbrymis alia ī cum cogitatio incidit.
Quid inquit ⁊ ſi venerit faciet? Quomō
trāſiet iordanē q̄r nauicula nō eſt? Quali/
ter aūt ad me indignū ꝑueniet? Heu me
infelicē. beu q̄s me taʒ iuſte ſpeciei aliena
uit? Hec ſene cogitante. et ecce illa ſācta
aduenit: ⁊ in parte alia fluminis ſtetit: zozi
mas autē vidēs eā ſurrexit gaudēs ⁊ exul
tans nimis: glorificās deū. Luctamē aūt
certaminis in ei⁹ fluctuabat cogitatiōis
ītentiōe: q̄r nō pōt iordanis tranſire fluē/
ta. Et reſpiciēs ſenex: vidit eā vexillo cru
cis aquas iordanis ſignātē. Toti⁹ tūc no/
ctis tenebras ſplēdor illuminabat lune: q̄r
tēpus recurſus illi⁹ tūc erat. Statiʒ auteʒ
vt ſignū crucis īpreſſit aſcēdit ſuꝑ aquas:
⁊ ambulās ſuꝑ liq̄dū equoris fluctū: veni
ebat quaſi ꝑ ſolidum iter: zozimas autem
ſtupens ⁊ genua flectere nitens: clamans
deſuper aquas mulier probibuit eum di/
cens. Quid facis abba. quia ſacerdos
dei es ⁊ diuina portas myſteria? Qui ſta/

tim obediuit dicenti. Jlla autē deſcendēs
de aquis dixit ſeni. Benedic pater bene/
dic. Jlle autē cum magna feſtinatione re
ſpondit. Stupor eni nimius inuaſerat eū:
in tam glorioſo miraculo ⁊ dixit. Uere nō
mentitur deus: qui pollicitus eſt ſibi ſimi
les eſſe eos qui ſemetipſos purificāt. Glo
ria tibi domine ihū xp̄e de⁹ noſter: q oſtē
diſti mihi per hanc ancillaz tuam: quantū
mee conſiderationis inferior ſum menſu/
ra vere perfectionis. Hec dicente: poſtu
lauit mulier ſanctum dicere ſymbolum: ⁊
ſic dominicam inchoare orationez. Et ex
pleto. pat̄ noſter qui es in celis: ſicut mos
eſt: pacis oſculum obtulit ſeniori: ⁊ ſic viui
fica myſterioꝝ ſanctorum ſuſcipiēs dona
extenſis in celum manib⁹ ⁊ ingemiſcens
cuz lachrimis: ita clamauit dicens. Nunc
dimittis ancillaz tuaz domine ſm verbū
tuuz. Quia viderūt oculi mei ſalutare tu
um. Et dixit ſeni. Jgnoſce abba: ⁊ aliud
petitionis mee imple mandatum. Uade
nunc ad monaſteriū dei pace gubernat⁹.
Poſt recurſuz autez anni aduenientis: ite
rum veni in illum torrentez in quo tecum
prius ſum locuta: prorſus non omittas qn
venias: ⁊ videbis me iteꝝ qualiter deus
voluerit. Jlle aūt reſpondit ad eaz. Utinā
eſſet poſſibile nūc tua ſequi veſtigia: ⁊ tui
precioſiſſimi vultus viſione perfrui. Oro
mater vt vnaz ſenis petitiunculaz facias:
⁊ modicuz cibi ex eo qd̄ huc attuli digne/
ris accipere. Et hec dicens: oſtendit ei qd̄
ſecum detulerat caniſtrum. Jlla autez ex
tremis digitis lenticulaz cōtigit: ⁊ tria tol
lens grana proprio intulit ori ſufficere di/
cens gratiam ſpiritus vt cuſtodiret anime
ſubſtantiam imaculataz. Tunc dicit ſeni.
Ora pro me dominum: ⁊ mee infelicita/
tis memor eſto. Jlle pedes eius ſanctos
contingens: cū lachrymis deprecabat̄ vt
oraret pro eccleſia ⁊ iperio ⁊ ꝓ ſe: ⁊ dimi/
ſit abire flens ⁊ eiulans. Non enim aude
bat eam multū detinere: que nec ſi vellet
poterat detineri. Jlla autem iterū crucis
impreſſione iordanem ſignans aſcēdit am
bulanſqz ſuper liquidū iordanis elemētū
tranſiuit ſicut antea veniens fecerat. Se
nex aūt reuerſus eſt gaudio ⁊ tremore ni
mio repletus: ſemetipſuz reꝓhendebat pe
nitens: qa nomē ſcē vt cognoſceret nō in/
quiſiuit: ſperabat tamē hoc aduenīēti con
ſequi anno. Trāſacto autē eodē anni cur
ſu: venit iteꝝ in vaſtaz deſerti ſolitudinez.
Expletis oībus ſm cōſuetudinez feſtinās
ad illā glorioſaz viſionez intuēdā: peram/
bulanſqz ſolitudinis iter: ⁊ iueniēs aliqua
cupiti loci indicātia ſigna: dextra leuaqz
aſpiciens: intuitumqz oculorū deducens:
luſtrabat vbiqz ſicut ſciētiſſim⁹ venator
ſicubi ſuauiſſimam reptaz cōprehenderet
feram. Cum vero nullo modo aliqd quaq̄
verſuz conſpiceret: cepit ſe ipſuz lugēs in/
fundere lachrymis. Tunc eleuans oculos
orando dicebat. Oſtende mihi domine ī
corpore angelū: cui totus cōparari non di
gnus ē mundus: hoc orādo venit ad locuz
qui in ſimilitudinē fuerat deſignatus tor/
rentis: ⁊ in extremo ei⁹ ſtans vidit in par
te ſuperiori ſplendentem ſolez: ⁊ aſpiciēs
vidit corpus ſcē mortuū iacens: ⁊ manus
ac pedes vt oportet cōpoſitas: ipſuz vero
corpus ad oriētē aſpiciēs. Currens igit̄ la/
chrymis lauit beatiſſime pedes: nō eni ali
ud corporis ei membruz audebat cōtinge
re. Lachrymans autē aliqādiu ⁊ pſalmos
dicens. tpi ⁊ rei cōgruētes: fecit ſepultu/
re orationē ⁊ dicebat ſibiipſi. Forſitā nō
cōplacet ſancte hec fieri: Hec eo cogitā/
te. deſignata ſcriptura erat ī terra vbi hec
legebāt. Sepeli abba zozima: miſere ma
rie corpuſculuz: ⁊ redde terre qd̄ ſuuz eſt.
⁊ puluerez adijce pulueri. Ora tamen ꝓ
me ad dominū. Tranſeunte mēſe parme/
nothi ſm egyptios. qui eſt ſcd̄m romanos
aprilis: die nona nocte id ē qnto id⁹ aplis
ſalutifere paſſiōis: p⁹ diuine ⁊ ſacre cene
cōmunionē. Has lr̄as ſenex cū legiſſet. co
gitabat qdem prius: quiſnam eſſet qui ſcri
pſit. illa enim vt dixerat litteras ignora/
bat. in hoc tamen valde exultans gaude/
bat quia eius ſanctum didicerat nomen.
Cognouit ꝯo quia mox vt diuina myſte/
ria in iordane participauit: eadem hora

in locū illū venit. vbi mox de hoc mundo
tranſijt: ⁊ idem iter qd̄ zozimas per vigin/
ti dies amb ulans vix conſumauit labo/
rans: vnius hore curſū maria ꝯſumpſit: et
ſtatim migrauit ad dn̄m. Glorificans aūt
dn̄m zozimas ⁊ lachrymis corpus eius in/
fundens: tp̄s ē inquit miſer zozima: qd̄ iuſ/
ſuz ē pfice. Sed qd faciaz infelix: qr vnde
fodere valeā nō habeo. Deeſt ſarculus: nō
eſt raſtrū: nihilqz ex oībus pre manib⁹ ha/
betur. Hec eo in corde ſuo dicente ſecre/
te: modicū ꝯſpexit lignum iacens: qd̄ aſſu
mens cepit fodere. Ualde autē dura erat
terra ⁊ valde fortiſſima: ⁊ nequaqꝫ vale/
bat ſenex fodere illaz: qr ⁊ ieiunio ꝯfectus
⁊ longe itineris fatigatione nimis erat de
fectus. Laborabat enim ⁊ ſuſpirijs nimijs
vrgebatur: ⁊ ſudoribus madefactus inge
muit grauiter: ex ipo cordis ſui ꝓfundo.
Et reſpiciens vidit ingentis forme leonē:
iuxta corpus ſcē ſtātē: ⁊ eius plantas lam
bentem. Uidens aūt pauore cōtremuit ꝑ
pauore grandiſſime fere illius: ꝑcipue: qr
audierat ſcām dicentē: qr nunqꝫ aliquam
ibi ferā viderat. Signo aūt ſe crucis ꝯfir/
mauit vndiqꝫ credēs qr illeſū eū cuſtodire
valet ꝟtus iacētis. Leo aūt cepit annue/
re ſeni: blandis eum motibus ſalutans: zo
zimas aūt dixit. Quoniā a deo miſſus ve/
niſti o maxime ferarū: vt hui⁹ dei famule
corp⁹ terre cōmēdetur: opus exple officii
Et iuſſit leonē ſepelire eius corpus. Ego
enim inquit ſenectute cōfectus nō valeo
fodere: ſꝫ nec ꝯgruum qd habeo ad h̄ op⁹
exercendum: ⁊ iterum itineris tanti longi
tudinem ꝓperare non valeo vt afferam:
tu diuino iuſſu hoc op⁹ cū vngulis facito:
vt cōmendetur terre hoc ſanctum corpu/
ſculum. Continuo aūt iuxta ſenis ſermo/
nem: leo cū brachijs ⁊ vngulis ſuis fecit fo
ueam: quantum ad ſepeliendum ſcē cor/
puſculum poſſet ſufficere. Senex vero la
chrymis pedes eius abluens ⁊ multiplici
ter effuſa prece exorās ꝓ oībus eam nūc
amplius exorare: operuit terra corpuſcu/
lum aſtante leone: ſicut repererat nudum:
⁊ nihil aliud habens: niſi illud ſciſſuz veſti
mentum qd̄ ei iā antea ꝓiecerat zozimas
ex quo veſtimēto neceſſaria corporis mē
bra ꝯtexerat. Tūc recedūt parit̄: ⁊ leo qdē
in interiora ſolitudinis quaſi ouis manſue
ta diſceſſit. Zozimas aūt reuerſus eſt ī mo
naſterium ſuum: benedicens ⁊ ſanctificās
deum: ⁊ hymnū laudis decantans chriſto
domino noſtro. Ueniens autem in cenobi
um: fratribus ab initio cuncta retulit: ni/
hil abſcondens ex omnib⁹ que vidit ⁊ au/
diuit: ita vt omnes audiētes magnalia dī:
nimio ſtupore admirarentur: ⁊ cum timo/
re ⁊ amore magnaqꝫ fide: celebrarēt bea
tiſſime huius tranſitus diem. Johannes
aūt abbas inuenit quoſdam emendādos
iuxta ſancte illi⁹ ſermonem: ⁊ hos miſerā/
te deo conuertit. Zozimas aūt in eodem
degens monaſterio: impleuit annos cētū:
⁊ tunc migrauit ad dn̄m ī pace: gratia do/
mini noſtri ieſu chriſti: cui eſt cum eqli prī
gloria ⁊ honor ⁊ imperium: vna cum ſan/
cto ⁊ viuificatore ⁊ adorando ſpiritu: nūc
⁊ ſemper: ⁊ in ſecula ſeculorum. Amen.

Finit vita beate Marie egyptiace.

Incipit vita ſancte Marine virginis.

Uit frater quidaz ſecula/
ris: habēs vni
cam filiam paruulā. Jp̄e vero cō
uerti cupiens comendauit eaz cuidam pa
renti ſuo: ⁊ in monaſterium: qd̄ longe erat
a ciuitate per miliaria trigintaduo: ⁊ igreſ
ſus perficiebat opus monaſterii: ita vt ab
bas eius pluſqꝫ ceteros qui in monaſterio
erāt eum diligeret: eo qꝫ fidelis eſſet ⁊ obe
diens. Contigit aūt poſt aliquod tp̄s vt re
cordaretur caritatis filie ſue: ⁊ cepit ꝯtri/
ſtari atqꝫ affligi intra ſe. Et cum per mul/
tos dies hoc faceret: vidit eum abbas ei⁹
tribulatum ⁊ dixit ei. Quid habes frater:
qꝫ ſic triſtis ambulas: Dic mihi: ⁊ de⁹ qui
conſolatur omnes dabit tibi auxiliū. Tūc
ille procidens cuz lachrymis ad pedes ei⁹
ait. Habeo vnum filium in ciuitate quem
reliqui paruulum: ⁊ recordatus affligor ꝓ
pter eum. Et noluit abbati indicare eo qꝫ
puella eſſet. Abbas vero eius hec igno/
rans ⁊ nolens eum amittere: quia neceſſa

rius erat ī monaſterio: dixit ei. Si diligis
eū: vade ⁊ adduc eū huc: ⁊ ſit tecū. Et abi
ens adduxit eā. dicebat̄ autem marina: et
mutauit ei nomē: ⁊ vocauit eū marinū: ⁊
dedit eam ad diſcēdas litteras ītra mona
ſteriuꝫ ⁊ erat cum ea. Et nullus cognouit
de fratribus ꝙ puella eſſet: ſed vocabant
eā oēs marinū. Et dū eēt ānoꝝ q̄tuordeci
cepit eā docere pr̄ ſuus viā dn̄i: ⁊ dicebat
ei. Uide filia vt null⁹ cognoſcat myſteriū
tuū vſqꝫ ī finē tuū. ⁊ ſollicita ſis ab inſidiis
diaboli: ne ſeducaris ab eo: ⁊ iſtō ſcm̄ mo/
naſteriū p nos ſolui videat̄ ⁊ in conſpectu
xp̄i ⁊ coraꝫ ſcis angelis eius: cū ipiis eter/
nā dānationē accipiam⁹. Et alia mlta do
cebat eā p ſingulos dies: de regno dī. Cū
aūt ſcā eēt annoꝝ decē ⁊ ſeptē: defūctus
eſt pater eius. Remāſit aūt ſola ī cella pa
tris ſui: ⁊ erat obediens oīb⁹ ī monaſterio
ita vt ab abbate ſuo ⁊ ab oībus diligeret̄.
Habebat autem monaſteriū par bouum
⁊ carrū aut bigaꝫ: qꝛ vicinū habebat ma/
re vbi erat emporium ad tria miliaria: ⁊
ibāt mōachi: ⁊ afferebāt q̄ neceſſaria erāt
mōaſterio. Una ergo die dicit abbas ad
marinū. Frater marine: q̄re et tu nō va/
dis cū frib⁹ ⁊ adiuuas eos? Que r̄ndit. vt
iubes pr̄. Erat aūt iuxta viam hō manēs
noīe pandox: per quē frēs ibant ⁊ reuerte
bant. Et cepit fr̄ marinus freq̄nter ꝑgere
cū carro: ad op⁹ ſibi iniunctū: ⁊ vbi tardi/
oꝛ eueniebat hoꝛa ad reuertēdum: mane/
bat in domo ipſius pandocij cū ceteris mo
nachis. Pandox aūt habebat filiā v̾ginē:
ad quā ingreſſus miles per īſidias diaboli
cōcubuit cū ea: ⁊ cōcepit de illo milite: et
dū cognitū fuiſſet a parētib⁹ ei⁹ ceperunt
affligere filiā dicētes. Dic nobis a quo cō
cepiſti? R̄ndit eis. De illo monacho q dici
tur frater Marinus: qui hic frequent̄ cū
carro māſit: ipē me oppreſſit: ⁊ ꝯcepi. Sta
tim aūt parētes ei⁹ prexerūt ad monaſte/
riū: ⁊ dicūt abbati ei⁹. Ecce dn̄e abba qd
fecit monachus tuus Marinus. quomo/
do decepit filiam nr̄am. Dicit eis abbas.
Quid dicitis? Et iuſſit eum vocare. Et
veniente eo: dicit ei abbas ſuus. Frater
marine tu hoc ſcelus opat⁹ es ī filiā eoꝝ?

Stans v̾o diutius ⁊ cogitās ītra ſe: inge/
miſcēſq̄ dixit. Peccaui pr̄ mi: pn̄iaꝫ ago
p hoc pctō: ſꝫ q̄ſo te intercede p me ad de
um: vt hanc ꝑficere poſſim. Abbas v̾o ad
iracūdiā ꝯmot⁹ iuſſit eā ꝯtundi ⁊ affligi: ⁊
ait. In veritate dico tibi: qꝛ hoc malū opa
tus es: hic nobiſcū nō manebis in hoc mo
naſterio. Et pꝛiecit eā foras. Ipa v̾o nulli
vnq̄ ꝯfeſſa ē myſteriuꝫ ſuuꝫ: ſꝫ abiens ia
ctauit ſe ante fores monaſterij: ⁊ iacebat
ſup terrā in penitētia affligens ſe: tanq̄ ſi
ipa peccaſſet: ⁊ igredientibus fratribus po
ſtulabat: vt vna bucella panis ei daretur
Hoc faciēs p quattuor annos: nō receſſit
de forib⁹ monaſterij. Pandocis vero filia
pepit filiū maſculū: ⁊ ablactauit eū: ⁊ ad/
duxit eū mater puelle ſecū: ⁊ poſuit eum
ibi ante mōaſteriū: ⁊ dicebat ei. Ecce fra/
ter marine: quō noſti nutri filiū tuū. Et re
ligt eū ibi: ⁊ abijt. Scā v̾go marina: ſuſci/
piens eū tāq̄ ꝓpriū filiū: d̾ ipa bucella pa
nis quā accipiebat ab introeuntib⁹ mōa/
ſteriū: nutriebat filiū alienū. Factū ē aūt
hoc: p duos alios annos: Poſtmodū vero
videntes frēs: miſericordia cōpuncti: in/
greſſi ad abbatē rogare ceperūt: vt eū re
ciperet ī monaſteriū: dicentes. Abba īdul
ge: ⁊ ſuſcipe frēm marinū. Ecce quiq̄ an/
ni ſūt ꝙ ī penitētia ante ianuā monaſterij
iacet: ⁊ nō receſſit vnq̄ hinc. Suſcipe eū
ī pn̄ia: ſic p̄cepit dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s. Uix aūt
coegerūt eū: ⁊ iuſſit īgredi: ⁊ vocauit eam
ad ſe: ⁊ ait. Pr̄ tu⁹ fuit vir ſcūs qō tu noſti
⁊ paruulū īntroduxit te ī hoc ſcūm monaſte
riū: ⁊ nō ē opatus aliqd mali: qō tu cogi/
taſti ⁊ feciſti: nec aliqs ī hoc ſcō mōaſterio.
Nūc aūt īgreſſus es tu cū filio tuo: quem
de adulterio habes: vnde opoꝛtet te mul/
tū penitere. Grāde. n. pctm̄ feciſti: ⁊ hoc ti
bi iubeo: vt oēs īmūdicias monaſterij tu
ſolus facias ⁊ aquā ad neceſſaria purgan
da tu poꝛtes: ⁊ calciariū oībus p ſingulos
dies tu perficias ⁊ oībus ſeruias. In h̄. n.
habebis grām meam. Sancta virgo libē
tiſſimo animo hec ſuſcipiens oē op⁹ qō ei
iuſſum fuerat: perficiebat. Cōtigit autem
eam intra paucos dies doꝛmire ī dn̄o: eū
tes aūt frēs nunciauerunt abbati dicen/

tes. Frater marin⁹ defunctus ē: dicit eis
abbas. Uidete fratres q̄le pctm̄ fuit: ꝙ
nec pn̄iam meruit implere. Sed tamē ite
⁊ lauate eū: ⁊ ſepelite longe a monaſterio
Euntes autem dum lauarent eam cogno
uerūt quia mulier eſſet: ⁊ ceperūt omnes
emittere voces: ⁊ contundentes ſe clama
bant: qꝛ talis conuerſatio ⁊ patientia ſcā
inuenta eſt in ea: cuius myſterium nullus
agnouit: cum ſic ab eis afflicta fuiſſꝫ: ⁊ ve
nientes cum lachꝛymis dicunt abbati. Ab
ba veni: ⁊ vide fratrem marinum: dicit
eis. Quid eſt hoc fratres? Dicunt ei ite/
rum. Ueni ⁊ vide mirabilia dei: ⁊ quid de
te agas. Ille territus prexit ⁊ venit vſqꝫ
ad coꝛpus: ⁊ leuantes pallium: vnde coo/
perta erat: ⁊ vidit: quia mulier eſſet. Et
mox cecidit ⁊ caput ſuum percutiebat in
terra: ⁊ vociferabatur dicens. Coniuro te
per dominum noſtruꝫ ih̄m xp̄m: ne me cō
dēnes ante cōſpectum dei: eo ꝙ afflixeri
te: qꝛ ignoꝛans feci. Tu dn̄a nō dixiſti my
ſterium tuū: et ego non cognoui in verita
te ſanctam conuerſationem tuam. Si enī
cognouiſſē: te nunq̄ afflixiſſem. Et iuſſit
ſem̄ coꝛpus eius: intra monaſterium ī oꝛa
toꝛio reponi. Eadem auteꝫ die puella illa
cuius filius erat arrepta a demonio: ve/
nit ad monaſteriū: ⁊ cōfitebat̄ crimē qō
admiſerat: ⁊ d̾ quo viro cōcepiſſꝫ ⁊ ſeptīa
die repauſatiōis eius in dn̄o: ibi intra ora
toꝛiū liberata ē a demonio. Audiētes aūt
q erant ī ipſo ēpoꝛio ⁊ vicina monaſteria:
mirabilia q̄ facta fuerāt: accipientes cru/
ces ⁊ cereos cū hymnis ⁊ cāticis. ⁊ pſalmo
dia benedicētes deū: venerūt ī eodē mōa
ſterio: ⁊ ingreſſi oꝛatoꝛium vbi coꝛp⁹ eius
regeſcebat benedixerūt deum: vbi vſqꝫ
modo de⁹ oꝛonib⁹ ſancte virginis multa
facit mirabilia: ad laudē ⁊ gloꝛiā nominis
domini: q cū eterno patre ⁊ ſp̄ū ſancto vi/
uit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum Amen.
Explicit vita ſciſſime marine virginis

Incipit ꝓlog⁹ ī vitā ſcē Eufroſine vir/
ginis: ⁊ p̄ d̾ īterp̄tatiōe nois eius.

Efroſina dicitur

quaſi effra ⁊ ſyna. Effra dicitur videns:
vl̄ fructifera vl̄ fertilis. Syna dr̄ mēſura
vl̄ mādatū: vl̄ rub⁹. Ipa. n. fuit vidēs ī ꝯtē
platiōe: fructifera ⁊ fertilis ī bonoꝝ opa
tiōe: mēſura ī tp̄aliū neceſſitatū ꝑceptiōe:
mādatū. ſ. ſ̾uās ī obediētie obſ̾uatiōe: ru/
bus ī caſtitatis germinatiōe. Ul̄ dr̄ eufro
ſina q̄ſi eufroſia. Eufroſia āt ē herba me/
dicial̄: ⁊ valꝫ ꝯ caliginē oclo͛ꝝ. Sic eufro/
ſina v̾bis vita ⁊ exēplo docendo: illūinat
oclos coꝛdis nr̄i ſm̄ nomē ei⁹. eſt ſmarag/
dus. Smaragd⁹ aūt ē lapis nobilis ⁊ viri
dis perſpicuus: ⁊ in frigidis regionibus ī/
uenitur. Uiriditas ſignificat eufroſine vir
ginitatē: ꝑſpicuitas vite animoſitatem: re
gio frigida ꝯ libidinis incentiuum caſtita/
teꝫ. Hic lapis floꝛes marcidos ad recētiā
priſtinā reducit: ⁊ recētes conſeruat. Sic
eufroſina v̾go vnica marcidos pctōꝛes
oꝛonib⁹ ſuis priſtine grē reſtituit: ⁊ bonos
ac deuotos hoīes ī gratia priſtina ꝯſ̾uat.
Finit ꝓlog⁹ ſiue īterp̄tatio nois ei⁹. Qē di
ligenter notādū ꝙ ī iſta hiſtoꝛia ſequenti
habet̄ d̾ paſnucio laico tādē effecto mona
cho p̄re btē Eufroſine. Sꝫ: ſ̄. xv. d. ⁊ īfra ī
hiſtoꝛia ſcī onuffry. lxxxiij. hēt̄ d̾ paphūcio
anachoꝛite. Incipit vita ſcē Eufroſine.

Fuit vir ī alexādria

noīe paſnuci⁹ honoꝛabilis oīb⁹: ⁊
cuſtodiēs mādata dei. Hic accepit ꝯiugē
dignā generis ſui: ⁊ ipa honeſtis moꝛibus
plēa: ſꝫ ſterilis nō pariebat. Uir aūt ei⁹ ni/
mis fluctuabat: eo ꝙ non haberet filium:
cui omnes facultates ſuas reliqueret: vt
poſt obitū ſuū bene ⁊ ꝯgruenter ſuā ſub/
ſtātiā gubernaret. Cōiunx vero indigenti
bus non ceſſabat miniſtrare: nocte ⁊ die
eccleſiis dei adherēs: ⁊ obſecratiōib⁹ oꝛās
⁊ petens a deo dari ſibi filiū maxime vi/
dēs ſuū virū nimiū fluctuantē. Multam
etiā pecuniā erogās pauperibus ⁊ oꝛato/
ribus poſcebat impleri deſideriuꝫ ſuum.
Similiter aūt ⁊ vir ei⁹ circuiēs: querebat
iuēire aliquē hoīeꝫ dignuꝫ deo: q poſſet
precibus ſuis effectū deſiderij eius ꝑfice
re: ⁊ ita ambulauit ad quoddā monaſteriū

qꝛ eiuſdeʒ mõaſterij pater magn⁹ apđ de-
um eē dicebaſ. Illicqʒ igreſſus: ⁊ multaʒ
pecuniā offerēs: multā etiā ab abbate fi-
duciā: ⁊ ab vniuerſis fratrib⁹ ꝯſecut⁹ eſt.
P⁹ multū ꝟo tpis: idicauit abbati cauſaʒ
deſiderū ſui. Qui cōpaciēs illi poſtulauit
a dño dari illi fructū ventris ⁊ amborum
orōnes exaudiēs de⁹ largit⁹ eſt illi filiam
vnā. Uidēs aūt paſnuci⁹ abbatis ꝯuerſa-
tioneʒ: nūq̄ʒ a monaſterio recedebat: vñ
ꝯiugē ſuā itroduxit: vt bñdicereſ ab ab-
bate ⁊ a fratrib⁹. Tollētes autē īfantulā
a lacte: ⁊ facta ānoꝝ ſeptē baptizata ē: i-
poſuerūtqʒ illi nomē Eufroſina. Gaude-
bāt autē ſuꝑ illā parentes ei⁹: qꝛ erat acce
pta deo: ⁊ pulchra facie. Facta igiſ an-
noꝝ. xij. mr̄ ei⁹ migūit ex hoc ſeculo. Re-
manſit autē pr̄ ei⁹ erudiēs eā lr̄is ⁊ lectio-
nib⁹: ceterāqʒ huius mōdi ſapiaʒ. Puella
ꝟo tantā excipiebat diſciplinā: vt mirareſ
pr̄ ill⁹ prudētiā. Opinio autē ei⁹ ꝑagrauit
totā ciuitatē ſeu ⁊ de ſapiētia ei⁹ ⁊ doctri-
nā ⁊ qꝛ nimis pulchra erat ⁊ cōpoſita vul
tu: ⁊ aio. Multis aūt decertātib⁹ cū pr̄e
e i⁹ de ea. ad finē ꝑuenire nō poterāt: ſʒ ipſe
pater tm̄ dixit: dñi volūtas ſiat. Un⁹ autē
exuperās oēs ī honore ⁊ diuitiis. accerſi-
uit pr̄eʒ ei⁹ ⁊ poſtulauit ab eo dari filiā ei⁹
filio ſuo in matrimoniū. Et cōcedēs fieri
ꝯſuete: deſponſauit eā illi. Poſt nō mul
tū ꝟo tpis: accipiēs eā paſnucius: dū eſſet
annoꝝ decē et octo: abiit ī monaſteriū cū
ea: ī quo ꝯſueuerat venire. Multāqʒ ite-
rū pecuniā largit⁹ ē: ad neceſſaria fratruʒ
dixitqʒ abbati. Fructū orōnū tuaꝝ addu
xi tibi: vt ores ꝓ ea: qꝛ iā ad nuptias eam
tradere volo. Iuſſit autē abbas introdu-
ci eā ī xenodochiū monaſterii: ⁊ locut⁹ ē
cū ea: bñdicēſqʒ exhortat⁹ ē eā đ caſtitate
⁊ patiētia timoris dei. Faciēs aūt ibi tres
dies aurē quotidie ponebat ad pſalmos:
⁊ vidēs ſinguloꝝ ꝯuerſationē: ⁊ ſpiritale
ꝓpoſitū mirabaſ eoꝝ vitā dicēs: Beati
ſunt viri iſti: q ⁊ ī hoc ſeculo ſimiles ſūt an
gelis: ⁊ poſt hoc: vitā eternā conſequūtur
Et cepit coꝛ eius ſollicitans eſſe: in zelo
timoris dei. p⁹ tres aūt dies: dixit paſnu
cius ad abbatē. Ueni pater vt ſalutet te
ancilla tua: ⁊ ora ꝓ ea: quia ambulare vo
lumus in ciuitatē. Cumqʒ veniſſet abbas
proiecit ſe ad pedes eius dicēs. Obſecro
pater ora pro me: vt lucretur deus animā
meā. Extenditqʒ manū ⁊ bñdixit eaʒ di-
cens: Deus qui cognoſcis hominē anteq̄ʒ
naſcatur. tu iſtius ancille curaʒ habere di-
gnare: vt mereatur portioneʒ ⁊ conſorti-
um in regno celoꝝ. Et comendantēs ſe
ſeni abierunt in ciuitatē. Pater vero illi⁹
ſi aliquādo inueniebat monachuʒ aliquē
adducebat in domū ſuam: petens vt ora-
ret pro ea. Una autem die anniuerſaris
qua ordinatus eſt abbas: vnuʒ ex fratri-
bus miſit ad paſnuciū: vt inuitaret euʒ ad
ſolennitateʒ abbatis. Qui abiens in do-
muʒ eius: requiſiuit eū. Pueri autē dixe-
runt. Proceſſit. Audiēs autem Eufro
ſina: ⁊ aduocans illū fratrem: cepit inter-
rogare euʒ. Dic mihi frater pro caritate.
Quanti fratres eſtis in monaſterio? At
ille frater dixit Trecentiquiquagītaduo
Dicit ei puella. Qui voluerit illuc venire
ad cōuerſationē veſtraʒ ſanctaʒ ſuſcipiet
ne illū abbas veſter? Reſpōdit ei. Etiam
cū gaudio magno ſuſcipit illum maxime
propter vocem dñi qua dicit. Qui venit
ad me non eiciaʒ eū foras. Dicit ei eufro
ſina. Omnes ne in vna eccleſia pſallitis.
⁊ equaliter ieiunatis? Dicit ei mōachus
ille. Cōmuniter quidē pſallim⁹: vnuſqſqʒ
ꝟo ieiunat quomodo vult: aut quātuʒ va
let. vt nō fiat conuerſatio cōtumax volun
tatis: ſed ꝓprii arbitrii ſpontanea volun-
tate. Omneʒ ergo perſcrutās monacho-
rū cōuerſationem: dixit ad monachū. Uo
lebā abire ⁊ ꝑuenire ad hui⁹ ienarrabilis
vite normitatem ſʒ timeo inobediēs eſſe
pr̄i meo: qꝛ ꝓ vana ⁊ caduca hui⁹ ſecli ſub
ſtantia cupit me tradere viro. Dicit ei mo
nachus. Soror nō ꝑmittas vt polluat ho-
mo corpus tuum ⁊ vt tradas talem pul-
chritudinem pati opprobrium: ſʒ deſpōſa
te xp̄o: qui tibi poteſt ꝓ omnibus iſtis trā
ſeuntibus dare regna celoꝝ ⁊ cū ange-
lis conſortium. Occulte autem exiens

vade in monaſteriuʒ. mutato habitu ſecu
lari. indutaqʒ veſte monachica: ut poſſis
euadere. Que cuʒ audiſſet. placuit ei ⁊ di
xit. Et quis me habet tondere? Nolebat
eni a layco tondi: quia nō ſeruat fidē. Di-
cit ei monachus. Ecce pater tuus veniet
mecuʒ ad monaſteriuʒ: ⁊ faciet ibi tres di
es aut quattuor: Tu autē adduc vnū de
monachis. ⁊ quomō voles occurret tibi
cuʒ gaudio magno. hec ⁊ his ſimilia illo di
cente ad eufroſinaʒ. venit paſnucius. ⁊ vi
dens monachum interrogauit eum di-
cens. Quid ad nos faſtidiū ſumpſiſti dñe
Et dixit ad euʒ. Anniuerſarius dies eſt
monaſterii: miſitqʒ abbas vt venias ⁊ ac
cipias benedictionē. Gauiſus aūt paſnuci
us pater Eufroſine. ⁊ ingreſſus cuʒ mona
cho in nauiculaʒ: abierunt in monaſteriū
Cuʒ auteʒ ibi eſſet. miſit Eufroſina vnuʒ
fideliſſimuʒ ſeruulū dicens. Uade in mo
naſteriuʒ theodoſii: ingreſſuſqʒ eccleſiam
monachuʒ queʒ ibi inueneris. adduc tecū
Miſericordia autē dei. ecce quidā mona
chus veniebat de monaſterio: vendens q̄
ſecuʒ habebat. Et videns eum puer roga
uit vt veniret ad Eufroſinā. Qui cuʒ ve-
niſſet: videns eum puella: ſalutauit eum
dicens. Ora pro me pater: ⁊ orans bene-
dixit eaʒ. ⁊ ſedit. Dixit aūt ei Eufroſina.
Dñe mi: ego habeo patrē xp̄ianū ⁊ ſeruū
dei. diuitiarū poſſeſſorē ſubſtantioſū ni-
mis. habuitqʒ vxorē ex qua me genuit:
que tranſiuit de hac vita. vult aūt pater
meus pro omnibus rebus ſuis, tradere
me ſeculo huic iniquo: ⁊ ego nolo inquina
ri in eo. ⁊ quid faciā penitus ignoro. To
taʒ enim nocteʒ ſine ſomno pertranſiui. po
ſtulans deuʒ. vt oſtenderet miſere anime
mee miſericordiaʒ ſuā. Et mane facto. pla
cuit mihi mittere ī eccleſiam ⁊ adducere
vnuʒ ex fratribus: vt ab ipſo audirē ver
bū dei. ⁊ quid facere debeā. Poſtulo aūt
te pater pro mercede anime tue. ſciens q̄
a deo miſſus es: doce me que dei ſunt. Di
cit ei ſenex ille. Dominus dicit. ſi quis non
abrenunciauerit patrē ⁊ matrē ⁊ filios in
ſuper ⁊ animam propriam: non poteſt me
us eſſe diſcipulus. Et q̄d tibi poſſim plus
dicere his ignoro. tamen ſi potes ferre tē
ptamenta carnis relinque omnia ⁊ fuge
Facultates eni patris tui multos iueniēt
heredes. Ecce tapecia. ⁊ lerochomia. xe-
nodochia monaſteria. vidue. pupilli. infir
mi captiui. ſi voluerit ⁊ placuerit patri
tuo. his relinquat: tu auteʒ ſola ne ꝑdas
animā tuā. dicit ei puella. Confido in deū
⁊ in orationibus tuis: qꝛ ad laborandū ha
beo ꝓ aīa mea deo auxiliante. Dicit ei ſe
nex. Talia deſideria a firmitate non de-
clinentur: ſcit eni tēpus penitētiā agere.
Dicit ei Eufroſina. Et ideo te fatigaui vt
impleas deſideriū meū. ⁊ facta oratione
benedicas me. ⁊ abſcidas comam capitis
mei. Et ſurgens ſenex facta oratione. ab-
ſcidit comā capitis ei⁹: ⁊ induit eā tunica
ſcematis ⁊ orās ꝓ ea dixit. deus qui libe
rauit omnes ſanctos ſuos: ipſe te cuſtodi
at ab omni malo. Et hec dicens. ſenex di-
ſceſſit ab ea: gaudens ⁊ glorificans deū.
Eufroſina autē cogitans in ſemetipſa: di
xit. Si ambulauero in monaſteriū puel-
larū. pater meus requirens inueniet me
⁊ violenter trahet me inde propter ſpon-
ſuʒ meū. Proinde pergā ad monaſteriū
viroꝝ: vbi nullus ſuſpic etur me eſſe. Et
hec dicens: proiecit veſteʒ muliebrē. Et
induit virileʒ. Et ſero exiuit de domo ſua
accipiens ſecū quingentos ſolidos: ⁊ ab-
condit ſe in quodā loco per totaʒ noctem
Mane autem facto venit pater eius in
ciuitatē: volente aūt deo: ſtatim in eccle
ſiā ambulauit. Eufroſina igitur peruenit
ad monaſteriū illud. vbi pater eius notiſ
ſimus erat: ⁊ nunciauit abbati ꝑ oſtiariuʒ
dicēs. Eunuchus q̄dā de palatio veniēs
ante oſtiū ſtat: cupiēs loq̄ tecū. Egreſſus
aūt abbas ꝓiecit ſe ī terrā ⁊ facta oratio
ne ſederūt. dicit ei ſenex. Quid ē quod
veniſti fili? dicit ei Eufroſina. Ego q̄dē
de palatio fui eunuch⁹. ⁊ deſideriū habui
ſemꝑ cōuerſationē agere monachoꝝ: ⁊
ciuitas noſtra nō ualde hoc habet ſtudiū
cōuerſatiōis: notū autē factū ē mihi de
bona veſtra cōuerſatiōe: ⁊ cupio habita

re vobiſcum. ſi placuerit vobis Habeo:
enim poſſeſſiones multas. ⁊ ſi dederit mi/
hi deus requiē: adducā eas huc. dicit ei ſe
nex. Bene uenisti fili: ecce monaſteriū: ſi
tibi placet. habita nobiſcū. dicit ei abbas
Quod ē nomē tuū. Dicit ei. Smaragdus
dicit ei ſenex. Juuenis es. nō potes ſolus
ſedere. opus ē tibi habere magiſtrū. vt do
ceat te regulā: ⁊ ꝯuerſationē monachorū
dicit abbati: Sicuti iubes dn̄e mi pater.
ſic faciā. ⁊ ꝓtulit qngētos ſolidos deditq̄3
ī manu abbatis dicēs. Accipe pater iterī
iſtos. ſi videro ꝗ poſſū ſufferre hic: veni/
ant ⁊ illa reliqua. Uocauit aūt abbas vnū
frēm Agapitū noīe. virꝫ ſāctū ⁊ ꝯpaſſibi
lē. ⁊ tradidit ī manu eiꝰ ſmaragdū: ⁊ dicit
ei. Ecce mō hic erit filiꝰ tuꝰ ⁊ diſcipulus ta
lē eū ꝯſigna: vt exuperet magiſtrū. ⁊ fle/
xis genibꝰ: facta oratōne ꝯſignauit eū. ⁊
reſpōdētes omnes dixerunt. amē. Suſce
pit eū agapitꝰ ī cellā ſuā. ⁊ qꝛ habebat vul
tū decorū ſmaragdus. dū veniebat ī ec/
cleſiā ad ꝯprecādū dn̄z. multos illoꝝ dia/
bolus excitabat aduerſus decorē vultus
eiꝰ ꝑ malas cogitatōes. ita vt oēs moleſti
eſſet abbati: ꝗ talē pulchritudinē duxiſſet
ī monaſteriū Hec audiēs abbas: vocauit
ſmaragdū: ⁊ dicit ei. Fili pulchra ē facies
tua. timeo ne ſit ruina īfirmis fratribꝰ. pla
ceat nobis vt ſedeas ſolus in cella tua. ⁊
ibi cōuenit tibi mādūcare ⁊ pſallere: ⁊ nō
īde te egreſſurū alicubi. ⁊ precepit agapi
to vt ꝑpararet cellā ſolitariā: ut ī ea ſolus
degeret ſmaragdus. Fecit aūt agapitus
oīa que a patre monaſterii fuerāt impata
⁊ introduxit ſmaragdū in cellā ſolitariā: ⁊
erat ibi oratōnibus vacās. ieiuniis ⁊ vigi
liis nocte ac die opam dabat: ſeruiēs dn̄o
in ſimplicitate cordis. ita ut miraret̄ pre/
dictus frater. qui eū ſuſcepat: ⁊ omnibus
fratribꝰ ītulit eius cōſtantiā ⁊ omnes col
laudabāt deū. qui ī īfirma etate talia ope
rabat̄. Paſnucius aūt pater eius cū re
uerſus fuiſſet de monaſterio ad domū ꝓ
priā. feſtinās ingreſſus ē cubiculū. ī quo
filia eius manere ſolita erat. Et nō īuenta
triſtis tremenſq̄3 effectus: cepit exquirere
anxius ſeruos ⁊ ancillas. ꝗd de eufroſina
filia eius actū eſſet. Pueris autē dicenti
bus ꝗ nocte vidimus eā. mane autē fa
cto nō cōparuit: putauimus eni ꝙ pater
illiꝰ ꝗ eā deſponſauit: veniſſet ⁊ tuliſſet eā
Miſit igit̄ ꝑuos ſuos ad domū illiꝰ: ⁊ non
inuenerūt eā. Audiēs aūt ſpōſus et pater
cōtriſtati ſunt valde. Et veniētes ad paſ/
nuciū. inuenerūt illū vehemēter afflictū
iacentē in terra: et dixerūt ei. forſitan ali
ꝗs ſeduxit eā: et fugit cū illa. Statiq̄ ſer
ui cū eqs ꝑ totā alexādriā et egyptū: miſ
ſi ſunt. Erāt autē ibi et naues. intrāteſq̄3
in eas regrebāt ꝑ viā: et ſcrutātes monaſte
ria puellaꝝ heremū. ſpelūcas. ꝑ domoſq̄
amicoꝝ ⁊ vicinoꝝ ⁊ nuſq̄ reptā lugebāt
eā quaſi mortuā. Socer nurū. ſpōſus ſpō
ſā flebat: pater lugebat filiā dicēs. Heu
heu filia dulciſſima. heu me lumē oculoꝝ
meoꝝ: cōſolatio vite mee. Quis meā ina
ſit facultatē? Quis meā poſſeſſionē ſpar/
ſit: Quis meā venā exiccauit: Quis lucer
nā meā extinxit: Quis meā ſpē fraudauit
Quis pulcritudinē filie mee violauit: ꝗs
putas lupus agnā meā diſſipauit: Qualis
locus talē vultū tegit: Quale pelagꝰ. ca/
ptiuā ducit illā īperialē faciē? Jlla gene/
roſitatis ꝯſtitutio illa male habētiū ꝯſola
trix. illa laborātiū reqes: gemētiū portus
erat. Terra ne celes ſāguinē meū: donec
videā ꝗd Eufroſine filie mee contigerit.
hec ⁊ his ſimilia paſnucio ꝓſequēte eleua
uerūt oēs qui aderāt uocē ⁊ flebāt. ita ut
omnis ciuitas lamētaret̄ eā. Nō ſufferēs
aūt paſnuciꝰ. nec īueniēs cōſolatiōez. pre
xit ad memoratū ſenē de quo ſupra dixi/
mus: ⁊ ꝓcidit ad pedes eius dicēs. Peto
ne ceſſes orare. vt īueniat̄ labor orationū
tuaꝝ. Neſcio eni ꝗd acciderit Eufroſine
filie mee. Audiēs autē venerabilis pater
ꝯtriſtatꝰ ē ualde. ⁊ iuſſit adeſſe oēs fra/
tres: ⁊ dixit eis. Oſtendite caritatem fra
tres. ⁊ poſtulate a domino: vt digneī no/
bis oſtēdere ꝗd factū ſit de filia amici no
ſtri paſnucii. Et ieiunātibus oībus ⁊ oran
tibꝰ ī tota hebdomada. nihil eis reuelatū
ē de Eufroſina: ſicut ſolebat quādo aliū/

de rogabāt dominū. Oratio enim Eufro
ſine erat ad dominū die noctuq̄: ne mani
feſtā eā faceret in vita ſua. Cū aūt nec ſe
ni nec alicui fratrū reuelatum eſſet: cepit
abbas cōſolari euz dicēs. Fili noli defice
re a diſciplina dn̄i quia quē diligit deus
corripit. ⁊ hoc ſcias. quia ſine volūtate do
mini. nec vnus paſſeꝝ cadet ī terrā: quā/
tomagis filie tue abſq̄ illiꝰ nutu nihil pro
uenit. Scio eni quia bonā partē elegit ſi
bi: ꝓpterea nobis nihil de ea reuelatū eſt
Si eni ꝙ abſit in malis opibus incidiſſet:
nunq̄ deſpexiſſet deus tantū fratrū labo
rē. Habeo fiduciā ī dn̄o: ꝗ ī hac vita oſtē
det tibi dn̄s eā. Audiēs hoc paſnuciꝰ. rece
pit cōſolationē. et oſculatꝰ ſenē ⁊ omnes
fratres remeauit ad ſua: grās agēs deo ⁊
orās quottidie bonis opibꝰ ⁊ elemoſynis
intentus erat. Poſt aliquātos vero dies.
viſitabat monaſteriū: cōmendās ſe oratio
nibꝰ fratrū. Una aūt die veniēs ad abba
tē: ꝓiecit ſe ad pedes eius dicēs. Ora
ꝓ me pater: nō poſſū ferre dolorē de filia
mea. ſed magis ac magis renouat̄ ac cre/
ſcit vulnus de die ī diē: ⁊ tribulat̄ anima
mea: Uidēs aūt eū ſenex nimiū afflictum
dicit ei. Uis colloquiū habere cū uno fra
tre ſpūali. ꝗ venit de palatio theodoſii: iꝰ/
rans ꝙ ipſa eſſet eufroſina filia eius: Paſ
nucius dixit. Uolo. et vocauit abbas aga
pitū: dixitq̄ ei. Tolle paſnuciū ⁊ ītroduc
eū in cellā ſmaragdi. ⁊ introduxit eū ī cel
lā eius: ⁊ nihil ei antea īnoteſcēs. Cū autē
ſubito vidiſſet patrē ſuū. ⁊ cognoſcēs cuz
tota lachrimis repleta ē. Paſnucius aūt
ſperabat cōpunctū eſſe fratrē illū. nō eni
cognouit eā: ꝗ ſpecies vultus eius emar
cuit. pre nimia abſtinētia vigiliis ⁊ lacri/
mis. Cuculla aūt operuit faciē ſuā: ne ali
quo modo agnoſceret eā. facta aūt oratio
ne ſederūt. Cepit autē ei loqui de futura
regni beatitudine ⁊ gloria ſēpiterna. quō
ꝑ elemoſynā ⁊ caſtā vitā bonāq̄3 cōuerſa/
tionē: et ꝑ humilitatē et caritatē ad ea ꝗs
poſſet pertigere. et de cōtēptu ſeculi. nec
plus diligēduz eſſe filiū q̄ deū: nec patrē
ſuper eū qui habet poteſtatē. Apoſtolicā
quoq̄3 ſcripturā interpretans. quomō tri
bulatio patientiā operatur. patientia aūt
probationē. Uidens autez patrē ſuum in
graui merore depreſſum: ꝯpatiebatur ei
Sz timens ne agnoſceretur. ⁊ impedimē
tum ei faceret: volens aūt eū cōſolari di/
xit ei. crede mihi. quia nō deſpicit te deꝰ
et ſi in perditionē iſſet filia tua manifeſta
ret eā tibi deus: vt nec illa a diabolo retē
ta inferret tibi et ſibi luctū perpetuū. Sz
crede in deū. quia bonū conſiliū elegit. ſic
ut dixi ſecundū vocē euāgelii qua dicit:
ꝗ diligit patrē aut matrē ſuꝑ me. non eſt
me dignus. et ſi quis non abrenūciauerit
omnibus que poſſidet: nō poteſt meus eē
diſcipulus: Potens eſt deus: et in hoc ſe/
culo manifeſtare eam tibi. Sine etiā ſine
ꝗd temetipſū cōtriſtādo perdis? Age gra
tias deo nihil deſperans: nam et agapi/
tus magiſter meus multotiens nimis tri
ſtis dicebat mihi. Quia uenit quidam ho
mo nomine paſnucius operibus bonis ī/
tentus. qui filiam ſuam tanq̄ mortuā lu
get: neſciēs ꝗd ei acciderit: et nimia lamē
tatiōe affligit̄: et maxime qꝛ vnica erat
illi: et cū lachrymis ꝓiecit ſe ad pedes ab/
batis: vt ꝑ eiꝰ oratiōes et oīuz fratꝝ poſſet
īuenire eā. Et ꝯpatiēs dicebat mihi. Quo
modo et omnes fratres: ita ⁊ tu roga ꝓ ea
deū. Et ego quaſi īdignus et cōſcius ma/
lorū. ſepius deꝑcabar dominū. vt digneī
tibi ſufferētiā tribuere et lōganimitatē. et
quomodo expedit: adīpleat tā de te q̄ de
filia tua. Pro hoc et frequenter videre te
volui et colloqui tecū: vt aliquā cōſolatio/
nē ꝑ me humilē forſitā īuenires. vt aūt nō
cognoſceretꝰ ꝑ mlta colloqa: dixit ad paſnu
cium. Uade dn̄e mi. Et dū recedere vel/
let paſnuciꝰ: aīa illiꝰ ꝯpatiebat̄ illi. Facies
aūt eiꝰ pallebat: ⁊ replebat̄ lachrymis: pre
nimio autem ieiunio ⁊ diutina inedia ſan/
guinem eufroſina vomebat: Multū eniz
confortatus paſuncius in ammonitione
eius: diſceſſit ab ea: et veniens ad abbatē
dixit. edificata ē anima mea ab iſto fratre
⁊ ita ſuz letus effectus in gratia dei ⁊ con/
ſolatione eius: tanq̄ ſi inueniſſem filiam

meam. Cõmendanſq; ſe oratõnibus abba
tis ⁊ omniũ fratꝝ: reuerſus eſt in domum
ſuã magnificans deũ. Cõpletis autẽ ſma/
ragdus intra cellã ſuaȝ triginta ⁊ octo an
nis. incidit in infirmitatẽ: qua ⁊ mortuꝰ ẽ
Quadã vero die ſecundũ conſuetudineȝ
venit paſnucius ad viſitandũ monaſteriũ
Et poſt orationẽ ⁊ ſalutationeȝ fratꝝ: di/
xit ſeni. Si iubes pater permitte me ſma
ragdũ videre: quia valde deſiderat eum
anima mea. Uocatoq; agapito: precepit
ei de paſnucio ad viſitandũ ſmaragduȝ.
Introiens auteȝ paſnucius vbi eger iace
bat: cepit deoſculari euȝ cum lacrimis di
cens. Heu me: vbi ſunt promiſſiones tue.
vbi verba dulcia. quibus mihi filiã meaȝ
videndã oculis meis promittebas? Ecce
non ſolũ illaȝ nõ videbo: ſed ⁊ tu per quẽ
conſolationeȝ non modicã habebã: relin/
ques nos. Heu me. quiſnã conſolabitur
ſenectutẽ meã? Ad quẽ ibo? Quis mihi
erit adiutor? Duplex malum modo lugeo
Triginta ⁊ octo anni ſunt ꝙ perdidi filiã
meam. nihil mihi actũ eſt: qđ die noctuq;
orabã pro ea. Et ſimilis illius detinet me
incomparabilis dolor. Quid ſperã ammo
do? Ubi cõſolationẽ meã inueniã: Iã deſcẽ
do lugens in infernũ. Uidẽs aũt ſmarag/
dus eũ vehemẽter plorãtẽ. ⁊ nullã cõſola
tionẽ recipiẽtẽ: ait ad eũ. Quid turbaris
⁊ teipſũ interficis: Nũquid inualida ẽ ma
nus dñi. aut deo quicq; ẽ difficile: Iã po/
ne finẽ triſtitie tue. ⁊ recordare quõ patri
arche iacob manifeſtauerit deus ioſeph:
quẽ quaſi mortuũ lugebat. Sed obſecro
te ne ꝑ tres dies me deſeras: neq; derelin
quas. Heſitãs aũt paſnucius intra ſemet
ipſum: dixit. forſitan deus reuelauit ei ali
quid de me. Tertio aũt die: dixit ad ſma/
ragdũ. Expectaui ſicut rogaſti me domi
ne meꝰ frater ⁊ nõ diſceſſi alicubi per tres
cõtinuos dies. Cognoſcẽs aũt ſmaragdꝰ
qui ⁊ Eufroſina. q; inſtabat dies dormi/
tionis eius. vocauit paſnuciũ ⁊ dixit ad
eũ. Quia deꝰ oĩpotẽs bñ diſpoſuit miſeri
am meã. ⁊ adimpleuit deſideriũ meũ: meq;
vſq; in finẽ viriliter certãdo ꝑduxit. non
mea virtute. ſed eius adiutorio qui me cu
ſtodiuit ab inſidiis inimici. pacto curſu ſuꝑ
eſt mihi corona iuſticie. nolo te ſollicitũ re
linquere ꝓ filia tua eufroſina. Ego ſũ illa
miſera ⁊ tu es pater meꝰ paſnucius. Ecce
iaȝ vidiſti me. ⁊ ſatis ẽ factũ tibi. Sed ne/
mo hoc ſciat. ⁊ nõ permittas ab alio corpꝰ
meũ nudari ⁊ lauari: ſ; ꝑ temetipſũ hoc fa
cies. Et q; promiſi abbati habere me poſ
ſeſſiones multas ⁊ ſi potuiſſẽ ſuſtinere ⁊ ꝑ
durare in loco iſto adducere eas huc: im/
ple ergo pater qđ ꝓmiſi. Et ſcito ꝙ vene
rabilis ẽ locus iſte. ⁊ ora ꝓ me. ⁊ hec dicẽs
tradidit ſpiritũ. Dũ audiſſet paſnucius pa
ter eius talia verba. ⁊ vidiſſet qđ obdor/
miuit: ꝯmota ſunt omnia viſcera eius ceci
ditq; in terrã ⁊ factꝰ ẽ velut mortuꝰ. Ac/
currẽs aũt Agapitꝰ. vidit q; defunctꝰ eẽt
ſmaragdꝰ: ⁊ paſnuciũ iacentẽ ĩ terra ſemi
uiuũ iactauitq; aquã in faciẽ eius. ⁊ leuauit
eũ dicẽs. Quid habes domine mi paſnuci
Ait aũt paſnucius. Dimitte me vt hic mo/
riar: vidi enĩ mirabilia hodie. Surgẽs aũt
irruit ĩ facieȝ eius: multitudineȝ lacrimaꝝ
effundẽs: clamauitque dicẽs: Heu me dul
ciſſima filia: quare antea non manifeſtaſti
mihi. vt ⁊ ego morerer tecũ ſpõtanea vo/
luntate? Ue mihi quomodo latuiſti: quo/
modo pertrãſiſti inſidias aduerſariorum ⁊
nequitias ſpiritales vite huius. ⁊ introiſti
vitã eternã. Hec agapitus audiens ⁊ co/
gnoſcens tam admirabilem cauſam. ſtupe
factꝰ eſt: ⁊ currẽs nũciauit oĩa abbati. Ue
niẽs aũt abbas cecidit ſuꝑ eã: ⁊ eiulãs dice
bat. Eufroſina ſponſa xp̄i ⁊ filia ſc̄oꝝ ne
obliuiſcaris ſeruoꝝ tuoꝝ ⁊ huius monaſte
rii: ſed ora pro nobis ad dñm noſtrũ ieſum
xp̄ȝ: vt faciat viriliter certãdo venire ad
portũ ſalutis ⁊ portionẽ ſecũ habere: ⁊ cũ
oĩbus ſanctis ſuis. Et iuſſit abbas vt ꝯgre
garẽtur omnes fratres: ⁊ cũ honore debi/
to: ſanctũ corpus illius ſepulture daretur
Dũ aũt ꝯgregati adeſſent: ⁊ vidiſſent tam
ſtupẽdũ miraculũ: glorificabãt deum: qui
etiã ĩ femineo ſexu ⁊ fragili: tãta mirabilia
operatur. Quidã aũt frater vnuȝ habens
oculũ: oſculatus eſt vultũ eius cũ lachry/

mis: ſtatimq; vt eaȝ tetigit. oculus eiꝰ ei re
ſtitutꝰ eſt. Et vidẽtes oẽs fratres q adeããt
benedixerũt deũ gratias agẽtes ei. cuius
ſunt omnia bona q̃ ſũt. Multũque confor
tati ⁊ edificati: ſepelierũt eã cũ maxima d̃
uotione: ĩ ſepulchro patrũ. Pater vo eiꝰ
omnia que habuit ĩ eccleſias et mõaſteria
offerrẽs cõuerſatus ẽ ĩ eodẽ monaſterio ⁊
plurimã partẽ ſubſtãtie ſue ibidẽ offerẽs ĩ
eodẽ ſtratu dormiẽs. et ĩ eadẽ cella demo
ratus ẽ ĩ qua et filia ſua Eufroſina. Uixit
aũt paſnuciꝰ pater ſc̄e Eufroſine: ĩ ſc̄õ ꝓ/
poſito ãnos deceȝ. et migrauit ad dñm: et
iuxta filiã ſuã ſepultꝰ ẽ. glorificãte deuȝ ab
bate: cũ oĩ congregatiõe ſua. Dies aũt mi
gratiõis eoꝝ ad dñm. celebratur ĩ eodem
monaſterio vſq; ĩ pñtem diẽ: glorificãtes
deuȝ patrem. et filium cum ſancto ſpiritu
Amẽ. Explicit vita ſancte Eufroſine virgi
nis. Incipit vita ſancti Frõtonii abbatis

Uoniã ſepe deſide

ratis audire que ſacta ſunt. et ego
placide diſpoſui opari: iã nõ ĩ pellibus ca/
praꝝ neque earũdẽ pilis. ſed auro et argẽ
to gẽmiſque precioſis decreui conſtruere
tẽpliũ dei: vt et nos tanq; lapides viui edi
ficemur ĩ domũ ſpiritalẽ. ex opibꝰ melioꝝ
ꝓficiẽtes ĩ chriſto ieſu domino noſtro: qđ
nũc apud nytriã geſtũ ſit referã: et nõ ꝑte
ribo veritateȝ vllo modo quoniã ſatis edi
ficat monachos preſens opuſculuȝ. Igi
tur frõtonius verus dei ſeruꝰ. ſtudio dei ti
moris de die ĩ diẽ ꝓficiẽs: publicã cõmu
nẽque vitã ꝑhorrẽs. viã deſiderãs ſolitu/
dinis. ꝯuocatis ad ſe fratribus dixit. Erãt
enĩ cũ eo viri circiter ſeptuagita. En quid
nobis et mũdo damnabili. cuiꝰ operibꝰ re
nunciare oĩ modo cõdecet. vt celeſtẽ cõſe
quamur ſalutẽ. Quapropter ꝑgamus ad
heremũ nihil nobiſcũ ferẽtes. ad acquirẽ
dã celeſtẽ gloriã: ⁊ ſuperiorẽ iueſtigemꝰ ex
virtutibꝰ diſciplinam. His dictis. vniuerſi
cõſẽſere. deferẽteſq; ad heremũ ſecũ par
ua holeꝝ ſemina: ⁊ bis acutas ꝓuoſq; ſar/
culos vnde humũ foderẽt: ⁊ ꝓfecti ſũt. ve
nerũt ergo ad heremũ: rurſuſq; frõtõius
ait. Dñs ĩ euãgelio dixit. Nolite cogitare
qđ mãduceris aut qđ bibatis: aut quo opi
ami. Hec enĩ oĩa gẽtes mũdi q̃rũt. Que/
rite ꝓmũ regnũ dei ⁊ iuſticiã eiꝰ ⁊ hec oĩa
adiicientur vobis. Teneamꝰ ꝓmiſſũ: ⁊ ſue
niamꝰ ĩ nobis opꝰ dñi cõſeruatũ. Oẽs er/
go habitabãt ĩ heremo ĩ ope dñi iugiter la
borãtes: ⁊ ĩ agone ſpirituali ꝓficiẽtes. Ad
iuuabat enĩ ſeruos ſuos dñs. Ipſe autem
Frõtonꝰ nõ pro ſe tãtũ ſed pro cũctis ora
bat: ſciẽs ſcriptũ eſſe. nõ querens qđ mihi
vtile ſit. ſed quod multis: vt ſalui fiãt. Cũ
q; ĩ eadẽ heremo lõgo tẽpore morarentur
tẽptare eos aduerſarius chriſtianoꝝ cepit
ꝙ debuiſſent ĩ ſeculo demorari: quia ana
choritaꝝ vita duriſſima ẽ. et nemo eã põt
ſufferre: murmurauerũtq; ĩ cordibꝰ ſuis di
cẽtes. Quid ẽ quod voluit pat̃ noſter frõ/
toniꝰ vt habitemꝰ ĩ heremo? Nunqd illi q
ĩ vrbibꝰ ⁊ ĩ caſtellis habitãt deũ videre ñ
poſſunt. ⁊ q ĩ heremo habitãt celos vidẽt?
Nõne eos boni actꝰ cõmẽdãt? Quis nam
poterit cibo viuere ãgelorum? Ecce mori
mur fame. defectꝰ vigiliaꝝ nõ capit labor
ſ; acriora frãgũtur ieiunia ſiũt debilia ge
nua: vt vnuſqſq; noſtrũ ñ poſſit ſtare. Au
diẽs quoq; frõtoniꝰ eoꝝ murmurationeȝ
ãteq; ad eũ cõuenirẽt dicẽtes aliqđ: ipſe ꝑ/
ueniẽs eos ait. Quo vſq; irritatis deũ mur
murãtes ĩ cordibꝰ veſtris ⁊ dicẽtes: nũqđ
q heremũ ĩhabitãt hi tãtũ ſũt dĩ ſerui. ⁊ qs
ex cibo poterit viuere ãgeloꝝ? Conuenia
mꝰ ad abbatẽ. ⁊ loq̃mur ad euȝ. vt habite
mꝰ ĩ ciuitate. q; ſi q nos illic viderit oppor
tunas nobis iuxta dei votũ dirigũt eſcas
ꝓut cuiq; dñs dedit facere. Illud aũt ſci/
tote: q; nõ necabit dñs fame animã iuſtã
Ecce oculi dñi ſuꝑ timẽtes eũ: vt alat eoſ
ĩ fame. Et illđ nõ memoramini ſcriptũ. qđ
ait apl̃s. ĩ fame ⁊ ſiti? S; ĩ heremo nunq;
defuerũt radices herbaꝝ: nec mãſiſtis ali
qñ ieiuni. Recordamini q; ãtea locutꝰ ſuȝ
vobis. nolite cogitare quid mãduceti aut
qđ bibatis aut q̃ opiamini: h enĩ oĩa gẽtes
mũdi q̃rũt. Nouit dñs cibũ dare timẽtibꝰ
ſe. Querite primũ regnũ dei ⁊ iuſticiã eiꝰ
⁊ hec oĩa adiiciẽtur vobis. Si enĩ deꝰ vola

meam. Cõmendanſq; ſe oratõnibus abba
tis ⁊ omniũ fratꝝ: reuerſus eſt in domum
ſuã magnificans deũ. Cõpletis autẽ ſma/
ragdus intra cellã ſuã triginta ⁊ octo an
nis. incidit in infirmitatẽ: qua ⁊ mortuꝰ ẽ
Quadã vero die ſecundũ conſuetudinem
venit paſnucius ad viſitandũ monaſteriũ
Et poſt orationẽ ⁊ ſalutationem fratꝝ: di/
xit ſeni. Si iubes pater permitte me ſma
ragdũ videre: quia valde deſiderat eum
anima mea. Uocatoq; agapito: precepit
ei de paſnucio ad viſitandũ ſmaragdum.
Introiens autem paſnucius vbi eger iace
bat: cepit deoſculari eum cum lacrimis di
cens. Heu me: vbi ſunt promiſſiones tue.
vbi verba dulcia. quibus mihi filiã meam
videndã oculis meis promittebas? Ecce
non ſolũ illam nõ videbo: ſed ⁊ tu per quẽ
conſolationem non modicã habebã: relin/
ques nos. Heu me. quiſnã conſolabitur
ſenectutẽ meã? Ad quẽ ibo? Quis mihi
erit adiutor? Duplex malum modo lugeo
Triginta ⁊ octo anni ſunt ꝙ perdidi filiã
meam. nihil mihi actũ eſt: qḋ die noctuq;
orabã pro ea. Et ſimilis illius detinet me
incomparabilis dolor. Quid ſperã ammo
do? Ubi cõſolationẽ meã īuenio: Iã deſcẽ
do lugens in infernũ. Uidẽs aũt ſmarag/
dus cũ vehemẽter plorãtẽ. ⁊ nullã cõſola
tionẽ recipiẽtẽ: ait ad eũ. Quid turbaris
⁊ teipſũ interficis: Nũquid inualida ẽ ma
nus dñi. aut deo quicq; ẽ difficile: Iã po/
ne finẽ triſtitie tue. ⁊ recordare quõ patri
arche iacob manifeſtauerit deus ioſeph:
quẽ quaſi mortuũ lugebat. Sed obſecro
te ne ꝑ tres dies me deſeras: neq; derelin
quas. Heſitãs aũt paſnucius intra ſemet
ipſum: dixit. forſitan deus reuelauit ei ali
quid de me. Tertio aũt die: dixit ad ſma/
ragdũ. Expectaui ſicut rogaſti me domi
ne meꝰ frater ⁊ nõ diſceſſi alicubi per tres
cõtinuos dies. Cognoſcẽs aũt ſmaragdꝰ
qui ⁊ Eufroſina. q2 inſtabat dies dormi/
tionis eius. vocauit paſnuciũ ⁊ dixit ad
eũ. Quia deꝰ oĩpotẽs bñ diſpoſuit miſeri
am meã. ⁊ adimpleuit deſideriũ meũ: meq;
vſq; in finẽ viriliter certãdo ꝑduxit. non

mea virtute. ſed eius adiutorio qui me cu
ſtodiuit ab īſidiis inimici. pacto curſu ſuꝑ
eſt mihi corona iuſticie. nolo te ſollicitũ re
linquere ꝓ filia tua eufroſina. Ego ſũ illa
miſera ⁊ tu es pater meꝰ paſnucius. Ecce
iam vidiſti me. ⁊ ſatis ẽ factũ tibi. Sed ne/
mo hoc ſciat. ⁊ nõ permittas ab alio corpꝰ
meũ nudari ⁊ lauari: ſꝫ ꝑ temetipſũ hoc fa
cies. Et q̃a promiſi abbati habere me poſ
ſeſſiones multas ⁊ ſi potuiſſẽ ſuſtinere ⁊ ꝑ
durare in loco iſto adducere eas huc: im/
ple ergo pater qḋ ꝓmiſi. Et ſcito ꝙ vene
rabilis ẽ locus iſte. ⁊ ora ꝓ me. ⁊ hec dicẽs
tradidit ſpiritũ. Dũ audiſſet paſnucius pa
ter eius talia verba. ⁊ vidiſſet qḋ obdor/
miuit: ꝯmota ſunt omnia viſcera eius ceci
ditq; in terrã ⁊ factꝰ ẽ velut mortuꝰ. Ac/
currẽs aũt Agapitꝰ. vidit q2 defunctꝰ eẽt
ſmaragdꝰ: ⁊ paſnuciũ iacentẽ ĩ terra ſemi
uiuũ iactauit aquã in faciẽ eius. ⁊ leuauit
eũ dicẽs. Quid habes domine mi paſnuci
Ait aũt paſnucius. Dimitte me vt hic mo/
riar: vidi enĩ mirabilia hodie. Surgẽs aũt
irruit ĩ faciem eius: multitudinem lacrimaꝝ
effundẽs: clamauitque dicẽs: Heu me dul
ciſſima filia: quare antea non manifeſtaſti
mihi. vt ⁊ ego morerer tecũ ſpõtanea vo/
luntate? Ue mihi quomodo latuiſti: quo/
modo pertrãſiſti inſidias aduerſariorum ⁊
nequitias ſpiritales vite huius. ⁊ introiſti
vitã eternã. Hec agapitus audiens ⁊ co/
gnoſcens tam admirabilem cauſam. ſtupe
factꝰ eſt: ⁊ currẽs nũciauit oĩa abbati. Ue
niẽs aũt abbas cecidit ſuꝑ eã: ⁊ cum lãc dice
bat. Eufroſina ſponſa xp̄i ⁊ filia ſcõꝝ ne
obliuiſcaris ſeruoꝝ tuoꝝ ⁊ huius monaſte
rii: ſed ora pro nobis ad dñm noſtrũ ieſum
xp̄m: vt faciat viriliter certãdo venire ad
portũ ſalutis ⁊ portionẽ ſecũ habere: ⁊ cũ
oĩbus ſanctis ſuis. Et iuſſit abbas vt ꝯgre
garẽtur omnes fratres: ⁊ cũ honore debi/
to: ſanctũ corpus illius ſepulture daretur
Dũ aũt ꝯgregati adeſſent: ⁊ vidiſſent tam
ſtupẽdũ miraculũ: glorificabãt deum: qui
etiã ĩ femineo ſexu ⁊ fragili: tãta mirabilia
operatur. Quidã aũt frater vnum habens
oculũ: oſculatus eſt vultũ eius cũ lachry/

mis: ſtatimque vt eam tetigit. oculus eiꝰ ei re
ſtitutꝰ eſt. Et vidẽtes oẽs fratres q̃ aderãt
benedixerũt deũ gratias agẽtes ei. cuius
ſunt omnia bona q̃ ſũt. Multũque conſor
tati ⁊ edificati: ſepelierũt eã cũ maxima d
uotione: ĩ ſepulchro patrũ. Pater vo eiꝰ
omnia que habuit ĩ eccleſias et mõaſteria
offerrẽs cõuerſatus ẽ ĩ eodẽ monaſterio ⁊
plurimã partẽ ſubſtãtie ſue ibidẽ offerẽs ĩ
eodẽ ſtratu dormiẽs. et ĩ eadẽ cella demo
ratus ẽ ĩ qua et filia ſua Eufroſina. Uixit
aũt paſnuciꝰ pater ſcẽ Eufroſine: ĩ ſcõ ꝓ/
poſito ãnos decem. et migrauit ad dñm: et
iuxta filiã ſuã ſepultꝰ ẽ. glorificãte deum ab
bate: cũ oĩ congregatiõe ſua. Dies aũt mi
gratiõis eoꝝ ad dñm. celebratur ĩ eodem
monaſterio vſq; ĩ pñtem diẽ: glorificãtes
deum patrem. et filium cum ſancto ſpiritu
Amẽ. Explicit vita ſancte Eufroſine virgi
nis. Incipit vita ſãcti Frõtonij abbatis

Uoniã ſepe deſide
ratis audire que ſacta ſunt. et ego
placide diſpoſui oꝑari: iã nõ ĩ pellibus ca/
praꝝ neque earũdẽ pilis. ſed auro et argẽ
to gẽmiſque precioſis decreui conſtruere
tẽplũ dei: vt et nos tanq; lapides viui edi
ficemur ĩ domũ ſpiritalẽ. ex opibꝰ melioꝝ
ꝓficiẽtes ĩ chriſto ieſu domino noſtro: q̃d
nũc apud nytriã geſtũ ſit referã: et nõ ꝑte
ribo veritatem vllo modo quoniã ſatis edi
ficat monachos preſens opuſculum. Igi
tur frõtonius verus dei ſeruꝰ. ſtudio dei ti
moris de die ĩ diẽ ꝓficiẽs: publicã cõmu
nẽque vitã ꝑhorrẽs. viã deſiderãs ſolitu/
dinis. ꝯuocatis ad ſe fratribus dixit. Erãt
enĩ cũ eo viri circiter ſeptuagita. En quid
nobis et mũdo damnabili. cuiꝰ operibꝰ re
nunciare oĩ modo cõdecet. vt celeſtẽ cõſe
quamur ſalutẽ. Quapropter ꝑgamus ad
heremũ nihil nobiſcũ ferẽtes. ad acquirẽ
dã celeſtẽ gloriã: ⁊ ſuperiorẽ īueſtigemꝰ ex
virtutibꝰ diſciplinam. His dictis. vniuerſi
cõſẽſere. deferẽteſq; ad heremũ ſecũ par
ua holeꝝ ſemina: ⁊ bis acutas ꝑuoſq; ſar/
culos vnde humũ foderẽt: ⁊ ꝓfecti ſũt. ve
nerũt ergo ad heremũ: rurſuſq; frõtõius

ait. Dñs ĩ euãgelio dixit. Nolite cogitare
q̃d mãducetis aut q̃d bibatis: aut quo oꝑi
ami. Hec enĩ oĩa gẽtes mũdi q̃rũt. Que/
rite ꝓmũ regnũ dei ⁊ iuſticiã eiꝰ ⁊ hec oĩa
adiĩcientur vobis. Teneamꝰ ꝓmiſſũ: ⁊ ĩue
niamꝰ ĩ nobis opꝰ dñi cõſeruatũ. Oẽs er/
go habitabãt ĩ heremo ĩ oꝑe dñi iugiter la
borãtes: ⁊ ĩ agone ſpirituali ꝓficiẽtes. Ad
iuuabat enĩ ſeruos ſuos dñs. Ipſe autem
Frõtoniꝰ nõ pro ſe tãtũ ſed pro cũctis ora
bat: ſciẽs ſcriptũ eſſe. nõ querens qḋ mihi
vtile ſit. ſed quod multis: vt ſalui fiãt. Cũ
q; ĩ eadẽ heremo lõgo tẽpore morarentur
tẽptare eos aduerſarius chriſtianoꝝ cepit
ꝙ debuiſſent ĩ ſeculo demorari: quia ana
choritaꝝ vita duriſſima ẽ. et nemo eã põt
ſufferre: murmurauerũtq; ĩ cordibꝰ ſuiſ di
cẽtes. Quid ẽ quod voluit paṫ noſter frõ/
toniꝰ vt habitemꝰ ĩ heremo? Nunq̃d illi q̃
ĩ vrbibꝰ ⁊ ĩ caſtellis habitãt deũ videre ñ
poſſunt. ⁊ q̃ ĩ heremo habitãt celos vidẽt?
Nõne eos boni actꝰ cõmẽdãt? Quis nam
poterit cibo viuere ãgelorum? Ecce mori
mur fame. defectꝰ vigiliaꝝ nõ capit labor
ſꝫ acriora frãgũtur ieiunia fiũt debilia ge
nua: vt vnuſq;q; noſtrũ ñ poſſit ſtare. Au
diẽs quoq; frõtoniꝰ eoꝝ murmurationem
anteqũ ad eũ cõuenirẽt dicẽtes aliq̃d: ipſe ꝑ/
ueniẽs eos ait. Quo vſq; irritatis deũ mur
murãtes ĩ cordibꝰ veſtris ⁊ dicẽtes: nũq̃d
q̃ heremũ ĩhabitãt hi tãtũ ſũt dĩ ſerui. ⁊ q̃s
ex cibo poterit viuere ãgeloꝝ? Conuenia
mꝰ ad abbatẽ. ⁊ loq̃mur ad eum. vt habite
mꝰ ĩ ciuitate. q2 ſi q̃ nos illic viderit oppor
tunas nobis iuxta dei votũ dirigũt eſcas
ꝓut cuiq; dñs dedit facere. Illud aũt ſci/
tote: q2 nõ necabit dñs fame animã iuſtã
Ecce oculi dñi ſuꝑ timẽtes eũ: vt alat eoſ
ĩ fame. Et illḋ nõ memoramini ſcriptũ. qḋ
ait apl's. ĩ fame ⁊ ſiti? Sꝫ ĩ heremo nunq;
defuerũt radices herbaꝝ: nec mãſiſtis ali
q̃n ieiuni. Recordamini q2 ãtea locutꝰ ſum
vobis. nolite cogitare quid mãduceti aut
q̃d bibatis aut q̃ opiamini: hec enĩ oĩa gẽtes
mũdi q̃rũt. Nouit dñs cibũ dare timẽtibꝰ
ſe. Querite primũ regnũ dei ⁊ iuſticiã eiꝰ
⁊ hec oĩa adiĩciẽtur vobis. Si enĩ deꝰ vola

tilia paſcit ⁊ coꝛuos nō deſerit. quomō noſ
dereliquere poterit ipſuꝫ iugit̄ i mēte ha/
bētes cūqꝫ aſſidue oꝛātes. Certe ſi fame
defecerim⁹ i heremo nos dn̄m accuſem⁹
⁊ iproperem⁹ ei cū ad ipſū venerim⁹ dicen
tes. Credidimus euāgelio tuo: vbi dixiſti
ꝙ vniuerſos i te credentes. celi pabulo pa
ſcis: fecimus cūcta que precepiſti: ſperaui
mus i te. ⁊ tu nos deſpexiſti. Sed quia ibi
nos pꝛobaſti: hic magis vt ꝓbes veritatē
redde qđ pꝛomiſiſti. Nolite ergo murmu/
rare aduerſus deū: ne murmurātes ſic pa
tres noſtri i hoc dſerto a ſerpētib⁹ peꝛierūt
Qđ ſi expectaueritiſ dn̄m: qñ voluerit da
bit bona timētibuſ ſe. Quo dicto. ſiluerūt
oēs paululū a murmuratiōe ſua: erāt enim
i meroꝛe poſiti. Ego igitur ꝓpoſui vniuer
ſa breuiter exequi et cūcta ſermone ruſti
co ꝯpꝛehēdere: quecūque ſui ꝓſequi tituli
fas eſt: ⁊ pro huius libelli ſentētias ac ſylo
giſmos dulci eloquio currere. ꝓut poteſt
vnuſqſqꝫ lectoꝛ audire. Redeamus ad oꝛ
dinē cepti opuſculi: vt nō cura videamur
afferere. Uenit itaqꝫ āgelus miſſus a dn̄o
ad quēdā diuitē nocte: ⁊ dicit illi. Tu epu
laris in diuitijs ſplendide: ⁊ ſerui mei i he/
remo idigēt pane. Surge ergo diluculo ⁊
mitte ſeruis meis eſcas. ex oībus que tibi
dedi. qꝛ ꝓcuratoꝛē te poſui gregis mei: q
te celo lactāte iugiter paui. nec vnq̄ dimi
ſi. Ita ergo placuit mihi ex elemoſina tua
tegere pauperes meos. qui i deſerto ſpiri
tualit̄ viuūt. ⁊ ſe mihi ſuo dn̄o crediderūt
⁊ idcirco fac ſermonē quē modo miſſus a
dn̄o loquoꝛ ad te. Qđ niſi feceris. diſſipa/
ſti fedus pacificū dn̄i dei tui. At ille tanto
terroꝛe cōuēt⁹. ex illo ſomno expgiſcit: cō
ſurgēſqꝫ mane. aduocatis neceſſarijs ami
cis ſeruiſqꝫ ſuiſ fidelib⁹ locut⁹ ē ad eos di/
cēs. Iacēti mihi nocte i lecto. quippiā ſopo
ris ceperā. ⁊ ecce ſubito nunci⁹ mihi aſtitit
dicēs. En tu epularis i diuitijs tuis ſplēdi
de: ſerui vero mei i deſerto idigēt panibus
Surge ergo diluculo: et mitte ſeruis me
is eſcas ex oīb⁹ q̄ dedi tibi. quia pꝛocurato
rē te poſui gregis mei. Ecce mittere q̄ro
ſꝫ vbi moꝛētur ſerui dei ignoꝛo. Cupio pꝛe

ceptū iplere āmonitus. ſꝫ qs mihi ad quē
dirigā locū oſtēdit? Angelus precepit ⁊ d
us: q ſenioꝛes eſtis. oſtēdite locū. Et nemo
valuit illi idicare locū. qꝛ i abdito montis
manebāt. ⁊ nemo vbi moꝛarētur: agnoue/
rat. Igit̄ altera nocte diriore cōminatione
cōuēt⁹: plagis cōfoſſus diueſ ille coꝛꝛipit̄: ⁊
vrget̄ vt huis di dirigeret eſcas. Itex dilu
culo cōſurgēs. a ꝓoꝛib⁹ amicis q̄rebat cōſi
liū: vt ſibi dicerēt aut certe ab alijs ingre
rēt. vbi ſerui dei moꝛarentur. Aiebat iſta
cū magno fletu plagaſ oſtēdēs: qb⁹ de ma
nu āgeli fuerat nocte coꝛrept⁹. Sꝫ cū ne/
mo poſſet locū habitatōis ſeruoꝝ dei oſtē
dere: vnus pꝛe ceteriſ q maioꝛiſ erat cōſilij.
reſpōdit ⁊ ait. Si volueris accipere conſi
liū meum chariſſime: foꝛſitan erit tibi hoc
ſalubꝛe. Sūt tibi cameli ſeptuagīta. onera
eos ex oīb⁹ bonis qb⁹ itelligis di famulos
poſſe veſci: ⁊ dirige camelos p viā nemie
ducēte. ⁊ ſi ex deo hoc factū ē iperiū. aia/
lia tua ſalua regrediētur ad te: ſi vero tibi
ex diabolo iactura iminet. libēter tollera
flagella tpis: q̄ acrioꝛi foꝛte cede coꝛripia
ris. Q ſi hoc tibi cōſiliū diſplicet. q̄re aliū
q dare poterit: meli⁹ rn̄ſū. Hec dicēs cōti
cuit: ſꝫ ipi diuiti ⁊ q cū eo erāt. huiuſcemo
di conſiliū bene placuit. Onerauit ḡ ſexa
gita quiqꝫ camelos ex his q̄ dei ſui come
dere poſſēt: qnqꝫ v̄o cameloꝝ cibaria fac/
ta ipoſuit eſcā cūctoꝝ aīaliū: i maxio doloꝛe
re dicēſ. Si qs iuenerit eos ⁊ eoꝝ expoſue
rit onera: viſiſ cibarijs miſebit̄ eiſ ⁊ dabit
eis māducare. Et cū igēti fletu vno oꝛdie
inectēs coꝛda. direxit eos p viā cōmēdās
dn̄o: vt ſi ex deo eſſet iperiū. remearēt ce
lerit̄ cū ſalute. Nullus v̄o ducatoꝛ cū ani
malib⁹ abijt. Et qñ egreſſi ſunt ianuam
dimiſit ſeruulus primū camelū cuius du
calem tenebat. quem ceteri ſequebātur: ⁊
abierunt p viam iuxta pꝛecinctoꝛiuꝫ mon
tis. euntes ſoli. Sed neſcio an ſoli cameli
pergere potuerant. q domini nūcio ꝓeūte
viaꝫ directaꝫ vt intellectū eſt poſtea abie
runt: ⁊ quarto die cōfecto itinere hoꝛa no
na agentib⁹ op⁹ dei fratrib⁹. ſicut qdā po/
ſteꝫ retulit nobis. ecce ꝓm⁹ excubauit aū

foꝛes camellus: ſed cāpane ſonitū audire
nō potuit perſtrepēs ſonus hymnoꝝ ab/
bas tn̄ ipe quoniā pꝛope oſtiū erat. ipe ꝓoꝛ
vidit ⁊ gauiſus ē valde. Anguſtus enim
erat introitus mōaſterij et ſolus abbas fo
res ſuo ſtatu claudebat. ceteris intropoſi/
tis fratrib⁹ tacuit nihil reſpondēs: donec
hymni cōplerēt̄. Tūc cōpleto hymnoꝝ oꝛ
dine. aduocatis fratrib⁹: pene iproperans
ait. Ubi ſūt murmuratiōes vr̄e. Ecce dn̄s
ipſo forti nobis eſcas ex alto miſit cui vo/
luit viro prudēti ipans adduxit nobis ca/
mellos onuſtos. Uenite deponam⁹ bone/
ra vt poſſint refici aīalia laſſa. Tūc oēſ mi
ra gratulatione leti cōiter gratiarū actio
nē do reddiderūt. ⁊ gaudētes deponebāt
onera cameloꝝ: ſupꝛa quiqꝫ vero camel
los reſ̄atis ſarcinis. cibaria reperūt. Ablu
entes igit̄ animaliū pedes de ſtratu eoꝝ
fecerunt pꝛeſepia. et appoſuerūt eiſ eſcas
quas ipſi ſibi poꝛtauerant. necnō ipſi etiā
diſcurrebāt per oēs mōtis anfractus. no/
tas igrere herbas. vt laborātia aīalia eſciſ
plurib⁹ reficerentur. mane autē facto. ab/
bas conſiliū vtile eligens. ⁊ auaritiā oīno
ſpernēs. medietatē ſumpſit eſcarū. aliam
vero partē diuidēs ſup camellos oēs. ne
alij viderēt̄ poꝛtare. et fieret alijs iniuria
oīb⁹ mediū ipoſuit on⁹. velut eulogias re/
uocās dn̄o rerū: vt auaritie legē ſcinderet
et medietatē oblatiōis ꝓpꝛio dn̄o camel/
loꝝ. cōſolās eū de aīaliū tātoꝝ piculo: ſi
mulqꝫ dn̄ꝫ deprecans. ne accideret inocē
ti viro tanta iactura. Octaua aūt die cuꝫ
eēnt oēs i vnū collecti ieiuni. vn⁹ q leues
ac tinulas aures hēbat. p flamia vētoꝛuꝫ
cāpanule rapiēs ſonitū paululū reticuit. ⁊
cū bene tādē ſonantes cōpꝛehenderet ait
ꝓuto ex altitudine mōtiū. cāpane ſonātis
moꝛ⁹ audit̄. Tūc oēs egreſſi ſēſerūt came
loꝝ aduētus. Gratulatio mirabilis acci/
dit: leticia fecunda fit de conſolatiōe viri
nā q defuncta aīalia aut pdita iā lugebat:
gaudens de pꝛeceptis animalib⁹ letabat̄.
venerunt oēs illeſi. non triſtes vultu nec
maciē neceſſitatis hēntes. Suſcepit ergo
camellos ſuos homo ille cū magna gratia
rū actione. ⁊ viſis onerib⁹ multo ampli⁹

recreat⁹ exultat. Tūc et illos alios ⁊ pau
peres plures ad pꝛandiū nobile vocat eaſ
dēqꝫ eulogias indigētib⁹ diſtribuit quas
acceperat. ſed et amicis q aderāt ex eis lar
git⁹ ē. et ipſe quoqꝫ benedictionē ſācte io/
cūditatis accipiēs. gaudebat i dn̄o. Ex il/
lo igit̄ tēpoꝛe vſqꝫ ad moꝛtē Frōtonij. ſic
diues ihonorato tēpoꝛe qñ pꝛimū miſerat
eſcas neceſſarias ipſis dirigebat. et alijs
ſic diuitib⁹ dn̄s ipabat. vt ex oībus dapi/
bus irrigati nihil dei ſerui cū ſancto fron/
tonio minus haberent. Uigilabāt i opibuſ
dei filij cū patre: et ſpiritualibus eos adim
plens dapib⁹: admōebat quottidie ſermo
ne celeſti: exultās letabat̄ i dn̄o q ſibi taleꝫ
dederat itellectū. vt auiū ſolitudinis loca
digne queſiſſet. legendumqꝫ hoc tradidit
multoꝝ ad edificationē mōachoꝝ. Ille ḡ
magis erit melioꝛ i cōſpectu dei. nō qcū/
qꝫ legerit: ſed qui credēdo dn̄i ſeruis ſic
fecerit. Mercedē aūt a xp̄o ieſu dn̄o no
ſtro recipiet q elemoſinā paupib⁹ erogaue
rit et ſeruos dei recto coꝛde iuuit⁹ fuerit
i gloꝛia domini nr̄i ieſu xp̄i cui ē honoꝛ et
gloꝛia in ſecula ſeculoꝛum amen. Hec tē
poꝛe Antonij ipatoꝛis geſta ſūt: terriodeci
mo āno iperij eius Finit vita ſancti frō
tonij. Incipit vita ſācti Simeonis here
mitte qui in columna ſtetit.

Anctus Simeon

ex vtero matris ſue electus ē a
dn̄o ⁊ meditabatur parere et placere illi:
erat aūt iſte fili⁹ Suſociō noie ⁊ nutrieba
tur a parentib⁹ ſuis. Qui cuꝫ fact⁹ fuiſſet
ānoꝝ tredeci paſcebat oues pr̄is ſui. et vi
dens eccleſiā relictis pecoꝛib⁹ igreſſus eſt
audiuitqꝫ apoſtolū ibi legi. interroganſqꝫ
vnū ſenioꝛeꝫ ait. dn̄e qd eſt iſtud qđ legit̄
ſenex rn̄dit ei ꝓ ſubſtātia aīe. vt diſcat hō
timere deū ex toto coꝛde: ⁊ ex tota mente
ſua. dixit beat⁹ Simeō. Quid eſt timere
deuꝫ? dixit ei ſenioꝛ. Quare me flagitas
fili? Et ille quaſi deum inquit interrogo
te. Iſta enim que a te audio diſcere volo
qꝛ ignar⁹ ſū et ſtult⁹. Rn̄dit ei ſenioꝛ. Fili
ſi qs ieiunauerit iugit̄ et obſuatiōes fece
rit p momēta. et humiliauerit ſeipſū oi ho

mini ⁊ non dilexerit aurū neqꝫ parētes ne
qꝫ veſtimenta neqꝫ poſſeſſiones: ⁊ hono/
rat patrē ⁊ matrem: et ſacerdotes dei pro
ſequitur. hic hereditabit regnum eternuꝫ
⁊ qui econtrario iſta non cuſtodit. hic here
ditabit tenebras exteriores quas parauit
deus diabolo ⁊ angelis eius. Iſta oīa fili
in monaſterio exaggerantur. Audiēs hec
beatus Simeon: cecidit ad pedes eius di
cens. Tu es pater meus ⁊ mater mea et
doctor operū bonorū: ⁊ dux ad regna celo
rum. Tu enim acquiſiſti animā meā. q̄ iaꝫ
mergebatur ī perditionē: dominꝰ reddat
tibi viciſſitudinē pro anima mea. Iſta ſunt
eniꝫ que edificant: ego autē iā nūc vadā ſi
cut docuiſti in monaſteriū vbi deus volue
rit: ⁊ fiat voluntas eius in me. dixit illi ſeni
or. fili priuſq̄ꝫ ingrediaris monaſteriū: au/
di que dico. Tribulationē habiturus es.
neceſſe eſt enim te ſeruire et vigilare ī nu
ditate: ⁊ indeſinēter ſuſtinere mala: et ite/
rum confortandus es vas precioſum deo
et ſtatim exiens beatus Simeon de eccle
ſia. ibat in monaſterium ſancti Timothei
magnifici viri: et procidēs ante fores mo/
naſterij iacebat per dies quinqꝫ. non man
ducans neqꝫ bibens et die quinta egredi
ens abbas timotheus: interrogauit eum
dicens. Unde es fili. aut quos parētes ha
bes q̄ ſic afflictus es? aut qđ ē nomē tuum
ne forte aliquid mali geſſeris. aut forſitan
ſeruus ſis ⁊ dominum tuū fugis? Tūc be
atus Simeō cū lachrymis dixit. Nequaq̄ꝫ
domine. ſed opto vt ſim ſeruus dei. ſi ipſe
voluerit: quia volo ſeruare animā meam
perditā. Iube ergo me introire ī monaſte
rium et omnibus deſeruire: noli me foris
diutius dimittere. Tūc apprehēſa manu
eius introduxit eū abbas in monaſteriuꝫ
dicēs fratribus. filioli mei. ecce trado vo/
bis iſtuꝫ fratrē. docete eum canones mo
naſterij. fecit autē in monaſterio quaſi mē
ſes quattuor ſeruiens omnibus ſine que/
rela. in qbꝰ pſalteriū ex īte gro memorie cō
mendauit: quottidie p̄cipiens cibum diui
nū. Cibum vero quē ſimul cum fratribus
accipiebat. tacite pauperibꝰ erogabat: nō
ſollicitus de craſtino. fratres ergo ad veſ/
peraꝫ. ille vero ſeptimo die cibū ſumebat
Una autē dieruꝫ egreſſus ad puteū aquā
haurire ſumpſit funē de ſitula. vnde fr̄es
aquā hauriebāt et inuoluit eū toto corpori
ſuo nudo a renibus vſqꝫ ad collum: et in/
greſſus dicit fr̄ibꝰ. exiui haurire aquā et
n̄ inueni funē ī ſitula. Et illi dixerūt: Tace
fr̄. ne forte agnoſcat abbas. quſqꝫ tēpꝰ pre
tereat. Putrefactū ē aūt corpꝰ eiꝰ de obli
gatione. et aſperitate funis. q2 ſecabat eū
vſqꝫ ad oſſa. igreſſus ē enim in carneꝫ ita
vt vix appareret. Quadā autē die exeun
tes aliqui de fratribꝰ īuenerunt eū cibū ſu
um dātē pauperibus ⁊ egreſſi dixerūt ab
bati. vn̄ nobis adduxiſti hoieꝫ iſtū? Non
poſſumus abſtinere ſicut ille: ď dn̄ica. n. in
dn̄icā ieiunat cibos q̊s accipit paupibꝰ ero
gat: ſꝫ ⁊ fetor grauiſſimꝰ egredit ď corpore
eius. ita vt nullꝰ iuxta eū ſtare poſſit: ⁊ cuꝫ
ābulat vmes de corpore eiꝰ cadūt: lectuſ/
qꝫ eiꝰ plenus ē vmibus. Tūc exiēs abbas
īuenit ſicut illi dixerūt. cui ait. fili qđ ē qđ
dicunt fratres de te? Nō tibi ſufficit ieiu/
nare ſicut nos? Aut nō audiſti euāgeliuꝫ
de doctoribus dicens q2 nō ē diſcipulus
ſup magiſtrū: erit autē oīs perfectus vt ſit
ſicut doctor eius. dic mihi fili. fetor iſte vn̄
procedit? Stās beatꝰ ſimeon: nihil reſpō
dit. ⁊ iratus abbas. iuſſit eum ſpoliari. ⁊ in
uenerunt funē circa corpꝰ eiꝰ. ita vt nihil
pareret ď eo niſi ſumitas tm̄. exclamās au
tem abbas voce magna dixit. Un̄ nob ad
uenit iſte hō ďſtruere volēs regulā mōa/
ſterij? Rogo ḡ te diſcede hic ⁊ p̄ge q̊ vis.
cū multo tn̄ dolore ⁊ labore tulerūt a cor
pore eiꝰ funē ď q̊ erat īuolutꝰ: vnā cū car/
ne eiꝰ putrida: faciētes aūt illi ſtudiuꝫ per
multos dies ſanauerūt eū. Sanatꝰ aūt pꝰ
hec exiuit ď mōaſterio nullo ſciēte. ⁊ īgreſ
ſus ē puteū deſ͛tū. vbi nō erat aq̄ nō lōge
a monaſterio: vbi īmūdi ſpūs inhītabāt. et
ipa nocte reuelatū ē abbati ꝙ multitudo
populorū circūdarēt mōaſteriū ſuū. cum
fuſtibus ⁊ gladijs dicētes. da nobis ſ͛uuꝫ
dei ſimeonē tymothee. ſin aūt īcēdemꝰ te
cū mōaſterio tuo. qm̄ exaſpaſti hoieꝫ iuſtū

Qui euigilās ait fr̄ibꝰ: filioli mei. viſioneꝫ
vidi: ⁊ multū turbatꝰ ſum ī ea. Et ī alia no
cte vidit mltitudinē virorū fortiū aſtantiū
⁊ dicētiuꝫ ei. Da nobis ſ͛uū dī ſymeoneꝫ:
dilectꝰ ē. n. deo ⁊ āgelis: q̄re illum vexaſti?
maior te ē apď deū: oēs. n. āgeli cōtriſtanť
p̄pť illū: ipꝫ aūt ppōnere hꝫ deꝰ in mūdo:
ita vt p̄ illuꝫ mlta ſigna fiāt: qualia nemo
fecit. Tūc exurgēs abbas cum magno ti
more dixit fr̄ibꝰ. Reqrite mihi hoiem illū
⁊ adducite ī hūc locū: ne forte oēs moria/
mur p̄pter illū. Uere. n. ſāctꝰ dei eſt: mira
bilia. n. magna vidi ⁊ audiui de illo: Tūc
oēs mōachi exierūt eū querere ⁊ oīa plu/
ſtrātes ⁊ n̄ īuenientes: renūciauerūt abba/
ti dicētes. Nullū locū religmꝰ vbi euꝫ nō
queſiſſemꝰ: niſi tm̄ ī deſerto puteo. reſpon
dit abbas. Rogo vos fratres ite ad p̄qui
rendū eū: ſed ⁊ ego vadā vobiſcū. vere ſā
ctus ⁊ ſ͛uus dei eſt. Et ſumens ſecū qnqꝫ
ex illꝭ vēit ad puteū. Et faciens orōnē de
ſcēdit cū fr̄ibꝰ in puteū. Uidēſq̄ꝫ illū beatꝰ
ſimeon: cepit rogare dicens. Rogo vos
ſ͛ui dei dimittite me vna hora vt reddam
ſpm̄ meū: adhuc. n. modicū deficiēs ē. val
de aūt fatigať aīa mea: qm̄ exaſperaui do
mū. Dixitqꝫ ad illū abbas: veni ſerue dei.
vt deducamꝰ te in mōaſteriū: cognoui. n.
de te q2 ſeruꝰ dei es. Illo ᵭo nolēte addu
cunt eū vi ad monaſteriū: ⁊ oēs p̄ſternūť
ſe ad pedes eius flentes ⁊ dicentes. Pec
cauimus in te famule dei: indulge nobis.
Beatꝰ aūt Simeō gemebat dicēs. Qua/
re grauatis īfelicē et peccatorē? vos aūt
eſtis ſerui dei et patres. ſtetit autē ibi q̄ſi
annum vnū. poſt hec egreſſus occulte per
git non lōge a mōaſterio. ibiq̄ꝫ multo tēpo
re fuit. edificauitqꝫ ſibi clauſurā ex lapide
ſicco: ibiqꝫ fuit annos tres. ⁊ veniebāt ad
eum multi ad orationē. Deīde fecit colum
nellā cubitorū q̄ttuor: ſtetitqꝫ ī ea ānos q̄t
tuor: creſcebat aūt de eo fama ſancta p̄ or
bem terre et faciūt ei colūnā hn̄tē cubitos
duodecī. et ſtetit ī ea ānos duodecī. Rur/
ſūqꝫ fecerūt colūnā cubitorū vigīti: ſtetit
qꝫ ī ea ānos duodecī. Tūc cōgregati ſunt
oēs hītatores loci illiꝰ ⁊ edificauerūt iuxta
ipaꝫ colūnā baſilicas duas: ⁊ columnā cu/
bitorū trigita: et ſup ipaꝫ ſtetit ānos q̄ttu
or: et cepit v͛tutes facere. mlti lāguidi ve/
niebāt ad euꝫ et ďmōīa hn̄tes. et curabat
eos: ceci viſū recipiebāt: ďbiliū manꝰ reſti
tuebāť. ſurdi auditū recipiebāt: leproſi mū
dabāť. mltas hic gētes īclinauit ad ſidem
xp̄ianā: idē ſaracēos p̄ſas armacenos. ⁊ la
otos ſiīr et allophilos. audiētesqꝫ ď eo et ď
virtutibꝰ eiꝰ. cōueniebāt et adorabāt eum
Tūc inuidus diabolꝰ trāſformauit ſe ī ſpe
cie angeli. fulgēs in ſplendore cū eēs igne
ieret currꝰ igneꝰ apparuit iuxta colūnam
vbi ſtabat beatꝰ ſimeon: illuxitqꝫ cū fulgo
re et ſplēdore q̄ſi ſpē āgeli fulgēs et dixit
diabolꝰ blandis ſ͛mōibꝰ. Simeō audi v͛ba
mea. q̄ tibi dn̄s mādauit. Miſit me āgelū
ſuū cum curru igneo ⁊ equis igneis: vt ra
piā te quō rapui heliā. Tempꝰ tuū iā ē: Et
tu ſimiliť aſcēde iā mecū ī currū: q2 dn̄s ce
li et terre trāſmiſit hūc aſcēdamꝰ p̄iť ī celos
vt videāt te āgeli ⁊ archāgeli cū maria ma
tre dn̄i cū ap̄lis ⁊ martiribꝰ confeſſoribꝰ et
p̄phetiſ. q2 gaudēt videre te. vt orel dn̄ꝫ q̄
te fecit ad imaginē ſuaꝫ. Etiā locutus ſuꝫ
tibi ne tardes aſcēdere. Sic ſymeon com/
pleta oratōe dixit. dn̄e vis rape me pctō/
reꝫ ī celū? Et eleuauit ďxterū pedē vt aſcē
deret ī curruꝫ: leuauit dexteram manum
⁊ fecit ſignaculū xp̄i. Cū ſignum crucis fe
ciſſꝫ: continuo diabolꝰ nuſq̄ꝫ ꝯparuit. Cū ar
gumēto ſuo euanuit ſicut puluis āte faciē
uēti. Tūc ītellexit ſymeō artē eē diaboli
Reuerſus ḡ ī ſe: dixit pedi ſuo. nō reuerte
ris retrorſū hic. ſꝫ ſtabis hic uſqꝫ ad obitū
meū: donec accerſiat dominꝰ me peccato
reꝫ. Interea diabolus in frigore apppoſu/
it vulnus ſuper femur eius. ⁊ putrefactū ē
ita vt mltitudo vermiū ſcateſcēs de eo
ďſcēderent de corpe eiꝰ. decurrebātqꝫ de
pedibꝰ eiꝰ ī colūna. ⁊ de colūna in terraꝫ
Anno aūt ītegro ſtetit in colūna ſup vnuꝫ
pedē. Quidā aūt iuuenis aſſiſtit ei: antoniꝰ
noie: q̄ vidit ⁊ ſcripſit hec. Iuxta p̄cet tum
illiꝰ colligebat vermeſ: q̄ cadebāt ad terrā
porrigebat illi ſurſuꝫ. At ille ponebat eos
ſibi ī ipo vulnere ad ſimilitudinē iuſti iob:

dicēs: Mādūcate qđ vobis dn̄s dedit.
Audiēs aūt baſilic⁹ rex ſaracenoꝝ famā
ei⁹ venit ad eū. Uidēs aūt illuꝫ ſtātem ſur
ſuꝫ ꝛ orātē: ſubito cecidit vermis đ corpo
re ei⁹. At ille currēs apphendit eū i fide ꝛ
poſuit ſup oculos ſuos. Et vidēs ſymeon
ait. Quare h̄ feciſti vir illuſtris: ꝛ me gra/
uaſti? Uermis eſt.n. de corpore meo putri
dus. Et cū hec audiſſet rex baſilic⁹ aperiēs
manū ſuā iuēit margaritā p̄cioſiſſimā. Et
dixit ad btm̄ ſymeonē. Nō ē ꝟmis putri/
d⁹ ſꝫ margarita p̄cioſiſſima: cui ille r̄ndit.
Nō ſꝫ fidē tuā data ē tibi: ꝛ bñdicet i ma
nibus tuis omnibus diebus vite tue. Et
ita regreſſus eſt homo ille plenus fide: p⁹
multum vero temporis: audiens mater
eius famam de eo venit videre eū: ſed pro
hibita ē videre eū: q2 locū illū mulier nō i
grediebaꝰ. Cū aūt audiſſꝫ btūs ſymeō vo
cē m̄ris ſue dixit ei. Suſtine mr̄ modicum
tp̄s: ꝛ ſimul nos videbim⁹ ſi d̄s voluerit.
At illa hec audiēs flere cepit: ꝛ rogare vt
eū viderꝫ: ꝛ ſolutis crinib⁹ icrepabat euꝫ
dicēs. Fili: q̄re h̄ feciſti? ꝓ vtero quo te
portaui ſatiaſti me luctu: pro lactatione
qua te lactaui: dediſti mihi lachrymas ꝓ
oſculo q̄ te oſculata ſū: dediſti mihi ama
ras lachrymas: ꝓ dolore ꝛ labore quē paſ
ſa ſū ipoſuiſti mihi ſeuiſſimas plagas. Et
tm̄ locuta ē: vt nos oēs facerꝫ flere. Audi
ēs.b. ſymeō vocē gēitricis ſue poſuit fa/
ciē ſuā i man⁹ ſuas: ꝛ plorauit amare: mā/
dauitq3 illi dicēs. Dn̄a mr̄: q̄eſce modicuꝫ
tēp⁹ et videbim⁹ nos i etn̄a rege. At illa ce
pit dicere. p xp̄ꝫ q te plaſmauit: ſi ē poſſibi
le vidēdi te i tāto tp̄e alienū a me. pmitte
me videre te: aut ſi n̄ vl' vocē tuā audiā: ꝛ
ſtatī moriar: q2 pr̄ tu⁹ i triſtitia pp te mortu
us ē. Et nūc ne me i ip̄a amaritudie p.das
fili. Hec dicēs p̄ triſtitia et plāctu i ſōnū cō
uerſa ē: hēbat aūt tres dies et tres noctes
n̄ ceſſās d̄precari eū. Tūc beat⁹ ſimeō ora
uit ad dn̄ꝫ ꝓ illa: et ſtatī reddidit ſpū3. Col
ligētes ꝟo corpuſculū ei⁹ adduxerunt i cō
ſpectu ei⁹. Et ille flēs ait. dn̄s ſuſcipiat te i
gaudio q2 tribulata es pp me: et portaſti
me i vtero mēſib⁹ nouē atq3 lactaſti. ſiml'
etiā et nutriſti cū labore. Hec eo dicente

m̄ris vult⁹ ſudabat et corp⁹ ei⁹ ꝯmotū ē no
bis oīb⁹ iſpiciētib⁹. Ille aūt eleuās oc'los ad
celū dixit. dn̄e d̄us ꝟtutū. q ſedes ſup che
rubi ꝛ ſcrutariſ fūdamēta abiſſi q cognouiſti
adā anteq̄ eēt: q pmiſiſti regni celorū diuiti
as diligētib⁹ te: q locut⁹ es moyſi in rubo
ignis q bñdixiſti abrahā p̄rē nr̄ꝫ: q itrodu
cis i paradiſum aīas iuſtorū. et aīas ipioꝝ
mergis i pditiōeꝫ: q duos leones hūiliaſti
et fortia chaldeoꝝ icēdia mitigaſti ꝑuis tu
is qui heliā coruis d̄ferētib⁹ eſcā pauiſti. ſu
ſcipe aīaꝫ ei⁹ i pace: et colloca eā i locū pa
trū ſcōꝝ. q2 tibi ē ptās i ſecl'a ſecl'oꝝ. P⁹
hos ꝟo dies rurſū fecerūt ei colūnā hn̄tē
cubitos q̄dragita et ſtetit ſup ip̄aꝫ ānos fe
deci vſq3 ad obitū ſuū: i q̄ tp̄e draco ḡndis
nimis hitabat iuxta eū i ptib⁹ aq̄lonis: vn̄
nec herba ibidē naſcebaꝰ: cui⁹ etiā itrauit
lignū i oc'lo d̄xtro: Et ecce q̄dā die venie/
bat cec⁹ ille draco ꝛ trahēs ſe applicuit ad
hitaculū i q̄ vir d̄i morabaꝰ. tot⁹ i girꝫ ſe cō
plicās: q̄ſi veniā poſcēs: hūiliatoq3 capite
iacebat. Quē btō ſymeōe ituēte: ſtatī exi
uit d̄ oc'lo ei⁹ lignū hn̄s cubitū vnū. Uidē
tes aūt oēs glificauerūt deū: tn̄ ab eo fugie/
rūt ꝓpter metū. Sꝫ beſtia ip̄a iuoluit ſe: ꝛ
māſit i vno loco imobilis. q̄diu oīs ppl's
ptrāſiret. Deīde ſurgēs adorauit oſtiū mo
naſterij fere p duas horas. ꝛ ſic reuerſa ē i
cubile ſuū. ꝛ neminē leſit. Mlier q̄dā ſiti/
ens nocte vēit ad idriā aquā bibere. i qua
erat puulus ſ͛pēs ꝛ bibēſ deglutiuit illū: ꝛ
creuit i vtō ei⁹. Sꝫ mlti medici ꝛ icātato/
res ꝛ magi. adhibētes ſtudiū nihil pfece/
rūt. poſt aliq̄đ ꝟo tp̄s adducit ad ſcm̄ ſyme
onē. at ille iuſſit eā poni i t̄rā ꝛ de aq̄ mōa
ſterij i os ei⁹ mitti. tūc exclamauit fortit͛. ꝛ
ſtatī exiuit de ore eius ſ͛pēs cui⁹ lōgitu
do erat cubitoꝝ triū. Eadeꝫ hora crepuit
ſ͛pēs q etiā ad mltoꝝ teſtimoniū ſuſpēſus
ē ibi ſeptē dieb⁹. Et ſana fcā ē mlr ex illa
hora. Uirtutes ei⁹ q̄uis alic⁹ facūdia enu
merare vix valeat. tn̄ ꝓut ſūt vires oīno
ſilētio eas tegi minime patiar. Fcm̄ ē aūt
vt aq̄ i loco illo nō iueniret ꝛ tot⁹ ppl's pi
clitabaꝰ: ꝛ oīa aīalia p̄ aq̄ penuria. Uidēs
ꝟo ſcūs ſymeō cōtritiōe eoꝝ. ſtetit ad ora
tionē. circa d̄cimā aūt diei horā ſubito diru

pta ē t̄ra: ꝛ fcm̄ ē chaos magnū ab oriēte
pte ip̄i⁹ monaſterij: ꝛ iuēta ē q̄ſi ſpelunca
exhauribilē mltā hn̄s aquā. Tunc iuſſit fodi
ſepteꝫ cubitis et ex eo tp̄e ſuperabūdauit
aq̄ i illo loco vſq3 i p̄ntē diē. Quo i tp̄e ex
petētes q̄dā de lōge oronē ip̄i⁹ ꝛ circa me/
ridiana hora diuerterunt paululū ad vm
braculū arboris ꝓpt' eſtū ad repauſādum
cūq3 ſederēt ecce ſubito p̄gnās ceruia p̄te
ribat ſec⁹ illos ꝛ dixerūt ad illā. Per orō/
nē ſcī ſymeonis te ꝯiuram⁹ modicū ſta vt
te ꝯphendam⁹. Que ſtetit eadē hora. Ap/
p̄hēdētes q3 eā occiderūt ꝛ comederūt p̄tē
aliquā ex ea: ſtatiq3 obmutuerūt ꝛ ſic vēi
ebāt ſicut ꝛ ceruia illa. Currētes autēꝫ vene
rūt ad ſcm̄ ſymeonē: portātes coriū ei⁹: et
fecerūt ibi duos ānos. ꝛ vix aliq̄n ſanita/
tem recipere potuerunt. Iniquum ē eniꝫ
pctm̄ eoꝝ recitare. Coriū aūt ceruie ſuſpē
derūt ibi ad teſtimoniū multorum. Sed ꝛ
pardus imanis erat i locis illis q et hoīes
ꝛ aīalia iterficiebat: ꝛ i giro oīa vaſtabāt.
Uenientes autē hoīes loci illi⁹ ad ſcm̄ ſyme
onem nūciauerūt ei q̄ tāta ac talia mala
pardus opareꝰ. Tūc ſactus Symeon iuſ
ſit de terra vel de aqua monaſterij aſper
gi in illa loca. Et factū ē. Egredientes vero
poſtmodū iuenerūt ip̄m pardum iacētem
mortuuꝫ: ꝛ oēs glorificauerunt deū ſyme
onis. Quēcunq3 tamē ſanabat p̄cipiebat
illi dicens: Uade i domū tuā: ꝛ honorifica
deū q te ſanauit: ꝛ ne audeas dicere q̄ te
ſymeō curauerit ne tibi ſubito deteri⁹ cō
tingat: ꝛ ne p̄ſumas iurare p nomē dn̄i: q2
graue pctm̄ eſt: ſꝫ i me hūili ꝛ pctōre iura.
ſiue iuſte ſiue iniuſte: q̄ ob cām: oēs orien
tales ꝛ barbare gētes q̄ ſūt i illis regioni
bus p euꝫ iurāt. Latro q̄dā d̄ āntiochia q
noīabaꝰ ionathas. mlta mala faciēs: cuꝫ a
multis pſequereꝰ. nec poſſet ſe iā ab ill' ab
ſcōdere: q̄ſi leo a facie multoꝝ pſequētiū
fugiēs. ſubito igreſſus ē monaſteriū: ꝛ am
plex⁹ colūnaꝫ ſcī ſymeonis: cepit amariſſi
me flere. At ille dixit ei: Quis es. aut vn̄
veniſti hō: aut cur hic itroiſti? At ille. Ego
ſuꝫ ionathas latro qui oīa mala feci: veni
huc penitere. Ait itaq3 ſcūs ſymeō. Tali
um ē regnū celoꝝ ſꝫ ne velis me tēptare

ne iteꝝ iueniaris i ſcelerib⁹ ip̄is q̄ reliq̄ſti:
Hec illo loquēte. ecce officiales veniebāt
ab āntiochia dicētes. Trade nobis īimicū
ꝛ maleficū ionathā: ne ſubito ꝯmoueatur
ciuitas i ſeditionē: Beſtie.n. parate ſūt ad
d̄uorādu3 euꝫ. R̄ndit eis ſcūs ſymeō. Fi/
lioli mei ego nō adduxi euꝫ huc: q̄m q ad/
duxit eū maior nobis eſt. ꝛ iſtis talib⁹ ſub
uenit: et enī taliuꝫ ē regnuꝫ celoꝝ. Et ſi ꝓ
teſtis itrare rapite eū hinc. ego aūt nō poſ
ſū: q2 timeo eū q illum miſit ad me. Audiē
tes autē hec viri illi: regreſſi ſunt cū timo
re magno et renūciauerunt oīa āntiochie:
ſꝫ ionathas latro p ſeptē dies āplexans et
tenēs colūnā: dic ad btm̄ ſymeonē: dn̄e ſi
iubes ābulare volo. R̄ndit illi iuſt⁹. Iteꝝ
i ip̄a mala feſtinas: dixit illi ionathas. Nō
dn̄e: ſed tp̄s meuꝫ ipletuꝫ ē. Et ſic loquēs
cuꝫ eo reddidit ſpūm. Euolētes eū ſepeli
re iuxta mōaſteriuꝫ: ecce alij officiales ve
niebāt ab antiochia pp illuꝫ: et ceperunt
clamare et dicere. Da nobis inimicū nr̄ꝫ:
oīs.n. ciuitas turbata ē ꝓpt' illum. R̄ndit
ei btūs ſymeon: q illuꝫ adduxit venit cuꝫ
mltitudie celeſtis militie: q potēs eſt i tar
taꝝ mittere ciuitatē vr̄am cuꝫ hitantib⁹ i
ea. q etiā hūc recōciliauit ſibi: et ego timui
ne ſubito occideret me: ne q̄ āplius fatige
tis me hūilē et paupē: et ita cū tiore īgreſ
ſi ſūt: nūciātes oīa q̄ viderāt ꝛ audierāt. p⁹
paucos ꝟo ānos: factū ē vna die: h̄ ē ſexta
ſabbati: et icliauit ſe ad orōnē: ſuſtinens
tres dies. i. ſexta ſabbato et dn̄ico. Tunc
ego pauefact⁹ aſcēdi ad ip̄ꝫ. et ſteti i ꝯſpe
ctu ei⁹: dixiq3 ad eū. ſurge dn̄e bñdic nos:
q̄m ppl's tres dies et tres noctes hꝫ ex/
pectās bñdictionē a te et nō r̄ndit mihi et
rurſus aīo ad eū. Quare me ꝯtriſtas dn̄e
aut q̄đ offēdi? Supplico mitte mihi manū
aut forſitā iā a nobis migraſti? Et ſētiēs q̄đ
n̄ loq̄baꝰ mihi. cogitaui vt nulli dicerē: q2
tīebā illū tāgē. et ſtās q̄ſi hora media iclia
ui me ꝛ poſui aurē meā ad auſcultādū: ꝛ nō
erat flat⁹: niſi tm̄ q̄ſi odor multoꝝ arōatū
aſcēdebat d̄ corpore ei⁹. ꝛ ſic itellexi q2 re
q̄uit i dn̄o. ꝛ hebefact⁹ plāxi amariſſime
ꝛ inclinans me oſculatus ſuꝫ oculos eius
ꝛ barbam complexus crineſq3 capitis ei⁹.

⁊ icrepãs dixi. Cui me dñe dereliquis: vel
vbi requirã tuã angelicã doctrinã? Qua
le riſum reddaz ꝑ te: aut cuiꝰ ala reſpici/
at colũnam ſine te ⁊ lugeat. Quale reſpõ/
ſum reddã īfirmis: quãdo veniũt ⁊ requi/
rũt te hic ⁊ nõ īueniũt. Quid dicaz aut qd
loquar ego hũilis? Hodie video te craſtis
vero conſidero ad dexteram ſiue ad ſini/
ſtraz: ⁊ nõ inuenio te. Aut quo amictu ope
riã colũnã tuã? Heu me quando veniunt
aliqui de lõge querentes te: ⁊ non īueniũt
Et pre multa triſtitia obdormiui. Statiqz
apparuit mihi dicens. Non derelinquam
colũnã hanc: nec locũ ⁊ montẽ hunc bene/
dictũ: in quo illuminatꝰ ſum: ſed deſcendẽſ
ſatiſfac populo. ⁊ annũcia de me anthyo/
chie ſecrete ne tumultus fiat in populo.
Ego. n. requeui ſicut dñs voluit: tu aũt ne
ceſſes miniſtrare in hoc loco. ⁊ reddet tibi
dñs mercedẽ ī celis. Sed nec moleſtus ti
bi ſim. Exurgẽs autẽ a ſomno pauefactꝰ
dixi. Dñe memento mei in requie ſancta
tua. Et ſubleuans veſtimenta eius: ꝓcidi
ad pedes eius: ⁊ oſculatus ſum veſtigia il/
lius: ⁊ tenẽs manus eius poſui ſuper ocu/
los meos dicẽs. Benedic obſecro mi dñe
Et iterꝝ fleui ⁊ dixi. Quales reliquias tol
laz a te ī memoriã. Et hec dicẽs motum ẽ
corpus illius. ego aũt timui tangere eum
Et vt nemo ſciret deſcẽdi celeriter: ⁊ fide
lez fratrẽ miſi anthiochiã ad epiſcopũ. Et
ſtatiz veniens cũ tribꝰ epis: ⁊ cum illis Ar
daborius magiſter militũ cũ ſuis: tenden/
tes cortinas circa colũnã eiꝰ defixerũt ve
ſtimenta ſua. Erãt autẽ cõficta ab auro.
Et deponẽtes eũ iuxta altare ãte colũnã
colligẽteſqz ſe aues volabãt ſup colũnaz:
clamãtes ⁊ quaſi lugẽtes. ita vt oẽs vide
rẽt. Plãctꝰ etiã ppli ⁊ iumẽtoꝝ reſonabat
p miliaria ſeptem: ſed ⁊ mõtes ⁊ campi: et
arbores cõtriſtati ſunt circa loca illa: vbi/
qz eniz nebula tenebroſa facta ẽ per circu
ituz. Ego aũt cõſiderabã angelũ veniẽtẽ
ad viſitãdũ eũ. Circa horã ſeptimã ſenio/
res ſeptẽ: loquebãtur cũ ãgelo: vultꝰ cuiꝰ
erat ſicut fulgur. ⁊ veſtimẽta ſicut nix. Et
vocẽ eiꝰ ī timore ⁊ tremore tãdiu cõſide/
raui. quãdiu audire potui: qđ tamẽ fuiſſet
ignoro. Cũ aũt iaceret ſcũs ſymeon in fere
tro: volẽs papa antiochie de barba illiꝰ p
bñdictõe aliqd cõtigere. extẽdit manũ ſta
timqz arrefacta ẽ: multeqz obſecratiões
⁊ orationes fiebãt ad deũ ꝓ eo. ⁊ ſic reſtitu
ta ẽ manꝰ eiꝰ. Suppõnẽtes aũt corpus ſe
retro: cũ pſalmis ⁊ hymnis duxerũt antio
chiã. Omnis aũt populus qui erat per cir
cuitũ regionis illius plãgebat: ꝙ patroci/
niũ tantaꝝ reliquiaꝝ tolleretur ab eis et
ꝙ epiſcopꝰ antiochie iuraſſet. vt nemo tã
geret corpꝰ illiꝰ. Uenientes vero in quin
tum miliariuz ab Antiochia. in vicum qui
vocaſ meroe. nullus potuit mouere eum.
tũc quidã hõ ãnis quadragita ſurdꝰ ⁊ mutꝰ:
ſubito cecidit añ feretꝝ: ⁊ cepit clamare ⁊
dicere. Bñ veniſti ſerue dei. tuꝰ eñi aduẽ
tus me ſaluauit: ⁊ ſi meruero viuere: ego
tibi ſuiã oibꝰ diebꝰ vite mee. Et eleuãs
ſe apprehẽdit vnũ de burdonibus q porta
bãt feretꝝ. ſtatiqz mouit ſe đ loco iſto. Et
ita ſanꝰ factus ẽ hõ ex illa hora. Pctm aũt
hoīs illiꝰ tale erat. Hic amabat vxorẽ alie
nã: ⁊ volẽſ eã adulterare nõ potuit. ⁊ mor
tua ẽ: ⁊ poſita ī monumẽto. At ille iuit et
violauit ſepulchrũ eiꝰ: ſtatiqz obmutuit ⁊
ſurdꝰ ſcũs ẽ: ⁊ obligatꝰ ẽ ī illo loco ãnis q̃/
dragita. Tũc exeũtes oẽs đ ciuitate ãtio
chie: ſuſcipiũt ſup argẽtũ ⁊ auꝝ corpꝰ ſci
ſymeonis: cũ pſalmis ⁊ hymnis: ⁊ cũ mul
tis lãpadibꝰ portauerũt ī ecclã maiorẽ. ⁊
īde ī aliã ecclã q̃ vocaſ pñia. Multe etiã
ꝟtutes fiũt ad ſepulchrũ eiꝰ: magis q̃ ī vi
ta ſua: ⁊ hõ qui ſanꝰ ſcũs ẽ. ibi ſuiuit vſqz
ī diẽ mortis ſue. Multi autem obtulerũt
theſauros epiſcopo antiochie ꝓ fide: po/
ſcẽtes religas đ corpore eiꝰ: ſz ꝓpter iuſiu
rãdũ minime ꝯſtitit. Ego humilis ⁊ pctõr
antoniꝰ: īquãtũ potui. lectionẽ hãc breuiẽ
expoſui. Btũs aũt q hẽt illã ſcriptã ī libro
⁊ legit ī eccleſia ⁊ ī domo dei: ⁊ cũ memo
riaz eiꝰ fecerit: mercedẽ ab altiſſimo reci
piet. cui ẽ honor: ptãs ⁊ ꝟtꝰ ī ſcła ſcłorum
amẽ. Eiꝰ đpoſitõ ſexto kalẽdas auguſti ce
lebraſ. Explicit vita ſci Symeonis here
mite. Incipit vita ſcẽ Eufraxie virginis

IN diebꝰ theodoſii

īperatoris piiſſimi. fuit vir quidaz
in regia ciuitate ſenator nomine Antigo/
nus eratque īperatori genere ⁊ ſocietate
coniunctus. ſermone ſapiens ſimul ⁊ ope/
re: ⁊ bona ſemper precipue ſuadens. vt pie
romanis legibus licie negocia guberna/
ret. Erat autez ⁊ cõpaſſibilis homo. cun/
ctis neceſſaria prebens. Diligebatque eũ
princeps non ſoluz tanq̃ parentez ac ſena
torez: ſed etiaz tanq̃ chriſtianuz ⁊ pium. ⁊
ſemper cõſilia vtilia proferentez. Erat au
tez hic locuplex vehemẽter: ita vt ciuitas
regia aliuz diuitijs. ſermone. ⁊ opere ſimi/
lez non haberet. Hic accepit vxorez ex ge
nere proprio. ex eodez īperiali ſãguine de
ſcendentẽ. cui nomen Eufraxia: mulier re
ligioſa ⁊ timens dominuz nimis. ⁊ eccleſie
vacans. ⁊ offerens deo preces cuz lachry/
mis. Hec multos ī opere dei fecit idone/
os. mltaſqz oblatiões ī eccleſijs ⁊ ſãctuari
is offerebat vehemẽter eã diligebat īpera
tor ⁊ auguſta. ꝑcipue ꝙ ex eoꝝ genere erat
nec nõ ⁊ moribus cõpoſita ⁊ honeſta ⁊ val
de religioſa. Nata eſt autez eis filia: ⁊ vo/
cauerunt eaz nomine matris ſue Eufraxi
az. Cumque habuiſſent hãc filiaz vna die
ruz dixit antigonus eufraxie. Noſti ſoror
mea eufraxia. quia nihil eſt iſta vita: nihil
diuitie vanitas huius ſeculi tẽporalis. In
octoginta nãque annis hominis tẽpus im/
pletur. cuz ruina: diuitie autez in celo re/
poſite. in infinita ſeculoruz ſecula timenti/
bus deuz manent: ⁊ priuamus nos illis di
uitijs. mundanis cogitationibus obligati
⁊ in fallacia poſiti tẽporaliuz diuitiarũ. di
es noſtros fruſtra cõſumimus: nihil anima
bus noſtris vtiliter acquirentes. Audiẽs
autez hec eufraxia: dixit ãtigono viro ſuo
Et quid iubes domine mi vt faciamꝰ? Cui
dixit antigonus. Unã filiã per deuz acqui
ſiuimus. ⁊ ſufficiat nobis: ⁊ nequaq̃ vltra
cõueniamꝰ īfelicitati ⁊ miſerie ſeculi. Au
diens hec Eufraxia. conſurgens extendit
manus ad celuz: ⁊ ingemiſcens dixit. viro
ſuo ãtigono. Benedictus deus. qui dignũ
te fecit timore ſuo: ⁊ ad cognitionez veri/
tatis adduxit. Uere dñe. ſepius ſupplicaui
deo. vt cor tuuz illuminaret. ⁊ mẽtez tuaz
pro hac cauſa faceret eluceſcere: ſed hoc ti
bi pãdere nõ preſumpſi Quia vero. ipſe fe
ciſti pricipiuz: iube me vt loquar. Cui dixit
antigonus. Dic ſoror mea qđ vis. Reſpõ/
dit. Noſti domine meus: quia ante multas
generatiões apoſtolus teſtaſ ⁊ dixit. Tẽ/
pus breue eſt: decetero vt qui habẽtꝰ vxo/
res tanq̃ nõ habẽtes ſint. Deficit eñi huiꝰ
ſeculi cupiditas. Ad quaz vtilitatez erunt
iſta pecunia: ⁊ tãta abũdãtia poſſeſſionũ.
Nihil eoruz eſt. quod nobiſcuz poterit de
ſcẽdere ī īfernuz. Cum bono ergo conſilio
tuo feſtina multa dare pauperibus vt nõ
illud cõſiliũ quod tractaſti īueniatur īfru/
ctuoſuz. Audiẽs hoc ãtigonus glorificauit
deuz. Cuz igitur adeptus eſſet optimam
cõuerſationẽ. ⁊ multa pauperibus erogaſ
ſet Antigonus: vnũ ſolũmodo ãnuz viuẽs
poſtq̃ ſue renũciauit vxori. vitaz ſuaz pie
diſponẽs: cõpleto ãno defũctus eſt. ⁊ ſepul
tus ī pace. Tũc īperator pariter ⁊ auguſta
fleuerũt euz. tanq̃ ex eoꝝ genere deſcen/
dẽtẽ: virꝝ iuſtũ ⁊ religioſuz. Cõpatiebãtur
eniz ⁊ eufraxie. nõ ſoluz tanq̃ proprie con
ſanguinee: ſed etiã quia erat iuuẽcula. Du
obus nãque ãnis ⁊ tribus menſibus vixit
cũ viro ſuo: nã vno ãno ex cõſtituto ab al/
terutrũ abſtinẽtes. ſicut fratres vixerunt.
Igitur ſepulto Antigono: ab īperatore ⁊
auguſta multũ cõſolabatur Eufraxia. Il/
la vero ſumens propriã ſuaz filiã. dedit eã
ī manus īperatoris ⁊ auguſte: ⁊ proſtrata
ad pedes eorum. cũ clamore ⁊ magno ge/
mitu dxit. In manus dei ⁊ veſtras: hãc or
phanã nũc ꝯmẽdo. Memoriã ergo habẽ
tes Antigoni. qui fuit veſter: ſuſcipite eam
atqz tuemini: ⁊ eſtote ei ī loco patris ⁊ ma
tris. Multa ſiquidez flumia lacrimaꝝ ⁊
voces miſerunt audientiũ ita vt etiaz pri/
cipes lugerent. Poſt paucũ vero tẽpꝰ
a luctu aliquãto quieſcẽtez Antigõi: ſuaſit
īperator ei. vt filiaz ſuã Eufraxiaz. cuidaz
ſenatoꝝ ditiſſimo daret vxorez. Et factũ
eſt vt arras Eufraxia acciperet. Suſce/

ptis arris puelle etas expectabatur. Erat
eniȝ nimis īfantula: qn̄ ſuſcepit arras: q̄ſi
annoꝝ quiq̄ꝫ. Poſt aliquātuluȝ tp̄s vero
cogitauit ipſe ſenatoꝛ: vt vxorē Antigoni
ſibi crederet copulari: ⁊ ꝑ p̄ces aut ꝑ muli
eres matronas ꝑſuaſit auguſte. vt ſine no
ticia pꝛīcipis mitteret: ⁊ Eufraxie cōiugij
verba nunciaret. Que cū audiſſet amare
fleuit: ⁊ dixit mulierib⁹ que fuerāt deſtina
te. Ueh vobis ī futuro ſeculo: que mihi ta/
lia ꝑſuadetis: ⁊ ad talia ꝯcurritis ꝯtra mu
lierēȝ que ſcđm deum viuere feſtinat:
Recedite a me: quoniam extraneam con
gregationem veſtrā nunc egiſtis. Ille ve
ro deformate diſcedentes: nunciauerunt
auguſte que geſta ſunt. Cognoſcēs aūt im
peratoꝛ quod factū fuerat: grauiter īuect⁹
eſt ī auguſtā: ⁊ īdignatus aduerſus augu/
ſtā dixit. Uere auguſta extraneaȝ rem ab
hac cōuerſatione feciſti hec ſunt opa xp̄ia/
ne auguſte. Sic promiſiſti deo pie regna/
re. Sic recoꝛdaris antigoni: q nobis ſemꝑ
vtilis ꝑmāſit? Alienā rē noſtro īperio egi/
ſti: ꝙ mulierē ī puellari etate ꝯſtitutā: que
pene ſolūmō vno āno cū viro vixit: ⁊ mox
ex cōſtituto ꝓpter celeſte regnū ſe ab vtriſ
q̄ꝫ ſeꝑauerūt: tu rurſuȝ ad mūdū redire cō
pellis? et neq̄ꝫ timuiſti deū hāc iniquitateȝ
volens facere? Quis ſatiſfaciet hominib⁹
quia nō ꝑ me factū eſt hoc. Indecētē ⁊ in/
cōgruā feciſti rē: qđ nec opoꝛtuit vt meuȝ
audiret īperiū: ꝓpter ſinceriſſimuȝ meum
amicū maxime antigonū. Audiens hec au
guſta: ⁊ vultū nimie cōfuſionis mutās: ſi/
cut lapis fere ꝑ duas hoꝛas ſine voce ꝑmā
ſit. Et facta eſt magna triſtitia: īter īperato
rē ⁊ auguſtā: ꝓpter Eufraxiā antigoni cō/
iugē. Tunc eufraxia agnoſcens: quia ma/
gna triſticia propter eā inter īperatoꝛem ⁊
auguſtaȝ fuiſſet effecta vultu omnino de/
miſſo: triſtis facta eſt vſq̄ꝫ ad moꝛteȝ: ⁊ de
ciuitate volebat diſcedere. Tūc flēs acri/
ter: dixit Eufraxie filie ſue. Filia mea ha
bemus ī egypto copioſaȝ magnāq̄ꝫ ſubſtā/
tiaȝ: veni eamus illuc: ⁊ viſitemus patris
tui poſſeſſiōes: et mea omnia tua ſunt filia
mea. Tunc ergo cū filia ſua Eufraxia: de
regia ciuitate diſceſſit: pꝛincipe neſciente

⁊ venit ī egyptū: illic quoq̄ꝫ moꝛabat: ⁊ ſua
p̄dia crebꝛo viſitabat. Et ꝓfecta eſt in īte/
rioꝛē thebaide: cū ꝓcuratoꝛibus ſuis: atq̄ꝫ
miniſtris: hñtib⁹ curā ſuaꝝ reꝝ. Que etiā il
lic vacās ī ſanctuarijs: ⁊ mltas oblatōes il
lic offerrēs: ꝑ mōaſteria viroꝝ ac mlieꝝ: ⁊
multas pecunias erogabat. Erat aūt mo
naſteriū mulieꝝ ī vna ciuitate habens ar/
chitria cētūtrigīta: de qbus magnas ⁊ mi/
rabiles virtutes hoīes predicabāt. In illo
nāq̄ꝫ monaſterio nemo guſtabat vinū: nul
la illaꝝ pomuȝ edere aut vuas aut ficus:
aut aliquid huiuſmodi bonoꝝ que terrena
naſcūtur vbertate: guſtabat. Quedā aūt
eaꝝ abrenūciās ſeculo: neq̄ꝫ oleū edere vo
lebat: quedā eaꝝ a veſꝑa vſq̄ꝫ ad aliā ve/
ſperā ieiuniū ꝓtrahebāt: alie vero poſt bi
duū edebāt: alie vero poſt triduuȝ. Nulla
eaꝝ pedes ſuos abluebat: aliquante vero
audiētes de balneo loq irridētes: ꝯfuſionē
⁊ magnā abhoīationē ſe audire iudicabāt:
q̄ neq̄ꝫ auditū ſuū h̄ audire patiebāt. Una
queq̄ꝫ v̄o eaꝝ ſtratū ī t̄ra habebat: cilitiū
paruulū vni⁹ cubiti latitudinis ⁊ lōgitudi/
nis triū: ⁊ paululū ī ip̄is regeſcebāt. Erāt
aūt ⁊ veſtes eaꝝ đ cilitio vſq̄ꝫ deoꝛſū: ob
ſtrigētes pedū extremitates. Quātūcūq̄ꝫ
poterat vnaqueq̄ꝫ laboꝛabat. Et cū aliquā
eaꝝ aliqñ ꝯtigerat īfirmari: nō ei fomētū
aut adiutoꝛiū medicine ꝯferebāt: ſ; ſi quā
ꝯtigiſſet egrotari: tāq̄ꝫ maximā bñdictōeȝ
a đo accipiebat: ⁊ tolerabat lāguoꝛē: do/
nec eā medicia dñica ꝑueniret. Nulla eaꝝ
ianuas exiebat. Erat āt ianuatrix ꝑ quā re
ſpōſa oīa fiebāt matura: mlteq̄ꝫ ſanitates
ibi fiebāt. Haꝝ qđē eufraxia diligēs ꝯſiliū
ſcāꝝ mulieꝝ: ꝓpt mirabilē ꝯuerſatōeȝ eaꝝ
ſcpi⁹ ad ip̄ȝ monaſteriū ꝑgebat: timiaq̄ꝫ il/
lic offerebat ⁊ cereos. Una qđē dieꝝ roga
bat abbatiſſaȝ: ⁊ pꝛioꝛes monaſterij dicēs
eis. Paruā bñdictōeȝ volo abſq̄ꝫ terrore
v̄ro p̄bere: redditūū auri vigīti aut trigīta
libꝛaꝝ: vt oꝛetis ꝓ iſta famĺa v̄ra: ⁊ ꝓ anti
gono p̄re ei⁹. Cui abbatiſſa r̄ñdit: Dñā mea
matrona: ancille tue nō egēt redditib⁹ ne/
q̄ꝫ pecuniā ꝯcupiſcunt. Propterea nanq̄ꝫ
oīa reliquerūt. ⁊ cūcta deſpiciūt ī hoc ſecu
lo: vt eternis bonis frui mereantur: ⁊ nihil

poſſidere volūt. ne celeſti regno ꝓiuen/
tur: Sed ne te cōtriſteȝ aut ſine fructu di/
mittaȝ. paucuȝ oleuȝ ad cādelas ⁊ tymia/
ma ī oꝛatoꝛiuȝ confer: ⁊ hoc erit nobis pꝛo
mercede iuſticie. Et his oblatis rogabat
eufraxia abbatiſſaȝ vt omnes ſoꝛoꝛes oꝛa
rēt pꝛo ātigono: ⁊ filia eius eufraxia. Una
vero dieruȝ eufraxie īfāti abbatiſſa dixit
tēptādo. Domina mea eufraxia. diligis mo
naſteriuȝ noſtruȝ ⁊ omnes ſoꝛoꝛes. Illa re/
ſpōdit. Etiaȝ domina. diligo vos. Dixit ei
abbatiſſa. rurſuȝ cuȝ ioco. Si nos diligis:
eſto nobiſcuȝ ī noſtro ſcemate. Cui īfantu/
la dixit. Uere ſi nō cōtriſtatur mater mea:
vlterius nō egrediar de loco iſto. Cui ab/
batiſſa dixit. Inter nos ⁊ ſpōſuȝ tuuȝ. queȝ
plus amas? puella dixit. Neque illuȝ no/
ui. neque ille me: vos aūt noui. ⁊ vos amo
Dicite mihi. Uos auteȝ queȝ diligitis. me
an illuȝ? Ille vero dixerūt. Nos te diligi/
mus ⁊ chꝛiſtuȝ noſtruȝ. Puella vero reſpō
dit. Ego vero ⁊ vos diligo: ⁊ chꝛiſtum ve/
ſtruȝ. Sedebat vero eufraxia mater eius
⁊ fluminuȝ lachꝛymaruȝ eius nō erat mo/
dus. Libēter eni audiebat verba puelle ab
batiſſa quia cuȝ eſſet etate īfātula. talia lo
quebatur. Nondum enim ſeptem annos
ipleuerat: duȝ cuȝ abbatiſſa loqueretur
huiuſcemodi verba. Tūc īgemiſcēs mater
⁊ amare deflēs ad filiaȝ ſuaȝ dixit. Filia
mea veni pergamus ad domuȝ. quia iam
veſꝑa eſt. Cui puella dixit. Ego hic maneo
cuȝ dñā abbatiſſa. Dixit abbatiſſa puelle:
Uade dñā ī domū tuā: nō potes hic mane
re. Nō q̄ſq̄ꝫ manere poteſt hic: niſi ſe deuo
uerit chꝛiſto. Cui puella reſpōdit. Ubi eſt
chꝛiſtus. Illa gratāter ei dominicā imagi/
neȝ demonſtrauit. Pergēs autem eufra/
xia. oſculata eſt dominicaȝ figuraȝ: ⁊ con/
uerſa dixit abbatiſſe. Uere ⁊ ego voueo
me chꝛiſto meo. ⁊ vlterius cū domina mea
nō vado. Dixit ei abbatiſſa. Filia non ha/
bes vbi hic maneas: ⁊ nō potes hic mane/
re. Puella dixit. vbi vos manetis ⁊ ego
maneo. Et cū iā veſpera eſſet. ⁊ multū ma
ter eius coegiſſet atque abbatiſſa vt ābu/
laret: nequāq̄ꝫ potuerūt eā tollere đ mona
ſterio. Multū ergo crebꝛis diebus mater

ei⁹ atque abbatiſſa ei blādiebātur ⁊ perſua
dere nequierūt vt de mōaſterio potuiſſēt
eā expellere. Nouiſſime vero dixit abba/
tiſſa puelle. Filia ſi vis hic permanere lit/
teras habes diſcere ⁊ pſalteriū. ⁊ vſque ad
veſꝑā habes ieiuniū ducere: ſicut vniuer/
ſe ſoꝛoꝛes. Puella dixit ei. Ego ⁊ ieiuniū ⁊
oīa diſco: ſolūmodo dimittite me hic eſſe.
Dixit ergo abbatiſſa matri eius. Domina
mea matrona: dimitte hāc puellā hic. vi/
deo enī qꝛ gratia dei illuxit in ea. ⁊ iuſtitia
patris ⁊ honeſtas tua: ⁊ oꝛatiōes vtroꝛūq̄ꝫ
veſtrū. eternā vitaȝ pꝛouidere ei noſcūtur
Surgēs igitur eufraxia ⁊ aſſumēs filiam
ſuā: ad dominicā eā imaginē adduxit: ⁊ ex
tēdēs manus ad celū cū magno clamoꝛe ⁊
fletu clamauit dicēs. Dñe ieſu chꝛiſte habe
curā huius īfātule qꝛ te cōcupiuit. ⁊ tibi ſe
cōmēdauit. Et cōuerſa dixit ad filiā ſuam
Eufraxia filia mea. deus q fūdauit īmobi
les mōtes. ⁊ te quoq̄ꝫ ī ſuo timoꝛe ꝯfirmet.
Et cū hec dixiſſet ī manib⁹ eaȝ tradidit ab
batiſſe: et deflēs. pectuſque ſuū tūdēs. ita
receſſit a mōaſterio vt oīs ꝯgregatio cū ea
ploꝛaret. Alia v̄o die abbatiſſa ſumēs eu/
fraxiā itroduxit eā ī ſecretariū et ſcā oꝛati/
one ſuꝑ eā iduit eā idumēto monachali: et
extēdēs man⁹ ad celū ꝓ ea ſupplicauit di
cēs. Rex ſeculoꝝ q ī ea cepiſti opus bonū:
tu ꝑfice h̄ ī pace: da vt ambulet ſm̄ nomē
tuū. et fiduciā ī ueniat ī ꝯſpectu tuo ſemper
iſta īfātula. Tūc et eufraxia mater ei⁹ oꝛās
dixit. Filia mea amas h̄ ſcemate veſtiri?
Cui eufraxia dixit. Utiq̄ꝫ mat̄ mea: qꝛ ſic
agnoui ab abbatiſſa. et domine ſoꝛoꝛes di
xerunt hoc ſcema pꝛo arris pꝛebet diligen
tib⁹ ſe dominus ieſus chꝛiſtus. Cui mater
ſua dixit. Cui deſponſata es: ipſe faciat te
thalamo ſuo dignam. Et hoc dicens ⁊ oꝛās
pꝛo filia ſua. vale dixit abbatiſſe et ſoꝛoꝛi/
bus. et oſculata ē filiā ſuaȝ et egreſſa circa
moꝛē circuibat p̄bēs pauꝑib⁹ qđ īdigebāt
Ubiq̄ꝫ aūt diuulgabat eufraxie optīa con
uerſatio. q̄ꝫtū ꝯferret mōaſteriis et vene/
rabilib⁹ locis: ita vt īperatoꝛ adiret. et oīs
ſenatus eaȝ nimis amarēt. atque gloꝛifica
rent deū. Audiebāt enī ꝙ nec piſcē guſta/
ret: nec vinū biberet. S; p⁹ tāta dōa q̄ vni

uerſis cõferebat ⁊ gloriã: a veſpera vſqꝫ
ad veſperã ieiuniũ faciebat: aliquãdo ſu/
mens legumẽ: aliquãdo holera. Poſt pau
cos aũt dies euocãs abbatiſſa matrẽ pu/
elle: dixit ei ſecrete. Domina aliquã rẽ vo
lo tibi dicere: nõ te cõturbet. Cui reſpõdit
Domina mea quod iubes dic. Dixit abatiſ
ſa. Uidi eniꝫ i ſomnis antigonũ virũ tuũ i
magna gloria cõſtitutũ: ⁊ rogauit dñꝫ ie/
ſuꝫ xp̃ꝫ: vt egrediaris de corpore tuo: ⁊ de
cetero ſis cũ illo: ⁊ fruaris illa gloria quaꝫ
antigonus meruit vir tuus: propter opti/
mã vitã ſuã. Audiẽs aũt hec reuerſa eſt in
domũ ſuã matrona vt religioſa femina: ⁊
nõ ſolũ non eſt turbata: ſed leticia magna
gauiſa eſt. Orabat eniꝫ vt ab humana vi
ta diſcederet: ⁊ de cetero eſſet cũ xp̃o. Et
mox vocãs filiã ſuã: dixit ad eã. Filia mea
ſicut mihi dictuꝫ eſt a dñã mea abbatiſſa:
vocauit me xp̃s: ⁊ appropinquauerunt di
es obitus mei. Ecce oẽm ſubſtãtiã meã et
patris tui dedi ĩ manus tuas: diſpẽſa eam
pie vt celeſteꝫ poſſis habere hereditateꝫ.
Audiẽs hec eufraxia a matre ſua: cepit i/
gemiſcere ⁊ flere dicẽs. Ueh mihi qꝛ pere
grina ſuꝫ ⁊ orphana. Dicit ei mater ſua. Fi
lia habes chriſtũ: nec peregrina es nec or
phana: habes ⁊ dominã abbatiſſaꝫ ꝓ ma
tris officio. Uide filia: feſtina quod promi
ſiſti adĩplere. Deũ time ⁊ oẽs ſorores hono
ra. ſeruiens eis cũ omni humilitate. Nũq̃
ĩ corde tuo cogites: de ſanguine regio ſuꝫ
nec dicas: debent mihi ſeruire: Pauper
eſto ĩ terra: vt ĩ celo diteris. Ecce oĩa ſub
manibus tuis habes. Poſſeſſiones ⁊ pecu
nias ĩ monaſteriũ confer: pro patre tuo et
pro me: vt inueniamus miſericordiã apud
deũ: ⁊ liberemur ab eterno ſupplicio. Hec
precipiens filie ſue: tertia die defuncta eſt
⁊ ſepelierũt eã in monaſterio ĩ monumẽto.

Audiens ĩperator: quia mortua fuiſſet
eufraxia vxor antigoni: euocans ſenatorẽ
cui deſponſata fuerat filia eius ĩdicauit ei
dicens: quia puella cõuerſa eſt in monaſte
rio. Ille vero rogauit ĩperatorẽ: vt per ve
redarios ſcriberet puelle: eiq̃ ꝓciperet vt
ad ciuitatẽ veniret ⁊ nuptias celebraret.

Suſcipiẽs aũt eufraxia ĩperatoris epiſto/
lã: manu ꝓpria ep̃laꝫ aliã reſcripſit: ſic ha/
bẽtẽ. Dñe ĩperator ſuadeſne ancille tue vt
reſpuã xp̃ꝫ: ⁊ hoĩ corruptibili ⁊ vermibus
ꝯſumẽdo ꝯiũgar: que hodie ẽ ⁊ cras nõ ẽ:
Abſit ab ancilla tua: vt hãc iniq̃tatẽ faciã.
Quapropt̃ ĩpator dñe: nõ vlteri⁹ vos vir
ille fatiget: ego eniꝫ xp̃o ꝯſenſi: ⁊ ĩpoſſibile
eſt eũ me negare: ſꝫ ſupplico poteſtati ve/
ſtre: vt memoriã parentũ meoꝝ habeatis
Idcirco tolle oẽꝫ ſubſtãtiã ⁊ diſpẽſa paupi
b⁹: ſimĺ ⁊ orphanis: ⁊ da vniuerſis eccĺijs.
Noui eniꝫ qꝛ recordaberis parẽtũ meoꝝ
maxime pr̃is mei. Audiui eniꝫ qꝛ ĩ palacio
nũq̃ a te diuidebat̃. Hoꝝ ꝗ recordationẽ
habẽs ſubſtãtiã hãc bñ diſpone. Oẽs con/
ſtitutos ſub iugo ſeruitutis manumitte: ⁊
eis ligitima ꝯcede. Mãda actorib⁹ pr̃is
mei vt oẽ debitũ dimittant agricolis qđ a
die pr̃is mei vſqꝫ ad hãc diẽ reddebãt: vt
ſine ſollicitudĩe meaꝝ t̃renaꝝ reꝝ ꝯſiſtẽs:
xp̃o ſine quolibet ſuire valeã ĩpedimẽto:
cui aĩaꝫ meã ꝯmẽdaſſe cognoſcar. Orate
ꝓ ancilla vr̃a: tu ⁊ auguſta: vt mereat̃ xp̃o
ſuire ꝓut dignat̃ ancillã ſuã. Deĩde ſignãs
ep̃laꝫ: veredario dedit. Qui reuertẽs: ob/
tulit ĩpatori relegẽdã ep̃laꝫ. Quã ſoluẽs ⁊
relegẽs ĩ ſecreto cũ auguſta: mĺtas lachri/
mas ambo effuderũt: nimis orãtes ꝓ eu/
fraxia. Mane aũt facto ꝯuocãs ĩperator
oẽꝫ ſenatũ ⁊ pr̃eꝫ pariter eufraxie ſponſi:
iuſſit corã ep̃laꝫ legere. Illi vero audiẽtes
ep̃laꝫ oẽs ſũt lachrymis repleti: ⁊ velut ex
vno ore dixerũt. Uere dñe ĩpator: filia eſt
antigoni: ⁊ eufraxie gen⁹ tuũ: ⁊ ex ſãguine
ei⁹ ẽ hec puella. Uere religioſoꝝ parẽtũ:
religioſa ẽ filia: ſcẽ radicis ſcũs ẽ ramus: ⁊
oẽs q̃dẽ ex q̃dã ꝯcordia gl̃ificauerũt deũ
ꝓ puella parit̃ orauerũt: ⁊ nequaq̃ vlteri⁹
ſenator ille viſus ẽ ĩportun⁹. Impator ꝗ
cũcta diſponẽs pie: ⁊ res puelle bñ diſtri/
buẽs: ⁊ ĩpe defũct⁹ ẽ: ⁊ cũ ſuis pr̃ib⁹ ſepul/
t⁹ ẽ ĩ pace. Eufraxia vero magnificabat̃: ⁊
ſꝫ deũ ꝯuerſabat̃ abſtinẽs vltra mẽſuram
ſuã. Erat eniꝫ annoꝝ duodeciꝫ: ⁊ ad certa
mina ſe fortiter exercebat. Et primũ q̃dẽ a
veſꝑa vſq̃ ad veſperã comedebat: deide

poſt biduum. poſtea poſt triduũ. nulla alia
ꝑter illã triclinia mũdabat ⁊ cubicĺa ſoro
rũ externebat: aquã ad coq̃nã ĩpa porta
bat. Hec aũt cõſuetudo erat ĩ mõaſterio
Si q̃n ꝯtigerat aliq̃ ſororẽ tẽtari a diabo
lo ꝑſõnũ. mox abbatiſſe pãdebat. illa ãò
cũ lachrymis deũ poſtulabat ut diabo/
lus ab ea recederet. iubebatqꝫ vt lapides
portaret. ⁊ ſubſtratũ ſub ſago: cinerẽ ſup/
ciliciũ ſpargeret: ⁊ ita dormiret vſq̃ ad d̃
cimũ diẽ. Una vero dieꝝ ĩpa a diabolo
tẽptata eſt: ⁊ ſuppoſuit ſtratui ſuo cinerẽ
Uidẽs aũt abbatiſſa cinerẽ ſub ſtratu eu
fraxie riſit: ⁊ ait ad vnã ſoroꝝ ſeniorẽ. Ue
re hec puella tẽptari cepit. ⁊ orãs abbatiſ
ſa dixit. de⁹ q creaſti eã ſm tuã volũtatẽ
tu eã ĩ tuo timore cõforta. Et vocãs eam
abbatiſſa: dixit ad eã. Quare ñ indicaſti
mihi tẽptationẽ diabolicã? Illa vero ca/
dẽs ad pedes abbatiſſe dixit. Ignoſce mi
hi dñã mea: qꝛ cõfuſa ſũ ĩdicare tibi hanc
cãm. Dixit ad eã abbatiſſa. Filia mea. ec/
ce pugnare cepiſti: viriliter age vt vicas
⁊ coroneris. poſt paucos ãò dies denuo
tẽptata ẽ ⁊ narrauit alicui ſorori noĩe Iu
lie: q̃ mĺtũ diligebat eufraxiã: q̃ etiã ĩ cer
taminib⁹ eã exercebat. Dixitq̃ ei Iulia.
Dñã mea eufraxia ñ abſcõdas hoc abba/
tiſſe: ſꝫ refer hoc. vt oret ꝓ te. Oẽs ergo
tẽptamur a diabolo: ſꝫ ſperem⁹ ĩ xp̃i noĩe
qꝛ vicim⁹ eũ. Ergo ſoror mea ñ moreris
ſꝫ ĩdica abbatiſſe cãm: ⁊ noli cõfundi. Au/
diẽs aũt hec eufraxia gratias egit iulie: ⁊
dixit ad eã. Adiuuet te de⁹ ſoror. qꝛ edifi/
caſti me: ⁊ meã animã cõfortaſti. Uere in
gredior: ⁊ cauſã dñe abbatiſſe ꝓnũcio. di
xitq̃ iulia. Etiam ſic fac: vt oret ꝓ te. ⁊ ad
ĳciat tibi abſtinẽtiã. Illa vero ĩgrediẽs ĩ
dicauit abbatiſſe cauſã. Dixitq̃ ei abbatiſ
ſa. Nõ ꝑtimeſcas filia omne belũ diaboli
q̃ cõtra nos nitit̃. Certa igit̃ fortiter ĩmo/
bili aĩo: ⁊ nõ ꝓualebit aduerſũ te. Multũ
enĩ ab eo tẽptãda es. ſed certa vt vincas.
vt victorias ⁊ triũphos accipias a ſpõſo
tuo xp̃o. ⁊ q̃tũ potes adĳce abſtinẽtie tue
Qui. n. precipue decertat: precipue dona
ꝑcipiet. P⁹ aliquãtulũ vero tp̃is ſpaciũ

iterrogauit eã abbatiſſa dicẽs. Poſt q̃t di
es comediſti filia? Puella dixit. poſt tres
dies domina mea: dixit ei abbatiſſa. Ad/
ĳce adhuc vnũ diẽ. Illa vero iuſſionẽ ei⁹
cũ leticia magna ſuſcipiẽs: diſceſſit. Cũqꝫ
facta eẽt ãnoꝝ viginti: etate confortabat̃
⁊ ꝓualebat. Erat enĩ nimis ſpecioſa tãq̃
vera matrona: ⁊ ſanguĩe regio ꝓcreata
Denuo ſiq̃dẽ tẽptata indicauit abbatiſſe
cauſã. Dixitqꝫ ei abbatiſſa. Noli timere fi
lia: de⁹ tecũ ẽ. Erat aũt ĩ aula monaſterĳ
aceru⁹ lapidũ. volẽs aũt abbatiſſa tẽptar̃
eufraxiã: ⁊ ad mr̃is ꝓuocare obediẽtiam
dixit ei. Ueni filia mea. iſtos lapides trãſ/
porta hic: ⁊ pone eos iuxta clibanũ. Eu/
fraxia vero mox acceſſit lapides tranſpor
tare: erant autẽ ⁊ grãdes lapides iter eos
quos due ſorores vix poterãt agitare. Il
la vero ſup humeros ſuos arripiebat eos
nullo adiutorio op⁹ habẽs. erat aũt iuue
nis ⁊ valde fortis. nec dixit abbatiſſe. ad/
iuuet me alia ſoror. nec dixit grãdes ſunt
lapides. nõ ꝓualeo. nec cõtradixit. non di
xit. ieiuna ſũ ⁊ deficio. ⁊ op⁹ hoc grãde ẽ:
ſꝫ cũ fiducia iuſſionẽ ꝑ obediẽtiã adimple
uit. Alia ãò die dixit abbatiſſa ad eã. Nõ
ẽ iuſtũ vt lapides iſti iuxta furnũ ſint poſi
ti: ſed reporta eos ĩ locũ ſuũ. Illa vero de
nuo cõfidẽter iuſſionẽ abbatiſſe ſue ꝯple
uit. hoc ꝗ op⁹ viginti dies iuſſit eã facere ut
patiẽtiã eius cõprobaret. Oẽs itaqꝫ ſoro
res videbãt qđ fiebat: ⁊ puelle obediẽtiã
admirabãt̃. alie q̃ꝫ ſorores deridebãt. alie
acclamabãt. viriliter age eufraxia. Trigĩ
ta vero dies ĩpleti ſunt. Denuo diuini ope
ris celebratione facta. die q̃dã ꝑgẽte eu/
fraxia vt lapides portaret: dixit ei abba/
tiſſa. Dimitte filia hoc miſteriũ. ⁊ tolle fa/
rinã ⁊ cõſperge. ⁊ coque panes ĩ furno: vt
ĩueniaris ad veſpeꝝ ĩ miſterio ſoroꝝ. Illa
vero cũ magna leticia ⁊ gaudio iuſſa con
pleuit. Rurſus diabolus ĩueniẽs eã vacã
tẽ huiuſmõi tẽptationẽ ĩmiſit ꝙ q̃ſi ille ſe
nator cui fuerat deſpõſata ſupueniẽs cũ
auxilio mĺto abſtraheret eã de monaſte/
rio: ⁊ ea ſublata abiret. Que cuꝫ iaceret
ĩ cubili ſuo: violẽter ꝓclamabat. Abbatiſ

la vero ⁊ alie ſorores expgefacte audie/
rūt eiꝰ violētie vocē. ⁊ excitantes eā dixe
rūt. Unde ē tibi hec āxietas filia? Jlla ꝟo
repēte ſomnuꝫ recitauit. Abbatiſſa vero
excitās ſorores ſtetit i oratiōe. Poſt ↄple/
tū vero miniſteriū vſqꝫ ad horā tertiā. te/
nēs codicē eufraxia ſtabat legēs ſedētibꝰ
⁊ poſtea ſtans ad horā tertiaꝫ i miniſterio.
Poſt cōpletionē vero tertie. mox eufra/
xia ſororibꝰ neceſſaria pparabat. mūdiciā
i triclinio faciēs ⁊ lectos ſternēs. aquā im
ples ⁊ ad coquinā portās: ligna frangēs ⁊
legumina coquēs: farinā cōfermētās: ⁊ co
quēſ panē i clibano. Et dū hec oīa faceret
nec i nocturna pſalmodia deerat. nec i ter
tia. nec i ſexta. nec i nona. nec i veſpa. Nā
poſtqꝫ cōpleuit veſpertinas orationes: p ſe
miniſteriū faciebat i ferēdo. Cū qua etiā ⁊
laborabat iulia: ſatis eni diligebat eufra
xiā. Denuo ſiqdē diabolus p ſomnū vehe/
mēter eā tēptās: ei certamē imiſit maximū
Que mox anxietatis ſue certamē abbatiſ
ſe cōfeſſa ē. Pro qua dū oraret abbatiſſa:
dixit ei. Filia mea eufraxia tēpꝰ certami/
nis ē. vide ne molliat diabolus mētē tuā. ⁊
pdes laborē tuū. Adhuc eni paruo tēpore
dimicās tecū: dū fuerit ſuperatꝰ a te. rurſuꝫ
effugiet. Dicebatqꝫ ei ſimul ⁊ iulia Domia
⁊ ſoror mea. ſi modo ei nō repugnamꝰ ⁊ vi
cimꝰ. in ſenectute quale bellū cū eo facie/
mꝰ? Cui reſpondit eufraxia. Uiuit dñs ſo/
ror iulia: qꝛ ſi mihi pcepit abbatiſſa nō gu
ſtabo i tota ſeptimana panes: donec eū do
mino adiuuāte vicā. Cui iulia dixit. ſi tu h
potes iplere i terra: beata eris in celo. Jn
iſto nāqꝫ monaſterio nulla potuit ſine cibo
totā ſeptimanā permanere: niſi dña noſtra
abbatiſſa. Tūc igreſſa eufraxia. nūciauit
tēptationē diaboli p ſomnū abbatiſſe: eā
qꝫ rogauit vt ei pciperet qtenꝰ totā hebdo
madā ſine cibo pſiſteret. Cui abatiſſa dixit
Fac qcqd tibi videris facile eſſe filia mea.
Deꝰ qui creauit te ↄfirmet te: ⁊ cōtra dia/
bolū donet tibi victoriam. Cepit igitur eu
fraxia totā ſeptimanā ieiunare. ⁊ neqꝫ pſal
lendi officiū dereliquit. nec ſororꝝ miniſte/
riuꝫ: ita vt omnes tolerātiaꝫ ipſius mirarē

tur. ⁊ pulchritudinē ſimul ⁊ iuuētuteꝫ eta/
tis. Dicebāt aūt quedā de collegio earum.
Habemꝰ hodie annū cuſtodiētes eufraxi/
am. ⁊ ſedēteꝫ eaꝫ nō vidimus neqꝫ p dieꝫ
neqꝫ p nocteꝫ: niſi ſolū quando requieſce/
bat i loco ſuo nocte. Nunqꝫ enim ſedit vel
quādo etiā paneꝫ comedit. Omnes ergo
ſorores diligebāt eufraxiaꝫ. qꝛ ſe ita humi
liter exercebat ⁊ cuꝫ ſtudio famulatū ſoro
ribus exhibebat: duꝫ pcipue vtiqꝫ de ſan/
guine iperiali deſcēderet. Pro qua re itē
te nimis pro ea orātes rogabāt dñm vt ſal
uaretur. Fuit aūt iter eas quedaꝫ nomi
ne germana: quā dicebāt ex āncilla ortam.
Hec iuidiā habēs aduerſus eufraxiaꝫ in/
ſurrexit aduerſus eā in coquina ſecrete: ⁊
dixit ei. Dic eufraxia. Ecce tu ſemel i ſepti
mana comedis ſecundū regulā abbatiſſe ⁊
nos hoc nō poſſumus adiplere Si coacte
fuerimꝰ ab abbatiſſa. quid faciemus? Cui
eufraxia reſpōdit. Dña mea dña noſtra ab
batiſſa dixit. vt vnaqueqꝫ ſicut potuerit:
decertet. Nō eni ſine neceſſitate mihi hoc
iuguꝫ ipoſuit. dixit ei germana. Jmpoſtrix
⁊ oī calliditate plena. qs neſciat: qꝛ ſub īge
nio hoc agis. vt poſt pauſationē abbatiſſe
tu ei ſuccedas? Credo i xpo. qꝛ te nunqꝫ di
gnabit ad abbatiſſe venire locū. Audiens
hec eufraxia. pſtrauit ſe ad pedes eiꝰ: ⁊ di
xit ad eā. Jgnoſce mihi dña mea. ⁊ ora pro
me. Cognoſcēs auteꝫ abbatiſſa quod fue/
rat factū. germanā corā oībꝰ vocauit: di/
xitque ei. Ancilla nequā ⁊ a deo extranea
qd tibi nocuit eufraxia: qꝛ feſtinaſti ſtudiū
eiꝰ obrumpe? Aliena es a ſororꝝ ↄcilio: idi
gna es a miniſterio. ⁊ ↄiugio ſororuꝫ extra
nea. Cui multū ſupplicabat eufraxia. qua
tenꝰ illi veniā largiret: ⁊ nō eā flexit donec
iplerent dies trigita. Triceſimo ꝟo die vi
dēs eufraxia qꝛ nil rogādo pficeret. aſſu/
mēs ſecū iuliā ⁊ ſeniores ſeias monaſterij
depoſcebat vt rogarēt abbatiſſā qtenꝰ ei re
cociliaret. Quo facto euocauit eā abbatiſ
ſa corā oībꝰ dixitqꝫ ei. Nōne diiudicaſti in
corde tuo vt ſtudiū puelle huiꝰ abſcideres
nec cogitaſti. qꝛ dū eēt matrōa ⁊ ex īpia/
li genere ↄſtituta. humiliauit ſemetipaꝫ. ⁊ p

pter deū ſeruiuit tibi? Oībꝰ ergo rogātibꝰ
p germana: placata ē. Tūc diabolus cō
tra eufraxiā certamina nō ceſſabat cōmit
tere. Nimis eni furebat cōtra eā: ⁊ cito p
duci volebat ad finē. Una qdē dierꝝ cum
ad hauriēdā aquā deſcēdiſſet ad puteū: ar
ripiebat eā diabolus cū lagena. ⁊ deiecit
eā deorſū i puteū: ita vt nauſearet eufra/
xia ⁊ pueniret caput eiꝰ ad fūdū. Eleuata
vero de aqua. ⁊ tenēs funē ſitule: ita cla/
mauit de puteo. xpe adiuua me. Qua vo
ce facta. cognitū ē. qꝛ eufraxia corruiſſꝫ i
puteū: ⁊ currētes ſorores cū abbatiſſa ab
ſtraxerūt eā de puteo. Que ſurgēs exiō ⁊
ſemetipſam cōſignās: ſubriſit ⁊ ait. Uiuit
xps meꝰ. qa nō me vincis diabole. neqꝫ
cedo tibi. Uſqꝫ nūc qdē vnā lagenā porta
bā cū aqua in coqna: ab hodie vero dua/
bus lagenis aquā portabo. Et ita fecit.
Uidens itaqꝫ diabolus qꝛ eā i puteo ne/
care nō valuit. rurſū alia vice cū deſcen/
diſſet ligna icidere. cūqꝫ iam pauca inci
diſſet: aſtitit diabolus obſeruās eā. Et dū
leuaſſet ſecurim vt lignū icideret. colliga
uit diabolus manꝰ eiꝰ ⁊ vſqꝫ ad eiꝰ calca
neuꝫ traxit: ⁊ puenit vſque ad tibiaꝫ. Que
cū vidiſſet crudeliſſimū vulnꝰ valde. ⁊ ſā
guineꝫ vehementer effuſum: proijciēs ſe/
curim anguſtiata ⁊ in terrā proſtrata eſt
Julia vero cucurrit: ⁊ clamans ſororibus
nūciauit. qꝛ eufraxia accipiēs ſecuri. de ſe
curi mortua ē: Cūqꝫ ↄcurſu clamor factꝰ
fuiſſet vniuerſarꝫ circūſtabāt eā pauce ſi/
mul ⁊ flebāt. Tūc diſcēs abbatiſſa. aquā
i faciē eiꝰ miſit: ⁊ ↄſignās eā atqꝫ ↄplectēs
ait ei. Filia mea eufraxia cur āguſtiata es
Recrea te ⁊ loqre ſororibꝰ. Jlla ꝟo reſpici
ente: abbatiſſa dixit. dñe ihu xpe ſana an/
cillā tuā: qm ppter te mlta patit. Et cū li
gaſſet pedē eiꝰ d pāno cilicio. leuauit eā: ⁊
dās ei manū ducebat eā ad monaſteriuꝫ.
Jlla vero reſpiciēs ligna pıecta: dixit ſoro
ribus. Uiuit dñs meꝰ. niſi collegero ligna
⁊ ſeptimanam meam compleuero: nō aſcen
dam. Cui iulia dixit. Noli domina ſoror
non vales. dimitte. ego colligam ea: tu aſ/
ſcende requieſce propter dolorem. Jlla

vero non acquieuit: ſed complens manꝰ
ſuas lignis ſic aſcendit. Cui tamen dia/
bolus non pepercit. Nam cum aſcendiſ/
ſet ſuperiores gradus ſcale. calcans ſum/
mitatem tunice ſue. ſuper ipſum lignum
ruit quod portabat: ⁊ fixum eſt lignum i
aſpectu eius ita vt ſorores crederent. qa
lignum eius oculum penetraſſet. Tunc
exclamans Julia: ait ad eam. Domina
mea tibi dixi quia non potes requieſcere
⁊ non me audiſti. Cui dixit eufraxia: caute
ſubtrahe a me lignum: oculus meus ſanꝰ
eſt. Traxit ergo ab ea lignum. ⁊ ſangui/
nis facta eſt effuſio vehemens: Abbatiſſa
vero deferens oleum: ⁊ facta oratione
ſuppoſuit ei manum: rurſumque dixit ad
eam. Uade ad ſtratum tuum requieſce: ⁊
ego domnis ſororibus miniſteriū tuū in/
iūgo. Eufraxia vero dixit. Uiuit dñs meꝰ
qa nō regeco: donec officiū meum cōple/
uero. Multum enim rogabatur a ſorori
bus vt requieſceret propter plagas quas
habebat: ⁊ paſſa non eſt: ſed ſic vlcerata ex
vtraqꝫ plaga ſanguine precurrente ſtabat
miniſterium faciens ſororibus: et neqꝫ in
opere dei deerat: nec in alio miniſterio:
Rurſus itaqꝫ alia vice: cum aſcenderet
cum iulia in ſolarium tertium: arripiens
eā diabolus: precipitauit eaꝫ deorſum. Et
cū exclamaſſet iulia: concurrētes ſorores
crediderūt ſe eufraxiā mortuaꝫ inuenire.
Que ſurgens occurrit eis. Quā ſuſcipien/
tes itroduxerūt eā ad abbatiſſam: iterro/
gauitqꝫ eā: ſi i aliquo fuiſſet leſa. Cui eufra
xia reſpōdit: Uiuit dominus domina mea
qa nec quomodo cecidi: noui: nec quomo
do ſurrexi. Audiens abbatiſſa. quia de tā/
ta altitudine corruens nihil eſſet leſa: glo/
rificauit deū dicens. Uade filia ad opus
tuū: ⁊ erit dñs tecū. Rurſus ergo inimi/
cus volēs eā occidere: ollā feruētē habēs
i q̄ olus coquebat: vt euffunderet coctio
nem olerum in vaſculo: ablatiſqꝫ pedibus
a diabolo retrorſum cadēs: olle illius co/
ctionem in faciem ſuam fudit. Et dum
omnes ſorores in hoc facto expaueſcerēt
exiliens eufraxia ſubriſit: ⁊ ait ad eas. Ut

qd turbate eſtis. Abbatiſſa vero vidēs qꝛ
nō fuiſſet leſa: reſpexit ī ollā: ⁊ vidit qꝛ qđ
remāſerat eſſet feruēs. Et ꝯuerſa dixit eu
fraxia. Uere dña mea quia velut aqua fri
gida venit ī faciē meā. Ammirata eſt ꝟo
abbatiſſa: ⁊ ītuēs ī eā dixit. Filia deus te
cuſtodiat: ⁊ tibi ſine ītermiſſione tolerare
ī ſuo timore ꝯcedat. Et ingreſſa abbatiſſa
oratoriū ꝯuocauit priores ſeniores: dixit/
qꝫ eis. Noſtis qꝛ eufraxia ꝓmeruit gratiā
dei? Cognouiſtis enī qꝛ nec ꝑcipitata ꝯtri
ſtata eſt: neqꝫ nimietate feruoris exuſta ē
At ille dixerūt. Uere ancilla dei eſt eufra
xia: ⁊ curā eius habet dñs. nā ī huiuſmodi
tēptationibus liberata eſt a dño. Omnis
itaqꝫ ciuitas atqꝫ ꝓuīcia ꝯſuetudinē habe
bat: vt īfantes male habētes ī illud dedu/
cerēt monaſteriū. ad ancillas dei miracula
faciētes: ⁊ ſuſcipiebat eos abbatiſſa ⁊ in/
grediebātur ī oratoriū: ⁊ ſupplicabāt ꝓ eis
dñz: ⁊ mox ab omni lāguore ſanabātur īfā
tes. ⁊ r̄cipiebāt eos matres ꝓprie ſanos: ꝓ
ficiſcētes atqꝫ glorificātes deū. Erat aūt
quedā in monaſterio mulier energumina:
ab īfantia obligata ī monaſterio: quaten⁹
ſaluaret̄: que habebat ſpiritū īmūdū de/
monē ligatis manibus ⁊ ſpumā faciens: ⁊
dētibus ſuis ſtridēs: multūqꝫ clamans: ita
vt oēs audiētes eā timore cōciderent Et
cū frequēter abbatiſſa cū ſenioribus ſoro
ribus pro ſalute eius oraſſet: nihil ꝓmeru
it. Quapropter nec valebāt ſe ad eā iun/
gere: vt ei vel cibū offerrēt. Erat aūt liga
tū quoddā vaſculū ī fune ⁊ ipſo vaſculo le
gumina vel panes mittebāt. ⁊ appēdebat̄
ipſum vaſculū: ⁊ ſic ei de lōge porrigeba/
tur: ⁊ ita veſcebatur. Frequēter aūt abii/
ciēs ipſuz vaſculū: cū virga iaculabat̄ ī fa
ciē offerētis ſibi cibū. Una ꝟo dierꝫ fcm̄ ē
vt ītraret oſtiaria ⁊ diceret abatiſſe. D a
mea quedā mulier īfantulū adduxit. ⁊ ſtās
foris ad ianuā deflet. Eſt autem īfantulus
quaſi annorū circiter octo. paraliticus: ſur
dus ⁊ mutus. Uidens aūt abbatiſſa ſpiri/
tu ſibi reuelante: quia gratiā ꝓmeruiſſet
a dño cōtra demones eufraxia dixit oſti/
arie. Uoca mihi eufraxiā. Que cū veniſſet
ante abbatiſſam. dixit ei. Uade ſuſcipe in/
fantē a matre ſua: ⁊ defer huc. Illa vero
egreſſa: ⁊ videns īfantulū paraliticū ⁊ tre
mentē: miſerta eſt ſuper eū ⁊ īgemiſcens
dolēter ſignauit infantē: ⁊ dixit ei. Qui te
creauit: ipſe te ſanet fili. Et ſumens eū per/
gebat ad abbatiſſaz. Infans vero dū por/
taretur ab eufraxia: ſanatus eſt: ⁊ clama/
uit matri ſue: videns aūt eufraxia qꝛ īfan/
tulus cepiſſet loqui: perterrita proiecit eū
ī terrā. Infantulus aūt mox exurgēs: cu/
currit ad ianuam: querens matrē ſuā. Cur
rens aūt oſtiaria nūciauit abbatiſſe: quod
factū eſt. Que cū vocaſſet matrē infantis
dicit ei. Dic mihi inquit ſoror: temptare
nos veniſti? Reſpondit autem mater in/
fantis: dicens. Per dominū noſtrū ieſum
chriſtū dña mea qꝛ neqꝫ ambulauit: neqꝫ
locutus eſt hic infans vſqꝫ in preſentem ho
ram. Sed cum ſuſcepiſſet eum hec domi/
na ſoror: mox locutus eſt. Illa vero proii/
ciens eum in terrā: ſtetit obſtupefacta: in/
fantulus vero ſurgens venit ad me ancil/
lam tuam. Dicit ei abbatiſſa. Ecce ergo ha
bes eum ſanum: tolle eum: ⁊ vade in pace
Que aſſumens filium ſuum pergebat glo
rificans deum. Rurſum ergo abbatiſſa
dixit ad ſeniores ſorores. Quid vobis de
eufraxia videtur? Cui reſpōdētes dixerūt
vere ancilla dei eſt. Uocauitqꝫ eam ⁊ di/
xit ei. Filia mea eufraxia: volo vt huic pa
tienti que in monaſterio eſt: ꝑ manus tuas
cibum offeras: ſi non times eam. Cui eu/
fraxia reſpondit. Nō timeo domina mea
quicquid mihi precipis. Sumens ergo eu/
fraxia quoddam vaſculum: miſit in illud le
gumen ⁊ fragmen panis: ⁊ obtulit ei. Illa
vero repente dentibus ſtridens: ⁊ valde
fremens fecit impetum ſuper eam: ⁊ appre
hendens illud vaſculum volebat confrin
gere Eufraxia vero apprehendens manū
eius dixit. Uiuit dominus deus: ſi te poſu
ero in terram: tollo virgam domine abba
tiſſe: ⁊ ſic te flagellabo vt nunqꝫ preſumas
hoc agere. Uidens autem quia preualuiſ/
ſet patienti: quieuit. Poſtqꝫ autem ceſſa/
uit: cepit eufraxia blandiri ⁊ dicere. Se/

de ſoror comede ⁊ bibe ⁊ noli turbari. Il
laqꝫ ſedit comedit ⁊ bibit ⁊ requieuit. Ab
illa hora iā ei cibus cū virga dabat̄. Oēs
autē ſorores vidētes qđ fecerat eufraxia
orabāt ꝓ ea ad dñz. Cū vero cepiſſet mo
ueri ⁊ īdignari: dicebant ad eā ſorores. ge
ſce ſoror ⁊ noli malignari. nā ſi venerit do
mina eufraxia flagellabit te. ⁊ repēte ge
ſcebat. Rurſū aūt germana īuidia mor/
debat̄. ⁊ cor eius vrebat̄: dicebatqꝫ ſoro/
ribus. Niſi fuiſſet eufraxia. nō īueniebat̄
alia que cibū ei offerret. Tollam cibos ⁊
ego miniſtro. Sumēs ergo cibos eius ac
ceſſit ad patiētē: ⁊ dicit ei. Accipe cibos
ſoror ⁊ comede. illa vero ꝯtinuo exiliēs ī
eā. veſtes eius cōſcidit: ⁊ cōterēs eā proie
cit in terrā ⁊ irruēs ſuper illā cepit mādu/
care carnes ei⁹. clamore aūt facto. ⁊ nul/
la preſumēte ei appropiquare: currēs iu/
lia ad coquinaz dixit eufraxie. feſtina dña
quia germana a patiēte dilacerata ē. Cur
rens autē eufraxia tenēs manus patiētis
⁊ guttur: eripuit ab ea germanam cruen/
tatā ⁊ dilaceratā. cui dixit eufraxia. bene
feciſti quia ſic cōtriuiſti ſororē? illa vero
ſtabat ſpumā faciēs: ⁊ dentib⁹ ſtridēs. Di
xit ei eufraxia. ab hac hora ſi maligna fue
ris erga ſorores. nō tibi cedo neqꝫ miſere
or: ſed virgā dñe mee abbatiſſe tollā. ⁊ cū
ea te ſine miſericordia flagellabo. illa ve
ro ſedēs repēte ceſſauit. Mane aūt facto
ꝯpleto ſacro officio. ⁊ egrediētibus eis ab
oratorio. viſitās eufraxia patiētē īuenit
eā diſruptā veſtē ſuā in terram ꝓieciſſe: ⁊
ſedētē ſup eā: ⁊ colligentē ſterc⁹. ⁊ come/
dentē. At eufraxia vt vidit: fleuit ⁊ que
facta fuerāt abbatiſſe nunciauit. cōueni/
ētes vero ſorores īuenerūt eā nudā. ⁊ col
ligentē flegma ⁊ comedentē. dixit autem
abbatiſſa. vt daret̄ ei alia tunica vt veſti/
retur. Sumens itaqꝫ eufraxia tunicam. ⁊
parapſidē cū legumine ⁊ fragmen panis
obtulit ei. ⁊ dixit. Accipe ſoror ⁊ veſti te: ⁊
guſta. Quare ſic te deturpas. que ſumēs
comedit ⁊ bibit. Et induens eam miniſtra
uit ei. Eufraxia vero a lachrymis nō ceſ/
ſauit vſque ad veſperā ꝓ ea gemēs. Quo
cū perueniſſet: mox ſupplicabat dño cum
lachrymis. vt ille patiēs ſanaret̄. Dilucu/
lo vero abbatiſſa vocans eufraxiā: dixit
ei. Cur me celaſti preces offerens deo ꝓ
hac patiēte? Si manifeſtaſſes mihi: ⁊ ego
ſine dubio venirem. Cui eufraxia dixit:
Ignoſce mihi dña. vidi eam turpiter poſi
tam ⁊ infirmā: ⁊ dolui ſuper eam: Abbatiſ
ſa vero dixit. habeo tibi aliqđ cōfiteri: ⁊ vi
de ne ſathanas tēptet te. ⁊ elatio tibi ge/
neretur. Ecce tibi xp̄s poteſtatē circa eos
dedit: vt eijcias eos. Audiens hec eufra/
xia. miſit cinerē ſuper caput ſuū: ⁊ ꝓſter/
nens ſemetipſā in terrā clamauit dicens.
Que ſum ego īfelix ⁊ immūda. vt demo/
nē tātū expellā. quē orātes ꝑ tantū tēpus
nō potuiſtis expellere. Dicit ei abbatiſſa.
Filia mea. te ſuſtinebat hoc tēpus copio/
ſa ē tua merces ī celo. Ingreſſa quidē eu/
fraxia monaſteriū. ꝓiecit ſemetipſā ante
altare. ſupplicās deo vt precibus eius ſa
naret̄: ⁊ de excelſo daret̄ auxiliū. Et ſur/
gens a pauimēto orās rurſū. ibat ad pati
entē iuſſiōe abbatiſſe: ⁊ oēs ſorores ſeque
bant̄ eā. ut mirarent̄ que faciēda erāt. Ad
quam accedēs ait. Sanet te dominus me
us ih̄s xp̄s: qui te creauit. Et mox ſignum
crucis fecit in fronte eius. Mox autem
clamauit coram omnibus. O quomodo
ab iſta impoſtrice et fallace exeo. habitās
in ea plurimos ānos. ⁊ nullus me expelle
re potuit. ⁊ hec immunda atqꝫ luxurioſa
conatur perſequi me? Cui eufraxia dixit
Non ego te perſeqnor. ſed xp̄s omnium
deus. Dixit ei demon. Nō exeo imunda.
Non enim accepiſti poteſtatem eijciendi
me Eufraxia dixit: ego imūda ſum. ⁊ om
ni malignitate plena: vt tu quoqꝫ teſtaris
veruntamen iubente domino egredere
ab ea. Nam ſi ſumo bacculum abbatiſſe
flagellabo te. Siquidem reſiſtente demo
ne: ⁊ exire nolente. ſumens eufraxia abba
tiſſe bacculum: dixit ei. Exi aut certe tor/
queo te. Reſpondit ei. Quomodo ab ea
egredi potero: cum ab ea recedere non
poſſim? Mox igitur eufraxia cepit cede/
re. Et cum tertio percuſſiſſet dixit. Egre/

dere a figmento dei ſpiritus immũde. In
crepet te dominus ieſus chriſtus. Demõ
dixit. Non poſſũ exire ab ea. quid me per
ſequeris? vbi habeo ꝓficiſci? Eufraxia di
xit. In tenebras exteriores. in ignẽ eter/
nũ. in īfinita tormẽta. parata tibi ⁊ patri
tuo ſathane: ⁊ faciẽtibus voluntatẽ eius
Omnes itaqꝫ ſorores ſtabãt reſpiciẽtes
in eã. ⁊ nõ preſumebãt ꝓpiꝰ appropinqua
re. Eufraxia vero dure certabat cum de
mone reſiſtẽte. et reſpiciẽs ī celũ dixit. Do
mine ieſu chriſte noli me ī hac hora cõfun/
dere: vt nõ vincat me hic demon immun
dus. Et cõtinuo demõ ſpumãs et ſtridore
facto clamãs voce magna egreſſus eſt a
muliere: et ab ea hora ſanata eſt. Cucurre
runt ſorores glorificantes ī hoc deũ. Ma
gnꝰ eni timor obtinuerat omnes. Eufra/
xia vero tulit mulierẽ. et abluit eã aqua:
et īduit eã veſtimẽto: et duxit ad abatiſſã
que vna cũ ſororibus ītroduxerunt eã in
monaſteriũ: et gloriam dederũt deo ꝓ fa
cto miraculo. Ab illa vero hora humilia/
uit ſe ampliꝰ eufraxia. et ſine ſõno tota no
cte pſiſtebat. omnẽ vero hebdomadã ieiu
nabat: vt cõſueuerat: ſine defectu faciens
cunctis ſororibus miniſteriũ. et cũ omni
ſtudio atqꝫ leticia ī manſuetudīe atqꝫ hu
militate degebat. Una dieꝝ abbatiſſa
vidit viſionẽ: et cõturbata eſt vehemen/
ter. Rogare aũt ceperũt eã omnes ſoro/
res ſupplicãtes ⁊ dicẽtes. Cõfitere nobis
domina abbatiſſa. cur ſic ingemiſcis. et no
ſtras animas ſimul affligis. Et dixit. nõ
me cogatis vſqꝫ in craſtinũ. Dixerunt ei
ſeniores ſorores. Crede domina. ꝙ ſi non
annũciaueris nobis: tribulatiõẽ magnã
animabus noſtris ingeris. Abbatiſſa di/
xit. Ego quidem qđ futurum eſt vſque ī
diem craſtinum dicere non volebam: ſed
quia cogitis me nunc audite. Eufraxia
nos deſerit. cras enim hac vita priuabit̃
nulla vero indicet ei: ne cõtriſtetur. His
itaqꝫ dictis. magnus eiulatus ꝑ multas
horas factus eſt. vna autẽ ſororum cum
cognouiſſet. currens ad furnũ. inuenit eu
fraxiam panes coquentem: cui iulia adhe/
rat ſecundũ cõſuetudinẽ. dixit ergo illa ſo
ror que venerat. Cognoſce domina eufra
xia. qꝛ intus magnꝰ luctꝰ eſt apud abbatiſ
ſã ꝓpter te: ⁊ apud ſorores. Audiẽtes aũt
hec iulia ⁊ eufraxia ſtupefacte ſũt: ⁊ diuti
us ſteterũt. Poſt hec autẽ iulia dixit. Pu
taſne auditu audiuit abbatiſſa. qꝛ ex miſ
ſione illius. qui aliquãdo ſpõſus fuerat tu
us: iuſſit imperator te adduci ex monaſterio
⁊ ꝓpterea lamẽtant̃. Cui eufraxia reſpon
dit. Uiuit dñs meꝰ ihs xp̃s. qꝛ ſi omnia fũ
damẽta terre moueant̃. nõ mihi pſuadere
p̃ualebũt vt xp̃m dñm meũ derelinquã
Uerũtamẽ dña mea iulia. dũ coquuntur
panes vade. vide fletꝰ iſtos qd cõtigerit:
ne anima mea pturbet̃. illa vero ꝑgens ⁊
ſtãs foris ante ianuas. audiuit ſomniũ ab/
batiſſam hoc mõ referẽtẽ. Uidi inquit q̃ſi
duos cuiuſdã ſcematis viros huc adueni/
entes. q querebãt eufraxiã tollere: dixe/
runtqꝫ mihi. dirige eã: opus habet. Rur/
ſũ ergo ⁊ alij veniẽtes dixerũt mihi. Aſſu
mẽs tecũ eufraxiã. deduc eã ante domi/
nũ. Quã mox aſſumens ꝓperaui cũ eis.
Et cũ veniſſemus ad quandã portã. cuiꝰ
gloriã enarrare nõ valeo: ſpõte nobis ap
ta ẽ. Et igreſſe ſumus. ⁊ vidimus ibi ĩena
rabile palatiũ celeſte: ī quo ⁊ ſoliũ nuptia
le nõ manu factũ. Ego quidẽ interius ap
ꝓpinquare nõ potui: eufraxiã vero aſſu/
mẽtes. obtulerũt domīo. ⁊ ꝓcidens oſcu
lata ẽ pedes eius īmaculatos. vidi ibi de/
na milia angeloꝝ. ac multitudinẽ ſancto
rũ ienarrabilẽ: ⁊ omnes ſtabãt reſpicien/
tes. ⁊ vidi. ⁊ ecce mater domini aſſumens
eufraxiã. adduxit eã ad thalamũ nuptialẽ
in quo decoris coronã parabat. ⁊ audiui
vocẽ ad eufraxiã dicẽtem. Ecce merces
tua: Nunc itaqꝫ perge poſt decẽ dies ve/
niens: fruerebis ī ſeculis infinitis. Et idõ
quia hodie nona dies ẽ ex quo viſionem
vidi cras morietur eufraxia. Audiẽs hec
iulia recitantẽ ſecrete abbatiſſam: tũdẽs
pectus ſuum ⁊ faciem. amare deflens ve
nit ad clibanũ. cum vidiſſet eam flentem
eufraxia. dixit ad illam. coniuro te per fi/
lium dei ſoror iulia: indica mihi qd audiſti

⁊ quare plãgis? Dixit ei iulia. Plango do/
mina mea. qꝛ hodie ſeparabimur a te. Si/
cut enim audiui a domina mea abbatiſſa
cras ex hoc corpore exalabis. Quod duꝫ
eufraxia audiſſet ãguſtiata eſt. ⁊ puſillani
mis facta cecidit. Sedebat aũt iuxta eam
iulia flẽs. Cui eufraxia dixit. Soror da mi
hi manuꝫ tuaꝫ ⁊ leua me. ⁊ duc me vbi li
gna ſũt poſita: ⁊ ibi me pone. ⁊ tolle panes
de clibano ⁊ porta ī monaſteriũ. Fecit iu/
lia hec ⁊ abbatiſſe nõ īdicauit. Cũ ergo ia/
ceret eufraxia ī pauimẽto clamauit. Cur
dñe abbominat̃ es me ꝑegrinã ⁊ orphanã
Cur deſpexiſti me? Ecce tẽpus quãdo de/
beaꝫ cũ diabolo pugnare. ⁊ aĩa mea a me
expetitur. Miſericors eſto ī me ãcille tua
dñe ieſu chriſte. dimitte me vel vnũ annũ
quatenꝰ dfleã peccata mea: quia ſine peni
tẽtia ſuꝫ. ⁊ ab oĩ penitẽtia nudata. Nõ ẽ in
me opꝰ ſalutis: nã nemo ī īferno cõfitebit̃
tibi. Nõ ẽ penitẽtia ī ſepulchro: nõ poſſuꝫ
poſt mortẽ lachrymis preualere. Nõ enim
qui ī īferno ſunt laudabunt te domine: ſed
viuẽtes laudabũt nomẽ ſanctũ tuũ. Dona
mihi vel adhuc vnũ ãnũ. vt penitẽtiã agaꝫ
quia deſolata ſuꝫ ſicut ficus ſine adiutorio
Cũ ergo defleret. audiẽs quedã ſoroꝝ. īdi
cauit abbatiſſe atque ſororibꝰ: qꝛ eufraxia
pſtrata ī repoſitione lignoꝝ. ita clamaret
Dixitqꝫ iulia. Uere dña audiuit qꝛ morit̃:
ꝓpterea lamẽtat̃. Dixit ergo abbatiſſa ſo
roribꝰ. Quis ãnũciauit ei. ⁊ animã eiꝰ affli
xit? Quis īdicauit ei ⁊ cor eiꝰ attriuit? Nõ
ne vos rogaui ne diceretis ei. donec eiꝰ ho
ra veniret? Cur hoc feciſtis: ⁊ afflixiſtis ani
mã eiꝰ? Ite ⁊ adducite eã mihi. Ille vero
ꝑgẽtes dixerũt ei. Ueni dña eufraxia: vo/
cat te abbatiſſa. Illa vero egreſſa ẽ plorãſ
atqꝫ ↄturbata. ⁊ ingreſſa aſtitit abbatiſſe.
deflẽs atqꝫ merẽs ⁊ gemitibꝰ nimis affli/
cta. Abbatiſſa ꝟo reſpiciẽs eã dixit. Quid
habes filia. qꝛ ſic ingemiſcis? Eufraxia di
xit. Plãgo me dña mea. qꝛ ſciuiſti me mo/
riturã. ⁊ nõ īdicaſti mihi vt plangereꝫ pctã
mea: dũ ſiꝫ ab oībꝰ pctis coīquinata. His
dictis ſe ꝓſtrauit ī pauimẽtũ. ⁊ tenuit pe/
des abbatiſſe: ꝑ quã oẽ ↄſiliũ eiꝰ alacriter
ẽ ꝑductũ. Clamauitqꝫ eufraxia. et dixit.
Miſerere mei dña: et depcare dñꝫ. vt mi
hi ↄcedat vel vnũ ãnũ: qꝛ ſine pnĩa ſuꝫ. et
neſcio q̃ me tenebre cooperiãt. Dixit ei ab
batiſſa. Uiuit dñs. qꝛ celeſti ſenatui dignã
te fecit rex tuꝰ xp̃s. Et cepit oĩbꝰ recitare
qbꝰ bonis habet frui eufraxia. Et rogabat
eã vt ꝓ ipſa dñm ſupplicaret: quatenꝰ eiꝰ
ꝑticeps eſſe mereret̃. Orabat enĩ vt cũ ea
ↄuerſaret̃ ī xp̃o: et ipſis donis qbꝰ ipſa erat
fruitura: et ipſa frueret̃. Eufraxia vero ia
cẽs ad pedes abbatiſſe. cepit tenere frigꝰ
et rigorẽ: poſt paululuꝫ ꝟo vehemẽſ eaꝫ fe
bris īuaſit. Abbatiſſa vero ſororibꝰ ait: Su
mite eã et īgrediamur ī oratoriũ. qꝛ iaꝫ ap
propinquat hora eiꝰ. Poſuerũt ergo eam ī
oratoriũ: et obſeruabãt eã vſqꝫ ad veſpaꝫ
Ueſpere aũt facto. cũ hora ſumẽdi cibũ iã
aduenſſet: ꝓcepit eis abbatiſſa vt egrede
rentur. ſolũmodo iuliaꝫ ſecum retinens. ne
aliqua hora relinquerẽt eufraxiaꝫ: et clau
ſis ianuis vſque mane fuerunt cum ea.
Julia vero rogabat eufraxiaꝫ dicens. Do
mina mi ſoror non obliuiſcaris mei: memẽ
to quia inſeparabiliter tibi coniuncta ſum
ſemper ſuper terram. Supplica deo pro
me. vt me non ſeparet a te. Memento qꝛ
ego tibi prouidi bona certamina. Depre/
care dominum vt me abſoluat ab hac ſar
cina carnis. vt merear tecum abire cũ fidu
cia. mane vero facto. abbatiſſa vidẽs quia
in nouiſſima reſpiratione eſſet eufraxia
vt moreretur: mandauit ſororibus per iu
liam dicens. venite filie mee. valefacite ei
quia iaꝫ defecit. Quibus venientibus va
ledixerunt ei. flentes. dicenteſque. memen
to noſtri domina ſoror eufraxia. nomen
benedictum a deo qui te dilexit. Poſt oĩa
autem venit illa que diu paſſa a demone
fuerat. et per eaꝫ ſalua facta eſt: et lugens
ſicut et omnes oſculabatur manus eius
dicens. Iſte manus quantum mihi indi
gne et peccatrici miniſtrauerunt per de/
um et per iſtas manus demonium expul/
ſum eſt a me. Et cum eufraxia reſpondere
non poſſet: dixit ei abbatiſſa. Filia
mea. non miſereris vel huius ſororis.

Quare nõ loqueris ei que ꝓpter te ita tri/
bulatꝰ: Eufraxia ꝟo reſpõdit ad eã. Qua/
re me luges dña ſoror. Dimitte me requieſce
re qꝛ deficio: verũtñ tu benedic deũ: ⁊ ipſe
te ꝯſeruabit. Et dixit. Ora pro me. qꝛ ma/
gnũ certamẽ eſt ĩ aĩa mea ĩ hac hora. Cum
ergo oraſſet abbatiſſa: ⁊ oẽs reſpõdiſſent
amẽ: reddidit aĩaꝫ. Erat aũt ãnoꝝ triginta:
ſepelieruñtqꝫ eam ĩ tumulo vbi ⁊ genitrix
eiꝰ eufraxia requieſcebat: ⁊ glorificauerunt
deũ: qꝛ ꝓmeruiſſẽt habere ſororem apud
deũ. Julia ꝟo magiſtra eiꝰ tribꝰ dieb ꝯflẽs
ab eiꝰ tumulo nõ receſſit: hec eniꝫ docue/
rat eã litteras: ⁊ pſalteriũ: ⁊ multũ eã dili/
gebat cũ eiꝰ eſſet diſcipula: atqꝫ ex genere
ĩpatoris. Quarto ꝟo die leta ſcã iulia ac/
ceſſit ad abbatiſſã ⁊ dixit ei: dña mea ora ꝓ
meq ⁊ vocauit me xp̃s ĩtercedẽte ꝓ me btã
eufraxia. Et hec dicẽs oſculata eſt cũctas
ſorores Quita eniꝫ die poſt obitũ btẽ eu/
fraxie defuncta eſt ⁊ magiſtra eius iulia: ⁊
ſepulta eſt ĩ ſepulchro vbi poſita erat btã
eufraxia. Poſt triginta vero dies euocãs
abbatiſſa monaſterii priores: dixit ad eas.
Filie mee eligite vobis matrẽ ⁊ ꝯſtituite
ĩ locũ meũ: que vobis p̃eſſe poſſit. Jlle ve
ro reſpõderũt. Dña ꝓ qua cauſa hoc dicis
denũcia nobis. Nũꝙ eniꝫ famulabus tu/
is hoc dixiſti. Dixit eis abbatiſſa. Uocauit
eniꝫ me dñs. Supplicauit ꝓ me dña eufra
xia: ⁊ multũ laborauit ĩ ſuis p̃cibus: quate
nus ego celeſtem thalamum promererer.
Nã ⁊ iulia per ſanctã eufraxiaꝫ particeps
eius effecta eſt: ⁊ ĩgreſſa eſt ĩ illud palatiuꝫ
nõ manufactũ: ⁊ ego feſtino digna fieri et
cũ eis locũ habere. Audiẽtes ſorores de
eufraxia ⁊ iulia qꝛ ĩ maxima eſſent gloria
gaudebãt ⁊ orabãt pariter: vt ⁊ ipſe mere
rẽtur ad illũ thalamũ accedere. Elegerũt
ergo vnã ſoroꝝ noĩe theogeniã que eis p̃/
eſſet. Quam euocãs abbatiſſa ad ſe: dixit
ad eã. Ecce teſtimoniũ bonum qḋ ſorores
oẽs de te dederũt ⁊ poſuerũt te ad princi/
patũ. ⁊ p̃ſulatũ traditionis diuine legis ⁊
cõſequẽtia noſtra. Cõiuro te ꝑ ĩtemeratã
trinitatẽ ⁊ ꝯſubſtãtialẽ: ne iſtiꝰ mũdi que/
ras diuitias aut poſſeſſionẽ: neqꝫ occupes
ſorores ad terrenas ſollicitudines: ſed ma/
gis vt cõtẽnentes tẽporalia bona: perpe/
tua mereãtur accipere. Et rurſum ſorori/
bus dixit. Quomodo perfecte noſtis vitã
⁊ cõuerſationẽ eufraxie: eſtote imitãtes eã
vt participes eius efficiamini. Et cũ dixiſ
ſent oẽs amẽ: vale dicens eis: ĩtrauit orato
riũ: ⁊ claudens ianuas precepit vt vſqꝫ ad
diluculũ nulla illaꝝ ĩtraret. Mane autẽ
facto ĩgreſſe ĩuenerũt eã obdormiſſe ĩ dño
⁊ hymnũ dicentes dño: repoſuerũt eã ĩ ſe/
pulchro: vbi beata eufraxia recõdita erat
Ab illa eñ die nequaꝙ ĩ illo tumulo alia
ſepelierũt corpora. Multa vero ſigna et
ſanitates fiebãt ĩ memorato ſepulchro: et
expulſi demones clamabãt: qꝛ pꝰ mortẽ ꝓ
ualet ꝯ nos eufraxia: ⁊ ꝑſeqꝛ nos. Hec ẽ re
uera vita eufraxie matrone: q̃ celeſti ſene
tui ĩtereſſe ꝓmeruit. Feſtinemꝰ igiꝰ ⁊ nos
tã fratres ꝙ ſorores huiuſmodi cõuerſatio
nẽ habere: ⁊ ſectari humilitatẽ: obedientiã
laborẽ. mãſuetudinẽ: longanimitatem: vt
⁊ nos ita angeloꝝ conuerſationẽ merea/
mur ⁊ cum gaudio magno fruamur ſalua
tore dño nr̃o ihũ xp̃o. Cui eſt honor ⁊ glo/
ria ĩ ſcl'a ſcl'oꝝ Amẽ. Explicit vita ſcẽ eu
fraxie. Incipit vita ſerui dei macharii
romani qui inuentus eſt iuxta paradiſum.

Loriam ⁊ magni

ficẽtiam: deo ſoli ⁊ benigniſſimo
agere debemus: qui ꝑ in umerabilia mi/
raculorum exempla: ad vite celeſtis gau/
dia nos perduxit. Deniqꝫ nos miſeri ⁊ hu/
miles monachi: theophilus: ſergius ⁊ thi/
mus: deprecamur vos oẽs ſanctiſſimos
fratres: vt accõmodetis aures his q̃ vobis
narraturi ſumꝰ: de vita ⁊ cõuerſatõe ſan/
ctiſſimi macharii romani: qui apparuit no
bis ꝓpe paradiſum: ad vigĩti miliaria. Et
hoc rogamus vt fidem dictis adhibeatis:
qui quidem multo melius nobis fuiſſe cre/
dimus: ſub ſilentii portu innoxios remane
re: ꝙ de falſitatis crimine vt reos puniri
Jgitur nos pretitulati fratres: theophi
lus: ſergius ⁊ thimus. ꝓpicia diuinitate:
abrenunciantes ſeculo: venimus ad mo/

naſteriũ qḋ eſt in meſopothamia ſyrie. in
medio duorũ fluminuꝫ tygris ⁊ eufrates
in quo vir clariſſimus nomine aſclipion
eguminus multorum extitit pater mona
choꝝ. Jbi deniqꝫ coniungẽtes. a prenomi
nato patre ⁊ omni cetu fratrũ gratanter
ſuſcepti. ac iugo regule colla ſubmittẽtes:
cõi vita cõuerſati ſumus. Factũ eſt aũt tẽ
pore lõgo poſt hec. hora nona quadã die
ſinaxi expleta. accedẽtes ad eufrates flu/
minis litꝰ: cõſedimꝰ ibi: ⁊ aliꝙdiu inter
nos de ſuſtinentia ⁊ ꝯuerſatiõe ſimul ⁊ la
bore ſeruoꝝ dei diſputatũ ẽ. Tũc mihi mi
ſero theophilo. venit in mentẽ cogitatio
⁊ reſpõdẽs dixi fratribꝰ meis ſergio ⁊ thi/
mo. Uelle mihi adeſt o fratres dilectiſſimi
cũctis vite mee diebus ambulare. illocꝫ
ire. vbi celũ terre ſe ꝯiũgit. At illi. te inq̃/
unt. frater theophile vt fratrẽ ſpiritalem
ſemꝑ habuimꝰ ⁊ priorẽ: ⁊ ammodo nulla/
tenus a te ſeparabimur. nobis eñ verba
tua placẽt. idcirco vbi corde cõcepiſti per
ge. ⁊ nos in vita ⁊ in morte tecũ erimus.
Jtaqꝫ ſurgentes de loco intrauimꝰ mona
ſteriũ. factaqꝫ veſpera omiqꝫ diurni offi/
cio oratiõe cõpleta: ceteris quieſcẽtibus
clã monaſterium egreſſi ſumus. Poſt hec
ꝟo decẽ ⁊ ſeptẽ dies ambulantes. cõiũxi/
mus hieruſalẽ. ⁊ ſanctã reſurrectionẽ ihũ
xp̃i ⁊ crucẽ adorauimus: deinde exeũtes
ĩ bethleẽ. vidimus ⁊ ſalutauimus ſãctum
preſepe. vbi xp̃s naſci dignatꝰ ẽ: ⁊ vbi ſtel
la magos adduxit xp̃o munera deferẽtes
⁊ vidimꝰ locũ mirabilẽ vbi angelus cum
multitudine exercitꝰ celeſtis. gloriã in al/
tiſſimis deo canebat: q locꝰ ad duo milia/
ria longe a bethleẽ ſitus eſt. Jn mõtẽ quo
qꝫ oliueti aſcẽdimus. ⁊ in ipſo loco ſancto
adorauimꝰ. vbi xp̃s pedibꝰ ſtetit. quando
eleuatus ẽ: ⁊ a nube ſuſceptꝰ, aſcendit ad
celos. Exinde hieruſalẽ reuerſi adoraui
mus deũ. ⁊ cõſignãtes nos. ⁊ cõmendãtes
xp̃o ⁊ ſanctis eiꝰ: exiuimꝰ nõ habẽtes iam
animũ ⁊ mẽtem ĩ hoc ſeculo. Jgiꝰ nos xp̃i
comitãte gratia viã continuo egrediẽtes
ac quinquageſimo die fluminis tygris al
ueũ ꝑtranſeuntes. terrã perſaꝝ ĩgreſſi ſu/
mus. ⁊ venimꝰ in cãpũ magnũ ⁊ planicio
ſũ vocabulo aſſia. in quo martyr xp̃i ſan/
ctus mercurius apoſtatã iulianũ ꝑemiſſe
legitur. Deinde ciuitatẽ ꝑſidis nomine ki
tiſſefodo intrãtes. ĩ q̃ tres pueri ananias.
azarias. miſahel requieſcũt longe a babylo
ne: adorauimꝰ ibi. ⁊ in eodẽ loco mãducã
tes ⁊ dño hymnũ laudis offerẽtes. manſi
mus dies aliquot. Jnde ꝓfecti poſt men/
ſes quatuor. ꝑtrãſiuimꝰ ꝑſidis regionẽ: ⁊
indie terrã ſumꝰ ingreſſi. Jngrediẽtes ve
ro domũ quandã. ⁊ neminẽ ibi habitato/
rẽ repientes: duos ibidẽ fecimꝰ dies. Et
ecce tertia poſt hec die: appuerũt aduení
entes duo armati. vir ⁊ femĩa. nos vero
nimio terrore ꝑterriti ſurreximꝰ illiſqꝫ ob/
uiã ire deliberauimꝰ. ipſi aũt nos vidẽtes
ſimul ac exploratores eſſe credẽtes. ꝯci/
to gradu ꝑ viã qua venerãt: redierunt. ⁊
poſt aliquãtulũ cõgregati: de ſuis q̃ſi tria
milia ethiopes aduenerũt. Qui feſtinãter
domũ ĩ qua eramꝰ orãtes vallo circũdã/
tes. noſque cũcti aſpiciẽtes. per quattuor
eiuſdem domus angulos ignem copioſum
applicuerunt. viuos nos cremare nitentes
Qḋ nos vt aſpeximus. timore valido ex/
territi: chriſtum omnium ſaluatorem in/
uocauimꝰ. ⁊ in medium illorum proſiliui/
mus. Tũc ipſi lingua ſua multũ ĩuicẽ mur
murãtes. diuqꝫ cõtra nos frẽdentes cum
nos illos. nec ipſi nos nullatenus ĩtellige/
re poſſemus: cõprehẽdẽtes nos. ĩ obſcuro
clauſerũt carcere. Sedẽtibꝰ ergo nobis ĩ
tenebris nõ erat qui panem vel aquaꝫ tri
bueret. Nos denique cũ lachrymis. omni
potẽtis dei creatoris omniũ miſericordiã
ĩuocare: haud omiſimꝰ. Faciẽtibꝰ autem
nobis ibi dies aliquot. iteꝝ cõgregati. cuꝫ
nos fame ⁊ ſiti exanimes crediciſſent: cir/
cundederunt carcerem. Sed cuꝫ orantes
nos aſpexiſſent. aperiẽtes ianuaꝫ eduxe/
runt nos. ⁊ cũ multũ iter ſe murmurãtes
loq̃rentꝰ: nouiſſime cũ lignis agreſtibꝰ ce/
dẽtes nos acriter de finibꝰ ſuis eiecerũt. ⁊
octoginta dies ſine cibo expleuimꝰ: ſic teſtiſ
eſt nobis deus. Erecti itaqꝫ a finibus illis
iter fecimus dies multos in orientẽ: ⁊ de

uenimus i locū admirabilē ꝛ cāpū glorioſū
qui arboribus altiſſimis plenus: ꝛ melliflu
is fructibus abundabat. Denique nos glo
rificātes ꝛ laudātes deū: māducauimus
dulcifluos fruct⁹: ꝛ ſaturauim⁹ nos valde
Itaqꝫ exeūtes īde terrā chananeoꝝ igreſſi
ſumus: ꝛ vidētes illos i aſpectu eoꝝ valde
mirati ſum⁹. Ipſi vero cū mulieribus ſuis
paruulis: ſubtus in petris habitantes: nos
omnino nō tetigerūt: xp̄i nos ꝓtegēte gra
tia. Inde igitur ꝓfecti cōtra oriētem cum
cētuꝫ: ꝛ decē dies eos ꝑtrāſeūtes: iter no/
ſtrū feciſſemus: itrauimus terrā gētis que
nominatur pichiti: ipſa vero gēs i ſtatura
ꝛ altitudine ſua nō plus q̄ mēſuraꝫ vnius
cubiti habebat. Et vidētes nos timore per
culſi fugierūt: Nos aūt deū collaudantes
qui de illoꝝ manibus nos liberauit. curſū
noſtrū quottidie accelerauimus. Poſt
hec aūt deuenimus i mōtes altiſſimos ter
ribileſqꝫ: vbi ſol nō itrat: nec arbor nec her
ba creſcūt: ibi ergo ſerpētes inumerabiles
ꝛ dracones ꝛ aſpides: ſed ꝛ baſiliſcos ꝛ vi/
peras ꝛ vnicornes ꝛ bubalos vidimus mul
tos: alias quoqꝫ beſtias mortiferas mul/
tas ꝛ venenoſa animalia: quorū noīa vel
naturaꝫ penitus ignoramus. Dextera igi/
tur dei nos protegēte illeſi pertrāſiuimus
illa: ſed ꝛ ſibilos draconū ꝛ ſerpētiū per vi
giti cōtinuos dies i auribus habuimus: et
nō niſi aures obdurātes illos ferre quiui/
mus. Interea i locū icidimus terribilē:
rupes habētē aſperrimas: i altū erectas ꝛ
in yma deſcēdētes. Nos ergo ſepteꝫ dies
ibi fecimus: vltra progredi non valentes.
Septima autem poſt hec die apparuit cer
uus ante nos ābulās rugiendo: quē ſurgē
tes ſecuti ſumus. Iter aūt faciētes: multo
maiores inuenimus ante nos rupes. Nos
vero maximo cū labore ꝛ anguſtia exinde
euaſimus: ꝛ venimus i cāpū planuꝫ ꝛ ma/
gnū i quo elephātoꝝ magna multitudo ſta
bat: ꝛ ꝑ mediū illoꝝ illeſi tranſiuim⁹. Poſt
hec itaqꝫ minime nobis apparuit via. Tūc
nos cū lachrymis clemētiā dn̄i iuocātes: ꝛ
ꝑ nouē dies ſine cibo ꝑ deuia ambulātes:
duximus tādē i locū planicie largū: q fru
ctibus plurimis abūdabat. Iā ergo tene/
bre dēſiſſime cūcta illa repleuerant loca:
nec aliquid lucebat: ſed nebule obſcuriſſi/
me erāt. Tūc nos nimiū turbati ꝛ afflicti
cadētes i terrā. cum plāctu valido: orātes
clamauimus ad deum: ꝛ in eodem loco di
es ſeptem compleuimus. non manducan/
tes nec bibentes: nec lumen celi videntes
Nobis aūt valde afflictis ꝛ i oratione ꝑſi/
ſtētibus: poſt dies ſeptē affuit colūba: que
nobis appropinquans ac diu circa nos vo
litans: ꝛ pennulas fortiter percutiens: qua
ſi ad ambulandum nos confortabat. Tūc
nos deo agentes gratias ſurreximus: illa
precedente per deuia iter fecimus: ꝛ ecce
ante nos maximam inuenimus abſidam: i
circuitu ſcriptam. Uidentes vero ſcriptu/
ram illam: gauiſi ſumus: ꝛ collaudauimus
dominum. Hec autem erat ſcriptura. Ab
ſidam iſtam fecit alexander philippi mace
do imperator: quando perſecutus eſt dari
um regem perſarum. Qui terram hanc in
gredi voluerit: ad manum ſiniſtram vadat
ad dexteram enim terra inuia: ꝛ rupibus ꝛ
anguſtiis eſt plena. Nos igitur ad leuā in/
trantes: ambulauimus dies multos Et fa
ctum eſt poſt quadraginta dies. euntibus
nobis venit peſſimus ꝛ intolerabilis fetor
ex quo velut exanimes effecti: cadentes
in terram orauimus dominum: vt iam cle/
menter recipi iuberet aīas noſtras. Poſt
modicū vero ſurgentes a terra aſpeximus
lacum magnum: ꝛ multitudineꝫ ſerpentiū
in eo ignitorum: ꝛ ex ipſo lacu exierunt vo
ces: ꝛ audiuimus vlulatum ꝛ planctū ma/
gnū quaſi populi innumerabilis: ꝛ de celo
vox ſonuit dicens. Locus iſte iudicii ꝛ pe/
narum eſt: in quo cruciantur qui xp̄m ne/
gauerunt. Nos autem vocem hanc audiē
tes: et pectora percutientes cū lachrymis
ꝛ timore nimio ipſum tranſiuimus lacum
ꝛ venimus inter montes duos altiſſimos
et in medio ipſorum apparuit nobis ho/
mo longa ſtatura quaſi centum cubito/
rum: ꝛ ipſe cathenis conſtrictus erat. to/
to ligatus erat corpore. Due autem cathe
ne de vna corporis parte: in monte vno

erant fixe. ꝛ due i mōte altero: ꝛ ignis ma/
xim⁹ in circuitu eius ex omni parte. Uox
autē clamoris illius audiebatur: quaſi per
quadragīta miliaria. Qui vt nos vidit. plo
rās ꝛ eiulās fortiſſime exclamauit: crudeli
ter eni ab igne cremabatur. Cūque nos ta
lia cerneremꝰ valde ꝑtimuim⁹. ꝛ cooperiē
tes facies. a lōge ipſos trāſiuim⁹ mōtes: ꝛ
ecce i aliū cōtinuo deuenimus locuꝫ. vbi
rupes mīte ꝛ profūditas magna erat. Ibi
etiā quādā vidim⁹ feminā crinibus ſolutis
ſtātē toto corpore a maximo ꝛ terribili dra/
cone iuolutā. Quādocūqꝫ ergo ad loquē
dū os ſuuꝫ apire voluiſſet. caput ſuū dra/
co cōfeſti i os eius mittēs: liguā ipſius mor
debat. Capilli aūt huius mulieris: ad terrā
vſqꝫ deſcendebāt. Cūque in illā mirātes
ꝛ pauidi aſpicerem⁹: ſubito de ipſa profun
ditate ꝛ valde miſerabiles audiuim⁹ vo/
ces dicentes. Miſerere nobis miſerere:
chriſte fili dei altiſſime. Nos itaque vehe/
mēter exterriti. ponētes genua i terrā: ora
uimus dicētes cuꝫ lachrymis. Domine qui
nos creaſti. tolle animas noſtras: quoniaꝫ
iudicia tua oculi noſtri viderunt in terra.
Surgētes aūt igēti luctu ꝛ merore ſimꝉ ꝛ
tiore venim⁹ i locuꝫ alium. i quo arbores
multas ꝛ maximas vidim⁹ habētes ſimili
tudineꝫ ficoruꝫ. In ramis auteꝫ ipſis vola
tilia multa. ſimilia auibus celi. voce huma
na fortiter clamabāt dicētia. Parce nobiſ
domine qui plaſmaſti nos parce nobis mi
ſericors: qꝛ peccauimus āte faciem tuam
ſuper omnem terram. Nos autem oraui
mus dicentes. Domine miſericordiſſime
oſtende nobis iſta que vidimus miracula
tua quoniam ignoramus quid ſint. venit
ergo vox dicēs. nō ē veſtrū noſſe miſteria
q̄ vidiſtis: uiā ꝑgite ueſtrā. Inde igiꝉ cū igē
ti pauore egreſſi. ꝯuenim⁹ locū honorabi
lē ac ſpecioſiſſimū: i q̄ q̄tuor viri ſtabant
habentes figuras venerabiles. tanq̄ mi/
ra pulchritudine decoras: vt credi aut fa
ri omnino facile vix poſſit. iſti ſiquidē co/
ronas aureas gemmis ꝛ lapidibus hono/
rifice cōpoſitas i capitib⁹ habebāt: ꝛ i ma
nibus palmas aureas geſtabant. ignis ve
ro maximus ac terribilis ante illos. ꝛ ſpa/
tas acutiſſimas ante ſe tenebant. nos er/
go iſta cernētes. ac valido ꝑculſi timore
exclamauimus ad illos dicentes. domini
ꝛ ſui dei excelſi: miſeremini noſtri. vt ſpa
te ꝛ iſte ignis. nobis nō preualeāt nocere.
At illi reſpōdentes nobis dixerūt: nolite
timere viā: quā vobis deus demōſtrauit
ite ſecuri. nos eni dominus in iſto poſuit
loco. vt viam hanc ſeruaremus ꝛ cuſtodi/
remus vſqꝫ in diem iudicij: qn̄ orbē terre
iudicaturus adueniet. Hec nos audiētes
a ſanctis viris illis. ac de longe eos ſalutā
tes: ꝑtranſiuimus locū ipſū. ꝛ ꝑ quadragī
ta ꝯtinuos dies ābulauim⁹. nullū omino
cibū ſumētes: aquā tātū bibētes. Ambu
lātibus ergo nobis: ſubito voces populi i/
numerabilis audiuimus pſallētiū: ꝛ odor
ſuauiſſim⁹ q̄ſi balſami optimi ac ꝓcioſiſſi/
mi venit nobis: ꝛ ſicut d̄ mellis fauo dulciſ
ſimo os nr̄ꝫ idulcorauit. De ſuauiſſimo igiꝉ
odoris nectare: ac celeſtis melodia cātile/
ne: ſopor nos arripuit. Poſt modicū āt ſur
gētes e ſōno. vidim⁹ ante nos eccl'ā: mira
bili ornatu decoratā ac ꝓcioſiſſimā: que to
ta q̄ſi criſtallina videbaꝉ: i medio aūt ipſi⁹
eccleſie altare honorificū: ꝛ de altari aqua
egrediebatur que lactis candidiſſimi colo
rem habebat. Nos autem aquam ipſam i
veritate lac ſperauimus. In circuitu vero
fontis illius: ſtabant viri ſancti ꝛ honorabi
les ꝛ cantabant canticum celeſte: id eſt vo
ces cherubin. Nos aūt hec iuētes timui/
m⁹ valde. Ipſa vero eccleſia a parte meri
diana: ſimilitudinē habebat lapidis praſſini
ꝓcioſi: a parte auſtrali colorē ſāguinis mū
diſſimi ꝓtēdebat: a parte aūt occidētali to
ta erat alba: iſtar lactis ꝛ niuis candidiſſi/
me: ſtelle ſuper ipſam eccleſiam pluſq̄ hu
ius mundi ſidera lucebant ſol. ibi ſeptem/
pliciter lucebat et calebat. q̄ in huius ter
re regione: alpes ꝛ arbores omnes plus al
te: et folia ac fructus plures et dulciores
q̄ iſtius mundi arbores habebant: ſed et
aues celi aliter reſonabāt q̄ aues terre illi⁹

uenimus ĩ locũ admirabilẽ ꝛ cãpũ glorioſũ
qui arboribus altiſſimis plenus: ꝛ melliflu
is fructibus abundabat. Denique nos glo
rificãtes ꝛ laudãtes deũ: mãducauimus
dulcifluos fructꝰ: ꝛ ſaturauimꝰ nos valde
Itaqꝫ exeũtes īde terrã chananeoꝝ igreſſi
ſumus: ꝛ vidẽtes illos ĩ aſpectu eoꝝ valde
mirati ſumꝰ. Ipſi vero cũ mulieribus ſuis
paruulis: ſubtus in petris habitantes: nos
omnino nõ tetigerũt: xp̄i nos ꝓtegẽte gra
tia. Inde igitur ꝓfecti cõtra oriẽtem cum
cẽtuƺ: ꝛ decẽ dies eos ꝑtrãſeũtes: iter no/
ſtrũ feciſſemus: itrauimus terrã gẽtis que
nominatur pichiti: ipſa vero gẽs ĩ ſtatura
ꝛ altitudine ſua nõ plus ꝙ̃ mẽſuraƺ vnius
cubiti habebat. Et vidẽtes nos timore per
culſi fugierũt: Nos aũt deũ collaudantes
qui de illoꝝ manibus nos liberauit. curſũ
noſtrũ quottidie accelerauimus. Poſt
hec aũt deuenimus ĩ mõtes altiſſimos ter
ribileſqꝫ: vbi ſol nõ itrat: nec arbor nec her
ba creſcũt: ibi ergo ſerpẽtes inumerabiles
ꝛ dracones ꝛ aſpides: ſed ꝛ baſiliſcos ꝛ vi/
peras ꝛ vnicornes ꝛ bubalos vidimus mul
tos: alias quoqꝫ beſtias mortiferas mul/
tas ꝛ venenoſa animalia: quorũ noĩa vel
naturaƺ penitus ignorãmus. Dextera igi/
tur dei nos protegẽte illeſi pertrãſiuimus
illa: ſed ꝛ ſibilos draconũ ꝛ ſerpẽtiũ per vi
giti cõtinuos dies ĩ auribus habuimus: et
nõ niſi aures obdurãtes illos ferre quiui/
mus. Interea ĩ locũ icidimus terribilẽ:
rupes habẽtẽ aſperrimas: ĩ altũ erectas ꝛ
in yma deſcẽdẽtes. Nos ergo ſepteƺ dies
ibi fecimus: vltra progredi non valentes.
Septima autem poſt hec die apparuit cer
uus ante nos ãbulãs rugiendo: quẽ ſurgẽ
tes ſecuti ſumus. Iter aũt faciẽtes: multo
maiores inuenimus ante nos rupes. Nos
vero maximo cũ labore ꝛ anguſtia exinde
euaſimus: ꝛ venimus ĩ cãpũ planuƺ ꝛ ma/
gnũ ĩ quo elephãtoꝝ magna multitudo ſta
bat: ꝛ ꝑ mediũ illoꝝ illeſi tranſiuimꝰ. Poſt
hec itaqꝫ minime nobis apparuit via. Tũc
nos cũ lachrymis clemẽtiã dñi ĩuocãtes: ꝛ
ꝑ nouẽ dies ſine cibo ꝑ deuia ambulãtes:
duximus tãdẽ ĩ locũ planicie largũ: q̄ fru
ctibus plurimis abũdabat. Iã ergo tene/
bre dẽſiſſime cũcta illa repleuerant loca:
nec aliquid lucebat: ſed nebule obſcuriſſi/
me erãt. Tũc nos nimiũ turbati ꝛ afflicti
cadẽtes ĩ terrã. cum plãctu valido: orãtes
clamauimus ad deum: ꝛ in eodem loco di
es ſeptem compleuimus. non manducan/
tes nec bibentes: nec lumen celi videntes
Nobis aũt valde afflictis ꝛ ĩ oratione ꝑſi/
ſtẽtibus: poſt dies ſeptẽ affuit colũba: que
nobis appropinquans ac diu circa nos vo
litans: ꝛ pennulas fortiter percutiens: qua
ſi ad ambulandum nos confortabat: Tũc
nos deo agentes gratias ſurreximus: illa
precedente per deuia iter fecimus: ꝛ ecce
ante nos maximam inuenimus abſidam: ĩ
circuitu ſcriptam. Videntes vero ſcriptu/
ram illam: gauiſi ſumus: ꝛ collaudauimus
dominum. Hec autem erat ſcriptura. Ab
ſidam iſtam fecit alexander philippi mace
do imperator: quando perſecutus eſt dari
um regem perſarum. Qui terram hanc in
gredi voluerit: ad manum ſiniſtram vadat
ad dexteram enim terra inuia: ꝛ rupibus ꝛ
anguſtiis eſt plena. Nos igitur ad leuã in/
trantes: ambulauimus dies multos Et fa
ctum eſt poſt quadraginta dies. euntibus
nobis venit peſſimus ꝛ intolerabilis fetor
ex quo velut exanimes effecti: cadentes
in terram orauimus dominum: vt iam cle/
menter recipi iuberet aĩas noſtras. Poſt
modicũ vero ſurgentes a terra aſpeximus
lacum magnum: ꝛ multitudineƺ ſerpentiũ
in eo ignitorum: ꝛ ex ipſo lacu exierunt vo
ces: ꝛ audiuimus vlulatum ꝛ planctũ ma/
gnũ quaſi populi innumerabilis: ꝛ de celo
vox ſonuit dicens. Locus iſte iudicii ꝛ pe/
narum eſt: in quo cruciantur qui xp̄m ne/
gauerunt. Nos autem vocem hanc audiẽ
tes: et pectora percutientes cũ lachrymis
ꝛ timore nimio ipſum tranſiuimus lacum
ꝛ venimus inter montes duos altiſſimos
et in medio ipſorum apparuit nobis ho/
mo longa ſtatura quaſi centum cubito/
rum: ꝛ ipſe cathenis conſtrictus ereis. to/
to ligatus erat corpore. Due autem cathe
ne de vna corporis parte: in monte vno

erant fixe. ꝛ due ĩ mõte altero: ꝛ ignis ma/
ximꝰ in circuitu eius ex omni parte. Vox
autẽ clamoris illius audiebatur: quaſi per
quadragita miliaria. Qui vt nos vidit. plo
rãs ꝛ eiulãs fortiſſime exclamauit: crudeli
ter eni ab igne cremabatur. Cũque nos ta
lia cerneremꝰ valde ꝑtimuimꝰ. ꝛ cooperiẽ
tes facies. a lõge ipſos trãſiuimꝰ mõtes: ꝛ
ecce ĩ aliũ cõtinuo deuenimus locuƺ. vbi
rupes alte ꝛ profũditas magna erat. Ibi
etiã quãdã vidimꝰ feminã crinibus ſolutis
ſtãtẽ toto corpore a maximo ꝛ terribili dra/
cone ĩuolutã. Quãdocũqꝫ ergo ad loquẽ
dũ os ſuuƺ apire voluiſſet. caput ſuũ dra/
co cõfeſti ĩ os eius mittẽs: ligũã ipſius mor
debat. Capilli aũt huius mulieris: ad terrã
vſqꝫ deſcendebãt. Cũque in illã mirãtes
ꝛ pauidi aſpiceremꝰ: ſubito de ipſa profun
ditate ꝛ valde miſerabiles audiuimꝰ vo/
ces dicentes. Miſerere nobis miſerere:
chriſte fili dei altiſſime. Nos itaque vehe/
mẽter exterriti. ponẽtes genua ĩ terrã: ora
uimus dicẽtes cuƺ lachrymis. Domine qui
nos creaſti. tolle animas noſtras: quoniaƺ
iudicia tua oculi noſtri viderunt in terra.
Surgẽtes aũt ĩgẽti luctu ꝛ merore ſiml' ꝛ
tiore venimꝰ ĩ locuƺ alium. ĩ quo arbores
multas ꝛ maximas vidimꝰ habẽtes ſimili
tudineƺ ficoruƺ. In ramis auteƺ ipſis vola
tilia multa. ſimilia auibus celi. voce huma
na fortiter clamabãt dicẽtia. Parce nobis
domine qui plaſmaſti nos parce nobis mi
ſericors: qꝛ peccauimus ãte faciem tuam
ſuper omnem terram. Nos autem oraui
mus dicentes. Domine miſericordiſſime
oſtende nobis iſta que vidimus miracula
tua quoniam ignoramus quid ſint. venit
ergo vox dicẽs. nõ ẽ veſtrũ noſſe miſteria
q̄ vidiſtis: uiã ꝑgite ueſtrã. Inde igit' cũ ĩgẽ
ti pauore egreſſi. ꝯuenimꝰ locũ honorabi
lẽ ac ſpecioſiſſimũ: ĩ q̄ q̄ttuor viri ſtabant
habentes figuras venerabiles. tanꝙ̃ mi/
ra pulchritudine decoras: vt credi aut fa
ri omnino facile vix poſſit. iſti ſiquidẽ co/
ronas aureas gemmis ꝛ lapidibus hono/
rifice cõpoſitas ĩ capitibꝰ habebãt: ꝛ ĩ ma
nibus palmas aureas geſtabant. ignis ve
ro maximus ac terribilis ante illos. ꝛ ſpa/
tas acutiſſimas ante ſe tenebant. nos er/
go iſta cernẽtes. ac valido ꝑculſi timore
exclamauimus ad illos dicentes. domini
ꝛ ſui dei excelſi: miſeremini noſtri. vt ſpa
te ꝛ iſte ignis. nobis nõ preualeãt nocere.
At illi reſpõdentes nobis dixerũt: nolite
timere viã: quã vobis deus demõſtrauit
ite ſecuri. nos eni dominus in iſto poſuit
loco. vt viam hanc ſeruaremus ꝛ cuſtodi/
remus vſqꝫ in diem iudicij: qñ orbẽ terre
iudicaturus adueniet. Hec nos audiẽtes
a ſanctis viris illis. ac de longe eos ſalutã
tes: ꝑtranſiuimus locũ ipſũ. ꝛ ꝑ quadragi
ta ꝯtinuos dies ãbulauimꝰ. nullũ omino
cibũ ſumẽtes: aquã tãtũ bibẽtes. Ambu
lãtibus ergo nobis: ſubito voces populi ĩ/
numerabilis audiuimus pſallẽtiũ: ꝛ odor
ſuauiſſimꝰ q̄ſi balſami optimi ac ꝑcioſiſſi/
mi venit nobis: ꝛ ſicut ð mellis fauo dulciſ
ſimo os nr̄ƺ ĩdulcorauit. De ſuauiſſimo igit'
odoris nectare: ac celeſtis melodia cãtile/
ne: ſopor nos arripuit. Poſt modicũ ãt ſur
gẽtes e ſõno. vidimꝰ ante nos eccl'iã: mira
bili ornatu decoratã ac ꝑcioſiſſimã: que to
ta q̄ſi criſtallina videbat: ĩ medio aũt ipſiꝰ
eccleſie altare honorificũ: ꝛ de altari aqua
egrediebatur que lactis candidiſſimi colo
rem habebat. Nos autem aquam ipſam ĩ
veritate lac ſperauimus. In circuitu vero
fontis illius: ſtabant viri ſancti ꝛ honorabi
les ꝛ cantabant canticum celeſte: id eſt vo
ces cherubin. Nos aũt hec ĩtuẽtes timui/
mꝰ valde. Ipſa vero eccleſia a parte meri
diana: ſimilitudinẽ habebat lapidis praſini
ꝑcioſi: a parte auſtrali colorẽ ſãguinis mũ
diſſimi ꝑtẽdebat: a parte aũt occidẽtali to
ta erat alba: iſtar lactis ꝛ niuis candidiſſi/
me: ſtelle ſuper ipſam eccleſiam pluſꝙ̃ hu
ius mundi ſidera lucebant ſol. ibi ſeptem/
pliciter lucebat et calebat. ꝙ̃ in huius ter
re regione: alpes ꝛ arbores omnes plus al
te: et folia ac fructus plures et dulciores
ꝙ̃ iſtius mundi arbores habebant: ſed et
aues celi aliter reſonabãt ꝙ̃ aues t're iſtiꝰ

omnis autem terra ipſa duplices habebat
colores:id eſt vna facies alba erat vt nix.
⁊ alia rubicundiſſimis colorib⁹ erat. Nos
igitur ſtupẽtes.⁊ in eodẽ loco adorãtes.ac
ipſos viros ſalutãtes:cũ timore egreſſi. ce
ptũ iter arripere feſtinauim⁹. Deniqꝫ poſt
hec centũ ipleti ſunt dies. vt domin⁹ teſtis
ẽ nobis ꝙ nullo refecti ſumus cibo . aqua
nos frequẽti⁹ refocillãtes:cuz ecce ſubito
eũtib⁹ nobis. venit ppl'i innumerabilis mul
titudo viroꝝ ac mulieꝝ obuiã i vnuz con/
globati:nõ aũt iter illos lõgiorez preterq̃
vni⁹ cubiti ſtaturã vidim⁹.igitur viſis illis
valde ptimuim⁹.tũc miſerabilis ego ⁊ pec
cator theophilus:dixi fratrib⁹ meis ſ'gio
⁊ hymo. Soluẽtes capillos nr̃os veniam⁹
aduerſus eos forſitã fugiẽt a nobis.⁊ libe/
rabit nos dñs de manib⁹ illoꝝ . Quod cũ
ipſis viſũ fuiſſet bonũ.ſolutis faſciolis ⁊ ca
pillis noſtris:irruim⁹ ſup eos repente. ipſi
aũt hoc cernẽtes.cõfeſti filios ſuos arripi/
entes:ſtridẽteſqꝫ dẽtib⁹.citi⁹ aufugerunt
oẽs. Nos autẽ dñm collaudauim⁹ q eripu
it nos.⁊ trãſeũtes flumẽ . iuenim⁹ herbas
cãdidas ⁊ albas ſicut lac:dulces velut mel
altas vero viſqꝫ ad vnũ cubitũ. Mãducan
tes itaqꝫ de herbis mellifluis.ac nos ſatu
rãtes ex eis:gratiaꝝ actiões creatori diuz
obtulim⁹ q nos p tanta ſeruauit picula:ac
gratuita nos ſua gr̃a nutriebat. Nos inte
rea viã iuenim⁹ ſpecioſã.⁊ cadẽtes i terrã
adorauim⁹ ⁊ collaudauim⁹ dñm miſericor
dẽ:q eã nobis demõſtrauit. Igitur p dies
plurimos ipſã viã ſequẽtes.tãdẽ ad ſpelun
cã puenim⁹ honorabilẽ.tũc ſignaculo ſan/
cte crucis mẽbris vndiqꝫ munitus.i eãdez
igreſſi ſum⁹ criptã:ſed nullũ ibi inueniẽtes
habitatorẽ.dixim⁹ iter nos. Mũdicia hec
nõ ẽ niſi de manu hois. Maneamus ergo
hic viſqꝫ ad veſpeꝝ:⁊ videre habebim⁹ loci
hui⁹ habitatorẽ. His g̊ dictis. vna hora vt
pote laſſi reſedim⁹:⁊ ſubito odore ſuauiſſi
mo pfuſi obdormiuim⁹. Rurſũ igit puo in
teruallo excitati a ſono foras ſpelũcã exi/
uim⁹.⁊ cõtra oriẽtẽ reſpexim⁹:⁊ ecce ſubito
figurã hois a lõge pperãtis vidim⁹.cuius
capilli capitis iſtar lactis candidiſſimi aut

niuis.quaſi in aera volantes totum viri
corpus operuerũt. Ipſe autez mox vt nos
a lõge reſpexit.ſemetipſuz i terraz proiecit
protin⁹:ac rurſuz eleuãs ſe ad nos ita cla/
mare cepit. Si nos ex deo eſtis.ſacre cru/
cis ſignaculo munite vos.ad me viſqꝫ pro/
perãtes:ſin aũt ex diabolo.fugite a me dĩ
ſuo. Hec eo dicẽte:tali voce affati ſumus
Bñdic nobis pater ſancte . ⁊ noli turbari:
quoniã ⁊ nos ſui ſum⁹ ieſu chriſti dñi ⁊ ſal/
uatoris noſtri. Renũciauim⁹ ſigdẽ ſeculo
huic vano:factiqꝫ ſum⁹ monachi. Talia vt
audiuit.ilico ad nos venit.⁊ man⁹ ſuas ad
celuz eleuãs diutius orauit:⁊ ſurgens ab
oratione capillos ab ore ⁊ facie ſua tollẽs
benedixit nos:ac locutus eſt nobis . Ipſi/
us vero capilli capitis ac barbe erãt cãdidi
vt lac:facieſque eius ſicut vultus angeli.
Erat eniz ſicut lignum ſecus aquaruz de/
curſus plantatum.⁊ pre ſenectute nimia
oculi eius nõ aperiebantur:eo ꝙ ſuperci
lia eos cooperiebant vngule nempe ma/
nuum eius ac pedum longe nimis . barba
vero ⁊ capilli corpus eius omne circunde
derunt:cutis illius quaſi pellis teſtudinis
Tunc ipſe cum lachrymis:ad nos exorſus
eſt ita. Fratres mei benedicti vnde eſtis:
vel vnde huc aduenistis.dicite nobis qua
liter ſe habeat genus humanum. vel quo/
modo fides chriſtianorũ. ⁊ ſi ſarraceni vel
ethnici.hactenus chriſti populo perſecuti
onem ingerunt. Nos itaque vt interroga
ti ſumus.ei per ordinez reſponſum dedim⁹
ſimul dicentes anguſtias ⁊ pericula que
per omnem paſſi ſumus viam . ⁊ quia vo/
luntas ac deſiderium eſſet ire vbi celum
terre ſe iũgit apperuimus. Ipſe autem ad
hec reſpondens ait. Filioli mei chariſſimi
audite me. Ab iſto loco vltra ad paradiſi
loca nõ poteſt ire homo carne veſtit⁹. Ego
enim peccator exiguus valde in hac etiaz
voluntate laboraui.cupiens vltra proce/
dere: vt finem terre ac poli cernere quiuiſ
ſem.ſed nocte quadam aſtitit mihi in viſu
domini angelus dixitque ad me. Ne vltra
procedas:neqꝫ dominũ tẽptare preſumas
Cui ego.quã ob cauſaz inquã mi domine

i antea pgere nõ licet? At ille . de iſto inqt
loco viginti ſunt miliaria vſqꝫ ad paradiſũ
vbi adã ⁊ eua i delicijs cõſtituti fuerũt:ſu
per ipſũ vero paradiſuz celũ terre iungit.
Poſuit deniqꝫ dñs ante eũdẽ paradiſum
cherubi cũ ignea rũphea atqꝫ volubili ad
cuſtodiẽdũ vite lignũ:⁊ habet a pedib⁹ vſ
qꝫ ad vmbilicũ ſimilitudinẽ hois:pectus ſi
cut pectus leonis.manũ ſicut chriſtallũ ha
bẽs gladiũ vt ſeruet paradiſuz : nec aliqs
illuc pximare valeat. Ego itaqꝫ hec audi
ens ab ãgelo.ampli⁹ nõ reſpõdi: nec vltra
pcedere tẽptaui. Igit ego theophilus ⁊ iti
neris mei ſocii ac fratres.iſta a ſãcto audi/
entes: pſtrato oi corpe collaudauim⁹ dñz
⁊ ipſuz ſeruũ xp̃i ſalutauim⁹. veſpere autẽ
facto dixit nobiſ. Fratres mei dilectiſſimi
exite foras cellulã.⁊ expectate paululuz:
habeo eni leones duos q p diez foras am/
bulãtes.ſero ad me reuertunt. ne ipſis ſu/
bito veniẽtib⁹ mali aliqd patiamini ab eis
Nobis ergo cũ pauore paululũ exeuntib⁹
leones rugiẽdo extẽplo aduenerunt. Ipſe
vero man⁹ ſup eos ponẽs.ac colla demul
cẽs:ait illis. Filioli mei.boni fratres tres
de ſeculo venerũt ad nos:ne faciatis illis
malũ. Cõtinuo nos aduocans:dixit. Fr̃es
venite ⁊ iã timere nolite. Nos vero cũ pa
uore nimio intrãtes.ſalutauim⁹ illũ.⁊ ve/
ſpertina ſinaxi celebrata.reſedim⁹:glãdes
ac herbaꝝ radices p cibo ſumẽtes.⁊ aquã
bibẽtes cũ ſilẽtio. Mane autẽ facto: locu
ti ſum⁹ viro ſãcto dicẽtes. Pater ſancte ⁊
dñe.obſecram⁹ tuã beatitudinẽ vt ꝯuerſa
tionẽ tuã nobis enarres.⁊ quomõ huc aut
vnde veniſti.⁊ q̊ noie voceris:edicito no/
bis. At ſanct⁹ nobis tale dedit reſpõſuz.
Ego inqt mi amãtiſſimi fratres ⁊ filii ma/
chari⁹ vocor:i regali ciuitate nat⁹ ⁊ nutri/
t⁹ fili⁹ viri romani.q iclit⁹ fuit ⁊ i iperiali
pollebat ciuitate. Cũ autẽ pueriles exceſ/
ſiſſez ãnos.me renuẽte ac nolẽte pr̃ meus
deſpõſauit mihi vxorẽ.diemqꝫ ſtatuit nu/
ptiaꝝ. Interea thalamo adornato.cuz iaz
frequẽtia populi fuiſſet iuitata. ⁊ ſpõſa ſe
dente pater me⁹ hylarior effect⁹ .cũctos i
uitatos hortatur petere quicquid vellent

Omnib⁹ autez qui aderãt.iocis ac ſaltati
onib⁹ itentis:furtiz exiui:⁊ domum vidue
cuiuſdã familiaris itraui.ac ſeptez dies cũ
illa latitãs permanſi. Ipſa autez dieb⁹ ſin
gulis domũ patris mei igreſſa.audiuitque
qꝫ de mea iquiſitione loquebãtur:⁊ veni/
ens cũcta mihi replicãs dixit. Pater au/
tez meus cuz me vndique requirẽdo non
iueniret.fleuit amariſſime.ſed ⁊ mater ac
tota familia. Octaua exinde die. ideſt no
cte dñica mulierez illaz ſalutaui.⁊ egreſ/
ſus in publicaz viaz:iueni viruz quendam
canicie venerabilez:quaſi ad ambulandũ
ſtantez. Quez adorans dixi. Vbi pergere
habes ſenior ſancte? at ille hylari vultu ad
me conuerſus dixit. Vbi tu ire deſideras.
ego recte ire diſpono:eo ꝙ itinera ipſa mi
hi oppido ſunt cognita. Tũc ego ꝯfortat⁹
cepi hominez ſequi. Per domos vero ex
inde intrantes vicinas.per viã panem ro/
gauimus accipere:et accepim⁹. Per plu/
rimos autem dies ambulãtes.tandez per
uenim⁹ ad anguſtias viaruz omniuz: vn/
de vos venire dixiſtis. Cuz ergo ad trigi
ta miliaria prope locuz iſtuz veniſſemus.
quadaz die ſedentibus nobis iter ipſa mu
tua colloquia repẽte ſoci⁹ diſparuit. Tũc
ego nimiuz turbatus et quo me verterem
ignarus.cadens i terraz plangebaz vali/
diſſime. Et ecce confeſti ſine mora is q añ
diſparuit.cũ magna claritate apparuit:et
ita affatus eſt me. Noli turbari dilectiſſi
me.ego eniz ſuz angelus raphael i adiuto
riuz tibi miſſus q te huc perduxi precepto
altiſſimi. Dominus autez viaz tuaz proſpe
raz fecit. Loca ſiquidez tenebraruz . loca
tormentoꝝ.loca penaꝝ pertranſiſti.in lu/
cez veniſti:fontez aque viue et loca iuſto
ruz vidiſti: Ideiro noli timere:ſed ſurgẽs
viaz tuaz proficiſcere. Quo dicto rurſus
qui apparuit:diſparuit. Ego vero interea
viribus receptis.ſurgẽs ambulare cepi ⁊
a longe onagrũ iuitus:clamaui: dixiqꝫ illi
Aue p chriſtũ qui te creauit:oſtẽde mihi
viã per quã ambulez:ipſe aũt cõcite occur
rens.igreſſus eſt ante me p ſemitã quãdã
paruulã et ãguſtã . Quez ego ſubſecutus

ſuz:ſicq̧ duos cõpleuimꝰ dies:ſimul am/
bulãtes.Die aũt tertia aſpeximꝰ ceruũ mi
re magnitudinis alõge. Que; onager vi/
dẽs ⁊ ꝑtimeſcẽs:declinauit a me:iteꝝ ego
ſolus relictꝰ anguſtiatꝰ ſuz viã omnino nõ
habẽt. Tũc ꝯtra ceruũ clamãs dixi.Quia
adiutoriũ mihi tuliſti:ꝑ deũ te cõiuro:ſemi
tã mihi oſtẽde.Ad hãc vocẽ veluti aial do
meſticũ ad me declinãs:ãguſtũ igreſſus ẽ
callẽ:poſt tergũ me ſemꝑ aſpiciẽs.Sic er/
go tres iſimul ambulauimꝰ dies.Tũ ecce
quarta die imẽſum ac terribilẽ offẽdimꝰ
draconẽ:mediã diſtẽtũ ꝑ viã.Quẽ vt cer
uus vidit repẽte fuga elapſus euaſit.Ego
iterim timore valido ꝑculſus:i terrã cecidi
deide cõfortatus i dño ſurrexi: ac me ſi/
gno ſancte crucis muniẽs:ad draconẽ di
xi.Deũ oĩpotẽtẽ time:⁊ noli mihi nocere.
Tũc ipſe terribiliter de terra ſe erigẽs:hu
mana me affatꝰ eſt voce dicẽs.Ueni bene
dicte dñe.tu eni es ſeruus dei altiſſimi ma
charius.Angelus aũt ſanctus raphael:fi/
gurã ⁊ vultũ tuũ mihi demõſtrans:ꝑcepit
cõcite vt tibi occurrerẽ:atq̧ ꝑducerẽ i lo/
cũ a deo tibi ꝑparatũ. Ego itaq̧ quarto
hodie die te hic expectaui:nihil omnino co
medẽs.Hac vero nocte i nube lucidiſſima
te ſedẽtẽ aſpexi:ſimul ⁊ vocẽ deſuꝑ audi/
ui dicẽtẽ mihi.Accelera vt eripias macha
riũ ſeruũ dei q adeſt: vt tibi pꝛedixi.Qua/
propter ſurgẽs ſequere me:ne dubites: ſ;
veni:⁊ locũ mõſtrabo tibi:vbi dñz debe/
as collaudare.His ergo dictis quaſi vir
iuuenis appuit:⁊ mecũ ad ſpelũcã hãc vſq̧
ꝑuenit.Cũq̧ igreſſi fuiſſemus:repẽte eua
nuit. Tũc ego pctõr i parte altera ꝑſpe/
xi duos leonis catl'os iacẽtes.mr̃ ãt illoꝝ
iuxta illos mortua iacebat.Quaz ego fo/
ras eijciẽs ſepeliui:⁊ dñz collaudãs glĩfi/
caui:q tãta i me mirabilia fecit:⁊ de tã gra
uibꝰ anguſtijs liberauit: ipos ãt leũculos
frõdes arboꝝ ꝯcerpẽs:ac illis porrigẽs vt
ꝓprios enutriui filios:ſicq̧ duos inſimul
ꝗte habitãtes ꝯpleuimꝰ.Cũ ecce poſt hec
laqueꝰ diaboli:cuiꝰ nũq̧ a ſuis dei ceſſat
iuidia affuit.Nã die qdã hora q̃ſi ſeptima
e ſpelũca foras egreſſus:ſole feruefcente
reſedi tũc ſubito ſubtile faſciolũ ⁊ oclis ꝺ/
lectabile:iuxta me i t̃ra poſitũ aſpexi:Ego
ꝟo i memetipo cogitãs dixi vñ i hac ſolitu
dine faſciolũ.Eſtimãs tñ q: i ꝟitate eẽt fa/
ſciolũ oblitꝰ q̧ ego miſerrimꝰ me ſigno cru
cis munire:qm̃ qdẽ ſacroſcẽ crucis ſigna/
culũ:oẽ; inimici eneruat fãtaſiã:miſi ma/
nũ:⁊ leuãs faſciolũ ĩportaui i ſpelũcã : alt̃a
nihilominꝰ die egreſſus calceos femineos
reppi iacẽtes i t̃ra:ſ; nec tũc miſer ego iſi
dias diaboli aduertẽs:nec crucis vexillo
me mũiẽs calceos leuaui:⁊ i ſpelũcã portãs
faſciolo iũxi.Tertia ãt iã die iteꝝ exiẽs di
abolũ i ꝯcore vel ſpẽ mlĩeris: veſtibꝰ ꝑcio/
ſis idutã ſtãtẽ iueni:ego ꝟo miſabilis nec
ſic qdẽ laq̃os inimici recordãs :nec aliquo
mõ me ſignãs:ſ; credẽs i ꝟitate q: mulier
eẽt aio ad illã: vñ huc aduenisti:aut qs te i
hãc addixit ſolitudinẽ? Jlla cõtinuo flere
amariſſime cepit.Tũc ego miſellus ſimul
cũ illa veluti ꝯpatiẽdo valde ploraui.Poſt
hec rñdẽs dixit:ego miſrima o pr̃ ſciſſime
filia ſũ viri romani:q̃ cũ me iuitã ac nolẽtẽ
ꝯſpõſaſſet iuuẽi cuidã nobiliſſimo romano
ac dies nuptiaꝝ venirẽt ⁊ thalamũ ac ꝯui
uiũ ordinarẽt int̃ nuptias ipas ſpõſus meꝰ
diſpuit.Cũq̧ turbati oẽs huc illucq̧ cũ l/
grẽdo turbarẽt:ego gauiſa effecta clã exii
⁊ nocte eadẽ it̃ arripiẽs:nec itineris ducẽ
aliquo mõ hñs ꝑ ãguſta mõtiũ ac valliũ er
rãdo hucuſq̧ ꝑueñi. Hec ego cũ audiſſẽ : ⁊
oĩa ita eſſe credidiſſẽ:ſimul ⁊ ſpõſã meã fo
re ſpãs.ꝑ manꝰ apphẽdi illã:⁊ i hãc itrodu
xi ſpelũcã.lachꝛyme ꝟo ab eiꝰ oc'lis nulla/
tenꝰ ceſſabãt.Tũc ego miſius ⁊ lachꝛymis
eiꝰ ꝯpatiẽs:⁊ valde ſr̃ eã dolẽs : ſedere eã
iuxta me feci:ſil' ⁊ glãdes illi ad mãducãdũ
ꝑbui.ñ.n.iſidias diaboli itellexi:neq̧ vlla
tenꝰ crucis me ſigno mũiui:ſed ſil' ſedẽtes
diutiꝰ colloq̃a habuimꝰ Tũc cepi q̃i ꝺlabo
re nimio ſõno ĝuari:at illa mãibꝰ ſuis mea
oĩa mẽbꝛa mlcẽdo palpauit ⁊ eo ãplíꝰ ſõno
ĝuatꝰ ſũ. Quid morer? miſer ego q antea
nũq̧ cũ ſcĩa peccare ꝯſeſſi:i ſõnis me pctm̃
ꝑpetrãſſe coĝui nã ſbito expgefcũs e ſõno q̃ſi
cũ ſcĩa diſcooptũ me i t̃ra iacẽtẽ iuẽi : ipa
iã ꝟo nõ appuit.Tũc iſelix ego iſidias dia
boli ſero aduertẽs foras ſpeluncam citi
us exiui:⁊ pectꝰ feriẽs igẽtes lachrymas

fudi. Jpſi interea leones q mecũ aderant
meũ itelligẽtes delictũ: q̃ntotiꝰ fugerũt
a me.hec aũt cũ cernerẽ.fugiſſe ſcilicet leo
nes cũ luctu nimio ac dolore cepi xp̃i mi
ſericordiã ꝺuote iuocare:q̃tenꝰ ⁊ mihi pnĩe
normã oſtẽderet.ac leones ipſos redire iu
beret. Nec mora.clemẽtiſſimꝰ pr̃ qui me
ad pniaz ſeruare voluit:illos cõfeſti fecit
redire leones:mecũq̧ igreſſi i hãc ſpelũ
cã.humũ pedibꝰ ſuis ad vniꝰ ſtaturã hoĩs
aggerebãt.ego aũt hec itelligens collote
nꝰ ipaz itraui foſſã:ipis ipãs leõibꝰ ut i eo
dẽ me ſepelirẽt loco.Qð cũ factũ fuiſſet
ãnos tres ſepultꝰ i eadẽ foſſa pegi. Jnt̃ea
igẽti pluuia deſcẽdẽte.rupta ẽ ſpelunca
deſuꝑ caput meũ vbi ſtabã: ⁊ lucẽ vidi.⁊
foras manꝰ emittẽs herbas q̃ in circuitu
ſuꝑ caput erãt: decerpſi ⁊ comedi.Tribus
itaq̧ ãnis euolutis.affuerũt leões:⁊ humẽ
circa me vidẽtes.effodiebãt humũ i q̃ me
ſepelierũt .ego qdẽ toto corpe ſanꝰ egreſ
ſus ſũ: virtutẽ ꝺiuinã i me ſẽtiẽs.Tũc glĩfi
cãs dñz meũ ihm xp̃m exiui de ſpelunca.
ponẽſq̧ genua mea i terra q̃dragita dies
⁊ q̃dragita noctes:i eodẽ imobil' ꝑmãſi lo
co.collaudãs ⁊ obſecrãs deũ ⁊ grã̃ actio
nes offerẽs.q tãta miaꝝ mũera nobis pec
catoribꝰ iugit̃ ꝑſtat. His ĝ ꝯpletis diebꝰ
reſpexi i ſpelũcã.⁊ ecce q̃tuor ãguli eiꝰdẽ
ſpelũce.luĩe celeſti reſplẽduerũt valde.⁊
vidi ſaluatorẽ xp̃m i cẽate viri.q̃ſi aureã
hñtẽ i manibus virgã.ac dulciſona voce
mirabilẽ cãtũ ꝑſonãtẽ.vox aũt illiꝰ vehe
mẽs ⁊ fortis:q̃ſi mille hoĩuz audiebat̃.Cũ
vero iã melodie celeſtis cãtici explerent̃
repẽte vox tribꝰ vicibꝰ iſonuit dicens.
Amẽ ⁊ i ſempiternũ amẽ.in ipa igit̃ hora
egreſſus a ſpelũca ſaluator.ſcãdebat ad
ethera.⁊ ecce cõtinuo maxia ignis colũ/
na.quaſi nubes valida itrauit ſpelũcaz
⁊ ſcã ſũt tonitrua ⁊ imẽſe choruſcatiões ⁊
oĩa celi volatilia ſ; ꝓprias audiui voces
canere dicẽtia.Sãctꝰ ſãctꝰ ſãctꝰ dñs ꝺs
Ego itaq̧ dũ hec cernerẽ.ſimulq̧ audirẽ
ꝓpt̃ viſionis magnitudinẽ territꝰ valde
ſũ.⁊ i extaſi raptꝰ cecidi i terrã.⁊ octo di
es ita ꝑmãſi.tũc nãq̧ itellexi.q: ſaluator
mũdi xp̃s dñs hãc igreſſus ſpelũcã hñdi
xerit:illãq̧ ſãctificauerit.Tũc ego intro
greſſus i eã ꝓ ignorãtia ꝓpria ac negligẽ
tia cepi ſatiſfacere :collaudãs ⁊ glĩficans
xp̃z ſaluatorẽ ac redẽptorẽ nr̃z. ⁊ creato
rẽ oĩuz.q tãta me ſuſtinuit patiẽ: ⁊ ꝑduxit
ad pniam:⁊ rurſus.talẽ mihi demõſtrauit
clemẽtiã.Qñ aũt hec acta ſũt: ſeptẽ i hac
ſpelũca etatis ꝟo q̃dragita ãnos hẽbã.ecce
nũc uob velut filijs cariſſimis oẽ; vitã meã
i ꝟitate enaraui vos ĝ ſi pugnas vl' iſidias
maligni hoſtis ſufferre poteſtis ꝯſiderate.
⁊ h nobiſcũ manete:ſin al's ad mõaſteriũ ꝺ
q̃ egreſſi eſtis reuertimini.⁊ dñs ſit i itine
re vr̃o. Nos aũt cũ iſta a ſãcto dei audiſſe
mꝰ.cadẽtes i terrã glĩficauimꝰ dñz.q fecĩ
mirabilia ſolus: ⁊ ad ſcm̃ ſuũq̧ xp̃i locu
ti ſumꝰ macharium dicẽtes. Pater btĩſſime
machari ora ꝓ nobis ad dñz. vt ad nr̃m
remeare poſſimꝰ mõaſteriũ atq̧ cõuerſa
tiõe; tuã ſcãz ꝑ oẽs xp̃i ecct'ias enararre.
credimꝰ enĩ q: dñs idcirco nos ꝑduxit ad
te.Tũc ſenior diutiꝰ ſuꝑ nos orõe; fudit ⁊
fuſa orõe hñdixit atq̧ oſculatꝰ ẽ nos oẽs
⁊ ꝯmẽdauit xp̃o: vt i pace dirigeret viam
nr̃az.deiñ tradidit nos leõibꝰ illis.precipi
ẽs eis: vt trãſducerẽt nos q̃uſq̧ loca tene
braꝝ ꝑtrãſirẽmꝰ vbi ꝓdẽ ſeptẽ dies ⁊ toti
dẽ noctes i tenebris iacuimꝰ. dimiſſi ĝ a
ſuo xp̃i ſãcto machario.ꝓſpe ad abſidaz
alexãdri ꝑueĩmꝰ: vbi leões ſalutãtes nos
ꝯcito gradu ĩuerſi ſt̃ ad ſuũ ꝺi.igit̃ fauẽte
xp̃o ꝺo.ſiñ ãguſtia aliq̃ nr̃az ãbulauimus
viã:⁊ itroeũtes terrã ꝑſaꝝ.venimꝰ i cã/
pũ mirabilẽ q vocat̃ aſſia.vbi ſãctꝰ mercu
riꝰ iterfecit apoſtatã i[illegible]anũ.⁊ igreſſi de/
nuo ſumꝰ ciuitatẽ kitiſſefodo: in q̃ pueri
tres regeſcũt ñ lõge a babylõe. Pꝰ hec ti
grin flumẽ ꝑtrãſeũtes.q̃ntodecio die itra
uimꝰ hieruſalẽ:⁊ ad ſepulchꝝ dñi nr̃i ihũ
xp̃i ſiue ꝑ cũcta loca orãtes grãrũ actões
xp̃o ſaluatori oĩuz libauimꝰ q nos ſua grã
icolũes ſuauit eũtes ⁊ redeũtes. ide igit̃
egreſſi.veloci curſu ad nr̃z peruenimus
monaſterium et noſtrum 'eguminum ac
fr̃es nr̃os oẽs i pace ⁊ ſoſpitate repientes
ꝑ ordinẽ q̃ vidimꝰ ⁊ audiuimꝰ mirabilia
⁊ miſericordias dñi:ſ; ⁊ vitã ⁊ ꝯuerſationẽ
btĩſſimi macharii illis enarrauimꝰ. Quot

q̃t aũt hec audiebãt.laudabãt ꝛ glorifica/
bãt.ꝛ hymnũ dicebãt deo patri oĩpotẽti.
ꝛ filio eiꝰ vnigenito dño ac ſaluatori nr̃o
necnõ ꝛ ſpiritui viuificatori ꝛ illuminato
ri animaꝝ noſtraꝝ q trinus ĩ ꝑſonis: vna
qꝫ deitate nominat̃. viuit ꝛ regnat vbiqꝫ
deus benedictꝰ ꝛ laudabilis nũc ꝛ ſemꝑ
ꝑ ĩmortalia ſecula ſeculoꝝ amẽ. Explicit
vita ſancti machari romani iuxta para/
diſũ. Incipit vita ſancti Paſthumij.

Voniaȝ deſiderio

deſideraſti ſemꝑ audire q̃ ſancta
ſũt.ꝛ nos ne ſilentio tp̃a paganſ: idcirco
de operibꝰ domini tacere nõ poſſumꝰ: q̃ ĩ
ſeruis ſuis ideſinẽter oñdit. At primũ de
ſancto paſthumio dei ſuo ſciẽdũ ẽ q̊ ordi
ne eũ dñs ad ſuã vocare dignatꝰ ẽ grãm:
ſicut referẽtiũ iactauit oño: que ꝯuerſio
nis eiꝰ ordinẽ nouerũt. Hec vr̃e dilectiõi
ſcriptis intiare curaui: quomõ ꝑ ruſticos
dñs credẽtibus ĩ ſe manifeſtauit regni ſui
myſteriuȝ. Erat enĩ paſthumiꝰ mẽphеꝰ ge
nere.gẽtilis natꝰ.ab ĩfãtia ĩnocẽs ignarꝰ
litteris: ꝛ ab omni peritia alienꝰ egyptioꝝ
Ab eoꝝ gẽtiliuȝ delubris ſemꝑ extrane
us. Fuerat enĩ reſtiũ ſpatariꝰ nũq̃ ſe ado
leſcentũ gregibus cõmiſcuit. nec publici
vſus fabulas aliquãdo cognouit: pes eiꝰ
ad ſaltãdũ nõ ẽ ꝯmotꝰ. In vita ſua nũq̃
de ore eiꝰ turpis ſermo ꝓceſſit: neqꝫ aua
ritia ĩ cor eiꝰ aliq̃n aſcẽdit. Ad feminã ocu
los ſuos cũ adhuc eſſet ĩ ſeculo ñ leuauit:
mẽdaciũ oĩ virtute vitauit. diſcordiã vel
odiũ aduerſus ꝓximũ ſuũ. neqꝫ ꝯtra ex/
traneũ nouerat. cuſtodiebat pacẽ in aĩo
ſuo ꝑ omne tẽpꝰ. Cũ ḡ hec ab eo gererent̃
ꝛ ãnoꝝ eẽt trigitaſeptẽ. placuit deo eripe
eũ de corruptiõe peccatoꝝ. ꝛ ad incorru/
ptionẽ vite eẽne euocare. fert̃ itroiſſe ad
eũ ãgelũ dñi. ꝛ ipſe plectã de ſpato plecte/
bat. Aitqꝫ ad eũ angelus dñi. Paſthumi
At ille ait. Quid ẽ. Et dixit ad eum ange
lus dñi. Quid ẽ ĩ manu tua? Ille ait. fu
nis plectaciꝰ. ꝛ dixit ad eũ ãgelus domini
Deũ excelſũ q habitat ĩ celo noſti? paſt/
humiꝰ dixit. ꝛ ñc neſcio ſi ẽ deꝰ ĩ celo ſum

enĩ ruſticꝰ ꝛ nulla ẽ mihi ſapientia. Arti/
mee ĩſeruio ab ĩfãtia mea. ꝛ nihil ab vr/
banis hoĩbꝰ audiui qđ diſcerẽ: ſꝫ ꝛ publi/
cũ ſẽꝑ fugi acceſſum. dixit ad eũ ãgelus
dñi. Ora deũ: ꝛ dabit̃ tibi ſapiẽtia ꝛ intel
lectꝰ. Paſthumiꝰ dixit. deũ ñ noui orare
neſcio enĩ q̃d dicã. Et accepit ãgelus foliũ
lauri. ꝛ ſcripſit ĩ eo verba orõnis: ꝛ dedit
illud paſthumio dicẽs. Mãduca illud. ꝛ
erit amaꝝ ĩ ore tuo ſicut fel. vẽtrẽqꝫ tuũ
ĩplebit obſecratõnibꝰ ſapie: ꝛ dabit tibi for
mã orõis ꝛ ſane doctrine. Et accipiẽs pa/
ſthumiꝰ mãducarat: ꝛ factũ ẽ os eiꝰ ama
ruȝ. Porro vẽter eiꝰ dulcedie ĩpletꝰ ẽ: ꝛ
magnificauit dñm valde. Vere autẽ cre/
dimꝰ ĩ eo ĩpletũ. illud ꝓphe ezechielis vel
ioannis apl̃i. Libꝝ de manibꝰ ãgeloꝝ ac
cipiẽtes. comederũt: ꝛ adipleti ſũt ſapien/
tia ad ꝓphandũ. Itẽ ãgelus dñi tetigit la
bia paſthumij. Et depulſa amaritudie lin/
gua eiꝰ ð ðo loq̃bat̃ igẽtia dixitqꝫ ad eũ an
gelus. paſthumi fige genua tua ĩ t̃rã. ꝛ faci
em tuã ad orientem: et tunc dabitur tibi
a deo quemadmodum poſſis orare. Et
poſuit paſthumiꝰ genua ſua ĩ terrã. faciẽ
q̊ꝫ etiã ad orientẽ: et ĩfuſa eſt ei oratio: et
ait. Bñdicã te dñe ðs oĩpotẽs rex celeſtis:
q ignorãtibꝰ te nomẽ tuũ ĩnoteſcere facis:
ꝑ dñꝫ nr̃ꝫ ihꝫ xp̃ꝫ filiũ tuũ nomẽ tuũ effici/
ens manifeſtũ: vt ppl̃ꝫ tibi cõgregaret ex
oĩbꝰ gẽtibꝰ adoptiuũ. Nã volẽs mũdo ſuc
currere labore laborãti: ꝓpter generis hu
mani ſalutẽ: vnico filio non pepciſti. Per
eũ ḡ te obſecro et tuã miſericordiã: et mihi
ceco veꝝ lumẽ ĩ tenebris ꝯſtituto oñdas.
Tu enĩ dñe noſti q̃ꝛ nullũ ſciebã omnino
ſmonẽ: et dignatus es donare qđ loq̃rer
ad te: et docuiſti me q̃bꝰ te rogarẽ. Ex me
ipſo cognoſco dñe ðs meꝰ: q̃ꝛ ꝑ te ceci videt̃
ſurdi audiũt. mutoꝝ ligue ſoluẽtur: claudi
ambulãt: leproſi mũdãtur. paupes euãge/
lizãtur pctõres vocãt̃. Quis erã ego. q̃ꝛ re
cordatꝰ es mei? In quo ꝑualet apđ te puſil
lanimitas mea. q̃ꝛ req̃ſiſti me? Quare nũc
peto: vt a ſordibꝰ me abluas pctõꝝ natura
lis miſerie mee: q̃ me lõgo tp̃e ꝑſſit. viue
bã enĩ eruditꝰ a parẽtibꝰ ĩfideliũ more gẽ

tiliũ tãq̃ ſociꝰ iumẽtoꝝ? Miſiſti enĩ mihi
ãgelũ tuũ. ꝛ ꝑcuſſiſti femur meũ: ap̃uiſtiqꝫ
mihi ſaxeũ pectꝰ. Veh enĩ tacẽti de te. q̃ꝛ
ignis vſtiõe trucidat̃ ĩ ſẽpiternũ. Ecce in
breui cognoui. q̃m ñ ẽ gaudiũ ĩpijs apđ te
nec pctõribꝰ leticia poſt obitũ veiet. Niſi
ad te ꝯuertet̃ ſalui eẽ ñ pñt: ꝛ q̃m ñ ẽ viſũ
tibi ꝑdere me dñe: rẽdẽptor humilitatis mee
oñde mihi ĩ meliꝰ. vt ĩ pleno cognoſcã dñꝫ
ꝛ ſaluatorẽ ihꝫ. ꝛ ñ ẽ aliꝰ abſqꝫ te: q es bñ/
dictꝰ ĩ ſecl̃a. Hec oño ſãcti paſthumij ꝑma
ꝑ quã eũ itroduxit angl̃s dñi ad vitã fidei
regrẽdã. erat ĩtẽtꝰ ex hoc btũs paſthumiꝰ
q̃n ad eũ ãgelus dñi remeare poſſet: fretꝰ
ex hoc orabat. q̊ eẽt eũ dñs ſẽꝑ viſitatu/
rꝰ. cũ aũt pauci dies trãſiſſẽt: ecce paſthu
miꝰ iuxta cõſuetudinẽ ſuã reſtim torq̃bat
ex iũco. Et igreſſus ãgelus dñi ad eũ. aue
paſthumi. Statimqꝫ pauefactꝰ ſurrexit
paſthumiꝰ. Et ait illi ãgelus. Vis ducã te
ad viꝝ ſacerdotẽ dei. q te baptizet ĩ noĩe
pr̃is ꝛ filii ꝛ ſpiritꝰ ſci? Et r̃ndit paſthumiꝰ
dñe mi ſãcte dei hoc ẽ mihi optabile iocũ
dũqꝫ valde: vt ĩ pleno me viã doceas ði
ꝛ q̃ ſit ꝑfecta ſalus opũ ſupnoꝝ. Et appre
hẽdit eũ ãgelus dñi a ꝟtice capilli capitis
eiꝰ: ꝛ duxit eũ ad quẽdã noĩe ꝑſcũ. ſactuȝ
viꝝ. ꝛ timẽtẽ deũ. aitqꝫ illi. hũc doce q̃ ſit
via dñi ſapie ꝛ itellectꝰ: ꝛ baptiza eũ ĩ no
mie pr̃is ꝛ filii ꝛ ſpiritꝰ ſãcti. Porro ſacer/
dos dñi audiẽs gratulatꝰ ẽ valde: ſꝫ ſacer
dos ñ ĩtellexit ãgelũ ði eẽ. q itroduxit eũ
ad ſe. Statiqꝫ ãgelus ĩ ſplẽdida mutatus
effigie: refulſit ĩ faciẽ ſacerdotis ĩ albis ve
ſtibꝰ. vultuqꝫ decoro. Tũc xp̃i ſacerdos
timore ꝑterritꝰ cecidit ꝯſternatꝰ ĩ terra.
ruſuſqꝫ angelus erexit eũ ꝛ ait. ne time
as. cõſeruꝰ enĩ tuꝰ. ꝛ omniuȝ fratrũ tuoꝝ
ego ſũ. Oportuit enĩ tibi mãifeſtare glĩã
dei noſtri. vt ſcias quđ hũc doceas ꝟbuȝ
dñi: erudiẽs eũ ſm ſaluationeȝ eiꝰ. vt ui/
uat ĩ eternũ corã dño. hec dicẽs diſceſſit
ab eis. Priſcus aũt ep̃s accepto ſecũ pa/
ſthumio: docuit eũ ieiunare. Cui manũ ĩ/
ponẽs cathecuminũ fecit. atqꝫ ita velocẽ
baptizauit: docẽs eũ ſymbolũ ſacramẽti
Qui mox vt baptizatꝰ ẽ ĩpletꝰ ẽ ſpũ ſan/

cto ꝛ dixit hãc oñonẽ. Gratias tibi ago
dñe ihu xp̃e. q ꝑ ſpiritũ ſãctũ recõciliare
me dignatꝰ es deo pr̃i: ꝛ redemiſti me a
morte et a pena eterna. quã nõ credẽtes
ĩ te cõſequũt̃. peccatoꝝ ſuoꝝ põderibꝰ ag
grauati. Sũt aũt peccata plũbo grauio/
ra: q̃bꝰ ego letor extractꝰ: et de oĩbus ini
quitatibꝰ et neceſſitatibꝰ liberatꝰ exulto
Vere enĩ ꝑſonaꝝ acceptõ apud deũ nõ ẽ
ſed miſericordia multiplex. Quõ igitur idi
gnꝰ ego ad ſedes accederẽ creature ꝓuez
niſi tu me celeſti digito tãgeres? Fenuȝ
male aridũ qđ ĩ corꝑis materia habitare
ꝑceperas. velociter mihi voluiſti ſubueni
re ĩimicũ legis tue q mihi ĩ carne dñabat̃
ſubuertẽs. a ſordibꝰ aqua ſpũs ſãcti rege/
neratiõe mũdaſti. loquit̃ ĩ me aĩa renoua
ta: que lõgo tẽpore ĩter oues ꝑditas tace
bat abiecta. Accepto ligno letatꝰ ſuꝫ q̃ſi
nomis magni: cẽſus ĩpatoris militi ĩfixo
repat̃ ĩ grãm. Quaſi mutꝰ accepi vocẽ lo
qui cupio filiis tuis. ꝛ hymnũ narrare ĩ cõ
feſſione. q̃m abſoluiſti captiuũ migrãteȝ.
Queſiſti ſtultũ ꝑ ſapiãȝ. vitã donaſti. egẽ
tẽ ditaſti. mortuũ reſuſcitaſti. lõge poſitũ
appropiquare tue maieſtati feciſti: alienũ
a ꝯuerſatiõe iſrl̃. ſociũ ſcõꝝ tuoꝝ per xp̃i
grãꝫ eẽ voluiſti. Ideo ꝯfiteor tibi. ꝛ pſal/
mũ dicã nomi tuo cũ me docueris ordinẽ
pſallã tibi: ꝛ bñdicã noĩ tuo in eternũ: ꝛ in
ſecula ſeculorũ. Igit̃ paſthumiꝰ baptiſmũ
ꝯſecutꝰ litteras neſciebat: ſꝫ tñ nomẽ dñi
fidei augmẽto ꝛ robore ð die ĩ diẽ creſce
bat. Accẽdebat̃ fraterne ſtudio caritatis
humilitatis vĩculo. ad vniuerſos colliga
tꝰ fuerat fr̃es. Caritatis iugũ vehemẽter
amabat. cũctoſqꝫ fr̃es q aderant eccleſie
ꝓxia loca ĩhabitantes: ſollicite requirebat.
Studioſe pſalmos dicebat. corpꝰ ꝟo ſuuȝ
ieiunijs affligebat: ĩ oñone dei q̃tidie per
noctabat. Agreſtes delectabat herbas: ꝛ
aquã frigidã bibebat. Cilitio ſuꝑ corpꝰ oꝑ
tũ fatigabat ꝑ heremũ currẽs vt miſeꝝ
frãgeret corpꝰ: aſſerẽs eẽ peccatũ aliq̃n
ab opꝑe ſi vacaſſet. verboſitatẽ ſmõis ca/
uebat. diuinis libris accõmodabat aureȝ
iurare oĩno deteſtabat̃. mũdũ ſe ĩ omĩ ora

tiõc ſua exhibebat: plangere ñ deſinebat:
Nã cũ freq̃ntia pateref i corpe demonuz
tẽptamẽta. ad nota orõnũ ꝑſidia cõuola/
bat. ꝛ ne ãpli⁹ ſomno idulgere videref. vt
mortalia mẽbra foueret. paululũ ſup ſa/
xa regeſcebat: vt cũ duritia lectuli dolori
b⁹ ageret corp⁹. ſtatĩ ad dĩ cõſurgeret op⁹
Panẽ enĩ ſuũ ad menſurã accipiebat: ꝛ
aquã ad mẽſurã bibebat. Nũq̃ȝ pleno vẽ
tre a mẽſa rceſſit. nec ſitĩ ſuã nũq̃ȝ ſatiauit
dicẽs. nõ eẽ dignũ. ſi carnis volũtas eẽt i
plcta. Obediẽtiã vero ꝛ fecit ꝛ docuit.
Patiẽtia vero ſupbos ꝛ iracũdos hoĩes
hũiliter mitigauit. Sȝ qñ ſathanas ſugge
ſtiõib⁹ ſuis cupiebat ꝓpoſitũ ipedire. ocu
los i celũ leuabat: ꝛ ſtatĩ ſcẽm adeſſe ſibi
ſẽtiebat auxiliũ. Talis ei⁹ vita vſqȝ ad ſe
nectã fuit: q̃lis ab iitio fuit. cũ hec gererẽ
tur i eo. vt oĩno vſqȝ ad extremũ ſuũ de/
ſpiceret corp⁹: ut ſi qñ ĩfirmitas febrium
aut ſtõachi dolores. graui tormẽto ei⁹ af
ficerẽt corp⁹: ñ dedit idulgẽtiã morbo in
firmitatis: nec calidis vſus ẽ reb⁹: nec ie/
iunia minorauit. eſtimans ꝙ ſi corpori ca/
lido cibo cõſuleref. a dño redẽptio aĩe ñ
daref. Nã ſi aliqñ valitudo grauis ꝺbilia
genua fatigaret: ita vt ad vigilias paſthu
mi⁹ exurgere ñ valeret: orãdo ꝛ pſallẽdo i
ſtratu ſuo nõ deſinebat. Si ligua ꝑ ſiti ſic/
caref. cordis itia rugiebãt: ne ſilẽtio ei⁹ ho
ſtis aĩe diabolus letaref. aut i ope dei vir
fact⁹ negligẽs iueniref. Sȝ cũ i tã diſtricti
ori vita paſthumi⁹ ꝑmaneret. ad baptiſ/
matorẽ ſuũ perexit: ꝛ ab eo cõmẽdãtiã ora
tionẽ popoſcit. ꝛ ſñ aliq̊ victu heremi co
ſtulauit arcbana. ibi mlto tpe demoraf: i
nũeras demonũ iſidias ptulit. Sȝ dñs q
de mũdo venerabilẽ cõuerterat vir: q̊tti
die cor ei⁹ armabat. ad ſuſtinẽdas ꝟſutias
demonũ. Nota igif fca ẽ ſacto macbario
ſcȝ beati ãthonij diſciplo viſũ ẽ illi abire i
heremũ: ꝛ celebre ei⁹ factũ ẽ nomẽ. Nam
idẽ macbari⁹. ab illuſtri viro ãtonio mõa
chorꝝ fere q̃nq̃gita milia ſuſcepat guberñã
da: Eiuſdẽ igif macharij exit⁹ ꝺ ſeclo a ꝓ
piq̃bat: domico gregi qs p⁹ ei⁹ exceſſuȝ
magiſterii noĩe ſbrogaref: igrebaf Scũs
itaq̃ȝ macbari⁹ cũ ad ſcũȝ veniſſet paſthu
miuȝ excepit cũ libẽter: ꝑcipue cui⁹ iã ab
ãgelo famã audierat. nõ ḡ ille vt hoſpes: ſȝ
ei⁹ ſubtiliter explorare ꝓpoſitũ venerat.
Porro macharij aſpectib⁹ paſthumij ꝯpla
cuit cõuerſatio ꝛ eũ ſuadere cepit: vt ſacti
Antonij anachoretarꝝ pricipis nõ ǧuaref
viſitare reliqas. Sȝ cũ oĩ ꝟtute reniteref
ꝛ abire penit⁹ noluiſſȝ. In ſõnis paſthumi
us ſine aliq̊ cũctamĩe ire iubef: diuine cõ
tradicere nõ poterat maieſtati. Itaq̃ȝ cuȝ
machario a gredif iter: mltitudieȝ gre/
gatiõis moãchorꝝ q̃ a ſolo gubernaf Ma
chario igreſſus. ꝺ quo ſepe diximꝰ. corp⁹
ſepeliſſe magrĩ. cũ ſpũs ei⁹ vocat⁹ ẽ ex ſe/
clo. Qui cũ ſe i extremo vite iſti⁹ tpal' aſ/
piceret: aduocato ad ſe ſcõ Paſtumio ita
exorſus ẽ ei: En fr tps reſolutiõis mee in/
ſtat. q̃propẽ audiẽs bonũ teſtioniũ ꝺ te: ſi
nẽ ſenectutis mee ꝺbilitatis ſuppoſui greſ
ſib⁹ ad ꝑtigẽdũ vſq̃ȝ ad te. Nũc igif bñ fe
ciſti venire mecũ. Suſcipe ḡ pmo amore
gregẽ dei ad regẽdũ. Noli q̊rere qꝺ tibi
vtile ẽ: ſȝ qꝺ mltis vt ſalui fiãt: ne ḡ neges
ſuſcipiẽdi hõris grãȝ. mercedẽ a dño rcep
tur⁹ tpe oppꝑtuno. Tũc ſcũs paſthumi⁹ pe
dib⁹ ei⁹ ꝓuolut⁹ ait. Cariſſie pr. q̃uo mihi
tã magne mltitudis curã ipõis. ruſtico hoĩ
lr̃as neſciẽti: ꝓuide igif ex eis meritũ hoĩ
nẽ q poſſit cũ ſollicitudie: tãtaſ aĩas regeř
pplorꝝ. Tũc macbari⁹ ait paſtũio: excuſa
tiões ñ audio: neq̃ȝ cãs recipio. hi enĩ oẽs
ſub tua ditõe manebũt. nec ali⁹ ẽ tante ab
ſtinẽtie vir q poſſit iſti⁹ ppli gubernař aĩ
mas: ac ſollicite ꝑtractare. ꝛ vt certi⁹ dicã
dilectiſſie fr. te electione ſua dñs ꝺſigna
uit ad ſuſcipiẽdũ h⁹ miſterij locũ: neq̃q̃ȝ ḡ
celeſti poteris ꝯtradicer iuſſiõi. nihil ex h
paſthumi⁹ locut⁹ ẽ macbario. ſȝ dũ ei⁹ ver
ba ſecũ i aĩo volueret: macbari⁹ emiſit ſpȝ
ſtatiq̃ȝ pplorꝝ igẽs f̃ba itẽre ad fun⁹ cur/
rũt. ipi pſallẽtiũ mltitudo. diuerſ ymnorꝝ
vocib⁹ q̃ſi vno ore laudes ꝺo canebãt: do
nec corp⁹ ad ſeplcꝝ ꝺduceref hũandũ. ne
mo tñ vehemẽter dolebat. eo ꝙ ſcũs Ma
chari⁹ tã velocif monaſteriũ reliqueret:
qm̃ dñs ſiteȝ ei paſtumiũ. gregi ſuo magr̃ȝ
ꝓuiderat. Trib⁹ ḡ dieb⁹ poſt ſci macha/
rij ꝺceſſũ orabat Paſthumi⁹ vt acciperet

de celo fõtẽ doctrine p ihm i ſpũ ſãcto vt
poſſet tantam populorꝝ militiam docere
prudẽtiã. Tertio igif die venit ad eũ ſȝ cõ
ſuetudinẽ: q cũ ꝯuerterat angelus ꝛ locut⁹
ẽ ad eũ: ꝛ ꝯſtituit cũ monaſteriorꝝ doctorẽ
ꝛ pricipẽ i eũ locũ a quo Machari⁹ receſ/
ſerat: deditq̃ȝ ei formã ſpũaliũ ꝑceptorꝝ: ꝛ
abiit. Porro Paſthumi⁹ ꝯgregatis frib⁹ cũ
ctis apiẽs os ſuum locutus ẽ eis dicẽs. Au
dite filioli ꝟbũ qꝺ dñs locut⁹ ẽ vob: ꝑclarã
ꝑceptorꝝ iuſtitiã ꝛ caritatis regulã ſenſib⁹
nr̃is volẽs iſũdere. patña enĩ voce loquor
ad vos: i noĩe dñi nr̃i ihu xp̃i: ꝛ ſpũs ꝺi nr̃i.
accepi enĩ formã ꝺ manu angeli: vt dicam
vniuerſa q̃ acciderit ſẽſu meo ad vr̃aȝ edi
ficationẽ. Intẽte igif ꝑbete aures: ꝺs ip̃e
mãdauit: qꝺ ꝺ ore meo ꝓcedit: Prima eſt
enĩ mãdati ꝯfederatio: i oĩb⁹ vos obedire
maiorib⁹. Secũda mãdati ẽ ſubiectio: vt i
timore caſto ſuiatis dño. Tertia poſitio ẽ:
vt tẽperãter ꝛ pie ꝛ iuſte viuatis i h ſeculo.
Quarta mãdati rõ: vt corpora vr̃a affliga
tis ꝑ oĩa quo poſſitis acq̃rere aĩarꝝ ſalutẽ:
domare ieiuniis: mortificare carnẽ: q̃ȝ hec
ẽ delectatio bonorꝝ operꝝ. Quita ꝯſtitutio
oratõi frequẽter iſtare: ſic ꝛ Apl's ideſinẽ/
ter orare nos iubet. Orãtes qppe ſemp ac
ieiunãtes: ꝛ fidei dona i memoria mẽtiũ te
nebim⁹ iſixa vt poſſim⁹ ſcatẽtiũ ꝺmonũ ſu
ꝑare naturã. Seqf aliꝺ gen⁹ erroris: i quo
mai⁹ ẽ aĩe dãnũ: ſupbie malũ ꝑ oĩa eẽ cauẽ
dũ: hec angelũ i ꝑmordio mũdi ꝺ celo die/
cit: ꝛ nouim⁹ ſupbiã originale eẽ pctm̃. Ad
quã excludẽdã ꝺ cogitatõib⁹ nr̃is. deũ ſẽp
ꝑcemur: vt dõef nob forma hũilitatis. Ac
cedit ꝛ alia iſeſtatio mortis i corpore: ſi de
ſclari viciorꝝ cã monachorꝝ ſollicitet q̃uẽq̃ȝ
Funiculũ ꝟo caritatis añ oĩa iter vos ha
bete: fide cõtinua i ſpe manẽtes: qm̃ ad re/
gnũ ꝺi feſtinatis etnitatis. Cura ḡ diſcipliẽ
monachorꝝ pfecta ẽ dilectio. Hec vicl'a ca
ritatis ꝛ pacis exornãt ſine auaritia. Igif i
dilectõe ſincera modus ſuffiCiẽs ẽ pñtib⁹:
ꝛ q iuicẽ diligũt: ꝛ filii regni vocabũt. Per
fecti iuicẽ diligẽtes ipi ſũt: q mãducãt pa/
nẽ i regno ꝺi ſine macl'a. Perfecti ḡ eritis
ſi mũdũ ſacrificii caritas in odorẽ ſuauita/
tis zelo ſuccẽdẽt. Gaudebit enĩ dñs ihs in
vobis: q̃ȝ feciſtis fideliter qꝺ ip̃e mãdauit.
Nã ꝑma legis in mõte ſyna ordinatio hec
ad Moyſẽ data ẽ. Diliges igt dñȝ deũ tuũ
ex toto corde tuo ꝛ ex tota aĩa tua. Secũ/
do diliges ꝓximũ tuũ ſic teip̃ȝ. Uacat enĩ
dilectio ꝺi: niſi iũgaf ꝛ ꝓximi: plenũ ḡ ꝑce
ptũ ꝟitatis. vt maneat i ſẽſu idiuidua re/
gl'a caritatis. Tũc ḡ dilectio btã erit i ple/
no: ſi colla obedientie poſueritis ꝓpoſito.
Obediẽtia q̊ȝ in ꝯgregatõe laudaf. Nihil
vob ꝓderit filioli ſi diligitis inuicẽ: ꝛ non
vultis iuicẽ obedire. Dilectio ſine obediẽ/
tia ẽ: cũ faciet criminoſũ ꝯſcie egrũ. Quꝺ
ei ḡmẽ ſeminales ipedit fruct⁹: ſic iobedi/
ens hõ fruſtra ieiunat: ꝛ oratõis nullũ reci
pit fructũ. Igif q i vno eẽ cõcupiſcũt: ꝛ vi
uere mẽte ꝯmuni diſpoſuerit: hi ꝯſiliis ma/
iorib⁹ ſuiãt. Quicqd ex cõſiliis ꝓceſſerit
patrꝝ: h faciat q ꝓcul ẽ. Quicũq̃ȝ fr oneris
qppiã collo ſuo ꝑtrauerit. nec qdẽ ſuſtinet ꝺ
humero ſuo on⁹ extare ſi abbas pñs fuerit
repiens aquã ſcatiuã ſiue germinãtẽ: ꝑter
abbatis ꝯſiliũ diuerterit ad bibẽdũ: aut al
teri⁹ fris tecũ comitãtis. etiã iunioris pctm̃
feciſti q ꝑter bñdictõeȝ aquã potaſti. Qꝛ ſi
calor ſolis exarſerit: ꝛ volueris bibere: ꝛ
abbas te domãdũ ꝓhibuerit. ſi vel mente
murmuraueris: deliqſti. Deinde ſi i via cal
caueris ſpinã: donec abbas ꝑceperit edu/
cãdã. Procul abinuicẽ cõtextas vites ſter
nite: Cũ ad dormiẽdũ ſeceditis iterſticium
cubit⁹ hẽbaf: vn⁹ nedũ ad inuicẽ ꝓximãt
corpora nutriãt libidinis incẽtiua. Porro
negociũ noctis ꝓpf lucifugas ꝺmones et
noctipetas. i ſpirituali ope ꝑagaf. Expertis
aũt nulla ꝺ ſclarib⁹ cauſis donec ad galli/
cãtũ frnarꝝ orationũ ꝯmunis hora ſuccedat
alteri⁹ vocis cãt⁹: alterꝝ nõ excitet adorã/
dũ: ſȝ cũ ſuũ pect⁹ tũdere cepit: q ꝑmũ exꝑ
tus ẽ ꝓuocef etiã ille q dormit exurgere.
Sepe enĩ ſathanas cũ ſono aĩaȝ captã no/
cturnis iuoluit tenebris. vt ab oratõis pro
cinio ſepata ſit. opãte diabolo ſociorꝝ tene
brarꝝ. Iõ dico vob filioli: vigilate q̃ȝ neſci
tis q̃ hora fur veiat aĩarꝝ. Studete igif ꝯpla
cere ꝺo ꝯuerſatõeȝ hñtes ſpiritalẽ. Diuina

mādata ĩ dilectõe dĩ cũ ſapiētia legis pce
pta:ĩ tabulis cordiũ vroꝝ ſint:nec gdē am
plius ſapiatis ꝙ̃ ſimplicitas ↄfirmat ſcri/
pturaꝝ dei. Multi aũt ꝺ deo aliter ſentiē
tes exciderũt a dilectõe dĩ ⁊ ꝓximoꝝ ſu/
oꝝ. Qui ḡ huiuſmodi ſunt audiãt Baruch
ꝓphã dicētē. Sic eniꝫ vidēs ppl̃i ſui di/
lectionē fraternitatis eē ĩcorruptã:iter cũ
ctos facit eos amicitie dĩ fieri ſocios. Qm̃
qui diligũt deũ ꝫ boni opis gloriã: ĩuicē ĩ
opib⁹ bonis irritã faciũt vitã iſtius mũdi:
ꝓphanãtes qcqd ex diabolo cogitationũ
malaꝝ ĩ cordib⁹ dei ſuoꝝ:qm̃ cupiũt ana/
choretũ pfrui vita:ſi corp⁹ abdicãt adhuc
ĩ terra poſiti:iã celeſtia dilectētur:nihil ter/
renũ ꝓrſus exgrãt: vt iã ſeculariũ tenebra
rũ cauſas ↄculcãtes ac ꝓſternētes. Verũ
qꝛ celeſtib⁹ regionib⁹ apti: vos ſatis place
re ↄuenit creatori: virgines mēte ⁊ corpo
re pmanētes. fruct⁹ fidei ⁊ limã ſermonis
ꝙ̃ maxime conſeruãtes. nephas eſt eniꝫ vt
monachũ qs repħēdat ĩ modico vel ĩ ma/
ximo. Irrepħēſibilis eniꝫ nos eē apl̃s do
cet: vt ſmo noſter ĩ gratia ſale ſit ↄdit⁹.ſ.
ↄdimēto quo nos euãgeliſta cõdiuit dicēs
Vos eſtis ſal terre. Qꝺ peto vt nõ ĩ vobis
euaneſcat:ne forte cũ euanuerit:extra cõ/
gregationē multitudinis foras ꝓiciat̃:li/
guis inimicoꝝ quotidie cõculcandũ. Hoc
aũt obſecro filioli:ꝫ formã que mihi data
ē de manu angeli:fugere nos liguã detra
hētiũ iniq̊ꝝ. q mordaci dēte:etiã ſine cau
ſa eccl̃ie xp̃i ĩſultare feſtinãt. Diſſenſiones
q̃s habetis iter vos ꝓiicite abſuicē:ſciē/
tes dñ̃z nr̃z nõ eē diſſenſiõis ſed pacis. Si
qua igit̃ ſcãdala inimico ſuggerēte frater
habet aduerſus fratrē:ꝓpter obediētiã fi
de ↄtrãte dimittat:qm̃ ego non ex me lo/
quor:ſꝫ ex deo:q ĩ manu nuncii ſui docuit
me. Et ſi obediētia p̃hueritis hoſpitalitatē
peregrinãti:ex p̃cepto dñi facitis. Si fieri
põt nullo pacto miles dei debet iraſci:nõ/
ſolũ ad ſocios: veruetiã ad extraneos. In
quocũꝙ̃ negocio nullus ſeculariũ ſuũ dei
audeat iudicare:qꝛ ĩter te ⁊ illũ diſtat ſi pa
tiaris ↄiugatũ iudicio tecũ ↄtēdere:meli/
us ē eniꝫ monacho fraudē ⁊ iniurias ſuſti
nere:ꝙ̃ audiat̃ vox militis ĩ clamore. Nõ
decet monachũ cauſa pecunie eē negocia
torē:ſꝫ celeſtiuꝫ bonorũ lucra mercanteꝫ
Predicet verbũ ſalutis:aĩas inuitet ad ce
lũ:ad nihilũ deducat ſeculi deſiderium.
Cor eniꝫ xp̃ianũ exultat:maxime ſui dei:
tyrãnũ fraudatorē aĩaꝝ diuine virtutis
oratõe expugnat. Et ſi trozes aliquos itu
lerit:currat ad auxiliũ crucis:ſtatĩ ille re
cedet:verſutia ei⁹ crebris oratõib⁹ ⁊ ieiuniĩſ
ↄuicit̃. filioli qd ad vr̃aꝫ ptiet curã:ſi aduer
ſus vos cõueniãt dmonũ caſtra: Poteſtis
⁊ vos multis adiuuari agminib⁹ angeloꝝ
Sꝫ cũ dmonũ catherue creſcere ceperint
oculos vr̃os ad celũ leuetis. dicētes. Dñe
ih̃u xp̃e adiuua ĩfirmitatē meã. Tũc ſmo
vobis ꝓph̃e Heliſei ↄueniet aduerſus eos
q de Samaria ↄp̃hēdere eũ venerãt:qui
terrēti ſe puero ſuo ridit. Aperi dñe oclos
ſui tui:⁊ videat q plures ſũt nobiſcũ. Sta
tiꝫ ḡ ad adiuuãdũ nos ãgeloꝝ dĩ legiones
aduenient:q fidei vr̃e auxiliũ prebeãt. Hec
ſũt filioli mãdata:q̃ vt puſillanimitas cor/
dis ĩuenit:vobis diabolo certaminib⁹ ex/
planaui. Nolo aũt ea q̃ nobis ip̃o ĩmittēte
acciderũt:ſilētio p̃terire: vt ⁊ vos poſſitis
malitiis ei⁹ reſiſtere. Quadã die ĩ mõte ſe/
dēte:mihi igēs velut militũ turba occurrit
Quos dũ oculis cernerē veniētes:a lõge
ſathane ãgelos ſtatĩ eē cognoui. Ego aũt
expoſito oĩ trore:genib⁹ ꝓuolut⁹ humo: vt
ſecederēt orabã:dñ̃z inuocans redēptorē.
Tũc ḡ turba q̃ venerat: velut ſtipula q̃ a
vēto rapit̃ nuſꝙ̃ cõparuit. Grãs ḡ egi dño
p ih̃z xp̃z dñ̃z nr̃z:q meo certamĩ finē ĩpo/
ſuit cito: ⁊ orõeꝫ meã ilico exaudiuit. Mul/
tas itaꝙ̃ ĩſidias paſſus ſũ:⁊ ex oĩb⁹ me eri
puit dñs. Vñ ⁊ vos filioli ↄſtãtes eſtote:qꝛ
mitis ē dñs ad liberãdũ nos. Amate ḡ dñ̃z
odite malignum:⁊ deus miſericordie erit
vobiſcum: vt poſſitis eius ĩſidias euade/
re. Amen. Finit vita ſancti Paſthunii.
Prologus ĩ vitã Beati Onuffrii heremite

Eati igitur onufrii

vitã:iter grecoꝝ ↄmēta ſcriptã nu
p reppi: vt quõdã a venerabili prudētiſſi/
mo viro ſcilicet Gregorio. ipſi⁹ geſta nar
rãte ↄgnoui: Hãc paphunci⁹ vir quoꝙ̃ ſã
ctiſſimus:greco ſmõe retexit ab exordio
Quē ego ſecut⁹. a greco trãſtuli ĩ latinuꝫ
vtpote largiēte dño:ei⁹ ꝓbabilis vita ꝫ
vires meas manifeſtata:admiratiõeꝫ le/
gētib⁹ p̃beat ⁊ imitatiõem. Non ꝑpēdite
q̃ſo mei ſmonis ruſticitatē:ſꝫ tãti laboris
anĩo reuoluite lõganimitatē:quã vir deo
plen⁹ patiēter ſuſtinuit:dũ mũdane vani
tatis gl̃iam ſpreuit:⁊ celeſte regnũ diſtri/
cte viuendo ſibimet hereditauit. Inci/
pit vita ⁊ ↄuerſatio bt̃i Onuffrij heremite

Eate memorie pa

phũci⁹ quedã cogitatõnũ ⁊ actuũ
ſuoꝝ ſecreta taliter reſerauit dicēs. Quo
dã vero die dũ ego Paphunci⁹ ſolus taci
tuſꝙ̃ ſederē. cogitaui ĩ corde meo q deſer
ta peterē ⁊ vniuerſa loca ſãctorũ mona/
choꝝ. piꝙ̃ ↄuerſatiõis hitum luſtrarē:ac
q̃liter deo miſtrarēt ↄſiderarē. Vñ factũ
ē vt tacit⁹ iter arripem:⁊ ĩ heremũ curſu
deſiderabili ꝓperarē. Panes itaꝙ̃ cum
aq̃ exigua mecũ portaui:ne deficerē a la
bore itineris cepti. Quarto nãꝙ̃ die per/
acto. alimēta q̃ mecũ vexi defecerũt:me/
aꝙ̃ mēbra nullo victu refocillata vires p/
diderũt. Moxꝙ̃ diuina illuſtrãte gratia
mors ĩminēs ablata ē. aſſũptiſq̃ꝫ viribus
iter arripui:atq̃ꝫ dies alios quattuor ni/
hil guſtãdo pegi. His itaq̃ꝫ ↄpletis nimiũ
feſſus humo ꝓſtrat⁹:iacui velut mortu⁹
Extēplo q̃ꝫ celeſti ↄſolat⁹ adiutorio aſſi/
ſtere mihi vidi viꝝ. gl̃ia mirabilē. ſplēdo/
re terribilē. pulchritudĩe laudabilem. ma
gnitudine ꝓceꝝ:aſpectu p̃claꝝ. Quē vt
aſpexi vehemēter obſtupui:ſꝫ tñ ille vultu
placido acceſſit. nũc man⁹. nũc labia mea
tetigit:mihiq̃ꝫ vires potēter reſtaurauit.
Cõtinuo let⁹ ſurrexi. deoq̃ꝫ fauēte p ſoli/
tudinē exide. xvij. dieꝝ curſũ direxi:q̃uſ/
q̃ꝫ ad locũ quē dñs mihi famulo ſuo indi/
gno ꝓuidebat oñdere pueni. illic ab itine
ris labore ceſſaui: Igit̃ dũ feſſus regeſce/
rē ⁊ q̃ꝫ pegre ꝓfect⁹ eſſē excogitarē viꝝ
ꝓcul aſpectu terribilē. vidi ĩ modũ beſtie
pilis vndiq̃ꝫ circũſeptũ:tãta ſcilicet illi ca
pilloꝝ ꝓlixitas erat: vt corp⁹ illius ip̃oꝝ
diffuſione tegeret̃. Pro veſtimēto q̃q̃ꝫ fo
liis herbiſq̃ꝫ vtebat̃:qb⁹ ſubteriora renũ
tãtũmõ cingebat. Tali viſo hoĩe nimio p/
territ⁹ ſũ terrore. anxiat⁹ vltraꝙ̃ credi po
teſt timore ⁊ admiratiõe:qm̃ tã mira for/
ma meis oculis nũꝙ̃ oñdebat̃ in humana
ſpecie. qd facerē ignoraui:ſꝫ quãtũ valui
fugã petii. mõtēq̃ꝫ ꝓpinquũ ↄcito curſu
aſcendi:ibiq̃ꝫ tremefact⁹ corrui. atq̃ꝫ me
ſub frõdiũ dēſitate a facie illius abſcõdi/
mlta dãs ſuſpiria. Defect⁹ erã pene etate
⁊ labore abſtinentie. hic hõ dũ me cerne
bat ĩ mõte iacētē: voce nimia clamauit ⁊
dixit. Vir dei deſcēde de mõte. noli time
re:ego eni ſũ homo paſſibilis tibi ſimilis
His itaq̃ꝫ ↄſolat⁹ ſbis mētē recepi:mox
q̃ꝫ deſcendi. ⁊ ad viꝝ ſcm̃ pueni:atq̃ꝫ pedi
b⁹ ei⁹ me timidus ꝓſtraui. Ille q̃ꝫ me ꝓhi
bēs añ ſe iacere:ſurge igit ſurge. tu es eni
dĩ ſu⁹: vocaris Paphunci⁹ ſctoꝝ amicus
Statĩ ſurrexi. ⁊ [illegible]uis feſſus. tñ let⁹ añ eũ
ſedi:iã feruēti [illegible]ſiderio qs ip̃e vel q̃lis ei⁹
eēt vita. cupiēs dinoſcere: dicēs. Ecce vo
tũ adipleuit:q me p hãc heremũ direxit:
En art⁹ mei fatiſcētes. aliqꝺ ſeriũt ſolatiũ
ſꝫ mēs ſitibũda nõ adhuc ĩueit refrigeriũ
Idcirco te ſenior corde deuoto deprecor
atq̃ꝫ p illũ ob cui⁹ amorē hui⁹ ſolitudinis
deſerta hitas te ↄteſtor: vt vñ ſis aut q̃uo
voceris. ſeu qñ huc adueneris:aptis mihi
ſbis denũcies. Eteni vir dĩ recognoſcēs
ꝙ̃ libēti aĩo ſētētiã ſui laboris audirē:di/
xit mihi. Qm̃ te frater dilecte auida mēte
vite mee lõgas erũnas velle ſcire video:
repetere me tibi nõ dubites has ab exor
dio. Ego licet ĩmerit⁹ vocor Onuffri⁹. ⁊
ecce nõ min⁹ ſũt ꝙ̃. lxx. ãni q ĩ hoc deſer/
to laborioſe vixi. Cũ feris igit̃ ↄuerſat⁹ ſũ
crebri⁹. ꝓ pane comedi iugit̃ herbaꝝ fru
ct⁹:ĩ mõtib⁹ ⁊ ĩ ſpeluciis ⁊ ĩ vallib⁹ meũ re
clinaui miſabile corp⁹. Tot ãnis nemineꝫ
niſi te ſoluꝫ aſpexi:alimētũ a nullo holuꝫ
ſũpſi. Verũtñ ĩ monaſterio hermopolim
dicto nutrit⁹ erã. ĩ ꝓuincia Thebaida no
minata: vbi ſimul pene cētũ monachi de
mꝫ

gebant. Porro vita illoꝝ talis extitit. vt
more ⁊ actiõe eqnimiter oẽs viuerent. ⁊
vno corde ⁊ vno ſpũ iugo ac diſciplĩe ſã/
cte regle colla ſubmitterẽt: atqꝫ fluctus
huiꝰ ſecli oĩo ñ formidarẽt. Quicqd vni
cũctis placebat. Mẽte ſãcta. fide pura.
caritate pfecta. añ deũ icedebãt: cui die
noctuqꝫ oĩ mãſuetudĩe ⁊ patiẽtia miſtra
re ñ ceſſabãt. Tãta his erat taciturnitas
cũ abſtinẽtia. vt nullus auderet niſi cũ iu
ſta iterrogatiõe vl recto reſpõſo reddere
verbũ. Ibi qꝫ pabulũ ſancte doctrĩe ab
adoleſcẽtia ſuſcepi. ibi regularis normãta
frĩbus didici. a qbꝰ amabiliter diligebar:
ab his qliter iſtituta mãdatoꝝ dei ſeruare
deberẽ. diligẽter iſtruebar. pfecto vitaꝫ
beati patris noſtri helye. venerabiles fra
tres meos audiui frequẽter laudare q ſe i
heremo in tãta abſtinẽtia ⁊ oꝛone ſtuduit
affligere: vt maximã ꝟtutẽ a dño pme/
ruiſſet accipe: ⁊ igneo curru trãſuectꝰ. ſpi/
ritꝰ ſãcti dona q̃ habuerat diſciplo iptiri:
ac adhuc lõgeuꝰ ſenio. mortis penã nõ vi
dere. Inſup ad exẽplũ beatũ baptiſtã Jo
annẽ ptulerũt. q i noui teſtamẽti ſerie cla
riſſimꝰ effulſit. p que plrima ãnoꝝ ſpatia
diuino mãcipatꝰ officiõ. corpꝰ ſuũ macera
uit: donec i iordanis vnda mũdi redẽpto
rẽ baptizare dignꝰ exiſteret. atqꝫ ipm dei
agnũ eẽ digito demõſtrauit. Ego ꝟo cuꝫ
talia eos recitãtes audirẽ: dicebam illis.
Quare ſeniores mei vitã ⁊ miracla eoꝝ
obſtupeſcitis. aut cur illorum facta tã aſſi
due ꝯmẽoratis? An ſũt vob ortõres qui
deſertũ hitãt. an leuiores? At illi reſpõdẽ
tes dixerũt. Fili fortiores nob ſũt. qꝛ ſine
adiutorio hũano viuũt. Nos itaqꝫ alter
ab altero ꝯſpicimur piterqꝫ diuinũ officiũ
a nobis celebraꝛ. Si qñ cibũ cupimꝰ: pa/
tũ repimꝰ. ſi qñ ifirmitas aut aliq̃ corpis
ibecillitas irrepſerit: ſtati cura factũ cũ oĩ
ſollicitudĩe nos adiuuat. In edificiis luci
de cõſtructis hitamꝰ: i qbꝰ ⁊ ab eſtu ſolis
coopti ſumꝰ. ⁊ ab iundatiõe pluuie ⁊ a tur
bie vẽti. ac tẽpeſtate manemꝰ defẽſi. mo
nachi qppe q i deſerto ſũt: nihil ꝯſolatiõis
niſi a deo repiũt. Si qñ anguſtias aut tri
bulatiões ppeſſi fuerit. vl cũ diabolo an

tiq̃ hũani generis inimico pugnãre cepe
rit. qs eis aſtat? A quo adiuuãꝛ? Sꝫ qbus
huãnũ deeſt ſolatiũ. ꝯſtat eos hre diuinũ
Etſi eſuriũt. qs eis panẽ dabit? Si ſitiunt
qs eis aquã tribuit: vbi panis ⁊ aqua non
erit? Maximus labor i deſertis locis eẽ
ñ dubitaꝛ: vbi nihil neceſſariũ repiꝛ. Pri
mũ ğ qñ i ſolitudĩe definiũt hitare. i dĩ ti/
more certãt firmiter ſtare. In fame ⁊ ſiti.
i labore ⁊ paſſiõe corpora ſua cruciãt. cõ/
tra diabolicas iſidias viriliter dimicãt: ⁊
vt vincãt ꝯtra tela negſſimi ignea. gladiis
ſpiritalibꝰ pugnãt. Antiquꝰ eteni hoſtis
totiꝰ iuẽtor inigtatis. ſtudet eos ſubuerte
re ⁊ i ꝯſortiũ malitie ſue iplicare. atqꝫ ꝺ bo
na volũtate quã icboabãt retrahere. ⁊ mẽ
tes eoꝝ mũdanis voluptatibꝰ iteꝝ irreti/
re: vt i ope cepto fatiſcãt pſiſtere. Oipo/
tẽs ğ deꝰ: q ñ dereliqt ſperãtes i ſe. circũ/
dat eos armis ſue potẽtie: vt hos icurſio
ſathane nõ valeat pſternere: qs ptegit
celſitudo diñe miſicordie. q̃ ppter ad eos
ãgeli dĩ iugiter mittunꝛ. ac p manꝰ illoꝝ
quecũqꝫ neceſſaria crebriꝰ eis admĩſtranꝛ
Aquã de petra hauriũt. qꝺ iterptaꝛ xp̃s
Scriptũ ẽ eni. Sãcti q ſperãt i dño hẽbũt
fortitudinẽ: aſſumẽt pẽnas vt aqle: vola/
bũt ⁊ nõ ꝺficiẽt. currũt ⁊ greſſus eoꝝ nõ
labunꝛ. ⁊ alibi. Qui ſitiũt ꝺ ſupno fõte cõ
diunꝛ: ⁊ herbaꝝ folia i ore eoꝝ. tãqꝫ fauꝰ
mellis dulceſcũt. Si aũt aliqñ diabolus
aduerſus eos colluctaꝛ ptinꝰ ſurgũt: ma
nꝰ ſuas ad dñm expãdũt. pces añ diuinã
maieſtatẽ fideliter fũdũt. mox auxilio ce
leſti ſubleuãꝛ: ⁊ doloſi iacla inimici penitꝰ
ꝺſtruũꝛ. Nõ itelligis fili qliter i pſalmo le
giꝛ. qm̃ ñ i finẽ obliuio erit paupis: patiẽ/
tia paupũ ñ pibit i eternũ? Et iteꝝ. Exau
diuit eos dñs i die tribulatiõis: ⁊ ꝺ omni
ãguſtia liberauit eos. Enĩuero vnuſqſqꝫ
ppriã mercedẽ accipiet: ſm ſuũ laborẽ.
Beatꝰ ẽ eni vir q ſẽp ẽ pauidus: ⁊ volũta
tẽ dĩ in hac pñti vita ⁊ fragili ſtudioſus
agit. certiſſie ſcias o fili. qm̃ ãgeli dĩ ſãctis
ac iuſtis viris qtidie famulãꝛ: atqꝫ ꝟtute
ſupna corpa ⁊ aĩe illoꝝ iugiter illuminãꝛ
Tali deniqꝫ rõe ego paup onuffriꝰ a ſcĩſ
ſimis patribꝰ i meo mõaſterio ſubtiliter

iſtructꝰ. cepi tacita mẽte tractaꝛ: qꝫ glioſa
felicitate pfruũꝛ in celis: q certaĩa laborio
ſa ppt amorẽ dñi tolerãt i tris: cor meuꝫ
ardebat: mẽs mea deſiderabilit̃ feruebat
mundi gaudia penitꝰ ſpnere: pñcqꝫ celeſti
totis viribꝰ appꝛopiqre. ſic Pſalmiſta edo/
cet dicẽs Mihi aũt adherere deo bonũ ẽ:
ponerẽ i dño dõ ſpeꝫ meã. Cũqꝫ hec ſollicitꝰ
excogitarẽ. nocte ſilẽt ꝯcitꝰ ſurrexi puũ pa
nẽ mecũ ꝺtuli cũ exiguis legumibꝰ vt vix
vſqꝫ i qrtã diẽ ſufficerẽt: ſicqꝫ ſm dĩ diſpẽ
ſationẽ. ⁊ eiꝰ pietatẽ pfectꝰ ſũ. vt mihi oſtẽ
deret mee habitatõis locũ. Egrediẽte aũt
me ꝺ monaſterio: i mõtana veni i deſertũ
cogitaui vt manerẽ ibi. Cõtinuo lumẽ ſplẽ
didũ ãte me. qſi obuiãs mihi vidi. Quo vi
ſo valde timui. Idcirco qꝫ putaui me ꝺbe/
re ad mõaſteriũ regredi vnde exiui. Extẽ/
plo nẽpe ꝺ radio pclari luminiſ vir aſpectu
pulcherrimꝰ acceſſit ad me: ⁊ dixit mihi.
Noli paueſcere. ego eni ſuꝫ dĩ ãgelus tibi
ad cuſtodiẽdũ ab oꝛtu tuo puidẽtia diuina
deſtinatꝰ: vt iubẽte dõ tecũ manerẽ. ⁊ te i
hãc heremũ ducerẽ. Perfectꝰ eſto. hũilis
icede corã dño: cũ gaudio laboꝛa. coꝛ tuũ i
oĩ cuſtodia cõſerua. viue ſine qrela. i bono
ope pſeuera. Ego ꝟo te ñ ꝺreliquã: donec
aĩaꝫ tuã i pñtiaꝫ ſũme maieſtatis offeraꝫ.
Hec eteni locutꝰ ẽ mihi ãgelus iter iceptũ
mecũ comitatꝰ. Pergebamꝰ ita ſimul ſex
miliaria vl ſeptẽ: ⁊ ad quãdã venimꝰ ſpe/
lũcã nimis ꝺcoꝛã. Appꝛopiaui volẽs ſciſci
tari: ſi forte qſpiã itꝰ maneret. Scðm ꝯſue
tudinẽ mõachoꝝ clamare cepi: bñdictiõeꝫ
humillime petii. Iñ vix ſãctiſſimũ exire vi
di: quẽ pſtratꝰ hũotenꝰ adoꝛaui. Ille vero
manꝰ ſuas mihi porrexit. de terra me ele/
uauit. oſculũ mihi pacis tribuit: atqꝫ dixit
Tu es eni frater meꝰ heremitice coopa/
tor vite: o fili igredere Deꝰ tibi ꝯcedat.
vt timor eiꝰ i te pmaneat: opꝰ tuũ i illiꝰ cõ
ſpectu ꝯplaceat. Stati cum eo ſpecũ itro
iui. dieſqꝫ plres apꝺ illũ pauſaui: opa eiꝰ
cupiẽs diſcere ⁊ ſolitariã hitatõeꝫ curioſiꝰ
iueſtigare: ipe qqꝫ vt meũ deſideriũ agno
uit ꝯſiliũ honorabile mihi ꝓbuit: ac qliter
iſidias diaboli ſupare deberẽ. ꝟbis cari/
tatiuis gratanꝛ patefecit. Trãſactis itaqꝫ

qbuſdã diebꝰ: talibꝰ admonuit me ꝟbis
dicẽs Fili ſurge. mecũ pge. iteriora deſer
ti ꝺbes itrare. ⁊ i alia ſpelũca ſolus habi/
tare: ibi ſi viriliter dimicas oĩa demõioꝝ
tẽptamẽta ſupas. Idcirco ꝟo deꝰ i hoc de
ſerto vlt te pbare: ſi mãdatis eiꝰ fideliter
velis obedire. Fidelia oĩa mãdata eiꝰ. cõ
firmata i ſeclm ſecli: facta i veritate ⁊ eq
tate. Vir etenim ſãctꝰ hec dicẽs. ſurrexit:
mecũ i iteriora deſerti iter qtuor dieꝝ p/
rexit. Quita nãqꝫ die deuenimꝰ i locũ q
Calidiomca diciꝛ: ibi palme ppique erãt
Tũc vir dei iqt. Ecce fili. vide locũ quẽ
dñs tibi ꝓparauit ad manẽdũ. Fuit aũt il
le mecũ ſpaciũ trigita dieꝝ. edocẽs me ꝯ/
uare cautã dignitatẽ: doctrinã dĩ mãdato
rũ. Quibꝰ itaqꝫ pactis oꝛone ſua ſãcta do
mino me ꝯmẽdauit: ⁊ ſepatꝰ a me ad pro/
pria remeauit. Per ſingulos ꝟo ãnos ſo/
litꝰ erat me viſitare: ac qli iduſtria ⁊ ſimpli
citate ꝺberẽ viuere diuinis alloquiis ñ ceſ
ſabat admonere. Quodã ãt tpe iuxta ꝯſu
etudinẽ ad me veniẽs: iter ꝟba ſalutatõis
pſtratꝰ i trã coꝛꝛuit: dñoqꝫ remittẽs aĩaꝫ
obdoꝛmiuit. Qꝺ cũ viderẽ nimis ſũ ꝯtriſta
tꝰ: ⁊ deuolutꝰ humi lachrimis aboꝛtis vber
rime fleui. Coꝛpꝰ eiꝰ mox accepi: ⁊ ſecꝰ cali
diomeã tre ꝯmẽdaui. Dũ ãt ego paphũciꝰ a
viro ſcĩſſimo onuffrio: ratõis huiꝰ loqlã au
dirẽ iquã ad eũ. Pr ſcẽ laboꝛẽ eẽ ñ modicũ
iã ſẽtio: quẽ p noĩe dñi tolerasti i hac here
mo. Vir ſcũs rñdit. Mihi fr crede dilectiſ/
ſime: i ꝺſto ſuſtinui vt ſepiꝰ putarẽ me moꝛ
te ſupari. Abſpes erã mltotiẽs vite: vt vix
alitũ i coꝛpoꝛe ſẽtirẽ remanere. Per dieꝫ
eſtu ⁊ igne ſolis ardẽtis vrebar: roꝛe ⁊ pꝛu
ina iſectꝰ: fame ⁊ ſiti ꝺfectꝰ. O quãta ⁊ q̃/
lia paſſus ſũ: qlia exptꝰ ſũ. Nõ ſufficit: neqꝫ
quẽpiã ꝺcet plagas ac laboꝛes enarrare:
qs hõ moꝛiturꝰ p dĩ viuẽtis amoꝛe debet
tolerare. reddet ds mercedẽ laboꝝ ſcõꝝ
ſuoꝝ: cuiꝰ diuitie ſicut nõ augẽtur: ita ne/
quaqꝫ minuẽtur. Per quẽ eniꝫ famẽ: ſitiꝫ
⁊ frigus ⁊ eſtũ: atqꝫ multigenaꝝ crucia/
mẽta moleſtiaꝝ ſuſtinui: potẽs eſt cũ diui/
tiis celeſtibꝰ iter ãgeloꝝ cateruas me ꝯſola
ri: alimẽta ꝟo ſpꝛeui coꝛpoꝛalia: ut dignus
accipere m ſpiritalia. Scũs enim angelus

quotidie panē mihi offerebat: ⁊ aquam ꝓ
mēſura miniſtrabat: vt corpꝰ meū ꝯforta/
ret ne ꝺficeret: ⁊ iugiter ī laude dei pſeue/
raret. Arbores palmaꝝ ibidē ꝯſtitute erāt
q̄ duodecies ī anno dactiloꝝ fructꝰ germi
nabāt. Quos ꝑ ſingulos dies colligens: ꝓ
pane edebā: mixtos herbaꝝ folijs: ⁊ erāt ī
ore meo tāq̄ꝫ fauus mellis. Sicut ī euāge/
lio legit̄: nō ī ſolo pane viuit hō: ſed ī omni
verbo qꝺ ꝓcedit de ore dei. Frater Pa/
phūci: ſi iplere ſtudes volūtatē dei: oīa tibi
neceſſaria ꝑparātur ab eo. Vñ ipa veritas
admonet dicēs. Ne ſolliciti ſitis aīe veſtre
q̄d māducetis: aut q̄d bibatis: neq̄ꝫ corpori
vr̄o q̄d iduamini: ſcit enim pr̄ veſter q̄ꝛ his
oībꝰ idigetis. Querite primū regnū dei ⁊
iuſtitiā eiꝰ: ⁊ hec oīa adiiciēt̄ vobis. Cūq̄ꝫ
h̄ a btō viro Onuffrio itētius auſcultarē:
mirās ī ſermonibꝰ ⁊ actibꝰ ac laboribꝰ illiꝰ
dixi. Pater benigne die dn̄ico vel ſabba/
to ꝯmunionē ꝑcipiebas ab aliquo? At ille
r̄ndēs ait. Omni die dn̄ico ⁊ ſabbato an/
gelū dn̄i paratū iuenio ſacroſcm̄ corpus ⁊
ſāguinē dn̄i nr̄i ihu xp̄i ſecū deferētem: de
cuiꝰ manu mihi ꝑcioſiſſima donātur mune
ra: viteq̄ꝫ mee ſalus ꝑpetua. Verū etiā oēſ
q̄ vitā ſpiritalē ducūt ī heremo monachi:
tali participātur gaudio. Hi ꝯo ſci heremi
te q̄ hāc ſolitudinē habitāt: ſi fortaſſe aliq̄n
videre hoīeꝫ deſiderāt: ilico ī celū ab ange
lo deportātur: viſionē illic aīe iuſtoꝝ ful/
gētiū ſicut ſol ī regno pr̄is coꝝ: ibi multitu
dinē ꝯtēplātur angeloꝝ: ſuaſq̄ꝫ aīas cetibꝰ
mixtas btōꝝ. Quare oēs q̄ ī agone cōtē/
dūt: toto mēte: tuto corde: totis viribꝰ ī bo
no ope feruēt: quatenꝰ glīā celeſtis pr̄ie cū
xp̄o ⁊ cū ſcis mereātur poſſidere. Iſta de/
niq̄ꝫ oīa venerādo Onuffrio narrāte: co/
gnoui iuxta ſūmitatē ipiꝰ mōticelli vbi ob
uiauit mihi. Ita videlicet gaudiū meū iple
tū ē: vt oēꝫ aduerſitatē quā ī itinere tule/
rā: traderē obliuioni. Credo iquā pr̄: inter
felices me deputari: q̄ꝛ videre te ⁊ oꝑa tua
egregia ꝓmerui. Verba tua nimis pulchra
oī dulcedine mellita: ita mei penetrāt cor/
dis itima. vt poſſiꝫ dicere cū pſalmiſta. Q̄
dulcia faucibꝰ meis eloq̄a tua ſuper mel ⁊
fauū ori meo. Qui ait: fili mecū vade: locū
mee habitatōis ꝯſpice: parcamꝰ paululū ꝟ
bis. Cōtinuo ſurrexit ꝑuiuit: ſecutꝰ ſū. Duxit
me ſecū q̄ſi triū miliarioꝝ iter: venimꝰ ca/
lidiomeā ī ſpiritalē locū: arboribꝰ palmaꝝ
gratāter ornatū ibi ꝑces dn̄o fūdimꝰ: eiſq̄ꝫ
ꝯpletis ī terrā ſedimꝰ: ī diuinis altercātes
eloquiis. Sole iā uſq̄ꝫ ad occaſū ꝟſo: vidi
panē poſitū cū aqua exigua: Vir eteni dei
ſētiēs me fatigari dixit mihi. Profecto fili
cerno te piclitari niſi cibū capias: Surge
ḡ ⁊ comede. Cui iquā. Viuit dn̄s: ⁊ bn̄dictꝰ
ꝺs meꝰ ī cuiꝰ cōſpectu erimꝰ: nō manduco
neq̄ꝫ bibo: donec caritate pura: pit̄ cibū ſu
mimꝰ. Igit̄ vix eū coegi: vt faceret qꝺ vo
lui. Veruꝫtn̄ vt meū agnouit ꝺſideriū: panē
fregit: tribuit mihi: māducauimꝰ ⁊ ſaturati
ſumꝰ: nobiſq̄ꝫ fragmēta fuerūt edētibus.
Noctē illā iſomnē pene duximꝰ. diuiniſq̄ꝫ
laudibꝰ imorati ſumus. Mane facto poſt
horā oratōis videbā vultū eiꝰ ita ī pallore
mutatū: q̄d ei acciderit queſiui ab eo. Qui
ait. Nō expaueſcas frat̄ Paphūci: quō oī/
potens ꝺs recto itinere ī hāc ſolitudinē di
rexit te: vt honorifice ſepelias me: atq̄ꝫ cor
pꝰ meū ꝯmēdes terre: Hac eteniꝫ hora aīa
carnis viculis abſoluit̄. atq̄ꝫ ad creatoreꝫ
ſuū ī celeſte regnū ꝺportat̄. Frater amātiſ
ſime ſcio nāq̄ꝫ ꝺſideriū tuū q̄n redieris in
egyptū memorare mei ī ꝑtitia fratꝝ tuoꝝ:
⁊ ī ꝯſpectu oīuꝫ xp̄ꝫ colētiū. Hec ē poſtula
tio mea quā ipetraui a dn̄o ꝺo. Siq̄s obla
tionē ob amorē noīs mei añ cōſpectū dn̄i
nr̄i Ihu xp̄i imolat: ab oī tēptatōe diaboli
⁊ a vicio prauitatis humane liber exiſtit:
atq̄ꝫ cū ſcis angelis ī regno celoꝝ eterno
hereditatis capax fiet. Siq̄s oblationē nō
valet offerre: vl̄ ꝑ iopia rediēre: ille ꝓ amo
re meo ī noīe dn̄i elemoſynā paupi tribuat
⁊ ego orabo ꝓ eo ī ꝯſpectu dei: vt dignꝰ ī
celeſtibꝰ vita ſupna ꝑfrui valeat. Siquis
neq̄ꝫ oblationē nec elemoſynā poteſt offer
re: pro caritate mea icēſum dn̄o deo no/
ſtro in odorem ſuauitatis accendat: ⁊ ego
rogo pro eo vt gaudiū perenne poſſideat
Cui inq̄. Pater mi ne iraſcaris ſi loquar: ſi
incenſū nec q̄s habet. nec facultatis aliq̄d

vn̄ te placare ꝑt. vt tn̄ tua bn̄dictiōe nō ca
reat in q̄cūq̄ꝫ tribulatiōe te inuocat? Tūc
ille r̄ndit. Siq̄s paup in deſerto vel in aliq̄
alio loco oblationē aut elemoſynā ſeu icē
ſuꝫ nō habet ad immoladū: ſurgat ⁊ manꝰ
ſuas ad dn̄m: extēdat. ter dn̄icā orationeꝫ
ideſt pr̄ noſter ꝓ me: cum intēta mēte ⁊ in
noīe ſcē trinitatis pſallat. Ego ꝟo ꝓ ipo
ad dn̄m intercedo. vt vite celeſtis mereat̄
ꝑticeps fieri cuꝫ oībꝰ ſāctis dei. Iteꝝ dixi
ad eū. Dn̄e ſi dignus eſſeꝫ. aut ſi donis gr̄ie
tue mihi liceret. pꝰ obituꝫ tuuꝫ locuꝫ iſtuꝫ
libentiſſime obtinerē. At ille ait. Nequa/
q̄ꝫ tibi fili cōcedit̄. nec idcirco miſit te ꝺns
in ꝑegrinationeꝫ iſtiꝰ ſolitudinis. vt hic ob
tineres locuꝫ habitatiōis: ſꝫ vt cuꝫ iuſtis q̄
in deſto ſunt gratuleris. ⁊ intimare ea ſtu
deas mūdo q̄ cognouiſti ī heremo. In egy
ptuꝫ ꝑge. ibi eſto vſq̄ꝫ ad finē vite tue. opꝰ
bonuꝫ ꝑfice. ⁊ accipies coronā ꝑpetue glīe
Hec cuꝫ hō ꝺi loq̄ret̄: aduolutꝰ ſuꝫ pedibꝰ
illiꝰ dicens. Pr̄ care. ſcio eniꝫ q̄ꝛ q̄cq̄d peti
eris a ꝺo dabit tibi ꝺs ꝓpt̄ imenſuꝫ labo
reꝫ certaminis lōgiſſimi q̄ corpꝰ tuuꝫ aſſi
xiſti. lxx. annis ꝓ noīe dn̄i. ꝑbe ḡ mihi mu
nera tue ſcē bn̄dictiōis: q̄tenꝰ tibi in ꝟtu/
te efficiar ſimilis. ⁊ tua intuentiōe ſpūs me
us dirigat̄. ⁊ in futuro tecuꝫ ꝑticipari me/
rear. Qui mox e ꝯ r̄ndens ꝓtulit iſta. Pa
phunci ne cōtriſteris. petitio tua tribuen/
te dn̄o erit ſtabilis. Sta ī fide. viril̄r age.
oculos cum mente ad deum erige. in mā/
datis corroborare: bonū facere impiger
contende. ⁊ vitam eternam apprehende
Protegant te āgeli dei. ⁊ cōſeruent te ab
omni cōſilio prauitatis: vt purus ante de
um ⁊ īmaculatus in die ſui examinis iue/
niaris. Poſt hec ſurrexit. ⁊ ad dn̄m lachri
mans orauit: genua flexit. atque ſubito
dixit. In manꝰ tuas deus ꝯmendo ſpiritū
meū. Cumq̄ꝫ hec dixiſſet. lumē ſplēdiduꝫ
corpus eius obūbrauit. ⁊ ī ipſius claritate
luminis aīa ſācta carne ſoluta ē. Repēte
vero vocē āgeloꝝ multoꝝ audiui laudan
tiū deum. vt ī diſceſſu ſāctiſſime aīe ſancti
Onuffrii. ethera ſcilicet angelicis canticis
reſonātia. gaudiū ineffabile aſtris itulerūt
ꝑ que celeſtes exercitꝰ aīam militāis ſcilicꝫ
celis inuexerūt. Mox oculi mei fletu pro
fluūt. iteriora gemitꝰ ꝓducūt: lachrimaꝝ
riui manarūt. plāctus mei miſeri Paphū
cij exuberāt: illꝺ flebilis plāxi. q̄ꝛ quē vix
inueni. diutius habere non potui. Deinde
tunicā meā ꝑ dimidiū ſcidi. vna parte idu
tus ſum: ī alterā collocaui corpus beatuꝫ
⁊ ſepeliui illud ī ſepulchro qꝺ excīſū erat
de petra. Tūc vidēs me ſolū remanere:
iteꝝ cepi lugere. Ita merēs ſurrexi: ſpecꝰ
q̄ꝫ illius habitaculū itrare volui. Deniq̄ꝫ
me aſtāte. ipſa ſpelūca cecidit cū magna
ruina: ⁊ palme radicitꝰ eruīe ſimul ꝓcu/
buerūt. Cognoui itaq̄ꝫ ego Paphuncius
q̄ nō eēt volūtas dn̄i: me ī illo loco habita
re: receſſi idē ī egyptū redii: ibiq̄ꝫ eccl̄ie
rettuli: q̄ vidi ⁊ audiui. Scūs igit̄ Onuffriꝰ
obiit menſe Iunio. die. xi. id ē tertio idus
eiuſdē mēſis. Ibi beneficia eius preſtātur
vſq̄ꝫ ī ꝑſentē diē: ad laudē ⁊ gloriā dn̄i no/
ſtri ieſu xp̄i: cui eſt honor ⁊ poteſtas ī ſcl̄a
ſcl̄oꝝ. Amē. Explicit vita ſācti Onuffrii.

Incipit vita beati Abrahe heremite.

Fratres mei cupio

vobis enarrare cōuerſationē bo
nā ꝑfectiq̄ꝫ atq̄ꝫ admirabilis viri Abrahe
quā ſic ichoauit: vt ī ꝯſumatōe eiꝰ glīā ꝑ/
petuā mereret̄: ſꝫ paueo admirādā lucule/
tā ꝺe eo hiſtoriā retexere: cū imaginē ꝟtu/
tū eiꝰ ꝯſidero. Ecce eniꝫ ꝯuerſatio q̄dē vi/
ri ꝑfecta ē ⁊ optima: ego ꝟo ifirmꝰ ac ruſti
cus. Eq̄dē imago ꝟtutis eiꝰ admirāda ac
ſplēdida: colores aūt ꝟboꝝ q̄bus ꝺpīgēda
eſt: admodū triſtes ac tetri ſūt. Ac tn̄ licet
īpitus: vl̄ ex parte tēptabo: q̄q̄ꝫ ꝯphēdere
ꝑfecte nō valeā: enarrabo tn̄ iquātū ſuffi/
cio: ꝺ eodē viro differere: q̄m̄ q̄ ſcōs Abra
am meruit nūcupari: nō facile humāo ore
pōt referri. Extitit eniꝫ nr̄is tpibꝰ angelicā
vitā ī terris agēs. Acq̄ſiuit nāq̄ꝫ celeſtem
glīā: adipiſci ꝓmeruit. Et q̄ꝛ a iuuētute: ca
ſtitatis pudicitiā ꝯſeruauit tēplū ſci ſpūs ſa
ctus eſt: tāq̄ꝫ ſcificatū vas: ⁊ ita ſemetipm
exhibuit deo: vt eū habitatorē ī mētis ſue
hoſpitio haberet. Hic itaq̄ꝫ. b. abraā habi

ſt parētes valde locupletes q eū tenere ac
ſupra modū diligerēt: ita vt etiā affectuʒ
humanū eoꝝ dilectio trāſcēderet: deſpōſa
uerūt ei puellā adhuc i pueritia cōſtituto
expectātes ac deſiderātes i aliq̄ eū digni/
tate ſclari pficere. Sʒ hic lōge aliť ſētiēs
i ipo pmo adoleſcētie gradu eccliaꝝ iugi/
ter ↄuēticula frequētabat: ⁊ quecunq̄ ibi
ex diuinis ſcripturis recitabātur: aurē libē
ter accōmodās audiebat. ⁊ i cordis ſui me
moriā ita recōdebat: vt etiā cū abſens eēt
ea q̄ didicerat meditatōe itētiſſima rumi/
naret. Cūq̄ʒ memorati parētes ei⁹ tēpus
nuptiaꝝ ppiquabile iudicarēt: ↄpellebāt
eū matrimonij viculis obligari. Sʒ cū hec
ille pmo rēnueret: poſtmodū moleſtiā eoꝝ
iugē ſedulāq̄ nō ferēs: pudoris verecūdia
ſupat⁹: acqeſcere purgeť. Cū itaq̄ celebra
tis nuptijs. ſpōſa i thalamo reſideret: repē/
te quaſi. lux q̄dā i corde ei⁹ diuina gratia
refulſit quā veluti ducē quēdā ſui voti iue
niēs illico exiliuit ⁊ ſecut⁹ ē: atq̄ ab vrbe
egrediť. Duob⁹ aūt fere milib⁹ pcul a do/
mo ſua cellulā vacātē repit: vbi ſe ↄſtituēs
⁊ gloꝛificās deū: cū igēti leticia pmanebat.
ſtuporē vo maximū: tā parētib⁹ ſuis q̄ vi/
cinis de hoc facto icuſſerat. Qui exeūtes
i diuerſa diſpſi: vbiq̄ dei hoīeʒ requirebant
poſt dies aūt. xvij. i memorata cellula eū
orātē reperiūt. Btūs aūt vir: cum eos ſtu/
pore pculſos aſpiceret: qd me iquit vos ad
mirātes aſpicitis? Gloꝛificate poti⁹ miſe/
ricordiſſimū deū: q me ex ceno iniqtatum
meaꝝ eripuit: ⁊ orate pro me: vt iugū hoc
ſuauiſſimū ſub quo me idignū ſuſcipe di/
gnat⁹ ē dn̄s: vſq̄ i finē valeā baiulare: cō/
uerſationēq̄ meā bn̄placitam ſʒ volunta
tē eius poſſim i omnibus coaptare. Qui
cum omnes eum audientes reſpondiſſent
amen. deprecatus eſt eos: ne ei vellent cre
bro moleſtiā obtētu viſitatōis iferre. Qui
h⁹ recedētib⁹ aditū cellule ſue obſtruxit: ⁊
ↄcludēs ſemetipſū itriſec⁹: paruiſſimū fe/
neſtre foramē religt: p qd alimēta reciperet
Itaq̄ mētē ei⁹ remotā a turbulētis iter/
pellatōib⁹ diuina grā illuſtrabat: pficiēſq̄
quotidie i optima ↄuerſatōe: pmū q̄ſi fun
damētū vite ſue ↄtinētiā poſſidebat: necnō
vigilijs ⁊ oratōib⁹: cū fletu ⁊ humilitate at
q̄ caritate ſtudebat. Cūq̄ p oēʒ locuʒ de
eo ſcā opinio diuulgareť: cūcti audientes
ad vidēdū eū: ⁊ vt edificarēť: ab eo vndiq̄ʒ
cōfluebāt. Sermo quoq̄ʒ ei ſapiētie ac ſci/
entie ⁊ ↄſolatōis a deo effluēter dat⁹ ē: q i
mētes audiētes q̄ſi luminare luciduſſimū
radiabat. Cōtigit aūt āno. xij. renūciatiōis
ei⁹: vt parētes ei⁹ ex hac vita recedētes:
auꝝ ei copioſū pdiaq̄ʒ magna relīqrēt. qui
rogās amicū quendā admodū ſibi caꝝ: ad
diſtribuēda vniuerſa idigētib⁹ ac pupillis
officiū religioſū illi iniūgit: ne ipi⁹ oratōib⁹
ipedimētū: hui⁹ rei grā gignereť. Et cuʒ h
feciſſet: ſecur⁹ aīo: ⁊ mente qeta permāſit:
Hoc eni bono viro maximū ſtudiū erat vt
cor ei⁹ nullis terenis negocijs vinceret: ⁊ id/
circo ſup terrā nihil aliud poſſidebat: exce/
pto vno ſago: vnaq̄ʒ nihilomin⁹ tunica ci/
licina q̄ vtebať. Catinū quoq̄ʒ pmodicū: i/
quo edere ſeu bibere ſolit⁹ erat: habebat:
necnō ⁊ vnū pſiaciū: i quo cubitare ↄſue/
uerat. Cū his aūt oīb⁹ hūilitatē ſup modū
⁊ caritatē ad oēs equaliter poſſidebat: nec
pponebat i honore locupletē pauperi: nec
principē ſubiecto: vel nobilē ignobili pfe/
rebat: ſed oēs ſimiliter diligēs honorabat:
ſine cuiuſq̄ʒ acceptōe pſone. Nec aliquā/
do quenq̄ pcaciter icrepabat: ſʒ erat ſmo
eius caritatis ſuauitate cōditus. Quis au/
dies ei⁹ eloquiū ſatiari potuit aliquādo de
his q̄ aliquādo ex ſmonis ei⁹ dulcedine p
ferebātur? vel qs vultū illi⁹ ſcītatis imagi
nē pferētē reſpiciēs: nō magis vidēdi euʒ
ſepi⁹ deſideriū ſumpſit? In oi tpe abſtinē/
tie ſue: regulā quā ſemel arripuit: nō muta
uit. quīquagīta annos iſtitutū ppriū omni
alacritate ↄpleuit: ⁊ ob nimiū amorē ac de
ſideriū qd habebat i xpo: oē euū tpe illi⁹:
quaſi dies pauciſſimos reputabat: ⁊ totus
rigor acerrimus cōuerſationis eius: apud
eum pro nihilo videbatur. Erat aūt haud
pcul ab vrbe illa vicus quodāmodo ſpa/
cioſus ac magnus: i quo vniuerſi pariter a
minimo eoꝝ vſq̄ʒ ad maximū pagani cru/
deliſſimi exiſtebāt: quos ab idoloꝝ cultu
null⁹ oīno valebat auertere. Nōnulli qdē
pſbyteri ⁊ diaconi i hoc ipm illic ordiati ē

directi ab epo. ſine vllo ſalutis eoꝝ fructu
recedebāt. nequaq̄ afflictiōis ferētes la/
borē: qꝛ nō ſolū ſuaderi ⁊ ad ↄſēſū animus
eoꝝ ferox n̄ poterat flecti. veꝝ etiā pſecu
tiōis i eos q monebāt. ac ſeditiōes vehe/
mētiſſimas ↄcitabāt. Sʒ turba nihilomin⁹
mōachoꝝ. ſemel atq̄ʒ iteꝝ adire nitētes: ni
hil penit⁹ p cōuerſatiōe eoꝝ agere potue
rūt. Porro vna die reſidēs cū clericis ſuis
eps beatiſſimi h⁹ viri hūit mētionē: dixit/
que ad eos. Ego talē virum tēporibus me
is videre nō potui: ita i oi ope bōitatis pfe
ctū. ⁊ ſic cūctis ↄtutib⁹ adornatū. i qb⁹ ele
git de⁹ hītare vt habeť nūc ſciſſim⁹ Abraā
Rn̄dētes aūt clici: veꝝ eū affirmabāt. Et
epS. Uolo inqt eū i vico illo gētiliū ordia
re: poteſt eni eos patia ſua ac nimia carita
te ad deū ↄuertere. Et cōſurgēs ptin⁹ ad
cellulā ſci viri cū ſcis pficiſciť clicis: Cūq̄
ſalutaſſet eū. ſtatiq̄ʒ d gētilib⁹ vici illi⁹ iſi/
nuat vt ad eos ob ſalutē eoꝝ pgeret rogat
Qui cū audiſſet. triſtis vehemēter effect⁹
ē: ⁊ ait ad epm. Queſo inqt pr̄ ſāctiſſime. p
mitte mihi. vt meas iniqtates defleā: neq̄
huiuſmōi negociū ifirmo ⁊ exiguo exiſtēti
iniūgas: Ad quē rurſus eps dixit. Per di
grāʒ inqt potēs es: ne vel q̄ i hac bona obe
diētia fieri cūctabūd⁹. Cui vir beat⁹ iteꝝ
rn̄dens: dixit. Obſecro ſcītatē tuaʒ: vt me
mala mea plāgere pmittas. Et ait ad eum
eps. Ecce totū mūdū ⁊ q̄ i eo ſūt religſti. ⁊
vitā crucifixā āplexat⁹ es: attn̄ cū hec vni
uerſa ↄpleueris. agnoſce te obediētiā q̄ cū
ctis ↄtutib⁹ eminet n̄ hr̄e. Hec ille cū audiſ
ſet cepit flere amare: dicēs ad eū. Quid ſū
ego. canis mortu⁹: ⁊ q̄ eſt vita mea. qm̄ ta
lia d me o ſciſſime pr̄ iudicaſti? Cui ait eps
Ecce hic reſidēs tuā ſolūmō ſalutē acqris
ibi aūt plurimi p te: diuina grā opante: ſal
uādi ſunt. quoſcūque ad dominnm deum
cōuertis. Cōſidera itaq̄ʒ vtr̄ āplioreʒ mer/
cedē habeas. vtꝝ. teipſū ſaluaueris ſolum
aut ſi plurimos tecū ad ſalutē adduxeris.
Tūc beat⁹ vir dei flēs ait. Fiat voluntas
dn̄i: verūtn̄ ppť obediētiā q̄ cūq̄ʒ iuſſeris
pgā. Educēs ergo eū de cellula. in ciuita/
tē ilico itroduxit: ibiq̄ʒ per ipoſitionē ma/
nus preſbyter ordinatus. ⁊ ſtatim ad vicuʒ
paganorum ſine mora dirigitur. Quo dū
ſanctus Abraam pergeret: precabatur do
minum dicens. Clementiſſime ac benigniſ
ſime deus reſpice infirmitatem meā grā/
tiamque tuam celeſtem ad meum preſidi/
um dirige: vt gloꝛificetur nomen tuū ſan
ctuʒ. Perueniēs aūt ad vicū. vidēſq̄ʒ eos
iſania idolatrie eē detētos: ex imo pecto/
re ingemiſcēs: grauiť fleuit: ⁊ eleuās ocu/
los ſuos ad celū dixit. Tu ſolus q ſine pec
cato es deus. ne deſpicias opa manuū tua
ruʒ. feſtināterq̄ʒ direxit nūciaʒ in ciuitatē
ad amicū illuʒ cariſſimū ſibi: vt pecuniam
ex reliquijs p̄rimonij ſui deferret. Quā cū
accepiſſet: iter paucos dies cōſtruxit eccle
ſiaʒ. Et velut ſpōſaʒ optimā: multo eā mi/
rificoq̄ʒ decorauit ornatu. Attn̄ duʒ edifi
careť. quotidie hō dei p media ſimulacra
gētiliū trāſiens. nihil penit⁹ loquebať: niſi
in corde ſuo orabat ſolūmodo. gemituſq̄ʒ
cū fletu mittebat ad dn̄m. Poſtq̄ vero ec
cleſiaʒ cōſumatā: q̄ſi munus quoddaʒ cuʒ
lachrymis obtulit deo: ibi genub⁹ poſitis
has pces ſuppliciter i ſua oratiōe profudit
Tu iquiēs oipotens de⁹: q totū mundum
erroris depreſſuʒ caligine. ad cognitioneʒ
luminis tui p tuā preſentiā deduxiſti: hūc q
q̄ʒ pplm tuū diſpſuʒ cōgrega i ſinū ecclie
tue. ⁊ illūina oculos mētis eoꝝ. vt reſpuē/
tes ſimulacroꝝ culturā: te ſolum amatorē
hominū ac benignuʒ deuʒ cognoſcant. Cū
que hanc oratiōnē finiſſet. continuo egreſ
ſus ab eccleſia. prexit ad tēpluʒ gentiliuʒ
araſq̄ʒ eoꝝ ⁊ ſimulacra manib⁹ ſuis euer/
tit atq̄ʒ deſtruxit. Qd factuʒ cū cerneret
turba gentiliū. q̄ſi agreſtes fere iſiliūt: eū/
que laceratū multis verberib⁹ fugauerūt
Ipſe aūt clā nocte i eccleſia reſidēs. plaga
ruʒ ſuaruʒ maculas n̄ curabat: ſʒ tantūmō
cū fletib⁹ ac gemitib⁹ vt ſalui fierēt. dn̄m
precabatur. Facto aūt mane. aduenietes
pagani inueniunt homineʒ dei orāteʒ: ⁊ ni
mio ſtupore perculſi: quaſi enei remanſe/
runt. Unde ⁊ ad eccleſiam quotidie veni
ebant: cernentes ornatuʒ eccleſie ſe dele/
ctarēt. Cepit itaq̄ʒ quadaʒ die vir beatus

Abraã deꝑcari eos vt agnoſcerẽt dñz. Illi
vo ſeuiores effecti. fuſtibꝰ eũ q̃i lapidẽ quẽ
daz atq3 exanimem ceciderunt: ⁊ deinde
pedibꝰ eiꝰ fune ligatꝰ. ex vicũ traxerũt lapi
dibꝰ obruẽtes: mortuũq3 eũ arbitrãtes. ſe/
minecẽ reliquerũt. Media aũt nocte i ſe/
metipſũ reuerſus cepit flere vehemẽtiſſi/
me ac dicere: vt qd dñe dſpexiſti hũilitatẽ
meã. ⁊ dſpexiſti dñe opa manuũ tuaꝝ? Et
nũc dñe reſpice ſuũ tuũ. ⁊ exaudi deꝑcati
onẽ meaz. ⁊ corrobora me: ⁊ abſolue ſuos
tuos a vĩculis diaboli. ⁊ pſta eis: vt cogno
ſcãt q̃m tu es ſolus: ⁊ p̃ter te ñ ẽ aliꝰ dẽs. De/
ĩde ↄſurgẽs ab oratiõe. itrauit i vicũ: igreſ
ſuſq3 eccleſiã dño pſalmos canebat. Rur/
ſus aũt facto diluculo eũtes viderũ eũ. ⁊
ſtupefacti atq3 i iſaniã vſi nulla hñtes viſce
ra miſicordie: acerrimis illuz tormẽtis cru
delitq3 ↄficiũt. ⁊ ſoluto funibꝰ alligatũ. ex
vicũ traxerũt. Hec aũt cũ p trienũ pate/
ret. q̃ſi verꝰ adamas tolerabilit pdurabat
nec tot tãtiſq3 iſectationũ tribulatiõibꝰ ceſ
ſit: ſ3 cũ cederet. cũ traheret. cũ pſecutiões
pateret. cũ lapidaret. cũ fame ⁊ ſiti labora
ret: i oibꝰ his q̃ ei acciderãt. nũq3 ad iracũ
diã ꝓuocatꝰ. nũq3 ad idignationẽ cõmotꝰ
ẽ: nũq3 puſillanimitate fractus. nũq3 tedio
fatigatꝰ ẽ: ſ3 cũ aſpa oia pateret: magis ac
magis amor eius i eos ⁊ caritas augebat.
mõ admonebat. mõ blãdiebat. mõ blandi/
mẽtis ſuauiſſimi eloquij liniebat. ſeniores
veluti p̃res rogabat: iuuenes vt f̃res adole
ſcẽtes vt filios. cũ ecõtrario ab eis ſubſan
naret. irrideret. atque opprobria pateret.
Quadã igit die hitatores vici illiꝰ ↄgrega
ti. nimioq3 ſtupore mirãtes ac pterriti adi/
uicẽ colloquẽtes: cernitis iquiũt tã magnã
patiaz viri. ⁊ ieffabilẽ circa nos caritatez.
quõ i tãtis tribulatiõibꝰ q̃s ei itulimꝰ. neq̃
q3 ex h loco diſceſſerit neq3 alicui nr̃m ma/
lũ vbũ locutꝰ ſit: ſ3 cũ gaudio magno ſuſti/
nuerit vniuerſa. Uñ niſi eẽt: vt aſſerit: deꝰ
viuꝰ quẽ p̃dicat. ⁊ regnũ ⁊ padiſus. vltio q̃/
q3 maloꝝ: nõ hãc tribulationẽ pateret ina/
nit. Illõ etiã ↄſiderãdũ. quõ dẽos nr̃os, cũ eẽt
ſolus: euertit: ⁊ i nullo eũ ledere valuerũt
Vere ſuꝰ dĩ ẽ hõ hic: ⁊ cũcta vba ſũt q̃ dẽ eo

fama diſpſit. Uenite itaq3 credamꝰ i deuz
quẽ p̃dicat. Et hec iter ſe colloquẽtes: pil
oẽs i eccleſiã pgũt clamãtes atq3 dicẽtes.
Glia deo celeſti: q miſit famulũ ſuũ vt nos
ab errore ſaluaret. Tũc beatus hõ dei hec
vidẽs: leticia igẽti repletꝰ ẽ. ⁊ facies eiꝰ q̃ſi
ros matutinꝰ mutata ẽ. aperiẽſq3 os ſuuz:
ait ad eos. P̃res mei f̃res ac filij venite d/
mꝰ gliã deo: q illuminare dignatꝰ ẽ oculoſ
mẽtis vr̃e. vt eũ poſſitis agnoſcere: ⁊ pcipi
te ſignaculũ vite vt purificemini ab imũdi
tia idoloꝝ: ⁊ credite ex toto corde ⁊ aĩo: qꝫ
vnꝰ ſit deꝰ celi ⁊ t̃re: ⁊ oiuz q̃ i eis ſũt. ſine
initio. inenarrabilis ⁊ icõphẽſibilis. dator
luminis. ⁊ amator hominũ. t̃ribilis ac ſua/
uis. ⁊ i filiũ eiꝰ vnigenitũ. q ẽ ſapia eiꝰ. ⁊ in
ſpiritũ ſcm̃: q viuificat oia. vt celeſtes ex/
t̃renis effecti vitã celeſtẽ poſſitis adipiſci.
Reſpõdẽtes aũt vniuerſi dixerũt. Ita p̃r:
ita dux vite nr̃e: quẽadmodũ dnũcias no
bis ⁊ doces. ita credimꝰ ⁊ faciemꝰ. Et ↄfe/
ſti ſanctꝰ Abraã aſſumẽs ſacrũ baptiſma.
baptizauit eos i noie p̃ris ⁊ filij, ⁊ ſpiritus
ſancti: a minimo vſq3 ad maximuz. Erant
aũt oẽs vſq3 ad mille aĩas. Deide p ſingu/
los dies diuinas ſcripturas eis legebat do
cebat eos de regno dei. de paradiſi deliti/
is. de gehẽne ſupplicijs. de iuſtitia. d fide ⁊
caritate. Illi vo ſicut bona t̃ra pcipit ſemẽ
bonũ. ⁊ affert fructũ aliud cẽteſimũ aliud
ſexageſimũ aliud trigeſimũ: ita vba eius
libẽtiſſime audiẽtes. atq3 i timore dñi pfi/
ciẽtes fructꝰ largiſſimos afferebãt. In cõ
ſpectu aũt coꝝ q̃ſi ãgelus dei videbat: ⁊ q̃
ſi quedã edificij ligatura. Sic eni caritas
illoꝝ erat circa ipz. p doctrinã ſmonis dul
ciſſimi: vt hoc de eo merito crederet vide
re. Cõpleto igit ãno poſtq3 crediderũt: vir
btũs Abraã nõ ceſſabat diebꝰ ac noctibꝰ
vbuz eis dñi p̃dicare. At vbi eoꝝ ſtudiuz
circa deũ fidẽq3 firmiſſimã vidit. ⁊ qꝫ erga
eũ nimia eſſent caritate cõnexi. ⁊ honorez
ſibi maximũ exhiberẽt: verẽs ne obtentu
eoꝝ abſtinẽtie ſue regulã deſtruere coge/
ret: cõſurgẽs i medio noctis hãc orõnẽ fu
diſſe fert ad dñm. Tu ſolus ſine pctõ dẽus:
qui cũ ſis ſactus requieſcis in ſanctis: q ſolus

amator es hoĩuz ac miſericors dñs. q mẽ
tes occultate hꝰ multitudĩs illuminaſti: q
eos ab aduerſarij vĩculis abſoluiſti. ⁊ tue
cognitiõis eis ſcientiã tribuiſti. q̃ſo dñe: vt
vſq3 i finẽ regere eos ⁊ ↄſeruare digneris
⁊ auxiliũ tuũ gregi huic optimo quẽ poſſi
dere voluiſti. ꝑpetuũ copioſũq3 clemẽter
ipartias: ⁊ quaſi muro validiſſimo eos gra
tia bonitatis tue circũdes. ⁊ cor eoꝝ ſẽper
illumines: vt ea q̃ ſũt tibi placita pficiẽtes
eternã vitã pcipere mereãtur. mihi quoq3
iſirmiſſimo adminiculũ tribuas. neq3 repu
tes i peccatũ. qd ab eis feſtino diſcedere.
Tu eni noſti vniuerſoꝝ cognitor. qꝫ te ſo/
lũ deſidero: ⁊ te mihi dñz eſſe cognoſco.
Cõſumataq3 oratiõe diſcedẽs. tertio conſi
gnauit vicũ chriſti ſignaclo: abijtq3 latẽter
i aliũ locũ. ⁊ qbꝰ potuit latebris occultauit
Mane aũt ſolito more ad eccleſiaz turbe
cõuenerũt. Cũq3 eũ minime reperiſſent. ma
ximo ſtupore percuſſi. ⁊ quaſi errãtes oueſ
diuerſis locis paſtorẽ ꝓprium pquirebãt:
nomẽq3 vlulãtes cũ lachrymis iclamant.
Cũ aũt diutiſſime pquirẽdo eum inuenire
nõ poſſent: nimio merore deiecti: ↄfeſti qd
eis acciderat pgẽtes: eꝑo nunciauerunt.
Qui cũ hoc agnouiſſet ipſe quoq3 admotũ
triſtis effectꝰ. ſtatimq3 plurimos ad regrẽ
duz dei hoiez deſtinauit: maxie, ob ↄſola/
tionẽ gregis eius eo qꝫ cerneret eos flebi/
liter ↄtriſtari. Cũq3 ab oĩbꝰ tanq3 lapis p̃ci
oſiſſimꝰ quereret. ⁊ proſus iueniri nõ poſ
ſet: habito cõſilio. cuz clericis ſuis eꝑs me
moratũ vicũ igredit. cepitq3 ad eos ↄſola/
toriũ ꝓferre ſermonẽ: ⁊ dolorẽ maximum
quẽ de diſceſſu hoĩs dei ↄceperãt. blãda p̃
dicatiõe lenire. Cernẽs aũt in fide xp̃i eos
firmiſſimos. elegit ex eis viros ꝓbabiles
quos p̃ſbiteros ac dyaconos lectoreſq3 cõ
ſtituit. Audiẽs vero hoc ſãctiſſimꝰ Abra
am, vehemẽter gauiſus ẽ: ⁊ glorificãs deũ
dixit. Quid retribuã tibi dñe deꝰ meꝰ: beni
gniſſime pater atq3 amator hoĩuz ſuauiſſi
me. Fecit igit alterã iriſecꝰ cellulã. ⁊ ſemet
ipſũ magna cũ leticia cõcluſit. O miracu/
lũ cariſſimi: laudibuſ plenũ ⁊ gloria ſẽpiter
na. In tãtis nãq3 afflictionibꝰ q̃s in ſepe di

cto vico ꝑpeſſus ẽ: nũq3 abſtinẽtie ſue regu
lã fregit: neq3 i dexterã vel ſiniſtraz ab ea
diuertit. Gloria ⁊ magnificẽtia deo. q ei ta
lez tolerãtiã tribuit: q̃ ⁊ alios poſſit ↄuerte
re. ⁊ ſui ꝓpoſiti gratiã cuſtodire. Cernens
aũt diabolus bonorũ hoĩuz emulus. qꝫ tã
tas i eũ tribulationũ moleſtias excitãs: nõ
i iſidias dei hoiem trahere. nõ i aliquo mẽ
tez viri dei valuiſſet a dño ſepare. ⁊ qd ma
gis ẽ. ſicut auꝝ i fornace p̃ſuris fulgẽtior
redderet. atq3 i maiorẽ patiẽtiã ⁊ alacrita
tẽ caritatis pficeret. vehemẽter irritatuſ ⁊
acriter efferatꝰ aduerſus eũ cũ magna fã/
taſia aduenit: vt ſaltẽ ſic ei pauorẽ icutiẽs
decipe eũ poſſet ac fallere. Igit cuz ſtaret
i medio noctis ac pſalleret. repẽte lux co/
pioſa veluti ſolis i cella eiꝰ refulſit. ⁊ vox
q̃ſi cuiuſdã multitudinis audita ẽ dicens.
Beatꝰ es Abraaz. vere beatꝰ es ⁊ fidelis
nulluſq3 ſicut tu i oi cõuerſatiõe iuẽtꝰ ẽ: q
oẽs volũtates meas expleſti. Protinꝰ aũt
vir ſanctꝰ dolũ maligni cognoſcẽs. exalta
uit vocẽ ſuã. ac dixit. obſcuritas tua tecuz
ſit i pditionẽ. o plene dolo atq3 falacia. ego
eni hõ peccator ſũ. hñs tñ ſpei p̃ſidia. p gra
tiã dei i nullo tuas iſidias ptimeſcã. Neq3
eni plurime ſãtaſie pauorẽ mihi icutiunt.
Nomẽ ſiqdẽ dñi mei ⁊ ſaluatoris ieſu chri
ſti. quẽ dilexi ⁊ diligo. mihi validiſſimꝰ mu
rꝰ ẽ i q̃ te icrepo imũde canis. ac tetre ⁊ mi
ſerãde. Et dicẽte eo hec: cõfeſti vt fumꝰ ab
ocl̃is eiꝰ euanuit. Sãctꝰ aũt dĩ famulus
cũ mlta alacritate: trãqlloq3 aĩo benedice
bat dñz. Rurſus vero pꝰ dies orãte eo no
ctu: tenẽs ſecurĩ diabolus. cellulaz eiꝰ co/
nabat euertere. Et cũ iã putaret pforaſſe
eã: voce magna clamauit ⁊ dixit. Feſtina/
te amici mei feſtinate celerit: atq3 itroeun
tes vitã arripite. ait aũt cõtra eũ btũs abraã
Oẽs gẽteſ circũdederũt me: ⁊ i noie dñi vi
dicabor i eis. At ille ꝓtinꝰ cũ hãc vocẽ au
diſſet: euanuit. cella aũt btĩ viri iteg̃ atq3
illeſa pmãſit. Itẽ pꝰ paucos dies cũ media
nocte pſalleret. maculã eiꝰ ſup quã cõſiſte/
bat: cepit vehemẽs flãma cõburere. Tũc
ille itrepidꝰ ignẽ cõculcãs dicebat. Super
aſpidẽ ⁊ regulũ ãbulabo. leonẽ ⁊ draconẽ

cõculcabo. ⁊ oẽm ꝟtutẽ inimici ĩ noĩe dñi
mei iħu xp̄i: q mihi ꝓbet auxiliuꝫ. ſupabo.
Diffugiẽs itaqꝫ ſathanas. voce magna ꝓ
clamabat: ego te ingens mala morte ꝯuin
cã. iueniãqꝫ artes qbꝰ te cõterã. q me nũc
q̃ſi cõtẽptibilẽ reputas. Quadã die igiť ci
bũ eo ſumẽte. trãſfiguratꝰ ꝯmõ i bitu ado
leſcẽtis. cellulã eiꝰ ĩgrediť. ⁊ appropiquãs
catinũ eiꝰ nitebať euertere. Vir aũt dĩ ma
nu illď retinẽs mãducabat intrepidꝰ. Tũc
exiliẽs diabolus. aliã fãtaſiã repẽte cõfin
git: ⁊ ecce q̃ſi cãdelabꝝ ſtatuẽs añ eũ. ⁊ lu
cernã ꝯſup ardentẽ. ore polluto ac fetido
pſalmos cãtabat: voce magna. btĩ igens ĩ
via imaclati q ãbulãt ĩ lege dñi. Cũqꝫ ex
eodẽ pſalmo ꝟba plĩma cecinisſet. nullũ
ei ſmonẽ ſctũs ille rñdit: donec cibũ ſoli
tũ ꝑcepiſſet. Poſtq̃ ꝟo de mẽſa ſurrexit:
cũ oĩ cõſtãtia ait ad eũ. Canis ĩmũde ⁊ mi
ſerãde. atqꝫ ĩfirmiſſime ⁊ mendaciſſime: ſi
noſti ꝙ btĩ ſũt cur eis moleſtus es? Nam
beati ſunt reuera omnes qui ex toto corde
diligũt deũ. Rñdẽs aũt diabolus ait. Id
circo illis ĩfeſtꝰ ſũ. vt ab oĩ ope bono ꝑpe
diti: meis facinoribꝰ ſocieť. Cui vir beatus
ita rñdit. Nõ tibi bñ ſit maledicte. vt queꝫ
piã timẽtiũ deũ ſupare vel ĩpedire ꝑuale
as: niſi forte eos q tibi ſiľes exiſtẽtes adeo
ꝓpria volũtate diſcedũt: Illos vicis ac fal
lis: qm̃ deꝰ nõ ẽ ĩ eis. Ab his aũt q diligũt
deũ taq̃ fumꝰ a vẽto. ita facile euaneſcis
ac deficis. Vna ſiqdẽ eoꝝ oratio ſic te ꝑſe
qtur ac ꝯturbat: queadmodũ puluis a vẽ
to ĩfectatꝰ diſꝑgiť. Viuit aũt deꝰ meꝰ q eſt
bñdictꝰ ĩ ſecula: cuiqꝫ ẽ gloria mea qꝛ nõ te
ꝑtimeſcã. etiã ſi oĩ tpe ibi ꝯſtiteris. Sic aũt
ꝓ nihilo te ſpnã. veluti ſi vnꝰ catulus ꝯtri
tꝰ ab aliq̊ ꝯtẽnať. hec eo dicẽte: cõfeſtĩ ille
vt ſolebat euanuit. Rurſus pꝰ dies quĩqꝫ
cũ pſalmodiã ſuã noctis tpe cõſumaſſet: ali
ud fãtaſie argumẽtũ ab initio cõfingiť. Ec
ce eni q̃ſi turba plurima cerniť aduenisſe ⁊
veluti trahẽtes ĩuicẽ: cũ clamoribꝰ ſe mu
tuo cohortãť. vt hõ dei ĩ foueã ꝓijceretur
Quos circũſpiciẽs vir beatꝰ. circũdederũt
me ĩqt ſicut apes. ⁊ exarſerũt ſicut ignis ĩ
ſpinis: ⁊ ĩ noĩe dñi vĩdicabor ĩ eis. Tũc ſa
thanas exclamãs ait. heu heu me. qd tibi ꝺ
cetero faciã neſcio? Ecce eni me ĩ oĩbꝰ vi
ctũ ac ſupatũ intelligo: ⁊ vniuerſas vires
meas eẽ ꝺſpectas. ⁊ me vndiqꝫ cõculcatũ
Verũtñ nec ſic qdẽ a te aliqñ diſcedã: dõec
ſupans hũilẽ mihiqꝫ ſubiectũ faciã. Vir au
tẽ dĩ ait ad eũ. Anathema tibi ⁊ oĩ virtuti
tue polluiſſime demõ. gloria aũt ⁊ honor
dño ſoli ſctõ ac ſapiẽti dõ: q nobis dilecto
ribꝰ ſuis te tradidit cõculcãdũ. ⁊ idcirco ꝟ
ſurias tuas ſubſãnamꝰ atque cõtẽnimus:
Agnoſce itaqꝫ ĩfirmiſſie atqꝫ ĩfeliciſſime.
qꝛ nos neqꝫ te neqꝫ tuas ꝑtimeſcimꝰ fãtaſi
as. Per mlťũ aũt tpꝰ: diuerſis argumẽtis
ac machinis. ꝯ virꝝ fortiſſimũ dimicãs: non
ceſſit cogitatiõibꝰ eiꝰ ſolidiſſimis. ſaltẽ pa
uorẽ certaminis ĩcutere: cui magis ꝓeliãdo
alacritatẽ caritatẽ ĩ deũ maxie ſuſtẽtabat
Diligẽs nanqꝫ deũ ex toto aĩo. ⁊ cõuerſati
onẽ ſuã ſm volũtatẽ eiꝰ ĩſtituẽs. affluenť
grãꝫ diuinã ꝓmeruit: ⁊ ꝓpterea ñ valebat
diabolus ledere eũ. Perſeuerãť nãqꝫ pul
ſauerat vt ei theſauri diuĩe grẽ pãderẽtur
Cũqꝫ patefactꝰ fuiſſet ĩgreſſus. tres ſibi in
de ꝑcioſiſſimos lapides ſũpſit: fidẽ. ſpem. ⁊
caritatẽ. qbꝰ ĩ eo ꝑfecte ac firmiť virtutes
reliq̃ ornabãť. Texẽs itaqꝫ ꝑcioſiſſimã co
ronã bonis opibꝰ. regi regũ dño. a q̊ mu
nꝰ accepat: offerebat. Quis eni ſic ex toto
corde deuꝫ ⁊ ꝓximũ tanq̃ ſeipm̃ dilexit?
Aut qs ita laborãtibꝰ cõpatiebať ⁊ miſeri
cors exiſtebat. Quẽ aliqñ mõachũ audiẽs
bñ cõuerſari. ñ ꝓ eo depcatꝰ ẽ dñm. vt li
ber ab oĩbꝰ diaboli laq̃is fuareť. ⁊ curſuꝫ
vite ſue ĩculpabiľr ꝯſumaret. Aut quẽ pec
catorẽ vľ ĩpiũ audiẽs. ꝓ eo vt ſaluareť cũ
lachrymis diebꝰ ac noctibꝰ dñm nõ poſtu
labat. Labia ſua nõ ſoluebat facile ĩ riſuꝫ.
corpuſculũ eiꝰ aut facies vel etiã pedes: a
die ꝯuerſiõis ſue nũqꝫ diluti ſũt. Sic nãqꝫ
ſe exhibebat tãq̃ q̊tidie moriturꝰ. O vere
fres gľioſũ miraclꝫ. ĩ tãta abſtinẽtia. iugi
buſqꝫ vigilijs fletibus mixtis. cãmenijs qꝫ
⁊ ꝯtritiõe corpis nũq̃ aĩo laſſatus ẽ: nũq̃ ĩ
firmatꝰ ſegnitia obtorpuit. nũq̃ tedio fati
gatꝰ ẽ: ſꝫ veluti eſuriẽs qſq̃ aut ſitiẽs. ſic il
le auiditate quadã ſuſtinens oĩa: nũq̃ ſui ꝓ

poſiti potuit dulcedine ſatiari. Erat aſpe
ctꝰ eiꝰ quaſi flos qdã imarceſſibilis. atqꝫ ĩ
facie eiꝰ puritas aĩ noſcebať: vtpote: q di
uina gratia ĩ oĩbꝰ frueret: ⁊ iocũditate ſpi
ritalis leticie regebať. In hora nãqꝫ dor
mitõis ſue ita ſplẽdidiſſimꝰ vultu appare
bat: quaſi q nequaq̃ vite ſue tẽpꝰ ĩ abſti
nẽtia ꝑegiſſet. Sꝫ ⁊ aliď ĩ eo ꝑ diſpẽſatõeꝫ
miraculũ geſtũ eſt. In oĩbꝰ ſiqdẽ quĩqua
gĩta annis abſtinẽtie ſue veſtẽ cilicinã qua
ĩdutꝰ fuerat nõ mutauit. Volo aũt dile
ctiſſimi vnanimitatẽ veſtrã: etiã aliud ne
gociũ qď ĩ ſenectute ſua vir btũs geſſit in
ſtruere. Eſt eniꝫ ſapiẽtibꝰ ac ſpiritalibꝰ ple
nũ edificatõis: necnõ humilitatis atqꝫ ꝯpũ
ctõis exẽplũ. Res ꝟo geſta huiuſcemodi
eſt: Habuit vir btũs Abraã carnis ꝓpin
qtate germanũ. quo defuncto: vnica filia
eiꝰ annoꝝ ſeptẽ reliquiť. Quã cũ parẽtibꝰ
orbatam noti amicique patris eius vidiſ
ſent auunculo eius ſine mora producunt.
Cũque eaꝫ ſenior cerneret: in cella ſua ex
teriori iubet ĩcludi. Erat aũt ĩ medio vtri
uſqꝫ cellule feneſtra ꝑmodica ꝑ quã doce
bat eã pſalteriũ: aliaſqꝫ ſcripturas: ⁊ cũ eo
in laudibus dñi vigilabat: ⁊ pſalmos nihi
lominꝰ ꝯcinebat: ĩ oĩ atqꝫ abſtinẽtia emu
lari ſuũ auũculũ nitebať. Alacriter quoqꝫ
ĩ arepto ĩſtituto ꝓficiẽs: vniuerſas ꝟtutes
anim feſtinabat ĩplere. Vir nãqꝫ ſciſſimꝰ
ĩceſſanter ꝓ ea cũ lachrymis dñꝫ depcaba
tur: ne mẽs eiꝰ cura terrenoꝝ actuũ ĩplica
reť: eo ꝙ eiꝰ pater moriẽs: ĩfinitas pecuni
as ei religſſet: quas cõfeſtĩ famulus xp̄i di
ſtribui iuſſit egenis atqꝫ orphanis. Hec q̊ꝫ
auũculũ ſuũ ꝑcabať q̊tidie vt ꝓ ſe dñm
oraret: q̊tenꝰ a cogitatiõibꝰ peſſimis ⁊ di
uerſoꝝ laqueoꝝ diaboli eripeť ĩſidijs. Cõ
ſtãter igiť ĩſtituti ſui regulã obtinebat. Ex
ultabat aũt auũculus eiꝰ. ꝙ ſic eã ꝓ̃ptaꝫ
ſine vlla heſitatiõe ĩ cũctis ꝟtutibꝰ cerne
ret ꝓmoueri: ĩ lachrymis ſcilꝫ. ĩ hũilitate at
qꝫ modeſtia ĩ qete: ⁊ qď his ſublimiꝰ ẽ. er
ga deũ eximia caritate. Viginti ſiqdẽ ãnis
cũ eo ĩ abſtinẽtia ꝯgẽs: velut agna pudicĩſ
ſima. atqꝫ ĩcõtaminata colũba ꝯuixit. Quo
tpe ãnoꝝ expleto. ſeuiebat aduerſus eã di
abolus. ⁊ ĩſidias ſolitas ꝑtẽdebat. quõ eaꝫ
poſſet ſuis caſſibꝰ irretire: vt ſal: ẽ ſic mole
ſtiã ſollicitudinẽqꝫ btõ viro poſſet ĩcutere:
⁊ quãtulũcũqꝫ mẽtẽ ipſius a dño ſepare.
Erat itaqꝫ qdã ꝓfeſſiõe tm̃ mõ mõachꝰ q
ſub obtẽtu edificatiõis ad eũ ſepiꝰ ꝑgere ſi
mulabat. Sꝫ ⁊ illã beatã ꝑ feneſtrã nihilo
minꝰ cõtẽplãdo. luxurie ſtimľis agitatꝰ. cũ
ea colloq cupiebat. amor nãqꝫ libidis cor
eiꝰ q̃ſi ignis ſuccẽderat. Inſidiabať itaque
mľto tpis ſpatõ ita vt vniꝰ ãni circulus vol
uereť: donec cogitationẽ eius ꝟboꝝ ſuoꝝ
molitie eneruaret. Deniqꝫ apiẽs celle ſue
feneſtrã. egrediť ad eũ: q eã ꝓtinus ſcelere
ĩniqtatis atqꝫ libidis cõtamiauit. ac ꝑdidit
Poſtq̃ ꝟo tãti pctĩ facinꝰ ꝑpetrauit expa
uit cor eiꝰ: cõſcidẽſqꝫ eiꝰ ciliciũ q̊ erat ĩdu
ta: faciẽ ſuã mãibus verberabat. cupiẽs ni
mio merore ſe morti tradere. atqꝫ ãxieta
tis oppreſſa põdere. dũ ꝯliberatiõis por
tũ cerneret. ĩ diuerſis cogitatõnũ eſtibus
fluctuabat: plãgebatqꝫ ſe nõ eẽ qď fuerat
⁊ cũ eiulatu ſepiꝰ ꝓferẽs. Ego ĩqt iaꝫ me
ex hoc mortuã ſẽtio: ꝑdidi dies meos ĩ la
bore abſtinẽtie mee. orõnũ lachryme vigi
liaꝝqꝫ opa ad nihilũ ſũt ꝯducta: deũ me
um exacerbaui. meipãꝫ ĩteremi. Heu me
miſerã: omĩ lachrymaꝝ fõte plãgẽdã. Sã
ctũ auũculũ meũ amariſſio merore deꝑſ
ſi. opprobriũ aĩe mee opuit me: illuſio dia
boli facta ſũ. Quid mihi ĩfelici iaꝫ vltra
viuere? Heu me qd egi? Heu me qd factũ
ẽ mihi? Heu me quid mali ꝑpeſſa ſũ. heu
me. vñ ⁊ q̃liter corrui. Quomõ obſcurata
ẽ mẽs mea. Nõ intellexi quomõ lapſa ſũ
nõ cognoui quomõ cõtaminata ſũ. neſcio
quõ cor meũ nubes tenebroſa contexit.
Quõ potui ignorare qd gererẽ. Vbi ab
ſcõdar. vel quo ꝑgã. aut ĩ quã foueã me
metipſã ꝑcipitẽ. Vbi ẽ magiſteriũ ſctiſſi
mi auũculi mei. Vbi monita college eius
effrem: q me docebãt ĩ mea ꝟginitate gra
tulãtes. vt ĩpollutã aĩam ĩmortali ſponſo
ſeruarẽ. Spõſus etenim tuꝰ dicebat ſcũs
⁊ zelãs ẽ. Heu me qd agã. Nõ audeo iã ce
lũ aſpicere cũ apud deũ ⁊ hoĩes me mor
tuã eẽ cognoſcã. Iã eni ad feneſtrã illã ꝓpi
quare ñ audebo. Quõ ego peccatrix ⁊ ple
na immũditie ſordibus. rurſum cũ ſacro

auūculo meo loq̄ tēptabo? Qȝ et ſi auſa
fuero. nonne ignis ex feneſtra exiliet qui
me poſſit exurere? Mortuā itaq̄ȝ ſe lōgo
vlulatu ꝓſtās. nec vltra ſibi ſpeȝ ſalutis
eē relictā. dſperatiōis imerſa caligie ꝓti/
nꝰ prexit ī aliā ciuitatē. atq̄ȝ ī ſtabulo ſe q̄/
dā mutato priſtino habitu collocauit. Ue
ruȝ. cū hec ruina ꝑſate ſcie ꝯtigiſſet: huiuſ
modi viſio beato viro oñdit̄ ꝑ ſoporē. Ui/
dit nāq̄ȝ draconē terribilē atq̄ȝ imanē. aſ/
pectuq̄ȝ ipo fetidiſſimū. et ī fortitudie ſibi
lātē: q̄ſi exeūtē de quodā loco. et vſq̄ȝ ad
cellulā ſuā veniētē: et reperiſſe ibi colūbā
atq̄ȝ glutiſſe eā: et rurſus ī ſuā foueā reme
aſſe. Exꝑgefactꝰ aūt ꝯtriſtatuſq̄ȝ vehemē
ter. fleuit amare: exiſtimās ſathane ꝑſecu
tionē aduerſus dei eccleſiā ꝯcitari. et ple
roſq̄ȝ a fide veritatis auerti. vel ne ſciſma
aliq̄d ī ſācta eccleſia gigneret. Prouolutꝰ
itaq̄ȝ genibꝰ: ꝑcatꝰ ē dñȝ dicēs. Tu q̄ es ꝑ
ſciꝰ vniuerſoꝝ deꝰ. amator hoiuȝ: tu noſti
q̄d ſibi velit hec viſio. Rurſuȝ pꝰ hec duos
dies. vidit eundē draconē ſimili mō ad cel
lā ſuā veniſſe. et poſuiſſe caput ſub pedibꝰ
eiꝰ fuiſſeq̄ȝ diruptū: colūbā q̄q̄ȝ illā quā d/
uorauerat viuā ī vētre eiꝰ reptā. et extē
diſſe manū ſuā viuāq̄ȝ eaȝ cepiſſe. Exꝑge
factꝰ aūt vocabat beatā illā ſemel atq̄ȝ ite
rū putās eā ī cellula eē: et dicebat. Cur te
piguit filia maria: ſic eteni fuit vocitata:
iā duobꝰ diebꝰ os tuū ī dei laudibꝰ aꝑire
Sȝ cū reſpōſuȝ ei nullū daret et ꝙ eā ꝑ bi
duū pſallētē ſolito more non audiret: ani
maduertit viſionē ſuā ad illā certiſſie ꝑti/
nere. Tūc igemuit ac fleuit amare: ⁊ ꝓ
fūdēs lacbrymas ait. heu me. q̄ꝛ agnā me
aȝ lupus crudeliſſimꝰ rapuit: ⁊ filia mea
captiua effecta ē. Exaltās q̄ȝ vocē ſuā cū
lacbrimis dixit. Saluator mūdi xp̄e. con
uerte ad me agnā meā mariā. atq̄ȝ in oui/
le tuū eā reſtitue: vt nō ſenectꝰ mea cū me
rore de hoc mūdo recedat. Ne deſpicias
dprecationē meā dñe: ſȝ mitte veloci̅ gra
tiā tuā. vt eijcias eā de ore draconis icolu
mē. Itaq̄ȝ duo dies q̄ ei ꝑ viſionē reuela/
ti ſūt. duoꝝ ānoꝝ curriculis finiūtur: q̄bꝰ
lubricā vitā neptis eiꝰ. q̄ſi ī vētre attroci

ſimi draconis exegit: ſȝ ſāctꝰ Abrahā vir
dī. ꝑ omne tēpꝰ die noctuq̄ȝ nūq̄ȝ ꝓ ea do
minū deprecādo animū relaxauit. Poſt
duos vero ānos. cū vbi eſſet ⁊ quēadmo
dū ſe gereret: cōperiſſet. rogabat quēdaȝ
ſibi notiſſimū. vt vſq̄ȝ ad eā ꝑgeret: ⁊ cun
cta cognoſceret diligent̄. Pergēs itaq̄ȝ il
le quē miſerat. ⁊ omnia ſub veritate. ⁊ q̄
ipſa q̄ȝ vidiſſet renūciās: rogatꝰ a ſācto vi
ro. habitū ei detulit militarē. ⁊ equū ꝓcul
dubio ad ſedendū. Oſtio itaq̄ȝ patefacto
egredit̄: ſtatiq̄ȝ habitu militari iduit̄. cala/
māchū. i. pilleū quoq̄ȝ lōgū capiti ſuo vt
facies eiꝰ velaret̄ ipoſuit: ſȝ ⁊ ſolidū vnū
ſecū portās. aſcēdenſq̄ȝ equū cōcitꝰ ꝓpe/
rabat. Tāq̄ȝ q̄ſpiā patriā cuiuſlibet vel ci
uitatē cupiēs explorare: habitū loci illius:
ne facile agnoſcat̄: aſſumit: ſic beatus iſte
Abraam inimici habitu: vt eū in fugā ver
teret: vtebat̄. Uenite igit̄ admiramini di
lectiſſimi frēs hūc ſ̄ȝ Abraā. Primꝰ itaq̄ȝ
Abraā egreſſus ad ꝓliū regū: percutiēſq̄ȝ
eos Loth nepotē ſuū reduxit. Hic vo ſecū
dus Abraā: ꝯ diabolū ꝓfectꝰ eſt ad bellū:
vt eo dūicto neptē ſuaȝ cū maiori triūpho
reuocaret. Itaq̄ȝ cū ꝑueniſſet ad locū: diu
tit iſtabulū: ac ſollicitis oclis huc atq̄ȝ illuc
circūſpiciēs: vt eā videret ꝑquirebat. Deiñ
cū mlta hora ꝑterſiſſet ⁊ vidēdi eā minime
tribueret̄ occaſio: ſubridēs ait ad ſtabula/
riū. Amice audiui ꝙ habeas puellā opti/
mā: quā ſi iuberes libētiſſime peruidereȝ.
Qui cū etatis eiꝰ ītueret̄ caniciē: ſenectu
te iā feſſā. ad opꝰ luxurie dſpauit: deide ꝟ
ei riſuȝ dedit. Eſt igt vt tibi copertū ē etiā
ſupra modū ſpecioſa: erat ſiq̄dē maria hec
pene ſupraq̄ȝ natura exigit forme pulchri/
tudie dcora. cūq̄ȝ ſenior nomē eiꝰ regreret
Mariā vocari ille ridit. Tūc hylari vultu
q̄ſo iquit vt mihi p̄ntiā eiꝰ exhibeas: vt poſ/
ſiȝ cū ea hodie epulari multū nāq̄ȝ ex audi
tu cōperi laudari puellā. Que cū vocata
adeſſet: atq̄ȝ ī habitu meretricū ſcūs eam
auūculus eiꝰ ꝑuidiſſet: pene totū corpꝰ eiꝰ
ꝑ dolore ſolutū ē: amaritudinemq̄ȝ aī leto
vultu celauit: ⁊ lacbrymas erūpētes virili
ſexu retinuit: ne forte ſi eū ſeie cognouiſſet

fuge preſidiū flagitaret. Reſidētibꝰ itaq̄ȝ
eis atq̄ȝ bibētibus: cepit cū ea vir mirabi
lis ludere. Que ꝯſurgēs cōplexa ceruicē
eius oſculis demulcebat. Cūq̄ȝ oſcularet̄
eū: odorata eiꝰ corpuſculū ſuauiſſimo odo
re abſtinētie fragrare: ⁊ recordata ē dieꝝ
q̄bus cū ſūma abſtinētia vixerat. ⁊ quaſi
quodā telo ꝑcuſſa. vehemēter igemuit: la
chrimaſq̄ȝ ꝓfudit: ⁊ tāq̄ȝ viȝ cordis nō ſuf
ferēs. ī hec ꝟba ꝓrupit. Ueh veh mihi mi
ſere ſoli. Tūc ſtabularꝰ ſtupefactꝰ ait. q̄d
ē dña Maria: ꝙ ſubito ī tam grauiſſima
ſuſpiria ꝓrupiſti? Hodie duobꝰ ānis hic ꝑ
manes: ⁊ nunq̄ȝ ex te gemitꝰ vel triſtior
ſ̄mo auditꝰ ē: nūc ꝟo q̄d tibi contigerit ne
ſcio. Que reſpōdit ad eū. Beata eſſem. ſi
āte triēniū fuiſſem defūcta. Ad hec. b. ſe/
nior ne agnoſceret̄: veluti cū q̄dā ſerenita
te ait ad eā. Modo cū leticie nos interſu/
mꝰ: tu peccata tua ꝯmemorare veiſti? O
admirāda clemētie tue diſpēſatio: deꝰ al/
tiſſime. Putaſne puella nō dixit in corde
ſuo. Quō aſpectꝰ viri hꝰ auūculi mei aſpe
ctū ſimulat? Sȝ ſolus tu amator hominū
a q̄ ē oīs bona ſapiētia. ita diſpēſaſti ne eū
poſſet agnoſcere. ⁊ fortaſſe ꝯfuſiōe turba/
ta effugeret. Hoc aūt nō ob aliud ē credē
dū. niſi q̄a lacbryme famuli tui auunculi
eiꝰ huiuſcemodi apud te obtiuere locū: vt
ex īpoſſibilibus poſſibilia facere dignare
ris. Proferēs itaq̄ȝ ſāctꝰ vir ſolidū quē at
tulerat ſtabulario dedit: dixitq̄ȝ ei. Fac
nobis q̄ſo amice optimā cenā. vt cum hac
puella epulari poſſimꝰ: lōgi nāq̄ȝ itineris
ex īteruallo amore eiꝰ adueni. O ꝟa ſapiē
tia. ſ̄m deū: o vere ītellectꝰ ſpiritalis. o ue
ra ꝑdicāda ſalutis diſcretio. q̄nquaginta
ānis abſtinētie ſue nequaq̄ȝ panē guſtaue
rat: nūc carnes ſine heſitatiōe vt ſaluaret
aīam ꝑditā māducauit. Sāctoꝝ āgeloruȝ
choros ſuꝑ diſcretiōe beati huiꝰ miratos
eē nō dubito: quō idubitāter ꝓ ſalute cū/
cta ꝑfecerit. Uenite igit̄ fratres ⁊ admi/
ramini. ſuꝑ hac p̄tia ſāctiſſimi viri. ⁊ diſci
te abſtinētie ꝟtutē diſcernere. vt ex ore
draconis abſorptā aīam ſic liberare poſſi
tis. Igit̄ poſtq̄ȝ epulati ſūt: ꝓuocabat euȝ

puella vt ī cubiculū itroirēt. At ille: eamꝰ
inq̄t. Cūq̄ȝ itroiſſēt. cernit lectū ī ſublime
ſtratū ī q̄ ſtati reſedit alacriter. Quō te ap
pellē ꝑfectiſſime athleta xp̄i: vehemēter
ignoro. Cōtinētē te aſſerā. an icōtinētē?
Sapiētē an iſipiētē. diſcretorē ac īdiſcre/
torē? Quiquagīta ānos ꝯuerſatiōis tue:
ſuꝑ humi ſpaciū cubitaueras: ⁊ quō ſuꝑ
huiuſcemōi lectū ꝯſtanter aſcēdis? Sed
hec vniuerſa feciſti ⁊ māſionū iter lōgiſſi/
mū arripiēdo. ⁊ carnes comedēdo. ⁊ vinū
bibēdo ⁊ ī ſtabulū diuertēdo: vt ſaluares
aīaȝ ꝑditā. ad laudē ⁊ gl̄iā xp̄i. Nos auteȝ
ſi ſaltē ꝟbū vtilitatis loq̄ cū ꝓximo volu
mꝰ: cūcta iportune diſcernimꝰ. Sedente
eo itaq̄ȝ ſuꝑ lectū: ait puella. veni dñe vt
calciamenta de pedibꝰ tuis auferā. At ille
ait ad eā. Obſera inq̄t hoſtiū diligenter.
volebat ꝟo puella ꝑmo diſcalciare eū: ſȝ
cū ille ñ pateret̄. obſeratis oſtiis veit ad
eū. cui ſenior. Dña igit̄ maria: appropiqua
mihi. cūq̄ȝ appropiq̄ſſȝ tenuit firmit̄ manū
eiꝰ: q̄ſi q̄ putaret̄ oſclari eā. Aufert q̄ȝ cala
māchū. i. pileū a capite ſuo: ⁊ erūpēs vocē ī
fletū ait ad eā. Filia mea Maria. nō me
agnoſcis? Nōne ego ſū q̄ te nutriui? q̄d ti
bi factū ē o filia mea? Quis te interfecit?
Ubi ē ille hitꝰ āgelicꝰ quē hēbat filia mea?
Ubi ē ꝯtinētia. vbi fletꝰ. vigilie. vbi cōti/
nētie? A celſitudie celi ī hāc foueā quō d
uoluta es filia mea? cur q̄ñ peccaſti. ñ mi
bi īdicaſti: ñ mihi ilico rettuliſti? et ego cer
te ꝓ te p̄niam agerē cū dilectiſſimo meo
Effrē. q̄re ſic feciſti? Aut q̄re me dſuiſti. ⁊
ī hāc moleſtiā ītolerabilē dduxiſti? Quis
eni ſine peccato ē. niſi ſolus deꝰ? cūq̄ȝ hec
aliaq̄ȝ mlta dixiſſet. tāq̄ȝ lapis imobilis ī
manibꝰ eiꝰ remāſit: timore parit̄ ⁊ ꝯfuſio
ne ſuppleta. Ruſus autē beatiſſimꝰ vir/
cū lacbrymis adiecit dicēs. Nō loq̄ris mi
hi o filia mea maria? nō loq̄ris mihi ps vi
ſcerū meoꝝ? Suꝑ me ſit ꝟ peccatū. ego ī
die iudicii ꝓ te reddā rōem dño: ego ꝓ pec
cato ꝟ ſatiſſaciā deo vſq̄ȝ ad mediū itaq̄ȝ
noctis: huiuſcemōi ꝟbis ꝯſolabat̄ eā. cūq̄ȝ
parūꝑ fiduciā ꝑcepiſſȝ. taliter flens ad
eū locuta ē. Nō valeo te igens ꝓpter con

fuſionẽ vult⁹ mei attẽdere. Et quõ poſſũ
orõnẽ deo ꝓfũdere. qñ ſic imũdiria ſceni
bui⁹ polluta ſũ: ꝛ ſact⁹ vir ad eã. ſuꝑ me in
gt ſit iiqtas tua o filia mea. ex manib⁹ me
is peccatũ hoc de⁹ regeat: ſolũmõ audi
me ꝛ veni eam⁹ i locũ nr̃m. Ecce eni cariſ
ſimus Effrẽ ꝓ te nimiũ dolet: cuiqȝ cã ſe/
dule dñm depcaſ. noli diffidere filia đ cle
mẽtia dñi: licet tua ſint peccata velut mõ
tes: ſȝ illi⁹ miſicordia oẽm ſupeminet crea
turã. Sicut legim⁹. acceſſit mlier imũda
ad mũdũ. ꝛ ñ eũ ignauit: ſȝ ab eo poti⁹ ipa
mũdata ẽ. lacbrymis pedes dñi lauit. ca/
pillꝭ exterſit. Si põt ſci illa pelag⁹ iflãma
re. pñt ꝛ peccata tua ei⁹ mũditiã ignare.
nõ ẽ nouũ cadere i luctamie: ſȝ malũ ẽ ia/
cere điectũ: Reuoca vñ extuleras pedeȝ
fortiter te cadẽte riſit inimic⁹: ſȝ fortiorẽ
te ſẽtiat reſurgẽtẽ. Miſere q̃ſo ſenectuti
mee. doleat tibi ꝓ caniciei mee labore ob
ſecro: ꝛ exurgẽs veni ad cellulã mecũ. no
li timere. lubricũ eni ẽ gen⁹ mortaliũ: ſȝ ſi/
cut. citi⁹ cadit. ſic iteꝝ veloci⁹ ꝑ đi adiuto
riũ ſurgit: q peccãtes ñ vult mori: ſȝ viue
re. Illa vͦo ait ad eũ. Si ſcis qꝛ pñiam age
re poſſũ. ꝛ ſatiſfactiõeȝ meã ſuſcipiat de⁹
ecce vt iubes: veniã. p̃cede ꝛ ego ſequar
ſãctitatẽ tuã. ꝛ exoſculor veſtigia tua: qꝛ
ſic ſuꝑ me doluiſti, vt ex voragie imũditie
bui⁹ educeres me. Et ponẽs caput ſuũ ad
pedes ei⁹: tota nocte flebat dicẽs. Quid
tibi dñe de⁹ me⁹ ꝓ oĩb⁹ his retribuã: Di
luclo aũt facto: ait ad eã. b Abrahã. Sur
ge filia. ꝛ eam⁹ hinc ad cellulã nr̃aȝ. Que
rñdẽs dixit ad eũ. Habeo hic modicũ auri
ꝛ aliqd veſtimẽtoꝝ. qd de his iubes fieri:
Rñdẽs aũt. b. Abrahã dixit. reliq̃ hic oĩa
hec: q ex pte maligni q̃ſita ſũt. Et ſurgẽtes
exiret ſtatiq̧ ponẽs eã ſuꝑ equũ trahebat
ꝑgẽs queãdmõȝ paſtoꝛ cũ iuenit ouẽ ꝑdi
tã. cũ gaudio ſuꝑ humeros ſuos tollit. ita
b. Abrahã gaudẽs i corde ſuo. iter cũ nep
te faciebat. Cũq̧ veiſſet ad ꝓpriũ locũ il
lã qdẽ vbi ipa fuerat i cella r̃cluſit: ipe vͦo
i cella exteriori pmãſit: Hec ita q̧ iduta
cilicio. i hũilitate cordis atqȝ oculoꝝ fleti
bus ꝑdurabat. vigiliis [illegible] atqȝ artiſſimis
abſtinẽtie laborib⁹ ſemetipſã ɔficiẽs: ꝛ cũ
modeſtia ꝛ q̃ete ad dñm ideſinẽter ꝓcla/
mãs. facin⁹ ꝓpriũ ſpe firmiſſia venie plã/
gebat: tã ſapiẽter iugiter obſecratiõib⁹ va
cãs. vt nullus q̧uis ſine viſcerib⁹ ñ ɔpun
geret: cũ voces fletus ei⁹ audiret. Quis
enim ſic imiſericors ẽ iuẽtus: q lamẽtãtẽ
eã agnoſcẽs: ipſe q̃ȝ ñ fleret: Aut qs đ ei⁹
vera cordis cõpũctiõe nõ egit gratias đo
nr̃o: Penitẽtia ſi qdẽ ei⁹. ſi noſtris ſuppli/
catõib⁹ ɔparet: oẽm menſurã doloris exce
dit. Sic eni ipenſi⁹ dominũ p̃cabaſ. vt ſibi
ignoſcereſ qđ geſſerat. vt etiã ſignũ. ſi ſuſ/
cepta fuiſſȝ ei⁹ penitẽtia: diuinit⁹ poſtula/
ret. Clemẽtiſſim⁹ itaqȝ de⁹: q neminẽ vult
ꝑire: ſȝ oẽs ad pñiam reuerti. ita ɔdignã ſa/
tiſfactõnẽ ei⁹ recepit: vt orõnib⁹ eius poſt
triẽnij plenitudinẽ. ſanitas plꝛimis redde
reſ. Impẽſi⁹ nãqȝ ad eã turba ppli ɔflue/
bat: q̃ ꝓ illoꝝ ſalute dñm efficaciter p̃ca/
baſ. b. aũt Abrahã poſtea decẽ ãnis i hac
vita ꝑdurauit. ꝛ cernẽs optimã pñiam. cõ
uerſiõemqȝ ei⁹ neptis deũ glꝛificauit. ſuꝑ
oĩb⁹: ac ſeptuageſimo vite ſue ãno q̃euit i
pace. Beata aũt Maria q̃nq̃gita ſue cõ/
uerſiõis ãnos: cũ magna đuotiõe ac hũili/
tate cordis. ꝛ caritate erga deũ ꝛ ꝓximũ.
ſincera iſtitutiõe ſpiritalꝛ cõpleuit: ꝛ ita
migꝛauit ad dñȝ. Finit uita ſci abrahe heꝛite
Incipit ꝓlog⁹ i vitã ſci pachomij abbatis

Domine venerãde ꝛ i xp̃o q̧ magnificentiſſie
Dyoniſius exigu⁹. pio uenerationiſ
vr̃e ꝓpoſito. q̃ potui facultate rñdi. ſ. pa/
chomij vitã. ſic̃ i greco ẽ repta: fide tnſla/
toris euoluẽs i q̃ re cũ diu memorãtẽ vr̃a
cõpuliſſȝ auctoritas. itegrũ ñ erat: vt qui
q̃rẽs iã ſpõſiõis extiterã ꝓmiſſa ñ đferre:
pſerti vobis q votũ potiuſq̧ vires attẽde
re ɔſueuiſtis. plꝛa nãqȝ ꝓ xp̃i grã rlegãda
atqȝ imitãda ꝑagẽtes iſtituta ɔgnoſcere.
q̃ten⁹ eoꝝ ſtudiis facta ꝓpria cõponẽtes
futuris ſeclis documẽtũ diuini muneris
ſinglꝛare pſtetis. Fatemini q̧ppe maximã
vos opã dare vtutib⁹. q̃s diligitis i ɔuer/
ſatiõe ſcõꝝ: qb⁹ etiã illuſtriũ opm q̃litate
coherctis: qꝛ vtutẽ nullus amat niſi q ſe
q̃ꝛ. ꝛ ſilitudo moꝝ magnũ ꝓfert ɔiũctiõis
i diciũ. ſicut ecõtrario vita diſpar grãdis

ꝛ i ipa ſãguis affitate diſcordia. ſicut freq̃n
ter iter ꝓpinq̃s feralia ſuccedũt odia: ſic
iurgia naſcũt ifẽſa: ſic vſqȝ ad ſãginẽ ſeuit
iexplebilis ꝛ ceca militia. dũ bonis inidẽt
mali: liberalib⁹ cupidi: q̃etis turbulẽti: ſtu
dioſis iertes: pacificis iplacabiles trãquil/
lis imites: modeſtis temerarij: ſapiẽtibus
ſtulti: ſimplicib⁹ callidi: mitiſſimis q̃ȝ furio/
ſi. Sȝ melj⁹ hoꝝ mores aplꝛica tuba redar/
guit. Nã cũ nouiſſimoꝝ ꝑicula tẽpoꝝ gen
tiũ doctoꝛ exprimeret itulit dicẽs. Erũt. n.
hoĩes ſeipos amãtes: cupidi elati ſuperbi:
blaſphemi: parẽtib⁹ nõ obediẽtes: igrati:
ſceleſti: ſine affectõe: ſine pace: criminato/
res: icõtinẽtes: imites: ſine benignitate: ꝓ
ditores: ꝓterui: tumidi: voluptatũ amato/
res magiſq̧ dei. Hic btiſſimis Paulus q̃
ſupius defeurũt: ꝓtulit: ꝛ mira breuitate
collegit. oñdẽs eos ideo tales foꝛe: qꝛ vo/
luptatũ amatoꝛes exiſterẽt: ꝛ qꝛ vitioſiſſi
mis ſe cupiditatib⁹ ſubiugarẽt. Hinc eniȝ
mala cũcta ꝑueniũt: dũ đs cõtẽpniſ: volu
ptates amãtur. Per has diabolus allicit
vt decipiat: đlectat vt fallat: blãdiſ vt ꝑi/
mat: ꝛ ne futura p̃ſentib⁹: celeſtia terrenis
eťna breuib⁹ ãt ponãſ: iſiſtit. Voluptatũ i/
gt amatoꝛes magiſq̧ dei: hñtes ſpeciẽ q̃dẽ
pietatis: vtutẽ aũt ei⁹ abnegãtes: h̃ ẽ tãtũ
noie videtur [redacted]xpiani nõ op[redacted] etiam
velut iterioꝛes [redacted] exteriorib⁹ ſe/
uiũt: ꝛ i ecclꝛia ɔſtituti pia ecclꝛie mẽbꝛa di
ſcerpũt. Quos aplꝛs nos ꝓtin⁹ vitare p̃ce
pit vt ab eoꝝ ſocietate: nõ tã locoꝝ q̧ moꝝ
diſſimilitudie diuidamur. Nec videaſ cui/
q̧ mirꝝ q̧ hui⁹modi peſtes iuſtis hoĩb⁹ ad/
uerſenſ: qñ pleni dolis: pleni fallatijs: ſibi
quoqȝ nõ parcãt: ꝛ ſecũ ipi plerũqȝ diſſen
tiãt. Tales expertus vir btũs atqȝ glorio/
ſus genitoꝛ dñs meus nõ ſolũ patienter ac
foꝛtiter: ſed etiã felicẽ finẽ ꝓ veritate que
xp̃s eſt: cõſtãter atq̧ ſublimiter ſuſcepit:
atq̧ totius mũdi aduerſa ſuperauit. Cuius
perfectã vite regulã: ſanctoꝝ meritis pꝛo/
ꝑemodũ cõſumatẽ: nimis ex aperto pefe/
ctoꝝ viroꝝ dicto: atq̧ facũda oratione ꝑ/
ſcribi: vt tãta claritudo veſtri generis: tã/
tũq̧ decus ex aliqua naſcaſ parte: ꝛ vtus
ammirãda viris vix antiq̃s effabilis: q̃ fa/
uente xp̃o a nobis hereditario iure ꝑficiſ:
lectõis officio poſteris itimeſ. Finit ꝓlog⁹
Incipit vita ſancti Pachomij abbatis:

Dominus nr̃ ih̃s xp̃s ſapie fõs ꝛ ſcie veꝝ lumẽ vbũ
qȝ đi pr̃is: ꝑ qđ fcã ſũt oĩa humanã
fragilitatẽ ad pctã ꝓnã atqȝ p̃cipitẽ. rele/
uare volẽs plura circa nos remedia ſue pie
tatis oñdit. Abrahã nãq̧ pr̃ nr̃: cũ diuinis
iuſſionib⁹ obtẽperãs filiũ ſuũ offerret i ſa/
crificio placuit đo: ꝛ merito fide: moꝝ ꝛ he/
redẽ accepit ꝛ meritũ. Cui etiã ꝑ ſemetipſȝ
đs iurauit dicẽs Niſi bñdicẽs bñdixero te
mltiplicãs mltiplicabo te ſicꝛ ſtellas celi mlꝛ
titudie: ꝛ ſicꝛ harenã q̃ ẽ ad hoꝛã maris inu/
merabilis. Et iteꝝ: In ſemie tuo bñdiceñ
oẽs gẽtes t̃re: De q̃ ſemie mãifeſte nos edo
cet aplꝛs dicẽs. Nõ diꝛ ꝛ ſemib⁹ q̃i i mltis:
ſȝ q̃i i vno: ꝛ ſemi tuo q ẽ xp̃s. Oẽs etiã ſci
ꝓphe: tãte ſalutis archanũ ꝛuelãte ſcõ ſpũ
ꝓuidẽtes: ſciẽteſq̧ deũ nullo mõ poſſe mẽ
tiri: ad ſanãdoſq̧ lãguoꝛes nr̃os ꝛ celeſtem
medicũ nũciabãt eẽ vẽturꝝ: atqȝ vt celeri
pñtia ſua ꝓſpiceret hũano gñi: ɔtinua ſup/
plicatõe poſcebãt. At miſicoꝛs đs: q pia vo
ta ſẽꝑ attẽdit: nec vnq̧ đſerit eos q ſe toto
coꝛde q̃ſierit ꝓmiſſiões ſuas nouiſſimiſ die
h⁹ ipleuit mittẽs filiũ ſuũ natũ ex mlꝛiere:
fcm̃ ſb lege q ꝑ ſimilitudie moꝛtalitatiſ nr̃e
car ne pateret: eũq̧ q hẽbat moꝛtis iperiũ
ſua moꝛte đſtruẽt Deiqȝ diuinitate ſua ma
nẽs ipaſſibilis: a coꝛruptõe atqȝ đ iteritu
nos redemit: ꝛ a vinclꝛis abſoluit iſolubilib⁹
iferoꝝ: ꝑfectaqȝ diſpẽſatõe nr̃e redẽptõis
oĩb⁹ gẽtib⁹ lauacꝝ regñatõis pctõꝝ idul/
gẽtiã ɔtulit: cũctoſqȝ ad verã fidẽ ꝑ doctri
nã aplꝛicã ɔfluẽtes: iuxta illđ qđ i euãgelio
ait: eũtes docete oẽs gẽtes: baptizãteſ eoſ
i noie pr̃is: ꝛ filii ꝛ ſpũ ſci gremie ifinite pi
etatis ſue ãplex⁹ ẽ. Igiſ cũ ꝑ vniuerſã t̃rã:
euãgelii p̃conia choruſcarẽt: ꝛ plꝛes i ado
ptionẽ filioꝝ ꝑ grãȝ xp̃i ɔcurrerẽt. inimic⁹
hũani gñis vehemẽſ exarſit: mltoqȝ ſeue
rioꝛa tẽptationũ ꝑlia q̧ pri⁹ i ſuos đi exci
tauerat viſus ẽ ɔmouere ſuſpicaſ ifelix: q̧
poſſet nob iſ idulgẽtie celeſtis obſtruere
Sȝ hac ipa itẽtõe ſua đcept⁹ ẽ: ꝛ eliſus. Ad
iutoꝛio nãqȝ diuini mũeris: a fidelib⁹ ꝛ v
gilãtib⁹ vires ei⁹ ꝛ iſidie ꝓſternũt: vt ipi q
dẽ ɔſu ſio fam lꝛis ãt xp̃i ꝑẽnis glꝛia ɔpar

Nā iuxta dñi ꝓmiſſionē cū examē patiētie
ac fidei eoꝝ q̄ ſpūalia bella prudēꝛ exercēt
pagani īperatores exiſterēt: ⁊ vbiq̄ꝫ cōtra
xp̄ianos pſecutōis ꝓcelle deſeuirēt: multi
apd̓ egyptū martyres ſcī ꝑ varia ſupplicia
vſq̄ꝫ ad mortē ī xp̄i noīe pſſiterūt: ⁊ ſimꝉ cū
petro alexandrie vrbis ep̄o ꝑpetuas coro
nas ⁊ īmortalia p̄mia ſūt adepti. Creſcebat
aūt īdies fideliū mꝉtitudo: ⁊ ꝑ oīa loca mi/
rabiliter augebaꝛ: necnō ecclīe: q̄ꝫ plurime
martyꝝ memorie ꝯſtruebātur īpēſius: mo
naſteria quoq̄ꝫ frequētiſſima eoꝝ q̄ ꝯtinē
tie ſtudētes renūciauerūt ſeclo: ſolitudinis
ipſi⁹ ſecreta decorabāt. Hi nāq̄ꝫ q̄ de gēti/
bus ī xp̄ꝫ crediderūt: ꝯſiderātes martyrū
paſſiones. eorūq̄ꝫ ſinceꝝ circa xp̄ꝫ ꝯfeſſio/
nis affectū: ceperūt ⁊ ipi gr̄a dñi ſcōꝝ vitā
ꝯuerſationēq̄ꝫ ſectari: ⁊ hui⁹ īſtitutōis eē:
vt etiā his illud aptareꝛ apl̄i. Circuierūt ī
melotis: ⁊ ī pellib⁹ caprinis: egētes. āguſti/
ati: afflicti q̄b⁹ nō erat dign⁹ mūdus: ī ſoli/
tudinib⁹ errātes: ⁊ mōtib⁹ ⁊ ſpelūcis: ⁊ ī ca
uernis t̄re. Quietē deniq̄ꝫ ſolitudis appe/
tētes: gaudiū ꝓprie ſalutis ac fidei: diuino
munere ſūt ꝯſecuti: ceteriſq̄ꝫ moꝝ exēpla
ſublimioris vite: ſacratiōiſq̄ꝫ p̄buerūt. Qui
b⁹ eni t̄renis exuti negociis: adhuc morā/
tes ī corpore: angeloꝝ emulati ſūt ſcītate꙽
ꝑ quā faſtigia ſcādētes celſa virtutū: vltra
ammonitionē enituere mortaliū: ita vt ī
nullo ꝓrſus antiq̄ſſimis p̄rib⁹ īferiores exi
ſterēt: eq̄parātes etiā illoꝝ merita: q̄ ꝓ xp̄i
ih̄u dñi nr̄i noīe certauerūt vſq̄ꝫ ad effuſio
nē ſāguinis: īuiſibiliū hoſtiū molimina de/
ſtruētes: d̓ q̄b⁹ ait apl̄s. Nō ē nob colluctа
tio aduerſus carnē ⁊ ſāguinē: ſꝫ ⁊ aduerſus
pricipes ⁊ ptātes ꝯ mūdi rectores tenebra
rū haꝝ: ꝯ ſpiritalia neq̄cie ī celeſtib⁹. Quo
rū mꝉtiformes p̄cauētes īcurſus: ⁊ caput
ſerpētis antiq̄ fortiter ꝯterētes: ſēpiternis
p̄mijs ſūt potiti: d̓ q̄b⁹ ſcriptū ē. Qd̓ oclꝰs
nō vidit nec auris audiuit: nec ī cor hoīs:
aſcēdit q̄ p̄parauit d̓s diligētib⁹ ſe. Quō
ꝫ pe monachoꝝ monaſteria eſſe ceperunt.

Rat per idem tem

pus bti Antonii vita cūctis admi
rādū p̄clara ꝓpoſita: q̄ magni Helie atq̄ꝫ
Heliſei: necnō ⁊ ſcī Joānis baptiſte emu/
lator exiſtēs: ſecreta īterioris heremi ſtu/
dio ſectat⁹ ē ſingulari: vitāq̄ꝫ celeſtiū ī ter/
ris geſſit amore v̓tutis. Cui⁹ ſcūs Athana
ſius alexādrie ciuitatis antiſtes: ꝓprio ſti/
lo teſtimoniū p̄buit: dign⁹ ſane relator cō/
uerſatōis Antonii: q̄ iuxta ſupplicationem
fratꝝ: vitā ei⁹ ꝓ mꝉtoꝝ ꝯmoditate pſcribe
ret: ⁊ emulādū viris ſpiritalib⁹ exhiberet
In quo ope ſcī quoq̄ꝫ Ammon meminit: a
quo ꝑ dei gr̄aꝫ primū poſita ſūt fūdamēta
necnō ⁊ Theodoꝝ ſcm̄ admodū viꝝ: q̄ cū
ſene p̄fato fuerat: idē nobis pōtifex īdica/
uit: quē ſingulari ac pfecto ꝓpoſito: ⁊ fide
nō ficta deo ſubditū multiplicia retulit dia
boli machinamēta ſuꝑaſſe. Igiꝛ vbiq̄ꝫ di/
uina gr̄a copioſe diffuſa: illud qd̓ ī pſalmis
ſcriptū canit: d̓clarauit expletū. Viſitaſti
terrā ⁊ īebriaſti eā: mꝉtiplicaſti locupletare
eā. Nā ꝓ triſtitia ⁊ gemitu gaudiū ꝓue/
nit ⁊ leticia: ⁊ ꝓ ſollicitudine atq̄ꝫ miſeria:
felicitas atq̄ꝫ ſecuritas ſucceſſit. Hinc ita/
q̄ꝫ p̄res monachoꝝ: viri mirabiles ī vni/
uerſis ꝓpemodū regionib⁹ extiterūt: quo
rū noīa ī libro viuētium ꝓbātur aſcripta:
Pauciſſimi ſane tūc adhuc ꝑ egyptū ⁊ the
baidē monachi eſſe ferebātur. Poſt pſecu
tionē nāq̄ꝫ Diocletiani ⁊ Maximiani cru
deliū pricipū plenitudo gētiū ītrauit ſicut
diuinit⁹ p̄ordinatū ē: ⁊ fecūditas ecclīe fru
ct⁹ ampliſſimos cepit exhibere ſcīs ep̄is iu
xta doctrinā tūc aplīcā: iter fidei ſincera
quoq̄ꝫ ꝯuerſatione monſtrantibus. Qꝫ
Pachomius chriſtianitatem eſt adeptus.

Er idem tempus

Pachomi⁹ q̄dā ſꝫ ritū ac traditio
nē parētū gētilis: apd̓ Thebaidē ꝯmanēs
diuina gr̄a gubernāte xp̄ian⁹ effect⁹ eſt.
Hic ab adoleſcētia ſua: p̄cipuā frugalita/
tis diciꝛ arripuiſſe v̓tutē. Idcirco aūt ꝓ
glīa xp̄i q̄ nos d̓ tenebris vocauit ad lucē
⁊ ꝓ vtilitate eoꝝ q̄ iſta lecturi ſūt: ſtricti cō
uerſationē ei⁹ q̄ fuerit a puulo: refero: q꞉ a
tāta pfectōe ei⁹ initia quoq̄ꝫ nō diſcrepāt.
Pachomius adhuc puer idola deſtruxit.

Ic enim cum

adhuc pu
er cēt. cū
ꝑentibus ſuis ad ſimulacꝝ quod/
dā d̓monis ſuꝑ ripā Nyli fluminis colloca
tū. tanq̄ꝫ victias oblatur⁹ aduenit. Cūq̄ꝫ
ſacerdos īpuriſſim⁹ ſacrilega ſolito cele/
brare voluiſſet p̄ntia Pachomij: d̓monis
ꝓrſus euanuere p̄ſtigia. Cū diu multūq̄ꝫ
idē ſacerdos heſitās ī modū ſimulacri qd̓
colebat: māſit īmobilis: vehemēter ammi
rās. cur ſolita d̓mones rn̄ſa n̄ redderēt. tā
dēq̄ꝫ īmundo ſpū reuelāte. cognouit pueri
Pachomij cauſa: īſolita ꝓueniſſe ſilētia:
atq̄ꝫ ī hec verba ꝓrupit attonit⁹. Quid ini
mic⁹ d̓oꝝ huc venit. ꝓcul hic eū ꝓcul pel
lite. ⁊ q̄ntoci⁹ amouete. Qd̓ cū pētes ei⁹
audiſſēt. eūq̄ꝫ ſuo cōſpexiſſēt ſeꝑari ꝯſor/
tio. merore magno repleti ſūt: eo p̄cipue
q̄ inimic⁹ d̓oꝝ tali fuiſſet ꝯteſtatōe d̓cla/
rat⁹. Ambigebāt ḡ ꝑentes ei⁹ q̄d de eo fie
ret: q꞉ ⁊ ātea cū paululū d̓guſtaſſet d̓ vino
libatōis demonū: ꝓtin⁹ euomuerat illud
Hec itaq̄ꝫ cū ſe viderēt n̄ poſſe diſcerne/
re. q̄euerūt. Inſtabat aūt vt egyptiacis in
bueretꝛ litteris. ⁊ ātiq̄ꝝ ſtudiis īformaretꝛ.
Qꝫ Pachomi⁹ ad militiam eſt raptus.

Odem tempore

con
ſtan
tino poſt pſecutionē ī iperio ꝑdu/
rāte. ⁊ ꝯtra tyrānū gerēte p̄liū: p̄cepta re/
galia cucurrerūt. vt electiſſimi quiq̄ꝫ iu/
uenū ad tyrocinii militiā vbiq̄ꝫ tenerenꝛ: ī
ter q̄s ⁊ Pachomi⁹ ānos nat⁹ vigiti d̓tē/
t⁹ ē. vt ipe poſtea retulit. Cūq̄ꝫ naui fuiſſꝫ
īter alios ad ꝑegrina trāſuect⁹: ad ciuitatē
q̄ndā vēto vrgēte d̓lati ſūt. Ciues ḡ loci il
li⁹ vidētes tyrones arcti⁹ cuſtodiri. ⁊ q̄d il/
lis accidiſſꝫ edocti. pietate moti ſūt: ⁊ iu/
xta mādatū xp̄i. ſolatia maxio merore po
ſitis. ⁊ neceſſaria corꝑis attulerūt. Tunc
Pachomi⁹ aīaduertēs qd̓ ab eis factuꝫ
ē. ⁊ nimis āmirās. ab his q̄ ſimꝉ aderāt īq̄/
ſiuit. q̄ eēnt viri illi ſic erga miſericordiaꝫ
atq̄ꝫ hūilitatē ꝓmpti ac faciles. audiuitq̄ꝫ
xp̄ianos eē q̄ circa omēs: ⁊ maxie ꝑegrinā
tes: īpēderēt ꝓna liberalitatis officia. ſci/
ſcitabaꝛ aūt q̄d ipſa ſibi vellet appellatio
noīs xp̄iani: dictū ē ei. ⁊ hoīes eē pios ⁊ ue
re cultores religiōis. credētes ī noīe ih̄u
xp̄i filii dei vnigeniti: cūctiſq̄ꝫ ꝓ viribus
bn̄facietes: ⁊ ſpātes a d̓o retributiōeꝫ bo
noꝝ opuꝫ ī futura vita ꝑcipe. Hec audiēs
Pachomi⁹: corde ꝯpūct⁹ ē. ⁊ illuſtrat⁹ di
uino lumie. xp̄ianoꝝ mirat⁹ ē fidē: atq̄ꝫ di
uini timoris igne ſuccēſus. paululū p̄ntiū
ꝯſpectib⁹ ſeſe ſubt̄xit. ⁊ ad celū manus ele
uās ait. Omipotēs de⁹ q̄ feciſti celū ⁊ ter
rā. ſi reſpiciēs reſpexeris p̄cē meā. ⁊ ſacti
tui noīs verā ꝯtuleris pfectāq̄ꝫ noticiā. ab
hac me ꝯpede meroris exemeris: ſeruitio
tuo me tradā oīb⁹ dieb⁹ vite mee. ⁊ ſpre/
to ſeclo: iugiꝛ tibi adherebo. qui cū oraſſꝫ
ad ſuos reuerſus eſt comites: ⁊ die ſeq̄nti
d̓ ciuitate illa ꝓfecti ſūt. Cūq̄ꝫ diuerſa lo/
ca nauigio circuirēt. ſi q̄n Pachomiū vo
luptas corporis ⁊ mūdana titilaſſet ⁊ ille
cebroſa temptatio: ſtatī ei ſua aduerſabaꝛ
ſpōſio: memor q꞉ ſe dn̄o ſuituꝝ eē d̓uoue/
rat. Nā diuīa gr̄a ſuffragāte: iam ab ānis
puerilibus amator extiterat caſtitatis.
Qꝫ Pachomi⁹ ſacꝝ baptiſmum ſuſcepit.

Situr Con

ſtātin⁹ īpera
tor pietate
ac fide q̄ xp̄o crediderat. victori/
am d̓ hoſtib⁹ conſecut⁹: tyrones iuſſit ab
ſolui. Sic Pachomi⁹ optata ſibi libertate
ꝯceſſa. ꝓtin⁹ ad thebaydis vlteriora pro/
grediꝛ. ⁊ īgreſſus ecclīā que ē ī vico. cui
nomē ē Cinoboſtiū. fit illico cathecumin⁹
⁊ poſt paululū gr̄aꝫ lauacri vitalis adipī
ſciꝛ. ⁊ ipſa nocte qua miſteriis ſacris ībut⁹
ē vidit ī ſōnis veluti rorē celit⁹ illapſū. ei⁹
repleſſe dexterā. ⁊ ī mellis creuiſſe pigue
dinē: audiuit q̄ꝫ vocē dicētē ſibi. cōſidera
Pachomi qd̓ geriꝛ: Eſt eni h̄ ſignū gr̄e:
q̄ tibi a xp̄o collata ē. Hic itaq̄ꝫ diuīo iſlā
mat⁹ affectu. ⁊ dilectōis ei⁹ iacculo ſalubri
vulnere ſauciatus: monachoꝝ ſe diſcipli/
nis atque inſtitutionibus ſubiugauit.
Qꝫ pachomi⁹ monach⁹ fieri deſiderauit.

Udiuit

autē quēdā anocha
retā cui nomē erat
Palemō. ītra heremi ſecreta do
mino ſuiētē: ad quē ꝯfeſtī cū eo cupiēs ha

bitare prexit. ꝛ pulſās oſtiū cellule eiꝰ ꝑca
baſ igreſſū. cui ſenex aliquātulū patefaci
ens aditū dixit. Quid vis aut quē queris
Erat enī ſeuerꝰ aſpectu: eo ꝙ mlto tꝑe ſo
litariꝰ vitā rigide cōuerſatōis exegerat.
Rñdēs aūt pachomiꝰ ait. Deꝰ meꝰ miſit
me ad te. vt monachꝰ fiā. cui ſenior. ñ enī
potes hic igt monachꝰ fieri nō enī paruā
res agit: ſi veri monachi cōuerſatō caſta
pēſet. nā plures huc dudū veniētes. affe/
cti tedio: pſeuerātie nō tenuere ꝟtutē. Et
pachomiꝰ. nō ſūt eqles oīuʒ mores. ideo ꝑ
cor vt me digneris excipe: ꝛ ꝓceſſu tpis
tā volūtatē meā ꝙ̄ poſſibilitatē plenius
approbes. Et ſenior ait. Jā tibi ꝑfatꝰ ſuʒ
ꝙ hic fieri monachꝰ nullo mō poſſis. ꝑge
magis ad aliud mōaſteriū. ꝛ cū ibidē cōti/
nētie opā dederis: tūc ad me regredere.
teqʒ ſine mora ſuſcipiā. Uerūm aīaduer
tere qđ dico. Ego hic ſatis frugalr vi
uo Nā nimis ardua ꝛ duriſſima cōuerſa/
tōe me caſtigo. nullius rei cibo minime
vtēs niſi tātū panis ꝛ ſalis. Ab oleo aūt ꝛ
vino: ī totū ꝓrſus abſtineo. Uigilo dimidi
um noctis: qđ ſpaciū vł ī orōne ſolēni: vel
ī meditatōe diuine lectōis īſinuo. iterdū
q̊ʒ totā noctē duco ꝑuigilē. Hec aūt audi/
ens Pachomiꝰ expauit: vt ſolēt pueri ma
giſtroꝝ vereri ꝑntiā: ſʒ grā dñi roboratus
omnē laborē tolerare ꝓpoſuit: ſeniqʒ rñdit
Credo ī dño ihu xp̄o. ꝙ mihi fortitudineʒ
patiētiāqʒ ꝑſtabit: vt dignꝰ efficiar tuis
adiutꝰ ꝑcibꝰ. ī ſācta cōuerſatōe ꝑ oīa vite
mee curricła ꝑmanere. **Q heremita pa/
lemō đdit pachomio habitū monachi.**

Tunc ſanctus Palemon ſpūalibus
oculis ītuēs Pachomij fidē tādē
patefecit aditū: cūqʒ ſuſcipiēs hītu mona
chi ꝯſecrauit. Morabāť ğ ſimł: abſtinētie
atqʒ ꝑcibꝰ opā dātes. Texebāt q̊ʒ cilicia.
ꝛ laborabāt manibꝰ ſuis iuxta btm̄ aptłm
ñ tm̄ ꝓ ſua refectōis rege: ſʒ vt hērēt vñ
tribuerēt neceſſitatē patiētibꝰ. in vigilijs
etiā cū nocturnas orōnes celebrarēt. ſi qñ
ſenior vidiſſʒ ſōno Pachomiū ꝑmi ducēs
cū foras. harenā portare ꝑcipiebat đ loco
ad alteꝝ locū ꝛ tali exercitio mētē eiꝰ ğua
tā ſōni ꝑōdere ſubleuabat. īſtituēs ac for/
mās eū. vt ſolliciťꝰ eēt ī ꝑcibꝰ: dicēs ei. La
bora Pachomi ꝛ vigila. ne qñ: qđ abſit:
ab īcepto te ꝓpoſito moueat is ꝗ tētat te: ꝛ
ianis fiat labor noſter. Que cūcta pacho/
miꝰ obediēter ac ſollicite ſuſcipiēs: ꝛ īdies
ſācte ꝯtinētie ꝓfectibꝰ creſcēs: venerabi
lē ſenē nimis alacrē letūqʒ reddebat: ita
vt xp̄o ſemꝑ ꝓ ꝯuerſatiōe eiꝰ grās ageret
De abſtinentia heremite pachomij.

Eridem tēpꝰ ſanctiſſimus
dies paſchalis ad
uenerat ꝛ ait ad pachomiū. ſeni/
or. Qm̄ cunctoꝝ xp̄ianoꝝ vniuerſalis eſt
iſta ſolēnitas: nobis q̊ʒ para q̄ viui nr̄o ſūt
ꝯgrua. Tūc ille ꝓmptꝰ ad obtēperādū id
qđ ſibi ꝑceptū ē ipleuit: ꝛ ꝑter ſolitū pa/
r ūper accipiēs olei. cū ſalibꝰ tritis admiſ/
cuit. Lapſanas enī id ē agreſtia holera. ꝛ
herbas alias ꝑter oleū: cōſueuerāt edere.
Cū ğ prepaſſet: ait ad ſenē. Feci qđ tua
paternitas impauit cūqʒ poſt orōnē. b. pa
lemō acceſſiſſet ad mēſā. vidiſſʒqʒ oleū cū
ſalibꝰ apparatū: fricatis manibꝰ frontē: ꝛ
vbertim fūdens lachrymas ait. Dñs meꝰ
crucifixꝰ ē. ꝛ ego nūc oleū comedā? Cūqʒ
rogaret eū pachomiꝰ vt modicū qd ex eo
ꝑciperet: nullatenꝰ acqeuit. Tūc ꝓ more
ſal ꝛ panis ē allatꝰ: ꝛ ad mādūcādū ꝑiter
cōſederūt. Que ſenex crucis ſigno: ſicut
cōſueuerat: hñdicēs. cibū vterqʒ ſūpſe/
rūt dño grās: vt moris fuerat: hūiliť exhi
bētes. **De quodam monacho ſuperbo**

Na uero diex cū vigilātes
ſimul palemon ꝛ
pachomius accenderent ignem:
quidam frater ſuperueniēs apud eos ma
nere voluit. Qui cū ſuſceptꝰ eſſet: inter
verba: vt fieri ſolet: erupit ꝛ dixit. Si qs
fidelis ē ex vobis. ſtet ſuꝑ hos carbones
ignis: ꝛ orōeʒ dñicā ſēſim lateqʒ ꝓnūciet.
quē beatꝰ palemō itelligēs ſuꝑbie tumo/
re đceptū: cōmonuit dicēs. Deſine frater
ab hac īſania: nec tale qd vlteriꝰ loqris. ꝗ
correptōne ſenis non ꝓfecit ī melius: ſed
plus elatiōe mētis īflatꝰ ſuꝑ ignē ſtare ce
pit audacter. nullo ſibi penitꝰ īperāte: erat
q̊ʒ ꝯſpicere quō cooꝑante inimico humani
generis. ꝛ dño ꝑmittēte. nequaq̄ ꝑuſtꝰ fu
erit ignis attactu. Hoc ipm̄ ꝟo qđ geſſit
īꝑune. ad augmētū ꝓfecit eiꝰ īſanie: ꝭʒ qđ
ſcriptū eſt. Ad ꝑuos ꝑuas vias mittit dñs.
Hoc itaqʒ cū fuiſſet factū. poſtera die idē
frater mature ꝓficiſcens: ac velut expro/
brātis eis aiebat. Ubi eſt fides vr̄a? Poſt
nō multū ꝟo tpis cernēs diabolus eū ſibi
ꝑ oīa mācipatū: ꝛ facile ad q̄ vellet facino
ra eū poſſe ꝯpellere: trāſfigurauit ſe ī mu/
liereʒ pulchrā. ſplendidis veſtibꝰ adornatā
ꝛ cepit oſtiū celle eiꝰ vehementer extūde
re. Qui cū apuiſſet: ait ei diabolus ī habi
tu mulieris īmutatꝰ. Obſecro te qꝛ nimis
creditoribꝰ vrgeor. ꝛ metuo ne me aliqua
ꝑicula cōꝑhendāt: recipias ī tuā cellulā:
qm̄ debitū ſoluere neq̄o. q̄tenus ꝑ te ſalua
facta grās referā. Dñs enīʒ me direxit ad
te. Qui cecitate mentis penitus obſcura/
tus. nec valens diſcernere. qui eſſet. ꝗ ſibi
talia loq̄ret: diabolū miſ in ſuū recepit exi
tiū Tūc hoſtis nr̄e ſalē. vidēs eū ad omne
ſcelus eſſe ꝑcipitē: īmiſit ei turpē cogitatio
nē. Qui mox ceſſit inimici ſuggeſtiōibus: ꝛ
eiꝰ q̄ſi muliebres petiuit āplexus. Quē ſpi
ritꝰ īmūdꝰ īuadēs eliſit atrociť. ꝛ reuolu/
tꝰ ſuꝑ pauimētū veluti mortuꝰ diu multū
qʒ ꝑmāſit. Poſt aliquātos aūt dies tādē in
ſe reuerſus. ꝛ đmētie ꝓprie ꝟo penitēs. ad
ſcm̄ palemoneʒ venit: ꝛ cum magno fletu
qđ ſibi accidiſſet: expoſuit: vociferās ꝛ di/
cēs. Agnoſce pr̄ agnoſce: ꝙ ego cauſa ꝑdi
tiōis mee extitā. Hñ enī me cōmonere di/
gnatꝰ es: ſʒ ego īfelix ꝗ te audire contēpſi.
Quapropter obſecro vt me ſcīs orationibꝰ
tuis adiuuare digneris: ne ſub īgenti ꝑicu
lo ꝯſtitutū diſcerpat inimicꝰ ꝛ ꝑimat. Cū/
que iſta cū lachrymis ꝛ fletibꝰ ꝑſeq̄reť ꝛ ſā
ctus palemō hūiſqʒ pachomiꝰ lachrymas
ꝓ eo funderent ꝯpatientes: ſubito corre/
ptus ab īmūdo ſpiritu. đ ꝯſpectu eoꝝ pro/
ſilijt. ꝛ ꝑ deſerta diſcurrens agebať īfrenis.
Peruenit aūt ad ciuitatē panos noīe. ac
deīceps ī fornace balnei ꝑ amētiaʒ. ſeſe ꝑ/
cipitās īcendio ꝓtinꝰ īterijt. Quō pacho
miꝰ manꝰ ſuas lauabat ī ſanguine peccōris

Ecaudiens videnſqʒ pa/
chomius: ma
gis ac magis īcubuit abſtinentie
tenere mēſurā: ꝛ cū ī oībꝰ tunc maxime in
orationibꝰ animuʒ ſuare ꝑuigileʒ. iuxta il
lud quod ſcriptū ē. oī cuſtodia ſua cor tuū.
intātum eū ſenex imitareť attonitꝰ. qꝛ nō
ſolū ꝯſuetā abſtinētie regulā alacer extri
ſecꝰ adīplebat: ſʒ etiā itriſecꝰ ꝯſciaʒ ſuā iux
ta celeſtiū formā ſtudebat exhibere puriſſi
mā. ſic̄ htūs apłs dicit. glia nr̄a hec ē: teſti
moniū ꝯſcie nr̄e: certꝰ ex ħ magis ſibi ī ce/
leſtibꝰ pari mercedē. Nā cū diuinas ſcriptu
ras legeret. memorieqʒ mādaret. nō id paſ
ſīʒ negligēterqʒ faciebat: ſʒ vnūquodqʒ ꝑ/
ceptū ſolerť examinās: ac pia monita ꝑtre
ctās. ſtudebat ī dies ope ꝑficere: q̄ memo
ria retētabat. Precipue vero hūilitatis ac
patie munere vtebať: ꝛ erga deū ꝓximū
qʒ puriſſima dilectiōe ꝑ mlťis nitebať ex/
cellere. Hec aūt aliaqʒ eiꝰ clara didicimꝰ
a ſcīs hoībꝰ đi ꝗ ſimul cū eo mlťo tꝑe ſunt
morati: qbꝰ ēt vite ſpūalis exēpla ꝯtuler at
ꝑꝰ lectionē diuīe legis. ea q̄ ad edificatio
nē aīaꝝ ꝑtinēt diligēt. Que cū mlťa ſint: ꝛ
vires nr̄e ꝑuitatis excedāt. nō omnia ꝑnti
ſtilo perſcripſimus. Nō eniʒ ſumus idonei
tanti viri merita: eloquio pari depromere
Q ſecretiora heremi pachomius expetijt.

Bitur pachomius. erga loca
mōtis. vbi ſcī morabā
tur: plena ſpinis nudis pedibꝰ īce
debat: ꝛ cū īfigereť ei plurime letabať pa/
tiēter. ac fortiť ferēs recolēs ꝙ dñs nr̄ in
cruce clauis fuerit dignāť affixꝰ Diligebat
aūt anachoreſiʒ plurimū. freq̄nť expetens
ſolitudinē. ꝛ illic diu ī oratiōe ꝑſiſtēs dño
ſupplicabat: vt tam ſe q̄ʒ hoīes oēs ab vni
uerſis inimici fraudibꝰ clemēter eriperet.
Q vox de celo lapſa eſt ad pachomium.

Quodā uero tempo
re contigit. vt pachomius procul
a cella ſua progreſſus. veniret ad quen/
daʒ vicum cui nomen eſt Tabennenſis: in
quo tunc nullus penitus habitator exiſte/

bat. Ubi cū ꝓ amore diuī⁹ i oratiōib⁹ per
duraret. vox ad cū celit⁹ dclata ē dicens.
Mane iſtic o Pachomi: ⁊ mōaſteriū con
ſtrue. Uēturi ſūt nāqꝫ ad te ꝗꝫ plurimi. tua
cupiētes īſtitutiōe ꝑficere: qb⁹ ducatū pre
ſtabis. iuxta regulā quā monſtrauero tibi.
Et ꝓtin⁹ apparuit āgelus dñi ꝯferēs ei ta
bulā: i q̄ erat oīs forma īſtitutiōis aſcripta
q̄ docēdi forēt ꝗcūqꝫ ad ei⁹ magiſterii ſtu/
dia ꝑueniſſent. Quā regulā Tabennēſes
hodieqꝫ cuſtodiūt eodē cibo ſemꝑ vtētes ⁊
habitu. ipſā q̄ꝫ diſciplinā ſollicita circunſpe
ctiōe ſeruātes. Nā mōachi q ibidē cōma/
nēt. nō ſolū more: ſ ⁊ robore corꝑis ⁊ loco/
rū ſitu ꝑ ceteris lōge diuerſi ſūt. ⁊ neceſſe
ē eos diuerſā regulā cuſtodire. Hāc ꝰ vo/
cē Pachomi⁹ mētis ſinceritate diſcernēs
quā illi diuina grā ⁊ merita vite cōtulerūt
agnouit ad ſe celit⁹ delatā. regulaſqꝫ valde
mirabiles approbauit. Tunc reuerſus ad
venerabilē ſenē retulit quēadmodū voce
ſit diuina ꝯmonit⁹. obſecrās: vt ſecū ꝑiter
veniret ad locū. q̊ poſſet dñi mādata exple
re. Qui nolēs eū i aliquo cōtriſtare. vtpo
te cariſſimū filiū. ꝑcib⁹ ei⁹ ilico paruit: atq̄ꝫ
ad ꝑfatā villā cū eo ꝑuenit. modicāque ibi
cellulā ꝯſtruētes: letabāt i dño ꝓmiſſionū
ei⁹ bñficia ꝑſtolātes. Poſt aliquātulū ꝟo
tp̄is ait Palemō ad Pachomiū. Quā cer/
no grāꝫ tibi a deo eſſe collatā. ⁊ deinceps
iſtic ꝑmanere diſponis: veni ſtatuam⁹ īter
nos pactū. vt n̄ diuidamur abīuicē. ſed ꝗꝫ
diu i hac luce ꝟſamur. viſitatiōe nos ꝯſole
mur aſſidua. Utriqꝫ placuit hec pactio quā
oī tempore vite ſue taꝫ beatus ſenex ꝗꝫ ſā
ctus pachomius ſollicitius ſunt executi.

De obitu ſancti palemonis heremite.

Iter hec venerabilis ideꝫ palemon. dolore plen⁹. q ex nimia ꝯtinētia illi ꝓue
nerat: toto corꝑe graui cepit egritudinis i/
cōmodo laborare. Nā ſumebat eſcā potu
ſcp̄i⁹ abſtinēs. itē ſolūmodo bibebat. nihil
cibi ꝑcipiēs. Rogat⁹ ab aliqb⁹ fratrib⁹ q ad
eū grā viſitatiōis aduenerāt ne penit⁹ cor
pus ꝯbile frāgeret: tādeꝫ ceſſit oratiōibus
eoꝝ. vt victu cōgruo attenuata mēbra re
foueret. Sꝫ nō hoc diutius ꝑtulit. Nā gra
uiores ſolito dolores expt⁹ relicta ciboꝝ i
ſolētia: ad āntiquū victū ſine dilatiōe reuer
tit̄ dicēs. Si martyres xp̄i alii ꝑ fruſta la/
cerati. alii capite ceſi. nōnulli etiā ignibus
ſūt cremati. ⁊ tñ vſqꝫ ad finē fortit̄ ꝓ fide
tolerauerūt: cur ego patiētie ꝑmia ꝑuis ce
dēs dolorib⁹ īpatiēt̄ abiciā. ⁊ ꝯſiderio vi/
te ꝑntis. afflictiōes momētaneas inanit̄ ex
pauēſcā? Deniqꝫ ſuadētib⁹ acq̄eui cibos in
ſolitos ſumere: q mihi dolores auxerūt po
tiuſqꝫ vllā requieꝫ ꝑſtiterūt. Recurrā igit̄ ad
ꝑſtina remedia. ⁊ ꝯtinētie ſubſidia n̄ relin/
quā: i qb⁹ ē vt ego cert⁹ ſū. oīs requies ⁊ ꝟa
leticia. Nō eni ꝓpt̄ hoīes hec arma ſuſcepi
ſꝫ ob amorē xp̄i hiſ certare ꝓpoſui: Sic itaqꝫ
virilit̄ agēs int̄ mēſē dieꝝ valido lāguo
re ꝯſūpt⁹ ē: Ad quē pachomi⁹ veniēs foue
bat eū vt pr̄eꝫ ꝯoſculās pedes ei⁹ atqꝫ ꝯple
ctēs: ⁊ veluti valefaciēs: ſic ei videbat̄ affa
ri. Uenerabilis aūt ſenex. oī ꝟtutū grā cu
mulat⁹. ⁊ plen⁹ dieꝝ: ſicut ſcriptū ē q̄uit i pa
ce. Tūc ſcūs pachomi⁹ corꝑ⁹ ei⁹ ſepeliuit.
cuius anima ſuſcepta choris angelicis ad
celos euecta eſt.

Qr ſimul conuerſa/
bantur pachomius ⁊ frater eius Joannes

Uo peracto pachomi⁹ ad propriū di
uerſoriū reuertit̄. Et non poſt mꝉ
tū tp̄is. german⁹ ei⁹ Joānes noīe: cūcta ꝯ
illo cōpiēs venit ad eū. Queꝫ cū vidiſſꝫ ga
uiſus ē plurimū. nā ex q̊ baptizatus in xp̄ꝫ
crediderat. ⁊ ſolitariā vitā elegerat: nullū
ſuoꝝ viderat ꝓpiquoꝝ. Igit̄ Joānes vt ve
re pachomii frater. imitator ei⁹ effect⁹. cū
eo ꝑmāſit: vnū hñtes idē qꝫ ꝓpoſitū: eūdeꝫ
qꝫ circa deū dilectiōis affectū. Et qꝛ i lege
dī dieb⁹ meditabāt̄ ac noctib⁹ nullis terre
noꝝ negotioꝝ curis aīꝫ ꝯprimebāt. Nā
⁊ ſi quicqꝫ ſuperat illis. ex his q̄ ſuis mani
bus operabantur: id cōtinuo diſtribuebāt
egentibus. vt iuxta ꝑceptū dñi ih̄u xp̄i de
craſtino minime cogitarent. In tāta ꝟo ve
ſtimentoꝝ penuria ſeſe cōſtrinxerāt. vt nūꝗꝫ
lebetone alio vterentur: niſi cū idumen
ti ſordes neceſſitas coegiſſet eluere. Le
beton autem linea veſtis eſt. inſtar colobii

q̄ monachi vtūtur hodieqꝫ ꝑ thebaydem ⁊
egyptū ſꝫ .b. Pachomi⁹ ad humiliādū cor
p⁹ ꝓpriū iduebat ſe plerūqꝫ cilicio: ꝑ ānoſ
xv. poſt illos īgētes ſudores atqꝫ labores
abſtinētie: nō iacēs ſomnū capiebat nocti/
b⁹: ſed i medio cellule ſue reſidēs: adeo vt
nec dorſuꝫ ſaltem ꝓ ſuſtētatōe reclinaret.
Cūqꝫ nimis ex h̄ affligeret̄: ferebat tamen
equanimiter hūc laborē: ſpe quodāmodo
iā ꝑlibās eā requiē. que ſibi parabat̄ i celis
Plurimoꝝ nāqꝫ cōſiderās īſtituta dabat
ſemꝑ operā: cū ꝓprio fratre ad maioris ꝟ/
tutis augmenta ꝯſurgere. Opabātur aūt
⁊ ſedilia: ⁊ vnuſquiſqꝫ ſicut poterat ita vi/
uebat: cū ſumma ſcilicet humilitate ⁊ pati
entia: ⁊ fide non ficta. De conflictu Pacho
mii contra iram et indignationem.

Iter hec Pachomi⁹ iterū diuinitus ammo
nit⁹: ꝓ regulis qb⁹ deberēt īſtitui
q erant ꝑ eum dño credituri: cepit cū ſ͛ ger/
mano ſuo habitaculū i quo manebāt capa
cius reddere: ⁊ edificiis ampliare ꝗꝫ pluri/
mis eoꝝ vt dixi grā: q ſeculo renūciantes
ad ſeruiēdū xp̄o erāt ſine dubitatōe vētu/
ri: quaten⁹ eſſēt ſpacia digna meniaꝝ i q/
bus eoꝝ poſſet recipi multitudo. Cū ergo
ſcūs Pachomi⁹ hac itētōe qua dictū eſt:
locoꝝ ambit⁹ extēderet ⁊ monaſterii me/
nia dilataret ideꝫ frater ei⁹ Anachoreſim
cogitās habitaculi diligebat anguſtias: et
nimiū īdigne ferēs: erat eniꝫ natu maior:
ait btō Pachomio. Deſine ab hac itētione
tua. Quid agis rē ſupfluā: inaniter temet/
ipꝫ dilatare ꝯtēdēs? Qui cū hec audiſſet:
grauiter qdē tulit ꝙ īſolitā audiſſet iniuriā
verūtñ nihil omnino ei r̄ndit: ſed māſuete
ſuſtinēs ſeſe ꝯtinuit. Cōſequenti ꝟo nocte
ad īferiora dom⁹ deſcēdēs: cui⁹ aliquā par
tē ipſe ꝯſtruxerat: ꝓſtrauit ſe i oratione: ce/
pitqꝫ flere vehemēter ac dicere. Ueh mihi
qꝛ prudētia carnis adhuc ī me ſibi vēdicat
locū. Adhuc eniꝫ ꝯꝫ carnem ambulo: ſicut
nuꝑ expt⁹ ſuꝫ. Tāte nāq̄ꝫ ꝯuerſatōis īſti/
tuta ſuſcipiēs: equū nō ē: vt me modo ipa/
tientia ꝑcipitet: modo meror vexet: modo
merito videar iraſci. Miſerere mei dñe: ne
pereā: nec diaboli decept⁹ fraude ſuccūbā
Si eniꝫ me tua grā ꝯſeruerit: ⁊ aliquā i me
ꝑtē ſuoꝝ actuū repperit it inimic⁹ duriſſi
me ei⁹ ſeruituti ſubiciar: qꝛ ſcriptum ē. A
quo qs ſupat̄: huic ⁊ ſeru⁹ adicit̄. Et iterū
ſcriptū ē. Si totā legē qs īpleuerit: offēdat
aūt i vno. fcūs ē oīuꝫ reus. Credo dñe: ꝙ
miſerationes tue multe ſunt: que me nul/
lis meritis ſubnixū adiuuabūt: viāqꝫ ſcōꝝ
tuoꝝ illuminat⁹ igrediar: ⁊ i anteriora me
ſemꝑ extēdens: obliuiſcar ea q̄ retro ſunt:
Sic eniꝫ famuloꝝ tuoꝝ chor⁹: q tibi a ſclo
placuit: tuo ꝓtect⁹ auxilio. diaboli vitauit
īcurſus: ⁊ lōge lateq̄ꝫ ꝓ mltoꝝ ſalute mira
bili decore ſplēduit. Ego aūt dñe quō alios
docere tēptabo: quos ꝑ me ad mōachoꝝ ꝓ
poſitū vocare dignat⁹ fueris: cū nec paſſi
ones carnis aduerſus aīaꝫ militātes ꝯuice
riꝫ nec legē tuā īmaculatā mētē ꝯuari. Sꝫ
ꝯfido xp̄e: ꝙ tua mihi ꝟt⁹ i oīb⁹ ſemꝑ aſſi/
ſtat: eaqꝫ gerā que tuis ꝯſpectib⁹ placeāt.
Remitte clemētiſſime ds remitte ꝑcor oīa
pctā mea: ⁊ cor meū tua iugit̄ īſpectōe pu/
rifica. Hec igitur cuꝫ lachrymis dño ꝯfite
bat̄ ⁊ fletib⁹ nocte ꝑuigil i oratōe ꝯſiſtēs: ⁊
ꝑnimietate ſudoriſ atqꝫ lachrymaꝝ: nā tp̄s
erat eſtatis: ita pānū vbi orauerat hume/
ctū reddidit: vt fuſa illic aqua crederet̄. Cō
ſueuerat aūt ſtās i oratōe man⁹ ſuas expā/
dere. quas ꝑ aliquot horaꝝ ſpacia minime
colligebat: ſed extēſione diuturna: veluti
cruci ꝯfixū corꝑ⁹ retinebat īmobile: ⁊ ſic
animū ſuū ad vigilādū i ꝑcib⁹ excitabat.
Et ꝗꝫuis eēt i omni virtutū genere ꝑpo/
tēs: icredibili tamē humilitate ⁊ mira mā/
ſuetudine: cū ſuo germano cohabitās eū ꝑ
oīa ſuſtinebat. Qui nō poſt multū tēporis:
vite ꝑſentis curſuꝫ īpleuit. Cuius fun⁹ de/
bito curauit honore Pachomius. Nā totā
nocteꝫ ſuꝑ eius cadauer: pſalmis egit hy/
mniſqꝫ ꝑuigilē: ⁊ aīaꝫ quidē eius dño: cui
⁊ ipſe crediderat: corpus ꝟo ſollicite reddi/
dit ſepulture.

Quomodo illicitis cogi/
tationibus diabolo reſiſtebat.

Unc īfatigabilis pa
chomius arta ⁊ ſingulari conuer/

ſatõe ſemetipꝫ affligẽs:ſtudebat itegrũ ſe
atqꝫ imaculatũ i oibꝰ exhibere. Si quã/
do aũt eũ cogitatio pulſaſſet illicita: mox
eã diuino munere repellebat atqꝫ i timore
dñi perſeuerabat affixus:eternaꝝ memor
penaꝝ ⁊ doloꝝ ſine fine manẽtiũ:ignis ſci
licet illiꝰ iextiguibilis.ut vermium coꝝ nũ/
ꝗ̃ moriẽtiũ. Cũ his itaqꝫ Pachomiꝰ mo/
dis ⁊ ab illicitis abſtineret:⁊ ad meliora ꝓ
ficeret:dilatãdi monaſterij gerebat imodi
ca ꝓ ſuſceptõe mltoꝝ:cui diabolus vehe/
mẽter cepit obſiſtere:ſtridẽſqꝫ ſup eũ dẽti
bꝰ: veluti ſingularis ferꝰ:tẽptatões ei va/
rias excitabat:ſi forſitan aduerſus eũ frau
dibꝰ ſue repiſſet igreſſuz. Sꝫ hic ſcuto fi/
dei ꝯmonitꝰ: vigilãter inimici declinabat i
ſidias ſcãs ſcripturas memoria retinẽs at/
qꝫ decãtãs. De iſidiis ⁊ illuſiõibꝰ diaboli

Quadam vero die cũ pachomius

ſupplicaret dño:⁊ genua vellet i
oratõe curuare añ ꝯſpectũ eiꝰ demonũ p̃/
ſtigiis lacꝰ apparuit. Huiuſcemodi nãqꝫ fi
guras inanes atqꝫ ſupfluas:hoſtis humani
generis ſemꝑ exhibere feſtinat: vt aliqua
ſubreptõe vel fraude mẽs oratis a ꝓpria
itẽtiõe diſtracta:p̃ces dño puriſſimas of/
ferre nõ poſſit. Pachomiꝰ aũt machina/
mẽta xp̃o reuelãte cognoſcẽs:piterqꝫ de/
ſpiciẽs:maxima fidei capiebat augmenta
hos qdẽ arguẽs:deũ ꝟo ſolita graꝝ actõe
bñdicẽs. Cõſueuerat quoqꝫ ſcũs vir ꝓcul
a monaſterio ſuo cã oratõis ad loca remo/
tiora diſcedere. Qui cũ exide reuerteret i/
mũdi ſpũs illudẽtes: frequẽter ſcõ velut
ordine p̃cedebãt:exhortãtes alr alteꝝ: q̃ſi
ante iudicẽ directis agminibꝰ:ac dicẽtes
date locũ homini dĩ. Pachomiꝰ aũt ſpe xp̃i
redẽptoris armatꝰ ſpnebat eoꝝ ridicloſa
figmẽta:⁊ ac ſi canũ latratꝰ ieptiſſimos d̃/
putabat. Qui magnã viri ꝯſiderãtes ꝯſtã/
tiã: ꝙ i nullo ꝓrſus tãtis luctaminibꝰ frãge
ret:irruũt ſup eũ magno cuneo ꝯglobati:
⁊ circũdãtes eiꝰ habitaculũ:niſſi ſunt illud
a fundamẽto ꝯuellere.ita vt putaret ſcũs
locũ fuiſſe collapſũ. Qui manẽs itrepidꝰ
ꝯſuetã cytharã ſpiritalis plectri modula/
tõe pulſabat:igẽti voce decãtãs. Deꝰ nr̃ re
fugiũ ⁊ ꝟtꝰ:adiutor i tribulatõibꝰ q̃ iuene/
rũt nos nimis: ꝓpterea nõ timebimꝰ dum
turbabiẽ terra. Quo pſallẽte: ꝓtinꝰ eſt ſcã
traquillitas:⁊ ipetꝰ inimicoꝝ velut fumus
euanuit:paululũ qdẽ recedẽtes: vt canes
q fugati fuerit ad p̃ſens videẽ abſcedere:
ſed ipudẽtiores poſtea reuertũtur. Nã cũ
idẽ ſcũs poſt oratões ad opꝰ ſolitũ ꝯſediſ/
ſet.iſtar gallinacii nimie magnitudinis co/
rã eo viſus ẽ inimicꝰ:crebras iterãs voces
⁊ clamores icõditos excitãs:deide ſaliens
in eũ ſuis: velut vnguibus fede lacerauit.
Qui ſigno crucis frõtẽ ſuã muniẽs exuffla
uit i eũ:moxqꝫ fugatꝰ ẽ. Intelligebat eniꝫ
cũctas inimici verſutias:⁊ timore diuino
p̃ditꝰ:illuſiones eiuſ ꝓ nihilo computabat.
Unñ frequẽter ab eo laceſſitꝰ:i nullo lace/
ſcere poterat:ſꝫ tãq̃ turris i expugnabilis
patiẽtiſſimus ad oĩa certamina ꝑdurabat
Rurſus alio tẽpore cohortes demonũ:ta
li genere fantaſmatis:ſcm̃ dei famulũ fal/
lere molliũẽ. Plures eni ꝯueniẽtes i vnũ
arboris foliũ.corã eo magnis funibꝰ collige
re videbãtur:⁊ ſummo conamine trahere
dextra leuaqꝫ ductis ordi ibꝰ:ac ſeſe mu/
tuo cohortãtes:ſic iſiſtere nitebãtur: ac ſi
magni lapidis mouerẽt põdus imenſum.
Hoc aũt nequiſſimi ſpũs idcirco faciebãt
vt mẽtẽ eiꝰ ſi poſſent i riſum forte reſolue
rẽt:⁊ iuenirẽt vñ illi exprobrarẽt. Quorũ
Pachomiꝰ ipudẽtiã cernẽs:igemuit:atqꝫ
ad dñz ſolitis p̃cibꝰ ꝯuolauit:ſtatimqꝫ ꝟtu/
te xp̃i totꝰ eoꝝ cuneꝰ eſt ad nihilũ redactꝰ.
Frequẽter etiã cũ reſideret ad mẽſã deoqꝫ
grãs ageret:appebãt illi i habitu pulcher
rimaꝝ mulieꝝ:ſpecie differẽtiũ ⁊ ꝓcaci ac
feda nuditate ꝯſpicue:eidẽ aſtare videbãẽ
⁊ ex appoſitis ꝯtigere. Sꝫ athleta fortiſſi/
mꝰ:q̃uis ſentiret ex hoc ipo moleſtiã:tñ ex
tiores oclos claudẽs:⁊ itiores ad dñz refe
rẽs:eoꝝ molimia d̃ridebat. Aderat.n.mi/
ſicors d̃s:q etiã nũc ꝯtritis ac rectis corde
cũctis adeſſe dignaẽ ⁊ dicit:nolite timere:
ego vobiſcũ ſũ oibꝰ diebꝰ vſqꝫ ad ꝯſuma/
tõez ſcl̃i:ſuũqꝫ fidelẽ ꝟuabat i oibꝰ. De ꝟ/
beribꝰ qbꝰ affligebat diabolus pachomiũ

Alia quoqꝫ vice cũ idem ſcũs grauibꝰ
dyaboli moleſtiis ꝟgereẽ.ſic ab eo
eſt crudeliẽ ceſus: vt a veſpa vſqꝫ mane.to
tũ corpꝰ cũ mltis eſſet ꝟberibus exaratũ.
Et q̃uis doloribꝰ cruciareẽ imanibꝰ nulla tñ
d̃ſpatõe penitꝰ frãgebaẽ:ſꝫ memor erat dñi
q ꝟuos ſuos ñ deſrit i tẽptatiõe. Tũc qdã
mõachꝰ Apollo noie:grã viſendi venit ad
eũ. Cui pachomius loquens. ea q̃ ptinent
ad ſalutez:iſidias diaboli mltiformes eſſe
ꝓnũciãs: cepit etiã illa q̃ circa ſe gerebãẽ
ex ponere.q̃ntaqꝫ ſibi ꝑ eoꝝ acerbitates il
lata eſſent ꝟbera recẽſere. Ad quẽ mona
chus ait. Uiriliẽ age:⁊ cõforteẽ cor tuũ ve
nerabilis pr̃. Sciens eni diabolus qꝛ ſi te
ſuis cedentẽ cõflictibus vicerit:cõſequenẽ
etiã nos q ꝓ viriũ poſſibilitate certaminuꝫ
tuoꝝ ſectatores exiſtimus.qꝫqꝫ maxia ꝑ te
capimus exempla ꝟtutũ:facile ſupabit:id
circo te uehemenẽ ipugnare nõ d̃ſinit. Sꝫ
tu dñi ꝓtectiõe munitus.ipctuꝫ eiꝰ fortiẽ
accipe:ne qd̃ abſit ⁊ ꝓ nob̃ cogaris redde/
re rationez. Nã ſi tu.q nob̃ grã diuina p̃la
tus es aliq̃ d̃ſidia ceſſeris:mltis occaſiõez
ruinã cauſaqꝫ p̃ſtabis. Hec audiens pacho
mius.grãdes accepit vires aduerſus d̃mo
nũ iſidias:⁊ glorificãs deũ d̃ friſ p̃ñtia:p̃ca
baẽ eũ:ne ſe deſeret. Exide d̃morarus ſe/
pe veniebat ad ſenẽ. Qui pꝰ aliquãtũ tp̃is
dũ ſolito pachomiũ viſitãs.paucis cuꝫ eo
diebus remoratus eſſet. valida ifirmitate
correptꝰ.hũanis rebꝰ exceſſit:iuxta votũ
ſenis.dies ſuos p̃fecta ꝯuerſatõne conſu/
mãs. Expelliẽ itaqꝫ ſacris manibꝰ: ſ[illegible]mis
ab eo ⁊ hymnis ⁊ canticis ſpiritalibus ex
more celebratis. De ſecuritate ⁊ pote/
ſtate que a domino eſt conſecutus.

Tantã vero poſt hec fiduciam.h. Pachomiꝰ apud dñm acq̃ſierat.⁊ ita ſpe

diuina magnificus hẽbaẽ: vt ſepenume
ro calcaret ſuper ꝟpẽtes ⁊ ſcorpiões. ⁊ ꝑ
oĩa maneret illeſus:necnõ cocodrilli ſi qñ
neceſſitas fluuiũ trãſire cõpelleret.eũ cũ
ſũma ſubiectõne portabãt:exponẽtes eũ
ad locũ quẽcunqꝫ p̃cepiſſet. Super his g̃
deo grãs referẽs.ꝙ eũ ab vniuerſis ini/
mici fraudibꝰ ꝟuauerit illeſũ: orabat di/
cẽs. Bñdictꝰ es dñe deꝰ patrũ nr̃oꝝ.q nõ
deſpexiſti hũilitatẽ meã neqꝫ ſiniſti me ni
mis ifirmũ.decipi vl̃ illudi fraude diabo
li:ſꝫ miſericorditer ignorãtie mee diſcuti/
ens tenebras. docuiſti me facere volũta/
tẽ tuã. Nã cũ puſillus eſſẽ ⁊ abiectꝰ.ac vi
te mee penitꝰ neſciꝰ:timoris tui ſcſũ mihi
largitꝰ es: vt tenebras exteriores ⁊ ſuppli
cia eterna deuitãs.te verã lucẽ gaudiũqꝫ
perenne congnoſcerem. De oratione
qua orauit. vt contra inimicũ preualeret.

Namqꝫ ſe videret

aſſidua demonis ipugnatõne pul
ſari:tãqꝫ fortiſſimꝰ athleta nimis alacer ꝓ
vite ſcĩtate certabat poſtulãs a dño vt ſi fi
eri poſſet quo modũ humane fragilitatis
excederet neceſſitatẽ ſõni ſuparet:q̃tenus
diebꝰ ac noctibꝰ vigilãs:aduerſarioꝝ ma/
chinamẽta d̃ſtrueret:ſicut ſcriptũ ẽ. Per/
ſeq̃r inimicos meos ⁊ ꝯp̃hẽdã illos:⁊ ñ cõ/
uertar. donec d̃ficiãt. Affligã illos nec po
terũt ſtare:cadẽt ſubtꝰ pedes meos: ⁊ p̃/
cĩxiſti me ꝟtute ad bellũ. Poſtq̃ vero hec
petitio eiꝰ:q̃tũ ꝯditio ꝑmiſit hũana ꝯpleta
ẽ:iuiſibilẽ tãq̃ videns ſuſtinuit:i eloquiis ce
leſtibꝰ ſe pſeuerãter exercẽs. Preces ãt eiꝰ
iceſſabiles erãt: vt dñi volũtas i oibꝰ iple/
reẽ. De familiaritate ãgeli q locutꝰ ẽ cũ eo

Quodã aũt tp̃e cũ pachomiꝰ vigilaret i oratõe:ap/

paruit illi angelus dñi:dicẽs. Uo/
luntas domini eſt o Pachomi: vt ei pura
mente deſeruiens:⁊ iuxta formã que tibi
oſtẽſa eſt:cũctos iſtituas:ac deo exhibere
cõtẽdas: Acceperat eniꝫ dudũ tabulã:i q̃
erant hec adnotata. Regula monacho/
rum quam pachomius ab angelo ſuſcepit

Singulis iuxta uires

ſuas edere concedas ⁊ bibere: ⁊ ꝓ
modo veſcentium laborare compellas: ⁊
neqꝫ comedere moleſte:neqꝫ ieiunare ꝓ/
hibeas: Ualidoribꝰ quidẽ ⁊ cõmedẽtibus
validiora:leniora vero ifirmioribus ⁊ ab

ſtinētib⁹ iponas. Facies aūt cellulas diuer
ſas. ⁊ trinos p vnāquāqꝫ cellulā manere
ꝯſtituas. Diuīꝫ vo cibū i vno loco paretur
atqꝫ ꝯſumať. Induātur aūt noctib⁹ lebite/
nos lineos. ꝑcīcti lūbos: habeantqꝫ ſinguli
melotē. id ē capzinā pellē ꝯfectā albā. ſine
q̄ nō comedāt neqꝫ dormiāt. Accedentes
tñ ad cōmunionē ſacramētoꝝ xp̄i. ⁊ cingu
los ſoluāt ⁊ melotē deponāt. cucullis vten
tes tātūmō. Hoc erat etiā ꝓceptū vt iuxta
numeꝝ elemētoꝝ ⁊ grecaꝝ litteraꝝ. xxiiii
turme monachorum conſtituerenť. ita vt
ſingulis turmis iponerenť ſingulaꝝ noīa li
teraꝝ. id ē alpha ⁊ deīceps vſqꝫ ad o: vt cū
īterrogaret archimādrita ō aliq̄ i multitu
dine tāta facili rñſione cognoſceret. Uerbi
grā. vt cū diceret alpha vel cetera. ⁊ rur/
ſus ſalutate vł ſimilia ꝓprio q̄dā ſigno nois
littere vniuſcuiuſqꝫ turme mores exp̄me/
ret. ſimpliciorib⁹ ⁊ inocētiorib⁹ iota nomē
iponēs. difficiliorib⁹ aūt ⁊ tortuoſis. x. cō/
petenť accomodās: ita vt ꝑ mō ꝯuerſatio
nis ⁊ ꝓpoſiti ſingulis turmis cetera elemē
ta cōtinerēt. ſolis ſpiritalib⁹ hec ipa q̄ ſigni
ficarēt. ſcire valētib⁹. Sꝫ ⁊ h̄ ferebať aſcri
ptū. vt pegrin⁹ mōaſterij ſi veniret: habēs
hitū diuerſū. nullus cū eo comederet exce
pto eo q iter agēs id obſeruare nō poſſet.
Qui vo ſemel ad h̄ itraret mōaſteriū vt ibi
iugit maneret. ꝑ tres ānos a ſtudijs ſacrati
orib⁹ arcereť. opareť tñ opa ſua ſimplicit
⁊ ita poſt triēniū. ſtadiū certamis itroiret
Cū aūt ꝯmederēt. capita ſua cucullis opi
rēt. ne frater frēm videret māducātē: ⁊ vt
nullus ꝯmedēs loq̄reť: nec ꝑter mēſā ſuos
alubi circūferret aſpect⁹. Necnō ab āge
lo q cū Pachomio loq̄bať. h̄ q̄ꝫ ꝯſtitutū ē
vt diurne orōnes. xii. fierēt. ⁊ veſptine.
xii. ⁊ nocturne. xii. Cūqꝫ Pachomi⁹ dice/
ret paucas eē: rñdit āgelus. Has cōſtitui
q̄s poſſēt īfirmiores abſqꝫ labore ꝑficere
ceteꝝ q ꝑfecti ſūt hac lege ñ idigēt. Apud
ſe nāqꝫ i ꝓpriis ꝯſtituti cellulis orare ñ de
ſinūt: q puritate mētis ⁊ diuina ꝯtēplatio
ne paſcūť. cūqꝫ hoc dixiſſꝫ: nūci⁹ celeſtis
abſceſſit. ⁊ pachomi⁹ ſolito deo grās refe
rēs: de viſione certus ē reddit⁹ quā trina
reuelatōe ꝯgnouerat. cepitqꝫ cūctos ſu/
ſcipere. q ſe di miſeratōnib⁹ offerebāt: q̄s
etiā poſt lōgā cōuerſatōnis expiētiā. mo/
nachoꝝ cetib⁹ aggregabat. iſtruēs eos il/
lecebras mūdi fugere: factiſqꝫ ſemp iſtitu
tiōib⁹ iherere. primit⁹ aūt āmonēs: b. pa/
chomi⁹ vt generaliter monach⁹ vniuerſo
renūciet. deiñ iuxta euāgelicū ꝓceptū pē
tibus ſuis. ⁊ ad poſtremum ſibimet: vt ita
poſſit tollere crucē ſuā. ⁊ xp̄i veſtigia ve/
nerāda ſectari. Tali itaqꝫ beati ſenis am
monitōne formati fruct⁹ peītētie dignos
offerebāt: maxie conſiderātes eū iā etate
ꝯfectū. īfatigabili ſtudio ſpiritalis vite ſui
re. Nō ſolū nāqꝫ ſe diſtrictōri reglē ſubdi
derat: ſꝫ ⁊ toti⁹ monaſterii ſollicitudinē cu
rāqꝫ portabat. vltra vires oib⁹ ſuire cō/
tēdēs. Ad horā nāqꝫ cōuiuii ipē pabat mē
ſā frīb⁹: ⁊ ſolita exhibebat officia. Nec ñ
i hortulis ſerebat holera: q̄ ſuis manib⁹ ir/
rigabat. Si qs etiā mōaſterii pulſaſſet oſti
um: vigilanter occurrens reſponſum red/
debat. Infirmis autem diebus obſeque/
batur ⁊ noctibus: ⁊ i his omnibus ſe maxī
mum exemplum ſuis diſcipulis offerebat
Quapropter hi q nup ad dñi ſuitiū veie/
bāt alacriores ad oīa pietatis officia red/
debanť: q̄ꝛ ad aliud ſollicitudinum on⁹ ad/
huc obedire ñ poterāt. ſecuros eē ab vni
uerſis diſſerēōib⁹ āmonebat. dicēs. In quo
vocati eſtis frēs. viriliter i eo pſiſtite: pſal
mos dicite. libros alios ⁊ ꝓcipue ſcm euā/
geliū mēoria retiete. Sic eni ſuiētes do
mino. ⁊ iuxta mādata ei⁹ iuicē diligentes
vos qdē eritis pfecti: meū vo ſpiritū per
oia refouebitis. pſertim ſi omnia prece/
pta celeſtia fueritis ſollicitius executi.

De narratōe triū veniētiū ad pachomiū.

Rant autem tres hi viri q primitus
ad pachomiū ꝯuenerāt: q̄ꝛ iſta ſūt noīa.
poſſēteſus ⁊ ſuris ⁊ obſis. qb⁹ di vbū pa/
chomi⁹ freq̄nter iſinuās mltū eos iuuerat
⁊ ad emulatiōeꝫ ſpiritalis opis incitabat.
Qui etiā cōtemplātes vitam ſenis: ſpecu
lum eſſe virtutis nimis ammirabantur
dicentes. Errant valde. qui putant hoīes

exīde iā a natiuitate parētū. q̄dā ꝓuilegio
hōs exiſtere. vt arbitrij libertas adimať
⁊ peccōres ꝑ pniāꝫ nō poſſint opaꝫ dare v/
tutib⁹. Ecce eni manifeſtiſſimū i h̄ venera
bili pre dñi ꝯſpicim⁹ largitatē q cū ō parēti
b⁹ ortus ſit gētilib⁹ ⁊ ꝓphanis: ad tātā ſe hti
tudinē diuini cult⁹ extēdit. vt oīa xp̄i man
data pfecerit. Unū certū ē ⁊ nos ⁊ q̄cūqꝫ vo
luerit: adiuuāte di grā: normā ſci viri poſ/
ſe ſubſeq̄. ſic ⁊ ipē pfectiſſimoꝝ patꝝ emu/
lat⁹ ē ſcitatē. Deniqꝫ qd ē aliō q̄ð i euāge/
lio ſcriptū ē. dicēte xp̄o. venite ad me oēs
qui laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego reficiā
vos: niſi vt iniq̄ ꝑnicieſtes onera: q̄ deꝑmūt
gen⁹ hūanū bono icōmutabili ſine diſtra/
ctiōe iūgamur. Et iō pſeueremus vſqꝫ i fi
nē cū h̄ ſene vt glorificari cū ipo i illa pen/
ni btitudie mereamur. Nā recte nos iſtru
it. dñico nō ſolū vbo: ſꝫ quod ē efficaci⁹. ꝓ
prio mirabilit īformat exēplo. Tūc accedē
tes ad ſcm̄ Pachomiū dicūt ei. Pr vene/
rabilis. cur ſolus mōaſterij curā ſuſtines?
Quib⁹ ille rñdit. Nemo iugū ſubito iumē
tis iponēs laborare ꝯpellit. ⁊ tāto pmit one
re q̄ ſub faſce dficiāt: ſꝫ paulati aſſueſcūt.
ea leuiorib⁹ exercēs añ pōderib⁹: vſqꝫ dū
valeāt. ⁊ oportune poſſint ad opa grauio
ra ꝯſurgere. Eodē mō nos ꝯuenit mēſura
ipa. q̄ nos mēſus ē xp̄s ſic agere vobiſcū:
vt ō vrā ꝑ oīa gaudeam⁹ firmitate. Clemē
tiſſim⁹ aūt de⁹ q nūq̄ꝫ ꝓces hūilitatis mee
ꝯſperit. corda vrā i ſua diſciplina corrobo
ret: vt oē op⁹ bonū pficere cū patia ⁊ lōga
nimitāte poſſitis. ſcōꝝ prum veſtigia ſubſe
quētes: vt ſincerā ac do placitā ꝯuerſatio
nē nrāꝫ vidētes. alij ad xp̄i ſuitiū veniant
curāqꝫ mōaſterij pris eq̄ labore ſuſtētent.

Cū pachomi⁹ mltos ſuſcepit i hītu mōachi

Egulas igitur eis q̄s ac cepat ī di
dit: ſcꝫ vt laborēt: moderatū cibū:
viliſſimū veſtimētū: ſōnū etiā ꝯpetētē. Unū
factū ē. vt iuxta volūtatē dñi. q oēs homi
nes ꝯuocat ad ſalutē. cūctaqꝫ bonoꝝ icre/
mēta largiť. ad ſenē plurimi cōuolarēt. vo
lētes pariť cōmorari: iter q̄s erāt pcuſi⁹ ⁊
Corneli⁹ paulus q̄ꝫ Pachomi⁹ alť ⁊ Joan
nes: q oēs imaculatā fidē hti pris ⁊ doctri
nā ſalutiferā libēter āplexi ſūt. Statuitqꝫ
vt hi q poterāt mōaſterii ſuſciperēt curā: ⁊
ita i breui mltiplicat⁹ ē mōachoꝝ numer⁹
Proīde cū ſolēnitas ex more depoſceret
vt myſterioꝝ celeſtiū pticipes fierēt. ex ꝓ/
ximis vicłis pſbyteros cōuocabāt: q eis ſe
ſtinitatē leticie ſpiritalis iplerēt. Nō enim
patiebať idē ſenex īter eos quēpiā: q cleri
cat⁹ officio fūgereť. Dicebat eni mlto me/
li⁹ eſſe atqꝫ cōmodi⁹ mōachis. nō ſolū pror
ſus honorē nō q̄rere ꝑmat⁹ ⁊ glie: veꝝ etiā
occaſiōes huiuſcemodi ō cenobijs āputari
qm̄ frequenť hic iter frēs cōtētiōes ⁊ emu
latiōes iutiles naſcerent. Sicut eni ſcītil/
la ignis. cū i meſſeꝫ ceciderit: nō cito reſtrī
gif: ſꝫ iterdū toti⁹ āni fruct⁹ exurit: ita cogi
tatio feralł abit⁹. ſi mētes irrepſerit mona
choꝝ. vt vel pmi cupiāt eſſe vł clerici. niſi
cito ſuggeſtiōis hui⁹ ardoreꝫ de ſuo corde
repulerit. ilico pdent cōtinētiā mltis labo
rib⁹ acq̄ſitā. Opteť q̄ cū māſuetudie ⁊ cari
tate cōmunicātes xp̄i eccłijs clericos ve/
nerari: q̄ꝛ h̄ expedit mōachis: nłlās aūt re
ligioſas appetere dignitates. Si vero re/
pim⁹ aliq̄s ex mōachis iā pdē clericos ab
epis ordiatos. āplectamur eoꝝ miniſteriū
q̄ꝛ i veteri teſtamēto nō oē vulg⁹ ſacrūꝫ
pſumebat officiū: ſꝫ hi tm̄ q erāt ō tribu le
ui ad hec obſeq̄a mācipabať. Si q̄n igiť ex
trane⁹ fr aduenerit. ō q̄ certū ē q ſacerdo
tij fūgať officio: nō exprobrem⁹ ei tāq̄ꝫ q ſa
cra iura ꝓuaſerit. ⁊ his ſe myſterijs iſolenť
igeſſerit. Quō nāqꝫ h̄ ō eo ſuſpicabimur:
quē nobis ad celebrāda celeſtia ſacramēta
enixius obſecram⁹? Immo magis vt prēꝫ
⁊ nobis i hac re obediētē. plus venerari cō
uenit: vtpote q ſanctoꝝ veſtigia ſecteť. ⁊
illibatuꝫ deo munus offerre nō dſinat: ma
xime ſi cōuerſatio eius expectata cunctis
ē ⁊ probata. Si vero qō abſit: i aliquo pu
tať eſſe collapſus. de eo iudicare nos non
poſſumus. Deus eniꝫ iudex iuſtus. cōſtitu/
it ſup eos epos iudices: q beatoꝝ apoſtolo
ruꝫ ſucceſſores ⁊ imitatores exiſtūt: q prit
ſpiritali examine diſcernere negotia ſingu
loꝝ. ⁊ eque de eis ferre iudiciuꝫ. Nos aūt

cōpatiamur ex imo pectore talibꝰ. qꝛ ⁊ miſericordes nos dn̄s noſter eſſe commonuit cui ſupplicarī iugiter oportet: ne nos ī aliquaꝫ tēptationē patiarī iduci. Hec a memorato patre nō ſolū dicebātur vtiliter: ſꝫ ⁊ cuꝫ oī ſollicitudine ſeruabātur. Si qn̄ deniqꝫ veniſſet ad eū clericus q ſub eius vellet regula viuere. dignitati eiꝰ honorē reddebat eccl'ie ꝯbitū: ille ſo mōachoꝝ ſeruiēs īſtitutis. tanq̄ꝫ patri ſe multa hūilitate ſubdebat. De humilitate beati Pachomii.

Omnes autem xp̄i famulos beatꝰ Pachomiꝰ a pꝛo diligebat vt eis ſemp̄ ꝯpaterer paterno affectu. Senibꝰ etiā ⁊ egrotātibꝰ: necnō ⁊ paruulis miſericordie opa ꝓpriis manibꝰ īgerebat: p̄ ceteris eoꝝ mētes munimine ſpirituali corroborās. Cūque ī fide ⁊ ope multi proficerēt. ⁊ magnꝰ fratrū numerus augereī: oēs propemodū ſatagebāt emulatores eiꝰ eſſe virtutis. Cōſtituit igiī ex eis p̄poſitos: q ſibi ad lucrādas aīas q̄ ad eū q̄tidie ꝯfluebāt adiutores exiſterēt. Plurimis enī: ſicuti dictū ē: ad eū veniētibꝰ. ⁊ multiplicirī ī ope ſpirituali creſcētibꝰ: magna q̄dam conuerſatiōis eiꝰ videbarī eſſe diuerſitas. Quibus ſenex iuxta datā ſibi diuinitus regulā gratia chriſti ſēper oīa moderātem. pro viribus ⁊ īgeniis ſinguloꝝ mēſuras ⁊ formas opeꝝ cuſtodiri cēſebat: alios quidem vt labore manuū victū quererent. alios vt fratrum occuparent obſequiis. ne hiſdē cūctis tpibus veſcerentī: ſꝫ vnuſqſq ꝓ labore ſuo vel ſtudio cōtinētie moderamia retineret. Sollicitudinē vero totiꝰ diſpēſatiōis erga fratres ⁊ pegrinos. eidē cōmiſit: q ſe ī ordine ſequebarī. Uniuerſos aūt mōachos prōptos eſſe ad obedientiā ꝯmonebat. vt hoc cōpēdio facile pfectiōis apprehēderēt celſa faſtigia. cordaqꝫ ſua ī timore chriſti diligenī excolerēt. ſic enī deo potiuſq̄ ſibi viuere. dū fructꝰ obediētie ſimplices exhiberēt. Hic aūt pater venerabilis q̄uis eſſet ſpiritalibꝰ actibus occupatus. ſi quādo tn̄ acciderat vt abeſſet: is cui mōaſterii curaꝫ ꝯmiſerat. ſic adiplebat oīa ſolus: velut oium famulus. Et hoc agebat ſine aliq̄ oſtētatiōe vel iactātia q̄ magnas ſpiritaliū viroꝝ ſolet euacuare ꝟtutes. Nā ſūma mētis hūilitate cūctos edificabat ī dn̄o: vtiliī vniuerſa diſpēſās. Oīa q̄ꝫ monaſteria ſollicite circuibat: vſqꝫ dū rurſus ad eoſdem filios ſuos patno repedaret affectu. Quos īueniens ī opere dn̄i ſollicite vigilare gaudebat: multumque profectuum eoꝝ letabatur augmētis. De caritate Pachomii.

Quodā vero tempore. videns aliquos mediocres hoīes in vicinis locis dū paſcerēt pecora. a cōmuniōe ſacramētoꝝ xp̄i diutiꝰ abſtinere: iniit ꝯſiliū cuꝫ ſcō Pycerio cētyroꝝ ep̄o. vt ī vico eoꝝ iā pene deſerto cōſtrueretī eccl'ia: ad quā cōuenirent ⁊ miſteria diuina pciperēt. Qd̄ vbi factū ē. cū nec dū eſſēt ordinati clerici. qui ſolennia plebi pagerent: ip̄e ad horaꝫ conuentus eccleſie cū monachis occurrebat ſalutiferas plebi paginas relegens: quia vt dixi. nondum ibidem lectores fuerant conſtituti. nec alii clerici qui miſteria ſacra celebrarent. Quo diu ergo preſbiter ordinaretur ⁊ reliquus ordo clericorum. Pachomius veniebat: ⁊ ſic alacriter ac inuerecūde lectoris implebat officium. ⁊ ita mentis ac corporis oculos habebat ītentos: vt videntes euꝫ populi non hominē: ſed dei angelū crederent. Unde plures inſtitutione eius ab errore conuerſi: facti ſūt chriſtiani. Erat enī circa proximi caritatē valde perfectus. ⁊ ītantū miſericors vt ſi quando vidiſſet aliquos diaboli fraude deceptores eoſque non veruꝫ deum colere: ſed vanis inſeruire ſimulachris: ſuper eoꝝ perditiōe īgemiſcebat fortiter. ⁊ vbertiꝫ lachrymas pro eorum ſalute fundebat. Quomodo Pachomius ſcripta Origenis damnauit.

Er ideꝫ tēpus alexandrie eccleſie ſanctus epiſcopus Athanaſius preerat: vir omni ꝟtute mirabilis. Qui cum ſolenniter thebaide circuiret eccleſias. ⁊ ſalutari doctrina in fide chriſti plebem inſtrueret. accidit vt ad loca tabenneſiū nauigio pueniret. Qd̄ vbi pachomiꝰ agnouit ſtatī cū vniuerſis mōachis in eiꝰ ꝓperauit occurſū: oēſq̄ gaudētes ⁊ exultātes. cū pſalmis ⁊ hymnis. ſūmuꝫ xp̄i ſuſcepe pōtificeꝫ: ⁊ erat īgens mltitudo frm q d̄ eiꝰ aduētu letabāī ī dn̄o. Pachomius ꝟo nō ſe oſtēdebat āti ſtiti memorato: ſꝫ de īduſtria ſubtrahēs ſe iter mōachoꝝ turbas occultauit ex hac videlicꝫ cauſa. q aīfatꝰ tētyroꝝ ep̄us. d̄ eo ſcm̄ athanaſiuꝫ ſepius exorarat viꝝ dicēs eſſe mirabileꝫ. ⁊ vere famuluꝫ dī: queꝫ ad honoreꝫ ſacerdotii digniſſime ꝓmoueret. Id q̄ ſciēs Pachomius. nō ei ſe manifeſte mōſtrauit iter mōachoꝝ agmia delitēſcens. vſqꝫ dū ideꝫ p̄teriret ep̄us queꝫ ītātuꝫ venerabarī. vt nullū p̄ſtātiorē ip̄is tpibꝰ hoīeꝫ diceret. Cōperat enī ſcāꝫ vitā eiꝰ. ⁊ pſecutiōes īnumeras q̄s ab arrianis ꝓ xp̄i ptulerat noīe: caritatē q̄ꝫ quā erga vniuerſos ⁊ maxie mōachos exhibebat. ītento mirabarī aīo. eumqꝫ toto cordis affectu venerabarī. Nec ſolū hūc diligebat ardentius. ſꝫ ⁊ oēs recti fidei viros. ſummo ſtudio p̄ferebat. Hereticos aūt d̄teſtebarī plurimuꝫ. ⁊ maxie Origenē velut blaſphemuꝫ ac pfiduꝫ vehementer horrebat: qui ſub eracla venerabili alexādrine ciuitatis ep̄o d̄ eccl'ia pulſus eſt. quiqꝫ ſcē ſcripture dogmatibꝰ exoſa atqꝫ d̄teſtāda. q̄ nōnulloꝝ corda ſubuerteret expoſitiōibꝰ ſuis admiſcuit. ⁊ ſicuti ſolēt q veneni tēptāt amaritudineꝫ melle ꝯtegere: ſic iſte ꝓpriū virꝰ erroris. celeſtiū ꝟboꝝ dulcedīe liniēs rudibꝰ obiiciēs dogmata ꝓpinauit. Quapropter vniuerſos fratres ſollicitꝰ āmōebat vt nō ſolū ipſi origenis cōmēta nō legerēt ſꝫ neqꝫ legētibꝰ q̄dē aurē penitꝰ admoūerēt. Un̄ ferī aliq̄n repiſſe volumē eiꝰ ⁊ ī aqua merſiſſe cōtinuo teſtarī his verbis. Niſi ſcirē nomē dei ī eo eſſe cōſcriptū: oēs garulitates blaſphemiaꝝ eiꝰ ignibꝰ cōcremaſſē. adeo recte fidei erat amator: emulatorqꝫ veritatis. Sicut aūt inimicis eccleſie odio aduerſabarī hoſtili. ita catholicoꝝ ꝓbabarī ad gaudere ꝓfectibꝰ ⁊ ip̄m xp̄m redēptorē omniū. ſe ī ſacerdotibꝰ eccleſie cernere teſtabarī. Si qn̄ vero fratrē detrahētē ꝓ quolibet negotio cognouiſſet. nō ſolū nō credebat ei: ſꝫ etiaꝫ auertēs ſe mox ab eo. veluti a facie ſerpētis cōcitꝰ abſcedebat: illud pſalmigraphi frequēter īſinuās: Detrahētē ꝓximo ſuo occulte. hunc pſequebar. Nullus aiebat bonus de ore ſuo profert quicq̄ mali: nec ſanctis patribus venenato ore prorſus obloquitur. De qua re multis quidem ſcripturis dei monſtrabat īdignantis offenſā precipue tamē Marie pferebāt exēplū q̄ mox vt aduerſus Moyſen querelas obtrectatōnis effudit: pfuſa lepra diuinū iudicium vitare non potuit. Hec dicens vtilitatem maximam audientibus conferebat. De monaſterio quod Pachomius ſorori ſue conſtruxit.

Omperit aūt germana ſoror eiꝰ īſtitutionē ſenis p̄clarā atq̄ ſublimē: cupiēs videre eum. ad monaſteriū venit. Qd̄ vbi agnouit Pachomiꝰ: huiuſcemōi reſpōſuꝫ ei p oſtiariū dirigit. Ecce ſoror audiſti de me qd̄ viuā ⁊ īcolumis exiſtā: pge igirī ī pace: nec ꝯtriſteris qd̄ te nō videā corporalibꝰ oculis. Qd̄ ſi volueris hāc ꝯuerſationē ſeq quā teneo vt poſſis apud deū miſericordiā repire: cogita tecū diligēter ⁊ tracta: etſi cognouero ſanctuꝫ cordi tuo ſediſſe ꝓpoſitū: precipiā fratribus meis q tibi ꝓcul edificēt māſionem ī qua cū diſciplina verecūdiaq̄ perſiſtas. Nec dubito q alias exemplo tuo dn̄s aduocabit: que tecū maneāt: ⁊ per te mereātur ſalutis eterne īuenire ſubſidiuꝫ. Nullam nāq̄ requiem in hoc corpore mortis habere poterit homo: niſi qui piis operibus deo placuerit. Hec audiens ſoror eius fleuit amariter: ⁊ compuncta diuinitus ad exhortationem ſaluberrimam mox appullit animum. ſeq̄ xp̄o ſeruire profeſſa eſt. Hanc ergo mētē germane ſue Pachomius agnoſcēs deo grās egit: q ei ꝓmptā largitus eſt voluntatem: ⁊ protinus religioſioribꝰ īperat fratribus: vt ei ꝓcul a ſe monaſteriū ꝯſtruāt. Quod vbi factum eſt. ⁊ illa ſecūdū timorē dei vitā duceret: ꝯuenerūt ad eaꝫ alie plurime: ⁊ breui tpe magne multitudinis mr̄ effecta eſt. Quas in-

cõpatiamur ex imo pectore talib⁹. qꝛ ⁊ mi
ſericordes nos dñs noſter eſſe commonuit
cui ſupplicarĩ iugite opꝫ: ne nos ĩ aliquaʒ
tẽptationẽ patiaſ iduci. Hec a memorato
patre nõ ſolũ dicebãtur vtiliter: ſʒ ⁊ cuʒ oĩ
ſollicitudine ſeruabãtur. Si qñ deniqʒ ve
niſſet ad eũ clericus q ſub eius vellet regu
la viuere. dignitati ei⁹ honorẽ reddebat
eccliẽ debitũ: ille ṽo mõachoꝝ ſeruiẽs iſti
tutis. tanq̃ꝫ patri ſe multa hũilitate ſubde
bat. De humilitate beati Pachomij.

Omnes autem xpi fa
mulos
beat⁹ Pachomi⁹ apeo diligebat
vt eis ſemp ꝯpatereſ paterno affectu. Se
nib⁹ etiã ⁊ egrotãtib⁹: necnõ ⁊ paruulis mi
ſericordie opa ꝓpꝛiis manib⁹ ĩgerebat: ꝓ
ceteris eoꝛuʒ mẽtes munimie ſpirituali cor
roborãs. Cũque ĩ fide ⁊ ope multi profice
rẽt. ⁊ magn⁹ fratrũ numerus augereſ: oẽs
propemodũ ſatagebãt emulatores ei⁹ eſſe
virtutis. Cõſtituit igiſ ex eis ꝑpoſitos: q ſi
bi ad lucrãdas alaſ q̃ ad eũ q̃tidie ꝯflu
ebãt adiutores exiſterẽt. Plurimis eni: ſi
cuti dictũ ẽ: ad eũ veniẽtib⁹. ⁊ multiplicit̃
ĩ ope ſpirituali creſcẽtib⁹: magna q̃dam con
uerſatiõis ei⁹ videbaſ eſſe diuerſitas. Qui
bus ſenex iuxta datã ſibi diuinitus regulã
gratia chriſti ſẽper oĩa moderãteʒ. pro viri
bus ⁊ ĩgeniis ſinguloꝝ mẽſuras ⁊ formas
opeꝝ cuſtodiri cẽſebat: alios quideʒ vt la
boꝛe manuũ victũ quererent. alios vt fra
truʒ occupareſ obſequiis. ne hiſdẽ cũctis
tꝑibus veſcerenſ: ſʒ vnuſqſqꝫ ꝓ laboꝛe ſuo
vel ſtudio cõtinẽtie moderamĩa retineret
Sollicitudinẽ vero toti⁹ diſpẽſatiõis erga
fratres ⁊ ꝑegrinos. eidẽ cõmiſit: q ſe ĩ oꝛdi
ne ſequebaſ. Uniuerſos aũt mõachos prõ
ptos eſſe ad obedientiã ꝯmonebat. vt hoc
cõpẽdio facile ꝑfectiõis apprehẽderẽt cel
ſa faſtigia. cordaqꝫ ſua ĩ timore chriſti dili
genſ excolerẽt. ſic eni deo potiuſqꝫ ſibi vi
uere. dũ fruct⁹ obediẽtie ſimplices exhibe
rẽt. Hic aũt pater venerabilis q̃uis eſſet
ſpiritalib⁹ actibus occupatus. ſi quãdo tñ
acciderat vt abeſſet: is cui mõaſterii curaʒ
ꝯmiſerat. ſic adiplebat oĩa ſolus: velut oĩ
um famulus. Et hoc agebat ſine aliq̃ oſtẽ
tatiõe vel iactãtia q̃ magnas ſpiritaliũ vi
roꝝ ſolet euacuare ṽtutes. Nã ſũma mẽ
tis hũilitate cũctos edificabat ĩ dño: vtilit̃
vniuerſa diſpẽſãs. Oĩa q̃ʒ monaſteria ſol
licite circuibat: vſqꝫ dũ rurſus ad eoſdem
filios ſuos paťno repedaret affectu. Quos
ĩueniens ĩ opere dñi ſollicite vigilare gau
debat: multumque profectuum eoꝛuʒ leta
batur augmẽtis. De caritate Pachomii.

Quodã vero tempore. vi
dens aliquos
mediocres hoĩes in vicinis locis
duʒ paſcerẽt pecora. a cõmuniõe ſacramẽ
toꝝ xpi diuini⁹ abſtinere: iniit ꝯſiliũ cuʒ ſcõ
Pycerio cẽtyroꝝ epõ. vt ĩ vico eoꝝ iã pe
ne deſẽto. cõſtrueret eccliã: ad quã cõueni
rent ⁊ miſteria diuina ꝑciperẽt. Qḋ vbi fa
ctuʒ ẽ. cũ nec dũ eſſẽt oꝛdinati clerici. qui
ſolennia plebi ꝑagerent: ipe ad horaʒ con
uentus eccleſie cũ monachis occurrebat
ſalutiferas plebi paginas relegens: quia
vt dixi. nondum ibidem lectores fuerant
conſtituti. nec alii clerici qui miſteria ſacra
celebrarent. Q̃ diu ergo preſbiter oꝛdina
retur ⁊ reliquus oꝛdo clericoꝛum. Pacho
mius veniebat: ⁊ ſic alacriter ac inuerecũ
de lectoꝛis implebat officium. ⁊ ita mentis
ac corpoꝛis oculos habebat ĩtentos: vt vi
dentes euʒ populi non hominez: ſed dei an
gelũ crederent. Unde plures inſtitutione
eius ab erroꝛe conuerſi: facti ſũt chꝛiſtiani
Erat eni circa proximi caritatẽ valde per
fectus. ⁊ ĩtantũ miſericoꝛs vt ſi quando vi
diſſet aliquos diaboli fraude deceptores
eoſque non veruʒ deum colere: ſed vanis
inſeruire ſimulachꝛis: ſuper eoꝝ perditiõe
ĩgemiſcebat foꝛtiter. ⁊ vbertiʒ lachꝛymas
pro eoꝛum ſalute fundebat. Quomodo
Pachomius ſcripta Origenis damnauit.

Ex ideʒ tẽpus alexan
drie ec
cleſie ſanctus epiſcopus Athanaſi
us preerat: vir omni ṽtute mirabilis Qui
cum ſolenniter thebaide circuiret eccleſi
as. ⁊ ſalutari doctrina in fide chꝛiſti ple
bem inſtrueret. accidit vt ad loca taben
nenſiũ nauigio ꝑueniret. Qḋ vbi pacho
mi⁹ agnouit ſtati cũ vniuerſis mõachis in
ei⁹ ꝓperauit occurſũ: oẽſqꝫ gaudẽtes ⁊ ex
ultãtes. cũ pſalmis ⁊ hymnis. ſũmuʒ xpi ſu
ſcepe põtificeʒ: ⁊ erat ĩgens mltitudo frm
q ḋ ei⁹ aduẽtu letabãſ ĩ dño. Pachomius
ṽo nõ ſe oñdebat ãtiſtiti memorato: ſ; de
ĩduſtria ſubtrahẽs ſe iter mõachoꝝ turbas
occultauit ex hac videlicʒ cauſa. q anſat⁹
tẽtyroꝝ epus. ḋ eo ſcm athanaſiuʒ ſepius
exorarat viꝝ dicẽs eſſe mirabileʒ. ⁊ vere
famuluʒ dĩ: queʒ ad honoꝛeʒ ſacerdotij di
gniſſime ꝓmoueret. Id ḡ ſciẽs Pachomi
us. nõ ei ſe manifeſte mõſtrauit iter mõa
choꝝ agmia delitecſcens. vſqʒ dũ ideʒ ꝑte
riret epus queʒ ĩtãtuʒ venerabaſ. vt nullũ
ꝑſtãtioꝛẽ ipis tꝑib⁹ hoĩeʒ diceret. Cõperat
eni ſcãʒ vitã ei⁹. ⁊ ꝑſecutiões inumeras q̃s
ab arrianis ꝓ xpi ꝑtulerat noĩe: caritatẽ
q̃ʒ quã erga vniuerſos ⁊ maxie mõachos
exhibebat. ĩtento mirabaſ aĩo. eumqʒ to
to coꝛdis affectu venerabaſ. Nec ſolũ hũc
diligebat ardentius. ſʒ ⁊ oẽs recti fidei
viros. ſummo ſtudio ꝑferebat. Hereticos
aũt ḋteſtebaſ plurimuʒ. ⁊ maxie Origenẽ
velut blaſphemuʒ ac ꝑfiduʒ vehementer
hoꝛrebat: qui ſub eracla venerabili alexã
drine ciuitatis epõ ḋ ecclia pulſus eſt. qui
qʒ ſcẽ ſcripture dogmatib⁹ exoſa atqʒ ḋte
ſtãda. q̃ nõnulloꝝ acoꝛda ſubuerteret expo
ſitiõib⁹ ſuis admiſcuit. ⁊ ſicuti ſolẽt q vene
ni tẽptãt amaritudineʒ melle ꝯtegere: ſic
iſte ꝓpriũ vir⁹ erroꝛis. celeſtiũ ṽboꝝ dul
cedĩe liniẽs rudib⁹ obiiciẽs dogmata ꝓpi
nauit. Quapꝓpter vniuerſos fratres ſolli
cit⁹ ãmõebat vt nõ ſolũ ipſi origenis cõmẽ
ta nõ legerẽt ſʒ neqʒ legẽtib⁹ qdẽ aurẽ pe
nit⁹ admõuerẽt. Uñ ferſ aliqñ repiſſe volu
mẽ ei⁹ ⁊ ĩ aqua merſiſſe cõtinuo teſtaſ his
verbis. Niſi ſcirẽ nomẽ dei ĩ eo eſſe cõſcri
ptũ: oẽs garulitates blaſphemiaꝝ ei⁹ igni
b⁹ cõcremaſſẽ. adeo recte fidei erat ama
tor: emulatoꝛqʒ veritatis. Sicut aũt ini
micis eccleſie odio aduerſabaſ hoſtili. ita
catholicoꝝ ꝓbabaſ ad gaudere ꝑfectib⁹
⁊ ipm xpm redẽptoꝛẽ omniũ. ſe ĩ ſacerdo
tib⁹ eccleſie cernere teſtabaſ. Si qñ vero
fratrẽ detrahẽtẽ ꝓ quolibet negotio co
gnouiſſet. nõ ſolũ nõ credebat ei: ſʒ etiaʒ
auertẽs ſe mox ab eo. veluti a facie ſerpẽ
tis cõcit⁹ abſcedebat: illud pſalmigraphi
frequẽter ĩſinuãs: Detrahẽtẽ ꝓximo ſuo
occulte. hunc ꝑſequebar. Nullus aiebat
bonus de ore ſuo profert quicqꝫ mali: nec
ſanctis patribus venenato ore prorſus
obloquitur. De qua re multis quidem ſcri
pturis dei monſtrabat ĩdignantis offenſã
precipue tamẽ Marie ꝑferebãt exẽplũ
q̃ mox vt aduerſus Moyſen querelas
obtrectatõnis effudit: ꝑfuſa lepra diuinũ
iudicium vitare non potuit. Hec dicens
vtilitatem maximam audientibus con
ferebat. De monaſterio quod Pa
chomius ſoroꝛi ſue conſtruxit.

Comperit aũt ger
mana ſoroꝛ ei⁹ ĩſtitutionẽ ſenis ꝑ
clarã atqꝫ ſublimẽ: cupiẽs videre eum ad
monaſteriũ venit. Qḋ vbi agnouit Pa
chomi⁹: huiuſcemõi reſpõſuʒ ei ꝑ oſtiariũ
dirigit. Ecce ſoroꝛ audiſti de me qḋ viuã ⁊
ĩcolumis exiſtã: ꝑge igiſ ĩ pace: ne ꝯtriſte
ris qḋ te nõ videã coꝛpoꝛalib⁹ oculis. Qḋ
ſi volueris hãc ꝯuerſationẽ ſeq quã teneo
vt poſſis apud deũ miſicoꝛdiã repire: cogi
ta tecũ diligẽter ⁊ tracta: etſi cognouero
ſanctuʒ coꝛdi tuo ſediſſe ꝓpoſitũ: p̃cipiã
fratribus meis q tibi ꝓcul edificẽt mãſio
nem ĩ qua cũ diſciplina verecũdiaqꝫ per
ſiſtas. Nec dubito q alias exemplo tuo
dñs aduocabit: que tecũ maneãt: ⁊ per te
mereãtur ſalutis eterne ĩuenire ſubſidiuʒ
Nullam nãqꝫ requiem in hoc coꝛpoꝛe moꝛ
tis habere poterit homo: niſi qui piis ope
ribus deo placuerit. Hec audiens ſoroꝛ
eius fleuit amariter: ⁊ compuncta diuini
tus ad exhoꝛtationem ſaluberrimam mox
appullit animum. ſeqꝫ xpo ſeruire profeſſa
eſt. Hanc ergo mẽtẽ germane ſue Pacho
mius agnoſcẽs deo grãs egit: q ei ꝓmptã
largitus eſt voluntatem: ⁊ protinus reli
gioſioꝛib⁹ ĩperat fratribus: vt ei ꝓcul a ſe
monaſteriũ ꝯſtruãt. Quod vbi factum eſt.
⁊ illa ſecũdũ timoꝛẽ dei vitã duceret: ꝯue
nerũt ad eaʒ alie plurime: ⁊ breui tꝑe ma
gne multitudinis mr̃ effecta eſt. Quas in

ſtruēs τ docēs: vt coꝛ a cupiditatib⁹ carna
lib⁹ abſtrahētes: ad celeſtia: τ māſura ſup/
attollerēt: vt ipſa parit̃ τ viuēdo τ loquēdo
ſalutis eis itinera demōſtrabat. Scūs aūt
pachomi⁹ cuidā petro: etate iā grandeuo τ
venerāda ſenectute ɔſpicuo pcepit: vt iter/
dū famulas dei viſitaret: τ ſcā exhoꝛtatōe
ſuſtolleret. Habebat eniꝫ moꝛtificationeꝫ
paſſionū oīuꝫ etiā ſermonē ſicut ſcriptū eſt
ſale ɔditū. Pachomi⁹ ṽo deſcripſit eis re/
gulas: qb⁹ vtētes: iugit̃ ɔuerſatōis ſue mo
nimēta dirigerēt. Exceptis eni melotis q̄s
femine nō habēt: oīs iſtitutōis eaꝝ forma
monachis ꝓbat̃ eē ɔſimilis. Si qs aūt de
fratrib⁹ habebat i monaſterio feminaꝝ ꝓ
piquā aliquā vel ſoroꝛē: eāq3 viſitare volu
iſſet: mittebat̃ cū eo vn⁹ ex ſenioꝛib⁹ ꝓba/
te vite: τ primū qdē videbāt eā q̄ ſoroꝛib⁹
ꝑerat. τ deide ſub ei⁹ pn̄tia τ aliaꝝ q̄ erāt
ꝓuectioꝛis etatis ſoroꝛē ſuā vel ꝓximā fra
ter cū omni pudoꝛe τ ſcitate cernebat: nihil
ei deferēs: nec pꝛoꝛſus ab ea qcq̄ accipiēs
Nō eniꝫ ꝓpꝛiū qd habebāt qd ſibi mutuo
largirēt: erat q3 ſatis vtriſq3 ſolū viſitatōis
officiū: memoꝛia q3 futuroꝝ cū ſpe felicita
tis etne. Si qn̄ ṽo vl̃ ad ſtructurā vl̃ ad aliā
rē femine monachis idigerēt: eligebat̃ ma
gne ɔuerſatōis vir: q fr̄ibus acqſitis ꝑeſſet
officijs: τ cū timoꝛe dn̄i laboꝛātes: refectio
nis hoꝛa reuertebātur ad monaſteriū: ca/
uētes apud eas qcq̄ cibi potuſq3 pcipere.
Una ṽo regula tā viroꝝ q̄ feminarū ho/
die q3 pdurat. niſi q femie melotis vt dixi
minime vtunt̃. Q si defuncta eſſet virgo
curātes fun⁹ ei⁹ reliq̄ue: cūcta q3 q̄ ad ſe/
pulturā ptinēt adiplētes. deferebāt vſq3
ripā fluminis qd vtraq3 monaſteria diui/
dit: pſalmos ex more cātātes. Tūc tranſe
untes monachi cū ramis palmaꝝ ac frō/
dib⁹ pſallētes. trāſuehebāt eā: τ in ſepul/
chris ſuis cum hilaritate condebant.

De conuerſatione Theodori viri dei.

Ec talis ac tanta ɔuerſatio lōge lateq3 crebreſcēs
ſacti Pachomii nomē vbiq3 puehēs: vni/
uerſos ad agēdas deo gratias excitabat.
Nō pauci q3 cōtēnētes hui⁹ mūdi nego/
cia. ſingularē mōachoꝝ ɔuerſatiōeꝫ. τ ſpi/
ritalia ſtudia diligebāt: iter q̊s τ Theodo
rus adoleſcēs annoꝝ ferme: xiiii. xp̄ianis
ort⁹ pentib⁹. τ ſm ſeculū valde claris: hoc
mō cōuerſus ē. Undecio die tybe. i. ad oc
tauū yd⁹ ianuarias. q̄dā apud egyptū ce
lebrat̃ ex more feſtiuitas. Cernēs itaq3
domū ſuā nimis amplā ac ſplēdidā: ac bo/
nis oībus abundantē. p dei gratiā corde
cōpūctus: alia ſecū cepit voluere. Quid
tibi ꝓderit iſelix Theodore ſi totū mūdū
lucrat⁹ fueris: τ tēporalib⁹ vtens vſq3/
quaq3 diuitijs: ſi ab illis eternis bonis τ i/
mortalib⁹ excludaris? Nullus eni poteſt
τ preſētib⁹ diuitijs pfrui. τ pennis glorie
ꝑmia ꝓmereri. Sup his ḡ fortiter īgemi/
ſcēs: penetralia ſue dom⁹ igreſſus ē: τ ꝓci/
dēs i faciē ſuā. cū lachꝛymis ait. Oipotēs
d̄s q occultoꝝ es cognitoꝛ: tu ſcis. q2 nihil
hoꝝ que ſūt i h̄ ſeculo amoꝛi tuo pꝛepono.
Pꝛopter qd obſecro te miſericoꝛs. vt vo/
lūtateꝫ meā dirigas. illuminās animaꝫ me
am miſerā. ne eterna moꝛte contenebꝛata
peccatis obdoꝛmiat: ſed redēpta tuo mu/
nere. p omnia te collaudet atq3 gloꝛificet.
Hec eo oꝛāte venit mater illius τ inuenit
oculos eius plenos lachꝛymis: τ ait. Quis
te contriſtauit cariſſime fili: vt ſequeſtre/
ris a nobis? Nam ſolliciti ac dolentes vbi
que te querebamus: vt nobiſcū piter epu
leris. Qui reſpōdit. Perge queſo mater. τ
cibū ſume: q2 ego nunc mādu care nō poſ/
ſum. Nec acquieuit pꝛecibus eius. vt cum
ea comederet. Et cū ad ſcolaꝫ ambularet
vt litteras diſceret: ieiunabat vſq3 ad veſ/
perā. Frequēter aūt τ biduana ieiunia trā
ſigebat. p duos annos omnibus pcioſis τ
delicatioꝛibus cibis abſtinens. ſeque ad p
fectam continentiam: quantum etas illa
patiebatur extendēs. Cepit itaque ſecum
tractare. quatenus monaſteriū expeteret:
ſancte q3 regule māciparet. Et deſerēs oīa
queque habebat. quoſdā religioſos viros
repperit. optima īſtitutione viuentes: ha/
bitauit cuꝫ eis i dn̄i timoꝛe pficiens. Q
Theodoꝛus ſuſceptus ē a ſcō. pachomio.

Uodā vero tēpoꝛe cōtigit: vt poſt orōnē veſptinam:
cū monachi reſediſſēt: τ diuina ɔſuete me
ditarent̃ eloqa: vnuſqſq3 ex eis diſputās:
audiente q3 Theodoꝛo: tabernaculū ve/
teris teſtamēti τ ſcā ſcōꝝ ad duos referret
pplos: ad circūciſionē. ſ. atq3 ꝑputiū: di/
cēs q exteri⁹ tabernaculū figurā gereret
ꝑoꝛis ppli iudeoꝛ: iteri⁹ aūt qd ē ſcā ſcōꝝ
vocationē ꝑſignaret oīuꝫ gentiū: q̄ ad ſa/
cratioꝛis adit⁹ meruiſſet acceſſū: τ maioꝝ
myſterioꝛuꝫ particeps extitiſſet. p hoſtijs
eni aīaliū: τ p archa i q̄ erat manna τ ṽga
Aaron que fronduerat: τ tabule teſtamē/
ti: p tabulis teſtamēti: pꝛo thuribulo q3 τ
menſa τ cādelabꝛo ac ꝓpitiatoꝛio. De⁹ ver
bū nobis i ſua icarnatiōe clementer ape/
ruit: τ illuminauit nos lumie ſue pn̄tie: no
ſtroꝛū q3 factus ē ꝓpitiatio pctōꝝ: τ p man
na coꝛp⁹ ꝓpꝛiū largit⁹ ē ad edēdum. Hec
cū monachis q pn̄tes aderant: ideꝫ fratri/
b⁹ religioſe differeret: adiecit dicēs. Hāc
itpꝛetationē a ſcō pr̄e nr̄o Pachomio di/
dici: q i tabēnenſi cenobio: monachos pri/
mitus cōgregauit: cū qb⁹ in dies dn̄o au/
xiliante pficit. Et credo q2 tanti viri recoꝛ
datus ſū: pctā mea remittant̃ vniuerſa.
Audiēs iſta Theodoꝛ⁹ accenſus ē aīo: τ i/
tra ſemetipꝫ depcatus ē dicēs. Dn̄e deus
me⁹: ſi talis ē vir iuſt⁹ i terris: dignum me
fac vt eū videā: τ ſequēs veſtigia ei⁹ vni/
uerſa mādata tua pficiā: ſaluus quoq3 fa/
ctus bona tua que diligētib⁹ te ꝓmiſiſti p
merear. Hec dicēs cū lachꝛymis vincie/
bat̃ amoꝛe diuino foꝛtiter ſauciat⁹. Poſt
aliq̄s aūt dies: venit ad eos qdā venerabi
lis vir pecuſi⁹ noīe: decoꝛat⁹ vt viſitaret
frēs: ſimul q3 q̄lit̃ agerēt ſcire deſiderans.
Queꝫ valde Theodoꝛ⁹ pꝛecabatur: vt ſe
comitē ſuſciperet: τ ad ſcm̄ pachomiuꝫ di
gnaret̃ adducere. Qui nihil differens: cū
ſecū gratant̃ aſſūpſit. Cūq3 pueniſſꝫ ad lo
cū Theodoꝛ⁹: adoꝛauit dn̄m dicēs. Bene
dictus es dn̄e: q ſic celerit̃ orōnē pctōꝛis
audiſti: τ ſicut abs te popoſcerā deſideriū
meū cōplē dignat⁹ es. Accedēs ḡ ad oſtiū
monaſterij: mox vt vidit pachomiū: cepit
flere ꝑ gaudio. Ad quē venerabilis pr̄ ait.
Noli fili mi plāgere: q2 τ ego hō peccatoꝛ
ſū: lꝫ dei op⁹ aggreſſus ſim: τ hec dicēs: in
troduxit eū i monaſteriū. Qui cū vidiſſet
frūm multitudinē: illuminat⁹ mēte circa di
uinū cultū: pio zelo vehemēter icaluit: ac
ꝓceſſu tp̄is magna i ṽtutib⁹ icremēta p/
cepit. Erat. n. largitate diuini muneris p/
dit⁹: τ i opib⁹ bonis ac ṽbis multū pꝛudēs:
τ humilitate atq3 ɔtritiōe coꝛdis valde mi
rabil̃: i ieiunijs ſedulus: i vigilijs itent⁹: in
orōne ſollicit⁹ nūq̄ penit⁹ omittēs: qn ſpirī
tal̃ gr̄e maioꝛa munera ſectaret̃. Conſola
bat̃ aūt plurimos meroꝛe ꝺpꝛeſſos: τ eos
qui aliquo peccato deuiauerant: ammo
nitione humili atq3 beniuola coꝛrigebat.

Theodoꝛus mr̄em ſuāꝫ videre rēnuit.

Eniq3 tam ꝑclarā ac ful gente ɔuer
ſationē ei⁹ pachomius cernēs: ſa
tis eū dilexit τ i coꝛde ſuo ɔfuit. Audiēs
aūt mr̄ ei⁹: q apd hm̄ pachomi⁹ moꝛare
tur: ad eū pꝛotin⁹ aduolat: ſecū deferēs
epōꝝ ſcripta: que ꝑcipebāt: vt ei ſuus fili
us redderet̃. Hāc ḡ ſuſceperūt ṽgines in
monaſterio: qd a viroꝛuꝫ vt ſupꝛa dcm̄ eſt
haud ꝓcul aberat: q̄ mox mittit epl̃as ſcō
pachomio: ſil̃ obſecrās: vt filiū ꝓpꝛiū vide
re pmitteret. Tūc aduocās theodoꝛū pa/
chomi⁹: ait ad eū. Cōperi fili q huc mr̄ tua
venerit: vt te videre ꝺſideret: ecce nobis
τ epōꝝ lr̄as attulit. Pergēs itaq3 ſatiſfa/
cito mr̄i: maxime ꝓpter ſcōs epōs: q nob p
eā dignati ſūt ſcripta dirigere. Rn̄dit the/
odoꝛ⁹. Pri⁹ me venerabil̃ pr̄ certū facito
q p⁹ tātā ſpiritaliū reꝝ cognitionē: nō da
bo īde rōnē i die iudicij: τ qd ꝑcipis faciā
Hāc. n. iuxta mādatū xp̄i cū toto mundo
deſerui. Et quō eā i offēſionē frm̄ nūc au/
deo ɔſpicere? Nā pri⁹ añ manifeſtationeꝫ
tāte gr̄e. filij leui parentes ꝓpꝛios ignoꝛa/
rūt vt iuſtificatiōes legis ipleret: q̄to ma
gis ego q tāti muneris particeps factus ſū:
parentes nō debeo diuine maieſtati ꝑpo/
nere: dicēte dn̄o i euāgelio. q diligit pr̄em
aut mr̄em ſup me. nō ē me dign⁹. Dicit ei

pachomi⁹. Si putas id tibi nõ expedire ſi
li mi: ñ te cogo. Hoc aũt eoꝝ ē: q ꝑfecte re
nũciãt huic mũdo: ⁊ ſeipõs penit⁹ abnegãt
Opoꝛꝫ. n. mõachos: inutiles ⁊ ſeculares ſa
lutatiões ⁊ colloqa vana diffugere. ⁊ his
q mēbꝛa xp̃i ſũt: pia mēte ſociari. Si quis
aũt paſſiõe q̃dã ſcli capt⁹ dicit: parētes ca
ro mea ſũt: eos diligere debeo: audiat be
atũ paulũ aplm̃ p̃dicãtē. A q̃ qs ſupatur:
huic ſuus efficit̃. Qui g̃ vincit̃ amoꝛe car
nis: ſuus ſine dubio ē carnis. Cũq3 ñ acq
euiſſꝫ Theodoꝛus mr̃i ſe p̃ſtare decreuit
⁊ illa i ipo mõaſterio cũ xp̃i ꝑmanere ꝟgi
nib⁹: h̃ apd̃ ſe ſẽp tractãs. Si volũtas dñi
fuerit: iter alios ſaltē mõachos videbo cũ
⁊ ꝓpt̃ hãc occaſiõeꝫ meã q̃ꝫ lucraboꝛ aiaꝫ:
dũ i hac ſcã ꝯuerſatiõe ꝑſiſto. Cõſtat igit̃.
eos q rigoꝛē ꝓ noie xp̃i nõ ꝓ vana laude
cuſtodiunt: plurimas vtilitatis cauſas ce
teris adhibere: lꝫ videãtur ad breue tem
pus nonnullos offendere. De quibuſ
dam repꝛobis monachis.

Situr ſicut huius ſtudiũ ad emulationē eoꝝ q me
lioꝛa cupiũt imitari ꝓtulim⁹: ita negligēti
as aliqꝝ iuſtũ credim⁹ itimari: ad caute
lã eoꝝ q iſta lecturi ſũt. Quidã mõachi ſꝫ
carnē viuētes nec veterē hoiem curãtes
exuere: ſcm̃ pachomiũ foꝛtit̃ affligebant:
frequēter ita ſalutarib⁹ eos monitis allo
quēs nullũ ꝑfectũ eoꝝ penit⁹ ſentiebat.
Uñ triſtis ⁊ anxi⁹: dño ꝓ eis ſupplicabat i
pēſius dicens. Dñatoꝛ dñe: tu p̃cepiſti no
bis diligere ꝓximos vt noſipõs. Qꝛ ergo
ſecreta coꝛdis mei agñſcis: obſecro ne me
clamãtē ad te: ꝓ eoꝝ ſalute deſpicias: ſed
miſert⁹ eoꝝ da ill' timoꝛē tuũ vt diuinã po
tētiã agñſcētes: i ꝟitate tibi deſuiãt. Spe ꝓ
miſſionũ tuaꝝ ꝑ oĩa roboꝛati: qꝛ nimis af
fligit̃ aĩa mea ꝓ eis: ⁊ oēs ſēſus mei turbã
tur vſq̃quaq3. Hec dicēs ſiluit. Poſt ali
quãtos ꝟo dies vidēs ꝙ nec ꝑ orõnē me
lioꝛes effecti ſũt: iteꝝ ſtãs ad orõnē ꝓ eis
dño ſupplicauit: ⁊ q̃ſdã ꝑuas ac ꝓꝑias re
gulas eis oꝛãdi atq3 viuēdi tradidit: vt ſal
tē q̃ſi ſui ſtatuta cõplētes: paulatiꝫ cõſue
ſcerēt ad filioꝝ mun⁹ lectiõis induſtria ꝑue
nire. Qui cernētes ſe poſt cõcupiſcentias
ſuas ire nõ poſſe: p̃ſtiã ſcĩ pachomii foꝛmi
dãtes: ſpũ timoꝛis nõ illi⁹ decepti ſũt. abie
rũt retro poſt ſathanã: ꝯuerſatiõnē ei⁹ ad
mirabilē ñ ferētes. His itaq3 recedētib⁹.
grex vniuerſus i ſui ſtat⁹ itegritate ꝑmã
ſit magis ac magis ad icremēta ꝟtutũ aſ
ſurgēs: ſicuti ſolēt i agris optima frumē
ta leti⁹ effloꝛeſcere: cũ fuerint ab eis ziza
nia radicit⁹ ãputata. Hec aũt rettuli volēſ
oñdere: qꝛ ſicut nihil obeſt hoib⁹ ſeculo de
ditis: ſi ſe tradiderit monachoꝝ iſtitutis:
ita nihil vtilitatis offert monachis pꝛofeſ
ſio venerabilis: ſi negligētes extiterint: ſꝫ
nec oꝛatio paterna: nec condeſcenſio eos
poterit adiuuare toꝛpētes. De hoſpites
ſeꝑatim a cenobitis hoſpitiũ hr̃e debent.

Onfeſſoꝛ interea diony ſius p̃ſbyt̃ ⁊ ico
nom⁹: id ē diſpēſatoꝛ eccl'ie tēty
roꝝ amiciſſim⁹ ſcĩ pachomij: cõperit aliq̃n
ꝙ ex alijs monaſterijs ad eũ venietib⁹ nõ
cõcedebat cũ ſuis frib⁹ veſci: ſꝫ eos ſeque
ſtratos loco iuxta mõaſterij foꝛes excipiat
Cõtriſtat⁹ itaq3 ꝑlimũ ſuꝑ hac re: vēit ad
eũ: ⁊ icrepãtis poti⁹ aſſumēs aiuꝫ: q̃ꝫ mo
nētis aiebat. nec recte facis abba: carita
tē frib⁹ deditã nõ eq̃lē oĩb⁹ exhibēs. Qui
coꝛrectionē ei⁹ cũ m̃lta lõganimitate: pa
tiētiaq3 ſuſcipiēs: ita r̃ndit. Nouit dñs ꝓ
poſitũ meũ ⁊ p̃rĩa tua coğſcat affectio: ꝙ
nũq3 cuiuſlibꝫ aiam cupiã ꝯtriſtare: ne di
cã ſꝑnere. Quõ igit̃ h̃ auderē agē vt meũ
dñm ꝓuocãs irritarē: q manifeſte i euãge
lio teſtat̃ dicēs: q̃ꝫdiu feciſtis vni ex mini
mis frib⁹ mihi feciſtis. Accipe ſatiſfactiõeꝫ
venerabil' p̃r: qꝛ nõ velut vitãs atq3 ſꝑer
nēs eos q huc veniũt: h̃ qd̃ aſſeris facio: ſꝫ
qꝛ i cenobio ꝯgregationē ſuſcepi ꝑlimos
q nuꝑ ꝯuerſi ſũt ⁊ diuerſos eoꝝ moꝛes eē
coğſco. Noui nõnullos itãtũ ipi⁹ ꝯuerſati
onis gnaros: vt nec mõachoꝝ habitũ no
uerit. Int̃ q̃s ſũt ꝑuuli. tãta ſimplicitate vi
uētes: vt nec dexterã valeãt ſcire neq3 ſi
niſtrã. Idcirco credidi eē cõmodi⁹: vt ſuꝑ
uenietes frēs ſeoꝛſũ ſuſcipēt̃. i honoꝛe ma
ximo ꝯſtituti. Hic ergo nõ eſtimo p̃rib⁹ vl'

frib⁹ q ad nos diuertũt̃ nullã cõtumeliã fie
ri: ſꝫ magis debitã reuerētiã cõmodare: ꝑ
tertum: cũ ſtatutis hoꝛis ad reddēdũ nobiſ
cũ deo vota ſua ꝯueniãt: ⁊ poſt h̃ ſinguli ad
loca d̃ſtinata cõcurrãt: geti opi dãtes: me
ſꝫ d̃m ſollicit⁹ vſib⁹ eoꝝ neceſſaria ꝓuidē
te. Ob hec aũt p̃fat⁹ p̃ſbyt̃ oi cũ laude di
gniſſimũ ꝯpꝛobauit: certo cognoſcēs: ꝙ ſꝫ
deũ cũcta ageret: m̃ltũq3 releuat⁹ ſcĩ pa
chomij ſatiſfactiõe let⁹ remeauit ad ꝓpꝛia.
De veſtimentum pachomii fluxum
ſanguinis reſtrinxit.

Ulier aũt q̃dã i eadē tētiroꝝ ciuitate patiebat̃ flu
xũ ſãguinis: ⁊ hac ĩfirmitate iaꝫ ꝓlixo tp̃e
laborabat. Hec audiēſ pachomiũ dei eẽe
cultoꝛē ſcãq3 cõuerſatiõe mirabilē: iſuper
⁊ dionyſiũ p̃ſbyteꝝ amicũ ei⁹ eē cariſſimũ
rogat eũ vt ſui miſ̃cat̃: ⁊ q̃ſi ꝑ occaſionem
neceſſariã ad ſe pachomiũ euocet. Cũ ve
niſſꝫ pachomi⁹ ad eccl'iaꝫ: ⁊ poſt orõnē dio
nyſiũ ſalutaſſꝫ: iuxta eũ ꝓtin⁹ aſſedit. Cũ
q3 loq̃rēt̃ adinuicē: mulier fiducia fidei ro
boꝛata: credēſq3 dicēti xp̃o: cõfide filia: fi
des tua ſaluã te fecit: poſt tergũ ei⁹ latenſ̃
acceſſit: ⁊ cucullũ qd̃ coopiebat caput ei⁹
tremēs attigit: ſtatiq3 ſanata ē. Et ꝓcidēs
i faciē ſuã adoꝛauit dñꝫ: gl'ificãs ei⁹ clemē
tiã: ꝙ tãta ꝑ ſuos ſuos bñficia credentib⁹
ꝯtulit ſꝫ. Tũc ſcũs vir dionyſi⁹ ſcm̃ ſētiens
bñdixit mlierī: ⁊ ꝓtin⁹ repedãnt. De pa
chomi⁹ malũ hoieꝫ cum bonitate deuicit.

Liquãdo ꝟo neceſſitas coegit: vt ſepis
munimie mõaſteriũ vallaret̃: i q̃
ope laboꝛãtib⁹ frib⁹. ipe celit⁹ ferebat ma
ximũ auxiliũ. Poſt aliq̃ntos aũt dies mo
nach⁹ q̃dã p̃ſbyter. m̃ltoꝝ frum p̃r extĩs: q
ſollicit⁹ erat ſcũꝫ pachomiũ crebꝛo viſita
re: vēit ad eũ cũ vno frē ꝓpt̃ ꝯtētiõeꝫ q̃ i
mõaſterio oꝛta fuerat. ex hac videlicꝫ cã.
Is ipe fr̃ q cũ eo ꝑuenerat moleſt⁹ erat ei
nimiũ. clericat⁹ deſiderãs dignitatē: queꝫ
ſciēs idignũ tali munere diuerſo mõ ne h̃
ipꝫ fieret differebat. Et cũ ãpli⁹ ipoꝛtũita
teꝫ ei⁹ ferre ñ poſſꝫ. vēit ad ſcũꝫ pachomi
uꝫ. cũcta negocij eidē pãdēs: cert⁹ ꝙ ipe ſo
lus ꝯtētiões poſſꝫ abſoluere. Qui cũ cãm
penit⁹ coğuiſſꝫ. ait. Icõne ad h̃ veniſti vt ꝑ
me coğſcēs dñi volũtatē? Audi g̃ me ⁊ da
ei qd̃ poſtulat: nihil i hac ꝑte d̃ſperãs. Foꝛ
taſſis. n. ꝑ h̃ officiũ liberabit̃ aia ei⁹ d̃ capti
uitate diaboli. Sepe nãq3 ꝯtigit vt hõ ma
lus effect⁹ bñficijs. ad bonos ſe ꝯferat mo
res. Deſideriũ nãq3 melioꝝ piũ nouit ꝓpo
ſitũ his dũtaxat aiab⁹: q̃ nõ vſq3 adeo ne
gligēti toꝛpoꝛe ꝓlapſi ſũt: vt poſſint ſtude
re ꝟtutib⁹. Nos g̃ fr̃ h̃ agere decet. qd̃ d̃o
placet. Sic. n. dilectio ei⁹ i nobis eē ꝓba
bit̃: ſi ꝯpatiamur alterutrũ. Hoc accepto
r̃nſo: ſenioꝛ fecit qd̃ ſibi fuerat iꝑatuꝫ. Sꝫ
ille iſuꝑ voti cõpos effect⁹. ad btũꝫ pacho
miũ reuerſus ē: iã mēte ſobꝛi⁹ atq3 ꝯpũct⁹
⁊ cadēs i faciē ꝯfitebat̃ dicēs. O hõ dei
multũ ſublimatus es a d̃o: q diſcernēs ca
q̃ ꝑtinēt ad ſalutē: malũ i bono viciſti. Si
g̃ non fuiſſes erga me mitis atq3 longani
mis: ſꝫ aliq̃d i me rigidũ ꝓtuliſſes: ab h̃ di
ſceſſiſſeꝫ hitu et a deo ꝓrſus alien⁹ efficere
rer. Nũc aũt bñdictus tu dño: ꝑ quē aĩa
mea ſalua fcã ē. Tũc allenãs eũ d̃tra ve
nerabil' ſenex hoꝛtabat̃ vt vitã ſumeret
congruã dignitati: neq̃ñ negligēs ꝑpetuã
in futuro toꝛmenta ſentiret. Et oſculans
eum dimiſit in pace quem etiam vſq3 ad
foꝛes monaſterii proſecutus eſt. De mu
lierem a demonio vexatam liberauit.

Bhuc aũt ſcõ pachomio ibi dē ſtãte: q̃dã vir a lõ
ge feſtin⁹ veniēs ad ei⁹ veſtigia ꝓ
uoluit obſecrãs. vt filiã ſuã a demõio ve
xatã ꝑ xp̃i gr̃aꝫ curare dignaret̃. Quo re
lecto ꝓ foꝛib⁹ igreſſus ipe: tale ei r̃nſuꝫ ꝑ
oſtiariũ dirigit. Nõ ē nob̃ ꝯſuetudo cum
mlieribus loq̃: ſꝫ ſi q̃d hēs ex veſtimentis
eius mitte nob̃ qd̃ i noie dñi bñdicētes ti
bi ꝓtinus remittam⁹: ⁊ credimus i xp̃o: ꝙ
filia tua iſto mõ ab inimici liberet̃ icurſu.
Cũq3 tunica puelle ſcõ fuiſſet allata: ſeue
re nimis ītuēs ait. Nõ ē eius iſte veſtitus.
Affirmante ꝟo p̃re atq3 dicēte eius eſſe.
r̃ndit. Cognoui ꝙ eius ſit: ſꝫ ꝟginitatē ſu
am deo dedicans non ſeruat ſanctimonie
puritatē: ꝓpt̃ hoc eius inſpiciēs tunicam.

⁊ intelligēs caſtitatē ſuā minime cuſtodi-
re: nō eius teſtat̄ ībꝫ. Spondeat itaqꝫ ſe
in cōſpectu dn̄i: deinceps viuere ꝯtinenter
⁊ ꝓpitiabit̄ ei xp̄s ſanāqꝫ reſtituet. Pater
igit̄ īdignās ⁊ merēs filiā ſuā ꝑſcrutatꝰ ē:
⁊ ſic eſſe vt ſanctꝰ Pachomiꝰ dixerat pu-
elle ꝯfeſſione cognouit. Que cū iuramē-
to pollicita fuiſſet: nunq̄ ſe talia gerere
ꝓ ea vir bt̄s dn̄o ſupplicauit: bn̄dicenſqꝫ
oleū miſit. Quo puncta ſine mora curata
ē: ⁊ glificabat dn̄z iugit̄: ꝙ nō ſolū demo-
ne: ſꝫ etiam deteſtabili ꝯuerſatione caru-
iſſet: ⁊ in reliquum continentie ſe ſtudijs
ꝑ chriſti mancipauit auxilium. Quen-
daꝫ poſſeſſum a demone liberauit.

Alii igitur opiniōe de ſcō viro vbiqꝫ cur-
rēte aliꝰ nihilominꝰ q filiū ſuū a dē-
mone poſſeſſū ſine intermiſſione deflebat:
nec eū ꝑducere poterat ad mōaſteriū: ge-
nu obſixus ſupplicabat pachomio: vt pro
eo ꝓcaretur oīpotentiā xp̄i. Qui cū oraſ-
ſet dedit ei bn̄dictū panē: ſollicite ꝑcipiēs
vt añ cibū ex eo paululū ſemꝑ energuminꝰ
ſumeret. Cūqꝫ eſuriſſet filiꝰ eiꝰ: ex ip̄o pa-
ne ꝑticulā ei tradidit: Sꝫ nō ꝑmiſit īmūdꝰ
ſpūs: vt exinde oīno guſtaret: ex alijs aūt
panibꝰ manꝰ ſuas īpleuit: cepitqꝫ comede-
re. Pr̄ ḡ bn̄dictū ꝑ fruſta cōminuēs: i ex-
teriouibꝰ palmaꝝ ſolaris: exinde oſſibꝰ īmi-
ſit: ⁊ has ei tm̄mō palmas appoſuit: vt ne-
ſciēs id qđ fcm̄ ē: bn̄dictionē ꝑcipere me-
reret̄. Quas adapiēs fruſta q̄ iiecta fue-
rāt: ꝓiciebat: ⁊ ipas execratꝰ palmas: ni-
hil penitꝰ ſce volebat accipe. Cūqꝫ pr̄ eū
ſine cibo manere diebꝰ plurimis cōpuliſſet:
fame coactꝰ ē bn̄dicto pane ꝑcepit: ac pro-
tinus ſomno detētus a maligno ſpū libe-
ratus ē. Quē ſecū pr̄ ad ſci pachomij veſti-
gia ꝑduxit: laudās deū q ꝑ ſuos ſuos opa-
tur magnalia ⁊ glioſa: qrū nō ē numerus.
Alias qrūq; ſanitates: i v̄tute ſancti ſpūs
vir bt̄iſſimus faciēs: nō extollebat̄ nec vn-
q̄ cor eiꝰ elatū ē: hēbat aūt hāc a dn̄o gra-
tiā: vt idē ſēꝑ ⁊ eq̄lis eēt i oībꝰ: aīumqꝫ
i diſciplīa dn̄i ſollicitū ꝯtineret. Et ſi qn̄
poſcēs aliqd a dn̄o petitionis ſue nō cōſe-
qreret effectū. nō ꝯtriſtabat̄ oīno ſꝫ patiētiſ-
ſime ſuſtinebat ſciēs hoc expedire vel ſibi
vel oībꝰ qcquid diuīa miſericordia cēſuiſſꝫ
qr frequēter itētione ſincera videmur po-
ſtulare ꝯtraria: q̄ dn̄i bonitas cū n̄ ꝯcedit
p̄ſtare dignat̄: ⁊ tūc potiꝰ clemēter exau-
dit: cuꝫ vota nr̄e igrantie nocte velata n̄
ꝑficit. De conuerſione ſancti Siluani.

Uidā deniqꝫ iuuenis Siluanꝰ
noīe: de ſcena ꝯuerſus ad ſanctū
Pachomiū venit: volēs i eiꝰ monaſterio
cōmorari. Que ū ſuſceptꝰ eēt īfectꝰ puer-
ſa ꝯſuetudine ſeculi: nulliꝰ diſcipline regl'is
poterat coerceri: ſalutēqꝫ ꝓpriam negli-
gēs: dies ſuos vāitatibꝰ p̄ſtinis atqꝫ pec-
catis occupabat: adeo vt nōnullos ex fra-
tribꝰ euerteret: ⁊ ad ſtudiū ſimile cōmoue-
ret. Qđ plurimi non ferētes: ſcō pachomio
ſuggeſſerūt: vt euꝫ de mōaſterio pelli ꝑci-
peret. Ad quē veniens nō ānuit: ſꝫ eq̄ni-
miter ferēs āmonuit p̄fatū vt ſe corrige-
ret: ⁊ ab antiqua cōuerſatiōe reuocaret.
Pro q̄ etiam iugiter dn̄m exorabat. vt ei
cōpūctionē cordis: ſolita pietatis abūdan-
tia largiret̄. Cūqꝫ memoratꝰ iuuenis i ꝓ-
pria ꝑſiſteret ꝑuitate: ⁊ alijs exēplū ꝑditi-
onis oñderet: ad poſtremū viſū ē oībꝰ: vt
a ſcā ꝯgregatiōe velut īdigniſſimꝰ arceret̄
Sꝫ beatꝰ Pachomiꝰ [illegible] credidit differē-
duꝫ. Quē etiā mitiſſima atqꝫ ſapiētiſſima
correptiōe ꝯueniēs: ⁊ celeſtibꝰ erudiēs īſti-
tutis ita diuino timore ſuccēdit: ⁊ ſic aīa eiꝰ
futuroꝝ fide cōpūcta ē: vt ſe deinceps ab-
ſtinere nō poſſet a lachrymis. Emēdatus
itaqꝫ ꝑ oīa magnū ceteris documētū cō-
uerſatiōis exhibuit. In oī nāqꝫ loco ⁊ i oī
opatiōe flebat iugiter: ⁊ nec tūc qdē. cū ci-
bū īter frēs caperet a lamētatiōe ceſſabat.
Que res etiā ꝯmonuit mltos ex mōachis
q ⁊ dixerūt. Tādē a planctu te cohibe: nec
tāta q̄s afflictiōe deiicias. Qui r̄ndit. Co-
nor me qdē ſic iubetis: a lachrymis tēpera-
re nec poſſū. Peccꝰ enī meū veluti q̄dam
flāma cōburēs qetū me eē nō ſinit. Rur-
ſuꝫ ipſi dixerūt. Apđ te i ſecreto tuo vel
certe i orationibꝰ plāgito: cū vo venimꝰ ad

mēſaꝫ. cibuꝫ ſumere debes. ⁊ a fletibꝰ ab-
ſtinere. Nā poſſibile ē aīaꝫ ⁊ ſine iſtis exti-
oribꝰ lachrymis ſēꝑ i cōpūctione ꝑſiſtere:
qa plures e frībꝰ vidētes te flētēꝫ. mādu-
care nō p̄nt. Et cogebāt eū fateri: cur ita
ſe ſuis dilueret fletibꝰ. Tunc ait ad eos.
Nō vultis vt plāgaꝫ. cū videā me foueri
multis obſeqijs ſcōꝝ frm̄: quoꝝ ⁊ puluis
pedū mihi venerādꝰ ē: nec eis me cōferre
dignū obſeqū exiſtimo. Nō ego plāgaꝫ ꝙ
hō d̄ ſcena multis pctis obnoxiꝰ officia tā-
ta ꝑcipiā. Timeo valde. ne ſicut Dathā ⁊
Abyrō me q̄ꝫ ꝓphanū hiatu ſuo t̄ra deglu-
tiat. Illi nāqꝫ ipſis auſibꝰ manibuſqꝫ pol-
lutis ſcā ſibimet vſurpare tēptauerūt: ego
v̄o pꝰ tātā cognitiōeꝫ diuini muneris aīe
mee ſalutē ĩſidioſa ꝯuerſatione neglexi.
Idō qppe iſta recolens: non erubeſco flere
coram oībꝰ: qa multa facinora mea eē co-
gnoſco: q̄ iugibꝰ lachrymaꝝ fōtibꝰ debeā
expiare. Et ſi ip̄aꝫ miſeraꝫ aīaꝫ meā ꝑ lamē-
ta diffūderē. nihil facerē magnū: qa nullū
ꝓ factis meis i p̄ñti dignū poſſū recipere
ſuppliciū. Cūqꝫ ꝑ dies ſingulos ideꝫ fr̄ ad
meliora ꝓficeret: oēſqꝫ ꝓpemodū i hūili-
tate ſuparet: ita de eo ſcūs Pachomiꝰ ce-
pit corā oībꝰ dicere. Teſtor frēs ac filij co-
rā deo ⁊ ſcis eiꝰ āgelis: qa ex q̄ cenobiuꝫ h̄
fūdatū ē: nullū de frībꝰ q mecū ſūt vl' fue-
rūt. hūilitatē meā ſecutū eē cognoſco: niſi
vnū tm̄modo. Quo frēs audito: nonnulli
putabāt hūc eē theodoꝝ: alij petroniū: alij
v̄o orſiſiū. Cūqꝫ rogaret theodorꝰ eū. vt
quis ille eēt ꝓpromeret: ⁊ ſcūs vir idicare
differret. rurſus eū theodorꝰ vehemēt̄ vr-
gebat. alij quoqꝫ maiores ex frībꝰ pluri-
muꝫ dep̄cabāt̄. vt diceret qs eēt: cui teſti-
moniū tale ꝑhiberet. Tūc r̄ndit pachomi-
us. Si ſcirē eū de q̄ dicturꝰ ſuꝫ. vane glie
ſtimulis icitari: nūq̄ eū oñderē: Sꝫ qa ꝓcul-
dubio credo. ꝙ ꝑ xp̄i grāꝫ q̄tū laudes
acceſſerit. tāto ip̄e munꝰ hūilitatis augit:
idcirco vt eū poſſitis imitari ſine metu: pa-
lā bt̄ificare n̄ deſino. tu qdē theodore ⁊ q-
cūqꝫ tui ſūt ſimiles. fortit̄ certātes i mona-
ſterio diabolū viciſtis. vt paſſerem. ⁊ ſub
vr̄is pedibꝰ aliſiſtis eū. ꝑ dei grāꝫ ꝯculcā-
tes vt puluerē: ſꝫ ſi qđ abſit neglexeritis
i aliq̄ ꝯſurgēs is q ſub veſtigijs vr̄is ē. ad-
uerſus vos ſeui furore bacchabit̄. Iuuenis
aūt ſiluanꝰ quē dudū ꝓpt̄ negligētiaꝫ de
mōaſterio pellere volebatis: ita ꝓſtrauit
inimicū. ⁊ a ſuis ſēſibꝰ fugauit: vt nuſq̄ co-
rā eo cōpareat: altaqꝫ humilitate eū per
oīa ſupauit. Et vos qdē frēs hītes opa iu-
ſtitie i his q̄ geſſiſtis glioſi ꝯfiditis: hic aūt
q̄ꝫto fortiꝰ pugnat. tāto ſe deteriorē oībꝰ iu-
dicat: ex tota mēte totaqꝫ v̄tute inutilē ſe
reprobūqꝫ denūcians. Idō deniqꝫ ⁊ lachry-
mas hꝫ i ꝓmptu: qa ſemetip̄m nimis hūili-
at ⁊ iclinat: nec alicuiꝰ momenti qđ gerit
exiſtimat. Nihil aūt ita reddit inimicuꝫ in-
ualidū: ſicut hūilitas de corde puro: cui tn̄
correctiōis opa ꝓbant̄ adiūcta. Sic itaqꝫ
viriliť anſatꝰ ſiluanꝰ ꝑ octo ānoꝝ curricla
deo militās: curſuꝫ vite ſue finiuit i pace.
De cuiꝰ exitu teſtatꝰ bt̄us pachomiꝰ ē. ꝙ
mltitudo ſcōꝝ angloꝝ: cuꝫ magna leticia
ſumētes aīam eiꝰ velut dilectā hoſtiā xp̄i
ꝯſpectibꝰ obtulerunt. Pachomiꝰ mor-
tuum indumentis ſuis ſpoliari iuſſit.

Eodem vero tēpore pa-
nos ciuita-
tis. ep̄s Uarus nomīe: ꝑ oīa vene-
rabilis ac deo deditꝰ. recteqꝫ fidei feruen-
tiſſimꝰ amator exiſtēs: audiuit diſpoſitio-
neꝫ cōuerſatiōis pachomij. Ad quē miſſis
ep̄ſl'is euocauit euꝫ. plurimis v̄bis exorās:
vt etiā circa ciuitatē eiꝰ mōaſteria optata
cōſtrueret. Cūqꝫ multis ex cauſis ꝑcibus
acqeuiſſet ep̄i: dei ꝓperat ad eū iuſtū cre-
didit: vt pariť oīa mōaſteria que ab eo cu-
rabāť iuiſeret. Et cū vni ex ip̄is monaſte-
rijs appropīq̄ſſet: cuiuſdā fr̄is occurrit ex-
equijs: q vitā ſuā negligēt̄ iſūpſerat. Fra-
tres aūt ip̄iꝰ mōaſterij ſunꝰ ꝑſequebātur
honorifice pſalmos ſolitos cōcinētes: p̄ſē-
tibꝰ q̄ꝫ defūcti parētibꝰ ac ꝓpinqs. Qui
cuꝫ vidiſſent pachomiū. feretꝝ cōtinuo d̄
poſuerūt: vt tā ꝓ mortuo q̄ꝫ ꝓ ſe dn̄o ſup-
plicaret. Qui mox debitā orōneꝫ ꝑſoluit:
⁊ conuerſus ad frēs ait. Sinite pſallere.
Precepitqꝫ defūcti veſtimēta ſplendida
qbꝰ īolutꝰ erat auferri. que coraꝫ oībus

fecit exuri: ⁊ ita cadauer efferri iuſſit pter
aliquā pſalmodiaȝ atqȝ ſepelire frēm. Igi
tur frēs cū parētibꝰ eiꝰ: ⁊ vniuerſis qui
tūc aderāt nouuȝ genꝰ ſpectaculi cōuen/
tes: ⁊ obſtupefacti nimiuȝ: ꝑcabant ſeneȝ:
vt cōſuetā ſup cuȝ pſalmodiam celebrari
pmitteret. Cū ñ acqeuiſſet: ceperūt parētes
defūcti culpātes cuȝ dicere. Quid ē hoc
ſpectaculū nouuȝ? Quis non miſeat mor
tuo lȝ ſit inimicꝰ? Sufficiēs p ſe ē ipa cala
mitas. Noli q̄s īferre mortuo qđ nec be/
lue facerent: nec tuā ɔdecet ſcitateȝ. Naȝ
⁊ nos hinc notamur maxio opprobrio. ali
aqȝ q̄ꝫplurima ſuſpitionū opprobria naſcā
tur. Utinā nūq̄ȝ ad iſtuȝ locū veniſſemus:
vtinaȝ nec iſte monachꝰ fuiſſet effectus: ñ
hunc eternuȝ doloreȝ nobis īfligeret. Ro
gamus ḡ vt ſolitā pſalmodiā defuncto re
ſtituas. Qui rñdens ait eis. Uere frēs et
filij: plus vobis đ viſibili re ac tpali curan
tibus: ego đ iuiſibili eiꝰ ſubſtātia ſollicitu/
dineȝ geraȝ: ⁊ idcirco hec erga eū fieri iu/
beā. Et vos qđeȝ maiores illi dolores: per
hunc honoreȝ queȝ putatis: acgritis: ego
aūt quātulamcūq̄ȝ ei requieȝ vel ſatiſſacti/
oneȝ p hāc iiuriā pparabo. Propt̄ qđ nec
ī futuro p hoc exanimi corpuſculo: ſȝ pro
īmortali eius aīa ſatagoque ⁊ hāc carneȝ
rurſus ī reſurrectiōe receptura ē: ⁊ īcorru
ptā ⁊ itegrā. Alias aūt ſi ħ qđ vultis ānu/
ero: veluti placēs hoibꝰ iudicabor: atqȝ vt
ad pñs vobis ſatiſfeciſſe videar: id đſpicio
qđ ei pdeſſe poterit ī futuro. Fōs eni bo/
nitatis deꝰ nr̄ exiſtēs occaſiones querit p
quas opulenta ſup nos dona pietatis ſue
effūdat: remittat nobis pctā: nō ſolū ī ħ ſe/
culo: ſȝ etiā ī futuro. Nā cū dicat ī euāge/
lio: q blaſphemauerit ī ſpm̄ ſcm̄: nō remit/
tetur ei neqȝ hic neqȝ ī futuro ſclo: dat pa
tēter itelligi q̄ ſūt q̄daȝ đlicta que pñt: ⁊
poſt hanc vitā ſi p eis ſupplicet̄ igſci. Nos
ꝟo q̄s dignos iudicauit xp̄i potētia diuiſe
ſue diſpēſatiōis exercere medicinā: ſi non
vnicuiqȝ ɔgruēt adiutoriū pferamꝰ pſcō
veluti cōtēptores eſtimabimur: ⁊ audie/
mus illđ qđ ſcriptū ē ī pphā. Uidete ɔtē/
ptores ⁊ admiramini ⁊ diſpdimini. Et lō
q̄ſo ſinite defūctū a ppīs malis aliq̄tenus
exui: ⁊ quātulācūqȝ requieȝ ī illo futuro exa
mine pmereri. Sepelite ḡ eū ſine pſalmis
vt dixi. Potēs ē.n. deꝰ benignꝰ ⁊ clemēs
mītūqȝ miſericors: p ſupplicatiōe nr̄e puri/
tatis eū ī eīna ſua requie collocare. Hec cū
dixiſſet abierūt: ⁊ ſȝ qđ venerabil̄ pr̄ ꝑce
pat eū ī mōte vbi ɔſtituta erāt monumēta
ſepelire curarūt. Qr pachomiꝰ aīaȝ cu/
iuſdā mōachi vidit āgl̄os ad celū đducere

Oratus ē aūt ibidem ſcs
pachomiꝰ cum
duobꝰ mōachis: docebat ī ꝑmis
ſingulos timoreȝ dn̄i: deīde q̄liter aduer/
ſus diabolū dimicare deberēt: ⁊ īſidiaruȝ
eiꝰ p xp̄i grāȝ poſſent declinare potētiam.
Tūc nūciat̄ ei q̄ frat̄ đ cenoboſthiorȝ mo
naſterio ḡui īfirmitate detētꝰ: bñdictionē
ꝑcis eiꝰ vltimaȝ poſtularet. Hec audiens
hō dī: ɔfeſtiȝ ſecutꝰ ē eos q hec ſibi rettule
rant. Cūqȝ conatꝰ pficiſcerēt: ⁊ duobꝰ vel
tribꝰ milibus abeſſet a monaſterio qđ pe
tebat: audiuit ſuauiſſimaȝ vocem in aere
pſonāteȝ: ſuſpiciēſqȝ vidit ipiꝰ fris aīaȝ ve
lut curru ab angelis dn̄i laudātibꝰ: ad be/
taȝ vitaȝ perhēnēqȝ ſuſtolli. Comites autē
Pachomij cū neqȝ vocē audirēt nec q̄cq̄ȝ
ſētirēt penitꝰ: ſȝ tñmō cernerēt eū ad ori
enteȝ diu reſpicere: dicunt ei. Tu cur ſeci
ſti pr̄? Properemꝰ vt poſſumꝰ occurrere
ei. Qui rñdit. fruſtra iā currimꝰ: hoc eni ē
qđ diu ɔſidero: quēadmodū frater ipe ad
gaudia ppetua pducat̄. Quē cuȝ rogarēt
vt eis exponeret quō vidiſſet aīam: quā/
tū poterat audire narrauit eis ex his que
ipſe cōpererat. Quidaȝ igit̄ ex his euntes
ad memoratuȝ monaſteriuȝ: ⁊ diligenter
ingrētes q̄ hora frat̄ ille dormiſſet: ea que
a ſcō didicerāt viro: vera oīa cognouerunt
Hec aūt rettulimꝰ duabꝰ ex cauſis: primū
volētes oñdere hm̄ ſenē nimiū fuiſſe p/
ſpicaciſſimū grāmqȝ poſſediſſe ppheticaȝ
ac lōge poſita itellectualibꝰ oculis ꝑuidiſ/
ſe: deinde vt tales ſēp imitātes: malorȝ cō
ſortia ſollicite vitaremꝰ. Et de his q̄dē vo
bis hactenꝰ dcā ſufficiant. Qr deſtru/
ctores edificij domꝰ igne diuino cōbuſſit

Anctus ergo Pa
chomius ad antefactuȝ epiſcopū
cuȝ ſuis mōachis veniēs: ab eo ī ſūma ve
neratiōe ſuſceptꝰ ē. Naȝ feſtiuitatē maxi/
maȝ ī eiꝰ celebrauit aduētu. dedit ei loca
vbi ſpata ɔderet mōaſteria: ſicut dudū p
ſcripta cognouerat: q̄ etiā venerabilis vir cū
alacritate cōſtruxit. Et cū macerie muni/
mine circūduceret: ne q̄s facile poſſit irrū
pere: q̄daȝ peſtilētes hoīes q̄s diabolus ce
cauit īuidia: nocte veniētes: q̄ ɔſtructa fu
erāt deſtruebāt. Sȝ nō ī lōguȝ malignita
tis eorȝ pena dilata ē. Naȝ cū ſenex diſci
pulos ſuos ad tollerātiaȝ cōmoneret. ⁊ illi
neq̄ſſimi iuxta cōſuetudinē ɔueniſſent. vt
facinorȝ ſuorȝ cepta pficerēt: ab āgl̄is dn̄i
pcinꝰ exuſti ſūt: ⁊ velut cera a facie ignis
ad nihilū redacti ſūt. Frēs ḡ velocit̄ vni
uerſū cōſumauerūt edificiuȝ: ī q̄ btūs Pa
chomiꝰ ɔſtituit mōachos. religioſos viros
q̄bus ſamueleȝ ꝑpoſuit. hilarē virū. ⁊ do
no frugalitatis eximiuȝ. Quia ꝟo ꝑdicta
mōaſteria ī ſuburbio fuerāt cōſtituta. idē
ſcūs ibi vult manere diutiꝰ vſqȝ dum his
quos ordinauerat xp̄i munere formarēt.

De inquiſitionibus philoſophi.

Aterea phus q̄daȝ ciuita
tis ipſius audita
ſuorȝ dei opinione. venit ad eos
ſcire volēs q̄d eſſent: q̄due pfiterēt: ⁊ vi/
dēs aliq̄s ex mōachis. ait ad eos. Uocate
mihi prēȝ vr̄um: q̄a de rebꝰ neceſſarijs cū
eo diſputaturꝰ ſuȝ. Cuȝ cognouiſſet aūt ſcūs
vir q̄a phus eēt: miſit ad eū Cornelium ⁊
theodorȝ: ꝑcipiēs eis vt ad ea q̄ ſciſcitaret̄
prudēti rñſione ſatiſfacerēt. Egreſſis igit̄
ad eū phus ait. Multꝰ ad nos ſmo dela/
tus ē: q̄ ſapiētie gerātis ſtudiū: ⁊ iuſta reli
gionē vr̄aȝ q̄eteȝ diligatis ipēſiꝰ: īſup etiā
prudent̄ his q pponūt aliq̄d ſatiſſacere vi
deamini. ⁊ iō de his q̄ legitis vos introga
re diſpoſui. Cui theodorꝰ proferto q̄d vis
ait. Et phs. Habes tu inq̄t mecū diſputa
tioneȝ: vt q̄ fuerit q̄ſita diſſoluas. Et theo
dorꝰ ait. Exprime iā qđ intēdis. Tūc phus
ait. Quis ñ natꝰ mortuus ē? Quis rurſus
natꝰ a morte ſubtractꝰ nō ē? Quis cū aūt
cū ſit mortuꝰ. nō ē fetore corruptꝰ? Et ait
theodorꝰ. Nō grādis igt̄ hec ppoſitio tua
o phe. nā facile queris que ſoluā. Qui non
natꝰ: mortuꝰ ē. hēt̄ pthoplaſtꝰ. Qui ꝟo na
tus ē nec tñ mortuꝰ ē: exiſtit Enoch: q̄ deo
placuit ⁊ trāſlatꝰ ē. Mortuꝰ aūt nec feto
re corruptꝰ vxor ē loth: que ɔuerſa ī ſtatu
aȝ ſalis vſqȝ nūc ī eo hītu p īcredulorȝ p/
durat exēplo. Et iō ɔſiliū do tibi o phe vt
has ieptas ppoſitiōes tuas ⁊ īanes deſe/
rēs queſtiōes ad xp̄ȝ ꝟuȝ deū quē colimꝰ
ſine dilatione ɔuertaris: remiſſionēq̄ȝ tu/
orū pctōrȝ p etn̄a ſalute nō deſpicias. Ad
hec phs obſtupefactꝰ nihil īq̄ſiuit vlteriꝰ:
ſȝ recedens acumen viri: reſponſionemqȝ
tam celerem paratamqȝ miratus eſt.

De abſtinentia monachorum.

Roinde pachomiꝰ in eiſdeȝ
mōaſterijs nup ex
tructis: diebꝰ plurimis īmoratꝰ ⁊
exinde pfectꝰ: atqȝ ad aliud monaſteriuȝ
qđ ſub eiꝰ erat ditiōe puenit. Quē cū frēs
oēs ī occurſu pperātes ſūma veneratiōe
ſuſcepiſſēt. īfātulus quidā de ipa ɔgregati
one q int̄ alios occurrerat clamare cepit
ac dicere. Uere pr̄ ex q̄ hic āmbulaſti: nullꝰ
nobis nec olera nec legumen aliquod co/
xit. Ad quem ſctꝰ grata mēte rñdit: Nō
cōtriſteris fili mi: coquaȝ. Ingreſſuſq̄ȝ mo
naſteriū: pꝰ orōnē venit ad coq̄nā: ⁊ īueni
ens frēȝ q coq̄ne ꝑerat. pſyatos idē tegi
tes opantē: q̄s mattas vulgꝰ appellat: ait
ad eū. Dic mihi fr̄: q̄ꝫtū tp̄is habes ex q̄ nō
coxiſti fratribꝰ olera vel legumina? Qui
reſpōdit. Sunt duo fere mēſes. Et ſanctꝰ
Pachomius ait ad euȝ. Quare cōtra pre
ceptuȝ facere voluiſti: vt tanta fratruȝ ne
gligeretur vtilitas? Qui ſub humili ſatiſſa
ctione reſpondit. Optaueram quideȝ ve/
nerabilis pater. quottidie implere myſte/
rium meum: ſed quia quicquid coquebaȝ
non conſumebatur a fratribus quia oēs
abſtinent: ſoli quippe pueri aliquid coctu/
re percipiūt ne tanto labore per arta pro/
icerentur expenſa: propterea pulmentuȝ
non coxi. At ne ocioſus eſſem: pſyatos

elegi cū frib⁹ texere:ſciens vnū de his qui
mihi deputati ſūt ad op⁹ huiuſmodi poſſe
ſufficē: vt puas eſcas:id ē oliuas: ⁊ herbu
las ad refectionē frib⁹ paret. Hec audiēs
Pacomi⁹: ⁊ q̄t ſūt igt p hyate q̄s te feciſſe
dixiſti? Qui rn̄dit. Quigēte. Et ille. Defer
igt huc oēs vt videā. Que cū fuiſſent alla/
te: ptin⁹ ad eas igne ſuppoſito iuſſit exuri
Tūc ait ad illos. Sicut vos traditā vobis
erga diſpenſatiōes frūz reglā z deſpexiſtis
ſic ego paſſiz labores vr̄os icendio cōcre/
maui: q̄ten⁹ cognoſcatis q̄ pnitioſū ſit prūm
iſtituta cōuellere: q̄ pro aiaz ſalute puiſa
ſūt. An igr̄atis q̄ glioſū ſit ſemp abſtinere
a p̄itib⁹? Nā ſi qs ab ea re q̄ i ei⁹ ē ptāte:
diuina ɔſideratiōe ſe ɔtinet: magnū ɔſeqt
a dn̄o p̄miū. Ab ea vo re cui⁹ vtēdi licētiā
nō hz: q̄dā noſcit neceſſitate cohiberi: ⁊ iō
ppt̄ abſtinētiā coactā atqz inutilez: fruſtra
videt̄ expectare mercedē. Deniqz cū plēs
eſce appoſite fuerit: ⁊ frēs pci⁹ his vtunt̄
ppt̄ deū: nūc apd̄ euz ſibi maximā ſpez re/
ponunt. De cibis autē q̄s nō vidēt: nec eis
ad pcipiēduz facultas vlla tribuit̄ quō p
pſimonia p̄mia cōcedent̄. Jōqz ppt̄ exigu
os ſumpt⁹: tāta frūm n̄ debuit inēmitti cō/
moditas. Quō anachoretaz puerſa do/
gmata celit⁹ pſenſit atqz correxit.

Ecce cuz Pachomi⁹ loq̄retur
ad eos: ⁊ ſufficiēter
eoz d̄licta corriperet: oſtiari⁹ ad euz feſtin⁹
igreſſus eſt: magnos viros ⁊ anachoretas
egregios idicās aduenisse: q euz vidē d̄ſi/
derarent. Quos ilico iuſſit itrare: debita
qz reuerentia ſalutās eos. Poſt orōnez: p
frūz ducebat cellulas: ⁊ oīa eis mōaſterii
loca mōſtrabat. Qui rogauerunt ſenē: vt
cuz eo d̄ qb⁹ cupent reb⁹. ſecreto loq̄rent̄
Tunc itroduxit eos i cellā ſuā ſeorſuz: ſe/
ditqz cuz eis. Jllis autē d̄ reb⁹ abditis at/
qz archanis alti⁹ diſputātib⁹: cepit ſcs odo
rez ſentire deterrimū. Videbat eniz eos
occulto ſatis vti ſmone: ⁊ i ſcripturis pa/
ratos exiſtere: nec poterat de itollerātia
fetoris aliqd vel cogitare vel dicere. Ubi
ḡ de diuinis elogiis diuti⁹ diſputarūt: ⁊ ho
ra ix. iā refectiōis tp̄s idiceret: ſurgentes
ipi mox abire voluerūt. Quos ſcs vir eni
xius hortabat̄ vt cibū parit̄ ſumerēt. Qui
noluerūt penit⁹ acqeſcere: dicētes feſtina
re ſe an̄ occaſuz ſolis ad ppa remeare. Et
vale dicētes ei ſine mora pfecti ſūt. Tūc
pachomi⁹ volēs certi⁹ cām fetoris agſcere
i orōnem pſternit̄ exorās dn̄z: q̄tenus ſibi
q̄les eēnt pādere dignaret̄. moxqz cognouit
q̄ ipietatis eoz dogmata qb⁹ pbant̄ ibu/
ti: tātaz pnitiē de eoz cordibus exalarēt.
Nec mora viros ipos iſeqt̄: ⁊ appħēſis ait
Unū volo vos iterrogare ſmonez Qui
dixerūt. Jnterroga. Nūqd ait Origenis
cōmēta legiſtis? Qui negātes dixerunt.
Nequaq̄. Quib⁹ ait. Ecce conteſtor vos
coraz dn̄o. q̄ oīs hō q legit Origenē ⁊ cō/
ſentit his q̄ pue diſſeruit. i pfūda pueniet
iferoruz. hereditaſqz ei⁹ erūt flāmes ⁊ exte
riores tenebre. qb⁹ iniq̄z aie ſine fine pu/
nient̄. En ego qd̄ mihi manifeſtū ē a dn̄o
vobis ſollicite nūciaui. ex hoc inocēs ero:
videritis ſi ea q̄ ſūt vera reſpueritis: Qd̄ ſi
mihi vultis acqeſcere: deoqz placere: p oia
cūctos Origēis libros in flumē mergite.
ne ab illis voſipſi mergamini. Hec dicēs
diſceſſit ab eis. ⁊ redigēs ad exerciciū ſo/
lite vtutis: repit frēs i orōne ɔſiſtere: cum
qb⁹ alacriter hymnos cantilene ſpiritalis
explicuit. De viſione poſterozuz ſer
uorum prelatorum atqz ſubditorum.

Monachis vo ad veſcēduz
ɔueniētib⁹: vene
rabil' ſenex i cella vbi ɔſueuerat
ſupplicare dn̄o ſe recepit: ⁊ obſerās oſtiū
orabat itēte: memor viſiōis quā aliqn̄ ɔſpe
xerat: ⁊ obſecrabat dn̄z q̄ten⁹ ei d̄clararet
ſtatū mōachoz q futur⁹ eēt vl' q̄ p⁹ ei⁹ obi
tū i tāta cōgregatiōe cōtigerēt: ⁊ ab hora
nona vſqz ad illd̄ tp̄s: q̄ frater q nocturnis
in orōnibus p̄erat vocē mitteret. ⁊ ad p̄/
ces ſolitas excitaret: iſtātiaz ſue ſupplicati
onis extēdit. Cūqz p̄caret̄ attenti⁹: ſubito
circa mediā noctē viſionē cernit: q̄ eū iux̄
petitionē ppaz de ſtatu poſterozuz ſuoz
pleni⁹ edoceret. Nā mōaſteria ſua vehe/
mēti⁹ dilatāda: nōnl'os q̄ppe pie victuros
⁊ ɔtinēter agnouit neglecturos etiā plūmos

didicit: ſuāqz ſalutē penit⁹ pdituros. Vidit
ḡ ſic ipe narrauit mltitudinē monachoz
i valle q̄daz pfūda ſatis atqz caliginoſa
cōſiſtere: ⁊ alios exinde velle cōſcendere
nec valere: qdā eni occurrebāt ex aduer/
ſo ſibi nec iuicē digſcere poterāt: nec d̄ p/
fūdo illo ⁊ tenebroſo loco prſus emerge/
re: alios aūt fruſtra conātes p̄ laſſitudine
ruere atqz ad iferos puenire: alios iacen/
tes miſabili ac lachrymoſa voce deflere
nōnullos vo cū maxio labore cōſcēdere:
qb⁹ i aſcenſu ipo lux ptinuo occurrebat i q̄
cōſtituti referebāt d̄o grās: q̄ euadere po
tuiſſēt. Jta pachomi⁹ itellexit q̄ nouiſſimis
eēnt euētura tpib⁹: cecitatē mētis eoz q
p⁹ futuri ſūt: ⁊ errorē cordis: bonoz defe/
ctū valde doluit: maxie vo q̄ p̄poſiti tūc
negligētes ac d̄ſides forēt: ſz cōcordia di/
ſcordioſe vterent̄: placētes ſtulte mltitu/
dini: ⁊ oſtātes hituz mōachoz: nullaqz bo
na opa p̄ferētes: ſil' aūt peſſimis p̄natuz
tenētib⁹. ipmqz nomē ſcē cōuerſatiōis ig/
rātib⁹ neceſſe ē emulatiōes ac iurgia gnā
ri: ⁊ qs p̄ſit ac maior ſit ābitioſa lite cōten
dere: ⁊ reprobari qdez bonos ac malos eli
gi: nec pbitate moz: ſz ātiqtate vl' ordine
vnūquēqz velle ceteris anferri. vn̄ neqz
aliq̄ bonis viris loq̄ndi fiducia ſuberit p
vtilitate cōi: ſz erūt i ſilētio ⁊ qete: aut cer
te ſub colore honeſtatis: magnis perſecu/
tionibus affligentur. Et quidez op̄us ſin
gulare cēſere: cū oīa pene q̄ ſūt reglis ſub
nixa diuinis: humāis cōmutabunt̄ illece/
bris. Tunc pachomi⁹ exclamauit ad do/
minuz dicēs. Omp̄s de⁹ ſi ſic erit: vt qd p
miſiſti cenobia iſta cōſtitui? Si. n. i tpe no
uiſſimo: q frībus p̄erūt: puerſi futuri ſūt q̄
les erūt illi q ſub eoz regimie vlabūt. Le
cus. n. ceco ducatū p̄bēs. vterqz i foucaz
cadūt. Heu me: qa fruſtra ⁊ ſupuacue la/
boraui. Memēto dn̄e ſtudioz meoz que
tuo munere pfeciſti: memēto famuloz tu
oꝝ. q tibi tota mēte deſuiūt: memēto te
ſtamēti tui. qd̄ vſqz ad cōſumationez ſcli
a tuis pmiſiſti cuſtodiri cultorib⁹. Tu no/
ſti dn̄e. qa ex q̄ ſuſcepi hūc hitum mōachi
nimis hūiliat⁹ ſuz i conſpectu tuo: nūq̄zqz
ſaciatus ſine pane ⁊ aqua: vel q̄libet cre
at nra alia quā feciſti. Hec eo dicēte: vox
ad euz facta eſt dicens. Ne glieris pacho
mi cū ſis hō ⁊ idigeas miſicordia: qa cun/
cta q̄ ɔdidi: mea miſatione ſubſiſtūt. Qui
ɔfeſtiz pſtrat⁹ in t̄rā: miſicordiā dn̄i poſtu
labat dicēs. Omp̄s d̄us vēiant mihi miſa
tiōes tue ⁊ viuā: ⁊ ne auertas miſicordias
tuas a me: qa miſicordia ⁊ vitas tua ſemp
ſuſceperūt me. Scio. n. ego dn̄e: qa nutāt
⁊ claudicāt vniuerſa: ſine ptectionis tue
auxilio. Hoc cū dixiſſet. aſtiterūt ſup euz
āgli lucis: ⁊ iuuenis i medio eoz ieffabili
pulchritudie atqz claritate reſplēdēs: q i/
ſtar ſolis ex ſe fulgoris radios emittebat:
hn̄s ſup caput coronā ſpineā. ⁊ leuātes a
t̄ra pachomiū āgeli dicūt ei: Qm̄ petiſti
a dn̄o miſicordiam. ecce vēit tibi miſicor
dia tua. de⁹ glie ihs xp̄s fili⁹ d̄i pr̄is vnige
nit⁹. qui miſſus ē in hunc mundum: ⁊ pro
ſalute generis humani crucifixus ē: ſpine
am ferēs i capite coronā. Et pachomi⁹ ait
Oro dn̄e: nūqd ego te crucifixi? Et dn̄s
placidior ait ad eū. Nō tu qdē crucifixiſti
me: ſed parētes tui. Verūtn̄ aiequior eſto
⁊ cōfortetur cor tuū: q: poſteritas tua ma
nebit i ſeculū. nec vſqz i finē mūdi defici/
et: ipſiqz q poſt te futuri ſūt de profūda il/
la caligine liberabūtur. quotq̄t vixerit ab
ſtinēt̄. ⁊ curā ſalutis prope geſſerit. Mō
nāqz qui pritia tua ſe cōtinēt. tuaqz ſequē
tes exēpla virtutū. maxia gratie luce re/
ſplendēt: poſt te vero q i hui⁹ ſeculi caligie
fuerit imorati: q: prudenter itelligēt. q̄ pe
tēda ſūt. que ve fugiēda: ⁊ ſpontanea vo/
luntate nullo humanit⁹ vtentes exēplo. d̄
tantis exilierūt tenebris. oēmqz iuſtitiam
ſeruātes. eternā vitā toto corde dilexerit
amē dico tibi q cū iſtis erūt. qui nūc tecū
i ſūma cōtinētia ⁊ ſanctitate pclari ſūt: eā
dēqz ſalutē ac reqēē ſortient̄. Hec dicēs
dominus aſcendit in celū. Sic autem il/
luſtratus aer eſt vt ſplendor lucis illius nō
poſſit humanis ſermonibus explicari.
Exhortatio reſiſtēdi cōtra diabolum.

Tunc pachomius ſup bis
que ſibi oſtſa ſūt ſynaxim cū vni/
uerſa fraternitate ɔuenit. Et officio ſacro

ſolēniter adipleto: cūcti monachi iuxta cō
ſuetudinē corā ſene ad audiendū v̄bū con
ſtiterūt. Qui apiēs os ſuū: docebat eos di
cēs. Filioli mei. quātacūq; ē v̄tus i nobis
atq; poſſibilitas: p ſalute nr̄a certare for/
titer. ⁊ aduerſus armatū hoſtē viril' dimi
care: priuſq; veniat tp̄s in q̄ nos metip̄os ſi
tū inertes fuerim⁹ ac d̄ſides: miſerabili la/
mētatiōe plangam⁹. Nō negligam⁹ dies
nr̄os q̄s largit' ē nobis dn̄s: ſ; opemur in
eis cū tota alacritate v̄tutē. Dico. n. vobis
q̄m ſi ſciretis. quāta ſanctis i celeſtib⁹ bo/
na parata ſūt. ⁊ que tormēta maneāt eis q
a virtutis itinere deuiarūt. ⁊ cognita veri
tate nō in ea digne v̄ſati ſūt: ſūmis v̄tuti/
bus eterna ſupplicia vitātes. hereditatem
illā beatā: que dei famulis p̄miſſa ē. feſti/
naretis adipiſci: quā nemo niſi mal⁹ ac per
dit⁹ fugit. ac negligit: q2 qd amittit penit⁹
neſcit. quē iā iamq; reſpicere oportet ⁊ ter
renis abſolui cupiditatib⁹. vt mala p̄teri/
ta defiēdo iugit' idulgētiā dn̄i ꝯſequatur:
⁊ ſic ad meliora conuerſus iter ſuū dirigat
quaten⁹ in exitu vite let⁹ exiſtēs. ad cele/
ſtē regē cū magna laude p̄ueniat: q̄n ter/
reſtre hoc hītaculū d̄ſerēs. aīa ad cognitō
nē ſue ſubſtantie properat: q̄n celeſtib⁹ ſo/
ciata virtutib⁹ ad p̄rem luminū p̄uenire fe
ſtinat. Quid extollit' hō p vanam gloriā?
Quid erigit' puluis? Quid ſuperbit terra
⁊ cinis? Plangam⁹ noſip̄os poti⁹ dū tēpus
habem⁹: ne cū fuerit explcta ſingulis de/
terminata dilatio. tūc iueniamur tēp⁹ pe
nitentie expoſcere. q̄n iā accipe nō mere/
mur. In hac. n. vita nobis peccata d̄flere
p̄miſſū ē. in iferno āt a ſācto Dauid p̄phe/
ta dictū eſt. qs confitebit' dn̄o? Nimis aīa
illa p̄babit' infelix. ⁊ oī lachrimar̄ fōte plā
gēda. que ſeculo renūciās iter̄ ſeculi acti
bus iplicat': ⁊ inutilib⁹ dudū curis exuta
rurſū redit ad dura ſuitutis obſeq̄a. Et iō
cariſſimi fratres. ab h̄ iſtabili mūdo: ⁊ poſt
paululū trāſituro: p̄petuā beatāq; vitā no
bis nō patiamur auferri. Uereor āt ⁊ tot⁹
penit⁹ intremiſco. ne carnis nr̄e parentes
vſi ſeculi reb⁹ ⁊ vite p̄ntis occupati nego/
tijs: q putāt nos d̄fuiſſe mundi mala. ⁊ ab
hinc iā vita frui p̄petua: ſuo nos iudicio cō
dēnēt: dicētes nobis. Q̄uo laſſati eſtis in
ſemitis nr̄is. tātis obſeſſi miſerijs? Exuta
nāq; tā magna triſtitia vobis ēt meror ac
ceſſit. ⁊ penis nr̄is veſter ignis adiect⁹ eſt.
Rami quippe v̄ri fruct⁹ ferunt inutiles:
nec fructus q̄s i flore mōſtrauerāt: edide/
rūt. S; ⁊ illud propheticū: ⁊ ſi vobis inge
rāt: expaueſco. Ideo i dep̄catione vene/
rūt. d̄relicti facti ſūt ⁊ abhominabiles: et
corona capitis eor̄ ſublata eſt. Ciuitates
ad auſtr̄ ſite clauſe ſūt: nec ē q apiat eas.
Tollat' igit' ipi⁹: ne videat gloriā d̄i. Hec
cogitātes fr̄es mei. totis certem⁹ viribus
ne ab hoſte ſuperemur. Ille ſēp iſiſtit vt pi
mat. nos ſollicite vigilem⁹: ne qd̄ abſit: ei⁹
fraude p̄mamur. Ante oīa p̄ oculis ha
beam⁹ vltimū diē: ⁊ momētis ſingulis et/
nor̄ dolor̄ ſupplicia formidem⁹. His eni;
cauſis aīa ſe cōſueſcit agnoſcere. corpuſq;
ieiunijs ac vigilijs dep̄mēs. ip̄a i merore
luctuq; continuo p̄ſeuerat: donec ſpiritus
ſancti calore ſuccenſa: ſuperne cōtēplatio
nis mereatur auxiliū. ⁊ a contagijs exuta
t̄renis: diuinis iugit' exaciet' alloquiis. Ali/
as etiā q ſemper hec cogitat. puritatē mē
tis obtinet. humilitatē cordis acq̄rit: vanā
gloriā reſpuit: oī ſeculari prudētia carere
cōtēdit. Philoſophet' g̃ cariſſimi fr̄es. aīa
ſpiritalis quottidie aduerſus craſſā car/
nis ſue materiā. oīq; circūſpectione cum
ea taliter agat: quatenus ad meliora ſibi
cōſentiat. Et cū veſp̄e p̄uenit ad ſtratuz
ſingulis mēbris corpis ſui dicat. Donec ſi/
mul ſim⁹. obedite mihi ſuadēti. que recta
ſūt mecūq; dn̄o cū alacritate ſuite. Ma/
nib⁹ ſuis dicat. Ueniet tp̄s q̄n iactātia nr̄a
ceſſabit. q̄n pugill⁹ amittet' iracūdia ñ erit
q̄n palme q̄ ad rapias extēſe ſūt: ꝯgeſcēt.
Pedib⁹ dicat. Erit q̄n ad iniq̄tatē ñ vale/
bitis p̄rſus occurrere: q̄n prauitatis itine/
ra ñ poteritis itrare. Cūcta q̄; mēbra ſua
ſil'r alloq̄t'. ⁊ dicat eis. Anteq̄ mors nos
abiuicē dirimat. ⁊ ſepatio que d̄ pcc̄o p̄mi
hois accidit ipleat': certem⁹ fortit'. ſtem⁹ p
ſeuerāt'. viril' dicem⁹ ſine torpore atq; pi
gritia dn̄o ſuiam⁹. vſq; dū rurſus veniat

⁊ tēporales abſtergēs ſudores nr̄os ad in
mōtalia nos regna p̄ducat. Fūdite lachri
mas ocl'i. d̄mōſtra caro tuā nobilē ſuitutē
collabora mecū i p̄cib⁹ q̄b⁹ d̄o ꝯfiteor: ne
cū requieſcē vis atq; dormire. p̄petua nobis
cruciamēta ꝯgras. Et iō vigila ſēp i op̄ib⁹
tuis. q2 ſi ea ſobrie geſſeris: bonor̄ tibi re/
tributio copioſa p̄ueniet. Qd̄ ſi neglexēis
tormētor̄ genera miſanda ſuccedent: et
tūc audiet' vlulat⁹ aīe d̄flētis ad corpus.
Heu me q2 colligata ſū tibi: ⁊ pp te penā
p̄petue ꝯdēnatiōis excipio. Si h̄ itra nos
aſſidue tractem⁹. efficimur v̄e tēplū dn̄i ⁊
ſpirit⁹ ſāct⁹ hītabit i nob: nec vlla nos ſane
poterit vlt̄i⁹ circūuēire v̄ſutia. Sup decē
milia q̄; pedagogor̄ magr̄or̄ doctrinā ti
mor dn̄i p cogitatōes huiuſcemōi nos eru
diet: prudēteſq; cōſtituet ⁊ quecūq; hūa
no ſēſu ñ valem⁹ attigē: h̄ nobis ſp̄us ſcūs
iſpirabit. Nā; qd oremus: vt beat⁹ ait ap̄ls
ſic oportet neſcim⁹: ſ; ip̄e ſp̄us poſtulat p
nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹: ſ; ne vos
mlt̄ū laborare cogam⁹ huic terminū ſmo
nib⁹ nr̄is iponim⁹. Deus pacis ⁊ gr̄e cōfir/
met nos. atq; corroboret i timore ſuo fr̄es
Amē. Hec dicēs ſine mora diſceſſit: ⁊ cō/
mēdās eos dn̄o profectus ē. Qr pacho
mius i ſpiritu meruit ſcire ſecreta hoium.

Cumq; p̄geret ad mōaſteri/
uz: cui cog̃mē erat
thabenēſe: cū theodoro ⁊ corne/
lio: ceteriſq; q̄; optimis fr̄ib⁹: ſubſtitit parū/
per i itinere: velut introgās aliquē d̄ q̄dā
ſecreto negocio: ⁊ cog̃uit i ſp̄ū vnū d̄ man
datis q̄ p̄ſcrerat i mōaſterio fuiſſe neglc/
ctū. Preceperat. n. q i piſtoria arte labora
bant: vt ſi q̄n facerent oblatiōes nihil loq̄
rent' ſupuacuū: ſ; apd̄ ſeip̄os ſalutaria me
ditarent' eloq̄a. vocauit g̃ theodor̄ q ip̄i⁹
mōaſterij curā gerebat: ⁊ dicit ei. Uade
ſecreto ſollicit⁹ iq̄re: qd fr̄es ſero cū oblati
ones facerēt ſūt locuti: ⁊ q̄cqd dep̄hende/
ris: ad me referre curabis. Qui p̄gēs dili
gent' iueſtigauit oīa: ⁊ ea q̄ didicit ſcō nun
ciauit. Qui dixit. Nunc exiſtimāt fr̄es: q
editiōes q̄s eis dedim⁹ ſuādas hūane ſint
⁊ neſciūt: q2 p ꝯtēptu eciā minimi māda/
ti magnū p̄iculū negligēti maneat: Nōne
ſeptē dieb⁹ iſrl' ſilētiū circa hiericotinam
ciuitatē ꝯcordit' tenuit: deide tp̄e ꝯſtituto
ppl's exclamans p̄tin⁹ cepit: ⁊ ita p̄ceptū
d̄i q̄; datū p hoiē nulla diſſimulatione
cōtēpſit. Nūc g̃ deiceps mōachi p̄cepta
nr̄a cuſtodiāt: vt h̄ eis pctm̄ negligētie re/
mittat'. Si q̄dē ⁊ noſip̄i q̄ alijs idicim⁹: oī
ſollicitudie cuſtodim⁹. Tūc igreſſus mo/
naſteriū p⁹ orōnē: vēit ad fr̄es q p̄bſyatos
opabant': ſedēſq; cū eis cepit ⁊ ip̄e texere
Trāſiēs aūt puerul⁹ q ꝯſtitut⁹ erat ad ob
ſeq̄; eiuſq; ſeptimanā faciebat: irēdit te
xētē hm̄ pachomiū. ⁊ dicit ei. Nō hn̄ p̄r
ꝯparis. alio mō abba theodorus itexit. Et
mox ſurgēs ait ad puer̄. Oñde mihi fili
quō texere debeā? Et cū didiciſſet ab eo:
ſedit rurſus ad op⁹ ſuū. mēte trāq̄llus ⁊ in
h̄ ſcō ſup̄bie ſp̄m ꝯp̄miēs. Nā ſi ſ; carnem
q̄; rulūcūq; ſapet: neq̄q; pueri mōitis acq̄
eſceret: ſ; poti⁹ icrepaſſ; cū q vlt' etatē lo
q p̄ſumeret. Diabol⁹ oñdit ſe pachomio.

Cio vero tp̄e cū ſe remo/
uiſſet ab oī con
ſpectu: ⁊ i ſecreto ſuo moraret' in
troiuit ad eū diabol⁹: hītu ſimulato: ⁊ ex
aduerſo cōſiſtēs: aue inq̄t pachomi. Tunc
ip̄e reuelāte ſibi ſp̄ū ſcō: viſionē; rēnuēs
īimici: cogitabat itra ſe atq; dicebat. Ad/
uent⁹ xp̄i trāq̄llus ē: ⁊ viſio ei⁹ oī timore li
bera ⁊ gaudio plena ē: p̄tin⁹. n. ⁊ humane
cogitatiōes abeūt: ⁊ d̄ſideria eīna ſucce/
dūt: ego aūt nūc turbat⁹ varijs cogitatio
nib⁹ eſtuo. Et ꝯtinuo ſurgēs ac ſigno cru/
cis ſe muniēs: extēdit man⁹ ſuas: vt ipſuz
ꝯp̄hēderet. Et exufflās i eū dixit. Diſcede
a me diabole: q2 maledictus es tu. ⁊ viſio
tua ⁊ artes iſidiar̄ tuar̄: nec habes locū
apd̄ famulū dei: ⁊ fact⁹ veluti puluis: cel/
lā ei⁹ moleſtiſſimo fetore compleuit. ita
vt ipſam cōfūderet heremū voce magna
p̄clamās. Mō te lucratus eē; ⁊ ſub mea
p̄tāte redegiſſe;: ſ; p̄celſa ē virtus xp̄i. Iō
debeo tēptare vos i oībus. Uerūtn̄ quā/
tū poſſū vos ipugnare non deſinā: opor
tet eni me opus meum ſine intermiſſione
implere. Pachomius vero confitebatur

dño cōfortatus ſpū ſancto: grās agēs ei:
de miris erga ſe bñficijs atqȝ muneribus
Qz ꝟtus diaboli oſtēſa ē Pachomio.

Hoc etiam monaſte/rio quadā
nocte cū Theodoro deambulās
ſubito ꝓcul īuitus eſt grandez fantaſiaȝ
multaȝ ſeductiōeȝ ita cōpoſitaȝ. Erat enī
ī bitu mulieris excedentis oēȝ humanaȝ
pulchritudineȝ: ita vt forma eius ac diſpo
ſitio ⁊ viſus exponi nō poſſet: hanc videns
etiaȝ Theodorus turbatus ē valde. ⁊ vul
tus ei⁹ imutatus eſt. Quē venerabilis ſe/
nex vidēs nimiū formidare. ꝯfide in dño
ait o Theodore ne aliquaten⁹ expaueſcas
Hec dicēs ſtetit in oratiōe. ſupplicās dño
vt ſtupēda illa fantaſia. diuine maieſtatis
potētia ſolueret. Cūqȝ ſimil' orarēt. cepit
illa ꝓxima fieri: quā p̄cedebat plurima de
monū multitudo. Cū ergo p̄ces ſuas Pa/
chomi⁹ explicaſſet: illa veniens ait ad eos
Quid ſupfluo laboratis: dū ꝯ me nihil age
re poſſitis? Ego nāqȝ poteſtatem accepi a
dño tēptare quos volo. Et interrogauit
eā Pachomi⁹ dicens. Quid vis eē. vl' vn
de venis. aut quē tēptare tu queris? Que
ait. ego ſū diaboli virt⁹. ⁊ mihi caterua de
monum ſubiecta ē. Ego ſū que ſemia i ter
ra p̄cipito. ⁊ caligie mortifere voluptatis
inuoluo. Ego Judā q̄ȝ decepi ⁊ ab apl'at⁹
deieci faſtigio. Et te igit' o pachomi expeti/
ui a dño. ⁊ ipugnare ñ ceſſo: nec poſſū am/
pli⁹ opprobria demonū ſuſtiere. q̄ vniuer
ſis ipugnatiōib⁹ ac p̄lijs meis ſupior exti/
tiſſe monſtreris. Null⁹ eniȝ me ſic tu ſine vi
rib⁹ reddidit. Nā iuuenib⁹ ⁊ ſenib⁹. necnō
⁊ pueris doctrina tua me ſubdidit: ⁊ vt ab
eis penit⁹ ꝯculcarer effecit. tātuȝ ꝯgregās
ꝯ me exercitū monachoꝝ. ⁊ muro iexpu/
gnabili. dei timore circūdans ita vt miſtri
mei nō valeāt ex vobis quemq̄ȝ ſua multi/
plici fraude ſeducere. Hec nobis oīa ꝯtin
git. ꝑp verbū dei factū hoīeȝ: q vobis po
teſtatē tribuit. nr̄aȝ ꝯculcare ꝟtutē. Et pa
chomi⁹ ait. Quid igit'? Me ſoluȝ ſic dicis
tēptate veniſti an ñ alios? Et te ait. ⁊ qui
tui ſūt ſiles. Iterū ſanct⁹ vir īterrogauit
eā dicēs. Ergo ⁊ Theodoꝝ? Illa r̄ndit. et
te ⁊ theodoꝝ expetiui. ⁊ poteſtatē accepi
tēptarī vos: ſȝ appropinq̄re vobis pēit⁹ ne
queo. Et īterrogātib⁹ eā. cur ñ poſſit id age
re: r̄ndit. Si vobiſcū pugnauero ñ puā vo
bis vtilitatē ꝯmodi miſtrabo. maxīe tibi o
Pachomi: q ad tātā celſitudieȝ ꝑueniſti. vt
corꝑeis oclis. glīā dñi dign⁹ ſis hic⁹ ītueri
Sȝ nūqd ī ꝑpetuū cū tuis mōachis hitab
q̄s nūc ⁊ orōni⁹ ꝓtegis ⁊ exhortatōe cor
roboras. Erit tp̄s p⁹ obitū tuū. qn̄ int' eos
ꝓut libuerit d̄bacchabor: ⁊ agā d̄biſ q̄cūq̄ȝ
placuerit mihi. Tu nāqȝ facis vt nūc a tā
ta mōachoꝝ ꝯgregatōe ꝯculcer. Et ſāct⁹
vir. Vñ ſcis igt iſelix. Qz forſitā p⁹ nos me
liores erūt. q xp̄o ſincera volūtate ſuien/
tes. eos q ad diſciplinā dñi ꝯfugient. ⁊ do/
ctrinis ſpiritalib⁹ ībuēt. ⁊ pijs exēpl' edifi/
cēt. Noui ait illa. q̄ ꝯ caput tuū mō mēti/
tus ſis. Tūc Pachomi⁹ ait. tu mēdac. j p̄n
cipatū geris: naȝ p̄ſcire nihil oīno p̄uales.
Hoc. n. ſoli⁹ d̄i ē. ⁊ maieſtatis ei⁹. ac p̄ſciē/
tie ꝓꝑuȝ: cūcta p̄noſcere. Que r̄ndit. Se/
cūdū p̄ſciaȝ qdē: vt dicis: nihil ꝑēit⁹ noui:
coniciendo tñ plura coḡſco. Et pachomio
ſciſcitāte. quō ꝯijciat? ait illa: Ex p̄cedēti/
bus: q̄ ſūt euentura ꝯſidero. Et vir ſāctuſ
ait ad eā. Quō ꝯijcere poſſis exp̄me? Et il
la. oīs igt rei p̄ncipiū ꝓceſſu tp̄is ad cōſci/
tū tendit augmentū. Deinde ad d̄trimētū
demergit. Sic ḡ ⁊ de diuina hac vocatio
ne ꝯiicio q̄ inter initia ſua celeſti roborata
p̄ſidio ſignis ⁊ ꝓdigijs varijſqȝ virtutib⁹
creuit. Cuȝ igit' ſeneſcere cepit. opprobrio
rū minuetur incrementis. aut tēporis diu
turnitate laceſcēs. aut negligentie torpo/
re deficiēs. Tūc igitur aduerſus huiuſce/
modi potero preualere. Sȝ ⁊ nūc op⁹ me/
um ē ſupplantare quos poſſū. Magnos
viros tēptare non deſino. Cui pachomi⁹
ait. Si vt dicis: magnos tēptare viros ñ
deſinis. ꝓpīnquȝ opus tuū: aīaꝝ ꝑditiōeȝ
eſſe profeſſa es: vtpote que cūctos excell'
in malitia demōes. dic quō aduerſus dei
famulos nūc nō potes p̄ualerē. Et illa Jā
tibi inquit ante predixi. ex quo mirabilis
incarnatio xp̄i facta eſt in terris: nos ſine

virib⁹ ꝓrſus extitere: ita vt ab his qui cre
dūt ī noīe ei⁹ illudamur vt paſſeres. Vez/
tamē ⁊ ſi iſirmi ſum⁹ redditi: nō vſqȝ adeo
gerim⁹ ocia: vt ñ quos poſſum⁹ d̄cipe mo
liamur. Nūq̄ȝ q̄ppe. qeſcim⁹ aduerſari ge
neri vr̄o: ſerētes malas cogitatiōes ī aīa/
b⁹ eoꝝ q ꝯ nos decertare ꝯtendūt. Etſi no
bis titulātib⁹ āñuere eis ex pte aliqua ſēſe
rim⁹: tūc āpli⁹ neqſſimas cogitatiōes imit
tim⁹: ⁊ diuerſaꝝ voluptatum icēdia mini
ſtram⁹: ⁊ ita ſ̄tilātes accerrime ſubitram⁹
eos nr̄eq̄ȝ ptāti ſubijcim⁹. Si ꝟo viderim⁹
ea q̄ ſuggerūt a nobis eos e ꝯrio ñ ſolū ñ
ſuſcipe: ꝟuȝ nec libēt attēdere: fide que ī
xp̄o ē vigilāt ⁊ ſobrie ſe munire ſicut fum⁹
diſſipat ī aere. ſic ab eoruȝ cordibus pelli
mur ⁊ fugamur. Nō oīb⁹ enā virib⁹ nr̄is
ꝑmittimur cū oī hoīe ꝯgredi: non oēs ꝑnt
nr̄os īpet⁹ ſuſtinere. Nā ſi ꝯcederet nobis
paſſiȝ ꝯ oēs tota nr̄a formidie depugnare
multos poſſem⁹ q nūc tuo tuēt labore d̄ci
pere. Sȝ qd agim⁹? q̄a iuuant p̄cib⁹ tuis ⁊
ꝟtute ac potētia crucifixi muniūt. Tunc
ſcūs Pachomi⁹: voce magna cuȝ gemitu
dixit ad eā. O īdormitabilis neq̄tia vr̄a q̄
nūq̄ȝ aduerſus gen⁹ hūanū ſeuire d̄ſiſtis:
donec iteꝝ diuina ꝟt⁹: id ē dei fili⁹ d̄ celis
aduenies: ex ītegro vos cōſumat ⁊ ꝑdat.
Hec dicens: increpauit cateruā demonū
ſub nomine chriſti. Que mox diſſipata ē:
⁊ ad nihilum diſſoluta. Mane autem fa/
cto: cōuocans pachomi⁹ oēs fratres q vl'
ſāctitate vite vel antiq̄tate tp̄is eū p̄cede
bant: expoſuit eis cūcta q̄ viderat a mali/
gnis ſpiritib⁹. Inſinuauit etiā ꝑ ep̄l'as ſu/
as abſentib⁹: muniēs eos ī diſciplina atqȝ
timore dñi: ⁊ īſtruēs ꝓuidēter: vt in nullo
ꝓrſus fantaſijs demonū cedāt: nec īſidia/
rū multiformia p̄ſtigia extimeſcāt. Qui vi
dētes ⁊ audiētes q̄ ꝑ diuinā grāȝ ab eo mi
racula gerebāt: corroborati atq̄ȝ ſolidati:
fide cum omni alacritate laborem conti/
nentie ſufferebant. Qz Pachomius
ſanauit quem ſcorpio percuſſit.

Preterea alicui⁹ fratris q pa/tiētie ſenis emulus
⁊ imitator erat: cū ſtaret ad orō/
neȝ: ꝑcuſſit ſcorpi⁹ pedē: ⁊ adeo vir⁹ īfudit
vt vſq̄ȝ ad cor eius dolor excuteret: ⁊ ſpm̄
paulomin⁹ exalaret. Qui lȝ ſic effect⁹ ex/
tremo cruciatu: ñ tñ ſe cōmouit a loco ſuo
donec finiret orō ꝓ q̄ ſtati pachomi⁹ p̄ces
xp̄o fudit: ⁊ p̄ſtine ſanitati reſtituit. Qz
īfirmitas corporis qn̄qȝ ꝓficit ad ſalutē.

Theodoro quoq̄ȝ ḡuis paſ/ſio capitis īfli/
cta dolores acerrimos excitabat
Qui cū rogaret pachomiū: vt eū ſuis re/
leuaret orōnibus. ait ad eum. Putaſne
fili q̄ alicui cōtingat dolor aut paſſio aut
aliqd huiuſmōi ſine pmiſſione dei? Idcir/
co in dolore ſuſtine: ⁊ ī hūilitate tua patiē
tiā habe: ⁊ qn̄ voluerit dñs tibi ꝯfert ſoſpi
tatē. Quod ſi ⁊ diuti⁹ ꝓbare dign. ē: eſto
grat⁹ vt fuit pfectiſſim⁹ ⁊ patiētiſſim⁹ Job
q mltas tribulatiōeȝ ⁊ cruciatuū tēptatio
nes excipiēs: dñȝ bñdicebat. Et ſic ille: tu
q̄ȝ ꝓ doloꝛib⁹ tuis maiorē regem a xp̄o p/
cipies. Bona q̄ppe ē abſtinētia: ⁊ ī orōne
pſeuerātia: tñ īfirmi⁹ p̄miū magnū adipiſci
tur: cū lōganimes ⁊ patiēs inuenit. Et qz
nobis de magnanimis viris ſmo proceſſit
neceſſariuȝ reor vnius adhuc viri tolerā
tiā: que cunctam laudem trāſcēdit huma/
naȝ ꝓferre ī mediuȝ ꝓ vtilitate multoruȝ.
De patientia zachei monachi.

Zacheus qdam monachus: p⁹ lōgū ꝯtinētie tē/pus: regio morbo correpť: ſeque/
ſtratā a frīb⁹ habuit cellā: tota vita ſua pa
ne tm̄ ⁊ ſale cōtēt⁹. Sēp autē pſyatos ope
rabat: tātāq̄ȝ cōtritionē ꝓpter dñȝ habuit
vt ſepenumero funiculos intorquēs: com
pungerēt man⁹ ei⁹ ⁊ ſāguinis guttas efflu
erēt: tantū vt ex īpo ope magna viri tol/
lerantia mōſtraret. In tanta igit' īfirmita
te corporis cōſtitut⁹: nūq̄ȝ frūm collectaȝ
deſeruit: ſȝ ad explendas oēs diurnas orō
nes: ſollicite ꝯuolauit. Nūq̄ȝ dormiuit in/
terdiu. Cōſueuerat aūt ꝑ ſingulas noctes
p̄uſq̄ȝ caperet ſōnuȝ quedam de ſcripturis
meditari. totaque membra ſua chriſti ſi/
gnaculo muniēs: gl'ificabat iugiter dñm.
⁊ ita paululuȝ qeſcebat. Deinde circa no/

ctis mediuꝫ ſurgēs vſqꝫ ad matutias orō/
nes alacriter ꝑmanebat. Huiꝰ aliqñ ma/
nus qdā frater īſpiciēs: opis nimietate at/
qꝫ violētia fortiter ſauciatas: ⁊ reſpſas ſā/
guie: dicit ei. Quid ita pr̄ duriſſimo labo/
re te diſcrucias: maxīe tali īfirmitate de/
ꝑſſus? An forte metuis ꝙ apd deū ꝯtra/
has offenſaꝫ: vel ocij crimē icurras: ſi nō
ſedulo fueris opatꝰ? Scit dñs ꝙ poteris
⁊ qꝛ nemo tātis tribulatōibꝰ afflictꝰ, vlluꝫ
valet opꝰ attigere: ꝑcipue tu q nl'la neceſſi
tate ꝯſtringeris. Nā ſi pegrinis ꝓpter deū
ſufficiētiā vſqꝫ largimur: q̄ntomagis tibi
tāto pr̄i cū deuotiōe ſuimꝰ. Ad quem ille
rn̄dit. Impoſſibile ē mihi n̄ opari. Et fr̄ ait
Si hoc igr̄ tibi placꝫ: ſaltē manꝰ tuas oleo
ꝑuge: ne, tm̄ ſāguinem ꝓfluētes i labore
deficiāt. Qui ꝯſilio acqeſcēs: fecitqꝫ hor/
tatꝰ ē cū ⁊ icātū vulnerate manꝰ eiꝰ guate
ſīt vt nequaqꝫ poſſet ſufferre cruciatꝰ. Ad
quē viſēdū beatꝰ pachomiꝰ vēiēs ait. Pu
tabas frat̄ ꝙ te oleū poſſet iuuare? Quis
ṽo te coegit ita ſedulo laborare: vt ſub p̄/
textu opis i h̄ viſibili oleo magiſqꝫ in deo
ſpeꝫ pōeres? Aut nūqd ipoſſibile ē ſana/
re te? Aut igrat egritudīes ſīngl'oꝝ nr̄iſqꝫ
cōmonitionibꝰ īdiget: vel deſpicit nos: q ē
natura miſicors? Sꝫ vtilitatē ꝯſiderans
aiaꝝ nr̄aꝝ ſinit ad momētū pati triſtitiaꝫ
vt tollerātie ꝑpetua p̄mia largiat̄. Sup
ipm igit̄ oēꝫ curā nr̄am: ſollicitudinēqꝫ ia
ctemꝰ: ⁊ qñ voluerit vl' quō iudicauerit:
ip̄e terminū doloribꝰ nr̄is benignꝰ īponet.
Qui rn̄dēs ait. Ignoſce mihi venerabilis
pr̄: ⁊ ora ꝓ me dn̄ꝫ: vt ⁊ h̄ mihi delictuꝫ re
mittere ꝓ ſua pietate digneť. Aſſerebant
aūt plurimi de h̄ ſene: ꝙ ꝑ annū integruꝫ ſe
fleuit: ꝑ biduanū ieiuniū parū cibi ꝑcipi/
ens. Hūc ſcēs pachomiꝰ mōachis ꝓpōebat
velut exēplū bonoꝝ opuꝫ: firmamētūqꝫ
ṽtutū. Ad quē etiā eos q erāt i merore po
ſiti dirigebat: qꝛ ⁊ hēbat ꝯſolatoriuꝫ ṽbuꝫ
ſicut nullus aliꝰ. Qui vſqꝫ ad finē fortiter
decertās in ſenectute ſcā: ꝓ doloribꝰ tan/
ti xeterna ſolatia recepturus migrauit.

De obitu ſancti Pachomij.

Ertus itaqꝫ Pachomiꝰ ꝙ
talētū ſibi creditum:
nūqꝫ ꝓrſus abſcōderet: ſꝫ oībꝰ ꝓrogans: ⁊
huc ⁊ alios q̄ꝑlimos ꝑfecte ꝯuerſationis
ad xp̄ꝫ añ p̄miſerit die feſtū leta mēte ce/
lebrabat. ſup tātis ac talibꝰ fructibꝰ a dn̄o
ſibi ꝯceſſis: de qbꝰ nr̄ hic ſmo: qꝛ diu ꝓdu/
ctus ē: deo gr̄as refero. Poſt breſſimū ṽo
paſcal' feſti diēm l'tis fribꝰ ad dn̄ꝫ p̄miſſis
ad poſtremū ip̄e qꝫ beatꝰ pachomiꝰ īfirma
tus ē: ⁊ miniſtrabat ei theodorꝰ: cuiꝰ ſepe
meminimꝰ. Et q̄uis eēt toto corꝑe atte/
nuatꝰ ac debilis. faciē tn̄ hēbat hylarē at/
qꝫ fulgēteꝫ: ita vt ex h̄ qꝫ videntibus: pie
mētis ac ſinceriſſime ꝯſcie ſue mōſtraret.
indicia. Ante duos ḡ dies ſcē dormitiōis
ſue conuocans vniuerſos frēs ait ad eos.
Ego qdē cariſſimi viā patꝝ ſecurꝰ ingre/
dior: iaꝫ video me a dn̄o ꝓtinus euocari.
Uos ḡ memētote ṽboꝝ q a me frequēter
audiſtis: ⁊ vigilātes i precibus: ſobrii eſto/
te in operibus veſtris. Nulla ſit ꝯiunctio
cū ſectatoribus miletii vel arrii ſeu chriſti
p̄ceptis aduerſātibꝰ. Cū ill' āt ꝯuerſamini
q deū metuūt: ⁊ poſſunt ꝓdeſſe vobis in
cōuerſatione ſcā et aiabus veſtris p̄ſtare
ſolatia. Ego iaꝫ delibor: et tēpus mee re/
ſolutionis inſtat. Eligite igitur ex vobis
frēm me pn̄te: q poſt deū p̄ſit oībus curā/
qꝫ veſtraꝝ gerat animaꝝ. Quātum ṽo
mea diſcretione ꝑpendo petroniū ego ad
hoc opus idoneū dico: vr̄m autē eſt: quod
expedit vobis: eligite. Receperūt ergo ⁊
hoc obedientiſſimi filii cōſiliuꝫ pr̄is. Erat
enim petronius potēs in fide: humilis i cō
uerſatione: itellectu prudentiſſimus: bo/
nis moribus: diſcretione perfectus. Pro
quo precem domino ſanctus pachomius
fudit: quia ⁊ ipſum in monaſterio cogno/
mento thinobosthioꝝ egrotare comperat
Cuilibet abſenti cunctam fraternitatem
commendauit in domino: mittens ad euꝫ
protinus vt veniret. Et ſignaculo xp̄i ſe
muniens: atqꝫ angelū lucis q fuerat ad ſe
directus. aſpectu ītuēs hylari. ſanctā red/
didit animā. xiiij. die menſis chon ſm̄ egy
ptios. quod ē iuxta romanos ad ſeptimū
dieꝫ Iduuꝫ mayarū. Cuius venerabile
corpuſculū: diſcipuli eiꝰ ſicut decebat ꝓ/
more curantes totā noctē ſup illud duxe/

re ꝑuigilē: pſalmos hymnoſqꝫ canētes ⁊ ſe
quenti ṽo die ſepelierūt eū i mōte vbi ſu
erat cōſtitutū. Illi aūt q miſſi erāt ad ſcūꝫ
petroniū eū dduxerūt adhuc īfirmitate
ip̄a laborāteꝫ. Qui paucis diebꝰ totā frni
tateꝫ gubernās. ⁊ hic i pace defūctꝰ ē: relī
quēs pꝰ ſe viꝝ iuſtū ⁊ acceptiſſimū d̄o or
ſiſeuꝫ nomie. Hec igit̄ nos ex multis coꝝ
meritis deſcripſimus pauca: ⁊ ex magnis
pauca digeſſimꝰ: n̄ vt illis bonor aliqs pre
ſtaretur: nec. n. fas eſt eos nr̄is idigere pre
conijs: qbus ſufficiēs ē eťna laus ⁊ idefici
ēs gl'ia: quā corā xp̄o ⁊ ſcis āgelis eiꝰ ade
pti ſūt: ⁊ plenꝰ cū ſuis corꝑibꝰ i reſurrecti
one oīuꝫ cōſequēť. Fulgebūt. n. ſicut ſol i
regno dei: q gl'ificātes ſe gl'ificare teſtatꝰ
ē: ſed vt nos emulatores eoꝝ ꝓ nr̄is effici
amur viribꝰ: cū vitas eoruꝫ p̄clariſſimas
agnoſcētes. eas imitari xp̄o donāte cōten
dimꝰ: p̄cibꝰ ſeꝑ adiuti beatoꝝ patrū: pr̄iar
chaꝝ: ꝓphaꝝ. apl'oꝝ. martyrū. oīuꝫqꝫ ſan
ctoꝝ ꝑ qs oīpotens ⁊ clemēs deꝰ nr̄ btā ⁊
coeťna ⁊ ꝯſubſtātialis ⁊ īſeꝑabilis trinitas
pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſcūs gl'ificeť iugit̄ ⁊ collau
deť. qa ip̄i d̄beť oīs laus ⁊ gloria in ſecula
ſeculoꝝ Amē. Explicit de ſcō Pacho
mio. Incipit de Xp̄iano monacho.

Uidaꝫ cenomanēſis. nomie
Xp̄ianꝰ. iuuenis cō
uerſus ē i heremitoriū quoddā i
archiepātu thuronēſi qd̄ dr̄ gaſtinetum.
vbi cū fortiť tēptareť a carne ſua. affige/
bat ſe: i q̄dragesima ieiunabat ⁊ abſtinēs
ſe ab oi potu. p̄ť vnū diē in ſeptimana.
In hyeme ſtabat veſtitꝰ in aq̄ frigida vſqꝫ
ad collū: diſciplinā ſibi dabat vſqꝫ q̄ ṽge
dirūpereť. Qd̄ cū q̄dā die h̄ faceret: ⁊ ſe
cediſſet vſqꝫ ad ſāguinē: audiuit vocem a
parte occidētis dicēteꝫ. Nil ꝓdeſt tibi qd̄
facis. Iſte deꝰ quē iclamas. nō dabit tibi
quod petis: ſed cōuertere ad me ⁊ auxilia
bor tibi. Quod ille audiēs: itellexit voceꝫ
eē inimici. Et cū oraſſet d̄uꝫ vt auxiliareť
ſibi cōtra tēptatiōes: ꝓpoſuit aggredi pe/
grinationē ad diuerſos ſcōs. vt ita finiret
vitaꝫ ſuaꝫ ꝑegrinādo. Et cū diu hoc cogi
taſſet. accepto baccl'o egreſſus ē nudis pe
dibus. Et cum veniſſet ante quandam ec
cleſiam: flexis genubus rogauit deum: vt
daret ei bonum conſilium: vix ab oratio/
one ſurrexerat. Et ecce ſenſit fetorem
magnum per quod intellexit diabolum
aſtantem: qui ei ſuggerebat relinquere
habitū religiōis ⁊ locū ſuuꝫ: ⁊ gr̄as agēs
dn̄o de tali ſigno: reuerſus ē ad frēs ſuos.
Hic aliquādo i feſto ſci Stephani dormi
ebat ad matutias. Et cū legereť illa lectio
vbi legit̄: ⁊ lapidauerūt ſtephm̄. exꝑgefa
ctus ad h̄ ṽbuꝫ: reꝑhēdit ſe de ſōnolentia
dicēs. Ueh mihi qa ſic dormio ad obſeqū
dei. Iſte ſcūs nō dormiebat quādo lapida
bať: ⁊ ꝓ ꝑſecutoribꝰ orabat: ⁊ ego miſ̄ de
buerā rogare iſtuꝫ ſcūm martyrē. vt oret
ꝓ me: ⁊ pꝰ h̄ cepit itētiſſime vigilare ⁊ ro
gare ſcūꝫ ſtephm̄ vt oraret ꝓ ſe. In craſti
no cū eēt i refectorio: anqꝫ aliqd guſtaret.
vēit vox ad eū dicēs. Tu itēdis ad terre/
nas eſcas: ⁊ n̄ cogitas de gl'ioſo ꝓthomar
tire q orat ꝓ te. Tūc apti ſūt oculi eius ⁊
leuās ocl'os i celū: vidit martyrē orātē ꝓ
ſe: ſicut vox ei dixerat. Qd̄ cū dixiſſet ſta
tiꝫ ſurrexit: ⁊ petiit locū ſecretū i quo ora
ret. ⁊ dixit. Scē Stephāe. duas tibi gr̄as
agā d̄ h̄ tāto bn̄ficio tuo. Nihil hēo ꝓpriū
qd̄ tibi dem. Sꝫ tn̄ h̄ do tibi: ꝙ āmodo ꝓ
amore tui n̄ iduar lineis: ſꝫ laneis tm̄: qd̄ ⁊
fecit. Hic cuꝫ poſtea moneret ceťos. vt in
bono ꝓpoſito ꝑſiſterent narrabat dicēs.
Eraꝫ aliqñ i caſtineto: iacens in lecto ple
no paleis i ſolario quodā. Et cū velleꝫ re
pauſare: ſētiebā neſcio qd. qd̄ ſe mouebat
ſub renibus meis. Dixi quoqꝫ hoc magi
ſtro meo: ſed illa motio non quieuit. Qua
dam autem die inſpirante mihi domino:
cepi euertere palcā lecti mei ⁊ euerſa pa
lea cum nil inuenirem: leuaui vnū de aſ/
ſeribus ſolarij: ſub quo inueni vnum pedu
lem ⁊ in eodem magnam maſſam denari/
orum. Quos cum inueniſſem: relictis illis
cucurri ad magiſtrum noſtrum: ⁊ confeſ/
ſus ſum quid inueniſſem. Ille iuſſit mihi
vt afferrem illos ad ſe. Quod cum feciſ
ſem omnes fratres iuſſit congregari: qui
omnes excōmunicauerunt illum qui hoc

fecerat. Quod cū audiſſet carpētari⁹ qui
dam dixit ſe hoc feciſſe: ꝛ petiuit veniam
humiliter correctionē ꝑmittens. Magi
ſter aūt indulſit ei: ꝛ iniunxit ei penitētiā.
Sed denarios male acq̄ſitos retinere no
luit. immo diuiſit eos pauperibus ꝛ ege/
nis. *Explicit vita ſancti Xp̄iani mona
chi.* Incipit prefatio in vitam ſancti
Joannis eleymonis epiſcopi alexandrini:
alias elemoſinarij appellati.

Cogitātē me ac diu
tacite ſolliciteq̄ʒ mecū cōſideran
te: quid in domo dei cōmodius ac digni⁹
operari potuiſſem: ne ea videlicet ꝑſume
rem: que mihi ex miniſterio credito cōmiſ
ſa nō ſunt: nec rurſus illa arriperē: que in
genioli mei vires excedāt: ſm̄ illud Salo
monis: mel inueniſti comede quod ſufficit
tibi: ne forte ſatiat⁹ euomes illud. *Et ali/
bi.* Altiora te ne queſieris: ꝛ fortiora te ne
ſcrutatus fueris. *Ecce* ſubito quidam ſtrē
nui ac ſtudioſi viri me cohortari volue/
runt: vt in latinū ſmonē ꝟterē Leontiū
de vite reſiduis ioānis alexādrini antiſti
tis: quē greci propē multiplicē cōpaſſio/
nem quam erga oēs poſſidebat: merito ꝛ
abſolute eleymona id eſt miſicordē appel
lant: q̄tenus tātus vir: nō tm̄ ſmōe greco
verūetiā latino eloqo pollentib⁹ vtilita/
ti eſſet ꝛ cōmodo. Quapropē quia me di/
gnū ad tātū opus atq̄ʒ ydoneū minime
ꝑſpexi: leuaui oculos meos i mōtes vnde
veniret auxiliū mihi: ſicq̄ʒ ſolatia patrū.
ꝛ orōnes adhibens tāʒ ꝑfectū virū nō
paſſus ſū celare latinis: Sed licʒ mēbra
nas inciderī: ſcedulas ꝑparauerī: nō tm̄
hunc in codicē auſus ſū anq̄ʒ a domina/
tione vr̄a o miles beate: licētiam adipiſci
ꝑmerui. Neq̄ʒ eni fas ē. vt abſq̄ʒ vicario
dei: abſq̄ʒ clauigero celi. abſq̄ʒ curru ꝛ au
riga ſpūalis iſraelis: abſq̄ʒ vniuerſali pon
tifice: abſq̄ʒ vnico papa: abſq̄ʒ ſingulari pa
ſtore: abſq̄ʒ ſpeciali patre: abſq̄ʒ te diuʒ ar
bitre aliq̄d cōſumet aut diuulget. Tu eni
tenes claues dauid: tu accepiſti claues ſci
entie In archa q̄ppe pectoris tui. tabule
teſtamēti: ꝛ m̄āna celeſtis ſaporis requie
ſcūt. Tu. n. quod ligas nemo ſoluit: qđ ſol
uis: nemo ligat: qđ aperis: nemo claudit:
qđ claudis nemo apit. Vicē nāq̄ʒ i tris
poſſides dei. Cum autē hunc beatum in
latinum verterē eloquium: nec grecorū
idiomata: nec eoꝝ ordinē verborum ſeq
potui vel debui. Nō. n. verbum e verbo:
ſed ſenſū e ſenſu excerpſi. Sʒ nec latinas
regulas vſquequaq̄ʒ ſuare curaui: dum
tantū itentio mea illo tēderet. ex quo vti/
litas naſceret legentibus. Qua de re āge
lice dn̄e: nō perſonam tantillitatis mee i/
tuens: non aſtutiā inueſtigans: non ver/
borū faleras requirens: ſed potius pio cor
dis oculo: ꝑfectū legentiū prenoſcēs: vt
tantus vir tanq̄ʒ exemplar ꝛ ſpeculū ſit
oib⁹: veſtra apoſtolica auctoritate trāſla
tionē hāc: ſi veſtro arbitrio placet firma
te: ſi diſplicet emēdate: dūmodo latinitas
ſe tanto nō doleat eſſe ſale ꝑuatā. q̄ gre
cia ſe gaudet opime conditam. Suſcipe ḡ
ſcāʒ a pctōre iterp̄tatā: ꝛ noli attēdere ꝑ
quē trāſlatus ſit: ſed q̄s trāſlat⁹ ſit. Neq̄ʒ
eni ꝑpter fiſtulā plūbeā aquā lipidiſſi
mā deſpicias: neq̄ʒ ꝑpter ſpinas q̄ ꝑdu
cunt: roſam q̄ producit ſpinas. Cuſtos ꝟo
ꝛ amator tuus: quādo voluit Pharaoni ꝛ
Nabuchodonoſor iniquis regibus: ſom/
nia quibus futura prenoſcerent oſtendit:
ꝛ Cayphā ipiū qđ expediebat ꝑtulit:
quinimo quando voluit aſine loqui arti/
culata verba ꝑmiſit. Salue preſul amate
deo. ꝑ ſc̄ta ſalue: toti⁹ atq̄ʒ orbis papa btē
vale. *Finit ꝑlog⁹.* Incipit narratio Leō/
tij ep̄i neapoleos ciprorū inſule i vitā ſcī
Joānis eleymonij alexādrini epiſcopi.

Intētio quidē vna
eſt: noſtra quoq̄ʒ ꝛ eorum q̄ ante
nos fuerūt ſtudioſoꝝ ꝛ ſanctoꝝ viroꝝ: ſu/
per p̄ntī memorabilis viri vite narratiōe:
idē vt in omnib⁹ q̄dē imitatio pia ꝛ vti
lis fiat: gloria autē ꝛ magnificētia ſancte
ꝛ adorande trinitati referat: ꝛ in h̄ ſicut ꝛ i
omnib⁹ que ſemper in generationē ꝛ ge
nerationē propria luminaria oſtendit: ad

illuminādos qui i tenebris ꝛ i umbra mor
tis ſedēt pctōi es. Quoniā vero amici xp̄i
no valde mirantur. qui ante generationē
nr̄ā fuerūt viri qui deo placita cōuerſati
one vixerūt. ſʒ de diabolica opatiōe illos
ſmones ſemꝑ dicim⁹ ad alterutrū: q̄a ſub
viris q̄ ante nos fuerūt nō erat iniquitas
hominū multiplicata ſicut mō: vt predixit
diuina ſcriptura. eo ꝙ abundauit iniqui/
tas refrigeſcit caritas multoꝝ: iō non va/
lem⁹ ad coꝝ conſurgere meritū. Hui⁹ rei
gratia. ad p̄ntē ſancte hui⁹ vite narratio
nem ex parte venimus oſtēdere etiā die
bus nr̄s volētes: ꝛ ꝑpoſitū ſuū cogentes
excellētiores nobis demōſtrari: ꝛ anguſtā
ꝛ artam viam poſſe incedere: ꝛ obſtruere
os loquētium iniqua: ꝛ anime noxios itel
lectus vitare. Jaʒ quidē ꝛ alij aū nos opti
ma atq̄ʒ excellētiſſima de hoc admirabili
viro ꝛ ſūmo ſacerdote Joāne philoſopha
ti ſūt potētes exiſtentes i opere ꝛ in ſmo/
ne. Dico. n. ioannē ꝛ ſophronium dei culto
res ꝛ amatores ꝟtutū: ꝛ pietatis ꝑpugna
tores. attamē q̄uis tales eſſet de dignita
te ꝛ merito ſtudij viri iſti⁹ ꝛ ipi omiſerūt ꝛ
idipſum ꝑpeſſi ſūt: qđ nōnulli ſtudioſi agri
cole vineā vberē ꝛ fructuoſā vindemian
tes. Nā relinquūt vtiq̄ʒ ex fructu bn̄dicti
onem: etiā nolētes: ſe retro ſequētib⁹ ege
nis: eligētibus id ē colligētib⁹ racemos vi
neam. ex q̄bus ſumus ꝛ nos minimi. Nā
ꝛ oēs ſancti iſti: q̄uis oī fortitudie ſua: fru
ctiferā hanc oliuā: que i domo dei: vt ait
pſalmiſta plātata eſt ꝑpter multiplices re
uera oliuas que i ea ſūt: zelo dei vindemi
are ſtuduerit: attamē latuit eos mult⁹ oli
ue fruct⁹ dn̄o diſpēſante. Noſtrā ergo vi/
lem ꝛ frigidā alacritatē ſuſcipite. vt duo
vidue minuta: nō. n. illis d̄trahētes: neq̄ʒ
q̄ poſſimus eorū a deo donatā ſapientiā
imitari: iuſti geſta ſcripture tradere feſtīa/
uimus: ſed p̄mo quidē velut itelligimus
nō iuſtū eē ea que p̄nt vtilitatē audienti
bus facere: ſilentio occultare: ne ꝛ nos ici
dam⁹ in iudiciū ſui illius: qui talētum in
terra abſcōdit. Secūdo aūt vt i hac narra
tione nr̄a correctiores ꝛ d̄lectabiles hy/
ſtorie ꝯſcribāt. que ſcripte nō ſunt ab opti
mis viris. in laudib⁹ ſc̄tiſſimi reuera atq̄ʒ
beatiſſimi ioānis. Deinde ꝟo quia ſapien/
tes ꝛ potētes in ſmone. amatores hyſtorie
erāt: ſapiēter ꝛ ſublimiter materiā depin/
xerūt: qđ maxime ꝛ ꝑamplius erexit nos
ad p̄ntē ſollicitudinē: vt eo q̄ ineſt nobis
pedeſtri. deformi: hūiliq̄ʒ caractere enar/
ramus: vt poſſit ꝛ ydiota ꝛ ſine litteris de
his que dicuntur proficere. De Za/
charia ꝛ de ratione menne: ꝛ ꝙ iſte ſan
ctus omnino non iurauerit.

Cum peruenissem alexan
driā ego idi/
gnus ad amplectēdos ſanctos ꝛ victores
martyres: kyrrum ꝛ ioannem ꝛ eorum io/
cūdis epulis ꝛ refectione frueremur con
uenientibus ꝛ colloquētibus ibidē qui/
buſdam viris venerabilibus atq̄ʒ philoſo
phis. ꝛ diſputarem⁹ de ſcripturis ꝛ de ani
me inſtitutione: venit ad nos quidā pere
grin⁹ petēs elemoſynā. Dicebat. n. ſe nuꝑ
de captiuitate perſaꝝ ereptū. Accidit igit̄
vt nullus de cōſedētib⁹ inueniret: habēs
ꝑcium aut nūmum. Unus ḡ de cōſedenti
bus habebat illic aſtantē mercenariū cal
lide datorē: accipientem tres tm̄ nūmos
ꝑ ſingulos annos: hn̄tem vxorē ꝛ duos fi/
lios. Cūq̄ʒ receſſiſſet qui petebat ꝑſecut⁹
eſt eū igenioſe: ꝛ abſtulit a ſe quā ferebat
cruciculā argēteā: ꝛ dat ei dicēs ſe nō hr̄e
aliud aliq̄d vſq̄ʒ ad ſiliquā vnā in vita ſua.
Ego igit de hoc qđ acciderat: imo qđ ge/
ſtum viderā: per grāʒ dei iuentus ſum cō
ſiderare qđ fecerat: ꝛ cōpunct⁹ enarraui
ſtatim ꝑpe me ſedenti: mēne nomie viro
induſtrio ꝛ timenti deū: q̄ ꝛ erat ordinans
diſpenſationē ſc̄tiſſime eccleſie ſub nobi/
li ꝛ beatiſſimo Joanne p̄triarcha. Qui cū
me intuitus eſſet admirātem ac laudantē
eū qui elemoſinā fecerat dixit mihi. Ne
mireris eo ꝙ ex traditione ꝛ doctrina hu
iuſmodi actionis operator extitit. *Et* dicen/
te me ad eum. quō ꝑpter charitatē prode
ſto mihi: ipſe reſpōdens ait. Sc̄iſſimo ter
beato p̄triarche nr̄o miniſtrans ꝑmanſit io
anni: ꝛ tanq̄ʒ fili⁹ ꝑprius patris iduſtriam

ſuſcepit: dicente ſcō ad eū. Humilis Zacha
ria: eſto miſericors ⁊ ꝟbuꝫ ꝓmiſſiōis habe
ex deo ꝑ infirmitateꝫ meaꝫ: q̄a neqꝫ ī vita
mea neqꝫ pꝰ morteꝫ deerit a te deꝰ. quod
ſuat vſqꝫ hodie. Multas. n. bn̄dictiones
mittit ei deꝰ: ſed nō dimittit q̄cq̄ꝫ quod nō
ſtatiꝫ det pauperibꝰ: ꝓpemodū ꝯſtrīgens
⁊ in nihillū redigens domuꝫ ſuā. Multo
tiens in exultatiōe inuenerūt eū q̄daꝫ: di
centeꝫ deo. ſic ſic: aut tu mittēdo. aut ego
diſꝑgendo: videbimꝰ ꝟo q̄s vincat. liquet
. n. q̄m tu diues dn̄e: ⁊ vite nr̄e miniſtrator
es. Porro āt q̄n iuxta euentū nō hꝫ ad ho
ram aliq̄d quod det a ſe petenti: ꝯtriſtatꝰ
dicit ad tabernariū aut ad aliū negociato
rem. Da mihi vnū tremiſſen. i. tertiam ptē
ſolidi auri. ⁊ ſuiaꝫ tibi vno menſe vel duo
bus: vt vis: ⁊ vbi vis: q̄m eſuriūt valde q̄
in domo mea ſūt. Et ſumens dat egēti: ro
gāſ vt nemini dicat. Cū ḡ ſenſiſſet me ideꝫ
dei cultor mennas tāq̄ꝫ euāgeliū audien/
teꝫ ſe: dicit mihi cū ꝯpunctione. In hoc mi
raris dn̄e? Iā ſi īueniſſes ſcm̄ pr̄iarchā q̄d
faceres? Aio ei. Quid āpliꝰ viderē? Tūc
dixit mihi. Crede ꝑ indulgētiam dei. ip̄e
me fec̄ p̄ſbyteꝝ ⁊ vicedn̄m ſciſſime eccl̄ie
⁊ vidi ī eo opa: vniuerſā pene naturā ex/
cedētia. Et ſi dignatꝰ fueris ī ſuilia mea
hodie veniēdo ſcificare nos: enarrabo ti/
bi geſta: q̄ ipſe īſpector eoꝝ factus aſpexi.
Cūqꝫ hoc dixiſſet tenui manū ⁊ erexi eū:
app̄hendēſqꝫ duxit me ī a deo ſuatam do
muꝫ ſuā. Itaqꝫ cū voluiſſet nobis menſā
dignatꝰ apponere dixi ad eū. Nō iuſtū eſt
o dn̄e aīe cibū relinq̄ntes: corpus an̄ aīaꝫ
reficere: ſed magnū cibū q̄ nō perit ſuma/
mus: ⁊ pꝰ modū corpori neceſſitatem p̄ſte
mus. Cū ḡ cepiſſet vitam ſci ſine mēdatio
recitare: p̄muꝫ inq̄t ⁊ precipuū bonū eius
fuit: q̄m oīmodis nō iurauit. Petii igitur
chartaꝫ ⁊ attramētariū: ⁊ que dicebātur
per ordinem annotabam. De ſtipēdiis
pauperum quos dominos appellauit.

Romotus ergo ⁊ ī thro/
no reſidens in
amica xp̄i magna ciuitate alexan
dria decreto diuino veracit̄: ⁊ nō ex homi
nibus neq̄ꝫ ꝑ hoīes. hoc p̄mū forte factuꝫ
⁊ premiū oībus demōſtrauit. Mittēs. n.
mox diſpēſatores. ⁊ eum q̄ dicebāſ ſuꝑ pa
ceꝫ: dixit coraꝫ oibus ad eos ī honorabili
ſecretario. Nō iuſtū ē o fres: ante alteriꝰ
cuiuſq̄ꝫ curā hr̄e. q̄ꝫ xp̄i. Omni ꝟo mltitu
dine que ꝯuenerat audito ꝟbo ꝯpūcta ac
ſuſtinente: dicit iteꝝ ille btūs. Euntes ḡ ꝑ
totā ciuitatē ꝯſcribite mihi uſqꝫ ad vnum
oēs dn̄os meos. Illis aūt non intelligenti
bus qui hi dn̄i eſſent: ſed rogātibꝰ dicere
⁊ mirātibꝰ q̄ nā pr̄iarche dn̄i exiſterēt: reſ/
ſpōdit rurſus āgelicū illud os ⁊ ait. Quos
vos egenos ⁊ mēdicos vocatis: iſtos ego
dominos ⁊ auxiliatores p̄dico. Ipi eni no
bis vere ⁊ auxiliari ⁊ celorū regnū dona
re poterūt. Et cū h̄ multa velocitate vidiſ
ſet factū xp̄i imitator: p̄cepit eis pꝰ ſinglos
dies ſtipēdia tribui: ⁊ ꝑ propriū diſpēſato/
reꝫ p̄bere eis ſufficientē neceſſitatē: plus
aūt erāt q̄ꝫ ſeptē milia q̄ngenti. Tunc q̄ſi
paſtor verꝰ ⁊ nō mercenariꝰ: cū ſacroſcō
ouili: ⁊ cū ꝯuenientibus ſciſ viris ep̄is: ad
eccl̄iam ſcām ꝑgēs: ꝯſecratus ē diuino iu
ditio. De equā mēſurā ⁊ pōdꝰ ſtatuerit.

Vaſtū vero ē. ⁊ h̄ geſtoꝝ
eius nō poſtpo
nere bonū. In craſtinū enī iteruꝫ
mittēs ꝑ totā ciuitatē eoſdē d̄i amicoſ yco
nomos ⁊ cancellarios: et reliquos q̄bus
erat diſpoſitio ciuitatis credita nō ꝑmiſit
mēſurā q̄lēcunqꝫ vl̄ pondꝰ ꝑuū ⁊ magnū
ī tota ciuitate: ſed oīa ī vna cāpana. i. iuſta
⁊ eq̄li ſtatera: modio ⁊ artabe. i. menſura
modios tres cōtinēs: ⁊ ētiā preꝫ modij vē
dere ⁊ emere cōteſtabaſ: ſcribēs ī ſubſcri
ptiōe ſua: ꝯditionē ꝑ oēꝫ regionē. hn̄tem
formā hāc. Iohēs hūilis ⁊ exiguꝰ ſuꝰ ſuo
ruꝫ dn̄i nr̄i. oībꝰ ſub pauꝑtate noſtra d̄gē/
tibꝰ: q̄q̄ꝫ ab eodē dn̄o nr̄o regimini ſubeē
noſcūt. Hec egregio btō Paulo: ꝑ eū q̄ in
eo loq̄bāſ: xp̄o iubēte. ⁊ oībꝰ legē ponēte:
obedite p̄poſitis vr̄is ⁊ ſubiacete eis: ipſi
. n. ꝑuigilāt q̄ſi rōnē ꝓ aīabꝰ vr̄is redditu
ri: credit tātillitas mea: ꝟbo diuino obedi/
entes: vos ſuſcipere petitiōes nr̄as: vt ex
deo ⁊ nō ex hoīe: vn̄ h̄ ſciēs moneo chari/

tatē vr̄aꝫ: vt neq̄q̄ꝫ ī q̄ppiaꝫ vr̄um appare
at huiuſcemōi p̄uaricatio. Deniqꝫ vt ait
diuina ſcriptura: ſtaterā magnam ⁊ ꝑuaꝫ
odio habuit deꝰ. Si ꝟo q̄s appuerit: poſt
p̄ntē ſubſcriptiōis nr̄e ꝯditiōeꝫ: iſtiuſmodi
crimē īcidēs: vniuerſas facultates ſuas ī/
digētibꝰ nō volēs ſine mercede apponet.
Ergo vt dignū memoria: ⁊ h̄ ipꝫ publicū
preceptum hic ponere curauimus.
De munera accipiētes correxit.

Elatum ē aūt aliq̄n huic di
uinitꝰ ſapiam ꝯſe/
cuto q̄ ꝑ xenia eccl̄ie rectores ēptas pſo/
nas accipēt: circa diſpoſitiōes captiuorū.
Qd̄ nihil negligēs couocauit oēs ⁊ nemi/
neꝫ penitꝰ exaſperās: ſuꝑauxit mercedes
q̄ eis ꝑus dabāſ: ponēs ꝟbuꝫ q̄tenꝰ mūe
ra a q̄libꝫ oīmodis nō acciꝑent: q̄m inquit
ignis ꝯſumet domos mūera accipiētiuꝫ.
Ex tūc igiſ ꝑ grāꝫ dei abūdauerūt domꝰ
eoꝝ: ita vt quidā ex eis additā ſibi merce
dū quātitatē dimitterent. De licientiā
⁊ ꝯfidētiā ſe adire volētibꝰ d̄derit.

Dicens ꝟo aliquādo iteruꝫ
ille ter diues: q̄ qui
dā īiuriā paterēſ ab aduerſarijs ſuis et vo
lētes adire euꝫ. timore cācellarioꝝ et ec/
cleſie d̄fēſoꝝ atq̄ꝫ ei aſtātiū ꝓhiberēſ ꝯſi/
derauit tale q̄d deo acceptū negotium et
quarta et ſexta feria publice ponens ſel/
lam, et duo ſcamna. ſedebat ante eccle/
ſiam: colloquēs q̄buſdam ſtrennuis viris
aut ſcā euāgelia p̄ manibꝰ tenēs nullū tāti
obſequij appropiq̄re ſibi ꝑmittens: exce/
pto vno defēſore eccl̄ie: licētiā ⁊ ꝯfidētiā
dare feſtinās: ſe adire volētibꝰ: q̄bꝰ ⁊ ꝯſe/
ſtiꝫ qd̄ dignū erat: ꝑ eccl̄ie defēſores faci
ebat: ⁊ p̄cipiebat vt nemo coꝝ guſtaret q̄/
uſq̄ꝫ ordinarēt capl̄ꝫ: et audiētibꝰ dicebat
Si nos hoīes exiſtētes ꝑmiſſioneꝫ ſēp ꝑ
petitionibꝰ nr̄is hēmꝰ īgrediendi domū d̄i
⁊ petitiōes nr̄as facere ei videlicꝫ ī tracta
bili ac oī creature ſuꝑeminēti: atq̄ꝫ oꝑaꝫ
damꝰ: q̄ p̄ces nr̄e īpleanſ. necnō et roga/
mus eū vt nō tardet: ſꝫ illd̄ ꝓphe dcm̄ ꝓti
nus exclamamꝰ. cito āticipet nos miſericor
dia tua dn̄e: q̄mō putas nos ꝯſuoꝝ nroꝝ
petitiōes: cū oī feſtinatiōe d̄bemus ꝑage
re: memores dn̄i dicētis: ī q̄ mēſura men/
ſi fueritis remetieſ vobis: et per ꝓphete
voceꝫ iteꝝ ꝓhibentis: quemadmodū ꝑfe
ciſti erit tibi. Una ḡ dieruꝫ ſilīmō hic mi
rabilis ꝓcedēs: et ī ſolito loco p̄ſidēs vſq̄ꝫ
ad horā quītā ⁊ nemīe accedente: meſtꝰ
⁊ ꝯlachrymās receſſit. nullo aūt audente
eū īterrogare cām meroris ſcs ſophroniꝰ
ait ad eū ſecreto. Illic. n. erat tūc. Que cā
ē d̄i curator: retinētiſ aīuꝫ tuū ſcm̄ triſtitie
Oēs q̄ppe nos repēte ꝯturbauit. Qui di
xit ei māſueta voce: Hodie hūilis iohēs q̄/
lēcūq̄ꝫ mercedē a q̄piā n̄ hūit: neq̄ꝫ xp̄o ꝑ
īnūeris petis eiꝰ aliq̄d obtulit: ſic̄ nec aliq̄n
Cui ſāctꝰ ſophroniꝰ diuinitꝰ īſpiratꝰ rn̄dit.
Mox. n. ītellexit cāꝫ ob quaꝫ iſdē triſta/
baſ pr̄iarcha. Hodie ꝟo gaudere et letari
oportet beatiſſime: Uerac̄it. n. beatiſſimꝰ
es: ita pacificās a xp̄o creditū tibi gregem
vt nullā hēat cōtra ꝓximū ſuū litē aut du
bietatē: ſꝫ velut angelos ſine litigio. ⁊ ſine
iuditio hoīes eē feciſti. Ille autē vere mi
tis paſtor. credēs qd̄ dictū erat. verū eſſe
oculos ī celū extēdēs dicebat. Grās ago
tibi deꝰ. q̄ ⁊ īmeritā puſillanimitatē meā
ſacerdotio ſūgi. ⁊ me exiguū ⁊ peccatoreꝫ
ſacerdotē tuū vocari. ⁊ paſcere rōnabileꝫ
gregē dignatꝰ es. Mox ꝟo puſillanimita
te oī depoſita: gaudiū ī hūilitate multum
illi affuit. Hunc ꝟo: vt q̄daꝫ aiūt: in h̄ imi/
tatus ē ⁊ conſtantius. qui poſt Eraclium
īpe ratorem, extitit: cuius ⁊ filius erat.
De eos q̄ a pſis fugerāt benigne ſuſcepit.

Uius ſācti patriarche tē
poribus aſcē
dentes ꝑ ſe captiuarūt ⁊ depreda
ti ſunt ſyriam. Itaqꝫ pene omnes qui effu
giebant manus perſarum. ſine deo. ad no
men huius ter beati tanq̄ꝫ ad portum ſine
fluctu accurrebant: ab eo ⁊ ipſi ſuffragio
⁊ ſuſceptione perfrui poſtulantes. Quos
beatus iſte hoſpitio recipiebat: ⁊ conſola/
batur: non tanq̄ꝫ captiuos: ſed quaſi natu
ra veraciter fres. Cōtinuo ḡ plagatos qui
dē ⁊ īfirmos. ī exenodochiis ⁊ noſochomiiſ
ideſt egenorū domibꝰ fecit recūbere p̄ci/

piēs curā eis ⁊ medicinā ḡtis īpēdi:⁊ tunc
recedere:qn̄ vnuſqſq; coꝝ ꝓpa volūtate
vellet. Illis ꝟo q ſani ⁊ egeni veniebāt ad
rogaꝫ:maſcl'is qdē ſingulas ſiliq̄s dabat.
mulierib'aūt ⁊ puellis tāq̄ īfirmioribus
mēbris binas. Uenientib'ḡ qbuſdā indu
tis ornamētis aureis ⁊ dextralib'⁊ q̄ren/
tibus elemoſynaꝫ: referebant ꝺ eis pr̄iar
che:hi qbus erat roga credita. Ad q̄s bea
tus ille toruo oc'lo ac ſeuera voce viſus q̄/
q̄ mitis eēt ⁊ viſu hilaris dixit. Sigdē hu
milis ioānis īmo xp̄i diſpenſatores vultis
eſſe diuio p̄cepto ſine calliditate obedite
dicēti:oī petēti te tribue. Si aūt vēiētes
curioſe iueſtigaueritis. de'curioſoꝝ mini/
ſtroꝝ nō indiget neq; humilis ioħes. Si
eniꝫ q̄ danᷣ mea exiſterēt ⁊ mecū nata eſ
ſent. fortaſſe bn̄ i meis tenax exiſterē. Si
ꝟo q̄ danᷣ ꝺi ſūt: vtiq; i ſuis p̄ceptuꝫ ſu/
uꝫ cuſtodiri vult. Si aūt ex incredulitate
⁊ modica fide illō timetis:ne forte multi/
tudo coꝝ qb'danᷣ ſupet itroitū pecuniaꝝ
ego vr̄e puſille fidei cōicari n̄ patior. Ete
nī ſi bn̄placito dei actū ē. vt eſſē ego idi/
gnus diſpenſator eius muneꝝ ſi tot' mū/
dus ꝯgregareᷣ alexandrie elemoſyne idi/
gēs:imēſos theſauros dei nō anguſtabūt
neq; ſcām eccl'iam. De elemoſyna que
ei in ſimilitudine puelle apparuit.

Umq; illos dimiſiſſet. vniuerſa q̄
circūdederat iſtos defectionē ⁊
modicā fidē ſcīdēs loq̄baᷣ his q eis conſe
debant:⁊ admirantur de data ei a deo cō
paſſione. Cū eſſeꝫ ingens adhuc in cypro:
iuuenis q̄ſi annoꝝ qndeciꝫ vidi vna nocti
um i ſomnis puellā quādaꝫ: cui' ſpēs ſup̄
ſoleꝫ ſplēdebat:ornatā ſup̄ oēm hūanū ſē
ſuꝫ:q̄ venit ⁊ ſtetit an̄ lectū meuꝫ:⁊ pulſa
uit me latere. Expgefactus ꝟo vidi eā in
veritate ſtātē:⁊ eſtimaui eam eē mulierē:
figura igiᷣ crucis ſignat' dixi ei. Que es
tu:⁊ quō auſa es itrare ſup me dū dormi
rē:hēbat ⁊ coronā de oliuaꝝ ramis ſuper
caput ſuuꝫ:tūc illa hylari vultu ⁊ ſubridē
do dicit mihi. Ego ſuꝫ p̄ma filiaruꝫ regis.
Cūq; hec audiſſeꝫ ſtatiꝫ adoraui eā. Tūc
dic̄ mihi. Si me poſſides amicā:ego te du
cā i ꝯſpectu ipatoris. Etenim nemo hꝫ po/
teſtatē apud euꝫ:ſicut ego. Ego qppe feci
eū in t̄ris hoīeꝫ fieri ⁊ ſaluare homies. Et
hec dicēs diſparuit. Ego ꝟo imemetipſuꝫ
reuerſus itellexi viſionē ⁊ dixi. Credo cō
paſſio ac elemoſyna ē:⁊iō habꝫ i capite ex
oliue folijs coronā. Eteni ꝟacit cōpaſſio ⁊
benignitas erga hoīes deuꝫ carne veſtiri
fecit. Statiꝫ ḡ veſtiui me ⁊ nullū domus
mee excitās:i eccleſiaꝫ abij. Erat. n. iā au
rora. Et cū irē obuiaꝫ frī frigore vexato:
expoliaui me idumēto capno. ⁊ dedi ei:di
xiq; int̄ me. Ecce i h̄ ſciā ſi vtiq; ꝟa ē viſio
quā vidi:an demoniaca. Et ꝟitate reſtāte
nōdū eccl'iaꝫ comprehēderā:⁊ ſubito ob
uiat mihi qdā albis indut' veſtimētis dat
mihi ligaturā centū numiſmatū dicēs. Ac
cipe hec frater. ⁊ diſpēſa vt vis. Ego aūt
p̄ gaudio ſtati hec ſuſcipiēs. reuerſus ſum
volēs reddere ei ligaturā illā:q̄ſi nihil idi/
gens:⁊ ampli'nō vidi aliquē. Tunc dixi
veraciter nō eē fantaſiaꝫ. Ex illa vero ho
ra. ſepe dabaꝫ conferri aliquid ⁊ dicebaꝫ
videbo ſi mittat de' mihi vt dixit centu/
pla. Et cū tēptaſſem dn̄ꝫ malefaciēs:⁊ ſa
tis factus eſſē diuerſis modis p eas res:
dixi. Ceſſa miſera aīa:tēptādo itēptabileꝫ
Tot igiᷣ certitudines hn̄te ex deo humili
aīa mea:hi increduli fortaſſe hodie vene/
runt. ⁊ me i ꝺficiētiā ſecū cadere hortanᷣ.
De peregrino qui eum temptauit.

Drione exiſtente eadem populi mltitudie
in ciuitate. qdam peregrinoꝝ vi/
dens tantā cōpaſſionē ei'. voluit tēptare
eū:⁊ indutus veſtimenta vetera. adīt eū
eūteꝫ ad viſitādos q in noſochomio. ideſt i
infirmaria iacebāt. Bis. n. p ebdomadaꝫ
vel ter ibat illuc. Et dicit ad eum. Miſe
rere mei. qm̄ captiuus ſū. Dicit datori. Da
ei ſex numiſmata. Deinde cū hec accepiſ/
ſet. vadit ⁊ mutat hitū. ⁊ obuiat ei aliunde
⁊ ꝓcidit ei dicens. Miſere mei q; coar
tor. Dicit ꝺnuo pr̄iarcha datori. da ei ſex
nūmos aureos. cū vero iſſet. dicit illi di/
ſtributor ad aureꝫ illius patriarche. Per

orationes tuas dn̄e idem ipe accepit ſcdō
Fecit ꝟo ſeipꝫ pr̄iarcha tāq̄ neſciret. Ue
nit itaq; tertio iteꝝ accipe:⁊ tetigit dator
pr̄iarchā q auꝝ ferebat: ſignificās ꝙ ipſe
eēt. Tūc rīdit ei dei amic': ille veraciter
miſcors. Da ei xij. nummiſmata:ne forte
xp̄s me' ſit:⁊ temptet me. De Naucle/
ro et. de argento de ſtanno facto.

Auclerus qdaꝫ pegrinus dāna ꝑtulit et
accedens huic btō viro:rogabat
euꝫ mltis lachrymis: vt cōpatereᷣ ⁊ ei ſic
ſib'alijs. Precepitq; eū accipe quinq; li/
bras auri. Cūq; accepiſſet has abiēs emit
anthecā. i. archā:⁊ miſit i nauiꝫ. Mox ac
cidit vt ex forti naufragiuꝫ ꝑtuliſſet: naui
ꝟo nō ꝑdidit. Acceſſit iteꝝ ad eū:de bona
ei' volūtate p̄ſumēs:⁊ dixit. Miſere mei
vt de'mundi miſtus ē. Cui ille pr̄iarcha
dixit. Crede frater niſi miſcuiſſes pecūie
eccl'ie illas pecūias q̄ tibi remāſerāt: nul/
laten' naufragiū ꝑtuliſſes. De malis hūi/
ſti eas ⁊ ꝑdite ſunt cū eis:⁊ q̄ fuerūt ex bo
nis: verū p̄cepit denuo dari ei decē libraſ
auri denūciās ei:ne ꝯmiſceret eis alias pe
cunias. Emēs p̄terea anthecā ⁊ nauigās
vno die vēto valido flante: piect'ē i ter/
raꝫ:⁊ oīa ꝑdidit ⁊ ipam nauiꝫ ⁊ nō ſūt ſal
uate niſi aīe tm̄. Uoluit ḡ p̄ ꝯfuſiōe ⁊ āgu
ſtia eīdeꝫ Nauclerus necare ſeipm̄: ſꝫ de'
q ſēp ſaluti homīuꝫ p̄uidet:reuelauit h̄ btō
pr̄iarche. Et cū audiſſet qō acciderat ei:
nūciat ei venire ad ſe:nihilomin' dubitās
Tūc aſpſit ſe puluere. ⁊ tunicā ſcindēs:in/
decēᷣ accedit ad eū. Cūq; vidiſſet eū i ta/
li hitu ille ſacr':redarguit eū ⁊ dixit. Mi/
ſeatur tui dn̄s hn̄dict' de'. credo ei ꝙ ab
hodierna die neq̄q̄ naufragiuꝫ incidas:
vſq;quo mariaris. hoc ꝟo tibi ꝯtingit. eo
ꝙ ⁊ ipa nauis tua ex iiuſticia eēt poſſeſſa.
Mox ḡ iuſſit tradi ei vnā magnā nauim
plenā frumēto: viginti milia modioꝝ: de
illis nauibus q̄ ſcīſſime eccl'ie ſubiecte mi
niſtrabāt. Quā recipiēs exijt ab alexan/
dria:⁊ affirmabat ipe Nauclerus aſſeue/
rans viginti dieb'ac noctibus vehemēti
vento nauigauimus nō valētes oīno ſci/
re quo iſſemus neq; p ſtellas neq; p loca
excepto ꝙ gubernator videbat illū pr̄iar
chaꝫ ſecū tenēteꝫ temonē:⁊ dicēteꝫ ſibi.
Ne timeas bn̄ nauigas. Igiᷣ p' viceſimā
diē apparuim' i inſulis britanic:⁊ deſcen/
dentibus nobis i terrā:inuenimus illic fa/
mē magnā. Cū ḡ dixiſſem' p̄mo ciuitatis
ꝙ frumētū portarem': dixit. Bene deus
adduxit vos. Quicqd vultis eligite. aut p
ſingulos modios nūmiſma vnū:aut eiuſ/
dē ponderis accipite ſtānū. Elegim' itaq;
dimidiū ſic:⁊ dimidiuꝫ ſic. Reꝫ aūt vadit
dicere ſmo:i expꝑiſ muneꝝ ꝺi:icredibileꝫ
qdē ⁊ ſine fide:his ꝟo q expiētiaꝫ miracl'i
ei' hn̄t credibilē atq; acceptā. Nā p̄terea
alexādriaꝫ cū gaudio reuerſa geuim' i pē/
tapoli ⁊ aſportauit Naucler' de illo ſtāno
vt venūdaret illō. hēbat itaq; illic āciquū
ſociuꝫ i negocijs petēteꝫ ex eodem ſtāno.
Dat ei i ſacco quiquaginta libras. At ille
volens ꝓbare ſpēm ſi bona eſſet: ſoluit il/
lud in igne. ⁊ inuenit argētū p̄muꝫ. Puta/
uitq; ſe eē tētatū:⁊ retulit ei ſaccū dicēs
Deus idulgeat tibi. Nunqd inueniſti me
impoſtorē. i. iniquū erga te:q; argētum p
ſtāno dediſti mihi? Expauēſcēs ꝟo ꝺ ſmo
ne illo nauclerus dicit. Crede: ego p ſtan
no illud hēo. Si ꝟo ille q fecit de aqua vi
nū ipe p orōnes pr̄iarche fecit ex ſtanno
argentuꝫ:nihil miruꝫ. Et vt ſatiſfiat: veni
ad nauiꝫ: ⁊ videbis cetera iſtius metalli
ſortia. quod accepiſti. Aſcendentes itaq;
inuenerūt ſtannū argentū optimū factuꝫ
⁊ nō ē pegrinum miraculum. o philo xp̄i.
Qui eniꝫ quinq; panes multiplicauit: et
rurſ' aquā egypti trāſmutauit i ſanguinē
⁊ ꝟgā in ſpēteꝫ trāſmutauit⁊ trāſtulit flā/
maꝫ i rorē in mltis ſcis:facili' ⁊ hoc tam
glorioſuꝫ miraculuꝫ opatus ē:q̄ten' ⁊ fa/
mulaꝫ ſuum ditaret:⁊ Nauclero miſeri/
cordiam ſuam preſtaret. De diuite
qui in paupertatem ceciderat.

Eſcendente ſanctiſſimo iſto viro ali
quādo in eccl'iaꝫ dn̄ico die:acceſſit ad eū
hō:q multas poſſederat facultates: ⁊ fu/
res ingreſſi domū eius deſpoliauerūt eū

vſq3 ad ſtramētu3: ⁊ cū multa q̄ſtio eēt fa
cta ⁊ nō inueniſſet q hec ꝑpetrauerāt: cō
pulſus eſt multa nimis paupꝑtate depcari
cū magna reuerentia ſciſſimū illu3 pr̄iar
chā dicēs ei ⁊ calamitatē ſuā. Miſtus ḡ
illius mltū: fuerat eni ex clariſſimis ⁊ ma
gnis ꝑncipibꝰ: dicit ad aurē illiꝰ cui auru3
creditū erat: vt daret ei q̄ndeci libras au
ri. Cū aūt has daturꝰ abiret: appꝑhēdit cō
ſiliu3 logothete. i. rōnatoris ⁊ yconomi: ⁊
ex diabolica opatiōe ĩuidētes. ñ dederūt
ei niſi q̄nq3 libras. Cū ḡ reuerititur de col
lecta. iſdē honorabiliſſimꝰ archieps dat ei
ĩ ſcriptis: mulier vidua hñs vnicū filiū no
ticia3 xenij q̄nq3 cētenarioꝝ auri. Cū aūt
ſuſcepiſſet ⁊ honorabile ſecretū dimiſiſſet
ꝯuocauit diſpēſatores ⁊ dixit eis. Quot li
bras dediſtis illi q ad me acceſſit? Qui di
xerūt dñe vt iuſſit ſacratiſſima ſcitas vr̄a:
q̄ndeci libras. Cū aūt coḡuiſſet ꝑ inhūitātē
ĩ ſe grā3. illos eē m̄titos adducit eū q acce
perat: ⁊ interrogauit eum q̄d accepiſſet?
Jllo ṽo dicēte q̄nq3 libras ꝓferēs de ho
norāda manu ſua ille ſactꝰ pictaciū qđ ſibi
traditū fuerat: dixit eis. A vobis exq̄rat
deꝰ ⁊ illa alia decē cētenaria: q̄m ſi dediſ
ſetis q̄ndeci3 libras vt dixit hūilitas mea:
q attulit quīq3 cētenaria q̄ndecim daret.
Et vt certos vos faciā: mittēs adduca3 q
has attulit. Et mittēs duos venerabiles
viros vt accerſirēt reuerēda3 feminā: q̄ ĩ
baptiſterio pictatiū ei porrexerat: cui ⁊ idi
cauerat dicēs. Bñdictionē quā deꝰ mihi
offēderā miſit ĩ cor tuū: ferēſ tecū: Uēi ad
hūilitatē meā. Que curſi3 ſurgēs appꝑhen
dit veſtigia ſcī viri vna cū q̄ntitate auri.
Cū ḡ ſuſcepiſſet ille pr̄iarcha oblationē: et
oraſſet ſup eā: ⁊ ſup filiū eiꝰ ſufficient dixit
Obſecro te nōna: hec tātu3 voluiſti dare
xp̄o: an aliud aliq̄d? Cū aūt ſenſiſſet deiſe
rū illud qđ fecerat coḡuiſſe: tremore cōpſ
ſa dixit. ꝑ ſcās dñi mei orōnes: ⁊ ſcīn meu3
mēna3. xv. cētenaria ſcripſerā ĩ pictacio:
⁊ añ vnā horā cū ſtarē ĩ ſmaxi vt darē hoc
tibi dño meo: diſſoluēs illđ ĩportune legi.
Ego enim indigna ancilla tua ſcripſi hoc
ꝓpria manu: ⁊ ĩueni decē deleta a ſeipſo.

Tūc ſtupefacta intra me metipām: dixi.
vtiq3 nō ē volūtas dei: vt dem niſi q̄nq3.
Dimittēte aūt pr̄iarcha reuerendā illā fe
minā: ceciderūt ad pedes eiꝰ diſpēſatores
q trāſgreſſi ſūt volūtatē eiꝰ: petētes idul
gentiā: ⁊ affirmantes nihil tale ſe vlterius
acturos eſſe. De Nicera patricio:
et de lanzunculis auro plenis.

NAtuens nicera patricius
huius viri ṽtuti
bus pleni magnanimitatē: ⁊ ſine
ꝑcitate manu expēſa3: ⁊ tāq3 ex fōte ingiē
oibꝰ pr̄ſtātē iſtictu q̄rūdā diabolū imitātiū
ſubit ad ſcīn ⁊ dicit ei. Regnū artat ⁊ pe
cūie eget tā: q2 ſine ꝑcitate eroganī que
deferunī tibi pecunie: da eas ipſo da eas
in publicu3 ſaccellū. Jlle ṽo de hoc qđ di
ctū fuerat ꝑturbatꝰ manēs: dicit ad eu3.
Nō iuſtu3 ē dñe: vt arbitror patrici: ea q̄
ſup celeſti regi oblata ſunt: terreſtri dare.
Si ṽo ⁊ oīno tale aliq̄d iudicaſti: crede hu
milis Joānes ex eis nimiū nō dabit tibi:
ſ3 ecce ſub hūili lectulo meo eſt apothecā
xp̄i: vt volueris fac. Surgēs itaq3 ſtati3
Patriciꝰ: vocat de ſuis hoibꝰ qui portare
deberēt ⁊ ĩponit ſup eos pecunias totas
ſub lecto ĩuētas: nō relinquēs ex eis niſi
vnu3 centenariū. Et cū deſcēderēt q por
tabāt huiuſmōi pecuniā. aſcēdebāt q̄dam
alij portātes puſillas lagūculas: hñtes pe
cunias miſſas pr̄iarche de affrica ſupſcri
ptaſ: alias q̄d ē mel optimū: alias ṽo mel
ſine fumo. Cū ḡ deſcēdēs patriciꝰ legeret
ſupſcriptiōes lagenaꝝ: inſinuat pr̄iarche
vt ſibi mitteret de tali melle: q̄ ad opꝰ ſuū
vteret. Nouerat eni3 cū mali eē ĩmemo
re3. Aſcēdēre igit q lagunculas hēbat cre
ditas ⁊ reſpōſa reddente ⁊ idicante pecu
nias eē ꝓ melle in vaſis: ſtati3 vere mitis
paſtor miſit ei vnā lagūcula3 ſuperſcri
ptam mel optimū faciens ei ⁊ pictacium
ꝯtinēs ita. Dominus qui dixit nō te deſe
ra3 neq3 derelinqua3. ſine mēdatio eſt: et
deus verꝰ: idcirco deum qui oibus eſca3
⁊ vitā prebet: homo corruptibilis ꝯſtrin
gere nō pōt. vale. Precepit aūt abeūtibꝰ
⁊ portantibus lagunculam vt dicerēt ei

vt ante ſe faceret eam aperiri: ⁊ dicerent
ei. ꝙ oēs quas viderat deferri laguncu
las: pecunijs eſſent pro melle replete. Cō
tigit ṽo ſedente eo ad menſam: nunciaue
runt eos qui lagunculas portabant: ⁊ pi
ctacium patriarche. Aſcendētibus itaq3
eis cū vidiſſet vnā tm̄ lagunculā dixit ei
patricius. Dicite ei. Credo dñe magnam
iracundiā aduerſu3 me retines: nā vnam
ſolam non mitteres mihi. Tradito autem
pictatio eodem: ⁊ bullā diſſoluentibus et
euacuantibus cora3 oibus pecuniā agno
uit: ⁊ reliquas lagunculas quas vidit ſi
militer plenas eē. Cū ḡ legiſſet ꝙ hō cor
ruptibilis deū ꝯſtrigere nō poſſet cōpun
ctus de ſmone dixit. Et viuit dñs: neq3
nicera ꝯſtriget eū. Homo eteni ⁊ ipe pec
cator ⁊ corruptibilis ē. Et relinquēs moꝝ
prādiu3 ⁊ ſumēs ſecum quotq̄t pecunias
ab honorando pr̄e abſtulerat: ⁊ lagūculā
q̄ ab eo trāſmiſſa fuerat: ⁊ de ſuo centena
ria tria appꝑhēdit honorāda veſtigia nullo
in obſequiu3 ꝓpriu3 ſumpto: ſed ĩ humili
tate multa aſcēdēs: rogabat eu3 q̄ſi alijs
accuſantibus: mō idulgentiā a deo expo
ſceret: ſatiſfaciens ei: ꝙ etſi penitētiam ei
daret: ꝓpꝑte hāc ſuſciperet ⁊ cuſtodiret.
Admirās archieps velocē viri cōuerſio
nem: nihil de cōmiſſo ꝯqueſtꝰ ē: ſed magis
ꝯſolabaī cū verbis ꝯſolatorijs. Talis aūt
amborum cōfirmata ē extunc a deo cari
tas vt cōpat iā dicti fieri patricij. De
ſterilitate ciboꝝ ⁊ đ eo q diacōatū peciit.

VI Abrahaz ĩ hoc qđ
expedie
bat tēptauit vt eius fidem ſoli đo
cognitā. vniuerſus mūdus imiteī diſcens
tēptauit ⁊ memorabilē iſtū Joannē. Mo
dus āt illius tēptatiōis: forma vtilitatis ſā
ctis eiꝰ eccleſijs extitit. Eſt āt forma h̄. Jn
eſtimabili mltitudine fugiētiū a perſis ſicē
iā dictu3 ē: ⁊ adueniēte alexādria3: ⁊ ſteri
litate mlta ciboꝝ facta: eo ꝙ ñ ſubiret flu
uiꝰ nilꝰ ſm cōſuetudinē ⁊ auro cūcto ero
gato qđ poſſederat patriarcha: miſit ⁊ mu
tuo accepit a mltis phis circa decē cente
naria. Et his iterū ꝯſūptis. ⁊ ad huc fame

manēte. ⁊ đ cetero mutuu3 dare ei nullo
volente: ſ3 oibꝰ ꝑtinaciā famis timētibꝰ. ⁊
neceſſitate cōpreſſo pr̄iarcha eoꝝ q ab eo
alebāī. ⁊ ĩ mlta cura ⁊ orōne beato ꝑſeue
rāte: ſēſit q̄dā ciuitatis hitator eā q̄ circū
dederat ſanctiſſimū illū ariditatē. ⁊ oimo
dāe geſtatē: bigamꝰ exñs đſiderat diaco
nꝰ eccleſie fieri. ⁊ ꝑ neceſſitatē q̄ ſactū vn
diq3 circūdederat. volebat ſuadere ei: vt
eū ꝯſecraret: fecit ei depcationē ꝯtinēte3
ita. Jn facie q̄ppe ei ñ audebat tale aliq̄d
dcere ſāctiſſimo ⁊ ter beato pr̄i pr̄ium io
anni vicario xp̄i. đpcatō ⁊ poſtulatō a coſ
ma idigno ſuo ſuoꝝ ſcitatis vr̄e. Ediſcēs
ſciſſime dñe q̄ obtinet honorādū caput tu
u3 ſm ꝑmiſſionē dei: imo ꝓ peccatis nr̄is
eſcaꝝ penuriā: ñ iuſtū exiſtiaui ſuus tuꝰ:
ĩ refectiōe3 ꝯuerſari dño meo ĩ ſubtilita
te. i. tenuitate ⁊ paupꝑtate manēte. Sunt
igit idigno ſuo tuo frumēti ducēta milia
modiorū: ⁊ auri libre cētū octogīta: quas
rogo dari xp̄o ꝑ teꝰ dñm meū: tm̄ ego indi
gnꝰ ĩ minyſterio tui dyaconatꝰ frui mere
ar: vt ꝑ talē cū te dño ſcī altaris miniſtra
tōe3 emūder a pcōꝝ meorum luxuria. Dr̄
.n. ṽe dei ꝑdicator ꝑ ſcīn aplm: q̄m ex ne
ceſſitate ⁊ legis trāſlatio fit. hec ſuſcipiēs
diuīnitꝰ ſapiēs ⁊ viꝝ aduocās ait ad eu3.
Tu es q ꝑces nobis ꝑ notariū tuū ⁊ filiu3
miſiſti. Quo dicēte: etiā dñe: miſit oēs fo
ras hñs. ⁊ miſicordiſſimꝰ nolēs corā oibꝰ
hūc ꝯfūdere: ⁊ cepit dicere ad eū. Obla
tio q̄de3 tua valde iuſta ⁊ tēpori neceſſa
ria: ſed maculoſa: ⁊ noſti ꝙ ĩ lege: ouis ſi
ue ꝑua ſiue magna: niſi ĩmaculata eēt nō
ĩ ſacrificiū offerebaī: ⁊ iō ad ſacrificiū Ca
in nō reſpexit deꝰ. Q̄m vero dixiſti frater
ꝙ ex neceſſitate ⁊ legis trāſlatio fiat: đ le
ge veteri hoc dicit aplus: Nā quomō ait
fraī dñi iacobꝰ: ꝙ quicūq3 obſuauerit to
tam legē: offēdat aūt in vno factꝰ ē oium
reus. De fribꝰ vero meis egenis: ⁊ de ſcā
eccleſia: deꝰ q eos nutriuit ãte q̄ ego ⁊ tu
naſceremur: ⁊ ipſe nūc nutriet eos tātum
ſi ſmones eiꝰ illeſos cuſtodierimꝰ. Jlle. n.
qui tunc q̄nq3 panes mltiplicauit. poteſt
⁊ decem horrei mei modius benedicere

Quaptopter illud dico ad te fili. ꝙ in acti
bus apoſtoloꝝ dictū ē: non eſt tibi portio
neqꝫ hereditas in hac parte. Cūqꝫ hūc tri
ſtē ꝛ ſine effectu dimiſiſſet. nūciat̄ ei du
as eccleſie magnaꝝ nauiū ad terrā eē ſub
miſſas: q̄s miſerat in ſiciliā propter frumē
tum. Hoc autē audiēs ille beatus: cadens
in terrā. gr̄as egit oīpotēti d̄o dicens. Gra
tias refero tibi dn̄e: quo nō permiſiſti ſuo
uo. pecunijs vendere gratiā tuā. Uere in
grentes te dn̄e. ꝛ ſancte eccleſie tue regu
las cuſtodientes: n̄ deficiēt oī bono.

De duobus clericis. in culpā cadētib⁹.

Quibuſdam duobus cle
ricis in cul
pam cadētibus. hoc ē manū in al
terutrꝝ iniiciētib⁹: hos excōicauit canoni
ce. per aliquot dies. Hoꝝ qdē vnus liben
ter ſuſcepit icrepationē ꝛ cognouit culpā
ſuā. alter ṽo malitioſus exiſtēs. gaudēs p̄
ceptū ſuſcepit. Occaſionē. n. q̄rebat miſ
ne ingrederet̄ eccleſiā: ſꝫ liniaꝫ hēret pſeue
randi i nephādis actibus ſuis. Iraſcebat̄
autē cōtra ſanctū patriarchā ꝛ quātū in ſe
erat minabatur ei nocere. Quidā vero di
cebāt. ꝛ ipſū eē qui pdiderat pecunias ec
cleſie ad patriciū nicetā: q̄s ꝛ rapuit ma
nu vt p̄ſcriptū ē. Nūciatū eſt igit̄ ei. ꝙ ille
mali memor malitia reſuaret: ꝛ nō rectaꝫ
erga beatū hunc volūtatē haberet. Ille
aūt vere paſtor memor dicti illi⁹. qs infir
mat̄ ꝛ ego nō īfirmor. ꝛ iterum. vos q pote
ſtis īfirmitates īpotentiū portare: voluit
hunc accerſire ꝛ decenter admonere. et
ſoluere eū ab excōicatione. videbat. n. lu
pū conātē rapere ouē. Diſpenſatione ṽo
dei actū eſt. vt innoteſceret oīb⁹. patriar
che īmemor mali aīm⁹. oblitꝰ ē accerſire
eū: ꝛ ſoluere ab excōicatione: Cū ergo ad
ſanctum dn̄icum diē pueniſſet. ꝛ ſacto al
tari aſtitiſſet vt incruētū. i. īpollutū ſacrifi
ciū offerret iā diacono generalē oratiōeꝫ
pene cōſumante ſactū velum exaltaturo.
in mētē malitie īmemoris venit. ꝛ ſtatiꝫ di
uini p̄cepti recordans aſſerentis: ſi offers
munus tuū ad altare. ꝛ ibi recordat̄⁹ fue
ris: q2 frater tuus hꝫ aliqd aduerſū te: relī
que ibi munus tuū ꝛc̄. Innuit diacono fa
cienti orationē quā diacon⁹ ſolitus facere
erat: vt reinciperet a capite. ꝛ ſi impleret̄ iteꝝ
recapitularet. vſqꝫ dū pueniat ei ſanctifi
catio. Finxit. n. ſe tanq̄ ſi euꝫ ventris ne
ceſſitas cōpulſaſſet. Et veniēs i honorabi
le cimiliarchiū. i. ſecretariū p̄ncipale miſit
ſtatī fere viginti hebdomadarios. q̄rentes
iā dictū malimodi clericū. Intētio. n. pa
ſtoris h̄ erat vt educeret d̄ ore leonis ouē
De⁹ ṽo q volūtatē timētiū ſe facit fec̄ p̄
manibus īueniri moꝝ clericū. Et veniēte
eo. ꝛ ṽitate teſtimoniū phibēte. coꝝ p̄riar
cha genu flexit dicēs. Indulge mihi frat̄.
Ueritus ḡ illi⁹ honorabile pōtificiū. ꝛ eoꝝ
q̄ aderāt preſentiā. magis ṽo timēs iudici
uꝫ dei ꝛ horrens ne forte ignis d̄ celo ea
dē hora cōſumeret eū: videtē honorādā il
lā canitiē humo iacētē. genu flexit ꝛ ipſe
petēs veniā ꝛ miſericordiā. Et dicēte p̄riar
cha: d̄us nobis oibus idulgeat: ſurrexerūt
ꝛ igreſſi ſūt ābo ecclīā: ꝛ tūc cū mlto gau
dio ꝛ leticia aſtitit altari. cū mūda ɔſciētia
volēs dicere d̄o: dimitte nobis d̄bita nr̄a
ſicut ꝛ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. Ita
āt ſana extūc ꝛ ɔpūcta mēte. fact⁹ ē lector
ille: vt p̄ſoiteri ɔſecratiōe potiri mereret̄.

De litigio quod habuit cū patritio.

Diſceri qdā ſanctoꝝ patꝝ di
xerūt. Angeloꝝ eſt
nullaten⁹ litigare: ſꝫ i omnimoda
ꝛ ppetua pace ɔſiſtere: hōinū ṽo ē altercā
ri. ꝛ ſtati reconciliari: d̄monū āt ē litigare
ꝛ totā diē trāſire irecōciliatos. Hoc prel
ea p̄fati ſum⁹ amatores xp̄i pp p̄ſētē nar
rationē. Placuit alio tp̄e huic nobili: vna
cū memorato niceta patricio: d̄ q̄dā publi
ca re altercari. Mod⁹ āt litigij erat tal. ne
ceſſariū ē. n. dicē cū ſit aīe vtil. Patrici⁹
qdē diſponē volebat foꝝ pp lucra publica
p̄riarcha āt id n̄ patiebat̄: paupuꝫ i h̄ pcu
rās ſalutē. Mltū ḡ corā ſecretario ɔtēdē
tes. ꝛ iflexibiles manētes: receſſerūt ābo
abīuicē irati ꝛ irecōciliati. Erat aūt hora
qnta ꝛ qdē p̄riarche erat refragatō ꝛ ama
ritudo p mādato d̄i: patricij āt pp pecunia
ria lucra erat. Tn̄ ait ille iuſt⁹ neqꝫ p rōna

bilē neqꝫ p irratiōabili occaſiōe debet hō
iraſci. Adueniēte ḡ hora vndecima. man
dat p archip̄ſbiteꝝ vna cū clero p̄riarcha
patritō: h̄ dignū memoria ṽbū. Dn̄e ſol ad
occaſū ē. Cū āt h̄ ṽbū ille audiſſet. n̄ tole
rās cordis ſui ardorē: ſꝫ tanq̄ diuino igne iſla
mat⁹ ſancti ſmone ɔpūct⁹ ē. infectuſqꝫ la
chrimis ſtatī tot⁹ fact⁹ eſt. ꝛ ſurgens venit
ad beatū hūc. Queꝫ cū vidiſſet ait. Bene
veniſti filius eccleſie. obediens voci eius
Mittentib⁹ igit̄ ābob⁹ metanoeā. i. peni
tudineꝫ ſiue recognitioneꝫ ꝛ āplexantib⁹
alterutrꝝ ſederunt ꝛ apiens os ſuū p̄riar
cha dixit. crede mihi dn̄e. niſi quia vidi te
valde tribulatū d̄ h̄ iā n̄ pigritarer ego ve
nire ad claritateꝫ tuā. Et. n. dn̄s ꝛ d̄us nr̄.
ip̄e circuibat ciuitates ꝛ caſtella ꝛ domos
viſitādo hoīes. Oib⁹ āt hūilitate ſūmi ſa
cerdotis edificatis ꝛ admiratione plenis
rñdit ad eū patrici⁹. crede p̄r. q2 vlteri⁹ nō
capient aures mee coruꝫ ṽba. q litigioſas
mihi ſuggerūt res tūc ſapiens doctor di
xit ei. crede fili ꝛ frat̄: ſi oīb⁹ his volueri
m⁹ credere mltoꝝ peccatoꝝ erim⁹ dn̄i ma
xie i tp̄e h̄ qn̄ facti ſūt mlti hoīm inuicem
odientes. Mltotiens. n. ꝛ mihi ſuadē tem
ptauerūt hi q ſuggerebāt mihi diſpoſitio
nes reꝝ: ꝛ cū facereꝫ ſepe fineꝫ vt ſeduct⁹
fuerā poſt modū aliū qdaꝫ ſuggerebāt mi
hi: qd̄ fuerī d̄cept⁹ i caplo. cū ḡ ſcd̄o ꝛ t̄rio
h̄ fuiſſeꝫ ppeſſus: dedi t̄minū mihimetip̄i
abſqꝫ vtrorūqꝫ parte: ne dareꝫ diffinitio
nem alio in capitulo. Et ſi q ſuggerebant
mihi mētirent̄: ip̄i penā ſoluerēt quā accu
ſat⁹ ferret: ſi ɔ eū calūnia ṽaciter fuiſſꝫ ite
cta. Et ex eadē die īprouide ſuggerere mi
hi ɔtra aliqueꝫ oīno aliqd: null⁹ iā auſū hꝫ:
qd̄ depoſco ꝛ moneo magnū decorē tuuꝫ
fili ſitr̄ facere. Sepe. n. ꝛ cedes iiuſtas fa
ciūt q ſublimitatē creditam hn̄t: ſi fuerint
ṽbis ſuaſorijs cōmoti: ꝛ ſi ſine cruciatu re
ciderīt q̄ ad eos vēiūt capl'a. Et p̄riti⁹ tanq̄
a d̄o iuſt⁹ pact⁹ ē ei⁹ mādatū ſe cuſtodire
oī tp̄e illeſū.

De Gregorio nepote ſuo

Ste memorabil' hēbat quē
daꝫ nepotē nomine
gregoriū. Una itaqꝫ dieꝝ faciēs
iſte cū q̄dā ciuitatis tabnario rixa: ɔuitiīſ
ab eo ſeuere affect⁹ ē: q amare dolēs: non
ſolū q2 publice: verūetiā q2 a viliori inho
norat⁹ eēt: maxīe ṽo q2 erat nepos p̄riar
che: ſubijt ad eū i ɔclaui: eo i ſecreto morā
tc. flēs vehemēt̄. Cū aūt hūc eſtuāteꝫ ꝛ la
chrymātē vidiſſet mitiſſim⁹ p̄riarcha intro
gat cām detinētis eū āxietatis: ſcire hanc
volēs. Cūq̄ ille n̄ poſſet p̄ amaritudine q̄
circūdederat eū exp̄mere ſmonē hi q pre
ſto fuerūt. qn̄ eū exhonorari a negociato
re cōtigeret: ceperunt recitare archiep̄o
cauſā. ꝛ q2 n̄ debuerat īquīt ita ſcitas vr̄a
cōtemni: vt pprios ſuos ac propinquos a
deſpectis exhonorari pateret̄ hominib⁹.
Ille aūt verus medicus volens p̄mo ve
luti emplaſtro quodaꝫ curare nepotis ſui
furiā: ꝛ tn̄ tanq̄ ferro inciſionē ꝛ liberati
onē paſſiōis: p ſapiētiſſimū os ſuuꝫ hic af
ferre: talib⁹ ṽbis cepit extinguere morbū
ꝛ dicere. Et oīno auſus ē aliqs os apire: ꝛ
cōtradicere tibi. Crede fili mi p̄ri tuo qm̄
faciā i eo hodie reꝫ: vt tota alexādria mi
ret̄. Cūqꝫ vidiſſet eum remediū recepiſſe:
ꝛ triſtitiā cūctā pieciſſe: putāteꝫ videlicꝫ
ꝙ ageret ɔ euꝫ q ſe ɔtumelijs affecerat: et
faceret euꝫ flagellari p eū q ſup foꝝ erat
ɔſtitut⁹: ꝛ a varijs pōpis dehoneſtari: dic̄
ei d̄oſculās pect⁹ ip̄i⁹ fili mi: ſi ex ṽitate hu
militatis mee nepos exiſtis p̄para teip̄ꝫ ꝛ
flagellari: ꝛ cōuicia pati ab oī hoīe. Uera
enī cognatio n̄ ex ſāguie ꝛ carne: ſꝫ ex ṽtu
te mētis agſcit̄. Cōfeſti igit̄ accerſiuit eū q
ſup caupones erat ɔſtitut⁹: ꝛ p̄cepit ei ne
ab illo caupone acciperet: neqꝫ ɔſueta ſua
neqꝫ publica: neq̄ pēſionē ergaſterij ei⁹.
Et ip̄e. n. ſcīſſime ecclīe erat. Et oēs expa
ueſcētes imobilē lōganimitatē ei⁹ itellexe
runt eē h̄ qd̄ dixit: qm̄ faciā i euꝫ rē: vt mi
ret̄: tota alexādria: videlicꝫ: q2 nō ſoluꝫ vi
ciſſitudinē n̄ reddidit: verūetiā p vltione
adiutoriū īpēdit.

De damiāo dyacono

Nunciatū ē aliqn̄ huic btō
ꝙ qdā clicoꝝ
maliciā i corde aduerſus quēdaꝫ
reſuaret: ꝛ irecōciliat⁹ ei pmaneret. Ille
ṽo q̄rebat hui⁹ nomē ꝛ qdūꝫ. In craſtinuꝫ

ergo die dñico vidicit hũc Damianũ noie
diaconũ ãt ee officio. Precipit itaqꝫ archi
diacono. vt ſibi qñ idẽ damian⁹ ad eccle/
ſiã veniret demõſtraret. Igitur cũ in cra/
ſtinũ ſtatõ dñico die fieret. venit idẽ dia/
conus ad ſtatõeꝫ: ⁊ vidẽs archidiaconus.
oñdit eũ pẽriarche. Ob eã.n.tñmodo ↄtro
uerſiã aſtabat tũc pontifex ſancto altari:
quid vero vellet facere nulli credidit. Cũ
ḡ veniſſet diacon⁹ damian⁹ vt ſuſcipet ab
eo ſcẽtã cõmunionẽ. ſm ꝓpriũ gradũ: te/
nuit manũ illi⁹ ille ſanct⁹. ⁊ dixit. Uade ꝑ/
us recõciliari frĩ tuo. ⁊ tũc veniẽs digne
ſuſcipe imaculata imemoꝛ malitie xp̃i mi
ſteria. Reuerit⁹ ḡ corã tãta multitudie cle
ricoꝝ cõtradicere illi: maxie i tali loco ⁊ in
tali horrẽda hora ſpopõdit h̃ facere. ⁊ tũc
d̃ ſanctis myſteriis dedit ei: Igit̃ ex tunc
oẽs clerici ⁊ layci cuſtodiebãt ſe. ne inter
ſe malitiã retinerẽt: timẽtes ne ⁊ ipos con
fũderet. triũpharetqꝫ quẽadmodũ ⁊ illuꝫ
diaconũ. De eo ꝙ habuerit ſciaꝫ di/
uinaꝝ ſripturarum:

Abebat quidẽ ſanctiſſimus
h̃ vir ſciaꝫ diuina/
rũ ſcripturarũ. nõ ãt in ſapientia
ſmonis tanq̃ꝫ ex inani glĩa: ſꝫ ꝑ eãdẽ ipaꝫ
opꝫ actiõeꝫ. ⁊ mandatoꝝ obſeruationem
⁊ i ſecreto quottidiani conſiliũ ſui: null⁹ ſer
mo ocioſus audiebat̃: niſi forte ordinatio
rei ciuilis exigeret: ſꝫ aut relatiões ſcõꝝ
patrum aut ſcripturales queſtiones: aut
dogmata ꝓbleumata. ꝓpter multitudieꝫ
nec nominandoꝝ hereticoꝝ. q̃ regionem
circũdederat. Si ṽo alicui aliqs detrahe
re incipiat hũc pẽriarcha ꝑ alterã ſermoci/
natõeꝫ vt ſapiẽs. ingenioſe remouebat. et
ſi itex ꝑmanebat. nihil qdẽ ei dicebat: ſed
hũc annotãs ꝑcipiebat hebdomadario. ne
ſineret. vlterius eũ intrare cũ his q nũcia
bantur quatenus ꝑ eũ ceteros tẽparet at
qꝫ erudiret. De eo ꝙ ipfectũ ſibi iuſ
ſerit tumuluꝫ preparari.

Iffinitionem autẽ ⁊ ali
aꝫ quam
affectauit h̃ ſct⁹. nõ ẽ poſtpone/
re. Audiẽs.n. ꝙ poſtq̃ coronatus ipatoꝛ
nullus vniuerſi ſenat⁹ ⁊ aſtãtiũ exercituũ
antiquũ memoꝛiale ei aliqd̃ nũciet: ſꝫ mox
hi q dicunt̃ monumentoꝝ edificatores. ſu
mãt quattuoꝛ vl̃ qnqꝫ minutias marmoꝝ
puſillas. d̃ diuerſis coloꝛib⁹. ⁊ ingrediant̃
ad eũ ⁊ dicãt. Dñe q̃li metallo iperiũ tuuꝫ
iubet fieri monumẽtũ tuũ: Inſinuãtes vꝫ
tibi. qꝛ tãq̃ꝫ hõ coꝛruptibil̃ ⁊ tranſitoꝛi⁹: cu
raꝫ hẽto tue aie. ⁊ pie regnũ diſpone. Imi
tatur ⁊ iſte beat⁹ ṽaciter hanc dignã lau/
de traditionẽ. ⁊ p̃cepit ſibi monumẽtũ edi
ficari. vbi ⁊ reliq p̃deceſſores ei⁹ pẽriarche
iacebãt. ipfectũ ṽo manere. vſqꝫ ad obitũ
ſuũ vt ipfecto exiſtẽte. ꝑ celebrẽ feſtiuita
tẽ aſſiſtẽte clero igrediẽteſq dicebant̃ ſtu
dioſi dicerẽt ad eũ. Dñe monumẽtũ tuuꝫ
ipfectũ eſt. p̃cipe ergo vt conſumet̃: eo ꝙ
neſcias q̃ hora fur veniat. Hoc autẽ facie
bat ille ſanctus. vt ita fieret: volẽs imita/
tionẽ bonã ⁊ poſt ſe futuris relinq̃re pẽriar
chis. De his que hieroſolymam miſit.

Omino ob mĩtitudinẽ pec
catoꝝ noſtroꝝ ꝑ
mittẽte. propꝛia tẽpla que erant
hieroſolymis ac ꝑcutiẽdis a deo pſis cre/
mari diſcẽs hic ſanctiſſim⁹ patriarcha i mĩ
ta egeſtate eẽ ſcm̃ ⁊ modeſtũ pẽriarchã hie
roſolymoꝝ. Ad horuꝫ reuelationẽ ⁊ reedi
ficatõeꝫ mittit ei numiſmata mille ⁊ mille
ſaccos plenos frumẽto. ⁊ mille legumina
mille libꝛas ferri. mille reſtes ſiccatoꝝ pi
ſciũ: q menomene dicuntur: mille vaſcula
vini. ⁊ mille egyptios oꝑarios mittẽs ei ꝑ
litteras. Da mihi veniã vere xp̃i operatoꝛ
nihil dignũ tẽpl̃ xp̃i mittẽti. Uellẽ.n. cre/
de mihi ſi eẽt ↄueniens. ⁊ ipe eo venire ⁊
operari in domo ſancte xp̃i reſurrectionis
Ueruntamen illud rogo honorãdum ca/
put tuum. vt nullatenus hoc iputes mini/
mo nomini exiguitatis mee: ſed poti⁹ hoc
petas a xp̃o. vt ibi me conſcribat. vbi ve/
raciter conſcriptio beata conſiſtit.

De vili ei⁹ ſtrato. ⁊ opertorio p̃cioſo.

Rripit ille ſct⁹ ⁊ h̃ bonum
dico vꝫ quo infimo
ſtratu recũberet. ⁊ vilib⁹ opimẽ
tis. i. cellula ſua vteretur. Quod cum au/

diſſet quidam poſſeſſorum ciuitatis aſcen
dẽs ad eũ ⁊ vidẽs. ꝙ optorio ſciſſo ⁊ lain/
neo tegeret̃: trãſmiſit ei cooptoriũ numiſ/
matũ trigita ſex rogãs multũ eũ vt eo coo
periret̃ ad memoriã mittẽtis. Ille ṽo h̃ ſu
ſcipiẽs: ꝓpt̃ mĩtã viri poſtulationẽ cooper
tus ẽ hoc vna nocte: ꝑ totã pene noctẽ di
cebat ad ſemetipſũ vt recitabãt cubicula
rij ei⁹. Quis dicet ꝙ hũilis ioãnes. hẽbat
eni ſemꝑ ṽbũ iſtud i oꝛe pallio trigita ſex
nũmiſmatũ tegat̃: ⁊ frẽs xp̃i frigoꝛe nectẽ
tur. Quãti ſũt mõ qui dẽtib⁹ ſtridũt ꝑ gla
cie: quãti ſũt mõ q pſiathũ hñtes ſubt⁹ di/
midiũ ⁊ ſupra dimidiũ. ⁊ nõ poſſunt exten
dere pedes ſuos ſꝫ doꝛmiũt vt glom⁹ tre/
mẽtes. Quãti i mõte doꝛmierũt icenati ⁊
ſine lucernis: hñtes duplũ cruciatũ taꝫ ex
frigoꝛe q̃ꝫ ex ieiunio. Quãti deſiderãt ſa/
turari de folijs holeꝝ: que ꝓijciunt̃ de co/
quina mea. Quãti vellẽt tingere panẽ ſu
uꝫ i ſcemate qd̃ ꝓijciũt coqui mei. Quãti
cupiũt vl̃ odoꝛare vinuꝫ qd̃ fundit̃ i cella
rio meo. Quãti ſũt in ciuitate iſta in hora
hac ꝑegrini nõ hñtes vbi hoſpitẽt̃: ⁊ i foꝛo
iacẽt foꝛtaſſe. ⁊ pluuia madefacti. Quãti
putas hñt totũ menſẽ vl̃ etiã duos nõ gu
ſtantes oleũ: Quãti ſũt q nõ hñt alteꝝ ve
ſtimẽtuꝫ in eſtate ⁊ alteꝝ i hyeme. ⁊ ita mi
ſijs affligũt̃. Tu ṽo expectans etiã etnaꝫ
iocũditatẽ aſſeq. ⁊ vinũ bibis: ⁊ piſces im/
manes deuoꝛas. ⁊ i cubiculis demoꝛaris:
mõ aũt cũ oibus malis: ⁊ i cooptoꝛio trigi
ta ſex nũmiſmatũ te calefacis. Ueraciter
ita viuẽs. ⁊ i tali laxatiõe cõuerſãs: nõ ex
pectabis illic p̃paratis gaudiis frui: ſꝫ au/
dies vtiqꝫ qd̃ ⁊ diues ille audiuit. Rece/
piſti bona i vita tua: paupes ṽo mala: nũc
ergo cõſolant̃: tu ṽo cruciaris. Bñdictus
de⁹ hũilis iohẽs alia nocte nõ cooperiet̃
illo. Iuſtũ ẽ.n. ⁊ bene acceptum deo. vt te
gant̃ cẽtũq̃dragintaq̃ttuoꝛ frẽs ⁊ dñi tui
q̃ꝫ tu infelix. Uenũdabãt̃ ṽo q̃ttuoꝛ reca
nelle nũmiſmate vno. Mox ḡ trãſmiſit il
lud i craſtinũ vt venũdaret̃. Et videns is
q obtulerat emit illud trigitaſex nũmiſma
tibus: ⁊ rurſus obtulit pẽriarche. Cũ ṽo in
craſtinum vidiſſet illud: emit hoc ſimilit̃. ⁊
rurſus obtulit pẽriarche. depoſcẽs vt tege
ret̃ ab eo. Cũ aũt tertio hoc feciſſet: dic̃ ei
ḡtulabũd⁹ ille ſcũs: videbim⁹ qs deficiet.
ego an tu: Erat.n. opulẽt⁹ valde: ⁊ ſuauit̃
q̃ñ vindemitabat eũ ille ſcũs paulati ab
eo multa auferẽs: ⁊ dicebat ſẽꝑ ꝙ poſſet
aliqs intẽtiõe dandi paupib⁹ expoliare di
uites. ⁊ ipſuꝫ etiã ipocamiſũ. i. veſtimẽtũ
qd̃ ſubt̃ camiſiã ẽ ab eis hẽiuole auferre.
⁊ nõ peccat: ⁊ maxie ſi ſũt aliq imiſicoꝛdes
⁊ auari. Duo.n. lucrat̃ talis: vnũ qdẽ quia
aias illoꝝ ſuat: alteꝝ aũt qm̃ ⁊ ipe ex hoc
mercedẽ nõ modicã hꝫ. Attulit autẽ ⁊ ad
credulitatẽ ṽbi. ⁊ teſtimoniũ verax. quod
circa ſcm̃ epiphaniũ ⁊ ioãnẽ epm̃ hieroſoli
moꝝ ſcm̃ eſt: quomõ ſcũs epiphani⁹ ꝑ ar/
tem tulit argentum patriarche videlicet
Joannis eiuſdem: ⁊ dedit pauperibus.

De Petro theolenario.

Ignum ⁊ cõgruũ p̃dicto
capitlo: refere
bat ſemel corã oib⁹ iſte ſcũs dicẽs. Habe
bã inqt quẽdaꝫ miniſtrũ i apotheca mea i
cypꝛo: fidelẽ valde: ⁊ ṽginẽ vſqꝫ ad obitũ
ſuuꝫ. Hic ḡ narrabat mihi. qa i affrica exi
ſtẽte me: facta ẽ res huiuſmõi. Permane
bã eni ait cũ q̃dam theolenario diuiti ve/
hemẽt̃: ⁊ imiſicoꝛdi. Semel ḡ paupib⁹ in
hyeme ſedentibus ad ſoleꝫ: ſeqꝫ calefaciẽ
tibus ceperunt ſinguli domos elemoſyna
torũ collaudare: ⁊ ꝓ eis oꝛare ꝑ ſingulos
eoꝛum: ſimilit̃ ⁊ domos elemoſynam non
facientiuꝫ vituꝑare. Inter que ṽo venit
in medium eoꝝ: ⁊ nomen ſenioꝛis mei the
olenarij: ⁊ ceperũt ſinguli int̃rogare ꝓri/
mum. Uere tu frater accepiſti aliquando
de domo illa benedictionem. Et oibus
int̃rogantibus inuicẽ. nullus inuentus ẽ:
accepiſſe aliquando de domo eius aliqd.
Dicit ergo vnus ex eis: quid dabitis mihi
⁊ ego accipiaꝫ hodie ex eo benedictionẽ?
Et faciẽtib⁹ cũ eo pactũ: vẽit ⁊ ſtat foris
poꝛtam domus expectans. qñ ad domuꝫ
ſuam reuerteret̃. Ex diſpenſatiõe dei ꝑue
nerũt ſimul. ipſe igrediẽs poꝛtã ⁊ animal

portãs ſiligies a mãcipio cũ prandij ipſius
Uidẽs igit̃ egenũ nõ inueniẽs lapidẽ ꝑ fu
rorẽ arripit ſiligiem de clitella: ⁊ iactauit
i faciẽ eiꝰ. Ille ꝟo ſuſcepit eã: ⁊ abijt vt ſa
tiſfaceret cõfribꝰ ſuis: q ex eiſdẽ mãibꝰ eiꝰ
accepiſſet eã. Itaqȝ pꝰ duos dies egrota/
uit ĩfirmitate ad mortẽ idez theolenariꝰ ⁊
vidit i ſomnis ſeipſũ rõnez ponẽtez: ⁊ ſuos
actꝰ oẽs ſup ſtaterã appẽdere. In vna qui
dez acie ɔgregabãt mauri qdã deformes:
alt̃a aũt acies aliorꝝ quorũdaz erat cãdi/
datorꝝ ⁊ terribiliũ ſpe. Qui nihil inueniẽtes
boni vt ⁊ ipi appẽderẽt eɔ̃ aduerſũ mala
opa q̃ collecta erant a mauris i acie ipoꝝ
nimis turbabãt ⁊ triſtabãt: ⁊ mẽte cõſter/
nabãt ad alterutrũ: ⁊ dicebãt. Ergo nihil
h̃ hẽmꝰ? Tũc dicit vnꝰ eorꝝ: vere nihil hẽmꝰ
niſi vnã ſiligiez quã dedit ante duos dies
xp̃o: ⁊ ipſaz nõ volũtarie. Emittẽtibꝰ eis
ſiliginẽ eq̃litas facta ẽ. Tũc dicũt theolẽa
rio: hi q apparuerãt ei cãdidati. Uade ⁊ au
ge ad ſiliginẽ hãc. Nã ꝟo mauri iſti te ap
p̃hẽdẽt. Euigilãs ĝ agnouit que viſa ſunt
ab eo nõ eẽ mẽdacia ſ; ꝟa. Dia ꝟo que a
iuuẽtute ſua ɔmiſerat: ⁊ q̃ꝝ ipſe erat oblitꝰ
videbat ethiopeſ illos ɔgregare. ⁊ ꝯporta
re ad librã: ⁊ dicebat. Ueh veh ſi vna ſili
go quã iactaui ꝑ furorẽ ita ꝓfuit: a quãtis
malis ſe liberat: q dat i ſimplicitate ſua bõa
idigẽtibꝰ? Et deceto ita modeſtꝰ ⁊ prudẽs
atqȝ ſũmꝰ elemoſinator ſcũs ẽ vt etiã cor
pori ꝓp̃o ñ ꝑceret. cõtigit ꝟo aliqñ ſ; ɔſue
tudinẽ ꝓcedere eũ diluculo ad theloneũ:
⁊ obuiat ei nauta qui a naufragio nudus
vt natꝰ eſt euaſerat: ⁊ cecidit añ euz rogãs
vt ꝓtectionẽ apud eũ ipetraret. Ille ĝ pu/
tãs q egenꝰ eẽt: expoliauit ſe eſophoriũ ſu
uz qđ illiꝰ meliꝰ erat. ⁊ dat ei. rogauitqȝ eũ
vt h̃ ipe veſtiret. ꝑgens ꝟo ille erubeſcẽs
veſtiri hoc: dedit illud vẽditori vt venũ/
daret̃. Et cũ recederet thelonearius vidit
h̃ ſuſpẽſuz. ⁊ triſtatꝰ ẽ vehemẽt: ⁊ aſcẽdẽs
domũ ſuã nihil paſſus ẽ guſtare. ſed clau/
dens oſtiũ ɔclaui ſui: ſedebat plorãs: ⁊ co/
gitãs qa nõ fui dignꝰ vt mei memoriaz ha
berz egenꝰ. Cũ ĝ ãxiaret̃ obdormiuit: ⁊ ec
ce vidit quẽdaz ſpecioſũ tãq̃ ſolẽ. ferẽtẽ

crucẽ ſup caput ſuũ: ⁊ eſophoriũ qđ dede
rat naute aſſiſtẽtẽ ſibi ⁊ dicentez. Quid
ploras dñe petre? Hoc. n. erat ei nomen.
Ille ꝟo dixit vt ad deũ diſputans. Quis
dñe ex qbꝰ largiris nobis damꝰ alicui: ⁊ i
turpe lucrũ ꝟtũt accipiẽtes. Tũc dic̃ ei.
Cognoſcis h̃. Et oñdit ei: qa dñiꝰ veſtiꝰ eſſet
eiꝰ eſophorio. Dicit ei. Ecce ego illo veſti
or: ex q̃ dediſti mihi h̃: ⁊ grãs ago volũtati
tue bone. quoniã frigore affligebar ⁊ coo
ꝑuiſti me. Ad ſe ĝ reuerſus admiratꝰ eſt: ⁊
cepit beñficare egenos ⁊ dicẽ. Uiuit dñs
ſi iopes xp̃s meꝰ ſũt: nõ moriar ⁊ fiã tanq̃
vnꝰ ex eis. Acceſito ꝟo notario ſuo quẽ
⁊ emerat: dicit ei. Secretũ volo credere
tibi: ⁊ crede ſi ꝓpalaueris me barbaris vẽ
daz te: aut ſi ñ audieris. me. Dat ꝟo ei dcẽ
libras auri: ⁊ dicit ei vade ⁊ eme tibi nego
ciũ: ⁊ ſume me ⁊ duc i ſcãm ciuitatẽ: ⁊ ven
de me cuilibet xp̃iano: ⁊ ꝓciũ da paupibꝰ.
Notario aũt recuſãti: dicit ei itꝫ. Qm̃ ſi
me nõ vẽdideris: ego vẽdaz te barbaris:
vt p̃dixi tibi. Obediuit ĝ ei notariꝰ ⁊ ꝑue
nientibꝰ eis ad ſcã loca: iuenit idẽ notariꝰ
amicũ ſuuz carũ. fabꝝ argentariũ q dam
na iciderat. Ad locutionez ꝟo venientibꝰ
ambobꝰ: dic it ei notariꝰ. Audi me zoile: ⁊
eme ſuũ vnũ: qa hẽo bonũ: vt dicat hõ q
patritiꝰ ſit. Et audiẽs argentariꝰ q ſuum
hẽret admiratꝰ ẽ: ⁊ dicit ei. Crede mihi qa
nõ poſſideo vñ illũ emere poſſi. Dic̃ ei rur
ſuz notariꝰ. Accipe mutuũ ⁊ eme eũ: mul
tũ. n. eſt bonꝰ: ⁊ bñdicet tibi deꝰ ꝑ eũ. Acq
euit ĝ ei: ⁊ emit eũ ſordibꝰ veſtibꝰ idutuz:
i nũmiſmatibꝰ trigita. Reliquens aũt eũ
notariꝰ abijt cõſtantinopoli: ſatiſfaciens q
nulli hoc manifeſtaret: ⁊ q de precio ne/
quaq̃ ſibi retinendo aliquid defraudaret
ſed hoc totũ pauperibꝰ daret. Ergo aliqñ
idem petrus coquinabat domino ſuo. ali/
quando autem lauabat pãnos eius: nũq̃
aliquando in quolibet horum aſſuetus.
Afflixit autem ſeipſum: ⁊ ieiunio multo.
Cum vero vidiſſet ſe benedici dominus
eius ſuper omnem benedictionem: dicit
ei vercũdatꝰ enormẽ eius ꝟtutez ⁊ hũili/
tatẽ. Uolo hũilis petre liberare te: ⁊ vt ſic

de reliq̃ frater meꝰ. Ille ꝟo noluit. Uide/
rat eni eũ frequent̃ cõuicia ꝑferre: ⁊ ꝑcuti
a ɔſuis ſuis. Hẽbãt aũt eũ tãq̃ amẽtẽ: ita
vt et nomẽ ei iponerẽt amẽtis. Quotiẽſ/
cũqȝ ĝ tribulabãt eũ ɔſui ſui ⁊ dormiebat
i tribulatiõe: apparebat ei qui i affrica illi
apparuerat: veſtitꝰ eſophorio eiꝰ tenẽs et
illa trigita nũmiſmata i manu dicens ei.
Noli meſtꝰ eẽ frat̃ petre. ego ſuſcepi ⁊ p̃ci
uz tui. ſ; ſuſtẽta vſqȝ dũ cognoſcaris. Poſt
aliqđ ꝟo tp̃s: venerũt a p̃ria eiꝰ qdã argẽti
vẽditores: vt orarẽt ad loca ſcã: ⁊ iuitauit
eos ad prãdium dñs dñi petri: ⁊ cuz mini
ſtraret̃ ſtatiz ille cognouit eos. Ipſi autẽ dũ
prãderẽt: ceperũt aſſigurare eũ: ⁊ iuicẽ ad
aures dicere. Q̃ ſimulat puer iſte dño pe
tro theolenario. Ille ꝟo occultabat q̃ntũ
poterat vultũ ſuuz. Iterũ ĝ cõmedẽtibus
eis: ceperunt dicere ad eũ q eos iuitauerat.
Uere putamꝰ res tibi magna euenit dñe
zoile: eteni niſi erramꝰ publicã ꝑſonã i mi/
niſterio tuo hẽs. Neqȝ ſciebãt certiꝰ: quia
erat ꝯ cogna ⁊ ꝯ ieiunio cõmutatꝰ vultus
eiꝰ. Diu igit̃ cõſiderãtibus eũ. dicit vnꝰ ex
eis. Uere dñs petrꝰ theolenariꝰ ẽ: ⁊ ſurgã
tenebo eũ. Ualde eni impator audiẽs tri
ſtat̃ ꝯ eo: qr dudũ ñ cõparuit. Foris itaqȝ
ſtãs audiuit hec ⁊ ponẽs catinuz a ſe nõ eſt
igreſſus: ſ; recto curſu cucurrit ad portã.
Erat itaqȝ ei q eũ tũc hẽbat oſtiariꝰ mutꝰ
⁊ ſurdꝰ a natiuitate: q ꝑ nutũ tm̃ apiebat
⁊ claudebat. feſtinãs ĝ ſuꝰ ꝯi exire: dic̃ ſur
do ⁊ muto. Tibi dico i noie xp̃i. Ille vero
audiuit ſtati ⁊ dixit. Etiã dñe. Iterũ ꝟo il/
le. ait api. Rñdit ſurdus ⁊ mutꝰ ſcđo. Ego
dñe. Stati ĝ ſurrexit: ⁊ aperuit ei. Et ex/
eũte eo ſubijt oſtiariꝰ ⁊ clamauit corã oĩ/
bꝰ gaudẽs ⁊ exultãs: qr audiuit ⁊ locutꝰ eſt
dñe dñe: Porro oĩbꝰ q i eadez domo erãt
ꝑterritis qm̃ audiebãt eũ loquẽtẽ. Iteruz
dic̃ ille q̃ndã mutꝰ. Ille q cognabat exijt
currẽs: ſ; videte ne forte fuga lapſus ſit
magnꝰ eniz ſuꝰ ꝯi ẽ. Qñ diſcedebat: dixit
mihi. Tibi dico i noie dñi: ⁊ mox vidi de
ore eiꝰ exeũtẽ flãmaz: ⁊ tãgẽtez aures me
as: ⁊ ſtati audiui ⁊ locutꝰ ſũ. Et exilientes
⁊ ſequẽtes eũ cũcti vlteriꝰ nõ viderũt eũ.

Tũc pniaz oẽs agebãt q i domo illa erãt.
⁊ ipſe dñs eiꝰ q petrũ emerat qr i tali exho
noratia hũiſſent eũ: ⁊ maxie hi q vocabãt
eũ amẽtez. Hec ſunt btiſſimi a deo hono
rati ioãnis p̃riarche narratiões. Nõ ſoluz
. n. ꝯ vita ſua ɔtẽtꝰ erat volẽtẽ ꝓficere edi
ficare verũetiã ꝯ dõ acceptis ⁊ veracibꝰ
relatiõibꝰ ſuis: ⁊ dicebat ſẽp hec audiẽtibꝰ
Si ꝓp̃o ſanguini nõ pepcerũt qdã horum
ſ; hũc dederunt i manꝰ fr̃m: imo xp̃i: quõ
putas nos cũ alacritate ⁊ hũilitate debe/
mꝰ de facultatibꝰ nr̃is dare xp̃o ⁊ egenis
atqȝ paupibus vt recõpẽſationẽ recipia/
mus a iuſto: ⁊ mercedũ redditore dõ: i illa
timẽda ⁊ horrẽda retributionis die. Qui
nũc ſeminat pce: pce ⁊ metet: ⁊ q ſeminat i
bñdictiõibus. i. large ⁊ magnanimit̃: mlti
plicit̃ ⁊ metet: h̃ ẽ bona illa hereditabit q̃
oẽz mẽtẽ trãſcẽdũt. De ſcõ Serapione

OMnibus ergo rectis mo/
ribus iſte ſactus
adornatus: nec h̃ carebat: valde
eniz diligebat eloq de actibꝰ ſcõꝝ patrũ: ⁊
eoꝝ q elemoſyne cultores fuerunt. Uñ cũ
vna dieꝝ recitaret ꝯ vita ſci ſerapiõis q
vocabat̃ ſindoniꝰ ⁊ iueniret eũ vt fert̃ ami
ctũ ſuũ dediſſe egẽo: ⁊ iterũ paululũ ꝓceſ/
ſiſſe illic ⁊ frigꝰ patiẽti obuiaſſe: ⁊ illi tuni/
caz p̃buiſſe: ⁊ qr nudus ſedebat tenẽs ſcm̃
euãgeliũ: ⁊ iterrogatꝰ a q̃daz qs te expoli
auit abba? demõſtrans ſcm̃ euãgeliũ ait.
iſte. Et alio tp̃e hoc ipm euãgeliũ vẽdidiſ
ſe ⁊ dediſſe elemoſynaz: ⁊ diſciplo ſuo di
cẽte: abba euãgeliũ vbi ẽ? ⁊ illo dicẽte ad
eũ: crede fili: q dixit mihi vẽde q̃ hẽs: ⁊ da
paupibꝰ: ipz vẽdidi ⁊ dedi eis: vt i die in/
dicij hẽamꝰ fiduciã abũdãtiorez ad deuz.
Et qr alias iterũ vidua mulier petiſſet ab
eodẽ ſcõ ſerapione elemoſynaz: qm̃ eſurie
bãt filij eiꝰ: ⁊ nõ hñtez eũ aliqd oĩno tradi
dit ſe ei vt vẽderet eũ ad mimos grecos:
q̃s ⁊ xp̃iãos fecit i paucis diebꝰ: hec legẽs
ſcs ꝯ ſcõ ſerapione dic̃ ad eos. Uhe vhe
o philo. xp̃i qđ ꝓdeſt hõi colloquẽti ꝯ acti/
onibꝰ ſcõꝝ patꝝ? Credite mihi qr vſq̃ ho
die putabã q vl̃ aliqd facerẽ. datis q̃s ha
bere poſſũ pecũijs: neſciebã aũt q ⁊ ſeipoſ

venderēt.quadā cōpaſſiōe ſuparī. Quia
accuſationē aduerſus monachū nō recipi
ebat:⁊ de eo quem iuſſit flagellari.

Emper quidē honorabat monachicū ſcema
ſcs hec:⁊ colebat ⁊ cōpatiebatur
vbi maxie aſpiciebat monachū corꝑalib⁹
vtilitatib⁹ anguſtatū. Hēbat aūt ⁊ hͣ ſup
mltos ꝑcipuū.qr accuſationē q̄lēcūq3 ſi/
ue mēdacē ſiue veracē:non ſuſcipiebat ꝯ
aliquē: circūamictū monachico hitu. Se
mel .n.euenit ex imiſſiōe q̄rūdā crimina/
toꝝ ptuliſſe eū aliq̄d tale.q̄dā mōacho gi/
rante i ciuitate cū puella vna iuuēcula et
petente elemoſynā p dies aliq̄t:q̄dā q hoc
viderāt ſcādalizati.⁊ exiſtimātes ꝙ mlier
ei⁹ eēt:attulerūt pātriarche ꝯ eū q̄relas di/
cētes. Propter q̄d a deo honorate: dero/
gat talis coangelice mōachice vite ſcema
te.puellā quādā3 hūs mulierē. Mox ḡ dī
famul⁹ putās ꝓhibere ꝯ deū cōmiſſa pec
cata:tāq3 q ad hoc ab eo eēt ꝓuect⁹: p̄ce/
pit mlierē q̄dē flagellis cedi:⁊ ſeparari ab
eo:ip̄m autem ꝟberari ⁊ i carcere ſecreto
recludi.Dū ḡ cu3 oī celeritate iuſſio ſcī in
op⁹ ꝓcederet.apparuit ei nocte p viſū mo
nach⁹ oñdēs ei dorſu3 ſuū putrefactū:nō
ꝑcentes eni ceciderāt eū eccl'e defēſores
dicēs ei. Ita placet tibi dñe pātriarcha: hac
vna vice erraſti vt hō:crede mihi:qr ō ꝓ/
ximo ē vita ⁊ mors. Et hec dicēs diſceſſit
ab eo. Mane autē facto recordat⁹ eſt ille
beatus viſiōis nocturne:⁊ ſedebat ſup le/
ctū ſuū meſt⁹:mittitq3 ſtatī ⁊ ꝯuocat p can
cellariū ſuū monachū de loco i q̄ erat re/
cluſus:cogitās ītra ſe ille beat⁹ pātriarcha ſi
ſimilis eēt illi:q nocte ſibi apparuerat.Cū
ḡ veniſſet cū labore mlto.neq3 eni ꝓpter
plagas moueri poterat:cūq3 vultū ei⁹ vi/
diſſet pātriacha:remāſit ſine voce īmot⁹ nō
valēs loq:ſola aūt manu ſua īnuit.vt ſe in
lectulo ſuo locarēt. In ſemetip̄3 ꝟo reuer
ſus ⁊ ſignat⁹:rogauit mōachū ꝑcietū lin/
theo.vt ſine verecūdia deſpoliaret ſe q̄te
nus videret dorſū ei⁹:ſi ita eēt ſicut ⁊ i ſō/
nis viderat. Uix ḡ ſuaſus vt id ageret.de/
ſpoliauit ſe.Cū ꝟo deſpoliaret̄ vt monſtra
ret dorſu3 ſuū viro ſcō: p admirādu3 dei
ꝯſiliū ſolut⁹ ē q̄ erat idut⁹ amict⁹: ⁊ cecidit
i terrā:⁊ viderūt eū oēs eē eunuchū. S3
qr recēs erat:nulli hoc exiſtebat maniſe/
ſtū. Uidētib⁹ ḡ eū oib⁹ ⁊ ſcō pōtifice.⁊ ma
xime dorſi ei⁹ pnitioſa ꝟbera:mittēs mox
ſegregauit illos q hūc icōſiderate tracta/
uerūt. Uenerabiliſſimo aūt monacho cō/
plura rōnabat:i igrātia dicēs ſe i eū pec/
caſſe:⁊ i deū vexꝝ:⁊ in hͣ admōebat eū ille
ſcs. Nō inq̄t o fili.ita ſine cuſtodia i ciuita
tib⁹ ꝯuerſari oportꝫ:eos q ſcō āglico vīo
īdumēto circūamicti ſūt:maxie ⁊ feminā
circūducere ad ſcādalū alioꝝ vidētium.
Tūc mōach⁹ cū oī hūilitate rōne3 redde
bat ſcō dicēs. Crede dñe ñ mētiar. Haze
erā añ paucos dies:⁊ exeūte me de ciuita
te vt vēire3 ⁊ ſalutarē ſcm̄ abba cyrū:ob
uiauit mihi hec hñ viſa puella foris portā
veſꝑe incūbēte:⁊ accurrēs ad pedes me/
os:rogabat vt mecū ambularet. Dicebat
.n.ſe hebreā eē:⁊ velle fieri xp̄ianā:⁊ cepit
eadē enarrare ꝟbis horribilib⁹ vt ñ ꝑmit/
terē ꝑire eā. Timēs itaq3 ego iudiciū dei
ſūpſi eā eſtimās ꝙ ñ imitteret tēptatiōe3
ſathanas ſpadonib⁹.neſciebā ꝟo ꝙ nēini
ꝑcat. Igit̄ vēientib⁹ nob̄ ſciſſime pr̄ ⁊ orō/
ne3 ꝑficiētib⁹ baptizaui eā ad ſcm̄ abba cy
rū. ⁊ gyrabā cū ea i ſiplici corde: expoſcēſ
modicū ſūptu3 q̄ten⁹ itroducerē eā in mo
naſteriū. Cū hec audiſſet pātriarcha dixit.
Pape q̄t abſcōſos ſuos hꝫ de⁹: ⁊ neſcim⁹
nos hūiles. Et enarrabat his q p̄ſto erant
viſionē quā viderat nocte de eo. ⁊ protu/
lit pātriarcha cētum nūiſmata ō manu da/
tur⁹ ei. Dei aūt amic⁹ ille ꝟe monach⁹ ñ ē
paſſus aliq̄d accipe ex eis dignū mēoria
ꝟbu3 ad pātriarchā locut⁹ ē dicēs. Ego hͣ ñ
poſtulo dñe: Mōach⁹. n.ſi fidē hꝫ hoꝝ ñ
īdiget. Si aūt hoꝝ eget fidē ñ hꝫ. Q̄ō ma
xie āpli⁹ ſatiſfecit oib⁹ q audierāt ꝙ ſu⁹ dī
iſte mōach⁹ eēt. Genuflexit igr̄ pātriarche ⁊
exijt i pace. Extūc igr̄ pl⁹ honorabat ⁊ ho
ſpitio recipiebat monachoſ: ⁊ bonos eſtia
tos ⁊ malos:⁊ edificabat mox xenodochi
u3 ſeorſū:⁊ appellauit hͣ receptaculū oiu3
mōachoꝝ. De hͣ ꝙ exibat ad mortuo/

rū obſeq̄a ⁊ qr morituris preſidebat ō eo
etiam q in perſidam captiuus ductus eſt.

Ortalitate aliquādo ciui tate3 ꝯprehē
dēte: ibat ⁊ ipſe ſanct⁹ vt videret
funeꝝ obſeq̄a. valde.n.dicebat hͣ eē profi
cuū ⁊ ſepulchroꝝ ꝯſiderationē. Mltotiēſ
ꝟo aſſidebat ⁊ his q morituri. vexatione3
in exitu aīe patiebātur ⁊ ip̄e eoru3 oculos
ꝓprijs manib⁹ claudebat memoria3 hēre
ex hͣ ſēpiternā volēs:⁊ curā ꝓprij exit⁹.ꝑ/
cipiebat āt ⁊ collectiōes pro ōfunctis ipin
gere.⁊ ſine dubio ꝑficere.⁊ eni3 dicebat.
qr ante paucū tēp⁹ captiuus duct⁹ ē ad ꝑ
ſas q̄dā.⁊ ōſcēdēs in ꝑſidā retruſus eſt in
carcere q appellabat̄ lethe:hoc ē obliuio.
Quidā ḡ fugientes illūc. veniēteſq3 i cipꝝ
⁊ interrogati a parētib⁹ illi⁹.ſi forte vidiſ/
ſent eū:rñdētes dixerūt eis:qr nos ꝓprijs
manibus ſepeliuim⁹ eū. Nō aūt erat iſte ō
quo īterrogabāt eos: ſꝫ alius indiſſimilit̄
cū ſimulans. Dixerūt ꝟo eis:⁊ mēſe3.⁊ di
e3 obitus ſui. Illi ꝟo tanq3 ꝓ mōtuo facie
bāt ei tres collectas:per ſingulos annos.
Poſt q̄ttuor itaq3 annos venit i cypꝝ:fu/
ga lapſus a perſis. Dixerūt ḡ ei ſui. Uere
frater nos audiuim⁹ ꝙ mortuus eēs:⁊ me
moriā tui faciebam⁹ ter in anno. Cū ꝟo au
diſſet: ꝙ i anno ter facerēt ꝓ eo memoriā
interrogat eos i quo mēſe hec celebrarent
Et illis dicētib⁹. ſanctis theophaniis:⁊ do
minica ſancta.atq3 ſacta pētecoſte: dixit
ille.qr trib⁹ iſtis tēporib⁹ anni veniebat q̄/
dā cādidat⁹ vt ſol. ⁊ diſſoluebat me a vīcu
lis ferreis:⁊ a cuſtodia:⁊ mouebar deam/
bulando tota die. ⁊ nemo recognoſcebat
me:⁊ in craſtinū iueniebar vīcula ferrea
portās. Dicebat igit̄ ſact⁹ ep̄s. quia ex hoc
diſcimus habere dormientes quiete3:q̄n
do pro eis collecta facimus. De eo q
rogauit pro filio.⁊ nauis ſue ſaluatione.

Uod in actibus apo/ ſtolo/
ru3 audiuim⁹ factū:hͣ freq̄uēter ⁊
huic cōpatiētiſſimo accidebat. Uidentes
.n.multi idesīnēte3 ei⁹.⁊ inſcrutabilē circa
gentes ꝯpaſſionē mouebant̄ mltotiēs ad
vēdēda multa ō ſubſtātiis ſuis:⁊ ferentes
ꝑhebant dī deuoto miſtro. Unde ⁊ quidā
veniens vna dieꝝ offerre ei ſepte3 libras
auri ⁊ dimidiam ſatiſfaciens facto:ꝙ non
poſſideret aliud aliquid in auro. Petebat
autem ab eo cum multis genuflexionib⁹
vt oraret quatenus dominus de⁹ filiū ei⁹
ſaluaret. Habebat enim vnum ſolūmodo
filium quaſi annoꝝ quindecim. vt reduce
ret nauim eius cu3 bono ab affrica. Illuc
enim abierat. Accipiens igitur ſūmus ſa/
cerdos quantitatem auri de manu eius
⁊ miratus eſt eum tam eſſe magnanimu3
ad offerendā totam quantitatē auri quā
poſſidebat. Orauit quidē ei:⁊ in facie mlt
tum:⁊ ſic eum dimiſit. Tamē propter ei⁹
multam fidē. poſuit ſubtus ſanctā menſā
ligaturam quātitatis pātriarcha in oratorio
cubiculi ſui:⁊ ſinaxi3 fecit ſtati perfectam
ſup ea3. ꝓ illo q hāc obtulerat:ſatis abun/
deq3 ōu3 rogās:q̄ten⁹ ⁊ filiū ei⁹ ſaluaret.⁊
nauē cū ſalute reduceret. ſcdm ꝙ fuerat
poſtulatus ab illo: Nec dū ḡ triginta trāſa/
ctis dieb⁹ ōfunct⁹ ē fili⁹ hois illi⁹ q obtule/
rat ſeptē libras ⁊ dimidiā pātriarche: ⁊ i ter/
tia die mortis pueri recepit ⁊ naui ſuā ab
affrica:in q̄ erat ⁊ frater german⁹ eiuſde3
viri creditor. Et veniēs iuxta forꝝ naufra
giū pertulit ⁊ ꝑdidit totū quo erat plena.
⁊ non ſūt ſaluate niſi aīe ⁊ vna ſcapha va/
cua. Cū ergo ⁊ hūc caſū didiciſſet eueniſ/
ſe ſibi dñs nauis ⁊ pat̄ pueri:ſecūdū ꝟbu3
prophete paulomin⁹ hitauit in īferno aīa
ei⁹. Nōdū.n. tribulatione filii ſui extīcta:
cōprehēdit eū ⁊ nauis. Relata ſunt itaq3
oīa q̄ acciderant ei pātriarche ⁊ pene pluſq3
is q hec ꝑpeſſus fuerat. i triſticia moraba
tur.maxie ꝑꝑ filiū eius vnicū. Neſciēs ḡ
q̄d faceret:rogat miſericordiſſimu3 deū.vt
cōſolaret̄ viꝝ inmēſa pietate ſua. Conuo/
care.n.eū ⁊ ꝯſolari in facie ſact⁹ erubeſce/
bat: verūtamē mādauit ei vt nullaten⁹ de
ſperaret:neq3 ꝟo ſine iuſto iuditio dūs fa/
cit aliquid.ſꝫ oīa in hoc q̄ō nos ignoram⁹.
Ergo vt nō ꝑdat mercedē quā fecit in ſe/
ptem ⁊ dimidia libra auri.et fidem quam
poſſidebat circa ſanctum patriarchā: iam

vero vt ⁊ nos in tēptationibꝰ que nobis euenīūt.qn̄ aliqd boni fecerimꝰ. ipertur/bati ⁊ gratias referētes ad deū permaneamus. vidit in ſomnis iā dictus vir philoxp̄s poſtera nocte quēdā q̄ſi in bitu ſan/ctiſſimi p̄riarche dicētez ſibi. Ut qd tribularis frater. ⁊ merore diſſolueris: Nonne tu me rogaſti vt peterē a deo: vt saluꝰ fieret filius tuus: Ecce saluus factus ē. Crede mibi ſi viueret. prauus ⁊ immūdus hō fieret. ⁊ de naui tua vere niſi dn̄s placaretur ꝓ bono qđ feciſti paruitati mee ſententia erat data. q̄tenꝰ tota vt iacet: cum ciabus i ꝓfundū ꝑgeret: ⁊ ꝑderes frēz tuū. Sz ſurge ⁊ gl̄ifica deū. q dedit tibi cū ⁊ ſaluauit filiū tuū mūduz. de hoc ſeculo vano. Euigilās itaqȝ vir īuenit cor ſuū cōſolatū. ⁊ vniuerſā triſticiā eiꝰ electā: ⁊ idutus veſtimēta ſua. venit curſim ad honorabiliſſimū p̄riarchā. ⁊ iactat ſe ad pedes eiꝰ grās agēs dō ⁊ ei. ⁊ enarrās viſionem quā viderat. Quā audiēs iuſtiſſimꝰ dixit glīa tibi benigne ⁊ miſericors dn̄s: q ⁊ deprecationē peccatoꝝ exaudis. Jterumqȝ ad hoiez dixit. Nequaq̄ o fili grām hanc orationi mee aſcribas. ſz dō ⁊ fidei tue: h enīz oīa iſta īpetrare valuit. Erat enī valde hūilis ſētiēs ſicꝰ. hbis. ſ. atqȝ prudētia.

De epiſcopo amatore pecunie.

Ergebat aliquando h beatus ad viſitandos paupes. in locū q dicit̄ ceſarium: illic. n. eis fecerat q̄ſi tholos q̄ſdā prolixos. ligneis tabulis pauimēto ſtrato ad requieſcendos eos: ⁊ ſimul cū ſtoris ⁊ raconis ꝑ totā hyemē: q̄dā eoꝝ eūte ſecum ep̄oꝝ q cū eo erāt: amatore pecunie paſſibili modo p̄ſſo. Dixitqȝ beatꝰ p̄riarcha ad eū. Ama ac honora fratͤ Troile frēs xp̄i. hoc enim ei erat nomē. Nūciauerat. n. q̄dā patriarche: q trigita libras auri portaret. in ip̄a hora domeſticꝰ eiuſdē ep̄i troili vt emeret ſpēz argenti anagliſi gra mēſe ſue. Ep̄s āt tanq̄ veritꝰ ſmonē p̄riarche. imo ad horā calefactus: ſingula dari oibꝰ fratribus. p̄cepit ei q triginta libras illas portabat. Celeriter ergo huiuſmodi auri q̄titas erogata ē. Recedētibꝰ itaqȝ vtriſqȝ patriarcha. ſ. ⁊ q inuitā: vt ita dicā: clem:oſinā fecerat. ep̄o troilo i ꝓpriis epiſcopiis velut quedā amēs ⁊ aīe ꝑiculoſa. in eū cogitatio irruit. ꝑꝑ pecuniaꝝ dationē: horroris ⁊ amoris pecunie ⁊ crudelitatis ⁊ negligentie genimē eū ſeq̄bat̄: febre extra naturā mixta. ꝑꝑ qđ egrotus īuitus in lectū cecidit. Hebdomadario ḡ a ſāctiſſimo patriarcha ad eū veniente ⁊ ad mēſā eiuſdē patriarche eū inuitāte recuſauit: frigore. n. ⁊ febre ſe vexari ꝓ quadaz cauſa dicebat. Jgitur cuz hoc audiſſet p̄riarcha. mox agnouit cauſā qꝛ ꝑꝑ exitū triginta librāꝝ: īfirmatus eſt ille iuitꝰ elemoſinator. Erat. n. vt predictū ē valde īmiſericors: ⁊ amator pecunie. Nō ſufferens ḡ beatꝰ ſe qdez ſuper mēſā reficere: illū autez ſup lectum cruciari grauiter: ꝑuenit celerit̄ ad eū ille vere ſine ſupbia ⁊ dixit ad eū hylari vultu. fac caritatē fili troile. Eſtimas q in veritate dixeriz tibi fratribus huiuſcemodi datū. crede mibi. ꝑ iocū dixi tibi dare. Ego. n. volui p̄ſtare eis ſingula numiſmata ꝑꝑ ſanctaz feſtiuitatē: ſz qꝛ nō habebat diſtributor meꝰ ſecū ſufficiētē quantitatē. huius rei grā mutuaz dediſti eā mibi: ⁊ ecce attuli tibi illas trigita libras. Ut vero vidit quātitatē ep̄s amator pecunie in honorabili manu ſapiētis exiſtētis medici ⁊ paſtoris. febris qdezꝰ ſubito diſparebat. frigus etiaz recedebat. fortitudo quoqȝ ⁊ corporis eiꝰ calor ad eum reuertebant̄. vt ex hoc nō poſſet latere hanc eē cauſaz repente cōprehēdentis eū cōmutatiōis. Suſcipiēs ḣo auꝝ ab honorandis manibus patriarche. ⁊ nihil oīno cōtradicēs expectabat ab eo patriarcha conſcriptionē abrenunciatiōis mercedis eaꝝ: q̄ date ſunt triginta auri libraꝝ. Fecit autez hoc cum gaudio troilus ep̄s ſcribēs ꝓpriis manibus ita. Deꝰ dn̄o meo ioh̄i beatiſſimo patriarche huius alexandrinoꝝ magne ciuitatis. da mercedē trigita libraꝝ que date ſunt tibi: qm̄ ego recepi mea. Hoc ſcriptuz itaqȝ ſanctus accipiens ſūpſit ſecū. ⁊ eundē ep̄m ad prandiū: vt. n. iā dictū eſt

Statim ſanus factus ē. volēs ḡ mercedis redditor ds: corripe eū. ſimul aūt ⁊ ad miſerationē ↄtribulatoꝝ ⁊ compaſſionē erigere oſ̄dit ei eadē die dormiēti poſt prādiū patriarche i ſomnis: q̄ mercede priuatꝰ eſſet. Uidit eniz: vt ait: domū cuiꝰ pulchritudinē atqȝ magnitudinē: nō p̄ōt ars hoiuz imitari ⁊ ianuā huiꝰ totā aureā: ⁊ ſup ianuā titulū ↄſcriptū: māſio eterna: ⁊ requies troili ep̄i. Cūqȝ hoc iquit: legiſſez gauiſus ſuz: ſciebā eniz donādā mibi ab iperatore: talis domꝰ epulationē. Nōdū aūt huiuſmodi tituli ſuꝑſcriptionē: ꝑlegerā ⁊ ecce q̄dā regiꝰ cubiculariꝰ habēs ſecū ⁊ alios obſequij diuini ⁊ cū ꝑueniſſet ad talē nitētis domus ianuā dixit ad ꝓprios officiales. Deponite titulū iſtū. Et cū depoſuiſſent: iteꝝ dixit. Mutate eū: ⁊ ponite quē miſit orbis t̄raꝝ rex. Et attulerūt ⁊ fixerūt aliud aſpiciēte me. ſuꝑſcriptū ita. Manſio et̄na: ac reqes ioānis archiep̄i alexādrie empta libris trigita. Et cū hoc vidiſſez: ſurrexi a ſomno: ⁊ magno ſummoqȝ paſtori q̄ viſa ſunt ei i ſōnis enarrauit. ꝓficiēs ea de cauſa troilus ep̄s: ⁊ factꝰ ē extūc elemoſinator magnificꝰ.

De nauibus quaꝝ enthecā iuit i perditionem.

Dominus q diuitias in t̄pe quodam btō iob abſtulit: fecit ſimile ⁊ huic oī bonitate pleno: ſcō p̄riarche ioāni. Nauibꝰ enī ſciſſime eccl̄ie ſue ↄp̄hēdētibꝰ violētā hiemē i loco q dicit̄ adhira proiecerūt oīa ſua q̄ naues portabāt: erāt ḣo oēs naues ſimul Erat aūt ſūma mlta valde: enthecaꝝ ſuaꝝ habebāt eniz tm̄ veſtimēta ⁊ argētū: ⁊ alias res altiores: vt ↄputaret̄ pōdus qđ iuit i ꝑditionē quātitatis cētenarioꝝ triginta/quatuor. Plus eniz erāt q̄ crederint naues: capiētes ꝑ ſingulas: decē milia modioꝝ. Uenientibꝰ ḣo alexādriā ⁊ ꝑgētibꝰ: ſtaꝝ reliq creditores ⁊ primi naute i eccl̄iaz ↄfugerūt. Scūs ḣo hoc audiēs: ⁊ cāz ꝓpt quā fugerāt: mittit eis verbū manibꝰ ſuis ſcriptū. habens ita. Dn̄s dedit frēs: dn̄s vt voluit abſtulit: ſicut dn̄o placuit: ita fcm̄ ē: ſit nomē dn̄i bn̄dictū. Exite filij nihil ex h veriti. dn̄s enī ſollicitꝰ erit d̄ craſtino. Aſcēdit itaqȝ pene dimidiū ciuitatis ī ſecretū: die aūt altero volebāt ↄſolari nobilē iſtū: ip̄e ḣo p̄occupās cepit oibꝰ dicere. Nequaq̄ o fili ⁊ frēs: cā nauiū difficultatis triſtemini: nā humilis ioānes credite iuētꝰ ē culpabilis: qppe niſi extollētiā haberē. nullo modo h ferrē. Sz qꝛ extolebar i hiis q̄ dī erāt: ⁊ eſtimabā q magna oꝑa facerē: dās q̄ hoiuz erāt: h mibi euenit: volēs ḡ ds vt h itelligerē iſta ꝑmiſit: Elemoſyna enī n̄ vigilātē plerūqȝ ī extollētiā eleuat: iuitꝰ ḣo caſus humiliat ſuſtinētē. Ait enim diuina ſcriptura. Pauptas viꝝ hūiliat: ⁊ iteꝝ dauid h ſciēs: dicebat: Bonū mibi q tu humiliaſti me: vt diſcā iuſtificatōes tuas. Dū enī maloꝝ factꝰ ſū noxiꝰ: qꝛ dationē ꝑ vanā glīā ꝑdebā ⁊ qm̄ ꝑ viciū meū ꝑdite ſūt tāte pecunie habeo nūc indiciū aīaꝝ q̄ i arto ſūt. Ueꝝ dilectiſſimi: q tūc t̄pe iuſti illiꝰ iob fuit ds: ⁊ nūc idē ip̄e ē: q nō ꝓpt̄ egeſtatē: meā: ſz ob īdigētiū neceſſitatē: ū d̄reliq̄t nos. Jp̄e enī dixit. nō te d̄ſerā: neqȝ d̄reliquā. Et rurſus. Querite p̄mū regnū dī: ⁊ iuſticiā eiꝰ: ⁊ hec oīa adiicietur vobis. Uolētes ḡ ↄſolari eū ciuitatis hītatores: vt dictū ē: ipi magis īuēti ſūt ecōtra ↄſolationē ab eiꝰ hītudine recepiſſe. Nimis ḡ breue t̄pſ p̄terijt ⁊ i duplū reſtituit ds ⁊ nouo nr̄o iob facultates. ⁊ iterum erat ipſe magnanimus circa miſericordiam: fortaſſe autez et religioſior: q̄ antea fuerat.

De miniſtro cui duas auri libras dedit.

Dextremā pauptatē ꝑuenienti cuidā de domeſticis miniſtris: ꝓpria manu iſte ſcūs vt nullus ſciret duas libras auri dedit: ⁊ audiēs ab accipiēte: qm̄ hec accipiēs dn̄e: vlteriꝰ nō habeo vultū itēdēdi ī honorabilē ⁊ angelicā faciem tuā vere dignū laude: vt ſapiēs locutꝰ eſt ḣbū: Nōdū īquiēs ſanguinē meū ꝓ te frater effudi ſicut mandauit mibi dn̄s meus xp̄s ieſus.

De duce qui mutuum dare diſtulit.

Jſtrictꝰ q̄dā ab hiis q penſionē exigebāt: cū nō haberet qđ daret: erat enī regio ī magna difficultate: eo q fluuiꝰ nilus ſm

ɔſuetudinē ñ irrigaret ag͛s t͛rā: ip̄e abiens
deprecat᷑ eſt ducem quendam magnato
rum. vt mutuas ſibi daret q̄nquaginta li
bras auri: ⁊ dicebat ſe dare pignora ſi
vellet dupla. Repromiſit ergo dux da/
re ei: ad preſens vero diſtulit. Exactorib᷑
vero ɔſtringentib᷑ eū: vadit ⁊ ipſe ad por
tū a quo cūcti recipiunt̄: videlicet ad mitiſ
ſimū ⁊ dignū admiratiōe p̄riarchā. Et nō/
dū pene ꝓpriā neceſſitatē ei narrauerat
dixit ſāct᷑ ad eū. O fili: ſi volueris. ⁊ q̊ ve
ſtior īdumentū. Eteni cū admirabilibus
ſuis bonis ⁊ hoc poſſidebat. ꝙ non pote/
rat videre aliquē de neceſſitatib᷑ lachry
mātē. ⁊ nō ſtatim ſe ꝓpriis rigaret lachry
mis: vnde ⁊ mox petitiōem volētis ab eo
mutuū accipe adimpleuit. Et ſequenti no/
cte videt dux ꝙ ſtaret ſup altare quidam
cui offerebant multi oblatōes: ⁊ ꝓ vnam
quā ponebāt: accipiebant centū ꝓ ipſa de
altari. Erat aūt ⁊ p̄riarcha poſt tergū ei᷑
Jacebat ḡ vna oblatō ante eos in vno
ſcāno: ⁊ dicit q̄dam duci. Uade dñe dux
accipe oblationē illā ⁊ offer ad altare: ⁊
tolle ꝓ ea centū oblatōes. Illo ꝟo pigri
tante: cucurrit p̄riarcha: licet poſt eū ſta/
ret: ⁊ tulit hanc ante eū ⁊ obtulit: ⁊ acce/
pit ſic̄ oēs centū de altari. Euigilans ita/
q̄ nō poterat diſcernere ſomniū. Miſit
aūt ⁊ adduxit eū q̄ volebat mutuum acci
pere vt p̄ſtaret ei. ⁊ cum veniſſet: dicit ei
dux. Accipe qđ petiſti mutuū. Rñdens
ille dixit ei. Ante tulit mercedem tuā do/
mine p̄riarcha. Etenim te dño differente
me ɔpulſus ſum ad illū tanq̄ ad portū con
fugere: m̄lta eni erat vis īquietudinis ex/
actoꝝ. Cū ḡ audiſſet hoc dux ille: ſtatim
recordatus ē ſomnii. ⁊ dixit. Uere bene di
xiſti: ante tulit mercedē tuā. āte tulit eniz
⁊ ꝟeb illi. qui vult facere bonum: ⁊ differt
⁊ enarrauit oīb᷑ ſōniū qđ viderat. De mu
liere que a genero ſuo iniuriā patiebatur.

Ergente aliquādo

illo viro ſancto. ad templum ſan/
ctorum victorioſorum martyrum tyr ⁊
ioannis in glorioſa eorum memoria ora/
tionis gratia: exeūte eo portā ciuitatis ſu
ſcepit eū mulier ꝓcidens. ⁊ dicens. Uindi
ca me: qm̄ iniuriam patior a genero meo
Quibuſdā ergo de obſequio eius qui ha/
bebāt cōfidentiā apud eū dicentib᷑. q̄ꝛ cū
reuerſus fueris: cauſam eius facies. Re
ſpondit ſapiētiſſimus. Et quomodo deus
oōnem noſtram ſuſcipiet. ſi ego iſtā poſt/
poſuero? Quis mihi ſpopondit. vt viuā
ego ī craſtinum: ⁊ ibo ad xp̄m pro ea ra/
tionem redditurus? Et non receſſit de lo
co illo: vſq̄ qđ ſatis ei erat. fieri faceret.
De ſāctis videlicet Johe ⁊ Sophronio

D voluntatem igi

tur memorabilis hui᷑. que tota ī
deo erat. miſit ei deus viros ſapientes. ⁊
ſemper memorandos ioannē ⁊ ſophroni/
um. Conſiliarii enim erant veraciter bo/
ni: quibus ⁊ tanquā patrib᷑ diſcrete obe
diebat. ⁊ gratias agebat tanquā conſtan
tibus: maxime ⁊ viriliter agentibus mi/
litibus pro pietate religionis. Etenim ſā/
cti ſpiritus virtute freti. ⁊ cuz ſeuerianis
ac ceteris circa regionem exiſtentibus im
mundis hereticis: ſapientia ſua ac diſpu
tationibus pugnam habentes ⁊ cōflictū
multa quidem caſtella. pluresq̄ eccleſias
ſimiliter ⁊ mōaſteria ab ore talium beſtia
rum tanq̄ boni paſtores euellere ſtudue
runt: propter quod ⁊ maxime plurimum
honorabat ſanctos hos ille vere ſanctiſ/
ſimus. Sermo eius ɔtra percuſſorem.

I uero alicubi ali

quē durū ⁊ ihumanū ⁊ ꝑcuſſorē
circa proprios ſeruos ſentiebat ille bea/
tus hunc primum ɔmonebat: ⁊ cū multa
lenitate rogabat dicēs. Fili venit q̄dē ad
aures peccatrices meas. ꝙ ex operatiōe
inimici modicū duri᷑ circa ꝓprios pueros
tuos feraris: ſꝫ rogo ne des locū ire. Non
eni vt ꝑcutiam᷑ eos dedit nobis hos de᷑
ſꝫ vt ſuiāt. fortaſſe ꝟo nec ꝓpter hoc: ſed
vt ſuſtententur a nobis ex q̄b᷑ de᷑ p̄ſtitit
nobis. Qđ eni mihi dic. ⁊ dedit hō ⁊ emit
eum: q̄ ad imaginē ⁊ ſimilitudinē dei cre/

at᷑ honorat᷑ ē. Nūq̄d eniz tu dñs ei᷑ aliq̄d
plus illo poſſides ī ꝓprio corpore: manum
aut pedē vel auditū ſiue aīaz? Nūquid nō
ſimilis eſt tibi ꝑ oīa? Audi luminare glorio
ſum paulum dicētē. quotquot ī xp̄o bapti
zati eſtis: xp̄z iduiſtis. Nō eſt iudeus neq̄
grec᷑ nō eſt ſeru᷑ neq̄ liber: oēs enim vos
vnū eſtis ī xp̄o. Si ergo equales ſumus in
xp̄o ⁊ ad iuicē equales efficiamur. Eteniz
xp̄s formā ſerui aſſumpſit: docēs nos nō ſu
perbire ɔtra ɔſeruos nr̄os. Un᷑ eni ē dñs
oīuz in celis habitās: ⁊ humilia reſpiciens:
nō dixit ſublimia ſꝫ humilia reſpicit. Q uā
tum enim ⁊ aurꝝ dedimus: vt honorificatū
⁊ emptū cū ſanguine diuino: ⁊ dñico: no/
bis ſeruituti ſubiiciam᷑: ꝓpter eū celū ꝓpt
eū terra: ꝓpter eū ſtelle: ꝓpter eū ſol: ꝓpt
eum mare: ⁊ que ī eo ſunt. Eſt aūt: quia ⁊
angeli ei miniſtrāt: propter eum xp̄s ſeruo
rū pedes lauit ꝓpter eū crucifixus ē: ⁊ ce/
tera oīa ꝓpter eū paſſus eſt. Tu aūt eū q̄
a deo honoratur ihonoras: ⁊ quaſi non ſis
eiuſdem nature nō parcens feris. Dic ob/
ſecro: velles quotiēs culpas vt mox redde
ret tibi de᷑? Nequaq̄. dic. quomodo oras
quottidie dicēs. Dimitte nobis debita no
ſtra ſicut ⁊ nos dimittimus debitorib᷑ no/
ſtris? His ⁊ his ſimilibus verbis: de ihabi
tāte ī ſe theſauro: monens hunc abſoluit: ⁊
niſi didiciſſet iſtum emendatum: prepara/
bat ⁊ iſtruebat ſenſum afflictuz: vt fugam
arriperet ⁊ venditionem peteret. ⁊ hunc
comparans iuſtus. ſtatim liberū ſtatuebat
De puero orphano quem ditauit.

Uadiens aliquando

cuiuſdam elemoſynatoris puer uz
orphanū derelictū: parentibus ipſius mo/
rientibus: ⁊ in multa paupertate cōuerſa
ri hūc: dicebāt enim hi qui ī teſtamēto pa/
tris eius īuenti ſunt teſtes quia non dimi/
ſit ei dñe pater eius moriens: vſqꝫ ad vnū
nummiſma: ſed habens decem libras auri
adducit euz ipſa hora quando teſtamentū
ſcribebat: ⁊ dicit ei. Has decem libras: ha
be fili mi. Quid vis dimittam tibi iſtas: an
dominam meam dei genitricem curatorē
⁊ prouiſorem? Puero vero eligente ſcām
dei genitricem: precepit dare cūcta pau/
peribus. Et ecce inquiūt ſanctiſſime ī mul
ta inopia conſiſtit: nocte ac die domū dñe
noſter nō deſerēs. Cū ergo hec audiſſet a
ſciētib᷑ ſcūs hic: nemini aliq̄d dicēs: addu
cit quendam tabellionem: ⁊ narrabat ei rē
dās ei terminū vt nulli crederet: quā pre/
cepit ei facere rē: dicēs ei. Uade ⁊ in vete/
ribus cartulis ſcribe: teſtamentum nomi/
ne theopenti: ⁊ fac in eadem carta me ⁊ pa
trem pueri conſobrinos fratres: ⁊ vade ⁊
dic iuueni. Scis frater: ꝙ genus exiſtens
patriarche: non debueras ita in pauperta
te verſari: ⁊ oſtende ei cartam. ⁊ dic. Quo
niam ſi erubeſcis: ego ordino cauſam tuā
apud patriarcham: ⁊ vide quid tibi dicet.
Cū ergo oīa que iuſſa ſūt ei a p̄riarcha: ta/
bellio feciſſet: venit ad eum dicens: quia
pactus eſt puer mihi: vt ego loquar cauſaz
ſuā dño: ⁊ magnas grāruactiones. refere/
bat mihi. Dixit vero ſcūs. Uade ⁊ dic ei: q̄ꝛ
locut᷑ ſuz p̄riarche. Et dixit: qm̄ ⁊ ego ſcio:
quia habuit ɔſobrin᷑ meus filiū: ſed ex vul
tu hunc nō recognoſco. Bene ergo facis
adducēs hūc ad me. Adducēs ergo eū por
tat ⁊ cartā ſecū. Cuz vero ꝑueniſſent: tulit
eū ſecreto ille iuſt᷑: ⁊ cepit deoſculari euz
⁊ dicere. Bene venit fili᷑ ɔſobrini mei. Di/
tauit igitur euz ⁊ vxori tradidit in alexan/
dria: ⁊ domum ⁊ oīa q̄b᷑ opus habuit do/
nauit ei. demonſtrare feſtinans: qm̄ nō de
relinquet dñs ſperantes ī ſe. De ipoſtore
q̄. xx. libras auri mutuo accepit ab eo.

M preterimiſſe aūt

⁊ huius mādati curaz habens hic
admirabilis legem ponentis: volenti mu/
tuari a te: ne auertas aliquando: non ꝓhi/
buit aliquē huiuſmodi ab eo ſuffragiū po
ſtulantem. Unde hoc ſciens quidam mali
gnus ⁊ impoſtor: petiit ab eo vt ſibi mutu
as daret viginti libras auri. Erat autē de
his qui dicuntur gallodromii. Gallodro/
mii dicuntur māgones diſcurrētes: ⁊ frau
de decipiētes. Cōtemnēs ergo ſcm̄: quē ad
moduz ⁊ alios multos: dicebat: quia nihil

mihi dedit. Queſierūt itaqꝫ eccleſie paſto
res ⁊ ordinatores. vt i carcerē huc mitte
rent: ⁊ publicarēt eiꝰ ſubſtātiā. At imita/
tor dicētis. eſtote miſericordes ſicͭ ⁊ pater
vr̄ miſcors ē: q ſolē ſuū oriri facit ſup bo
nos ⁊ malos. ⁊ pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos:
nequaqꝫ iſtis cōſenſit vt eū affligerēt. His
aūt turbātibꝰ ꝯtra eū: vtpote q p̄riarche
illuſerat. ⁊ dicētibꝰ ad eundē ſcm̄: nō iuſtū
ē dn̄e: vt qđ merito paupes accipent. hĩ lu
xurioſus accipiat: r̄ndit ecōtra ille ter btūſ
dicēs. Credite frēs qꝛ ſi extra volūtatē ac
cipetis aliqd ab eo. duo mādata trāſgre/
diemi. ⁊ vnū adiplebitis: qm̄ ⁊ ad paupes
data fuerit huiuſcemōi quātitas: Unū q/
dē qꝛ apparebitis īpatiētes circa dāni. ⁊
efficiemini alijs forma mala alterꝝ aūt qm̄
nō obediētes eritis dn̄o deo dicēti: ab eo
q abſtulerit tua ne repetas. Expedit ḡ o fi
lij: vt efficiamur oibꝰ exēplū patiētie. Et/
eni apl's dicit. Quare n̄ magis iīuriā ſuſti
netis? q̄re nō magis fraudē patimini? Et
bonū ē qdē veraciter frēs. omī petēti da/
re. excelſius aūt ⁊ honorabiliꝰ etiā nō pe/
tēti. ei aūt q aufert veſtimētū ſine volūta
te a nobis. dare ⁊ tunicā: āgelice vere na/
ture imitatio. imo diuine ē. Ex his eniꝫ q̄
habemꝰ. dn̄s p̄cepit bn̄facere ꝓxio. Bo/
nū igt facies frī tuo. iuxta qđ poſſidet ma
nꝰ tua: n̄ ex his q̄ ex lite ⁊ ꝯtētōne ⁊ ab in/
iuria auferuntur. De abbate vitalio.

Ener quidā magnꝰ q̄ſi ānoꝝ
ſexagita. audiēs tales
res beati voluit tēptare eū. ſi po
ſet vbis ſuaderi. ⁊ ad ſcādalū facile īclina
re. ⁊ vt ꝯtigit ſi ꝯdēpnaret aliquē. Et habi
tās priꝰ ī mōaſterio abbatis ſeridonis. exi
it ⁊ venit alexādriā: ⁊ ſumit ꝯuerſatōez ho
minibꝰ qdē rep̄hēſibilē: ſꝫ deo gratā: q dat
vt ait dauid: ſinglis ſcdm̄ cor eoꝝ. Ingre/
diens itaqꝫ ciuitatem. ſcribit oēs q̄ note
erāt meretrices: ⁊ cepit laborare opuſcula
⁊ accipe p ſingulos dies ſiliquā vnā. Cū ḡ
occūberet ſol mādūcabat. ⁊ intrabat ad
vnā meretricū ⁊ dabat ei ereos nūmos ⁊
dicebat. dona mihi noctē iſtā: ⁊ noli forni/
cari. Et manebat iuxta eā nocte illa: obſer
uās eā ne fornicaref. Stabatqꝫ a veſpi in
vno āgulo cellule vbi dormiebat mulier.
pſallēs ⁊ orās ꝓ ea: ⁊ mittēs genuflexiōes
vſqꝫ ad aurorā. ⁊ exiēs accipiebat vbuꝫ
ab illa. ꝙ nulli diceret actōez eiꝰ. Ita age
bat ſēp quouſqꝫ vna eaꝝ maifeſtauit vitā
eiꝰ. ꝙ nō vt fornicaref itraret ad eas. ſed
vt ſaluaret. Orauit ſenex ⁊ cepit mulier
a demonio vexari. vt p illā cetere timerēt
⁊ nō manifeſtarēt eū omi tēpore vite eiꝰ.
Dicebāt ḡ qdā ei: q̄ a demonio vexabaf
Quid ē? Reddidit tibi deꝰ qm̄ mētita es.
Ut fornicef eni īgredif peſſimꝰ iſte: ⁊ non
ad aliud aliqd. Iā eni ⁊ ſācꝰ vitaliꝰ: hĩ eni
nomē erat ei: volēs hoīm gl'iam fugere. ⁊
aīas a tenebris reuocare: dicebat audiē/
tibꝰ cūctis cū laboraret ī ope: ⁊ ſolueret
veſpi. Eāmꝰ mō dn̄e: olim nōna talis ex/
pectat te. Ubi erat ergo ordo ipſius? mul
tis ḡ criminātibꝰ ⁊ illudētibꝰ ei dicebat.
Nunqd ego nō veſtio corpꝰ vt oēs? Aut
monachis ſolis iratꝰ ē deꝰ? Uere: ⁊ ipi ho
mies ſūt vt oēs. Dicebat itaqꝫ ei qdā. Ac/
cipe tibi unā mĺierem abba. ⁊ muta veſti
mētū tuū. vt non blaſſemef deꝰ p te. ⁊ ha
bebis iudiciū q̄ ſcādalizanf animaꝝ. At il
le r̄ndebat eis iterꝝ: dicebat ḡ ſe demōſtra
re q̄ſi iratū. Uere nō obaudiā vobis: ite a
me. mō nihil aliud faciā. vt vos nō ſcādali
zemini. niſi accipiā mulierē. quatenꝰ curā
habeā domus. ⁊ faciā malos dies qui vl't
ſcādalizari: ſcādalizef. ⁊ det frōtē i parietē
Quid vultis ex me? Nūqd iudices ꝯſtitu
ti eſtis a deo: Ite: ð vobis curā habetote
vos ꝓ me nō reddetis đo ratiōnē. Unus
ē iudex. ⁊ ſacta dies iudicii: q ſingulis red/
det ſecūdū opa eoꝝ. Dicebat aūt hec cla/
mās. Quidā ḡ eccl'e defēſorū. hec multo
tiēs audiētes ab eo: referebāt qđ fiebat:
Deꝰ vo ſciēs. ꝙ nollet ille ſācꝰ offendere
abbatē vitaliū: idurauit cor eiꝰ ne crede
ret eis. Recordabaf eni āte memorati eu
nuchi. ſed īcrepauit vehemēter q cōtra vi
taliū abbatē accuſatōnē ei afferebāt. di/
cēs ad eos. Quieſcite accuſare mōachos
An neſcitis qđ circa ſācte memorie ꝯſtan
tinū īpatorē actū fuiſſe cōſcriptōes q̄ de

eo leguntur ꝯtineāt? Quoniā ait qdā nō ti
mētes deū cū celebraref ſecūda ſynodus
ī nicea: ceperūt ꝯtra ſe dare in ſcriptis. fa
mas turpes htō illi īperatori: qdā clerici q/
dē exiſtētes qdā monachi: ⁊ ad faciē addu
cēs ſcūs dei ꝯſtātinus accuſatorē: ⁊ accu/
ſatuꝫ vtrūqꝫ audiuit. Et cū iueniſſet mul/
tas taliū criminatoꝝ veras eſſe accuſatio
nes: īcēdit omnes que date ſunt in ſcriptis
malas opiniones dicens. Uere ſi proprijs
oculis vidiſſem ſacerdotē dei: aut aliquez
eoꝝ q monachico habitu circūamicti ſunt
peccātē: clamidē meā explicarē: ⁊ cooperi
rē eū: ne ab aliquo videretur. Nā ⁊ in ſer/
uū dei illū videlicet eunuchū: ita putaſtis:
⁊ miſiſtis me extra viaꝫ: ⁊ feci anime mee
peccatū magnū ꝯfundens ergo eos mul/
tum abſoluit. Seruus aūt dei vitalius a
ꝓpria operatione nō ceſſabat. Dep̄cabaf
ergo vt qbuſdā poſt mortem eius ī ſomnis
manifeſtaret deꝰ de ſe: vt īputaref ī pcm̄
his q ſcādalizabātur ī eū: eo ꝙ rē quā age/
bat dicerēt ſcādalo eſſe plenā: ⁊ nō habe/
ret homo peccati iudiciū ex ea: qcqd locu/
tus fuiſſet. Multas igitur de talibꝰ mu/
lieribꝰ ī cōpūctionē induxit: hec operatio
eius: ⁊ maxime quādo videbāt eum nocte
extēdētem manus: ⁊ orātē pro vnaquaqꝫ
eaꝝ: ꝓpter quod quedā eaꝝ a fornicatiōe
ceſſabāt: quedā vero accipiebant viros ⁊
pudice conuerſabātur: quedā vero ⁊ mo/
dis oibꝰ mūdū relinquētes: ſingularē vi/
tā ducebant. Nullus tamen ſciuit vſqꝫ ad
eius dormitionē: ꝙ ipſiꝰ admonitōe ⁊ ora
tione: īpudice mulier cule a fornicatōe ceſ
ſarēt. Unde quadā die exeūte eo a prima
taliū mulieꝝ diluculo: obuiat ei quidam
homo inmūdus: itrās ad fornicādū cum ea:
⁊ cuꝫ vidiſſet ſcm̄ vitaliū ex ea egredientē
dedit ei alapam in faciem dicens ad eum
vſquequo peſſime illuſor xp̄i: nō emēdas
te ab his nequitijs tuis? Qui dixit ad euꝫ.
Crede mihi accipies alapā a me humili vt
tota alexandria colligatur ad clamores
tuos. Nondū breui tēpore trāſacto dor/
miuit cum pace in cellula ſua ſanctus vi/
talius: nemine ſciente omnino. Habebat
eniꝫ valde puſillā cellulā: ſuper locū q di/
cebatur porta ſolis. Unde ⁊ plerūqꝫ cum
collecta celebraretur iuxta cellulam eius
ī eccleſia matre: ꝯueniētes quedā mulier
culaꝝ harū ad alterutras dicebant. Ea/
mus eamus: iterum abbas vitalius colle/
ctā habet. Et veniētibus eis: curabat eas
Igif dormiente eo: vt p̄dictū ē: ī ꝓpria cel
lula ⁊ nullo ſciēte: mox quidā demon tā/
q̄ꝫ ethyops deformis aſtat ei: qui dederat
alapam abbati vitalio: ⁊ dat ei alapaꝫ di
cens. Suſcipe alapam: quaꝫ miſit tibi ab/
bas vitalius. Et cadēs ſtatiꝫ cepit ſpuma/
re. Cōgregata ē igif ſecūdū ꝓphetiā vita/
lij. pene tota alexādria. ī uiolentiam quam
patiebatur a demone. ⁊ maxime quia ſoni
tū date ei alape audierūt quidā quaſi ad
vnius iactum ſagitte. Poſt aliquantas ve
ro horas: in mentem rediens: is qui patie/
batur: ſcidit veſtimenta pectoris ſui: ⁊ cu/
currit ad cellulam clamans ⁊ dicens. Cul/
pā feci tibi: ſerue dei vitali: miſerere mei.
Cucurrerūt vero cū eo oēs audiētes. Cū
ꝑueniſſet ad cellā ſancti: exijt iterū demo/
nium iactās eum omnibus aſpicientibus:
Et cum ingrederentur intro hi quicum eo
cucurrerūt: inuenerunt ſanctum ſtantem
ī geniculis ſuis: ⁊ orātē: ⁊ dn̄o aīaꝫ tradētē
⁊ in pauimento ſcripturā huiuſmodi. Uiri
alexandrini nolite ante tempus aliquid iu
dicare: quouſqꝫ veniat dn̄s. Confitebatur
vero ⁊ homo q a demonio vexabat: quod
ſcō fecerat: ⁊ quod dixerat ſcūs ei. Reci/
tata ſūt ergo beatiſſimo ioāni patriarche
oīa: que circa ſcm̄ vitaliū acta ſunt: ⁊ deſcē
dens cum clero: venit ad corpus ſancti vi/
talii: ⁊ cū vidiſſet ſuperſcriptionem: dixit:
Uere hāc humilis ioānes p deū euaſit. naꝫ
alapā quā accepit q patitur: ego acciperē.
Tūc itaqꝫ omnes fornicarie: ⁊ que abrenū
ciauerūt ex eis ⁊ viros ſuſceperāt: cum ce
reis ⁊ lampadibus preibant eum flentes ⁊
dicētes: perdidimus ſaluteꝫ ⁊ doctrinam.
Enarrabāt eniꝫ iā ꝯuerſationeꝫ eius omni
bus: ⁊ qm̄ nō ꝓpter turpē rem ad nos itra
bat: ⁊ quia nunqꝫ aliquando vidimus euꝫ
ſuper latus dormiētē: aut vnam ex nobis

tenēte manu ſua. Et repꝛehēdētibus eas
quibuſdā ⁊ dicētibus: quare hec nō oībus
dicebatis: ſed ſcādalizabat̄ in eo tota ciui/
tas? Enarrabāt iā capitulū qđ circa eaȝ
geſtū eſt que a demonio vexationē ſuſti/
nuit: ⁊ qꝛ hoc timētes tacebamꝰ. Sepulto
ergo eo cū multo honoꝛe: ꝑmanſit is ꝙ ab
eo correctꝰ ⁊ ſanꝰ ſcūs eſt: faciēs memoriā
eiꝰ. Poſtmodū aūt ⁊ renūciauit ſeculo in/
greſſus monaſteriū abbatis ſeridonis ī ga
zā ⁊ ſuſcepit cellulā abbatis vitalii: ſȝ fidē.
⁊ ī ea ꝑmāſit vſqȝ ad mortē ſuā. At ſciſſimꝰ
p̄riarcha. multas grās egit deo: qꝛ nō ꝑmi
ſit eū peccare ī ſuū ſuū vitaliū. Mīri aūt
multū extūc ī alexādria ꝓfuerūt ſibi: ⁊ ho
ſpitio recipiebāt monachos: ⁊ muniebātur
⁊ vt nō ꝯdēnaret̄ aliqs ab eis que venerat
Fecit aūt ⁊ ſanitates poſt mortē honoꝛa/
bile nomē ſcī vitalii ꝑ diuinaȝ grāȝ. cuius
oꝛatōibꝰ det nobis dn̄s bonā ꝯuerſationē:
⁊ miſericordiā ī die. qn̄ manifeſtabit abſcō
dita hominū: ⁊ nuda faciet ꝯſilia cordium

De eo ꝙ conuicia patriarche inferebat.

Recipiens aliquan

do dari cuidā petēti elemoſynaȝ:
decē nūmos ereos tātū: cōuicia patiebat̄
ab eo ī facie atrocit̄ ille hoīs: qꝛ nō dede/
rat ei quotquot voluit. His aūt qui de ob
ſequio erāt querētibꝰ cedere eū ꝙ ꝯuicia/
bat̄: increpauit eos vehemēter p̄riarcha di
cēs. Sinite eū frēs: habeo ego ſexaginta
annos blaſphemās ꝑ opa mea xp̄m: ⁊ vnū
conuicium non poꝛtabo ab iſto? Et prece/
pit datoꝛi ſoluere ſacculum: vt ſineret pau
perem tollere quantum vellet precium.

De interrogatione circa elemoſinatores.

J vero aliquando

audiebat ſapiētiſſimus: qm̄ elemo
ſinatoꝛ eſt talis: adducebat eū ī hylaritate
ſeorſuȝ: ⁊ dicebat ei. Quomō ſcūs es ele/
moſinator naturaliter: an teipſ̄ȝ cogēs? Vn̄
qdā coꝝ ꝙ ab eo īterrogabātur verecūdati
occl̄tabāt: qdā aūt dicebāt ei. Propter qđ
vnꝰ īterrogatꝰ a ſcō r̄ndit ita. Crede mihi
dn̄e: quia nihil do aut facio boni: veruntā
ipſum quod facio ⁊ pꝛebeo: ex qbus ⁊ oꝛa/
tōes tue larguūtur: ita facere aſſueui. Erā
prius valde immiſericoꝛs ⁊ crudelis: ⁊ ſe/
mel damna pertuli: et in ſubtilitatem de/
ueni: cepit cogitatio mea dicere mihi: ve/
re ſi eſſes elemoſinatoꝛ: non relinqueret te
deus. Statui ergo per ſingulos dies dare
quinqȝ ereos nummos pauperibus: ⁊ cum
cepiſſem dare: ſtatiȝ ſathanas pꝛohibebat
me dicēs. Vere quinqȝ nummi iſti ſuffici/
unt domui tue ad holera: aut ad balneum
percipiendum: ⁊ ſtatim tanqȝ ſic de fauci/
bus natoꝛum meorum pꝛiuareȝ eos: nihil
dabam. Cum vero vidiſſem quod ſupera/
rer a vicio: dico puero meo per ſingulos
dies furare me neſciente quinqȝ nummos
⁊ da elemoſinam. Sum ego enim trapeze
ta domine. Ille vero benefaciens. cepit fu
rari denarios. Erat autē aliquando ⁊ ſili/
qua. Cum ergo vidiſſet. quia benediceba
mur: ⁊ diuitiis abūdabamꝰ: cepit ⁊ tremiſ
ſes furari ⁊ dare. Semel itaqȝ admirans
benedictiones dei: dixi ei. Vere multum
ꝓfuerūt fili quinqȝ nūmi illi: volo ergo vt
des decē. Tunc dicit mihi ⁊ puer ſubridē/
do: vade oꝛa furtis meis. Nam vere ho/
die non haberemus quē manducaſſemus
panē. ſed ſi eſt fur iuſtꝰ: ego ſuȝ. Tūc ergo
dixit: quoniā tremiſſes dabat ⁊ ſiliquas: ⁊
iā ex fide illius: aſſueui domine ex aīo da/
re. Edificatus ergo ſanctus valde dixit ad
eum. Crede mihi: multas conuerſationes
patrum legi: tale aliquid non audiui.

De principe ꝙ maliciam ſeruabat in alterum

Maliciam reſeruan

tē quēdā īduſtriū: ꝯtra aliū ꝑnci/
pē: audiens hic magnus ioannes: monuit
eum ſepe: ⁊ ſuaſit ad concoꝛdiam: ⁊ non po
tuit eū ꝯuertere ad pacē. Semel ergo mit
tit ⁊ adducit eū ſcūs: quaſi ꝓ republica: ⁊
facit miſſas in oꝛatorio ſuo: nullum habēs
ſecū niſi miniſtrū ſuum. Cū ergo ſcā bene/
dixiſſet p̄riarcha: ⁊ oꝛationē dn̄icā inchoaſ
ſet ceperūt dicere tm̄ tres illi pr nr̄. Et cū
ꝑueniſſent ad ſermonē quo dicit̄: dimitte
nobis debita noſtra: ſicut ⁊ nos dimittimꝰ

debitoꝛibus nr̄is: inuit domeſtico patriar
cha vt taceret. Siluit hō ⁊ p̄riarcha. ⁊ re/
māſit pnceps ſolus dicēs verſum: dimitte
nobis ſic̄ ⁊ nos dimittimꝰ. Et ſtati ꝯuerſus
ſcūs: dicit ei māſueta voce: vide ī q̄li terri
bili voce dicas dō. qm̄ ſicut ego dimitto:
ita ⁊ tu dimitte mihi. Et tanqȝ ab igne ſtati
cruciatū ferēs pꝛedictꝰ pnceps cecidit ī fa
cieȝ ad pedes ſancti dicēs. Quecūqȝ iuſſe
ris domine faciet ſuus tuus: Et recōcilia
tus eſt inimico ſuo extūc cū omni veritate

Quid erga quēlibet ſuperbum agebat.

Superbum autem ſi

videbat aliquem beatus. hunc ꝙ/
dem non arguebat in facie: quando autē
eum in ſecreto ſuo ſedentem videbat affe/
rebat de humilitate ſermones. vt per tale
magiſterium ſenſim percuteret ſuperbuȝ.
⁊ modeſtum faceret. dicens ita. Miroꝛ
domini mei. ꝙ modo nō recoꝛdat̄ miſa aīa
mea hūilitatis quā demōſtrauit nobis ſu/
per terrā apparēs filiꝰ dei: ſȝ ītumeſco ⁊ ex
tolloꝛ ſup fratrē meū. ſi fuero modicū aut
pulchꝛioꝛ eo. aut ditioꝛ. aut gloꝛioſioꝛ: aut
pꝛīcipatū officij cuiuſcūqȝ habuero: nō īntel
ligēs diuinā vocē q̄ dicit diſcite a me qꝛ mi
tis ſū ⁊ hūilis coꝛde. ⁊ īuenietis requiē aīa
bꝰ veſtris neqȝ ſāctoꝝ voces cogitās: qm̄
qdā terrā. qdā cinerē. qdā vero vermē ⁊ n̄
hoīem. qdā aūt īpeditioꝛis ⁊ tardioꝛis lin/
gue ſe nominabāt. ⁊ qꝛ eſaias qn̄ deū vide
re meruit: vt capit hō: tunc īmūda labia ſe
habere ꝓnunciauit. Quid enī non ſum hu
milis? Nōne de luto factus ſum. vn̄ de ſūt
⁊ lateres? Nōne omnē quam puto habe/
re gloriam. vt flos feni marceſcit? His er
go ⁊ huiuſmodi verbis ſapientiſſimus qua
ſi de ſe dicens: eum qui languorem infla/
tionis ⁊ ſuperbie habebat cauterio conbu
rens ꝓdebat. Intelligebat enī is ꝙ vulnꝰ
habebat: ꝙ de eo patriarcha hec ſtimaret

Sermo eius ad huilitatis exemplum.

T hoc frequenter

ille a deo honoꝛatus afferebat in
mediū: ad humilitatis argumentum di/
cens. Quod ſi cōſideraſſemus ⁊ cogi/
taſſemus dei miſericordiam ⁊ bonitatem
nec ī celos ſubleuaremus oculos noſtros
ſed ſemper in humili habitu. ac pruden/
tia degeremus. Vt enim preteream qua/
liter non exiſtente: vt eſſemus produxit
nos factor ⁊ peccato ⁊ inobedientia dece
ptos. iterum viuificauit. ⁊ pꝛopꝛio ſangui
ne redemit a moꝛte: ⁊ omnē terrā. ⁊ ipſum
celum in obſequium hominum ſubdi/
dit: ſed ⁊ nunc qualiter peccātes non diſſi/
pat. ſed longanimiter magis expectat: im
mobilis illa natura. ⁊ patiens ille oculus.
⁊ nobis plerūqȝ blaſſemantibus. ipſe con
ſolatur ⁊ blanditur per miſerationem ſuā
deſurſum pluuias ꝓpter vitam noſtrā tri/
buēs. Quātos malos opanios ꝑgētes: vt
occidāt aut furētur: tegit vt nō capiātur
⁊ puniāt̄: quātos exiſtētes ī pelago: vt ꝑ/
dētur obuiātes ſibi naues: ⁊ occidāt q ī eis
ſūt: nō ꝑmittit ī ꝓfūdū dimergi: ſȝ īpat ma
ri: ne abſoꝛbeat eos: expectās ꝯuerſionem
malitie ipſoꝝ: quāti peticrāt coꝛpus ⁊ ſan/
guinē eius ſacroſanctū: ⁊ patitur ⁊ longa/
nimiter agit: non reddens eis hic aliquid
difficile: quantos in itinere latrocinantes
nō tradit ī cibum obuiantibus ſibi beſtiis.
quātos eūtes ꝯcaua terrarum ⁊ itinerū ſe
ditiones operātes ꝓtegit: vt non ꝯſuman/
tur a cuſtodiētibus canibus: vel etiam ho
minibus. Et me īterdum aut cū meretrice
recumbēte: aut cū his qui ſe inebꝛiant: aut
cū turpia loquētibus ꝯuerſante: aut cete/
ro quolibet ſcl̄i huius īplicato pctō. Apis
qdē circūfertur: ⁊ valles ⁊ alueos circuit
querēs colligere mihi fructū: vt dulce fa/
ciat mihi guttur: quod feda ⁊ iniqua ꝓnū
ciat: vua aūt feſtinat per caloꝛem matura/
ri: vt repleat os ⁊ letificet coꝛ: quod facto/
rem ſuum pꝛeuaricatū eſt. Floꝛes īuicem
ſe pꝛeoccupāt vt delectēt ocl̄os: ꝙ foꝛnica
tionibꝰ ⁊ alienis mulieribꝰ ad luxuriā in/
nuunt: ſicꝰ turbat̄ quatenus ꝑueniat vt re
pleat manū per magnitudinē: ⁊ os ꝑ dul/
cedinē: qui tenet ⁊ baſiat alienā mulieres
Talia ergo īgt opa frēs agētes: ⁊ tales re
tributōes accipiētes a benigno dō: qualē

debueramꝰ habere prudẽtiã. cõſiderãtes
nouiſſimã nr̃am ⁊ horrẽdã horã Multuꝫ
enĩ ꝺ memoria mortis ⁊ exitu aĩe diſputa/
bat ſemꝑ ille btũs. ita vt frequẽter qdã ad
eũ ſuꝑbo ſcemate itrarẽt: ⁊ ridẽti vultu ⁊
ĩ cõſiderato oculo. ⁊ exirẽt humili more. ⁊
ꝯpũc a facie. ⁊ lachrymãtibꝰ oculis. Pro/
pt̃ qꝺ ⁊ dicebat. Quia: vt eſtimo ego hũi/
lis: ſufficit ad ſalutẽ aſſidue ⁊ dolẽter cogi/
tare. ⁊ ſollicitudineꝫ habere de morte: quo
nĩaꝫ nemo nobis ĩ hora illa ꝯpatietur. aut
comitabiť ex vita iſta: niſi opera bona no/
ſtra. Et quomodo ãgelis veniẽtibꝰ ⁊ pro/
perãtibꝰ turbať tũc aĩa. ſi ĩuẽta ñ fuerit be
ne preparata. Quomodo rogat. vt addať
ſibi modicuꝫ tp̃us vite Et audiet. Tẽpus
enĩ qꝺ vixiſti: bene nõ cõſumpſiſti. Et iteꝝ
dicebat tãq̃ꝫ de ſemetipſo. Quomodo hu/
milis ioãnes trãſire poteris beſtias barũdi
neti. quãdo obuiabũt tibi exactores: Ueh
qualis timor ⁊ tremor obtinet animaꝫ tũc
rationẽ ponẽtẽ. tãtis exquiſitoribꝰ amaris
⁊ imiſicordibus. Eteniꝫ ſanctus iſte ĩ me
moria ſemper retinebat. ꝙ ſancto ſymeoni
q ĩcolumnis ſtetit. ꝑ reuelatõeꝫ factũ ẽ notũ:
quia: vt ait: exeũte aĩa e corpore obuiant
ei cuꝫ aſcenderit a terra ĩ celũ. chori demo
nuꝫ: ſinguli ĩ proprio ordĩe. Obuiat ei cho
rus demoniorũ ſuperbie: ĩueſtigat eã ſi ha
beat opera eoruꝫ. Obuiat chorus ſpiritu
uꝫ detractionis: aſpiciũt. ſi aliquãdo oblo/
cuta ſit. ⁊ penitẽtiam nõ egerit. Obuiant
iterũ ſupius demones fornicatiõis: ſcrutã
tur ſi recognoſcãt ĩ eo voluptates ſuas. Et
quãdo a terra vſq̃ꝫ ad celũ miſſa anima po
ſitura rationẽ peruenerit. ſeorſuꝫ ab ea ſa
cti ãgeli ſtabũt: ⁊ nõ adiuuabũt eã niſi bo/
nitates ſue. Hec ꝯſiderãs hic nobilis per
territus ꝓ tali hora. ⁊ ſollicitꝰ factꝰ ẽ: ferẽs
ĩ memoriã ⁊ ſacti hylariõis eloquiũ. q cuꝫ
e vita egreſſurus eſſet formidauit. ⁊ dixit
aĩe ſue. octogita ãnos o hũilis aĩa habes
ſuiẽs chriſto. ⁊ times exire: Exi: qꝛ miſeri
cors ẽ. Et dicebat ſibi pr̃iarcha. Si is qui
octogita ãnos ſuiuit chriſto. ⁊ mortuos ſu
ſcitauit ⁊ ſigna fecit. timuit amarã illã ho/
raꝫ: qd habes tu hũilis ioannes dicere. aut

facere. qñ obuiauerint in facieꝫ tuã crude
les illi. ⁊ ĩmiſericordes exactores ⁊ exquiſi
tores: Aut quãtã poteris rationẽ reddere
ad eos qui exquirunt de mendacio. ad eos
qui de detractione. ad eos qui de crudeli/
tate. ad eos qui de auaritia. ad eos qui de
memoria mali. ad eos qui de odio. ad eos
qui exquirũt de periurio: Et dicebat. De
us in eis increpa: nam omnis fortitudo ho
minum eis reſiſtere non valet. Tu domi/
ne da nobis ductores ſanctos angelos. q
cuſtodiãt ⁊ gubernẽt nos. Multa eniꝫ eſt
contra nos eorum inſania: multus tremor.
multus timor. multum periculũ pelagi ae
ris huius. Si enim de ciuitate in ciuitateꝫ
ſuper terrã ambulantes deprecamur eos
qui nobis ductores ſunt. ne ĩ precipitia ca/
damꝰ. aut ĩ agreſtium feraꝝ loca aut ĩ flu/
mina ĩfinita aut ĩacceſſibiles ⁊ inuios mõ/
tes. aut in latronum manus. aut ĩ heremũ
incomprehenſibilem aut inaquoſam ⁊ pe/
reamus. quot ductoribus fortibus ⁊ diui
nis cuſtodibus opus habemus. pergentes
longa via hac ⁊ eterna videlicet. que ex
corpore eſt egreſſio: ⁊ ad celum aſcenſio:
Hec ſunt ſapientia plene beati ad ſe ⁊ ad
omnes doctrine: hec ſunt eius quottidia/
ne cure atq̃ꝫ meditationes. Quid fecerit ꝓ
his q poſt euãgeliũ lectũ ſtationẽ deſebãt

Ualtam autem ⁊ de

ſancta ſtatione curam habebat. ⁊
ſollicitudinem demonſtrabat. Una enim
dierum. volens multos reſecare. vt non
egrederentur poſt ſolutionem ſancti euan
gelij de eccleſia: ⁊ ocioſis ſermonibus pro
oratione vacarent. quid fecit: Reliquit
mox poſtq̃ꝫ lectum eſt ſanctum euangeli/
um eccleſiam. ⁊ ipſe exijt ⁊ ſedit cum tur/
ba: omnibus vero obſtupeſcentibus: dixit
ad eos iuſtus. Filii vbi oues illic ⁊ paſtor
Aut intrate intro ⁊ ingrediar. aut manete
hic: ⁊ hic manebo. Ego ꝓpter vos deſcẽdo
ĩ ſanctã eccleſiã: nã poterã facere mihimet
miſſas ĩ epiſcopio. Semel ergo ⁊ bis fecit
hoc ipſuꝫ ſcema: ille beatus. Erudiuit ⁊ in
hoc plebem magnifice ⁊ emendauit: time/

hãt enim. ne iterum idipſum ſcema faceret
eis ille ſemper memorandus. Loqui
in eccleſia non permittebat.

Oqui autem in ſacra

rio oĩno nõ ꝑmittebat: ſꝫ ĩ ꝯſpectu
oĩuꝫ foras mittebat eũ dicẽs Siquidẽ vt
orares veniſti huc. ĩ hoc mẽtẽ tuã ⁊ os tuũ
vacare exopta. Si vero ꝓpt̃ locutionẽ: ſcri
ptũ ẽ. domꝰ dĩ. domꝰ oratiõis vocabit̃: no/
li ḡ eã facere ſpelũcã latronuꝫ. Qui nec in
monachica vita. nec in clero moratus eſt.

Oc autẽ erat admi

rabilꝰ ſactiſſimi huiꝰ pr̃iarche: qñ
nec mõachicã vitã ducẽs. neq̃ꝫ ĩ clero mo/
ratꝰ ĩ eccl̃ia: ſꝫ ⁊ femine legitime dudũ cõ
iũctꝰ. ita tenuit vigorẽ eccl̃e ab ipſo initio
q̃ patriarcha ꝯſecratꝰ ẽ. ⁊ ĩ talẽ ſublimita/
tẽ exaltatus eſt: vt multos heremitaꝝ ⁊ in
arta vita degentium ſuperaret. De hoc
ꝙ ſtatuit duos ordines monachorum.

Olens autẽ nec hu

ius boni expers eſſe videlicet mo
nachice vite ꝯnumeratiõis: ſtudet rẽ talẽ
Cõgregãs duos ordĩes mõachoꝝ. ſtatuit
eis oẽm vtilitatẽ tribui ꝺ villis ſuis ĩciui
tate ſua: ⁊ faciẽs eis cellulas ĩ duobꝰ ora/
torijs. ſcẽ ꝺĩ genitricis: ⁊ ſcĩ ioãnis. q̃ ipſe a
fundamentis edificauerat: dicens ꝺ amã
tiſſimis monachis ita. Ego poſt deũ vtili/
tatẽ corporalẽ vr̃am ꝓcurabo: vos autẽ
ſp̃ũalis habetote mee curã ſalutis. Ueſp/
tina ⁊ nocturna vigilia. mihi apud deũ im
puteť. quicq̃ꝺ vero in cellulis vr̃is officiũ fe/
ceritis: ꝓ vr̃is ſit aĩabꝰ. Hoc aũt fecit vo
lens ſollicitiores efficere ꝺĩ amicos mona
chos. Uñ ⁊ ꝑmanſit deo talis grata conſti
tutio ordinum: ⁊ ad ſimilitudinẽ monaſte
rii ex his ciuitas pene viuit: in diuerſis lo/
cis peruigiles hymnodias deo referens.
De euitãda cõmuniõe hereticoꝝ

T hoc

beatꝰ iſte ita omnes
docebat: ⁊ conteſta
bať dicens nu latenꝰ aliqñ hereti coꝝ cõ
munionis. imo coiquinatiõis participem ni
etiã ſi omni vita veſtra ex aliqua ĩpul/
ſione vel neceſſitate. cõmunioni catholi/
ce eccleſie nõ ĩueniẽtes ſine cõmunione
ꝑmanſeritis. Si enĩ ait vxorem corpora/
lem legittime poſſidentes: ⁊ in regione
aliqua longinqua abſq̃ꝫ illa tp̃e multo mo
rantes relinquere hãc ⁊ alii copulari. a ꝺo
⁊ legibus ꝓhibemur: ſi vero hoc egerimꝰ
punimur. quõ putas deo per rectã fidẽ ⁊
catholicam eccleſiã coniuncti. vt ait ap̃ls
aptaui vos vni viro virginẽ caſtã exhibe
re xp̃o. ⁊ ſactã fidẽ adulterauimus per con
munionẽ hereticoꝝ: in futuro ſeculo tor/
menti quod expectat hereticos erimus ſa
cti participes. Communio enim ait ideo di
citur eo ꝙ communem faciat: et firmet cõ
municantem: quibus communicat. Ne igi
tur queſo ait o filii huiuſmodi oratoriis ap
plicetis. De eo ꝙ non condẽnauit aliquẽ.

Um omnibus bo

nis ſuis ⁊ hoc btũs hic poſſidebat
dico videlicet. ꝙ vt dictũ ẽ: nõ cõdẽnaret
proximũ: nec condẽnantes reciperet. Dicã
vero eius ⁊ doctrinam. de hoc omnibus
proficuam. Juuenis quidam rapiẽs mona
cham fugit conſtantinopolim. hoc diſcens
iuſtus triſtis factus eſt vſq̃ꝫ ad mortẽ. Tẽ/
pore aliquo tranſacto: conſedente eo vna
dieꝝ ĩ honorabili cimiliario cum qbuſdam
clericis: ⁊ ſermonẽ anime vtilem mouente
venit in medium ⁊ memoria iuuenis: qui
ancillã dei rapuerat: ⁊ ceperũt qui cũ ſan
cto conſedebãt anathematizare talẽ iuue
nem: tanq̃ꝫ qui duas animas perdiderat:
ſuã videlicet ⁊ ſanctimonialis. Cõpeſcuit
ergo ⁊ reſecauit eos beatus dicẽs. Ne ſic
filii ne ſic: nam oſtendam vobis: qꝛ ⁊ vos
duo pctã facitis: vnũ quia tranſgredimini
mãdatum dicentis. nolite iudicare vt non
iudicemini: Deĩde qꝛ neſcitis certius ſi ad/
huc peccent ⁊ ſe nõ peniteãt. Legi enĩ vitã
patris aliqd tale habentẽ: quia ĩ ciuitatem
quandam duo monachi abierunt in mini/
ſteriũ. Et cũ tranſiret vnus ꝑ locũ: clama/
bat ei vna fornicaria: dicens. Salua me
pater vt xp̃s meretricem. ille vero hominũ

confuſionem omnino non curans: dixit ei. Sequere me Et tenens eam per manum eius: exiit publice de ciuitate omnibus aſpicientibus. Facta eſt ergo fama quia abbas accepit mulierem dominam porphiriã. ita enĩ vocabatᷣ mulier. Pergẽtibus ḡ eis vt mitteret eã ĩ mõaſteriũ. inuenit mulier ĩ vna eccl̃a puer̃ ĩ terrã ꝓiectũ: ⁊ ſuſtulit eũ vt nutriret illũ. Itaq̃ poſt ãnuʒ qdẽ venerãt ĩ patriã. vbi erat abbas ⁊ porphyria q̃ fuerat de meretricibꝰ: ⁊ vidẽtes eam habere puerulũ. dicũt ei. veraciter bonuʒ abbati pullũ genuiſti. Nõdum enĩ ſcm̃ ſcema accepat. Eũtes ergo q̃ viderãt eã tyꝝ. inde enĩ abbas tulerat illã: diffamauerant q2 genuit de abbate porphyria: ⁊ nos vidimꝰ puerulu3 oculis noſtris ſimilantem ei. Qñ ergo cognouit ex deo abbas obitũ ſuũ3 dicit nõne pelagie. Sic eniʒ mutauit nomẽ eiꝰ. quãdo tradidit ei ſcm̃ ſcema. Eamꝰ tyrum. q2 habeo illic reſponſum. ⁊ volo vt venias mecuʒ. Illa vero nõ valẽs ꝯtradicere ei ſecuta ẽ eũ: ⁊ venerũt ambo. habẽtes ⁊ puer̃ ſepteʒ annoruʒ exiſtẽteʒ ſecum Cũ ergo egrotaſſet abbas ĩ ĩfirmitate ad morteʒ. aſcenderunt ad viſitationeʒ eiꝰ ꝺ̄ ciuitate vſque ad centuʒ aĩas: ⁊ dic̃. Affer prunas. Itaq̃ cũ veniſſet thuribulũ plenũ prunis. tulit ⁊ euacuauit eas ĩ veſtimẽtuʒ ſuũ: ⁊ dixit. Credite fratres: q2 ſicut deus rubuʒ cuſtodiuit ĩcombuſtuʒ ab igne ſicut nec hãc tunicã meaʒ ĩcenderunt prune iſte ita nec ego agnoui peccatuʒ mulieris. ex quo natꝰ ſũ. Et oẽs mirati ſũt. ꝙ non ardebat veſtimẽtũ ab igne. ⁊ glorificauerũt deũ3 habẽtẽ occultos ſuos. Ex occaſiõe aũt nõne pelagie quondam meretricis. alie fornicarie ſecute ſũt eaʒ: abrenũciãtes mũdo cũ ea pergentes ĩ monaſteriũ eiꝰ. Seruus autẽ dei monachꝰ. qui totõderat eaʒ poſt q̃ ſatiſfecit omnibus: tradidit deo ſpirituʒ in pace. Ideo inquit dico vobis o filii: ne p̃cipites ad condemnanda ⁊ iudicanda ſitis aliena. Multotiens enim peccatum fornicationis vidimus. penitentiam vero eius quã fecit occulte nõ aſpeximus. Sic eſt cũ furtuʒ facienteʒ quendaʒ videmꝰ: ſuſpiria vero eius. ⁊ lachrymas quas producit deo neſcimus. Et quideʒ habemꝰ euʒ quaſi fureʒ aut fornicatorem aut periurum: apud deuʒ vero forſitan recepta eſt occulta eiꝰ penitentia ⁊ confeſſio. ⁊ eſt ab eo precioſus Omnes igitur admirabãtur ſuper doctrina induſtru paſtoris huius atque magiſtri

De duobꝰ clericis calciamenta facientibꝰ.

Duobus clericis calciamenta facientibus. ⁊ iuxta ſe laborantibus: vnus quippe habebat filios multos: ⁊ vxorẽ ⁊ patrẽ ⁊ matrẽ. vacabat ꝓ̃o eccleſie ſine intermiſſione: ⁊ oẽs poſt ꝺ̄uʒ alebat arte ſua. Alter autẽ q̃uis doctior eſſet illo: eo ꝙ nõ permaneret ĩ eccleſia ſʒ etiaʒ dominicis diebꝰ laboraret: nec ſeipſuʒ tm̃ nutrire valebat. Inuidebat ergo iſte vicino ſuo. ⁊ vna vice non ſufferens inuidiam: dicit ei cum ira. Unde diues factꝰ es ſic? Ego vacans plus arti mee q̃ꝫ tu: in paupertatem deueni. Dicit vero ei: volẽs facere eum vacare eccleſie. Inuenio precium in terra. ⁊ inde paulatim diues factꝰ ſum: ſed ſi vis ſemper voco te ⁊ veni mecum: ⁊ quicquid inuenerimus accipies dimidium. Cũ ergo acquieſceret ille. ⁊ ſequeretur eum euntem ad eccleſiam. ſine intermiſſione benedixit ei deus: ⁊ diuiteʒ fecit euʒ: Tunc dixit ei ille bonus conſiliarius vidiſti frater vnuʒ mendaciuʒ propter deuʒ quantuʒ profuit aĩe tue ⁊ ſubẽ tue? Crede nihil ĩueniebaʒ aliqñ in terra. vt eſtimaſti gratia p̃ciũ: ſed qm̃ dixit dñs. querite p̃muʒ regnũ dei. ⁊ hec oĩa adiiciẽtur vobis. idcirco occaſioneʒ feci tm̃ vt ſeducerẽ te ⁊ ecce nõ ſine cauſa laboraui: ſed inueniſti ⁊ ſuperinueniſti. Hoc igitur diſcens ſactus patriarcha. fecit illum bonum conſiliariuʒ preſbyterum tanq̃ꝫ dignũ: erat eniʒ lector.

De vocatione eius ad dominum.

Et quidem hactenꝰ ante memoratus dei cultor mennas qui fuerat vice dominus ſancte eccleſie alexandrinorum magne ciuitatis: enarrauit nobis. Dicentibus vero nobis in pre-

dictis in quodam capitulo. ꝙ m̃lta ſpũali dilectione p̃iarcha ⁊ niceta patriciꝰ adinuicẽ colligati eſſent: dignũ iudicium talis exhibitionis preſens exiſtit capl̃m. Qñ ꝑmittente deo ꝓ peccatis nr̃is futurũ erat vt traderetᷣ alexandria ſine deo perſis. reminiſcẽs paſtor dicẽtis. cũ ꝑſecuti vos fuerint ĩ ciuitate iſta. fugite in aliam fugam arripuit in ꝓpriã patriã: videlicet ĩ cyprũ ĩ ciuitatẽ ſuam. Unde occaſione accepta prefatus niceta patriciꝰ: dixit ad ſanctuʒ Obſecro ſi ĩueni gratiã ãte te: ne dedigneris fatigari vſq̃ ad reginam ciuitatum. ⁊ bene acceptas preces tuas. donare piiſſimis imꝑatoribus. Ille vero multe fidei viro conſentiẽs. obediens ad hoc factus ẽ deo ⁊ voluntati eius: ⁊ a ſe quantum honorẽ daturus erat. circa beatũ oſtendere volens. Fatigata igitur naui m̃ltipliciter a vi ventoꝝ in qua ſanctus cũ p̃ricio erat ⁊ in profundũ pene iam merſa: videt ſepe memoratus p̃ricius ⁊ optimates ⁊ qui cũ eo erant. vna nocte in qua tẽpeſtas facta eſt p̃iarchã modo cũ pauꝑibꝰ per nauim vbiq̃ circũcurrentem. modo aũt iteꝝ cũ eis manus in celũ extendentẽ: ⁊ ab alto adiutorium abſtrahentẽ. Cumq̃ interduʒ ꝑueniſſent aſcẽdentes: videt exꝑgefactus a deo vocatus hic: quendam eunuchum choruſcantẽ forma. ⁊ aureũ ſceptrum in dextra manu tenentem. aſſiſtentẽ ſibi ⁊ dicentem. Ueni iube: rex regnãtium querit te. Nihil ḡ ſtatĩ negligẽs aduocat p̃riciũ nicetam: ⁊ dicit ei cũ multis lachrymis. Tu quidem o dñe. ad terrenum imꝑatorẽ me vocaſti: ſed p̃ueniens celeſtis. ante vocauit exiguitatem meaʒ. Et retulit ei eunuchi: imo angeli viſionẽ: q̃ apparuerat ſibi: Hauiſus ḡ ⁊ triſtis factus idem glorioſiſſimus vir: impedire ſanctum non potuit. Abũde vero ſ. ctis eiꝰ repletꝰ orõnibus. ⁊ imꝑatoribꝰ has deferens: cũ multo honore redire ei in cyprum iuſſit.

De teſtamento qd̃ fecit beatꝰ Iohẽs eleymonis.

Perueniente ergo ĩ ꝓpriã eo ciuitatem que amatũcha vocabatᷣ: teſtamẽtum ꝓpriũ ſcribere. cito miniſtris ſuis p̃cepit. Uelociter vero ⁊ ſine dilatione cartam ⁊ chalamum p̃ſentantibus: p̃cepit ſacrũ illud os ſcribere ſic. Iohẽs ſuus ꝓpter eam vero q̃ ſuppoſita eſt mihi ſacerdotii dignitatẽ: dei gr̃a liber. Gratias ago deꝰ tibi. qm̃ exaudiſti me pro miſera anima mea. rogantẽ bonitatem tuam: ne inueniretur morienti mihi niſi vna tremiſſis. Inuenienti enim me in honorabili epiſcopio ſancte eccleſie alexandrinorum magne ciuitatis. quam ꝑ indulgentiam dei ſuſcepi. qñ in ea cõſecratus ſũ: circiter octoginta centenaria auri. ⁊ que intrauerunt mihi ab amicis xp̃i. pene numerũ hõinis tranſcendunt: in memet menteʒ colligens ⁊ cognoſcens hec oĩa dñatoris omium eẽ feſtinaui ea q̃ dei erant: deo dare. Unde ⁊ ꝙ remanſit mihi. hoc tremiſſe dei ⁊ hoc exiſtens: iubeo dari his qui ſunt dei. O glorioſa res: o deuotionem ſancti. Non intendit ſicut debuiſſet ſuis. qd̃ patiuntur multi qui in diuitiis ſunt: ꝗ dei dona. aut ex iniuſticia collecta tãq̃ꝫ ꝓpria ⁊ tanq̃ꝫ ſi ea ſecum ferre poſſunt: theſaurizant. ⁊ nõ large egenis p̃bent. ſʒ illa q̃rebat. q̃ ſemꝑ manent: ⁊ aliqñ nõ minuũtᷣ. Unde ſine mẽdacio repromiſſionibꝰ nõ ẽ fraudatꝰ. q̃ aſſeuerãt ex perſona dei: qm̃ qui glorificãt me glorificabo. Uere enĩ magnifice glorificauit ſanctum hũc: ꝗ in ſuis bonis glorificauit dñm ſemꝑ. Non enĩ ferens nobis hic tẽporali vita ſua cõquieſcere. ſancta ⁊ digna laude qd̃ egit? Xenodochia. gerontocomia atq̃ monaſteria a fundamentis edificans: ⁊ choros ſãctoꝝ monachoꝝ ſtatuens. ĩceſſabilem vere iuſticie memoriã poſſidet: per ea que celebrantᷣ in eis bona opa. Quod enim de his qui mala agũt: ⁊ ſucceſſores ꝓprioꝝ maloꝝ poſt mortem in vita hac relinquũt. ait dño paulus apl̃s qm̃ quorũdã peccata manifeſta ſũt p̃cedẽtia ad iudiciũ. quoſdã aũt ⁊ ſubſequuntur De quibus vnus. ⁊ iſte extitit. Et qm̃ non fabula. neq̃ ad gr̃am eſt qd̃ dictũ conſtat teſtimoniũ nobis ꝑhibeat plane. qd̃ mox in p̃cioſa eiꝰ dormitiõe geſtũ ẽ ꝓdigium

Tradēte enim eo ⁊ cōmendante propriã animam in manu dñi. vt ait alicubi ſacra litera. iuſtoꝝ aīe in manu dei ſunt: ⁊ hanc ei vt ſacrificiũ imaculatum offerente. cũ cōdendum eſſet honorabile eius corpus honorifice ⁊ cũ congruo ſacerdotũ ritu in quodã oratorio ſancti miraculoꝝ factoris tyronis. fit quoddã tale ſignum glorioſum. Jacebant ĩ quodam tumulo. vbi ⁊ iuſtꝰ hic reponendus erat. duoꝝ quorũdã ep̄oꝝ. qui ante eum dormierant. ſancta veraciter corpora. q̄ ⁊ in natura exanimi interim degentia. tanq̄ ſi viua eſſent: reuera equalem ſanctoꝝ honorē tribuerunt Cũ eni beati corpus ĩter duos illos ep̄os ponendũ eſſet. honorantes ſũmũ paſtorē paſtores: ⁊ multam eiꝰ fiduciã apud deuz reuerentes. ⁊ mirantes ſimul dei iuſſionem. tanq̄ viua corpora ſua ſeparantes in medio ſacrum hunc ſuſceperũt. honorē ⁊ ipſi ei p̄ceptōe dei ſicut a deo honorato offerentes: ⁊ omnibus ſtatim oſtendētes q̄ a deo ei donata ē: gloriã atq̄ ſublimitatem. Quod maximum glorioſiſſimũ miraculum. non vnus neq̄ decem. neq̄ centum viderũt. ſed oīs turba q̄ conuenit ad precioſam eiꝰ ſepulturam.

De muliere q̄ peccatũ ſuũ ſcriptũ dedit beato Johi.

Llud aũt eius glorioſius qđ qdez adhuc viuens ĩ carne cepit miraculũ ſed poſtq̄ migrauit ad deum compleuit: ſermo commemorare tēptabit. Mulier q̄dã de ea q̄ ſanctum protulit ciuitate exiſtens. cum audiſſet veniſſe arbodo. ⁊ angelum ei ibidem apparuiſſe. ⁊ vocationem ad communē domũ ei denũciaſſe: peccamē grauiſſimũ ĩ ſe recognoſcēs. qđ nec auditus hominum poſſet intrare. affirmabat: fidem in ambiguam ſumēs. ad ſanctũ curſum puenit. ⁊ pedes eius cōprehēdēs. cũ lachrymis multis clamat: ⁊ dicit ſecreto ſancto. o ter beate. habeo miſera. qđ ad aures hominũ venire nō poteſt: ⁊ ſcio q̄ ſi vis. potes id mihi idulgere. dixit ei vobis p̄ſbiteris. dñs qm̄ q̄cũq̄ ſolueritis ſup terrã erũt ſoluta ⁊ ĩ celis ⁊ q̄cũq̄ ligaueritis ſup t̄rã erũt ligata ⁊ ĩ celis: ⁊ q̄ꝝ remiſeritis peccata remittũt eis: ⁊ q̄ꝝ retinueritis retēta ſũt. Hec v̄ba audiēs a muliere ſāctꝰ. ⁊ timens ſi petitionez eiꝰ refutaret. noxiũ ei ĩ tormentis fieret: dum poſſz liberari a ꝓprio pctō p fidē: quã habebat ĩ eũ. dicit ad eam humiliter. Si vtiq̄ credis o mulier deo. q̄ p fidelitatem meã ignoſcat tibi crimē qđ dicis. cōfitere mihi hoc. Que dixit Nō poſſũ dñe dicere peccatũ h̄: neq̄ eniz poteſt auditꝰ hominũ portare illud. Dicit ad eam iteꝝ ſāctus. Et ſi erubeſcis vade ⁊ ſcribe illud ſi noſti litteras: ⁊ affer mihi. Jlla iteꝝ r̄ndit: Uere dñe nō poſſum. Expectans ḡ modicũ ſāctꝰ tacēs: dixit ei. Non potes ſcribere ⁊ bullare ⁊ afferre mihi? Tunc dixit ei poſſũ dñe. hoc facio. Rogo ḡ honorabilē ⁊ coangelicã aīam tuam ne ſoluat: neq̄ ullo mō inueniatur a quolibet peccatũ hoc aliqñ. Uerbũ igit̄ accipiens a ſāco honorabilis. q̄ nullus hō ſolueret aut legeret eiꝰ pictaciũ. abiens ſcripſit ꝓpria manu peccatũ: ⁊ bullãs portauit beato. Suſcipiēs ḡ ſāctꝰ pictaciũ. poſt quīq̄ dies ad dñz ꝑfectꝰ ē. nemini aliqđ de huiuſmōi pictatō aut diſponēs aut idicans. mulier h' fortuitu. imo diſpēſatōe dei. ñ exiſtēs ĩ ciuitate die ĩ qua trãſlatus ē in pace de ſeculo iſto ad aliud patriarcha: volente ⁊ in hoc demonſtrare deo. quantã apud eũ vtpote ꝓpriꝰ famulus fiduciã poſſidebat Sed poſt vnã diem recōditiōis p̄cioſi eiꝰ lipſam adueniēs: cũ audiſſet dormitōem eiꝰ amens ⁊ deſipiens ꝓpemodũ facta ē exiſtimãs pictaciũ qđ dederat: ĩ epiſcopio relictũ: omnibus faceret culpam eius manifeſtam. Cito ergo reſiliens. ⁊ priorem fidem ſuam indubitabilē ſuper animam reſumēs: archam a deo honorati apprehendit: ⁊ ſicut viuenti ei veraciter. ita turbata ꝓhibebat. Hō dei. tibi hoc peccatũ non potui enumerare. eo q̄ ſupra modũ exiſteret graue: ⁊ nũc omibus factũ eſt forſitan manifeſtũ ⁊ cognitum. vtinã nō tibi rem meam manifeſtarē. Heu heu mihi. putãs ꝯfuſionis abſolutionē ĩuenire. cōfuſio oĩbꝰ facta ſũ. p medela blaſphemiã recepi.

Quid mihi ad te opꝰ erat. cauſã aīe mee pateſacere. Tamē nō d̄ficiã neq̄ diuidã neq̄ remouebo a tumlo lachrymas meas: vſq̄ dũ ſatiſfactionē d̄ petitiōe mea accepo. neq̄ eni mortuꝰ es ſcē d̄i: ſz viuis. Scriptũ ē eni. q2 iuſti ĩ ꝑpetuũ viuēt. Jterũq̄ eadē v̄ba aſſumēs: dicebat. Nihil hō d̄i peto a te niſi vt certũ facias cor meũ. qđ nã d̄ dato tibi pictatō factũ ſit? Deꝰ ḡ q dixit ad chananeã. fides tua te ſaluã fecit: ipe ⁊ me certã d̄ pictatō facere poteſt. Tribꝰ diebꝰ p̄ſeuerãs ad ſepulchꝝ hti. cibũ aut potũ oīno nō guſtãs: tertia vero nocte dũ rurſũ lachrymis eoſdē duros ac fideles ſ̄mones hūiſſimo diceret: ecce egredit̄ d̄i famulus de tumulo ſuo. oculati apparēs cũ duobꝰ ep̄is. q cũ eo iacebãt: vno hic ⁊ altero ĩde ei aſſiſtētibꝰ. ⁊ dicit ad eã. Uſq̄ q̄ mulier. hoſ qui hic ſũt ꝯmoues ⁊ nō dimittis eos q̄ſcere? Jnfuderũt eni ſtolas nr̄as lachryme tue. Et hec dicēs: dat ei ꝓpriũ pictaciũ bullatũ dicēs. Suſcipe. recognoſcis h'? ſolue: aſpice. Et ĩ ſeipãz ex viſiōe veniēs vidit iteꝝ ſcōs ĩgredietes ĩ ꝓpum locũ: ⁊ ſoluēs inuenit litteras ſuas d̄letas. ⁊ ſubſcriptionē ſub eis: habētē ſic. Propt̄ ioãnē ſ̄uũ meũ: d̄letũ ē pctm̄ tuũ. Quis loq̄tur potētias dñi. o amici ⁊ fr̄es? qs ita miſ̄icors ⁊ amator hoĩuz. faciēs voluntatē timētiũ ſe ⁊ glificans glificãtes ſe ⁊ p miracl'oꝝ opatōes magnificãs eos? Nō aũt ĩ loco ſolũ ĩ q̄ p̄cioſa eiꝰ dormitō facta ē. gr̄a quã habuit apud deũ maĩfeſta ē ſz vbicũq̄ lōgiꝰ claruit.

Quid ſauinꝰ monachꝰ de eiꝰ dormitiōe viderit.

Adem eni die ĩ q̄ ad deuz. ex hac vita beatꝰ iſte ꝑfectꝰ ē qdã eoꝝ ãgelicã vitã ⁊ ſcema mōachoꝝ habens vir mirabil' ⁊ ĩduſtriꝰ ſauinꝰ noīe. alexãdrie habitans vidit q̄ſi ĩ exceſſu mētis factꝰ diuinitꝰ honorabilez ioãnez epiſcopio egredientez cum clero oĩ cerea portãtē. ⁊ ad ĩpatorē eũtē tã q̄ eunucho q̄dã: vt ipe dicebat ſauinꝰ: cubiculario hũc vocãte ⁊ poſtq̄ ianuã exijt: qđ ſignificat ꝓprij corpis ſepatōz: vnã puellã vt ſolē ſuſcipientez euz. ⁊ manu tenentez. ⁊ ſup caput coronã: ex olee ramis circũamictã. Mox ḡ agnouit ſcũs ſauinꝰ. migrationez p̄riarche ad dñm: ipa hora fuiſſe factã. Quapropt̄ adnotãtes qdã menſez ⁊ diez: erat eni celebris ſci martyris mēnei ⁊ qbuſdã veniētibꝰ d̄ cypro. ⁊ pcũctãtes qdã q habitabãt alexãdrie de migratiōe ſci p̄riarche agnouerũt verã fuiſſe viſionez: eo q̄ eadez hora fieret ĩ q̄ obijt htũs ⁊ maxie d̄ exēplo puelle. q̄ manu tenebat eũ. Accepat eniz repromiſſiones ab ea ſanctus ſicut in p̄cedentibꝰ v̄bis vite eiꝰ diximꝰ: q2 ſi me poſſides amicam. ego te añ imperatorez introducaz: Qđ ⁊ reuera fecit.

Quid habitator qdaz alexandrie d̄ ipſo viderit.

On autez ex hoc tm̄ omnes ſatiſfactionez acceperunt. q̄ elemoſyna ⁊ miſericordia quã habuit circa egentes. euz ĩ celoꝝ regnuz deduxerunt: ſz q2 alius eoꝝ q habitabat ciuitatez alexandriaz. timens deũ vidit ipa nocte in q̄ ⁊ ſcũs ſauinꝰ: oēs paupes ⁊ orphanos atq̄ viduas. olee ramos baiulantes. ⁊ ĩ p̄riarche obſeqo euntes: ⁊ ad eccleſiaz pgentes. Nō ſoluz aũt duo. aut decez. aut centuz ſatiſfactiones ſunt. p q̄s ſcimꝰ clare. qm̄ ſcoꝝ numeꝝ meruit mēorabilis hic: ſz ecce ⁊ alie q̄ ſbſeq̄ns forma oñdit

De vnguēto qđ d̄ ſepulchro eiꝰ emanauit.

Jmnodia eniz ãniuerſaria poſt multũ tp̄is dormitionis ſci celebrata. in tēplo mēorati ſci tichonis. vbi p̄cioſũ lipſanuz. i. ſepulchꝝ htiſſimi p̄riarche ioãnis repoſitũ ē: erat aũt q̄ colebat̄ ſacra vigilie hymnodia. ãnue recordatiōis ſci miracl'oꝝ factoris tichonis. volēſq̄ oipotens dñs oñdere oībꝰ q̄li honore ſ̄uũ ſuũ ſcm̄ ioãnē dignum fecerit. placuit de honorabili eius lipſano vnguēti ſaniferã ſanitatē emanare. q̄ vniuerſi in leticiaz verſi gratiaz retulerũt p̄r̄ ⁊ filio. ⁊ ſpũi ſcō. videl3 deo noſtro: q ꝓprios ſcōs gloria glificat infinita.

De hoc q̄ in cypro ĩ diuerſ' ſcis talia d̄i gratia operet̄.

Et vt nullus amicuſ chriſti tãti miraculi ĩcredulus ſit eteni vſq3 nũc videt̄ in amica chriſti. cyproꝝ inſula. in diuerſis

ſanctis talia dĩ gratia oꝑari. ⁊ tanq̃ ex fõ/
tib⁹ vnguẽtoꝝ ſuauitatẽ ỏ precioſis eoꝝ
lipſanis ꝓfluentez:ad gloꝛiaz eiuſdez boni
tatis ⁊ ad honoꝛez ſanctoꝛuz eius:atq; ad
pꝛofectuz q̧ poſt futuri ſunt hominum q̃te/
nus ſecunduz imitationez eoꝝ conuerſan/
tes eiſdez ⁊ nos honoꝛib⁹ digni efficiamur
a iuſto mercedum retributoꝛe deo. Efficia
mur igitur dilectiſſimi ⁊ nos conſumato/
res pꝛeſcripturarum rectitudinum. ſancti
huius patris ioannis eleymonis. ⁊ quaſi i/
cole exiſtentes. ⁊ peregrini in vita iſta. in/
eternum theſaurizemus futurum bonũ:ꝑ
largam que indigentibus tribuitur do/
nationem. Enimuero ſecunduz diuinitus
inſpiratuz apoſtoluz. qui ſeminat i benedi
ctionibus de benedictionibus et metet:
⁊ pro coꝛruptibilibus eterna que oculus ñ
vidit. nec auris audiuit. ⁊ in coꝛ hominis ñ
aſcenderunt. que pꝛeparauit deus diligen
tibus ſe:que omnes nos impetremus per
gratiam ⁊ miſericoꝛdiam domini noſtri. cũ
quo eſt patri vna cuz ſancto ſpiritu gloꝛia
⁊ honoꝛ. ⁊ imperiuz nunc ⁊ ſemper: in ſecu
la ſeculoꝛuz amen. Explicit de ſancto Jo
anne eleymone patriarcha alexandrino
Incipit vita ſancte Eugenie ỽginis:cuius
paſſio. viii. Kalendas Januarij agitur.

A ſeptimo igitur conſula
tu ſuo cõmodi
us imperatoꝛ direxit illuſtriſſimũ
virum philippum ad egyptuz. vt pꝛefectu
ram ageret alexãdrie: ⁊ omnes poteſtates
que per totam egyptũ adminiſtrantur ei⁹
arbitrio deſuirent. hic itaque cum vxoꝛe
claudia. cum duobus filiis auito ⁊ ſ̃gio. ⁊
eum filia eugenia. ab vrbe romana ad vr
bem alexandriam dum veniſſent ⁊ roma
na grauitate ageret pꝛefecturã atque oẽz
pꝛouinciam egypti romanis legibus oꝛdi/
naret. cunctis quidem magicam curioſita
tem ſectantibus finez impoſuit:iudeos ve
ro nec nuncupationem nominis habere ꝑ
miſit. chꝛiſtianos aũt pꝛocul ab alexãdria
tantũ debere eſſe ↄſtituit. Ipſe vero plus
licet philoſophoꝛum amicus q̃ fautoꝛ ido
loꝛum. romanis tamen ſuperſtitionibus
ac ſi religioſus cultoꝛ inſtabat non rationi
ſed traditioni concoꝛdans. Eugeniam igi/
tur filiã ſuam duz litteris liberalibus per/
fectiſſime docuiſſet. ⁊ tam latino eã q̃ gre
co eloquio inſtruxiſſet: etiã philoſophiam
docere permiſit. Erat enim acris ingenii
⁊ tam memoꝛie capax: vt quicquid audiẽ
do ſemel vel legendo potuiſſet arripere
ꝑpetuo retineret. Erat ergo eugenia pul
chꝛa facie. ⁊ elegãti coꝛpoꝛe:ſed pulchꝛioꝛ
mente ⁊ foꝛmoſioꝛ caſtitate. Igitur cũ qui
todecimo etatis anno ab aquilio aquilini
conſulis filio peteretur ſponſa: interroga/
tur a patre. vtruz petenti iuuene illuſtriſſi
mis oꝛto natalibus conſentiret. Illa reſpõ
dit. Maritus moꝛibus non natalibus eli/
gendus eſt:ipſo eniz:non parentibus eius
vtendũ eſt. Igitur cuz aliis atque aliis po
ſcentibus animo caſtitatis obſiſteret:per/
uenit ad manus eius beatiſſimi pauli apo
ſtoli doctrina. Et licet ſub paganiſſimis pa
rẽtibus ageret: eſſe tamẽ cepit animo chꝛi
ſtiana. Et quoniam iuſſi fuerant chꝛiſtiani
ab alexandria vrbe diſcedere: rogat parẽ
tes: vt ſpectandi gratia permitteretur pꝛe
dia ſua in ſuburbio alexandrie poſita cir/
cuire. Cumque ſtatim vt popoſcerat impe
traſſet. ⁊ ab vrbe pꝛoperaret ad villam: au
dit chꝛiſtianos pſallentes atque dicentes.
Omnes dii gentium demonia: deus autẽ
noſter celos fecit. Hec ita audiens. ſuſpi/
rauit ⁊ fleuit: ⁊ dicit ad eunuchos pueros.
nomine pꝛothum ⁊ iacintuz. Scio vos me
cum litteris eruditos. ⁊ digna ſimul ⁊ indi
gna hominum legimus geſta: philoſopho/
rum quoque ſillogiſmos. vano laboꝛe con
ſtructos ſtudio ſcrupuloſiſſimo tranſegi/
mus: ariſtotelica argumenta ⁊ platonis
ideas. ⁊ epicuri ſectas: ⁊ ſocratis monita: ⁊
ſtoicoꝛum: ⁊ vt bꝛeuiter cuncta cõplectar
quicquid cantat poeta. quicquid oꝛatoꝛ
iuenit. quicquid philoſophus cogitat. vna
hac ſententia excludũtur. qua tripudiãtes
chꝛiſtianos audiuimus: omnes dii gentiuz
demonia. de⁹ autẽ noſter celos fecit. Con
feſſio ⁊ pulchꝛitudo i ↄſpectu ei⁹: ſctĩas ⁊
magnificentia in maieſtate eius: Igitur iu

bet cõferre ſermonez: ⁊ apoſtolus legitur
⁊ ꝓpheta laudatur fit cõcoꝛdia fidei: ⁊ qua
arte ⁊ penetralia ſapientie diuine abſq; ſui
ſeparatõe perueniãt: ↄſilio ardenti diffiniũ
Dominam me inquit vobis vſurpata pote
ſtas attribuit: ſed ſoꝛoꝛem ſapientia fecit.
Simus ergo fratres ſicut diuina ſapien/
tia oꝛdinauit: non ſicut ſe iactat humana te
meritas. Pergam⁹ pariter ad chꝛiſtianos
⁊ ſicut oꝛdinauero: pꝛoperemus: Elenum
audio dici epiſcopũ: cui⁹ eſt habitatio illa
in qua die noctuq; audiuntur deo ſuo cã/
tare. quos etiam nos quotiens tranſimus
pſallentes audimus. Sed hic epiſcopus
varijs dicitur eccleſie ſue occupationib⁹
detineri. His autem qui in diuinis laudi/
bus vacant theodoꝛum quendam pꝛeſby
teꝝ ↄſtituit: cuius tãta miracula narran/
tur: vt etiã cecos ſuis oꝛationibus illumi/
net: ⁊ demones effugiet: ⁊ infirmantibus
afferat ſanitatem: ſane ad diuerſoꝛium hu
ius ↄgregationis in quo deo canitur: nul/
lam patitur venire feminarum. Hoc ergo
cõſiderans tõdere me arbitroꝛ: vt craſtina
nocturna ꝑfectio oꝛdinata: ꝑ ipſos nobis
trãſitũ pꝛebeat. Uobis itaq; duob⁹ iuxta
baſternã ambulãtibus: ⁊ ceteris pꝛeſidẽ/
tibus ad locum deponar a vobis: ⁊ vacua
pertranſeũte haſternos tres herili habitu
ſimul ad dei homines ꝓperemus. Placuit
vtriſq; cõſiliũ. ⁊ ſequẽti nocte ſicut oꝛdina
uerat: adimpletur. Tãtam aũt credẽtib⁹
ſibi xp̃s grãm exhibere dignat⁹ ẽ: vt ea/
dem hoꝛa. qua ad monaſteriũ ꝑuenerunt
ſactus helenus ſuperueniret ep̃us. Et q2
mos ẽ apud egyptũ. qñ circueunt mona/
ſteria epi: pſallentium eos ſequaĩ exerci/
tus. ſuperuenit idem helenus helioplis
epiſcopus. ⁊ cum eo amplius q̃ decẽ mi/
lia viroꝝ pſallentium. ⁊ dicẽtium. Uia iu
ſtoꝝ recta facta ẽ: ⁊ iter ſanctoꝝ prepara/
tũ eſt. Audiens hec eugenia: dixit ad ſoci
os. Cõſiderate vim carminum. ⁊ videtis
ad nos reſpicere: quicq̃d modulatis voci/
bus pſalliũt. Deniq; cũ de deo vero: nr̃ tra
ctat⁹ in diſpoſitiõe mutui ſermonis habe/
re: audiuimus hoc cantare. Qm̃ omnes
dii gentium demonia: deus autem noſter
celos fecit. Et ecce nunc arripientibus no
bis iter. quo recedere cupimus a culturis
idoloꝛum: ⁊ vt ad chꝛiſtianam culturam
perueniamus gratiam pꝛomereri ecce mi
lia hominum nobis occurrunt. vna voce
clamantium ⁊ dicentium. Uia iuſtorum
recta facta eſt: ⁊ iter ſãctoꝝ ꝑparatũ. In/
telligamus ḡ quo pergat hic populus. ⁊ ſi
ad hoc habitaclm̃ vadunt. q̊ nos ire di/
ſpoſuim⁹: iungamur canentibus turbis ⁊
aduenientibus ↄputati igrediamur vt ſo/
cii: quouſq; noticias colligamus. Igitur
cuz ſe iunxiſſent pſallẽtib⁹ igrunt qs eſſet
ſenioꝛ: q̧ ſolus vehiculo aſelli vteretur in
medio populi ſequẽtis ⁊ p̃cedẽtis. audiũt
q̧ hic eſſet helenus ep̃us. ab ĩfãtia chꝛiſtia
nus: qui dum infantulus i monaſterio cre
ſceret. tante ſanctitatis virtutibus auge
batur. vt ſi qñ miſſus fuiſſet ignẽ e vicino
petere ardẽtes pꝛunas veſtimento defer/
ret illeſo. Denique ante ĩquit paucos dies
venit quidaz magus: qui verboꝝ argumẽ
tis populuz dei conabatur euertere dicẽs
falſuz iſtuz eſſe ep̃m: ſe miſſuz eſſe a xp̃o ad
docẽduz. Hic autez erat verſutiſſimus: ⁊
de ſcripturis diuinis populum ſeducebat.
Denique oĩs turba chꝛiſtianoꝝ acceſſit ad
hũc quem videtis patrez noſtrũ: ⁊ dicit ei
Audiuim⁹ zareaz q̧ ipſe ſit miſſus a xp̃o:
cõſtitue diez i quo euz aut recipias tibi ſo
ciũ. aut ſi potes conuincas falſa dicentem
Igitur conſtituitur dies ⁊ locus in medio
eliopolis ciuitate: venit zareas magus cũ
artibus ſuis. venit ⁊ helenus epiſcopus cũ
oꝛatiõib⁹ ſuis. Cũq; populũ ſalutaſſet. ait
Nũc ꝓbabitis ſpirit⁹ q̧ ſũt a deo. Et con/
uerſus ad zareaz cepit verboꝝ ingens ha
bere luctamẽ: ſed quia verſut⁹ erat nimis
⁊ concludere eũ ſermonũ ratione non po/
tuit. reſpicimus populum foꝛtiter ledi. q̧
zareas ſuperioꝛ abſcederet in verbis: mo
dicum ſilentiũ poſtulauit. ⁊ ait ad populũ
Pauli apoſtoli i hac ꝑte monita oĩno tenẽ
da ſunt: dicit eniz thimoteo diſcipulo ſuo
Noli verbis contẽdere: ad nihilũ eni vtile
ẽ niſi ad ſubuerſionẽ audientiũ: ſed ne hoc

teſtimoniū nō q̄ſi cauti.ſꝫ q̄ſi timidi ꝓfera
m⁹:accēdat̃ ignis ī media ciuitate.ꝛ ingre
diamur p̄it̃ flāmas.ꝛ q vſtus nō fuerit:cre
dam⁹ ꝙ hūc miſit xp̄s. Tūc oībus ſnia pla
cuit:ſtatim deniq̄ʒ ignis copioſus accēſus
ē. Tūc btūs elen⁹ iubet ʒareā itroire flam
mas. Cui ʒareas īqt igredere tu p̄mus.q h̄
ꝓpoſuiſti. Cōſignās ſe igit̃ beatiſſim⁹ pat̃
elen⁹ expāſis manib⁹ igētes flāmas itrat:
ꝛ ſtās illic dimidia fere hora.neque capillis
neq̄ʒ veſtimētis ex aliq̄ pte violatis vt ʒa
reas q̄ʒ itroiret ſimilit̃ īpabat. Sʒ ʒareas
reluctare cepit ꝛ fugere. At vbi iuitū illū
pplꝰs ī ignib⁹ tradidit:ſtati eū circūdās flā
ma cepit exurere. Et imittēs ſe beatus ele
n⁹.licet ſemiuſtū viuū tn̄ eripuit.quē cū de
d̄coꝛe eliminauit pplꝰs.d̄ finib⁹ regiōis hu
iꝰ. Hūc aūt ſic̃ videtis q̄tidie q̄cūq̄ʒ prexe
rit:ī d̄i laudib⁹ comitat̃. Audiēs hec btā eu
genia īgemuit:ꝛ ꝓcidit ad pedes ei⁹ q ſibi
rettulerat iſta ꝛ ait. Obſecro te: vt me illi
vna cū iſtis duob⁹ frīb⁹ meis inſinues: ex
idolis eni ꝯuerti volum⁹ ad xp̄m. Et q꞉ ſit̃
h̄ diſſiniuim⁹ ꝛ frēs ſum⁹.etiā h̄ ab eodē i-
petrare volum⁹.vt nūq̄ʒ nos patiat̃ abiui
cē ſepari. Et ille nūc īqt.ſilete q̄uſq̄ʒ igreſ-
ſus mōaſteriū ad qd̄ pgit paululū regeſcat
ꝛ cū opportunū fuerit.itimabo illi oīa ſm
ꝟbū tuū. Interea dū appropiq̄ſſet mōaſte
rio ad qd̄ pgebat.ecce ꝛ illi egrediūt̃ obuiā
p̄ri hymnū dn̄o dicētes. Suſcepim⁹ deus
miſicoꝛdiā tuā:ī medio tēpli tui. Ingrediē
tib⁹ ep̄s ꝛ poplꝰs:etiā itrat eugenia cū ia
cicto ꝛ ꝓtho comitib⁹ ſuis:tm̄ ei nota cuꝫ
quo ſmonē habuerat.pfectis igit̃ matuti-
nis laudib⁹.paululū regeuit ep̄s.ꝛ iuſſit ſi
bi ad ſextā p̄parari.vt diuina miſteria ce
lebraret:vt dum ſextam cepiſſet.nonam
ad refectōeʒ ieiunātiū oportune p̄ueniret
Regeſcēs aūt ep̄us ſomniū vidit:ī q̄ ad ſi
mulacꝝ femīe ducebat̃:vt illi ſacrificaret
Tūc dixi īqt ī ſōnio:hīs q me tenebāt.per
mittite me:vt loquar cū dea vr̄a. Et cuꝫ
me pmiſiſſet loq:dixi ei. Cognoſce te crea
turā d̄i eſſe ꝛ deſcende:ꝛ noli te pmittere
adorari. At illa his auditis deſcēdit ꝛ ſecu
ta ē me dicēs. Nō te deſerā:q̄uſq̄ʒ me cre

atori meo reſtituas.ꝛ ꝯditori. Igit̃ cū iſta
ī aīo epiſcopi voluerēt̃:acceſſit ad euꝫ eu
tropi⁹.cū q̄ fuerat locuta eugenia. ꝛ dixit
ei. Tres pueri frēs vnaniter culturā ſi-
mulacroꝝ relinq̄ntes:xp̄o ſuiētiū nume-
ro ī iſto monaſterio ſe ſociari d̄ſiderātes.ꝛ
hodie veſtigia tua ꝓſequētes.huc igreſſi
ſūt.poſcēteſq̄ʒ me cū lachrimis poſtulaue
rūt vt mereant̃ noticie tue beatitudinis re
uelari. Tūc beat⁹ elen⁹ dixit. Gratias ti
bi ih̄u bone refero.q me p̄uenire feciſti hu
ius rei noticiā. Tūc ꝯuocari ad ſe p̄cepit
pueros:ꝛ appheñdēs manū eugenie fudit
oꝛonē. Quā cū ꝯpleſſʒ.tulit ſeq̄ſtrari eos
ꝛ gratiſſimo vultu q̄dnā dicerētur: iterro
gat:vl̃ cui⁹ natōis eſſent credidit igrēdū.
Ad hec eugenia rn̄dit:ciues īqt romani ſu
m⁹: vn⁹ ex his duob⁹ frīb⁹ meis ꝓth⁹ dicit̃
ali⁹ iacīct⁹. Ego ꝟo eugeni⁹ nūcupoꝛ. Cui
btūs elen⁹ dixit. Recte te eugeniū vocas
viriliter eni agis:ꝛ ꝯfortet̃ coꝛ tuū ꝓ fide
xp̄i. Ergo recte vocaris eugeni⁹. Nā ꝛ hoc
ſcias:q꞉ ſpū ſcō nos ꝛ te eugeniaꝫ coꝛpoꝛe
aī p̄uidim⁹:ꝛ q̄lit̃ huc veneris:ꝛ qd̄ iſti tui
ſint.nō me paſſus ē p̄terire. Sʒ h̄ mihi dn̄s
reuelare dignat⁹ ē:ꝙ gratiſſimū ei hitacu
lū ī coꝛpore tuo p̄paraſti.cuſtodiēdo ꝟgini
tatis p̄miū:ꝛ p̄ntis tp̄is blādimēta fallacia
reſpuēdo. Scito āt te ꝓ caſtitate mlt̃a paſ
ſurā:ſʒ n̄ te d̄ſit ille.cui te ex itegro tradidi
ſti. Ad ꝓthū āt ꝛ iacīctū ꝯuerſus ē. In coꝛ
poꝛe ſuitutis poſiti:igenuā dignitatē aī:te
nuiſtis foꝛtit̃ ꝛ tenetis. Vn̄ vob me tacēte
xp̄s dn̄s loq̄t̃ dicēs. Amē amē dico vobis
iā nō dicā vos ſuos ſed amicos. Vn̄ ꝛ vos
btōs ānūcio:q꞉ ꝯcoꝛdaſtis ſpūi ſcō:q꞉ vna-
nimit̃ ꝯſēſiſtis monitis ſalutarib⁹:ſimt̃ ad
glīā p̄uenītis pceptūri. Hec btūs elenus
nullo alio teſte p̄ter deū locut⁹ ē ī medio ꝛ
iuſſit eā ſic ī virili hītu pmanere:ꝛ n̄ eū d̄ſ-
uerūt:q̄uſq̄ʒ baptiſmatis ſcīficatōe iſtructi
mōaſterio ad qd̄ feſtinauerāt ſociarēt̃. Re
deam⁹ aūt ad illd̄ tp̄s.q̄ ꝓth⁹ ꝛ iacīct⁹ auſe
rentes eugeniā abierunt. Baſterna igit̃ iu
mētis ambulātib⁹ ꝛ pueris q p̄ibāt:vacua
p̄uenit ad mr̄eʒ. Vidētes āt emin⁹ ſperā-
tes pueros.ꝛ baſternā veniētē occurrerūt

cum gaudio vniuerſi:ꝛ inuenientes decto
rium vacuū.oēs ſimul mugitū reddiderūt.
ſit quoq̄ʒ repēte totius ciuitatis ſtrepitus
Quis enim audire poterat:prefectum fi-
liam kariſſimā pdidiſſe: erat itaq̄ʒ plācit⁹
ieſtimabilis. fletus imenſus: lugebāt vni
uerſi confuſi.parentes filiam. ſororē frēs
ſui dn̄am:ꝛ tenebat vniuerſos meror ꝛ in
finita animi tribulatio. Fitq̄ʒ p totā ꝓuin
ciam inq̄ſitio.interrogant̃ aruſpices.inq
runtur vitones:ſacrificiis q̄ʒ ꝛ ſceleratis
ſuperſticonibus demonia interrogant̃:vt
vbi veniſſet eugenia indicarēt. Hoc ſolū
omnes dicebāt:ꝙ eā dii de celo rapuiſſet
Credidit factū pr̄.ꝛ fletū ad conſolationē
reuocans. dat feſta reſponſis ꝛ deoꝝ illā
numero conſecrans:ex auro puro ei⁹ fec̃
fieri ſimulacrum. Qd̄ ita cepit excoli: vt
non minorē honorē q̄ʒ diis ſuis exhiberēt
Mater tamen eius claudia.ꝛ frēs auitus
ꝛ ſergius.nulla poterāt ratōe cōſolationē
accipere: ſed erant itolerabiliter lugētes
eā. Beata aūt eugenia virili habitu ꝛ ani
mo.in p̄dicto [illegible]iroꝝ monaſterio pmane-
bat:atq̄ʒ ita [illegible]uinis eruditōnib⁹ ꝓfecit
vt intra ſecundū ānū oēs ſcripturas dn̄i
cas memoria retineret. Tanta in ea erat
animi trāquillitas.vt vnam illā omnes di
cerēt ex numero eſſe angeloꝝ. Quis eni
deprehenderet ꝙ eſſet femina.quā virt⁹
xp̄i ꝛ virginitas imaculata protegebat:
vt mirabilis eēt ꝛ viris. Sermo eni ei⁹
erat hūilis in caritate.clarus in mediocri
tate:vitiis carens ꝛ facundiā fugiēs:oēs
ī humilitate ſuperabat. Nullus illa ad ofo
nem inueniebatur anterior. efficiebatur
aūt omnibus omnia. triſtem conſolabat̃
leto congaudebat.iraſcentē vno ſermōe
ſuo mitigabat.ſuperbientē ita ſuo ēdifi-
cabat exemplo:vt ouem ſubito e lupo fa
ctam ſe credere delectaretur. Tantam a
deo eſt gratiam conſecuta:vt quēcūq̄ʒ in
dolore poſitū viſitaſſet.ſtatim omis dolor
recederet.ꝛ omnis ſalubritas adueniret.
Comites autē eius iacinctus ꝛ prothus
comitabantur eam:ꝛ erant in omnibus
obtemperantes ei. Tertio igitur āno cō-

uerſionis eius.abbas qui preerat fratri
bus in monaſterio:migrauit ad dominuꝫ
Poſt cuius abſceſſum oībus viſum ē: vt
ſibi beatā eugeniā eligerēt abbatē. Tūc
beata eugenia metuens ſe feminā ꝯtra re
gulā viris p̄poni. Itē timēs.ne oēs vnani
miter deprecantes ſperneret:ait ad eos.
Obſecro vos: vt euāgeliū ī p̄nti adhibea
tis. Qd̄ cū fuiſſet allatū dixit. Quotiēſcū
q̄ʒ xp̄ianis aliq̄d eligendū ē:xp̄s ē āte oīs
auſcultādus. Videamus ḡ in hac electiōe
vr̄a: quid ip̄e p̄cipiat: vt ꝛ vr̄is iuſſis ꝛ ip̄i
us monitis intendamus. Et reuoluens
codicē venit ad locū ꝛ cepit legere dicēs
Dixit aūt ih̄s diſcipulis ſuis. Scitis quia
principes gentiū.maiores ſūt his q̄bus do
minantur:ꝛ principatū eoꝝ gerunt. Apd̄
vos aūt non eſt ſic:ſed ſi q̄s in vobis vult
primus eſſe:ſit veſter vltimus.ꝛ ſi quis in
ter vos voluerit eſſe dn̄s.ſit veſter ſeru⁹
Et his dictis adiecit. Ecce īqt ꝛ veſtris
iuſſis obtemperans. decreui primatū ſu
ſcipere.ꝛ domini iuſſionibus obedire: vlti
mum me veſtre caritati conſtituo. Exhy-
laratur omniū cauſa in conſenſu eius:ip̄a
tamē āte oēs opus monaſterij. qd̄ īfirma
ſolebat exercere pſona ſuſcepit: in omīb⁹
aquā portare.ligna cōcidere mūdicias ad
bibere. In eo deniq̄ʒ loco habitaculū ſibi
elegit. vbi hoſtiari⁹ monaſterij manebat
ne vel ipſo ſe ſupiorē oſideret. Sane refec
tōnē fratꝝ ſollicite curabat.ꝛ pſallēdo d̄o
ordinē fortiter cuſtodiebat:ꝛ tertiā.ſextā
nonā. veſptinis vel nocturnis.atq̄ʒ matu-
tinis horis.tā cautiſſime iſiſtebat: vt vide
ret̃ iā periſſe deo. ſi t horaꝝ vel quippiam
ſpatij.abſq̄ʒ diuinis laudib⁹ aliqua p̄teriſ
ſent: Ita deniq̄ʒ ī hoc ope eſſe deo carior
cepit: vt demones ex obſeſſis corporibus
pelleret.ꝛ cecoꝝ oclos apiret. Sed q꞉ mlt̃
ta ſingillati narrare itendo p ordinē quas
tū pmittit breuitas accedam⁹: Matrona
quedam alexādrina ceteris matronis ſu-
ſtantior.noīe melācia:audiēs opinionem
eius. venit ad eā.q꞉ quartano tipo grauiſ
ſime ꝛ iam p annū ꝛ eo apli⁹ vexabat̃.quā
cū beata eugenia oleo pūxiſſet. ꝛ oēm

f

teſtimoniū nō q̄ſi cauti. ſꝫ q̄ſi timidi ꝓfera
mꝰ: accēdat̃ ignis ī media ciuitate. ⁊ ingre
diamur p̄it̃ flāmas. ⁊ q vſtus nō fuerit: cre
damꝰ ꝙ hūc miſit xp̄s. Tūc oībus ſnīa pla
cuit: ſtatim deniqꝫ ignis copioſus accēſus
ē. Tūc btūs elenꝰ iubet zareā itroire flam
mas. Cui zareas igr̃ igredere tu p̄mus. q h̄
ꝓpoſuiſti. Cōſignās ſe igit̃ beatiſſimꝰ pat̃
elenꝰ expāſis manibꝰ īgētes flāmas itrat:
⁊ ſtās illic dimidia fere hora. neque capillis
neqꝫ veſtimētis ex aliq̄ p̄te violatis vt za
reas q̄ꝫ itroiret ſimilit̃ īpabat. Sꝫ zareas
reluctare cepit ⁊ fugere. At vbi iuitū illū
pp̄lus ī ignibꝰ tradidit: ſtatī eū circūdās flā
ma cepit exurere. Et imittēs ſe beatus ele
nꝰ. licet ſemiuſtū viuū tn̄ eripuit. quē cū de
d̄core eliminauit pp̄lus. d̄ finibꝰ regiōis hu
iꝰ. Hūc aūt ſic̄ videtis q̄ttidie q̄cūqꝫ p̄rexe
rit: ī d̄i laudibꝰ comitat̃. Audiēs hec btā eu
genia īgemuit: ⁊ ꝓcidit ad pedes eiꝰ q ſibi
rettulerat iſta ⁊ ait. Obſecro te: vt me illi
vna cū iſtis duobꝰ fr̄ibꝰ meis inſinues: ex
idolis eni ꝯuerti volumꝰ ad xp̄m. Et q2 ſil̃
h̄ diffiniuimꝰ ⁊ fr̄es ſumꝰ. etiā h̄ ab eodē i-
petrare volumꝰ. vt nūq̄ꝫ nos patiat̃ abiui
cē ſeparari. Et ille nūc igr̃. ſilete q̄uſqꝫ igreſ-
ſus mōaſteriū ad qđ p̄git paululū requieſcat
⁊ cū opportunū fuerit. itimabo illi oīa ſcḋm
v̄bū tuū. Interea dū appropiq̄ſſet mōaſte
rio ad qđ p̄gebat. ecce ⁊ illi egrediūt̃ obuiā
p̄ri hymnū dn̄o dicētes. Suſcepimꝰ deus
miſericordiā tuā: ī medio tēpli tui. Ingrediē
tibꝰ ep̄s ⁊ pop̄lus: etiā itrat eugenia cū ia
cīcto ⁊ ꝓtho comitibꝰ ſuis: tm̄ ci nota cuꝫ
quo ſmonē habuerat. pfectis igit̃ matuti-
nis laudibꝰ. paululū requieuit ep̄s. ⁊ iuſſit ſi
bi ad ſextā p̄parari. vt diuina miſteria ce
lebraret: vt dum ſextam cepiſſet. nonam
ad refectōeꝫ ieiunātiū oportune p̄ueniret
Requieſcēs aūt ep̄us ſomniū vidit: ī q̄ ad ſi
mulacꝝ femie ducebat̃: vt illi ſacrificaret
Tūc dixi igr̃ ī ſōnio: hiis q me tenebāt. per
mittite me: vt loquar cū dea vr̄a. Et cuꝫ
me pmiſiſſet loq: dixi ei. Cognoſce te crea
turā d̄i eſſe ⁊ deſcende: ⁊ noli te pmittere
adorari. At illa his auditis deſcēdit ⁊ ſecu
ta ē me dicēs. Nō te deſerā: q̄uſqꝫ me cre
atori meo reſtituas. ⁊ ꝯditori. Igit̃ cū iſta
ī aīo epiſcopi voluerēt: acceſſit ad euꝫ eu
tropiꝰ. cū q̄ fuerat locuta eugenia. ⁊ dixit
ei. Tres pueri fr̄es vnaniter culturā ſi-
mulacroꝝ reliquētes: xp̄o ſuiētiū nume-
ro ī iſto monaſterio ſe ſociari d̄ſiderātes. ⁊
hodie veſtigia tua ꝓſequētes. huc igreſſi
ſūt. poſcēteſqꝫ me cū lachrimis poſtulaue
rūt vt mereant̃ noticie tue beatitudinis re
uelari. Tūc beatꝰ elenꝰ dixit. Gratias ti
bi ihu bone refero. q me p̄uenire feciſti hu
ius rei noticiā. Tūc ꝯuocari ad ſe p̄cepit
pueros: ⁊ app̄hēdēs manū eugenie fudit
orōnē. Quā cū ꝯpleſſꝫ. tulit ſeq̄ſtrati eos
⁊ gratiſſimo vultu q̄dnā dicerētur: iterro
gat: vel cuiꝰ natōis eſſent credidit īgrēdū.
Ad hec eugenia r̄ndit: ciues igr̃ romani ſu
mꝰ: vnꝰ ex his duobꝰ fr̄ibꝰ meis ꝓthꝰ dicit̃
aliꝰ iacictꝰ. Ego v̄o eugeniꝰ nūcupor. Cui
btūs elenꝰ dixit. Recte te eugeniū vocas
viriliter eni agis: ⁊ ꝯfortet̃ cor tuū ꝓ fide
xp̄i. Ergo recte vocaris eugeniꝰ. Nā ⁊ hoc
ſcias: q2 ſpū ſcō nos ⁊ te eugeniaꝫ corpore
an̄ p̄uidimꝰ: ⁊ q̄lit̃ huc veneris: ⁊ qđ iſti tui
ſint. nō me paſſus ē p̄terire. Sꝫ h̄ mihi dn̄s
reuelare dignatꝰ ē: ꝙ gratiſſimū ei habitacu
lū ī corpore tuo p̄paraſti. cuſtodiēdo v̄gini
tatis p̄miū: ⁊ p̄ntis t̄pis blādimēta fallacia
reſpuēdo. Scito āt te ꝓ caſtitate mlt̃a paſ
ſurā: ſꝫ n̄ te d̄ſit ille. cui te ex ītegro tradidi
ſti. Ad ꝓthū āt ⁊ iacictū ꝯuerſus ē. In cor
pore ſuitutis poſiti: īgenuā dignitatē aī: te
nuiſtis fortit̃ ⁊ tenetis. Vn̄ vob̄ me tacēte
xp̄s dn̄s loqt̃ dicēs. Amē amē dico vobis
iā nō dicā vos ſuos ſed amicos. Vn̄ ⁊ vos
btōs ānūcio: q2 ꝯcordaſtis ſpūi ſcō: q2 vna-
nimit̃ ꝯſēſiſtis monitis ſalutaribꝰ: ſimł ad
gl̃iā p̄uenientis p̄cepturi. Hec btūs elenus
nullo alio teſte p̄ter deū locutꝰ ē ī medio ⁊
iuſſit eā ſic ī virili h̄itu p̄manere: ⁊ n̄ eū d̄ſ-
uerūt: q̄uſqꝫ baptiſmatis ſc̄ificatōe iſtructi
mōaſterio ad qđ feſtinauerāt ſociarēt̃. Re
deamꝰ aūt ad illđ t̄ps. q̄ ꝓthꝰ ⁊ iacictꝰ auſe
rentes eugeniā abierunt. Baſterna igit̃ iu
mētis ambulātibꝰ ⁊ pueris q p̄ibāt: vacua
p̄uenit ad mr̄eꝫ. Videntes āt eminꝰ ſperā-
tes pueros. ⁊ baſternā veniētē occurrerūt

cum gaudio vniuerſi: ⁊ inuenientes vecto
rium vacuū. oēs ſimul mugitū reddiderūt.
Fit quoqꝫ repēte totius ciuitatis ſtrepitus
Quis enim audire poterat: prefectum fi-
liam kariſſimā p̄didiſſe: erat itaqꝫ placitꝰ
īeſtimabilis. fletus īmenſus: lugebāt vni
uerſi confuſi. parentes filiam. ſororē fr̄es
ſui dn̄am: ⁊ tenebat vniuerſos meror ⁊ in
finita animi tribulatio. Fitqꝫ p totā ꝓuin
ciam inq̄ſitio. interrogant̃ aruſpices. inq
runtur vitones: ſacrificiis q̄ꝫ ⁊ ſceleratis
ſuperſtitionibus demonia interrogant̃: vt
vbi veniſſet eugenia indicarēt. Hoc ſolū
omnes dicebāt: ꝙ eā dii de celo rapuiſſēt
Credidit factū p̄r. ⁊ fletū ad conſolationē
reuocans. dat feſta reſponſis ⁊ deoꝝ illā
numero conſecrans: ex auro puro eiꝰ fecit
fieri ſimulacrum. Qđ ita cepit excoli: vt
non minorē honorē q̄ꝫ diis ſuis exhiberēt
Mater tamen eius claudia. ⁊ fr̄es auitus
⁊ ſergius. nulla poterāt ratōe cōſolationē
accipere: ſed erant ītolerabiliter lugētes
eā. Beata aūt eugenia virili habitu ⁊ ani
mo. in p̄dicto [illegible]iroꝝ monaſterio p̄mane-
bat: atqꝫ ita [illegible]diuinis eruditōnibꝰ ꝓfecit
vt intra ſecundū ānū oēs ſcripturas dn̄i-
cas memoria retineret. Tanta in ea erat
animi trāquillitas. vt vnam illā omnes di
cerēt ex numero eſſe angeloꝝ. Quis eni
deprehenderet ꝙ eſſet femina. quā virtꝰ
xp̄i ⁊ virginitas īmaculata protegebat:
vt mirabilis eēt ⁊ viris: Sermo eni eiꝰ
erat hūilis in caritate. clarus in mediocri
tate: vitiis carens ⁊ facundiā fugiēs: oēs
ī humilitate ſuperabat. Nullus illa ad orō
nem inueniebatur anterior. efficiebatur
aūt omnibus omnia. triſtem conſolabat̃
leto congaudebat. iraſcentē vno ſermōe
ſuo mitigabat. ſuperbientē ita ſuo ēdifi-
cabat exemplo: vt ouem ſubito e lupo fa
ctam ſe credere delectaretur. Tantam a
deo eſt gratiam conſecuta: vt quēcūqꝫ in
dolore poſitū viſitaſſet. ſtatim omis dolor
recederet. ⁊ omnis ſalubritas adueniret.
Comites autē eius iacinctus ⁊ prothus
comitabantur eam: ⁊ erant in omnibus
obtemperantes ei. Tertio igitur ānno cō-
uerſionis eius. abbas qui preerat fratri
bus in monaſterio: migrauit ad dominuꝫ
Poſt cuius abſceſſum olbus viſum ē: vt
ſibi beatā eugeniā eligerēt abbatē. Tūc
beata eugenia metuens ſe feminā ꝯtra re
gulā viris p̄poni. Itē timēs. ne oēs vnani
miter deprecantes ſperneret: ait ad eos.
Obſecro vos: vt euāgeliū ī p̄nti adhibea
tis. Qđ cū fuiſſet allatū dixit. Quotiēſcū
qꝫ xp̄ianis aliqd eligendū ē: xp̄s ē āte oīa
auſcultādus. Videamus ḡ in hac electiōe
vr̄a: quid ip̄e p̄cipiat: vt ⁊ vr̄is iuſſis ⁊ ip̄i
us monitis intendamus. Et reuoluens
codicē venit ad locū ⁊ cepit legere dicēs
Dixit aūt ih̄s diſcipulis ſuis. Scitis quia
principes gentiū. maiores ſūt his q̄bus do
minantur: ⁊ principatū eoꝝ gerunt. Apđ
vos aūt non eſt ſic: ſed ſi qs in vobis vult
primus eſſe: ſit veſter vltimus. ⁊ ſi quis in
ter vos voluerit eſſe dn̄s. ſit veſter ſeruꝰ
Et his dictis adiecit. Ecce inq̄t ⁊ veſtris
iuſſis obtemperans. decreui primatū ſu
ſcipere. ⁊ domini iuſſionibus obedire: vlti
mum me veſtre caritati conſtituo. Exhy-
laratur omniū cauſa in conſenſu eius: ip̄a
tamē āte oēs opus monaſterij. qđ īfirma
ſolebat exercere pſona ſuſcepit: in omibꝰ
aquā portare. ligna cōcidere mūdicias ad
bibere. In eo deniqꝫ loco habitaculū ſibi
elegit. vbi hoſtiariꝰ monaſterij manebat
ne vel ipſo ſe ſupiorē oſtenderet. Sane refec
tōnē fratꝝ ſollicite curabat. ⁊ pſallēdo d̄o
ordinē fortiter cuſtodiebat: ⁊ tertiā. ſextā
nonā. veſp̄tinis vel nocturnis. atqꝫ matu-
tinis horis. tā cautiſſime īſiſtebat: vt vide
ret̃ iā periſſe deo. ſi horaꝝ vel quippiam
ſpatij. abſqꝫ diuinis laudibꝰ aliqua p̄teriſ
ſent: Ita deniqꝫ ī hoc ope eſſe deo carior
cepit: vt demones ex obſeſſis corporibus
pelleret. ⁊ cecoꝝ oc̄los apiret. Sed q2 mlt̃
ta ſingillati narrare itendo p ordinē quan
tū p̄mittit breuitas accedamꝰ: Matrona
quedam alexādrina ceteris matronis ſb-
ſtantior. noīe melācia: audiēs opinionem
eius. venit ad eā. q2 quartano tipo grauiſ
ſime ⁊ iam p annū ⁊ eo ampliꝰ vexabat̃. quā
cū beata eugenia oleo p̄unxiſſet. ⁊ oēm

ↄtinuo violētiā fellis euomuit:ꝛ ſaniſſima
reddita pedibus ad ſuū diuerſoriū ꝓpera
uit.qđ i vicino monaſterii poſſidebat.Or
dinat interea munera ciphos argenteos
tres.īplet ſolidis ꝛ hos ſalutatōis ſue gra/
tia.mittit ad beatam eugeniā.Cui graui/
ter remittēs q̄ miſerat ait : abundam⁹ ꝛ
ſuperabundamus omibus bonis. Unde
te parens cariſſima melancia:vt iſta egen
tibus magis ac neceſſitatē patiētib⁹ diui
das.hortor ꝛ moneo. Audiens melancia
ↄtriſtata ē:ꝛ veniēs cepit rogare ꝛ ampli
ora ꝑmittere. Fit aſſidua circa beatā eu/
geniam.ꝛ in nullo deprehēdens ꝙ eſſet
femina:elegātia decipiť iuuētutis.Uidēs
eā iuuenē ꝑ veritatē putabat eſſe terrenū
ſe aūt nō ſanctitate eius.ſed aliqua arte
exiſtimans fuiſſe ſaluatā. In cōcupiſcen/
tia eius elabiť.ꝛ putās amplioris pecunie
cupidiorē:cepit īfinita offerre ꝛ āpliora ꝓ
mittere.Cūq3 ſepi⁹ eadē ꝑcaretur.ꝛ gra/
to animo oblata ſibi ab eugenia cerneret
reddi:ↄcelinat ad maiorē interitū.egritu
dinē ſimulans.Quā cū beata eugenia ro
gata viſitaret:ſedenti ante lectū ſuū ſacte
eugenie talia cepit ꝓducere. Intollerabi
lis circa te amor pect⁹ meū exagitat. nec
vllū remediū fatigationi mee reꝑire po/
tui: niſi vt te oīum rerū meaꝝ dn̄m inſti/
tuam.Quid teip̄m vanis ꝛ inanibus ab/
ſtinētiis crucias? Ecce poſſeſſionū locu
pletatio infinita.ꝛ ecce auri pondus īmē/
ſum.ꝛ argenti miniſteriū copioſum.ꝛ fa/
milie infinit⁹ ē numerus.dignitas gene/
roſitatis ē mihi:hoc anno abſq3 filiis vidu
ata ſum.ſuccede pro eodē in facultatibus
meis.ꝛ nō ſolū rerū meaꝝ.ſed me⁹ eſto iā
dn̄s.Cumq3 hec ꝛ his ſimilia loqueretur:di/
xit ad eam eugenia. Recte nomen tuum
nigredinis teſtatur ꝑfidiam:magnū enim
te diabolo habitaculum ꝑparaſti.diſcede
a ſeruis dei deceptrix.ꝛ illecebroſa melā
cia:nos enim aliter militam⁹. Habeant
opes tue tui ſimiles dominos: nos dele/
ctat mendicare cum xp̄o. Affatim dines
eſt.q cū xp̄o pauper eſt. Fugiāt a te ima
gines cōcupiſcentie:non eſt enim ſalutis
tue iſta q̄ te iuaſit īſania.Draconis habita
culū facta venenū effūdis:ſ3 nos xp̄i iuo
cato noie venenoꝝ tuoꝝ virus euadim⁹
ꝛ miſericordiā dn̄i iuenim⁹. Tunc illa de
ceptōis ſue pudorē nō ferēs.ſperās ſe de
tegi.niſi prior ipſa detegeret.reuerſa ale
xandriā.adire ꝑfectū ſtatuit hoc ordie di
cens.Sceleſtē iuuenē ſimulātē xp̄ianā3
religionē icurri.ꝛ ad me arte dū medendi
grā q̄ diciť poſſe īfirmātib⁹ ꝓdeſſe venire
ꝑmitterē. vnā me ex illis eſtimans.de q̄ꝝ
pudore bachatur:auſus ē ipudenter alloq.ꝛ
verbis ꝓcacib⁹ ad crimē hortari.ꝛ niſi de/
diſſe3 vocē i pn̄ti ancille mee fuiſſe3 libera
ta ſolatio.more barbarico ſue me libidini
captiuaſſ3. Audiēs hec ꝑfect⁹ nimio furo
re īflāmať.ꝛ iubet ad loca monaſterij de/
ſtinari:q cū vinctū ferro cū oībus cōmo/
rantibus deponerēt.Deponunť itaq3 oēs
i vinculis.ꝛ quia vni⁹ carceris eos nō fe
rebat loc⁹:ꝑ diuerſas cuſtodias diuidūť
Poſt hec ſtatuiť dies funeris: in q̄ alii ad
beſtias.alij vero ad ignes.alii ad diuerſa
ſupplicia dānarenť. [illegible] menſus
ipudens q3 fama cū[illegible]ꝑagrat pro
uinciā. Omnes cred[illegible]:de [illegible]ꝑnant.[illegible]
oībus veriſiľe videť:melanciā illuſtrē fe/
minā mētiri nō poſſe. Quid multa? Uenit
dies funerū cōſtitut[illegible] ꝛ i q̄ vniuerſe ciuita
tes i vicino poſite cōueniūt.vt viderēt fe
rarū tradi morſibus corruptores itrodu/
cuntur i cathenis.ꝛ a collarib⁹ ferreis cū
beata eugenia:ꝛ nullo agnoſcēte ꝙ eēt fe
mīa clamor ppł̄i diuerſis ſentētiis igruc/
bat.Tūc iubeť adduci ꝓpiquos:vt ñ ꝑ in/
ternīcios eā ꝑfect⁹ audiret:ſ3 ex ore eius
addiſceret veritatē. Aptanť eculei.ꝛ ver/
ra.flāme.tortores.ꝛ cetera q̄ ſolēt abſcon
dita cordis exculpēre :ꝑparāť. Tunc ꝑfe
ct⁹ philipp⁹ dixit.dic ſceleratiſſie xp̄ianoꝝ
hoc vobis xp̄s vr̄ tradidit in mādatis : vt
opam corruptiōib⁹ detis. ꝛ pudorē atq3
verecūdiā matronalē fraudulēta aſtutia
capiatis? dic nūc furcifer. q̄ te temeritas
coegit vt illuſtrē feīa3 mellāciā appeteres
ꝛ igreſſus ſub ſpē medici:caſtitatē genero
ſiſſimā ad lupanariā ignominiā ꝓuocares

Audiens hec btā eugenia: capite demiſſo
ne poſſit agnoſci:taliť ōdit ꝑfecto riſū.Dn̄s
me⁹ ieſus xp̄s cui ego ſeruio:caſtitatē do/
cuit:ꝛ īntegritatē corporis cuſtodiētib⁹ vi/
tā ꝑmittit eternā. Hāc aūt melāciā falſa3
teſtē nūc poſſum⁹ declarare:ſed meli⁹ eſt
vt nos patiamur mala q̄3 illa:dū conuicta
fuerit aliqd patiať ne ꝛ fruct⁹ patiētie no/
ſtre depereat:ſed tamē:ſi ꝑ victoriā ꝑnci/
pū teſteť veſtra ſublimitas:ꝙ nō i eā ſn̄a3
retorqueatis ſentētiā:ꝛ hec fallax teſtis ni
hil patiať mali nūc ꝓbabim⁹ crimē qđ no
bis obiicit:redūdare i eā. At vbi teſtatus
eſt ꝑ pricipū ſalutē ꝑfect⁹: ꝑmittēs ad oīa
que poſtulabat effectu3:dixit eugenia. O
melācia nigredinis nomē ꝛ tenebroſa me/
lācia:applicari feciſti aculeos:ſuſpēdi ꝑci/
pis xp̄ianos.Dāna.ꝑcute.icēdi : bene nos
accipis:nō tamē tales habet famulos xp̄s
qualis tu teſtaris. Tamē adduci ꝑcipe an
cillā:quā teſtē nr̄i criminis eſſe dixiſti : vt
ex ore poſſit denudari mendacium. Cūq3
applicata fuiſſet i ↄſpectu iudicis:cepit di
cere. Iſtū iuuenē ipudiciſſimū: frequēter
qdē circa viles ꝑſonas detectū i adulteriis
ipſa ipunitas ad hoc eū ꝑduxit: vt etiā dn̄e
mee:circa primā horā mei cubiculū ipudē
ter igreſſus:primo qdē ſermone quaſi pro
ſalute ei⁹ venire ↄdicaret. Secūdo ꝓ ſua
ↄcupiſcētia:ꝛ tertio etiā ad violētiā ſi cur/
ſim ego egreſſa:familiā nō vocaſſem:que
hodie hui⁹ criminis teſtis eſt. Tūc prefect⁹
ex familia adeſſe iubet aliquos:q ita geſtā
eſſe ſuo teſtimonio ↄfirmarēt.Cūq3 appli
carētur ſinguli:ita eſſe vt illa dixerat te/
ſtabātur. Tūc iudex vehementer ↄmotus
ait. Quid ad hec fauſte dictur⁹ es:quē tot
reuicūt teſtes: tātaq3 īdicia manifeſtant.
Ad hec btā eugenia ait. Tēpus loquēdi ē
q2 tēpus tacēdi trāſiit. Optauerā qdē cri/
mē obiectū i futuro iudicio denudari:ꝛ ca
ſtitatē meā illi ſoli oſtendere cuius amore
ſeruāda eſt. Tamen ne glorietur i ſeruos
xp̄i fallax audacia: ꝛ paucis pandā verbis
veritatē:nō ad iactātiā humane declama/
tionis:ſed ad gloriā noīs xp̄i. Tanta enim
eſt virtus nominis ei⁹ vt etiā femine i timo
re ei⁹ poſite: virilē obtineāt dignitatem: ꝛ
neq3 ei ſexus diuerſitas fide pōt inueniri:
ſupior:cū btūs paulus apoſtolus magiſter
oīu3 xp̄ianoꝝ dicat:ꝙ apud dn̄3 nō ſit di/
ſcretio maſculi ꝛ femine:omnes eni3 i xp̄o
vnū ſum⁹. Huius ergo normā aio feruē/
te ſuſcepi et ex cōfidētia quā i xp̄o habui.
nolui eſſe femina:ſed virginitatē imacula
tā tota animi itentione cōſeruans: viꝝ ge
ſſi cōſtāter i xp̄o. Nō eni3 īanitā honeſtatis
ſimulationē aſſumpſi: vt vir feminā ſimu/
larē.ſed femina viriliter agēdo:viꝝ geſſi:
virginitatē que i xp̄o eſt:fortiter amplectē
do. Et dicens ſcidit a capite tunicam qua
erat īduta:ꝛ apparuit femina. Et ſtati3 ad
ꝑfectū ait. Tu mihi qdē ſꝫm carnem pater
claudia mater ē:ꝛ frēs hi duo q tecū ſedēt
auitus ꝛ ſergius. Ego aūt eugenia filia tua:
que ꝓ amore xp̄i mūdū oēm cum delitiis
ſuis reſpui.tāq3 ſtercus. Ecce prothus ꝛ ia
cinctus eunuchi mei:cū qbuſ ſcolā xp̄i igreſ
ſa ſum:xp̄s aūt tā idoneus ibi extitit: vt vi
ctricē libidinū omnis pollutionis me face/
ret ꝑ miſericordiā ſuā:cui credo vſq3 i finē
iugiter permāſurā. Agnoſcentes itaq3 pa/
ter filiā:ꝛ ſorore3 frēs:ſerui dn̄am:currūt
ſtatim ad eā:ꝛ effundētes lachrymas i cō/
ſpectu populi:amplexib⁹ eius incumbunt.
Nunciatur factum claudie matri: ꝛ ſtati3
curſu concito ad ſpectaculum venit.Defe/
runtur veſtimenta auro texta:ꝛ licet inui/
ta induitur atq3 in excelſo tribunali poſita
in ſublime attolitur:ꝛ ab omni populo cla
mať: vnus xp̄s: vnus ꝛ verus deus xp̄ia/
noꝝ. Sane ſacerdotes ꝛ epi qui multo po
pulo xp̄iano amphiteatrū erāt: vt dū fuiſ/
ſent iterfecti hi q accuſabātur ab eiſde3 ſe/
pelirentur ingrediuntur: deo hymnum di
centes:atq3 omnes vna voce clamantes.
Dextera domini glorificata eſt in virtute:
dextera manus tua dn̄e cōfregit inimicos
Tollitur ergo i triūpho eugenia:ne tanto
gaudio ppłi:ei⁹ defuiſſet ꝓbatio caſtitatis
Uiſus eſt ignis de celo deſcendens:qui ita
circundedit domū melancie: vt nec veſtigi
um alicuius rei q̄ ad eā pertinebat remāſe
rit. Fit gaudiū populi:cū timore dei:eccle

lia que iā quaſi viduata octauo anno clau
ſa fuerat reſerat̄. Reuocat̄ xp̄ianoꝝ ppl's:
baptizat̄ ꝑfect' i faſcib' ꝯſtitutus: baptizā
tur filii eiꝰ: baptizat̄ mr̄ eiꝰ claudia. Reſti/
tuit ꝓuilegia xp̄ianis: ⁊ mittit relationē ad
ſeueꝝ iperatorē de xp̄ianis: ⁊ memorat ſa
tis reipublice xp̄ianos ꝓdeſſe: ideo debe-
re eos abſqꝫ pſecutōe aliqua i vrbibꝰ ha/
bitare: Cōſentit relatōibꝰ iperatoꝛ: ⁊ fit to
ta alexandria ciuitas: quaſi vna eccleſia.
Eratqꝫ oibꝰ ciuitatibꝰ gaudiū: ⁊ dignitas
xp̄iani nois floꝛeſcebat. Sed qꝛ ſemp ſci
tatē emulatio ſequit̄ inimici: ⁊ contra bo/
nitatē pugnat malitia: conſilio diaboli ali/
qui ex honoꝛatis alexandrie: cultoꝛes ido/
loꝛum accipientes egre: ꝙ chꝛiſtianis pri/
uilegia tribuiſſet: veniētes ad regē dixe/
rūt. ſtatū reipublice ꝯturbatū a philippo q
cuꝫ nono anno i faſcibus irrep̄henſibiliter
adminiſtrauerit: nūc decimo āno perdidit
oia. Deniqꝫ deoꝛum imoꝛtalium deſeruit
cerimonias: ⁊ omnem ciuitatem ad cultu
rā cuiuſdā hominis: quē iudei occiderunt
ꝯuertit. Nō eſt legibꝰ veſtris nulla reuerē
tia. Paſſim quiſqꝫ vt voluerit templa re/
uerēda igreditur nō vt colēdi beniuolen/
tiā p̄tēdat: ⁊ nō vt deos eſſe quos colimus
ſed vt dicat: īfinitas blaſphemias ſaxa aut
metalla. potiuſqꝫ diuini nominis ſigna. hec
⁊ ſimilia m'lta dicta ſunt ſeuero: ⁊ antonio
auguſtis. Qui ꝯmoti dixerūt ad eū huiuſ/
cemodi decreta. Diuus parēs noſter: ꝯmo
dus quōdā auguſtꝰ: nō vt ꝑfectum: ſed vt
regē te alexādrie oꝛdinauit: atqꝫ conſtituit
vt dum in vita maneres ſucceſſoꝛem nul/
lū ſuſciperes. Unde his beneficiis eiꝰ ſup
addere cupientes ſtatuimus. vt diis oīpo/
tētibus ſolitā culturā exhibeas: ⁊ depoſi/
ta dignitate etiā ꝓpꝛiis facultatibus ce/
das. Accepta igitur hac auguſti auctoꝛita
te: ſimulat egritudinē quouſqꝫ vniuerſa di
ſtraheret ⁊ donaret per oēꝫ ꝓuiciā eccle
ſiis ⁊ paupibꝰ. Ipſe aūt ꝑfectꝰ i timoꝛe dei
⁊ in cultura xp̄i: etiaꝫ alios confoꝛtabat in
xp̄o. Interea omnis alexandria conſpirat
in epiſcopatum eius: ⁊ cepit eum res publi
ca habere p̄fectū: quia ſucceſſoꝛ ei nōdū

venerat: ⁊ eccleſia habere ep̄ꝫ: qꝛ merito ſi
dei ſibi eum elegerat ſacerdotēꝫ. Durauit
aūt i epiſcopatu: vnuꝫ annum ⁊ menſibus
tribus. Poſt hec aūt ſpacia tempoꝝ: veni/
ens perennius ꝑfectus: dū alexādrie que
reret percutere eū ⁊ nō poſſet. qꝛ omnis ci
uitas in amoꝛe eius durabat: imiſit ei qui
ſe fingerēt xp̄ianos: ⁊ ingrediētes percuſ/
ſerūt eū i oꝛatōe dn̄ica ꝯſtitutū. Poſt tra-
dūtur percuſſoꝛe ꝑfecto ꝑennio. Ille aūt
ꝯſcius iuſſionis ſue. ⁊ quaſi audiendos cu/
ſtodie mācipauit: poſt paucos autem dies
pꝛincipum indulgentia relaxatos dimiſit.
Beatiſſimꝰ aūt philippus: poſt ꝑcuſſuram
tribꝰ diebus i coꝛpoꝛe eſſe ꝑmiſſus eſt: non
ad aliud niſi: ad coꝛda dubia confirmanda
nam vt migraret ad dn̄m. martyrii ſe nolu/
it coꝛona fraudari: ⁊ ipſe hanc vt reciperet
oꝛauit. Nam qui in coꝛpoꝛe poſitus demo
nia fugabat: ⁊ illuminabat oꝛatiōe cecos:
quātomagis ſe noluiſſet palma ꝓuari. Po
terat vtiqꝫ quod volebat impetrare ſine
dubio: ⁊ ita recepit vt particeps nominis
philippi eſſet particeps ⁊ coꝛone. ⁊ ſuſcipe/
rēt martyres collegā: quē merito eccleſia
ſuſceperat ſacerdotem. Iuxta atria itaqꝫ
ibi: ſancta eugenia filia eius monaſterium
xp̄i virginibꝰ collocauerat: illic ſuum iuſſit
collocari coꝛpuſculum: i quo loco btiſſima
claudia xenodochiū fabꝛicabat: ⁊ conſtituit
p̄dia que ſuſceptionibus ꝑegrināꝝ deſer
uirēt. ipſa aūt cū auito ⁊ ſergio filiis ⁊ cum
btā eugenia regreſſa eſt romam. Igitur
filios philippi cū omni gaudio ſenatus re/
cepit romanoꝝ: ⁊ vnū ꝓconſulē carthagi
nem: alium vicarium affrice dirigunt. Ad
beatā aūt eugeniā cū multe matrone cō/
uenirēt: ⁊ pene oēs virgines quaſcūqꝫ po/
tuiſſet: notas aut amicas faceret etiā xp̄o
credere. ⁊ i virginitate dn̄ica permanere
quedā ex regio genere virgo baſilia: cupie
bat eā attingere. Sed qꝛ cauſa nois xp̄ia/
ni ad eā ire nō poterat: rogabat per inter/
nuncium fidelem. vt eā de religione xp̄ia
na iſtrueret. Tūc btā eugenia cōuocat ad
ſe btiſſimos comites ſuos ꝓthū ⁊ iacictū
⁊ dicit eis. Accigimini milicia ad quā vos

ꝯuocat xp̄s: quo vos baſille offerā ſub ſpē
muneris: vt vos eā i xp̄o faciatis ancillā.
Fit itaqꝫ huius muneris gratia: ⁊ ſuſcipit
baſilla quaſi famulos qua nos quaſi apo/
ſtolos honoꝛabat. Uacabat autem cuꝫ eis
omni hoꝛa: ⁊ quaſi eunuchos ſeruitio ha/
bēs: nō diebꝰ nō noctibꝰ a colloquiis dei ⁊
oꝛatōibus ceſſabat. Igit̄ coꝛnelius cū eſſet
i vrbe roma ſacre legis antiſtes: ꝑuenit ad
eā latēter: ⁊ baptizauit eā. Cōfir[illegible]ta aūt
btā baſilla i timoꝛe dei: ꝓcurāte miſericoꝛ
dia xp̄i: pene oibꝰ noctibꝰ mutuis ſe frue/
bātur aſpectibꝰ: ipſa ⁊ btā eugenia. Oibꝰ
itaqꝫ viduis xp̄ianis ꝯuētus erat ad btām
claudiā: ⁊ oibꝰ virginibꝰ cōuētus erat ad
beatā eugeniā. Sctūs aūt coꝛnelius papa
vrbis rome omni veſpe ſabbati que luce/
ſcit i dn̄ico die: dabat eis noctē hymnis ꝑ/
uigilē. ⁊ palloꝝ canoꝛibus noctis quiete
agebat eiꝰ ſacroſcā myſteria: ⁊ ita cōfirma
bat eas ſabbatoꝝ. Eugenia āt ⁊ baſilla vt
memoꝛaui: oibus ſe pene noctibus fruebā
tur i xp̄o ⁊ alterno ſe elogo renouabāt. O
quātas ꝑ eugeniā v̄gines ſaluatoꝛ iuenit.
quātas etiā ꝑ baſillaꝫ xp̄s ſpōſas obtinuit
quāte ꝑ claudiā viduitatē ꝓ̄pter voluta/
te ſeruarūt: quāti iuuenes ꝑ ꝓthū ⁊ iacin/
ctū xp̄o dn̄o crediderūt. Ualeriano itaqꝫ ⁊
galieno iperātibus: oꝛta ſeditio de xp̄ianis
eſt: eo ꝙ ciprianꝰ carthaginē euerteret: ⁊
coꝛneliꝰ romā. Data eſt ergo auctoꝛitas ad
paternū ꝓcōſulē: vt cypꝛianum occideret.
Coꝛnelius aūt qꝛ a multis romanis etiaꝫ
illuſtribꝰ fouebat̄. erat i abditis. Tūc btā
eugenia vidēs baſillā ait: Reuelatum eſt
mihi a dn̄o: ꝙ ꝓ virginitate paſſura ſis. Et
baſilla ad eugeniā reſpōdit. Et mihi iquit
dignatꝰ eſt dn̄s ꝯmōſtrare: ꝙ martyrii co
ronā duplicē capias: vnā quā apud alexā/
driā ꝓ iuſtis laboꝛibꝰ acquiſiſti: ⁊ aliā quā
i effuſione tui ſanguinis ꝯſecutura es. Tūc
btā eugenia expandēs manus ſuas: dixit.
Dn̄e ieſu altiſſimi filiꝰ: q ad ſalutē noſtram
veniſti ꝑ virginitatē matris tu ꝑ virginita
tis ꝑmiū: oēs quas mihi crediſti: perduc
ad regnū gloꝛie tue. Reſidētibus autem
ſcis virginibꝰ xp̄i: que erāt cum eugenia ⁊

baſilla: dixit oibꝰ btā eugenia. Ecce vide/
mie tempus eſt. in quo ſuccidantur botri: ⁊
pedibus conculcantur: ſed poſt hec regali/
bus conuiuiis apponuntur. Abſqꝫ eoꝛum
ſanguine: nulla poteſtas imperii. nulla illu
ſtris dignitas decoꝛatur: ⁊ vos palmites
mei. ⁊ meoꝛum viſcerum botri. eſtote pa/
rate in domino. virginitas enim eſt pꝛime
virtutis indicium. deo pꝛoximū. ſimilis an
gelis: parens vite: amica ſctitatis. via ſecu/
ritatis. domina gaudii: dux virtutis fomē
tumꝰ ⁊ coꝛona fidei: adminiculū ⁊ ſubſidiū
caritatis. Nihil ita nobis laboꝛandum ni/
hil ita eſt enitendū: niſi cum virginitate vi
uamus: aut quod eſt gloꝛioſius pꝛo virgini
tate etiam moꝛiamur. Que ſunt huius blā
dimenta fallaciſſima: ⁊ cum gaudio tem/
poꝛali veniūt: ⁊ cū perpetuo doloꝛe diſce/
dūt: faciūt momētaneū riſuꝫ vt eternū fle
tum inſtigāt: tribuunt fugitiuos floꝛes vt
marcidioꝛes perſeuerātes aduectēt: mēti/
untur ſecuritatē trāſeūtis tēpoꝛis: vt ꝑpe/
tui ſeculi cruciatibus tradant. Ideoqꝫ ca/
riſſime virgines: q̄ mecū i agone virginita
tis nuncuſqꝫ accurriſtis: permanete i amo
re dn̄i melius quem cepiſtis. Tempus flē
di tempoꝛaliter ſine faſtidio ⁊ hoꝛroꝛe ſuſ/
ferte: vt tempoꝛa gaudii eterni cum omni
poſſitis dilectione ſuſcipere. Ego enim cō
mēdaui vos ſpiritui ſancto: ⁊ credo ꝙ vos
mihi integras omnes illibataſqꝫ conſtitu/
at. Nolite itaqꝫ faciē meam ex hoc coꝛpo
raliter querere: ſed geſta ⁊ actus ꝑ ſpiritū
cōtēplatiuū. Et his dictis oſculata eſt vni
uerſas: ⁊ flentes foꝛtiſſimo animo conſola
batur. Dicentibus autem ſibi vale inuicē
baſilla ⁊ eugenia oꝛatione facta diſcedūt:

Ecce eodēꝫ die perrexit vna ex ancillis
ad pompeiū ſponſum baſille. q̄ ⁊ dixit. O
te dn̄aꝫ noſtram baſillam nouimus ab im
peratoꝛe meruiſſe ſextus ⁊ eo amplius eſt
ānus: quā tu i tenero etatis āno. vt poſtea
acciperes: diſtuliſti. ſed patruelē eiꝰ hele/
nū ſcias eſſe chꝛiſtianū. ⁊ hanc ita factam
xp̄ianam. vt tibi omnino nō nubat. Nam
⁊ duos eunuchos ꝓthum ⁊ iacinctū ſimu
lauit ſe illi donum offerre eugenia: quos

ılla quaſi dños extollit. ⁊ quotidie pedes
coꝝ ac ſi deorũ imortaliũ oſculat̃: q̃a ipſi
auctores ſũt artis magice. quã xp̃iani cõ/
mittunt: his auditis pompeius ſtatı cucur
rit ad helenũ patruelẽ eiꝰ. q̃ ⁊ nutritor eiꝰ
erat ⁊ tutor: ⁊ dicit ei. Intra h̃ tibi demũ
nuptias meas celebrare diſpoſui. ꝑ q̃ re
fac me videre ſpõſã meã: quã mihi dñi re/
rũ. iuictiſſimi principes fieri cõiugẽ p̃cepe
rũt. Ille his auditis agnouit produtũ nego
ciũ. ait ad eũ. quonſq; ãni tranſirẽt infan/
tie eius. meã circa eã tutelã ꝑ germanita
te pr̃is eius ⁊ pro ipſo nutrimẽto exercui:
nũc vero q2 cepit ſui eſſe arbitrii. i ſua vl̃t
eſſe poteſtate. Unde ſi illã videre deſide/
ras: eiꝰ erit arbitrii. nõ mei iperii: Audiẽs
hec põpeiꝰ. vehemẽtiꝰ cepit ardere ⁊ per/
gens ad baſille domũ. vt nũciaret̃ ianitori
bus impabat. Cui iſta ſunt a baſilla man/
data cauſã te vidẽdi penitꝰ nullã me habe
re cognoſcas: neq; videndi neq; ſalutãdi
his auditis turbatꝰ ẽ vehementiꝰ. ⁊ omni
pene ſenatoꝝ fauore vſus ꝓſtrauit ſe co/
rã impatore dicẽs. Subueniãt romanis
ueſtris ſacratiſſimi pricipes. ⁊ hos nouos
quos eugenia ſecũ adduxit ab egypto ve
niens: ab hac vrbe ſepate. Diu ẽ enĩ ꝙ hi
q̃ xp̃iani dicunt̃. reipublice nocẽt: q̃ irridẽt
legũ noſtraꝝ ſacroſacta cerimonia. ⁊ om/
nipotẽtes deos noſtros. ac ſi vana ſimula
cra deſpiciũt. Iura q̊ȝ ipſius nature puer
tũt ſeparãt ↄiugiũ. gratiã ſpõſaꝝ ſibi aſſo/
ciant: ⁊ dicũt iniquũ eſſe. ſi ſpõſũ ſuũ ſpõ/
ſa accipiat: Quid facienꝰ piiſſimi impera
tores? Inuẽti ſunt dii q̃ homines ꝓhibeãt
⁊ quibus iſta videbũt. ſi nati nõ fuerit qui
bus valeat impari. Ubi repatio romana/
rũ viriũ. vbi romani exercitꝰ rediuiua cer
tamina? Pro quibꝰ victrices dextre vr̃e
hoſtiũ ceruices inclinabũt: ſi iam vxores
habẽde nõ erũt ſi ſponſas ãmittimꝰ ⁊ tace/
mus. hec ⁊ his ſimilia dũ ꝓſequeret̃. ⁊ om
nis ſenatꝰ cã flebili querela depromeret.
Decreuit galienꝰ auguſtꝰ: vt aut ſpõſũ ſuũ
baſilla acciperet aut gladio iteriret eugeniã
vero aut ſacrificare diis. aut crudeliter in
terire. ⁊ dedit licẽtiã: vt quicũq; xp̃ianũ

penes ſe abſcõderet. puniret̃. Cõuẽit baſil
la vt ſpõſum reciperet. dicit ſe illa regẽ re
gum habere ſpõſum: q̃ eſt xp̃s filiꝰ dei. Et
cũ hec dixiſſet: gladio trãſfoſſa ẽ. Tẽti ſta
tim ꝑtbus ⁊ iacinctꝰ trahunt̃ ad tẽplũ: ſȝ
orõnẽ illis faciẽtibꝰ. ſimulacꝝ iouis ad qõ
ducebantur ſacrificare cecidit ad pedes
coꝝ. ⁊ ita ↄminutũ eſt. vt vbi fuerit nõ pa
reret: Non virtute diuine. ſed magice ar/
ti hoc imputans: iubet eos decolari nice/
tius vrbis prefectus. Qui etiam acquiſi/
tam ad ſe eugeniam: cepit de magicis arti
bus ab ea flagitare ſermonem. At illa cõ
ſtanter os ſuum aperiens dixit. Pollice/
or tibi. ꝙ ars noſtra vehementior magis
eſt: nam magiſter noſter habet patrem ſi/
ne vlla matre. ⁊ matrẽ abſq; patre. Deni/
que ſic eum genuit pater. vt omnino femi
nã nunq̃ʒ ſciret. ſic eũ genuit mater vt ma
ſculũ omnino nõ noſſet: hic ip̃e habet vxo
rem virginem. que illi quotidie filios cre
at etiaȝ innumerabiles ei filios parit quot/
tidie carnem eius carnibus cõiungit. Oſ
cula eius circa eaȝ ſine intermiſſione ſoci
antur. in amore ſuo iuicẽ omnino ꝑdurat.
⁊ tanta itegritate ſubſiſtunt: vt omnis vir
ginitas. ⁊ omnis caritas. ⁊ oĩs integritas
ex eorũ cõiugio dirimatur. Audiẽs hec ni
cecius obſtupuit. ⁊ ne ad impatorẽ perue
niret ꝙ eam libenter audiret: iuſſit eam
ad templum duci diane. ⁊ ita ſpiculator i/
minens dixit ei. Redime vitã tuam. patri
moniũ tuum eugenia: ⁊ ſacrifica dee dia
ne. Tunc beata eugenia expandẽs manꝰ
ſuas: cepit orare ac dicere. Deus q̃ cordis
mei archana cognoſcis. q̃ virginitateȝ me
am ſinceram in tuo amore ſuaſti: qui me
filio tuo dño meo ih̃u xp̃o ſociare dignatꝰ
es. q̃ ſpiritũ ſanctũ tuũ ĩ me regnare feciſti
adeſto mihi nũc ĩ confeſſione nois tui. vt
cõfundant̃ oẽs q̃ adorãt hoc ydolũ. ⁊ qui
gloriant̃ ĩ ſimulacris ſuis. Et dum oraret
fit terremotꝰ ĩ eodẽ loco. ⁊ ita tẽpli ipſius
fundamenta merſa ſunt cum ipſo idolo
vt nihil aliud remanſerit. niſi ſola ara q̃ fu
it ante ianuam tẽpli. ad quã ſtabat ſancta
eugenia. Hec in inſula licaonie geſta ſunt

corã oĩbꝰ q̃ ſequebãtur agonẽ eugenie fit
cõcurſus populi romani: ⁊ varia acclama
tio. Alii dicũt inocẽtẽ. alii magã. Nunciat̃
iſta p̃fecto. p̃fectꝰ ĩpatori. Impator eaȝ iu
bet ligari ſaxo. ⁊ p̃cipitari ĩ tyberĩ: ſȝ ſtatiȝ
ſaxũ diſruptũ ẽ. Btã v̓o eugenia ita ſedẽs
ſup fluuiali aque efferebat̃. vt oĩbꝰ xp̃ianis
appareret illũ fuiſſe cũ eugenia in flumine
ne abſorberet̃. q̃ fuerat cũ petro in mari ne
mergeret̃. Itẽ ide ſublatã ĩ thermaꝝ ſeue/
rianaꝝ fornacibꝰ mittit̃. q̃ ſic ſtati extincte
ſũt vt thermaꝝ calor refrigeſceret. ⁊ oĩa i/
cẽdia lignoꝝ ad nihilũ ↄuenirẽt. Sic dñi/
q̃ʒ chaos fecerũt. vt vlterius exhiberi non
poſſẽt. Mittit̃ poſt hec ĩ cuſtodiã tenebra/
rũ. ⁊ ꝑ decẽ dies iubet̃ nullũ cibũ accipe: ⁊
lumẽ penitꝰ nõ videre. Ibi autẽ tãtꝰ quot
tidie abundabat ſplẽdor. vt dũ egrederet̃
btã eugenia: q̃ſi lumẽ aliqõ radiaret. Ap/
puit aũt illi ſaluator. ferẽs ĩ manu panẽ ni
uei cãdoris: ⁊ ĩmenſe ſuauitatis ⁊ gratie: ⁊
dixit ei. Eugenia accipe cibum de manu
mea ego ſũ ſaluator tuꝰ quẽ tota mẽtis ani
mi itentiõe dilexiſti ⁊ diligis. Eodẽ die te ĩ
celis recipiã: a quo ego d̃ſcẽdi ad terrã. Et
hec dicẽs abſceſſit: Ipſo aũt die natal̃ dñi
miſſus ẽ gladiator qui eã ĩ cuſtodia poſitaȝ
ꝑcuſſit: ⁊ ſublatũ ẽ corpꝰ ab affinibus chri
ſtianis. ⁊ poſitũ eſt non longe ab vrbe via
latina ĩ predio eius proprio: vbi multoꝝ ſã
ctoruȝ ipſa ſepelierat membra. Claudia
aũt mater eius. cũ ad eiꝰ ſepulchruȝ fleret
apparuit ei vigilanti in medio noctis ſilẽ
tio. auro texta cyclade induta: cum multo
pp̃lo virginũ. ⁊ dixit ei. Gaude ⁊ letare q2
⁊ me introduxit xp̃s in exultationem ſan/
ctoꝝ: ⁊ patrem meum in patriarcharum
numerum. Ecce die dominico. ⁊ te ſuſcipi
et in gaudiũ ſempiternum. Cõmẽda filiis
tuis fratribꝰ meis cuſtodire ſignacl̃uȝ cru
cis: ⁊ efficiant̃ nr̃i pⁱcipes. Ecce loquente
ei facta ẽ claritas quã oculus ſufferre nõ
poterat: ⁊ angeli tranſeuntes hymnũ dice
bant deo. ĩenarabilibꝰ vocibus. hoc ſolũ
ĩtelligebat̃. ꝙ nomẽ ih̃u xp̃i ⁊ ſpiritꝰ ſ͠cti ĩ
ipſius laudibus reſonabat. Gl̃ia ⁊ honor
pr̃i ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſ͠cto: ⁊ nũc ⁊ ſẽp: ⁊ ĩ ſe

cl̃a ſcl̃oꝝ amẽ. Finit vita beate Eugenie
Incipit p̃fatõ amphilogii ep̃i yconii: in vi
tã ⁊ conuerſationem ſancti patris noſtri
Baſilii archiceſaree capadocie epiſcopi.

Ilectiſſimi non erat ĩ dcoꝝ
filios fideles patris contriſtari
defunctione. ⁊ lachrymam ei dare iuſtum
quemadmodum vſque nunc omnes con/
paſſibiliter tulimus. Poſtquam autem
lamentationis caliginem: ſm qõ ſcriptũ ẽ
amouimus. ⁊ ad g̃tificã nos poſtulationeȝ
apud omniũ verũ deũ nr̃m admonuimꝰ. ne
ceſſariũ credimus memorabilia ⁊ vera ac
mag̃ miracl̃a ipſiꝰ pr̃is ⁊ magiſtri nr̃i baſi/
lii ſcripture tradere: vt ñ tẽporali ꝑcuſſiõe
obliuionis ꝓfũditati tradãtur. Tribꝰ ſig/
dẽ ſacratiſſimis ⁊ mirabilibꝰ viris: grego/
riũ dico in theologia decoꝝ: ⁊ gregorium
mirabilem nyſenſis ciuitatis: ſed ⁊ effrem
beatiſſimum. aliis aliter epytaficiis ſermo
nibus viꝝ ĩfulgẽtibus: viſum eſt ⁊ mihi tã
q̃ʒ abortiuo vt ap̃lice loquar ĩ manibus ha
bẽti: ab eiſdeȝ venerabilibus viris editas
narrationes: q̃ his defuerũt ſupplere. vt fi
deli filio patri debitũ reddẽti. Si eniȝ ſcit
nubes̃ occl̃tare ſolẽ: multo faciliꝰ tẽporalis
ꝑcuſſio bonis enarratõibꝰ obducere nouit
obliuionem? Ergo quomodo magnus pa/
ſtor nr̃ ⁊ reſonatus ĩ orbe celeſtiũ virtutũ
collocutor. ac angelicoꝝ ordinũ commini/
ſter: magniloquus eccleſie predicator. ſoli
da ortodoxorum dogmatum columna. na
turã reꝝ exiſtẽtiã expſſit: inimicũ trinita/
tis eiecit videlicet iulianũ apoſtataȝ: valẽ
tis os blaſphemũ obſtruxit: arrianoꝝ de/
bellauit malã gloriã: xp̃ianoꝝ plane corro
borauit rectã gloriã: paſtor acq̃ſitꝰ eccl̃ie
pp̃li: regale ſacerdotiũ: circumornatꝰ ouiũ
xp̃i aries. diuine fidei doctor gl̃ioſus: ⁊ vi/
uẽs: ⁊ poſt trãſitũ magnis ſplẽduit miracu
lis ⁊ oratõe eius ſicut dictũ eſt: facta eſt iu
liani dei odibilis: extollẽtis ĩ altũ cornu: ⁊
loquẽtis aduerſus deũ iniuſtitiã: quomo/
do valẽs ipſius auunculus apprehẽdens
ĩdigne ĩperialẽ purpurã: ⁊ arrianoꝝ male
gl̃ie patronꝰ venit ad eam: q̃ apud nos eſt

ceſaris:illuſtrē ciuitatē ꝯquirēs ⁊p huiuſmodi p̄ſens tēpus narrabo. S₃ ad ꝓpoſitū reuertamur:ex natiuitate eiꝰ vſq₃ ī finē virtutes ipſiꝰ enarrātes. Explicit p̄fatio. Incipit narratio. De tp̄e q̊ btūs baſiliꝰ doctrie vacauit ⁊ ꝯuerſiōe magr̄i ſui Euboli

Aſilius itaq₃ ſolus

vt ſic dicā:ī terra eq̄le₃ ⁊ decēte₃ oñdit vitā opibꝰ ⁊ verbis diuina ſapiētia vitā ꝯponēs:oīa xp̄o dās. ſed ⁊ aīa₃ atque corpꝰ necnō ſmonū manꝰ:qdē gētilē errorē:ſicut aranee telā dirupit. Hic ſeptennis factꝰ. da t̄a genitoribꝰ litteris: vacās autē doctrinis qnquēnio fructū acq̄ſiuit multā philolophalē diſciplinā. dulcedini nature. deinde reliquēs patriā:capadocꝰ eni erat natione:apprehēdit matrē verboru₃ athenas. Caſtitate ⁊ multa abſtinētia decoratꝰ adijt p̄ceptorē grecoꝝ ſapie noīe eubolū: ⁊ ſic ſeipſū dedit doctrinis āmirādis. etiā ⁊ magr̄is. factiq₃ ſūt ipſiꝰ ꝯſcolaſtici. gregorius magnꝰ nazā₃i poſtea factꝰ ep̄s. q ⁊ apoſtolice ſedis gubernacula ī duo ⁊ decē ānoru₃ ꝑgubernauit tp̄a: iulianus etiā a paruo chriſtianꝰ atq₃ libaniꝰ. Is aūt ab oībꝰ virāmirādus. poſuit in corde ſuo nihil ſumere panis ⁊ vini: donec ſupna ꝓuidentia ītellexerit diuine ſapiētie archana. Morās q̄q₃ ī doctrinis qnq₃ ⁊ decē ānis: omnēq₃ grecalē philoſophiā ꝑcurrēs. ī fine aſtronomiam. ac optima q̄q₃ colligēs ⁊ nullatenꝰ īuenire valēs ꝑ ipā oīa creatorē. ī vna nocttiū vigilāte eo diuinꝰ quidē ſplēdor fidei accēdit cum ꝑluſtrare totiꝰ religiōis ſcripturā. Surgēs ergo abiit ī egyptū. Et accedens vni archimādritarū porphirio noīe. ſupplicauit ſibi dari libros ſacros: ad comp̄hēſionē diuinoꝝ dogmatū: Quod ꝯſecutꝰ ꝯnāſit ibi delectās meditatiōi diuinoꝝ ſermonū: ⁊ aqua ac herbis ſe enutriēs Annuali vero tp̄e ibidē cōmorās. ⁊ verbū veritatis fide ꝯſiderās ꝑmāſit: ſcrutās veritatis ſermone₃: Sicq₃ poſtulauit dimitti ſe hieroſolymā oratiōis gratia: ⁊ que ibi ſūt videndi miracula. Iā aute₃ ſuperorās illū: dimiſit eū. Veniēs nāque vbi grecoru₃ philoſophia₃ didicit. cepit ꝑſuadere multis philoſophis ⁊ multitudini gentiliu₃. atque afferre chriſto oſtendens eis viā ſalutis. querebat nihilominus ⁊ ſuu₃ preceptore₃ eubolū qui erat opinatiſſimus verbi: ad retributione₃ in ipſu₃ laboris afferre īmaculate fidei. ſicut ſe bene currentē ad eā: oēs etia₃ eu₃ ſicut magiſtru₃ ſequebantur. qui philoſophia₃ ſectabantur. Querēs autem illu₃ per omnia eruditoria. īuenit illu₃ ī ſuburbano. conquirente₃ in ſermone cu₃ ceteris phis. Hoc eni₃ erat apud illos feſtinabatur aut dici quid aut audiri. plus noui. diſputante ergo eo reprehendit eu₃ ſuperueniens baſilius. Et hi qui cum illo erant rep̄hēdit. quis inquiunt: te o philoſophe? ipſe autē ait. Aut deꝰ aut baſilius. Recognoſcens igitur baſiliu₃. coeſſentes ſibi dimiſit eubolus. ⁊ coherere baſilio. tribuſq₃ diebꝰ īcibati permanētes cōquirebantur adinuice₃. Interrogauit ergo eubolus baſiliu₃ dicēs. Que eſt diffinitio philoſophie Qui ait. Prima diffinitio philoſophie: eſt meditatō mortis. Ille admirās dixit. quid ē mundus? Qui ait. Qui ē ſup mundū. Et dulces qdē ſūt mūdi ſmones: amarus aūt valde illi mūdus. q eū continet vicioſe. Et altera ē voluptas corporis. ⁊ altera incorporee nature: ⁊ ſil' hec coeſſe cuidā nō ꝯ̄ licitis eſt. Nemo eni poteſt duobꝰ dn̄is ſuire. Verūtamē vt virtus ē. frāgimꝰ eſurietibus panē ſcie: ⁊ ꝑ maliciā ītectos ꝓ virtute ducimꝰ ſubtectū. Si aūt ⁊ nudū videmus. circūamicimur: ⁊ vt ꝓpriū ſeis nō deſpicimus. Hec dicēs. ⁊ exacuēs eū ꝑabolice. ſaluatoris q̄ erga nos ē clementia. per penitētia₃ tres cathinos mētī ꝓpoſuit ī veſtibulū cogitatiōis. Supliminare quidem portaru₃. virtutē adducentē prudentiam. virilitate₃. iuſticiā. caſtitate₃: que aute₃ ſiniſtra ꝑte ſuaſioné. in vtraque vero parte cius ītēperantia₃. libidinē. ebrietatē. īpudicitiā. ſegnitiē. criminationē. linguoſitate₃. incantatione₃. ⁊ q̄ſda₃ taliu₃ examen penitentia₃ aūt decenter ſtantē: intremēte₃. ſubridente₃. lene₃. aduerſarios quide₃ increpantē. proprioru₃ aūt īdigente₃ popu

lorum: iuxta eā uero abſtinētiā intellectū lenitatem. venerabilitatem. timorem. clementiam. ⁊ multoꝝ bonoꝝ plebē: ipſiꝰ hiſtorie mens diuina cautela. audiētibꝰ aūt zeloꝝ meliorum occaſio. Hec ego ipſe videns benigne factus ſum: ⁊ iſto ductus ſū o eubole: Sūt eni in nobis non imagines neq₃ enigmata: ſ₃ ipā plane ꝯitas ducens ad ſalutem. Reſurgemꝰ ei oēs hi ī vitam eternā. ⁊ hi ī opprobriū ⁊ ꝯfuſionē eternā ⁊ aſtabimus tribunali chriſti. ſicut docent nos magni vocibꝰ ꝓphete. eſaias. hieremias. ezechiel. daniel ⁊ dauid rex: atque diuinꝰ paulus pꝰ illos: Ip̄e ei pn̄ie dator. ⁊ ip̄iꝰ retributiōis dn̄s: q ouē q̄ſiuit ꝑditam ⁊ apoſtatā pueꝝ ex p̄ris ſinu cū m̄ltis diuitiis. ⁊ ſeipſū ꝓdige ꝯſumētem: ⁊ poſtea reuertentē. fame afflictū ſincere āplexatꝰ ē ⁊ veſte ſplēdida ornauit. ac ānulo īduit p̄cioſo: ſuadetq₃ peccāti puero ſeuiēti. ſic ſ̄ri īdulgētiā dare. Iſte ī inuido dn̄s p̄ualens benignitate: qui equale₃ mercedem circa vndecimā horā veniētibꝰ tribuit: ⁊ nobis penitētibꝰ ac ſuſcipiētibꝰ ex aqua ⁊ ſp̄ū ſācto regeneratiōe₃. dabit eni que ocl's n̄ vidit. ⁊ auris n̄ audiuit. ⁊ ī cor hoīs n̄ aſcēderūt: que p̄parauit deꝰ diligentibꝰ eū. His ex ſenſu factꝰ eubolus dixit. O baſili celeſtis demonſtrator trinitatis. ꝑ te credo ī vnū deū patrē omipotētē: ⁊ deīceps vſq₃ expectās reſurrectiō₃ mortuoꝝ. ⁊ vita₃ ſeculi futuri amē. Ego aūt ī hoc q̄ ī me eſt oſtēdi tibi. q₂ oīa que mihi ſūt in manꝰ tuas dās. reliquū tēpus vite mee tecū ero: ſi placitū ī ꝯſpectu dn̄i fuerit ſuſcipiēs ex ſancta aq̄ ⁊ ſpiritu regeneratiō₃. Baſilius dixit. Benedictus dn̄s deus noſter: āmodo ⁊ vſq₃ ī ſeculū o eubole. q ſplēduit lucē verā ī mēte tua: ⁊ trāſtulit te ꝯ̄ m̄ltimodo errore. in agnitiō₃ ipſius miſ'icordie. quia vero: vt dixiſti: mihi coeſſe vis: oſtēda₃ tibi quomō ſaluti noſtre ꝓuideamꝰ. vinculis iſtiꝰ vite nos liberantes vendidemꝰ oīa que nobis ſunt. ⁊ demꝰ īdigentibꝰ. ⁊ ſic in ſācrā ciuitatē habeamꝰ: ipſi viſuri que ſūt ibi miraculoꝝ ⁊ apud deū acgramꝰ fiduciā: ⁊ ſic vterq₃ que eoꝝ erāt diſpēſantes ad ſāctū baptiſma indumēta tm̄ ex ipſis ementes. hieroſolymā ibant: conuertētes ad deū gētiliū m̄ltitudinē magnā. Quomō Eubolus baptizatus eſt in iordane.

Pprehēdentes autē hieroſolymā.

⁊ omnem locū ſacꝝ fide ⁊ amore requirētes. ⁊ ipſis locis q ē ſuper oīa deū adorātes: manifeſti ſiūt ep̄o ciuitatis noīe maximino. Et ſe ei ꝓſternētes: poſtulabāt ꝯſequi regeneratiōe₃ in iordanis fluuio diuinā. Quos vidēs idē vir ſanctꝰ. plenꝰ cū eſſet benignitate. adimpleuit poſtulatiōe₃ eoꝝ. ⁊ ſimul cū fidelibꝰ viris venit ad iordanē. Baſiliꝰ aūt iuxta ripa₃ factꝰ ꝓiecit ſe ī humū. ⁊ cum lachrymis ⁊ clamore forti poſtulabat ſignū reuelari eiꝰ fidei. Reſurgēſq₃ cū tremore deſpoliauit ſe veſtimētis ſuis ⁊ cū ipſis vere veteſto hoīe: ⁊ deſcēdēs ī aquā orabat. Deſcendēs aūt ſacerdos baptizauit eum. Et ecce fulgur ignis venit ſup eos. ⁊ colūba ex eodē fulgore venit ī iordanē ⁊ turbās aquā reuolauit ī celū: Aſtātes aūt ī tremore facti glorificauerūt deū: baptizatꝰ ꝯo baſiliꝰ exiuit de aq̄. Admirās q̄₃ maximinꝰ ep̄s. baſilii ī deū dilectiōe₃. orās veſtiuit eū reſurrectiōis xp̄i īdumētis. baptizauit autē ⁊ eubolū atq₃ vngēs eos ſancto criſmate. tradidit illis viuificā ꝯmunionē. Poſtulauitq₃ baſiliū dei ſacerdos ꝑ orōnē ſumere cibū: qđ ⁊ fecit dicēs. Ihu xp̄e deꝰ noſter credo euāgelice tue voci. ⁊ ſpero ī tua benignitate: comedēs ⁊ bibēs ꝯtra egredientē nobis diabolū. cooꝑationē nobis ſācti ſpiritꝰ fieri. Stupēs ꝯo ſacerdos dei ī fide eiꝰ: reuerſus ē cū ipſis ī ſactā ciuitatē. Annuali aūt tēpore inibi ꝯmorātes. cōmuni ſētētia venerūt anthiochiā: ⁊ ibi gradū diaconi ſuſcepit. Quō baſilius epiſcopus factus miſſam compoſuit: ⁊ ſaluatorem noſtrum cum apoſtolis ſanctis vidit.

Onueniētes ergo certꝰ ep̄oru₃ ſcī

ſpiritus cooꝑatōe. elegerūt baſilium ad epiſcopatus ſedem ⁊ conſecratus gubernabat eccleſiam dei prouidentia.

Poſt quoddam autem tempus poſtulauit
deum: vt daret illi gratiam ⁊ ſapiētiā at/
q₃ itellectū: ꝓpriis ſermonib⁹ offerre i ſā/
guineū ſacrificiū illi ⁊ venire ſup eū ſancti
ſpūs aduētū. Poſt dies vero ſex ſicut i ex
taſi ſcūs: propter aduētū ſci ſpūs ſeptima
die apprehēdēte: cepit miniſtrare deo p ſin
gulos dies. Et poſt aliquot tēp⁹: fide ⁊ ora
tōe cepit ꝓpria manu ſcribere miniſtratōiſ
myſteria: atq₃ i vna nocte adueniēs ei dñs
i viſione cū aplis: ꝓpoſitionē panis faciēs
i ſcō altari excitauit baſiliū dicēs ei. Secū
dū tuā poſtulationē repleaſ os tuū laude
vt p ꝓprios ſermones offeras mihi ſangui
neū ſacrificiū: Qui nō ferēs oclis viſionē
ſurrexit cū tremore. Et accedēs ad ſcm̄ al
tare, cepit dicere: ſcribēs i cartha ſic. Re/
pleaſ os meū laude: vt hymnū dicat glie
tue: dñe de⁹ q creaſti nos: ⁊ adduxiſti i vi/
tā hanc. ⁊ ceteras oratōes ſci miniſterii. Et
poſt finē orationū: exaltauit panē ſine iter
miſſione orās ⁊ dicens. Reſpice dñe ieſu
xpe ds nr: ex ſcō habitaculo tuo: ⁊ veni ad
ſacrificādū nos: q ſurſū patri tuo cōſides
⁊ hic nobis iuiſibiliter coes: dignare potē
ti manu tua tradere nobis: ⁊ per nos omni
poplo tuo: ſcā ſcis: pplus rñdit. Unus ſcūs
vn⁹ dñs nr ihs xps: cū ſcō ſpū: i glia dei pa
tris amē. Et diuidēs panem i tres partes:
vnā qdē cōmunicauit timore multo: alte/
rā aūt reſeruauit ↄſepelire ſecū: tertiā ve/
ro iponēs colūbe auree q pepēdit ſup alta
re. Eubolus ſiqdem ⁊ cleri pricipes ſtātes
ante portas tēpli: viderūt lucē itelligibilē
i tēplo: ⁊ viros glioſos cādidas veſtes ha/
bētes: ⁊ audiētes vocē ppli glorificantis
deū: baſiliūq₃ cernentes altari aſtātē: ſtu/
pefacti i viſione ceciderunt i facies ſuas:
glificātes deū. Exeūte aūt baſilio ꝓſtra/
uerūt ſe ad pedes eius. Interrogauit aūt
cauſā adoratōiſ ⁊ pñtie eoꝝ: q rettulerunt
ei ammirabilē viſionē quā viderūt i tēplo
Tūc baſilius grās agēs ſine itermiſſione
dño ꝓpter ei⁹ admirabilia: vocauit aurifa
brū ⁊ fecit colūbā ex auro puro: atq₃ i ipā
depoſuit: vt dixim⁹ portionē: pēdēs eā ſup
ſcām mēſam: i figura illi⁹ ſcē colūbe: q ap/
paruit ei i iordane dño baptizato. Hoc ita
facto exorſus eſt ſermonē ↄſolatōis: dice/
re ad pplz. Et ↄgregata ē mltitudo ifinita
i eccliā: inter quos erat ⁊ magnus abbas
effrem: de quo poſtea narrabim⁹: quomō
ex diuina oſtēſione viſor ſcūs eſt btīſſimi
pñs nři Baſilij. De hebreo q vidit ifātē
partiri i manibus Baſilii tēpore ſacrificii.

Iuino quidē miniſterio illo agēte: hebre⁹ qdā ſe ſicut xpian⁹ pplo cōmiſcuit: officij
miniſteriū ⁊ muneris explorare volēs: vi/
dit ifātē partiri i manib⁹ ſci baſilij. Et cō/
municātib⁹ oib⁹: venit ⁊ ipſe hebre⁹: data/
q₃ ē ei hoſtia vera caro ſcā. Inde acceſſit ad
calicē ſāguine repletū ⁊ ipi⁹ ſcūs ē parti/
ceps: atq₃ d vtriſq₃ ſeruās religas abiēſq₃
i domū ſuā oſtdit vxori ſue ad ↄfirmatōez
dictoꝝ: ⁊ narrauit q ꝓpriis oclis viderat.
Credēs g vt vere: qz horribile ⁊ admirabi
le eſt xpianoꝝ myſteriū: in craſtino venit
ad baſiliū: poſtulās ſe ſine dilatiōe accipe
quod i xpo eſt ſignaculū: baſili⁹ aūt ſcūs ñ
deferens: ſed conſuetam eukariſtiā volen
ti oēs ſaluare offerēs: baptizauit eū cum
omni domo ſua credēte dño. De quodā
negāte xpm ſcripto ſuo ꝓprio cirographo

Cladius aūt ipſius ſanctiſſime memorie viſor ⁊ mini/
ſter factus ab eo perfectorum miraculorū
⁊ ſucceſſor ſedis poſt obitum iam dicte me
morie apoſtolice baſili: vir mirabilis ⁊ oī
virtute decoratus: enarrauit mihi quia ſe
nator quidam fidelis nomine protherius:
abiit ad ſancta ⁊ venerabilia loca: ⁊ ibi filiā
ſuam conſecrare: ac in vno de bene actio/
nalibus domibus monaſteriorum mittere
atq₃ ſacrificium deo offerre volens. Sed
ab initio homicida diabolus inuidens di/
uine voluntati mouit vnum de ſeruis ſuis
⁊ icēdit ad puelle amorem. Is āt cum fuiſ/
ſet huiuſmodi ichoatōis idignus. ⁊ nō au/
dēs appropinquare ad ꝓpoſitū alloquiſ
vnū abhominādoꝝ incantatoꝝ ꝓmittens
ſe: ſi meruerit dñari ipſius puelle: multam
auri tribuere ei quātitatē. Malefic⁹ hoc di

xit ad eū. Hō: ego i iſtud non ꝑualeo. Sed
ſi vis mitto te ad meū procuratorez diabo
lum. ⁊ ipſe pficiet volūtatez tuā. Qui ait
ad eū. Quecunque dixeris mihi faciam
Et ait ad eū. Abrenuncia xpo in ſcripto
Dixit ei. Etiā. Iniquitatis aūt operator di
cit ei. Si i iſto pactus extiteris cooperator
tibi fiā. Qui ait ad eū. paratus ſū: tantū vt
ↄſequar meū dſideriū. Et faciens maligni
tatis magiſter eplā ad diabolū. miſit eā
ad illū habētē ſenſū iſtū. Qm̄ quidē mi do
mine ⁊ procurator oportet me a xpianoꝝ
religione abſtrahere. ⁊ tue adducere volū
tati vt multipliceſ ps tua. miſi tibi hūc qui
pñtes meas defert litteras. cupiditate i pu
ellā exarſū: ⁊ poſtulo eū actionē iſtā ↄſeqvi
⁊ i iſto glorier ⁊ cū mlta alacritate ↄgregē
placidiores tuos. Et dās eplā dixit. vade
ſm talē horā noctis ſta ſup monumētū gē/
til. ⁊ exalta carthā i aere: ⁊ aſtabūt tibi q d
bent te ducere diabolo. Qui alacriter hoc
faciēs iactauit miſerā vocē. iuocās diabo
li auxiliū. Et ↄtinuo aſtiterūt ei principes
ptātiſ tenebraꝝ: ſpiritalia negtie ⁊ apphēdē
tes errantē. cū gaudio magno duxerunt
eū vbi erat diabolus. Et oſtēderūt ei ipſū
ſedētē i ſede alta: ⁊ i circuitu ei⁹ malignita
tis ſpūs ſtātes. Et ſuſcipiēs miſſas a male/
fico litteras. dixit ad miſerū. Credis i me: q
ait. Credo. Et abnegas xpm tuū: q rñdit.
abnego. Dicit ei diabolus. Perfidi eſtis
vos xpiani Et quādo qdē me op⁹ hētiſ tūc
venitis ad me: qñ aūt ↄſequimini dſideriū
veſtꝝ. negatis me: ⁊ acceditis ad deum ve
ſtrū q eſt benignus ac clemētiſſim⁹. ⁊ ſuſci
pit vos: ſ₃ fac mihi māu ſcriptā xpi tui ⁊ ba
ptiſmatis abrenūciatōe volūtaria. ⁊ q i me
ē i ſcla volūtaria ꝓfeſſiōe: ⁊ qa mecū ſis in
die iudicij. ↄdelectās mihi i pparatis eter/
nis tormētis: ⁊ ego ſtati dſideriū tuū adim
plebo. Qui diſpoſuit ꝓpria manu ſcriptū.
ſic qſit⁹ fuerat. Stati aūt aiarū corruptor
draco tortuoſus. miſit illos q ſūt ſup forni/
cationē dmones: ⁊ iflāmauerūt puellā in
amore iuuenis. Que ꝓiciēs ſe i trā: cepit
clamare ad patrē. Miſerere mei miſerere
mei mi pater: qz dire torqor ꝓpter talē pu
erū noſtꝝ: Miſerere viſcerib⁹ tuis. oſtēde
i vnigenita tua paternū amorē: ⁊ coniūge
me puero nro quē amo. Si aūt nō vis hoc
facere. videbis me p⁹ modicū amara mor/
te moriētē: ⁊ ſmonē dabis ꝓ me deo i die
iudicij. Pat aūt ei⁹ cū lachrymis dicebat.
Heu mihi peccōri. qd ↄuenit miſe filie mee
Quis meū thezauꝝ furat⁹ ē: Quis meā
iquinauit filiā: Quis dulce lumē oculorū
meoꝝ extixit: Ego celeſti te volebā nube
re ſpōſo xpo. ⁊ angeloꝝ cohabitatricē con
ſtituere. ⁊ i pſalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis ſpi
ritualib⁹ deo canere feſtinabā: ⁊ per te ſal
uari ſperabā. tu autē in amorez laſciuiēta
tis iſaniſti. Sine me ſicut volo deſpōſare
te dō. ne ducas ſenectutē meā cū tribula/
tione ad iferos: neq₃ nobilitatē pentū tuo
rū confuſione opias. Illa aūt pro nihilo re
putans q a patre dicebantur: inſtabat cla/
mās. Pater mi pater mi. aut fac deſideriū
meū: aut poſt morientez me videbis. Pa/
ter ergo in magna defectione factus. ac i/
menſurabilitate triſticie abſortus: ac ami/
corū ↄſilijs credulus. hortātiū ei deferre
volūtatez eius: aut ſeipſā exponere cōcre/
dens pater. precepit fieri deſideriū puelle
ne exitiali ſe traderet morti. Et adduxit q/
ſitū puerū. ac propriā filiā: danſque ei oēs
ſubſtantiā ſuā. dixit filie ſue. Uade filia
vere miſera. Multū eni plāges penitēs i
nouiſſimo: quādo nihil habes pficere. Ini
quo ergo coniugio facto. ⁊ diabolica faci
noroſitate completa. ac modico trāſeunte
tēpore: deſignatus ē a qbuſdā puer non in
troire ecclſiā. neq₃ appropinquare imor
talibus ⁊ viuificis myſterijs: ⁊ dicunt mi/
ſere cōiugi eius. Scis qz vir tuus quē ele/
giſti. non eſt chriſtian⁹: ſed peregrin⁹ fidei
⁊ alien⁹. Tenebrarū ⁊ doloroſe plage re/
pleta. proſternit ſe in humū. ⁊ cepit diſcer/
pere ſeipſā ungul ſuis ⁊ pcutere pectus ac
clamare. Nemo nō obediens pentibus ſal
uus fuit vnqȝ. Quis ānunciabit patri meo
meā conuſionem: Heu mihi miſere. in
quātā profūditatez pditiōis deſcendi: Cur
nata ſū. ⁊ nata continuo rapta nō fui Iſta
ergo lamentari eam diſcens errātiſſimus

vir eius :accurrit ad eã:cõtẽdẽs nõ haberi
ita veritatẽ. Illa aũt ĩ cõſolationẽ veniẽ/
te ſuadilibus eiꝰ ſermonibus dixit ad euz.
Si vis mihi ſatiſfacere ⁊ miſerere aie mee:
craſtina ego ⁊ tu vnanimiter eamus ad ec
cleſiã:⁊ corã me participa ĩcõtaminatorũz
myſterioꝝ xp̃i:⁊ ſic ſatiſfacta ero. Tũc co/
actꝰ dixit ei ſentẽtiã capituli. Cõtinuo de
ponẽs illa muliebrẽ ĩfirmitatẽ ⁊ ↄſiliũ bo/
nũ ↄſiliãs illi:cucurrit ad paſtorẽ ⁊ ad diſci
pulũ xp̃i ſcm̃ baſiliũ:aduerſus ĩpietatẽ cla
mãs. Miſerere mihi.miſerere mei ſancte
dei miſerere mihi diſcipule dñi:que cũ de
monibus cauſaz egi. Miſerere mihi miſe/
rere ꝓprio patri nõ obediẽtẽ. Et docet eũ
reꝝ geſtaꝝ ordinem. Scũs aũt dei vocãs
pueꝝ: ſciſcitatus eſt ab eo:ſi iſta in hunc
modũ ſe haberẽt. Qui ad ſcm̃ dei cũ lachri
mis ait:etiã ſcẽ dei ſi ego ſiluero:opa mea
clamabũt. Et enarrauit ei etiã ipſe a ꝓici
pio vſq; ĩ finẽ ↄſequẽtẽ:diaboli malã ope
rationẽ. Tũc dicit ei ſcũs baſilius. Uis re
uerti ad dñz deũ nrz? Ad quẽ puer. Utiq;
volo:ſed non valeo. Dicit ei ſcũs.quare?
Reſpõdit puer. Scripto abnegaui xp̃z ⁊
ꝓfeſſus ſuz diabolo:dicit ei ſcũs. Nõ ſit ti
bi cure. Benignus eſt enim deus noſter:⁊
recipiet te penitẽtẽ:ↄpatiẽ etiã maliciis no
ſtris. Et iactãs ſe puella ad pedes ſci euã
gelice deꝑcata eſt eũ dicẽs. Diſcipule xp̃i
dei nri:quantũ potes adiuua nos:dicit ad
puerũ ſcũs. Credis ſaluari? qui ait:Credo
dñe.adiuua ĩcredulitatẽ meã. Et ↄtinuo
apprehẽdẽs manũ eiꝰ.faciẽſq; ſignũ xp̃i ĩ
ĩpo: ⁊ orãs reclauſit eũ in vno loco interio
ris ſacri periboli. Et dãs ei regulã.collabo
rabat ei ꝑ tres dies.pꝰ q̃s viſitauit euz: ⁊
dicit ei. Quõ hẽs fili? dicit ad eũ. In mag̃
dñe ſũ defectõe Sãcte dei nõ fero clamo
res eoꝝ. ⁊ terrores ac iaculatões ſeu lapi
dationes eoꝝ:tenẽtes manu ſcriptã meã.
cauſanẽ me dicẽtes. Tu veniſti ad nos:nõ
nos ad te:⁊ dicit ei ſanctꝰ. Noli timere fili
tm̃ crede. Et dãs ei modicã eſcã faciẽſq;
ſup eũ xp̃i iteꝝ ſignaculũ:ac orãs reclauſit
eũ.⁊ poſt paucos dies viſitauit eũ. ⁊ dicit
ei.quõ habes fili? Dicit ei.pater ſãcte a lõ/
ge clamores eoꝝ audio ⁊ minas:ſꝫ nõ video
eos. Et iteꝝ dãs ei eſcã.⁊ orãs claudẽſq;
oſtiũ:abiit. Et q̃dragẽſimo die rediit:⁊ di
cit ei. Quõ habes frater mi? Rñdens di/
cit ad eũ. Bñ habeo ſãcte dei. vidi enĩ te
hodie ĩ viſu pugnãtẽ ꝓ me:⁊ vincẽtẽ dia/
bolũ. Mox ḡ ſanctꝰ ſꝫ ↄſuetudinẽ faciẽs
oratõez eduxit eũ.⁊ adduxit eũ ĩ dormito
riũ ſuũ. Mane aũt facto vocauit cleꝝ ſa/
crũ.⁊ monaſteria:⁊ oẽm xp̃i amabilẽ po/
pulũ.⁊ dixit eis. Filioli mei dilectiſſimi:
oẽs grãs agamꝰ dño.ecce enĩ ouẽ ꝑditaz
debet paſtor bonꝰ ĩ hũeris ſuis reportare
⁊ offerre eccleſie.quapropꝛ debitũ ẽ ⁊ nos
vigiliã facere nocte ac poſtulare eiꝰ beni/
gnitatẽ:vt nõ corruptor animaꝝ vincat
etiaz in hoc facto. Et alacriter populo ag
gregato.per totam noctez poſtulauerunt
deuz cuz bono paſtore cuz lachrymis cla/
mantez pro eo Kirie leiſon. Et mature cũ
omni multitudine populi accepit ſanctus
puerum.⁊ tenens dexteram manum eius
ducebat illũ ĩ ſanctã dĩ eccleſiã:cũ pſalmis
⁊ hymnis. Et ecce diabolus omnium feſti
nans in triſtez vitaz cum oĩ pernicioſa vir
tute aduenit.⁊ inuiſibiliter apprehẽdẽs pue
ruz.conabatur rapere eũ de manu ſãcti. Et
cepit clamare puer. Sãcte dei adiuua me
Et tanta inſtantia ĩprobꝰ aggreſſus eſt vt
etiã memorabilẽ viruz cõpelleret trahens
pueruz. Cõuerſus ergo ſanctꝰ ad dyabolũ
dixit. Improbiſſime ⁊ aiaruz corruptor.pa
ter tenebraꝝ ⁊ perditionis.non ſufficit tibi
tua perditio qua te ⁊ eos q ſub te ſunt affe
ciſti: niſi etiaz ⁊ dei mei temptes plaſma?
Diabolus autez dixit ad eum. Preiudicas
me o baſili.ita vt plurimi ex nobis voces
audirent demonuz hec dicentiũ. clamãte
populo kyrieleyſon. Sãctꝰ aũt dei ait ad
illum. Increpet te dñs diabole.qui reſpon
dens ait ad eũ.baſili preiudicas me. Nõ
ego abii ad eũ:ſꝫ ipſe venit ad me: Abne/
gauit xp̃m ſuum:⁊ mihi profeſſus ẽ: Et ec
ce manu ſcriptã habeo:⁊ in die iudicii ad
cõmunẽ iudicẽ eũ duco. Sãctꝰ dei dixit
Benedictꝰ dñs deꝰ meꝰ nõ deflectet po
pulus iſte manꝰ ꝺ altitudĩe celi:donec red

das manu ſcriptã. Et cõuertẽs ſe dixit po
pulo: Erigite manꝰ vr̃as ĩ celũ clamantes
cũ lachrymis kirie eleyſõ xp̃e eleyſõ kirie/
leyſon. Et ſtente populo ĩ horã mltã extẽ/
ſas habẽte manꝰ ĩ celũ.ecce manu ſcripta
pueri ꝑ aerẽ delata.⁊ ab oibꝰ viſa venit ⁊
ĩpoſita ẽ manibꝰ memorabilis p̃ris noſtri
baſilij. Suſcipiẽs ãt eã ⁊ grãs agens deo.
gauiſus factꝰ ẽ valde:⁊ corã omĩ pplo di
xit ad pueꝝ: Cognoſcis litterulas has fra/
ter? Qui ait ad eũ. Etiã ſcẽ dĩ manu ſcrip/
ta mea ẽ. Et dirũpens manu ſcriptã ſãctꝰ
baſiliꝰ.ꝑduxit eũ ad eccliaz:⁊ dignũ fecit
ſacro miſterio ⁊ cõmunioni myſterioꝝ xp̃i
Et faciẽs ſuſceptõez magnã:refrigerauit
oẽz pplm. Et ducẽs pueꝝ ac iſtruens.ſeu
dans ei reglaz decẽtẽ.reddidit eũ mulieri
eiꝰ ĩtacibili ore glorificantẽ ⁊ laudãtẽ deũ
amẽ. De muliere cuiꝰ pccã ꝑ oroez dleuit

Ulier quedã diuiti

is ⁊ nobilitate ornata ⁊ ceteris
vite iſtiꝰ vãis miſtratõibꝰ ſupeleuata: q̃ſi
viduitatẽ ↄplectẽs:idecoroſe viſa ẽ ꝑtãte
caſtrimargie ⁊ ꝓdigalitati ſẽp ĩſeruiẽs.ni
hil placidi ꝺo poſſidẽs:ſed porcoꝝ more ſe
ſceno voluptatis ĩuoluẽs ſero q̃nq; ſꝫ diſ/
pẽſatõz dei ad mẽtẽ rediẽs.imẽſurabilita
tẽ ſuoꝝ delictoꝝ illuiata ſilẽter ſola cogi/
tabat:⁊ mltitudinẽ peccatoꝝ ſuoꝝ flebili
ter ſuſpirãs dicebat. Heu mihi peccatrici
⁊ prodige.quõ me excuſabo de actis deli/
ctis meis? Tẽplũ ſpũs ſãcti corrupi.⁊ aiaz
ĩ corpore habitãtẽ pollui. Heu mihi abie/
ctiſſime. Putas dicã me ſicut meretricem
anteriorẽ:an publicanũ:ſꝫ nemo ſicut ego
peccaui:maxime poſt ſcm̃ baptiſma. Quõ
ḡ certa ero:q2 penitẽtẽ ſuſcipiet me deꝰ?
Et hec cogitãte ea.q oẽs vult ſaluare ⁊ ad
agnitionẽ venire veritatis:ĩ mẽte ei miſit
ꝺ iuuẽtute vſq; ĩ ſenectutẽ pctã ſua ſcribe
re ĩ cartha. Que ꝑſcripta nouiſſime oium
ſcripſit:quod erat ei maximum peccatuz:
⁊ plumbo ſignauit eã. Cõſiderãs aũt tem/
pus opportunũ:quãdo ſanctus baſilius ad
ↄſuetas oratões ibat ad ſanctã eccleſiam
cucurrit eã:⁊ ꝓiecit cartham ſecus pedes
eiꝰ:⁊ ſup faciẽ iactans ſeipſam clamabat
dicẽs miſerere mei ſancte dei ſup oẽs pec/
catrici. Stãs aũt btũs xp̃i famulus :ſciſci/
tabat ab ea cauſaz doloris. Que ait. Ecce
dñe oĩa pctã mea ſcripſi ĩ iſta cartha ⁊ ini/
qtates:meas:⁊ ſigillaui eas. Tu autẽ ſan/
cte dei ſigillũ ne ammoueas:ſed tantũ per
orationẽ tuã ea dele. Qui enim dedit mihi
talẽ cogitationẽ:omnino exaudiet te ꝓ me
poſtulãtẽ. Magnus aũt baſilius:tollens
carthã ⁊ reſpiciẽs ĩ celum ait. Dñe tibi ſoli
eſt opus iſtud. Qui enim mũdi pctm̃ tollis
⁊ vniꝰ aĩe iſtius faciliꝰ delere potes pctm̃
omnia enim noſtra delicta numerata ſũt a
pud te.miſericordia aũt tua ĩnumerabilis
⁊ ĩueſtigabilis ẽ. Et hec dicẽs:itrat eccliã
tenẽs carthã:⁊ proſternẽs ſeipſũ ⁊ ponens
carthã ſecus altare mãſit ꝑ omnez vigiliã
orans:⁊ craſtino per omne ſcm̃ myſterium
deprecãs deũ. Et poſt cõpletionez ſancto
ruz miſteriorũz.vocauit mulierez ſecrete
aſtantibus paucis clericis:⁊ oſtendens eis
carthã dixit ad eã. Audiſti mulier:quia ne
mo põt dimittere pccã niſi ſolus deꝰ? Que
dixit. Audiui ſcior.⁊ per hoc admoui te ad
interceſſionez miſericordiſſimi dei. Et hec
dicens ſoluit carthã:⁊ ĩuenta eſt tota ĩſcri
pta.mãſit aũt magni peccati.ſceleſtũ opus
nõ deletũ. Uidẽs aũt mulier.puſillanimis
effecta ẽ:⁊ percutiẽs pectus ſuũ manibus
cecidit ad pedes epiſcopi clamãs miſerere
mei ſerue dei altiſſimi.⁊ quẽadmoduz pro
omnibus iniquitatibus meis certaſti: ſic ⁊
pro iſta poſtula ⁊ omnino delebitur. Ar/
chiepiſcopus autem lachrymatus eſt: pro/
pter indulgentiaz dicens. Surge mulier.
quia ⁊ ego peccator ſuz:indigens indulgẽ
tia. Qui deleuit tua peccata quanta volu
it potens.eſt tollere ⁊ iſtud a te:qui tollit
peccata mundi: Si cuſtodieris amodo nõ
peccare ⁊ vias domini ambulaueris: non
tantum indulgebit tibi:ſed ⁊ gloria digna
eris. Uade ergo ad heremuz.⁊ ĩuenies vi
ruz ſanctũ ⁊ nominatũ ĩ omnibus nomine
effrẽ. Iſti da carthaz:⁊ poſtulans placabit
deũ pro te. Mulier autez concite a ſan/
cto ad heremuz cucurrit:⁊ tranſiliens lon

gitudinez vie ad predictū ſibi locuz magni
beremite peruenit: Et pulſans oſtiuz cla/
mabat dicēs miſerere mei ſancte dei. Qui
preſciens propter quā cauſā aſtiterit: dixit
ei. vade a me mulier. qꝛ bō peccatoꝛ ſuz: i/
digens ⁊ ipſe auxilii. Illa aūt proiecit car/
thā dicens. Archiepꝯ baſilius miſit me ad
te. vt orans ad deū deleat iniquitatē meā
que i ipſa cartha cōſcripta iacet. Ceteras
oēs ipſe ſcūs orās deleuit: tu autē pro vna
noli pigritari dprecari deū. Ad te eni miſ
ſa ſuz. Non filia non. Qui eniz pro multis
ꝑualuit placare deū: ⁊ ꝑ vno poterit plus
me. vade ergo ⁊ noli ſtare: vt cōprehēdas
eū an eius trāſitū. Mulier autez concite a
ſancto effrez reuerſa eſt ceſareaz. ⁊ intran/
te ea in ciuitatē: obuiauit corpus portanti/
bus ſancti baſilij. Et videns cepit clama/
re voluens ſe in humo: ⁊ cauſabatur cum
ſancto dicens. Heu mihi miſere. heu mihi
ſancte dei. propter hoc miſiſti me ad here/
muz vt imoleſtatus a me tranſires: ⁊ ecce
in acta reuerſa ſuz: inuanum pertranſiens
pelagus vie. videat deus. ⁊ iudicet inter
me ⁊ te: quia placare potens deuz ad alte/
ruz me miſiſti. Et hec clamās proiecit car/
thaz ſuper feretruz: ſubtiliter enarrans de
cauſa omni populo. Unus autez de clero
volens videre quale peccatum eſſet: tulit
carthaz: Et abſoluens inuenit eam ſuper
totuz inſcriptam: ⁊ clamauit voce magna
dicēs ad mulierem. Inſcripta eſt cartha o
mulier quid laboras neſciens in te factam
clementiam? Multitudo ergo videns
āmirabile miraculuz gloꝛificauit deuz qui
dedit poteſtatē hominibus ſuper terrā di/
mittere peccata: dans etiā gratiā ſuis ſu/
is ⁊ poſt mortez ſanare omnē īfirmitatez. ⁊
omnē languorē: ſed ⁊ peccata fide acceden
tiū dimittere. De ioſeph hebreo iterſerit hi
ſtorie. Hic ioſeph egregi⁹ in arte medicina
lis diſcipline valde probatus: ſimul ⁊ illu/
ſtris cuz fuiſſet in ipſa peritia ſūmaz ſcien/
tiaz habebat tactu eius vene preſcire cau
te ante tres vel quinque dies. ſi quis de/
beret de his tranſire tumultibus: ad meli/
orē ſtabilitatez Inuidioſuz autez multuz

dine medicoꝛuz dei ſer pater noſter baſili/
us: ex diuino ſplendore preſciens. q debe
ret dari ei diuini baptiſmi donum valde
amabat euz ⁊ aſſidue ad colloquiuz voca/
bat illuz docens euz regiaz viaz ſalutis ⁊
veritatis ābulare. poſtulabatque illuz di/
ſcedere de polluta religione: ⁊ ꝑ baptiſmū
īduere xp̄m. Qui ñ acqeſcebat dicens. qꝛ
i fide qua natus ſū. i ipſa ⁊ finiaz. Sanct⁹
autez dei dixit ei. Crede ioſeph: nec tu nec
ego de iſtis tranſibim⁹ tumultibus. donec
renouet te dn̄s meus ieſus xp̄s. per aquaz
⁊ ſp̄m. ſine iſtis eni īpoſſibile eſt introire in
regnū celoꝝ. Nunquid ⁊ patres tui nō ba/
ptizati fuerunt in nube ⁊ mari. ⁊ biberunt
ex ſpiritali ſequenti eos petra. Petra aūt
erat chriſtus. Qui in nouiſſimis diebus
ex virgine incarnatus. ⁊ propter noſtram
ſalutē hūanatus: ⁊ mirabilia agens paſſus
ac ꝑ patribus tuis crucifixus ⁊ ſepult⁹: ⁊
tertia die reſurgēs in celuz aſcēdit. ⁊ ſedet
ad dexterā patris: ⁊ veniet i multa gloria
cū angelis ſuis iudicare viuos ⁊ mortuos
⁊ reddere vnicuiqꝫ ſm opa eius. Impoſſi
bile eſt ergo: ſicut dictū eſt: omnē hoīez in
regnū dei introire. niſi per aquā ⁊ ſpirituz
⁊ participationē viuificoꝝ ⁊ incontamina/
toꝝ myſterioꝛuz corporis ⁊ ſanguinis ieſu
chriſti. Et talib⁹ orationib⁹ ꝓbat⁹ operari⁹
dei cultor colloquebaī cū eo: ipſe autez nō
audiebat euz. Quādo vero ꝓſperauit de⁹
qui ſegregauit euz ex vtero matris ſue. ſu
ſcipe eū ſacti ſpirit⁹ gratiā: debēs ſact⁹ de
his trāſferri tumultibus duxit eū occaſiōe
ad ſe medicialis diſcipline: ⁊ dicit ei. Quo
modo vides que erga me ſunt? ille a tactu
vene ſentiens virtute eius mortez īmine
re: dixit ad domeſticos ipſi⁹: que ad ſepul/
turaz ſunt indumenta preparate. iſte eniz
pene moritur. Dicit ei magnus baſilius.
Neſcis quid dicis. Dicit ad euz ioſeph he/
breus. Crede dn̄e: ſol cū ſole occidet hodie
Et dicit ei ſanct⁹. Et ſi non morioꝛ vſqꝫ ad
matutinū. quid? Dixit hebreus. Nō ē poſſī
bile dn̄e hoc fieri. vix eni vna hora erit aīa
tua i te. Sed diſpone iaz eccleſiaz tuam ⁊
res tuas: non eni obſcurabit dies hodie in

te. Dicit ei ſāctus. Et ſi vixero ītraſtinum
vſqꝫ ad horam ſextaz. qd facies? Qui ait.
Ego moriar. Dicit ei ſāctus. Etiā vt mori
aris peccato. viuas aūt i xp̄o tuo: dicit ei
hebreus. Scio qd dicis: ⁊ facio iuſſionem
tuam. ſi ſicut dicis fit. Cū iuramētis horri
bilib⁹ ꝓmittēs. qꝛ ſi vixerit dñi diſcipulus
oīno accipe ſacti ſpirit⁹ gratiā. dei cultor
pater noſter poſtulauit deū. additōez vi/
te dari ſibi: vt illū hebreū ſaluaret. miſit ꝗ
ſāctus mane: ⁊ vocat hebreū. Qui diffi/
dens aduenit putās oīno eū mortuū: ⁊ vi
dens illū viuētē i ſtupore fact⁹ ē. ⁊ ꝓici/
ens ſe ad pedes ei⁹ dixit. i vero corde di/
co. nō ē de⁹ magn⁹ ſicut xp̄ianoꝝ ⁊ nō eſt
de⁹ ampli⁹ eo. Nego ꝗ xp̄e odibilē religio
nem iudeorum: ⁊ accedo fideliter veritati
xp̄ianoꝝ. iube ergo ſine dilatiōe dari mihi
in xp̄o ſignaculū. ⁊ ſanctū baptiſma: ⁊ toti
domui mee. dicit ei ſanctus dei. Ego ma/
nibus meis baptizo te: ⁊ omnem domum
tuam. Procedens ergo iterum medicus.
⁊ tangens dexteram manum eius. dixit
ei. laſſe facte ſunt virtutes tue domine. ⁊
natura valde defecit. Dicit ei ſanctus. Ha
bem⁹ nature creatorē ɔfortantē nos. Et
ſurgēs venit i ſāctā dei eccleſiaz: ⁊ corā oī
pp̄lo baptizauit eū cū tota domo ei⁹: vo/
cans nomē illi⁹ iohēs. Cōmunicās aūt eū
viuificis miſteriis. aſſūpſit eū ⁊ duxit in
dormitoriū ſuum. dans ei eſcā: ⁊ docebat
eū q̄ ſūt eterne vite: adiiciēs euz ouili ſuo
cū mulierib⁹ ⁊ filiis nouiter electū militē:
medic⁹ aūt ſequētib⁹ dieb⁹ ptrāſibat hādi
crōalcs domos: ⁊ dabat donatā ſibi dñ me
dicina pecuniā: ⁊ qđ ei erat reſiduū. Et cir
ca horā nonā ſtetit magn⁹ pr̄ nr̄ baſili⁹ ad
miniſteriū miſſe i ſancta eccleſia ſimul cuz
electis cleri: ⁊ ciuitatis capitaneis: ⁊ iteruz
cū ipſis panē. dimiſit eos: inſtruens ⁊ oſcu
lans eos i oſculo ſcō. ⁊ nouū chriſti militez
cōmēdās etiā ⁊ oēs dn̄o: atque diſpoſitaz
ſibi conſepelire ſūpſit tertiaz partez. que a
dn̄o data fuit ei cōmunionis: ⁊ recūbens i
lecto gratias egit extēſe dn̄o ⁊ dō noſtro. i
pegrinatiōe a corpore. ⁊ fide medici. ⁊ ad/
huc gratie cū eſſet i ore eius reddidit dn̄o

ſpirituz. ⁊ additus eſt principibus ſacerdo/
tuz. predicatorib⁹ quoque magnis. magni
verbi tonitruū. Uidēs aūt ex hebreis fi/
delis medicus. qui ſicut dixit hō dei ⁊ ma/
gnus pricepꝯ ſacerdotū baſili⁹: ſic ⁊ requi
euit: cadens ſuper pectus eius cuz lachry/
mis. dicebat. vere ſerue dei baſili. ſi nō vo
luiſſes: nec modo mortuus fuiſſes: Craſti/
na autem congregata eſt multitudo. ⁊ du/
xit honorificuz corpus eius qui vicit mate
rialez īſtationez i ſanctā eccleſiā: cū omni
oblatione aromatū ⁊ thymiamatū ſepeli/
entiū. Audiēs autē gregorius nazāti cp̄us
currēs ⁊ ipſe aduenit: ⁊ vidēs honorificuz
corpus ꝓcidit ſup illud. Et lamētans mul
tū ad orationē hortabaī populū. i hymnis
⁊ canticis ſpiritualibus: cū decēti honore
glorioſaz memoriā magni ſacerdotis face
re ſimlqꝫ cōcurrētib⁹ duodeci ep̄is. ⁊ mul
titudie ciuitatis: depoſuerūt eū i archariſ
mū marmoreū. i tēplo ſancti ⁊ glorioſi mar
tyris iſſchii. vbi ⁊ leonci⁹ an̄ eū ep̄s cū ce
teris dormit. Regeuit autez angelicā vi/
tā i tr̄a agēs magn⁹ baſili⁹. mēſe ianuario
die prima: quito āno iperii valētis ⁊ valē/
tiniani: memoriā ſue vite dreliquēs eccl̄ie
q̄ ē ſꝫ opationē ſci ſpūs ɔſcripta cū eo i ce
leſti libro: i glīā ⁊ laudē dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. cui
cū pr̄e ē glīa ſit ⁊ ſcō ac viuifico ſpū: nūc ⁊
ſemp ⁊ i ſcl̄a ſecloꝝ am̄. Explicit vita bea
tiſſimi baſilii archiepiſcopi ceſarie capado
cie: Incipit vita ſancti patris Effrem.

Ratres enarratio

nem volo facere de baſilio memo
rabili ⁊ effrem ſyro que ſunt apud deum
⁊ pr̄e nr̄o viſore: que etiaz de ſancto ⁊ non
mentiente ore eius audiui: Eſt autem ſic.
Effrem memorabilis cū eēt i heremo qua
dam ſplendore ſpūs ſci illuſtrante: videns
quēdā de amatoribus eius: ⁊ iterrogatōe
diſcēs mirabilia opa pr̄is noſtri baſilii: ſine
intermiſſione poſtulabat reuelari ſibi qua
lis eſſet magnus baſilius. In extaſi ergo
factus: vidit columnam ignis cuius caput
pertingebat celū: ⁊ vocē deſuper dicentē
audiuit. Effrem effrē: quēadmodum vi/

diſti columnã iſtaʒ ignis talꝭ ⁊ magnus eſt baſilius. Et continuo accipiens interpre/teʒ. eo ꝙ neſciebat loqui grecaʒ linguam venit ad magnaʒ eccleſiaʒ magni nominiſ ceſaree capadocie pueniẽs i ipſa ſancta feſtiuitate ſancte theophanie ⁊ itrãs clam vidit procedenteʒ i eccleſia magnũ baſiliũ ⁊ dicit ſequẽti ſe. Inuanũ laborauimꝰ: vt ſuſpicor frater. Iſte eniʒ i tali ordine cum ſit non eſt quẽadmodũ vidi. vidit eni euʒ in/dutuʒ ſtola candida. ⁊ qui circa euʒ erant ſacꝝ clerũ candidiferũ. Et procedente eo ſtãs i loco occulto eccleſie. deſperabat pro huiuſmodi materia dicẽs ſecũ. Nos q portauimꝰ põdus diei ⁊ eſtus. nihil ɔſecuti ſumus. ⁊ hic i tali cũ ſit ſtipatiõe ⁊ honore humano. columna ignis eſt. Miror valde.

Iſta igiꝭ eo ſic loquẽte: mitit ſanctus baſi/lius archidyachonuʒ ſuũ dicens. Vade circa portã occidẽtalẽ: ⁊ i angulo eccleſie inuenies abbatẽ effrem. habentẽ cucullã. cũ altero quodã cũ parua barba puſillũ ⁊ cete/ra de vultu eiꝰ: ⁊ dices ei. Iube. intra pre/ſbyteriuʒ: vocat te pater tuus archiepũs. Et diſcẽs dominus effrem per interpretẽ que dicebantur reſpondit dicens. Erraſti frater: nos peregrini ſumus. Et abiens archidyaconus: rettulit beato baſilio iſta.

Magno auteʒ baſilio ſacros libros legente. videns ſanctus effreʒ linguaʒ igneaʒ loquenteʒ per os eius. Et dicit ſanctꝰ archi/dyachono. vade ⁊ dic ei. Domine effrẽ iu/be intra ſactũ pſbyteriũ: Obſtupuit ergo i iſtis ſanctus effreʒ glorificãs deuʒ. ⁊ genu flectẽs reſpõdit dicens. vere magnus baſilius: hec colũna ignis. vere ſpiritus ſãctꝰ loquitur per os eiꝰ. Poſtulauit aũt archidy/aconũ excuſare ſe: ⁊ vt magis poſt miniſterium in ſecretario ſalutaret euʒ. Intrans itaque poſt cõpletioneʒ miniſterij baſiliꝰ magnus in ſecretarium vocauit ſanctum effrẽ: ⁊ i domino ſalutationẽ reddidit ei dicẽs. Bñ veiſti o pater filioꝝ heremi. bñ veniſti q multiplicaſti diſcipulos xp̄i i ipſa heremo: ⁊ demones eminaſti i xp̄o. In qbꝰ laborꝰ tuꝰ pater veiſti videre peccõrẽ hoieʒ. det tibi deꝰ mercedẽ ſm laborẽ tuũ. Et reſpondens ei honorificentiſſimus effrem ⁊ perdicens omnia que in corde eius erãt colenda ſimul cum coeſſente ſuo abbatem communicauit de ſanctis manibus eius ⁊ faciente eo caritatem: dixit ſanctus effreʒ Pater honorificentiſſime: vnam poſtulo gratiam a te: annue eam dare mihi. Qui ait ad eum. Iube ⁊ dic que videntur tibi. Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad meam preſentiam. Dicit ei hono/rificentiſſimus effrem. Scio pater ſancte quia quantacunque poſtulaueris a deo tribuet tibi ⁊ volo vt deprecceris dominuʒ quatenus loquar grece. Qui ait. ſuper virtutem meaʒ poſtulaſti. Sed quia fideliter petiſti. veni pater honorificentiſſime. ⁊ he/remi magiſter. poſtulemus dominum. po/teſt enim facere voluntatem tuam. Scri/ptum eſt enim. Voluntatem timentium ſe faciet. ⁊ deprecationem eorum exaudiet: ⁊ ſaluos faciet eos. Et facientes orationem in multaʒ horam: reſurgentibus eis: dixit magnus baſilius. Cur domine effrem. non accipis ordinationem preſbyterij: quia decet te? Dicit ei per interpretem ſanctus ef/freʒ. Quia peccator ſuʒ. Reſpondit ei ſanctus. Vtinam peccata tua ego habuiſſem. ⁊ dicit ei. Flectamus genua. Et iacenti/bus eis in humo: poſuit manum ſuaʒ in ſanctum effrem magnus ſacerdos: ⁊ dixit ei que ſunt dyaconi. Et dixit. iube. ſurgere nos fac. Aperta ergo lingua eius: dicit ſanctus effrem greca lingua. ſuſcipe. ſalua. miſerere. ⁊ cuſtodi nos deus gratia tua. Tũc impletum eſt quod ſcriptum eſt in prophe/ta. Tunc ſaliet claudus ſicut ceruus: ⁊ apta erit lingua mutoruʒ. Et loquente eo grece in ipſa hora: glorificauerunt deuʒ omni/potentem ⁊ exaudientem poſtulationem deprecantium ⁊ timentium ſe. Et ſpiritualiter letantes per tres dies. atque ordinãs ſanctus ſacerdos interpretem in dyaconẽ ipſum vero beatum effrem in preſbyteruʒ dimiſit eos in pace: glorificantes deum in oĩbus que audierũt ⁊ viderunt. ſicut locutꝰ ẽ ad eos. Finit vita beati patris Effreʒ. ⁊ percõſequẽs liber primus vitaſpatꝝ

Incipit regiſtrũ ſecũdi libri de vita ſanctorum patrum.

Interrogatio quorundam fratrũ ad ſenẽ ſuper cauſa abſtinẽtie. §.i.
De monacho i heremo cõmorante quẽ in/terrogauerũt fratreſ quõ toleraret tãtos labores: ⁊ reſponſio eiuſdem §.ij.
De monacho q differebat comedere cibũ ab hora tertia vſqʒ ad ſextam §.iij.
De monachis q egreſſi de mõaſterio pre/rerũt ad viſitãdũ heremitas. §.iiij.
De monachis q inter diuina colloqa obliti ſunt ſumere cibum. §.v.
De abbate Zenone q cucumereʒ rapere voluit: ⁊ pro hoc ſe affilixit §.vj.
De diſcipulo cuiuſdaʒ ſenis qui impugnabatur a ſpiritu fornicationis. §.vij.
De alio fratre qui ſimiliter impugnabaꝭ ⁊ ſepiꝰ veniens cõfitebatur ſeni §.viij
De temptatione abbatis moyſi §.ix.
De heremita qui impugnabatur ſup ſpẽ cuiuſdam mulieris: ad quẽ venit aliꝰ mõachꝰ ⁊ nũciauit ꝙ mortua eẽt ip̃a § .x.
De duobus monachis qui perrexerũt ad ciuitatem opera ſua vendere. §.xj.
De monacho qui ĩpugnabaꝭ a fornicatiõe ante quẽ vidit ſenior ſpiritum fornicatio/nis i diuerſis mulieꝝ ſpẽbꝰ ludẽtẽ. §.xij
De monacho qui cecidit in fornicationẽ ⁊ de alio cuius geluſculus v̾ſabatur. §.xiij.
De monacho qui fecit ex luto quaſi figuram mulieris. §.xiiij.
Interrogatio monachi ad beatum Poe/men ſuper ĩpugnationẽ. §.xv.
De heremita qui annis ſingulis penſum deferebat dominis ſuis §.xvi.
De duobꝰ fribꝰ germanis quos diabolus p occaſionẽ lucerne ĩpugnabat. §.xvii.
De monacho ſolitario ad quẽ imperator Theodoſius ſolus venit. §.xviij.
De iudice qui deſiderauit videre ſanctuʒ Poemen ⁊ non potuit. §.xix.
De ſctõ Agathone ⁊ ñſis eiꝰ. §.xx.
De ordinatione preſbiteratus yſaac mo/nachi. §.xxi.
De duobꝰ mõachis piter hitãtibꝰ. qs ſeni ori i ɔminutiõe hortuli pbare voluit. §.xxij.
De monacho infirmo quem famula dei alebat. §.xxiij.
De. b. apollo ⁊ dmõiaco libato. §.xxiiij.
De hẽmita q cellulã ſuã alĩi pſtitit. §.xxv
De diſcipulo abbatis Pauli qui leenam alligauit. §.xxvj.
De diſcipulo cuiuſdam ſenis qui perrexit ad puteum haurire aquaʒ. §.xxvij.
De pſc̃a hũilitate eulalii mõachi. §.xxviij.
De admirabili patientia Anaſtaſii monachi. §.xxix.
De Pior heremita qui fuit quondam di/ſcipulus ſãcti Antonii. §.xxx.
De Ioanne monacho quem ſoror ſua vi/dere deſiderauit §.xxxj.
De mõacho q viſitauit germanã ſuã i monaſterio ⁊ illa noluit videre eũ. §.xxxij.
De beato Theodoro diſcipulo ſancti Pachumii. §.xxxiij.
De bono certamine abbatis Pachumii cõtra demones §.xxxiiij
De magno quodam ſene: qui inter confa/bulationes fratrum: videbat angelos ſeu bonos ſeu malos. §.xxxv.
De ſancto Arſenio ⁊ de reuelatione eiuſ/deʒ. §.xxxvj.
De mortuo qui orante ſãcto Machario de ſepulchro locutus eſt. §.xxxvij.
De racemo quem ſancto Machario quidam frater detulit. §.xxxviij.
Vbi demon pulſato oſtio ſancti macharii gloriabatur ſe cogitationes prauas mõa/chis ſeminare. §.xxxix
Introgatio cuiuſdã fris ad abbatẽ ſiſoyũ quõ dbeat monachꝰ i cella dgere. §.xl.
Requiſitus ſuper cauſa abſtinẽtie abba Poemen reſpõdit. §.xlj.
De abbate Siluano ⁊ de Zacharia eius diſcipulo. §.xlij.
De abbate Ioſeph et ñſis eius. §.xliij.
Diſputatio cuiuſdam ſenis ſuper ſaturitate ventris. §.xliij.
Cõmonitio ne quod deſiderat monachus comedat. §.xlv.
De ſene qui cucurbitam ſibi añ oculos ſuſpendit: ne deſideriũ gule pficeret. §.xlvj.

ſ

De ſene infirmo: cui in cibum diſcipulus oleum de lini ſemine miſit. §.xlvii.
Similitudo de Nabuzardan principe cocorum. §.xlviii.
De iugitate abſtinẽtie ſci macharij. §.xlix
De monacho qui nihil coctũ edebat quez beatus Theodorus reprehendit §.l.
De fratre peregrino qui venit ad abbatẽ Siluanum in monte ſyna. §.lj.
De Joanne monacho qui dixit fratri ſuo vellem eſſe ſecurus ſicut ãgeli. §.lij.
De monacho qui impugnabatur a ſpiritu blaſphemie. §.liij.
Narratio abbatis Moyſi per quas res paſſio gignitur. §.liiij.
Exhortatio ſancti Poemen in ſimilitudine propoſita. §.lv.
Exhortatio cuiuſdam ſenis. §.lvi.
Ubi demon viſus eſt et narrauit quod guſtũ ferret monachis §.lvii.
Interrogatio cuiuſdam ſuper cogitationes. §.lviij.
Interrogatio ad ſanctum Poemenẽ et reſponſio eiuſdem. §.lix
De duobus fratrib⁹ qui ad abbatem Helyam perrexerunt: quos et reprehendit quod corpulenti eſſent. §.lx
De femia que abijt ab vrbe Roma ad ſãctum Arſenium. §.lxj.
Similitudo ab abbate Moyſe propoſita de carnalibus paſſionibus. m§.lxij.
De adoleſcente qui renuncians mũdo veſtimenta ſibi abſtraxit. §.lxiij.
De fratre quem ſanctus Antonius iuſſit vt carnes ſibi dorſo imponeret. §.lxiiij.
Ubi frater cõſuluit ſenem: ſi liceret ſibi retinere vel duos ſolidos. §.lxv.
De mõacho q euãgeliuz vẽdidit. §.lxvi.
Ubi quidam vir ſanctũ rogauit Agathõ vt ex pecunia ſua ſuſciperet. §.lxvij
De Paulo monacho et auſtera eius abſtinentia. §.lxviij.
Ubi abba Macharius iuenit i cella ſua quendam furantem. §.lxix.
De frẽ q furabaẽ cuidã ſeni victũ. §.lxx.
De diſcretione abbatis Agathon. §.lxxi.
Ex quibus rebus ira gignĩ. §.lxxij.
Ubi quidaz frater narrauit Siſoyo quod ab alio iniuriã pateretur. §.lxxiij.
De ira vincẽda. §.lxxiiij.
De malitia comprimenda. §.lxxv.
De fratre qui equanimiter ſuſtinebat irriſiones. §.lxxvi.
De ſene qui iniurianti ſe munera trãſmittebat. §.lxxvii.
De fratre qui conſuluit abbatem Siſoyũ ſi deberet ſe manib⁹ defẽdere. §.lxxviij.
De magno heremita ſuper quem latrões irruerunt. §.lxxix.
De diſcipulo cuiuſdam pbri. §.lxxx.
Interrogatio fratris ad ſenem: per quam rẽ ſaluari poſſit. §.lxxxi.
Inñrogatio frĩs ad ſenẽ moyſẽ. §.lxxxii.
Cõmonitio abbatis Macharij. §.lxxxiij.
De fratre quem preſente ſancto antonio alij collaudabant. §.lxxxiiij.
Interrogatio ad abbatẽ iſaac cur euz demones timerẽt §.lxxxv.
De abbate Achilla. §.lxxxvi.
De heremita iuxta quem infantes paſcebant pecora. §.lxxxvii.
De iniuria abbatis ioannis. §.lxxxviii.
De ſene in egypto qui detrahebat abbatez Poemenẽ. §.lxxxix
De abbate motue. §.xc
De abbate Agathone. §.xci.
De duobus ſenibus pariter habitãtibus: qui pro latere volebant rixari et non potuerunt. §.xcii.
De reuelatiõe ſãcti Macharii: quod necdũ ad menſuram duarum mulierum perueniſſet. §.xciij.
De monacho qui frequenter in monaſterio iraſcebatur. §.xciiij.
De pregnante puella que ſanctum Macharium calũniabatur. §.xcv.
Interrogatio cuiuſdam fratris ad abbatem Poemenem: §.xcvj
Narratio ſancti Poemenis de abbate Iſidoro: §.xcvij.
De abbate Moyſe. §.xcviij.
Inñrogatõ cuiuſdã ad abba. ſiſoiũ. §.xcix
De heremita qui deſperãs reuertebatur ad ſeclm quẽ vox diuina reuocauit. §.c.

De temptatiõe ſancti Antonij. §.cj
Inñrogatio cuiuſdã ad quẽdã ſenẽ. §.cii.
Interrogatio ad abbatez achillaz. §.ciij.
Interrogatio ad abbatẽ antoniuz. §.ciiij.
Interrogatio ad abbatez Moyſẽ. §.cv.
Inñrogatio ad abbatẽ Poemenẽ. §.cvi.
De monacho egyptio qui venit ad abbatem Zenonem §.cvii.
Sermo cuiuſdaz ſenis per quid anima detrimentum patiatur. §.cviii.
Ubi ſenex dixit alteri ego iam mortuus ſum ſeculo. §.cix
De reprehenſione illius ſenis qui per .l. ãnos vixit in heremo. §.cx.
De heremita cui quidã ſecularis miniſtrabat. §.cxi.
Ubi quidaz iudex adorare volebat abbatẽ Moyſen. §.cxii
Ubi abbas Syſoius mortuum neſciens ſuſcitauit. §.c.xiij.
Ubi abbas Beſarion demoniacum liberauit. §.cxiiij
De paralitico quem idem ſanctus Beſarion curauit. §.cxv.
Exhortatio abbatis motues. §.cxvi
Ubi demon occurrit in via ſancto Machario: §.cxvii.
Ubi demoniacus quendam heremitam i maxillã pcuſſit: et mox ſanat⁹ ẽ. §.cxviii.
De eo quod omnis labor ſine humilitate vanus ſit. §.cxix.
Ubi ſacerdos idolorũ diſcipulum ſancti Macharii verberauit §.cxx
De .s. ãtonio et reuelatiõe ei⁹ §.cxxi.
Interrogatio ad beatum Poemenẽ ſup queſtionem apoſtoli. §.cxxij.
Narratio ſancti Poemenis: quid ſit mala horrere. §.cxxiii.
Interrogatio ad eundem. §.cxxiiij.
Sententia abbatis ipericij. §.cxxv.
De abbate Joanne et prior. §.cxxvi.
De abbate yſaac: ad quem corrigendum miſſus eſt angelus. §.cxxvij.
De frẽ cui in mõaſterio contigit culpa. et fugit ad ſanctũ antonium §.cxxviij.
Snia cuiuſdã ſẽis ad ſcẽ antõiuz §.cxxix.
De Thimotheo anachoreta §.cxxx.
Ubi quidam ſenior vidit quatuor ordies ante deũ. §.cxxxi.
Exhortatio cuiuſdã ſenis. §.cxxxij.
De Marcho diſciplo .s. ſiluani. §.cxxxiij.
De heremita qui diſcipulum ſuum miſit ad vicũ. §.cxxxiiij.
De duob⁹ frĩbus. quorum vnus erat religioſus: alter obediens. §.cxxxv.
De ſene qui miſit in egyptum diſcipulum camelum petere. §.cxxxvi.
De monacho qui ſportellã ſuã diſſipauit. vt alterius pficeretur. §.cxxxvij.
De Joanne qui debens cuidam ſolidum inuenit in via paratuz. §.cxxxviij.
De obediẽtia abbatis poemẽis. §.cxxxix.
De anachoreta quẽ cõpulerũt fratres ante horã comedere. §.cxl.
Ubi latro coegit ſanctuz Paphuncium vinum bibere. §.cxlj.
De monachis duobus quorum ſenior rogabat iuniorez: vt pariter habitarẽt. §.cxlij.
De eo quod non ſibi quis vult alteri ne faciat. §.cxliij.
Ubi mater ſancti poemenis perrexit ad eum. ſed ille noluit videre eaz. §.cxliiij.
De Joanne thebeo. q duodecim annis cuidam infirmo ſeruiuit. §.cxlv.
De obſequio beati Agathonis circa peregrinum. §.cxlvi.
Exhortatio cuiuſdaz ſenis ad infirmuz diſcipulum. §.cxlvij.
De ſene qui contriſtabatur ſi infirmitas recederet ab eo. §.cxlviij.
De ſene qui tertio moriẽs riſit §.cxlix.
De obitu beati pamon. §.cl.
De obitu abbatis Agathonis: §.clj.
De obitu Siſogij. §.clij.
De obitu ſancti Arſenij. §.cliij.
Ubi ſanctus Athanaſius epũs rogauit beatũ pamon alexãdriã ire. §.cliiij.
De penitẽtia cuiuſdã ſenis. §.clv.
De epõ q i facie cognoſcebat q eẽnt iuſti et qui peccatores. §.clvi.
De paulo ſimplice qui ſimiliter contẽplabatur peccatores. §.clvij.
Ubi ſanct⁹ poemẽ ifantẽ ſanauit. §. clviij.
De eo quod bõa ſit volũtaria egeſtas. §.clix

Interrogatio cuiuſdā ad ſeneꝫ. §.clx.
De perfecta humilitate. §.clxi.
Ubi ſāctus macharius inuentum i deſerto moꝛtuū ſuſcitauit. §.clxii.
Interrogatio cuiuſdā frīſ ad ſenē. §.clxiii.
Interrogatō ad abbatē ſiſoyū. §.clxiiii.
Intͤrogatio ad abbatē ſiluanū. §.clxv.
Cōmonitio ſancti Antonii. §.clxvi.
Sentētia ſācti Poemenis: §.clxvii.
Interrogatio cuiuſdā ad ſenē. §.clxviii.
Sententia eiuſdē ſenis. §.clxix.
Itē ſētentia alterius ſenis. §.clxx.
Interrogatio fratris ad ſenē §.clxxi.
De ſene q caſu dixit diſcipulo ſuo. vade et. moꝛere: ⁊ ſtatī moꝛtuus ē. §.clxxii.
Qualis ſit doctoꝛ q alios docet ⁊ ipē non facit que docet: §.clxxiii.
Ubi quidā anachoꝛeta venit ad ſanctum poemenem. §.clxxiiii.
De contentionibus euitādis. §.clxxv:
Interrogatio cuiuſdaꝫ fratris de ſilētij obſeruātia. §.clxxvi.
Sententia cuiuſdam ſenis. §.clxxvii.
De oꝛdiatiōe abbatis moꝛues. §. clxxviii.
Exhoꝛtatio ſācti macharii §.clxxix.
Ubi pꝛecipitur beato arſenio fugere homines ⁊ ſaluari. §.clxxx.
Ubi quidā fratres ex occaſione perrexerūt ad ſanctū arſeniū. §.clxxxi.
Ubi ſanctus Beſarion inuenit quendam in ſpelunca ſedentem: ⁊ qui noluit loqui cum eo. §.clxxxii:
De duobus iuuenib⁹ q venerūt ad ſāctuꝫ macharıū volētes hītare cū eo .clxxxiii.
Cōmonitio abbatis moyſi. §.clxxxiiii.
Pꝛophetia ſenioꝝ de futuro tēpoꝛe tribulationis. §.clxxxv.
Qualiter debeat monachus in congregatione conuerſari. §.clxxxvi.
Ubi abba poemen fugiēs de ſcithi venit in locum q dicit terenitudis. § .clxxxvii.
De. vii. heremitis qui tm̄ ſabbatoꝝ die ſe inuicē viſitabant. §. clxxxviii.
Intͤrogatio ad abba poemenē. §.clxxxix:
Sententia cuiuſdā ſenis. §.cxc.
Intͤrogatio cuiuſdā frīs ad ſenem. §.cxci.
Sentētia cuiuſdā ſenis. §.cxcii.
Ubi abba ſiluanus factus eſt in exceſſu mētis. §.cxciii.
Cōmonitio cuiuſdā ſenis. §.cxciiii.
Interrogatio ad beatū Macharium de iugitate oꝛationis. §.cxcv.
Cōmonitio abbatis ioānis. §.cxcvi.
Ubi abba zenon ambulans per deſertuꝫ errauit. cxcvii.
Narratio abbatis Danielis de ſancto Arſenio. §.cxcviii.
De abbate Lucio §.cxcix.
Ubi ſanctus Macharius lōge eſt diuinitus euectus. §. cc.
Ubi baſiliſcus. oꝛante ſancto amon diſſipatus ē. §.cci.
Ubi diſcipulus ſancti Beſarion ſitiens iubente magiſtro aquā de mari hauſit et bibit. §.ccii.
De monacho qui matrem ſuaꝫ vidit in iudicio ⁊ audiuit oppꝛobꝛiū eius. §.cciii.
De monacho qui hēbat ſoꝛoꝛē meretriceꝫ in ciuitate. §.cciiii.
Ubi ſanctus Antoni⁹ conſolatur didimū ſuper cecitate. §.ccv.
De monacho qui moꝛiens centum ſolidos reliquit. §.ccvi.
De adoleſcēte qui nulla arte poterat libidinē ſuperare. §.ccvii.

Pꝛologus in partem ſecundaꝫ de vita ſanctoꝝ Patrum.

Ere munduꝫ quis

dubitet meritis ſtare ſanctoꝝ: hoꝛū ſcilicet quoꝝ ī hoc volumine vita pfulget. qui omnem luxurie notam tota mente fugierunt: mundoqꝫ relicto heremi vaſta ſecreta rimantur: ibiqꝫ per terribiles rupes foꝛmidoloſis antris excubantes: nec eſuriunt nec ſitiunt: quia dextera dei ſuſtentat ⁊ paſcit eos. Hoꝛum meritis ſubleueris. Hoꝛum ſupplicationibus peccatoꝛum veniā merearis mi dn̄e fidoſe. Nō ergo ſpernas ſimplicitateꝫ ⁊ īpollitos ſermones: nec enim operis eſt diuine doctrine ſophiſtice et eloquenter ſignare. ſermones ſed ſuadere mentes hominum in fide ⁊ operibus veritatis. Ex patrib⁹ nāqꝫ ſāctoꝝ patriarchaꝝ ⁊ pꝛophetaꝝ. id eſt Abꝛaham yſaac ⁊ iacob moyſi ⁊ helye ⁊ ioannis. ideo ꝯſcripta eſt fides ⁊ cōuerſatio. non tm̄ vt illos gloꝛificaret. quos certe de⁹ gloꝛificauerat. ⁊ i regno ſuo gloꝛioſos habebat: ſed vt legētibus poſteris cōferrent veritatis doctrinam ⁊ exempla ſalutis. Finit pꝛologus Incipiūt adhoꝛtationes ſanctoꝝ patrū pꝛofectiōeſqꝫ monachoꝛum. ceteri quoqꝫ ſubſequentes libelli: quos de greco in latinum. tranſtulit ſanctus. Hieronimus cardinalis pſbiter:

Vidam ſanctoꝛuꝫ

ſenioꝝ patrum interrogantibus ſemōachis de cā abſtinētie dixit. Opoꝛtet filioli vt odio habeamus omneꝫ requiem pꝛeſentis vite. ſiue delectatiōes coꝛpoꝛeas ac ventris ſuauitatē. ⁊ honoꝛeꝫ ab hominibus non requiram⁹: ⁊ dabit nobis dominus ihs celeſtes honoꝛes. ⁊ regem ī vita et̄na: gloꝛioſāqꝫ leticiā cū āgelis ſuis.

Idem aūt ſenioꝛ § i

dixit. quia naturaliter ineſt homini eſurire: opoꝛtet ſumere cibū ad neceſſitatem coꝛpoꝛis ſuſtentandā. non tamen in paſſione ſeu ſaturitate ventris: Nam et ſonus naturaliter ineſt homini: ſed nō in ſacietate ſiue reſolutione coꝛpoꝛis. quo poſſum⁹ humiliare paſſiones ac vitia carnis. Sacietas eniꝫ ſomni mētē ſenſuꝫqꝫ hominis ſtupidum pigrūqꝫ reddit: vigilie aūt tā ſenſus qꝫ etiam mētem ſubtilioꝛem ac purioꝛem efficiūt. Ita enim ⁊ ſancti patres dixerūt. qꝛ vigilie ſancte purificāt ⁊ illumināt mentem. ſupflue aūt vigilie īducunt freneſin ⁊ doloꝛem capitis ⁊ totius coꝛpoꝛis. Sed etiam iraſci naturaliter ineſt homini: non in conmotione paſſionis: ſed vt iraſcatur contra ſemetipſum. ac vicia ſua: vt facile emendare ⁊ a ſe abſcidere poſſit. Nec nō etiam ſi quid pꝛauuꝫ ⁊ contra pꝛecepta dī videamus agere alios. opoꝛtet nos contra vicia coꝛū vehemēter qdē iraſci: ipſos ho diligēter coꝛripe ⁊ īcrepare, ac monere vt emēdati ſaluētur. ⁊ ad vitā et̄nā puēiāt.

Erat quidā ſenioꝛ § ii

in heremo interioꝛi. per multos annos in abſtinentia: ⁊ i omni ſtudio ſpiritali nimis laboꝛās. Aduēienteſqꝫ ad eum quidaꝫ fratres: admirati ſūt eius pſeuerantiam dicentes. Q uōdo toleras iſtum tam ariduꝫ ⁊ ſqualidum locū pater? Quibus ille reſpondens ait. Omnis laboꝛ totius tēpoꝛis quē hic dego: nondum vnius hoꝛe toꝛmentoꝛū eternoꝝ gehenne ſpaciū habet. Opoꝛtet inquit nos in paruo tempoꝛe vite iſtius ſuſtinere laboꝛē. ⁊ macerare paſſiones coꝛpoꝛis noſtri: vt inueniamus in illo futuro ac eterno ſeculo. quod nunqꝫ deficit perpetuam repauſationem

Referebāt nobis § iii

ſancti ſenioꝛes de quodam fratre dicentes. qūo quodam tempoꝛe ita impugnabatur a demonibus: vt ſtatim hoꝛa diei pꝛima. tantam famē ⁊ defectionem coꝛpoꝛi eius facerēt: vt penitus ſuſtinere nō poſſet. Ueruntamen ille dicebat in coꝛde ſuo Quia qualitercūqꝫ eſurio: opoꝛtet me vel vſqꝫ hoꝛā tertiam expectare. ⁊ tunc cibuꝫ ſumere. Cūqꝫ facta fuiſſet hoꝛa t̄tia: iterū dicebat cogitationibus ſuis. Etiam ⁊ nūc violenter opoꝛtet me ſuſtinere: vſqꝫ ad hoꝛam ſextaꝫ. Cunqꝫ aduenıſſet hoꝛa ſexta: infundebat panem ⁊ aquam. dicens Duꝫ hic panis infunditur. opoꝛtet me etiā hoꝛam nonam expectare. Cunqꝫ hoꝛa adueniſſet nona ſecundum conſuetudinem cōplebat omnes oꝛationes ſuas: ⁊ pſalmodiam ſecundum regulam. ⁊ pōebat panē vt comederet. Hoc ergo p plurimos dies ſuſtinuit. Quadam ergo die ſimiliter ab hoꝛa pꝛima vſqꝫ ad nonaꝫ fecit. Cunqꝫ hoꝛa nona ſediſſet vt cibum caperet: vidit ꝺ ſpoꝛtella vbi panis. id eſt paximaci, a repoſita erāt. ſurrexiſſe fumū magnū: ⁊ egreſſuꝫ eſſe p feneſtrellam cellule eius. Itaqꝫ ex illo die nec eſuries nec defectio coꝛpoꝛi facta eſt. ſed magis ita coꝛroboꝛatum ē

in fide ⁊ abſtinentia coꝛ eius: vt etiaꝫ nec
poſtbiduum delectaret eum cibū accipe.
Ita gratia dei auxiliante certamini eius:
per patiētiam ſuam .frater extinxit caſtri
margie ideſt gule ɔcupiſcētie paſſionem.

Egreſſi ſunt ali § iiii

quando de monaſterio fratres: ad viſitā/
dum eos .qui in heremo ɔmoꝛabātur pa/
tres. Cum aūt veniſſēt ad quendā heremi
tā ſenioꝛem .ſuſcepit eos cum grandi gau
dio: ⁊ ſicut cōſuetudo ē appoſuit eis men/
ſulam. videns enī eos fatigatos ď itinere
ideo āte hoꝛā fecit eos reficere . ⁊ quicqd
habebat ī cella ſua appoſuit vt ederēt. ⁊
repauſauit eos. Facto autē veſpere: oꝛa/
tiones ⁊ pſalmos ſecundum cōſuetudinē
cōpleuerunt. Similiter etiā ⁊ nocte fece/
runt. Supꝛadictus autē ſenioꝛ ſeparate ī
alio loco qeſcebat ſibi. ⁊ audiebat loquen
tes inter ſe ⁊ dicentes . Quoniā iſti here/
mite magis melius ad refectionem ciban
tur . ꝙ qui in monaſterijs conuerſantur.
Hec autē ſenioꝛ audiens tacuit: Et cum
illuxiſſet dies arripuerunt iter: vt ad aliū
heremitam pergerent: qui in vicio eiuſdeꝫ
ſenis habitabat . Cum autem egrederent
dixit eis ſenioꝛ. Salutate eum ex me: ⁊ di
cite ei. Obſerua ⁊ noli irrigāe holera. Ip/
ſe vero intellexit cauſam: ⁊ tenuit eoſdem
fratres: deditqꝫ eis vt operarentur texē
tes ſpoꝛtas. ſedenſqꝫ cuꝫ eis ipſe operaba
tur . Ueſpere autem ad luminaria addidit
ſuper conſuetudinē alios pſalmos . ⁊ poſt
completas oꝛationes dixit eis. Nos qui/
dem conſuetudinem non habemus cibari
quottidie: ſed pꝛopter veſtrum aduentuꝫ
opoꝛtet nos hodie cenare. Et appoſuit eis
paneꝫ ⁊ ſal dicens. Quia pꝛopter vos de
bemus amplius aliquid cenare. miſit autē
modicum acetum ⁊ ſal ⁊ modicuꝫ olei. Et
cum ſurrexiſſent de menſula: cepit iterum
pſallere vſqꝫ pꝛope lucē. Et dixit eis. Nō
poſſumus pꝛopter vos omnem canonem
pſallere: ideoqꝫ repauſate modicum: quia
de itinere fatigati eſtis. Cū aūt factuꝫ fu/
iſſet mane hoꝛa pꝛima. voluerūt recedere
ab eo: ſed non permiſit eos ſenioꝛ dicens.
Magis iubete facere nobiſcum aliquā/
tos dies. Non enī dimitto vos hodie: ſed
ꝓpť caritatē teneo vos vł alios tres dies
Illi aūt hec audiētes ſurrexerūt nocte:
⁊ āteꝙ luceſceret fugierunt ex eodē loco

Quidaꝫ de ſā § v

ctis ſenioꝛibus ſalutādi cauſa pꝛofectus ē
ad aliuꝫ ſenioꝛē heremitaꝫ. Qui cū oī gau
dio ſuſcepit eum. Pꝛo cuius aduētu para
uit ad refectionem lenticule cibum coctū
Dixerūtqꝫ inter ſe. vt pꝛius ex moꝛe cōple
rent oꝛationes ⁊ pſalmodiā: ⁊ poſtea cibū
caperēt. Cuꝫ aūt īgreſſi fuiſſet: pſallebāt.
totūqꝫ pſalteriū ɔpleuerūt. Nam et ď ſcri
pturis ſanctis tāꝙ legentes duos ꝓphe/
tas abſentes habentes recitauerūt. Iāqꝫ
dies abierat: nox ſimiliter recedebat. Dū
ergo oꝛarēt ⁊ itente pſallerēt: illuxit alia
dies. ⁊ tūc intellexerunt ꝙ iam nox trāſiſ
ſet. Iterū autē īter ſe de verbo dei loquē
tes . ⁊ ſpeciales ibi ſēſus exponētes. factū
ē vt circa hoꝛā nonaꝫ ſalutantes ſeinuicē
ita reuerſus ē qui venerat ſenex ad cellu
lam ſuam. Nam refectionē cibi qui para
tus fuerat obliti ſunt accipere: duꝫ cibum
ſpiritualem pceperunt . Ueſpere autē fa/
cto inuenit ſenioꝛ ollam plenam ſicut pa/
ra fuerat: ⁊ contriſtatus dixit. heu quomo
do obliti ſumus pulmentum iſtud.:

Referebat nobis § vi

abbas Zenō . quia aliquādo dū ꝓficiſce
retur ad paleſtinā fatigatus de laboꝛe iti
neris: reſedit ſub arboꝛe. Erat aūt ī ꝓxi/
mo ager plenus cucumere. Cogitauit aūt
in coꝛde ſuo vt ſurgeret ⁊ tolleret ſibi ad
refectionē de ipſis cucumeribus. Nihil.n.
īquit grāde ē qď habeo tollere. Rñdēſqꝫ
ipſe ſibi in cogitationibus ſuis. ait . Quia
fures pꝛecipientibꝰ iudicibꝰ. in toꝛmenta
mittunt: opoꝛtet ergo meipſuꝫ ꝓbare ſi
poſſum ſuſtinere toꝛmenta que latrones
patiūtur . Exurgēs aūt eadē hoꝛa ſtetit
in eſtu quinqꝫ dies fixitqꝫ coꝛpus ſuum ⁊
dixit cogitationibꝰ ſuis. Quia non poſſuꝫ
ſuſtinere toꝛmēta: ideo opoꝛtet me furtuꝫ
non facere: ſed magis exercere ſcďm cōſu
etudinem opera manuum ⁊ de laboꝛibus
meis reficere : ſicut ſancta ſcriptura dicit
in pſalmis: laboꝛes manuum tuaꝝ q man
ducabis: beatus es ⁊ tibi bene erit. Quod
certe quottidie in conſpectu dñi pſallimꝰ.

Diſcipulus cu § vii

iuſdaꝫ ſancti ſenioꝛis ipugnabať a ſpiritu
foꝛnicatiōis: ſed auxiliante grã domini re
ſiſtebat viriliter peſſimis ⁊ īmundis cogi/
tatiōibus coꝛdis ſui ieiuniis ⁊ oꝛatiōibus:
⁊ in opere manuū affligebat ſe vehemēť.
Beatus aūt ſenioꝛ videns eū ita laboꝛan
teꝫ dixit ei. Si vis o fili depcoꝛ dñꝫ vt au
ferat a te iſtaꝫ ipugnationē. Ille ṽo reſpō
dens dixit. Uideo pater: qa ⁊ ſi laboꝛē ſu/
ſtineo: ſentio tñ fructū in me pꝛoficere bo
num. quia p occaſionē impugnatiōis huiꝰ
⁊ ampliꝰ ieiuno: ⁊ ampliꝰ ī vigiliis ⁊ oꝛoni
bus tolero. Uerūtamē depcoꝛ te vt oꝛes
pꝛo me miſicoꝛdiā dñi: vt det mihi ṽtutē:
quatenꝰ poſſim ſuſtinere ⁊ certare legiti/
me. Tunc ſenioꝛ ſcūs dixitei. Ecce nunc
cognoui fili qa fideliter ītelligis: ꝙ h̄ ſpiri
tale certamen p patientiaꝫ ad ſalutē eter
nam: anime tue ꝓficiat. Ita enī ſcūs aplš
dicit. Bonum certamen certaui: curſum
cōſumaui: fidē ſeruaui: decetero repoſita
eſt mihi coꝛona iuſtitie: nō ſolū autē mihi:
ſed ⁊ omnibꝰ qui diligunt aduentuꝫ eius.

Et alius etiam § viii

fr̄ vehemenť ipugnabať ab immundo ſpū
foꝛnicatiōis. Exurgēs aūt noctu abiit ad
quēdam ſcūm ⁊ ꝓbatuꝫ ī ṽtutibꝰ ſenioꝛē:
⁊ cōfeſſus ē ei: quia patiebať ipugnationē
ab ſpiritu foꝛnicatiōis. Hec cū audiſſet ſe
nioꝛ: cōſolabatur eū: docēs ſpiritualibus
verbis de ṽtute patiētie dicens: ſicut ſcri
ptuꝫ ē: viriliter age ⁊ cōfoꝛteť coꝛ tuū: ⁊ ſu
ſtine dñm. Reuerſus ē fr̄ ad cellulā ſuaꝫ:
⁊ ecce iteꝝ ipugnatio iſiſtebat ei. Ipē aūt
feſtinauit denuo pergere ad ſupꝛadictum
ſenioꝛē. Uidens aūt eum ſenioꝛ: iteꝝ doce
bat euꝫ vt patienter ⁊ īdeſeſſe ſuſtineret:
dicebatqꝫ ei: crede fili: qm̄ mittet tibi dñſ
ih̄s xp̄s auxiliuꝫ de celo ſcō ſuo: vt poſſis
ſupare paſſioē hanc. Cōfortatus aūt frať
monente ſcō ſenioꝛe. remeauit ad cellulā
ſuaꝫ: ⁊ iterū ipugnatio valde cōturbabat
coꝛ eius. Et ſtatiꝫ eadē hoꝛa noctis reuer
ſus ē ad ſenioꝛem: ⁊ depcabať eū vt inten
tius ꝓ eo dñm exoꝛaret: Dixitqꝫ ei ſenioꝛ.
Ne ptimeſcas fili: neqꝫ reſoluaris: neqꝫ
abſcōdas cogitatiōes tuas: ita enī cōfuſꝰ
ſpiritus īmundus diſcedit a te. Nihil eniꝫ
ita allidit virtutē demonum: quō ſi quis ſe
creta īmundaꝝ cogitationuꝫ reuelauerit
ſcis ac beatiſſimis pr̄ibus. Uiriliter age fi
li. ⁊ confoꝛteť coꝛ tuum: ⁊ ſuſtine dñꝫ. Ubi
enim durioꝛ ē pugna: ibi gl'ioſioꝛ erit ⁊ co
rona. Deniqꝫ ſcūs ꝓph̄a eſaias dicit. Nū
quid īualida eſt manꝰ dñi ad ſaluādū: aut
aggrauata eſt auris eiꝰ vt non exaudiat?
Conſidera ğ filiole: quia certamen tuū ex
pectat dñs: tibiqꝫ contra diabolū dimicā
ti parat eťnitatis coꝛonā. Ideo monet nos
ſcā ſcriptura dicēs: qa p multas tribulati/
ones opoꝛꝫ nos īntroire in regnū celoꝛū.
Hec autem audiens frater. cōfirmatū eſt
coꝛ eius in domino: ⁊ permāſit apud ſenio
rem: noluitqꝫ vltra reuerti ad cellā ſuā.

Beato abbati § ix

Moyſi qui habitat in loco qui appellaba
tur petra quodam tempoꝛe in tantum ī
poſuit duriſſimam impugnationeꝫ demō
foꝛnicationis: vt non preualeret ſedere ī
cellula ſua: ſed abiit ad ſcm̄ abbatem Iſi/
doꝝ: ⁊ rettulit ei violētiā ipugnatiōis ſue
Cūqꝫ de ſcripturis ſcis abbas Iſidorꝰ ꝓ/
ferēs teſtimōia ɔſolareť eū ⁊ vt ad cellulā
ſuā reuertereť rogaret eum noluit abbas
moyſes pgere ad cellulā ſuā. Tūc abbas
iſidorꝰ pariť cū abbate moyſe aſcēderūt ī
ſupioꝛa cellule ſue. Et dixit ei iſidorꝰ. Re
ſpice ad occidētē ⁊ vide. Cūqꝫ reſpiceret
vidit mľtitudinē ďmonū vehemēť cū furo
re pturbari: ⁊ q̄ſi ad p̄liū p̄paratos: feſtinā
teſqꝫ pugnare. Dixit aūt ei abbas iſidorꝰ.
Reſpice iterum ad oꝛienteꝫ: ⁊ vide. Cūqꝫ
reſpiceret: vidit innumerabilem multitu/
dinem ſanctoꝛum angeloꝛum: glorioſuꝫ ⁊
ſplendētem ſup lumen ſolis celeſtium vir

tutum exercitū. Ait autem ei abbas Iſi/
doꝛus. Ecce quos in occidente vidiſti. ipſi
ſunt q etiā īpugnant ſanctos dei. Naʒ q̊s
ad oꝛiētē cōſpexiſti: ipſi ſunt quos ad adiu
toꝛiū ſanctis ſuis mittit. Cognoſce ergo. qꝛ
plures ſunt nobiſcū ſicut dicit Heliſeꝰ pro
pheta. Verū etiaʒ ſanctus Joannes dicit
Quia maioꝛ ē qui in nobis eſt. q̄ʒ qui ī hoc
mūdo. et his auditis cōfoꝛtatꝰ in dño ſcūs
abbas Moyſes: ⁊ reuerſus ē in cellulā ſu
am. gratias agens ⁊ gloꝛificans dñi noſtri
ieſu xp̄i bonitatis patientiam.

Erat quidam .§ x.

frater in heremo ſcithie: prōptuſ ⁊ alacer ī
opus dei ⁊ ſpiritali cōuerſatiōe. Huic aūt
inimicus generis humani diabolus immi
ſit cogitationes vt recoꝛdaretꝰ cuiuſdā no
te ſibi mulieris pulchꝛitudinē: ⁊ conturba
retur ī cogitationibꝰ ſuis vehementer. Cō
tingit āt ex diſpenſatione dñi ihū vt alius
quidā frater de egypto veniret ad viſitā
dū eū in charitate xp̄i. Et dū inter ſe loq̄/
bantur euenit ſermo: vt diceret ille frater
de egypto. qꝛ moꝛtua eſt illa mulier. Ipſa
autē erat in cuiꝰ amoꝛe īpugnabatꝰ ſapꝛa
dictꝰ frater. Hec cū audiſſet ille. poſt pau/
cos dies abiit ad locū illū. vbi poſitū erat
coꝛpus illius defuncte mulieris: ⁊ aperuit
noctu ſepulchꝝ eius ⁊ cū pallio ſuo terſit
ſaniē putredinis eius: ⁊ reuerſus ē ad cel/
lulā ſuā. Ponebatq̄ʒ fetoꝛē in conſpectu
ſuo. ⁊ dicebat cogitationibꝰ ſuis. Ecce ha/
bes deſideriū quod querebas ſacia te ex
eo. et ita ī illo fetoꝛe cruciabat ſemetipʒ vſ
q̄ʒq̊ ceſſaret ab eo ſoꝛdidiſſima īpugnatō.

Duo fratres § xi

monachi abierūt in p̄ximā ciuitatē. vt di
ſtraherēt q̄ manibꝰ ſuis p totū annū opati
eēnt. Unꝰ āt ex eis egreſſus ē vt quedaʒ
ſibi neceſſaria emeret. aliꝰ āt ſolus in ho/
ſpitio remāſit ⁊ inſtigante dyabolo cecidit
in foꝛnicatiōeʒ. Cū autē reuerſus veniſſet
frater: dixit ei: Ecce diſtraximꝰ que neceſ
ſaria erāt reuertamur nūc ad cellulam no
ſtrā. Reſpondens aūt frater: dixit ei. Nō
poſſū reuerti. Cūq̄ʒ dep̄caretꝰ eū frater ſu
us dicens: q̄propter nō reuerteris ad cel/
lā. Ille confeſſus ē ei dicēs. Quia ego cū
diſceſſiſti a me. cecidi in foꝛnicationē: ideo
nolo reuerti. Volēs aūt lucrarīꝰ ⁊ ſaluare
aīam eius frater ſuus cū ſacramēto dixit
ei. Quia ⁊ ego cū ſepaꝛatus fuiſſē a te la/
pſus ſū ſimiliter ī foꝛnicationē: verūtamē
reuertamur ad cellulā. ⁊ ponamꝰ nos ī pe
nitētiā: Omnia. n. poſſibilia ſūt deo. vt pe
nitētibus nobis īdulgentiā donare digne
tur. vt in eterno igne toꝛmētis ⁊ penis in/
ferni tartaro nō cruciemur: vbi penitētia
nō eſt. ſed ignis ſēper ſine ceſſatione ⁊ di/
ra toꝛmenta. Ita ergo reuerſi ſūt ad cellu
lā ſuā. Abierūt aūt ad ſanctos patres. ⁊ p
ſtrauerūt ſe ad veſtigia eoꝝ cū multo vlu
latu ⁊ lachꝛimis gemētes: ⁊ confeſſi ſūt il
lis. que eueniſſet eis ruine tēptatio. Quic
qd autē preceperunt ſancti ſenioꝛes. ⁊ do/
cuerūt eos ī cā pnīe ita oīa fecerūt. Ille ḡ
aliꝰ frġ n̄ peccauerat p frē q peccauerat
penitētiā agebat. quaſi ⁊ ipſe peccaſſet eo
ꝙ multā charitatē circa eū hēret. Videns
āt dominꝰ laboꝛē charitatis eiꝰ. infra pau
ca tēpoꝛa reuelauitꝰ ſanctis prībꝰ qualis
eēt cauſa: ⁊ qꝛ pp charitatē illiꝰ q nō pec/
cauerat. ⁊ ſe afflixerat p ſalute fratris: id
circo indulgētiā donauit ei dñs q peccaſ/
ſet. Ecce hoc ita ē ſicut ſcriptū eſt: qꝛ poſu/
it animā ſuā pro ſalute fratris ſui.

Alius etiam § xii

frater moleſtiā ſuſtinebat ab ſpiritu foꝛni
catiōis. Abiit āt ad q̄ndā p̄batiſſimū ſeio/
rem: ⁊ p̄cabatꝰ eū dicēs. Pone tibi ſollici/
tudinē beatiſſime pr̄. ⁊ oꝛa p me: qꝛ graui
ter me īpugnat paſſio foꝛnicationis. Hec
cū audiſſet ſenioꝛ oꝛabat intēte diebus ac
noctibus p eo deprecās dñi miſicoꝛdiam
Iterꝝ aūt veniebat idē frater ⁊ rogabat
ſenioꝛē vt magis itentiꝰ p eo oꝛaret. Siltr
āt cū oi ſollicitudīe: beatꝰ ſenioꝛ oꝛabat itē
tius p eo. Frequēter āt veniētē ad ſe mo
nachum. vidēs ſenioꝛ: ⁊ deprecātem ſe vt
oꝛaret: valde contriſtatus: mirabatur qꝛ
non exaudiret dominꝰ oꝛationē eius: Ea/

dē autē nocte reuelauit ei dominꝰ. q̄ circa
illū monachū erat negligētie ⁊ ignauie re
ſolutio: ⁊ delectatiōes coꝛpoꝛee coꝛdis eiꝰ
Ita autē oſtenſum ē ſancto ſenioꝛi. Vidit
ſedentē illuʒ monachū. ⁊ ſpiritū foꝛnicatio
nis in diuerſis mulieꝝ foꝛmis ante illū lu/
dēteʒ: ⁊ ipſū cū eis delectari. Videbat aūt
⁊ angelū dñi aſtātem. ⁊ indignātē grauitꝰ
contra eūdeʒ fratreʒ: qꝛ nō ſurgebat neq̄ʒ
pꝛoſternebat ſe in oꝛationibꝰ ad deuʒ. Sʒ
magis delectabatur cogitationibus ſuis:
Hec autē oſtenſa ſunt per reuelationem
ſancto ſenioꝛi. Cognouit āt qꝛ culpa ⁊ ne/
gligentia illius monachi erat: vt nō exau/
direntꝰ oꝛationes eius. Et tunc dixit ei ſe/
nioꝛ. Quia tua culpa ē frater qui condele
ctaris cogitationibus malis. īpoſſibile eſt
enim diſcedere a te ſpiritū foꝛnicationis
īmundum. aliis oꝛantibꝰ ⁊ deū p te depꝛe
cantibus: niſi ⁊ tu ipſe laboꝛē aſſumas. in
ieiuniis. ⁊ orationibus. et vigiliis multis
cū gemitu depꝛecans tu miſericoꝛdiaʒ ſu
am ⁊ adiutoꝛiū ſue gratie p̄beat tibi dñs
ihs xp̄s vt poſſis reſiſtere cogitationibus
malis. Nam ⁊ medici q coꝛpoꝛibus hoīuʒ
medicamēta conficiunt ⁊ adhibent: q̄ʒuis
oīa cū ſūma diligētia faciāt: verūtn̄ ſi ille
q īfirmatꝰ a noxiis cibis. vł ꝺ aliis q̄ ſolent
ledere īfirmitates abſtiere noluerit: nihil
ei pꝛoficit cura ⁊ diligentia et ſollicitudo
medicoꝛum. Similiter etiam et in anime
languoꝛibus eueniet. Licet enim omni in
tentione ⁊ ex toto coꝛde. ſancti patres qui
ſunt medici ſpirituales exoꝛent miſericoꝛ
diam domini ſaluatoꝛis noſtri pꝛo eis. qui
oꝛationibus eoꝛum ſe poſtulant adiuuari:
niſi ⁊ ipi cum omni intentione mentis. taʒ
in oꝛatiōibꝰ q̄ʒ ī omni ope ſpūali que deo
placita ſunt: fecerint. non eis p̄ficient ne/
gligentibus ⁊ reſolutis. ⁊ de ſalute anime
minime cogitantibus oꝛationes ſanctoꝝ.
Et hec audiēs frater ꝯpunctus eſt coꝛde.
⁊ cum omni ſollicitudine ſm̄ doctrinam ſe
nioꝛis. tam in ieiuniis q̄ʒ in oꝛatiōibꝰ ⁊ vi
giliis ſemetipſū afflixit. et meruit miſeri/
coꝛdiam domini. Et receſſit ab eo ſpiri
tus inmunde paſſionis.

Erat quidam § xiii

monachus ⁊ habitabat in heremo. Que
dam autē puella ex genere ⁊ cognatione
eius poſt plurimos āños ꝯperit in quo lo
co ſupꝛadictꝰ monachus habitaret: ⁊ inſti
gante diabolo abiit in deſertum. requi
rens eū. Quo inuento ingreſſa eſt cellulā
eius. aſſerens ei qꝛ ex genere ⁊ parente/
la eius fuiſſet: manſitq̄ʒ ibi apud eū ⁊ ce
cidit in ruinā peccati cum ea. Erat autem
alius monachus ⁊ ipſe in heremo de gens
Qui cū ad refectionis hoꝛaʒ veniſſet: gel
lo cū aqua quē ad potum ſibi p̄parauerat
vertebat ſe: ⁊ tota illa aqua fundebatur
ī terra. Hoc aūt per aliquot dies cum ad
refectionē veniſſet ita fiebat: ⁊ effūdebatꝰ
aqua in terrā: vt nō poſſet bibere. Cogita
uit aūt apud ſemetipſuʒ: vt abiret ad illuʒ
aliuʒ mōachum: ⁊ diceret ei de gellone q
ꝟtebat ſe ⁊ tota aqua effūdebatꝰ. Iterꝝ cuʒ
ī itinere veſpē facto: ī q̊dam antiq̄ ⁊ dirru
to tēplo ydoloꝝ doꝛmiret: audiuit demo/
nes intꝰ ſe loquētes: q̄a in iſta nocte p̄cipi/
tauimꝰ illū mōachū ī foꝛnicationē. Et hec
audiēs admirabatꝰ. Cū aūt illuxiſſet dies
p̄uenit ad mōachū. ⁊ inuenit euʒ ḡuiſſima
triſtitia oppꝛeſſū: ⁊ dixit ei. Quid faciā fr:
q̄a qua hoꝛa reficere voluero: ſtatiʒ gello
quē ad vſuʒ aque hēo vertit ſe. ⁊ effunditꝰ
aqua: ⁊ nō habeo qꝺ poſſim bibere? Tūc
rn̄dit ei ſup̄dictus mōachꝰ dicēs. Tu q̄deʒ
veniſti ad me intꝰrogare quia gelunculus
vertit ſe ⁊ effunditꝰ aqua? Ego aūt q̄d hēo
facere: qꝛ ī hac nocte cecidi ī foꝛnicationē.
Rn̄denſq̄ʒ frater dicit ei: ⁊ ego hoc iaʒ co
gnoui. Dixit autē ei ille. Et vn̄ hoc potui/
ſti cognoſcere? Et ille ait. Duʒ ī itinere no
ctu geſſerē audiui demones intꝰ ſe loquē/
tes ⁊ gloꝛiātes de lapſu tuo. ⁊ nimis cōtri
ſtatꝰ ſuʒ. Tūc rn̄dit ei ille monachꝰ dicēs:
Ecce ego egredioꝛ: ⁊ vado ī ſeculuʒ: Hec
ille audiēs depꝛecabatꝰ eū dicens. Noli h̄
agere fr: ſed magis patientꝰ ſuſtinens pma
ne in hoc loco. Nā mulieꝛeʒ expellamus ⁊
reuertatꝰ ad locū ſuuʒ. Manifeſte. n. iſta
exq̄ſitio artis maligni diaboli eſt. Magis

aūt opoꝛtet vt maneas ī h loco ī afflictiōe
coꝛdis ⁊ coꝛpoꝛis: et cū ītimi coꝛdis gemi
tu. ac lachꝛimis vſqꝫ in exitū vite ꝺ̄pꝛecarī
ſaluatoꝛis nr̄i pietatē vt poſſis īuenirī mi
ſericōdiā ī die illo terribili magni iudicii d̄i.

Erat quidam § xiiii

frater in heremo. hītabat āt in loco q dice
baṫ cellia: ⁊ īpugnabāt eū dmones in paſ
ſione foꝛnicatiōis. Cogitauit aūt apud ſe
metip̄ꝫ dicēs. Qꝛ foꝛſitā opoꝛtet me ma
gis ī ope manuū laboꝛare: vt extenuetur
carnalis ſēſus meꝰ. Erat āt idē frater arte
figulus. Exurgēs āt fecit ī luto ⁊ plaſma
uit q̄ſi figurā mulieris: et dixit cogitatio
nibus ſuis. Ecce vxoꝛ tua. neceſſariū eſt
ḡ vt ſup cōſuetudinē addas in ope manu
um tuaꝝ ⁊ poſt aliquantos dies iterū ſi
militer fecit ex luto et plaſmauit q̄ſi filiaꝫ
ſibi. ⁊ dixit cogitationibꝰ ſuis. Ecce gene
rauit vxoꝛ tua filiā. neceſſariū eſt ergo vt
magis magiſqꝫ ampliꝰ exerceas opa ma
nuum: vt poſſis paſcere ⁊ veſtire. et te.
⁊ vxoꝛē ⁊ filiā tuā ⁊ ita p̄ nimio laboꝛe ma
cerauit coꝛpus ſuū: vt nō p̄ualeret iam
ſubpoꝛtare tantū laboꝛē. Tunc dixit cogi
tatiōibus ſuis. Quia ſi non p̄uales nimiū
iſtū ſuſtinere laboꝛē: neqꝫ mulierē regras
Uidens āt deus feruens ꝓpoſitū mentis
eius ꝓ certamine caſtitatis: abſtulit ab eo
moleſtiam impugnationis demonum. Et
glīficauit dūꝫ ſup magnitudinē gr̄e eius.

Quidā frater § xv

interrogauit beatū abbatē Poemen di
cens. Quid faciā pater: qꝛ īpugnat me paſ
ſio foꝛnicationis: ⁊ rapioꝛ ī paſſionē furo
ris? Et reſpōdēs dixit ei ſācṫꝰ ſēioꝛ. Ideo
vtiqꝫ dauid ꝓpheta dicebat qꝛ leonē qdē
ꝑcutiebā: nā ⁊ vrſū frequēter ſuffocabaꝫ.
Hoc aūt ita ītelligiṫ. qꝛ furoꝛē ab aīo meo
abſcidebā: foꝛnicationē āt ī laboꝛibꝰ affli
gebā. Explicit de ſpū foꝛnicatiōis. De vir
tute patientie et hūilitate. §. xvi.

Dicebant ſancti ſenioꝛes pa
tres d̄ quodā mo
nacho iam ſenioꝛe in ſcithie heremo cōma
nente: quomodo ſeruus quoꝛūdam erat
⁊ per ſingulos annos deſcendebat de he
remo in Alexādriā. vbi cōmanebāt domi
ni eiꝰ ꝺ̄ferēs ei pēſionē. ſicut ſolēt ſerui dare
dominis ſuis. Sed dn̄i eius magis reuerē
tiā ꝓ timoꝛe habētes circa eū honoꝛabāt
occurrentes ⁊ ſalutātes eū. Petēteſqꝫ vt
ꝓ eis dominū exoꝛaret. Ille āt mittebat
aquā in peluim. ⁊ feſtinabat lauare pedes
dn̄oꝝ ſuoꝝ: cū oī humilitate obſequm eis
cupiēs exhibere. Ipſi vero nolebāt acqui
eſcere vt pedeſ eoꝝ ablueret: ſꝫ dicebāt ei
Noli beatiſſime pr̄ grauare aīas nr̄as. At
ille reſpondens dicebat. ego ſeruꝰ veſter
ſū. Nā vos eē dn̄os meos omnipotēs deꝰ
conſtituit. ⁊ gr̄as ago domino vr̄o: qꝛ di
gnati eſtis me permittere vt ſeruiā deo vi
uo ⁊ vero: creatoꝛi ac dominatoꝛi celi et
terre: ⁊ ideo detuli vobis pēſioneꝫ ſeruitu
tis mee. Dn̄i autē eius cōtendebāt: nolen
tes accipere quā ꝺ̄tulerat penſionē. Re
ſpōdēs āt monachus dixit eis. Si nolueri
tis accipere pēſionē meā. ita decreui vt n̄
reuertar in heremū: ſed hic in p̄ſenti ꝑ
maneo ⁊ ſeruio vobis. Hec autē audien
tes domini eius. acqeuerūt ſuſcipere pen
ſionē ne contriſtareṫ: ſed magis reuertere
tur ad loca heremi ad cellulā ſuā. Illud āt
quo īpenſioneꝫ ſuā ēt nolentibꝰ dabat do
minis ſuis. ſtatim vt accipiebant pauperi
bus erogabant. Interrogātes aūt eundē
ſenioꝛē fratres dixerunt ei. Obſecramus
te pater vt dicas nobis cur cū tanta intē
tione ꝓ ſeruitio tuo. penſioneꝫ etiā nolen
tibus ⁊ nimis reſiſtentibus tibi dn̄is ingeſ
ſiſti? Ad hec reſpōdens ſenioꝛ dixit. Ego
fratres ideo feſtino ꝓ ſeruitio quod tanꝙ̄
dominis meis debeo penſionē per ſingu
los annos adīplere eis vt qcqd iā cū adiu
toꝛio domini in ieiuniis ⁊ oꝛationibꝰ. ſeu ī
ſāctis vigiliis: vl̄ in oī ope ſpirituali. xp̄o
dn̄o adiuuāte laboꝛauero. hoc mihi ī eter
na vita. ⁊ ad ſalutē anime mee ꝓficiat. vt
foꝛſitā ſi pēſionē ꝓ ſeruitio meo minime ī
tulero: iam totꝰ ſpiritalis laboꝛ meus ad il
loꝝ mercedē ꝓficiat. q me ꝑmiſerunt xp̄o
dn̄o deſeruire ⁊ ſpiritaliter conuerſari.

Erant duo § xvii

fratres ſecundum carnē quidē germani.
verūtn̄ vterqꝫ in ſpiritali ꝓpoſito mona
chi exiſtētes: inſidiabaturqꝫ eis malignꝰ
diabolus vt quōcūqꝫ eos ſepararet abin
uicē. Quadam igiṫ die ad veſperā ſꝫ con
ſuetudinē ille iunioꝛ frater accēdēs lucer
nā. poſuit ſuper candelabꝝ. Faciente aūt
malicia demonū ruit cādelabꝝ. ⁊ extincta
ē lucerna. Per hāc occaſionē īſidiabatur
eis malignus diabolus. vt in liteꝫ eos in
cēderet. Surgēſqꝫ ſenioꝛ. cepit percutere
cū furoꝛe frēꝫ ſuū. Ille ꝟo poſtratꝰ ī trām
ꝺ̄p̄cabaṫ germanū ſuū dicens. Magna
nimꝰ eſto dn̄e: ⁊ ego rurſus accēdo lucer
naꝫ. Ergo qꝛ n̄ r̄ndit ei turbulētū ſmonē.
ſtatiqꝫ malignꝰ ſpūs ꝯfuſus receſſit ab eis
Et ꝑgēs eadē nocte nūciauit p̄ncipi dmo
nū dicens. Qm̄ ꝑꝑ humilitatē illiꝰ mona
chi q pꝛoſtratꝰ ī terra veniā poſtulabat de
fratre ſuo: n̄ p̄ualui in eis: videnſqꝫ deꝰ
humilitatē eius. effudit ſuper eū gr̄aꝫ ſuā
⁊ ego ſentio me valde toꝛqueri atqꝫ cruci
ari. qm̄ nō p̄ualui ſeparare eos abinuiceꝫ
Hec aūt oīa verba audiēs ſacerdos ydo
loꝝ q ibi cōmanebat: cōpūctꝰ ē in timoꝛe
dn̄i ⁊ amoꝛe ih̄u xp̄i. Cōſiderās. n. quā ma
gna ſeductio ⁊ ꝑditio aīaruꝫ eſt cultꝰ ydo
loꝛum. relinquens omnia feſtianter ꝑrexit
ad ſāctos patres ad mōaſteriū: ⁊ rettulit
eis omnia que ꝑ malitiaꝫ demones inter
ſe loquebantur. Cumqꝫ monitis ſalutari
bus inſtruxiſſent eū ſc̄i patres de doctria
ſalutari baptizatꝰ ē: ⁊ ſācti pꝛopoſiti mōa
choꝝ vitā arripuit: ⁊ adiuuante ⁊ cooꝑan
te gratia dei: factus eſt ꝓbatiſſimus mo
nachꝰ. tātūqꝫ veneratus ē. ⁊ tenuit ꝟtu
teꝫ humilitatis. vt omnes nimiā humilita
teꝫ eiꝰ admirarētur: Dicebat eniꝫ. qm̄ oēꝫ
virtutem aduerſarioꝝ noſtroꝛū demonū
ſoluit humilitatis ītētio. Deniqꝫ ⁊ dn̄s no
ſter ih̄s xp̄s ꝑ humilitateꝫ triūphauit dia
bolū. ⁊ omnē eius virtutē cōtriuit. Adde
bat etiā dicēs qm̄ frequēter audiſſet de
mones īter ſe loquētes: quia qn̄ ad iracū
diaꝫ ſuccēdimꝰ coꝛda hoīm. ſi quis ſuſtinu
erit patiēṫ ꝯuicia īiuriaꝝ: ꝯuerſꝰ magis ro
gauerit ea q̄ ad pacē ſūt dicēs qa ego pec
caui. ſtatī ſētimꝰ oēꝫ nr̄aꝫ ꝟtuteꝫ mācceſcē
qa appꝛoximāt eis gr̄e diuīe potentie

Referrebat aūt § xviii

beatus ſēioꝛ Poemē frībꝰ dicēs. Quōiā
fuit quidā nuꝑ mōachus in Conſtātinopo
li tēpoꝛibus Theodoſij impatoꝛis. habita
bat autē ī parua cella foꝛis ciuitatē pꝛope
ꝑaſciuꝫ q vocaṫ ī ſeptimo: vbi ſolēt īpera
toꝛes egreſſi d̄ ciuitate libēter ꝺ̄gere. Au
diens aūt imperatoꝛ ꝙ ibi eſſet qdam mo
nachus ſolitarius. qui nunꝙ̄ egredieba
tur de cella: cepit deambulando pergere
ad eum locū vbi erat ſupradictꝰ mōachꝰ:
pꝛecepitqꝫ ſequētibus ſe eunuchis: vt nul
lus appꝛoximaret ad cellulam monachi il
lius. Ipſe auteꝫ ſolus perrexit: pulſauitqꝫ
oſtium. Surrexit autem monachꝰ ⁊ ape
ruit ei: ⁊ non cognouit eum ꝙ eſſet īpera
toꝛ. Tulerat enim ſibi coꝛonaꝫ de capite
ſuo vt non cognoſceretur. Poſt oꝛationē
autē reſederunt pariter. Et interrogauit
eum imperatoꝛ dicens. Quomodo ſancti
patres degūt ī egypto? Reſpōdēſqꝫ mo
nachus ait. Omnes exoꝛāt deū ꝓ ſalute
ſua. Aſpiciebat autē imperatoꝛ intēte cel
lulam īpam. ⁊ nihil in ea vidit niſi paucos
panes ſiccos in ſpoꝛta pēdentes: ⁊ dixit ei.
Da mihi benedictionē abba: vt reficiamꝰ.
Statiꝫqꝫ feſtinauit mōachꝰ. ⁊ miſit aquā
⁊ ſal: ⁊ miſit bucellas: ⁊ comederūt pariṫ.
Poꝛrexitqꝫ ei calicem aque ⁊ bibit. Tūc
Theodoſius imperatoꝛ dixit. Scis quis
ſum ego? Reſpondens monachus dixit
Neſcio quis ſis domine. Dixit ei. Ego ſuꝫ
Theodoſius īperatoꝛ: ⁊ ob deuotionē ve
ni huc. Hoc cum audiſſet monachus pꝛo
ſtrauit ſe ante illuꝫ. At ille dixit ei. Beati
ſtis vos monachi qui ſecuri ac liberi de
negotiis ſeculi. tranquilla ⁊ quieta ꝑfrui
amini vita: ⁊ ſolummodo de ſalute anima
rum veſtrarum habetis ſollicitudinē: quo
modo ad vitam eternam: ⁊ ad celeſtia no
bis: vobiſqꝫ pꝛomiſſa pꝛemia ꝑuenire poſ
ſitis. In ueritate enim dico tibi: quia cer

aūt oportet vt maneas ī h̄ loco ī afflictiōe
cordis ⁊ corporis: et cū ītimi cordis gemi
tu. ac lachrimis vſq; in exitū vite ꝯprecarꝫ
ſaluatoris nr̄i pietatē vt poſſis īuenire mi
ſericōdiā ī die illo terribili magni iudicii dei.

Erat quidam §. xiiii

frater in heremo. habitabat āt in loco q̄ dice
baꝫ cellia: ⁊ īpugnabāt eū demones in paſ
ſione fornicatiōis. Cogitauit aūt apud ſe/
metipſū dicēs. Qꝛ forſitā oportet me ma/
gis ī ope manuū laborare: vt extenuetur
carnalis ſēſus me⁹. Erat āt idē frater arte
figulus. Exurgēs āt fecit ī luto ⁊ plaſma
uit q̄ſi figurā mulieris: et dixit cogitatio/
nibus ſuis. Ecce vxor tua. neceſſariū eſt
ꝙ vt ſup cōſuetudinē addas in ope manu
um tuaꝝ ⁊ poſt aliquantos dies iteruz ſi/
militer fecit ex luto et plaſmauit q̄ſi filiaz
ſibi. ⁊ dixit cogitationib⁹ ſuis. Ecce gene/
rauit vxor tua filiā. neceſſariū eſt ergo vt
magis magiſq; ampli⁹ exerceas opa ma/
nuum: vt poſſis paſcere ⁊ veſtire. et te.
⁊ vxorē ⁊ filiā tuā ⁊ ita p̄ nimio labore ma
cerauit corpus ſuū: vt nō preualeret iam
ſubportare tantū laborē. Tunc dixit cogi
tatiōibus ſuis. Quia ſi non ꝓuales nimiū
iſtū ſuſtinere laborē: neq; mulierē regras
Uidens āt deus feruens ꝓpoſitū mentis
eius ꝓ certamine caſtitatis: abſtulit ab eo
moleſtiam impugnationis demonum. Et
glorificauit dñz ſup magnitudinē grē eius.

Quidā frater §. xv

interrogauit beatū abbatē Poemen di/
cens. Quid faciā pater: qꝛ īpugnat me paſ
ſio fornicationis: ⁊ rapior ī paſſionē furo/
ris? Et reſpōdēs dixit ei ſanct⁹ ſenior. Ideo
vtiq; dauid ꝓpheta dicebat qꝛ leonē q̄dē
ꝑcutiebā: nā ⁊ vrſū frequēter ſuffocabaz.
Hoc aūt ita itelligit. qꝛ furorē ab aīo meo
abſcidebā: fornicationē āt ī laborib⁹ affli
gebā. Explicit de ſpū fornicatiōis. De vir
tute patientie et hūilitate: §. xvi.

Dicebant ſancti ſeniores pa
tres ꝺ quodā mo/
nacho iam ſeniore in ſcithie heremo cōma

nente: quomodo ſeruus quorūdam erat:
⁊ per ſingulos annos deſcendebat de he/
remo in Alexādriā. vbi cōmanebāt domi
ni ei⁹ ꝯferēs ei pēſionē. ſicut ſolēt ſerui dare
dominis ſuis. Sed dñi eius magis reuerē
tiā ꝓ timore habētes circa eū honorabāt
occurrentes ⁊ ſalutātes eū. Petēteſq; vt
ꝓ eis dominū exoraret. Ille āt mittebat
aquā in peluim. ⁊ feſtinabat lauare pedes
dñoꝝ ſuoꝝ: cū oī humilitate obſequm eis
cupiēs exhibere. Ipſi vero nolebāt acqui
eſcere vt pedes eoꝝ ablueret: ſꝫ dicebāt ei
Noli beatiſſime pr̄ grauare aīas nr̄as. At
ille reſpondens dicebat. ego ſeru⁹ veſter
ſū. Nā vos eē dños meos omnipotēs de⁹
conſtituit. ⁊ grās ago domino vr̄o: qꝛ di/
gnati eſtis me permittere vt ſeruiā deo vi
uo ⁊ vero: creatori ac dominatori celi et
terre: ⁊ ideo detuli vobis pēſionez ſeruitu/
tis mee. Dñi autē eius cōtendebāt: nolen/
tes accipere quā ꝯtulerat penſionē. Re/
ſpōdēs āt monachus dixit eis. Si nolueri
tis accipere pēſionē meā. ita decreui vt n̄
reuertar in heremū: ſed hic in preſenti ꝑ/
maneo ⁊ ſeruio vobis. Hec autē audien/
tes domini eius. acqeuerūt ſuſcipere pen
ſionē ne contriſtaret: ſed magis reuertere
tur ad loca heremi ad cellulā ſuā. Illud āt
quo ipenſionez ſuā ēt nolentib⁹ dabat do
minis ſuis. ſtatim vt accipiebant pauperi
bus erogabant. Interrogātes aūt eundē
ſeniorē fratres dixerunt ei. Obſecramus
te pater vt dicas nobis cur cū tanta intē/
tione ꝓ ſeruitio tuo. penſionez etiā nolen
tibus ⁊ nimis reſiſtentibus tibi dñis ingeſ
ſiſti? Ad hec reſpōdens ſenior dixit. Ego
fratres ideo feſtino ꝓ ſeruitio quod tanꝙ
dominis meis debeo penſionē per ſingu/
los annos adiplere eis vt q̄cq̄d iā cū adiu
torio domini in ieiuniis ⁊ orationib⁹. ſeu ī
ſanctis vigiliis: vl' in oī ope ſpirituali. xp̄o
dño adiuuāte laborauero. hoc mihi ī eter
na vita. ⁊ ad ſalutē anime mee ꝓficiat. vt
forſitā ſi pēſionē ꝓ ſeruitio meo minime ī
tulero: iam tot⁹ ſpiritalis labor meus ad il
loꝝ mercedē ꝓficiat. q̄ me ꝑmiſerunt xp̄o
dño deſeruire ⁊ ſpiritaliter conuerſari.

S. F.

Erant duo § xvii

fratres ſecundum carnē quidē germani.
verūtn̄ vterq; in ſpiritali ꝓpoſito mona/
chi exiſtētes: inſidiabaturq; eis malign⁹
diabolus vt quōcūq; eos ſepararet abin/
uicē. Quadam igit̄ die ad veſperā ſꝫ con
ſuetudinē ille iunior frater accēdēs lucer
nā. poſuit ſuper candelabꝝ. Faciente aūt
malicia demonū ruit cādelabꝝ. ⁊ extincta
ē lucerna. Per hāc occaſionē īſidiabatur
eis malignus diabolus. vt in litez eos in/
cēderet. Surgēſq; ſenior. cepit percutere
cū furore frēz ſuū. Ille ꝟo proſtrat⁹ ī trām
ꝯprecabat germanū ſuū dicens. Magna
nim⁹ eſto dñe: ⁊ ego rurſus accēdo lucer/
naz. Ergo qꝛ n̄ reddit ei turbulētū ſmonē.
ſtatiq; malign⁹ ſpūs ꝯfuſus receſſit ab eis
Et ꝑgēs eadē nocte nūciauit ꝑncipi demo
nū dicens. Qm̄ ꝑp humilitatē illi⁹ mona/
chi q̄ proſtrat⁹ ī terra veniā poſtulabat de
fratre ſuo: n̄ preualui in eis: videnſq; de⁹
humilitatē eius. effudit ſuper eū grāz ſuā
⁊ ego ſentio me valde torqueri atq; cruci
ari. qm̄ nō ꝓualui ſeparare eos abinuicez
Hec aūt oīa verba audiēs ſacerdos ydo/
loꝝ q̄ ibi cōmanebat: cōpūct⁹ ē in timore
dñi ⁊ amore ih̄u xp̄i. Cōſiderās. n. quā ma
gna ſeductio ⁊ ꝑditio aīaruz eſt cult⁹ ydo/
lorum. relinquens omnia feſtianter ꝑrexit
ad ſāctos patres ad mōaſteriū: ⁊ rettulit
eis omnia que ꝑ malitiaz demones inter
ſe loquebantur. Cumq; monitis ſalutari
bus inſtruxiſſent eū ſcī patres de doctria
ſalutari baptizat⁹ ē: ⁊ ſācti propoſiti mōa/
choꝝ vitā arripuit: ⁊ adiuuante ⁊ coopan
te gratia dei: factus eſt ꝓbatiſſimus mo/
nach⁹. tātūq; veneratus ē. ⁊ tenuit ꝟtu/
tez humilitatis. vt omnes nimiā humilita
tez ei⁹ admirarētur: Dicebat eniz. qm̄ oēz
virtutem aduerſarioꝝ noſtrorū demonū
ſoluit humilitatis ītētio. Deniq; ⁊ dñs no
ſter ih̄s xp̄s ꝑ humilitatez triūphauit dia
bolū. ⁊ omnē eius virtutē cōtriuit. Adde
bat etiā dicēs qm̄ frequēter audiſſet de/
mones iter ſe loquētes: quia qn̄ ad iracū
diaz ſuccēdim⁹ corda hoim. ſi quis ſuſtinu
erit patiēt̄ ꝯuicia īiuriaꝝ: ꝯuerſ⁹ magis ro
gauerit ea q̄ ad pacē ſūt dicēs q̄a ego pec
caui. ſtati ſētim⁹ oēz nr̄az ꝟtutez marceſcē
q̄a appꝛoximāt eis grē diuīe potentie

Referrebat aūt § xviii

beatus ſēior Poemē frīb⁹ dicēs. Quōiā
fuit quidā nuꝑ mōachus in Conſtātinopo
li tēporibus Theodoſij impatoris. habita
bat autē ī parua cella foris ciuitatē prope
praſciuz q̄ vocat̄ ī ſeptimo: vbi ſolēt īpera
tores egreſſi ꝺ ciuitate libēter ꝯgere. Au
diens aūt imperator ꝙ ibi eſſet q̄dam mo
nachus ſolitarius. qui nunꝙ egrediebā
tur de cella: cepit deambulando pergere
ad eum locū vbi erat ſupradict⁹ mōach⁹:
precepitq; ſequētibus ſe eunuchis: vt nul
lus approximaret ad cellulam monachi il
lius. Ipſe autez ſolus perrexit: pulſauitq;
oſtium. Surrexit autem monach⁹ ⁊ ape/
ruit ei: ⁊ non cognouit eum ꝙ eſſet īpera
tor. Tulerat enim ſibi coronaz de capite
ſuo vt non cognoſceretur. Poſt oratione
autē reſederunt pariter. Et interrogauit
eum imperator dicens. Quomodo ſancti
patres degūt ī egypto? Reſpōdēſq; mo
nachus ait. Omnes exorāt deū ꝓ ſalute
ſua. Aſpiciebat autē imperator intēte cel
lulam ipſam. ⁊ nihil in ea vidit niſi paucos
panes ſiccos in ſporta pēdentes: ⁊ dixit ei.
Da mihi benedictionē abba: vt reficiam⁹.
Statimq; feſtinauit mōach⁹. ⁊ miſit aquā
⁊ ſal: ⁊ miſit bucellas: ⁊ comederūt parit̄.
Porrexitq; ei calicem aque ⁊ bibit. Tūc
Theodoſius imperator dixit. Scis quis
ſum ego? Reſpondens monachus dixit
Neſcio quis ſis domine. Dixit ei. Ego ſuz
Theodoſius īperator: ⁊ ob deuotionē ve
ni huc. Hoc cum audiſſet monachus pro/
ſtrauit ſe ante illuz. At ille dixit ei. Beati
ſtis vos monachi qui ſecuri ac liberi de
negotiis ſeculi. tranquilla ⁊ quieta perfru
amini vita: ⁊ ſolummodo de ſalute anima
rum veſtrarum habetis ſollicitudinē: quo
modo ad vitam eternam: ⁊ ad celeſtia no
bis: vobiſq; promiſſa premia ꝑuenire poſ
ſitis. In ueritate enim dico tibi: quia cer

te in palatio natus ſū: ⁊ nūc ī regno dego:
⁊ nūq̄ ſine ſollicitudine cibuz capio. Poſt
hec aūt valde honorifice ſalutauit eū im/
perator: ⁊ ita egreſſus ē ab eo. Eadez aūt
nocte cepit ītra ſe cogitare famulus dī di/
cens. Qm̄ nō oportet iā me in hoc loco eē.
Multi enim nō ſolū de populo. ſed etiā d̄
palatio ⁊ de ſenatoribꝰ q̄plurimi exēplū
imperatoris ſecuti: ad videndū me ventu
ri ſunt: ⁊ honorē mihi tanq̄ ſuo dei defe/
rendo nō ceſſabūt. Et illi quidē hec ꝓpter
nomen dn̄i facturi ſūt: ego autē timeo ne
forte malignꝰ dyabolus mihi meritū ſurri
piat: ⁊ libent̄ incipiā eos ſuſcipere: ⁊ cōde/
lectetur cor meū laudes ⁊ honores eoꝝ: ⁊
per hec iam incipiā v̄tutez humilitatis ꝑ/
dere: ⁊ laudes atq̄ honores hominū dele/
ctari: Hec igit̄ oīa homo dei ſecū cogitās
eadē nocte fugit inde: ⁊ ꝑrexit in egyptū
ad ſcōs patres in heremo. Itaq̄ cōſidere/
mus dilectiſſimi frēs: quāta ſollicitudine
virtutez humilitatis cuſtodire famulus dī
ſtuduit: vt in celeſti regno et̄nam gloriam
ꝓ labore ſcē vite ſue: quē ꝓpter nomē dn̄i
exercuerat: ꝑcipere a xp̄o dn̄o mereret̄.

De hoc autem §xix

ipſo ſancto Poemen: referebāt alij ſancti
ſeniores dicētes. Quia quodā tēpore cuz
aduenisset iudex ꝓuincie: audienſq̄ ſcām
opinionē beati poemenis: deſiderabat vi
dere eū. miſitq̄ nūciuz ad deprecandum:
vt ſuſciperet eum. Beatus aūt Poemen
cōtriſtatus ē valde cogitans apud ſemet/
ipſum: q̄a ſi ceperint ꝑſone nobiles venire
ad ſalutādū ⁊ honorādum me: manifeſtuz
eſt: q̄a ⁊ alij multi etiā populares homines
frequētabūt me: ⁊ neceſſe ē ꝑ hoc vt ꝑtur
betur ſecreta vite mee cōuerſatio. ⁊ humi
litatis grām quā cū labore tanto auxilian
te dn̄o a iuuentute mea ſtudui cuſtodire.
forſitā ſurripiēte maligno diabolo perdā:
⁊ vane glorie incurrā laqueos: hec ḡ apd̄
ſemetipſū ꝑtractās: deffiniuit quatenꝰ ex
cuſaret ⁊ nō ſuſciperet iudicez. Contriſta/
tus autē iudex quia nō eū ſuſcepiſſet: ait
ad officium ſuū. Qm̄ non merui videre ho
minem dei pctīs meis īputo. Verūtamen
nimis deſiderauit ꝑ quācunq̄ occaſionez
videre ſcm̄ virum. Excogitauit ḡ huiuſce
modi cauſaz. que occaſionem ei ꝑberet vi
denduz eum. Cōprehendēs. n. filiū ſororis
ꝯ b. poemenis. miſit ī carcerē: vt ꝑ iſtam oc
caſionez aut ſuſciperet iudicem: aut certe
ipſe veniret ad rogādū iudicē. Dixitq̄ ad
off. ciū ſuū vt nō cōtriſtet̄ ſanctꝰ ſenior. mā
date ei ſi voluerit venire ad me: neceſſe ē
vt ſtati educamꝰ eū de carcere. Talis eīz
eſt cā eius: que nō poſſit īpune trāſire. Au
diēs aūt hec mater iuuēis idē ſoror ſcī po/
emenis: abijt ī heremū vbi erat frater ſu/
us: ſtabatq̄ ad oſtiū cellule eius cū multo
fletu ⁊ vlulatu: rogās eum vt deſcēderet
ad iudicē. ⁊ rogaret ꝓ filio ſuo. Beatꝰ au
tē poemē ñ ſolū ad eā nihil dixit: ſꝫ nec oſti
uz ei aperuit vt ingrederet̄ ad euz. Tunc
cepit illa maledicere ei ac dicere. Duriſſi
me ⁊ īpiiſſime ⁊ ferrea viſcera gerēs quō
te tantus dolor fletus mei non flectit ad
miſericordiaz: qm̄ vnicū ipm̄ filiū hēo quez
ī periculo mortis video conſtitutū. Tunc
ſenior mandauit ei ꝑ fratrez q̄ ei miniſtra/
bat dicēs. Vade dic ei. Poemen filios nō
genuit: ⁊ ideo nō dolet. Hec audiēs iudex
dixit amicis ſuis. Scribite ad euz: vt vel
epiſtolā precatoriā faciat ad me: quatenꝰ
poſſim eū dimittere. Tunc iaz q̄ plurimis
ſuadētibꝰ: ſcūs ſenior ſcripſit ad iudicē di/
cēs. Jubeat nobilitas tua diligēt̄ regrere
cauſaz illiꝰ: ⁊ ſi quid dignū morte admiſit
moriat̄: q̄tenus ī hoc pn̄ti ſeculo exoluat
crimen peccati ſui: vt euadat eternas ac
perpetue gehenne penas. Sin autez ni
hil dignum morte cōmiſit: quod iuſtuz vi/
detur legibus: ita iube diſcernere.

Fuit etiā de §xx

magnis prībꝰ q̄daz ſenior noīe Agathon:
nomiatiſſimꝰ ī v̄tute hūilitatis ⁊ patiētie.
Quodā aūt tp̄e ꝑrexerūt ad viſitandū eū
frēs. Audientes. n. de eo q̄ magnā hūilita
tez hūerit: volenteſq̄ ꝓbare ſi v̄e hūilita
tis patiētiā poſſideret: dixerūt ei. Multi
ſcādalizant̄ in te pr̄. q̄a nimis vicio ſupbie

tenearis. ⁊ iō alios dſ̄picias. ⁊ ꝓ nihilo eos
habeas: ſꝫ ⁊ detractiōes aduerſus frēs nō
ceſſes loqui. Affirmāt etiam q̄plurimi. q̄
hec iō agas: q̄r fornicatiōis vicio tenearis:
⁊ ne ſolus videaris errare: idcirco aliis ñ
ceſſes d̄trahere. Ad hec ridens ſenior ait
Hec oīa que dixiſtis vicia ī me eſſe cogno
ſco: nec poſſum negare tantas iniquitates
meas. Procidēſq̄ ꝓnus in terram adora
bat eoſdē fratres dicens. Deprecor vos
fratres. vt intentius pro me miſero. ⁊ mul
tis peccatis obnoxio xp̄m dn̄m exorare ñ
ceſſetis: vt indulgētiā tribuat iniquitatibꝰ
meis multis ac malis. Ad hec ſupradicti
fratres addentes dixerūt ei. Nō te lateat
etiam hoc: quia hereticum te eſſe q̄pluri
mi affirmant. Hoc aūt cū audiſſet ſenior.
dixit eis. Licet in aliis mlt̄is peccatis ob
noxiꝰ ſim abſit hoc ab aīa mea. Tunc om
nes qui ad eum venerant proſtrauerūt ſe
in terram ad pedes eius: obſecrantes euz
ac dicentes. Precamur te abba. vt dicas
nobis cur tanta vicia et peccata dicētibꝰ
nobis de te in nullo ꝯmotꝰ es: de v̄bo aūt
heretici valde te commouiſti. ⁊ abhomīatꝰ
es: nec ſufferre potuiſti auditum. Dicit eis
ſenior. Illas p̄ores culpas ac peccata ꝓpt̄
humilitatez ſuſtinui: vt peccatorē me eſſe
crederetis. Nouimꝰ. n. ſi cuſtodiat̄ humili
tatis v̄tus. magnꝰ fructꝰ eſt anime. Nam
dn̄s ⁊ ſaluator noſter ieſus xp̄s. cum ei iu/
dei mltas ꝯtumelias et conuicia irrogaſ/
ſent: patienter cuncta tollerauit. vt nobis
humilitatis preberet exēpla. Immiſſi eniz
falſi teſtes multa aduerſus eū falſa dixe/
rūt. ⁊ vſq̄ ad mortem cūcta ſuſtinuit. Ita
enim ⁊ apoſtolus Petrus predicabat di/
cens. Xp̄s paſſus ē pro vobis: vobis reli/
quens exēplum: vt ſequamini veſtigia eiꝰ
Oportet igitur vt patienter cū humilita/
te cūcta aduerſa ſuſtineamus. Sermonē
autez quez obiecistis de hereſi non potui
ſuſtinere: quia hereſis ſeparatio ē a deo.
Hereticus enim ſeparatur a deo viuo: et
vero: ⁊ coniungitur diabolo et āgelis eiꝰ
Alienatus enim a xp̄o. nō habet deū quē
exoret pro peccatis ſuis: q̄a ex omni par/
te perit. Si autē conuerſus fuerit ad verā
et catholicaz ſancte eccleſie fidem: ſuſcipit̄
a bono ⁊ pio ſaluatore noſtro xp̄o. et recō
ciliat̄ deo v̄o creatori ⁊ ſaluatori nr̄o xp̄o.

Conſilium inter §xxi.

ſe habuerūt ſeniores patres. ⁊ omnes mo
nachi habitātes ī herēo ſcithie: ⁊ ꝯſenſerūt
vt pater Iſaac p̄ſbiter eis ordinaret̄: ī ec/
cleſia q̄ in heremo ſita ē: vbi conuenit die
⁊ hora ſtatuta multitudo mōachoꝝ: q ī il/
la heremo ꝯuerſāt̄. Audiēs autē ſupra/
dictus abba huiuſcemōi ꝯſiliū fugit ī egy
ptū: et abſcōdit ſe in q̄dā agro inter frucre
ta arbitrans īdignū ſe eē honore p̄ſbiterii
Q̄plurimi aūt frm̄ ſequebāt̄. vt ꝯprehen
derēt eū. Cū aūt applicuiſſet ad veſꝑam ī
eodē agro. vt reficerēt fatigati d̄ itinere.
erat. n. nox. dimiſerūt aſellū qui eis ſūptꝰ
portabat ī itinere vt paſceret̄. Cum aūt pa
ſceret̄ aſellus ꝑuenit in locum vbi ſupradi
ctus abbas yſaac latitabat. Cūq̄ illuxiſ/
ſet dies. regrēcī mōachi aſellū ꝑuenerūt
ad eūdē locū vbi ſe ſenior occultauerat. et
admirātes valde diſpēſatiōez diuinaz con
ꝓhēdētes ligare et ꝯſtringere eū voluerūt:
et ita producere. Venerabil̄ aūt ſenior nō
ꝑmiſit dicēs. Iā nō poſſum ꝯtradicere vo
bis quia forſitā volūtas dei ē: vt licet indi
gnus ſuſcipiam ordinem preſbiterii.

Erant duo fra §xxii

tres monachi pariter ī cellula commoran
tes: quorum humilitatez et patientiā mul
ti etiam de ſanctis patribus collaudabāt.
Audiens vero quidam ſanctus vir voluit
ꝓbare ſi verā ꝑfectāq̄ humilitatem habe
rent. venit ad viſitandum eos. Cūq̄ cum
gaudio ſuſcepiſſent euz et ex more cōplef
ſēt orationes egreſſus foris cellulam vidit
paruum ortum: vbi ſibi holera faciebant.
Apprehenſoq̄ bacculo cū toto impetu ce
pit omnia holera cedēdo confringere: ita vt
nihil omnio remāeret. Videtes aūt ſupra
dicti frēs. nihil pēitꝰ dixerūt: ſꝫ nec vultuz
triſtē aut turbatū hn̄tes. Et rurſus igreſſi
cellulā. veſꝑtinas orōes ꝯplētes: adorātes

eū dixerunt. Si p̃cipis pater ibim⁹ ⁊ euʒ
q̄ remanſit caulē coquētes guſtem⁹: qꝛ iā
hora ē vt cibum ſumam⁹. Tūc ſenior ado
rauit eos dicēs/ Gratias ago deo meo: qꝛ
video ſpiritū ſanctū requieſcere in vobis
⁊ ideo hortor vos ac moneo frēs cariſſimi
vt vſq꞉ i finē cuſtodiatis ſācte hūilitatis
⁊ patiētie virtutē: vt ipa in regno celeſti
vos magnos ⁊ ſublimes in conſpectu do
mini faciat apparere.

Erat quidam §. xxiii

in cenobio iā ſenex ꝓbatiſſim⁹ monachus
⁊ icurris grauiſſimā egritudinē ꝯfectuſq꞉
nimia ⁊ intollerabili ifirmitate per lōgūʒ
tēpuſ laborabat in dolorib⁹ multis. nec in/
uenire poterāt fratres. q̄liter ſuccurrerent
egritudini ei⁹: qm̄ ea que neceſſaria erant
infirmitati eius. non habebantur i mona/
ſterio. Audiens autem quedā famula dei
de afflictiōe ifirmitatis ei⁹. deprecabatur
prēʒ monaſterij. vt eū ad cellulā ſuā tolle
ret. ⁊ miniſtraret ei: maxie autē: qꝛ faciliuſ
inuenire poſſʒ i ciuitate q̄ neceſſaria eius
egritudini videbātur. Precepit ḡ pr̄ mōa/
ſterij: vt portarēt eū frēs ad cellulā famu/
le dei. Ipſa vero cū oī veneratiōe ſuſcipi/
enſ eū propter nomē dn̄i: miſtrabat ei pro
retributione mercedis eterne quā crede/
bat a xp̄o ſaluatore nr̄o recipe. Cūq꞉ per
tres ⁊ ap̄li⁹ annos ſedule obſequeret̃ famu
lo dei: ceperūt hoīes mēte corrupti. ſʒ ſca
biē mētis ſue ſuſpicari. q̄ nō ſincerā habe
ret ſenior ꝯſciētiā d̄ virgine q̄ miniſtrabat
ei. Audiens aūt hec ſenior exorabat diui/
nitatē xp̄i dicens. Tu dn̄e deus nr̄ q̄ ſolus
noſti oīa. ⁊ vides qꝛ multi ſūt dolores egri
tudinis ⁊ miſerie mee ⁊ afflictiōes tāte in/
firmitatis: q̄ me ita p tanta cōſumit tēpo/
ra. vt neceſſariū habeaʒ obſequiū hui⁹ fa/
mule tue. que mihi pp nomē tuuʒ miſtrat.
Tribue ei dn̄e de⁹ meus cōdignā merce/
dē in vita eterna. ſicut dignat⁹ eſ promitte
re pp bonitatē tuā his q̄ pp nomē tuū ex/
hibēt egenis ⁊ infirmis ſuū miſteriū. Cum
aūt appropinquaſſet trāſitus eius conue/
nerunt ad eū q̄plurimi ſancti ſeniores et
frēs de mōaſterio. Et dixit eis ſenior. Ob
ſecro vos dn̄i ⁊ patres ⁊ fratrēs. vt cū de
fūct⁹ fuero: tollatis bacculū meū ⁊ plāte/
tis eū ſup ſepulcꝝ meū: ⁊ cū radices miſe/
rit feceritq꞉ fructū: tūc ſcietis. quia mūda
ē ꝯſciētia mea a famula dei q̄ mihi miſtra
bat. Si aūt nō frōduerit: ſcitote qꝛ n̄ ſum
mūdus ab ea. Cū ḡ vir dei exiſſʒ d̄ corpo/
re. ſʒ p̄ceptū ei⁹ ſci prēs plātauerūt baccu
luʒ ei⁹ ſup ſepulchꝝ ipi⁹. ⁊ frōduit: accedē
tiq꞉ tēpore ꝓtulit fructū. Et admirati ſūt
oēs glorificātes deū. Ad tale. n. miraculū
etiā d̄ vicinis regionib⁹ multi ꝯueniētes:
magnificabāt grāʒ ſaluatōis. nā ⁊ nos ipaʒ
arbuſculā vidim⁹ ⁊ benediximꝰ dn̄ʒ q̄ ꝓte
git i oīb⁹ i ſinceritate ꝯvitare ſibi ſuiētes.

Quodam tem §. xxiiii

pore ad beatū abbatē apolo duxerūt quē
dā vexatū: q̄ fortit̃ a demonio torquebat̃
cūq꞉ p triduū obſeruarēt qui cū eo vene/
rāt obſecrātes ſenē vt eū in nomie xp̄i ſu
ſis ad deū precib⁹ curaret. Rn̄dens ſenior
dixit eis n̄ eē ſe hui⁹ meriti. vt d̄mōib⁹ im/
peraret. Cū aūt pſiſterēt q̄ venerāt rogan
tes eū flētes ⁊ nimis d̄precātes: tandē acq
euit. cū aūt i noīe dn̄i ſaluatoris nr̄i iparʒ
d̄mōi dicēs. Exi imūde ſpirit⁹ d̄ plaſmate
dei. Tūc rn̄dēs d̄mō dixit ei. Ego q̄dē im
perāte ꝟtute xp̄i egredior: tn̄ interrogo te
ſmonē vt dicas mihi. Quid ē qd̄ ſcriptuʒ
ē i euāgelio. q̄ ſūt hedi: ⁊ q̄ ſūt oues? Rn̄/
dens aūt ſenior dixit ei: hedi q̄dē iuuſti ſūt
inr̄ q̄s ⁊ ego ſū peccator q̄ m̄ltis peccatis
obnoxi⁹ ſū: oues āt d̄us nouit q̄ ſūt. Tunc
exclamauit d̄mō voce magna dicens: pp
hūilitatē tuā ſtare oīno n̄ poſſū. Et ſtatim
egreſſus ē d̄ hoīe quē obſederat. Uidētes
aūt oēs q̄ aſtabāt: d̄derūt gloriaʒ deo.

Referebāt § xxv

ſācti ſeniores nob̄ dicētes: qꝛ fuit q̄dā mōa
ch⁹ i heremo ſcithie. Uēit āt ad viſitādos
ſcōs prēs i loco q̄ dr̄ cella. vbi multitudo
mōachoꝝ diuiſis hitāt cellulis. cūq꞉ n̄ iue
niret ad pn̄s cellulā vbi poſſʒ manere: q̄dā
de ſenioribus habens aliam vacantē cel
lulam dedit ei dicens. Interim repauſa
in hac cellula donec inuenias vbi poſ

ſis manere. Cūq꞉ ad viſitandum euʒ con
uenirent q̄plurimi fratres. deſiderantes
ab eo audire verbum ſalutis eterne habe
bat enim ſpūalem gratiam docēdi ꝟbuʒ
dei videns ille ſenior q̄ ei ad habitādū pre/
ſtiterat cellam: inuidie liuore cor eius vul/
neratuʒ ē ⁊ indignari cepit ac dicere. Qm̄
ego tātis tpib⁹ i h̄ loco habito. ⁊ ad me non
vēiūt frēs niſi rariſſime. ⁊ h̄ i dieb⁹ feſtis:
⁊ ecce ad iſtū ipoſtorē pene quotidie frēs
q̄plurimi vadunt. Dixitq꞉ diſcipulo ſuo.
Uade ⁊ dic ei. vt egrediat̃ de cellula illa:
qm̄ neceſſaria mihi eſt. Cū aūt perexiſſet di
ſcipulus ei⁹ ad illum frēm dixit ei. Man/
dauit abbas me⁹ ſcītati tue. Iube mihi
mādare qualit̃ habeas. audiui eniʒ te ifir/
mari. Ipſe h̄o mādauit ei dicēs. Ora pro
me dn̄e pr̄: qꝛ valde ſtomachuʒ doleo. Re
uerſus aūt diſcipuluſ dixit abbati ſuo. Ni
mis rogat ſanctitateʒ tuam. ⁊ vt duos di
es iubeaſ ei idutias dare vt poſſit ei aliam
cellā ꝓuidē: Tranſactis aūt trib⁹ dieb⁹ itex
miſit diſcipulum ſuū dicēs. Uade dic ei vt
egrediat̃ de cellula mea. Naʒ ſi ruſus di
ſtulerit: dices ad eū. Quia continuo vēio
et cū bacculo cedēdo expello eū de cella
mea. Pergēs aūt diſcipul⁹ ad ſupradictū
frēʒ dixit ei. Qm̄ valde ſollicitus ē abbas
meus de infirmitate tua ideo miſit me re
quirēs ſi meli⁹ habeas. At ille hec audiēs
dixit. Grās ago dn̄e ſancte caritati tue. qꝛ
ſollicit⁹ es de me: verūtn̄ precib⁹ tuis meli
us habeo. Reuerſus autem diſcipulus. di
xit abbati ſuo. Etiaʒ ⁊ nūc d̄precatur ſan/
ctitatē tuaʒ. dicens: vt vſq꞉ ad diem domi
nicum expectes eū ⁊ ſtatim egrediet̃. Cuʒ
autem aduenieſſet dominicus dies. et non
egrederetur: accipiens vectē ſenior. inflā
mat⁹ inuidie et iracundie ſpiritu pergebat
vt cedendo expelleret eū de cella ſua. Ac
cedens autem diſcipulus eius: dixit ei. Si
iubes pater precedo te et video ne forſitā
aliqui fratres ad ſalutandum eum vene/
rint. ⁊ ſi viderit te ſcandalizentur. Preceſ
ſit: ergo diſcipulus et ingreſſus ad euʒ di
xit. Ecce abbas meus venit ad ſalutandū
te: egredere ḡ celeri⁹: ⁊ cū gratiarū actiōe
ocurre ei: qꝛ ꝓ nimia caritate ⁊ dilectiōe
venit ad te. Qui ſtatim ſurgens. cū nimia
alacritate occurrit. Cūq꞉ vidiſſet euʒ anq̄
approximaret ad eū ꝓſtrauit ſe pron⁹ i ter
raʒ. Adorabatq꞉ ſenē cū grārū actione. di
cens retribuat tibi dn̄s cariſſime pr̄ bona
eterna ꝓ cellula tua: quā mihi propter no
mē eius p̄ſtitiſti. ⁊ i celleſti hieruſalē inr̄ ſā
ctos ſuos xp̄s dn̄s preparet tibi māſioneʒ
Hec autē audiens ſenior: ꝯpūct⁹ ē corde:
⁊ proijciens bacculuʒ. cucurrit in ꝯplexus
ei⁹ et oſculatus ē eū: ⁊ inuitauit illū ad cel
lulam ſuā: vt pariter cū gratiarū actione.
ſumerent cibuʒ. Uocauit aūt ſenior ſupra
memoratū diſcipulum ſuū: ⁊ interrogauit
eū dicens. Dic mihi fili ſi dixiſti verba iſti
fratri. q̄ ꝓpter cellulaʒ mādaui vt diceres
ei? Tūc diſcipulus ei⁹ ꝯfeſſus ē ei dicens.
Uere dn̄e dico. quia ꝓpter humilitatem
quā tibi exhibere debeo tanq̄ pr̄i ⁊ dn̄o.
id nō audebaʒ rn̄dere tibi qm̄ me mittebas
ad eū. Uerūtn̄ nihil eoꝝ dixi ei q̄ mādabaſ
ad eū. Hec audiēs ſenior. ſtatiʒ ꝓſtrauit
ſe ad pedes eius dicens. Ex hodierna die
tu me⁹ pr̄ es et ego diſcipul⁹ tu⁹: qm̄ te fe/
ſtināte et moderāte: ac cū timore d̄i agēte
et meā et illi⁹ fratris aīaʒ de peccati laq̄o
xp̄s dn̄s liberauit. ꝓ fide. n. et ſācta ſolici/
tudie et itētōe diſcipuli q̄ pfecte i caritate
xp̄i diligebat abbatē ſuum: et anxie time
bat ne p iuidie et iracūdie viciū aliq̄d tale
ageret pr̄ ſu⁹ ſpiritalis. et pderet oēs labo
res ſactos. q̄s ab īfantili etate i xp̄i ſuitio
ꝓ vite etn̄e p̄mijs laborauerat. Idoq꞉ do
minuſ donauit gratiaʒ ſuā vt i pace xp̄i pa
riter letarentur.

Dicebāt ſan § xxvi

cti ſeiores d̄ diſcipl̄o abbatis Pauli noīe
Joānes qm̄ magnā hr̄et humilitatē. et ꝟtu
tē obediētie: vt etiā difficiles cās. iperāte
ei abbate i nullo ꝯdicēt. ſʒ nec leuit̃ in. aliq̄
murmuraret. Cū. n. neceſſariū eēt i mona
ſterij vtēſilib⁹ fim⁹ bouī. miſit eū abbaſ i p
ximo vt regreret ibi fimū bouī. et cū cele
ritate afferret ad mōaſteriū. Erat aūt i lo/
co illo mala beſtia leēa. Stati ḡ egreſſus
diſcipulus eius Joannes ibat ſm̄ prece
ptū abbatis Cūq꞉ pgēt. dixit abbati ſuo.

Dñe paſ:audiui ꝙ plurimos dicẽtes:q̄a i
illo loco mala beſtia leena ſit. Tũc ſenioꝛ
q̄ſi iocularitcr dixit ei. Si venerit ſuper
te tene ꝛ alliga eã. ꝛ adduces eã tecuꝫ. Cũ
aũt veniſſet ad locũ iã veſpere: ſtatĩ egreſ
ſa leena irruit ſuper eũ. Et ille comprehẽ
dens tenere eã voluit: illa ſe excutiens
ſe ð manibꝰ eiꝰ aufugit. Sequebaĩ autẽ il
le dicẽs: quia abbas meꝰ precepit: vt alli
gatã perducã te ad euꝫ. Cõtinuo aũt ſtetit
beſtia: ꝛ tenens eã reuertebaĩ ad mõaſte
riũ. Dũ autẽ retardaret in itinere: abbas
nimis ſollicitus pro eo triſtabaĩ grauiter:
Et ecce ſubito ſuꝑuenit diſcipulus eiꝰ te
nẽs ligatã leenã. Quod cũ vidiſſet ſenioꝛ.
admiratus valde. gratias agebat ſaluato
ri nr̃o dño. Dixit aũt diſcipulus eiꝰ. Ecce
dñe ſicut ꝑcepiſti adduxi leenã ligatã. Vo
lens aũt hũiliare ſenſũ eiꝰ ſenioꝛ: ne extol
leret ſe in cogitatiõibꝰ ſuis diſcipulus ſuꝰ
ait ei. Sicut tu īſenſibilis es: ita etiã ꝛ iſtã
īſenſibilem beſtiã adduxiſti: ſolue ergo et
dimitte eam vt pergat ad locum ſuum.

Quidam de §. xxvii.

ſcis ſenioribꝰ miſit diſcipulũ ſuũ ad hauri
endã aquã: ꝛ lõgiꝰ erat puteꝰ a cella ſenio
ris. Oblitꝰ ẽ aũt ſecũ tollere funẽ diſcipu
lus eiꝰ. quo hauriret aquã. Cũq3 ꝑueniſ
ſet ad puteũ. ꝯtriſtatꝰ ẽ valde: q̄a lõge erat
cellula coꝝ. Quid ageret: q̄ ſe verterꝫ ne
ſciebat. Dubitabat enim ad cellulam ſine
aqua reuerti. Tunc anxiꝰ nimis. ꝓſtrauit
ſe in orõnez cum lacbrimis: dicens. Domi
ne miſerere mei ſecũdum magnam miſeri
coꝛdiam tuaꝫ: qui feciſti celum et terram.
mare ꝛ omnia que in eiſ ſunt. qui feciſti mi
rabilia magna ſolus. miſerere mei propter
ſuũ tuũ qui miſit me. Et cum exurrexiſſꝫ
ab orõne exclamauit: dicẽs: O putee. ſer
uus xp̄i abbas meꝰ miſit me vt hauriam
aquam. Statĩ autẽ aſcendit aqua ſurſum
vſq3 ad os putei. Et cũ impleſſet lagenam
ſuaꝫ fr̃ abſceſſit. gloꝛificãs potẽtiã dñi ſal
uatoꝛis. aqua aũt reuerſa eſt i locum ſuuꝫ

Fuit quidam § xxviii

fr̃ i mõaſterio noĩe Eulalius nimis gratis
humilitatis oꝛnatꝰ. Si qd igiĩ vt ſolet cul
pabile admiſiſſẽt frẽs negligẽtioꝛes: excu
ſãtes ſemetipos ſupꝛadictũ fratreꝫ aſſere
bãt culpabilẽ. Cũq3 argueretĩ a ſẽioꝛibus
fratribꝰ n̄ negabat. ſꝫ proſternebat ſe i trã
adorãs eos ſe dicebat peccaſſe ꝛ negligẽt
feciſſe: Cũ aũt iteꝝ ac frequenter accuſa
rẽt cũ ꝛ ſꝫm regulã monaſticã. biduana ac
triduana ei ieiunia īdicerẽt. ille oĩa patiẽt
tolerabat. Ignorãtes aũt frẽs q2 hec oĩa
pro humilitate patiẽter ſuſtineret: conuẽi
entes pariter. et maxime ſenioꝛes fratres
ad patrem monaſterij. dixerunt. Conſide
ra pater quid faciendum ſit. Quãdiu eniꝫ
poſſumꝰ ſuſtinere negligentias et damna
q̄ fr̃ ille Eulaliꝰ facit in monaſterio? Jam
pene oĩa vaſa ꝛ vtẽſilia mõaſterij ꝯfracta
ſunt ꝛ exterminata ꝑ negligentiã eiꝰ. Quo
modo ḡ iſte talis tolerãdus ẽ? Rñdens pa
ter mõaſterii ait. Interim paucos dies ſu
ſtineamus fratres: ꝛ poſtea oꝛdinabimus
de eo quod cõpetit fieri. Hec dicẽs dimi
ſit fratres. Ingreſſus vero cellulaꝫ proſtra
uit ſe in orõnibus obſecrans miſericoꝛdiã
dñi: vt ei manifeſtare dignaretur. quid oꝛ
dinare aut definire poſſꝫ de ſepe dicto fra
tre. Tunc reuelatũ ẽ ei quid ageret. Con
uocauit ergo oẽs fratres abbas: dixitq3
eis. credite mihi fratres: quia magis opto
mattulam fratris Eulalii cũ humilitate ꝛ
patientia eius ꝙ oĩa opera eoꝝ dũtaxat
q̄ murmurãtes in coꝛdibꝰ ſuis operãtur in
mõaſterio: vt autẽ oſtẽdat vobis dñs q̄le
meritũ habet ipſe idem frater apud deum
ꝑcipio vobis vt deferãĩ mihi mattule oĩ
uꝫ fratꝝ. Quas cũ ꝯtuliſſent iuſſit vt accẽ
derẽt ignẽ. Et miſit i eũ oĩuꝫ fratꝝ mattu
las. Que ſtatĩ ꝯbuſte fuẽt. ꝑter mattulã fra
tris Eulalii. q̄ integra reperta ẽ. ꝛ n̄ ẽ ꝯbu
ſta. Cũq3 h̄ vidiſſẽt frẽs timuerũt valde ꝛ
ꝓſtrauerũt ſe i terrã. veniaꝫ ꝛ īdulgẽtiã a
ꝓpo dño poſtulãteſ ꝛ collaudãtes admira
bãĩ nimiã patiẽtiã fratris? Eulalii ðniq3
ex eo honoꝛabãt ꝛ magnificabãt eũ tãꝗ̃
vnũ ð magnis prībꝰ. iſtoꝛũ honoꝛeſ ꝛ lau
des nõ poterat ſuſtiere fr̃. Eulalius dicens.

Veh mihi īfelici. quia perdidi humilitatẽ
meam: quam per tanta tempoꝛa: xp̄o au
xiliante: acquiſiui. ꝛ nocte egreſſus ð mo
naſterio fugit in heremũ. Vbi nullus eum
agnouit. ꝛ ibi in ſpelunca habitauit. No
luit enim tpales hominum laudes: ſed ce
leſtem eternamq3 gloꝛiam a ſaluatoꝛe no
ſtro in futuro ſeculo percipere.

Beati abbatis § xxix

Anaſtaſij laudabilem virtutem patientie
opoꝛtet vt cognoſcatis. quatenus admira
bilem magnanimitatẽ ꝛ trãquillitatẽ ani
mi eius conſiderantes: imitemur exẽplũ:
Hic itaq3 Anaſtaſius habebat codicẽ in
ꝑgamenis valde optimis ſcriptuꝫ. q̄ decẽ
ꝛ octo valebat ſolidis. Totum enim vetꝰ
ꝛ nouum teſtamẽtum ꝯtinebat. Cũ auteꝫ
quidam frater veniſſet ad eũ viſendi gra
tia: vidit in cellula eiꝰ codicem ip̄m. ꝛ con
cupiuit furatuſq3 ẽ eũ ꝛ abijt. Supra me
moꝛatus autem abbas Anaſtaſius. cũ re
quiſiſſet eadeꝫ die ad legendum codicem
ſuum ꝛ non inueniſſet: intellexit quia fra
ter ille furatus eſſet eum. Et noluit mitte
re poſt ip̄m. nec requirere cuꝫ: ne poſt fur
tum etiã periuria adderent. Deſcẽdẽs aũt
frater ille. in eam que in proximo erat ci
uitatem: voluit diſtrahere codicem illuꝫ.
Petebat aũt in precio eius ſolidos ſede
cim. Dicit ei ille qui euꝫ emere volebat.
Da mihi codicem vt poſſum probare: ſi va
let ſolidos ſedecim. Dedit ergo ei codicẽ.
Statim aũt frater ille cũ ip̄o codice perre
xit ad ſãctum Anaſtaſiũ: ꝛ rogabat eũ di
cens. Jube ꝯſiderare pr̃ codicem iſtuꝫ. ꝛ
exiſtimare euꝫ ſi valeat ſolidos ſedeci: qm̄
tanto precio petit qui diſtrahit illuꝫ. Dixit
aũt abbas Anaſtaſius. q2 bonꝰ ẽ codex:
ꝛ valet tanto precio. Reuerſus aũt q̄ cuꝫ
emere volebat dixit diſtrahẽti. Ecce ac
cipe ꝑciũ: q2 oſtendi codicẽ abbati Ana
ſtaſio ꝛ dixit mihi quia bonꝰ ẽ codex: ꝛ va
let tantum. Interrogauit aũt frater ille
ſi nihil beatus Anaſtaſius dixit aliud. Cui
reſpondens ille ait. Crede mihi quia peni
tus nihil mihi aliud dixit. Hec cum audiſ
ſet frater ille: dixit ei. Quia iã recogitaui
frater. ꝛ nolo diſtrahere codicem meum.
Cõpunctus enim coꝛde feſtinanter pre
xit ad abbatẽ Anaſtaſium. ꝛ proſtrauit ſe
in terrã ad pedes eius: ꝛ precabatur cum
fletu ꝛ lacbrimis pẽtẽdo. vt ſuſciperet co
dicem ſuum. Sꝫ n̄ acquieſcebat ei abbas
dicens. Vade cum pace frater. Ecce iam
cuꝫ voluntate mea habe ip̄m codicẽ. Ille
autem ꝑſiſtebat cuꝫ lacbrimis petẽdo eũ.
dicens. Quia ſi non ſuſceperis codicẽ pa
ter: nullo mõ requieſcet anima mea. poſt
hoc ille recepit codicem ſuum. Nã frater
ille permanſit apud beatum Anaſtaſiũ in
cellula eius: vſq3 ad extremum vite ſue

Fuit quidã § xxx

heremita Pioꝛ noĩe. de ãtiqs patribꝰ quẽ
beatus Antonius adoloſcentem i ſancto
propoſito monachoꝛũ inſtruxit. Demoꝛa
tus eſt autẽ apud beatũ Antonium ãnos
paucos. Cumq3 vigiti ꝛ quinq3 ãnos eta
tis haberet: abijt ad aliũ ſecretuꝫ heremi
locum. vt ſolitarius habitaret: hoc etiam
volente ꝛ ꝯſentiente beato Antonio. Di
xitq3 ei ſanctus Antonius. Vade Pioꝛ: ꝛ
habita vbi volueris: ꝛ cum tibi per aliquã
rationabilem occaſionẽ reuelauerit deus
venies ad me. Cum aũt peruẽiſſet hic ip̄e
Pioꝛ ad locum qui ſitus ẽ īter nitriã ꝛ he
remũ ſcithie. effodit puteum cogitãs apud
ſemetipſum: qm̄ qualẽcunq3 aquam inue
nero opoꝛtet me contentũ eſſe. quod ꝛ fa
ctum eſt ad augumentum meritoꝝ eiꝰ ta
lis occaſio. Tantũ enim ſalſa ꝛ amara in
uenta eſt aqua. vt ſiquis ad eum viſitãdi
gratia vẽiret: i propꝛio vaſculo ſibi aquã
depoꝛtaret. Remoꝛatus ẽ in eodem loco
annis triginta. Dicebant ergo ei fratres.
vt recederet ð loco ip̄o: ꝓpter amaritudi
nem aque. Ipſe autẽ dixit eis. Si amari
tudinẽ ꝛ laboꝛẽ fugimus abſtinentie. ꝛ vo
lumꝰ i hoc mũdo requiẽ habere poſt exi
tũ vite huiꝰ nõ ꝑcipiemus illa eterna ꝛ ve
re dulcia bona. nec fruemur illis ꝑpetuis
ꝑadiſi delitijs. dicebãt ergo frẽs quia tm̄
vnum paximatiũ. ꝛ q̄nq3 oliuas i cibo ac

Dñe paſ: audiui ꝙ plurimos dicẽtes: qa i
illo loco mala beſtia leena ſit. Tũc ſenioꝛ
q̃ſi iocularitér dixit ei. Si venerit ſuper
te tene ⁊ alliga eã. ⁊ adduces eã tecuꝫ. Cũ
aũt veniſſet ad locũ iã veſpere: ſtati egreſ
ſa leena irruit ſuper eũ. Et ille comprehẽ
dens tenere eã voluit: illa ↄo excutiens
ſe ꝺ manibꝰ eiꝰ aufugit. Sequebať autẽ il/
le dicẽs: quia abbas meꝰ precepit: vt alli/
gatã perducã te ad euꝫ. Cõtinuo aũt ſtetit
beſtia: ⁊ tenens eã reuertebať ad mõaſte
riũ. Dũ autẽ retardaret in itinere: abbas
nimis ſollicitus pꝛo eo triſtabať grauiter:
Et ecce ſubito ſupuenit diſcipulus eiꝰ te/
nẽs ligatã leenã. Quod cũ vidiſſet ſenioꝛ.
admiratus valde. gratias agebat ſaluato
ri nr̃o dño. Dixit aũt diſcipulus eiꝰ. Ecce
dñe ſicut ꝑcepiſti adduxi leenã ligatã. Vo
lens aũt humiliare ſenſũ eiꝰ ſenioꝛ: ne extol
leret ſe in cogitatiõibꝰ ſuis diſcipulus ſuꝰ
ait ei. Sicut tu īſenſibilis es: ita etiã ⁊ iſtã
īſenſibilem beſtiã adduxiſti: ſolue ergo et
dimitte eam vt pergat ad locum ſuum.

Quidam de §. xxvii.

ſcis ſenioribꝰ miſit diſcipulũ ſuũ ad hauri
endã aquã: ⁊ lõgiꝰ erat puteꝰ a cella ſenio
ris. Oblitꝰ ẽ aũt ſecũ tollere funẽ diſcipu
lus eiꝰ. quo hauriret aquã. Cũqꝫ ꝑueniſ/
ſet ad puteũ. ꝯtriſtatꝰ ẽ valde: qa lõge erat
cellula eoꝝ. Quid ageret: q̃ ſe verterꝫ ne
ſciebat. Dubitabat enim ad cellulam ſine
aqua reuerti. Tunc anxiꝰ nimis. ꝓſtrauit
ſe in orõnez cum lachrimis: dicens. Domi
ne miſerere mei ſecũdum magnam miſeri
cordiam tuaꝫ: qui feciſti celum et terram.
mare ⁊ omnia que in eis ſunt. qui feciſti mi
rabilia magna ſolus. miſerere mei propter
ſuũ tuũ qui miſit me. Et cum exurrexiſſꝫ
ab orõne exclamauit: dicẽs: O putee. ſer
uus xp̄i abbas meꝰ miſit me, vt hauriam
aquam. Stati autẽ aſcendit aqua ſurſum
vſqꝫ ad os putei. Et cũ impleſſet lagenam
ſuaꝫ frꝫ abſceſſit. glorificãs potẽtiã dñi ſal/
uatoris. aqua aũt reuerſa eſt ī locum ſuuꝫ

Fuit quidam § xxviii

frꝫ ī mõaſterio noĩe Eulalius nimis gratia
humilitatis oꝛnatꝰ. Si qd igiť vt ſolet cul
pabile admiſiſſet frẽs negligẽtioꝛes: excu
ſãtes ſemetipſos ſupꝛadictũ fratrez aſſere
bãt culpabilẽ. Cũqꝫ argueretur a ſẽioꝛibus
fratribꝰ ñ negabat. ſꝫ pꝛoſternebat ſe ī trã
adoꝛãs eos ſe dicebat peccaſſe ⁊ negligẽť
feciſſe: Cũ aũt iteꝝ ac frequenter accuſa
rẽt eũ ⁊ ſm regulã monaſticã. biduana ac
triduana ei ieiunia īdicerẽť. ille oĩa patiẽť
tolerabat. Ignoꝛãtes aũt frẽs qꝛ hec oĩa
pꝛo humilitate patiẽter ſuſtineret: conuẽi
entes pariter. et maxime ſenioꝛes fratres
ad patrem monaſterij. dixerunt. Conſide
ra pater quid faciendum ſit. Quãdiu eniꝫ
poſſumꝰ ſuſtinere negligentias et damna
q̃ frꝫ ille Eulaliꝰ facit in monaſterio? Jam
pene oĩa vaſa ⁊ vtẽſilia mõaſterij ꝯfracta
ſunt ⁊ exterminata ꝑ negligentiã eiꝰ. Quo
modo ḡ iſte talis tolerãdus ẽ? Rñdens pa
ter mõaſterii ait. Interim paucos dies ſu/
ſtineamus fratres: ⁊ poſtea oꝛdinabimus
de eo quod cõpetit fieri. Hec dicẽs dimi/
ſit fratres Ingreſſus vero cellulaꝫ pꝛoſtra
uit ſe in orõnibus obſecrans miſericoꝛdiã
dñi: vt ei manifeſtare dignaretur. quid oꝛ
dinare aut definire poſſꝫ de ſepe dicto fra
tre. Tunc reuelatũ ẽ ei quid ageret. Con
uocauit ergo oẽs fratres abbas: dixitqꝫ
eis. credite mihi fratres: quia magis opto
mattulam fratris Eulalii cũ humilitate ⁊
patientia eius q̃ꝫ oĩa opera eoꝝ duntaxat
q murmurãtes in coꝛdibꝰ ſuis operãtur in
mõaſterio: vt autẽ oſtẽdat vobis dñs q̃le
meritũ habet ipſe idem frater apud deum
ꝑcipio vobis vt deferãť mihi mattule oĩ/
uꝫ fratꝝ. Quas cũ ꝯtuliſſent iuſſit vt accẽ
derẽt ignẽ. Et miſit ī eũ oĩuꝫ fratꝝ mattu
las. Que ſtatī ꝯbuſte ſũt. ꝑter mattulã fra
tris Eulalii. q̃ integra reperta ẽ. ⁊ ñ ẽ ꝯbu
ſta. Cũqꝫ h̃ vidiſſẽt frẽs timuerũt valde ⁊
ꝓſtrauerũt ſe ī terrã. veniaꝫ ⁊ īdulgẽtiã a
xp̄o dño poſtulãtes ⁊ collaudãtes admira
bãť nimiã patiẽtiã fratris: Eulalii. dñiqꝫ
ex eo honoꝛabãt ⁊ magnificabãt eũ tãq̃
vnũ ꝺ magnis prĩbꝰ. iſtos aũt honoꝛes ⁊ lau
des nõ poťat ſuſtīere frꝫ. Eulalius dicens.

Veh mihi īfelici. quia perdidi humilitatẽ
meam: quam per tanta tempoꝛa: xp̄o au/
xiliante: acquiſiui. ⁊ nocte egreſſus ꝺ mo
naſterio fugit in heremũ. Ubi nullus eum
agnouit. ⁊ ibi in ſpelunca habitauit. No
luit enim tꝑales hominum laudes: ſed ce
leſtem eternamqꝫ gloꝛiam a ſaluatoꝛe no
ſtro in futuro ſeculo percipere.

Beati abbatis § xxix

Anaſtaſij laudabilem virtutem patientie
opoꝛtet vt cognoſcatis. quatenus admira
bilem magnanimitatẽ ⁊ trãquillitatẽ ani/
mi eius conſiderantes: imitemur exẽpluꝫ:
Hic itaqꝫ Anaſtaſius habebat codicẽ in
ꝑgamenis valde optimis ſcriptuꝫ. q decẽ
⁊ octo valebat ſolidis. Totum enim vetꝰ
⁊ nouum teſtamẽtum ꝯtinebat. Cũ autez
quidam frater veniſſet ad eũ viſendi gra
tia: vidit in cellula eiꝰ codicem ip̄m. ⁊ con
cupiuit furatuſqꝫ ẽ eũ ⁊ abijt. Supꝛa me/
moꝛatus autem abbas Anaſtaſius. cũ re/
quiſiſſet eadeꝫ die ad legendum codicem
ſuum ⁊ non inueniſſet: intellexit quia fra/
ter ille furatus eſſet eum. Et noluit mitte
re poſt ip̄m. nec requirere cuꝫ: ne poſt fur
tum etiã periuria adderenť. Deſcẽdẽs aũt
frater ille. in eam que in pꝛoximo erat ci/
uitatem: voluit diſtrahere codicem illuꝫ.
Petebat aũt in pꝛecio eius ſolidos ſede/
cim. Dicit ei ille qui euꝫ emere volebat.
Da mihi codicem vt poſſim pꝛobare: ſi va
let ſolidos ſedecim. Dedit ergo ei codicẽ.
Statim aũt frater ille cũ ip̄o codice perre
xit ad ſãctum Anaſtaſiũ: ⁊ rogabat eũ di
cens. Iube ꝯſiderare pr codicem iſtuꝫ. ⁊
exiſtimare euꝫ ſi valeat ſolidos ſedecī: qm̃
tanto pꝛecio petit qui diſtrahit illuꝫ. Dixit
aũt abbas Anaſtaſius. qꝛ bonꝰ ẽ codex:
⁊ valet tanto pꝛecio. Reuerſus aũt q cuꝫ
emere volebat dixit diſtrahẽti. Ecce ac/
cipe ꝑciũ: qꝛ oſtendi codicẽ abbati Ana/
ſtaſio ⁊ dixit mihi quia bonꝰ ẽ codex: ⁊ va
let tantum. Interrogauit aũt frater ille
ſi nihil beatus Anaſtaſius dixit aliud. Cui
reſpondens ille ait. Crede mihi quia peni
tus nihil mihi aliud dixit. Hec cum audiſ
ſet frater ille: dixit ei. Quia iã recogitaui
frater. ⁊ nolo diſtrahere codicem meum.
Cõpunctus enim coꝛde feſtinanter pre/
xit ad abbatẽ Anaſtaſium. ⁊ pꝛoſtrauit ſe
in terrã ad pedes eius: ⁊ pꝛecabatur cum
fletu ⁊ lachrimis pẽitẽdo. vt ſuſciperet co
dicem ſuum. Sꝫ ñ acquieſcebat ei abbas
dicens. Vade cum pace frater. Ecce iam
cuꝫ voluntate mea habe ip̄m codicẽ. Ille
autem ꝑſiſtebat cuꝫ lachrimis petẽdo eũ.
dicens. Quia ſi non ſuſceperis codicẽ pa
ter: nullo mõ requieſcet anima mea. poſt
hoc ille recepit codicem ſuum. Nã frater
ille permanſit apud beatum Anaſtaſiũ in
cellula eius: vſqꝫ ad extremum vite ſue

Fuit quidã § xxx

heremita Pioꝛ noĩe. de ãtiqs patribꝰ quẽ
beatus Antonius adoleſcentem ī ſancto
pꝛopoſito monachoꝝ inſtruxit. Demoꝛa/
tus eſt autẽ apud beatũ Antonium ãnos
paucos. Cumqꝫ viginti ⁊ quinqꝫ ãnos eta
tis haberet: abijt ad aliũ ſecretuꝫ heremi
locum. vt ſolitarius habitaret: hoc etiam
volente ⁊ ꝯſentiente beato Antonio. Di/
xitqꝫ ei ſanctus Antonius. Vade Pioꝛ: ⁊
habita vbi volueris: ⁊ cum tibi per aliquã
rationabilem occaſionẽ reuelauerit deus
venies ad me. Cum aũt peruẽiſſet hic ip̄e
Pioꝛ ad locum qui ſitus ẽ īter nitriã ⁊ he/
remũ ſcithie. effodit puteum cogitãs apud
ſemetipſum: qm̃ qualẽcunqꝫ aquam inue
nero opoꝛtet me contentũ eſſe. quod ⁊ fa/
ctum eſt ad augumentum meritoꝝ eiꝰ ta
lis occaſio. Tantũ enim ſalſa ⁊ amara in/
uenta eſt aqua. vt ſiquis ad eum viſitãdi
gratia vẽiret: ī pꝛopꝛio vaſculo ſibi aquã
depoꝛtaret. Remoꝛatus ẽ in eodem loco
annis triginta. Dicebant ergo ei fratres.
vt recederet ꝺ loco ip̄o: ꝑpter amaritudi/
nem aque. Ipſe autẽ dixit eis. Si amari/
tudinẽ ⁊ laboꝛẽ fugimus abſtinentie. ⁊ vo
lumꝰ ī hoc mũdo requiẽ habere poſt exi/
tũ vite huiꝰ nõ ꝑcipiemus illa eterna ⁊ ve
re dulcia bona. nec fruemur illis ꝑpetuis
ꝑadiſi delitijs. dicebãt ergo frẽs quia tm̃
vnum paximatiũ. ⁊ qnqꝫ oliuas ī cibo ac/

cipebat:⁊ hoc deambulãdo foꝛis. Etiaꝫ ⁊
hoc affirmabãt de eo multi ſãctoꝝ patrũ
quia trigita ⁊ amplius annis. ex quo egreſ
ſus eſt ꝺ domo patruꝫ ſuoꝝ. nũq̃ꝫ ei ſuaſuꝫ
fuiſſe. cum etiã defũctos audiſſet parẽtes
ſuos: vt pgeret ad requirẽdũ ſeu ad viſitã
dũ ꝓpiquos ſuos. Uerũtñ ſoroꝛ eius cum
eſſet vidua: habẽs duos filios iam adole
ſcẽtulos: miſit eos ĩ heremũ ad regrẽduꝫ
frem ſuuꝫ Pioꝛ. Qui cũ diuerſa monaſte
ria circuiſſet. requirẽtes euꝫ: vix tãdeꝫ in
uenientes eũ. dixerũt ei. Nos filii ſoroꝛis
tue ſumus: que nimio ꝺſiderio optat te vi
dere ante exitum ſuũ. Jp̃e vero nõ acqe
uit petitioni eoꝝ. Perrexerũt aũt adole
ſcẽtes ad hoĩem dei beatũ Antoniũ indi
cãtes ei ꝑ qua cauſa venerãt. Miſit aũt
beatus Antonius ⁊ vocauit eũ ad ſe Di
xitq̃ꝫ ei: Quare frater tãto tpe nõ veniſti
ad me: Qui reſpõdẽs dixit ei. Precepiſti
mihi beatiſſime pater: vt cũ per aliquã oc
caſionẽ. reuelaſſet mihi dñs venireꝫ ad te
⁊ ecce vſq̃ꝫ hacten⁹ nõ mihi reuelatum ẽ.
Dicit ei beatus Antonius. Uade vt vide
at te ſoroꝛ tua. Tũc aſſumpſit ſecuꝫ alium
monachuꝫ. ⁊ prexit ad domũ ſoroꝛis ſue: ⁊
ſtans foꝛis ꝓpe ianuã atrij. clauſis oculis:
vt nõ videret ſoroꝛẽ ſuã: ſtetit. Jlla aũt ve
niẽs proiecit ſe ad pedes ei⁹. De nimio. n.
gaudio anguſtiata ẽ. Dicit ei Pioꝛ. Ecce
ego ſũ frater tuus: Uide ergo me q̃ntũ vo
lueris Et p⁹ h̃ ſtatĩ reuerſus ẽ ĩ heremũ ĩ
cellulã ei⁹ Hoc aũt fec̃ ad erudiẽdũ mõa
chos. vt ñ daret̃ eis licẽtia. cũ libituꝫ eis
fuerit: viſitare parẽtes vl̃ ꝓpinquos ſuos

Etiam abbas §. xxxi.

Joãnes q̃ ↄmanebat ĩ monte. q̃ vocat̃ La
lamus habebat ſoroꝛẽ: que ex ĩ fantia ĩ ſã
cto propoſito conuerſabat̃. Jp̃a enim eru
diuit ⁊ docuit eundẽ abbateꝫ Joãnem. vt
relinqueret vanitates ſeculi hui⁹: ⁊ ingre
deretur monaſteriũ. Per vigintiquatuoꝛ
annos nõ ẽ egreſſus de monaſterio: nec vi
ſitauit ſoroꝛem ſuam. Jlla vero nimis ꝺſi
derabat videre eum. Nã frequẽter ſcribe
bat ⁊ mittebat ad eũ epiſtolas. petebatq̃ꝫ
vt ante exitum eius de hoc coꝛpoꝛe veni
ret ad eum: ⁊ in caritate xp̃i de pꝛeſentia
ſua letaret̃. Jlle aũt excuſabat: nolebatq̃ꝫ
de monaſterio egredi. Uenerabilis aũt fa
mula dei ſoroꝛ eius: iteꝝ ſcripſit ad eũ di
cens. Quia ſi nolueris vẽire ad me. neceſ
ſe habeo vt ego veniã ad te: vt poſt tanta
tẽpoꝛa adoꝛare merear ſanctã caritatẽ tu
am. Hec cũ audiſſet ſupꝛadictus Joãnes
contriſtatus ẽ nimis: ⁊ cogitabat apud ſe
metip̃ꝫ. dicẽs. Qm̃ ſi ꝑmiſero vt ad me ve
niat ſoroꝛ mea: decetero licentia dat̃. vt ⁊
⁊ alii parentes ⁊ ꝓpĩqui noſtri veniãt ad
viſitãdũ nos. Ideoq̃ꝫ tractauit apud ſe.
vt magis ip̃e pergeret: ⁊ viſitaret ſoroꝛeꝫ
ſuã. Accepit etiã alios duos ſecũ fratres
de monaſterio ⁊ cuꝫ veniſſet ad ianuã mo
naſterii ſoroꝛis ſue: clamauit dicẽs. Bene
dicite: ⁊ audite ꝑegrinos. Egreſſa ẽ aũt ſo
roꝛ ei⁹ cũ alia famula dei. ⁊ apuit ianuã: ⁊
penitus nõ cognouit fratrẽ ſuũ. Jp̃e autẽ
congnouit ſoroꝛẽ ſuã. ſed nõ ẽ locut⁹ v̾bus
ne foꝛte cognoſceret in voce eũ. Mõachi
v̾o qui cũ ip̃o erãt: dixerũt ad eam. Roga
mus te dña mater. vt iubeas nobis aquã
dare ad bibẽdũ: quia ꝺ itinere fatigati ſu
m⁹. Cuꝫ aũt accepiſſẽt ⁊ bibiſſet. faciẽtes
oꝛationẽ ⁊ gr̃as agentes deo: receſſerunt
⁊ cõuerſi ſunt ad monaſteriũ ſuũ. Poſt ali
quãtos aũt dies iterũ ſcripſit ad euꝫ ſoroꝛ
ſua: vt veniret ⁊ videret eũ añ exitũ ſuuꝫ
⁊ oꝛationẽ faceret ĩ monaſterio ei⁹. Tunc
ille reſcripſit ad eam. ⁊ miſit epiſtolã ꝑ mo
nachũ de mõaſterio ſuo. dicẽs. Quia p̃ſtã
te gr̃a dei ego veni ad te. ⁊ nullus me co
gnouit. ip̃a v̾o egreſſa es ad nos ⁊ dediſti
nobis aquã. ⁊ accepi de manib⁹ tuis ⁊ bi
bi: ⁊ gr̃as agẽs deo reuerſus ſũ ĩ monaſte
riũ. Sufficiat ḡ tibi q̃a vidiſti me. ⁊ ñ ſis vl
terius mihi moleſta. ſed oꝛa ꝑ me iceſſan
ter ad dominuꝫ noſtrum ieſum chꝛiſtum.

Sꝫ et alius qui §. xxxii.

daꝫ monachus abiit ad ſoroꝛẽ ſuaꝫ. vt viſi
taret eam. Audierat enim eam egrotan
tem in monaſterio. Erat autem ipſa famu
la dei nominata in ſancta conuerſatione.

Jtaq̃ꝫ nõ acquieuit illa ſuſcipere ⁊ videre
fratreꝫ ſuum: vt non per occaſionem eius
ingrederetur monaſterium feminarum:
ſed mandauit ei dicens. Uade dñe pat̃ ⁊
oꝛa ꝑ me: p̃ſtante eñi gr̃a dei videbo te in
futuro ſc̃lo in regno dñi noſtri ih̃u xp̃i.

Etiaꝫ de ab §. xxxiii

bate Theodoꝛo opoꝛtet nos exẽpla virtu
tuꝫ proferre. Hic itaq̃ꝫ beat⁹ Theodor⁹
diſcipul⁹ fuit ſancti pachomii viri ꝺ ſãctis
patribus: q̃ fuit pater ĩfinite multitudinis
monachoꝝ: multoꝝq̃ꝫ monaſterioꝝ pater
in partib⁹ Thebaide. Cũ eñi in omnibus
ſanctitatis fulgeret v̾tutibus: etiam pro
phetie gratiã a deo promeruit. Multa. n.
futura reuelabat ei domin⁹. Quodã autẽ
tempoꝛe ſoroꝛ eius germana venit ad mo
naſteriũ in quo idẽ beat⁹ theodor⁹ ↄuerſa
bat̃: vt poſt multa tẽpoꝛa videret germa
num ſuuꝫ. Cũq̃ꝫ nunciaſſent ei de aduẽtu
ſoroꝛis eius. miſit cõtinuo duos mõachos
qui obſeruabãt ad ianuã monaſterii: man
dauitq̃ꝫ per eos ſoroꝛi ſue dicens. Ecce ſo
roꝛ audiſti ⁊ cognouiſti quia viuo: ne cõtri
ſteris q̃a minime me vidiſti ſed ↄuerte coꝛ
tuuꝫ: ⁊ magis cõſidera vanitatẽ ⁊ ĩſtabili
tatem p̃ntis mundi. ⁊ apprehende ſc̃ẽ vite
cõuerſationẽ: vt ꝑuenire poſſis ad eternã
vitã: ⁊ ad celeſtia bona que p̃parauit dili
gentibus ſe dñs: ⁊ faciẽtibus mãdata ei⁹.
Tracta ergo apud te: quia hec ẽ ſola ⁊ fir
ma ſpes: vt ſp̃e faciat homo p̃cepta ꝺi. vt
mereat̃ homo ꝑuenire ad glorioſa ꝓmiſſa
domini ſaluatoris xp̃i. Hec autẽ cum au
diſſet illa. ſtatiꝫ cõpuncta eſt coꝛde: lachꝛy
maſq̃ꝫ fundebat ĩ cõſpectu domini. Et p⁹
paululũ ingreſſa eſt in monaſteriũ v̾ginũ
famularũ dei: quod in eodẽ vico ↄſtructũ
erat: ⁊ procedẽti tempoꝛe multiplicabat̃ ĩ
ſancto ꝓpoſito famula xp̃i. Hec ita geſta
cũ audiſſet mater eoꝝ deprecata eſt ep̃os
⁊ dederunt ei epiſtolas ad ſupꝛadictũ ſc̃m
pachomiũ patrem monaſteriorũ pro filia
eius. Cũq̃ꝫ veniſſet applicuit in monaſte
rio famulaꝝ ꝺi: ⁊ direxit epiſtolã ad p̃rem
monaſterii obſecrãs vt videret filiũ ſuũ.
Beatus autẽ Pachomius vocauit ei⁹ fi
liuꝫ Theodoꝝ: ⁊ dixit ei. Audiui fili: quia
mater tua aduenit ꝓpter te. Jtaq̃ꝫ ꝓpt̃
ep̃las ep̃oꝛũ qui ſcripſerũt ad me: vade ⁊
videat te mat̃ tua. Dicit ei theodoꝛ⁹. Pre
cepiſti mihi dñe vt videam matrẽ meam.
Si ḡ abiero videre eam poſt tantam ſciaꝫ
ſp̃alem: vereor ne culpabilis ĩueniar apꝺ
deũ. Et enim opoꝛtebat me foꝛtitudinem
animi mei ad exẽplũ alioꝝ fratrũ demon
ſtrare. Audiẽs autẽ mater quia non acqe
uit videre eã: affectu feruens in filiũ: nolu
it remeare ad domũ ſuã: ſꝫ permãſit ĩ mo
naſterio virginũ dicens. Qm̃ ſi permanſe
ro hic: ſepe etiam videbo filium meũ: cum
inter alios fr̃es egredit̃ ad monaſterii cãs:
⁊ monitis ⁊ exhoꝛtatiõe ei⁹ proficere poſ
ſum in ſc̃ã cõuerſatiõe: doctrinaq̃ꝫ eius cõ
firmat coꝛ meũ: vt merear ꝑuenire ad et̃
nam requiẽ: quã promiſit dñs noſter ih̃s
xp̃s diligẽtibus ſe. Multa autẽ ⁊ magni
fica per ſanctũ Pachomiũ fecit dominus
mirabilia. Nam ⁊ demonib⁹ obſeſſos fre
quent̃ inuocato xp̃i nomine curauit. Mul
tis etiam diuerſas egritudines ſuſtinenti
bus. ⁊ paliticis oꝛonib⁹ ei⁹ miſtus ẽ dñs.
vt ſupꝛa patuit in eius geſtis ⁊ vita.

Multo tem §. xxxiiii

poꝛe beatus abbas Pachomius contra ĩ
mundiſſimas demonum impugnationes
certamẽ bonum certauit: ſicut athleta v̾i
tatis: tanq̃ꝫ ⁊ beatus Anthonius. Deniq̃ꝫ
intentiſſimis precibus exoꝛauit dominuꝫ.
vt ſomnũ nõ caperet per aliquod temp⁹:
quatenus diebus ac noctib⁹ peruigil ma
neret contra aduerſarios demones dimi
cãdo: donec proſterneret ⁊ ſuperaret eos:
ſicut dicit̃ in pſalmo. Et non cõuertar: do
nec deficiant. Preſtitit ergo ⁊ cõceſſit ei
dominus petitionem eius. Impoſſibiles
enĩ ⁊ imbecilles ſũt ꝺmones: cũ quis nr̃ꝫ ex
tota fide ⁊ ex tota ĩtẽtiõe coꝛdis: feruẽte
ſc̃õ ꝺſiderio. ⁊ adiuuãte nos v̾tute ſaluato
ris nr̃i ih̃u xp̃i: ↄtẽdim⁹ ↄ̃ eos. Referebãt
nobis fr̃es ꝺ eodẽ btĩſſimo p̃re pachomio
qui fuit: vt diximus: monaſterioꝛum mul

toꝝum in regione Tabēnenſiotaꝝ prepo
ſitus. Referebāt ergo de eo: quoniaꝫ fre
quēter dicebat fratribꝰ quia ſicut mihi te
ſtis eſt deus: ſepe audiui imundos ſpiritꝰ
demonum loquētes inter ſe diuerſas ac
varias artes ſuas: quas contra ſeruiētes
deo maximeqꝫ ꝯtra monachos habent.
Quidam enim dicebant. Quia ego certa
men cōtra duriſſimum hominēꝫ habeo: ⁊
quotiens ei imitto peruerſas cogitatiōes
ille ſtatiꝫ ſurgit ⁊ proſternit ſe i oratiōe cū
gemitu. orans adeſſe ſibi diuinū auxiliū.
Ego autem illo exurgēte cuꝫ grandi ꝯfu
ſione egredior. Item alius demō dicebat
ego ad illuꝫ quem obſeruo: cum ei cogita
tiones imiſo: ꝯſentit ⁊ ſuſcipit ⁊ facit eas
Sepe eniꝫ exardeſcere eum in iracundia
facio. ⁊ in ꝯtentiones rixe. ⁊ pigritiaꝫ ora
tionis: ⁊ dormitionē in pſalmodia: ⁊ nō cō
tradicit mihi. Ideoqꝫ frēs mei dilectiſſi
mi ſemꝑ oportet vt cuſtodiatis ſēſuꝫ ⁊ ani
mum vrum. inuocātes nomē dñi nři ihū
xpi: ⁊ ſm̄ ꝑcepta dei cōuerſamini: tā i orō
nibus ⁊ pſalmodia: ſicut dicit aplš: inſtan
tes orationi: ⁊ vigilantes i ea. Ideoqꝫ cuꝫ
cōpunctiōe ⁊ timore cordis vigilātibꝰ nō
preualebit inimicus. Ipſe autem beatus
pater pachomiꝰ docebat fratres: vt ſemꝑ
memores eēnt ꝟbi dei in ſaluteꝫ aīaꝝ ſua
rum. Poſtmoduꝫ vero diſcedebant vnuſ
quiſqꝫ fratrū in cellulas ſuas opantes ma
nibus ſuis: ⁊ meditātes que d̄ ſcīs ſcriptu
ris didicerāt. Impoſſibile ē eniꝫ aliquem
apud eos ꝟbuꝫ ocioſum loqui: ſed ea tm̄ q̄
de ſcīs ſcripturis didicerāt: erant int̄ ſe lo
quētes. exponētes d̄ capl'is ſcripturaꝝ: q̄
ad timorem domini confirmarent et illu
minarent animas eoꝝ.

Fuit quidā vir §xxxv

magnꝰ de ſcīs ſenioribꝰ: cui talē grāꝫ do
nauerat xpš. ſ. reuelāte ei ſpiritu ſacto. vt
videret quod alij nō videbāt. Referebāt
ḡ ſancti ſeniores: quia aliquādo ꝯplurimi
ſedebant frēs: ⁊ ſimul loquebāt inter ſe: ⁊
loquebant̄ d̄ ſcīs ſcripturis: que ad ſalutē
pertinent animaꝝ. Stabāt aūt circa eos
ſancti angeli letātes in hilari vultu conſi
derantes: delectabant̄. n. de eloquiis dñi.
Cū aūt aliud quodcunqꝫ loquerent̄: ſtati
ſancti angeli recedebāt longiꝰ indignātes
cōtra eos. Veniebant autē porci ſordidiſ
ſimi ⁊ volutabant ſe īter eos. Demōes eni
in ſpecie pecoꝝ delectabant̄ ſupflua ⁊ va
niloquia eoꝝ. Beatꝰ aūt ſenior hec vidēs
abiit in cellulā ſuaꝫ: ⁊ per totā noctē cum
grandi fletu ⁊ vlulatu gemebat miſerias
noſtras. Exhortabat̄ ḡ ſanctos patres per
mōaſteria: ⁊ cōmonebat frēs dicēs. Cohi
bete a multilogo. ⁊ ab ocioſis ſermonibus
linguā: per quā malus interitꝰ anīe gene
ratur: ⁊ nō intelligimꝰ qm̄ per hec ⁊ deo ⁊
ſanctis angelis odibiles ſumꝰ. Dicit enim
ſcriptura diuina: ꝑ multiloquiū nō effugi
es peccatū. Hec enim infirmam ⁊ vanam
efficiunt mentem: atqꝫ animā noſtraꝫ.

Fuit quidaꝫ §xxxvi

vir i palatio ſublimis ſub Theodoſio ipe
ratore: nomine Arſenius: cuiꝰ filios ideſt
Archadium ⁊ Honorium auguſtus de ba
ptiſmo ſuſcepit. Hic itaqꝫ Arſeniꝰ deſide
rio diuini timoris accenſus: relinquēs oēꝫ
ſeculi gloriam temporaleꝫ: perrexit ad he
remum ſcithie: vt inter ſanctos patres ſe
cretam et quietam ab omni ſtrepitu huiꝰ
mundi ageret vitam ſeparatus ab illece
bris ⁊ delectationibus corporalibꝰ: vt cū
tota mentis intentione adhereret dño ſal
uatori: ſicut ſcriptum eſt. Adheſit aīa mea
poſt te: me ſuſcepit dextera tua. Dicebāt ḡ
de eo ſancti ſeniores: qa ſicut cum in ſecu
li cōuerſatione eēt: nimis ꝑcioſis veſtimē
tis pre omnibꝰ vtebat̄: ita poſt moduꝫ ihe
remo ſcithie degens: ſtudebat vt ab oībꝰ
monachis viliora ⁊ deſpectiora veſtimen
ta hēret. Dicebat etiaꝫ abbas Daniel. qm̄
ſanctus Arſenius referebat fratribus di
cens: quaſi de alio audiſſet. ſed quātuꝫ da
tur intelligi ipſe talem vidit viſionem. Se
debat inquit quidam de ſenioribus mona
chis in cellula ſua: ⁊ ſubito venit ad eum
vox dicens. Egredere foras ⁊ oſtendaꝫ ti
bi opera hominum. Et ſurrexit inquit: ⁊

egreſſus eſt foras. Duxit aūt eū ⁊ oſtēdit
ei ethiopē nigrum eum ſecure cedētēꝫ li
gna. ⁊ facientē grandem ſarcinā. ⁊ tempta
bat ſubleuare ſarcinam illā: ⁊ p̄ magnitu
dine non poterat portare eā: ſed redibat ⁊
cedebat iteꝝ alia ligna ⁊ addebat ſuꝑ ſar
cinam illā. Iteꝝ aūt oſtendit ei aliū homi
nem ſtantē ſuper lacū: ⁊ haurientē aquā: ⁊
mittentem eā in collectaneum: ⁊ de alia ꝑ
te per foramina defluebat aqua ſubter in
eodē loco. Iteꝝ dixit ei. veni ſeq̄re me: ⁊
oſtēdā tibi aliud. Et vidit q̄ſi quoddā edifi
tium tēpli: ⁊ duos ſedentes i equis: portā
tes ſuper ſcapulas ſuas vtriqꝫ lignū vnū.
ideſt ꝑticam longā volentes pariter īgre
di portā tēpli illius: ⁊ nō permittebat eos
lignū quod ex aduerſo portabant ingredi
per portam illā. Non eni humiliabat ſe al
ter alteri: ſed cōtendebat vterqꝫ pariter i
gredi volentes: ⁊ non ꝑualebant. Nec eni
humiliabat ſe vnꝰ eoꝝ. vt alteri locū da
ret. Expoſuit ḡ ei has viſiones dicens.
Hi qui lignū portant: hi ſunt qui habēt iu
guꝫ ſcm̄ monachoꝝ: ſed iuſtificātes ſeipſos
in cordibus ſuis cū exaltatione ſupbie nō
hūiliantur i inuicē. Noluerūt eni ābulare
in hūilitate viaꝫ ſaluatoris domini noſtri
ihū xpi: qui dixit: diſcite a me quia mitis
ſum ⁊ hūilis corde: ⁊ inuenietis requiē aīa
bus veſtris: ideoqꝫ ꝓpter ſuperbiā cordis
ſui remanſerūt foris. de regno regis celo
rum xpi excluſi. Qui aūt cedebat ligna ⁊
ſuper ſarcinā addebat adhuc homo ē qui
oneratus eſt multis peccatis: ⁊ ſuper ſar
cinā peccatoꝝ ſuoꝝ addit ſemꝑ alia pctā:
quē oportebat vt magis penitētiā ageret
de prioribus peccatis: ſed negligēs vicia
emendare peccatoꝝ prioꝝ. magis alia ad
dit ſupra priora peccata. Ille aūt ꝗ aquaꝫ
de lacu hauriebat: homo eſt qui aliqua bo
na operatur: ſed quia mala etiam ampliꝰ
peccatum operatur: ideo pereunt ⁊ delen
tur etiā bona opera que fecit. Oportet ḡ
hominēꝫ: ſicut ait apoſtolus: cum timore ⁊
tremore ſaluteꝫ ſuaꝫ operari. Dicebat au
tē abbas Daniel de abbate arſenio. quia
cuꝫ operaretur ſportas ex palmaꝝ foliis
mittebat aquaꝫ in peluim vt infunderent̄
palme: ⁊ cū feteret bromoſa aqua odore
non permittebat vt aliam aquā mutarēt:
ſed ſuper illā fetidaꝫ addebat aquā vt ſem
per feteret. Interrogabant auteꝫ fratres
eum dicentes. Cur nō permittis pater vt
aqua mutetur: ſed peſſimo fetore tota cel
lula tua repletur? Reſpondens autē. h. ſe
nior ait. Quoniaꝫ ꝓ thimiate ⁊ muſcata ⁊
illa diuerſa que in ſeculari conuerſatione
ſine itermiſſione fruebar: oportet nūc me
duꝫ in hoc tēpore ſum ſuſtinere iſtiuſmodi
fetorem pro ſuauiſſimo illo odore: vt i die
iudicii de illo gehēne inenarrabili fetore li
beret me dominus: ⁊ non cuꝫ illo diuite q
epulabatur in iſto mundo delitioſe ⁊ ſplē
dide condemnetur anima mea. Quidam
de fratribꝰ dixit beato arſenio. Ecce bea
tiſſime pateꝫ meditari feſtino d̄ ſcripturis
ſanctis que didici: ⁊ non ſentio cōpunctio
nem in corde: quoniā non intelligo virtu
tem diuine ſcripture: vnde ⁊ valde contri
ſtatur anima mea: Reſpondens auteꝫ be
atus Arſenius ait. Oportet te fili inceſſā
ter meditari eloquia domini. Audiui eni
qa dixit beatus abba Poemen: ⁊ alij mul
ti ſanctorum patrum: quoniam incanta
tores illi qui ſerpentes ſolent incātare nō
intelligūt ipſi verba q̄ loquunt̄: ſed ſerpē
tes audiētes intelligūt virtuteꝫ verboꝝ
illorum: ⁊ cōquieſcunt ⁊ ſubduntͤ eis. Sic
etiā ⁊ nos faciamus. Quis eni non valea
mus intelligere diuinaꝝ ſcripturarū ꝟtu
tem: tamē demones audiētes diuini ꝟbi
virtuteꝫ terrent̄: ⁊ effugati diſcedūt a no
bis: non ſuſtinentes eloqa ſpūs ſcī: q̄ ꝑ ſer
uos ſuos ꝓphas ⁊ apoſtolos ē locutus.

Quodam tem §xxxvii.

pore cū i vicino beati machari homicidiū
fuiſſet ꝑpetratū ⁊ cuidā innocēti homini i
pingeret̄ crimē admiſſuꝫ: ſurgens ille ꝗ ca
lumniā patiebat̄ fugit ad cellulam bti ma
charii. Affuerūt etiā ⁊ illi ꝗ eū purgebant
⁊ alligabāt eum dicētes periclitari ſeipſos
niſi cōprehenderēt ⁊ legibus traderēt ho
micidaꝫ. Ille vero cui crimē ipingebatur

cum ſacramētis affirmabat cōſciuꝫ ſe non
eſſe ſanguinis illius. Et cuꝫ diu ab utraqꝫ
parte certamen haberet: interrogauit ſan
ctus Macharius vbi ſepultus eēt qui di
cebatur occiſus. Cūqꝫ deſignaſſēt ei locū
cuꝫ ipſis pergit ad ſepulchꝛū atqꝫ ibi fixis
genibus inuocato xp̄i nomine ait ad eos
qui aſſiſtebāt. Nunc dominꝰ oſtendet: ſi hic
reus ē hic qui a vobis perurgeť. Et eleua-
ta voce ex nomine clamabat defuncto.
Cūqꝫ ei de ſepulchꝛo vocatꝰ reſpondiſſet:
ait ad eū ſanctus macharius. Per fidem
xp̄i te obteſtoꝛ: vt dicas nūc ſi ab iſto hoīe
qui pꝛopter te accuſatur occiſus es? Tūc
ille clara voce de ſepulchꝛo reſpondit di-
cens: non ſe eſſe ab eo interfectū. Et cum
obſtupefacti omnes decidiſſent ad terraꝫ
ac pedibꝰ eiꝰ voluerentur: rogare eum ce
perunt vt interrogaret illū a quo eſſet oc
ciſus. Tunc ſanctꝰ vir ait: hoc ego non iter
rogabo. Sufficit enī mihi vt liberetur īno
cens. non eſt autē meū vt reus pꝛobetur.
Foꝛſitā enī cōpungitur adhuc pꝛo ſcelere
qđ cōmiſit: ⁊ aget pn̄iam vt ſalueť aīa eiꝰ.

Alio itidem §. xxxviii

tempoꝛe cum ſancto Machario quidam
frater vuam detuliſſet: ipſe qui ſcđm cari-
tateꝫ non que ſua ſunt ſed que alterius co
gitaret: ad aliuꝫ fratrem infirmum eaꝫ de
tulit: qui infirmioꝛ pꝛo egritudine videba
tur. Tunc infirmus gratias egit deo pꝛo
fratris officio ⁊ ſuſcepit eaꝫ: ſed ⁊ ip̄e nihil
minus plus de proximo q̄ꝫ de ſemetipſo
cogitans ad alium detulit eā infirmuꝫ fra
trem. Et iterum ille ad alium. Et ſic cuꝫ p
omnes cellulas que lōge a ſemetip̄is erāt
per heremū diſperſe vua illa circunlata eſ
ſet: ignoꝛantibus eis quis eā pꝛimus miſiſ
ſet ad vltimum defertur ip̄i qui eam miſe
rat. Gratulatus autem ſanctus machariꝰ
ꝙ tantam videret in fratribus abſtinenti
am: tantamqꝫ caritatem: ad acrioꝛa ſemet
ipſum ſpiritalis vite exercitia extendit.

Illud etiam § xxxix

ad fideꝫ cōfirmatū nobis de eo ē. ab his
qui ex oꝛe eius audierūt: q̄m quodā tēpo
re nocte in ſp̄e monachi demon ad hoſtiuꝫ
cellule eiꝰ pulſauerit dicēs. Surge abba
Machari. ⁊ eamꝰ ad collectā vbi fratres
ad vigilias cōgregant. Sed ille gratia dī
repletuſ falli nō potuit. Intellexit enī dia
boli eē fallaciā. ⁊ ait. O mendax ⁊ vitatis
inimice: quid. n. tibi ɔſoꝛtij. qđ ſocietatis ē
cū collecta ⁊ cōgregatiōe ſcōꝝ? At ille ait
Latet ḡ te o Machari ꝙ ſine nobis nl̄la
collecta agiť: nullaue cōgregatio mōaco-
ruꝫ. Veni deniqꝫ ⁊ videbis ibi operā nr̄aꝫ
Dixit aūt ſcūs machariꝰ. Imperet tibi do
minꝰ demon imūde: ⁊ cōuerſus ad oꝛōneꝫ
petiit a dn̄o: ut ſibi oſtderet ſi h̄ veꝝ eſſet
quod ē gl'iatuſ demō. Abiit ḡ ad collectā
vbi iā vigilie a frībus celebrabanť. Et ite
ruꝫ ī oꝛōne dn̄m dep̄cabať: vt ei vitatem
huiꝰ rei oſtderet. Et ecce videt quaſi par-
uulos q̄ſdā pueros ethiopes nigros p totā
eccl'iā diſcurrere huc atqꝫ illuc: ⁊ velut vo
litando deferri. Diſcurrētes aūt illi ethio-
pes pueri. ſingulis quibuſqꝫ fribꝰ in oꝛōne
poſitis atqꝫ pſallētibꝰ alludebāt: ⁊ ſi cui d̄
eis oc'los duobꝰ digitulis ɔp̄ſſiſſent ſtatiꝫ
doꝛmiebāt. Si cui v̄o in os miſiſſet digitū
oſcitare eū faciebāt. Itē poſt pſalmū cum
ad oꝛādū ſe p̄iciſſent frēs pcurrebāt ite-
rum ſingulos: ⁊ ante alium quidem iacen
tem in oꝛatione quaſi in mulieris ſpeciem
vertebātur: ante aliuꝫ quaſi edificantes
⁊ poꝛtātes aliquid: aut diuerſa queqꝫ agē
tes apparebant. Et quecūqꝫ demōes q̄ſi
ludentes foꝛmaſſent: hec oꝛantes illi ī coꝛ-
dis ſui cogitatione verſabāt. Ab aliquātis
tamen fribus ubi aliquid boꝝ agere cepiſ
ſent. q̄ſi violēter repulſi pꝛecipites deii
ciebanť: ita vt ne aū eos ſtare aut tranſire
auderēt. aliis v̄o etiā ſ̄ ceruiceſ ⁊ doꝛſa lu
debāt. Hec cū vidiſſet ſcūs machariꝰ inge
muit ḡuiť. ⁊ lachꝛymas p̄fundēs ad deuꝫ
dixit. Reſpice dn̄e. ⁊ ne ſileas neqꝫ miti-
geris deꝰ: ſꝫ exurge ⁊ diſpgant inimici tui
q̄m aīa nr̄a repleta ē illuſioibꝰ. Pꝰ oꝛōnē
aūt examināde vitatiſ gr̄a: ſeoꝛſū vocatis
ſingl'is q̄buſqꝫ fribꝰ aū q̄ꝝ faciē vidꝛat de
mōes diuerſo hitu ⁊ variis imagibꝰ ludē

tes reqrit ab eis ſi ī oꝛatione vel edifican
di cogitationes habuerunt. vel iter agendi
vel alia diuerſa que vnicuiqꝫ per demōes
imaginata viderat: ⁊ ſinguli eoꝛum ita
cōfitebantur in coꝛde ſuo fuiſſe cogitatio
nes: ſicut ille arguebat. Et tunc vere intel
lectuꝫ eſt ꝙ omnes male ⁊ ſuperflue ⁊ va
ne cogitationes: que vel pſallentibus vel
ſomnioꝛum aut oꝛationū tēpoꝛe vnuſq̄ſqꝫ
in coꝛde ſuo ceperit. illuſione ⁊ īſtinctu de
monum fiant. Nam ab his qui omni cuſto
dia ſeruant coꝛ ſuū in timoꝛe ⁊ amore do-
mini illi tenebꝛoſi ethiopes: ⁊ he q̄s emit
tunt cogitationes repelluntur: xp̄o enim
mens cōiuncta: ⁊ pꝛecipue ī tēpoꝛe oꝛōnis
intenta: nihil malū nihilqꝫ ſupfluū recipit.

Quidam frater §. xl

requiſiuit abbateꝫ Syſoiū: quēadmodū
in cella pꝛopria d̄gere deberet. Cui ille re
ſpondens dixit. Comede panem tuum cū
ſale ⁊ aqua ⁊ non erit tibi neceſſitas ali-
quid coquendi: aut longius euagandi.

Requiſitus abba § xli

poemen quēadmoduꝫ oporteat ieiunare:
reſpondit. Ego volo monachum ita quot
tidie parum comedere: vt non ſatieť. Naꝫ
biduana ⁊ triduana ieiunia vane gl'ie va
cant. Hec. n. oīa examinauerūt ſancti pa
tres: ⁊ inuenerunt quia bonum eſt quotti
die ieiunare ⁊ parum comedere: vt ſitiant
quottidie et eſuriant. Hanc. n. viā regiā
leuē nobis eſſe demonſtrauerunt.

Abbas ſilua §. xlii

nus dum cum diſcipulo ſuo Zacharia ad
quoddā monaſteriuꝫ perueniſſent anteq̄ꝫ
egrederentur fecerunt eos monachi paꝝ
comedere. Poſtq̄ꝫ ergo egreſſe ſunt inue-
nit diſcipulꝰ eius aquaꝫ. ⁊ volebat bibere
Cui abbas ſiluanus. Zacharia. Hodie ie-
iuniū ē. At ille dixit. Nunq̄d hodie come-
dimꝰ pater? Et dixit ei ſenex. Illa eſca ca-
ritatis erat fili: noſ āt nr̄ꝫ ieiuniū teneamꝰ.

Quidam de § xliii

fratribꝰ ī panepho ad abbatē Ioſeph pꝛe
xerūt vt reqrerēt d̄ ſuſceptiōe fratꝝ: ſi li-
ceret cū his illo tp̄e vl' fiduciā hēre vl' le-
ticiā. At ille anq̄ꝫ reqrerēt eū: dic̄ diſcipl'o
ſuo. Quod facturꝰ ſū hodie fili ne mireris.
Et poſuit duo ſedilia illis q venerāt: ⁊ dic̄
eis. ſedete. Et poſuit vnū a dextris ſuis et
alterū a ſiniſtris: ⁊ igreſſus cellulā ſuā mi
ſit ſibi veſtim̄ta coꝛrupta. ⁊ egreſſus tran-
ſiit ī medio eoꝝ. Et iterū ingreſſus miſit
alia meliora q̄bus ſolebat die feſto vti: et
egreſſus ē poſtea ad eos. Iteꝝ āt igreſſus
quottidiano veſtimento ſuo veſtitus ve-
nit ⁊ ſedit inter eos. Illi autem mirati ſūt
⁊ obſtupuerunt pp hoc factum. Dicit eis
ſenex. Vidiſtis quid feci? Cuꝫ auteꝫ illi in
nuiſſent dicit eis. Et q̄d feci? Et dicunt ei
Pꝛimū veſtimēto coꝛrupto vſus es: ⁊ po-
ſtea alia melioꝛa. Et dic̄ eis. Nūquid mu-
tatꝰ ſū. ex illo ihōeſto. aut ex illo melioꝛe?
Dicūt ei. nō. Quibꝰ ſenex ait. Si ḡ idē ego
ſū ī vtriſqꝫ. ⁊ n̄ ſū mutatꝰ: ⁊ ſicut illud p̄mū
n̄ me nocuit. ita nec ſcđm mutauit. Sic ḡ de
bemꝰ facere ī occurſiōe frm: vt q̄n p̄ſētes
ſint: cū fiducia ⁊ leticia ſuſcipiamus eos.
Q̄n aūt ſoli ſumꝰ: opꝰ ē vt luctꝰ ⁊ abſtinen
tia pmaneāt ī nobis. Illi v̄o audiētes q̄ in
coꝛdibus ſuis habebāt. anteq̄ꝫ requirerēt
eū: gloꝛificauerunt deū ⁊ leti diſceſſerūt.

Dicebat vnus § xliiii

ex patribꝰ. q̄a. inuenitur hō multuꝫ come-
dēs: ⁊ adhuc eſuriens ſe continet. ne ſatie
tur. Alter aūt paꝝ comedit ⁊ ſatiať. Qui
ergo multum comedit ⁊ adhuc eſuriens
ſe continet: maioꝛem mercede n̄ habet. q̄ꝫ
ille cui parum comedit et ſaciatur.

Dixit quidam § xlv

ſenex. Ne qđ deſideraueris aliq̄n mādu-
ces. Comedens autē quod tibi a dn̄o trāſ
miſſuꝫ fuerit: gr̄as age ſine intermiſſione.

De quodā ſene re § xlvi

ferebāt frēs. q̄a d̄ſideraſſꝫ cucumerē: quē
cū attuliſſꝫ. ſuſpēdit ante oc'los ſuoſ: ⁊ ne
vincereť a cupiditate n̄ tetigit eū. ſꝫ magis

agebat penitentiam: puniens ſemetipſuʒ
ob hoc: quia ipſum deſideraſſet.

Quidam ex ſe §.xlvii

nioribus factus ē īfirmꝰ. ꝛ p multos dies
non poterat eſcā ullaʒ pcipere. Compulit
autē eū diſcipulus ſuus: dicēs. Si iubes
pater: facio tibi pax placente. Et fecit ei.
Erat aūt ei vaſculū paruuʒ habēs mel: ꝛ
aliud vas ſimile hñs oleum de lini ſemine
expreſſuʒ: ꝛ erat fetidum: ꝛ in re nulla alia
pfuit niſi forte in lucerna. Et deceptꝰ fra
ter miſit in eſcā ſenis de illo. ſperās qa mel
miſiſſet. Cum autē guſtaſſet ſenex. nihil lo
cutus ē: ſed tacēs comedit. Tertia ꝟo vi
ce cū ei daret. dicit ei. Nō poſſuʒ comede
re fili. Ille ꝟo tanꝗ volēs adhortari eum
dixit. Ecce abba bona ſunt: ꝛ ego comedo
ex ipſis. Et poſtꝗ guſtauit ꝛ ſenſit reʒ quā
fecerat: cecidit i faciē dicēs. Ueh mihi ab
ba: qm̄ occidi te. Iſtud pctūm poſuiſti ſup
me. qa locutꝰ ñ es. Dicit ei ſenex. Nō ꝯtri
ſteris fili pp h̄. Si. n. voluiſſet deꝰ vt bonuʒ
comederē: tu mel miſiſſes. nō h̄ qd miſiſti.

Dixit abbas §.xlviii

Poemen. niſi Nabuzardan princeps co
cox veniſſet in hieruſalem templum do
mini non arſiſſet igne: hoc autem eſt. quia
niſi deſideriū caſtrimargie in anima vene
rit ſēſus hoīs nō ſuccēdit i pugnā diaboli.

Abbas ma §.xlix

charīꝰ q̄ciēſcūqʒ cū fratribꝰ facta charita
te reficiebat. Hoc i propō corde ſtatuerat
vt q̄ꝰtos vini calices oblatos hauſiſſet. tā
tis diebus nec ipſi aquā guſtaret oino. Cū
ḡ ei frēs vinū porrigerēt. cū gaudio ſume
bat: vt poſtea ſe ſiti maceraret. qd cū diſci
pulꝰ eiꝰ vidiſſet patefacto ſenis ꝯſilio ne ei
vinū porrigerēt: cōiurabat tormēta illi po
tiꝰ eē q̄ꝫ pocula manifeſtās.

Facta congre §. l

gatione i eccleſia cū eēt feſtiuitas. ꝛ ceteri
mōachi comederēt vnꝰ miſtrātibꝰ dicit. qꝛ
nihil coctū comedo ſal mihi ōferri pcipito
Quo ꝟbo miſter audito cū clamore audi
ētibꝰ ceteris. alii ipauit dicēs: Qm̄ coctū
ille fr ñ comedit pax illi ſalis afferto Tūc
beatus Theodorus dixit ei. Oportuit te
magis frater carnes in cella tua comede
re q̄ꝫ hūc pſentibus frībꝰ audire ſmonē.

Quidaʒ pere § li

grinꝰ frat venit ad abbatē Siluanū i mō
te Syna ꝛ vidit ꝙ frēs opāt. Et dicit eis.
q̄re opamini eſcā q̄ perit? Maria āt bōaʒ
partē elegit. Tūc ſenex dicit diſciplo ſuo
zacharie da illi codicē vt legat ꝛ mitte illū
i cellulā q̄ nihil hʒ. hora āt nona circūſpicie
bat fr ille viā ſi forte vocaret eū ſenex ad
comedēdū. Poſtꝗ ꝟo trāſiit hora ix. vēit
ad ſenē: dicēs ei. Nūqd hodie ñ comede
rūt frēs abba? Cūqʒ ſenex fateret. ait ille
Quare me ñ vocaſti? tūc dixit ei abbas
Siluamꝰ. Tu hō ſpūalis es: ꝛ nō hēs nece
ſe hāc eſcā. nos aūt tāꝗ carnales opꝰ ha
bemꝰ comedere: iō opamur. tu autē bonā
ptem elegiſti. Legis. n. omni die. ꝛ nō vis
carnalē eſcā accipere. Quod cū audiſſet:
cepit penitere ac dicere. Indulge mihi ab
ba. Tūc rñdit illi Siluanꝰ. Ergo neceſſa
ria eſt martha Marie: propter martham
enim ꝛ Maria laudatur.

Dicebat de abba § lii

te Joanne breuis ſtature. qꝛ dixerit aliqñ
fratri ſuo maiori. Uolebā eē ſecurꝰ ſicͭ an
geli ſūt ſecuri: nihil opantes. ſʒ ſine itermiſ
ſione ſuiētes dō. Et expolians ſe q̄ veſtitus
erat. abiit i heremū. ꝛ fecͭ ibi hebdomodā
vnā. ꝛ reuerſus ē ad frēm ſuū. Et dū pulſa
ret oſtiū. rñdit ei anꝗ apiret: dicēs Quis
es tu? Et ille dixit. Ego ſū Johes. Et re
ſpōdēs frater: dixit ei. Johes āgelus factꝰ
ē. ꝛ vltra iter hoīes nō ē. Ille ꝟo pulſabat:
dicēs. Ego ſū. ꝛ nō apuit ei: ſʒ dimiſit eum
affligi vſqʒ mā̄e. Poſtea ꝟo apiēs ei dixit.
Si homo es. opus habes itex operari: vt
paſcaris. Et ille penitentiam agens dixit
Ignoſce mihi frater. quia peccaui.

Quidam frater § liii

impugnabatur a ſpū blaſphemie. ꝛ erube
ſcebat dicere. Et quoſcunqʒ audiſſet ma
gnos ſenes. pgebat ad eos vt illis declara
ret: ſed mox cū perueniſſet itex verecūda
batur illis dicere. Cum ergo frequēter ad
abbatē Poemen veniret. vidit eū ſenex
habentē cogitatiōes: ꝛ dicit ei. Ecce fre
quenter venis ad me habēs cogitatiōes.
ꝛ ſic itex remeas: tecū illas reportās. Dic
ergo mihi fili quid habes? At ille dixit. in
blaſphemia i pugnat me diabolus: ꝛ eru
beſcebaʒ dicere. Et mox vt appuit. leuior
fuit eius ipugnatio. Et dicit ei ſenex. Nō
cōtriſteris fi li. Quādo hec cogitatio ad te
venit. Dic. Ego hac cauſa nō indigeo. blaſ
phemia tua ſuper te ſit ſathanas. Hanc. n.
cauſaʒ aīa mea nō vult. Quācunqʒ auteʒ
cauſam noluerit. non diu permanebit. Et
ita ſanus factus frater ille diſceſſit.

Dixit abbas moy § liiii

ſes per has quattuor res paſſio gignitur. p
abundatiā eſce ꝛ potꝰ. ꝛ p ſacietatē ſomni
ꝛ p otiū. ꝛ ornatis veſtibꝰ incedēdū

Dixit abbas Poe § lv

men. quēadmodū ipatoris ſpatarīꝰ ſemp
illi aſſiſtit armatus: ita ꝛ aīaʒ aduerſus de
monē huiuſmodi oportet eſſe ſēper parataʒ.

Dixit quidaʒ § lvi

ſenex. Sicͭ venenata aīalia fortiores her
be vel pigmēta expellūt: ita cogitationes
ſordidas. oratio cuʒ ieiunio repellit.

Abbas macha § lvii

rius dum i illa ſolitudine in qua ſolus erat
maneret. iferior aūt plena eſſet fratribꝰ: ꝛ
ſero per viam circūſpiciebat: ꝛ vidit dmo
nem venientē i figura hoīs. veſtitum tuni
ca linea perforata: ꝛ per ſingula foramina
vaſcula parua depēdebant. Et dicit illi ſe
nex. quo vadis maligne? ꝛ reſpōdit ei: Ua
do commouere fratres hos qui ſunt infe
rius. Cui ſenex dixit. Et pp̄ter qd tot va
ſcula fers tecū. At ille dixit. Guſtum fero
fratribꝰ. ꝛ ideo tāta fero: vt ſi vnū diſplicu
erit. oſtendā aliud. ꝛ ſi illud nō placet por
rigā aliud: ꝛ fieri nō poteſt niſi vnū ex ipſis
aliqd placeat eis. Et hec dicēs. diſceſſit.
Permāſit aūt ſenex itex viā circūſpiciēs
vſqʒ q̄ rediret: ꝛ cū rediret dicͭ ei. Salue
ris. Dicͭ ꝛ ille. Quō iſtō mihi ꝟbū dicis. qa
oēs mihi contrarii facti ſunt. ꝛ nullus me
is cōſiliis acqeſcit: Et dicit ei ſenex. Ergo
nullū habes amicū? At ille rñdit vnū ha
beo amicū vel ipſe cōſentit mihi ꝛ quotiēs
me viderit conuertit huc atqʒ illuc. Cūqʒ
nomē eius ab eo reqſiſſet: ait. Quia The
opēptus dicit. Diſcedēte illo. mox ſurrexit
abbas Macharīꝰ. ꝛ deſcēdit ad iferioreʒ
heremū. Qd cū audiſſet frēs egreſſi ſūt il
li obuiā: ꝛ vnuſqſqʒ ſperās. ꝙ apd ſe mane
ret: pparauit ſe. At ille reqrēs cellā Theo
penti. ad eum prouectꝰ ē. Cūqʒ cū gaudio
illuʒ ſuſcepiſſet: ꝛ eſſēt vterqʒ ſimul ſoli. Di
cit ei ſenex. Quēadmodum ē tecū fili? At
ille reſpondit. Orationibꝰ tuis bñ ſū. Et ſe
nex ait nō vos ipugnāt cogitatiōes. At il
le rñdit. Interī bñ ſū. Erubeſcebat. n. dice
re. Et dicit ei ſenex. Ecce quot ānos ſum
in ſolitudīe. ꝛ ab oībꝰ honoror. ꝛ i hac eta
te cū ſim ſenex: moleſtāt me cogitationes
mee. Rñdit Theopēꝰ. Crede mihi abba.
qa ſimilit ꝛ mihi faciūt. Tūc ſenex ſingu
las cogitatiōes q̄ſi ſe ipugnātes fingebat
vſqʒ q̄ totū illi Theopēꝰ cōfiteret. Poſt
hec dicit ei. Quēadmodū ieiunas? At ille
dixit ei. vſqʒ ad nonā. Cui ſenex ait. Uſqʒ
ad veſperā ieiuna. ꝛ de euāgelio vl' d alius
ſcripturis ſine ceſſatiōe ſēper aliqd medi
tare: ꝛ q̄tiēs tibi aliqua inmūda cogitatio
ſupuenerit. nūꝗ deorſū aſpicias. ſʒ ſurſū
ꝛ mox dñs tibi adiutor eſt. Et mox ita di
ſceſſit abbas Macharius in ppriā ſolitu
dinē. Iterūqʒ viā circūſpiciēs. vidit demo
nē redeūtem: ꝛ requirit euʒ. Quo vadis?
At ille rñdit. Simili modo cōmouere fra
tres. Cū aūt reuerteret: reqſiuit eū quēad
modū agerēt fratres. At ille dixit. Male
qm̄ oēs agreſtes effecti ſūt: ꝛ eū quem ha
bui amicū obediētē mihi. ꝛ ipſe neſcio quō
ꝯuerſus ē: ꝛ iuraui ñ ibi accedere niſi poſt
multum tempus. Et hec dicens: diſceſſit.

Quidam frater § lviii

requiſiuit quendam ſenem. Quid faciam
pater. quia nō poſſū ſufferre cogitatiōes:
Cui ſenex dixit. Ego i hac cauſa nūq̄ ipu
gnatus ſum. Scādalizat⁹ aūt frater iſ̄e ve
nit ad alteꝝ ſenem: ꝛ dicit ei. Ecce qd mihi
dixit ille ſenex. Scandalizat⁹ ſuꝫ i ipo. qm̄
ſup naturā humanā locutus eſt. Dicit ei il/
le ſenex ſecundus. Non ſimpliciter tibi di
xit ille hō dei hūc ſermonē. Uade ḡ ꝛ age
pēitētiā apud ipꝫ: vt dicat tibi virtutē vbi
illi⁹. Reuerſus ḡ frat̄ venit ad ſenē. ꝛ cepit
ei dicere. Indulge mihi abba. qm̄ iſipient̄
egi: vt tibi vale nō dicerē. ꝛ ſic egrederer
Sꝫ rogo te. explana mihi: qūo nō es ipu
gnat⁹: Dicit ei ſenex. Ex q̄ fact⁹ ſū mona/
chus. non ſū ſatiat⁹ neqꝫ pane neqꝫ aqua
neqꝫ ſōno: ꝛ hec cauſa ñ me pmiſit habere
pugnam quam tu dixiſti. Et egreſſus eſt
ab eo frater ille iuuatus ab eo.

Interroganti ite. § lix

rum cuidam ſuper cogitatiōes dixit ab/
ba Poemē. Monach⁹ ſi ventrē ſuū ꝛ lin/
guā tenuerit. ꝛ vacatiōem nō fuerit ſecta
tus: ꝯfidat. qꝛ nō moritur. ꝛ viuit i ppetuū.

Duo fratres ad § lx

abbatē Helyā venerūt. ipugnati a cogita
tiōib⁹ ſuis. Et vidēs eos ſenex ꝙ eſſēt coꝛ
pulēti: tāq̄ ad diſcipulū ſuū ſubꝛidēs ait
Uere frater. ego erubeſco p te: qꝛ ſic enu
triſti coꝛp⁹ tuū. cū certe pfitearis te mōa/
chū: Paloꝛ. n. ꝛ macies cū humilitate de/
cus ē mōachi. Itēꝫ dixit. qꝛ mōach⁹ edēs
multum. non confidat etiā operans mul/
tum. qui autem parum edit. etiam ſi parū
operetur: confidat et viriliter agat.

Abbas Arſenius § lxi

dū ſederet i cāpo. q̄dā mulier vgo. diues
timēſq̄ deū. ac ppterea abbatis Arſenii
fama compta. d̄ Romana ciuitate vt euꝫ
videre mereret̄. aduēit i Alexādriā. Que
cum honorifice a Theophilo fuiſſet ſuſce
pta. ipi⁹ ciuitatis archiepo. rogauit eū q̄te
nus pſuaderet. b. Arſēiū. vt eā ſuſcipe di/
gnaret̄. Iſ̄e igit̄ ad eū pfect⁹ ē dicēs. Que
dā mulier romana. ꝛ dignitate ꝛ opibus ꝛ
opiniōe ceteras āteceſſēs: videre te ac bñ/
dici d̄ſiderās. de tā lōgiqua regiōe pueīt:
cui occurras: expoſco. Sꝫ cū ñ acqeuiſſet
occurrere ei Arſēi⁹. illa cognoſcēs h̄: aia/
lia ſua ſternere p̄cipit: dicēs. Cōfido i deo
meo. qꝛ videbo illū: nec ab hac itētiōe frau
dabō. Nō. n. hoies vēi ꝯſpicē. qꝛ ꝛ i nr̄a ſup
ſūt ciuitate: ſꝫ pph̄am videre deſideraui.
Cū ḡ vēiſſet ad cellā beati Arſenii. cōtigit
vt foꝛis illū deābulātē ꝯſpiceret. Ac mox
āte pedes eius i faciē pſternit̄. Quam ille
cū feſtiatiōe ſuſtētās: ita cōpellabat: dicēs
Si faciē meā tm̄ videre deſideras: ecce i/
tuere. Illa vo pꝛe verecundia oculos non
audebat attollere. Dicit ei ſenex. Si qd de
meis actibus compiſti: h̄ debueras ītueri.
Qūo ergo ꝛ tātū pelag⁹ nauigare p̄ſūpſi/
ſti: An ignoꝛas te mulierē eē. qb⁹ q̄cūqꝫ ñ
licet exire: An vt romā rediēs. aliis te fe/
minis glierīs vidiſſe Arſēiuꝫ. vt fiat per/
uiū mare ad me vēientiū feīaꝝ: At illa
rñdēs. ait. Si vult de⁹ nullam huc pueīre
pmittit. Sꝫ vt p me oꝛes. ꝛ i memoꝛia me
habere digneris: exoꝛo. Cui Arſēius dixit
Oꝛo deū meū. vt d̄leat tuā ex coꝛde meo
memoꝛiā. Quo illa vbo pcepto. i ciuitatē
regrediēs: egritudīe p̄ tribulatiōe cōrepta
ē. Ad quā cū viſitatiōis cauſa vēiſſꝫ eps.
ꝛ qd rei eēt: iquireret. Illa ſmōeꝫ ſēis quē
vltimū d̄ memoꝛia ſui dixerat: enarrauit.
ac ppterea ſe velle moꝛi p̄ triſticia: ꝯfitet̄.
Sꝫ eps tali eaꝫ cōſolat̄ allogo. Nūqd ne/
ſcis te eē mulierē: Et qa p feminā ſolet ini
mic⁹ hominē īpugnare. ideo vultū tuū ex
coꝛde ſuo d̄lere dixit. Nā pro aīa tua dnm
d̄pꝛecat̄. Quib⁹ vbis mulier recreata eſt.

Dicebat abbas § lxii

Moyſes. ſi voluerit imperatoꝛ inimicoꝛū
ciuitatē aliquam expugnare prius eſcam
eoꝛum et aquam interdicit: ꝛ ita inimici
eius fame ac penuria compulſi ſubiiciunt
ſe regno ei⁹. Et ita paſſiōes carnales ſi i i
iunio ꝛ fame d̄pꝛeſſe fuerit d̄creſcūt. ꝛ non

ſūt foꝛtes ādūerſus aīaꝫ. Quis eniꝫ tā foꝛ
tis vt leo: Et tm̄ ppter ventrē ſuū itrat in
caueā. ꝛ oīs virtus ei⁹ humiliatur.

Quidā iuue § lxiii

nis volebat renūciare mūdo ꝛ frequēter
egreſſū reuocabāt eū cogitatiōes: iuoluē
tes eū variis negociis. Erat enim diues.
Una ḡ die egreſſū eū d̄mones circūdede
rūt ꝛ multū puluerē ante eū excitauerunt
Ille vo cōfeſtiꝫ deſpoliās ſe ꝛ iactās veſti/
mēta ſua currebat nudus ad monaſteriuꝫ
Declarauit aūt de⁹ vni ſeni dicens. Sur/
ge ꝛ ſuſcipe athletaꝫ meū. Exurgēs ḡ ſe/
nex. obuiauit illi nudo. ꝛ cognoſcēs cāꝫ ad
mirat⁹ ē ꝛ d̄dit illi hitū monachalē. Qñ āt
veniebāt aliq fr̄es ad ipꝫ ſenē pquirere cū
d̄ ꝯditiōib⁹ variis. rñdebat eis. de renūcia
tiōe āt ſciſcitātib⁹ dicebat. Hunc requirite
fr̄eſ qꝛ ego ad renūciatiōeꝫ ipi⁹ nōdū pueī

Quidam fra § lxiiii.

ter renūciauit ſeculo. ꝛ cū diſpſiſſet res ſu
as paupib⁹. q̄dā ſibi retinuit i ppa rōne: ꝛ
venit ad abbatē Antoniū. Qd̄ cum ſenex
cōpiſſet dicit ei. Si vis vade i vico. ꝛ eme
tibi carnes: ꝛ īpone tibi coꝛpoꝛe tuo nudo
ꝛ veni ad me. Cū ḡ hoc feciſſet frat̄: taꝫ ca
nes q̄ aues. oē coꝛpus ſuū pp carnē rapiē
dā. tā dentib⁹ q̄ vnguib⁹ diruperūt. Cum
ergo veniſſet ad Antoniū. requiſitus ē: ſi
feciſſet qd̄ p̄ceperat. Illo aūt d̄mōſtrante
coꝛp⁹ ſuū laceratū. dicit ei ſact⁹ Antonius
Quicūq̄ renūciāt ſeculo ꝛ volunt adhuc
habere pecunias: ſic a d̄monib⁹ lacerātur.

Quidam fra § lxv

ter reqſiuit ſenē dicēs. vis vt teneam mihi
duos ſolidos pp infirmitatē coꝛpoꝛis. Et
videns ſenex cogitatiōes ei⁹ ꝙ vellet reti
nere eos dixit. Retine. Reuerſus ḡ i cel/
laꝫ frater cepit cū cogitatiōib⁹ ppꝛiis col
luctari dicēs. Putas benedixit mihi ſenex
an ñ: Exurgēs ḡ venit ad ſenē. rogās ꝛ di
cēs. pp deū dic mihi vitatē: qꝛ cōturboꝛ a
cogitatiōib⁹ meis. pp illos duos ſolidos.
Dic illi ſenex. Quia vidi cogitatiōeꝫ tuam
volētē retiere eos dixi tibi vt retineres. nā
ñ ē bonū vt plus teneas q̄ neceſſe ē cōpo
ri. duo ḡ ſolidi ſt̄ ſpes tua. ꝛ ſi ꝯtigēit vt pe/
āt nūqd de⁹ ñ cogitat d̄ nob: Iacta ḡ cogi
tationē tuā ſup d̄uꝫ qm̄ ipi cura ē d̄ nobis.

Quidam mona § lxvi

choꝝ tm̄ euāgeliū poſſidēs. vēdidit illud
ꝛ eſurietib⁹ dedit dignū memoꝛie imitāo
ſmonē. Ipꝫ ingt vbū venūdedi: qd̄ mihi
ſēp dicebat: vēde q̄ poſſides ꝛ da paupib⁹.

Cū quidam § lxvii

vir rogaret abbatē Agathonē vt pecuni
aꝫ illi⁹ ſuſcipet i ppꝛia rōne nolebat ille di
cēs. Nō eſt neceſſe mihi qꝛ opa manuum
meaꝝ me paſcūt. Cū āt ille pſiſtēs diceret
vl̄ pp īdigētes dignare ſuſcipe. rñdit. Du/
plex verecūdia ē. qꝛ ñ indigēs ſuſcipio et
aliena p̄ſtās vaneglorie ſubiacebo.

Dicebat ab § lxviii

bas Pa l⁹ ſi aliq̄s res voluerit monach⁹
i cella ſua hēre p̄ter eas ſine qb⁹ ñ pōt vi/
uere: frequēter cogit̄ d̄ cella ſua egredi. ꝛ
ita a d̄mōe d̄cipit̄. Hic āt iſ̄e Paul⁹ i vna
q̄dragefima cū ſextario lēticule: ꝛ paruo
aque vaſculo perdurauit ꝛ vnaꝫ mattam
faciens eandem texebat ꝛ retexebat. ne
tantummodo foꝛis exiret.

Abbas Ma § lxix

chari⁹ cū eēt i egypto. ꝛ egreſſus fuiſſet de
cella ſua. reuerſus inenit quēdā furātē id
qd̄ i cella ſua hēbat. Stetit ḡ ꝛ iſ̄e tāq̄ pe
grin⁹. ꝛ caricauit aīal cū illo cū multa re/
quie. ꝛ pduxit eū dicēs. nihil i hūc mūduꝫ
ītulim⁹. dñs dedit. dñs abſtulit. ſicut ꝛ iſ̄e
voluit ita factū ē. bñdict⁹ dñs i oib⁹.

Quidaꝫ fra § lxx

ter veniens ad cellam cuiuſdam magni ſe
nis igrediebat̄ ꝛ furabatur ei victū. Cum
autē videret ſenex: non illum arguebat:
ſed amplius operabat̄ dicens. Puto frat̄
ille neceſſe habet. Habebat aūt grandeꝫ
tribulationē ſenex ex penuria panis. Cuꝫ
autē idem ſenioꝛ moreretur. ꝛ circūdediſ/
ſent eū fratres: ille vidēs eū fratreꝫ q ſo/

lebat: furari ei panē ſuū: dicit ei. Accede huc ad me frater. Et apprehendit manus eius: ⁊ oſculatus ē dicēs. Gr̄as ago manibus iſti⁹ fratris: qꝛ per eas arbitror me intrare in regnū celoꝝ. Ille āt cōpunct⁹ de hoc ꝟbo: ⁊ agens penitētiā factus ē ⁊ ipſe ſtrenu⁹ mōach⁹ ex actib⁹ ſenis q̄s vidit.

Abbas agathō §.lxxi

diſpenſabat ſemetipſū. ⁊ in oīb⁹ cū diſcretione polebat: tā in opere manuū ſuaruꝫ q̄ꝫ in veſtimento. talibus. n. veſtibus vtebat̄ vt nec ſatis bona nec ſatis mala cuiq̄ȝ apparerent.

Dixit quidaꝫ §lxxii

ſenex. ira per has quattuor res exurgit. ꝑ cupiditatē auaritiā dādi ⁊ accipiēdi: ⁊ ſi qſ q̄ꝫ. velit ſuā defēdere ſētētiā. ⁊ ſi qs vult ſe honoribus ſublimari: ⁊ ſi quis doctorē eē vult. plus oīb⁹ ſapientē ſperās. Ira ēt per hec quattuor humanos ſenſus obſcurat. Si odio habuerit hō ꝓximū ſuū: aut ſi illi inuiderit: aut ſi ꝓ nihilo duxerit: aut ſi detractauerit. Paſſionis āt huiuſ retributio quattuor modos habet. primū ex corde. ſecūdū ex facie: tertiū ex lingua. quartū ex facto. Si ergo potuerit quis ita portare malū. vt ne ingrediatur i cor nō peruenit vſqꝫ ad facieꝫ. ſi aūt venerit i faciē cuſtodiat ne loquatur illud. Qđ ſi locutus fuerit vel hoc cuſtodiat. ne reddat in facto ſꝫ mox dimittat. Tres .n. gradus ſūt hoīuꝫ i paſſione ire. Nā qui volūtarie nocetur et iniuriat̄ ⁊ parcit ꝓximo ſuo hic ſecūdū naturā xp̄i eſt. Qui āt nō ledit nec ledi vult. hic ſecūdū naturā Adā eſt. Qui vero nocet aut iniuriatur. aut calūniā ingerit. aut vſuras exigit: h̄ ſecūdū diabolū eſt.

Quidā ex fra §lxxiii

tribus paſſus ab alio iniuriā. venit ad abbateꝫ Syſoiū: ⁊ contumelie genus exponens addebat cupio me vindicare pater. Senex āt rogare cū cepit. vt relinqueret deo vindictā. At ile ingt ñ deſiſtā niſi fortiter vendicauero. Cui ſenex ait. Quatenus ſemel hoc in animo ſtatuiſti vel nunc oremus. Exurgens āt ſenex. his verbis cepit orare. Deus iā nobis nō eſt neceſſarius vt ꝓ nobis ſis ſollicitus. qꝛ noſipſi: ſicut frater iſte dicit: ⁊ volum⁹ ⁊ poſſumus nos vindicare. Quod cū ille frater audiſſet. ante pedes ſenis effuſus. veniā poſtulabat: promittēs ſe cum illo cui iraſcebatur nunq̄ȝ đ incepꝰ certaturum.

Quidaꝫ fra § lxxiiii

ter dū ab alio iniuriaret̄ venit ⁊ nūciauit ſeni. Cui ille r̄ndit ſatiſfac cogitatiōi tue qm̄ ñ vult frat̄ iniuriari te: ſꝫ peccata tua. nā in oī tēptatōe q̄ tibi ꝯtigit ꝑ hoīeꝫ: ñ arguas euꝫ: ſꝫ tantummodo dic. quia ꝑꝑ peccata mea ꝯtingunt mihi hec.

Dicebat fre §lxxv

quēter abba Poemē: malitia nūq̄ȝ te exuꝑet. Si qs tibi malū fecerit tu illi bonum redde: vt per bonum vincas malus.

Quidaꝫ fra § lxxvi

ter q̄ꝫto plus eū aliqs iniuriabat̄ aut đridebat tātoplus ille gaudebat dicēs. Iſti ſūt q nobis occaſionē p̄bēt ad ꝑfectū noſtꝝ. q āt beatificāt nos ꝯturbāt aīas nr̄as. Scriptū ē. n. qm̄ hi q btificāt vos decipiūt vos.

Alter ſenex §.lxxvii

ſi qs detraxiſſet ei ille feſtinabat: ſi vicin⁹ ei erat ꝑ ſeipm̄ bene illū remunerare. Qđ ſi lōgi⁹ manebat. trāſmittebat ei munera.

Quidaꝫ fra §.lxxviii

ter rogabat abbatē Syſoiū dicens. Si latrones aut barbari ſuꝑ me irruerit occidere me volentes. ⁊ ego ſi preualere potuero. iubes occidam eos? Cui ille r̄ndit. Ne facias oīno. ſꝫ totū te đo cōmitte. qcqd. n. tibi aduerſi cōtigerit: ꝓfitere hoc tibi propter peccata tua venire. Diuine. n. diſpenſationi debes totū aſcribere.

Erat quidam § lxxix

heremita magnus in monte qui dicitur adhlibeus: ⁊ venerūt ſuꝑ eū latrones. Cū aūt ille vocē feciſſet đ vicinis locis. frēs alii cōfluentes: cōprehēderūt eos. Quos tranſmiſſos in ciuitatē iudex miſit in carcerē. fratres ģ illi meſti facti ſunt: qꝛ propter ipſos latrones traditi eſſent iudici. et venientes ad abbatē poemenē. renūciauerūt ei factū. qui ſcripſit ad heremitam Si recordateris p̄mā ꝓditionē. nunq̄ȝ ſecūdaꝫ ꝑpetraſſes. Quo ille ſermone cū cōpūctus eſſet in oī illa regione nominatus ⁊ per multū tempus de cella ſua non exiens ſurrexit ſtati: ⁊ venit in ciuitateꝫ ⁊ excutiens latrones de carcere publice liberauit eos a tormentis.

Cuiuſdam §lxxx

philoſophi diſcipul⁹ peccauit ⁊ cū ſibi idulgeri vellet dicit ei philoſophus. Nō tibi idulgeo niſi in his trib⁹ ānis portaueriſ onera alioꝝ. Cui reuerſo poſt tres annos: cuꝫ iā peccato ſatiſfeciſſet. Dicit ei ph̄s. Nec nūc tibi adhuc indulgeo niſi aliis trib⁹ annis đderis his mercedē q te i iuriis ⁊ ꝯuitiis affligūt. Quod ēt cū ille cōpleſſet dix̄ ei magiſter ſuuſ. Ueni mō ⁊ igredere athenieſū ciuitatē: vt illic ſapiētiā poſſis diſcere. Erat āt ibi qda ſenex ſapiētia ſtudioſus. ⁊ ſedebat ad portā oēſq; igredientes expiēdi cauſa ꝯuitiis affligebat. q cū ideꝫ iuueni illic igrediēti faceret: ille ex corde cachinno riſit. Cui ſenex ait. Quid ē hoc qđ agis. ego te iniurior: ⁊ tu rides? Cui iuuenis ait. Et nō vis vt rideam. cū trib⁹ ānis mercedē dederi vt hoc paterer quod hodie a te gratis patior? Tūc ſenex dixit ei. Ingredere ergo ciuitateꝫ. qꝛ dignus es. Hoc autē ſolebat abbas Ioānes referre: ⁊ his ipſe addebat dicēs. Hec eſt porta đi ꝑ quā patres noſtri ꝑ mltas tribulatiōes ⁊ iniurias ingreſſi ſunt ciuitatem dei.

Quidam § lxxxi

frater requiſiuit ſenem dicēs. Dic mihi pat̄ vnā rē: quā cuſtodiā: ⁊ ſaluer ꝑ eā. R̄ndit ei ſenex. ſi potueris iniuriari. ⁊ affici ꝯuitiis. ⁊ portare ac tacere. magna ē hec res ⁊ ſuper alia mandata.

Interroganti §lxxxii.

bus quibuſdā fratrib⁹ abbatē Moyſen ſermonem ille hortat⁹ ē diſcipuluꝫ ſuum Zachariaꝫ: vt eis aliquid diceret. Tunc ille pallium ſuū depoſuit ſubtus pedes ſuos. ⁊ cōculcauit illud ⁊ dixit. Niſi q ſic fuerit conculcat⁹: monachus eē non poteſt.

Dicebat ab §lxxxiii

bas Machari⁹. Ille ver⁹ ē monach⁹. qui ſe i oīb⁹ vicit. Nā ſi qs aliū arguēs. ad iracūdiā mouet̄ ꝓpriā paſſionē implet. Nec eniꝫ vt alteꝝ ſaluet. ſeipm̄ debet perdere.

Quēdaꝫ fra §lxxxiiii

trē ſub p̄ſentia abbatis Antonii alii frēs collaudabāt: ſed cū tēptaſſet eū ſenex: reperit q nō ſufferre iniuriaꝫ. Et dixit ei ſenex. Tu quidē frat̄ ſimilis es edificio. qđ q̄uis habeat igreſſum ornatum per poſtitia tamen a latronibus expugnatur.

Quidā fra §. lxxxv

ter reqſiuit abbatē Iſaac dicens. Abba. q̄re te i:a demones timēt? R̄ndit ſenex. Ex quo fact⁹ ſū monach⁹ ſtatui apud me vt iracūdia me foris guttur meum nō procederet: ⁊ ideo timēt me demones.

Cū veniſſent §.lxxxvi

quidā đ patrib⁹ ad abbatē Achillem: vidit euꝫ ſanguinē expuēteꝫ. Et reqſiuit qđ h̄ eſſet. At ille reſpōdit. Sermo erat frīs q me cōtriſtauerat: ⁊ repugnaui vt nō illū dicerē: ſed petiui dn̄ꝫ vt tolleret̄ a me: ⁊ factus ē ille ſmo ſanguis in ore meo: ⁊ p⁹q̄ȝ expui requieui. Sed ⁊ ipſam triſticiam ⁊ ſermonem illum oblitus ſum.

Quidaꝫ fra §lxxxvii

tres venerūt ad quēdā ſcm̄ ſenē ſedētem i ſolitudine: ⁊ iuenerūt iſantes pecora paſcētes ⁊ aliquotiēs int̄ ſe loquētes verba turpia. Poſtq̄ȝ aūt de ſingulis cogitationibus requirentes a ſene acceperūt riſum

dicũt ei. Quẽadmodũ potes ſuſtinere ab
ba voces īfantiũ iſtoꝝ. ⁊ nõ ꝓcipis eis vt
nõ ita vociferẽtur? Et dicit eis ſenex. In
ꝟitate fratres plurios dies hũit cogitatõ
mea. volens illis aliqd dicere. ſꝫ redargui
memetipꝫ: reputãſ mihi. Si paꝝ hoc nõ por
to. quõ ſi maior mihi tentatio aduenerit
portabo? Et ideo illis nihil dico: vt fiet mi
hi cõſuetudo portandi. Itẽ dixit. Siqs lin
guaꝫ ſuã nõ tenuerit in tẽpore ire nec paſſi
onẽ carnis ſue aliquando poterit cõtinere

Abbas Joã § lxxxviii

nes dũ ſederet iter fratres. ⁊ ſinguli eũ d̃
propriis cogitationibus ingererent: atqꝫ ille
reſponſũ oib⁹ daret: qdã ſenex ex inuidia
dicit ei. Sic eſt hic Joannes. quõ mulier
meretrix omẽs ſemetipſaꝫ vt cõgreget ſi/
bi amatores. Cui abbas Joannes ait. Ue
rũ dicis abba: ⁊ nõ ẽ aliter. nã ⁊ h̃ ipſũ de⁹
tibi reuelauit. Reſpõdit illi iteꝝ ille ſenex
dicens. Nã ⁊ vas tuuꝫ Joannes veneno
plenũ ẽ. At Joannes ait illi. Sic ẽ Abba
vt dixiſti. ⁊ hoc dicis: qꝛ illa tm̃modo q̃ de
foris ſunt vides: ſi ea que intrīſecus ſũt vi
deres quãtoplus haberes qd̃ diceres. Et
poſt hoc quidã ex diſcipulis ei⁹ dicit ei. nõ
es conturbatus abba in ꝟbo ſenis huius
cui ille rñdit. nõ. ſꝫ ſicͤ ſũ de foris ita ſũ d̃int⁹

Erat quidam § lxxxix

ſenex in Egypto ⁊ anteq̃ꝫ veniret illuc ab
ba Poemẽ. grãdẽ venerationẽ hẽbat ab
oibus. Cũ ãt abba poemẽ de ſcithia illuc
ſubiiſſet: multi relicto illo ſene veniebant
ad hũc. ⁊ pp ea cepit illi iuidere ⁊ d̃trahere
Quod audiẽs abba poemẽ cõtriſtat⁹ ẽ: et
dicit fratrib⁹ ſuis. Quid faciẽ⁹ qꝛ ĩ tribula
tiõeꝫ miſerũt nos hoies. vt illũ ſenẽ tã ſan
ctũ reliquerẽt ⁊ nos q nihil ſum⁹ reſpice/
rent Quõ ſanabim⁹ hunc virũ magnũ. ve
nite ergo faciam⁹ paucas eſcas ⁊ portan/
tes ꝑgamuſ ad eũ: ⁊ paꝝ vini. ac pariẽ cuꝫ
eo guſtem⁹: forſitã in h̃ poſſum⁹ aĩum eius
placare. Profecti ḡ pulſauerũt oſtiũ eius
audiẽs ꝟo diſcipul⁹ illius ſenis dixit. Qui
eſtis? At illi dixerũt. Dic abbati tuo quo/
niã poemẽ venit vt benedicaſ ab eo. Qd̃
cũ ille per diſcipulũ ſuũ audiſſet Rñdit
ad eũ. Uade hic nõ eniꝫ mihi vacat. Illi ṽo
reſtiterũt in iſto dicentes qꝛ nõ hinc diſce
dim⁹ niſi digni fuerim⁹ adorare eũ. Quoꝝ
cũ ille humilitatẽ ⁊ patiẽtiã ꝑuidiſſet ↄpũ
ctus apuit oſtiũ: ⁊ oſculãtes ſeinuiceꝫ gu/
ſtauerũt pariter. Dicit ḡ eis ipſe ſenex. In/
veritate nõ ſunt ea ſola q̃ audiui. ſed ⁊ cen
tupla opera vidi in vobis. Et ab illo die
amicus cariſſimus factus ẽ ei.

Abbas Mu § xc

tues aliqñ edificauit ſibi cellulam in loco
qui dicit Eracleona. Et dũ ibi a mltis mo
leſtaretur. alterũ locũ introgreſſus ẽ ⁊ ſi/
militer etiã ibi cõſtruxit hitaculũ. Sꝫ per
inſidias diaboli quidã frater inẽt⁹ ẽ ibi: q
ꝑ inuidiã ſẽp irã cũ eo habuit. pp qd̃ ſurre
xit inde. ⁊ ad ꝓpꝛiũ reuerſus ẽ vicũ. ⁊ fe
cit ſibi illic quoqꝫ cellulaꝫ: ⁊ recluſit ſe ĩ eã
Poſt tp̃s aũt aliquãtũ ↄgregati ſũt ſenes
de illo loco vñ egreſſus ẽ. Deducentes ſe/
cũ illũ fratrẽ cũ quo habuit litẽ: quatenuſ
rogarẽt eũ vt rediret ad cellã ſuã. Poſtq̃ꝫ
autẽ in vicinũ locũ venerũt: tã melotes ſu
as q̃ꝫ illũ fratreꝫ ibidẽ dereliquerũt. Ipſi
ꝟo ꝓfecti ſũt ad ſenẽ. Et pulſãtib⁹ illis. ap
ta feneſtra reſpexit eos. ⁊ cognouit ⁊ dicit
eis. Ubi ſũt melotes vr̃e? At illi reſpõde
runt. Ecce hic in vicino ſũt vna cũ fratre
illo. q tecũ irã habebat. Hoc poſtq̃ꝫ ſenex
audiuit ⁊ illos cognouit. pre gaudio oſtiuꝫ
ꝑ qd̃ ingreſſus fuerat. cũ ſecuri cõfregit: ⁊
egreſſus cucurrit vſqꝫ ad locũ vbi erat il/
le frater: ⁊ cepit ipſe ꝓor penitẽtiã apud eũ
agere. ⁊ amplexatus ẽ eũ. Et introduxit
illos in cellam ſuam. ⁊ per tres dies con/
uiuatus ẽ cum eis: qui nunq̃ꝫ hẽbat ↄſue
tudinem vt ieiunium ſolueret. Et poſtea
ſurrexit ⁊ ꝓfect⁹ eſt cũ illis:

Abbas agathon § xci

ſolebat dicere. Nunq̃ꝫ litem habens cum
aliquo dormiui. ſed nec permiſi aliquẽ me
cũ litẽ hñtẽ dormire. q̃ꝫtũ ad ꝟtutẽ meam
ꝑtinuit: niſi pri⁹ cũ illo ĩ pace reuerteretur.

Erant duo ſe § xcii

nes in vna cella pariter ſedentes. ⁊ nunq̃ꝫ
ĩter ſe vel qualẽcũqꝫ parũ in contẽtione
habuerũt. Dicit ergo vnus ad alterũ. Fa
ciamus vel nos vnam litẽ. ſicut ⁊ alii ho/
mines. At ille alter dixit ei. Neſcio quẽ/
admodũ fit liſ. Dicit ei ille. Ecce ego pono
laterem in medio. ⁊ dico qꝛ me⁹ ẽ. ⁊ tu dic
quia nõ eſt tuus: ſed meus: ⁊ ex hoc fit cõ
tentio ⁊ rixa. Et cum poſuiſſent laterem ĩ
medio. dicente vno quia me⁹ eſt: ille alter
primo reſpondebat. ego meum eſſe ſpero
Cum ille alter iterum diceret nõ eſt tuus
ſed meus. Tunc ille reſpondit. Et ſi tuus
eſt tolle illuꝫ. Quo dicto nõ inuenerunt
quemadmoduꝫ litigarent.

Quodam § xciii

tempore orante beato Machario abba/
te vox ad eum perſonuit dicẽs. Macha
ri nec duꝫ ad menſurã duaꝝ mulierũ per/
ueniſti: que in ꝓxima hitãt ciuitate. Quo
audito. ſenex exurgẽs arrepto bacculo. ĩ
deſignatã peruenit ciuitatẽ. cũqꝫ oſtium
q̃ſite domus atqꝫ iuente pulſaret: egreſſa
vna ex illis cũ magna exultatiõe eũ ſuſce
pit. Quas vtraſqꝫ ſenex cõuocatas ita eſt
allocut⁹. pp vos tm̃ laboreꝫ veniens ex ſo
litudine longinqua ſuſtineo vt opera ve
ſtra cognoſcerem que mihi vos condecet
enarare. Cui ille ſic dixerunt. Crede no
bis ſactiſſime pr̃: quia nec preſenti nocte a
maritorum lectulis fuim⁹ ſeparate. Qua
lia ergo opa nobis exquiris? Sed ſenex ĩ
ꝓcibus ꝑſiſtebat vt ei vite ſue ordineꝫ de
clararẽt. Cui tũc ille ↄpulſe dixerũt. Nos
nulla inter nos ſum⁹ cõſãguinitatis affini
tate cõiuncte. Contigit aũt vt duob⁹ fra
tribus iungeremur. ⁊ cũ his quĩdecĩ ãnis
in domo vna ꝑiter ꝑmanẽtes: neqꝫ turpe
verbũ altera dixit ad alterã. neqꝫ litẽ ali/
qñ cõmiſim⁹. ſꝫ ĩ pace hactenus vixim⁹ ⁊
conſenſu tractauim⁹: quaten⁹ pariter reli
ctis maritis. ĩ congregatiõe religioſaꝝ vir
ginũ ꝓficiſceremur: ⁊ multis ꝓcibus hoc
a cõiugib⁹ nõ valuim⁹ obtinere Quo non
adepto. inter nos ⁊ deũ poſuimus teſtam̃
tuꝫ. vt vſqꝫ ad mortẽ nr̃am ſeculare ꝟbuꝫ
nõ loqueremur omnino. Que cũ audiſſet
beatus Macharius dixit. In ꝟitate non
eſt virgo neqꝫ maritata: neqꝫ monachus
neqꝫ ſecularis ſed deus tantum ꝓpoſitũ
querit. ⁊ ſpirituꝫ vite omnibus miniſtrat.

Frater quidã § xciiii

erat ĩ congregatione inquietus. ⁊ frequen
ter mouebatur ad irã. Dicit in ſeipſo. Ua
do ⁊ ſolus habito in aliquo loco. ⁊ cum nõ
habeo cum quo dicam vel audiã: ero qe/
tus: ⁊ quieſcit a me paſſio ire. Egrediẽs
ḡ manebat in ſpelunca ſolus. Una autem
die iplẽs ſibi ſuriſculã aque: poſuit ſibi in
terrã. Contingit aũt vt ſubito ꝟſaret. Il/
le ꝟo iplebat ſecũdo. Et iteꝝ verſa ẽ. Dei
de tertio iplens poſuit. Et iteruꝫ ṽſa eſt.
Qui ↄmotus furore tenuit vaſculũ ⁊ fre
git. In ſe aũt reuerſus cognouit qꝛ ab eo
dẽ demone iracũdie ſit illuſus: ⁊ dixit. Ec
ce ⁊ ſolus ſũ ⁊ vicit me. Reuertar ḡ in cõ/
gregationem qꝛ vtiqꝫ labore ⁊ patientia
op⁹ eſt: maxime dei adiutorium. Et eſur/
gens reuerſus eſt in locum ſuum.

Beauts macha § xcv

ri⁹ d̃ ſemetipſo referebat dicẽs. Dũ eſſem
iuuenis ⁊ nõ ĩ cella reſiderẽ: iuitũ me tenẽ
tes clericũ ordinauerũt ĩ vico. Cũ aũt ibi
eſſeꝫ nolẽs ſed ĩ ſolitudinẽ refugiſſẽ: ⁊ qui
dã mihi ſclaris ope meo vẽdito miniſtra/
ret ↄtigit quãdã ꝟginẽ ꝑſtupꝝ vẽtris on⁹
accipere. Que dũ a parẽtib⁹ a q̃ fuiſſet cõ
ꝓſſa regrit. Dicit illa. Anachoreta ille nr̃ h̃
ĩ me ſcelus ꝑpetrauit. Egreſſi ḡ parentes
puelle ↄꝓhẽdẽtes me: ſuſpẽderũt meo col
lo vaſa fictilia ⁊ ꝑ ſinglas ſemitas circun/
ducebãt me cede mactãtes. atqꝫ ĩſuꝑ his
vocib⁹ vna cũ cachino ĩſultãtes hic mõa
ch⁹ filie nr̃e vim ĩtulit. Cũq̃ꝫ me vſqꝫ ad ne
cẽ fuſtib⁹ pene mlctaſſet: qdã ex ſeniorib⁹
dixit. Uſq̃ꝫ q̃ hũc ꝑegrinũ mõachũ ceden/
do ĩfeciſtis. Sꝫ ⁊ mihi miniſtrãti ⁊ rubore
fuſo ĩiurias irrogabãt dicẽtes. Ecce qd fe
cit h̃ tu⁹ ſcõs cui tu teſtioniũ ꝑhibebas pa

rentes ạ̄t puelle dixeruntːnulla hunc rõe
dimittim⁹:niſi ꝓ alimẽtis puelle pſtandis
aliqs ꝓ ipſo ſatiſfactoꝛ acceſſerit. Quod
dũ miniſtrãti mihi vt faceret innuiſſẽ:iter
poſita me ſua fide ſuſcepit. Itaqȝ regreſ/
ſus ad cellulã.quantaſcũqȝ inueni ſpoꝛtel
las ei cõtribuebã.qbus venditis: victum
mihi cõiugiqȝ mee miſtraret. Dicebã aũt
Ecce Machari inueniſti tibi vxoꝛẽ:neceſ
ſe eſt ergo ampli⁹ opari. vt eã valeas enu
trire. Et tã dieb⁹ ꝙ noctib⁹ opabar. vt ei
victũ miniſtrarẽ. Sciebã.n.qꝛ de⁹ iudex
e teſtis ẽ in oibus. Sed qñ illi tẽpus pariẽ
di aduenit. diebus plurimis magnis ſtrido
ribus cruciata parere nõ potuit. Que qd
rei eẽt:ab obſtetricibus reqritur. Illa ho
reſpondit. Quia anachoꝛete illi cãm ñ ha/
benti:crimẽ ipoſui. Naȝ me iuuenis vici/
nus noſter ille cõpꝛeſſit.quod cũ ille q mi/
hi miniſtrabat audiſſet: gaudio repletus.
feſtinus aduenit dicẽs.infelicẽ illã puellã
pꝛius ꝙ fateretur.ꝙ tibi calũniaȝ fruſtra
contexuit parere nullatenus potuiſſe vo
ciferans:ſȝ ⁊ oẽs vicinos poſtulans veni
re.⁊ ad te miſſi veniã a te poſtulare. Que
ego cognoſcens.ne me ipſi homines mole
ſtarent.feſtinus abſcendens in ſtithi pue/
ni:⁊ hec eſt cauſa nr̃i ad iſta loca aduẽtus.

Quidam fra § xcvi

ter requiſiuit abbatẽ Poemenem dicens
Quid faciã pater.qm̃ cõturboꝛ a triſticia?
Dicit ei ſenex. Neminẽ ꝓ nihilo deſpicias
nullum condemnes nulli detrahas ⁊ da
bit tibi dominus requiem.

Dicebat abba § xcvii

Poemen de abbate Iſidoꝛo.qꝛ ſolus ipe
ſe cognouiſſet. Nã quotiens illi cogitatio
ſua dicebat.quia magn⁹ es:tũc ⁊ ipſe re/
ſpondebat ad ſe.nunquid talis ſuȝ qualis
Antonius.aut certe abba Pãbo: vel reli/
qui patres:qui dõ placuerũt? Quotiẽs ḡ
hec cogitabat:requieſcebat. Qñ vero inimi
cus cõturbãs eũ ſuggerebat ei deſperatio
nẽ.⁊ penas dicens qm̃ poſt hec oĩa iturus
es i toꝛmẽta. Dicebat itex̄ ipe.qꝛ ꝙuis ego
i toꝛmẽta mittar tñ vos ſubt⁹ me iueniõ.

Abbati Moy § xcviii

ſi frequẽter apparuerũt ſpiritus mali di/
centes. Preualuiſti nobis Moyſes. ⁊ ni/
hil tibi poſſumus facere:⁊ quotiẽs te in d̃
ſperationẽ humiliare volumus exaltaris.
quotiẽs autem exaltare ita te humilias.
vt nullus de nobis accedat ad te.

Cum quidam § xcix

abbatẽ Syſoiũ frequẽter taleȝ ſermonẽ
requireret:quid faciã pater qm̃ cecidi: re
ſpondit ſurge. At ille reſpõdit. Exurrexi
Et iterũ ſe cecidiſſe confeſſus eſt. Ait ſe/
nex. Et itex̄ ſurge. Cũ autẽ frater frequẽ
ter ſe ſurrexiſſe: ⁊ frequenter ſe cecidiſſe
narraret eodẽ ſermone ſenex vtebat̃. ex/
clamãs. Non ceſſes exurgere fili. Cui fra
ter. Uſqȝ quo poſſũ ſurgere pat̃ explana.
Tunc ſenex ait. Quouſqȝ aut i bono ope
re aut in malo depꝛehẽſus occumbas. In
quo enim opere homo depꝛehenſus fuerit i
eo iudicabitur.

Quidam ſenex §. c

tẽptabatur a cogitationibus grauiter ꝑ
annos decẽ.ita vt iã deſperaret dicẽs p/
didi iam animã meã:ſi quatenus ſemel pe
ri iam reuertar ad ſeculũ. Cũ autẽ pꝛofici
ſceretur. venit ad eũ vox dicens. Decẽ an
ni i quibus certaſti coꝛone tue erũt. Re/
uertere ergo in locũ tuũ.⁊ ab oĩ mala co
gitatiõe libero te. Et ſtatiȝ regreſſus per
manſit in incepto ope. Nõ eſt ergo bonuȝ
deſpare ſe quẽꝙ ꝑꝑ cogitationes. Ille.n.
magis nobis coꝛonã prouident ſi vtiliter
eas pertractantes tranſierimus.

Quodaȝ tempo § ci

re abbas Antoni⁹:dũ reſideret in heremo
ſpiritu temptar⁹ accidie dicebat ad deuȝ
Dñe ſaluari d̃ſidero:ſȝ cogitationes varie
nõ me pmittũt. Quid faciã i tribulatione
mea vł quõ ſaluari valeã. dignant̃ oñde?
Et p⁹ paululũ ſurgẽs quẽdaȝ ſibi ſimilẽ
ↄſpicat̃.ſedẽtẽ toꝛquẽtẽ funiculũ:⁊ ſurgẽ/
tẽ.ex.opere ⁊ oꝛãtẽ. Erat aũt ad emenda/
tionẽ angelus Antõij deſtinat⁹: A quo eti
am hũc ſermonẽ audiuit. Et tu ita faciens
Antõi:ſaluaberis. At ille ſũmo gaudio cu
mulatus .accepta confidẽtia : ſaluabatur

Quidam fra §. cii

ter requiſiuit ſenem:dicẽs. Quid faciã pr̃.
qm̃ nulla opera facio monachi:ſed i negli/
gẽtia conſtitut⁹ comedo ⁊ bibo ⁊ doꝛmio:
⁊ de hoꝛa i hoꝛã tranſgredioꝛ.de cogitati/
ne in cogitationẽ. ⁊ propterea contriſtoꝛ ⁊
deficio. Cui ſenex ait. Tu ſede i cella tua
⁊ fac quod potes ſine pturbatione animi:
⁊ confido in deum . quia qui ſedet in cella
ſua propter deum : inuenitur in loco illo
vbi eſt Abbas Antonius.

Alter frater re § ciii

quiſiuit abbatem Achillẽ dicens. Cur ſe/
dens in cella mea patioꝛ accidiã? Cui ſe/
nex ait. Quia nec dum vidiſti requiẽ fili.
quaȝ ſperam⁹ neqȝ toꝛmẽta q̃ timem⁹. Si
enim ea diligenter inſpiceres etiam ſi ver
mibus plena eſſet cella tua vſqȝ ad collũ
tu tñ in ipſa iaceres ſine accidia.

Quidam frater § ciiii

abbateȝ Antoniũ requiſiuit dicẽs. Quid
obſeruãdo deo placebo. Reſpõdit ſenex.
Quod demãdo tibi cuſtodi. Quocũqȝ va
dis. deuȝ ſemper habeto pꝛe oculis tuis: ⁊
quodcũqȝ opus exerces . ſume ex diuinis
ſcripturis exempla:⁊ in quocũqȝ loco reſe
deris .ne inde citius mouearis ſȝ patiẽter
in eodem loco conſiſte. Hec enim tria cu/
ſtodiens : ſaluus efficieris .

Quidam frater § cv

cũ expetiſſet ſermonẽ abbatẽ Moyſen.
dicit ei ſenex. Uade ⁊ ſede i cella tua. Cel
la aũt tua omnia te poteſt inſtruere:ſi ibi
permanſeris. Sicut enim piſcis ex aqua
educt⁹ ſtatim moꝛit̃. ita ⁊ monachus pe/
rit ſi foꝛis cella ſua voluerit tardare.

Quidaȝ frater § cvi

reqſiuit abbateȝ Poemenẽ. Si melius ẽ
remoti⁹ an cũ aliis mãere . Rñdit ſenex .
hõ ſi ſeipm̃ repꝛehendit: vbi põt pſiſtere . Si
aũt ſe magnificat nuſꝙ ſtat. ſicut ſcriptũ ẽ
q ſe exiſtimat aliqd eſſe cũ nihil ſit . ipſe ſe
ſeducit. Quicqd.n. boni fecerit homo ne
exultet in eo:quia mox perdet illud.

Aliquando venit § cvii

ad abbateȝ Zẽonẽ i Syriã aliqs fr egypti
us ⁊ cepit cogitationes ꝓpꝛias accuſare.
pñte ſene. Ille aũt admirat⁹ dixit. Egyptii
ỽtutes q̃s habẽt:celãt. ⁊ vicia q̃ ñ hñt: ma
nifeſtãt. Siri aũt ⁊ greci . ỽtutes quas nõ
hñt:p̃dicant. ⁊ vicia que hñt abſcondunt .

Quidam ſenex § cviii

dixit. Qui ab hoib⁹ ãpli⁹ honoꝛat̃ aut lau/
datur.ñ paruũ aĩe damnũ patit̃. q aũt pe/
nitus ab hoib⁹ ñ honoꝛat̃: de ſup gloꝛiam
a deo accipiet. Idem dixit. Fieri ñ põt. vt
ſimł ⁊ herba naſcat̃ ⁊ ſemẽ. Ita ipoſſibile
ẽ vt laudẽ gloꝛiã ſeculariũ hñtes:ſimł etiã
⁊ fructuȝ faciam⁹ celeſtẽ. Idẽ dixit. Sič
theſaurus mãifeſt⁹ minuet̃: ita ⁊ ỽtus de/
perit publicata. Nã ſič cera a facie ignis
ſoluit̃.ita ⁊ aĩa ꝑ laudeȝ reſoluta : perit ab
itentiõe ſua. Idẽ dixit. Qñ cogitatio vane
gl̃ie vł ſupbie te ipugnat :pſcrutare teipꝫ
ſi oĩa dei mãdata ſeruaſti:ſi inimicos tuos
diligis:ſi gaudes i gl̃ia inimici tui ⁊ ↄtriſta
ris i deiectiõe ei⁹: ſi apud te habes :qm̃ ſ/
uus inutilis ſũ.⁊ plus oĩb⁹ hoib⁹ peccãs :
⁊ neqȝ tunc tñ aliquid grande ſapias tãꝙ
aliquid boni feceris:ſciens ꝙ clata cogita
tio omnia illa bona diſſoluit .

Quidam ſenex § c ix

cũ vẽiſſet ad aliũ ſenẽ:dicit ei. Ego iã moꝛ
tuus ſũ ſeculo huic. At ille alter rñdit. Ne
ↄfidas i teipm̃: dõec egrediaris d̃ coꝛpe h̃.
Nam ⁊ ſi tu dicas quoniam moꝛtu⁹ ſũ. di
abolus tamẽ necdum eſt moꝛtuus. cuius
innumerabilia ſunt artis mala.

Dicebant de quo § cx

dã ſene qa fecerit qnq̃gita annos.nec pa/

u

nē comedēs:nec facile aquā bibēs . Et di
cebat:qꝛ extīxi fornicationē. ꝛ auaritiā. ꝛ
vanā gliam. Et vēiēs ad eū abbas Abra/
bā.audiēs ꝙ h̄ dixiſſet:dicit ei. Tu dixiſti
hūc ſmonē:' Et ille r̄ndit. Etiā. Et dixit ei
abbas Abrabā. Ecce itras ī cellā tuā ꝛ ī/
uēiēs ſup mattā tuā mulierē potes n̄ cogi
tare qꝛ mulier ē. Et ait. Nō ſꝫ repugno co/
gitatiōi mee: vt n̄ tāgā illaꝫ. Dic ei abbas
Abrabā. Ecce n̄ iterfeciſti fornicatiōeꝫ.qꝛ
viuit paſſio ip̄a:ſꝫ alligata ē. Itex ſi ambu
las ī via ꝛ vides lapides ꝛ teſtas vaſoꝝ. ꝛ
iter ip̄as iacēs auꝝ potes mēte tua auruꝫ
q̄ꝺ vides velut lapides reputare . Et r̄n/
dit. Nō.ſꝫ reſiſto cogitatiōi mee: ne colli/
gā illud. Et dicit ei Abrabā. Ecce ḡ viuit
paſſio.ſꝫ alligata ē. Et dixit iteruꝫ abbas
Abrabā. Si audieris de duob⁹ f̄ribus.qꝛ
vn⁹ diligit te ꝛ bona loquit̃ de te:ali⁹ aūt
odit ꝛ d̄trabit tibi. ꝛ venerit ad te vterqꝫ:
equaliter ſuſcipis:' Et dixit. Nō. ſꝫ extor/
queo aīo meo: vt ſiīr bn̄faciā ei q me odit
ſic ꝛ illi q diligit me. Et dixit ei Abrabaꝫ.
Uiuunt ergo paſſiones:ſꝫ tm̄modo a ſan/
ctis viris quodāmodo ligantur.

Quidā ſenex habi § cxi

tabat ī iferiorib⁹ ptib⁹ herēi : ꝛ ſedebat ge
ſcēs: vn⁹ aūt ſecularis religioſus miniſtra
bat ei. Cōtigit aūt vt fili⁹ ſecularis illi⁹ ifir
maret̃. Multis ḡ p̄cib⁹ poſtulabat ſeneꝫ.
vt vēiret ī domū ſuā: ꝛ faceret orōnē pro
iſāte. Exurgēs aūt ſenex ābulabat cū eo.
Ille aūt p̄ceſſit ꝛ igreſſus ī domū ſuā di/
xit. Uēite ī occurſū anachorete. Quos cū
vidiſſꝫ d̄ lōge egreſſos cū lāpadib⁹ ſēſit ꝙ
ad ſe vēirēt. Deſpoliās itaqꝫ ſe veſtimēta
ſua miſit ī flumē. ꝛ cepit ea lauare. ſtās nu
dus. Ille aūt q miniſtrabat ei: erubuit et
rogauit hoīes dicēs. Reuertimini: ſenex
enīꝫ nr̄ ſēſū pdidit. Et vēiēs ad eū : ait illi.
Abba ad qd h̄ feciſti:' Omnes enim qui
te viderūt: dixerūt . qa demonē habet ſe/
nex. Cui ille. Et ego hec volebam audire.

Cum quidam § cxii

iudex p̄uicie abbatē Moyſen vellet ado
rare: audiēs ille fugiebat d̄ loco ſuo Et cū
obuiā forte illi fuiſſꝫ. regſiuit iudex ab eo
dicēs. Dic nobis. vbi ē cella abbatis Mo
yſi:' At ille r̄ndit. Quid illū vultis vidē. ho
minē ſtultū ꝛ hereticū. Q̄ꝺ cū audiſſꝫ iu/
dex vēiēs ad eccl̄iā: rettulit clericis dicēſ
Ego qdē diuerſa audiēs d̄ abbate Moy/
ſe. volui ab eo bn̄dici:ſꝫ qdā vēiēs mihi ob
uiā mōach⁹ rettulit de eo ꝙ eēt heretic⁹.
Q̄ꝺ cū audiſſēt clerici: ꝯtriſtati ſūt. ꝛ cepe/
rūt iterrogare eū qual' eēt mōach⁹ ille. q h̄
ei dixiſſet. Ille aūt r̄ndit. Senex erat ꝛ ve
tīmis idut⁹ veſtimētis. lōg⁹ ꝛ niger. Et tūc
cognoſcens ex reuelatiōe eoꝝ. qꝛ ip̄e eēt
moyſes: ſatis miratus diſceſſit.

Abbas Syſo § cxiii

ius cū hitarꝫ ī mōte ī q erat beat⁹ Antōi⁹
recluſus: qdā ſecłaris ad eū cū filio p̄prio
pcipiēde bn̄dictionis grā p̄perabat. Cōti
git aūt vt iſās moreret̃ ī via. Quē pr̄ ſine
vlla ptur batiōe mētis ſublatū cū fīō por/
tauit ad ſenē. igreſſuſqꝫ cellulā: tā ſe q̄ꝫ iſā
tē p̄iecit ī t̄rā. vt ē moris poſtulātiū bn̄dicti
onē. Orōe āt expleta exurgēs pr̄ egreſſ⁹
ē: filii corpuſcło d̄relicto āN pedes abbatiſ
Quē cū ad huc ſenex orādi cā iacē ſparet:
ſurge igr̄ fili ꝛ egredē: d̄fūctū. n. eē neſcie/
bat. Cōfeſtiqꝫ puer exurgēs egreſſ⁹ ē. Cū
q̄ꝫ vidiſſꝫ pr̄ ei⁹: obſtupuit. regreſſuſqꝫ ī cel
lulā adorato ſene: tā cāꝫ filii q̄ꝫ luctū cū fīō
narrauit. Sꝫ ſenex valđ meſt⁹ effect⁹ ē. nō
enī a ſe gcq̄ꝫ tale volebat audiri factū. Sꝫ
per diſcipulū ſuum homini illi ne cuiq̄ꝫ ad
tranſitum ſuuꝫ hoc diceret imperauit.

Cum quidaꝫ § xiiii

in eccleſiaꝫ ſecularis veniens ab inmundo
ſpiritu teneretur. ꝛ cum omnes orationeꝫ
feciſſent. ꝛ nullatenus ſpiritus immundus
ab eo egrederetur : dicūt ergo inter ſe
f̄res. Quid poſſum⁹ huic ſp̄ūi facē:' Nemo
pōt illū excutē niſi abbas Beſariō. Sꝫ ſi
dixerim⁹ h̄: ille nec ad eccl̄iaꝫ acqeſcit vēi
re. Sꝫ faciam⁹ talit̃. qm̄ an̄ oēs ſolet ad ec/
cleſiā vēire: hūc q patit̃ faciam⁹ ſedē. ꝛ po/
ſtea dicam⁹ abbati. Abba ſuſcita hūc dor/
miētē. Fecerūt ita. Et vēiēte abbate Be
ſarione: ſteterunt omnes in oratione. ꝛ di/
cūt ei. Abba ſuſcita etiā iſtuꝫ dormiētem.
Ille aūt excitauit eum dicens. Surge

ꝛ egredere foras. Et mox ab eo egreſſus
ē ſp̄ūs imūdus ꝛ ſan⁹ effect⁹ ē ex illa hora

Erat quidaꝫ ha § .cxv

bēs filiū paliticū ī egypto ꝛ attulit eū ī cel
lā bt̄i Beſarionis abbatis: ꝛ reliq̄t eū ſup
oſtiū plorātē: ꝛ diſceſſit lōge. Cepit ḡ iſās
flere. Cū aūt ſenex p feneſtrā vidiſſꝫ eū di
xit. Quis te huc d̄tulit fili:' Cui iſās r̄ndit.
Pr̄ me⁹ d̄tulit me: ꝛ ip̄e diſceſſit: cui ſenex
dixit. Surge ꝛ adiūgere illi. Et mox ſan⁹
effectus ſurrexit: ꝛ p̄uenit ad p̄rem ſuum.

Dixit abbas § .cxvi

mutues. Quātū hō d̄o approxīauerit: tm̄
ſe pctōrē videbit. Eſaias. n. p̄p̄ha videns
dn̄ꝫ: miſeꝝ ſe ꝛ imūdū vocauit. Nos ḡ nō
ſim⁹ hic ſine ſollicitudīe. Dic. n. ſcriptura.
Qui ſtat: videat ne cadat. In icerto ḡ na/
uigam⁹ in h̄ mūdo. Sꝫ nos qdē q̄ſi ī trāqllo
mari nauigare videmur: ſecłares v̄o q̄ſi in
piculoſiſ locis. Nos q̄ſi ī die ſole iuſticie il
luſtrati: illi v̄o ī igrātia q̄ſi p noctē. Sꝫ fre
quēter ꝯtīgit: vt ſecłaris ī tenebroſa nocte
nauigās p̄paꝫ naui ſaluet. nos aūt dū ī trā
qllo nauigamus: ſepi⁹ ex ip̄a ſecuritate ne
gligim⁹: ꝛ p̄mū hūilitatis gubernacłm re
linq̄ntes: ſepe picłoſa naufragia patimur.
Sic. n. ipoſſibile ē naui firmā fieri ſine cla
uis: ita ipoſſibile ē hoīeꝫ ſine hūilitate ſal/
uari. Idē dixit. Hūilitas nec ip̄a iraſcitur:
nec alios p̄mittit iraſci. Idē dixit. Humili
tas ē ſi quādo peccauerit in te frat̄ tuus:
anteq̄ꝫ peniteat ille indulſeris ei.

Abbas macha § cxvii

ri⁹: dū diluculo palmaꝝ folia portās ad cel
lā ſuā reuerteret̃ occurrit ei diabol⁹ cū fal
ce p̄acuta: volenſqꝫ eū p̄cutere n̄ valebat.
Qui exclamās dixit. Magnā a te viꝫ pa
tior o macbari: q cū te cupio nocere nō va
leo. dū te q̄cūqꝫ facis. ego magis exupe/
rē. Tu ḡ ieiunas iterduꝫ: ego nullo vnq̄ꝫ
cibo reficior. Tu ſepe vigilas: me vero ſo
por nūq̄ꝫ oppreſſit: Sed in vna re me vin
cis ipſe p̄fitcor. Cū ab eo rem ip̄aꝫ beat⁹
macharius regſiſſet hūilitas tua dixit ſo/
la me vicit. Hec dicēte īimico: ꝛ extēdēte
btō macbario manus ſuas ad orationem:
ſpiritus imundus inter auras euanuit.

Quēdam ex § cxviii

ſenib⁹ monachoꝝ heremita qdam ſp̄u ma
lo correpꝰ ꝛ ſpumās fortiter in maxillam
pcuſſit. Senex aūt p̄buit illi alterā maxil
laꝫ vt feriret. Diabolus aūt n̄ ſufferēs icē/
dium hūilitatis eius ſtatim diſceſſit.

Quidam ex pa § cxix

trib⁹ dicebat. Oīs labor monachi ſine hu
militate vanus ē: Hūilitas enī p̄curſor eſt
caritatis. Sicut Iohēs erat precurſor ihū.
oēs trahens ad euꝫ: ita ꝛ hūilitas attrahit
ad caritatē. i. ad ip̄ꝫ deū. qꝛ d̄us caritas ē.

Quodam tempo § cxx

re abbas macbari⁹ duꝫ ad mōteꝫ Nitrie
aſcēderet: diſcipulo ſuo vt paꝝ p̄cederet ī
perauit. Qui cū ante illū p̄iret: obuiā hūit
quēdam ſacerdotē idoloꝝ. curſu ꝯcito ve
nienteꝫ ꝛ lignū grāde portantē. Cui excla
mans ait. Quo curris demō:' At ille irat⁹
tantis eum plagis affecit. vt exanimē pe
ne relinq̄ret. Et relicto eo ſacerdos idolo
ruꝫ itex currebat: p̄greſſuſqꝫ paꝝ obuia/
uit btō macbario. Qui ait ad euꝫ. Salue
ris liberator ſalueris. At ille admirat⁹ re/
ſpōdit. Quid ī me boni ꝯſpexiſti: vt me ita
ſalutares:' Cui ſenex ait: qa vidi te laborā
tē. ꝛ curris ignorant̃. Cui ſacerdos dixit.
Et ego ſalutatiōe tua ꝯpūct⁹ magnū fuiſ
ſe d̄i te cogui. Nā alter neſcio qs miſabilis
mōach⁹ occurrēs mihi iīurias fecit: ſed ꝛ
ego plagas illi p v̄bis ipoſui. Tūc app̄hē
dens pedes bt̄i macharii clamabat dicēs.
Niſi me monachū feceris nō d̄ſiſtā. Per
gēteſqꝫ parit̃ venerūt ad locuꝫ vbi ceſus
f̄r iacebat. Quē. vtriqꝫ tollētes: qm̄ ḡdi n̄
poterat: manib⁹ ī eccl̄iaꝫ p̄tulerūt. Cū āt
f̄res vidiſſēt ſacerdotē illū btm̄ macbariū
comitātē: ſtupefacti cū admiratiōe mōa/
chū euꝫ pficiūt: ac mlt̄i pp illū ex paganis
facti ſūt xp̄iani. Dicebat ḡ abbas macbari⁹
qā ſmo ſupbus ꝛ malus etiā bonos viros

nē comedēs:nec facile aquā bibēs. Et di
cebat:qꝛ extixi fornicationē. ⁊ auaritiā. ⁊
vanā gl'iam. Et vēiēs ad eū abbas Abra/
hā. audiēs ꝙ h̄ dixiſſet: dicit ei. Tu dixiſti
hūc ſmonē? Et ille rn̄dit. Etiā. Et dixit ei
abbas Abrahā. Ecce itras ī cellā tuā ⁊ i/
uēiēs ſup mattā tuā mulierē potes n̄ cogi
tare qꝛ mulier ē. Et ait. Nō ſʒ repugno co/
gitatiōi mee: vt n̄ tāgā illaʒ. Dic ei abbas
Abrahā. Ecce n̄ iterfeciſti fornicatiōeʒ. qꝛ
viuit paſſio ip̄a: ſʒ alligata ē. Itex ſi ambu
las ī via ⁊ vides lapides ⁊ teſtas vaſoꝝ. ⁊
īter ip̄as iacēs aux potes mēte tua auruʒ
qđ vides velut lapides reputare. Et rn̄/
dit. Nō. ſʒ reſiſto cogitatiōi mee: ne colli/
gā illud. Et dicit ei Abrahā. Ecce ḡ viuit
paſſio. ſʒ alligata ē. Et dixit iteruʒ abbas
Abrahā. Si audieris de duobꝰ fr̄ibus. qꝛ
vnꝰ diligit te ⁊ bona loquit̄ de te: aliꝰ aūt
odit ⁊ d̄trahit tibi. ⁊ venerit ad te vterqʒ:
equaliter ſuſcipis? Et dixit. Nō. ſʒ extor/
queo aīo meo: vt ſicꝰ bn̄faciā ei q me odit
ſic ⁊ illi q diligit me. Et dixit ei Abrahaʒ.
Uiuunt ergo paſſiones: ſʒ tm̄modo a ſan/
ctis viris quodāmodo ligantur.

Quidā ſenex habi § cxi

tabat ī iferioribꝰ ptibꝰ herēi: ⁊ ſedebat ge
ſcēs: vnꝰ aūt ſecularis religioſus miniſtra
bat ei. Cōtigit aūt vt filiꝰ ſecularis illiꝰ īfir
marēt. Multis ḡ p̄cibꝰ poſtulabat ſeneʒ.
vt vēiret ī domū ſuā: ⁊ faceret orōnē pro
īfāte. Exurgēs aūt ſenex āmbulabat cū eo.
Ille aūt p̄ceſſit ⁊ īgreſſus ī domū ſuā di/
xit. Uēite ī occurſū anachorete. Quos cū
vidiſſʒ d̄ lōge egreſſos cū lāpadibꝰ ſēſit ꝙ
ad ſe vēirēt. Deſpoliās itaqʒ ſe veſtimēta
ſua miſit ī flumē. ⁊ cepit ea lauare. ſtās nu
dus. Ille aūt q miniſtrabat ei: erubuit et
rogauit hoīes dicēs. Reuertimini: ſenex
eniʒ nr̄ ſēſū pdidit. Et vēiēs ad eū: ait illi.
Abba ad qđ h̄ feciſti? Omnes enim qui
te viderūt: dixerūt. qa demonē habet ſe/
nex. Cui ille. Et ego hec volebam audire.

Cum quidam § cxii

iudex puīcie abbatē Moyſen vellet ado
rare: audiēs ille fugiebat d̄ loco ſuo. Et cū
obuiā forte illi fuiſſʒ. reqſiuit iudex ab eo
dicēs. Dic nobis. vbi ē cella abbatis Mo
yſi? At ille rn̄dit. Quid illū vultis vidē. ho
minē ſtultū ⁊ hereticū. Qđ cū audiſſʒ iu/
dex vēiēs ad eccl'iā: rettulit clericis dicē̄ſ
Ego qdē diuerſa audiēs d̄ abbate Moy/
ſe. volui ab eo bn̄dici: ſʒ qdā vēiēs mihi ob
uiā mōachꝰ rettulit de eo ꝙ eēt hereticꝰ.
Qđ cū audiſſēt clerici: ↄtriſtati ſūt. ⁊ cepe/
rūt iterrogare eū qual' eēt mōachꝰ ille. q h̄
ei dixiſſet. Ille aūt rn̄dit. Senex erat ⁊ ve
t'rimis īdutꝰ veſtimētis. lōgꝰ ⁊ niger. Et tūc
cognoſcens ex reuelatiōe eoꝝ. qꝛ ip̄e eēt
moyſes: ſatis miratus diſceſſit.

Abbas Syſo § cxiii

ius cū hitarʒ ī mōte ī q̊ erat beatꝰ Antōiꝰ
recluſus: qdā ſecl'aris ad eū cū filio ꝓprio
pcipiēde bn̄dictionis grā ꝓperabat. Cōti
git aūt vt īfās moreret̄ ī via. Quē pr̄ ſine
vlla pturbatiōe mētis ſublatū cū fīd̄ por/
tauit ad ſenē. īgreſſuſqꝫ cellulā: tā ſe qꝫ īfā
tē piecit ī t'rā. vt ē moris poſtulātiū bn̄diti
onē. Orōe āt expleta exurgēs pr̄ egreſſꝰ
ē: filii corpuſcl'o d̄relicto āñ pedes abbatiſ
Quē cū ad huc ſenex orādi cā iacē ſparet:
ſurge igt fili ⁊ egredē: d̄fūctū. n. eē neſcie/
bat. Cōfeſtiqꝫ puer exurgēs egreſſꝰ ē. Cū
qꝫ vidiſſʒ pr̄ eiꝰ: obſtupuit. regreſſuſqʒ ī cel
lulā adorato ſene: tā cāʒ filii qꝫ luctū cū fīd̄
narrauit. Sʒ ſenex valđ meſtꝰ effectꝰ ē. nō
eni a ſe qcqꝫ tale volebat audiri factū. Sʒ
per diſcipulū ſuum homini illi ne cuiqꝫ ad
tranſitum ſuuʒ hoc diceret imperauit.

Cum quidaʒ § xiiii

in eccleſiaʒ ſecularis veniens ab inmundo
ſpiritu teneretur. ⁊ cum omnes orationeʒ
feciſſent. ⁊ nullatenus ſpiritus immundus
ab eo egrederetur: dicunt ergo inter ſe
fr̄es. Quid poſſumꝰ huic ſpūi facē? Nemo
pōt illū excutē niſi abbas Beſariō. Sʒ ſi
dixerimꝰ h̄: ille nec ad eccl'iaʒ acqeſcit vēi
re. Sʒ faciamꝰ talit̄. qm̄ añ oēs ſolet ad ec/
cleſiā vēire: hūc q patit̄ faciamꝰ ſedē. ⁊ po/
ſtea dicamꝰ abbati. Abba ſuſcita hūc dor/
miētē. Fecerūt ita. Et vēiēte abbate Be
ſarione: ſteterunt omnes in oratione. ⁊ di/
cūt ei. Abba ſuſcita etiā iſtuʒ dormiētem.
Ille aūt excitauit eum dicens. Surge

⁊ egredere foras. Et mox ab eo egreſſus
ē ſpūs imūdus ⁊ ſanꝰ effectꝰ ē ex illa hora

Erat quidaʒ ha §. cxv

bēs filiū paliticū ī egypto ⁊ attulit eū ī cel
lā bti Beſarionis abbatis: ⁊ reliqt eū ſup
oſtiū plorātē: ⁊ diſceſſit lōge. Cepit ḡ īfās
flere. Cū aūt ſenex p feneſtrā vidiſſʒ eū di
xit. Quis te huc d̄tulit fili? Cui īfās rn̄dit.
Pr̄ meꝰ d̄tulit me: ⁊ ip̄e diſceſſit: cui ſenex
dixit. Surge ⁊ adiūgere illi. Et mox ſanꝰ
effectus ſurrexit: ⁊ puenit ad pr̄em ſuum.

Dixit abbas §. cxvi

mutues. Quātū hō d̄o approxiauerit: tm̄
ſe pctōrē videbit. Eſaias. n. ꝓph̄a videns
dn̄ʒ: miſuʒ ſe ⁊ imūdū vocauit. Nos ḡ nō
ſimꝰ hic ſine ſollicitudīe. Dic̄. n. ſcriptura.
Qui ſtat: videat ne cadat. In īcerto ḡ na/
uigamꝰ in h̄ mūdo. Sʒ nos qdē q̄ſi ī trēqllo
mari nauigare videmur: ſecl'ares ħo q̄ſi in
piculoſiſ locis. Nos q̄ſi ī die ſole iuſticie il
luſtrati: illi ħo ī igrātia q̄ſi p noctē. Sʒ fre
quēter ↄtigit: vt ſecl'aris ī tenebroſa nocte
nauigās ꝓpaʒ naui ſaluet. nos aūt dū ī trā
qllo nauigamus: ſepiꝰ ex ip̄a ſecuritate ne
gligimꝰ: ⁊ p̄mū hūilitatis gubernaclm̄ re
linq̄ntes: ſepe picl'oſa naufragia patimur.
Dic̄. n. īpoſſibile ē naui firmā fieri ſine cla
uis: ita īpoſſibile ē hoīeʒ ſine hūilitate ſal/
uari. Idē dixit. Hūilitas nec ip̄a iraſcitur:
nec alios pmittit iraſci. Idē dixit. Humili
tas ē ſi quādo peccauerit in te frat̄ tuus:
anteqꝫ peniteat ille indulſeris ei.

Abbas macha §. cxvii

riꝰ: dū diluclo palmaꝝ folia portās ad cel
lā ſuā reuerteret̄ occurrit ei diabolꝰ cū fal
ce ꝑacuta: volenſqꝫ eū pcutere n̄ valebat.
Qui exclamās dixit. Magnā a te viʒ pa
tior o machari: q cū te cupio nocere nō va
leo. dū te qcūqʒ facis. ego magis exupe/
rē. Tu ḡ ieiunas iterduʒ: ego nullo vnqꝫ
cibo reficior. Tu ſepe vigilas: me vero ſo
por nūqꝫ oppreſſit: Sed in vna re me vin
cis ip̄ſe ꝓfiteor. Cū ab eo rem ip̄aʒ beatꝰ
macharius reqſiſſet hūilitas tua dixit ſo/
la me vicit. Hec dicēte inimico: ⁊ extēdēte
btō machario manus ſuas ad orationem:
ſpiritus īmundus inter auras euanuit.

Quēdam ex § cxviii

ſenibꝰ monachoꝝ heremita qdam ſpū ma
lo correptꝰ ⁊ ſpumās fortiter in maxillam
pcuſſit. Senex aūt p̄buit illi alterā maxil
laʒ vt feriret. Diabolus aūt n̄ ſufferēs icē/
dium hūilitatis eius ſtatim diſceſſit.

Quidam ex pa § cxix

tribꝰ dicebat. Oīs labor monachi ſine hu
militate vanus ē: Hūilitas eni p̄curſor eſt
caritatis. Sicut Iohēs erat precurſor ihū.
oēs trahens ad euʒ: ita ⁊ hūilitas attrahit
ad caritatē. i. ad ip̄ʒ deū. qꝛ d̄us caritas ē.

Quodam tempo § cxx

re abbas machariꝰ duʒ ad mōteʒ Nitrie
aſcēderet: diſcipulo ſuo vt paꝝ p̄cederet ī
perauit. Qui cū ante illū p̄iret: obuiā hūit
quēdam ſacerdotē idoloꝝ. curſu ↄcito ve
nienteʒ ⁊ lignū grāde portantē. Cui excla
mans ait. Quo curris demō? At ille iratꝰ
tantis eum plagis affecit. vt exanimē pe
ne relinq̄ret. Et relicto eo ſacerdos idolo
ruʒ itex currebat: pgreſſuſqʒ paꝝ obuia/
uit btō machario. Qui ait ad euʒ. Salue
ris liberator ſalueris. At ille admiratꝰ re/
ſpōdit. Quid ī me boni ↄſpexiſti: vt me ita
ſalutares? Cui ſenex ait: qa vidi te laborā
tē. ⁊ curris ignorant̄. Cui ſacerdos dixit.
Et ego ſalutatiōe tua ↄpūctꝰ magnū ſūū
d̄i te cogn̄ui. Nā alter neſcio qs miſabilis
mōachꝰ occurrēs mihi iiurias fecit: ſed ⁊
ego plagas illi ꝓ ħbis īpoſui. Tūc apphē
dens pedeſ bti macharii clamabat dicēs.
Niſi me monachū feceris nō d̄ſiſtā. Per
gēteſqʒ parit̄ venerūt ad locuʒ vbi ceſus
fr̄ iacebat. Quē vtriqʒ tollētes: qm̄ ḡdi n̄
poterat: manibꝰ ī eccl'iaʒ ꝓtulerūt. Cū āt
fr̄es vidiſſēt ſacerdotē illū btm̄ machariū
comitātē: ſtupefacti cū admiratiōe mōa/
chū euʒ pficiūt: ac m'ti pp illū ex paganis
facti ſūt xp̄iani. Dicebat ḡ abbas machariꝰ
qa ſmo ſupbus ⁊ malus etiā bonos viros

conuertit ad malum: ſermo vo humilis ꝛ
bonus etiam malos mutat in melius.

Sepe dicebat §. cxxi

beatus Anthonius. niſi piſtor mole oc'los
operiret mercedẽ ſuam recipiẽs: ipſe con
ſumeret. Ita ꝛ nos p dei diſpenſationẽ te
gumen accipimꝰ: vt ea que operamur bo
na non valeamꝰ attendere: ne noſipſi bea
tificantes poſſimꝰ extolli: ꝛ mercedez pro
priam amittemꝰ. Nam ꝛ ob hoc quãdo re
linqmur ĩ ſordidis cogitationibꝰ: nec eſſe
ẽ vt hoc tantũmodo puideamus: vt noſ
ĩpos ꝛ noſtram ſententiã cõdẽnemus: ꝛ ea
que ſũt in nobis ſordida. illud paruũ bonũ
opus noſtrum ĩ nobis obſcuret. Nũquaz
enim homo bonus eſt: etiã ſi bonus eẽ de
ſideret: niſi deus habitauerit in ĩpo: qa ne
mo bonus niſi ſolus deus. Oportet ergo
vt noſĩpos ſẽp incuſemꝰ. Qñ enim ſe qſqz
reprehendit: mercedez ppriã non amittit.
Item beatus Anthoniꝰ rettulit ſe vidiſſe
omnes laqueos inimici: ſuper vniuerſam
terram extẽtos. Et cũ ſuſpirans dixiſſet:
quis hos poterit trãſire? vocẽ ad ſe dicẽtẽ
audiuit. humilitas ſola ptrãſit antoni: quã
nullo modo valẽt ſuperbi cõtingere. Itẽ
beatꝰ antonius duz ĩ cella propria oraret:
venit ad eũ vox dicens. Antoni nondum
perueniſti ad menſurã coriarij qui ẽ in ale
xãdria. Quo audito ſenex ſurgẽs mane
arrepto baculo ĩ ciuitatẽ alexandriã feſti
nus venit. Cũqz ad deſignatũ hominẽ fu
iſſet ĩgreſſus: ille viſo tãto viro obſtupuit.
Cui ſenex dixit. Refer mihi opa tua quia
propter te relicto huc veni. Qui reſpon
dens ait. Neſcio me aliquãdo aliqd boni
perpetraſſe. Unde ex cubili pprio mane
cõſurgẽs anteq̃ in opere meo reſideã di
co q̄ omnis hec ciuitas a minore vſqz ad
maiorẽ ĩgrediũtur regnuz dei ppt iuſtici
as ſuas: ego aũt ſolus ppter peccata mea
penã heredito ſempiternã. Quod verbuz
añq̃ quieſcã ſero ex cordis mei recenſeo
veritate. Quod audiẽs beatꝰ Antoniꝰ: re
ſpondit. In veritate fili ſicut bonꝰ aurifex
ſedens ĩ domo tua cum requie regnũ dei
adeptus es: ego aũt velut ſine diſcretiõe
omne tempus meũ in ſolitudine conuerſa
tus: nec dũ verbi tui aſſumpſi menſuram.

Quidam frater §. cxxii

requiſiuit abbatẽ poemonẽ dicens. Quid
ẽ qd ait apoſtolus: Oia munda mun
dis. At ille dixit ei. Si quis ad hunc ſmo
nem poterit puenire vt eũ intelligat. vide
bit ſe minorẽ eſſe totiꝰ creature. Cui frat.
Et quõ poſſum me minorez videre ab eo
q homicida ẽ? Rñdit ſenex. Si potuerit
homo ad hunc ſmonẽ apoſtoli peruenire:
ꝛ viderit hominẽ q forte occidit aliuz: dic
ĩ ſemetĩpo: Iſte quidẽ hic ſolum peccatuz
fecit: ego aũt oĩ hora homicidiũ cõmitato
me ĩpm peccando interficiens. Et cũ frat
requireret: quõ hoc poſſit fieri? Rñdit.
Hec ſola iuſticia eſt hois: vt ſemetĩpm re
phẽdat. Tũc. n. iuſtꝰ ẽ cũ ſua pctã ↄdẽnat.

Dum ſederent §. cxxiii

quidã fratres ppe abbatem poemonem:
vnus aliũ quẽdã frez laudauit dicẽs. Bo
nus ẽ ille fr qm̃ mala horret. cui ſenex ait.
Et qd ẽ mala horrere? At ille neſciẽs qd
ei rñderet petebat dicẽs. Dic mihi quid ẽ
malum horrere? Cui ſenex ait. Ille horret
mala qui ſua peccata horret: ꝛ omnem
fratrem ſuum beatificat ꝛ diligit.

Quidam fra §. cxxiiii

ter reqſiuit abbatẽ poemonẽ dicẽs. Quo
mõ põt homo vitare ne loquat malũ ð p
ximo ſuo? Reſpõdit ſenex. Ego ꝛ pximꝰ
meꝰ due imagines ſumꝰ. Cum ḡ meã ima
ginem rephendero: inuenitur imago fr̃is
mei apud me venerabilis. Quãdo aũt me
az laudauero: tunc fr̃is mei imaginẽ p̃uaz
reſpicio. Tunc ḡ de alio non ðtrecto: ſi ſẽ
per meĩpm reprehendo: quia magnum vi
rum deſpicit: qui ſeĩpm non conſiderat.

Dixit abbas §. cxxv

ypericiꝰ: qa ſicut leo terribilis ẽ onagris.
ſic monachꝰ pbatus: cogitationibꝰ ↄcupi
ſcẽtie. Dixit itez qð ſup ieiuniuz frenũ eſt
ieiunium velut equus feruens deſiderio
femine rapit. Dixit itez q ſupra. Siccatũ
ieiunio corpꝰ monachi: animã de profũdo
eleuat: ꝛ ſiccat fiſtulas ðlectationũ. Dixit
itez qui ſupra. Caſtus monachus in terra
honorabitur ꝛ in excelſo coronabit. Dixit
itez qui ſ̃ Monachꝰ qui non retinet lin
guaz ſuaz ĩ tẽpore furoris. neqz corpora
liuz paſſionũ retẽtor erit aliqñ. Dixit itez
qui ſupra. Bonum ẽ manducare carnẽ et
bibere vinũ: q̃ manducare carnes fratz.
Dixit itez q ſupra. Suſurrans ſpẽs euaz
eiecit de paradiſo. Huic ḡ ſimilis eſt q pro
ximo ſuo obloquit. qa audientis ſe animã
perdit: ꝛ ſuã nõ ſaluat. Dixit idem qui ſup.
Acta ẽ aliquãdo feſtiuitas ĩ ſcithi: ꝛ dede
runt ſeni ĩ calice vinũ. Qui abiiciens ait.
Tollite a me mortẽ iſtã. Quod videntes
alii q cũ ĩpo edebãt: nec ĩpi biberunt. Alia
vice allatũ eſt vaſculũ vini de primitijs vt
daret fr̃ibꝰ ad ſingulos calices. Introiẽs
autẽ quidã ſenex: ꝛ videns quia vinũ acce
perant fugit in criptã. Que cecidit. Et cũ
audiſſent ſonum currẽtes inuenerũt frez
ſemianimem iacentẽ: ꝛ ceperũt euz obiur
gare dicentes. Bene tibi cõtigit: quia va
namgloriã habuiſti. Abbas autẽ refrenãs
eum dixit. Dimitte filiũ meum: bonũ opꝰ
fecit: ꝛ viuit dominus quia non reedifica
bitur cripta hec tẽporibꝰ meis vt cogno
ſcat mũdꝰ qa pp calicẽ vini cecidit cripta.

Solebat di §. cxxvi

cere abbas ioannes paruã ſarcinã dimiſi
mus. i. noſĩpos rephendere. ꝛ grauẽ porta
re elegimꝰ. i. vt nos iuſtificemꝰ ꝛ alios cõ
demnemus. Aliquãdo factꝰ eſt cõuentus
in ſcithi: ꝛ loquebant p̃res ð quodã fratre
culpabili: abbas aũt pior tacebat: poſtea
autẽ ſurgẽs egreſſus eſt tollens ſacrũ im
pleuit arena: ꝛ portauit in humeris ſuis. et
mittẽs in ſportella modicũ de hac harena
portabat etiã ipſam in ante. Interrogatꝰ
a patribꝰ quid hoc eẽt. Ille rñdit. Saccus
iſte qui multũ harene habet mea pctã ſũt
qm̃ multa ſunt: ꝛ poſui ea retro me: ne do
leã p ĩpis ꝛ plorem: iſta aũt modica hare
na peccata ſũt fratris iſtiꝰ ꝛ ſunt ante faci
em meã: ꝛ ĩpis excrutior iudicãs fratrem.
Quod non oportet ita fieri: ſed pctã mea
ante me magis eẽ: ꝛ de ĩpis cogitare ꝛ ro
gare deũ vt ignoſcat mihi. Audiẽtes aũt
patres dixerunt. Uere hec ẽ via ſalutis.

Venit abbas §. cxxvii

iſaac de thebaida in cõgregationẽ fratz:
ꝛ vidit quẽdam de fratribus culpabilez ꝛ
ꝛ adiudicauit eum. Cũ autem regrederet
ad heremũ venit angelus dñi: ꝛ ſtetit ãte
oſtiũ celle eiꝰ dicens. Non te dimitto ĩtra
re. Ille autẽ rogabat vt eius culpa mani
feſtaret. Et rñdens ãgelus dixit. Deus mi
ſit me vt dicerem tibi. Ubi iubes vt mit
taz illũ frẽm quẽ adiudicaſti? Et ſtatiz ab
bas iſaac pniaz egit dicẽs. Peccaui igno
ſce mihi. Et ait angelus. Surge. ignouit
tibi deꝰ ſed cuſtodi decetero ne adiudices
quẽq̃ priuſq̃ iudicet eum deus.

Cõtigit fratri §. cxxviii

cuidam culpa in cenobio ꝛ dum a ceteris
increparet ad abbatez profectꝰ eſt antho
nium. Et aſſecuti ſunt eũ fratres volẽtes
eum reducere: ceperũtqz ei culpas expro
brare. Ille vero feciſſe culpã denegabat.
Inuentus eſt ibi abbas Paphuncius cui
cognomen erat cephalus. qui talez retru
lit in congregatione fratrum auditam pa
bolam. Uidi inquit in rippa fluminis ho
minem vſqz ad genua in limo dimerſum:
venientes autem vt eum porrecta manu
extraherẽt vſqz ad collum dimerſerunt.
Tũc beatus anthonius de beato paphun
cio ait: Ecce hõ qui ex vitate poteſt aĩas
ſaluare. Quo fratres illius ſermone com
puncti agentes penitentiam: eum qui di
ſceſſerat ad cenobiũ reuocauerunt.

Dixit quidam §. cxxix

de ſenioribus. Si videris aliquem peccã
tem: ne mittas culpam in eum: ſed in illuz
qui impugnat eũ apud temetipſuz dicẽs.
Ueh mihi: quia ſicut iſte nolẽs victus eſt
ſic ꝛ ego hodie vel cras: ꝛ plange ꝛ inqui

re dei ſolatium. Nemo enim vult peccare ſed omnes decipimur.

Quidam timo § cxxx

the⁹ anachoreta: negligentẽ frẽm aliquẽ audiẽs. interrogante ipi⁹ abbate: qd illi fri faceret: dedit ꝯſiliũ vt eũ expelleret. Cũ ergo ille fuiſſꝫ expulſus: tẽptatio venit ad thimotheũ. Et cũ ploraret in ꝯſpectu dei: ⁊ diceret miſerere mei: vẽit ad eũ vox dicẽs. Thimothee iõ tibi hꝫ venit. qa fratreꝫ tuũ ĩ tpe ſue temptationis deſpexiſti.

Dicebant autẽ § cxxxi

qa narrauerit aliquis ſcõꝝ patruꝫ vidiſſe ſe q̃ttuor ordines ĩ celo: quorũ prim⁹ erat hominum infirmorum ⁊ grãs agẽtiũ deo: Secũdus ordo erat hoſpitalitatẽ ſectãtiũ ⁊ inſtãtium miniſtrãtium eis. Tertius ordo in heremo cõuerſantiũ: ⁊ nõ videntiũ homines. Quart⁹ ordo erat: qui ad obedientiam ſpiritalib⁹ patrib⁹ ſe ſubiiciunt ꝓpt̃ deuꝫ. Utebatur ḡ ordo obediẽtiũ torquẽ aureaꝫ ⁊ maiorẽ gloriam q̃ȝ alii habebãt. Ego autẽ dixi ei: qui mihi hec omnia oſtẽdebat. Quomodo iſte ordo q paru⁹ ẽ maiorẽ gloriã habet q̃ȝ alij ordines? Et reſpõdens dixit mihi. Quia q hoſpitalitateꝫ ſectant̃ ſcd̃m propriã volũtatẽ idip̃m faciũt: ſimiliter q in heremo ſe religãt arbitrioſe de ſeculo receſſerũt. Hic aũt ordo qui ſe ad obediẽdũ dedit: omnes voluntates ſuas abiiciẽs pendet ad deũ ⁊ ad iuſſionem ſpũalis patris: ꝓpterea ⁊ maiorẽ gloriam hꝫ. Quapropt̃ o filii: bona ẽ obediẽtia que ꝓpter deũ fit. Intẽdite ḡ filij ỽtutis huius aliqđ ex pte veſtigiũ. Obedientia ſalus ẽ oĩuꝫ: obediẽtia genitrix ẽ omniũ virtutũ: obediẽtia regni celoꝝ inuẽtrix eſt: obediẽtia celos apit ⁊ hoĩeꝫ de terra eleuat: obediẽtia cohabitatrix eſt angl'oꝝ: obediẽtia ſcõꝝ oĩum cibus ẽ. Ex hac.n. ablactati ſũt ⁊ per hãc ad perfectioneꝫ ꝑuenerũt.

Quidam ſenex § cxxxii

dixit. Quia ſi quis fri ſuo iniũxerit cauſã cũ timore dei ⁊ cuꝫ hũilitate: ſmo ille qui ꝓpter deũ fit. cõpellat fratrem ſuuꝫ obedire ⁊ facere quod iniũctũ ẽ ei. Si aũt obedire quis cupiẽs non ſcd̃m timoreꝫ dei. ſꝫ ex auctoritate ⁊ ꝓpria volũtate fratri voluerit imperare: videt deus abſconſa cordis ⁊ non illũ ꝑmittit vt obediat impanti ne faciat quod illi preceptũ eſt: quia manifeſtũ eſt opus dei quod fit ꝓpter deum. ⁊ manifeſta ẽ omnis auctoritas que ꝑ iactãtiaꝫ ordinatur. Quecunqꝫ ẽni ex deo ſũt a principio humilitateꝫ habent: que auteꝫ ex auctoritate ⁊ iracũdia aut ſcurrilitate vel conturbatione ex diabolo ſunt

Abbas ſiluan⁹ § cxxxiii

habebat diſcipulum nomine Marcuꝫ: cuius obedientia erat magna ⁊ propterea ſenior diligebat eum. Habebat autem ⁊ alios vndecim diſcipulos: qui contriſtabantur: eo ꝙ illum plus diligeret. Quod poſtq̃ȝ alij ſenes audierunt meſti venerũt ad eum vt ei renunciarent: quia fratres illi qui cum eo erant contriſtabantur. Sꝫ anteq̃ȝ illi aliquid faterentur: ipſe cum illis ad ſingulorum cellas profectus eſt. Et vnunquẽqꝫ nomine proprio vocauit dicens. Egredere foras frater: quia opus te habeo. Et nullus ex illis voluit egredi. Venerunt autem poſt omnes ad cellam marci: ⁊ cum pulſaſſet oſtium vocauit nomen eius. Ille autem mox vt audiuit vocem ſenis foris egreſſus eſt. Et ingreſſus abba in cellã marci: quoniã ſcriptor erat. repperit quaternioneꝫ quem ſcribebat: ⁊ inuenit ꝙ in qua hora vocatus eſt: litterã quam faciebat mediam dereliquit. tantũmodo vt obedientiaꝫ adimpleret. Noluit autẽ poſt auditam voceꝫ ſenis litteraꝫ o quaꝫ ceperat percomplere. Unde illi alii ſenes dixerunt ei. In veritate queꝫ tu diligis ⁊ nos iaꝫ diligim⁹: quia ⁊ deus eum propter ſuam obedientiam diligit.

Senex § cxxxiiii

quidam ſolitarius habuit quendam miniſtruꝫ manentem in poſſeſſione. Cõtigit autem ſemel: vt tardante miniſtro deficerẽt neceſſaria ſeni. Et cũ tẽp⁹ i terceſſiſſet ⁊ ñ veniret miniſter ille defecerũt q̃ neceſſaria habebat ſenex ad victuꝫ: ⁊ qđ operaretur manib⁹ ſuis. Qui cũ affligeret. non habẽdo quod laboraret. neqꝫ vñ viueret: dicit diſcipulo ſuo. Uis vt vadas ad poſſeſſionẽ illam. ⁊ voces nobis miniſtrũ qui ſolet nobis afferre que op⁹ ſũt nobi Ille reſpondit. Qđ iubes: facio. Differebat aũt ſenex non preſumẽs mittere fratrem. Et cum ſuſtinerẽt ⁊ tribularentur non veniente miniſtro illo. dixit iterum ſenex ad diſcipulum ſuuꝫ. Uis ire ad poſſeſſionem ⁊ adducere eum? Et ille reſpondit. Quod vis: facio. Timebat autem ⁊ diſcipulus ei⁹ deſcendere ad poſſeſſionem ne forte ſcandalizaretur aliunde: ſed ne inobediens eſſet patri ſuo: acquieuit abire. Dicit auteꝫ ei ſenex. Uade ⁊ credo ĩ deum patrum meoꝝ quia ꝓteget te ab omni tẽptatione. Et facta oratione direxit eum. Ueniens autem frater in poſſeſſionem: requiſiuit vbi mãeret miniſter ille. Et inuenit hoſpitium ei⁹. Contigerat autem eum cum ſuis omnib⁹ ad memoriam parentum ſuorũ extra poſſeſſionem inueniri: ⁊ non inuenit ibi quẽquam excepta vna filia eius. que vt pulſantem fratrem audiuit. venit ad oſtium ⁊ aperuit ei. Et cum interrogaret eam de patre ſuo: illa hortata eſt eum vt intraret hoſpitium. ſimul etiam ⁊ trahebat eum. Ille vero non acquieſcebat intrare. Sed cum diu cogeret. preualuit euꝫ introducere ad ſe. Et complexa eſt euꝫ ⁊ cepit illicitare cũ ad commixtionem corporis eius. Ille autẽ videns ſe trahi ad luxuriam. ⁊ cogitationibus confũdi. ingemiſcẽs clamabat ad dominum: dicens. Domine propter oratiões patris mei libera me in iſta hora. Et dum dixiſſet ſubito inuentus eſt ad flumen pergens ad monaſterium. ⁊ reſtitutus eſt illeſus ad abbatem ſuum.

Duo fratres § cxxxv.

carnales venerunt habitare in quodã monaſterio. ex quibus vnus erat preclare cõtinentie: alter obedientie magne. Cui dicebat pater. Fac hoc ⁊ faciebat. ⁊ fac illud ⁊ faciebat: manduca mane ⁊ manducabat. De qua re magnam in monaſterio opinionem habebat quia ita obediens exiſtebat Uictus eſt frater ille continens aduerſus euꝫ inuidia. Et dixit in ſemetipſo. Ego ꝓbo iſtum ſi habet obedientiam. ⁊ accedens ad patreꝫ monaſterii dicit ei. Mitte mecum fratrem meum. vt eamus alicubi. Et dimiſit eos abire. Et aſſumens eum frat̃ ille abſtinens voluit eum temptare. Et cũ veniret ad flumen vbi erat multitudo cocodrillorum. dicit ei. Deſcende in flumen ⁊ tranſi. Et mox ille deſcendit. Venerũt cocodrilli ⁊ lingebant corpus eius: in nullo ledẽtes eũ. Quod cum vidiſſet frater eius: dicit ei. Aſcende de flumine. Et cum iter ageret. inuenerunt corpus humanum iacens in via. Et dixit ille abſtinẽs ad fratreꝫ ſuum. Si habuiſſemus aliqđ vetuſtuꝫ. iactarem⁹ ſuper corpus illud Et ridens ille obediẽs fri dixit. Magis orem⁹ forſitã ſurget. Et ſtãtib⁹ illis ad orationẽ. atqꝫ orãtib⁹ intẽte: ſurrexit mortu⁹ ille. Quo facto gl'iat⁹ ẽ abſtinẽs fr. ⁊ dixit Pro cõtinẽtia mea ſuſcitat⁹ ẽ mortu⁹ hic Oĩa aũt hec reuelauit de⁹ abbati monaſterii eoꝝ ⁊ q̃lr̃ tẽptauerit frẽꝫ ſuũ đ cocodrillis. ⁊ q̃uo ſuſcitat⁹ fuerit mortu⁹. Et cũ veniſſent ad monaſterium. dicit abſtinẽti illi abbas. Quare ita feciſti fri tuo? Ecce tñ per obediẽtia ei⁹ ſurrexit mortuus ille.

Quidã ex ſẽi § cxxxvi

bus de ſcithi. diſcipulum ſuũ tranſmiſit in egyptũ. vt ei camelũ deferret: qui ſportellas q̃s fecerat portaret ĩ egyptũ. Cuꝫ aũt deduceret cameluꝫ alter ſenex obuius ei dicit ei. Si ſciſſem fr̃ quando ibas in egyptũ: dixiſſeꝫ tibi vt ⁊ mihi alterum camelũ deduceres. Qđ cũ ille fr̃ ꝓprio abbati dixiſſet. pre multa caritate dicit ei. Uade fili. ⁊ duc camelum ad illũ dicens ei. quia nec dum parati ſum⁹. cõple neceſſitatem tuam ⁊ vade tu cũ ipſo camelo. vſqꝫ ĩ egyptũ: ⁊ iteruꝫ reduc nobis camelum. ⁊ nr̃a vaſa portem⁹. Cũ ḡ feciſſꝫ frater ſic. ⁊ iuiſ

re dei ſolatium. Nemo enim vult pec
care ſed omnes decipimur.

Quidam timo § cxxx

theꝰ anachoreta: negligentē frēm aliquē
audiēs. interrogante ipiꝰ abbate: qd illi fri
faceret: dedit ꝯſiliū vt eū expelleret. Cū
ergo ille fuiſſꝫ expulſus: tēptatio venit ad
thimotheū. Et cū ploraret in ꝯſpectu dei:
⁊ diceret miſerere mei: vēit ad eū vox di/
cēs. Thimothee iō tibi h̄ venit. qa fratreꝫ
tuū ī tpe ſue temptationis deſpexiſti.

Dicebant autē § cxxxi

qa narrauerit aliquis ſcōꝝ patruꝫ vidiſſe
ſe q̄ttuor ordines ī celo: quorū primꝰ erat
hominum infirmorum ⁊ grās agētiū deo:
Secūdus ordo erat hoſpitalitatē ſectātiū
⁊ inſtātium miniſtrātium eis. Tertius or/
do in heremo cōuerſantiū: ⁊ nō vidētiū ho
mines. Quartꝰ ordo erat: qui ad obedien
tiam ſpiritalibꝰ patribꝰ ſe ſubiiciunt ꝓpt̄
deuꝫ. Utebatur ḡ ordo obediētiū torquē
aureaꝫ ⁊ maiorē gloriam q̄ꝫ alii habebāt.
Ego autē dixi ei: qui mihi hec omnia oſtē
debat. Quomodo iſte ordo q̄ paruꝰ ē ma/
iorē gloriā habet q̄ꝫ alij ordines? Et reſpō
dens dixit mihi. Quia q̄ hoſpitalitateꝫ ſe/
ctant̄ ſcd̄m propriā volūtatē idipm̄ faciūt:
ſimiliter q̄ in heremo ſe religāt arbitrioſe
de ſeculo receſſerūt. Hic aūt ordo qui ſe
ad obediēdū dedit: omnes voluntates ſu
as abiiciēs pendet ad deū ⁊ ad iuſſionem
ſpūalis patris: ꝓpterea ⁊ maiorē gloriam
hꝫ. Quapropt̄ o fili: bona ē obediētia que
ꝓpter deū fit. Intēdite ḡ filij ꝟtutis huius
aliqd̄ ex p̄te veſtigiū. Obedientia ſalus ē
oiuꝫ: obediētia genitrix ē omniū virtutū:
obediētia regni celoꝝ inuētrix eſt: obediē
tia celos apit ⁊ hoieꝫ de terra eleuat: obe
diētia cohabitatrix eſt anglorꝝ: obediētia
ſcōꝝ oium cibus ē. Ex hac. n. ablactati ſūt
⁊ per hāc ad perfectioneꝫ ꝑuenerūt.

Quidam ſenex § cxxxii

dixit. Quia ſi quis fri ſuo iniūxerit cauſā
cū timore dei ⁊ cuꝫ hūilitate: ſmo ille qui
ꝓpter deū fit. cōpellat fratrem ſuuꝫ obe/
dire ⁊ facere quod iiūctū ē ei. Si aūt obe/
dire quis cupiēs non ſcd̄m timoreꝫ dei. ſꝫ
ex auctoritate ⁊ ꝓpria volūtate fratri vo
luerit imperare: videt deus abſconſa cor/
dis ⁊ non illū ꝑmittit vt obediat imꝑanti
ne faciat quod illi preceptū eſt: quia mani
feſtū eſt opus dei quod fit ꝓpter deum. ⁊
manifeſta ē omnis auctoritas que ꝑ iactā
tiaꝫ ordinatur. Quecunqꝫ eni ex deo ſūt
a principio humilitateꝫ habent: que auteꝫ
ex auctoritate ⁊ iracūdia aut ſcurrilitate
vel conturbatione ex diabolo ſunt

Abbas ſiluanꝰ § cxxxiii

habebat diſcipulum nomine Marcuꝫ: cu
ius obedientia erat magna ⁊ propterea
ſenior diligebat eum. Habebat autem
⁊ alios vndecim diſcipulos: qui contriſta
bantur: eo ꝙ illum plus diligeret. Quod
poſtq̄ꝫ alij ſenes audierunt meſti venerūt
ad eum vt ei renunciarent: quia fratres
illi qui cum eo erant contriſtabantur. Sꝫ
anteq̄ꝫ illi aliquid faterentur: ipſe cum il
lis ad ſingulorum cellas profectus eſt. Et
vnunquēqꝫ nomine proprio vocauit di/
cens. Egredere foras frater: quia opus
te habeo. Et nullus ex illis voluit egredi.
Uenerunt autem poſt omnes ad cellam
marci: ⁊ cum pulſaſſet oſtium vocauit no/
men eius. Ille autem mox vt audiuit vo
cem ſenis foris egreſſus eſt. Et ingreſſus
abba in cellā marci: quoniā ſcriptor erat.
repperit quaternioneꝫ quem ſcribebat: ⁊
inuenit ꝙ in qua hora vocatus eſt: litterā
quam faciebat mediam dereliquit. tantū/
modo vt obedientiaꝫ adimpleret. Noluit
autē poſt auditam voceꝫ ſenis litteraꝫ o
quaꝫ ceperat percomplere. Unde illi alii
ſenes dixerunt ei. In veritate queꝫ tu di/
ligis ⁊ nos iaꝫ diligimꝰ: quia ⁊ deus eum
propter ſuam obedientiam diligit.

Senex § cxxxiiii

quidam ſolitarius, habuit quendam mi
niſtruꝫ manentem in poſſeſſione. Cōtigit
autem ſemel: vt tardante miniſtro defice

rēt neceſſaria ſeni. Et cū tēpꝰ ī terceſſiſſet
⁊ n̄ veniret miniſter ille defecerūt q̄ neceſ
ſaria habebat ſenex ad victuꝫ: ⁊ qd̄ opera
retur manibꝰ ſuis. Qui cū affligeret. non
habēdo quod laboraret. neqꝫ vn̄ viueret:
dicit diſcipulo ſuo. Uis vt vadas ad poſſeſ
ſionē illam. ⁊ voces nobis miniſtrū qui ſo
let nobis afferre que opꝰ ſūt nobi Ille re
ſpondit. Qd̄ iubes: facio. Differebat aūt
ſenex non preſumēs mittere fratrem. Et
cum ſuſtinerēt ⁊ tribularentur non venien
te miniſtro illo. dixit iterum ſenex ad diſci
pulum ſuuꝫ. Uis ire ad poſſeſſionem ⁊ ad
ducere eum? Et ille reſpondit. Quod vis:
facio. Timebat autem ⁊ diſcipulus eiꝰ de
ſcendere ad poſſeſſionem ne forte ſcanda/
lizaretur aliunde: ſed ne inobediens eſſet
patri ſuo: acquieuit abire. Dicit auteꝫ ei ſe
nex. Uade ⁊ credo ī deum patrum meoꝝ
quia ꝓteget te ab omni tēptatione. Et fa/
cta oratione dimiſit eum. Ueniens autem
frater in poſſeſſionem: requiſiuit vbi māe/
ret miniſter ille. Et inuenit hoſpitium eiꝰ.
Contigerat autem eum cum ſuis omnibꝰ
ad memoriam parentum ſuorū extra poſ/
ſeſſionem inueniri: ⁊ non inuenit ibi quē/
quam excepta vna filia eius. que vt pulſā
tem fratrem audiuit. venit ad oſtium ⁊ a/
peruit ei. Et cum interrogaret eam de pa
tre ſuo: illa hortata eſt eum vt intraret ho
ſpitium. ſimul etiam ⁊ trahebat eum. Ille
vero non acquieſcebat intrare. Sed cum
diu cogeret. preualuit euꝫ introducere ad
ſe. Et conplexa eſt euꝫ ⁊ cepit illicitare cū
ad conmixtionem corporis eius. Ille autē
videns ſe trahi ad luxuriam. ⁊ cogitationi
bus confūdi. ingemiſcēs clamabat ad do/
minum: dicens. Domine propter oratiōes
patris mei libera me in iſta hora. Et dum
dixiſſet ſubito inuentus eſt ad flumen per
gens ad monaſterium. ⁊ reſtitutus eſt ille/
ſus ad abbatem ſuum.

Duo fratres § cxxxv.

carnales venerunt habitare in quodā mo
naſterio. ex quibus vnus erat preclare cō
tinentie: alter obedientie magne. Cui dice
bat pater. Fac hoc ⁊ faciebat. ⁊ fac illud ⁊
faciebat: manduca mane ⁊ manducabat.
De qua re magnam in monaſterio opinio/
nem habebat quia ita obediens exiſtebat
Uictus eſt frater ille continens aduerſus
euꝫ inuidia. Et dixit in ſemetipſo. Ego ꝓ/
bo iſtum ſi habet obedientiam. ⁊ accedens
ad patreꝫ monaſterii dicit ei. Mitte me/
cum fratrem meum. vt eamus alicubi. Et
dimiſit eos abire. Et aſſumens eum fra
ille abſtinens voluit eum temptare. Et cū
veniret ad flumen vbi erat multitudo co
codrillorum. dicit ei. Deſcende in flu/
men ⁊ tranſi. Et mox ille deſcendit. Uene
rūt cocodrilli ⁊ lingebant corpus eius: in
nullo ledētes eū. Quod cum vidiſſet fra/
ter eius: dicit ei. Aſcende de flumine. Et
cum iter ageret. inuenerunt corpus hu/
manum iacens in via. Et dixit ille abſti/
nēs ad fratreꝫ ſuum. Si habuiſſemus ali/
qd vetuſtuꝫ. iactaremꝰ ſuper corpus illud
Et ridens ille obediēs fri dixit. Magis
oremꝰ forſitā ſurget. Et ſtātibꝰ illis ad ora
tionē. atqꝫ orātibꝰ intēte: ſurrexit mortuꝰ
ille. Quo facto gl'iatꝰ ē abſtinēs fr. ⁊ dixit
Pro cōtinētia mea ſuſcitatꝰ ē mortuꝰ hic
Dia aūt hec reuelauit deꝰ abbati mona/
ſterii eoꝝ ⁊ q̄liť tēptauerit frēꝫ ſuū d̄ coco
drillis. ⁊ q̄uō ſuſcitatꝰ fuerit mortuꝰ. Et cū
veniſſent ad monaſterium. dicit abſtinēti
illi abbas. Quare ita feciſti fri tuo? Ecce
tn̄ per obediētia eiꝰ ſurrexit mortuus ille.

Quidā ex ſēi § cxxxvi

bus de ſcithi. diſcipulum ſuū tranſmiſit in
egyptū. vt ei camelū deferret: qui ſportel/
las q̄s fecerat portaret ī egyptū. Cuꝫ aūt
deduceret cameluꝫ alter ſenex obuius ei
dicit ei. Si ſciſſem fr̄ quando ibas in egy/
ptū: dixiſſeꝫ tibi vt ⁊ mihi alterum came/
lū deduceres. Qd̄ cū ille fr̄ ꝓprio abbati
dixiſſet. pre multa caritate dicit ei. Uade
fili. ⁊ duc camelum ad illū dicens ei. quia
nec dum parati ſumꝰ. cōple neceſſitatem
tuam ⁊ vade tu cū ipſo camelo. vſqꝫ ī egy
ptū: ⁊ iteruꝫ reduc nobis camelum. ⁊ nr̄a
vaſa portemꝰ. Cū ḡ feciſſꝫ frater ſic. ⁊ iuiſ/

ſet ad illū ſenē dicēs. Abbas pambo dixit
qa nos nec dū parati ſum⁹ tolle ꝛ comple
neceſſitatē tuā. Caricauit autem ſenex ca
mellū ꝛ iuit in egyptū. Cū aūt diſcarricaſ
ſet: iterū ille fr̄ reducebat camellū. ꝛ dixit.
Ora ꝓ me pr̄. Cunqꝫ ſenex requiſiſſet quo
pgeret. rn̄dit. In ſcithim vado: vt etiā no/
ſtras ſportellas huc afferā. Quod cum au
diſſet ſenex: ꝯpunct⁹ cepit penitere dicēs
lachrymando. Indulgete mihi dulciſſimi:
quia caritas veſtra fructū meū abſtulit.

Alter ſenex § cxxxvii

cum pfeciſſet ſportellas ſuas ꝛ iā retinacu
la miſiſſet eaꝝ: audiuit vicinum ſuū dicen
tem. Quid faciam qm̄ nūdine prope ſunt:
ꝛ nō habeo vnde mittā retinacula in ſpor
tellas meas: Et mox īgreſſ⁹ diſſipauit ꝓ
pria retinacula: ꝛ attulit ad fratreꝫ dicēs
Ecce iſta ſuperflua habeo: tolle ꝛ mitte
ī ſportellas tuas. Et ita p̄ nimia caritate
fecit vt fratris opera cōplerentur. ſua au
tem imperfecta reliquit.

Abbas ioan § cxxxviii

nes grā caritatis omnem malitiā ē oblit⁹
Hic cū a qdam fre mutuaſſet ſolidū vnuꝫ
ꝛ cōpaſſet linū vn̄ oparetur: venit vnus
fr̄ petēs eū paruum lini vt faceret ſibi ſac/
cum. At ille dedit ei cū gaudio. Itē alter
venit petēs eum linū ꝛ dedit ei. Necnon
ꝛ aliis plurimis veniētib⁹ ꝛ petentib⁹ de/
dit oīb⁹ cū gaudio. Poſt hoc ille qui mu/
tuauerat ſolidū. venit repetēs eum. At il
le dixit ego vado ꝛ afferrā tibi ꝛ nō habēſ
vn̄ redderet ſurrexit ꝛ ꝓfect⁹ ē ad abba/
tē Iacobū. vt peteret eū quaten⁹ redde/
ret illi a quo mutuauerat. Et dū iret per
viā inuenit ſolidū iacētē ꝛ nō eū tetigit: ſꝫ
fcta orone reuerſus ē ī cellulā. Et cū iteꝝ
fr̄ ille repeteret rōnē ſuā dič ei. Vn̄cunqꝫ
mō dſero illū. Et iterum ꝓfect⁹ īuenit ſoli
dū. vbi an̄poſit⁹ erat. ꝛ facta orone reuer
ſuſē. Et ecce iteꝝ venit fr̄ ille moleſtāſ eū
ꝓ ſolido. Tūc ſenex dixit. modis oīb⁹ mō
vado ꝛ affero illū. ꝛ dū ꝓficiſceret̄ īuenit
eodē loco ſolidū iacētē ꝛ facta orōe tulit
eū ꝛ venit ad abbatē Iacobū. Et dicit ei
abba veniēs ad te īueni hūc ſolidū ī via.
Fac ḡ caritatē ꝛ predica hic ī ciuitate. ne
forte aliqs ꝑdiderit illuꝫ. ꝛ ſi īuēt⁹ fuerit
dn̄s ei⁹ redde illū. Profect⁹ ē ḡ ſenex ꝛ ꝑ
tres dies p̄dicauit. ꝛ nemo īuent⁹ ē q ꝑdi/
diſſet ſolidū illū. Tunc ḡ Ioānes dicit ad
abbatē Iacobū. Si nemo illū ꝑdidit red/
do illū fr̄i illi. qm̄ debeo illi ꝛ veniens ad
te mutuare. aut certe tollere in caritate
reddere illi debitū meū inueni illum. Et
mirat⁹ ē ſenex quēadmodum debens ꝛ in
ueniēs nō ſtatim tulit eū ꝛ reddiderit niſi
bis ꝛ tertio reuerſus eēt ꝛ p̄dicaſſet. Hoc
aūt erat eiuſ mirabile. qꝛ ſi qs volebat ab
illo aliqd mutuari. non dabat per manus
ſuaſ: ſꝫ dicebat fratri. Vade ꝛ tolle tibi qđ
opus habes: et cū reportaret iterum di
cebat: vade et reporta ī loco vn̄ tuleras.
ſi āt nihil ꝯtuliſſet. nihil ille pēit⁹ dicebat.

Abbas poemē § cxxxix

dicebat. Volūtatē tuā nunꝙ̄ adimpleas
ſꝫ magis humilia teipm̄: vt facias volun/
tatem proximi tui. Itē abbas poemen qn̄
vocabatur vt extra volūtatē ſuā comede
ret. ibat plorās: ne īobediēs fratri ſuo con
triſtaret eū. Idem mactās ꝓpriā volūtatē
humiliat⁹ volūtatē ſequebatur alterius.

Quidaꝫ anachore § cxl

ta ſedebat in ſpeleo iuxta cenobium. mul
tas virtutes faciēs: ꝛ cuꝫ aliqui monachi
veniſſent de cenobio. conpulerūt euꝫ ho/
ra non conſueta comedere. Et poſt hoc di
cunt ei fratres. Contriſtat⁹ es abba. qꝛ ho
die extra conſuetudinē feciſti: Quib⁹ ille
reſpondit. Tunc mihi eſt tribulatio quan
do propriam fecero voluntatem.

Abbas paphūci⁹ § cxli

non guſtabat vinū aliquando. Semel aūt
ambulans deuenit ſuper latrones. Et cuꝫ
in via eos inueniſſet bibentes. cognitus ē
a principe latronum. qui ſciebat eum ꝙ
vinum non biberet: ſed videns qꝛ eſſet ex
labore itinere fatigatus. impleuit cali

cem grandeꝫ vino ꝛ gladiū tenēs ī manu
ſua: dixit ſeni. Niſi biberis hunc calicem
occidā te. Et cognoſcēs ſenex. quia ex mā
dato dei vult facere. volens eū lucrari tu
lit ꝛ bibit. Princeps aūt latronuꝫ cepit ei
dicere. Indulge mihi abba. quoniā contri
bulaui te. Cui ſenex ait. Cōfido in deū me
um. qa propť calicem vini faciat tecum mi
ſericordiā ꝛ ī preſenti ſclo ꝛ ī futuro. Dicit
ei pnceps latronū. Et ego cōfido in deo:
qꝛ ab hodie nemini male facio. Et ſic lucra
tus eſt ſenex omne collegium latronum.

Erant duo fra §. cxlii

tres: vnus ex ipſis ſenex erat. q rogabat
iunioreꝫ dicens: Rogo vt parič habitem⁹
fr̄. Ille aūt reſpondit. Ego peccator ſum:
ꝛ non potes mecū habitare. Ille vero ro/
gabat eū dicens. Poſſumus. Erat auteꝫ
ille ſenior mūdus. ꝛ nolebat audire qꝛ mo
nachus habebat aliquando cogitatiōem
prauā. Et dicit ei ille iunior pmitte quieſce
re hac vna ſeptimana: ꝛ iterū loquamur.
Cū ergo poſt ſeptimanā ſenex veniſſet ad
eū. ille volens experiri eū dicit ei. In gran
deꝫ temptationē incidi ī ſeptimana hac ab
ba. Profect⁹ eni ī vicū ꝓpť neceſſitatem
peccaui. Et dicit ei ſenex. Et vis penitere.
Cū aūt ille pmiſiſſet: ait ſenex. Ego tecū
porto mediū peccati illi⁹: Tūc ille frater
dixit. Mō poſſum⁹ ābo parič māere. Et
māſerūt pariter vſqꝫ ad tēp⁹ trāſitiōis ſue.

Quidā ſenū dice § cxliii

bat. Quicqd horret homo mali omnio ne
faciat alteri. Horres enim ſi qs detrahit ti
bi: tu ne detrahas alteri. Horres ſi quis ti
bi calūniam fecerit vel ſiquis tibi aliqd
abſtulerit. ꝛ tu ſiue hec ſiue alia his ſimilia
ne facias alicui. Qui.n. hoc verbuꝫ ſerua
uerit poteſt illi ſufficere ad ſalutem.

Abbas poemen § cxliiii

et abbas nub. poſtꝙ̄ in deſertū venerunt
deſiderabat mater eoꝝ videre eos ꝛ ſepe
veniebat ad eorum cellam: nec tamen po
tuit illic contēplari eos. Captato itaqꝫ tē
pore. occurrit eis cum ad eccleſiam feſti
narent. Qua viſa reuerſi velociter oſtiuꝫ
celle clauſerunt. Ille auteꝫ ſtans foris cuꝫ
lachrimis q̄rebat eos. Tunc abba nub
egreſſus ad beatum poemen ait. Quid fa
ciemus de hac matre noſtra: que plangit
ad oſtium: Tunc exurgēs abba poemen
ad oſtiū. Quo non aperto audiēs eam iu/
giter lamentari. dicit ei. Cur tātos clamo
res cum iam etate defeſſa ſis. ꝛ planctus
effundis: Illa autē voce filii cognita. am/
plius exclamauit: dicens. Quoniam vos
videre deſidero filii. Quid ē eni ſi vos vi/
dero: Non ne ſū veſtra genitrix: Nōne
vos his meis lactaui vberibus: Iam oī
moraꝝ cōtractione repleta ſum. ꝛ audita
voce tua: oīa viſcera mea pre deſiderio cō
turbata ſunt. Cui poemē ait. Hic nos ma
gis an in futuro ſeculo videre deſideras:
At illa dixit. Quid ergo ſi vos hꝫ nō vide/
ro. q̄ſi illic ꝓ certo viſura ſim. Sene aūt
rn̄dēte. ꝙ ſi te h̄ cohibere potueriſ. nc nos
videas: illic ꝓculdubio nos videbis. Tūc
illa diſceſſit cū gaudio dicēs. ſi ꝓcerto il/
lic vos viſura ſū. hic vos videre iam nolo.

Ioannes minor cxlv

thebeus.. diſcipulus abbatis āmonis: per
duodecim annos cuidam ſeni. infirman/
ti fecit obſequium. Senex tamen cum vi
diſſet eum laborantem nunꝙ̄ illi ſermonē
blandum: aut placitum locutus eſt. Cum
autem tranſiret ſedentibus aliis ſenibus
tenuit manum eius et dicit ei tertio. Sal
ueris. Salueris Salueris. Et tradidit il/
lum ſenibus dicens. Iſte non homo ſꝫ an/
gelus eſt: qui tot annis mihi infirmanti.
nec tamen bonum ſermonem audiens fe/
cit obſequium cum magna patientia.

Abbas agathon § cxlvi

veniens in ciuitatem vt opa ſua vēderet
inuenit quendā peregrinum iacenteꝫ ī an
giporta infirmum nullum habentem qui
ei curam adhiberet. Et permanſit ibi ſe/
nex. ꝛ conduxit ſibi cellam: ꝛ ex ope ma
nuum ſuaꝝ preſtabat īfirmo illi obſequi

um: Permanſit autem ibi menſibꝰ quatuoꝛ, donec ſanaret infirmum. Et ſic ad cellam ſuam regreſſus eſt.

Quidam ma § cxlvii

gnus ſenex infirmāti diſcipulo ſuo dixit. Ne cōtriſteris fili ex īfirmitate vel plaga coꝛpoꝛis tui. Sūma enī religio eſt vt in īfirmitate quis agat deo gratias. Si ferruꝫ es: per ignē eruginē amittis. Si vero auꝝ es: p igneꝫ probatus a magnis ad maioꝛa venies. Ne anxieris ergo frater. Si enī deꝰ te vult in coꝛpoꝛe toꝛqueri: tu quis es vt eius poteſtati reſiſtas: aut moleſte feras? Suſtine ergo ⁊ roga deū vt q̄ ipſe vult illa ꝯcedat.

Senex quidaꝫ § cxlviii

cuꝫ frequēter infirmaretᷣ coꝛpoꝛe ⁊ lāgueret: cōtigit vt vno anno nulla euꝫ egritudo cōtingeret. Et ꝓpterea flebat ⁊ grauiter ferebat dicēs. Reliquiſti me domine: ⁊ noluiſti me preſenti hoc anno viſitare.

Dicebant de § cxlix

quodam ſene. quia cū moreretᷣ in ſcithi: circunſteterūt frēs lectū eius: ⁊ veſtierunt eum: ⁊ ceperunt flere. Ille aūt apuit ocłos ſuos ⁊ riſit: ⁊ adiecit iteꝝ ridere. Hoc autem factū eſt tertio. Quod cū vidiſſent frēs: rogauerūt euꝫ dicētes. Dic nobis abba: q̄re nobis flentibꝰ tu ridebas? Et dic̄ eis. Primo riſi: quia vos timetis moꝛtē: ſcd̄o riſi: quia non eſtis parati. Tertio riſi. quia a laboꝛe ad requieꝫ vado. Hec cum dixiſſet: ſtatim clauſit oculos in moꝛtem.

Abbas pamon. § cl

in ipſa hoꝛa quando tranſibat iam de coꝛpoꝛe dixit aliis viris ſanctis aſtantibus ſibi. Quia ex eo quo veni in hunc locum ſolitudinis ⁊ fabꝛicaui mihi cellulam: ⁊ habitaui in ea. extra manuum mearum laboꝛē non recolo me comediſſe panem: neqꝫ me locutum fuiſſe ſermonem quem me pꝛotuliſſe peniteret. vſqꝫ in hanc hoꝛam. ⁊ ſic vado ad dominum. quomodo qui nec initiuꝫ ſeruiendi deo adhuc fecerim.

Abbas agathon § cli

dum moꝛeretur: per tres dies oculos apertos tenuit. non eos mouens. fratres auteꝫ tangentes eum dixerunt. Ubi nunc es abba? At ille dixit. In conſpectu iudicii dei ſto. Et dicunt ei fratres. Nunquid ⁊ tu times? Quibus ille reſpondit. Interea quātum fuit ad virtutem meam ſemper conſideraui: vt mandata dei mei facereꝫ. Sꝫ homo ſum. ⁊ vnde ſcio: ſi opera mea deo placent? Cui fratres dixerunt. Non confidis in opera tua. quia ſecundū deuꝫ ſūt? At ille rn̄dit non confido in conſpectu dei quia aliud eſt iudiciū dei. ⁊ aliud hoīuꝫ.

Abbati yſoio § clii

cum tempus doꝛmitionis eius adueniſſet ⁊ multi alii ſenes conueniſſent: viderunt faciem eius fulgoꝛe quodam radiantem Et dicit eis ipſe. Ecce abbas Antoniꝰ venit ad nos. Et poſt parum ait. Ecce ⁊ choꝛus pꝛophetarum. Et iterum facies eius claꝛioꝛe luce aſpera eſt. Et dixit eis. Beati quoqꝫ apoſtoli aſſunt. Uiſuſqꝫ eſt cum quibuſdam loqui. Cum ergo poſtularent ab eo patres vt cum quibus loqueretur ediceret. ait ille. Angeli inquit venerunt auferre animam meam ⁊ ſupplico illis: vt paululum me pꝛo penitentia agenda ſuſtineant. Dicunt autem ei patres. Tu iam non indiges penitentiam aggere abba. At ille reſpondit. In ueritate dico vobis quia nec initium penitētie me reminiſcoꝛ arripuiſſe. Ex quo dicto ſenſerunt quod in timoꝛe domini eſſet perfectus. Tunc ī ſplēdoꝛe ſolis effigie relucente eius. dicit ad eos ipſe. Uidete videte: quia dominus venit. In hoc ſermone reddito ſpiritu oīs locus ille grato odoꝛe repletus eſt.

Beatus arſe § cliii

nius dum tempus eius vt migraret de hoc ſeculo appꝛoximaret. dicebat ad diſcipulos ſuos. Nemo ſuper me faciat caritateꝫ niſi in ſola oblatione. Ego ſi feci caritatem inuenio illam. Turbatis autem diſcipulis eius quaſi iam tempoꝛe pꝛopinquante: dicit eis. Nec duꝫ hoꝛa mea venit cum autem venerit non tacebo. Sed tamen ſtabitis mecū ante diuinum iudiciū. ſi alicui de meo coꝛpuſculo aliqd velut reliquias dederitis. Illis autē reſpondentibus. Et quid faciemus pater. quia neſcimꝰ hominē ſepelire? Reſpondit ille. Nunquid neſcitis funē ī pedibꝰ meis mittere ⁊ ita me ad montē trahere. Pili aūt oculoꝝ eius ex iugi fletu ceciderant. Nā per omne tēpꝰ vite ſue ſedens ⁊ operans pannū in ſinu ſuo hēbat ꝓpter lachꝛymas defluentes ex oculis eius. Dū ergo moꝛeretur cepit flere. et cuꝫ fratres illiꝰ requirerēt dicētes. Quid fles pater? Nunquid ⁊ tu times? Ille reſpōdit. In ueritate timeo. Et iſte timoꝛ qui nūc mecum eſt ſemper in me fuit ex quo factus ſum monachus. Cum autem vidiſſet abba poemen. quia tranſiit dixit. Beatus es abba arſeni. quia te tantuꝫ in hoc ſeculo planxiſti. Qui enim hic ſe non plāxerit: illic ſe lugebit. Aut ergo hic ex voluntate aut illic pꝛo toꝛmētis: īpoſſibile ē homineꝫ non plangere. Abbas daniel narrauit de eodem beato arſenio. quia nunquam voluerit loqui de queſtionibꝰ ſcripturarum. cum magnifice poſſet ſi voluiſſet. ſed neqꝫ epiſtolam cito ſcripſit ad aliquem: Quando aūt ad ꝯuentū veniebat. poſt columnaꝫ ſedebat ne quis videret facieꝫ eius: ⁊ ne ipſe aliqueꝫ videret alium. Erat autem viſio eius angelica ſicut Jacob capillis canus ⁊ oꝛnatꝰ elegās coꝛpoꝛe. ſiccus tamē. Habebat aūt barbam pꝛolixam omnino attīgentē vſqꝫ ad ventrem eius. Longus autē erat: ſed ſenio longinquo curuatus. moritur annoꝛum nonagintaquinqꝫ. Hic fecit ī palatio diue memoꝛie theodoſii maioꝛis qui fuit pater archadii ⁊ honoꝛii annos quadraginta. Et decem annos ī loco qui dicitur troein ſupꝛa babyloniā contra ciuitateꝫ que dicitᷣ memphis. Et tres ānos ī canapo alexādrie. Alios duos ānos reuerſus iteꝝ ī troein. et ita doꝛmiuit ī pace ꝯſumās curſū ſuū vir bonꝰ ⁊ ſpū ſcto plenꝰ ⁊ fide.

Beatus atha § cliiii.

naſiꝰ epiſcopus: rogauit aliquando abbatem pamon: vt iret in alexandriam. Qui deſcendens cum fratribus. cum vidiſſet quoſdam ſeculares dicit eis. Surgite ⁊ ſalutate monachos. vt benedicamini ab eis Frequenter enim iſti loquuntur cuꝫ deo ⁊ os eoꝛum ſanctum eſt. Et cuꝫ vidiſſet ibi mulierem theatricaꝫ lachꝛymatus eſt. Et requiſierūt aſtantes cur plāgeret. At ſenex rn̄dens dixit. Due me res ad has lachꝛymas ꝯpulerūt. Una quideꝫ perditio illius mulieris. Secunda vero. quia ego tantaꝫ curam nō habeo placendi deo quantam hēt hec mulier vt hoībꝰ turpibus placeat.

De quodam ſene §. clv

dicebatur. quia quotienſ illi ſua cogitatio dicebat. dimitte hodie ⁊ cras penitebis ipſe iterum reſpondebat. Non ita ſed hodie debemus penitere: et cras voluntas dei fiat in nobis.

Quidaꝫ ex pa § clvi

tribus de aliquo referebat epiſcopo: eo quod audiſſet duos de plebe ſua viros. nimie ī puritatis adulteros. Rogauit ergo deuꝫ vt ſi ita eſſet ſibi oſtenderet. Cū ergo poſt oblationem conſecratam vnuſquiſqꝫ ad communionem accederet: ſingulorum facies intelligebat ⁊ animos. Peccatoꝝ. n. facies nigras īſpiciebat vt carbonē: ⁊ oculos eoꝝ ſāguie repletos. alios aūt vidit clara facie ⁊ veſtibꝰ albis īdutos. Cū aūt coꝛpus domini ſuſcepiſſent: ī quoꝛundā vultibus lumen in quoꝛundam flāma videbatur. Ut autem agnoſceret de illis quoꝛuꝫ crimina audiebantur cōmunionē illiſ poꝛrexit ⁊ vidit vnum ex eis clara facie. ⁊ honoꝛabili albiſqꝫ veſtibus circundatuꝫ. Alterum vero nigrum ⁊ hoꝛribili vultu. Et poſtq̄ diuini gratiam myſterii perceperunt. illum vis quedam illuſtrabat: iſtum vero alium quaſi flamma ſuccēdebant. Oꝛauit auteꝫ epūs de ſingulis q̄re et oſtē ſa

fuerant ſe doceri. Aſtitit autem angelus
domini dicens ei. Oia que de ipſis audi
ſti vera ſunt. ſed ille vnus in ſordibus ſuis
permanet ⁊ in voluntate peccandi. ideo il
lum nigra facie ⁊ flāma ſuccendi vidiſti.
Ille vero alter. ſimilis eius quidā erat ſi/
cut audieras. ſed ideo illum clara facie il/
luſtrari vidiſti. quia recordatus de his q̄
primū fecit. abrenunciās illis malis operi
bus cū lacbrimis ⁊ gemitibꝰ dei miſeri/
cordiā poſtulabat promittēſ q̄ ſi preterita
ei fuiſſent remiſſa peccata. vlterius ad ea
dem nō rediret. ⁊ ideo priorībꝰ deletis cri
minibus ad hanc gratiam quā vidiſti per
uenit. Cum autē epiſcopus gratiā dei mi/
raretur eo q̄ non ſolū de tormentis tam
turpis vite hominē eruerit: ſed etiā tanto
honore decorauerit. reſpondens angelus
dixit. Bene miraris. homo enim es. Nam
dominus noſter ac veſter. naturaliter bo
nus ⁊ humanus ē. ceſſantibus a peccatis:
penitentibus eniꝫ ſe per confeſſionē non
ſolum peccata dimittit. ſed etiam honore
efficit dignos. Sic enim dilexit deus ho/
minem: vt vnigenitū ſuū filiuꝫ pro pecca/
toribus deſtinaret. ⁊ pro ipſis daret ad
mortē. Qui ergo dū inimici eius eſſēt mo
ri pro ipſis elegit: quantomagis quando il
li proprii fiant. Hoc ergo ſcias. quia nullū
peccatum humanū bonitatē dei vincit: ſi
tantummodo per penitentiam vnuſqſqꝫ
ea q̄ prius fecerat aboleuerit mala. mi
ſericors eni deus. ⁊ infirmitatem generis
veſtri ſcit. ⁊ paſſionū fortitudinē. ⁊ diabo/
liꝰ virtutē vel malitiaꝫ: ⁊ cadentibus qui/
deꝫ hominibus in peccatū tanq̄ filiis idul
gens expectat emēdationē. penitentibus
vero tanq̄ lāguidis cōpatitur. ⁊ mox ſol
uens peccata eoꝝ: iuſtorum illis etiā pre/
mia tribuit. Audiens vero hec epiſcopus
miratꝰ eſt nimis ⁊ glorificabat deū.

Abbas pau §. clvii

lus ſimplex habebat hanc gratiam. vt in/
gredientes in eccleſiam aſpiceret. ⁊ ex ipa
facie eoꝝ vniuſcuiuſqꝫ cogitatiōeſ ſeu ma
le eſſent ſeu bone ſentiret. Cum ergo ve
niſſēt ad eccleſiā. ⁊ ingrederētur: ſenex vi
dit eos clara facie ⁊ leto animo ingredi: ⁊
angelos eoꝝ pariter cum gaudio cū ipſis
Unum autem nigrum vidit ⁊ nebuloſum
habentem corpus ⁊ demones hinc atqꝫ in
de trahentes eum ad ſe miſſo freno in na/
ribus: ⁊ angelum ſanctum eius a longe ſe
quentem triſtem. Beatus ergo paulus ce
pit flere ⁊ pectus ſuum tundere. ſedēs an
te eccleſiam propter eum quem talem vi
derat. Omnes autem alii ſenes videntes
eum ſic flentem ceperunt rogare vt ſiqd
in ipſis vidiſſet manifeſtaret: aut cum eis
ingrederetur in congregationē. Ille autē
nolebat ingredi: ſed ſemper flebat ꝓpter
eum quem ſic viderat. Poſt paululuꝫ au
tem cum abſoluta congregatione diſcede
rent. iterum omnium vultus circunſpicie
bat. ſi tales egrederentur quales ingreſſi
ſunt: ⁊ vidit illum queꝫ ante vidit nigrum
⁊ nebuloſum: egreſſum de eccleſia clara
facie ⁊ candido corpore ⁊ demones a lon/
ge ſequentes eum: ſanctum āt angelū eiuſ
prope eum hylarē. ⁊ gaudentē ſuper eum
nimis: Tunc paulus exurgens cū gaudio
vociferabatur benedicens deuꝫ ac dicēs
Quanta miſericordia ⁊ benignitas dei eſt
quanta miſeratio eius ē: Et aſcendens in
altiorē locum. magna voce dicebat. Veni
te ⁊ videte opa dei: venite ⁊ videte quē/
admodū vult oēs hoies ſaluos fieri: ⁊ ad
agnitionē veritatis venire. Venite adore
mus eum dicētes: quia tu ſolus potes pec
cata tollere. Cum autem omnes conueniſ
ſent expoſuit eis paulus quid vidiſſet an
te q̄ ingrederentur in eccleſiam ⁊ que po
ſtea: ⁊ petebat illuꝫ fratrem queꝫ ſic vide
rat vt ei manifeſtaret cogitationes ſuas
⁊ actus: vel quemadmodum tantam com
mutationē illi deus donaſſet. Ille autem
ante omnes cepit referre dicens. ego ſum
homo peccator. ⁊ in multis tēporibus ſum
deditus. Ingreſſus autem nunc in eccleſi
am dei audiui verba Iſaie prophete. ma
gis autem dei ꝑ ipſum loquentem. Laua
mini. mundi eſtote ⁊ tollite malitias d̄ ani
mabus veſtris ante conſpectum meum

Diſcite benefacere: querite iudiciuꝫ. Et ſi
fuerint pctā veſtra tanq̄ coccinū velut nix
dealbabūt: ⁊ ſi volueritiſ ⁊ audieritis me
bona terre comedetis. Ego autē miſer ⁊
fornicator cōpunctus ī hoc ſmone ꝓphe.
⁊ ingreſſus intra pectus meū dixi ad d̄uꝫ
Dn̄e tu es q venīſti ſaluare pctōres. Hec
ergo que nūc ꝑ ꝓphām ꝓmiſiſti: ope com
ple in me indigno pctōre. Ecce enim amo
do profiteor tibi ⁊ ex toto corde profite/
or quia hoc vlterius non faciam malum:
ſed renūcio omni iniuſticie: et amodo ſer/
uio tibi ⁊ ī cōſciētia mūda. Ab hodie ergo
domine et ab hac hora ſuſcipe me penitē
tem et adorantem te: et renunciantē oibꝰ
peccatis. Iuraui et ſtatui apud me ſerua
re ois tuas iuſtificatiōes. Sub hac ergo
ſpōſione egreſſus ſuꝫ de eccleſia: ſtatuēs
apud me nihil de priorībꝰ peccatis vltius
facere. Tūc omnes ſenes exclamauerūt
dicētes ad dn̄ꝫ voce magna. Q̄ magnifi
cata ſūt opa tua dn̄e: oia ī ſapiētia feciſti.

Abbas ioſe §. clviii

phel dū cū aliis ſenibꝰ ad abbatē poeme/
nem veniſſet: quidā ex parētibus p̄dicti ſe
nis attulit īfātē: cuiꝰ facies ꝑ corruptionē
fuerat deprauata: ⁊ ſedens pater eꝰ cū eo
foris monaſteriū plorabat. Cum aūt vnꝰ
ſenex ad vocē flentis egreſſus eēt. ⁊ inter
rogaret eū cur ploraret: ille reſpōdit. Pa/
rens ſuꝫ iſtiꝰ abbatis poemenis. ⁊ ob hoc
veni vt hunc infantem quē tēptatio con/
terit vidiſſet. ⁊ timuimus illum huc affer/
re. Et nunc ſi cognouerit q̄ hic ſuꝫ. adhuc
expellit me hinc. Ego autē videns vos pa
tres qui ad eū veniſtis: preſumpſi venire
huc. Quomodo vis ergo abba miſerere
mei. ⁊ tolle infantē hunc: ⁊ defer intus te/
cū vt oret pro eo. Quē cū ſenex attuliſſet
in cellā ſapienti vſus conſilio. nō illū obtu
lit p̄mo abbati poemeni. ſed a minoribus
fratribus incipiens dicebat: Signate hūc
infantē fratres facientes orationē. rogās
per ſingulos ſenes. Poſt oēs d̄tulit illū ad
abbatē poemenē. At ille nolebat eū conti
gere. Cū autē rogarent eum vt ſicut oēs
ita ⁊ ille oraret. exurgēs ſenex īgemuit. ⁊
orauit dicēs. Deus ſana facturā tuam ne
dominentur illi inimicus. Et ſignauit in/
fanteꝫ moxqꝫ patri ſanuſ ē redditus.

Requiſitus qui §. clix

dā ex p̄ribus ſi pfectū bonū eſſet egeſtas
rn̄dit. Magna ē penuria. Nam qui eā vo
luntarie ſuſtinet: tribulationem quidē car
nis hēt. aīe vero ſue inuenit requieꝫ.

Quidam fra §. clx

ter requiſiuit ſeneꝫ dicēs. Si paucos nū/
mos mihi debet frater: iubes vt repetam
eos? Cui ſenex ait. Semel tātūmodo dic
illi cum humilitate. At ille dixit. Quid
ſi ſemel dixero. ⁊ nihil mihi d̄derit quid fa
ciā. Tūc ſenex ait. Vlteriꝰ nihil ei dicas.
At ille dixit. Et qd faciā q̄ n̄ poſſū vicere
cogitatiōeꝫ meā. niſi fuero illi īportunus.
Dic ei ſenex. dimitte cogitatiōeꝫ tuā crepa
re. tm̄mō ne ꝯtriſteſ freꝫ tuū: q̄ mōachꝰ eſ.

Quidam fra §. clxi

reqſiuit ſenē: dicēs. Quomō poteſt aīa hu
militatē adipiſci. Ille rn̄dit. Si ſua tm̄mō
⁊ nō alteriꝰ mala ꝯſideret. Dicebat aūt q̄
perfectio hominis humilitas eſt. quantū/
cunqꝫ enim depoſuerit ſe homo in humili
tate: tm̄ proficit in altū. Sicut eni ſupbia
ſi aſcēderit in celum vſqꝫ ad inferos dedu
citur: ita humilitas ſi deſcenderit vſqꝫ ad
īfernuꝫ. tūc exaltatur vſqꝫ ad celos.

Abbas ma §. clxii

charius dum ambularet in deſerto. caput
cuiuſdam hominis aridum inuenit in terra
Quod poſtq̄ baculo ſuo cōuertit. vocē
viſum ē emittere. Quod ſenex quidnā eēt
interrogat. At ille reſpondit. Ego quideꝫ
princeps erā ſacerdotū ydoloꝝ. qui ī h̄ lo/
co habitabāt. Tu aūt es abbas machariꝰ
ſpiritu diuino repletꝰ. Quacūqꝫ eni hora
miſertus eoꝝ fueris qui ī pena ſūt. ⁊ ꝑ eis
oraueris conſolatiōem aliquam ſentiunt.
Cui ſenex. Et que eſt conſolatio veſtra vł
pena reſponde. At ille altius īgemiſcens

Quãtum ingt celum diſtat a terra. tantũ
ignis ē alt⁹ in q̄ medio ſum⁹ a pedib⁹ vſq3
ad caput vndiq3 pfuſi: nec cuiq̄3 licet faci/
em alterius intueri: ſ3 facies nr̄o dorſo cō
iuncte ſunt. Cũ ḡ oras p nobis ex parte vi
dem⁹ alterutꝝ ꝛ hoc nobis p conſolatiōe
cōſtat. His auditis lachrimas fudit dicēs
Ueh diei illi i quo hō mādata dei trāſgreſ
ſus ē. Et iteꝝ ab eo ſi eēt altera pena ma/
ior ingrit. Cui ille reſpōdit. Sūt nobis alii
multo inferi⁹. Cumq3 g eſſēt illi iterroga
ret dixit. Nos quidē g deum nō cognoui/
mus miſericordiã quātācũq3 patimur: illi
vero g cognitũ negauerũt. grauiorib⁹ et
ineffabilib⁹ penis ſubtus nos cruciantur:
Quibus auditis beatus macharius capi
te alti⁹ terre defoſſo diſceſſit.

Quidam fra § clxiii.

ter requiſiuit a ſene dicēs: abba cur a de/
monibus grauiter īpugnamur? Reſpon/
dens ſenex dixit. qꝛ arma nr̄a pijcim⁹ a no
bis ideſt patientiam. humilitatē. manſue
tudinez. atq3 obedientiam

Quidam fra § clxiiii

ter requiſiuit abbatē ſyſoiũ dicens. Pu/
tas abba ſi modo pſequiꝰ nos diabolus ſi
cut antiquos patres. Rn̄dit magis modo
homines pſeqtur noſtre etatis. qꝛ appro/
pinquant penaꝝ genera. vbi ille cũ legio/
nibus ſuis anguſtaꝛ: dũ ſis ſtagnuz vbi cũ
igne ꝛ ſulphure erit arſurus: Ideo homini
bus infeſtatur. nec tãtũ infirmos quoſq3
appetere dignatur. quoſ vbi voluerit cito
ſubuertit: ſ3 fortes magis ꝛ magnos ſub/
plantare per diuerſa p̄cipitia aggreditur.

Quidā fra §. clxv

tres requiſierunt abbatē ſiluanũ. per quā
viā adeptus eſſet tantā prudentiā. Rn̄dit
eis ille dicens. nunq̄3 dimiſi morari cogita
tiones malas in corde meo que deum pro
uocarent ad iram.

Beatus anto § clxvi

nius dicebat. Si pōt fieri quantos paſſus
ambulet monachus. vel q̄t calices aque
bibit in cella ſua habet declarare ſenior/
bus. vt non deuietur in ipſis.

Abbas Poe § clxvii

mē dixit i nullo ſic gaudet inimicus q̄uo i
illo q n̄ vult cogitatiōes ſuas manifeſtare.

Quidaz fra § clxviii

ter dixit ad ſenem. ecce abba frequēter in
terrogo ſeniores patres vt dicāt mihi cō/
monitionē p ſalute aīe mee: ꝛ qcqd dixe/
runt mihi. nihil retineo. Erāt aũt ſeni duo
vaſa vacua. et dicit ei ſenex. Uade ꝛ affer
vnũ ex illis vaſis ꝛ mitte aquā. ꝛ laua il/
lud ꝛ effunde. ꝛ pone nitidũ in locũ ſuum.
Fecit ḡ ita frater ſemel ꝛ bis. Et dic̄ ei ſe
nex. Utraq3 vaſa ſimul affer. ꝛ cũ attuliſ/
ſet dicit ei. Quale eſt ex vtriſq3 mundius
Rn̄dit frater. Ubi aquā miſi ꝛ laui. Tunc
ſenex dicit ei. Sic ē ꝛ aīa fili que frequēt
audit v̄ba dī. q̄uis nihil reticeat ex his q̄ i
terrogat. tn̄ pluſ mūdaꝛ q̄3 illa q̄ n̄ regrit.

Quidam ſenex § clxix

dixit. Qn̄ opa bona exercet monach⁹. ve
niēs diabolus locũ n̄ inuenit in eo ꝛ ſtatiz
diſcedit. Si āt malũ opuſ exercet veniens
frequenter ſpiritus dei ꝛ videnſ malũ op⁹
nō ad eũ accedit. ſed recedit. Si autem ex
toto corde iteꝝ reqſit⁹ fuerit cito reuerteꝛ.

Quidam ſenex § clxx

dixit vſq3 tunc debet laborare monachuſ
vſq3 quo poſſideat xp̄m. Qui āt ſemel illũ
adeptus fuerit. iā non laborat. Permittit
tn̄ dn̄s laborare electos ſuos. vt rememo
rētur tribulationũ labores. vn̄ ſemetipſos
cuſtodiant: timētes ne tātos labores amit
tāt. Nā ꝛ filios iſrael ideo deus p deſertũ
quadragita ānos circũduxit. vt rememo/
ratiſ tribulatiōib⁹ n̄ redirēt retrorſũ.

Quidam fra § clxxi

ter interrogauit ſenem dicēs. dic mihi pr̄
q̄re nũc laborātes mōachi n̄ accipiũt gra
tiā ſic ātiq p̄res? Cui ſenex dixit. tũc tanta

caritas erat. vt vnuſq̄ſq3 pximũ ſuũ ſurſũ
ferret. nũc v̄o poſtq̄3 caritas refrixit. tot⁹
mũd⁹ i maligno poſit⁹ ē ſinguli pxios ſuoſ
ad iferiora dducũt. ꝛ iō ſic grāz n̄ ſortimur

Quidaz frater § clxxii

reqſiuit ſenē dicēs. putas abba cogſcunt
ſacti viri qn̄ venit i eos grā? Rn̄dit ſenex
dicēs. n̄ ſep cogſcũt. Nā cuiuſdā magni ſe
nis diſcipul⁹ cuz peccaſſet i aliq̄ re irat⁹ ſe
nex dixit ei cũ clamore. Uade ꝛ morere.
ꝛ ſtatī ille cecidit ꝛ dfũct⁹ ē. Cũq3 ſenex vi
diſſet eũ mortuũ timor igēſ irruit ſup eũ: ꝛ
cũ magna humilitate orauit. rogās deũ ꝛ
dicēs. Dn̄e ih̄u xp̄e reſuſcita illũ ꝛ iā vlteri
us ſine ɔſideratōe. talē nō loq̄r ſmonez. ꝛ
cũ hec dixiſſet: ſtatī ſurrexit diſcipul⁹ ei⁹.

Abbas poemē § clxxiii

dixit. hō q alioſ docet ꝛ n̄ facit ipe q docet
ſilis ē fōti alto q oiuz res lauat ꝛ oēs ſati/
at potu. ſeipſ3 āt lauare n̄ pōt: ſ3 hēt ꝛ imū/
dicias ꝛ ſordes limoꝝ. Itē dixit. doce aīaz
tuā ſeruare: que ligua tua alios docet.

Quidā ana § clxxiiii

choreta cũ veniſſet ad abbatē poemenē.
ſuſcepit eũ ſenex cũ leticia. Et cũ ſe alter/
utrũ āplexi fuiſſēt: cepit anachoreta d̄ ſcri
pturis ſactis ꝛ d̄ reb⁹ celeſtib⁹ ɔferre. Tũc
ſenex v̄tit faciē ſuā ad aliũ fratrē ꝛ non
dedit anachorete reſpōſũ. Ille v̄o videns
q nō loq̄reꝛ cũ eo. egreſſus ē triſtis: ꝛ dic̄
diſcipulo illi⁹. Sine cauſa tāti itineris labo/
rez aſſũpſi. vt veīrem ad eũ q mihi loq de/
dignaꝛ. Ingreſſus aũt diſcipulus ad abba
tē poemenē dixit. Propt̄ te huc vēit abba
iſte hō magn⁹. tātā gl̄iaz i locis ſuis habēs
ꝛ tu nō vis loq cũ ipo? Rn̄dēs ſenex dixit
Iſte hō de ſupiorib⁹ eſt. ꝛ celeſtia loqtur.
ego aũt d̄ iferiorib⁹ ſũ ꝛ terrena vix loqui
poſſũ. Si mihi locut⁹ fuiſſ3 aliqd de paſſio
nib⁹ mōachi. forſitan ꝛ ego rn̄diſſē illi. Si
aũt d̄ celeſtib⁹ loqtur. ego me neſcire ɔfite
or. Egreſſus ḡ diſcipl's dic̄ ad anachoretā.
Senex iſte nī nō vult de altiorib⁹ q̄ſtiōib⁹
loq: ſ3 ſi quis ei de paſſionib⁹ locut⁹ fuerit
rn̄det illi. At ille cōpũct⁹ i h̄ ſermōe: igreſ
ſus ad ſenē dixit. Quid faciam abba. quia
dominanꝛ mihi paſſiōes cordis mei? Tũc
ſenex reſpexit eũ gaudēs. ꝛ dixit ei. Mo/
do bn̄ pr̄ veīſti. Aperio ḡ os meũ ꝛ iplebo
illud bonis tuis. Et h̄ ſermone adiutus eſt
anachoreta et dixit. In veritate bona eſt
hec via. quaz tenes et vera. Et agens ſe/
ni gratias. reuerſus eſt in pprīā regionez.

Quidam ſenex § clxxv

dicit. Si quis aut de ſcripturis aut de qua
cunq3 cauſa locutus fuerit. ne conten/
das cum eo: ſed ſiquidez benedicit cōſenti
ei: ſi v̄o male dic ei. Tu ſcias quō loq̄ris.
Ait aplus. Noli ɔtendē v̄bis. Hoc obſer
uans: ꝛ hũilitatē poſſidebis: ꝛ odiũ euita/
bis. Naz ſi pſiſtas contēdēs: ꝛ vis defēde
re ſmonē tuuz naſceꝛ ſcādalũ. Frequēter
ḡ dũ laudas alteꝝ: fit etiā ex iuſtificatione
ɔtētio. De q̄cunq3 aũt re q̄uiſ cōtenderis:
nō paruā noxietatē ſenties: ꝛ nullo modo
requiē poſſidebis. Magis autē ſtude ſilē
tium: ꝛ de nullo es ſollicitus. Attende me
ditationi tue tam mane q̄3 veſpere ꝛ im
petum inimicorum non timebis.

Quidam § clxxvi

frater interrogauit ſenem dicens. Uſq3
quo eſt obſeruandum ſilentium pater?
Reſpondit ſenex. Uſque quo interroga
ris. In omni enim loco ſi taciturnus fu/
eris: requiem poſſidebis.

Abbas poe §. clxxvii

mon dicebat. Sicut apis quocunq3 vadit
mel operatur: ita ꝛ monach⁹ quocũq3 pgit
ſi propter opus dei perrexit dulcedinem
bonorum actuum ſemp poteſt perficere/

Abbas § clxxviii

mutues venit aliquādo de loco qui voca
tur ragithā in partibus gebolonis. Erat
autem cum eo etiam diſcipulus eius.
Uidens autem euz epūs loci illius: tenēs
eum inuitum preſbyterum fecit. Et dum
pariter comederēt: dicit ei epiſcopus. In
dulge mihi abba: ſcio eni qa hunc honorē
nolebas: ſed ego a te benedici deſiderās

hoc ꝓſumpſi facere. Cui ſenex pro humili/
tate ait. Et mea cogitatio patꝝ volebat. ſꝫ
ĩ hoc laboro. qꝛ diuidi h ẽo a fratre q me
cũ ẽ. ꝛ ſolus nõ ſufficio orationes meas im
plere. Dicit ei eps. Si ſcis eũ eſſe dignum
ordino ego ꝛ illũ. Reſpondit abbas mutu
es. Si quidem dignus ſit: neſcio. vnũ aũt
ſcio qꝛ melior me ẽ. Ordinauit ãt ꝛ illum.
Utriqꝫ tñ ipſi ita permanſerunt vſqꝫ ad fi
nẽ ſuum. vt non ad altare quãtũ ad obla/
tionẽ ſacrandã accederẽt. Unde dicebat
ſenex. Confido in deũ meuꝫ: qꝛ nõ habeo
grande iudiciuꝫ pp hãc ordinationem: qꝛ
oblationem nõ mihi preſũpſi offerre. Nã
ordinatio hec illoꝝ eſt q ſine culpa ſunt. iu
ſti ꝛ imaculati. Ego autẽ bene me cogſco.

Quidam fra § clxxix

ter beatũ Machariũ poſtulabat. vt ei ſer
moneꝫ diceret. per quẽ poſſet ſaluari. Cui
ſenex ait. Oportet fugere hoies. ꝛ ſedere
ĩ cella ꝛ pro peccatis iugiter lamentari: ꝛ
qd̃ ſuper omnes virtutes eſt: tam linguã
coercere q̃ꝫ ventrem.

Abbas arſe § clxxx

nius dũ adhuc ſecularis ĩ palatio morare
tur orauit dominũ dicenſ. Dñe oſtende mi
hi viã p quã poſſim ſaluari. Et audiuit vo
ceꝫ dicenteꝫ ſibi. Arſeni fuge hoies ꝛ ſal
uaberis. Cũ ḡ receſſiſſet ĩ ſolitudineꝫ ꝛ eũ
dem ſermoneꝫ oraret rurſus audiuit ſibi
voceꝫ dicenteꝫ. Arſeni fuge. tace. ꝛ qeſce
Hec. n. ſunt ꝓncipia ſalutis. Cũ ad eũdeꝫ
Arſeniuꝫ Theofilus archieps veniſſet ali
quẽ ab eo audire ſmonem edificationis.
tunc ſanctus arſenius ait cũctis q aderãt
Si dixero vobis aliqd cuſtodictis? Qd̃
cũ illi gratãter ꝓmiſiſſẽt addidit ille. Quo
cũqꝫ loco audieritis arſeniuꝫ illuc vlteriꝰ
ne accedatis. Itẽ cuꝫ euꝫ vellet archieps
videre: miſit primo videre ſi apiret ei. At
ille remandauit ei dicẽs. Si ſolꝰ veneris
aperio tibi. ſi autem cuꝫ pluribꝰ vltra hic
nõ ſedebit arſenius. Qd̃ cuꝫ audiſſet eps
ceptũ iter diſtulit ne pp ſe d̃ loco illo here
mita diſcederet. Uenit aliqñ iſdeꝫ abbas
arſenius ĩ quẽdaꝫ locuꝫ. ꝛ erat harũdine/
tuꝫ: ꝛ motum ẽ vento. Et ait ſenex ad fra/
tres. Quis eſt hic motꝰ? Et dicũt ei. Ha
rundines ſũt. Dicit ſenex. Uere ſiquis ſe
det cũ quiete. ꝛ audierit vocem auis: non
habebit cor eius eandeꝫ quieteꝫ: quanto/
magis vos hñtes ſonũ harũdinũ hãꝝ dice
bãt aũt d̃ eo. qꝛ erat cella eiꝰ lõge millia
trigintaduo. ꝛ non exibat cito: ſed alii ei
faciebant miniſteriũ. Quando autem ĩ ſo
litudineꝫ redactus eſt locus qui vocatur
ſcithi exiuit plorans ꝛ dicens. Perdidit
mundus romaꝫ. ꝛ monachi ſcithiaꝫ.

Quidam fra § clxxxi

tres dũ linũ ex thebaida perg: rẽt cõpara
re: dixerunt per occaſiõeꝫ beatũ videamꝰ
arſeniũ. Quod cũ daniel diſcipulus eiꝰ nũ
ciaſſet: precepit vt ꝓ qua cauſa illuc adue
niſſẽt de alexandria ab eis ingreret. Cuꝫ
ḡ renunciaſſet qꝫ ꝓpter linũ pergerẽt cõ/
parandũ. Reſpondit arſeniꝰ. Ergo facieꝫ
meã non videbũt: qꝛ non propter me: ſed
propter opus ſuũ aduenerũt. Uade itaqꝫ
ꝛ ſuſceptis eis fac obſequiũ ꝛ dimitte eos
dicens. qꝛ ſenex non põt vobis occurrere.
Cum quidam ad eũdẽ beatũ arſenium ex
fratribus aduenilſet. volẽs videre eũ: pul
ſauit oſtiũ. Abbas aũt arſeniꝰ ſperans ſuũ
eẽ diſcipulũ aperuit ei. Sed poſtq̃ꝫ alterũ
eſſe conſpexerat. mox ſe in terrã ꝓiecit. Il
lo autẽ ſurgere eum poſtulante reſpondit
Nõ hinc exurgã niſi diſceſſeris. Per mul
tas ãt horas rogatꝰ a fratre nõ acquieuit.
donec diſcederet ille qui venerat. Aſtite/
runt aliqñ abbati arſenio demones ĩ cella
ſedenti. ꝛ tribulabãt eũ. Superuenerũt aũt
ei fratres q ei miniſtrare ſolebant: ſtãteſqꝫ
extra cellã audiebant eum clamanteꝫ ad
dominum ꝛ dicentẽ. Domine non me dere/
linquas. quia nihil boni feci coram te: ſed
preſta mihi ſecundum benignitatẽ tuã ſal
tẽ modo aſſumere initia bene viuendi. cũ
interrogaret aliquando abbas arſeniꝰ quẽ
dam ſenem egyptium de cogitatiõibꝰ ſuis
Alius videns eum dixit ei. Abba arſeni
quomodo tu qui tanta eruditione ĩ latina

ꝛ greca lingua edoctus es: ruſticuꝫ iſtum
de cogitationibus interrogas? Et ille re
ſpondit dicens. Latinam quideꝫ ꝛ grecaꝫ
linguam quantuꝫ ad ſeculum pertinet ap
prehendi: ſed alphabetũ ruſtici huius nec
dum diſcere potui. Senes dicebant quia
dederint aliquãdo quidam in ſcithi fratri
bus paucas caricas: ꝛ quia pauce erant:
non tranſmiſerunt ex eis abbati arſenio:
ne velut iniuriam pateretur. Ille autem
cum hoc audiſſet nõ eſt egreſſus iuxta mo
rem ad collectam cum fratribus dicens.
Excomunicaſtis me. vt non mihi daretis
eulogiam quam traſmiſit dominus fratri
bus: ex qua non fui dignus accipere. Qd̃
cum audiſſent omnes edificati ſunt in hu/
militate ſenis. Et vadens preſbiter porta
uit de caricis illis ꝛ adduxit eũ in congre
gatione gaudentem. Dicebant autem de
eo: quia nemo poterat comprehẽdere mo
duꝫ cõuerſationis eius. Sedente eodem
abbate arſenio aliquãdo in iterioribꝰ egy
pti cum illic ĩportunitateꝫ pateretur: viſũ
eſt ei derelinquere cellaꝫ: ꝛ nihil ex ea tol
lere ſecum: ꝛ ſic profectus ẽ ad diſcipulos
ſuos paranitas. alexandrum ꝛ zoilum.
Dixit ergo. Tu alexander ſurgens naui/
ga. Et zoilo dixit. Ueni mecuꝫ vſqꝫ ad flu
men: ꝛ quere mihi nauiculam alexandriã
nauigantem: ꝛ nauiga etiam tu ad fratrẽ
tuum. Zoilus autem turbatus in verbo
eſt ꝛ tacuit. ꝛ ita diuiſi ſunt ab inuicem.
Deſcẽdit autem ſenex circa partes alexã
drie ꝛ egrotauit egritudine magna. Diſci/
puli autem eius dixerunt ad inuiceꝫ. Pu
tas ne aliquis noſtrum contriſtauit ſeneꝫ:
ꝛ propterea diuiſus eſt a nobis? Et non in
ueniebant inter ſe contriſtationis cauſaꝫ.
neqꝫ quia aliquando ei inobedientes exi/
ſterent. Cũ vero ſanatus fuiſſet ſenex di
xit ad ſeipſum: vadam ad fratres meos.
Et ita nauigans venit ad locum qui di/
cit petra: vbi erant ſupradicti miniſtri eiꝰ.
Cuꝫ vero iuxta flumen eſſet: puella que/
dam ethiopiſſa veniens tetigit perã eius.
Senex autem increpabat eaꝫ. Illa vͦbo di
xit. Si monachꝰ es vade in montẽ. Com/
punctus autẽ in hoc vͦbo Arſenius dice/
bat ad ſeipſuꝫ. Arſeni ſi monachꝰ es vade
in montẽ. Et inter hec occurrerũt ei Ale/
xander ꝛ zoilꝰ diſcipuli eiꝰ. Et cuꝫ cecidiſ/
ſent ad pedes eius proiecit ſe etiã ſenex ĩ
terrã ꝛ flebant ſimul. Dicit aũt ſenex. Nõ
audiſtis quia egrotaui? ꝛ dixerunt ei. Eti
am audiuimus: ꝛ ille dixit. Quare non ve
niſtis videre me. Et dicit ei alexander.
Quia diuiſio tua a nobis acceptabilis nõ
fuit. qm̃ ꝛ multi ex ea contriſtati ſunt dicẽ
tes. Niſi inobedientes fuiſſent ſeni neq̃q̃
ſe ſepaſſet ab eis. Et dic̃ eis ſenex. et ego
cognoui quia h̃ diceretur. Sed ꝛ iteruꝫ di
cturi ſunt hoies. quia non inueniens colũ
ba requiẽ pedibus ſuis: reuerſa ẽ ad noe
in archã. In hoc igitur verbo curati ſunt
animi diſcipuloꝝ eius: ꝛ permanſerũt cuꝫ
eo vſqꝫ ad vltimũ vite ipſius tẽpus

Abbas beſa § clxxxii

rion duꝫ ambularet cuꝫ diſcipulo ſuo per
heremuꝫ. venerunt ad quandã ſpeluncã:
ꝛ ingreſſi ibi inuenerunt fratreꝫ ſedenteꝫ
ꝛ funiculuꝫ operantem: qui neqꝫ reſpexit
eos neqꝫ ſalutauit: neqꝫ aliquid locutus
eſt eis. Dixit ḡ eis abbas beſarion. eamus
hinc: quia hic ſenex nõ vult loqui nobiſcũ:
Et profecti ſunt ad abbatẽ Joannẽ. Cum
autẽ reuerterentur ad eandem ſpeluncã.
dicit abbas beſarion: Ingrediamur ite/
ruꝫ ad hunc fratreꝫ: ſi forte vel modo per/
ſuadeat illi deus: vt loquatur nobiſcũ. Et
cuꝫ ingreſſi fuiſſent inuenerũt corpus tan
tũmodo mortuuꝫ. Et dixit diſcipulo ſuo.
Ueni frater cõponamus illud: quia ꝓpter
euꝫ huc nos dominus trãſmiſit. Cuꝫ autẽ
ſepelirent. inuenerunt quia mulier eſſet:
et admirati ſũt ꝛ dixerũt. Quẽadmodũ ꝛ
mulieres cõluctant ꝛ vicũt demonia. Et
glorificantes deum qui eſt omnium pro/
tector: receſſerunt inde.

Beatus ma § clxxxiii

chariꝰ aliqñ narrabat dicẽs: venerũt ad
me quõdã duo iuuenes. ꝛ vnꝰ quidem iã
pleno: alť adhuc icipiẽte barbitio. Qui cũ

ignorantes meipſũ īterrogarent: vbi eēt
abbatis cella macharii: atq3 me ſcrutan
te cur eum requirerent. opa eius inquiũt
magna ⁊ vitã precorabilez cognoſcentes
eum videre ſummo deſiderio feſtinam⁹.
Cũq3 ego meipſuz eſſe quē quererent ꝓ
ſitcrer: mox meis pedib⁹ prouoluti: vt il
los mecũ habitare ꝑmitterez poſtulabãt.
Quos cũ viderem velut diuitiaꝝ opulē
tia delicatos. nõ poſſe mecũ illic reſidere
reſpondi. Et ſi hic inquiũt tecum manere
non poſſumus: alio tamē loco nos ꝓficiſci
definita ſemel ſentētia mentis impellit.
Quo ego audito cepi intra meipm̃ ita re
putare. Si hinc illos abegero: ſcandalum
patient. Cuz enim labor ipſe cõpellat eos
hinc fugere: cur de mea murmurent volũ
tate: tunc dixi illis. Venite ↄſtruite vobis
cellas ſi poteſtis. At illi locũ ſibi tantũmõ
demõſtrari poſcebant. Quibus ego alue
olum cũ ſecure ⁊ ſacco pleno panibus cũ
modico ſale contradidi: petrã duriſſimam
oſtendi. qua inciſa habitaculũ ſibi prepa
rarent: quod lignis de palude allatis cõte
gerent. Arbitrabar autē ego pro iniuncto
ſibi hoc labore diſcedere. At illi interroga
uerũt me: qd illic alii fratres ſolerēt opari
Reſpõdi ego funiculuz. Et ſublatis foliis
palmaꝝ principiũ illi⁹ texture oſtendi vt
ſportellas facere: quas miniſtratorib⁹ ꝓ
pane recipiendo dare commonui. ⁊ ita di
ſceſſi. Illi vero cũ ſumma patientia que a
me fuerunt iperata fecerũt. ac per tres
annos ad me nullaten⁹ acceſſerunt. Et qa
alii fratres de longinqs regionib⁹ venie
bant ad me: illi vero nec aliquid require
rent: nec ad illos accederez. nõ leuiter ad
mirabar: videns eos in eccleſia tantuz ob
lationem cum ſilentio ⁊ oratione percipe.
Deſiderans ḡ ſcire cõuerſatiõez eoꝝ. heb
domada integra ieiunans: rogaui dñm vt
mihi opera eoꝝ dignaretur oñdere. Et p⁹
hoc ꝓfectus ad eos pulſaui hoſtiũ. Quo
apto tacentes adorauerũt me vterq3. Et
poſtq̄ facta ex more orone cõſedi: ille ma
ior innuit minori ⁊ egreſſus ē foras. Sede
bat aũt ipe funiculũ torquēs: nihil loquēs
omnino. Hora vo nona pulſat oſtium ad
quē apto minor īgreſſus ē. Et maiore ite
ruz innuēte egreſſus. cibũ q̊ reficeremur
excoxit: eodēq3 nutu iuſſus menſaz cũ pa
ximaciis trib⁹ appoſuit. tacenſq3 ſtetit.
Quibus ego dixi. Surgite comedamus:
Quo facto allato vaſculo q̊ aquã ſolebãt
portare potauim⁹. Ablata autē mēſa cuz
veſperaſceret dicunt ei. Diſcedis? At ego
illic me velle regeſcere reſpõdi. Mattam
ḡ mihi in vno angulo collocauerũt ⁊ ipſi i
altero angulo q̄ſi quieturi: ⁊ zonas ſuas ⁊
analabios poſuerũt. Cũ aũt quaſi ad dor
miēdũ ſe p̄pararent: iteꝝ ego rogaui dñz
vt mihi eoꝝ opa declararet. Et ecce diſſi
pato tecto lux clara cellulã q̄ſi medi⁹ di
es ipleuit: quã tñ illi nõ ſenſerũt. Sz p⁹q̄
arbitrati ſunt me dormire ſurgentes cin
xerũt ſe: atq3 ad celũ man⁹ extenderunt
Quos qdez ego quid facerēt ītuebar. Il
li vo me videre nõ poterãt. Et ecce vidi
tanq̄ muſcas demões veniētes: ⁊ in illi⁹
minoris ore atq3 oculis reſidere volētes:
ſed angl's dñi rõphea ignis armat⁹: tã illũ
circũdabat: q̄ demões abigebat. Ad ma
iorē aũt ꝓpe accedere nõ audebãt. Dilu
culo vo ſe in eodē ſtratu ꝓiecerũt. ⁊ ego
velut expgefact⁹ exurgo. Qd̄ cum ⁊ illi
ita feciſſēt. Ille maior hũc mihi ſmonem
locut⁹ ē. Vis pat duodeci pſalmos decan
temus: Ac me ↄſentiēte. Ille minor frater
qnq3 pſalmos cũ ſexvſib⁹ ↄcãtauit: ⁊ vnũ
alleluia. Et p ſingulos verſus fax ignis
egreſſa aſcēdebat ad celũ. Item ⁊ maior
cũ ↄcantaret. q̊tiens labia deducebat ad
pſallēdũ: velut funiculũ ignis ↄ ore eius
ad celũ tēdebat. Poſtq̄ vo ego aliquãtu
lũ ↄcantaui. egrediēs vt ꝓ me dignarēt
orare expetiui. Illi vo tacētes meis ſunt
pedib⁹ ꝓuoluti. Et cogui qm̃ qdez maior
eēt pfect⁹ i timore dĩ: minorem vo adhuc
ↄmões ipugnarēt. Poſt paucos vo dies
maior frater eſt in pace recept⁹ tertio die
etiam minor eſt deum aſſecutus.

Abbas moi § clxxxiiii

ſcs ↄmõebat fres dicēs Quattuor ſũt mo
nacho p̄ncipalia obſuãda. i. tacēdi: ſuãdi
mãdata dĩ: hũiliãdi ſemetipſum: ⁊ ãguſtia

paupertatis. Oportet ḡ mõachũ vt ſemp lu
geat: ſemp ſuoꝝ memor ſit pctõꝝ: ⁊ omni
hora ponat ſibi mortē ante oculos ſuos.

Sancti patres § clxxxv

cõgregati ꝓphetauerũt de vltima gene
ratiõe. Ex qbus vnus p̄cipuus noie iſqui
rio dixit. Nos quidē adhuc mandata dei
implem⁹. Interrogauerũt euz alii p̄res di
centes. Quid hi. q poſt nos futuri ſũt? At
ille reſpõdens dixit. Media forte cõple
bunt mãdata dei: ⁊ eternũ requirēt dñz:
Dixerũtq3 ſancti p̄res. Poſt hos autē qui
veniũt. quid facturi ſunt. Reſpondēs di
xit. Homines generatiõis illi⁹ mandato
ruz dei opera nõ habebunt. ⁊ precepta dĩ
obliuiſcent. Superabũdabit ãt tũc iniq
tas ⁊ refrigeſcet caritas multoꝝ. Veniet
vero ſup eos tēptatio. Et q iuēti fuerīt i
illa tēptatiõe ꝓbati: ⁊ nobis ⁊ p̄rib⁹ nr̄is
meliores exiſtũt. ⁊ feliciores ⁊ ꝓbabiliões.

Quidã frater § clxxxvi

abbatem reqſiuit agathonē dicēs. Volo
pater manere in cõgregatione cũ frĩbus.
Dic mihi quõ habitē cũ eis. Reſpondit ei
ſenex. Obſua hoc pre oĩbus: vt qualis p̄
die ingrediaris apud ipos: tales etiaz reli
quos dies peragas cuz humilitate.

Quodã tem § clxxxvii

pore mazines cũ ſuperueniſſent in ſcithi:
⁊ multos ex patribus interfeciſſent abba
poemen cuz alio abbate ſeniore ſibi noie
nub. et cũ aliis qnq3 patrib⁹ fugiēs inde:
venit in locũ terenetudinis: ⁊ inuenerũt
ibi tēplum quoddam deſertũ. manſerunt
ibi ſeptē dies: donec cognoſcerēt vbi mã
ſurus eſſet vnuſqſq3 in egypto. Dicit ergo
eis abbas nub qui erat ſēior. Septimana
hac vnuſquiſq3 mãeat apud ſe. ⁊ cũ altero
nõ loquatur. Cũ autem ſic facerēt. erat in
templo illo ſtatua cuiuſdam idoli. Abba ḡ
nub exurgēs mane lapidabat eã. ⁊ veſpe
re veniens dicēbat ad eam. Peccaui idul
ge mihi. ⁊ p totã ſeptimanã ſimiliter fecit
Die autē ſabbati cũ pariter conueniſſent
dicit ei abba poemen. Quid voluiſti hac
tota facere ſeptimana. vt hõ fidelis ydolo
diceres indulge mihi. Dicit ei ſenex. Hec
ergo propter vos feci. Dicite mihi. nũquid
hoc idolum quando lapidabã locutum eſt
aliquid aut iratum. Et iterum quando in
dulgentiam petebam. nunquid exaltauit
ſe aut gloriatum. eſt? Cui abba poemē re
ſpondit. Non vtiq3. Tunc ſenex dixit: fra
tres ecce ſumus ſeptem: ſi vultis ergo vt
pariter maneamus. ſit idolum iſtud nobis
exemplum: nequando iniuriatus aliquis
iraſcatur. nec quãdo ab eo venia petitur
glorietur vel extollatur. Sin autem non
ita vultis vnuſquiſq3 vbi vult pgat. At
illi proiciētes ſe in terrã ſponderunt ſe ita
facturos et ſic permãſerũt p multos ãnos
cũ multa humilitate et patiētia. Quattu
or horis dormiebant in nocte. et quattu
or pſallebãt. et quattuor operabãt. deide
vero vſq3 ad nonam legebant ſiden
tes folia palmaꝝ: et poſt hoc victum ſibi
preparabãt. colligētes q̄ſdaz herbas terre

Fuerũt et § clxxxviii

alii ſeptē ſimiliter ꝓbatiſſimi viri q in ea
heremo q̄ ſaracenis contigua ē habitabãt
cellul's qdē haud lõge a ſe diuiſis. ſz ipſi vi
culo caritatis cõnexi quoꝝ vn⁹ vocabat
petr⁹ ali⁹ ſtephan⁹. tti⁹ ioãnes. qrt⁹ geõgi⁹
qnt⁹ theodor⁹. ſext⁹ felix ſeptim⁹ laurus:
Hi ḡ i ſterili ac vaſtiſſima ſolitudine et pe
ne hoib⁹ ihitabili cõmorãtes: ſemel ſibi in
ſeptimana vidēdos ſe p̄bebãt. Sabbato
rũ nãq3 die hora dici nona ↄueniebãt ſin
guli ↄ locis ſuis ad locũ ſibi cõdictũ: ↄferē
tes vnuſqſq3 ſi qd iuenire poterat: Et vn⁹
qdē deferebat nuces: alius lactorões: ali
us dactilos alius ficus: alius herbas vſi
biles ideſt lapſanũ paſtinacas caricas et
petriſſiliũ. Iſte quippe erat p̄cipuus eoꝝ
victus: panem nãq3 et oleũ vel potũ ex
tra vſũ habebant. Tantũmõ ſupradictis
herbis et pomis ſuſtētabantur. Veſtimen
tũ eis palma ſolũmodo prebebat: aq̄ i lo
cis illis minime iueniebat. Neq3. n. aliter
potabantur q̄ exeũtes mane ac diſcurrē

tes ꝑ diuerſas herbas colligētes ros. q̄ aſ
fluētiſſime ibi cadit: ⁊.īde tm̄modo bibe/
bant. Cūq̄ʒ vt dixim⁹ ī vnū cōuenirēt lo/
cū agētes deo grās ſumebant cibū. Poſt
refectionē ho vſq̄ʒ ad veſpam ſedētes me
ditabant de ſcripturis ſactis. Nō.n. diſcu/
rebat inter eos ſecularis fabula n̄ cura ſe/
culi. nō actio terrenaꝝ reruʒ: ſʒ ſolūmodo
collatio ſpiritalis regni celeſtis ꝯſiderabi/
lis cōmemoratio futura beatitudo. gloria
iuſtorū pena peccatoꝝ. ſactorūq̄ʒ omniuʒ
reges q̄ iaʒ inter beatas paradiſi ſedes le/
tant. Hec conmemorātes. ſuſpirabāt ex i/
mo pectore: ⁊ flebāt vberrime. Cūq̄ʒ ꝑ to
tam noctē vigiles ꝑmāerēt celebrātes do
mino laudes. die dn̄ico hora nona loquen
di ſecuʒ. ⁊ vidēdi ſe terminū capiebāt. Re
dibat eniʒ vnuſq̄ſq̄ʒ ad cellam ſuā: ī qua ſo
lus ſoli deo dieb⁹ ac noctib⁹ vacabat. In
his igitur ſtudiis eos poſitos. ſarracēi la/
te ꝑ heremū diſcurrētes repperūt ⁊ irruē
tes ſuꝑ eos ꝺ heremo eiecerūt. atq̄ʒ ligan/
tes eos pedib⁹ ſuſpēderūt. mltiſq̄ʒ iniuriis
affectos, ad extremū focū ſubt⁹ eos ꝺ her
bis amariſſimis ꝯgeſſerūt. vbi icredibilitē
cruciati lum̄ oculoꝝ ex amaritudie fumi
amiſerūt. Et poſtq̄ʒ mltis tormētis eos af
flixerūt ſemiuiuos eos dimiſerūt. Ex q̄b⁹
vnū nouim⁹ ī q̄dā loco plurimo poſtea ſu
ꝑuixiſſe tempore. ceteri vero vbi nam fu
erint deuoluti: penitus ignoramus.

Interrogauit § clxxxix

q̄daʒ frater abbatē poemenē dicēs. Quid
eſt quod dominus in euāgelio ait. Nemo
hac dilectione maiorē habet q̄ʒ vt q̄s aiaʒ
ſuam ponat ꝓ amico ſuo. Quomodo hoc
fiet. Rn̄dit ſenex. Si q̄s audit verbū ma
lū a proximo ſuo. et cum poſſit ipſe ſimilia
reſpondere illi: pugnat tamē in corde ſuo
portare laborē. ⁊ vim ſibi facit ne forte re
ſpondeat illi et cotriſtet illū: iſte talis aiaʒ
ſuam ponit pro amico ſuo.

Requiſitus ab § cxc.

bas Moyſes dixit. Si non ꝯcordat. act⁹
et oratio ī vanū laborat hō. Cū.n. orat q̄s
ꝓ ſeipo vt idulgentia illi peccatoꝝ detur
obſuet ne faciat illa iteꝝ. Qñ.n. volunta
tem peccandi quis dimiſerit. ⁊ ambulat ꝑ
manēs in timore dei. iſtum mox cum gau
dio ſuſcipit deus.

Sanctum ſe § cxci

nē regſiuit fr̄ dicēs Quid faciet hō ī oī tē
ptatiōe veniēte ſuꝑ ſe. ⁊ oī cogitatiōe imiſ
ſa ab inimico. Reſpōdit plāgere debet ī
cōſpectu. hōitatis ꝺi. vt ſuccurēs auxilietᷣ
ei: Scriptū ē.n. dn̄s mihi adiutor ē ⁊ ego
deſpiciam inimicos meos

Quidam ſenex § cxcii

dixit. Sicͭ ad ſuccēſaʒ ollā muſce nō apꝓ/
pinquāt: ſi vero tepida fuerit inſidēt in ea
⁊ faciūt vermes: ita ⁊ monachuʒ ſuccēſum
igne diuini amoris fugiunt demones: te/
pidum vero illudunt ⁊ inſequuntur.

Abbas ſiluan⁹ § cxciii

ſedens aliquādo cū frib⁹ ī ſpeleo factus ē
in exceſſu mētis: ⁊ cecidit ī faciē ſuā: ⁊ p⁹
multū ſurgēs plorabat. Et iterrogauerūt
fratres eū dicētes. Quid hēs pat. Ille ve
ro tacebat ⁊ flebat. Cōpellentib⁹ aūt illis
dixit. Ego ad iudiciū raptus ſū. ⁊ vidi mul
tos de habitu nr̄o eūtes in tormēta: ⁊ mul
tos ſclares ad regnū. Et lugebat ſenex. ⁊
nolebat deīceps exire de cella ſua. Sʒ ſi
exire cogebatur operiebat capucio facieʒ
ſuā dicēs. Quid neceſſe eſt videre lumen
iſtud tēporale in quo nihil ē vtile.

Quidaʒ ſenex § cxciiii

dixit fratri: omni die vicinam tibi mortem
eſſe cogita: quaſi iam clauſus in monumē
to: nihil de hoc ſeclo cures. Timor ꝺi per/
maneat ī te omni hora. Crede te hoībus
oībus inferiorē eſſe. Nō detrahas alicui:
quia de⁹ cognoſcit omnia: ſʒ eſto pacific⁹
cū omnib⁹. ⁊ dabit tibi domin⁹ regem.

Cum quidam § cxcv.

fratres queadmodū orarēt hm̄ Macha
rium requiſiſſent: reſpondit illis dicens.

Nō ſunt neceſſaria nobis ſuperflua ver/
ba. ſed extēdere man⁹ ac dicere. De⁹ quo/
modo vis ⁊ ſicut tibi placet ita fiat. Si āt
tēptatio irruerit aut ipugnatio dicendum
eſt. Dn̄e de⁹ clementiſſime auxiliari digna
re nobis. tu enim ſcis quid nobis expediat
fac nobiſcū miſicordiam tuaʒ.

Abbas Ioan § cxcvi

nes dicebat. Similis debet eē monachus
homini ſedenti ſub arbore grandi. q̄ reſpi/
ciēs feras diuerſas ⁊ ſpētes veniētes ad
ſe. cū n̄ potuerit eis reſiſtere ſubiīt ī arbo
rē ⁊ ſaluat. Ita ⁊ monachus ſedeat ī cella
ſua. ⁊ reſpiciēs prauas cogitatiōes. iacula
tioneſq̄ʒ veniētes ſuper ſe. cū nō potuerit
eis reſiſtere: confugiat ꝑ oratione ad dn̄m
cui oīa poſſibilia ſunt ⁊ ſaluabitur. Itē di
xit. ſimilis eē debet monachus homini ha/
benti a ſiniſtra ignē: ⁊ a dextra aquam vt
quotiens ſuccenſus fuerit ignis tollat de
aqua ⁊ extiguat illū. Sic oportet ⁊ mona
chū facere omni hora vt quando cogitatō
turpis ſuccēſa fuerit ab inimico. tūc aquā
.i. orōes ꝯtīuas effūdat ⁊ extiguat illā.

Abbas zenon § cxcvii

dum eēt in ſcithi. egreſſus ē nocte de cel
la ſua ambulare ꝑ heremū. Et factuʒ eſt
dum lōgius ꝓceſſiſſet errauit. tres noctes
dieſq̄ʒ ambulās: ⁊ cecidit fatigat⁹ vſq̄ʒ ad
mortē. Et ecce ſtetit ante eū infanſ habēs
in manu ſua panē. Et dixit ei. exurge ⁊ co
mede. At ille exurgens orauit. timuit eni
fātaſiā eſſe. Cui infās dixit. bene feciſti q̄
oraſti. modo ḡ ſurge ⁊ comede. cui abba ʒe
non n̄ acquieuit niſi ſecūdo ac tertio oraſ/
ſet. Et cū ille laudaret q̄ʳ orabat. Iā tunc
ſurrexit ⁊ comedit. poſt hec dicit ei infās:
q̄ʒtū temp⁹ ambulaſti, tm̄ longe es a cella
tua. Sʒ ſurge ſequere me. Et mox inuen
tus ē ante cellā ſuā: Dicit ḡ ei ſenex. Ingre
dere in cellā meā ⁊ fac orationē. Et ingreſ
ſo ſene in cellā ſuā. ille non cōparuit.

Abbas daniel § cxcviii

referebat de beato arſenio eo q̄ ſabbato/
rū die veſpere. ſolē relucētē poſt dorſum
ſuuʒ dimittebat in orōne ꝑſiſtens. exten
denſq̄ʒ ad celū manus: n̄ deſiſtebat orare
niſi iterū ſequēti die ſol ſurgēs oculos ei⁹
ipleſſet. Ceteras autē noctes ꝑuigiles du
cebat ⁊ prope diluculo cū vellet paꝝ pro
nature fragilitate quieſcere. dicebat ſom
no. Veni male ſerue. Et mox claudens
oculos geſcere paꝝ ſoni ſedendo ſurripie
bat. et ſtatiʒ exurgebat.

Venerunt ali § cxcix

quādo ad abbatē luciū ī ennatū monachi
q̄ dicebātur cochiti. hoc ē orātes. Et iter/
rogabat eos ſenex dicens. q̄d ē op⁹ manu
um veſtraꝝ. et illi dixerūt. non cōtingim⁹
aliquod op⁹ manuū: ſʒ ſicut. dicit apoſtol⁹
ſine intermiſſione oram⁹. dicit eis ſenex. ⁊
non māducatis: Illi autē dixerūt. etiā mā
ducam⁹. et dicit eis ſenex. Qñ ḡ comedi/
tis q̄s orabit ꝓ vobis: Et iteꝝ interroga/
uit eos dicēs. Nō dormitis: Et dixerunt
dormim⁹. et dicit ſenex. ⁊ cū dormitis q̄s
ꝓ vobiſ orat: ⁊ non īuenerūt ad hec q̄d re
ſponderēt illi. ⁊ dicit ſenex. Ignoſcite mi/
hi fratres. q̄ʳ non facitis ſicut dixiſtis. ego
autē oſtēdo vobis. q̄ʳ oꝑans manib⁹ meis
ſine intermiſſione oro. Sedeo.n. iuuante
deo infūdēs mihi paucas palmulas. et fa
cio ex eis plectas ⁊ dico. Miſere mei de⁹
ſecūdū magnā miſicordiā tuā. et ſecūduʒ
multitudinē miſerationū tuaꝝ dele iniq̄/
tatē meā. et dicit eiſ ofo ē an nō: ⁊ dixerūt
etiā. Et dixit iteꝝ. Qñ ꝑmaneo tota die la
borās et orans facio plus minus q̄ndecim
nūmos. et pono ex eis ad oſtiū duos. ⁊ re
ſiduū māduco ⁊ q̄ accepit illos duos dena
rios. orat ꝓ me tēpore q̄ ego māduco vel
dormio. Atq̄ʒ ita ꝑ grāʒ dei ipleſ mihi qᷣ
ſcriptū ē. Sine intermiſſiōe orate.

Abbas macha § cc

rius dū ſemel ꝺ ſcithi portās ſportellas q̄s
texerat graderet. vie laboris defeſſus re
ſedit et dixit. de⁹ tu ſcis. q̄ʳ amplius nō va
leo ambulare. et mox iuētus ē ad fluuiuʒ
vn̄ adhuc mltū aberat interuallū itineris.

Abbas ammon ve § cci

niēs ĩ ɗſerto ad quēdā locū haurire aquā
vidit baſiliſcū: ⁊ iactāſ ſe in faciē ſuā dixit
Dn̄e aut ego moritur⁹ ſū: aut iſta beſtia.
Mox baſiliſc⁹ per ꝟtutē dei diſſipatus ē.

Abbatis beſario § ccii

nis diſcipul⁹ noīe dulus: cū quadā die cū
ĩp̄o pariter iuxta litt⁹ maris ābularet: cōti
git eū mltū ſitire ⁊ dixit ſei. Sitis me ma/
cerat pr̄. At beat⁹ beſariō. facta orōne iuſ
ſit eū aquā de mari tollere ⁊ bibē. Qđ cuȝ
feciſſet ⁊ dulciſſimā aquā repiſſet. vaſel/
lū qđ ſecū portauit: ĩpleuit. Qđ cū vidiſ/
ſet abbas beſarion. dixit ad eum: Quare
ĩpleſti vas aqua fili? At ille dixit. Indulge
mihi pr̄: timeo ne forte ĩ añ ſitiā. Cui ſenex
dixit. Indulgeat tibi dn̄s fili. quia ⁊ vbiqȝ
de⁹ ē. ⁊ poteſt tibi dulcē aquam preſtare.

Senex quidam § cciii

narrauit. ꝙ aliqs fr̄ cū cōuerti voluiſſet. ⁊
prohibereť a matre ſua ĩp̄e ñ ageſcebat ab
ĩtētiōe ſua dicēs. Saluare volo aiaȝ meā
Illa ꝟo mltū renitēs. cū ɗſideriū ei⁹ ĩpe/
dire nō poſſet: poſtea pmiſit. Abiēs aūt fa
ct⁹ ē mōach⁹ ſub negligētia vitā ſuā expē
dēs. Cōtigit aūt vt mr̄ ipſi⁹ moreret. ⁊ poſt
tēp⁹ aliqđ ⁊ ĩp̄e infirmat⁹ eſt ĩfirmitate ma
gna: Et cū fact⁹ fuiſſet ĩ exceſſu mētis. ve
nit ad iudiciū ⁊ ĩuenit matrē ſuā. cū his q
ĩ pena iudicabāť. Illa aūt vt vidit eū ob/
ſtupuit ⁊ dixit. Quid ē h̄ fili? Et tu ĩ hūc lo
cū ɗduct⁹ es cōdēnād⁹? vbi ſūt ſermones
tui qs loquebaris dicendo. Saluare volo
aiam meā? Cōfuſus autē ĩ his q̄ audierat
ĩp̄e dolore ſtupid⁹ fact⁹ ē. ⁊ ſtabat ñ habēſ
qd matri ſue reſpōderet. Iuxta diſpēſatio
nē aūt miſericordis dei. poſteaq̄ hec vidit
cōtigit vt repararet ⁊ euaderet ab ĩfirmi
tate: ⁊ cogitās apud ſe diuinit⁹ factā eē hu
iuſmodi viſioneȝ: ĩcludēs ſe. decetero ſede
bat ⁊ cogitabat ɗ ſalute ſua: pēitēs ⁊ plo/
rās ɗ his que egerat ſub negligētia prius.
Tāta aūt erat ei ĩtentio. vt mlti euȝ roga
rēt ĩdulgere ſibi paululū: ne forte leſionē
aliquā pateretᷓ de fletu. quē ſupra moduȝ
ſibi ĩducebat. Ille tūc nullo mō conſolari
volebat dicēs. Si ĩproperiuȝ matris mee
ſuſtinere ñ potui. q̄modo xp̄i ⁊ ſctōꝝ ange
lorum eius aduerſum me confuſioneȝ po
tero in die iudicii ſuſtinere?

Quidam frater § cciiii

ſedebat ĩ egypto. ĩ magna humilitate. pci/
pu⁹. ⁊ habebat ſororē ĩ ciuitate meretricē:
q̄ mltis aiab⁹ pditio fuerat. Frequēť. n. ĩ
ſultabāt ſenes fratri illi. ⁊ vix potuerūt eū
pſuadere. vt veniret ad eā. q̄ten⁹ p ammo/
nitionē ei⁹ poſſet peccatū qđ p eā fiebat
reuicere. Cū aūt vēiret ad locū qdā ex no
tis vidēs eū p̄ceſſit et nūciauit illi dicēs:
Ecce fr̄ tu⁹ vēit ad te. Illa aūt p̄ gaudio.
relictis amatorib⁹ ſuis qb⁹ miniſtrare ꝯſu
euerat capite diſcoopto ad occurrēdū fra
tri egreſſa ē. Dū ĝ tēptaret eū cōplecti. di/
xit ei. Soror mea cariſſima. parce aie tue
q̄mō mlti ꝑpter te peunt. Et quēadmo
dū poteris ſufferre amara illa et etna tor
mēta? Illa aūt ꝯtremiſcens dicit ad eum.
Scis fr̄ qa mihi ē ſalus vel āmō? Cui ille
dixit. Si volueris eſt tibi adhuc ſalus. Il
la aūt iactās ſe ad pedes fratris ſui pete/
bat vt eā ſecū ɗduceret ĩ ɗſertū. Cui fr̄ di
xit. Uade opi caput tuū et ſeq̄re me. Cui
illa. Eam⁹. oportȝ. n. me ĩter hoīes ɗforma
ri nudo capite ābulātē. q̄ ĩ officinā pecca
ti mei iteꝝ ĩgredi. Dū aūt pariť ābularent
mōebat eā ad pēitētiā. Uidēs aūt qa qdā
obuiarēt ſibi dicit ei. Qm̄ nec duȝ oēs ſci
ūt ꝙ ſoror mea es. ſecede paꝝ ɗ via dōec
trāſeāt. Et poſt tragreſſos illos vocat eā.
Eam⁹ ſoror viā noſtrā. Illa aūt nō rn̄den
te pquirēs iuēit eā mortuā. et veſtigia pe
dū eius plena ſāguie. Erat. n. diſcalciata
Cū aūt ſenib⁹ renūciaſſet. fcm̄ ꝯtēdebat iſ
ſe ɗ ſaluatiōe ei⁹. Māifeſtauit āt de⁹ vni
ſeni ɗ ip̄a. eo ꝙ nulla illi cura fuit ĩ itiere ɗ
corporali vſu: ſȝ vuln⁹ ꝑpriū ꝯtēnēs et ĩ tā
grādi pditōe ſua ſuſpirās io̅ p ɗuotiōe cor
dis eius ſuſcepit deus penitentiam eius.

Quodam tem § ccv

pore cuȝ beat⁹ antoni⁹ a ſancto athanaſio
alexādrie ep̄o pp cūfutationē hereticoꝝ

ĩ vrbe eēt adduct⁹ prexit ad eū didim⁹ vir
eruditiſſim⁹ capt⁹ oculis. Cumqȝ multa ɗ
ſcripturis ſanctis loq̄rētur inter ceteras
ſermocinationes quas de ſcis volumini/
bus hēbant: cum antoni⁹ mirareť igeniū
eius ⁊ acumen animi eius collaudaret: ſci
ſcitans ait ad eū. Nuȝ triſtis es ꝙ oculis
carneis careas. Et cuȝ ille pudore retice/
ret: ſcđo tertioqȝ eum interrogās anthoni
us: tandē elicuit vt merorē animi ſimplici
ter fatereť. Cui antoni⁹ ait. Miror prudē
tem virū eius rei dolere damnū. quaȝ for
mice ⁊ muſce ⁊ culices hn̄t: ⁊ nō poti⁹ leta
ri illi⁹ poſſeſſione: quā ſci ⁊ apl̄i meruerūt
Meli⁹. n. mlto ē ſp̄ū videre q̄ȝ carne. ⁊ il
los oculos poſſidere: ĩ q̄s pcci feſtuca non
poſſit ĩcidere: q̄ȝ illos q ſolo viſu p ꝯcupiſcē
tiā poſſūt hoīeȝ ĩ ĩteritū gehēne mittere.

Quidam frater §. ccvi

ex nitria parcior magiſq̄ȝ auarior: ⁊ neſci/
ens triginta argenteis dn̄m ihm̄ vēditum
cētū ſolidos: quos lina texēdo collegerat
moriens dereliquit. Initū eſt autem cōſi/
lium inter monachos: nam in eodem loco
circiter qnq̄ milia diuiſis cellulis habita
bant: quid facto op⁹ eēt. Alii pauperibus
diſtribuēdos eſſe cēſebant: alii dādos ec/
cleſie. nōnulli parētib⁹ eius remittendos.
Macharius vero ⁊ pambo ⁊ iſidor⁹ et
ceteri ſeniores patres. ſancto in eis loquē
te ſpiritu. decreuerūt infodiēdos eſſe cum
domino ſuo dicentes: Pecunia tua tecuȝ
ſit in perditiōe. Ne hoc crudeliter quiſq̄ȝ
putet factū: tant⁹ error ⁊ pauor per totaȝ
egyptū cūctos mōachos ĩuaſit: vt vnū ſo
lidū dimiſiſſe grādis apđ eos ſit criminis

Erat quidam §. ccvii.

adoleſcēs grecus in egypto conſtitutus ĩ
cenobio: qui nulla continentia. nulla ope
ris magnitudine flammas poterat carnis
extinguere. Cūqȝ ad patrem monaſterii
hec eius temptatio fuiſſet perlata hac ille
eum arte ſeruauit. Imperauit cuidam vi
ro graui ⁊ aſpero: vt virgis atqȝ cōuitiis
inſectaretur adoleſcētem: et poſt irroga
tam iniuriaȝ primus veniret ad querimo/
niam. Cūq̄ȝ imperata ſibi perficeret. inſu/
per vocati teſtes p eo loquebanť qui con
tumeliā adoleſcenti fecerat. At ille cepit
flere contra mendacium quottidie gemēs
quottidie lachrymas fundēs ſedebat ſol⁹:
quia amaritudine repletus erat: omniqȝ
auxilio deſtitut⁹ ad ihu pedes iacebat.
Quid multa? Ita tot⁹ annus deduct⁹ ē.
Quo expleto interrogatus adoleſcēs ſu/
per cogitationib⁹ priſtinis: an adhuc mo
leſtie aliquid ſuſtineret: reſpondens dixit.
Pape viuere mihi non licet: quēadmodū
fornicari libet. Ita ergo hac arte ſpirituali
pr̄e pcurāte adoleſcēs ſupata libidie ſal/
uat⁹ ē. Finit liber adhortationū patruȝ.
Incipit libellus de profectu patrum.

Nterrogauit qui

dam frater abbateȝ antoniuȝ di
cēs. quomodo placebo domino? Et reſpō
dens ſenex dixit. Que mādo tibi cuſtodi.
Quocūqȝ vadis deū ſēp habe p̄ oculis:
⁊ ĩ his q̄ agis teſtificationē ſcāꝝ ſcriptura
rum adhibe: et in q̄cunqȝ loco ſederis. nō
cito ide mouearis. Hec tria cuſtodi: et ſal
uus eris. Interrogauit abbas pābo ab
batem antoniū dicens. quid faciaȝ? Re/
ſpondit ei ſenex. Noli eē in iuſticia tua cō
fidens: neqȝ peniteaeris de re trāſacta: et
cōtinens eſto lingue tue et vētris. Dixit
ſcūs gregorius: ꝙ tria exigit de⁹ ab omni
homine qui eſt baptiſmū cōſecutus. vide/
licet. fidem rectā ex tota anima: veritatē
lingue cōtinentiam et caſtitatē corporis.
Dixit abbas euagri⁹ qa dicebāt quidam
patrū: ꝙ ſiccior et nō ineq̄lis vict⁹ carita/
ti cōiunctus: citi⁹ introducat monachū in
portū ĩpaſſibilitatis. Iteꝝ dixit. Nūcia
ta ē cuidā monacho mors pr̄is ſui. Et ille
ait ad eū q nūciabat. Deſine ĩqt blaſphe
mare: Me⁹ enĩ pať ĩmortalis ē. Dixit ab
bas machari⁹ abbati zacharie. Dic mihi
quod ē opus mōachi? Dixit ei. Me ĩter/
rogas pr̄. Et dixit ei abbas machari⁹. Cer
tus ſū ɗ te fili zacharia: ē. n. qđ me pulſat
vt interogē te. Dixit ei zacharias. Quan/

tum eſt ad me pater hoc puto: quoniã qui/
cunq; ſemetipſum neceſſitatibus ſubiecerit
atq; coegerit ipſe eſt monach⁹. Dicebãt
de abbate Theodoro cui pnomen eſt fir/
me: quia hec tria capitula haberet ſupra
multa: ideſt nihil poſſidendi. abſtinẽdi. ho
mines fugiendi. Dixit abbas Joannes
nanus. Ego volo hominẽ ex omnib⁹ vir
tutibus percipere. Itaq; per ſingulos di
es ſurgens mane de omni virtute ſume pri
cipiũ: ⁊ mandata cuſtodi in magna patien
tia cũ timore ⁊ longanimitate. in caritate
dei cũ bono propoſito anime ⁊ corporis:
⁊ humilitate multa: in patientia ⁊ tribula
tione cordis ⁊ obſeruatione: i oratione mul
ta ⁊ ſupplicationib⁹ cũ gemitibus: i pu/
ritate ⁊ mundicie lingue ⁊ cuſtodia oculo
rum: in iniuria patiens ⁊ non iraſcens: pa
cificus ⁊ nõ reddẽs malum pro malo: non
attendens ad inuidiã alioꝝ: neq; temet
ipſum exaltãs: ſed eſto ſubditus ⁊ humilior
omni creature: renũciando omni materie
corporali: ⁊ his que ſcdm carnẽ ſunt in cru
ciatu in certamine. in humilitate ſpũs: in
bona voluntate ⁊ abſtinentia ſpũali: in ie
iunio. in penitẽtia. i fletu. in certamie pu/
gne: in diſcretione iudicii. in caſtitate aie:
in perceptione boni cũ quiete: i opere ma
nuũ tuaꝝ: in nocturnis vigiliis: in fame
⁊ ſiti: i frigore et nuditate. in laborib⁹ iclu
dens te i ſepulchro tanꝗ iã mortu⁹: vt vi
deat tibi eẽ pxia mors oĩ die. Dixit ab
bas ioſeph thebe⁹. Quia tres ordĩes ſũt
honorabiles in cõſpectu domini. Prim⁹
quando homo infirmat ⁊ adiiciunt ei tem
ptationes: et cũ gratiaꝝ actione ſuſcipit
eas. Secũdus aũt eſt: quãdo aliqs omnia
ſua opera facit munda coram domino: ni
hil habens hũanũ. Tertius vero ẽ quan
do aliquis ſedet in ſubiectione et pceptis
patris ſpiritualis. et omnib⁹ propriis renũ
ciat voluptatibus. Narrauit abbas caſſi
anus de quodã ioanne abbate qui erat p/
mus cõgregatiõis: ꝙ magn⁹ fuerit in vita
ſua. Hic cum moritur⁹ eẽt et diſceſſur⁹ cũ
hylaritate et propoſito mentis ad dñm cir
cunſteterũt eũ fratres: rogantes verbum
aliquod cõpendioſum et ſalutare loco he
reditatis ſibi ab eodẽ reliqui: p quod poſ
ſent aſcendere ad perfectionẽ q eſt i xpo.
Ille aũt igemiſcẽs ait. Nunꝗ feci propri
am voluntatem: nec aliquẽ docui quicꝗ.
quod ego primus ipſe non fecerim. Fra
ter interrogauit ſenem dicẽs. Que res ſic
bona eſt quam faciam vt viuam in ea? Et
dixit ſenex. Deus ſolus ſcit: quod bonũ ẽ:
ſed tamen audiui. quia interrogauit vn⁹
patrũ abbatẽ neſteronẽ magnũ qui erat
amic⁹ abbatis antonij. Et dixit ei. Quid
eſt op⁹ vt faciã? Et reſpondit ei. Nõ ſunt
oĩa opera equalia. Scriptura dicit. Quia
abraã hoſpitalis fuit. ⁊ de⁹ erat cum eo.
Et helyas diligebat quietẽ: ⁊ erat cũ eo
deus. Et dauid hũilis erat: ⁊ de⁹ erat cũ
ipſo. Quod g vides animã tuã ſcdm deum
velle h fac: ⁊ cuſtodi cor tuũ. Dixit abbas
paſtor. Quia cuſtodiẽt ſemetipſũ ↄſidera
re ⁊ diſcretionẽ habere: hec tria opatiões
mõachi ſũt. Frater quidã interrogauit
eũ dicẽs. Quõ debet homo ↄuerſari? Re
ſpondit ei ſenex. Vidim⁹ danielẽ quia nõ
eſt inuenta in eo accuſatio: niſi de ſeruitio
qđ exhibebat deo ſuo. Dixit iterũ. Quia
paupertas ⁊ tribulatio he ſunt opatiões
ſolitarie vite. Scriptũ eſt eni. Quia ſi fue
rint hi tres viri. noe: iob. ⁊ daniel. Noe p/
ſonã hẽt nihil poſſidentiũ. Job aũt pſonã
tribulantiũ. Daniel vo diſcernentiũ. Si g
fuerint he tres actiões in hoĩe. deus hitat
in eo. Dixit abbas paſtor. Quia ſi duas
res oderit monach⁹: poteſt liber eſſe ab h
mundo. Et dixit frater. Que ſũt iſte? Et
dixit ſenex. Carnalẽ repauſationem ⁊ va
nam gloriã. Dicebant de abbate pam
bo: quia in ipſa hora q diſcedebat ex hac
vita: dixit aſtantibus ſibi ſcis viris. Quia
ex quo veni in hunc locum ſolitudinis: et
fabricaui mihi cellã ⁊ hitaui hic: extra la
borẽ manuũ meaꝝ non recolo me come
diſſe panẽ nec penituiſſe de ſmõe quẽ lo/
cutus ſũ vſq; ad hãc horã: ⁊ ſic vado ad
dñm: qſi q nec initiũ fecerĩ ſuiendi dño
Dixit abbas ſyſois: eſto ↄtẽptibil. ⁊ volũ
tates tuas p⁹ tgũ tuũ pice: ⁊ eſto liber

⁊ ſecur⁹ a ſclarib⁹ curis: ⁊ habebis regẽ.
Abbas chames cũ eſſet moritur⁹ dixit fi/
liis ſuis. Nolite habitare cũ hereticis. nec
habeatis noticiam iudicum: neq; ſint ma/
nus veſtre aperte ad aliquid ↄgregandũ.
ſed ſint magis extenſe ad tribuẽdũ. Fra
ter interrogauit ſenẽ dicens. Quomodo
venit timor dei i hoĩe? Et dixit ſenex. Si
hz homo hũilitatẽ ⁊ paupertatẽ. ⁊ ñ iudicat
alteꝝ: ſic venit in eũ timor dĩ. Dixit ſenex
Timor ⁊ humilitas ⁊ egeſtas victualiũ ⁊
planct⁹ in te ſint. Dicebat g quidã ſeniũ.
Quicquid odio habes. alii ne facias. Si
odis q tibi male loquitur: neq; tu male lo
quaris đ aliq. Si odio hẽs qui tibi calum/
niã facit: neq; tu facias alicui calũniam.
Si odio habes q tibi calũniã dicit aut in
iuriis afficit: aut aufert qđ tuũ eſt. aut ali
quid tale facit: tu nihil hoꝝ facias cuiquã.
Qui g hoc vbum cuſtodire põt. ſufficit ei
ad ſalutem. Dixit quidã ſenex. Vita bo
ni monachi eſt opa. obediẽtia. meditatio.
⁊ vt nõ iudicet aut nõ loquat aut non mur
muret. Scriptũ eſt eni. Qui diligitis do
minum odite malum. Monachi igit vita
hec eſt. Non igredi cũ iniuſto. nec videre
oculis ſuis mala: neq; curioſe agere. aut
audire aliena. neq; manib⁹ rapere: ſz ma/
nibus tribuere. neq; ſupbire corde: neq;
cogitatione malignari: neq; ventrẽ imple
re: ſed cũ diſcretione omnia agere: ecce in
his eſt mõach⁹. Dixit quidã ſenex. Ro
ga deũ vt det luctum in corde tuo ⁊ humi
litatem et reſpice ſemper in peccatis tuis
et non iudices alios: ſed eſto ſubdit⁹ om/
nibus ⁊ ne habeas amicitias cũ muliere
neq; cũ puero neq; cũ hereticis. Abſcide
a te fiduciã. ⁊ retine liguã tuã ⁊ vẽtrẽ: ⁊ ab
ſtine a vino. Et ſi aliqs loquit tecũ de qua/
cũq; cauſa. noli contẽdere cum eo: ſz ſi bñ
dicit. dic etiam. ſi autẽ male dic ei. tu ſcis
quod loqueris. Et ne contendas cũ eo de
his que locut⁹ ẽ. ⁊ tunc erit mens tua paci
fica. Finit liber de profectu patrum.

Incipit liber de Quiete.

Dixit abbas Anto
ni⁹. Sicẽ piſces ſi tardauerit i ſicco moriũt
ita ⁊ mõachi tardãtes extra cellã. aut cũ vi
ris ſecularib⁹ inmorãtes a getis pͣpoſito re
ſoluũt. Oportet g ſicut piſcẽ ad mare ita
⁊ nos ad cellã recurrere. ne forte foris tar
dãtes obliuiſcamur interioris cuſtodie.
Dixit iterum. Qui ſedet i ſolitudĩe et qui
eſcit a trib⁹ bellis eripit. Id ẽ audit⁹. locu
tiõis ⁊ viſus: ⁊ ↄtra vnũ tantũmõ habebit
pugnã. id ẽ cordis. Abbas arſeni⁹ cũ ad
huc eſſet i palatio. orauit ad dñm dicens.
Dñe dirige me ad ſalutem. Et vẽit ei vox
dicẽs. Arſẽi fuge hoĩes. ⁊ ſalu⁹ eris. Idẽ
ipſe deſcendẽs ad mõachalẽ vitã: rurſũ ora
uit eundem ſermonem dicens: Domine
dirige me ad ſalutem. Audiuitq; vocem
dicẽtẽ ſibi. Arſeni fuge. tace. qeſce. hec. n.
ſũt radices ñ peccandi. Venit aliqñ beate
memo. ie theophilus archiepſ ad abbatẽ
arſeniũ cũ quodã iudice. et interrogabat
ſenẽ archiepſ volẽs ab eo audire ſmonẽ
Paulip aũt tacens ſenex. poſtea rñdit ad
eũ dicẽs. et ſi dixero vobis cuſtoditis. Il
li aũt pmiſerunt ſe cuſtodire. et dixit eis ſe
nex. Vbicũq; audieritis arſeniũ approxin
quare nolite. Alia iterũ vice volẽs archi/
epſ videre eũ: miſit primo videre ſi aperi
ret ſenex. et remãdauit ſenex ei dicẽs. Si
venis aperio tibi. ſed ſi tibi aperio omnib⁹
aperio: et tunc vltra hic iã ñ ſedebo. Hec
ergo audiens archiepſ dixit. Si eũ pſecu
turus vado nequaꝗ vadã ad hominẽ ſã
ctũ. Venit aliquando abbas arſenius in
quẽdam locum: et erat ibi arundinetum ⁊
motũ eſt a vẽto. et dixit ſenex ad fratres
Quidẽ mot⁹ hic dicunt ei. harũdines ſunt.
dicit eis ſenex. Vere ſi is qs ſedet cũ qete
⁊ audierit vocẽ auis: ñ habebit cor ei⁹ eã/
dẽ qetẽ: quantomagis vos habentes ſo
nũ harũdinũ haꝝ. Dicebãt autem de eo
q erat cella eius longe i miliaria triginta
duo: ⁊ non exibat cito: ſed faciebant alii ei
miniſteria. Quando vero in ſolitudinem
redact⁹ ẽ loc⁹ q vocat ſcithi exiuit plorans
⁊ dicens. perdidit mũdus romã et mona/
chi ſcitũ. Sedente eodẽ abbate Arſenio

aliquãdo ĩ canopo: venit vna matrona virgo ꝺ roma valde diues ⁊ timẽs deũ: vt videret eũ: ⁊ ſuſcepit eã theophilus archiep̃s. Illa autẽ rogauit eũ vt ageret cũ ſene vt videret eũ. Qui abiens ad eũ rogauit dicens. Aliqua matrona venit de roma: et vult te videre. ſenex autẽ nõ acquieuit ei. Supradicta autẽ matrona audiẽs hec iuſſit ſterni animalia dicens. Credo in deum qꝛ videbo eũ. Sũt enim ⁊ in ciuitate noſtra multi homines: ſed ego veni ſola prophetã hunc videre. Et cum veniſſet ad cellam eiuſdem ſenis: iuxta dei ordinationẽ inuentus ẽ opportũe foras cellã ſenex. Et vidẽs eũ ſupradicta matrona. proſtrauit ſe ad pedes eius. Ille autẽ leuauit eã cũ indignatione. ⁊ intuẽs eã dixit. Si faciẽ meã videre vis. ecce vide. illa aũt pre verecũdia ñ conſiderauit faciẽ eius. Et dixit ei ſenex. Nõ audiſti opera mea? Me enim videre quid neceſſe ẽ? Quomodo aũt p̃ſumpſiſti tãtam nauigationẽ aſſumere. Neſcis quia mulier es ⁊ nõ debes exire quoq̃? An idcirco veniſti vt vadas romã ⁊ dicas aliis mulierib' qꝛ vidi Arſeniũ ⁊ faciant mare viã mulierũ veniẽtiũ ad me? at illa dixit Si voluerit me deus reuerti romã: nõ ꝑmitto aliquã venire huc: Sed ora pro me et memor eſto mei ſemper. Ille autẽ reſpõdens dixit ei. oro deum vt deleat memoriã tui de corde meo. Que audiẽs h̃ egreſſa ẽ turbata. Et cũ veniſſet in ciuitatẽ: pre triſtitia febricitare cepit. Et nunciatum ẽ archiep̃o qꝛ infirmaret: ⁊ venit ad eã conſolandã. interrogans quid haberet. Illa aũt dixit ei. vtinã non veniſſẽ huc. dixi enim ſeni: memor mei eſto: et dixit mihi. Oro deũ vt deleat memoriã tui de corde meo. ⁊ ecce pre triſtitia moriar. et dixit ei archiep̃s. neſcis qꝛ mulier es: ⁊ inimicus per mulieres ſanctos viros ĩpugnat? Propterea h̃ dixit ſenex. nã pro anima tua ſẽper orat: et ita curata ẽ mens eius. ⁊ diſceſſit cũ gaudio ad propria. Dixit abbas euagrius abſcide a te affectiones multoꝝ. ne mẽs tua ĩ perturbatione fiat: ⁊ quietis diſſipat modum. Frater quidã applicuit in ſcithi ad abbatẽ Moyſen: petens ab eo ſermonem et dixit ei ſenex. Uade ⁊ ſede in cella tua et cella docebit te vniuerſa. dixit abbas Moyſes. hõ fugiẽs hominẽ: ſimilis ẽ vue mature qui autem cum hominibus cõuerſat ſicut vua acerba erit. Dixit abbas nylus. Impforabilis manet a ſagittis inimici qui amat q̃etẽ. qui aũt miſcetur multitudini. crebra ſuſcipit vulnera. Dixit abbas paſtor. Initiũ maloꝝ ẽ diſtẽdere mẽtẽ. dicebat iterũ Quia bonũ ẽ fugere tẽporalia. Quando enim homo eſt iuxta corporale bellũ. aſſimilabitur viro ſtanti ſupra lacum profundiſſimũ: vt qua hora viſum fuerit inimico eius. facile eũ deorſũ impingat: ſi autẽ a corporalib' lõge fuerit aſſimilabitur viro lõge poſito a puteo. ⁊ volẽs eum inimicus proĩcere deorſũ: dum eum violenter trahit. deus ei auxilium dirigit. Dicebat aliquãdo abrahã diſcipulus abbatis ſyſoi ad eũ. Pater ſenuiſti eam' parumper iuxta mundũ. Dicit ei abbas ſyſois. Ubi nõ ẽ mulier ibi eam'. Dicit ei diſcipulus ei'. Et vbi ẽ locus ñ habens mulierẽ niſi forte ĩ ſolitudĩe? dĩc ei ſenex. Ergo ĩ ſolitudinem me tolle. Dixit abbatiſſa matrona. multi ĩ monte poſiti ea que ſunt popularia agentes perierũt. Melius ẽ enim vt cũ multis ſit ⁊ ſolitariã vitã agat volũtate q̃ cũ ſolus ſit eẽ cum multitudine propoſito mẽtis. Dixit ſenex. ſẽꝑ debet monachus emere q̃tẽ ſibi: vt cõtẽnat etiã ſi corporale ꝯtigat euenire diſpẽdiũ. Narrauit q̃dã ſenex qꝛ tres ſtudioſi diligẽtes ſe facti ſũt monachi. Et vn'q̃dẽ ex eis elegit litigãtes ĩ pacẽ reducere iuxta illud qꝺ ſcriptũ ẽ. Beati pacifici. Secũdus vero viſitare infirmos. terti' vero abiit q̃ſcere in ſolitudinẽ. primus ꝗ laborãs ꝓp lites hoium ñ poterat oẽs ſanare. ⁊ tedio vict' veniebat ad eũ q̃ ſ̃uiebat ĩfirmis ⁊ inuenit etiam ipm aio ꝺficiẽtẽ ⁊ ñ ꝑualẽtẽ mãdatũ ꝑficere. ⁊ concordãtes hi duo abierũt videre illũ q̃ in heremũ diſceſſerat: narrauerũtq3 ei tribulatiões ſuas. ⁊ rogauerũt vt diſſereret eis q̃d ipe ꝑficeret. ⁊ reticẽs paululũ mittit aquã in ciphũ. ⁊ dixit eis. Attendite ĩ aquã.

Et erat turbulẽta. Et poſt modicũ dicit. Attẽdite mõ q̃mõ limpida facta ẽ aqua. Et cũ intẽdiſſent ĩ aquã: vidẽt tãq̃ in ſpeculo vult' ſuos. Et tũc dicit eis. Sic ẽ qui ĩ medio hominũ ꝯſiſtit. Pre turba enim ñ videt peccata ſua. Cũ aũt quieuerit ⁊ maxime ĩ ſolitudĩe: tũc delicta ſua conſpiciet. Finit libellus de quiete.

Incipit liber de compunctione.

Icebãt de abbate

Arſẽio qꝛ totũ tp̃s vite ſue ſedens ad op' mãuũ ſuaꝝ: pãnũ hẽbat ĩ ſinu ꝓpẽ lachrymas q̃ crebro currebãt ex ocl̃is ei'.

Frater quidã interrogauit abbatẽ ammonẽ dicens. Dic mihi aliquod verbum. Dicit ei ſenex. Uade et talem fac cogitationẽ tuam. ſicut faciũt iniqui qui ſunt ĩ carcere. Illi enim interrogant homines. vbi eſt iudex: et quãdo venit? et ipa expectatiõe pẽaꝝ ſuaꝝ plorãt ita et mõach' ꝺbʒ ſẽper ſuſpectus eſſe. et animam ſuam obiurgare dicẽdo: Ueh mihi quõ aſtare hẽo añ tribunal xp̃i. et quõ habeo ei actuũ meoꝝ reddere rationem. Si igit̃ ſic ſemꝑ meditat' fueris: poteris ſaluus eſſe. Dixit abbas euagari'. Cũ ſedes ĩ cella: collige ad te ſenſum tuũ. et memor eſto diei mortis: et tũc vide corporis tui mortificationem. Cogita cladẽ. ſuſcipe dolorẽ. horreat tibi mũdi iſti' vanitas. eſto modeſtus et ſollicitus: vt poſſis ſemꝑ ĩ eodẽ q̃tis ꝓpoſito permanere. et ñ infirmaberis. Memorare et iã eorum que in inferno ſunt. cogita aput te ipſũ quomõ ſĩt modo ibi anime in q̃ amaro ſilentio. aut ĩ q̃ peſſimo gemitu. vel in quali metu aut certamine. aut in q̃li expectatione et dolore: et ſine mitigatione ĩfinite lachryme ſũt anime. Sed et diei reſurrectiõis nouiſſime memor eſto: et illud diuinũ horrẽdum atq3 terribile imaginare extremũ iudiciũ. Adduc ad mediũ repoſitã peccatorib' ꝯfuſiõem quã paſſuri ſũt ĩ cõſpectu dei ⁊ xp̃i ei'. ⁊ coram angelis ⁊ archãgelis poteſtatibus ⁊ vniuerſis hoib' Sꝫ ⁊ ſupplicia oĩa ignem eternũ. vermem ꝯſcientie ĩmortalem. tartari tenebras ⁊ ſup oia dẽtiũ ſtridores: timores ⁊ tormẽta. Adhuc etiã ad memoriã ⁊ bona q̃ ſũt iuſtis repoſita. fiduciã ante deũ patrẽ ⁊ xp̃m ei' corã angelis ⁊ archangelis ⁊ poteſtatibus atq3 oĩ plebe regnũ celoꝝ. ⁊ dona ei'. gaudiũ ⁊ requiem. Utrorũq3 hoꝝ cõmemorationem habe apud te ⁊ ſuper iudicia q̃dẽ peccatoꝝ ĩgemiſce plora veſtire luctu: imaginẽ metuẽs. ne ⁊ tuipe hec incurras: ſup bona vero iuſtoꝝ repoſita gaude ⁊ exulta ⁊ letare ⁊ his q̃dẽ frui feſtina. ab illis vero effici alien'. Uide ne obliuiſcaris aliq̃ñ ſiue ĩtra cellã tuam ſis. ſiue foris alicubi: et memoriã hoꝝ ne abiiciat mẽs tua vt ꝑ hec ſordidas ſaltẽ ⁊ noxias cogitatões poſſis euadere. Dixit abbas helias. Ego tres res timeo: vnam qñ egreſſura ẽ aia mea ꝺ corpore. Aliã quãdo occurſur' ſũ ꝺo. Tertiã quãdo aduerſum me ꝓferenda fuerit ſententia. Sancte memorie theophilus archiepũs cũ moriturus eſſet dixit. Beatus es abba arſeni. quia ſemꝑ hanc horã ante oculos habuiſti. Dicebant patres: quia manducãtib' aliquãdo fratrib' in caritate riſit vnus fratrũ ad mẽſam. Et vidẽs eũ abbas Joães fleuit dicens. Quid putatis hʒ iſte frat̃ in corde ſuo quia riſit cum debuiſſet magis flere: quia agapẽ mãducat. Dixit abbas iacobus. quia ſicut lucerna obſcurũ cubiculum illuminat: ita timor domini ſi venerit in cor hominis illuminat eum ⁊ docet omnes virtutes ⁊ mãdata dei. Interrogauerunt quidam patꝝ abbatem macharium egyptium dicentes. Quomodo ſic. ⁊ quãdo mãducas ⁊ quãdo ieiunas: ⁊ corpus tuum ſiccũ ẽ. Et dixit ei ſenex: ſicut lignũ in manu hominis cũ quo fructices in igne verſant̃ atq3 reuerſant̃ ſemꝑ ab igne ꝯſumit̃. ita ſi homo mũdauerit mẽtẽ ſuã ĩ timore dei. ipe timor ꝺi etiã oſſa ei' ꝯſumit. Miſũt aliquãdo ſenes de monte nytro ad abbatẽ macharium in ſcithi. rogantes vt veniret ad eos: alioquĩ ſciret oẽm multitudinẽ ſi ipe nõ veniret ad ſe eẽ venturã: qm̃ deſiderarẽt eũ videre. añq̃ migraret ad dñm. Qui cum veniſſet ad montẽ: cõgregata eſt oĩs mľtitudo fra

truz ad eū. Rogabant aūt ſenes. vt face
ret verbū ad fratres. Jlle aūt lachrymās
ait. Ploremꝰ frēs ꝛ producāt oculi noſtri
lacrimas: anq̄ꝫ eamꝰ hic. vbi lachryme no
ſtre corpora noſtra ꝯburāt. Et fleuerunt
oēs ꝛ ceciderūt proni i facies ſuas: dicen/
tes. Pater ora ꝓ nobis. Preteriēs aliqñ
abbas paſtor i egypto. vidit mulierē i mo
numēto ſedētē ꝛ flētē amare. Et dixit. Si
veniāt oīa delectabilia mūdi huiꝰ. nō trāſ
ferūt aīuꝫ iſtiꝰ a luctu: ita ꝛ mōachꝰ ſēper
debet luctū habere i ſemetipo. Alia vi
ce trāſibat cū abbate anub i partibꝰ dyol
chi. ꝛ vēiētes circa mōumēta mortuoꝝ vi
dēt mlierē nimis cedētē ſe: et flētē amare
Qui ſtātes itendebāt i eā. Paululū autē
ꝓcidentes. occurrerūt cuidā: et iterroga/
uit euꝫ abbas paſtor dicens. Quid habet
mulier iſta. ꝙ ſic plorat amare. Dic̄ ei mor
tuus ē maritꝰ eiꝰ ꝛ filiꝰ et fr̄. Et rñdens ab
bas paſtor. dixit abbati anub. Dico tibi.
ga niſi hō oēs volūtates carnis ſue morti/
ficauerit et poſſederit luctū hūc, ñ pōt mo
nachꝰ fieri. Tota. n. vita mulieris iſtius ꝛ
mēs in luctu ē. Dicit iterum abbas paſtor
Luctus duplex eſt: qui opat̄: ꝛ q cuſtodit.
Frater quidā iterrogauit eū dicēs qd fa/
cis? Dicit ei. Qñ venit abrahaꝫ i terrā pro
miſſionis. mōumētuꝫ ſibi cōparauit: ꝛ per
ſepulchrum t̄ram i hereditatē accepit. Dic̄
ei fr̄. Quid ē ſepulchrum? Et dixit ſenex:
Locus flēdi ꝛ lugendi. Sācte memorie
athanaſiꝰ. rogauit abbatē pābo: vt deſcē/
deret de heremo i alexādriā. Qui cū dſcē/
diſſet. vidit ibi mulierē theatricā et lachri/
matus ē. Jnterrogatꝰ aūt ab his q aderāt
quare fuerit lachrimatꝰ: due īqt res me
mouerūt. Una de illiꝰ perditiōe. Alia ga
ego nō habeo tale ſtudiū placēdi deo. qua
le habet iſta vt hoibus turpibus placeat.

Abbas ſiluanꝰ ſedens aliquādo cū fra
tribus factus eſt in exceſſu mentis: et ce/
cidit in faciem ſuam. Et poſt multum tem
poris ſurgens plorabat: et rogauerūt euꝫ
fratres dicentes. Quid habes pater? Jlle
autem tacebat et flebat. Compellentibus
āt eū dixit illis. Ego ad iudiciū raptꝰ ſuꝫ.
ꝛ vidi multos de hitu nr̄o euntes ad tor/
menta ꝛ multos ſeculares euntes in regnum ce/
lorum. Et lugebat ſenex. ꝛ nolebat dein/
ceps exire d̄ cella ſua: ſꝫ ꝛ ſi exire cogebat̄
operiebat capitio faciē ſuam dicēs. Quid
neceſſe ē videre lumē iſtud temporale i q̄
nihil ē vtile? Dixit ſancte memorie ſyncle/
tice. Labor ē ꝛ certamē magnū i primis q
ꝯuertuntur ad dn̄m. nam poſtea inenarra
bile gaudiuꝫ. Sicut eniꝫ qui ignē accende
re volūt: priꝰ fumātur et ex fumi moleſtia
lacrimantur: ſic qui obtinent quod volūt
Etenim ſcriptum eſt. qꝛ deus noſter ignis
conſumens eſt. Jtaqꝫ oportet nos diui
num igneꝫ cum lachrymis atqꝫ laboribus
in nobis ipſis accendere. Dixit abbas
hipericius. Nocte ꝛ die laboret monachꝰ
vigilans. ꝛ in orationibus permanens. pū
gens autem cor ſuum producat lachrymā
ꝛ celitus prouocat miſericordiam. Ap/
plicuerūt fratres ad abbatem felicem ha/
bentes ſecum aliquos ſeculares: rogaue/
runt eum vt diceret eis ſermonem. Jl/
lis autē diutius rogantibus: dixit ad eos.
Sermonem vultis audire? Qui dixerūt.
Etiā pater. Dixit ḡ ſenex. Modo non eſt
ſermo. quondaꝫ autē interrogabantur ſe/
niores et faciebant fratres que dicebant̄
ab eis: tribuebat deus quomodo loquerē
tur: Nunc aūt qm̄ interrogant quidē non
aūt faciunt que audiūt: abſtulit deus gra/
tiam a ſenibꝰ. vt non inueniāt quid loquā/
tur: qm̄ qui operetur. non ē. Quod cū au/
diſſent fratres. ingemuerūt dicētes. Ora
ꝓ nobis pater. Narrauerūt de abbate
or. ꝛ de abbate theodoro. qꝛ miſiſſent ca/
prinā pellē i cellā ſuā: ꝛ dixerūt ſibiinuicē
Si nos viſitauerit deus modo. quid facie/
mus? Et flentes reliquerūt locum ex late
ribꝰ. ꝛ ſic receſſerūt in cellas ſuas. Nar/
rauit quidā ſenex. ꝙ aliqs fr̄ cum conuer/
ti vellet: ꝓhiberet̄ a matre ſua. Jlle aūt nō
geſcebat ab intētione ſua dicēs. Saluare
volo animā meaꝫ. Mater vero eius mul
tū reſiſtēs. et cū dſideriū eiꝰ īpedire ñ poſ/
ſet. poſtea ꝑmiſit. Abiēs aūt filiꝰ eiꝰ factꝰ
e ſt mōachꝰ: et ſub negligentia vitam ſuā

expendit. Contigit aūt vt mater ipſiꝰ mo
reretur. ꝛ poſt aliquātum tempus etiā et
ipſe infirmatꝰ eſt īfirmitate magna. Et cū
factus fuiſſet in exceſſu mentis raptus ē
ad iudicium: et inuenit matrem ſuam cuꝫ
his qui iudicabantur. Jlla aūt vt vidit eū
obſtupuit et dixit. Quid eſt hoc fili? Et tu
in loco hoc condemnatus es? Ubi ſunt ſer
mones tui. quos loquebaris dicendo. ſal/
uare volo animam meaꝫ? Confuſus autē
in his que audierat. ipſo dolore ſtupefa/
ctus eſt. ꝛ ſtabat non habens quid matri
ſue reſpondere poſſet. Juxta deſpenſatio/
nem autem miſericordie dei: poſteaq̄ꝫ hec
vidit. contigit vt repararetur: ꝛ euaderet
de inſtanti infirmitate. Et cogitans apud
ſe diuinitus factā eſſe huiuſmodi viſitatio
nem. includens ſe de cetero ſedebat ꝛ co/
gitabat de ſalute ſua: penitus ꝛ plorās de
his q̄ egerat ſub negligentia priꝰ. Tanta
aūt ei itentio erat. vt mlti eum rogarēt in
dulgere ſibi paululū. ne forte leſionem ali
quā pateret̄ de fletu: quē ſupra moduꝫ ſi/
bimet indicebat. Jlle aūt nullo modo con
ſolari volebat dicēs. Si improperiuꝫ mr̄is
mee ſuſtinere nō potui: qūo xp̄i ꝛ ſanctoꝝ
angeloꝝ eius aduerſū me confuſionē po
tero in die iudicii ſuſtinere. Dixit quidaꝫ
ſenex. Si poſſibile eſſet in aduentu dei pꝰ
reſurrectionē. pre timore exire aīas hoīuꝫ
omnis mūdus moreret̄ a terrore atqꝫ for
midine. Quale eſt. n. videre celos ſciſſos.
ꝛ deum reuelatū cum ira ꝛ indignatiōe. ꝛ
militias innumerabiles angeloꝝ. ꝛ totū ſi
mul hominū genꝰ intēdere. Propter qd̄
ſic debemꝰ viuere. vt pote. qui de ſingul̄
motibꝰ noſtris rationē exigēdi ſumꝰ a d̄o.
Frater interrogauit ſenē dicēs. vnde eſt
abba cor meuꝫ durū. ꝛ non timet deum?
Dixit ei ſenex. Puto ſi homo teneat in cor
de ſuo increpationē: poſſideat timorē. Di/
cit ei frater. Quid ē increpatio. Dixit ei ſe
nex. Ut in omni re increpet homo aīam ſu
am: dicendo ei. Memor eſto. quia opor/
tet te occurrere deo. Dic. aūt ꝛ hoc. Quid
volo ego cū homine? Exiſtimo aūt. qꝛ ſi/
quis in his permanet veniat ei timor dei.
Uidit ſenex q̄ndā ridētē. ꝛ dicit ei. Coraꝫ
celo ꝛ t̄ra rationē totiꝰ vite noſtre redditu
ri ſumꝰ. ꝛ tu rides? Queādmodū vmbraꝫ
corpoꝝ nr̄oꝝ vbicūqꝫ nobiſcū circūferen
tes: ſic d̄bemꝰ fletū ꝛ ꝯpūctionē nobiſcuꝫ
habere vbicūqꝫ ſumꝰ. Fr̄ qdā iterrogauit
ſenē dicēs. Abba dic mihi aliqd̄ v̄bū. Dic̄
ei ſenex. Qñ ꝑcuſſit deꝰ egyptū. non erat
domꝰ in q̄ nō eēt luctꝰ. Fr̄ iterrogauit aliū
ſenē dicēs Quid facio. Dic̄ ei ſenex. Fle
re debemꝰ ſemꝑ. Cōtigit enim quēdā ſe/
nū mori aliqñ: ꝛ pꝰ mltā horā iteꝝ in ſeipꝫ
reuerti: ꝛ iterrogauimꝰ eū dicētes. Quid
vidiſti ibi abba. Et narrauit nobis plorāſ
ꝛ dicēs. Audiui ibi vocē lugubrē ſine ceſ/
ſatiōe dicētē: Ueh mihi: veh mihi. veh mi
hi. Sic ꝛ nos ſemꝑ dicere d̄bemꝰ. Jnterroga
uit frat̄ quēdā. ſenē dicēs. Qm̄ deſiderat
aīa mea lachrimas. ſic̄ audio ſenes lachry/
mantes ꝛ ñ īuenio ꝛ tribulat̄ aīa mea. Et
dixit ei ſenex. Filii iſrael pꝰ q̄dragita an/
nos itrauerūt in terrā ꝓmiſſiōis. Lachri/
me ḡ ſūt t̄ra repromiſſiōis. ad q̄s ſi ꝑuene
ris iam non timebis belluꝫ. Jta eniꝫ vult
deꝰ affligi aīam. vt ſemꝑ deſideret ingredi
terram illam. Finit libellus de ꝯpūctione

Jncipit liber de continentia.

Fratres aliqui vo
lentes venire ad abbatē antōiuꝫ
de loco ſcithi. īgreſſi ſūt nauē vt irēt ad eū
Et inuenerūt i ipa naui ſenē: q ꝛ ipſe ad an/
toniū ire volebat. Jgnorabāt aūt eū frēs
ꝛ ſedētes in naui loquebant̄ ſermones pa
trū. ꝛ de ſcripturis. ꝛ rurſus d̄ ope manuū
ſuaꝝ. ille aūt ſenex ꝑ oīa tacebat. Cū aūt
veniſſēt ad portū: agnouerūt ꝛ ipſum ſenē
ꝓficiſci velle ad abbatē antoniū. Cuꝫ aūt
veniſſent ad eum. dicit eis abbas antoniꝰ
Bonum comitē itineris inueniſtis ſenem
hunc. Dixit aūt ꝛ ſeni. Bonos fratres inue
niſti tecuꝫ abba. Dicit ei ſenex. Boni ſunt
quidem. ſed habitatio eorum non habet ia
nuam Quicūqꝫ intrat in ſtabuluꝫ: ſoluit
aſinum. Hoc autem dicebat quia quod
cūqꝫ eis aſcēdebat in os. loquebant̄. Dice
bat abbas daniel de abbate Arſenio. q

totā noctē vigilans ꝑtranſierit:tota enim
nocte vigilabat. Et quando volebat circa
mãe propter iſtā naturā dormire. dicebat
ſomno. Uēi ſerue male. Et ſurripiebat pa
rum ſomni ſedendo:⁊ ſtatī ſurgebat. Di
cebat abbas Arſenius. Sufficit mōacho
ſi dormit vnā horam:ſi tamē ē pugnatoꝛ

Dicebat de eo abbas daniel. Quia tā/
tos ānos manſit nobiſcum.⁊ menſurā par
uam vict⁹ dabam⁹ ei in āno:⁊ quotiēs ve/
niebam⁹ exinde comedebamus ⁊ nos.Di
xit iteꝝ. Quia niſi ſemel in āno non muta
bat aquaꝫ palmaꝝ .ſed tātū adiiciebat:fa
ciebatqꝫ flectā d̄ ipſis palmis. ⁊ cōſuebat
vſqꝫ ad ſextā horā. Interrogauerūt ḡ euꝫ
ſenioꝛes.cur ñ mutaret aquā palmaꝝ.q̄ fe
tebat? Et dixit eis. Pro thimiamate ⁊ vn
guentoꝝ odoꝛib⁹ quib⁹ in ſeculo vſus ſū:
opus eſt vti me fetoꝛe iſto. Iteꝝ qñ audi/
uit ꝙ maturaſſet omne genus pomoꝛum:
dixit. Afferte mihi. Et guſtauit ſemel tan/
tum parum ex omnibus gratias agens
deo. Dicebāt d̄ abbate agathōe. Quia
per triēnium lapidem in oꝛe ſuo tenebat:
donec taciturnitatem diſceret. Aliquā
do iter agebat abbas agathon cum diſci/
pulis ſuis .⁊ inueniens vnus ex eis par/
uiſſimum faſciculum cicercule viridis in
via dicit ſēi. Pater ſi iubes tollo illud. In
tendit vero ſenex:⁊ admirans dixit. Tu
illud ibi poſuiſti? Reſpondit ei ille frater.
Non. Et dixit ſenex. Quomodo vis
tollere quod non poſuiſti? Uenit aliqñ
quidam ſenum ad abbatem achillem. ⁊ vi
dit eum iactantem ſanguinem de oꝛe ſuo
et interrogauit eum dicens. Quid eſt hoc
pater? Et dixit ſenex. Sermo eſt fratris
cuiuſdam qui me contriſtauit.et omnino
conatus ſum conſeruare illud apud me: ⁊
depꝛecatus ſum deum vt aufferetur a me
⁊ factus eſt ſermo ille ſanguis in oꝛe meo.
⁊ expuo illum ⁊ requiem inueni. ⁊ doloꝛē
illum oblitus ſum Uenit aliquando ab/
bas achilles in cellam abbatis eſaie in lo
cum ſcithi:⁊ inuenit eum comedēteꝫ. Mi
ſerat enim in cathinulo ſalem ⁊ aquam. vi
dens autem quia abſcondit illuꝫ p⁹ flectas
de palmis: dicit illi. Quid manducabas?
Ille reſpondit. Ignoſce mihi abba.qꝛ pal/
mas incidebā ⁊ aſcēdi in cauma. ⁊ pꝛopte
rea intinxi modo buccellam in ſal. ⁊ miſi in
oꝛe meo ⁊ exaruerūt fauces mee. Et quia
nō d̄ſcēdebat bucella quā ī oꝛe meo miſe/
ram pꝛopterea cōpulſus ſum ſupfundere
modicū aque in ſal. vt vel ſic poſſem glu/
tire:ſed ignoſce mihi. Et dicebat abbas
achilles. venite ⁊ videte eſaiam iuſcelluꝫ
comedenteꝫ in ſcithi. Si vis manducare
ius vade in egyptuꝫ. Dicebant de abbate
amoy.qa egrotaret.⁊ in lecto plurib⁹ ānis
decūbēs nūq̄ꝫ relaxauit animū ſuū vt ītē
deret interioꝛa celle ſue.⁊ videret q̄d habe
ret. Multa eniꝫ deferebantur ei velut in
firmo ſꝫ ītroeūte diſcipulo ſuo ioāne ⁊ ex
eūte claudebat oc̄los ſuos ne videret qd̄
faciebat: ſciebat eniꝫ qꝛ fidelis mōachus
eſſet. Dixit abbas benyamī q̄ erat p̄ſbiter
in cellis:qꝛ applicuiſſēt frēs ī ſcithi ad quē
daꝫ ſenē. ⁊ voluiſſēt ei dare modicū olei:
⁊ ille eis dixit: Ecce ibi iacet paruuluꝫ va/
ſculum.qd̄ attuliſtis mihi añ tres ānos. ⁊
q̄ño poſuiſtis illd̄ ſic remāſit. Audiētes āt
frēs āmirati ſūt ꝯtinētiā ſēis. Narraue
rūt d̄ abbate dyoſcoꝛo d̄ nāſyas. q̄a panis
ei⁹ erat oꝛdeace⁹ ⁊ d̄ faria lēticule.⁊ ꝑ ſin
g̃los ānos pōebat ſibi legē cuiuſcūqꝫ vni⁹
obſuātie:id ē ñ occurrere vno āno alicui.
aut ñ loq. aut ñ guſtare aliqd̄ coctū. aut ñ
comed̄re aliq̄d pomoꝝ aut oleꝝ ⁊ ī oī oꝑe
ſuo ita faciebat:⁊ h̄ ꝑ ānos ſig̃los faciebat

Dixit abbas euagrius.qꝛ dixerit ſenex.
ꝓpterea āputo a me delectatiōes carna/
les. vt etiā iracūdie occaſiōes abſcidam.
ſcio.n.eā aduerſū me ſēper pugnare ꝓ de
lectatiōib⁹.⁊ ꝯturbare mētē meā ⁊ ītelle/
ctū meū expellere. Miſit aliqñ ſactus
epyphani⁹ epūs cypri⁹.ad abbatē hylari/
onē.rogās eū ⁊ dicēs. Uēi vt nos videa/
am⁹.anq̄ꝫ d̄ coꝛpe exeam⁹. Qui cū veniſſet
ad īuicē:māducātib⁹ eis allatū ē d̄ auib⁹
q̄ddā. Qd̄ tenēs epīs dedit abbati hylario
ni. Et dixit ei ſenex. Ig̃ſce mihi pater qꝛ
ex quo accepi habitum iſtum non madu/
caui quicq̄ꝫ occiſum. Et dixit ei ſanctus

ephiphanius. Ego autem ex quo acce
pi hitū iſtū non dimiſi aliquē dormire qui
hēbat aliquid aduerſū me.neqꝫ ego doꝛ/
miui habēs aliq̄d aduerſus aliquē. Et di/
xit ei ſenex. Ignoſce mihi pater:qꝛ tua cō
uerſatio maioꝛ ē mea. dicebāt d̄ beato pal
ladio qꝛ fecerat viginti annos ī cella et nō
leuauit oculos ſuos ſurſū: vt videret tectū
ei⁹. Abbas zenon ābulās aliqñ ī paleſtina
cū laboꝛaſſet reſedit vt māducaret iuxta
cucumerariū. Suadebat āt ei aīm⁹ ſuus
dicēdo. Tolle tibi vnū cucumerē ⁊ mādu/
ca. Quātū āt ē? Qui rñdēs cogitatui ſuo
dixit. Fures ad toꝛmēta vadūt. Proba ḡ
teip̄ꝫ ī h̄ ſi potes ferre toꝛmēta. Qui cōſur
gēs ſtetit ī caumate q̄nqꝫ dieb⁹. d̄ſigēs ſe
ipſū in ſole. Dicebat āt q̄ſi anim⁹ ei⁹ ad ip̄m
Nō poſſū poꝛtare toꝛmēta. dicit ḡ ad aīuꝫ
ſuuꝫ. ſi ñ potes poꝛtare toꝛmenta: ḡ ñ rapi
as vt manduces. Dixit abbas theodoꝛus
Inopia panis thabefacit monachi coꝛpus
Alter auteꝫ q̄dā ſenioꝝ dicebat qꝛ vigilie
pluſ thabefaciūt coꝛpus. Dixit abbas ioā
nes breuis ſtature. Quia ſi voluerit rex
aliq̄s ciuitatē inimicoꝝ tenere ꝑus aquā
tenet et eſcas eoꝝ q̄ ſūt in ciuitate et fame
ꝑiclitantes ſic ſubiiciūt ei:ita eſt et paſſio
ventris. Si in ieiunio et fame conuerſet
homo inimici ei⁹ qui ſollicitāt aīaꝫ ei⁹ īfir
mātur. Dixit iteꝝ qꝛ aſcēdens aliquando
ꝑ viam que ducit ad ſcithim. vt diſtrahe
rem flectas palmis. vidi camellarium lo
quēteꝫ ⁊ commouentem me ad furoꝛem:
ego vero dimiſi quod poꝛtabam et fugi.
Dixit abbas yſaac pꝛeſbiter cellaꝝ. Scio
fratrē metētē in agro qui voluit māduca
re ſpicā tritici:⁊ dixit dño agri. Uis mādu
co vnā ſpicā? Ille autē audiens miratus ē
⁊ dixit ei. Tuus ē ager pater:⁊ me īterro
gas? Intantū ergo ſcrupuloſus erat me/
moꝛat⁹ frater. Interrogauit quidā fratrē
abbatē Iſidoꝛū ſenioꝛē ſcithi dicens qua
re ſic te foꝛtiter timēt demones: Dixit ei ſe
nex. Quia ex quo factus ſū monach⁹ ſtu/
deo ne ꝑmittā iracūdiā vſqꝫ ad fauceſ me
as aſcendere. Dixit iteꝝ qui ſupꝛa quadra
ginta annos eē:ex quo ſētiret quidē motū
peccati in mente ſua: nunq̄ꝫ tñ conſentiret
neq̄ꝫ concupiſcentie neqꝫ iracundie. Nar
rauit abbas caſſian⁹ d̄ quodā abbate Io/
anne. quia fuerit apud abbatē eſynū ī ſū/
mitate heremi habitātē per annos q̄dragī
ta. ⁊ qꝛ hēbat circa ipſū multā caritatē. et
per hāc caritatis fiduciā interrogauit euꝫ
dicēs. Tanto tēpoꝛe ſic remotus ⁊ a nullo
hoīuꝫ facile moleſtiā patiens. dic mihi q̄d
ꝓfeciſti. At ille dixit. Ex quo cepi ſolitari
us eſſe: nunq̄ꝫ me ſol vidit manducātē. Di
xit autē ei ⁊ abbas Ioānes nec me iraſcē/
tē. Dixit iteꝝ quia narrauit nobis abbas
moyſes: ꝙ ei abbas ſerapion dixit. Quia
dū eſſem iuuenis ⁊ ſederē cū abbate meo
theone ⁊ manducareꝫ ꝯſurgens a refectio
ne ſecūdū oꝑa dyaboli rapui vnuꝫ paneꝫ
paximatē. et māducaui eū occulte. neſciē
te abbate meo. Cū ḡ perſeuerarē aliquan
to tempoꝛe hec faciens. cepit mihi ipſū vi/
cium dominari et non pꝛeualebaꝫ meipſū
retundere. ſed ſolūmodo adiudicabar a ꝓ
pꝛia conſcientia: ⁊ ſeni dicere confunde/
bar: Contigit autē ſecundū diſpenſationē
diuinā vt quidā venirent ad ſenē vtilita/
tis anime ſue cauſa: et interrogabāt eum
de pꝛopꝛiis cogitationibus. Reſpōdēs āt
ſenex dixit. Quia nihil ſic noxiū eſt mona
chis et letificat demones. quomodo ſi ce
lent cogitationes ſuas ſpiritualibus patri
bus. Locutus ē āt eis de cōtinētia. Et cū
hec dicerentur. cogitans ego qꝛ de⁹ reue/
lauit ſeni de me: conpunctus cepi flere et
eieci paximatē de ſinu meo: quē male cō
ſueuerā rapere: et pꝛoſternens me ī paui/
mento poſtulabā de ꝓteritis veniā: et oꝛa
tionē pꝛo cautela in futuꝝ. Tunc dixit ſe
nex. O fili liberauit te de captiuitate iſta
etiam me tacente cōfeſſio tua et demoneſ
tenebāt coꝛ tuū per taciturnitatē: nūc ad
uerſum teipſuꝫ confitēdo interfeciſti: quē
hacten⁹ tibi domīari ꝑmiſeras neqꝫ cōtra
dicēs: neqꝫ alio mō īcrepās eum: āmodo
autē nequaq̄ꝫ locū habebit ī te quippe q̄
in coꝛde tuo ī aperto excuſſus ē. Necdum
autē finito ſermone ſenis. et ecce oꝑe qd̄
dixit apparuit: qꝛ velut lāpada igniſ egreſ
ſa ē de ſinu meo: ⁊ ipleuit totam domum
fetido odoꝛe. ita vt putarēt qui aderāt: qꝛ

ſulphuris plurimũ fuiſſet incenſũ. Et di/
xit ſenex. O fili. Ecce verboꝝ meoꝝ libe
rationis tue per ſignũ quod factũ eſt: pre
ſtitit dñs documẽtum. dicebãt de abba/
te Machario. Quia ſi vacauit inter fra/
tres. ponebat ſibi terminũ. ꝛ quãdo inueni
batur vinũ pp fratres bibebat: ſed ꝓ vno
calice vini. die integra aquã non bibebat
Et fratres qdam volentes eũ recreare da
bant ei vinũ: ſed ꝛ ſenex cũ gaudio ſume/
bat vt ſeipſum poſtea cruciaret. Diſcipu/
lus autẽ eius ſciens cauſã: dicebat fratri/
bus. Propter deũ rogo ne detis ei vinuꝫ
qꝛ in cella ſe poſtea cruciatu domat. Qđ
cognoſcentes fratres vltra ei vinum non
dederunt. Abbas Macharius maioꝛ in
ſcithi: dicebat frĩbus poſt miſſas eccleſie:
fugite fratres. Et dixit ei vnus fratꝝ. Pa
ter vbi habemus fugere amplius a ſolitu
dine iſta? Et ponebat digitũ ſuper os ſuũ
dicens. Iſtud eſt qđ fugiendũ dico. Et ſic
intrabat ĩ cellã ſuã. ꝛ claudens oſtium ſe/
debat ſolus. Dixit idem abbas macharius
Si aliquem increpare volẽs ad iracundi
aꝫ cõmoueris propriã paſſionẽ ĩples: non
enim aliũ ſic ſaluare debes. vt teipſũ per/
das. Dixit abbas paſtoꝛ. Niſi nabuzardã
archimargirius veniſſet: non crematũ fu
iſſet templum domini. Ita ꝛ niſi quies gu
le ꝛ ventris venerit in aĩaꝫ nequaꝗ̃ mẽs
coꝛruet. ꝛ pugnans contra inimicũ. Dice/
bant de abbate paſtoꝛe. Quia dũ vocatꝰ
fuiſſet ad comedẽdũ cõtra voluntatẽ ſuã
ibat lachꝛymando ne inobediens eſſet fra
tribꝰ ſuis ꝛ contriſtaret eos. Narrauerunt
quidam abbati paſtoꝛi đ quodã monacho
qꝛ non bibebat vinũ. Et dixit eis. qꝛ oĩno
potus mõachoꝝ nõ ẽ. Dixit iteꝝ abbas pa
ſtoꝛ. Quia ſicut fumo expellunt apes vt
tollatur dulcedo opis eoꝝ: ita ꝛ coꝛpora/
lis qes timoꝛẽ expellit ab aĩa ꝛ aufert ab
ea omne opus bonũ. Narrauit quidã ſenũ
de abbate paſtoꝛe ꝛ fratribꝰ eius. qꝛ habi
tarent in egypto. ꝛ cum deſideraret maẽ
eoꝝ videre eos ꝛ non poſſet. obſeruauit
vna die. ꝛ euntibus illis ad eccleſiã obtu
lit ſe eis: Illi ãt videntes eam conuerterũt
ſe ad cellã. ꝛ intrãtes clauſerũt oſtiũ in faci
eꝫ eiꝰ. Illa ãt ad oſtiũ ſtãs clamabat plo
rãs cũ nimia miſeratiõe. Audiens ãt eam
abbas anub. intrauit ad abbatẽ paſtoreꝫ
dicens. Quid faciemus vetule iſti. ita an
te oſtiũ flenti? Surgẽs aũt abbas paſtoꝛ
venit ad oſtiũ: et ĩtro ſtans audiuit eã plo
rantẽ miſabiliter nimis ꝛ dixit. Quid ſic
clamas vetula. Illa ãt cũ voceꝫ eiꝰ audiſ/
ſet multomagis clamauit ploꝛãs ꝛ dicens
Volo vos videre filii mei. Quid ẽ. n. ſi vi
dero vos? Nunqd non ſuꝫ mater veſtra?
Aut non ego lactaui vos? En tota ſũ iam
canis plena: ſed ꝛ audiens vocẽ tuaꝫ tur
bata ſũ. Dixit ei ſenex. Hic nos vis videre
an in illo ſeculo? Dicit ei. Et ſi non videro
vos hic. videbo vos illic filii mei. Dicit ei
ſi potes equanimiter ferre vt hic nos non
videas: videbiſ nos illic. et ita diſceſſit mu
lier gaudens ꝛ dicẽs. Si oĩno viſura vos
ero illic. nolo vos hic videre o fili mei. Di
cebant đ abbate pyoꝛ. Quia ambulando
comederet. ꝛ interrogante eum quodã q̃
re ſic manducaret reſpondit. Non hoc vtĩ
velut opus aliqđ agerer: ſed velut quod/
dam ſuperfluũ vti. Alii autẽ đ hoc ipſo in
terroganti reſpondit. Ut non vel in come
dendo coꝛpoꝛaleꝫ delectationeꝫ hẽat aĩa
Dicebant de abbate petro cognomento
pyanio. q erat in cellis. qꝛ vinum non bibe
bat. Quando autẽ ſenuit: rogabãt euꝫ vt
modicũ vini ſumeret. Qui cũ ñ acqeſce/
ret tepefaciebãt aquã. ꝛ ita offerebãt: Et
dicebat. Credite mihi filii: qꝛ velut condi/
tũ illud accipio. Et adiudicauit ſe tepida
aqua eſſe contẽtũ. Facta ẽ aliqñ celebꝛa
tio miſſaꝝ in monte abbatis antonii: ꝛ in/
uẽtũ eſt ibi vaſculũ vini. Et tollẽs vnus
de ſenibus paꝛuũ vas ideſt calicem. poꝛta
uit abbati ſyſoy ꝛ dedit ei. ꝛ bibit ſemel. et
ſecundo accepit et bibit. Obtulit etiaꝫ ei
tertio ſed non accepit dicens. quieſce fra
ter. an neſcis quia ſathanas ẽ. Frater qui
dã ĩterrogauit abbatẽ ſyſoy dicẽs. Quid
facio. qꝛ occurro ad eccleſiam et frequen
ter fratres pꝛo caritate ad cibum reti/
nẽt me. Dixit ei ſenex. Onerоſa res eſt. Di

cit ergo abraham diſcipulus eius. Si oc/
currit in ſabbato ꝛ dñica ad eccleſiã: ꝛ bi
berit frater tres calices: mltũ ne ẽ? ꝛ dixit
ſenex. Si nõ eſſet ſathanas: nõ eẽt multũ
Frequẽter dicebat abbati ſyſoy diſcipu/
lus ſuus. Surge abba ꝛ mãducemꝰ: Ille
aũt dicebat. Adhuc ñ mãducauimꝰ fili?
Et ille reſpõdit. Nõ pr̃. Dicebat aũt ſenex.
Si nec adhuc mãducauimꝰ. affer ꝛ mãdu
cemꝰ. Dixit aliqñ cũ fiducia abbas ſyſoy.
Crede qꝛ ecce triginta ãnos habeo ꝙ non
deprecor deũ ꝓ peccato. ſꝫ orãs hoc dico
Dñe ihũ xp̃e ꝓtege me a lingua mea: ꝛ vſ
qꝫ nũc p ſingulos dies curro in ipſa opa ꝛ
delinquo: Venerũt aliqñ abbas ſiluanus
ꝛ diſcipulus eius zacharias. ad quoddam
monaſteriũ: ꝛ fecerũt eos guſtare modicũ
ãteqꝫ ambularẽt. Et exeuntibus eis inue
nit diſcipulus eius aquã in via: ꝛ volebat
bibere. Dixit ei abbas ſiluanus. zacharia
ieiuniũ ẽ hodie. Cui ille dixit. Nõne hodie
mãducauimꝰ pr̃. Dixit ei ſenex. illud mãdu
care caritatis fuit. nos ãt teneamꝰ ieiuniũ
nr̃ꝫ fili mi. Dixit ſcã ſyncletice: Qꝛ oportet
nos. q huiuſmõi ꝓpoſitũ ſũpſimꝰ: caſtitatẽ
q̃ ſũma ẽ. tenere. Eteni apud ſeclares vide
tur caſtitas obſeruari. ſed adeſt eis ſtulti/
cia: ꝓpteꝛ qđ aliis ſenſibꝰ peccant. nã ꝛ aſ
piciũt ĩdecenter. ꝛ rident ĩordinate. Dixit
iterũ que ſupra. Quia ſicut venenoſa ani/
malia acriora medicamẽta a ſe expellunt
ita cogitationem ſordidam ieiuniũ cũ orõ
ne depellit ab anima. Dixit iteꝝ. Nõ te ſe/
ducant diuitũ huiꝰ ſeculi delicie tanqꝫ ali/
quid vtile habẽtes in ſe: eteni illi delecta/
tionis cauſa. arte diuerſo mõ condiendi ci
bos onerãt. Tu autẽ ieiunio ꝛ abiectione
ciboꝝ abundantiaꝫ deliciaꝝ illoꝝ ſupgre
dere. ſed ne ſatieris pane neqꝫ deſideres
vinũ. Dixit abbas ſyſoy. qa peregrinatio
noſtra ẽ: vt teneat homo os ſuũ: dixit ab/
bas ypericiꝰ. qa ſicut leo terribilis eſt ona
gris: ſic monachus ꝓbatꝰ cogitatiõibus
ↄcupiſcentie. dixit iteꝝ. Ieiuniũ frenũ eſt
monacho aduerſus peccatũ: qui autẽ abii
cit ieiuniũ. velut equus feruẽs deſiderio
femie repitur. dixit iteꝝ. Siccatũ ieiunio
corpus monachi. animã de profundo ele
uat: ꝛ ſiccat fiſtulas delectationũ ieiuniũ
monachi. dixit iteꝝ. caſtus monachus in
terra honorabitꝛ: ꝛ in celis ab excelſo coro
nabitur. idem ipſe dixit: Monachus q nõ
retinet linguã ſuã in tẽpore furoris: neqꝫ
paſſionũ corporaliũ retentor erit aliquã/
do. dixit iteꝝ. Verbum malũ nõ proferat
os tuum: qm̃ vitis nõ affert ſpinas. dixit
iteꝝ. Bonũ ẽ manducare carnẽ ꝛ bibere
vinũ: qꝫ manducare in obtrectatõne car/
nes fratꝝ. dixit iteꝝ. Suſurrans ſpens
euam de paradiſo eã eiiecit. huic ꝗ ſimilis
eſt. qui proximo ſuo obloquitur. qm̃ ꝛ au/
dientis ſe animã perdit. ꝛ ſuam non ſaluat
Facta ẽ aliquando feſtiuitas ĩ ſcithi: ꝛ de
derunt ſeni vinum bibere in calice. qui ab
iiciens dixit. Tolle a me mortẽ iſtã. quod
videntes alii qui cum ipſo edebant. nec ip
ſi biberunt. Alia vice allatũ eſt ibi vaſcu/
lum vini de primitiis vt daretur fratribꝰ
ad ſingulos calices. ꝛ introeunte quodaꝫ
fratre ꝛ vidente quia acciperent. fugit in
criptam q̃ cripta mox cecidit. Et cum au/
diſſent ſonũ. currentes inuenerunt fratrẽ
ſemianimem iacentẽ: ꝛ ceperũt obiurgare
eum dicentes. Bene tibi contigit: qa va/
nam gloriam habuiſti. Abbas autẽ refo/
uens eum dixit. dimittite filiũ meũ bonũ
opus fecit: ꝛ viuit dominus. quia nõ reedi
ficabitur cripta hec tẽporibus meis: vt co
gnoſcat mundus. quia propter calicẽ vini
cecidit cripta ĩ ſcithi: Aſcendit aliquando
preſbiter de ſcithi ad ep̃m alexandrinum
ꝛ quando reuerſus eſt ĩ ſcithi interrogaue
runt eũ fratres. quõ ẽ ciuitas? ille autem
dixit eis Credite mihi fratres ego ibi faciẽ
hominis nullius vidi. niſi tm̃ epiſcopi. Illi
autẽ audiẽtes mirati ſunt ꝛ dixerũt. quid
putas facta eſt in illa oĩs multitudo? Pre
ſbiter vero refouit heſitãtes dicẽs. Extor
ſi animo meo: ne ĩtuerer faciẽ hominis. ex
qua relatiõe ꝓfecerũt fratres: vt cuſtodi
ant ſe ab extollẽtia oculoꝝ ſuoruꝫ. Venit
aliqñ quidã ſenex ad aliũ ſenẽ: ille autẽ di
xit diſcipulo ſuo fac nobis modicũ lẽticu/
le: ꝛ fecit. Et infunde nobis panes: ꝛ infu/

dit. Et manſerunt ſic vſque ad alterius
diei horam ſextam: loquentes de rebus
ſpiritualibus. iterū dixit ſenex diſcipulo
ſuo. Fac nobis modicum lenticule: fili mi
Ille reſpondit. Ab heſterno die feci pater
Et ita ſurgentes ſumpſerūt cibum. Alter
quidam ſenex venit ad quendā patrum.
ille autem coxit modicum lenticule: et di
xit ei. Faciamus opus dei et guſtemus.
Et vnus quidem eoꝝ compleuit totū pſal
terium. alter vero ex corde. duos prophe
tas maiores lectoris ordine recitauit: et
facto mane. diſceſſit ſenex ille qui vene/
rat. et obliti ſunt ſumere cibum. Eſuriit
quidam frater a mane. et pugnabat cum
animo ſuo ne māducaret: donec fieret ho
ra tertia. Et facta hora tertia: exegit a ſe
ut fieret hora ſexta: Et facta ſexta: infu/
dit panem et ſedit vt manducaret: Po/
ſtea vero ſurrexit dicens. manebo ſic vſ
qꝫ ad horam nonam. hora autem nona ſe
cit orōnē. ⁊ vidit opus diaboli. ſicut fu/
mum exeuntem a ſe: ⁊ ita ceſſauit eſuries
eius. infirmatus eſt quidaꝫ ſenū. ⁊ cū non
poſſet ſumere cibum multis diebus: roga
batur a diſcipulo ſuo vt faceret aliquid ei
⁊ reficeret. Abiit aūt ⁊ fecit de farinula lē
ticulas ⁊ zippulas. Erat autē ibi vaſculū
pēdens. in quo erat modicū mellis. ⁊ ali
ud ī quo erat raſanealeō id ē lini oleū ⁊ fe
tebat: ita ꝙ tm̄ ad lucernā pficeret. Erra
uit aūt frater. ⁊ ꝓ melle de lini oleo miſit
in pulmentū. Senex vero cū guſtaſſet ni
hil locutus eſt: ſed tacitus māducauit. Cō
pellebat autem eum iteꝝ māducare ⁊ ex/
torquēs ſibi māducauit. Et dabat ei ter/
tio. ille autē noluit māducare dicēs. Vere
nō poſſum fili mi. Diſcipulus aūt hortabat̄
eū dicēs. Bonū ē abba: ecce ⁊ ego mādu
co tecū. Qui cū guſtaſſet ⁊ cognouiſſꝫ qꝺ
fecerat: cecidit ꝓnus in faciē dicēs. Veh
mihi pater. quoniā occidi te. Et tu pecca/
tū h̄ poſuiſti ſup me. qꝛ nō es locut⁹. Et di
xit ei ſenex. Nō ꝯtriſteris fili. ſi voluiſſꝫ de
us vt mel māducarē. mel habuiſti mittere
ī zippullas iſtas. Narrauerūt de ſene quo
dā. qꝛ deſiderauit aliqn̄ māducare cucu/
merē quē cū accepiſſet: appēdit eū prius
ante oc'los ſuos. Et cū eſſet vict⁹ deſide/
rio. domās ſeipſū. penitētiā agebat: quia
vel omnino deſideraſſet. Frater qdam ali
quādo abiit viſitare ſororē ſuam: ī mona/
ſterio egrotātē. Erat autē fideliſſima. ⁊ nō
acqeuit aliquando videre virū. neqꝫ occa
ſionē dare fratri ſuo: vt ꝓpter illā veniret
in mediū feminaꝝ. Et mādauit fratri ſuo:
Vade frater. ora ꝓ me: qꝛ cū gratia xp̄i
videbo te ī regno celoꝝ. Monachus qdā
occurrit ancillis dei in itinere quodā. qbus
viſis diuertit extra viā. Cui dixit abbatiſ
ſa. Tu ſi pfect⁹ eſſes monachus: nō reſpe/
xeras nos ſic vt agnoſceres. ꝙ femīe era
mus. Intrauerūt aliquādo fratres in ale
xandriā. inuitati a theophilo archiepiſcopo
vt preſētibus his facta orōne deſtrueret
tēpla paganoꝝ. Et māducātibus eis cum
archiepō: miniſtrate ſunt eis carnes vitu
line. ⁊ māducabāt nihil diſcernētes. Et ac
cipiēs archieps vnū capadiū. dedit iuxta
ſe recūbēti ſeni dicēs. Ecce iſtud capadiū
id ē ſtucklei: bonū ē. māduca abba. Ille āt
reſpōdēs dixit. Vſqꝫ nūc credebā ꝙ olera
māducarē. Nā ſi carnes ſunt nō māduca
bo. Et vltra nemo acqeuit guſtare. Frat̄
quidā ī cella attulit panes recētes: ⁊ īuita
uit ad mēſā ſeniores. Et cū manducaſſent
ſingulos paximates: pauſauerūt. Frater
vero ſciēs laborē abſtinētie eoꝝ: cepit cū
humilitate ſupplicare dicēs. Propter de
um māducate hodie: donec ſatiemini. Et
māducauerūt alios denos paxiates. ecce
igit̄ quantū ſupra qꝫ opus erat. māducaue
rūt ꝓpter deū veri monachi: ⁊ ſimpliciter
abſtinētes. Egrotauit qdā ſenū aliquādo
magna īfirmitate: ita vt ex eius viſcerib⁹
mlt⁹ ſāguis effluerit. Et attulit qdā fra/
ter nixas ſiccas. ⁊ fecit pultes. Et miſit
eas ibi. ⁊ obtulit ſeni: ⁊ rogabat eum di/
cens. Comede. quoniam forte expedit
tibi. Intuens autem eum ſenex diutius
dixit. Vere dico tibi frater. quia volebaꝫ
vt me dimitteret deus in hac infirmitate
eſſe: alios triginta annos. Et nullo modo
acquieuit ſenex in tali egritudine vel mo

dicū ſumere cibi ita vt tolleret frater qꝺ
portauerat: ⁊ rediret ad cellā ſuā. Alter ſe/
nex ſedebat longe ī heremo ⁊ contigit fra/
trē venire ad eū. ⁊ inuenire eū infirmantē
Qui lauans ei faciē: fecit ei refectionē: ex
his que attulerat: quod cū vidiſſet ſenex
dixit. Vere frater oblitus erā ꝙ haberent
homines de cibo ſolaciū. Obtulit ei etiaꝫ
⁊ calicē vini. Quod cū vidiſſet: plorauit di
cens. Non ſperabā me vſqꝫ ad mortē bibe
re vinū: Statuit quidā ſenex: vt quadra/
ginta diebus nō biberet. Et ſi quando fie/
ret cauma: lauabat ſuriſculā ⁊ ipleuit eam
aqua: ⁊ appendebat eaꝫ ante oculos ſuos.
Qui cuꝫ interrogaretur a fratribus. qua/
re hoc faceret. reſpondit dicens: Vt cū vi/
dēs quod deſiderabā nō guſtauero: maio
rē ardorē ſuſtineaꝫ: ⁊ ꝓpter hoc maiorem
mercedē a dn̄o conſequar. Frater qui/
dā iter agens: habebat ſecū matrē ſuā: iaꝫ
ſenē. Qui cū veniſſent ad quendā fluuiū.
nō poterat vetula illa tranſire. Et tulit fi/
lius ſuus palliū ſuū ⁊ inuoluit exinde ma/
nus ſuas: ne aliquo modo contingeret cor/
pus eius. Et ita portans eam tranſpoſuit
fluuiū. Dixit aūt ei mater ſua. Vt quid ſic
operuiſti manus tuas fili mi? Ille aūt di/
xit. Quia corpus mulieris ignis eſt: ⁊ ex eo
ipſo ꝙ ꝯtiget̄ te: veniebat mihi cōmemo
ratio aliaꝝ feminaꝝ in animo. Dicebat
quidā patrū. Quia ſciret fratrē in cella. ie/
iunātē tota hebdomada paſche. Et cū ſab
bato ſero veniſſet ad miſſaꝫ: cōmunicans
mox fugiebat: ne cogeretur a fratribus in
eccleſia manducare apud ſe. tātū modicas
herbas elixas cū ſale māducabat ſine pa/
ne. Fratres conuocati ſunt ī ſcithi vt mā
ducarent palmas: ⁊ erat ibi aliquis infir/
mus pre nimia abſtinentia. qui tuſciens ex
creauit flegma. Quo vomente: de ſputo
eius venit ſuper aliū fratrē: Qui cū a cogi
tatione ſua cōpelleretur dicere ei. quieſce
iā ⁊ non excrees ſuper me: vt ſuperaret co
gitationes ſuas: tulit quod excreauerat: ⁊
mittens in ore ſuo: ſtatim comedit illud. Et
tunc cepit ad ſeipſum dicere. Aut nō dicas
fratri quod eū contriſtet: aut manduca qꝺ
horres Explicit liber de continentia.

Incipit liber contra fornicationem.

Ixit abbas antoni

us: Eſtimo ꝙ habeat corpus mo/
tuꝫ naturalē conſperſum in ſe: qui nolente
animo non operatur: ſed tantūmodo ſigni
ficatur in corpore: quaſi ipaſſibilis motus.
Eſt aūt ⁊ alius motus. ex eo ꝙ nutrit̄ cor/
pus: ⁊ fouetur cibis ⁊ potibus: ex quibus ⁊
calor ſanguinis excitat ad operandū cor/
pus. Propter quod dicit apoſtolus. Noli/
te inebriari vino in quo eſt luxuria. Et rur
ſum dominus in euangelio: diſcipulis mā/
dans dixit. Videte ne grauentur corda ve
ſtra crapula ⁊ ebrietate. Eſt aūt adhuc ⁊
alius quidā motus certantibus in conuer
ſatione: ex inſidiis ⁊ inuidia demonū veni
ens. Itaqꝫ ſcire cōuenit quia tres ſunt mo
tus corporales: vnus quidē naturalis: ali
us aūt ex plenitudine ciboꝝ: tertius vero
ex demonibus. Dixit abbas. Geroncius
petrenſis. Quia multi tēptati ſunt a corpo
ralibus delectationibus: ⁊ cū non appro/
ximarent corporibus: mēte fornicati ſunt:
⁊ que corporaliter virginitatē ſeruant. ſm
animū fornicantur. Bonū eſt ergo dilectiſ
ſimi facere quod ſcriptū eſt: omni cuſtodia
vnumquenqꝫ cor ſuuꝫ ſeruare. Dixit ab/
bas caſſianus: Quia dixerat abbas moy/
ſes: bonū eſt non abſcondere cogitatiōes
ſed ſenibus ſpiritalibus ⁊ diſcretionē habē
tibus manifeſtare eas: non his qui tantū
tpe ſenes ſūt: qm̄ multi ad etatē reſpiciētes
cogitati ⁊ ōes dicentes eis: quia experimē
tum non habebant pro conſolatiōe: ad de
ſperationem vltimam peruenerunt. Erat
quidam frater omnino in conuerſatione
ſollicitus. Et cuꝫ valde a fornicationis de
mone turbaretur venit ad quendam ſenē
⁊ rettulit ei cogitationes ſuas. Ille autem
audiens quia expers erat: indignatus eſt:
⁊ miſerabilem dicebat eſſe fratrē illū: ⁊ idi
gnū monachi habituqꝫ eiuſmodi cogitatio
nes reciperet ⁊ Hec audiēs frater dſperās
ſeipſum: reliquit propriam cellam: ⁊ ad ſe/
culū redibat: Secundum autē diſpenſati/

onē dei occurrit ei abbas appollo: ⁊ vidēs
eū ꝑturbatū: ⁊ nimiū triſtē. iterrogauit eū
dicēs. Fili. que eſt cauſa tāte triſtitie tue?
Ille aūt pri⁹ ex multa ꝯfuſione animi ſui:
nō reſpōdit quicq̄. Poſtea aūt cū multū ro/
garet a ſene: que circa ſe agerētur: ꝯfeſſus
eſt dicēs. Quia cogitatōes fornicationum
īquietāt me. quod cōfeſſus ſuꝫ ſeni illi ⁊ ſe
cūdū verba eius: iā mihi ſpes ſalutis nō eſt
deſperās ergo meipſum ad ſeculuꝫ redeo.
Hec āt pater appollo audiēs velut ſapiēs
medicus multū eū rogabat: ⁊ monebat di
cēs. Noli mirari fili: neqꝫ deſperes de te/
ipſo: ego eniꝫ ī hac etate atq̄ꝫ cōuerſatione
valde ab huiuſmodi cogitatiōib⁹ īquietor
Ne ergo deficias ī huiuſmodi occaſione:
que nō tātū humana ſollicitudine quātum
dei miſeratōe curatur: tātū hodie dona mi
hi quod peto: ⁊ reuertere ī cellā tuā. Fecit
aūt frater ille ſic. Abbas aūt appollo diſce
dens ab eo: perrexit ad cellā illius ſenis: q
ei deſperationeꝫ fecerat: ⁊ ſtans foris de/
precatus eſt dñꝫ cū lachrymis dicēs. De⁹
qui tēptationes vtiliter īfers: cōuerte bel/
lū quod patif frater ille ī hūc ſeneꝫ: vt per
experimētū ī ſenectute ſua diſcat: quod tē
pore lōgo nō didicit: quatenus ꝯpatiatur
his qui huiuſmodi tēptationib⁹ perturbā/
tur. Qui cū orationē cōpleſſet: vidit ethio
pē ſtātē iuxta cellā: ⁊ ſagittas dirigētē cō/
tra illū ſenē: quibus quaſi perforatus: ſta/
tim tanq̄ꝫ ebrius a vino huc atq̄ꝫ illuc fere
batur. Et cū non poſſet tollerare: egreſſus
ē d̄ cella eadē via: qua ⁊ ille iuuenis ad ſe/
culū redibat: Abbas aūt Appollo intelli/
gens quod factuꝫ erat: occurrit ei: ⁊ acce/
dēs ad eū dixit. Ubi vadis ⁊ que cauſa ꝑ/
turbatōis tueque obtinuitte? Ille autem
ſentiēs quia itellexiſſet ſanctus vir que ei
euenerāt: pre verecūdia nihil dicebat. Di/
xit aūt ei abbas apollo. Reuertere ī cellā
tuā ⁊ decetero agnoſce īfirmitatē tuam: ⁊
cogita apud temetipſuꝫ: qꝛ ignot⁹ ſis a dia
bolo vſq̄ꝫ modo aūt ꝯtēpt⁹: ꝓpter qđ nec
meruiſti ſꝫ vires virtutū: habere ꝯtra dia
bolū luctamēta. Quid aūt dico luctamē/
ta: qnec vna die aggreſſionē ipſius porta/
re potuiſti? Hoc aūt tibi ꝯtigit: quia iuue/
nē illū a cōmuni aduerſario inpugnatū ſu
ſcipiens: cū debuiſſes eū contra diabolicū
certamē cōſolatoriis verbis monere: etiā
ī deſperationē miſiſti: nō cogitās illud ſapi
entiſſimū preceptū. quo iubemur eripere
eos qui ducūtur ad morteꝫ: ⁊ iteꝝ non ne/
gligas redimere occidendos: ſed neq̄ꝫ pa/
rabolā ſaluatoris noſtri dicentis: harundi
nē quaſſatā non deberi confringi: ⁊ linum
fumigans non extingui. Nemo eniꝫ ferre
poſſet inſidias aduerſarii: neq̄ꝫ ebulientis
nature igneꝫ extinguere: vel retinere: niſi
dei gratia cōſeruaret infirmitatē humanā
que in nobis ſalutari diſpenſatione cūcta
diſponit. Oēs ergo dñꝫ deprecemur: vt ⁊
aduerſuꝫ te dimiſſuꝫ flagellū auertat. quo
niā ipſe ⁊ dolere facit ⁊ iteꝝ ſaluti reſtituit
ꝑcutit: ⁊ manus ipſius ſanat: humiliat et
exaltat: mortificat ⁊ viuificat: deducit ad
inferos ⁊ reducit. Hec dicens orationē i/
pleuit: ⁊ ſtatiꝫ ab illato ſibi bello ſenex li/
beratus eſt. Quē cōmonuit abbas Appo
lo: vt peteret ſibi dari linguā eruditam: vt
ſciret tp̄s quo oporteret loq ſermonē. De
cogitatione fornicationis iterrogatus ab/
bas ſyrus alexandrinus: ita reſpondit. Si
cogitationes non habes. ſpem nō habes.
Quoniā ſi cogitationes non habes: opera
habes: hoc eſt. Qui cogitatione aduerſus
peccatū nō pugnat neq̄ꝫ contradicit: corpo
raliter peccat. Qui eniꝫ corporaliter pec/
cat: cogitationuꝫ moleſtias nullas habet.
Interrogauit aūt quidā ſenex fratrē di/
cēs. Ne ꝯſuetudinē habes colloqui mulie
ri? Et dixit frater. Nō: Et ille dixit. Ue/
teres: ⁊ noui pictores ſunt cogitatōes mee
⁊ cōmemorationes quedam inquietantes
me ex ſimilitudine mulierū. Senex aūt di
xit. Mortuos non timeas: ſed viuentes fu
ge: hoc eſt conſenſum: ⁊ in opere ipſo pec/
catum: ⁊ extende magis orationem tuam:
Dixit abbas mathois. Quidam frater
veniens dixerit: deteriorem eſſe q oblo/
quitur: q̄ꝫ qui fornicatur. Et reſpondit ipſe
ſenex. Durus eſt ſermo. Dixit ergo ei fra/
ter. Et quomodo vis eſſe: hanc rem? Di/

xit ei ſenex. Oblocutio quidē mala eſt: ce/
lerē tamen inuenit curā: ⁊ plerūq̄ꝫ penitē/
tiā agit: qui oblocutus eſt dicens. male lo/
cutus ſuꝫ ⁊ tranſit: fornicatio aūt natura/
liter mors ē. Dixit abbas paſtor. Sicut ſpa
tarius principis aſſiſtit ei cōtinue ſemper
paratus: ita oportet ⁊ animā ſemper para/
taꝫ eſſe aduerſus demones fornicationū.
Uenit aliquando quidā frater ad abbatē
paſtorē: ⁊ dixit ei. Quid facio pater quia
affligor a fornicatione? Et perrexi ad ab/
batē ibiſtionē: ⁊ dixit mihi. Non debes eā
longo tēpore permittere habitare ī te. Di/
xit abbas paſtor. Abbatis ibiſtionis act⁹
ſurſuꝫ in celo ſunt cū angelis: ⁊ latet eum:
ego auteꝫ ⁊ tu in fornicatione ſumus. Si
ergo teneat monachus ventrē ⁊ linguaꝫ:
et manſerit in ſolitudine: confidat: quia
non moritur. Narrauerunt de abbatiſſa
Sara. quia manſerit tredecim ānos forti
ter a fornicationis demone impugnata: ⁊
nunq̄ꝫ orauit vt recederet ab ea huiuſmo/
di pugna: ſed hoc ſolū dicebat. da mihi for
titudinē deus. Dixerūt iteꝝ de ea. Quia
infeſtior fuerit ei aliquando iminens for/
tius ideꝫ fornicationis demon: mittens in
cogitationē eius ſeculi vanitates. Illa aūt
nō relaxans animū a timore dei: ⁊ a ꝓpo/
ſito abſtinentie: aſcendit ſemel ſuper lectū
ſuū orare. ⁊ apparuit ei corporaliter ſpiri/
tus fornicationis ⁊ dixit ei. Tu me viciſti
ſara. Illa aūt reſpondit. Ego te non vici:
ſed dominus meus ieſus xp̄s. Frater qui/
dā ſtimulabatur a fornicatione: ⁊ erat ſti/
mulus velut ignis ardens in corde eius
nocte ac die: Frater aūt decertabat: non
ꝯdeſcēdēs neq̄ꝫ ꝯſentiens cogitationi ſue.
Poſt multū autē tēpus diſceſſit ſtimulus
ab eo: nihil preualens propter perſeuerā/
tiā eius: ⁊ ſtatiꝫ lux apparuit in corde eius
Alius frater ſtimulatus a fornicatione: ⁊
ſurgens nocte perrexit ad quendā ſeneꝫ: ⁊
dixit ei cogitationes ſuas: ⁊ ꝯſolat⁹ eſt eū
ſenex. Ex qua ꝯſolatiōe ꝓficiēs frater re/
uerſus eſt ī cellā ſuā. Et ecce iteꝝ ſp̄us for/
nicatōis tēptauit eū. Ille aūt frater iteruꝫ
abijt ad ſenē. Factū eſt aūt hoc ſepi⁹. Se/
nex vero nō ꝯtriſtauit eū: ſed loquebatur
ei que ad vtilitatē eius pertinerēt: dicēs.
nō ꝯcedas diabolo vt relaxes animū tuū:
ſed potius quotiēs moleſtus eſt tibi demō
dic veni ad me: ⁊ īcrepatus diſcedit. Nihil
eniꝫ ſic extediat demonē fornicatōis quō
ſi reuelētur ſtimulatōes eius: ⁊ nihil cū ſic
letificat: quomodo ſi abſcōdāf cogitatōes
eius. Uenit ergo frater vndecies ad ſenē:
accuſans cogitatōes ſuas. Poſtea aūt di/
xit frater ſeni. Oſtēde caritatē abba: ⁊ dic
mihi verbū. Et dixit ei ſenex. Crede fili: qꝛ
ſi permitteret deus cogitatōes meas qb⁹
ſtimulatur animus meus ī te trāſferri: non
eas portares: ſed omnino corrueres deor/
ſuꝫ. Hec aūt dicēte ſene ꝓpter nimiā humi
litatem eius: quieuit ſtimulus fornicatiōis
a fratre. Itē ali⁹ ſtimulat⁹ a fornicatōe: ce/
pit decertare ⁊ extēdere abſtinētiā ſuaꝫ ꝑ
quatuordecim annos: cogitationē ſuā cu/
ſtodiēs: ne cōſentiret cōcupiſcētie ſue. Po
ſtea aūt. veniēs ad eccleſiam: manifeſtauit
vniuerſe multitudini qđ patiebaf. Et pa/
tū eſt mādatū: ⁊ oēs afflixerūt ſe ꝓ eo. heb
domada iugiter orātes dñꝫ: ⁊ ceſſit ſtimu/
lus eius. De cogitatōe fornicatōis: dixit q/
daꝫ ſenex heremita. Dormiēs vis ſaluari?
Uade labora: vade affligere: vade quere
⁊ īuenies: vigila: pulſa: ⁊ aperief tibi. Sūt
eniꝫ ī ſeculo pācraciarij. q cū nimis edūt ⁊
ſtāt: ⁊ fortes apparuerūt: coronas accipiūt
Aliquotiēs aūt ⁊ vnus a duobus cedif: ⁊
cōfortat⁹ plagis: cedētes ſe vincit. Uidiſti
quātā virtutē ꝑ carnis exercitiū acqſiuit?
Et tu ſta ⁊ cōfortare: ⁊ dñs expugnabit ꝓ
te inimicū. De eadē ip̄a cogitatōe fornica/
tōis dixit alter ſenex. Eſto velut q trāſit ī
platea aut ꝑ tabernā. ⁊ capit cuiuſcūq̄ꝫ ca/
pture odorē. aut alicui⁹ aſſature: ⁊ q vult
īgredif ⁊ māducat: q aūt nō vult odoraf tā
tū: ⁊ ꝑterit: ita ⁊ tu excute a te fetorē: ſur/
ge ⁊ ora dicēs. Domine fili dei adiuua me.
Hoc autem fac etiam aduerſus alias co/
gitatiōes. Neq̄ꝫ enim eradicatores ſumus
cogitationuꝫ: ſed luctatores aduerſus eaſ/
dem cogitationes. Alter ſenex dixit. Hec
de negligentia patimur. Nā ſi ꝯſideremus

quia deus habitat in nobis:non alienum
vas īſeremus intra nos.Dñs eniʒ xp̄s ha/
bitans in nobis atqꝫ cohabitās nobis: re/
ſpicit vitā noſtrā.Unde ⁊ nos portātes eū
⁊ contēplantes.negligere non debemus:
ſed ſanctificare noſmetipſos:ſicut ⁊ ille ſā/
ctus eſt. Stemus ſuper petrā ⁊ rumpatur
malignus: non formides ⁊ commitet ad/
uerſus te. Pſalle cum virtute dicēs.Qui
ↄfidunt in dño ſicut mōs ſyon:nō cōmoue
bitur in eternū:qui habitat in hieruſalem.
Frater quidā interrogauit ſeneʒ dicens.
Si incurrerit monachus in peccatū. affli/
gitur velut qui de profectu in deteriorem
ſtatum peruenerit:⁊ laborat donec reſur/
gat:Qui aūt a ſeculo venit:velut qui ini/
micū fecerit ⁊ proficit.Et reſpōdens ſenex
dixit. Monachus tēptationeʒ incurrens:
ſic eſt tanq̄ domus que cadit:⁊ ſi ſobrius fu
erit in cogitatione reedificat eā que corru/
erat domū inueniens materias ad edificiū
profuturas :habens poſita fundamēta:la/
pides:arenā:⁊ cetera:que huiuſmodi ſunt
edificio neceſſaria:atque ita velociter pro
fabricata proficit.Ille aūt qui nec effodit:
nec fundamentū miſit: nec habet aliquid
eorum que ſunt neceſſaria:ſed ī ſpe dimit
tens:ſi quomodo aliquādo perficiatur:ita
eſt ⁊ monachus.ſi in temptationē ceciderit
⁊ conuerſus fuerit ad dñʒ:habet plurimū
apparatū:videlicet meditationē diuine le
gis:pſalmodiā.opus manuū:orationē:⁊ ce
tera:que ſunt ſancte religionis fundamēta
Qui aūt recens eſt ⁊ nouus in couerſatōe
donec iſta diſcit:ille primū ordinē inueniet
Frater quidā cū a fornicationis ſpiritu te
neretur.perrexit ad quendam ſenem ma/
gnum:⁊ rogabat eum dicens. Oſtende pa
ter caritatem:⁊ ora pro me:quia a fornica
tione ſollicitor.Senex autem deprecatus
eſt dominum pro eo.Et iterum ſecūdo ve/
niens ad ſenem:dixit eundem ſermonem.
Similiter ⁊ ſenex:non neglexit rogare ꝓ
ipſo dicēs.Domine reuela mihi vnde ī hoc
fratre operatio ſit iſta diaboli:quoniaʒ de
precatus ſum te ⁊ requiē nōdū iuenit? Et
reuelauit ei dñs que agebātur circa frēm
illū.⁊ vidit eū ſenex ſedentē:⁊ ſpiritū forni
cationis circa eum.⁊ quaſi ludentem cum
ipſo.⁊ angelus domini ſtabat miſſus in ad
iutoriuʒ eius :⁊ īdignabatur aduerſus fra
trem illum:quia non ſe proſternebat deo:
ſed quaſi delectabatur in cogitationibus
ſuis:totam mentem ſuam ad hoc inclinans
Et agnouit ſenex quia cauſa magis ab eo
dem fratre eſſet:⁊ annunciauit dicens Tu
conſentis cogitationi tue frater? Et do/
cuit euʒ quomodo talibus cogitationibus
deberet reſiſtere:⁊ reſpirans frater per do
ctrinam ſenis illius ⁊ orationem:frater in/
uenit requiē a tēptatiōe ſua.Tēptatus eſt
aliquādo diſcipulus alicuius ſenis magni:
a fornicatione.Senex vero cū videret eū
laborantē:dixit ei.Uis rogo deum vt ſub/
leuet a te moleſtiā iſtā? Ille aūt dixit. Ui/
deo abba.quia ⁊ ſi laboro:tamen ex pōde/
re laboris huius fructificari me ſentio:ſed
hoc roga deū ī cogitationibus tuis: vt det
mihi tollerātiā per quā ſuſtineam.Dixit ei
abbas ſuus.Modo agnoui quia ī magno
profectu es fili.⁊ ſupergrederis me.Dice/
bant de quodā ſene qui a deſcendit de ſci/
thi.⁊ habebat filiū adhuc ſugentē lac :qui
quoniaʒ in monaſterio nutritus eſt:neſcie/
bat quid eſſent mulieres.Qui cuʒ factus
eſſet vir:oſtendebāt ei nocte demones for
mas ⁊ habitus mulierum:⁊ hoc nunciauit
patri ſuo:⁊ mirabat̄.Aliquādo ergo aſcen
dit cū patre ſuo in egyptū:⁊ videns mulie
res:dixit patri ſuo.Ecce iſte ſunt que veni
ebant ad me nocte in ſcithi.Et pater dixit
ei.Iſti ſunt monachi de ſeculo.fili.alio aūt
habitu vtuntur iſti.⁊ heremite alio.Et mi
ratus eſt ſenex:quomodo ⁊ in ſcithi oſtēde
rent ei demones imagines mulieruʒ:⁊ ſta
tim reuerſi ſunt ī cellam ſuam.Frater qui
dam erat probatus temptationibus in ſci/
thi:⁊ immitebat ei aduerſarius memoriaʒ
mulieris cuiuſdam pulchre ī animo:⁊ affli
gebat eū valde.Et ↄtigit ſecūdum dei di/
ſpenſationem:vt alter frater deſcendens
de egypto:⁊ applicaret in ſcithi:⁊ cum lo/
quenrentur:nunciauit ei dicens.Uxor illi⁹
mortua eſt.Erat autē ipſa mulier de qua

inquietabat̄ frater ille. Quod cū audiſſet
tulit veſtimentū ſuuʒ nocte.⁊ aſcendit vbi
eaʒ ſepultaʒ audierat.⁊ fodit locū ⁊ exter
ſit ſanieʒ putredinis eius in veſtimēto ſuo
⁊ reuerſus habebat illud ī cella ſua. Et cū
nimis feteret .ponebat illos fetores ante
ſe:⁊ iproperans cogitationi ſue dicebat.
Ecce deſideriū quod querebas:habe illō
⁊ ſatiare ex eo. Et ita ex huiuſmodi fetore
caſtigabat ſemetipſm: donec emorerentur
concupiſcentie eius. Uenit quidaʒ ī ſcithi
aliquando vt fieret monachus: qui etiam
accepit filiū ſuū ſecuʒ nuper ablactatum.
Qui cū factus fuiſſet iuuenis. ceperunt ī/
pugnare demōes ⁊ ſollicitare eū. Et dixit
patri ſuo.Uado ad ſeculū:quia non valeo
carnales cōcupiſcentias ſuſtinere. Pater
auteʒ eius conſolabatur eū. Dixit ergo il
li iuuenis. Iaʒ ſuſtinere non valeo pater:
dimitte me redire ad ſeculū. Dixit ergo ei
pater ſuus. Audi me fili adhuc ſemel.⁊ tol
le tibi quadraginta panes . ⁊ folia palma
rū dierū quadraginta:⁊ vade in heremuʒ
interioreʒ.⁊ eſto ibi quadraginta diebus.
⁊ voluntas domini fiet.Qui obediens pa
tri ſuo.ſurrexit ⁊ abijt in heremū . ⁊ man/
ſit ibi laborans ⁊ faciens plectas de pal/
mis ſiccis:⁊ paneʒ ſiccū comedens. Et cuʒ
ibi dies viginti quieuiſſet.ecce videt opus
diabolicū quoddam venire ſuper ſe. ⁊ ſte
tit coram ipo velut mulier ethyopiſſa.feti
da ⁊ turpis aſpectu.ita vt fetoreʒ eius fer
re nō poſſet. Et abijciebat eam a ſe:et illa
dicebat ei ego ſum qui in cordibus homi/
num dulcis appareo.ſed propter obedien
tiam tuā ⁊ laborē quē ſuſtines.nō permit
tit me deus ſeducere te ſed oſtēdi tibi feto
rem meū.ille aūt ſurrexit et gratias agēs
deo.venit ad patrē ſuū:⁊ dixit ei. Iā nolo
ire ad ſeculū pater. vidi enim opationē di
aboli:⁊ fetorē eius.Cognouerat aūt ⁊ pa
ter eius ďhoc ipſo:⁊ dixit ei. Si manſiſſes
quadraginta dies.⁊ cuſtodiſſes vſqꝫ in fi/
nē mandatū meū:maiora habuiſſes vide
re.Senex quidā ſedebat ī longinqua he/
remo.qui habebat vnā parentē.⁊ deſide
rabat euʒ videre poſt multos annos: ⁊ q̄ſi
uit in quo loco habitaret.Et ſurrexit ⁊ ve
nit in viā heremi illius.⁊ inueniens came
larios adiunxit ſe illis:⁊ ingreſſa eſt cum
illis heremū. Hec eni trahebatur a diabo
lo.Que cū veniſſet ad ianuā ſenis: cepit
ſignis indicare ſeipam dicens: Ego ſū pa
rens tua.⁊ manſit apud eum.erat aūt ali⁹
monachus ſedēs ī īferioribus partib⁹ he/
remi qui implebat ſibi ſuriſculam aque:⁊
hora qua manducare voluiſſet.ſubito ↄ/
ſabat̄ ſuriſcula ⁊ effundebat̄ aqua qui in/
ſpirāte deo dixit in ſemetipo. Ingrediar
in heremū:⁊ dico hoc qď mihi euenit de
aqua ſenioribus. Et ſurgens abijt. ⁊ cum
ſero factū eſſet.dormiuit in tēplo quodā
ydolorū iuxta viā:⁊ audiuit nocte demo/
nes dicentes. Iſta nocte p̄cipitauim⁹ illū
monachū in fornicationē.qď cū audiſſet
cōtriſtatus eſt:⁊ pueniens ad ſenē. iuenit
eū triſtē.⁊ dixit ei.quid facio abba:q̄r im
pleo mihi vaſculū aque:⁊ in hora mandu
candi effundit? Et dixit ei ſenex. Tu veni
ſti ad me īterrogare me.q̄r ſuriſcula tua ↄ
ſat: ego autē qd facio.q̄r hac nocte cecidi
in fornicatiōeʒ? qui reſpondit. et ego co/
gnoui.et dixit ei. Tu vnde ſcis? qui dixit.
Dormiebā in tēplo:⁊ audiui demones lo/
quētes de te. Et dixit ſenex. Ecce ego va
do ad ſeculū. Ille aūt rogabat eū dicens.
Noli pater:ſed permane ī loco hoc:mulie
rē vero dimittamus hinc. Hoc eniʒ ex oc
curſu inimici ↄtigit. Quo audito: ſenex ſu
ſtinuit extēdēs ⁊ aggrauās conuerſationē
ſuā cū lachrymis: donec rediret ī priorē or
dinē ſuū.Dixit ſenex qdā.Quia ſecuritas ⁊
taciturnitas ⁊ occulta meditatio : pariunt
caſtitatē. Frater qdā īterrogauit ſenē di/
cēs. Si ↄtigit hoieʒ ī tēptationem cadere:
quid fit propter eos qui ſcādalizātur ī eo?
Et narrauit ſenex dicēs. Diaconus quidā
erat nominatus ī monaſterio egypti. Duʒ
autem quidam curialis inſecutionem iudi
cis pateretur: venit cuʒ omni domo ſua ad
monaſteriū:⁊ operante iniquo:icurrit dia
conus ille ī mulierē ei⁹ ⁊ facta eſt omnib⁹
fratribus ↄfuſio. Ille autē abijt ad quen/
dā ſenem:⁊ indicauit ei reʒ.ſenex vero ha/

hebat occultā cellā interiorē:quā cū vidiſ
ſet diaconus ille:dixit. Sepeli me hic ſic vi
uū:⁊ non indices cuiq̄. Et intrauit in ob/
ſcuritatē celle illius:⁊ egit penitentiā illic
ex veritate. Contigit aūt vt poſt multū tē
poris. non aſcenderet aqua de flumine ni/
li. Et cū oēs letanias facerēt. reuelatū eſt
cuidā ſanctorū. quia niſi veniret diaconus
qui abſconditus eſſet apud illū talē ſenē:
non aſcenderet fluminis aqua. Quod cū
audiſſent mirati ſunt:⁊ venientes eiecerūt
eū de loco in quo erat. Et orauit ⁊ aſcēdit
aqua: ⁊ qui aliquando in ipſo ſcandalizati
fuerant edificati ſunt poſtea in penitentia
eius:⁊ glorificauerunt deū. Duo fratres ꝓ
rexerūt ad ciuitatē vt venderēt qđ fuerāt
operati. Et cū a ſe inuicē in ciuitate fuiſſet
diuiſi incurrit vnus in fornicationē. Veni/
ens autē poſtea frater eiꝰ: dixit ei. Reuer
tamur ad cellā noſtrā frater. Ille autē re-
ſpondit dicens. Non veniā. Et interroga/
uit eū ille dicens. Quare frater? Et ille re
ſpōdit. Quia cū diſceſſiſſes a me. incurri ī
tēptationē ⁊ fornicatus ſū. Ille autē alter
frater volēs lucrari eū cepit dicere. Quia
⁊ mihi ſic contigit:⁊ quando ſeparatus ſū
a te incurri ⁊ ego in fornicationē. Sed ea/
mus ⁊ ſimul penitentiā agamꝰ cū omni la/
bore:⁊ deꝰ ignoſcet nob̄ pccm̄. Qui cū ve
niſſent ad cellā retulerunt ſenibꝰ qđ eis cō
tigerat:⁊ dederūt eis illi mādatū qualiter
penitentiā agerēt. Ille tamē vnus nō pro
ſe ſꝫ pro alio fratre penitētiā agebat:tanq̄
ſi ⁊ ipſe peccaſſet. Videns aūt deꝰ laborē
⁊ caritatē eiꝰ. intra paucos dies manifeſta
uit vni de ſenibꝰ. ꝙ pro multa caritate fra/
tris qui nō peccauerat. indulſit illi qui for/
nicatꝰ eſt:⁊ vere hoc eſt ponere animā ſuā
pro fratre ſuo. Venit aliqn̄ frater ad quen
dā ſenē:⁊ dixit ei. Frater meus ſoluit me
egrediēs huc atq̄ illuc:⁊ ꝓ h̄ ego affligor
Et rogabat eū ſenex dicendo. Equanimi/
ter porta frater:⁊ deꝰ videns laborē ſuſtē
tationis tue reuocat eū ad te. Neque eni
poſſibile eſt vt cū duricia ⁊ auſteritate. fa/
cile ab intētiōe ſua aliquis reuocetur quia
nec demon expellit demonē:ſed magis be
nignitate eū reuoca ad te. Qm̄ ⁊ dn̄s deꝰ
noſter. conſolādo ad ſe homines trahit. Et
narrauit ei dicens. Quia fuerunt duo fra
tres in thebayda. ⁊ cū vnus ex his in forni
cationē cecidiſſet:dicebat ad aliū. Reuer
tar ad ſeculū. Alter vero plorabat dicens
Nō te dimitto frater diſcedere ⁊ perdere
laborē tuū:⁊ virginitatē tuā. Ille vero nō
acquieſcebat:dicendo. Non hic ſedeo. ſed
vado aut veni mecū. ⁊ iterū redibo tecum
aut certe dimitte me. ⁊ permanebo in ſecu
lo. Vadens autē frater:nunciauit hoc cui/
dā ſeni magno. Dixit autē ei ſenex. Vade
cū ipſo:⁊ deus illū per laborē tuū non di/
mittet corruere. Qui conſurgens abijt cū
eo ad ſeculū. Et cū perueniſſet ad quendā
vicū: videns deus laborē illius. qui ex ca
ritate ⁊ neceſſitate fratrē ſuū ſequebatur
abſtulit concupiſcentiā a fratre eius. ⁊ di/
xit fratri ſuo. Eamus iterū ad heremū fra
ter. Ecce iā puto quia peccaui cū muliere
quid lucratus ſū ex hoc? Et reuerſi ſunt il/
leſi in cellā ſuā. Frater quidā tēptatus a
demone:profectꝰ eſt ad quendā ſenē dicēs
Quia illi duo fratres ſimul ſunt:⁊ male vi
uunt. Cognouit autē ſenex quia a demōe
illuderetur:⁊ mittēs vocauit eos ad ſe. Et
cū factū eſſet veſpere. poſuit mattā illis du
obꝰ fratribꝰ:⁊ cooperuit eos ī vno lecto: di/
cens. Filij dei magni ⁊ ſancti ſūt. Dixit vero
diſcipulo ſuo. Hūc fratrē claude ī cella ſeor
ſū:ipſe enī paſſionē quā illis obiicit habet ī
ſe. Frater qdā dixit ſeni. Quid facio quia
occidit me ſordida cogitatio? Dixit ei ſenex
Mulier qn̄ vult ablactare filiū ſuū ama/
rū aliquid ſuperungit vberibꝰ ſuis:⁊ cū ve
nerit īfās ex ꝯſuetudine ſugere lac ſentiēs
amaritudinē refugit. Mitte ergo ⁊ tu ī co
gitationē tuā amaritudinē. Dixit ei frater
Que ē amaritudo quā debeo mittere? Di
xit ei ſenex. Cogitationē mortis. ⁊ tormēto
rū q̄ ī ſeculo futuro peccatoribꝰ preparan̄
Frater quidā interrogauit ſenē de huiuſ
modi cogitatione:⁊ dixit ei ſenex. Ego nū
q̄ ſtimulatꝰ ſū de hac re. Et ſcādalizatꝰ eſt
ī eo frater ille. Et abiit ad aliū ſenē dicens
Ecce hoc mihi dixit ille ſenex. ⁊ ſcādalizatꝰ

ſum in eo quia ſupra naturam eſt quod di
xit. Dixit ei ſenex. nō ſimpliciter tibi dixit
hoc ille homo dei. ſed ſurge ⁊ vade:⁊ peni
tentiā age apud eum. vt aperiat tibi virtu
tem ſmonum ſuoꝝ. Surrexit ergo ille fra
ter ⁊ venit ad ſenem. agens in conſpectu
eiꝰ penitētiā:⁊ dixit. Ignoſce mihi pater
q2 ſtulte feci. nō dicens tibi vale diſcedēs
a te:ſed obſecro te vt interpreteris mihi
quomodo nunq̄ ſollicitatus ſis a fornica
tione. Dixit ei ſenex. Quia ex quo factus
ſum monachus:non ſum ſatiatus pane ne
q̄ aqua. neq̄ ſomno. ⁊ appetitu eorū qui/
bus paſcuntur alii:⁊ crucians me nō per/
mittebar ſentire fornicatiōis ſtimulos:⁊
exiuit frater ille ꝓficiens ex relatiōe ſe/
nis. Frater quidā īterrogauit quendā ſe
nem dicēs. qd facio q2 cogitatio mea ſem
per in fornicatōe itentā ē:⁊ non me quie
ſcere ſinit vna hora:⁊ affligitur ex h̄ ani/
ma mea? Ille aūt dixit ei. quādo dmones
cogitationes ī corde tuo ſemināt ⁊ ſentis
h̄ nō colloquaris cū aīo tuo. qm̄ demonū
ē talia ſuggerere:⁊ licet nō negligāt hec
immittere:tamē nō extorquēt. in te ē ḡ ⁊
ſuſcipere ⁊ nō ſuſcipere. Scis aūt qd fece
rint madyanite. qm̄ ornauerūt filias ſuas
⁊ ſtatuerūt eas in conſpectu iſrlitaꝝ. non
tamē alicui extorſerūt vt ꝯmiſcerenꝰ cū
eis ſed qui voluerūt īcurrerūt in eas. Alij
autē ꝯminati ſunt īdignātes. ⁊ cū interitu
eoꝝ qui preſumpſerāt vlti ſunt fornicatō
nē:ita agendū ē ⁊ de fornicatōe. Reſpon
dens aūt frater dixit. ⁊ quid faciā quia fra
gilis ſum ⁊ ſuperat me paſſio hec? Ille āt
dixit ei. Intentus eſto ad huiuſmōi. Demo
nes quando faciunt initiū loqui in corde
tuo. non reſpondeas eis:ſꝫ ſurgens ora ⁊
age penitētiā dicēs. Fili dei miſerere mei
Dixit aūt ei frater. Ecce meditor abba ⁊
non eſt ꝯpunctio in corde meo:quia neſcio
virtutem verbi. ⁊ ille dixit. Et tu tātū me
ditare. audiui enī quia dixit abbas paſtor
ſed ⁊ alii patres hoc verbum: quoniam
incantator virtutem verborum que di/
cit:neſcit. ſed ſpens audit:⁊ ſcit virtutem
eoꝝ que icātātur:⁊ ſerpens ſubiicit icātan
ti ⁊ humiliat. Sic ⁊ nos q̄uis ignoremus
ṽtutē illoꝝ ṽboꝝ que loq̄mur: demones
tamē audiētes terrenꝰ atq̄ diſcedūt. Di/
cebāt qdā ſenes. q2 cogitatio fornicatōis
fragilis ē velut papirū. Si ḡ iactat ī nobis
⁊ nō acquieſcētes ꝓiiciamꝰ illā a nobis:fa
cile rūpit. neceſſariū igit ē:ut ſit diſcretio
ī cogitatōe q̄ agnoſcamꝰ q2 his q cōſētiūt
eis n̄ ſit ſpes ſalutis illis āt q n̄ ꝯſētiūt repo
ſita ſit corona. Duo fratres īpugnati a for
nicatōe:abierūt ⁊ acceperunt vxores. po
ſtea aūt dixerūt ad inuicē. Quid lucrati ſu
mꝰ q2 deſeruimꝰ āgelicū ordinē ⁊ venimꝰ
ī imūdiciā hāc:⁊ poſt hec ī ignē ⁊ tormēta
vēturi ſumus? Redeamꝰ igit iteꝝ ad he/
remū. ⁊ agamꝰ penitētiā:d his que preſū/
pſimꝰ. Et veniētes ad heremū:rogauerūt
patres vt ſuſciperēt eos penitētes:⁊ cōfi/
tentes ea que geſſerāt. ⁊ clauſerūt eos an
nū ītegrū ſenes. ⁊ ābobus equaliter ad pē
ſum dabanꝰ panes:⁊ ad mēſurā aq̄ ſimili
ter. erāt aūt viſiōe ꝯſimiles. ⁊ dū cōpletū
fuiſſꝫ tp̄s penitētie:exierūt ⁊ viderunt pa
tres vnū pallidū ⁊ triſtē nimis: aliū ṽo ro
buſtū ⁊ claꝝ. Et mirati ſunt:qm̄ cibū ⁊ po
tū equaliter acceperāt. ⁊ iterrogauerunt
eū q triſtis ⁊ afflictꝰ erat:dicētes. qd exer
citabaris cū cogitatōnibꝰ tuis ī cella tua?
Et ille dixit. Pro malis que feci: penas ī
quibus venturus eram in animo meo re/
uoluebam. ⁊ pre timore adheſerunt oſſa
mea carni mee. Interrogauerunt autem
⁊ alium dicentes. Tu quid cogitabas in
cella tua? At ille reſpondit. Gratias deo
referebam q eruit me de inquinamento
mundi huius ⁊ de futuri ſeculi penis:⁊ re/
uocauit me ad hanc conuerſationem an/
gelicam. ⁊ reminiſcens aſſidue dei mei le/
tabar. Et dixerunt ſenes. Equalis eſt am
borum penitentia apud deum. Senex q/
dam erat in ſcithi. qui cum incurriſſet in
egritudinem magnam:ſeruiebant ei fra/
tres. Et videns ſenex quia laborarent:di
xit. Vado in egyptum: vt non ſoluam fra
tres iſtos a laboribus ſuis. ⁊ dixit ei ab/
bas Moyſes. Nō vadas:qm̄ fornicatio/
nem incurſurus es. Ille aūt cōtriſtatus di

cebat. Mortuum eſt corpus meum: ⁊ tu
mihi iſta dicis? Surgens ergo abijt ī egy
ptum. quod cum audiſſent homines circū
quaqꝫ habitantes: offerebāt ei multa. Ue
nit etiā ad eū quedā virgo fidelis: volens
obſequiū ſuū ſeni illi infirmanti impende
re. Et poſt aliquantulū tēporis cum pau/
lulū de egritudine qua tenebat̄ meliꝰ ha/
buiſſet: incurrit in eam. At illa ↄcepit. In
terrogata aūt a vicinis locis vnde conce
piſſet: illa reſpōdit. De ſene illo. Illi autē
non credebant ei. Senex vero dicebat:
ego hoc feci. Sed cuſtodite infantē quē
peperit. que cū genuiſſet puex ⁊ ablacta/
tus fuiſſet: tulit ſenex infantē in humeris
ſuis: ⁊ die q̄ erat feſtiuitas magna in ſcithi
occurrit ibi: ⁊ intrauit eccleſiam corā mul
titudine fratꝝ. illi autē videntes eū fleue
runt. qui dixit fratribus. Uidetis infantē
hūc? Filius eſt inobedientie. Cauete er/
go vos fratres. eo ꝙ in ſenectute hoc feci
et orate pro me. et pergens ad cellā ſuam
ad initiū prime conuerſationis ſue reuer
ſus ē. Frater quidā tēptatꝰ ē peſſime a de
mone: ī ſpecie pulchraꝝ mulieꝝ. Trāſfor
mati nāqꝫ demones iugiter ꝑ quadragita
dieꝝ ſpaciū: pſeuerauerunt pugnātes ad
uerſus eū. vt traherēt eū ad turpē ↄmixti
onē. Illo autē viriliter reluctante ⁊ mini
me ſuperato: deus aſpiciēs bonū eius cer
tamen: donauit ei. vt nullū vltra calorem
carnalis ↄcupiſcētie pateret̄. Solitarius
qdā erat ī inferiribꝰ ꝑtibus egypti: ⁊ hic
erat nominatiſſimus. quia ſolus ī eccleſia
ſedebat ī deſerto loco: Et ecce iuxta ope
rationē ſathane mulier qdā ihoneſta audi
ēs ð eo: dicebat iuuēibꝰ. Quid mihi vul/
tis dare: ⁊ ðcipio iſtū ſolitariū veſtrū? Illi
aūt cōſtituerūt certū qd vt darēt ei. Que
egreſſa veſpere: venit in cellā eius velut
errās. ⁊ cū pulſaſſet ad cellā eiꝰ: egreſſus ē
ille. ⁊ vidēs eā: turbatꝰ ē dicēs. Quomō
huc veniſti? Illa aūt velut plorās dicebat.
errando huc veni. Qui cū miſatōe viſceꝝ
pulſaret̄: itroduxit eā in atriolū celle ſue: ⁊
ipe itrauit iteꝝ ī cellā ſuā: ⁊ clauſit eā. Et
ecce iſelix illa clamabat dicēs Abba. be/
ſtie comedunt me hic. Ille aūt iteꝝ turbatꝰ
ē: timēs etiā iudiciū dei dicebat. Unde mi
hi venit ira hec? Et apiens oſtiū itroduxit
eā itro. Cepit aūt diabolus velut ſagittis
ſtimulare cor eiꝰ in eā. Qui cū itellexiſſet
diaboli eſſe ſtimulos: dicebat in ſemetipſo
Uie inimici tenebre ſunt: filiꝰ aūt dei lux
ē. Surgēs ergo īcendit lucernā. Et cū in
flāmaretur deſiderio dicebat. Quoniā q
talia agūt: ī tormēta vadūt. Proba ergo
teipſum ex hoc ſi potes ſuſtinere eternum
ignē. Et mittebat digitū ſuū in lucernam
Quē cū īcendiſſet ardorē nō ſētiebat ꝑ/
pter nimiā flāmā cōcupiſcētie carnalis ⁊
ita vſqꝫ mane faciēs īcendit oēs digitos
Illa aūt iſelix vidēs quod faciebat ſenex
ille pre timore velut lapidea facta eſt. Et
veniētes mane iuuenes ad ſenē illū dice
bāt. Uenit ne huc mulier ſero? Ille aūt di
xit. Etiā. Ecce vbi dormit. Et itrātes inue
nerūt eā mortuā: ⁊ dicūt. Abba mortua ē
mulier. Tūc ille excutiēs palliū ſuū quo
vtebat̄: oſtendit eis manus ſuas dicēs. ec
ce qd fecit mihi filia iſta diaboli: ꝑdiditqꝫ
oēs digitos meos. Et narrās eis quod fa/
ctum fuerat dicebat. Scriptū eſt: ne red
das malum pro malo. Et faciens oratio/
nem ſuper eam: ſuſcitauit eam. Que con
uerſa: caſte egit reſiduum tempꝰ vite ſue
Frater quidam impugnabatur a fornica
tione. Contigit autem cum venire in quē
dam vicum egypti. ⁊ videns filiam ſacer/
dotis paganorum: adamauit eaʒ: dixitqꝫ
patri eius. Da mihi eam vxorem. Ille aūt
reſpondens: dixit ei. Non poſſum eam ti/
bi dare: niſi interrogauero deum meum.
Et abiens ad demonem quem colebat: di
xit ei. Ecce monachus quidam venit vo/
lens accipere filiam meā. Do eam illi? Et
reſpondens demon dixit. Si negat deuʒ
ſuum ⁊ baptiſmū ⁊ propoſitum monachi:
da eam ei. Et veniēs ſacerdos: dixit. Ne/
ga deum tuum ⁊ baptiſmū ⁊ ꝓpoſitū mo
nachi: ⁊ do tibi filiā meā vxorē. Ille vero
ↄſenſit: ⁊ ſtatim vidit velut columbā exire
de ore ſuo: ⁊ volare ī celū. Pergēs autē
ſacerdos ad demonem: dixit. Ecce ꝓmiſ

ſa iſta ſe facturū. Tunc reſpondēs diabo
lus: dixit ei. Non des ei filiā tuaʒ in vxo/
rem: quia deꝰ eius non integre receſſit ab
eo: ſed adhuc adiuuat eū. Et veniens ſacer
dos dixit. Non poſſum eam tibi dare vxo
reʒ: quia adhuc deꝰ tuꝰ adiuuat te: ⁊ nō re/
ceſſit a te. Hec audiēs frater dixit ī ſemet
ipſo. Si tantaʒ bonitatem oſtendit in me
deus: cum ego infelix negauerim ipſum: ⁊
baptiſmum ⁊ propoſitum monachi: bonus
autem deus etiam ſi cum tam grande ſce
lus commiſi: nunc vſque adiuuat me. cur
ego recedaʒ ab eo? Et in ſemetipſū reuer
ſus: recepit ſobrietatem mentis. ⁊ venit in
heremū ad magnū quendaʒ ſeneʒ: ⁊ narra
uit ei reʒ que fuerat facta. Et reſpondens
ſenex: dixit ei. Sede mecū in ſpelunca ⁊ ie
iuna tres hebdomadas continuas: ⁊ ego ð
um deprecor pro te. Et laborauit ſenex ꝓ
fratre illo: ⁊ deprecatus eſt deum dicens
Obſecro domine dona mihi animaʒ hanc
⁊ ſuſcipe penitentiaʒ eiꝰ. Et exaudiuit ora
tionem eius deus. Et cū completa fuiſſet
prima hebdomada: venit ſenex ad illū fra
trem: ⁊ interrogauit eū dicēs. Aliquid ne
vidiſti? Et reſpondens frater dixit. Etiaʒ
Uidi colūbaʒ ſurſū in altitudine celi: con/
tra caput meū ſtanteʒ Et dixit ei ſenex. At
tende tibimetipſi: ⁊ deprecare deū atten/
te. Secunda vero hebdomada venit ſe/
nex iterū ad fratreʒ: ⁊ interrogauit eū di/
cens. Uidiſti ne aliquid? Et reſpondit. Ui/
di colūbaʒ venienteʒ iuxta caput meum.
Et precepit ei ſenex dicens. Sobrius eſto
mente ⁊ ora. Et completa tertia hebdoma
da: venit iteꝝ ſenex: ⁊ interrogauit eū di/
cens. Ne aliquid plus vidiſti? At ille reſpō
dit dicens. Uidi colūbaʒ que venit ⁊ ſte/
tit ſuper caput meū: ⁊ extendi manū meaʒ
vt tenereʒ illaʒ: illa auteʒ ſurgens intrauit
in os meū. ⁊ gratias agens deo ſenex: di/
xit fratri. Ecce ſuſcepit deus penitentiam
tuam. Decetero attende temetipſm: ⁊ eſto
ſollicitus. Et reſpondens frater dixit. Ec/
ce āmodo tecū ero: donec moriar. Dicebat
quidaʒ de thebeis ſenibus. ꝙ ipe eſſet filiꝰ
ſacerdotis idoloꝝ: ⁊ cū paruulus ſederet in
tēplo ⁊ vidiſſet patreʒ ſuū frequenter in/
gredi: ⁊ ſacrificia offerre idolo. ⁊ qa ſemel
occulte poſt ipm intrauerit ⁊ viderit ſatha
naʒ ſedenteʒ ⁊ omneʒ militiaʒ eius a ſtan/
teʒ ei. Et ecce vnus de principibꝰ veniens
adorauit eū. Cui diabolus ait Unde venis
tu? Et ille reſpondit. In illa prouincia eraʒ
⁊ ſuſcitaui illic bella. ⁊ perturbationes plu
rimas ⁊ effuſioneʒ ſanguinis faciens: ⁊ ve
ni nūciare tibi. Et ſathanas iterrogauit eū
In quāto tēpore hoc feciſti? Et ille reſpon
dit. ī trigita diebꝰ. Et ſathanas iuſſit eū fla
gellari dicēs. Tāto tēpore hoc feciſti? Et
ecce alius veniēs adorauit eū. ⁊ illi dixit.
Unde venis tu? Et reſpōdit demō. In ma
ri eraʒ ⁊ ſuſcitaui commotiones: ⁊ dimerſi
naues: ⁊ multos homines occidens: veni
nūciare tibi. Et dixit ei ſathanas. Quan
to tēpore hoc feciſti? At ille reſpōdit. Sunt
dies viginti. ⁊ hūc ſimiliter iuſſit flagellari
dicēs. quare ī tantis diebus hoc ſolū feci/
ſti? Et tertius venit: ⁊ adorauit eū dicens
Dixit autem huic. Tu vnde venis? Et re/
ſpondit. In illa ciuitate fui. et dum ibi fie/
rent nuptie excitaui lites: et multas effu/
ſiones ſanguinis feci. Inſuper et ipm ſpon/
ſum occidi: et veni nunciare tibi. et dixit in
quantis diebus hoc feciſti? Et reſpondit
decem. Iuſſit autem et hunc flagellari:
tanqꝫ moras fecerit. Uenit autem et
quartus demon adorare eum: et dixit ei.
Unde venis? Qui reſpondit. In heremo
eram. ecce quadraginta anni ſunt ꝙ impu
gnaui monachum quendā et vix nocte iſta
preualui: vt facereʒ eum fornicari: Quod
diabolus audiēs. ſurrexit et oſculatus eſt
eum: et tollens coronam quam ipſe habe/
bat: ⁊ poſuit in capite illius: et fecit eum
in vna ſede conſedere ſecum dicens. Ma
gnam rem fortiter egiſti. Hoc ego cum
audiſſem et vidiſſem: dixi intra meipſum
Uere magnus eſt ordo monachorum.
Et egreſſus ſum et factus ſum monachus
Dicebant de quodam patre. quia ſecula
ris fuiſſet et poſtea conuerſus: et de con
cupiſcentia vxoris ſue frequenter ſti
mularetur: et narrabat hoc patribus.

Qui cū vidiſſent φ operari⁹ eſſet: ⁊ maio
ra faceret ꝗ̄ ei dicebant: iponebant ei taꝫ
multa: vt debilitaretur corpus eius ita vt
nec ſurgere poſſet. Deo autē diſpenſante:
venit quidaꝫ pater vt applicaret in ſcithi.
Et cū veniſſet ad cellā eius: vidit eā aper/
tā: ⁊ pertranſiuit admirans quomodo ne/
mo egreſſus eſſet in occurſū ei⁹. Et reuer
ſus ſtabat dicens. Ne forte frater qui ī ea
habitat infirmetur. Et cū pulſaſſet intra
uit: ⁊ inuenit eū nimiū infirmuꝫ Et dixit
ei. Quid habes pater? Et narrauit ei dicēs
Ego de ſeculari vita ſū ⁊ ſollicitat me mō
inimicus in vxore mea: ⁊ narraui patribus
⁊ impoſuerunt mihi conuerſationis onera
diuerſa. ⁊ cū obedienter iplere vellē ⁊ ec/
ce defeci: ⁊ tamē ſtimulus creſcit. Audiēs
hoc ſenex: contriſtatus eſt ⁊ dixit ei. Equi
dē patres vt potentes viri: bene tibi ipo/
ſuerunt onera quibus graueris: ſed ſi me
paruulū audis: iacta hec a te ⁊ ſume parū
cibi in tēpore ſuo: ⁊ recolligens vires tuas
fac aliquantulū operis dei: ⁊ iacta in do/
mino cogitatū tuū: quoniā tuo labore hāc
rem non poteris ſuperare. Corpus eni no
ſtrū velut veſtimentū eſt: ſi illud diligen/
ter tractaueris ſtat. ſi autē neglexeris illō
putreſcit. Qui cū audiſſet eū: fecit ita: ⁊ in
tra paucos dies receſſit ſtimulus ab eo

Monachus quidam ſolitarius antiquus
⁊ in conuerſatione proficiens ſedebat in
monte in partibus antinoū. ſicut audiui/
mus a notis monachis: cui⁹ verbis ⁊ actu
multi proficiebant. Et cū talis eſſet: exci/
tatus ē diabolus ad inuidiā ꝯtra eū: ſicut
⁊ ꝯtra oēs viros virtutū: imiſitq́ꝫ in aniaꝫ
eius cogitationē talem. vt ei qui in tali cō
uerſatiōe eſſet: nō deberet ſeruiri ab alio
aut miniſterium exhiberi: ſꝫ magis ipſum
debere aliis miniſtrare. Et ſi aliis non ex/
hiberet miniſteriū: ſaltem ſibiipſi fuiret di
cens. Uende ergo ī ciuitate ſportellas ꝗ̄s
facis: ⁊ eme tibi que opus ſunt ⁊ reuerte/
re ad locum tuū: ⁊ nulli ſis onerosus. Hoc
aūt ſuggerebat ei diabolus: inuidens qui
eti eius: ⁊ opportune vacatiōi eius ad do
minum ⁊ vtilitati multoꝝ. Undiq́ꝫ eni ini
micus venari eum ⁊ capere feſtinabat: il/
le vero tanꝗ̄ bone cogitatōni acquieſcēs
deſcendit de monaſterio ſuo. Et qa erat
omnibus admirandus. ignorans tamē hu
iuſmodi iſidias aſtutie: notus ꝓo ⁊ famo/
ſus omnibus a ꝗbus videbatᷣ exiſtens. cū
poſt longuꝫ tēpus mulierē vidiſſet: pro i/
cautela ſua ſupplantatus eſt: ⁊ incurrit in
eam. Et veniēs in deſertū ſequēte diabo
lo veſtigia eius: cecidit iuxta flumen: ⁊ co
gitans qꝛ inimicus gauiſus ē de ruina ei⁹
voluit ſeipſum deſperare: maxime quia
ſpiritum domini contriſtauerit: ⁊ ſanctos
angelos. ⁊ venerabiles patres: quoꝝ mul
ti etiam in ciuitatibus habitantes ſupera/
uerunt diabolum. Et cum nulli horum ſe
ſimilē facere poſſet: cōtriſtabatur valde: ⁊
non recordabatur: quia deus eſt qui virtu
tem tribuit his qui ad eum deuotiſſime cō
uertuntur. Cecatus vero ⁊ nō videns pec
cati ſui curam: voluit ſe in flumen illud ia/
ctare: vt perfectum gaudiuꝫ faceret inimi
co: ⁊ ex multo animi dolore infirmatus eſt
corpore: ⁊ niſi poſtea miſericors deus auxi
lium preſtitiſſet ei: ad perfectum gaudium
inimici ſine penitentia moreretur. Nouiſ/
ſime autem in ſe reuerſus cogitauit maio/
rem laborem in afflictione penitentie de/
monſtrare: ⁊ ſupplicare deo ī fletu ⁊ luctu
⁊ ita rediit iterum ad monaſterium ſuum.
Et damnans oſtium cellule ſue: ſicut ſoles
ſuper mortuum: ita flebat ſupplicans deo.
Ieiunans autem ⁊ vigilans cum omni an
xietate: extenuauit corpus ſuum: ⁊ nec ſic
ſatiſfactum putabat in animo ſuo: φ con/
grue penituiſſet. Fratribus autem ad euꝫ
ſepius venientibus vtilitatis cauſa: ⁊ pul/
ſantibus oſtium: ipſe dicebat non poſſe ſe
aperire: dicendo. ſacramento me conſtrin
xi: vnum annum deuote me penitentiam
agere: ſed orate pro me. Nec enim inue/
niebat quomodo eis ſe excuſaret: quoni/
am illi ſcandalizabantur: hec audientes
de eo: quia erat apud illos honorabilis
et magnus valde monachus: ſed fecit to/
tum annum, intente ieiunans: et deuote
penitentian agens. Die autem paſche: ipſe

nocte reſurrectiōis dominice: tollēs lucer
naꝫ nouaꝫ ⁊ reficiens eā: poſuit in cacabo
nouo. ⁊ cooperiēs cooperculo: ſurrexit ad
orationeꝫ dicens. Miſericors ⁊ miſerator d̄
us: qui ⁊ barbaros ſaluare vis. ⁊ ad veri/
tatis tue agnitionē venire: ad te confugi fi
deliū ſaluatoreꝫ: miſerere mihi: quia te plu
rimū exacerbaui ⁊ inimicū gaudere feci:
⁊ ecce mortuus ſū obediens ei. Tu domi/
ne ⁊ ipijs. ⁊ his qui ſunt ſine miſericordia mi
ſeris. ſed ⁊ proximis miſericordiā ipendi pre
cipis: miſere humilitati mee: apud te eniꝫ
nihil ipoſſibile eſt quoniaꝫ ſecus infernū.
diſſipata eſt ſicut puluis anima mea. Fac
miſericordiaꝫ: quia benignus es ⁊ miſericors
figmento tuo: qui ⁊ corpora que nō ſunt: i
die reſurrectionis ſuſcitaturus es. Exau/
di me domine quia defecit ſpiritus meus:
⁊ infelix anima mea thabefacta eſt: etiaꝫ ⁊
corpus meuꝫ quod coinquinaui. ⁊ iaꝫ viue
re non valeo: pro eo φ non credidi. Igno/
ſce peccatū per penitentiaꝫ: duplex habēs
peccatuꝫ ex deſperatione. Uiuifica me cō
trituꝫ: ⁊ igne tuo precipe hanc lucernaꝫ ac
cendi. vt ⁊ ego accipiens fiduciaꝫ miſericor/
die ⁊ indulgētie tue reſiduo tempore vite
mee: qd̄ mihi donaueris mandata tua cu/
ſtodiaꝫ: ⁊ a timore tuo non recedaꝫ: ſed de/
uote ſuiaꝫ tibi omnibus diebus vite mee:
⁊ hec in nocte ipſa reſurrectionis cuꝫ mul/
tis lachrymis dicens: ſurrexit vt videret ſi
accenſa eſſet lucerna. Et detecto cacabo:
vidit φ non eſſet accenſa. ⁊ cecidit iteruꝫ
in facieꝫ ſuaꝫ: rogans deuꝫ ⁊ dicens: Scio
domine quia certamen factuꝫ eſt vt coro/
narer ⁊ non in pedibus ſteti. eligens proptᷣ
carnis delectationeꝫ tormentis ipioruꝫ ad
dici. Parce mihi domine. ecce enim iteruꝫ
confiteor tue bonitati turpitudineꝫ meam
coraꝫ angelis tuis: ⁊ coraꝫ iuſtis omnibus:
⁊ niſi quia ſcandalizari poſſent. omnibus
etiam hominibus confiterer. Deus meus
miſerere mei. vt ⁊ alios erudiaꝫ domine vi/
uifica me. Et ita tribus vicibus orans ex
auditus eſt: ⁊ ſurgens inuenit lucernaꝫ ar/
denteꝫ clare: ⁊ exultans confortatus eſt in
ſpe: admirabaturque de dei gratia qui ita
⁊ de peccatis eius indulſit: ⁊ ſatiſfecit iux/
ta petitioneꝫ eius: ⁊ animuꝫ ipſius: ⁊ dice/
bat. Gratias tibi ago domine quia etiā vi
te ſeculi huius mihi indigno miſertus es in
magno ⁊ nouo ſigno hoc peccatoribus fi/
duciaꝫ tribuens. Parcis eni ⁊ miſeris ani
mabus quas creaſti. Ita aūt perſeuerante
eo in confeſſione. illuxit dies ⁊ letabatur ī
domino oblitus cibi corporalis. Ignē aūt
lucerne illius toto tēpore vite ſue ſuauit.
oleū ſub inde infundens: ⁊ faciēs deſuper
quomodo minus extigueretur. Et ita rur
ſus diuinus ſpiritus habitauit ī eo. ⁊ fact⁹
eſt apud omnes inſignis humilitateꝫ exhi/
bens in confeſſione: ⁊ actione gratiarū do
mino cuꝫ leticia. Cui etiaꝫ ante aliquot di/
es mortis ſue: reuelatū eſt de trāſitu ſuo.
Explicit liber contra fornicationeꝫ. In/
cipit liber φ mōach⁹ nihil debet poſſidere

Rater quidaꝫ renū
cians ſeculo. ⁊ dans que habebat
pauperibus: retinens autē pauca in ſua ra
tione. venit ad beatuꝫ Antonium. qd̄ cum
agnouiſſet ſenex: dicit ei. Si vis monach⁹
fieri: vade in illuꝫ vicū ⁊ eme carnes: ⁊ ipo
ne corpori tuo nudo: ⁊ ſic veni huc. Et cuꝫ
ſic feciſſet frater ille: veniebant aues ⁊ ca/
nes: ⁊ corpus eius lacerabant. Cuꝫ auteꝫ
perueniſſet ad ſenē interrogabat ſi feciſſet
quod ei dixerat. Illo autē oſtendente cor/
pus ſuū laceratū. Dixit ſanctus Antonius
Qui renunciant ſeculo: ⁊ volunt habere
pecunias: ecce ita ipugnati a demonibus
diſcerpuntur. Narrauit abbas Daniel de
beato Arſenio: quia venit aliquando ma/
giſtrianus: deferens ei teſtamentū cui⁹dā
ſenatoris pētis ei⁹ q̄ reliqrat ei hereditatē
magnā valde ⁊ accipiēs teſtamētū voluit
illud ſcindere. magiſtrianus autem cecidit
ad pedes eius dicens. Deprecor vt non ſci
das illud: quia amputabitur mihi caput.
Et dicit ei arſenius. Ego prius mortuus
ſuꝫ ꝗ̄ ille. ipſe autem q̄modo mortuus eſt
quomodo fecit me heredeꝫ? Et remiſit te/
ſtamentuꝫ nihil accipiens. Egrotauit ali/
quando memoratus abbas arſenius in ſci

ibi. ⁊ opus habuit in neceſſitate ſua vſque ad vnam ſiliquaꝫ nummos. ⁊ cum non inueniret: accepit a quodam velut elemoſinã: ⁊ dixit. Gratias tibi ago domine. quia me dignum feciſti pꝛo nomine tuo ad hoc peruenire: vt egens elemoſinam poſtularem. Narrauerunt de abbate agathone: quia longo tempoꝛe cellam ſibi cum ſuis diſcipulis fabꝛicaret. Quam cum perfeciſſent. ⁊ cepiſſent illic habitare. vidit in ipſa pꝛima hebdomada quoddam non vtile ſibi: ⁊ dixit diſcipulis ſuis: illud qđ dominꝰ dixerat diſcipulis ſuis. Surgite eamꝰ hic. Diſcipuli autem eius contriſtati ſunt valde dicentes. Si omnino voluntatem habebas migrãdi hinc: vt quid tanto laboꝛe ſuſtinuimus edificantes longo tẽpoꝛe cellam? Incipient autem homines ſcandalizari in nobis et dicere. Ecce iterũ migrãt nuſq̃ ſedentes. Ille autẽ cuꝫ eos vidiſſet puſillanimes effectos: dixit eis. Et ſi ſcandalizantur aliqui: ſed iterum ſunt alii qui edificentur: et dicant. Beati ſunt iſti qui pꝛopter deum migrauerunt et ſua omnia contempſerunt. Veruntamen dico vobis qui vult venire mecum veniat: quia ego interim vado. Illi autem pꝛoſtrauerunt ſe in terram: rogantes vt concederet eis ſecum abire. Dixit abbas euagrius fuiſſe quendam fratrem qui nihil habuit de ſubſtantia ſua niſi tantum euangelium. et ipſum vendidit in pauperum nutrimentum dicens quoddam verbum: quod memoꝛie dignum eſt commendari. Ipſum verbum inquit vendidi quod iubet: vende omnia que habes: ⁊ da paupibus. Abbas theodorus cognomento firme: habebat tres codices bonos. ⁊ cũ veniſſet ad abbatẽ macharium dixit ei. Quia habeo tres codices: ⁊ ꝓficio ex lectione eoꝛũ: ſed ⁊ patres petunt eos ad legendũ. vt ⁊ ipſi pꝛoficiant. Dic ergo mihi quid debeo facere? Et reſpondit ſenex dicens. Boni ſunt quidẽ actus: ſed maius eſt omnibus nihil poſſidere. Qđ cũ audiſſet: abiit ⁊ vendidit memoꝛatos codices: ⁊ dedit indigentibꝰ preciũ eoꝛũ. Narrauit quiſdã patrũ de abbate Joanne per ſa: quia ex multis virtutibus ſuis ad pꝛofundã ſimplicitatẽ atque innocentiã venerit. Hic aũt habitabat ĩ arabia vicina egypti: ⁊ mutuauit aliquando a fratre quodaꝫ ſolidũ vnũ ⁊ emit linũ vt operaretur: ⁊ venit alius frater rogans eũ ⁊ dicens. Dona mihi abba aliquantulũ lini: vt faciaꝫ mihi veſtimentũ quo vtar. Et dedit ei cũ gaudio. Similiter alter veniens rogauit eũ vt daret ei aliquantulũ lini. vt faceret ſibi tegumentũ: ⁊ dedit ei. Et multis alijs petentibus: dabat ſimiliter cũ gaudio. Poſtea vero venit dominus ſolidi quẽ mutuo acceperat: volens accipere quod mutuauerat. Et dixit ei ſenex. Ego affero tibi eum. Et cũ non haberet vnde redderet: abijt ad abbatẽ Jacobũ diſpenſatoꝛẽ: vt rogaret eũ vt daret ei ſolidũ. Et dũ iret inuenit in terra iacentẽ ſolidũ ⁊ non tetigit eũ: ⁊ fecit oꝛationẽ ⁊ reuerſus eſt in cellã ſuã. Et venit iteꝝ frater ille: ⁊ cepit ei moleſtus eſſe pꝛo ſolido. Et dixit ei. Ego reddã tibi. Et abijt iterũ ſenex: ⁊ inuenit ſoliduꝫ in terra vbi erat pꝛius: ⁊ rurſus facta oꝛatione reuerſus eſt ĩ cellã ſuã. Et ecce frater iteꝝ cepit moleſtus eſſe ei. Et dixit ſenex. Adhuc ſemel expecta me: ⁊ affero tibi ſolidũ tuuꝫ. ⁊ ſurgẽs venit ad illũ locũ: ⁊ inuenit ipſuꝫ ſolidũ ibi. Et facta oꝛatione tulit eũ: ⁊ venit ad abbatẽ Jacobũ ⁊ dixit ei. Abba cũ venirẽ ad te: inueni hunc ſolidũ in via. oſtẽde ergo caritatẽ ⁊ pꝛedica illũ: ne quis perdidiſſet eũ. Et pꝛedicauit abbas: ⁊ nemo ẽ inuẽtus qui perdidiſſet ſolidũ illũ: Tũc ergo dicit ſenex abbati iacobo. Si ergo euꝫ nemo perdidit: da eũ illi fratri: quia ipſi debeo ſoliduꝫ. Et cum venirem ad te vt tu mihi ſolidum pꝛeſtares. ⁊ redderem debitum inueni eum in via. Et miratus eſt abbas Jacobus quomodo cõpulſus pꝛo debito inueniſſet: ⁊ non ſtatim tuliſſet euꝫ. Et reddidit ſolidum illi fratri: Et hoc mirabile erat de ipſo. quia ſi veniebat quis mutuuꝫ petere aliquid ab eo. non per ſeipſuꝫ dabat: ſed dicebat fratri mutuũ poſtulanti. vade tolle tibi ipſi: quod opus habes Et quando referebat ei. quod mutuum accepiſſet: dicebat ei. Repone illud iterum in locũ vnde tuliſti. Si aũt nihil referebat ille qui mutuũ acceperat: ſenex nihil dicebat ei. Narrauerunt quidã patruꝫ quia venerat aliquãdo frater aliquis ĩ ꝯuentũ cellarũ corã abbate Iſaac veſtitus modico cucullo: ⁊ dixit ei abbas Iſaac. Hic monachoꝛũ eſt habitatio: tu aũt ſecularis es ⁊ nõ poteris hic eſſe. Dicebat aũt fratribus abbas Iſaac. Patres noſtri ⁊ abbas pãbo vetuſtis ⁊ de multis partibus vtebantur reſarcitis veſtibus: nũc aũt pꝛecioſis veſtibꝰ vtimini? Diſcedite hinc deſertaſtis eniꝫ locũ hunc. Quãdo aũt ꝓfecturi erant ad meſſem: dicebat eis. Jã vobis nulla mãdata dabo: quoniã nõ obſeruatis. Dixit abbas Caſſianꝰ. Quia ſincletius aliquis nomine: cũ renunciaſſet ſeculo: ⁊ facultates ſuas pauperibus diuidẽs: aliqua ſibi retinuiſſet ad ꝓpꝛiũ vſum: nolẽs perfecte ex omnibus renũciãtiũ humilitateꝫ: ⁊ cõmunis monaſterioꝝ vite ſuſcipere regulaꝫ: ad quẽ ſancte memoꝛie pater baſilius hoc dixit. Et ſenatoꝛ eſſe deſiſti: ⁊ monachum te nõ feciſti. Dixit quidã frater abbati piſtãmodi. Quid faciã: quia dux mihi eſt vẽdere: quod manibꝰ meis laboꝛo? Et reſpõdens ſenex dixit. Quia abbas ſyſois ⁊ ceteri vendebãt opus manuũ ſuaꝝ. Hoc enĩ nõ ledit: ſed quãdo nõ vẽdis: ſemel dic pꝛeciũ ſpecieĩq̃ quaꝫ tradis: et ſi vis relaxare modicũ ꝑcii ĩ te eſt ſic eniꝫ requiẽ ĩuenies. Iteꝝ dixit ei frater. Si habeo qđ ſufficiat neceſſitatibus meis aliunde, videtur tibi vt non cogitem de labore manuũ? Reſpondens ſenex dixit. Quantuꝫ vis habeas. tamẽ non negligas operari. ⁊ quantũ potes: fac tm̃ nõ conturberis animo. Frater interrogauit abbatem ſarapionem dicens. Dic mihi vnũ verbum. dixit ei ſenex Quid tibi habeo dicere? Tu tuliſti ea q̃ erant viduaꝝ ⁊ oꝛphanoꝝ: ⁊ poſuiſti in feneſtra: videbat enĩ eam codicibus plenam Interrogata ẽ: beate memorie ſincletice ſi perfectum bonum eſſet nihil habere. At illa dixit: ⁊ valde bonum eſt his q̃ poſſunt etenĩ hi qui tolerare poſſunt: tribulationẽ qdẽ carnis habent: ſed anime requiẽ poſſident: quoniam ſicut foꝛtia veſtimenta dũ calcantur ⁊ pedibus ſepius reuerſantur. lauantur atq̃ candidantur: ita foꝛtis anima per voluntariam paupertatẽ amplius cõfirmatur. Dixit abbas hypericꝰ. Theſaurus monachi ẽ voluntaria pauptas. Theſauriza ergo tibi frater in celo. quia ad requieſcendũ ibi ſine fine ſunt ſecula. Erat quidam ſanctoꝝ phylagrius nomine. Hic habitabat ĩ hieroſolymis. ⁊ laboꝛabat operando: vt pane tantũ non egeret. Et dum ſtaret in platea. volens vendere quod manibus ſuis fuerat operatus. contigit vt caderet cuidam ſaccellus cum ſolidis mille. ⁊ inueniens eum ſenex: ſtetit in eodem loco dicens. Neceſſe eſt modo eum qui perdidit huc venire. Et ecce veniebat q̃ perdiderat ploꝛãs: ⁊ tulit eũ ſeoꝛſũ ⁊ reddidit illi ſaccellũ ſuũ. Queꝫ ille rogabat vt acciperet aliquã partẽ ex eo. ſed ſenex nullatenꝰ acquieuit. Tunc ille cepit clamare ⁊ dicere. Venite ⁊ videte hominẽ dei ⁊ quod fecit. Senex autẽ occulte fugiẽs: exiuit đ ciuitate ne agnoſceretur de eo qđ fecerat: ⁊ honoꝛarẽt eũ. Interrogatꝰ eſt ſenex q̃dã a fratre. quid faceret vt ſaluꝰ eſſet. Ille aũt expolias ſe veſtimento ſuo cinxit lũbos ſuos atq̃ extendens manus ſuas dixit. Sic debet nudus eſſe mõachus ab omni materia ſeculari: ⁊ crucifigere ſe aduerſus tẽptationẽ atque certamina mundi. Quidã frater rogauit ſenem quendam. vt acciperet pecunias ſuis neceſſitatibus pꝛofuturas. Ille autem nolebat. vtpote: qui opere manuum ſuarum eſſet ſibi ſufficiens. Sed dum ille perſiſteret obſecrando. vt ſaltem pꝛo indigentium neceſſitate ſuſciperet: reſpondit ſenex ⁊ dixit. Duplex mihi oppꝛobꝛium eſt: quia ⁊ cum non indigeam: accipio ⁊ aliena tribuens vanam gloꝛiam colligo. Venerunt aliquando quidã grecoꝛũ vt darẽt elemoſynã in ciuitate oſtracẽ: ⁊ aſſũpſerũt ſibi iconomos eccleſie vt oſtenderent eis q̃ neceſſitatẽ maioꝛẽ haberẽt. Illi ãt duxerũt eos ad quẽdã lepꝛoſũ ⁊ đderũt ei. Ille ãt nolebat accipere dicẽs. Ecce modicas

palmas habeo quas opor. ⁊ facio plectas
⁊ ex eis mãduco panē. Iterū duxerūt eos
ad cellā vniꝰ vidue: que erat cū filiis ſuis.
Et cū pulſarent ad oſtiū: cucurrit filia eiꝰ
ad oſtiū nuda. Mater autē eius abierat
ad quoddam opus: erat enim cādidatrix.
Et dabant filie eius veſtimētū ⁊ nūmos
Illa autē nolebat accipere. dicēs veniſſe
matrē ſuā ⁊ dixiſſe ſibi. cōfide: quia volu
it deꝰ. ⁊ inueni opus quod faciā hodie. vn
de ſumamꝰ victū noſtrū. Et cū veniſſet
mater eius: rogabant eam vt acciperet. ⁊
noluit dicēs Ego habeo curatorē meum
deum ⁊ vos eū vultis tollere a me hodie
Illi autē cognoſcētes fidē eiꝰ: glorificaue
runt deum. Venit quidā vir magnꝰ igno-
tus. portās aurum in ſcithi: ⁊ rogabat pre/
ſbiterū heremi vt aurū illud erogaret fratri
bus. Dixit autē preſbiter. Nō opus habēt
fratres. Et cū nimis vehemēs eſſet. ⁊ non
acquieſceret: poſuit ſportā cū ſolidis in in/
greſſu eccleſie. Et dixit preſbiter: qui opꝰ
habet: tollat illud ſibi. ⁊ nemo tetigit: qui/
dā etiā nec aſpexerūt. Et dixit ei ſenex. ſuſ
cepit deus oblationē tuā: vade ⁊ da illud
pauperibus. Et valde edificatus diſceſſit
Obtulit quidā frater ſeni pecuniā dicens
ei. Habe hanc pecuniā ad expenſas tuas
quia ſenuiſti ⁊ infirmus es. Erat enī lepro
ſus. hic autē reſpondens dixit. Tu poſt ſe/
xaginta ānos veniſti auferre a me nutri/
torē meū? Ecce tantū tēpus habens i iſir
mitate mea: nihil indigui deo tribuente ⁊
paſcente me. Et non acquieuit accipere.
Narrauerunt ſenes de quodā ortulano qꝫ
laboraret: ⁊ omnē laborē ſuū expēderet in
elemoſinā: ⁊ tantū ſibi retineret: quantuꝫ
ad victuꝫ eiꝰ ſufficeret. Poſtea vero ſatha
nas imiſit in cor eius dicens. Collige tibi
aliquantulaꝫ pecuniā: ne cū ſenueris aut
egrotaueris opus habeas ad expēſas. Et
collegit ⁊ ipleuit lagenā de nummis. Cōti
git aūt eū iſirmari ⁊ putreſcere pedē eius:
⁊ expendit quod collectū fuerat in medi/
cos: ⁊ nihil ei prodeſſe potuit. Poſtea vero
venit quidam de expertis medicis: ⁊ dixit
ei. Niſi inciderīs pedē tuum: putrefiet. Et
conſtituerunt vt inciderent ei pedem. Illa
aūt nocte rediens in ſemetipſuꝫ: ⁊ penitē/
tiā agens de his que geſſit: ingemuit ⁊ fle/
uit dicens. Memor eſto dn̄e operū meorū
priorū que faciebā cū labore in ortu meo:
ex quo pauperibus miniſtrabā. Et cū hoc
dixiſſet: ſtetit angelus dn̄i: ⁊ dixit ei. Ubi
ſunt nūmi quos collegiſti? Et vbi eſt ſpes
tua de qua tractaſti? Tunc intelligens di
xit. Peccaui dn̄e ignoſce mihi: ⁊ amodo
vlterius hoc non faciā. Tunc angelus dn̄i
tetigit pedem eius: ⁊ ſanatus eſt: ſtatimqꝫ
exurgens abijt in agrum operari. Venit
ergo medicus ſecūdū tēpus conſtitutū cū
ferramentis: vt ſecaret pedē eius: ⁊ dicūt
ei. Exijt mane operari in agrum. Tunc ad
mirans medicus: perrexit in agrū vbi ope
rabatur frater ille. ⁊ videns eum fodien/
tem terram glorificabat deum: qui reddi/
derat ei talem ſanitatem. Frater interro
gauit ſenem quendam dicens. Vis tene/
am mihi duos ſolidos propter infirmitatē
corporis? Videns autem ſenex cogitatio/
nem eius: quia vellet tenere. dicit ei. Eti/
am. Et vadens frater in cellam ſuam: con
terebatur in cogitationibꝰ ſuis dicēs. Pu
tas verū mihi dixit ſenex an nō? Et ſurgēs
iterū venit ad ſenē. agēs penitētiā ⁊ rogās
eū dicēs. ꝓpter deum dic mihi veritatē.
quia affligor cogitationibus meis: propter
duos ſolidos. Et dixit ei ſenex. Quia vi/
di te voluntatem habere retinendi eos: di
xi tibi vt teneres: veruntamen non eſt bo
num tenere plus ꝙ̄ opus eſt corpori. Si er
go duos ſolidos retinueris: in ipſis inueni
etur ſpes tua. ⁊ ſi contigerit vt pereant. de
us iam non cogitat de nobis. Cogitationē
ergo noſtram iactemus in domino: quoni
am ipſi cura eſt de nobis. Explicit liber de
eo ꝙ monachus nihil debeat poſſidere.
Incipit liber de patientia ſiue fortitudine

Anctus abbas anto
nius. cum ſederet aliquando in he
remo: animus eius tedium ⁊ confuſionem
cogitationum incurrit: ⁊ dicebat ad do/
minum. Domine volo ſaluus fieri: ſed non

permittunt me cogitationes mee. Quid
facio in hac tribulatione. aut quomō ſaluꝰ
ero? Et modice aſſurgēs: cepit foras exi/
re: ⁊ vidit quendā tanꝙ̄ ſeipm ſedētē atqꝫ
operātē. deinde ſurgentē ab operibꝰ ⁊ orā
tem: ⁊ iterū ſurgentē ⁊ plectā de palmis
facientē: inde rurſus ad orationē ſurgētē
Erat aūt angelus domini miſſus ad cor/
reptionē ⁊ cautellā dandaꝫ antonio: ⁊ au/
diuit vocē angeli dicentis. Sic fac ⁊ ſaluꝰ
eris. Ille āt hoc audito: magnū ſūpſit gau
diū atqꝫ fiduciā: ⁊ ita faciēs: ſalutē quā que
rebat inuenit. Frater interrogauit abba/
tem agathonē dicens. Mandatum mihi
venit. ⁊ ē mihi pugna grauis in loco i quo
eſt ipſum mandatū. Volo ergo ꝓpter ipꝫ
mandatū pergere illuc: ⁊ paueſco bellum
Dixit abbas āmonas. Quia quatuordeci
annos fecerat in ſcithi. deprecans deum
die ac nocte: vt daret ei virtutē ſuperādi
iram. Dixit abbas biſarion. Quia quadra
ginta noctes manſerit inter ſpinas ſtās ⁊
nō dormierit. Frater qdā ſedens ſingula/
ris turbabat: ⁊ pergēs ad abbatē theodo/
rum de firme: dixit ei qꝫ turbaret. Senex
aūt dixit ei. Vade humilia mētē tuā ⁊ ſub
de te ⁊ habita cū aliis: Abiit aūt i mōtē ⁊
manſit cū aliis: ⁊ reuerſus poſtea ad ſenē
dixit ei. Nec cū aliis hominibꝰ habitās: q/
etē inuenio. Et dixit ei ſenex. Si ſolitariꝰ
nō quieſcis: neqꝫ cū aliis. cur voluiſti te mo/
nachū facere? Nōne vt ſuſtineas tribula
tiones? Dic aūt mihi. quot ānos habes in
iſto habitu. Et dixit ei. Octo. Et dixit ei
ſenex. Crede mihi. ego habeo in iſto habi/
tu ſeptuaginta ānos ⁊ nec vna die potui
requiē iuenire ⁊ in octo ānis vis requiem
habere? Interrogauit aūt eū iterū frater
qdā: dicēs. Si fiat ſubito ſonitꝰ ruine ali/
cuiꝰ. fit ne timor ibi abba Et dixit ei ſenex
Si celū terre adhereat: theodorꝰ non for
midat. Popoſcerat enim precibꝰ a dn̄o.
vt auferret ab eo formido: propterea iter
rogauit eum frater: Dicebāt de abbate
theodoro ⁊ beato lucio de nono alexan/
dria. quia fecerunt quinquaginta annos
ſeducentes animos ſuos ⁊ dicentes. tran
ſacta hyeme iſta: migrabimus hinc: ⁊ iterū
quando fiebat eſtas dicebāt quia tranſa
cto eſtiuo: diſcedimꝰ hinc ⁊ ſic faciebāt to
to tempore conuerſatiōis ſue: ſemp remi/
niſcēdo patres. Dicebat abbas paſtor de
abbate Iohāne breui ſtatura: quia roga/
uerat deū. vt tolleret ab eo omnes paſſio
nes: ⁊ fieret ſecurꝰ: ⁊ veniēs dixerit cuidā
video me quietū: ⁊ nullā habentē pugnā
⁊ dixit ei ſenex. vade ⁊ roga deū. vt iube
at in te moueri pugnā: quoniā pugnando
ꝓficit anima. Et cū rediſſet pugna vlteri
us nō orauit vt auferret ab eo: ſed dice/
bat. Domine da mihi tolerantiā ſuſtinēdi
has pugnas. Venit abbas macharīꝰ ma/
ior ad abbatē antoniū in montē. Et cum
pulſaſſet oſtium: exiuit ad eū ⁊ dixit ei. tu
quis es? Et ille ait. Ego ſum macharius
Et claudens oſtiū intrauit. ⁊ dimiſit cum
foris. Et cū vidiſſet poſtea patiētiā eius:
aperuit ei: ⁊ congaudens ei dicebat. mul/
tum tempus eſt ex quo videre te deſide/
rabam: audiens de te. Et exhibens ei ho/
ſpitalitatēꝫ: refecit eum. erat enī de mul/
to labore fatigatus. Veſpere autē facto
infudit ſibi abbas antonius modicas pal/
mas: ⁊ dixit ei abbas macharius. da mihi
vt ⁊ ego infundam quod operer. Ille aūt
dixit. non habeo plus. ⁊ faciens faſciculū
maiorem: infudit eum. ⁊ ſedentes ho ⁊ col
loquentes de vtilitate animarū: faciebant
flectam: ⁊ ipſa flecta deſcendebat per fe/
neſtram in ſpeluncam. ⁊ ingrediens mane
ſanctus antonius: vidit collectionem fle/
ctarū abbatis ſancti macharii: ⁊ admira/
tus ē: ⁊ oſculans manus eiꝰ dicebat. mul/
ta virtus de iſtis manibus egreditur. De
ſcendit aliquando ipſe macharīꝰ de ſcithi
ad locum q dicitur therenuthin: ⁊ itrauit
dormire in monumentum. vbi erant anti
quitus ſepulta corpora paganorum ⁊ tra
xit vnum corpus ſub caput ſuū tanꝙ̄ pul
matium de ſcirpo. Demones autem vidē/
tes fiduciam eius: torquebant. ⁊ volētes
terrere eum: vocabant quandam mulie/
rem dicentes. nonna veni nobiſcum ad
balneum. ⁊ alter demon de ſub ipō. tanꝙ̄

ex mortuis illis.reſpondit dicens: Pere
grinum quendam habeo ſuper me: non
poſſum venire.Senex aūt non expauit:
ſed confidēs tundebat corpus illud.dicēs
Surge ⁊ uade.ſi potes.Quod cū audiſſēt
demones:clamauerunt magna voce dicē
tes.Uiciſti nos:⁊ fugierūt confuſi. Dice/
bat abbas mathois. Uolo aliquod leue
opus:⁊ cōtinuo cogito ꝗ̄ graue ⁊ ꝗ̄cito fi
nitur. Narrauerunt de abbate myleto.q2
cū habitaret aliquādo cū duobus diſcipu
lis ſuis.ī finibus perſaꝝ: exierūt duo filij
impatoris ſm cōſuetudinē in venationez
⁊ miſerūt retia per longū.ꝑ miliaria qua/
draginta. vt quodcūq3 intra retia īuenire
tur:occiderent. Inuent⁹ eſt aūt ſenex cuz
duobus diſcipulis ſuis iuxta retia.⁊ cū vi
diſſent eū piloſum ⁊ terribilē aſpectu: ad/
mirati ſunt:⁊ dixerūt ei. Homo es an ſpi/
ritus aliquis? Dic nobis.⁊ dixit eis. Ho
mo ſū peccator:⁊ exiui flere peccata mea
⁊ adoro filiū dei viui. Illi autē dixerūt ei
non eſt alius de⁹.niſi ſol ignis ⁊ aqua:ipos
adora ⁊ ſacrifica eis. Et ille reſpondēs ait
Iſte res creature ſunt:⁊ erratis.ſed obſe/
cro vos.cōuertimini ⁊ agnoſcite deū ve/
rum:q ⁊ iſta creauit:⁊ cetera omnia. Illi
autem deridentes dixerūt. Condemna/
tum ⁊ crucifixū dicis eſſe verū deū? Et il
le reſpondit. Etiā ipm q crucifixit pecca/
tum:⁊ qui occidit mortē hūc dico eſſe ve
rum deū. Illi autē tam ipi ꝗ̄ fratribus q
cū eo erant inferebant tormenta:⁊ coge/
bant eos ſacrificare. Et duos quidē fra/
tres poſt plurima tormenta:decapitaue/
runt.ſenem autē dieb⁹ multis torquebāt
Poſtea vero ſtatuerūt eū ī quodā loco:⁊
ſagitabant in cū quaſi in ſignū. vn⁹ a dor
ſo:⁊ alius a pectore. Et dixit eis ſenex.
Quoniā facti eſtis ad conſenſum in vnuz
vt effundatis ſanguinē innocentē: craſti/
na in momento hac hora que modo eſt.ſi/
ne filiis remanebit mater veſtra:⁊ priua/
bitur aſpectu veſtro:⁊ ꝓpriis ſagittis ſan
guinē veſtrū inuicem effundetis. Illi aūt
ſubſannantes verba eius:exierūt ī craſti
num: vt venarentur. Et cōtigit vt euade
ret de retibus eoꝝ vnus ceru⁹:⁊ aſcende
runt equos:⁊ currebant vt cōprehende/
rēt ceruū. Qui cū iactaſſent ſagittas poſt
ipm:inuicem ſe peremerūt:⁊ mortui ſunt
iuxta verbū quod ꝓdixerat ſenex. Dixit
abbas paſtor.quia ſignū monachi:in tem
ptationibus apparet. Dixit itez qui ſupra
quia yſidorus pſbiter in ſcithi. allocutus
ſit aliquando plebem fratrū dicens. Fra
tres:nunquid non ad laborandū venim⁹
in hunc locū? Et nūc video: quia nullus
hic labor eſt. Ego igiť collecta plebe mea
vado vbi eſt labor:⁊ ibi inueniā requiem
Dixit ſancta ſincletice. Si in monaſterio
cū aliis cōuerſaris:non mutes locū:lede/
ris enim omnino ſi facias hoc. Etenim ſi
galina dereliquerit oua ſua fota:ſine pul
lis ea exire faciet:ita monachus vel vir/
go frigeſcit:⁊ mortificať ī fide:de loco ad
locū trāſeundo. Dixit itez aliud quia dia
bolus cū per ſtimulos paupertatis nō mo
uerit:diuitias adhibet ad ſeducendum:⁊
dū per cōtumelias ⁊ opprobria nō preua
let:laudes ⁊ gloriam adhibet. Si autem
ſatietatem corporis immittit:⁊ cum dele/
ctationibus ſeducere non poteſt.per mo/
leſtias que contra votum eueniunt: ani/
mam conatur euertere. Infirmitates
enim quaſdam graues immittendo: ad/
uerſus eum qui temptandus eſt adhibet
⁊ per eas puſillanimes faciens mona/
chos:conturbat caritatem eorum: quam
habent ad deum. Sed quamuis concida/
tur corpus ⁊ febribus validis inflamma/
tur:inſuper etiam ſi intolerabili ſiti affli/
gatur:ſiquidem peccator es qui hec ſuſti/
nes:recordare futuri ſeculi penas:⁊ eter/
num ignem:⁊ indicibilia tormenta ⁊ ita nō
deficies ad ea que in preſenti contingunt:
inſuper et gaude quia viſitauit te deus:et
ideo famoſiſſimum illud dictum in lingua
habeto: caſtigans caſtigauit me domi/
nus:et morti non tradidit me. Si ferrum
es: per adhibitum tibi ignem amittis
eruginem. Q ſi iuſtus es.et hec pateris:
de magno ad maiora promoueris. Au/
rum es:ſed per ignem probatior eris.

Datus eſt tibi angelus ſathane ſtimulus
carnis tue:exulta videnſ cui ſimilis factus
es. Pauli enim apoſtoli:ſimile donum ac/
cipere meruiſti: Si febribus ſi rigore frigo
ris caſtigaris:memor eſto qđ ſcriptura di/
cit. Trāſiuimus per ignē ⁊ aquā:reſiduuz
eſt qđ ſequiť: vt itroducamur ī refrigeriū.
Obtinuiſti primū:expecta ſecūdū: agens
que virtutum ſunt.clama verba prophete
dicētis: Paup ⁊ iops ⁊ dolēs ego ſū. Per
fectus eniz eris:per huiuſmodi tribulatio/
nē trinitatis. Ait eniz. In tribulatōe dila/
taſti me. In his ergo maxime exercitiis
animas noſtras ꝓbemus:ante oculos enī
habemus aduerſariū noſtrū. Dixit itez: ſi
īfirmitas moleſta nobis fuerit:nō cōtriſte
mur:tanꝗ̄ qui pro infirmitate ac vulnere
corporis nō poſſumus ſtare ad orandū. aut
ad pſallendū. Hec eniz nobis omnia ꝓ de/
ſtruendis corporeis deſideriis neceſſaria
ſunt: quoniam ieiunia ⁊ labores propter
turpes delectationes nobis ꝯſtituta ſunt:
Si ergo egritudo iſta retundit ſuperflua:
de his obſeruandis oratio eſt. Sicut enim
magno ⁊ forti medicamine egritudo: ita
egritudine corporis vitia reciduntur. Hec
eſt magna virtus:quādo in īfirmitatibus
tolerātia fuerit:⁊ per gratiarū actionē mit
titur ad deū. Si amittamus oculos:nō fe/
ramus grauiter.extollētie eniz īſtrumētū
amiſimus:ſed interioribus oculis gloriam
dn̄i ſpeculemur. Surdi ſi fuerimus:nō cu
remus:q2 auditū vanū amiſimus. Man⁹
noſtre ex aliqua paſſione debilitate ſunt:
ſed interiores paratas habemus. Aduer/
ſus tēptatōes inimici:īfirmitas totū corp⁹
noſtrū tenet:ſed īteriori homini noſtro ſa/
nitas creſcit. Dixit iterū q ſupra. Qui in ſe/
culo iſto aliqua crimina cōmiſerūt etiā no
lētes mittūť ī carcerē:⁊ nos ꝓ peccatis no
ſtris redigamus noſmetipſos ī cuſtodiam:
vt volūtaria mētis noſtre vīdicta:futuras
a nobis penas ammoueat. Si ieiunas: nō
tibi īuenias occaſionē dicēdi:q2 exacerba
tus egritudinē incurriſti:qm̄ ⁊ q non ieiu/
nāť:ſimiles egritudines īcurrūt. Inchoa/
ſti aliqđ boni:nō reuoceris ꝑ impedimēta
inimici.qm̄ ipſe inimic⁹ patiētia tua deſtru
eť. Eteniz q nauigare ceperit:primo pādē/
tes vela: pſpez vētū īueniūt.poſtea aūt ſi
ꝯtrari⁹ eis vēt⁹ occurrerit:nō mox ī cur/
ſu ꝯtrarii vēti:aut exonerāt: aut dīferunt
nauē:ſed paululū ſuſtinētes aut pugnātes
aduerſus ꝓcellā:itez rectū curſuz īueniūt
Ita ergo ⁊ nos ꝯtrariū ſpm̄ īcurrētes:cru
cē ꝓ velo erigam⁹:⁊ ſine ꝑiculo ſcli iſtius:
nauigiū explicabim⁹. Dicebāt de btē me/
morie virgine ſara:q ſupra alueū flumi/
nis ſexagita annos habitauerit:⁊ nūꝗ̄ icli
nata ſit: vt flumē ipm aſpiceret. Dixit ab/
bas īperici⁹. hymni ſpiritales ſint ī ore tuo
⁊ meditatio aſſidua ſubleuet pōdus tēpta/
tionū ſuꝑuenietiū tibi. Hui⁹ eni rei exē
plū manifeſtū eſt. Nā ſarcina alicui⁹ one/
ris: viator ꝑgrauatus:ſtādo ⁊ reſpirando
oneris ⁊ vie paulatiz laborē īminuit. Dixit
itez q ſupra:oportet aduerſus tēptatiōes
armari:qm̄ modis oīb⁹ ſuꝑueniūt:ſic eniz
ſuꝑuenietib⁹ ꝓbati appebim⁹. Dixit qdaz
ſenex. Si venerit homini tēptatio: vndiq3
ei multiplicāťur tēptatōes: vt puſillanimis
fiat:⁊ murmuret. Et narrauit ſenex ita:
Frater qdā erat ī cella:⁊ venit ſuꝑ eū tē/
ptatio:⁊ ſigs eū videbat nec eū ſalutare vo
lebat:neq3 ī cellā recipe. Etſi op⁹ habebat
panē ei nemo mutuauit:etſi de meſſe ve/
niebat:nemo eū:ſicut erat conſuetudo: vt
reficeret īuitabat. Uenit aūt ſemel ī meſ/
ſe per cauma:et nec panes habuit in cella
ſua:⁊ ī omnib⁹ his gratias agebat deo: vi
dens aūt deus patiētiā eius:abſtulit bellū
tēptationis ab eo. Et ecce quidam ſtatim
oſtiū eius pulſauit:trahens camelū onu/
ſtum pane ab egypto. Quod cum vidiſſet
frater ille:cepit flere dicens. Domine non
ſum dignus vel modice tribulari. Et cum
tranſiſſet tribulatio eius:tenebant cū fra/
tres ī cellis ſuis:⁊ in eccleſia ⁊ repauſabāt
eum: Dicebat ſenex propterea nō promo/
uemur:quia neſcimus menſuras noſtras
Neq3 patientiam habemus ī opere quod
cepimus: ſed ſine aliquo labore: virtu/

ex mortuis illis. reſpondit dicens: Pere
grinum quendam habeo ſuper me : non
poſſum venire. Senex aūt non expauit:
ſed confidēs tundebat corpus illud. dicēs
Surge ⁊ uade. ſi potes. Quod cū audiſſēt
demones: clamauerunt magna voce dicē
tes. Uiciſti nos: ⁊ fugierūt confuſi. Dice/
bat abbas mathois. Uolo aliquod leue
opus: ⁊ cōtinuo cogito ꝙ̄ graue ⁊ ꝙ̄cito fi
nitur. Narrauerunt de abbate myleto. qꝛ
cū habitaret aliquādo cū duobus diſcipu
lis ſuis. i finibus perſaꝝ: exierūt duo filij
impatoris ſm cōſuetudinē in venationeꝫ
⁊ miſerūt retia per longū. ꝑ miliaria qua/
draginta. vt quodcūqꝫ intra retia īuenire
tur: occiderent. Inuent⁹ eſt aūt ſenex cuꝫ
duobus diſcipulis ſuis iuxta retia. ⁊ cū vi
diſſent eū piloſum ⁊ terribilē aſpectu: ad/
mirati ſunt: ⁊ dixerūt ei. Homo es an ſpi/
ritus aliquis? Dic nobis. ⁊ dixit eis. Ho
mo ſū peccator: ⁊ exiui flere peccata mea
⁊ adoro filiū dei viui. Illi autē dixerūt ei
non eſt alius de⁹. niſi ſol ignis ⁊ aqua: ipos
adora ⁊ ſacrifica eis. Et ille reſpondēs ait
Iſte res creature ſunt: ⁊ erratis. ſed obſe/
cro vos. cōuertimini ⁊ agnoſcite deū ve/
rum: q ⁊ iſta creauit: ⁊ cetera omnia. Illi
autem deridentes dixerūt. Condemna/
tum ⁊ crucifixū dicis eſſe verū deū? Et il
le reſpondit. Etiā ipm q crucifixit pecca/
tum: ⁊ qui occidit mortē hūc dico eſſe ve
rum deū. Illi autē tam ipi ꝙ̄ fratribus q
cū eo erant inferebant tormenta: ⁊ coge/
bant eos ſacrificare. Et duos quidē fra/
tres poſt plurima tormenta: decapitaue/
runt. ſenem autē dieb⁹ multis torquebāt
Poſtea vero ſtatuerūt eū i quodā loco: ⁊
ſagitabant in eū quaſi in ſignū. vn⁹ a dor
ſo: ⁊ alius a pectore. Et dixit eis ſenex.
Quoniā facti eſtis ad conſenſum in vnuꝫ
vt effundatis ſanguinē innocentē: craſti/
na in momento hac hora que modo eſt. ſi/
ne filiis remanebit mater veſtra: ⁊ priua/
bitur aſpectu veſtro: ⁊ ꝓpriis ſagittis ſan
guinē veſtrū inuicem effundetis. Illi aūt
ſubſannantes verba eius: exierūt i craſti
num: vt venarentur. Et cōtigit vt euade
ret de retibus eoꝝ vnus ceru⁹: ⁊ aſcende
runt equos: ⁊ currebant vt cōprehende/
rēt ceruū. Qui cū iactaſſent ſagittas poſt
ipm: inuicem ſe peremerūt: ⁊ mortui ſunt
iuxta verbū quod ꝓdixerat ſenex. Dixit
abbas paſtor. quia ſignū monachi: in tem
ptationibus apparet. Dixit iteꝝ qui ſupra
quia yſidorus pſbiter in ſcithi. allocutus
ſit aliquando plebem fratrū dicens. Fra
tres: nunquid non ad laborandū venim⁹
in hunc locū? Et nūc video : quia nullus
hic labor eſt. Ego igiť collecta plebe mea
vado vbi eſt labor: ⁊ ibi inueniā requiem
Dixit ſancta ſincletice. Si in monaſterio
cū aliis cōuerſaris: non mutes locū: lede/
ris enim omnino ſi facias hoc. Etenim ſi
galina dereliquerit oua ſua fota: ſine pul
lis ea exire faciet: ita monachus vel vir/
go frigeſcit: ⁊ mortificať i fide: de loco ad
locū trāſeundo. Dixit iteꝝ aliud quia dia
bolus cū per ſtimulos paupertatis nō mo
uerit: diuitias adhibet ad ſeducendum: ⁊
dū per cōtumelias ⁊ opprobria nō preua
let: laudes ⁊ gloriam adhibet. Si autem
ſatietatem corporis immittit: ⁊ cum dele/
ctationibus ſeducere non poteſt. per mo/
leſtias que contra votum eueniunt : ani/
mam conatur euertere. Infirmitates
enim quaſdam graues immittendo : ad/
uerſus eum qui temptandus eſt adhibet
⁊ per eas puſillanimes faciens mona/
chos: conturbat caritatem eorum: quam
habent ad deum. Sed quamuis concida/
tur corpus ⁊ febribus validis inflamma/
tur: inſuper etiam ſi intolerabili ſiti affli/
gatur: ſiquidem peccator es qui hec ſuſti/
nes: recordare futuri ſeculi penas: ⁊ eter/
num ignem: ⁊ indicibilia tormenta ⁊ ita nō
deficies ad ea que in preſenti contingunt:
inſuper et gaude quia viſitauit te deus: et
ideo famoſiſſimum illud dictum in lingua
habeto : caſtigans caſtigauit me domi/
nus: et morti non tradidit me. Si ferrum
es : per adhibitum tibi ignem amittis
eruginem. Quod ſi iuſtus es. et hec pateris:
de magno ad maiora promoueris. Au/
rum es: ſed per ignem probatior eris.

Datus eſt tibi angelus ſathane ſtimulus
carnis tue: exulta videns cui ſimilis factus
es. Pauli enim apoſtoli: ſimile donum ac/
cipere meruiſti: Si febribus ſi rigore frigo
ris caſtigaris: memor eſto qd̄ ſcriptura di/
cit. Trāſiuimus per ignē ⁊ aquā : reſiduuꝫ
eſt qd̄ ſequiť: vt itroducamur i refrigeriū.
Obtinuiſti primū: expecta ſecūdū : agens
que virtutum ſunt. clama verba prophete
dicētis: Paup ⁊ iops ⁊ dolēs ego ſū. Per
fectus eniꝫ eris: per huiuſmodi tribulatio/
nē trinitatis. Ait eniꝫ. In tribulatōe dila/
taſti me. In his ergo maxime exercitiis
animas noſtras ꝓbemus: ante oculos eni
habemus aduerſariū noſtrū. Dixit iteꝝ: ſi
īfirmitas moleſta nobis fuerit: nō cōtriſte
mur: tanꝙ̄ qui pro infirmitate ac vulnere
corporis nō poſſimus ſtare ad orandū. aut
ad pſallendū. Hec eniꝫ nobis omnia ꝓ de/
ſtruendis corporeis deſideriis neceſſaria
ſunt : quoniam ieiunia ⁊ labores propter
turpes delectationes nobis ꝯſtituta ſunt:
Si ergo egritudo iſta retundit ſuperflua:
de his obſeruandis oratio eſt. Sicut enim
magno ⁊ forti medicamine egritudo : ita
egritudine corporis vitia reciduntur. Hec
eſt magna virtus: quādo in īfirmitatibus
tolerātia fuerit: ⁊ per gratiarū actionē mit
titur ad deū. Si amittamus oculos: nō fe/
ramus grauiter. extollētie eniꝫ īſtrumētū
amiſimus: ſed interioribus oculis gloriam
dñi ſpeculemur. Surdi ſi fuerimus: nō cu
remus: qꝛ auditū vanū amiſimus. Man⁹
noſtre ex aliqua paſſione debilitate ſunt :
ſed interiores paratas habemus. Aduer/
ſus tēptatōes inimici: īfirmitas totū corp⁹
noſtrū tenet: ſed īteriori homini noſtro ſa/
nitas creſcit. Dixit iterū q ſupra. Qui in ſe/
culo iſto aliqua crimina cōmiſerūt etiā no
lētes mittūť i carcerē: ⁊ nos ꝓ peccatis no
ſtris redigamus noſmetipſos i cuſtodiam:
vt volūtaria mētis noſtre vidicta: futuras
a nobis penas ammoueat. Si ieiunas : nō
tibi īuenias occaſionē dicēdi: qꝛ exacerba
tus egritudinē incurriſti: qm̄ ⁊ q non ieiu/
nāť: ſimiles egritudines īcurrūt. Inchoa/
ſti aliqd boni: nō reuoceris ꝑ impedimēta
inimici. qm̄ ipſe inimic⁹ patiētia tua deſtru
eť. Eteniꝫ q nauigare ceperit: primo pādē/
tes vela: ꝓſpeꝝ vētū īueniūt. poſtea aūt ſi
ꝯtrari⁹ eis vēt⁹ occurrerit: nō mox i cur/
ſu ꝯtrarii vēti: aut exonerāt : aut d̄ſerunt
nauē: ſed paululū ſuſtinētes aut pugnātes
aduerſus ꝓcellā: iteꝝ rectū curſuꝫ īueniūt
Ita ergo ⁊ nos ꝯtrariū ſpm̄ īcurrētes: cru
cē ꝓ velo erigam⁹: ⁊ ſine piculo ſcli iſtius:
nauigiū explicabim⁹. Dicebāt de btē me/
morie virgine ſara: ꝙ ſupra alueū flumi/
nis ſexagita annos habitauerit: ⁊ nūꝙ̄ īcli
nata ſit: vt flumē ipm aſpiceret. Dixit ab/
bas iperici⁹. hymni ſpiritales ſint i ore tuo
⁊ meditatio aſſidua ſubleuet pōdus tēpta/
tionū ſupueniētiū tibi. Hui⁹ eni rei exē
plū manifeſtū eſt. Nā ſarcina alicui⁹ one/
ris: viator ꝑgrauatus: ſtādo ⁊ reſpirando
oneris ⁊ vie paulatiꝫ laborē īminuit. Dixit
iteꝝ q ſupra: oportet aduerſus tēptatiōes
armari: qm̄ modis oīb⁹ ſupueniūť: ſic eniꝫ
ſupuenientib⁹ ꝓbati appebim⁹. Dixit qdaꝫ
ſenex. Si venerit homini tēptatio: vndiqꝫ
ei multiplicāťur tēptatōes: vt puſillanimis
fiat: ⁊ murmuret. Et narrauit ſenex ita:
Frater qdā erat i cella: ⁊ venit ſup eū tē/
ptatio: ⁊ ſiqs eū videbat nec eū ſalutare vo
lebat: neqꝫ i cellā recipe. Etſi op⁹ habebat
panē ei nemo mutuauit: etſi de meſſe ve/
niebat: nemo eū: ſicut erat conſuetudo: vt
reficeret iuitabat. Uenit aūt ſemel i meſ/
ſe per cauma: et nec panes habuit in cella
ſua: ⁊ i omnib⁹ his gratias agebat deo: vi
dens aūt deus patiētiā eius: abſtulit bellū
tēptationis ab eo. Et ecce quidam ſtatim
oſtiū eius pulſauit: trahens camelū onu/
ſtum pane ab egypto. Quod cum vidiſſet
frater ille: cepit flere dicens. Domine non
ſum dignus vel modice tribulari. Et cum
tranſiſſet tribulatio eius: tenebant cū fra/
tres i cellis ſuis: ⁊ in eccleſia ⁊ repauſabāt
eum: Dicebat ſenex propterea nō promo/
uemur: quia neſcimus menſuras noſtras
Neqꝫ patientiam habemus i opere quod
cepimus : ſed ſine aliquo labore: virtu/

teʒ volum⁹ poſſidere. Quidā frater inter
rogauit ſeneʒ dicens. Quid facio quia co
gitatio mea non dimittit me. vel vna hora
ſedere ī cella mea? ⁊ dixit ei ſenex. Fili re
uertere ⁊ ſede in cella tua: ⁊ labora mani/
bus tuis: ⁊ ora deū inceſſanter. ⁊ iacta co/
gitatū tuū in domino: ⁊ ne quis te ſeducat
exire inde. Et dicebat. Quia erat quidam
adoleſcens ſecularis habens patrē: ⁊ deſi/
derabat fieri monachus. ⁊ dum multū ſup
plicaret patri ſuo. vt dimitteret eū cōuerti
nō ei acquieſcebat. Poſtmodū aūt rogat⁹
a fidelib⁹ amicis: pater vix acquieuit. Et
egreſſus frater ille adoleſcēs: introiuit mo
naſteriū. Et factus monachus cepit omne
opus monaſterij perfecte agere: ⁊ ieiuna/
re quotidie. Cepit etiaʒ ⁊ biduanas abſti/
nere: ſimiliter auteʒ ⁊ ſemel in hebdomada
reficere. Uidebat auteʒ abbas ſu⁹ ⁊ mira
batur: ⁊ benedicebat dominū in abſtinen/
tia ⁊ labore ipſius. Contigit ergo poſt ali/
quod tempus. ⁊ cepit frater ille ſupplicare
abbati ſuo dicens. Rogo te abba vt di/
mittas me: ⁊ vadaʒ in heremū. Dixit ei ab
bas. Fili. noli hoc cogitare: quia non potes
ſufferre taleʒ laboreʒ: ⁊ ignoras temptatio
nes diaboli: ⁊ verſutias eius. ⁊ ſi cōtigerit
tibi tēptatio: non inuenis ibi qui te conſole
tur a perturbatione inimici: que tibi illata
fuerit. Ille aūt cepit āplius inſtare ⁊ roga/
re: vt eū permitteret abire. Uidēs autem
abbas eius quia eū retinere non poſſet: fa
cta oratione dimiſit eū. Poſtmodū aūt di/
xit abbati ſuo. Rogo te abbas. vt conce/
das qui oſtendat mihi viā ⁊ iter quomodo
pergere debeaʒ. Et ordinauit cū eo duos
monachos monaſterij: ⁊ abierunt cum eo.
Ambulantibus aūt eis per heremuʒ vna
die ⁊ altera: defecerunt pre eſtu ⁊ ꝓiicien
tes ſe in terraʒ iacebant. ⁊ ſoporati modi/
co ſōno: dormierunt. Et ecce aquila venit
percutiens eos alis ſuis: preceſſit procul ⁊
ſedit in terra. Et euigilantes viderunt aq/
laʒ: ⁊ dixerūt ei. Ecce angelus tuus: ſurge
ſequere eū. Et ſurgens ⁊ valedicens fratri
bus. ſequebatur aquilaʒ: ⁊ venit vſque dū
ſtaret. Que mox ſurgens: volauit vſqʒ ad
vnū ſtadiū: ⁊ iterum reſedit. Similiter fra
ter ſequebatur eaʒ: ⁊ iterū volauit: ⁊ ſedit
non longe. Et factū eſt hoc per horas tres.
poſtmodū aūt dū ſequeretur eaʒ diuertit
ſe aquila in dexteraʒ parteʒ ſequentis ſe:
⁊ non cōparuit. Frater ergo ille nihilomi/
nus ſequebatur. ⁊ reſpiciens vidit tres ar/
bores palmarū ⁊ fonteʒ aque ⁊ ſpeluncaʒ
modicaʒ: ⁊ dixit. Ecce locus queʒ mihi pre
parauit dominus. Et ingreſſus ſpeluncaʒ
cepit in ea ſedere: ſumens cibū dactilorū
⁊ de fonte aque bibens: ⁊ ſtetit ibidē ſex an
nos: nemineʒ homineʒ videns. Et ecce vna
die venit ad eum diabolus in ſimilitudine
abbatis cuiuſdaʒ ſenioris: habens vultum
terribileʒ. Uidens auteʒ eum frater ille: ti
muit: ⁊ procidens in orationeʒ ſurrexit. Et
dixit ei diabolus. Orem⁹ iterū frater. Et
ſurgentibus eis: dixit diabolus. Quantuʒ
tēporis habes hic? Et frater reſpondit. Ha
beo annos ſex. Dixit ei demon. Ecce vici/
nuʒ meuʒ neſciebaʒ: ⁊ non potui cognoſce
re niſi āte dies quattuor. ꝙ hic habitares
⁊ cogitaui mecū dicens. Uadaʒ ad homi/
neʒ dei iſtū. ⁊ conferaʒ cū eo qđ poteſt ſa/
luti eſſe anime mee. Et hoc dico frater qr
nihil proficimus ſedentes in cellis noſtris:
quia corpus ⁊ ſanguineʒ chriſti non perci/
pimus ⁊ timeo ne efficiamur externi ab eo
ſi nos ab hoc miſterio elongauerimus. Sʒ
dico tibi frater. Ecce hinc per tria miliaria
ſūt monaſteria habētia presbyteros. eam⁹
illuc omni dominico die: aut p⁹ duas heb
domadas. ⁊ accipiamus corp⁹ ⁊ ſanguineʒ
chriſti ⁊ reuertamur ad cellas nr̄as. Pla
cuit aūt fratri illi ſuaſio diabolica. ⁊ venie
te dominico die: ecce diabolus venit ⁊ di/
cit ei. Ueni eamus: quia hora eſt. Et exeū
tes perrexerūt ad predictū mōaſteriū in
quo presbyter erat. ⁊ ingreſſi eccleſiā: mi/
ſunt ſe in orationē. exurgēs aūt ab oratio
ne frater ille: reſpiciēs nō īuenit eū quē ad
duxerat ſecū: ⁊ dixit. Ubi putas perexit. an
ad ꝯmunē neceſſitatē ābulauit? Et cū diu
ſuſtineret ⁊ nō īueniret: exiēs foras regre/
bat eū. Et cū nō repperiſſet: dixit ad fratres
loci illi⁹ īterrogās eos. Ubi ē abbas ille ſe

nex: q mecū eccleſiam īgreſſus eſt? Et di/
cunt ei. Nos neminē aliū vidimus niſi te
tm̄. tunc cognouit frater ille. qa demon fu
iſſet: ⁊ dixit. Uidete cū qua argutia dia/
bolus me eiecit de cella mea. Sed tamen
nō multū inde anxior: qa ad bonum opus
veni. Percipiā ergo corpus ⁊ ſanguinem
xp̄i: ⁊ ſic reuertar ad cellā meā. Et poſt fa/
ctas miſſas in eccleſia. volenti reuerti fra
tre illo ad cellā ſuā: tenuit eū abbas mona
ſterii ipſius: dicens. Niſi referas nobiſcuʒ
non te dimittemus reuerti. Et cū percepiſ
ſet cibū: ⁊ reuerteret ad cellā ſuaʒ. ecce ite
rum diabolus venit in ſimilitudine cuiuſ/
dam iuuenis ſecularis: ⁊ cepit eū reſpice/
re a ſummo capitis vſqʒ ad pedes: ⁊ dice/
re. Ip̄e ē iſte an nō eſt hic? Et cepit eū con
ſiderare. Et dixit ei fr̄. Quid me ſic re/
ſpicis? At ille ait. Puto nō me cognoſcis.
nā poſt tantū tēpus quō habes me cogno/
ſcere? Ego enī ſum vicinus patris tui: fi/
lius illius. Quid aūt? Nōne eſt dictus pa
ter tuus ſic. ⁊ mater tua tale nomē non ha
buit. ⁊ ſoror tua ſic nō eſt dicta. ⁊ tu ſic nō
vocaris. ⁊ mancipia illa ⁊ illa ſic non ſunt
dicta? Mater vero tua ⁊ ſoror ante tres
annos mortue ſunt. pater vero tuus mo/
do defunctus eſt. ⁊ te fecit herēdē dicens
Cui habeo dimittere ſubſtantiā meā: niſi
filio meo viro ſancto: qui reliquit ſeculum
⁊ abiit poſt deū. Ipſi ergo dimittā oīa bo/
na mea. Modo vadāt aliqui qui eū reſti/
tuāt vt veniēs diſtrahat oēʒ ſubſtātiā meā:
⁊ eroget eaʒ pauperibus ꝓ aīa ſua ⁊ mea.
Et perrexerūt multi requirētes te: ⁊ mini
me īuenerūt. Ego aūt veniēs ex occaſione
ꝓ cauſa quadā: huc cognoui te. Unde non
facias moras: ſed veni ⁊ vēde oīa: ⁊ fac ſm
volūtatē patris tui. Reſpōdēs frater ille
dixit. Nō neceſſe habeo reuerti ad ſeculū
Et dixit ei diabolus: Si nō veneris: ⁊ pe/
rierit ſubſtātia illa: ī cōſpectu dei tu exīde
reddes rationē. Quid enim tibi mali dico
vt venias ⁊ eroges ea pauperib⁹ ⁊ egenis
quēadmodū bonus diſpēſator: vt nō a me
retricib⁹ ⁊ male viuētib⁹ exterīcēt: qđ pau/
perib⁹ dimiſſum eſt? Aut quid onerōſum
eſt. vt venias ⁊ facias elemoſynā ſecūduʒ
voluntatē patris tui: ꝓ aīa tua ⁊ ſua: ⁊ re/
uertaris ī cellā tuā? Quid mlta? Suadēs
fratrē depoſuit ī ſeculū: ⁊ veniēs cū eo ad
ciuitatē: reliquit eū. Uoluit aūt frater ille
īgredi domū patris ſui tanqʒ iā defuncti: ⁊
ecce ipſe pater ei⁹ viu⁹ egrediebat: ⁊ vidēs
eū: non cognouit: ⁊ ait ad eū. Quis es tu?
Ille vero turbat⁹ nihil potuit reſpōdere.
Et cepit eū iterato pater ei⁹ īterrogare vn̄
eſſet. Tūc ꝯfuſus dixit ei. Ego ſuʒ fili⁹ tu⁹.
Et ait ei. Ut qd reuerſus e? Erubeſcebat
aūt ei dicere qđ vex erat: ſʒ dixit. Caritas
tua fecit me reuerti: qr deſiderabā te vide
re. Et remāſit ibi. Poſt aliquātulū aūt tē/
pons: īcurrit ī fornicationē: ⁊ mltis ſuppli/
ciis afflict⁹ a patre ſuo. īfelix ip̄e non egit
penitētiā: ſed remāſit ī ſeculo. ideoqʒ dico
fr̄es: qr mōach⁹ nūqʒ đbet ꝗlibet mō ſuaſus
ab aliquo egredi đ cella ſua. Uenerūt qdā
in heremum ad quendam ſenem magnū:
⁊ dixerūt ei. quō cōtentus es hic abba. ⁊
ſuſtines laborē hūc? Et dixit ſenex. Tot⁹
labor tp̄is mei quē hic ſuſtineo n̄ ē idone⁹
cōparari ad vnū diē tormētox: q̄ peccato/
rib⁹ ī futuro ſeculo p̄parāt. Dicebat ſenex.
quia antiq nō cito migrabāt de loco ad lo
cū: niſi fort e pro trib⁹ reb⁹. id ē ſi qs erat q
cōtriſtaret aduerſus aliū. ⁊ ſatiſfaciēs ei p
oīa: nō potuiſſet eū placare. aut itex ſi ꝯti/
giſſet vt a plurib⁹ laudaret. aut ſi ī tēptatio
nē fornicatiōis īcidiſſet: Frater qdā dixit
abbati arſenio. quid facio abba quia affli
git me cogitatio mea: dicēs. Nō potes ie/
iunare neqʒ laborare: vel īfirmos viſitare
qr ⁊ hec merces ē? Uidēs aūt ſenex diabo
lica ſemina eē: dicit ei. Uade māduca ⁊ bi/
be ⁊ dormi tātūmō đ cella nō exeas. qr ꝑ/
ſeuerātia celle: ꝑducit mōachū ī ordinē ſu/
um. qui cū feciſſet tres dies extediat⁹ ē. ⁊
īueniēs paucas palmas ſcidit eas: ⁊ itex ī
craſtinū cepit plectā facere ex eis. qui cuʒ
eſuriret: dixit ītra ſe: Ecce alie pauce ſunt
palmule: explico eas: ⁊ māduco. Et cū ex/
pēdiſſet eas: itex dixit. Lego pax ⁊ ſic mā
duco. Et cum legiſſet: dixit. dico aliquan/
tos pſalmos: ⁊ iam ſecurus manduco. Et

a paulati ꝓficiebat đo cooperāte: donec
veniret ad ordinē ſuū. ⁊ cū accepiſſet fidu
ciā aduerſus cogitatōes malas: vincebat
eas. Interrogatus ſenex quare frater ſe/
dens ī cella tediū pateretur: dixit. Quia
adhuc nō vidiſti: neqȝ reſurrectionē. neqȝ
accenſa tormenta. Nā ſi hec vidiſſes: etiā
ſi ita eſſet cella tua plena vermibus. et vſ
qȝ ad collū tuū mergereris in ipis: ſuſtine
res vtiqȝ ⁊ non extediareris. Quendā ſe/
nez rogabant fratres. vt geſceret a graui
labore. Ille aūt reſpondit eis. Credite mi
hi o filij quia Abrahā penitebit cū vide/
rit magna ⁊ preclara dona dei. cur nō am
plius fuerit ī laboribꝰ decertatꝰ? Frater
iterrogauit ſenē: dicēs. Tribulatōes mee
nutant: ⁊ tribulor. Et ille dixit ei. Tu ſe/
de in cella tua: ⁊ cogitatōes iterū veniunt
Sicut eni ſi aſina ligata ſit. ⁊ pullus eius
nō ſtringat̄. licet currat huc atqȝ illuc: ſem
per tamē ad matrē ſuā reuertit̄ vbicūqȝ il
la fuerit. ita erunt cogitatiōes eius. q pro/
pter deū tolerabiliter in cella ſua reſede/
rit. quia etſi ad modicū nutant: ſȝ iterū re
uertūt̄ ad eū. Senex quidā ſedebat ī here
mo q lōge habebat aquā a cella ſua vltra
duodecim miliaria. Ubi dū ſemel iret hau/
rire aquā: defecit ⁊ dixit. Quid neceſſe ē vt
hunc laborē patiar? Uenio ⁊ habito circa
aquā hāc. Et cū h̄ dixiſſet: vidit quēdā ſe/
quētē ſe: numerātē veſtigia ſua. Interro/
gauit aūt eū ſenex dicēs. Quis es tu? Et
ille dixit. Angelus dn̄i ſum: ⁊ miſſus ſū nu
merare veſtigia tua: ⁊ dare tibi mercedē
Quod cum audiſſet ſenex: forti animo fa
ctus eſt ⁊ promptior: ⁊ adhuc longius po/
ſuit cellam ſuam ab aqua illa. Dicebāt pa
tres. Si tibi contigerit temptatio in loco
quo habitas: non deſeras locum in tēpore
tēptatōis: q ſi deſerueris: quocūqȝ prexe/
ris: āte te inuenies quod fugiebas: ſȝ patiēs
eſto donec tēptatio tranſeat. ne diſceſſio
tua aliis ſcandalū fiat: ne forte aliis q cir/
ca locū ipm habitāt: tribulationem īgerat
diſceſſio tua. Frater qdā erat ī ꝯgregatio
ne iquietus: ⁊ frequenter mouebat̄ ad irā
Dixit ḡ ad ſemetipm. Uado ḡ ⁊ ſolus ali/
cubi habito. ⁊ cū nō habuero cū quo dicā
vel audiā: ero qetꝰ. ⁊ geſcit a me paſſio ire
Egrediēs ḡ manebat ī ſpelūca ſolus. una
āt die īplens ſibi ſuriſculā aq: poſuit illā in
terra: ꝯtigit āt vt ſubito verſaret̄. Ille ħo
ipleuit ſcđo: ⁊ itez verſata ē. deiñ tertio
iplēs poſuit eā ⁊ itez ꝟſata ē. Qui ꝯmotꝰ
furore: tenuit vaſculū illud. ⁊ fregit. In ſe
āt reuerſus cognouit. qꝛ ab eodē demone
iracundie ſit illuſus: ⁊ dixit. Ecce ſolus ſū
⁊ vicit me paſſio hec. Reuertar ḡ ī ꝯgre/
gatōem: qꝛ vbiqȝ labore ⁊ patiētia opus ē
⁊ maxie adiutorio dei. Frater interroga
uit ſenē dicēs. Quid facio pater qꝛ nihil
operor monachile: ſȝ in negligentia qua
dam ſum manducans ⁊ bibens ⁊ dormi/
ens. inſuper ⁊ ī cogitationibus turpibus:
⁊ multa perturbatione trāſiens ab opere
ad opus: ⁊ a cogitatōe in cogitationē. Di/
xit autem ei ſenex. Tu ſede in cella tua: ⁊
fac quod potes ſine perturbatione. ita eſt
enim parum illud quod modo facis: ſicut
quando abbas antonius magna ⁊ pluria
in heremo faciebat. Credo eni in deo: qa
quicūqȝ ſedet in cella ꝓpter nomē eius ⁊
cuſtodit cōſcientiā ſuā: inueniat̄ ⁊ ipe ī an
tonii loco. Interrogatus ſenex. quomodo
oporteat vigilanter monachū non ſcanda
lizari. qn̄ videt aliquos ad ſeculū reuertē
tes: reſpondit. Intueri debet monachus
canes qui venant̄ lepores. ⁊ ſicut vnꝰ ex
eis videns leporem: inſequit̄. ceteri autez
tantūmō canē videntes currētē: aliquan
do cū ipo currūt. poſtea vero laxātes poſt
ſe reuertunt̄: ſolus āt ille q videt leporē ſe
quit̄: donec ꝯphēdat: nec īpeditꝰ ab itērio
ne curſus ſui: p illos q poſt ſe reuertunt̄ ſȝ
neqȝ de ꝑcipitiis neqȝ de ſiluis neqȝ đ ve
pribꝰ curās: ſȝ ⁊ ſpinas aliquotiēs icurrēs
gradit̄ ⁊ pungit̄. ⁊ nō geſcit donec ꝯprehē
dat: ita ⁊ mōachus vel q dn̄m noſtrū ihm
xp̄m querit: cruci indeſinenter intendit. ⁊
que occurrant ſcandala: omnia preterit:
donec ad crucifixū perueniat. Dixit ſenex
Sicut arbor nō poteſt fructificare. ſi ſepi
us trāſferat̄. ſic nec mōachꝰ frequēter mi
grās đ loco ad locū: pōt fructificare. Fra

ter quidaz diu ſollicitaret̄ a cogitationibꝰ
ſuis vt exiret a mōaſterio idicauit hoc ipm
abbati. Abbas aūt dixit. Uade ſede in cel
la tua ⁊ da parietibus celle tue in pignore
corpꝰ tuū. vt non exeas inde: cogitationez
aūt tuā dimitte: dicens. Cogitet quid vult
tātū ne eiicias de cella corpꝰ tuū. Dixit ſe/
nex. Cella monachi eſt caminꝰ ille babilo/
nis: vbi tres pueri dei filiū iuenerūt: ſed ⁊
colūna nubis ex qua deꝰ locutꝰ eſt moyſi.
Frater quidā nouē ānis māſit ipugnatus
a cogitationibꝰ ſuis. vt exiret de cōgrega/
tione fratrū: ⁊ quottidie tollebat pelliculā
ſuā: in qua iacere ſolitus erat vt exiret. Et
quādo fiebat veſpere: dicebat ad ſemetipȝ
Craſtina die hinc diſcedā ⁊ mane dicebat
in cogitatione ſua: extorquebo mihi hic ſta
re ⁊ hodie ꝓpter dominū. Qui cū ipleſſet
nouez ānos. de die in diez ita faciens: ab/
ſtulit ab eo dominus omnez tēptationem
eius. Frater quidā incidens in tēptationē
tribulando perdidit regulā monachalez. ⁊
cū vellet itez obſeruationi regulari dare
principia: a tribulatione ipediebatur. ⁊ di/
cebat in ſemetipſo. Quādo habeo me itez
inuenire. ſicut aliquādo erā? Et deficiens
aīo non preualebat vel inchoare opus mo
nachi. Ueniēs aūt ad quendā ſenez narra/
uit ei que agebant̄ circa ipm. Senex autē
audiēs ea de quibus affligebatur: adhibu
it ei tale exēplū: dicens. Homo quidā ha/
buit poſſeſſionē. ⁊ de negligentia eiꝰ ī ſen/
tes redacta eſt: ⁊ repleta eſt tribulis ⁊ ſpi/
nis. Uiſuz eſt aūt ei poſtea vt excoleret eā
dixitqȝ filio ſuo. Uade ⁊ purga agrū poſſeſ
ſionis illius. Et venit filiꝰ eiꝰ vt purgaret
Qui cū reſpexiſſet: vidit multitudinē tri/
bulorū ⁊ ſpinarū icreuiſſe ei: ⁊ deficiēs ani
mo dixit ī ſemetipſo. Quando habeo hec
omnia eradicare ⁊ purgare? Et ꝓiciēs ſe
ī terrā cepit dormire. Hoc aūt fecit multis
diebꝰ. Poſt hec venit pater eiꝰ volens vi
dere quod fecerat: ⁊ iuenit eū nihil opera/
tū. Et dixit ei. Quare vſqȝ modo nihil feci
ſti? Et dixit iuuēis ille patri ſuo. Mox vt
veniebā operari pater. cū vidiſſez hāc mul
titudinē tribulorū ⁊ ſpinarum: reuocabar
ab aſſumptiōe laboris: ⁊ pre tribulatione
proiiciebā me in terrā ⁊ dormiebā. Tūc di
xit pater ſuus. Fili ad mēſurā latitudinis
quā iaces ī terra occupas. per ſingulos di
es operare: ⁊ ita paulati proficiet opꝰ tuū:
⁊ tu puſillanimis nō efficieris. Qđ cū au/
diſſet iuuēis: fecit ſic. ⁊ ī paruo tēpore pur/
gata ē ⁊ exculta poſſeſſio. Et tu itaqȝ fra/
ter paulati operare: ⁊ nō đficies: ⁊ deꝰ per
gratiā ſuā reſtituet te iterū ī priorē ordinē
tuū. Hoc audito frater ille abiit ⁊ cū omni
patiētia ſedens: faciebat ſicut edoctꝰ fue/
rat a ſene: ⁊ ſic iueniēs requiē promoueba
tur per dominū chriſtū. Senex quidā erat
q frequēter egrotabat cōtigit aūt eū vno
āno nō egrotare. Qui grauiter affligebat̄
⁊ plorabat dicens: Dereliquit me deus: ⁊
non viſitauit me. Dixit quidam ſenex quia
frater aliquādo ſtimulabatur a cogitatiōi
bus ſuis per annos nouem: ita vt metu ipo
deſperaret de ſalute ſua: ⁊ adiudicans ſe/
metipſum dixit. Perdidi iam animam me
am: ⁊ iam quia perii: vadam ad ſeculū. qui
cum abiret: facta eſt ei in via vox dicens
Temptationes quas nouem annis ſuſtinu
iſti: corone tue erant. reuertere ergo in lo/
cum tuum: ⁊ ſubleuabo te a cogitationibꝰ
malis. Unde agnoſcitur. quia non eſt bo/
num deſperare ſe aliquē pro his que ī cogi
tatione eueniunt. He eteniz cogitationes
magis coronā nobis prouidēt: ſi bene eas
exegerimus. Senex quidā erat ī thebaida
ſedēs ī ſpelunca. ⁊ habuit quendā diſcipu/
lū probatū. Conſuetudo aūt erat vt ſenex
veſpere doceret diſcipulū ⁊ cōmoneret eū
que erant anime profutura. poſt āmonitio
nez vero faciebant orationē. ⁊ dimittebat
euz dormire. Contigit autē laycos quoſdā
ſcientes multā abſtinentiā ſenis. venire ad
euz. ⁊ cū conſolatus eos fuiſſet: receſſerūt
Poſt quorum diſceſſum: ſedit iteruz ſenex
veſpere poſt miſſas ſecundum conſuetudi
nem admonens illum fratrem. ⁊ inſtruens
eum. ⁊ cum loqueretur: grauatus eſt ſom/
no. Frater autem ſuſtinebat donec excita
retur ſenex ⁊ faceret ei iuxta conſuetudi/
nem orationem. Cum ergo non euigilante

illo ſene: diu ſederet diſcipulus: cõpulſuſ/
eſt cogitationũ ſuaꝝ moleſtiis vt recede/
ret ⁊ dormiret. Qui extorquens ſibi reſti/
tit cogitationi ⁊ reſedit. Iteꝝ autem cõpel
lebaẽ ſomno ⁊ nõ abiit. Similiter factũ eſt
vſqꝫ ſepties: ⁊ reſtitit aĩo ſuo. Poſt hec iã
media nocte trãſacta euigilauit ſenex: ⁊ i/
uenit eũ aſſidentẽ ſibi: ⁊ dixit ei. Uſqꝫ mo
do nõ diſceſſiſti? Et ille ait. nõ: qꝛ non dimi
ſeras me pater. Et dixit ſenex. Et quare
me non excitaſti? ⁊ ille reſpõdit. nõ te pre
ſumpſi pulſare: ne te cõtribularẽ. Surgẽ
tes aũt ceperũt facere matutinos: ⁊ poſt
matutinorũ finẽ: dimiſit ſenex diſcipulũ.
Qui cũ ſederet ſolus: factus ẽ in exceſſu
mẽtis: ⁊ ecce quidã oſtendebat ei locũ glo
rioſum ⁊ ſedẽ in eo: ⁊ ſuper ſedẽ ſeptẽ coro
nas. Interrogabat autẽ illũ q ei hec oſtẽ/
debat: dicens. Cuius ſunt hec? Et ille di/
xit. Diſcipuli tui. ⁊ locũ quidẽ ⁊ ſedẽ ꝑ cõ/
uerſatione ſua donauit ei deus: has autẽ
ſeptem coronas nocte iſta ꝓmeruit. Hec
audiens ſenex miratꝰ ẽ: ⁊ tremefactus vo/
cauit diſcipulũ: ⁊ dixit ei. Dic mihi quid fe
ceris nocte hac? Et ille dixit. Ignoſce mi/
hi pater: quia nihil feci. Senex autẽ exiſti
mans quia humiliãdo ſe nõ ꝯfiteretẽ: dixit
ei. Crede non quieſco niſi dixeris mihi qd
feciſti: vel qd cogitaſti nocte hac. Frater
aũt nihil ſibi cõſcius quid egiſſet. nõ inue
niebat quid diceret: dicebat ſeni. Ignoſce
mihi pater: quia nihil feci niſi tñ hoc. ꝙ cõ
pulſus ſum motu cogitationũ meaꝝ vt di
ſcederẽ ⁊ dormirẽ ſepties: ſed qa a te di/
miſſus ſm cõſuetudinẽ nõ fuerã: nõ receſ/
ſi. Audiẽs hoc ſenex ſtatim itellexit quia
quotiẽs cogitationi ſue reſtitit: totiẽs co/
ronabaẽ a deo. Et fratri quidẽ nihil horũ
dixit: cauſa vtilitatis eius: ſed aliis narra
uit hec ſpiritalibus patribus. vt diſcamus
quia ꝓ paruis cogitationibꝰ deus nobis
coronã tribuit. Bonũ ergo eſt. vt extor/
queat ſibiipſi homo i omni re propter de/
um. Etenim: ſicut ſcriptũ ẽ: regnũ celorũ
vim patiẽ: ⁊ violenti diripiũt illud. Egro
tauit aliquãdo ſenex qdã qui ſolitarius ha
bitabat. ⁊ quia nõ habebat qui ei ſeruiret
ſurgebat. ⁊ quodcunque inueniſſet in cella
ſua manducabat. Et cũ ꝑ aliquot dies ita
faceret: nemo veniebat ad viſitationẽ eiꝰ
Tranſactis vero triginta diebus ⁊ nullo
veniente ad eũ miſit dominus angelum
ſuum qui miniſtraret ei. Et cum ſic fieret
per ſeptem dies: recordati ſunt fratres ⁊
dixerunt. Eamus ⁊ videamus ne forte in
firmetur ille ſenex. Cum ergo veniſſent ⁊
pulſaſſent: diſceſſit angelus ab eo. Senex
deintro clamauit. Diſcedite hinc fratres.
Illi autem leuantes a cardine oſtium in/
trauerunt: ⁊ interrogauerunt eum quare
clamauerit. ⁊ ille dixit. quia triginta dies
habui laborans in infirmitate ⁊ nemo vi
ſitauit me: ⁊ ecce iam ſeptem dies ſunt
ꝙ dominus angelum ſuum miſit vt mini
ſtraret mihi: qui cum veniſſetis. receſſit a
me. Et hec dicens dormiuit in pace. Fra
tres autem mirati ſunt: ⁊ glorificauerunt
deum. dicentes. quia non derelinquet do
minus ſperantes i ſe. Dixit quidam ſenex
ſi te occupauerit infirmitas corporis: noli
puſillanimis fieri quia ſi te dominus deus
vult corpore debilem fieri: quis es qui ſic
moleſte ſuſcipias? Nonne ipſe pro te cogi
tat de oĩbus? Nũqd ſine ipo viuis? Pati
ẽter ġ fer: ⁊ roga eũ vt donet tibi que ex/
pediãt: hͦ ẽ vt quod volũtas ipiꝰ ẽ: facias:
⁊ ſede cũ patiẽtia mãducãs qđ habes i ca
ritate. narrauit qdã patrũ dicẽs. qa cũ eſ/
ſem i oxirinco: venerũt ibi pauperes ve/
ſpere ſabbati. vt acciperẽt agapẽ ⁊ dormi
ẽtibꝰ eis: erat ibi quidam habens tantum
modo mattã cuius medietatẽ ſibi ſubter
mittebat: ⁊ medietate cooperiebaẽ. Erat
aũt ibi validum frigus. Et cum exiſſet ad
vrinam: audiui eum murmurantem ⁊ ge
mentẽ pre frigore ⁊ conſolabatur ſeipm
dicẽs. Gratias tibi ago dñe. quanti ſunt
mõ i cuſtodia diuites. q etiã in ferro ſedẽt
atqꝫ pedes habẽt i ligno cõſtrictos: q nec
vrinã ſuã libere faciũt? ego autem velut
imperator ſum. extendẽs pedes meos ⁊
vbi volo ambulo. hec illo dicente: ego ſta
bam audiens verba eius. Ingrediẽs aũt
narraui ea fratribus: ⁊ audientes multũ

edificati ſunt. Frater interrogauit ſenẽ di
cens. Si fuero i aliquo loco ⁊ nata mihi fu
erit tribulatio: ⁊ nõ habuero cui me cõmit
tam: ⁊ indicẽ illi paſſionẽ animi mei. quid
faciã? Dicit ei ſenex. Crede in deo: qꝛ ipſe
mittet angelũ ⁊ gratiã ſuã: ⁊ ipſe tibi eſt cõ
ſolatio: ſi i caritate rogaueris eũ. Et addi
dit dicẽs. Audiui eniꝫ qꝛ i ſcithi tale aliqđ
factũ eſt. Erat enĩ ibi quidã qui ſuſtinebat
tẽptationes: ⁊ nõ habẽs fiduciaꝫ in aliquo
cui cõfiteretẽ: parabat a ſero melotã ſuã vt
diſcederet. Et ecce noctu apparuit ei gr̃a
dei i ſpecie virginis: ⁊ rogabat eũ dicens.
Nuſqꝫ vadas: ſed ſede hic mecũ: nihil eniꝫ
ex his male ſit que audiſti. Qui credẽs ver
bis eiꝰ. ſedit: ⁊ ſtatiꝫ ſanatũ ẽ cor eiꝰ. Finit
liber đ patiẽtia ſiue fortitudine. Incipit
liber ꝙ per oſtẽtationẽ nihil fieri debeat.

Uduit aliquando

abbas Antonius de quodã iuue/
ne monacho: qꝛ ſignũ quoddaꝫ huiuſmodi
fecerit i via: cũ vidiſſet quoſdã ſenes iter
agẽtes: ⁊ laborantes in ambulando: iuſſit
onagris vt venirẽt ⁊ portarẽt eos: donec
venirẽt ad ſe. Illi aũt ſenes indicantes hoc
abbati Antonio: dixit abbas antoniꝰ. Ui/
detur mihi monachus iſte ſimilis eſſe naui
onerate oĩbus bonis: de qua icertũ eſt vtꝝ
peruenire poſſit ad portũ. Et poſt aliquã/
tuꝫ tẽporis: ſubito cepit abbas antoniꝰ fle
re: ⁊ trahere ſibi capillos ⁊ lugere. Qđ cũ
vidiſſent diſcipuli eiꝰ: dicũt ei. Quid plo/
ras abba? Et reſpõdit ſenex. Magna co/
lũna eccleſie cecidit modo. Dicebat aũt de
monacho illo iuuene. Et adiecit. Uenite ⁊
ambulate ad eũ: ⁊ videte quod factũ eſt?
Perrexerũt igitur diſcipuli eius: ⁊ iuene
rũt monachũ illũ ſupra mattã ſedẽtẽ ⁊ flẽ
tẽ peccatũ qđ fecerat. Uidẽs aũt diſcipu/
lus ſenis: dicit eis. Dicite ſeni vt obſecret
deũ: decẽ tãtũ dieꝝ dare mihi indutias: ⁊
ſpero me ſatiſfacturũ ſibi. Qui tamẽ infra
quinqꝫ dies mortuus eſt. Laudatus eſt q/
dã a monachis frater apud abbatẽ anto/
niũ. Ille aũt cũ ueniſſet ad eũ. tẽptauit ſi
portaret iniuriã: Et cũ cognouiſſet: qꝛ non
poſſet ferre: dicit ei. Similis eſt domui q̃ a
facie qdẽ ornata eſt: deretro vero a latro/
nibus expoliata. dicebãt de abbate arſe/
nio ⁊ de abbate theodoro de firme qꝛ ſup
omnia humanã gloriã odio haberent. Ab/
bas ergo arſenius: nõ cito occurrebat ali/
cui: abbas vero theodorus occurrebat q/
deꝫ. ſed velut gladius. Eulogius quidã no
mine diſcipulus fuit Ioãnis archiepiſcopi.
qui eulogius pſbyter erat. ⁊ abſtinẽs atqꝫ
ieiunãs biduanas leuãdo. aliquãdo etiã ⁊
vſqꝫ ad hebdomadã trahebat ieiuniũ: pa/
nẽ tantummodo comedẽs ⁊ ſal: ⁊ per hoc
laudabatur ab hoĩbus. Qui venit ad ab/
batẽ Ioſeph: i loco qui vocaẽ paneſo: cre/
dẽs ſe aliquaꝫ duriorẽ ꝯtinẽtiam iuenire
apud eum. Et ſuſcipiẽs eũ ſenex cuꝫ gau/
dio quod habuit: fecit ei pro caritate pa/
rari. dixerũt aũt diſcipuli eulogii. Nõ co/
medit pſbyter niſi panẽ ⁊ ſal. Abbas aũt
Ioſeph cautus mãducabat. Qui cũ feciſ/
ſent tres dies: nõ audierũt eos aut pſallẽ/
tes aut orãtes. Occulte eniꝫ erat opꝰ eoꝝ
⁊ exierũt nihil edificati. Deo aũt diſpẽſan
te: facta eſt caligo: ⁊ errãtes in via reuerſi
ſunt ad ſenẽ: ⁊ priuſqꝫ pulſarẽt oſtiũ: audie
rũt eos pſallẽtes. Et cũ añ oſtiũ expectaſ/
ſent diu: audita voce pſallẽtiũ poſtea pul/
ſauerũt. Et ſuſcepit eos iteꝝ ſenex gaudẽs
Hi aũt qui cũ eulogio erãt: ꝓpter cauma
tulerũt ſuriſtulã: ⁊ dederũt ei vt biberet.
Erat aũt permixta de mari ⁊ flumine: et
nõ potuit bibere. qui cum hec i animo ſuo
cogitaret: cepit rogare ſenẽ: vt diſceret i/
ſtitutũ eius: dicens. Quid eſt hoc abba ꝙ
a primo non pſallebatis: ſed nunc cepiſtis
poſtqꝫ nos ſumus egreſſi: ⁊ qꝛ aquã volui
bibere. ⁊ iueni eam ſalſaꝫ? dixit ei ſenex.
Frater aliquis motus eſt ⁊ ꝑ errorẽ mi/
ſcuit aquã marinã. eulogius vero rogauit
ſenẽ: volens agnoſcere veritatẽ. Et dixit
ei ſenex. Paruus iſte calix pro vino eſt qđ
caritas prouidet: hec autem aqua eſt quã
fratres aſſidue bibunt. Et in his verbis
docuit eum habere diſcretionem cogita/
tionũ: ⁊ abſcidit ab eo omneꝫ humanitus
mouentiã mentis eius: ⁊ factus eſt cõmu/

nis : manducans decetero omnia que
appoſita ſunt ei. Didicit etiã ipſe in ſecreto
operari: ⁊ dixit ſeni. Pro certo in caritate
ſunt opera veſtra. Dixit abbas Zenon: di/
ſcipulus abbatis ſiluani. Nũꝗ̃ maneas in
loco nominato: neq; ſedeas cũ hoĩe habẽ/
te magnũ nomẽ: neq; mittas fundamẽtũ
vt edifices tibi cellã aliquãdo. Uenit ali/
quãdo frater quidã ad abbatẽ theodoꝝ de
firme: ⁊ fecit tres dies rogans eũ: vt audi
ret ab eo ſermonẽ. Ille autẽ non reſpondit
ei: ⁊ egreſſus eſt triſtis. Dixit ergo diſcipu
lus ſuus. Abba quare ei non es locutus?
Ecce egreſſus eſt triſtis. Et dixit ei ſenex.
Crede mihi: propterea nõ dicebã ei ſermo
nẽ: quia negociator eſt: ⁊ in alienis verbis
vult gloriari. Alius frater interrogauit eũ
dem ſenẽ: videlicet abbatem theodorum:
⁊ cepit loqui ⁊ exquirere de reb⁹: que nec
dũ fuerat operatus. Et dixit ei ſenex. Ad/
huc tibi: nec nauẽ inueniſti: nec vaſa tua in
ea poſuiſti nec nauigare cepiſti: ⁊ iam ĩ illã
ciuitatẽ vbi diſponebas perueniſti? Cum
ergo prius operatus fueris rem de qua lo
q̃ris tũc ex ip̃a reloq̃re. Dixit abbas Caſſi
an⁹. Qr venit fr q̃dã ad abbatẽ Serapio/
nẽ: ⁊ hortabaĩ eũ ſenex: vt ſm morẽ ora/
tionẽ faceret. Ille aũt dicens ſe peccatorẽ
⁊ ipſo habitu monachi indignũ: non acqui
eſcebat. Uoluit autẽ etiã pedes eius laua
re. ⁊ hiſdẽ verbis iteꝝ vſus nullatenus ac
quieuit. Fecit autẽ illũ guſtare: ⁊ cepit ſe/
nex in caritate monere eum dicens. Fili ſi
vis proficere permane in cella tua: ⁊ attẽ/
de tibiipſi: ⁊ operi manuũ tuarũ: non enim
tantũ procedere expedit: quantũ ſedere.
Ille autẽ hec audiens exacerbatus eſt ⁊
vultũ mutauit. ita vt nec latere poſſet ſenẽ
Dixit ergo ei abbas Serapion. Uſq; mo/
do dicebas peccator ſum: ⁊ accuſabas te/
ipſũ tanꝗ̃ indignũ iã viuere: ⁊ nunc quia
te cũ caritate admonui: ita exacerbari de/
buiſti? Si enĩ vis reuera humilis eſſe: que
tibi ab alio ĩponuntur. Diſce portare viri/
liter: ⁊ non odioſa verba effundere tibiipſi
in malum. Hec autem audiens frater: pe/
nitentiam geſſit coram ſene: ⁊ multũ profi/

ciens diſceſſit. Audiuit aliquando iudex p
uincie de abbate Moyſe: ⁊ perrexit in ſci
thi vt videret eum. Et nunciauerunt qui/
dam ſeni de aduentu iudicis: ⁊ ſurrexit vt
fugeret in paludem. Et occurrit ei ille iu/
dex cum ſuis: ⁊ interrogauit eum dicens.
Dic nobis ſenex vbi ẽ cella abbatis Moy
ſi. Et dixit eis quid vultis eum querere?
Homo fatuus eſt: ⁊ hereticus. Et veniẽs
iudex ad eccl'iã dixit clericis. Ego audiẽs
de abbate Moyſe: veni vt viderẽ eum: ⁊
ecce occurrit nobis ſenex pergẽs ĩ egyptũ
⁊ iterrogauim⁹ eũ vbi eſſet cella abbatis
moyſi: ⁊ dixit nobis. Quid eũ q̃ritis. Fa/
tu⁹ eſt ⁊ heretic⁹. Audiẽtes aũt clerici: ↄtri
ſtati ſunt dicẽtes. Qualis erat ſenex ille: q
hec de ſcõ hoĩe locut⁹ eſt ad vos. At illi di
xerũt. Senex veſtimẽto vetuſtiſſimo vtẽs
lõg⁹ ⁊ niger. Et illi dixerũt. Ip̃e eſt abbas
Moyſes: ⁊ qr noluit videri a vobis: ideo
vobis hoc de ſe dixit. Et multũ edificatus
iudex: diſceſſit. Frater iterrogauit abba/
tẽ mathoen dicens. Si abiero manere in
aliquo loco: quõ vis vt agã ibi? Dicit ei ſe/
nex. Si habitaueris in loco: ne velis tibi
illic nomẽ facere de aliqua re dicẽdo: aut
nõ venio ĩ ↄuẽtu fratrũ: aut nõ mãducabo
hoc vel illud. Hoc enim nomẽ vnũ tibi fa/
ciũt: poſtea ĩportunitatẽ patieris: quoniã
hoĩes vbi hec audierũt: ibi currẽt. Abbas
neſteron maior ambulabat ĩ heremo cum
aliquo fratre: ⁊ vidẽtes dracoñẽ: fugerũt
Et dixit ei frater: ⁊ tu times pater? Et re/
ſpõdit ſenex non timeo fili: ſ; expedit quia
draconẽ vidẽs fugi: q̃m nõ habui effugere
ſpm̃ vane glorie. Uenit aliquãdo iudex p
uicie: videre abbatẽ paſtorem: ⁊ nõ acqe/
ſcebat ſenex. Iudex autem tenuit filiũ ſo
roris eius velut malefactorem: ⁊ redegit
eum ĩ carcerem dicẽs. Si venerit ſenex ⁊
rogauerit pro eo: dimittã eũ: ⁊ venit ma/
ter pueri ad fratrem ſuũ abbatẽ paſtorẽ
⁊ cepit plorare ad oſtium eius. Ille autẽ
omnino nõ dedit ei reſpõſum. Illa autem
compulſa dolore: icrepabat eum: dicens.
Et ſi viſcera ferrea habes: ⁊ nulla te com/
paſſio mouet flectat te ſaltem miſeratio:

ſanguinis tui. Ille vero mandauit ei. Pa/
ſtor filios nõ genuit: ideo non dolet. Audi/
ens aũt hec iudex: promiſit dicẽs. Uel ver
bo iubeat: ⁊ ego eũ dimittã. Senex aũt re
mãdauit dicẽs. Examina cauſã ſm legẽ. ⁊
ſi dign⁹ ẽ morte: moriat̃. ſi aũt nõ ẽ fac quo
modo vis. Dixit idẽ abbas paſtor: doce cor
tuũ ſuare: quod doceat alios lĩgua tua. Di
xit iterũ. Quia homines ad loquẽdũ per/
fecti videri volũt: ⁊ in operãdo id quod lo
quũt: minores ſũt. Uenit aliquãdo abbas
adelfi⁹: q fuit ep̃us nylopoleos ad abbatẽ
ſyſoi ĩ mõtẽ. Diſceſſurus vero erat: ⁊ fecit
eũ guſtare a mane. Erat aũt ieiuniũ. Et cũ
ponerẽt mẽſã: ecce fratres pulſauerunt.
Dixit aũt ſenex diſcipulo ſuo. Da eis modi
cas pultes: quia de labore ſunt. Et dixit ei
abbas adelfius. Dimitte interi;. ne dicant
abbas ſyſois a mane comedit. Et itẽdit eũ
ſenex: ⁊ dixit fratri. Uade tu ⁊ da eis. Cũ
ergo vidiſſent pultes: dixerũt ne peregri/
nos aliquos habetis? Putas ⁊ ſenex vo/
biſcũ comedet? Et dixit frater. Etiã. cepe
runt ergo cõtriſtari: ⁊ dicere. Ignoſcat vo
bis deus. quia ſenem iſta hora permiſiſtis
mãducare. An neſcitis: quia plurimos dieſ
laborat⁹ ñ ẽ? Audiẽs hec ep̃us: cepit corã
ſene penitẽtiã agere: dicens. Ignoſce mihi
abba qr ego q̃dẽ humanũ aliq̃d cogitaui:
tu aũt quod dei ẽ feciſti. Et dixit ei abbas
ſyſois. Niſi de⁹ glorificauerit hoĩẽ: gloria
hominũ nunꝗ̃ ſtat. Interrogabat abbas
amonas de loco qui dicit̃ raythu abbatem
ſyſoi dicens. Quãdo lego ſcripturas: tũc
vult cogitatio mea ornare ſmonẽ: vt pa/
ratus ſim ad interrogata rñdere. Et dicit
ei ſenex. Non eſt opus: ſed magis de puri
tate mentis prouide tibi ſecuritatẽ: ⁊ dicẽ
di ſmonem. Uenit aliquãdo iudex proui/
cie videre abbatẽ ſymeonẽ. ⁊ ille tulit lo/
rum quo cingebatur: ⁊ aſcendit in arborẽ
palme ut purgaret eam. Illi autẽ venien
tes: dixerunt ei. Ubi eſt ſenex q hic in ſoli/
tudine habitat? Et ille reſpondit: Non eſt
hic ſolitarius aliquis. Et cum hoc dixiſſet
iudex diſceſſit. Alia iteꝝ vice alter iudex
venit videre eum: ⁊ precedẽtes clerici di/

xerunt. Abba paratus eſto quia iudex au
diens de te: venit vt benedicatur a te. Et
ille dixit. Etiã ego preparabo me. Et coo
periẽs ſe ſacco: ⁊ tollens in manu ſua pa/
nem ⁊ caſeum: ſedit in ingreſſu celle ſue: ⁊
cepit manducare. Uenit ergo iudex cum
officio ſuo videntes eum: ſpreuerunt eum
dicentes. Hic eſt monachus ſolitarius. de
quo talia audiebamus? Et ſtatim diſceſſe
rũt: ⁊ reuerſi ſunt ad ſe. Dixit ſancta ſincle
tice. Sicut theſaurus maĩfeſtus cito expẽ
dit̃: ita ⁊ virtus quelibet cũ ĩnotuerit vel
publicata fuerit: exterminabit̃. Sicut er/
go cera exoluit̃ a facie ignis: ita ⁊ aĩa lau/
dibus inanitur ⁊ amittit virtutis rigorem
Dixit iterum. Sicut impoſſibile eſt vno
eodẽq; tẽpore ⁊ herbam eſſe ⁊ ſemen: ita
ĩpoſſibile eſt: vt ſecularẽ gloriã habentes:
celeſtẽ faciãt fructũ. Aliquãdo ĩ cellis fe/
ſtiuitate celebrata: edebãt fratres ĩ eccle/
ſia. Erat ãt ibi frater q̃dã q dixit miniſtris
Ego nõ mãduco coctũ aliq̃d. ſed tm̃ ſal. Et
vocauit miniſter aliũ fratrẽ corã multitu
dine dicẽſ. Ille frater nõ comedit coctũ af
fer ei ſal. Tũc ſurrexit q̃dã ſenũ: ⁊ dixit ei
Expedierat tibi hodie ĩ cella tua comede
re carnes: q̃ audiri hãc vocẽ corã tãtis frĩ/
bus. Frãi q̃da abſtinẽs a cibis ⁊ nõ mãdu
cãs panẽ: venit ad quẽdã ſenẽ: Oportune
aũt illic etiã alij ſupueneĩãt peregrini: ⁊ fe
cit ſenex modicũ pulmẽtũ propter eos. Et
cũ ſediſſent mãducare: frater ille abſtinẽs
poſuit ſibi ſoli cicer ĩfuſũ ⁊ mãducabat. Et
cũ ſurrexiſſẽt a mẽſa: tulit eũ ſenex ſecrete
⁊ dixit ei. Frater ſi venis ad aliquẽ: nõ oñ/
das illi ↄuerſationẽ tuã. Si aũt ↄuerſatio/
nẽ tuã tenere vis: ſede ĩ cella tua et nuſꝗ̃
exeas. Ille aũt acgeſcẽs verbis ſenis: ſcũs
eſt ↄ̃munis vite: ĩ eo q̃d cũq; apud fratres
ĩueniſſet. Dixit q̃dã ſenex: humana ꝓuidẽ/
tia oẽ; pinguedinẽ hoĩs amputat: ⁊ reddit
eũ ſiccũ. Dixit ſenex. Aut fugiẽs fuge ho/
mines: aut irridens mundum ⁊ homines q
in mundo ſunt ſtultum temetipſũ in plu
ribus facito. Finit liber de eo q̄ p oſteñ
onem nihil fieri debeat. Incipit liber de
eo: q̄ non oportet iudicare quenꝗ̃.

Ontigit aliquando
fratri in cõgregatione abbatis be
lie tẽptatio. ⁊ expulſus inde: abijt in mon/
tem ad abbatem antonium. Et cum man/
ſiſſet aliquanto tempore apud eum: remi/
ſit eum in congregationem vnde exierat.
Illi autem videntes eum iterum expule/
runt. Qui ſimiliter perrexit ad abbatez an
tonium dicens: Noluerunt me ſuſcipere
pater. miſit ergo ſenex ad eos dicens. Na/
uis naufragiuz pertulit in pelago: ⁊ perdi/
dit onus qđ portabat: ⁊ cuz labore vacua
nauis perducta eſt ad terraz: Vos ergo li/
beratã naui i terra vultis ſubmergere. Il/
li aũt cognoſcẽtes. quia abbas Antonius
eũ remiſiſſet: ſtatĩ receperunt eũ. Quidaz
frater peccauerat: ⁊ iuſſit eũ preſbyter exi
re de eccleſia. Surrexit aũt abbas byſari
on ⁊ exiuit cuz eo dicens. Et ego peccator
ſũ. Venit abbas Iſaac de thebaida in con
gregatione fratrũ ⁊ vidit quendaz culpa/
bilez de fratribꝰ: ⁊ adiudicauit eũ. Cũ aũt
exiſſet ad heremũ: venit angelus dñi ⁊ ſte
tit ante oſtiũ celle eiꝰ dicẽs: nõ te dimitto
intrare. Ille autẽ rogauit dicens. Que eſt
cauſa? Et reſpõdit angelus domini dicẽs
Deꝰ me miſit vt dicerez tibi. vbi iubes vt
mittã fratrẽ illũ culpabilẽ quẽ adduxiſti?
Et ſtatĩ abbas Iſaac penitẽtiã egit dicẽs.
peccaui ignoſce mihi. Et dixit ei angelus.
Surge ignoſcit tibi deꝰ: ſed cuſtodi dece/
tero ne adiudices quẽq̃ priuſq̃ deus ad/
iudicet eũ. Frater quidã aliquãdo i ſcithi
iuẽtꝰ eſt culpabilis: ⁊ fecerũt ſeniores con
uẽtũ ⁊ miſerũt ad abbatẽ Moyſẽ vt ve/
niret. Ille aũt noluit venire. Miſit aũt ad
eũ preſbyter dicens Veni quia plebs fra
trũ te expectat. Et ille ſurgẽs venit. Tol/
lẽs aũt ſecũ ſportã vetuſtiſſimã: ipleuit eã
harena ⁊ portauit. Illi aũt exierũt obuiaz
ei dicẽtes. quid hoc eſt pater? dixit aũt eis
Peccata mea ſũt poſt me currẽtia ⁊ non
video ea. Et veni ego hodie aliẽa iudicare
peccata. Illi aũt audiẽtes: nihil locuti ſunt
fratri: ſed ignoue ũt ei. Interrogauit ab/
bas Ioſeph abbatẽ paſtorẽ, dicẽs: dic mi/
hi abba: quomodo monachꝰ fiaz? Et dixit
ei ſenex. Si vis requiẽ iuenire i hoc ſeculo
⁊ i futuro. i oĩ cauſa dic. qs ſũ ego: ⁊ ne iudi
ces quẽq̃. Frater qdã iterrogauit eũ itex
dicẽs. Si videro culpã fr̃is mei: bonũ ẽ ce
lare eũ? ⁊ dixit ei ſenex. quacũq̃ hora tegi
mꝰ culpã fratris noſtri. teget etiã deus no
ſtrã: ⁊ quacũque hora prodiderimꝰ culpas
fratrũ: ⁊ deꝰ ſimiliter noſtras prodet. Offẽ
dit aliquãdo frater i congregatione. Erat
aũt i ipſis locis ſolitariꝰ quidã: q iã lõgo tẽ
pore foras nõ exibat. Veniẽs aũt abbas đ
cõgregatione illa ad eũ: idicauit ei de fra/
tre illo q offẽderat. Et ille dixit. Expellite
eũ. Expulſus aũt frater de cõgregatione:
miſit ſe i foſſatũ: ⁊ flebat ibi. Cõtigit aũt vt
alii fratres eũtes ad abbatẽ paſtorẽ: audi/
rẽt eũ i foſſato plorãtẽ. qui deſcẽdẽtes ad
eũ: iuenerũt eũ i magno dolore cõſtitutũ:
Et rogauerũt eũ vt iret ad ſenẽ illũ ſolita
riũ: ⁊ nõ acquieuit dicens. i loco hmoriar
ego. Veniẽtes aũt fratres ad abbatẽ pa/
ſtorẽ narrauerũt ei de eo. Et rogauit eos
vt irent ad eũ dicẽtes: Abbas paſtor vo/
cat te ad ſe. quod cũ dixiſſet: prexit ad euz
Et vidẽs eũ ſenex afflictũ: ſurrexit ⁊ oſcu
latꝰ ẽ eũ ⁊ aggaudẽs ei: rogabat vt ſume/
ret cibũ. Miſit aũt abbas paſtor vnuz de
fratribus ſuis ad illũ ſolitariũ: dicens. Au/
diẽs de te: multi anni ſunt q te videre deſi
dero: ⁊ pro pigritia noſtra amborum: non
potuimus nos inuicez videre. Modo enĩ
deo volente. ⁊ occaſione facta: fatiga te vſ
que huc vt nos mutuo videre poſſimus.
erat enĩ non egrediẽs de cella ſua. q cũ au
diſſet: dicebat. Niſi deus inſpiraſſet ſeni il
li de me: non miſiſſet ad me. Et ſurgens ve
nit ad eum. ⁊ ſalutãtes ſe iuicez cũ gaudio
ſederunt. dixit autez ei abbas paſtor. duo
homines erãt in loco vno ⁊ ambo habebãt
mortuos ſuos. Reliqt autẽ vnus mortuũ
ſuũ: ⁊ abijt plorare mortuũ alteriꝰ. Audi
ens autem ſenex: compunctus in ſermone
eius recordatus eſt quod fecerat: ⁊ dixit ei
Paſtor ſurſuz in celo: ego autez deorſũ in
terra. Frater quidam interrogauit abba/
tez paſtorez dicens. Quid fac o q2 puſille

nimis ſio dũ ſedeo in cella? Dicit ei ſenex:
Nullũ ſpernas neq̃ condemnes: ⁊ nulli
obloquaris. ⁊ deus preſtabit tibi requiẽ: ⁊
erit ſeſſio tua ſine perturbatione. Factus
eſt aliquando conuentus in ſcithi: ⁊ loque/
bantur fratres de quodã fratre culpabili.
Abbas aũt pyor tacebat. Poſtea aũt ſur/
gens egreſſus eſt: ⁊ tollens ſaccuz ⁊ iple/
uit illũ harena. ⁊ portauit eũ in humeris ſu
is: ⁊ mittens in ſportella modica de eadem
harena: portabat etiã ipſaz in ante. Inter/
rogatus aũt a patribus quid hoc eſſet: re/
ſpõdit. Saccus iſte qui multã harenã ha/
bet: mea peccata ſunt: ⁊ quoniã multa ſunt
poſui ei ſupra dorſuz meũ: ne doleã p ipſis
⁊ plorẽ. Iſta aũt harena modica: peccata
ſunt iſtius fratris: ⁊ ſunt ante faciẽ meã:
⁊ i ipſis exerceor iudicãs fratrẽ meũ: Q đ
nõ oportet ita fieri: ſed magis mea pecca/
ta ante me eſſe: ⁊ de ipſis cogitare: ⁊ roga
re deũ vt ignoſcat mihi. Audiẽtes aũt pa/
tres dixerũt. Vere hec eſt via ſalutis. Di/
xit ſenex. Nõ iudices fornicatorẽ ſi tu ca/
ſtus es: quoniã ſimiliter legẽ preuaricaris
Eteniz qui dixit nõ fornriceris: dixit nõ iu/
dices. Ad quẽdã ſolitariũ venit preſbyter
cuiuſdã baſilice: vt ɔſecraret ei oblationẽ
ad cõmunicãdũ. Veniẽs aũt quidã ad illũ
ſolitariũ: accuſauit apud ipſuz eundẽ pre/
ſbyterũ. Qui cũ ex cõſuetudine iterũ ve/
niſſet ad eũ: vt cõſecraret oblationẽ ſcãda
lizatus ille ſolitarius nõ aperuit ei. Pre/
ſbyter hoc viſo diſceſſit. Et ecce vox facta
eſt ad ſolitarium dicens. Tulerũt ſibi ho
mines iuditiũ meuz. Et factus eſt velut in
exceſſu mẽtis: ⁊ videbat q̃ſi puteũ aureũ:
⁊ aquã bonã valde. Videbat aũt ⁊ quẽdã
leproſuz hauriẽtẽ ⁊ refũdẽtẽ i vas: ⁊ cupi
ebat bibere ⁊ nõ bibebat: ppter qđ lepro/
ſus eſſet ille q hauriebat: Et ecce itex vox
facta ẽ ad eũ dicẽs. Cur nõ bibis ex aqua
hac? Quã cauſã habet q iplet? Haurit enĩ
ſolũmodo ⁊ refudit i vas: ⁊ nõ iquinatĩ ab
eo aqua. In ſe aũt reuerſus ſolitariꝰ: ⁊ cõ
ſiderãs virtutẽ viſionis: vocauit p̃ſbyterũ
⁊ fecit eũ ſicut ⁊ priꝰ ſcĩficare ſibi oblatio/
nẽ. Fuerunt duo fratres magne vite in
ɔgregatiõe ⁊ meruerũt ſinguli videre gra
tiã dei i alterutro. Factũ ẽ aũt: vt aliquã/
do vnꝰ ex eis egrederet i ſexta feria extra
ɔgregationẽ: ⁊ videret quẽdã mãducãtez
mane: ⁊ dixit ei. Hac hora mãducas i ſexta
feria? Die aũt ſequẽti: facta eſt celebratio
miſſarũ ſecũdũ ɔſuetudinẽ. Intuẽs āſo fra/
ter eiꝰ: vidit gr̃az q̃ ei data fuerat diſceſſiſ
ſe ab eo: ⁊ ɔtriſtatꝰ eſt. Qui cũ veniſſet in
cellã: dicit ei. Quid feciſti frater: q2 nõ vidi
ſicut pridẽ gr̃az dei i te? Ille aũt reſpõdẽs
dixit. Ego neq̃ i actu neq̃ i cogitatiõibus
mihi ɔſcius ſuz: alicuiꝰ mali. Dixit ei frater
eiꝰ: Ne aliquod verbũ aut ſmonẽ ocioſuz
locutꝰ es? Et recordatꝰ dixit. Etiã Heſter/
na eniz die vidi quẽdã mãducãtẽ: ⁊ dixi ei.
Hac hora mãducas in ſexta feria hoc eſt
pctm̃ meũ: ſz laborã mecũ duas hebdoma
das: ⁊ rogemꝰ deũ: vt mihi idulgeat. Et fe
cerũt ita. Et pꝰ duas hebdomadas: vidit
frater gr̃az dei: itex veniẽtẽ ſup fratrẽ illũ
⁊ ɔſolati ſũt d eo: q ſolus bonꝰ ẽ: gr̃as refe
rẽtes. Explicit liber đ eo q nõ oportet iu
dicare quẽq̃. Incipit liber đ diſcretiõe

Irit abbas antoniꝰ
Quia ſunt quidam ɔterentes cor
pora ſua in abſtinentia ⁊ quia nõ habẽt di/
ſcretionẽ: lõge facti ſunt a deo. Fratres q/
dã venerũt ad abbatẽ antoniũ. ⁊ nũciaue
rũt ei fãtaſias quas viderãt. vt cognoſce/
rẽt ab eo vtrũ vera eſſent: an a demonibꝰ
illuderẽtur. Habebãt aũt aſinũ ſecum: ⁊
mortuus eſt eis i via. Cũ ergo veniſſent ad
ſenẽ: preuenit eos dicẽs. Quomodo mor/
tuus eſt aſinꝰ ille i via? Dicũt ei. vnde ſcis
pater? Et ille dixit. Demones mihi oſtẽde
rũt. Dicũt ei. Et nos ppterea venimus in
terrogare te: q2 vidimus fantaſias: ⁊ ple/
rũq̃ fiũt i veritate: ne forte erremus. Et
ſatiſfecit eis ſenex ſumpto exẽplo de aſino
oſtendens q2 a demonibus ſint iſta. Sup/
uenit autem quidam venationem faciens
in ſilua agreſtium animaliũ: ⁊ viderat ab/
batem antonium gaudentem cũ fratribuſ
⁊ diſplicuerat ei. Volens autem ſenex oſtẽ
dere: quia oporteret aliquando condeſcen

dere fratribus. dixit ei. Pone ſagittam in
arcu tuo ⁊ trahe: ⁊ fecit ſic. Et dicit ei. Ite
ruꝫ trahe. Et traxit. Et rurſus dixit. Tra/
he adhuc. Dicit ei venator. Si ſupra modū
traxero: frangitur arcꝰ. Dicit ei abbas an/
toniꝰ. Ita eſt ⁊ in opere dei: ſi plus a men/
ſura tendimꝰ fratres cito deficiunt. Expe
dit ergo in vna ⁊ eadeꝫ re. laxare rigorem
eoruꝫ. Hec audiens venator cōpūctꝰ eſt: ⁊
multū proficiens in ſmone ſenis diſceſſit:
⁊ fratres confirmati reuerſi ſunt ad locuꝫ
ſuuꝫ. Frater quidaꝫ dixit abbati antonio
Ora pro me. Et reſpondit ei ſenex. Nec
ego tui miſeor nec deus: niſi tu pro te ipſo
ſollicitus fueris. ⁊ popoſceris a deo. Dixit
iteruꝫ abbas antonius. Quia non permit/
tit deus bella excitari in generatione hac.
quoniaꝫ ſcit quia infirmi ſunt: ⁊ portare nō
poſſūt. Dixit aliquando abbas euagrius
abbati arſenio. Quomodo nos ex tāta eru
ditione ⁊ ſcientia nullas virtutes habemꝰ.
hi auteꝫ ruſtici in egypto cōuerſantes. tan
tas virtutes poſſident? Reſpondit ei ab/
bas arſeniꝰ. Nos quia mundane eruditio/
nis diſciplinis intenti ſumus nihil habemꝰ.
hi auteꝫ ruſtici egyptii ex propriis labori/
bus acquiſierunt virtutes. Dicebat beate
memorie beatus arſenius peregrinus mo
nachus in aliena prouincia habitans nul/
lis rebus ſe mediū faciat ⁊ quietus erit. In
terrogauit abbas marcus abbateꝫ arſeni
um dicens. Bonuꝫ eſt nō habere aliquā ī
cella ɔſolatōꝫ. vidi. n. quēdā freꝫ hn̄tē puū
ollus in cella ⁊ eradicabat illud. Et dixit
abbas arſenius: Bonū quidē ē: ſed ſecūdū
exercitationeꝫ hoīs cuiuſque agēdum eſt.
Etenim ſi nō habuerit virtutem huiuſmo/
di tolerare: iterū plātaturus eſt ea. Narra
uit abbas petrus q fuit diſcipulus abbatis
loth dicēs. Eram aliquādo ī cella abbatis
agathonis. ⁊ venit qdā frater ad euꝫ dicēs:
Uolo habitare cū fratribꝰ: ſꝫ dic mihi quo
modo habiteꝫ cū eis. dicit ei abbas. Sicut
ī prima die quādo īgreſſus fueris ad eos.
ita cuſtodi pegrinationē tuā oībꝰ diebꝰ vi
te tue: nec aſſumas fiduciā. dicit ei abbas
machariꝰ Quid enī fiducia facit? dicit ei
ſenex. Sic ē ſicut eſtꝰ grādis q quādo exar
ſit. omnes fugiūt a facie eiꝰ: qꝛ eſtꝰ etiā ar/
borū fructꝰ corrūpit. dicit ei abbas macha
riꝰ. Sic mala ē fiducia? Reſpondit abbas
agathō. Nō ē peior altera paſſio q̄ fiducia
genitrix enī eſt omniū paſſionū. Conuenit
ergo operario mōacho nō ſumere fiduciaꝫ
vel ſi ſolus ī cella ſit. dicebat abbas dani/
el. Quia cū moriturꝰ eſſet abbas Arſeniꝰ
delegauit nobis dicēs. Uidete ne velitis
pro me agapē facere: quoniā ſi feci ego ꝓ
meipſo: id iuenio. dicebāt de abbate aga/
thone. Quia abierūt qdā ad eū audientes
qꝛ magne diſcretionis vir eſſet. ⁊ volentes
eū ꝓbare ſi iraſcereť. dicunt ei. Tu es ab/
bas agathō. Audiuimꝰ de te quia fornica/
tor es ⁊ ſupbꝰ. Et ille reſpōdit. Etiā ſic eſt.
Et dicūt ei. Tu es agathō verboſus ⁊ de/
tractor? Et reſpōdit. ego ſū. dicūt ei iteruꝫ
Tu es agathō hereticꝰ? Et reſpōdit. Non
ſū hereticus. Et īterrogauerūt eū dicētes
dic nobis cur tāta dicētibꝰ nobis ī iniuria
tua patiēter tuliſti. Hūc autem ſmonē qꝛ
diximꝰ hereticus es: nō ſuſtinuiſti? Et re/
ſpondens dixit eis. Illa prima mihi aſcribo
Utilitas enī anime mee eſt: q autem dixi/
ſtis hereticū me eſſe non acquieui: qꝛ ſepa
ratio eſt a deo: ⁊ nō opto ſeparari a deo. Il
li aūt audiētes admirati ſūt diſcretionem
eiꝰ: ⁊ edificati diſceſſerūt. Interrogatꝰ idē
abbas agathō. an eſſet maior labor corpo
ris: aut cuſtodia īterioris hoīs dixit. Hō ſi
milis ē arbori. Corporalis igiť labor: velut
folia arboris cuſtodiť: īterioris āt cuſtodia
hoīs fructꝰ ē. Qm̄ g̊ ſꝫ q ſcriptū ē: oīs ar/
bor n̄ faciēs fructū bonū excideť: ⁊ in ignē
mitteť oportet ꝑpť fructū nſꝫ oēꝫ ī nob ſol
licitudinē eē: hꝫ ē mētis habere cuſtodiam
Opꝰ tn̄ habemꝰ etiā tegumēto ⁊ ornatu ſo
lior q ē corpalis labor. Erat āt abbas aga
thō ſapiēs ad ītelligēdū ⁊ īpiger ad laborā
dū ⁊ ſufficiēs ī oībꝰ. ītētꝰ etiā ⁊ aſſiduꝰ ad
laborē manuū: parcꝰ ī cibo atq̄ veſtimto:
Idē abbas agathō cuꝫ factꝰ fuiſſet ɔuētꝰ
pro quadam cauſa ī ſcithi. ⁊ fuiſſet ipa cau

ſa ordinata: poſtea venit ⁊ dicit eis. Nō bn̄
ordinaſtis cauſaꝫ. Illi āt dixerūt ei. Tu qs
es qui iſta loqueris. Et ille reſpōdit filiꝰ ho
minis. Scriptū eſt enī. ſi vere vtiq̄ iuſtiti
aꝫ loquimini: iuſte iudicate filij hominuꝫ.
Dixit abbas agathō. Iracūdus ſi mortuos
ſuſcitet: nō placet deo propter iracūdiam
ſuaꝫ. Uenerūt aliquando tres ſenes ad ab
bateꝫ achilleꝫ. ⁊ vnus ex eis habebat opi/
nioneꝫ malaꝫ. Dicit aūt ei vnꝰ de ſenibus.
Abba fac mihi vnaꝫ ſagenaꝫ ad piſcandū
Et ille dixit ei. Non faciaꝫ. Et alius dixit
ei. Fac nobis vt habeamꝰ memoriā tui in
monaſterio noſtro. Et ille reſpondit. Non
mihi vacat. Dicit ei tertius ille qui habe/
bat malaꝫ opinioneꝫ. Mihi fac ſagenam:
vt habeaꝫ de manibus tuis benedictioneꝫ
abba. Et ille ſtatiꝫ reſpondit ei. Ego tibi fa
ciaꝫ. Dixerūt aūt ei ſecrete. duo priores ſe/
nes quibus non acquieuit. Quomodo ſic
quia nobis rogantibꝰ noluiſti facere. ⁊ hu
ic dixiſti: ego tibi facio. Reſpōdit eis ſenex
Uobis ideo dixi non faciaꝫ. quia nec mihi
vacat. ⁊ vos non contriſtabimini. huic aūt
ſi non fecero: dicturus eſt. quia de opinio/
ne mea que mala eſt audiuit ſenex: ⁊ ideo
non voluit facere ſagenaꝫ: ⁊ ſtatiꝫ incideba
mus funeꝫ ad ſedanduꝫ animū eius: ne tri
ſtitia abſorbereť huiuſmodi. Dicebant de
quodaꝫ ſene: quia fecerat quinquaginta
annos. neq̄ paneꝫ comedens. neque faci/
le aquaꝫ bibens. Et dicebat. Quia extin/
xi fornicationeꝫ ⁊ auaritiaꝫ ⁊ vanaꝫ gloriā
Audiēs aūt abbas Abrahā q hec dixiſſꝫ
venit ad eū ⁊ dixit ei. Tu dixiſti hūc ſer/
monem? Et ille reſpondit. etiā. Et dixit ei
abbas abraham. ecce intras in cellā tuaꝫ
⁊ inuenis ſuper mattā tuā mulierē. putas
te nō cogitare quia mulier ē? Et dixit. nō
ſꝫ expugno cogitatōnem meā vt non tan
gā illā mulierē. Dixit iterꝫ abbas abrahaꝫ
Ecce igiť non interfeciſti fornicatōem qꝛ
viuit paſſio ipa: ſed alligata eſt. Iterꝫ. Si
ambulas ī via ⁊ vides lapides ⁊ teſtas va
ſorꝫ ⁊ in ipſis iacēs aurꝫ. putas te illud ve
lut lapides reputare? Et reſpondit. n̄. ſed
reſiſto cogitatōi mee: ne colligā illud. Ite
rū dixit ei abbas abraham. Si audieris
de duobus fratribus. qꝛ vnus diligit te ⁊
bona de te loquiť. alius āt odit te ⁊ detra
hit tibi. ⁊ venerūt āmbo ad te. nūqd vtroſq̄
equaliter ſuſcipis. Et dixit. Nō: ſed extor
queo mihi: vt ſimiliter benefaciā ei q me
odit. ſicut ⁊ illi q me diligit. Et dixit ei ab/
bas Abraham. Uiuūt ergo paſſiones: ſꝫ
tm̄modo a ſanctis viris quodāmō religāť
Narrauit qdā patrū qꝛ ſenex aliquis erat
in cella ſtudioſe laborās: ⁊ veſtiebať mat
ta. Qui cum perrexiſſet ad abbatē ammo
nem vidit eum abbas ammonas vteteꝫ
matta: ⁊ dixit ei Hoc tibi nihil prodeſt. Et
dixit ei ille ſenex. Tres cogitatōnes mihi
moleſte ſunt. vna que me cōpellit vt alicu
bi in heremo recedam. alia vt peregrina
petam. vbi me nemo cognoſcat. tertia vt
includam me in cella. vt nullum videam:
⁊ poſt biduo comedam. dixit ei abbas am
monas. nihil tibi ex his tribus expedit fa/
cere: ſed magis ſede in cella tua ⁊ comede
parum quottidie: habens ſemper ī corde
tuo publicani illius. qui in euangelio legi
tur: ſmonem: ⁊ ita poteris ſaluus eſſe. Di
cebat abbas daniel. quia quantum cor/
pus viruerit: tantū anima ſiccatur. ⁊ quā
tum corpus fuerit ſiccatum: tantum aīa
vireſcit. dixit iterum abbas daniel. quia
quantum corpus fouetur: tantum anima
ſiccatur. Et quantum corpus ſiccatum
fuerit: tm̄ aīa foueť. Narrauit iterꝫ abbas
daniel. Quia qn̄ erat ī ſcithi abbas arſeniꝰ
erat ibi monachꝰ qdā rapiēs ea q̄ habebāt
ſenes: abbas aūt arſeniꝰ volēs eū lucrari:
⁊ ſenibꝰ q̄etē ꝓſtare: tulit eū ī cellā ſuā: ⁊ di
xit ei. Quicqd opꝰ habes ego tibi dabo: tm̄
nō rapias. Et dedit ei aurꝫ ⁊ nūmos ⁊ re/
ſcellas ⁊ omne quod in expenſu ſuo habe/
bat dedit ei. Ille autem iterum rapiebat:
Senes vero videntes quia nō quieſceret:
expulerunt eū dicentes. Quia ſi inueniť
frater habens infirmitatē corporis aliquā
oportet ſuſtinere eū. ſi aūt furatur ⁊ ad/
monitus nō quieſcit: expellite eū: quoniaꝫ
aīe ſue detrimentū facit: ⁊ oēs in eo loco
habitātes conturbantur. Uenit in ini/

tio conuerſationis ſue abbas euagrius ad
quēdā ſenē: ⁊ dixit ei. Dic mihi abba ſmonē
quō ſaluus fiaꝫ: Ille autē dixit ei. Si vis
ſaluari. quādo ad aliquē vadis nō priꝰ loq̄
ris: anteq̄ ille de te inquirat. Euagriꝰ aūt cō
pūctꝰ in hoc ſmone pniaꝫ egit in conſpectu
ſenis ⁊ ſatiſfecit ei dicēs. Crede mihi. codi/
ces multos legi ⁊ taleꝫ eruditionē nūq̄ in
ueni. Et multū proficiens exiuit. Dixit ab/
bas euagriꝰ. Mentē errantē ⁊ nutantē ſo
lidat lectio ⁊ vigilie ⁊ oratio: ɔcupiaꝫ vero
feruentē madefacit eſuries. ⁊ labor ⁊ ſolli
citudo: iracūdiā aūt perturbatam reprimit
pſalmodia ⁊ longanimitas ⁊ mīſericordia: ſꝫ
hec oportunis tēporibꝰ ⁊ mēſuris adhibita
Si aūt iportune ⁊ ſine mēſura fiūt: ad par
uū tēpus proficiunt: que aūt parui tēporis
ſunt noxia magis q̄ vtilia erūt. Traſeūte
aliquādo abbate effrē. vna proſtituta ex i/
miſſione cuiuſdā: cepit ei blandiri. cupiens
eū ſi poſſet ad turpē cōmixtionē illicere vl'
ſi hoc non poſſet: ſaltē ad iracundiā prouo
caret: qm̄ nūq̄ vidit eū quiſq̄ iraſcētē vel
litigātē. Ipe aūt dixit ad eā. Sequere me
Cū veniſſet aūt in locū populorū: dicit ei.
Ueni huc. ⁊ ſicut voluiſti: cōmiſceor tecuꝫ.
Illa aūt vidēs multitudinē: dixit ei. Quō
poſſumꝰ hoc hic facere tanta multitudine
aſtāte cōfūdimur enī: Ille aūt dixit ei. Si
hoīes erubeſcis: quantomagis erubeſcere
d̄bes deū. qui reuelat occulta tenebrarū:
Illa aūt ɔfuſa ⁊ confutata: receſſit abſque
opere voluntatis ſue. Uenerūt aliqn̄ ad
abbatē zenonē quidā fratres ⁊ interroga
uerunt eū dicētes. Quid eſt quod ſcriptū
ē in libro iob: nec celū mundū eſſe in con/
ſpectu dei: reſpōdit aūt ſenex dicēs. Reli
querūt fratres peccata ſua: ⁊ celeſtia ſcru
tant̄. Hec ē aūt īterpretatio ſmonis: queꝫ
requiſiſtis vt qm̄ ſolus deꝰ ē mundus: di/
ctū ſit neq̄ celū mundū eſſe in conſpectu
eius. Dixit abbas theodorus de firme. Si
habes amicitias cū aliquo. ⁊ cōtingit eū
temptationē fornicatiōis incurrere ſi po/
tes da ei manū ⁊ trahe illū ſurſū. ſi autem
errorē aliquem fidei īcurrit. ⁊ nō tibi ac/
q̄ſcit reuerti: cito īcide amicitias eiꝰ abſ/
te: ne forte remorans traharis cū eo in p
fundū. Uenit aliquādo memoratꝰ abbas
theodorus ad abbatē Iohannē. q erat eu
nuchus ex natiuitate. ⁊ cū loquerent̄. di/
xit abbas theodorus. Quando erā ī ſcithi
opus anime erat opus noſtrū. opus autē
manuū: tanq̄ in tranſitu habebamꝰ: nunc
autē factū ē opus anime velut in tranſitu
opus. venit aliqn̄ quidā patrū ad eundem
patrē theodorū: ⁊ dixit ei. Ecce quidā fra
ter reuerſus eſt ad ſeculū. Et dixit ei ab/
bas theodorus. In hoc nō mireris: ſi autē
audieris qm̄ preualuit quis effugere de
ore inimici: hoc admirare. Dixit memora/
tus abbas theodorus. Multi elegerunt ī
hoc ſeculo temporalem quietem: anteq̄
dominus eis preſtaret requiē. Dicebāt de
abbate Ioanne breuis ſtature: q̄ dixerit
aliquando fratri ſuo maiori. Uolo eſſe ſe/
curus ſicut angeli ſunt ſecuri nihil operan
tes: ſed ſine intermiſſione ſeruientes deo.
Et ſpolians ſe eo quo erat īdutus: abiit ī
heremū. Et facta ibi hebdomada vna re/
uerſus eſt ad fratrem ſuū. Et dū pulſaſſet
oſtiū reſpondit ei anteq̄ aperiret dicens.
Quis es tu: Et ille dixit. ego ſuꝫ Ioānes.
Et reſpōdens frater eius: dixit ei. Ioānes
angelus factus eſt: ⁊ vltra inter hoīes nō
eſt. Ille aūt pulſabat dicens Ego ſum. Et
nō aperuit ei: ſed dimiſit euꝫ affligi. Po/
ſtea vero aperiens dixit ei. Si homo es:
opus habes iterꝫ operari vt viuas: ſi autē
angelus es: quid queris intrare cellā. Et
ille penitentiā agens dixit ei. Ignoſce mi/
hi frater quia peccaui. Uenerunt aliquā/
do ſenes quidā ī ſcithi: eratq̄ cū eis abbas
Ioānes gnanus: Et dum comederent ſur
rexit quidam preſbyter vir magnus vt da
ret per ſingulos vaſculum paruū aque ad
bibendum: ⁊ nemo acquieuit accipere ab
eo: niſi ſolus Ioannes breuis. Admirati
ſunt autem ceteri ⁊ dixerunt ei. Quomo/
do tu cum ſis omnium minor: preſumpſiſti
miniſterio vti viri ſenis ⁊ magni. Et dixit
eis. Ego quando ſurgo dare aquam gau/
deo ſi omnes biberint: vt mercedem acq/
rā. Nūc igitur ppterea ego ſuſcepi: vt faci

am eum qui ſurrexit inuenire mercedem
ne forte etiam contriſtetur nullo ſuſcipiē/
te ab eo. Hec cum dixiſſet. admirati ſunt
omnes de diſcretione eius. Interrogauit
aliquando abbas paſtor abbatē Ioſeph
dicens. Quid faciam. qn̄ appropinquant
mihi alique tēptationes: Reſiſtā illis an
permittaꝫ intrare: Dixit ei ſenex. dimitte
intrare ⁊ pugna cū eis. Reuertens ergo ī
ſcithi ſedebat. Et contigit vt veniens qui
daꝫ a thebaida in ſcithi: narraret fratribꝰ
interrogaſſe ſe abbatem ioſeph. quando
appropinquat mihi tēptatio reſiſtā ei an p
mittam intrare: ⁊ dixerit ei omnino non
permittas temptationē ī te: ſed ſtatim ab
ſcide eam. Audiens aūt abbas paſtor q̄
ſic dixerit huic. q venerat a thebayda ab
bas ioſeph: ſurgens iterꝫ abiit in paneſo ad
abbatem ioſeph. Et dixit ei. Abba ego ti/
bi cōmiſi cogitatiōes meas: ⁊ tu aliter di/
xiſti mihi aliter aūt fratri de thebaida. Et
dixit ei ſenex. Scis quia diligo te. Et re/
ſpondit. etiā. Et ait. Nōne tu dixiſti mihi:
vt ſicut mihipi: ita tibi dicerē qd ſentirem.
Etenī ſi intrauerint tēptatiōes ⁊ dederis
eis locū atq̄ acceperis eas: probatiorē te
faciunt. Ego aūt velut mihipi: ſic ⁊ tibi lo
cutus ſum. Sunt aūt alii q̄bus nec appro
pinquare expedit paſſiones: ſꝫ ſtatim de/
bent abſcidere eas. Item dixit abbas pa/
ſtor. Ueni aliquando in eracleos īferiorē
ad abbatē ioſeph: ⁊ habebat ī monaſterio
ſuo arborē ſiccomorū pulchrā nimis ⁊ di
cebat mihi a mane. vade collige tibi ⁊ mā
duca. Erat aūt ſexta feria. Ego autē non
comedi propter ieiuniū. Et iterrogaui eū
dicēs. Dic mihi propter dominū deum ra
tionē huius rei qua dicebas mihi. vade ⁊
manduca. Ego quidē propter ieiuniū non
abii: ſed erubeſcā quia mandatū tuū non
fecerā: cogitans quia ſine ratiōe mihi hec
non preceperas. Ille autē reſpondit. Pa
tres ſeniores non loquunt̄ ab initio fratri
bus recta: ſed magis diſtorta. Etſi viderit
q̄ ea que diſtorta ſunt: faciūt iā eis nō lo
quunt̄ niſi quod expedit: agnoſcētes quo
niā in omnibus obediētes ſunt. Frater in
terrogauit abbatē ioſeph dicēs. Quid fa
ciā: q̄ nec moleſtiā ferre poſſū nec labora
re: ⁊ dare elemoſinā: Et dixit ei ſenex. Si
nō potes horuꝫ aliquid facere. vel ſerua
ɔſcientiā purā ab omni malo pximi tui: ⁊
ita ſaluus eris: deus enī aīam ſine pecca/
to querit. dixit abbas Iſaac thebeus fra/
tribꝰ ſuis. Pueros non adducatis huc: q̄
ppter pueros in ſcithi quattuor eccleſie
heremꝰ facte ſunt. interrogauit aliquādo
abbas lōginꝰ abbateꝫ luciū: dicēs. habeo
tres cogitatōes. vnā vt ad pegrina vadā
Et reſpōdit ei ſenex. Si non tenueris lin
guam tuā. vbicūq̄ prexeris nō eris pere
grinꝰ. ſed refrena linguā tuā: ⁊ eris hic pe
regrinꝰ. Et dixit abbas longinꝰ. Alia cogi
tatio mea ē. vt ieiunē biduanas leuando.
Et reſpōdit ei abbas luciꝰ. eſaias pphēta
dicit: Si curuaueris velut circulū ceruicē
tuā. nec ſic erit acceptū ieiuniū tuū: ſꝫ ma
gis cōtine mētē tuā a cogitatōibꝰ malis
Et dixit abbas lōginus. Tertiū ē diſpoſi
tū meū. vt declinē hoīum aſpectus. Et re/
ſpōdit ei abbas lucius. Niſi prius corre/
xeris vitā tuā inter alios ɔuerſādo: neq̄
ſolus habitās corrigere te preualebis. di
xit abbas machariꝰ. ſi recordamur malo
rū q̄ nobis inferunt̄ ab hoībus āputamꝰ
mēti noſtre virtutē recordādi dn̄z. ſi autē
recordamur maloꝝ q̄ demones excitant
erimꝰ imperforabiles. dicebat abbas ma
thois: nec ſathanas ſcit qua paſſione aīa
seducat̄: ⁊ ideo ſeminat quidē in ea zizania
ſua: ſed metere neſcit. Seminat interduꝫ
ſemina fornicationū. aliqn̄ detractionuꝫ
⁊ ceteraꝝ ſimiliter paſſionū ⁊ ī quā paſſio
neꝫ aīam viderit declinare: hanc ei mini/
ſtrat: Nā ſi ſciret ad quod pcliuis ē aīa: nō
ei diuerſa ac varia ſeminaret. Narraue/
rūt de abbate natherio. q fuit diſcipulus
abbatis ſiluani. q̄ cū ſederet ī cella ſua in
mōte ſyna: mediocriter gubernabat vitā
ſuā ī his que erāt neceſſaria corpori. quā
do aūt factꝰ ē epūs in pharan: multū co/
artabat animū ſuū in duritia ɔtinētie. Et
dixit ei diſcipulus ſuus. Abba qn̄ eramꝰ
in heremo: non te ita cruciabas: ⁊ dixit

ei ſenex: Fili illic ſolitudo erat ꝛ quies ꝛ
paupertas: ꝑpterea volebaꝫ gubernare
corpuſculum meum ne infirmarer ꝛ que
rerem quod nō deberem. nūc aūt hic ſe/
culuꝫ ē: ꝛ ocaſiones ſunt excidende pluri/
me. etſi infirmitatē incurrero: ſunt hic q
ſuccurrāt: ne perdā ꝑpoſitū mōachi. Fra
ter interrogauit abbatē paſtorē dicens:
Perturbatio mihi fit: ꝛ volo derelinque
re locū iſtū. Et dixit ei ſenex. Pro q̄ cau/
ſa? Et ille dixit. Quia audio vba; de quo
dā fratre. q̄ me ñ edificant. ꝛ dixit ei ſenex
Non ſunt vera que audiſti Et ille dixit
ei. Etiam pater quia verū eſt. Nā frater
qui dixit mihi fidelis eſt. Reſpondit ei ſe/
nex. Non eſt fidelis qui dixit tibi. nam ſi
eſſet fidelis: nequaꝙ diceret tibi talia. De
us eni audiens vocē ſodomoꝝ non credi
dit: niſi deſcenderet ꝛ videret oculis ſuis.
Et ille dixit. Ego vidi oculis meis. Hec
audiens ſenex. reſpexit in terrā ꝛ tenuit
paruam feſtucā: ꝛ dixit ei. Quid eſt hoc?
Et ille reſpondit feſtuca eſt. iteꝝ intendit
ſenex ad tectū celle ꝛ dixit. Quid eſt hoc?
Et ille reſpōdit. Trabes ē q̄ portat tectū
Et dixit ei ſenex. Pone i corde tuo: quia
peccata tua ſic ſunt ſicut trabes hec. illius
autem fratris de quo loqueris: velut hec
parua feſtuca. Audiēs aūt abbas ſyſois
hunc ſmonē: admiratus ē ꝛ dixit. In quo
te beatū faciaꝫ abba paſtor? Vere eni ve
lut precioſus lapis: ita verba tua gratia
ꝛ gloria plena ſunt. Venerunt aliquando
regiōis illius preſbiteri ad monaſteria vi
cina. in quibꝰ etiā erat ꝛ abbas paſtor: ꝛ i
trauit abbas anub: ꝛ dixit ei. Rogemus
p̄ſbiteros iſtos hodie: accipere hic in cari/
tate dona dei. ille aūt ſtans diu non dedit
ei reſponſum. Abbas vero anub cōtriſtatꝰ
exiit. Dixerūt ergo abbati paſtori q iuxta
eū ſedebāt. Quare nō dediſti ei reſpōſuꝫ
Et dixit eis abbas paſtor. ego cauſā non
habeo. iā eni mortuꝰ ſuꝫ: mortuꝰ nō loqͥͭ.
nō igiͭ reputetis me qꝛ hic vobiſcū ſū: Abi
it qdā frater de monaſterio abbatis paſto
ris i peregre: ꝛ applicuit ad quēdā ſolita/
riū. Erat eni habēs illic cū oībus caritatē

ꝛ multi veniebant ad eū. nunciauit aūt ei
frater ille: q̄dā de abbate paſtore. Qui au
diens virtutē animi eius: deſiderabat eū
videre. Cū aūt reuerſus fuiſſet frater ille
in egyptū: poſt aliquantū tēporis ſurgens
predictus ſolitarius venit ad peregrinan
dū in egyptū: ad eundē fratrē q prius ap/
plicuerat apud ipſum. dixerat eniꝫ ei vbi
maneret. Videns aūt eū ille: miratus eſt
ꝛ gauiſus valde: dixit aūt ei ille ſolitarius
Oſtende caritatē quā habes in me: ꝛ duc
me ad abbatē paſtorē: ꝛ tollens eū duxit
ad ſenē: ꝛ nunciauit ei de eo dicēs. Quidā
magnus homo ꝛ multā caritatē habens ꝛ
honorē plurimū in ꝓuincia ſua: venit de/
ſiderās te videre. Suſcepit ergo eū ſenex
cū gratulatione: ꝛ ſalutātes ſe inuicē: reſe
derunt. Cepit autē loqui ꝑegrinus ille fra
ter de ſcripturis ſanctis: ꝛ de rebus ſpiri/
talibꝰ atqꝫ celeſtibus. abbas aūt paſtor a
uertit faciē ſuā ꝛ nō dedit ei reſponſū. Vi
dēs aūt ille quia nō loqueretͬ ei: cōtriſtatꝰ
exiit: ꝛ dixit fratri illi qui euꝫ adduxerat:
In vanū iter iſtud aſſumpſi. Veni eni ad
ſenē. ꝛ ecce nec loqui mecū dignatͬ. Intra
uit autē frater ad abbatē paſtorē: ꝛ dixit
ei. Abba ꝑpter te venit magnꝰ hic vir ha
bens tantā gloriā in loco ſuo quare nō es
locutus cū eo? Reſpōdit ei ſenex. Iſte de
ſurſum eſt. ꝛ de celeſtibus loquiͭ: ego aūt
deorſum ſum: ꝛ de terrenis loquor. Si er
go mihi locutus fuiſſet de paſſionibus ani
me. ego vtiqꝫ reſpōderē ei. ſi aūt de ſpirita
libus ego hec ignoro. exiens ergo frater
dixit illi. Quia nō cito ſenex ille ꝺ ſcriptu
ris inquirit. ſed ſi qs ei loqͭtur de paſſiōibꝰ
aīe reſpondet ei. Ille aūt cōpunctus itra/
uit ad ſenē: ꝛ dixit ei. Quid faciā abba: q̄
paſſiones aīe dominantͬ mei? ꝛ intuitus
eū ſenex: gaudens dixit ei. Modo bene
veniſti: nunc aperio os meū. ꝛ implebo il/
lud bonis. Ille aūt valde edificatꝰ: dice/
bat. Vere hec eſt via caritatis. ꝛ gratias
agens deo: q̄ tam ſanctū virū videre me
ruerit: reuerſus ē. in regionem ſuaꝫ. Fra/
ter quidā interrogauit abbatē paſtorē: di
cens. Feci peccatū grāde: ꝛ volo triēniū

penitere. Dixit autēꝫ abbas paſtoꝛ. Mul/
tū eſt. Et dixit frater. Iubes ne vnū annū
Et dixit iteꝝ ſenex. Multū eſt. Qui aūt p̄
ſentes erāt: dicebāt. Vſqꝫ ad quadragita
dies? Senex iteꝝ dixit multū eſt. Et adie
cit dicēs. Ego puto qꝛ ſi ex toto corde ho/
mo penituerit ꝛ nō appoſuerit facere iteꝝ
vnde penitētiā agat: etiā triduanā: penitē
tiā ſuſcipiat deus. Interrogauit aliquādo
eū abbas ammon de imūdis cogitatōibꝰ:
que i corde hoīs generātur: ꝛ de vanis de
ſiderijs. Et dixit ei abbas paſtoꝛ. Nūquid
gloriabitur ſecuris ſine eo qui icidit i ipſa?
Et tu ergo nō eis porrigas manꝰ: ꝛ ocioſe
erūt. Interrogauit eūdē ſermonē abbas.
Eſaias ꝛ dixit ei abbas paſtoꝛ. Sicut ca/
pſa plena veſtibꝰ. ſi dimiſſa fuerit tēpore
lōgo: putreſcūt veſtes i ea: ita ꝛ cogitatōes
i corde noſtro: ſi nō fecerimꝰ eas corporali
ter: tēpore lōgo exterminabuntur aut pu/
treſcūt. Interrogauit abbas ioſeph abba/
tē paſtorē de eadēꝫ re. Et dixit abbas pa/
ſtoꝛ. Sicut clauſus ſerpēs vel ſcorpio i va
ſe ꝛ obturatꝰ: ꝑcedēte tēpore omnino mo/
riͭ: ita maligne cogitatōes q̄ ſtudio demo
nū pululāt: patiētia eiꝰ cui imitͭūtur pau/
latiꝫ deficiūt. Interrogauit iteꝝ abbas io
annes abbatē paſtorē dicēs: Quō opꝰ eſt
ieiunare? Et dixit abbas paſtoꝛ. Ego volo
vt quottidie mādicās: ſubide paululū ſub
trahat ſibi ne ſatietͬ. Dixit ei abbas ioſeph.
Ergo quādo eras iuuenis: non ieiunabas
biduanas leuādo. Et dixit ſenex. Crede mi
hi: qꝛ ꝛ triduanas ꝛ hebdomada: ſꝫ hec oīa
ꝓbauerūt ſenes magni ꝛ īuenerūt qꝛ bo/
nū ē quottidie mādicare: ꝑ ſingulos dies
paꝝ minꝰ: ꝛ oſtēderūt nobis regularē hāc
viā. qꝛ leuior eſt ꝛ facilis. Dixit abbas pa/
ſtoꝛ. Nō habites i loco: vbi vides aliquos
habētes aduerſuꝫ te zelū malū: qꝛ nō ibi ꝑ
ficies. Frater qdā venit ad abbatē paſtorē
ꝛ dixit ei. Semino agꝝ meū: ꝛ facio ex ipo
agapē. Dixit ei ſenex. Bonū opꝰ facis. Et
diſceſſit cū ꝑpoſito animi: ꝛ adijciebat ad
agapem pluſqꝫ faciebat: hoc autem audi/
ens abbas anub: dixit abbati paſtori. Nō
times deuꝫ: qꝛ ſic locutus es fratri illi. Et

tacuit ſenex. Poſt duos aūt dies miſit ab/
bas paſtoꝛ ad fratrē illū ꝛ vocauit eū ad ſe
ꝛ dixit ei audiēte abbate anub. Quid me i
terrogaſti illa die quādo mens mea alubi
erat? Dixit ei frater. Hoc dixi. Quia ſe/
mino agrū meū: ꝛ ꝺ hoc qꝺ colligo: ex ipo
facio mihi agapē. Et dixit ei abbas paſtoꝛ
Putaui qꝛ de fratre tuo q laicus eſt: dice/
res. Si aūt tu facis hec: nō eſt hoc opꝰ mo/
nachi. Ille aūt audiēſ ꝯtriſtatus eſt ꝛ dixit
Alia opa nō facio nec ſcio niſi hec: ꝛ nō poſ
ſum ſeminare agrū meū. Cū ergo diſceſſiſ
ſet: cepit abbas anub penitentiam agere
apud abbatē paſtorē: dicens. Ignoſce mi/
hi: dixit ei abbas paſtoꝛ. Ego ab initio ſcie
bā quia hoc nō eſt opus monachi: ſed ſecū
dū animum eius locutus ſuꝫ ei. ꝛ excitaui
animū eius ad ꝑfectū caritatis. Nūc aūt
abijt triſtis: ꝛ tamē idipſuꝫ opus facit. Fra
ter quidā iterrogauit abbatē paſtorē: di/
cens: Quid eſt illud quod ſcriptū eſt: q iraſ
ſcitur fratri ſuo ſne cauſa? Et ille reſpōdit.
Ex omni re qua te grauare voluerit fra/
ter tuus: ſi iraſceris aduerſus eum. donec
oculum tuū dextrum eiicias: ꝛ a te proiicī
as: ſine cauſa iraſceris ei: ſi autem aliquis
voluerit te ſeparare a deo: pro hoc iraſce
re. Dixit abbas paſtoꝛ. Si peccauerit ho/
mo ꝛ negauerit: diceretqꝫ: non peccaui: non
increpes eum: quia frangis propoſitū ani
mi eius: ſi autem dixeris ei non contriſte/
ris frater: ſed obſerua te decetero: exci/
tas animum eius ad penitentiam. Dixit
iterum qui ſupra. Bonum eſt experimen/
tū: etenim per experimentū homines pro/
batiores fiunt. Item dixit qui ſupra. Si
quis docet aliquid: ꝛ non facit quod docet
ſimilis eſt puteo qui omnes ad ſe venien/
tes ſatiat: ꝛ omnium diluit ſordes: ſe autē
ipſum purgare non poteſt: ſed omni ſpur
citia ꝛ immunditia plenus eſt. Dixit ite
rum idem. Eſt homo qui ſe ipſum co/
gnoſcit. Dixit iterum. Quia eſt homo
qui videtur ore tacere. cor autem eius cō
demnat alios. Hic ergo ſine ceſſatione lo/
quitur: ꝛ eſt alius a mane vſqꝫ ad veſpe/
ram loquens: ꝛ taciturnitatem tenet. Hoc

aūt ideo dixit:qꝛ nūq̄ſ ſine audiētiū vtili/
tate locut⁹ eſt. Iteꝝ idē dixit. Quia ſi ſint
tres ī vnū ex quib⁹ vnus bene geſcat:ali⁹
īfirmeť ⁊ gratias agat:tertius vero mini/
ſtret eis ex ſincera volūtate:hi tres ſimiles
ſunt velut etiā ſi vnius ſint operis. Iteꝝ di
xit. Malitia nequaq̄ſ expellit malitiā. ſed
ſiquis tibi male facit:tu bene fac ei vt per
bonū opus tuū:deſtruas malitiā illius. Di
xit iteꝝ. Qui querelosus eſt:monachus nō
eſt. Qui malū ꝓ malo reddit. monach⁹ nō
eſt:⁊ q iracūdus eſt:monach⁹ nō ē. Frater
qdā venit ad abbatem paſtoꝛē:⁊ dixit ei.
Multe cogitatōes veniūt ī animū meū ⁊
periclitoꝛ ī eis. Et eiecit eū ſenex ſub aere
nudo:⁊ dixit ei. Expāde ſinū tuū:⁊ appꝛe/
hēde ventos. Et ille reſpondit. Non poſ/
ſum hoc facere:⁊ dixit ei ſenex ſi hoc nō
potes facere:nec cogitationes pꝛohibere
poteris ne ītroeāt:ſed tuū eſt reſiſtere eis.
Frater qdā īterrogauit eū dicēs:dimiſſa
eſt mihi hereditas quid faciā ex ea: Dixit
ei abbas paſtoꝛ. Uade. ⁊ poſt tres dies ve
ni ⁊ dicā tibi. Uenit aūt ſicut pꝛefiniuit: ⁊
dixit ei ſenex. Quid tibi habeo dicere: Si
dixero:da eā eccleſie:clerici ſibi faciūt cō/
uiuiū ex ea:ſi aūt dixero:da eā parētibus
tuis:nō eſt tibi merces:ſi vo dicā:da pau/
perib⁹:ſecurus eris. Quicqd ḡ vis:vade ⁊
fac:ego cauſas non habeo. Dixit iteꝝ ab/
bas paſtoꝛ. Si venerit tibi cogitatio de re
bus coꝛpoꝛi neceſſarijs ⁊ delegaueris ſe/
mel:⁊ iterū venerit ⁊ delegaueris qd fiat:
iā tertio ſi venerit:nō itēdas ei:otioſa eſt
eniꝫ. Frater qdā dixit abbati paſtoꝛi. Si
videro rē aliquā:vis vt dicā illaꝫ: Dixit ei
ſenex. Scriptū eſt. Qui reſpōdit verbū an
teq̄ſ audiat:ſtultitia eſt illi ⁊ oppꝛobꝛiū. Si
ergo īterrogatus fueris:dic:ſin alias tace
dixit iteꝝ abbas paſtoꝛ:qꝛ dixerat abbas
ammon. Eſt homo qui poꝛtat toto tpe vite
ſue ſecuriꝫ ⁊ ñ pōt deiicere arboꝛē. Eſt aūt
alter q habet vſuꝫ icidēdi:⁊ in paucis pla/
gis diicit arboꝛē. dicebat aūt ſecuri diſcre
tionē eſſe. Iteꝝ dixit. Uolūtas hoīs mu/
rus eneus eſt:⁊ lapis repercutiēs:iter ipm
⁊ deū. Si ergo homo reliquerit hec. dicat

⁊ ipſe qđ ī pſalmo ſcriptum eſt:⁊ ī deo meo
trāſgrediar muꝛ:⁊ deus meus impolluta
via eius. Si eniꝫ iuſticia ſubuenerit volū/
tati:laboꝛat homo. Frater quidā īterroga
uit abbatē paſtoꝛē:dicens. damnū anime
mee patioꝛ:q̄ ſum cū abbate meo. Quid
ergo iubes: Maneā adhuc apud euꝫ: Et
ſciebat abbas paſtoꝛ: quia lederet anima
eius p abbatē ſuū:⁊ mirabatur:quare vel
īterrogaret eū. ſi manere deberet cum eo
Et dixit ei. Si vis:eſto. Et diſcedēs mānſit
apud eū. Uenit iteꝝ dicēs abbati paſtoꝛi.
Grauo animā meā. Et non dixit ei abbas
paſtoꝛ:diſcede ab eo. Uenit tertio ⁊ dixit.
Crede mihi:iā nō ero cū eo. Et reſpōdit ei
abbas paſtoꝛ. Ecce modo ſaluatus es:va/
de:⁊ nō ſis vltra cū eo. Et ſubiūxit: Homo
qui videt damnū pati animā ſuā:nō opus
habet īterrogare eteniꝫ de occultis cogi/
tationibus īterrogat quis:vt ſenioꝛes ꝓ/
bare poſſit:de manifeſtis aūt peccatis nō
eſt opus īterrogare:ſed ſtatim abſcidere.
Interrogauit abꝛahā qui erat diſcipulus
abbatis agathonis:abbatē paſtoꝛē dicēs
Quare me demones ſic īpugnant: Et di/
xit ei abbas paſtoꝛ. Te īpugnāt demōes:
Non pugnant nobiſcum demones quan/
do volūtates noſtras facimus:quia volū
tates noſtre demones facte ſunt:⁊ he ſunt
que tribulant nos vt faciamus eas. Si
autem vis ſcire quales ſunt. cum quibus
demones pugnant:audi cuꝫ moyſe ⁊ cum
ſimilibus eius. Dixit iterum abbas paſtoꝛ
quia frater quidam interrogauit abbateꝫ
moyſen dicens. Qualis homo moꝛtificat
ſe a pꝛoximo ſuo: Et reſpondit ei. Niſi po/
ſuerit homo in coꝛde ſuo: quia triennium
iam habeat in ſepultura:non attingit ad
hoc verbum. Frater interrogauit abbatē
paſtoꝛem dicens. Quomodo opoꝛtet mo
nachum ſedere in cella: Et dixit ei ſenex.
Sedere ī cella quantum ad id quod in ma
nifeſto ē hoc ē:vt faciat opus manuū:⁊ ſe
mel comedat. ⁊ taceat ⁊ meditet. Occulte
vero pꝛoficere in cella hoc eſt: vt poꝛtet
vnuſquiſq; oppꝛobꝛium ſuum in omni lo/
co quocunq; perrexerit:⁊ vt miniſterij ho

ras cuſtodiat. ⁊ de occultis non negligat.
Si aūt contigerit tēpus vt vacet ab opere
manuū. intret ad miniſteriuꝫ operis dei:⁊
id ſine aliqua cōturbatione conſumet. Fi/
nis autē hoꝝ eſt. vt comitatū ſimul conuer
ſantiū honoꝝ teneas:⁊ reuoceris a malo/
rū comitatu. Uenerunt aliquādo duo fra
tres ad abbatē pābo. ⁊ īterrogauit eū vn⁹
ex eis dicens. Abba ego biduo ieiuno. ⁊
duos paximates māduco. putas ſaluo ani
maꝫ meā. an ſeducoꝛ: Et cū plurimū roga
rent eū. alter dixit. Ego colligo de opere
manuū meaꝝ duas ſiliquas diurnas. ⁊ pa
rū ex eis retineo ad victū. aliud aūt expen
do ī elemoſinā:putas ſalu⁹ ero an ſeducoꝛ
Et cū plurimū rogarent eū:ille non reſpō
dit eis. Poſt quattuoꝛ aūt dies cū diſceſſu
ri eſſent:rogabāt eos clerici dicentes. No
lite contriſtari fratres:deus vobis pꝛeſta/
bit mercedē:ſic enī cōſuetudo eſt ſenis hu/
ius. ⁊ non cito loquitur niſi ei deus dede/
rit. qđ loquat. intrauerūt ḡ ad ſenē ⁊ dixe/
rūt ei. Abba oꝛa ꝓ nobis. Et ille dixit eis
ābulare vultis: Dixerunt etiā. Et intuens
eos intra ſemetipſū. ⁊ accipiens opera eo/
rū ſcribebat in terra:⁊ dicebat. Pambo bi
duo ieiunat. ⁊ duos paximates manducat.
putas in hoc erit monachus: Nō. iteꝝ di/
cebat. Pābo laboꝛat in die duas ſiliquas
⁊ dat in elemoſinas putas in hoc eſt mōa
ch⁹: Nec dū. Et paululū reticens dixit ad
eos. Bonū quidē eſt qđ operaris: ſed ſi cu
ſtodias conſcientiā tuā cū pꝛoximo tuo ita
ſaluaberis. In his ergo ſic edificati fratreſ
cū gaudio diſceſſerunt. Frater quidā īter
rogauit abbateꝫ pābo: dicens. Quare me
pꝛohibēt ſpiritus aliqđ bonū facere pꝛoxi/
mis: Dixit ei ſenex. Non ſic loquaris. alio/
quin deū mendacē facies: ſed dic magis.
oīno miſicoꝛdiā nolo facere. Preueniens
enī de⁹ dixit. dedi vobis poteſtatē calcādi
ſuper ſpētes ⁊ ſcoꝛpiones. ⁊ ſuper omnem
virtutē inimici. Cur ergo tu īmūdos ſpiri/
tus nō conculcas: dixit abbas palladius.
Opoꝛtet aīaꝫ ſm volūtatē chꝛiſti cōuerſā
tē:⁊ diſcere fideliter q̄ neſcit. ⁊ docere ma
nifeſte que nouit. Si aūt vtrunq; cū poſſit

non vult:inſanie moꝛbo laboꝛat. Initium
enī recedēdi a deo faſtidiū doctrine eſt: ⁊
cū nō appetit illud qđ ſēper anima eſurit
que diligit deū. Frater quidā dixit abba/
ti ſyſoy: Quare non recedunt a me paſſio/
nes: Et dixit ei ſenex. Quia vaſa earundē
paſſionū intra te ſunt:ſed da eis pignus ſu
um. ⁊ diſcedunt. Uenit quidā frater ad ab
batē ſiluanū in montē ſyna:⁊ vidit fratres
laboꝛantes:⁊ dixit ſeni. Nolite operari ci/
bū qui perit:maria enī optimā partē elegit
Et ſenex diſcipło ſuo. voca zachariā. ⁊ mit
tite fratrē iſtū in cellā vbi nihil ſit. Et cū fa
cta fuiſſet hoꝛa nona: intendebat ad oſtiū
ſi mitterent ⁊ vocarēt eū ad manducādū.
Et cū nemo loqueretur ei:ſurgēs venit ad
ſenē. ⁊ dixit ei. Abba hodie fratres non co
mederūt: Et dixit ei ſenex. Etiaꝫ comede
rūt. Et dixit ei frater. ⁊ quare me nō voca/
ſtis: Et reſpōdit ſenex. Tu hō ſpiritalis es
⁊ nō indiges hoc cibo:nos aūt carnales ſu
mus. ⁊ volentes māducare pꝛopterea ope
ramur manib⁹ noſtris. Tu vero bonā par
tē elegiſti. legēs tota die:⁊ nolens ſumere
carnalē cibū. Qui cū hec audiſſet:pꝛoſtra
uit ſe ad penitentiā dicēs. Ignoſce mihi ab
ba: Et dixit ei ſenex. Puto op⁹ habet oīno
maria marthe:p marthā enī maria laudať
dixit ſancta ſyncletice. Qui ſenſibiles di/
uitias ď laboꝛe ⁊ periculis maris colligūt.
quādo multa lucrātur:tūc plura deſiderāt
⁊ que habēt velut nihil reputant:ad ea ve
ro que nec dū habent omnē intentionē ani
mi intendunt:nos autē ⁊ eoꝝ que queren
da ſunt nihil habemus. ⁊ nolum⁹ poſſidere
que neceſſaria ſunt. pꝛopter timoꝛeꝫ dei.
dixit iteruꝫ que ſupꝛa. Eſt quedaꝫ triſtitia
vtilis:⁊ eſt triſtitia que coꝛrumpit. Triſti/
tia ergo vtilis eſt:vt pꝛo peccatis noſtris ī
gemiſcam⁹. ⁊ pꝛo ignoꝛantia pꝛoximoꝛū: ⁊
vt nō cadam⁹ a pꝛopoſito. vt perfectioneꝫ
bonitatis attingam⁹. Hec eſt ſpecies vere
triſticie. Eſt enī ⁊ aduerſarii noſtri ad hoc
quedā cōiunctio:īmittit eniꝫ triſticiaꝫ ſine
aliqua ratione. quam tediū appellauerūt.
Opoꝛtet ergo taleꝫ ſpirituꝫ ſepius oꝛando
⁊ pſallendo magis depelli. dixit iterū que

ſupra. Eſt enī ⁊ extēſa ex īmiſſione diaboli
⁊ dura abſtinentia. naz ⁊ ſequaces eius fa
ciūt hoc. Quando ergo diſcernimus diui
naz ⁊ regalē abſtinentiā a tyrānica atque
diabolica. hec obſuāda ſūt: id eſt vt i omni
tēpore conuerſationis tue vna regula ie/
iunii ſit tibi. nō ſubito quattuor aut quin/
que dies cōtinuos ieiunes. ⁊ iterū multitu
dine cibor ſoluas virtutē. hoc enī letificat
diabolū. Sēper enī qđ ſine menſura ē: cor
ruptibile eſt. noli ergo ſubito arma tua ex/
pendere ne nudus inuentus in bello. faci/
le capiaris. Arma enī noſtra corpus noſtr
eſt. aīa vero noſtra miles ē. Utriſque ergo
diligentiam preſta: vt paratus ſis ad id qđ
neceſſe eſt. Uenerunt aliquādo duo ſenes
magni de partibus peluſij ad abbatiſſā ſa
rā. Et cū ābularent dicebant adinuicē hu/
miliemus vetulā iſtaz. Et dicunt ei. Uide
ne extollatur animus tu⁹ ⁊ dicas: quia ec/
ce viri ſolitarii venıūt ad me que mulier ſū
Et dixit eis abbatiſſa ſarra. ſexu qdē muli
er ſū: ſed nō aīo. Itez dixit abbatiſſa ſara.
Si popoſcero a dō. vt omnis homines edi
ficentur ex me īuenior ante ianuas ſingu/
lorū penitētiaz agēs: ſed magis oro. vt cor
meuz cuz omnibus parū ſit. Dixit abbas
ipericius. Iſte eſt vere ſapiēs. qui facto ſuo
alios docet: nō qui verbis. Uenit aliquan
do quidaz mōachus ab vrbe roma. qui in
palatio magnū nomē habuit. ⁊ habitabat
i ſcithi i ciuitate eccleſie. Habebat autē ſe
cū vnuz ſuū: qui miniſtrabat ei. vidēs aūt
preſbiter eccleſie īfirmitatē eius. ⁊ cogno
ſcēs quia de delicijs eſſet vir ille: ex eo ꝙ
ei deus donauit: vel ꝙ eccleſiaz intrabat:
trāſmittebat ei. Qui cuz feciſſet viginti ⁊
quīque āuos i ſcithi: factus eſt vir cōtēpla
tor. preuidēs ⁊ nominatus. Audiēs autez
quidaz de magnis mōachis egyptijs opi/
nionez eius venit videre euz: ſperās corpo
ralez cōuerſationez apud cuz plus arduaz
īueniri. Qui cuz irraſſet. ſalutauit euz: ⁊ fa
ciētes orationez ſederūt. Uidēs autez eū
egyptius veſtituz mollibus reb⁹. ⁊ mattaz
de papiro. ⁊ pellē ſtratā ſub ipſo ⁊ modicū
capitale de cartica ſub capite eius: ſed ⁊ ſe

des mūdos habētez cū caligulis. ſcādaliza
tus eſt ītra ſe de eo: quia i illo loco nō erat
cōſuetudo taliter cōuerſandi: ſed magis du
raz abſtinentiaz habere cōſueuerant. Se/
nex autez ille romanus habēs cōtēplatio/
nez. ſiue preuidētie gratiaz intellexit. quia
ſcādalizatus fuiſſet egyptius mōachus in
eo: ⁊ dixit miniſtro ſuo. Fac nobis hodie ꝑ
pter abbatez qui venit: bonaz diez. Et co
xit parua olera que habebat: ⁊ ſurgentes
hora cōpetēti māducabāt: habuit etiam ⁊
modicuz vini. propter īfirmitatē ſuaz: ⁊ il
lud biberūt. Et cū factuz eſſet veſpere: di/
xerūt duodeciz pſalmos ⁊ dormierūt: ſimi
liter aūt ⁊ nocte. Surgēs āt mane egypti
us. dixit ei. Ora pro me pater. Et egreſſuſ
eſt nō edificatus in eo. Et cuz paululuz di/
ſceſſiſſet volēs eū ſenex ille romanus ſana
re miſit poſt eū ⁊ reuocauit ipſū. Qui cum
veniſſet: cuz gaudio iteruz ſuſcepit euz: ⁊ i
terrogauit euz dicens. Ex qua ꝓuicia es?
Et ille dixit. Egyptius ſuz. Cui⁹ ciuitatis?
Et rūdit. Ego oīno nō fui ď ciuitate nec ha
bui aliqñ i ciuitate. Et dixit ei. Antēq̄ mo
nach⁹ eſſes qđ opabaris i poſſeſſiōe q̄ māe
bas? Et ille rūdit. Cuſtos erā agror. Et di
xit ei. vbi dormiebas? Rūdit. in agro. Et
dixit. habebas aliqđ ſtratuz? Reſpondit.
Ego in agro vbi haberē ſtramenta in qui
bus dormirē? Et dixit Quomodo dormie
bas? Reſpondit. In terra nuda. Et dixit.
Quid manducabas in agro. aut quale vi
nū bibebas? Itez reſpondit. Que ſūt eſce
aut qualis potus i agro? Et dixit. quomo
mo ergo viuebas? reſpondit. Manduca/
baz panez ſiccuz. ⁊ ſi inueniebaz quodcun
que de ſalſamētis. ⁊ bibebā aquaz. Et di/
xit ſenex. Grandis labor. Et dixit. erat ibi
vel balneū in poſſeſſione vbi lauareris? ⁊
ille dixit. Nō. Sed i flumine lauabar: quā
do volebā: Cū ergo hec oīa ab eo ſenex ex
reſpōſione ipſi⁹ exegiſſet. ⁊ cognouiſſz mo/
dū prioris vite ei⁹ atq; laboris: volens eū
proficere narrauit ei vitā ſuā preteritā quā
habebat. cum eſſet ſecularis dicens. Me
miſerū quē vides ď magna illa ciuitate ro
mana ſū: in palatio habēs maximū locum

apud īperatorē. ⁊ cū audiſſet egypti⁹ initia
verboruz eius compunctus eſt: ⁊ ſollicite
que dicebantur audiebat. Et ille adiecit
Reliqui ergo romā: ⁊ veni in ſolitudinez
iſtam. Et iterū dixit. Me quē vides ha/
bui domos magnas. ⁊ pecunias multas:
⁊ contemnens eas veni in iſtaz paruaz cel
lam. iteruz dixit. Me que m vides lectos
ex auro veſtitos habui. habentes precio
ſiſſima ſtramenta ⁊ pro his dedit mihi de⁹
ſtramentū hoc de papiro. ⁊ hanc pellem:
Sed ⁊ veſtes mee ineſtimabili precio di
gne erant: pro illis vtor his vilibus reſcel
lis. iterū dixit. in prandio meo multū auri
expendebatur. ⁊ pro illo dedit mihi deus
modica olera hec: ⁊ paruulū calicē vini:
Erant autē ⁊ qui ſuiebant mihi plurimi
ſui: ⁊ ecce pro illis huic vni deus inſpira/
uit vt miniſtraret mihi. pro balneo autez
profundo: modico aq̄ pedes meos lauo:
⁊ calligulis vtor propter īfirmitatē meā
Et rurſum ꝓ calamis ⁊ cythara. vel alia
muſice opera qua delectabar in ꝯuiuiis
meis: dico mihi duodecim pſalmos ī die
⁊ duodecim ſimiliter in nocte: ſed ⁊ ꝓ pec
catis meis q̄ ante faciebā. modicam regē
exhibeo: paruū ⁊ inutile miniſteriū deo.
Unde rogo te abba vt non. ſcandalizeris
ꝓpter infirmitatē meaz. Et hec audiens
egyptius. atq; i ſemetipm reuerſus dixit
Ueh mihi: qr ego ď tribulatōe ⁊ plurimo
labore ſeculi. magis ad repauſandū in cō
uerſationē monachi veni: ⁊ qđ non habe
bā tunc. modo habeo: tu autē ex multa de
lectatiōe ſeculi voluntate ꝓpria in tribu
latōez veniſti: ⁊ ex magna gloria atq; ďli
tijs veniſti in humilitatē. ⁊ hāc pauptatē
Ex quo egyptius multū ꝓficiēs diſceſſit
⁊ factus eſt ei amicus: ⁊ ſepe veniebat ad
eū ſue vtilitatis cauſa. Erat enī vir diſcer
nens. ⁊ replet⁹ bono odore ſpūs ſācti. Di/
cebat qdā ſenex. Non neceſſe ē verborū
tātuz. ſunt enī plīma verba in hominibus
in tpe hoc: ſz opa neceſſaria ſunt. Hoc eſt
enī q̄rere. nō v̄ba que nō habēt fructū: ſz
opa. Frater aliqs īterrogauit quoſdā pa/
trū dicēs. Si polluitur aliqs qñ res ſordi

das cogitat? Et cuz de hoc inq̄ſitio fieret
apud eos: aliq dicebāt etiā polluiſ. Alii di
cebant nō. qr ſi polluiſ nō poſſum⁹ ſaluari
nos qui idiote ſumus: ſed hoc ꝑtinet ad ſa
lutē: ſi ea que cogitam⁹. corporaliter non
fecerim⁹. Ille aūt frater q īterrogauerat
nō ſibi ſufficere iudicās variā reſpōſionē
patr: abijt ad ſenē ꝓbatiorē. Et īterroga
uit eū de hoc. Et reſpōdit ſenex. Secūdū
mēſurā vniuſcuiuſq; requiriſ ab eo. Ro
gauit ergo ille frater ſenē: dicēs. Peto ꝓ
pter dñm abſolue mihi verbū hoc. Et di/
xit ei ſenex. Ecce forte iacet hic vas ali/
qđ deſiderabile. Et adiecit dicēs. Etſi in/
trauerit duo fratres: ex qbus vn⁹ habēs
menſuras magnas exercitate vite: alter
vero paruas. Si ergo cogitatio illius per
fecti mota fuerit ad aſpectū vaſis illi⁹. ⁊
dixerit intra ſe: volebā habere vas illud.
⁊ non ꝑmanſerit in hoc. ſed cito abſciderit
huiuſmōi appetitū: ñ ē pollut⁹. Si v̄o ille
q necdū ad mēſuras maiores attigit ꝯcu/
pierit vas illđ: ⁊ exercitat⁹ fuerit cū cogi/
tatōe ſua. deſiderio cōpellēte. ⁊ tamē non
tulerit illud: nō ē inq̄nat⁹. Dixit qdā ſenex
Si quis manſerit i aliquo: loco ⁊ non fece
rit fructū loci illius locus ipe expellit euz
vtpote qui nō fecerit opus loci. Dixit qdā
ſenex. Si quis fecerit rē aliquā volūtatē
ſuā querēs nō ē ſecūduz deū: ſi id tamē ꝑ
ignorātiā fecerit. poſtea oportet eū reuer
ti ad viā dñi. Qui aūt volūtatē ſuā nō ſm
deū. ⁊ neq; ab alijs vult audire: ſed velut
doctū ſe putat. qui huiuſmōi eſt: vix ꝑue/
nit ad viā domini. Interrogatus ē ſenex
quidā. qđ eſſet qđ legiſ in euāgelio: via an
guſta ē ⁊ arta. que ducit ad vitā. Et reſpō
dens dixit ei. Anguſta ⁊ arta via hec ē vt
cogitatōibus ſuis homo violentiā faciat.
⁊ abſcidat ꝓpter deū volūtates ſuas: hoc
ē etiā quod ſcriptū eſt de apoſtolis. Ecce
nos reliquimus omnia: ⁊ ſecuti ſumus te.
Dixit qdā ſenex. Sicut ordo monachorū
honoratior ē ſeclarib⁹: ita ⁊ peregrin⁹ mo
nachus ſpeculū debet eē indigenis mona
chis ꝑ omnē modū. Dixit qdā patrū. ſi mā
ſerit operarius i loco. vbi nō ſūt operarij

non poteſt proficere. Hec eſt enim virtus
operarii:certare vt ab opere non minuat.
Nã ⁊ piger ſi manſerit cũ operario profi/
cit etſi non proficit:non tamẽ deſcendit i/
ferius. dixit qdã ſenex. Quia homo ſi ver
bũ quidẽ habeat. opera aũt non habeat:
aſſimilabitur arbori habenti folia. fru/
ctum autem non habenti. Sicut enim
arbor fructibus plena. etiã foliis viret:ita
⁊ ſmo ↄſequitur hominẽ q̄ habet op̃a bo/
na: dixit ſenex: Quia aliquãdo quidã lap
ſus in graui peccato. ⁊ ↄpunctus ad peni/
tentiã abiit indicare ſeni cuidã. ⁊ nõ dixe/
rat ei qđ fecerat:ſed quaſi iterrogauit di/
cens. Si alicui aſcẽdit cogitatio talis. ha/
bet ne ſalutẽ? ille vero qꝛ neſciebat diſcre
tionẽ:reſpõdit ei. p̃didiſti animã tuã. H au/
diens frater dixit. Ego ſi perii: vado ad ſe
culũ. Pergens aũt frater ille deliberauit
ire. ⁊ indicare cogitatiões ſuas abbati ſil/
uano. Erat enĩ hic ſiluanus magnꝰ diſcre
tor. Ueniens ergo ad eũ frater. nõ dixit ei
quod fecerat:ſed iterũ eo modo quo ⁊ pri
us ſeni illi dixerat. hoc ẽ ſi aſcẽderit alicui
tales cogitatões. habet ne ſalutẽ? Aperi/
ens aũt abbas ſiluanus os ſuum:cepit de
ſcripturis dicere ei. Nõ omnino iudiciũ ẽ
tantũ cogitatõibus de peccato. Audiens
aũt frater ⁊ ſuſcipiẽs ꝟtutẽ dictoꝝ i aĩo
ſũpta ſpe. idicauit ei etiã actũ ſuũ. Audi/
ens aũt abbas ſiluanus qđ egerat. tanq̃
bonus medicus poſuit cathaplaſma aĩe
eius. de diuinis ſcripturis aſſũptũ: dicẽdo
eẽ penitẽtiã his. qui pro caritate vera cõ/
uertunt ad deũ. Poſt aliquot aũt annos.
ↄtigit abbatẽ memoratũ ad illũ ſenẽ ap/
plicare. q̄ ei deſpatõez fecerat: ⁊ narrauit
ei iſta. ⁊ dixit. Ecce frater ille. q̄ de reſpon
ſo tuo deſpauerat ⁊ ad ſeculũ redibat: ve
lut ſtella ſplẽdida ẽ in medio fratrũ. Hec
autẽ ideo retuli: vt ſciamꝰ quale pericu/
lũ ſit. qñ aliquis ſiue in cogitatõe ſiue i ac
tu aliquod idicat peccatũ his q̄ diſcerne/
re neſciũt. dixit quidã ſenex: nõ quia itrãt
cogitaões male ↄdemnamur ex eis ſed ſi
male vtimur cogitatõibꝰ. Fit enĩ vt p̄ co
gitatões naufragiũ patimur: ⁊ iteꝝ de co
gitatõibꝰ coronemur. dixit qdã ſenex. nõ
des ⁊ nõ accipies cũ ſecularibꝰ hominibꝰ
⁊ nõ habeas noticiã cũ muliere nec habe/
as diu fiduciã cũ puero. Frater qdã itero
gauit ſenẽ dicẽs. Quid faciã qꝛ mlte cogi
tatiões ſollicitãt me. ⁊ neſcio quõ repugnẽ
eis? dixit ſenex. non repugnes ↄtra oẽs ſ;
contra vnã. Omnes enim cogitatões mo
nachoꝝ: vnũ habent caput. neceſſariũ er
go eſt cõſiderare. que ⁊ qualis ſit. ⁊ aduer
ſus illã reniti: ita enĩ ⁊ reſidue cogitatiões
humiliantur. Aduerſus malas cogitatio/
nes dixit quidã ſenex. Obſecro fratres
vt ſicut ↄpreſſimꝰ actꝰ malos: ↄprimamꝰ
etiã cogitatões malas. dixit iteꝝ quidã ſe
nex. Qui vult heremũ inhabitare: debet
eſſe doctor. vt non doceri egeat: ne detri/
mentũ ſuſtineat. Interrogatus eſt ſenex a
quodã fratre dicẽte. Quomodo inuenio
deũ: vtrũ in ieiuniis. vel laboribꝰ vel i vi
giliis. aut in miſericordia? Et reſpondit. in
his que enumeraſti: ⁊ in diſcretõe. dico ei
tibi. qꝛ multi afflixerũt carnez ſuã: ⁊ quia
ſine diſcretõe hoc faciebãt. abierũt vacui
nihil habẽtes. Os noſtrũ p̃ ieiunio fetet:
ſcripturas omnes didicimꝰ. ex corde da/
uid conſumauimꝰ. ⁊ quod deꝰ requirit: ñ
habemꝰ. ſilicet caritatẽ ⁊ humilitatẽ. Fra
ter interrogauit ſenẽ dicens. Abba ecce
ego rogo ſenes. ⁊ dicũt mihi de ſalute aĩe
mee. ⁊ nihil retineo ex verbis eoꝝ. Quid
autẽ interrogo eos nihil proficiens. cum
totus ſim in immundicia? Erant autẽ ibi
duo vaſa vacua: ⁊ dixit ei ſenex. Uade ⁊
affer vnũ ex vaſis iſtis. ⁊ mitte i eo oleu;
⁊ accende intus ſtupã: ⁊ refunde oleum. ⁊
pone vas in locũ ſuũ. Et fecit ſic. ⁊ dixit
ei. Fac iterum ſic. Et cũ feciſſet hoc ſepiꝰ
dixit ei ſenex. Affer modo vtraque vaſa.
⁊ vide quod eoꝝ mundius ſit. Et reſpon/
dit. illud in quo oleũ miſi. Cui ſenex dixit
Sic ẽ ⁊ anima de his que iterrogat. Q̃uis
eni; nihil retineat eoꝝ que audit: tamen
plus ipſa mundatur. q̃ illa que omnino
nec interrogat quenq̃. Frater quidam
ſedebat in cella ſua quieſcens. ⁊ volebãt
demões ſeducere eũ ſub ſpecie angeloꝝ

Excitabãt enim eũ vt iret ad collectam: ⁊
lumẽ oſtendebant ei. Ille autem venit ad
quẽdã ſenẽ: ⁊ dixit ei. Abba veniũt ange/
li cũ lumine ⁊ excitãt me ad collectã: ⁊ lu/
mẽ oſtẽdũt mihi. Et dixit ei ſenex. Nõ au
dias eos fili quoniã demones ſunt: ſed quã
do veniũt excitare te. tu dic. Ego quando
volo: ſurgo: vos aũt nõ audio. Accipiens
aũt frater preceptu; ſenis: reuerſus eſt ad
cellã ſuã: ⁊ ſequẽti nocte iteꝝ demones ſe
cũdũ ↄſuetudinẽ veniẽtes: excitabãt eu;.
Ille vero ſicut preceptũ ſibi fuerat: reſpõ
debat eis dicens. Ego quãdo volo ſurgo
vos aũt nõ audio. Et illi dixerũt ei. Ma/
lus ſenex ille falſator ſeduxit te: ad quẽ fra
ter venit. volẽs mutuare pecuniã ⁊ cũ ha
beret mẽtitus eſt dicẽs: ſe nõ habere: ⁊ nõ
dedit ei. Ex hoc ergo cognoſce: quia falſa
tor eſt. Frater ergo ſurgẽs diluculo venit
ad ſenẽ: ⁊ nunciauit ei hec ipſa: Senex ve/
ro dixit. Ueꝝ eſt qꝛ habebã: ⁊ qꝛ frater ve
nit querẽs mutuare ⁊ nõ dedi ei: ſed ſciebã
qꝛ ſi darẽ ei. damnũ anime ſue faceret. Co
gitaui ergo potiꝰ vnũ mãdatũ preterire: q̃
decẽ p̃uaricari: ex quibus i tribulatione;
venire potuiſſemus pro illo: ſi a me pecu/
niã accepiſſet. Tu aũt demones q̄ te ſedu/
cere volũt: nõ audias: Et multũ ↄfortatus
de verbis ſenis: abiit i cellã ſuã. Uenerũt
aliquãdo tres fratres ad quẽdã ſenẽ in ſci/
thi: ⁊ vnus ex his iterrogauit eum dicẽs.
Abba: cõmẽdaui vetus ⁊ nouu; teſtamẽ/
tũ memorie. Et reſpõdẽs ſenex dixit. Re
pleſti verbis aerẽ. Et ſecũdus iterrogauit
eũ dicẽs. Uetus ⁊ nouũ teſtamẽtum ego
ſcripſi p̄ meipſu;. Dixit aũt ⁊ huic. Et tu re
pleſti feneſtras de cartis. Et tertius dixit.
Mihi i foculari herbe aſcẽderunt. Et re/
ſpõdens ſenex dixit ei. Et tu expuliſti a te
hoſpitalitatẽ. Narrauerũt quidã patrũ de
quodã ſene magno: quia ſi veniebat aliq̄s
iterrogare eũ ſermonẽ: ille cũ magna fidu
cia dicebat. Ecce ego ſuſcipio perſonã dei
⁊ ſedeo i ſede iudicii. Quid ergo vis vt fa/
ciã tibi? Si dixeris mihi miſerere mei: di/
cet tibi deus: ſi vis vt miſerear tui. miſere/
re ⁊ tu fratribus tuis: ⁊ ego miſereor tui.
Si aũt vis vt ignoſcã tibi: ignoſce ⁊ tu p̄
ximo tuo. Nũquid a deo eſt cauſa? Abſit.
Sed i nobis eſt ſi voluerimus ſaluari. Di
cebãt de quodã ſene i cellis: qui erat ma/
gnus laborator: ⁊ ſemel cu; faceret opus
ſuũ: ↄtigit aliũ quẽdã ſanctũ virũ venire
ad cellã eius: ⁊ audiuit eũ deforis litigãtẽ
cũ ſuis cogitationibus: ⁊ dicẽtẽ. Uſq̃quo
propter vnũ verbũ omnia illa ammitto?
Ille aũt foris ſtãs. putabat quia cum alio
aliquo litigaret: ⁊ pulſauit vt itraret: ⁊ pa
cificaret eos. Ingrediẽs aũt ⁊ vidẽs: quia
nemo alius erat itro: habẽs etiã fiduciam
apud ſenẽ: dixit ei. Cũ quo litigabas abba
Et ille reſpõdit. Cũ cogitationibus meis.
quia quatuordeci; libros memorie cõmẽ/
daui: ⁊ vnũ verbũ modicũ audiui foris: ⁊
cũ veniſſem facere opus dei: omnia illa p̄
debã: ⁊ hoc ſolũ quod foris audierã: venit
i memoriã meã: i hora miniſterii mei: ⁊ p̄/
pterea litigabã cũ cogitationibus meis.
Fratres quidã de cõgregatione venerũt
in heremũ: ⁊ applicuerunt ad quendã he/
remitã: ⁊ ſuſcepit eos cũ gaudio. Et ſicut
eſt cõſuetudo heremitis. videns eos de la
bore eſſe: poſuit menſa; extra horã: ⁊ quod
habuit in cella appoſuit eis: ⁊ repauſauit
eos. Et cũ factũ eſſet ſero. Dixerunt duo
deci; pſalmos: ſimiliter ⁊ in nocte. Cũ aũt
ſenex euigilaſſet: audiuit eos inter ſe dicẽ
tes. Quia ſolitarii iſti plus repauſant i he/
remo. q̃ nos in cõgregatione. Mane aũt
cum ambulaturi eſſent ad alium vicinum
eius: dixit eis. Salutate eum ex me. ⁊ dici
te ei. Obſerua ⁊ noli irrigare olera. Ille
autem cum hoc audiſſet: itellexit verbũ:
⁊ tenuit eos vſq; ad veſperum laboran/
tes ieiunos. Cum autem ſero factum eſſet
fecit prolixius opus dei: ⁊ poſtea dixit. Ceſ
ſemus modice propter vos: quia de labo/
re eſtis. Et dixit iterum. Nos quidẽ quot
tidie non ſolemus manducare: ſed p̄pter
vos guſtemus modicum. Et appoſuit eis
panem ſiccum ⁊ ſal: ⁊ dixit. Ecce propter
vos ſolennitatem habemus hodie: Et mi/
ſit parum aceti illis in ſal: ⁊ ſurgentes ce/
perunt pſallere vſq; mane. Et dixit eis. p̄

pter vos nõ poſſum⁹ iplere regulã noſtrã
ſʒ modice pauſate q꜡ peregrini eſtis. Ma
ne aũt facto volebãt fugere. Jlle aũt roga
bat eos dicẽs. Manete apud nos aliquã
tulũ tpis: ſin alias: vel ꝑpter mãdatũ tres
dies ſꝫ ꝯſuetudinẽ heremi facite nobiſcũ
Jlli aũt videtes q꜡ nõ relaxaret eos: fuge
rũt occulte. Frater qdã iterrogauit quẽ/
dã patꝝ dicẽs. Si ꝯtigerit me ſomno gra/
uari: ꝛ trãſierit hora miniſterij mei. anima
mea pꝛe verecũdia nõ vult iplere op⁹ ſuũ
Et dixit ſenex. Si te cõtigerit vſqꝫ mane
dormire: qñ euigilas ſurge: ꝛ claude oſtiũ
ꝛ feneſtras tuas. ꝛ fac opus tuũ. Scriptũ
eſt eniʒ. Tuus eſt dies: ꝛ tua eſt nox. Jn oĩ
eniʒ tẽpoꝛe gloꝛificatur deus. Dicebat
a..qs ſenex Quia eſt homo comedẽs mltũ
ꝛ adhuc eſuriẽs. ꝛ eſt alter homo qui parũ
comedit ꝛ ſatiatur: maioꝛẽ tamẽ mercedẽ
habet ille qui plus comedit ꝛ eſuriẽs per/
manet. illo qui paꝝ comedit ꝛ ſatiatur. Di
xit quidam ſenex. Si contigerit inter te et
alium ſermo aliquis triſtis: et negauerit il/
le dicens: non dixi ſermonem hunc: nõ cer
tes cum eo vt dicas tu dixiſti: quia exacer
babitur. vt dicat tibi. etiã dixi. Frater
aliquis interrogauit ſenem quendam di/
cens. Soꝛoꝛ mea pauper eſt: ſi do ei elemo
ſynam: nonne eſt ſicut vna de pauperib⁹?
Et dixit ſenex. Non. Dixit autem frater.
Quare abba? Et reſpondit ſenex. Quia
carnalis ſanguis trahit te modicum. Di
xit quidam ſenex. Quia opoꝛtet mona/
chum neqꝫ auditoꝛem eſſe obtrectanitum
neqꝫ obtrectare. neqʒ ſcandalizari. Dixit
quidam ſenex. Non omnia que dicuntur
placeant tibi. neqʒ omni ſermoni conſen/
tias. Tardius crede: ꝛ quod verum eſt ci/
tius dic. Dixit quidam ſenex. ſi aſcende
rit verbum in coꝛ fratris ſedentis in cella:
et reuoluens illud ĩ animo: nõ potuerit ad
menſuram verbi pertingere: neqʒ tractus
fuerit a deo: aſſiſtũt demones: ꝛ oſtendunt
ei de verbo illo quod ipſi volunt. Dice/
bant quidã ſenum. Quando congregaba/
mur ĩ initio adinuicem ꝛ loquebamur ali
quid: quod vtile erat animabus noſtris:

efficiebamur ſeoꝛſuʒ ꝛ ſeoꝛſum: ꝛ aſcende/
bamus ĩ celũ: nũc aũt quãdo cõgregamur
ĩ obtrectationibus occupamur ꝛ alterutꝝ
trahimus in pꝛofundũ. Dixit alter quidã
ſenũ. Siquidẽ ĩterioꝛ homo noſter ſobꝛie
agit: poteſt etiã exterioꝛẽ cuſtodire: ſi vero
non eſt ita: qua poſſumus virtute cuſto/
diamus linguã noſtrã. Jtẽ dixit qui ſupꝛa.
Opus ſpiritale neceſſariũ eſt: quia in hoc
venimus: magnus eniʒ laboꝛ eſt oꝛe dice/
re. qđ nõ fit ope coꝛpoꝛali. Alter quidã fra
trũ dixit. Quia opoꝛtet omnino hoĩeʒ ha/
bere ĩtra cellã opus qđ laboret. ſi enim in
ope dei occupat: venit ad eũ diabolus de
die ĩ diẽ: ſʒ nõ ĩuenit locũ ĩ quo maneat: Si
aũt rurſuʒ dominãdo ei inimicus ĩ captiui
tatẽ redegerit eũ. venit iteꝝ ſpũs dei fre/
quẽter: ſed ſi nos ei nõ facimus locũ ꝑpter
maliciã noſtrã diſcedit. Deſcẽderũt aliquã
do monachi de egypto ĩ ſcithi: vt viderent
ſenioꝛes loci illius. Et cũ vidiſſent eos ex/
tenuatos fame. pꝛe nimia abſtinentia ipa/
tienter comedere: ſcandalizati ſunt in eis.
Hoc aũt pꝛeſbyter agnoſcẽs voluit ſana
re eos ꝛ ita dimitti: ꝛ ꝑdicauit ĩ eccleſia di
cẽs. Jeiunate: ꝛ extẽdite abſtinẽtiã veſtrã
fratres. Uolebãt aũt. egyptij q illuc vene/
rãt diſcedere: ꝛ retinuit eos. Cũ autẽ ieiu/
naſſent pꝛimo appoꝛiati ſunt. Fecerũt aũt
eos ieiunare biduo ꝯtinuato. Jn ſcithi aũt
habitãtes ieiunauerũt hebdomada. Et fa
cto ſabbato mãducauerũt egyptij cũ ſeni/
bus. Turbãtibus aũt ſe ad mãducandum
egyptiis: vnus de ſenibus tenuit manus
eoꝝ dicẽs. Cũ diſciplina manducate: quõ
monachi. Unus vero ex egyptiis repulit
manus eius dicens. Dimitte me quia mo/
rioꝛ: tota hebdomada nihil coctum come/
dẽs. Et dixit ei ſenex. Si ergo vos bidui
ĩteruallo non mãducantes impatienter tu
liſtis: quare ſcãdalizati eſtis in fratribus q
ſemper eo oꝛdine hebdomada leuando ab
ſtinentiam ſeruant. Jlli auteʒ penitentiaʒ
coram eis egerunt: ꝛ edificati in abſtinen
tia eoꝛum abierunt cum gaudio. Frater
quidam renuncians ſeculo ꝛ accipiens ha
bitum monachi: ſtatim recluſit ſe dicens.

Uolo eſſe ſolitari⁹. Audiẽtes autẽ vicini
ſeniores venerũt ꝛ eiecerũt eũ ꝛ fecerũt
eum circuire cellas fratrũ. ꝛ penitẽtiã co/
ram ſingulis agere ꝛ dicere. Jgnoſcite mi
hi. quia nõ ſũ ſolitari⁹: ſed adhuc initiũ mo
nachi nuꝑ aſſumpſi. Dixerũt qdã ſenes. ſi
videris iuuenẽ volũtate ſua aſcẽdentẽ in
celũ. tene pedẽ eius ꝛ ꝓiice eum in terraʒ
q꜡ nõ ita expedit ei. Frat̃ dixit ſeni cuidaʒ
magno. Abba: volebã iuenire ſenẽ iuxta
volũtatẽ meã. ꝛ morari cũ ipo. Et dixit ei
ſenex. bene queris dñe me⁹. ille aũt affir
mabat huiuſmõi eſſe deſideriũ ſuũ: non ĩ/
telligens qđ locutus eſt ſenex ille. Sʒ cuʒ
videret eũ ſenex exiſtimãtẽ qđ bene ſenti
ret: dixit ei. Ergo ſi inuenis ſenẽ ſecũdum
voluntatẽ tuã vis manere cũ illo? Et ille
dixit. Etiã omnino hoc volo: ſi inuenio eũ
ſꝫm meã voluntatẽ. Dixit ei ſenex. Non
vt tu ſeq̃ris voluntatẽ ſenis illi⁹. ſed vt ille
voluntatẽ tuã ſequat̃: ꝛ ita in eo repauſes
Senſit ãt frater ille qđ dicebat: ꝛ ſurgẽs
pꝛoſtrauit ſe ad penitẽtiã dicẽs. Jgnoſce
mihi pater. quia valde gloꝛiabar. eſtimãs
me bene dicere: cũ nihil tenereʒ. Duo fra
tres carnales renunciauerũt ſeclo: quoꝝ
vnus qui etate minoꝛ erat. pꝛimus cepat
ꝯuerſari. Et cũ veniſſet ad eos quidã pa/
trum. ꝛ applicuiſſet apud eos. poſuerunt
peluim: ꝛ venit qui minoꝛ etate erat vt la
uaret pedes ſenis. Senex autẽ tenẽs ma
nus eius remouit eũ: ꝛ cũ qui maioꝛ erat
etate: fecit iplere opus: qđ pꝛimi ĩ monaſte
rio facere ꝯſueuerãt. Dixerũt aũt aſtantes
fratres. Abba ille minoꝛ ĩ ꝯgregatiõe pꝛi/
mus eſt. Reſpondẽs eis ſenex. Ego tollo
ꝓmatũ minoꝛis: ꝛ trado ei q etate ꝓcedit.
dixit quidã ſenex. Pꝛophete cõſcripſerũt
libꝛos. patres aũt noſtri venerũt poſt eos
ꝛ operati ſunt in eis plurima. ꝛ iteꝝ ſucceſ
ſoꝛes illoꝝ commẽdauerũt eos memoꝛie.
Uenit auteʒ generatio hec que nunc eſt: ꝛ
ſcripſit eos in cartis atqʒ membꝛanis: et
poſuit in feneſtris ocioſis. Dicebat qui/
dã ſenex. Quia cucullã qua vtimur ſignũ
eſt innocentie: ſubarmale quo humeros et
ceruicem alligamus. ſignũ eſt crucis: zona

autẽ qua cingimur ſignũ eſt foꝛtitudinis:
Conuerſemur ergo iuxta id quod habitus
noſter ſignificat: quia omnia cum deſide/
rio facientes: nunqꝫ deficiemus. Expli
cit liber de diſcretione. Jncipit liber de
eo. Quod opoꝛtet ſobꝛie viuere.

Rater quidam ro
gauit abbatẽ Arſeniũ: vt audiret
ab eo ſermonẽ: Dixit aũt ei ſenex. Quãta
cũqʒ tibi virtus eſt: conare vt ĩterius op⁹
tuũ ſꝫm deum ſit: ꝛ vincat exterioꝛis hoĩs
paſſiones. Dicebat iteruʒ. Si querimus
deũ apparebit nobis: ꝛ ſi tenebimus eum
manebit nobiſcum. Dixit abbas aga/
thon. Nõ debet monachus permittere cõ
ſcientie ſue: vt accuſet eum in quacunque
re. Cuʒ auteʒ moꝛiturus erat memoꝛatus
abbas agathon: tres dies manſit imobilis
apertos tenens oculos. Pulſauerunt aũt
euʒ fratres dicentes. Abba vbi es? Et il/
le reſpondit. Jn conſpectu diuini iudicii aſ/
ſiſto. Dicunt ei. Et tu times? Et ille reſpõ
dit. Jnteriʒ laboꝛaui virtute qua potui in
cuſtodiendis mandatis dei: ſed homo ſum
ꝛ neſcio vtrum placuerint opera mea co/
ram deo. Dicunt ei fratres. Et non confi/
dis in operibus tuis. quia ſecundum deuʒ
ſunt? Et dixit ſenex. Non pꝛeſumo. niſi ve
nero ante deum. Aliter enim ſunt iudicia
dei: ꝛ aliter hominum: Cum auteʒ vellent
adhuc interrogare eum alium ſermonem
dicit eis. Oſtendite caritatem. ꝛ nolite me
cum loqui: quia occupatus ſum: Quo di/
cto: ſtatim emiſit ſpiritum cum gaudio.
Uidebant autem eum colligentem ſpiritũ
quemadmodum ſiquis ſalutet amicos ſu/
os dilectos. Habuit autem cuſtodiam ma
gnam in omnibus: ꝛ dicebat. Quia ſine
cuſtodia: ad nullam virtutem homo aſcen
det. Dicebant de abbate ãmois: quia quã/
do ibat ad eccleſiam. non permittebat di/
ſcipulum ſuum iuxta ſe ambulare. ſed de
longe ſequi. Sed ꝛ ſi appꝛopinquaſſet ad
eũ. vt interogaret eum de quacunque re:
mox dicebat ei. ꝛ ſtatĩ repellebat eũ retro
dicẽs: ne foꝛte cũ loq̃mur aliqđ d̃ vtilitate

alter quidã Rogauit...

anime.incurrat etiam ſmo.qui non perti/
net ad rem:propterea nõ te permitto mo
rari iuxta me.Dicebat abbas ammois ab
bati aſeo. In initio quomodo me vides
modo:' Et ille dixit ei.Sicut angelum dei
pater. Et iterum dixit ei poſtea Nunc
quomodo me vides:' Et ille dixit. Quo/
modo ſathanã.Eteni ſi bonũ ſmonẽ mihi
loqueris: velut gladius mihi eſt. Dicebat
abbas alones. Niſi dixerit homo in corde
ſuo ego ſolus ꝛ deus ſumus in mundo iſto
requiem non habebit.Dixit itex.Quia ſi
vult homo in vna die vſqꝫ ad veſperam
peruenit ad menſurã diuinitatis. Abbas
biſarion moriens dicebat. Debet mona/
chus totus oculus eſſe:ſicut ſunt cherubĩ
ꝛ ſaphin. Iter agebãt aliquando ſimul ab
bas daniel.ꝛ abbas ãmonis.dixit abbas
ãmonis. Putas aliquãdo ꝛ nos ſedebimꝰ
in cella pater:' dixit ei abbas daniel. quis
eni a nobis aufert deũ:' nam ꝛ foris mo/
do deus eſt:ꝛ iterũ in cella deus eſt. dixit
abbas euagrius. Magnũ quidẽ ẽ ſine im
pedimento orare:maius autẽ eſt pſallere
ſine impedimento. Itẽ dixit q ſupra. Me
mor eſto ſemper exitus tui.ꝛ nõ obliuiſca
ris eterni iudicii:ꝛ non erit delictũ in aĩa
tua. dixit abbas theodorꝰ de hennato. qꝛ
ſi nobis reputat deus negligentias tẽpo/
ris quo oramꝰ.ꝛ captiuitates q̃s patimur
dũ pſallimus:non poſſumus ſalui fieri. di
xit abbas theonas. Quia impedit̃ mens
noſtra ꝛ reuocatur.a contẽplatione dei: ꝓ
pterea captiui ducimur in carnalibꝰ paſſi/
onibus. Venerunt aliquando fratres qui
dã tẽptare ioannẽ breuẽ.qꝛ nõ dimittebat
mentẽ ſuã diffundi in cogitationibꝰ ſeculi:
neque loquebatur cauſã huiꝰ mũdi. Et di
cunt ei. Gratias agimꝰ deo:quia multum
pluit iſto ãno.ꝛ rigant̃ cõpetenter arbores
palmaꝝ.ꝛ bene incipiũt producere ramos
ꝛ iueniũt vnde laborẽt fratres.q ſolẽt ma
nuũ ſuaꝝ operibꝰ occupari. dixit ergo Io
ãnes abbas. Sic eſt quãdo ſpiritꝰ ſcũs de/
ſcẽdit i corda ſãctoꝝ: vireſcũt quodãmodo
ꝛ inouant̃:ꝛ proferũt folia i timore dei. di/
cebãt itex de eodẽ ioanne quia fecerit ali

quãdo plectã ꝛ duas palmas.ꝛ expenderit
eas i vna ſporta:ꝛ nõ itellexit donec iũge/
rent̃ parieti. Erat eni mens eiꝰ occupata i
contẽplatione dei. Senex quidã erat i ſci/
thi habẽs quidẽ tolerantiaꝫ corporalẽ:ſed
non valde ſcrupuloſus erat in retinẽdis q̃
ante audierat. Abijt ergo iſte ad abbateꝫ
Ioannẽ breuẽ vt interrogaret eũ de obli/
uione:ꝛ audiẽs de eo ſmonẽ.ꝛ rediẽs i cel
lã ſuã.oblitꝰ eſt quod dixerat ei abbas Io
ãnes. Itex abiit ꝛ interrogauit eũ. Audi/
ens aũt ab eo ſimiliter ſmonẽ:reuerſus ẽ:
Mox aũt vt peruenit ad cellã ſuã. oblitꝰ
eſt quod audiuit:atqꝫ ita multotiẽs vadẽs
atqꝫ reuertẽs.dominabat̃ ei obliuio. Poſt
hec vero rurſus occurrens ſeni dixit. No/
ſti abba.quia oblitus ſuꝫ quod dixiſti mi/
hi:' Sed ne tibi moleſtus eſſeꝫ.ideo nõ ve/
ni. Dixit ei abbas Ioãnes. Vade icẽde lu
cernã ꝛ icendit. Et dixit ei: Affer alias lu/
cernas:ꝛ incende ex ea. Et fecit ſic. Et di/
xit abbas Ioannes ſeni. Ne aliquid leſa ẽ
lucerna:quia ex ea alias incendiſti:' Et di/
xit nõ: Et reſpondit. Ita nec Ioãnes ledit̃
ſi tota ſcithis veiat ad me:nec ipediet me a
caritate dei. Quando ergo vis veni:nihil
heſitans. Et ita per patientiã vtrorũqꝫ ab
ſtulit deus obliuionẽ a ſene. Hoc eni erat
opus habitãtiũ i ſcithi: vt animarẽt eos q
ipugnabãtur a quacũqꝫ paſſione:ꝛ extor/
quebãt ſibi laborẽ vnde .iuicẽ lucrarẽtur
bona. Interrogauit frater quidam ab/
batem Ioannem dicens. Quid faciam. qꝛ
frequenter venit quidam frater vt tollat
me ſecum ad opus quod laborat ꝛ ego mi
ſer ſum infirmus et deficio in tali opere:'
Quid ergo faciam de mandato domini:'
Reſpondens ſenex dixit ei. Caleph fili/
us Iephone. dixit Ieſu filio Naue. Qua
draginta annorum eram quando miſit me
Moyſes ſeruus domini in terram iſtam:
et nunc octoginta annorum ſum.et quem
admodum tunc eram fortis:ita nunc va/
leo intrare:et exire ab bellum. Itaqꝫ et tu
ſi potes: vt ſicut igrederis ita ꝛ egrediaris
vade cũ illo:ſi aũt ñ potes id facere :ſede i
cella tua plorãs peccata tua:et ſi te inuene

rint lugenteꝫ.non te cõpellent exire. Dixit
abbas iſidorus qui erat preſbyter in ſcithi
Ego quando eraꝫ iuuenis.ꝛ ſedebã in cel/
la mea.nõ habebã numerũ pſalmoꝝ quos
dicebã in miniſterio dei:nox eniꝫ ꝛ dies in
hoc mihi expendebatur. Narrauit abbas
Caſſianus. de quodã ſene in heremo ſedẽ
te.qꝛ rogauerit deuꝫ vt donaret ei ne dor
miret aliquando cũ ſpiritaliũ rerũ ratio fi
eret:ſi autem detractionis aut odij cauſa
verba eſſent.ſtatiꝫ in ſomnũ corrueret vt
huiuſmodi venenũ aures non acciperent.
Hic dicebat diabolum ſtudioſum eſſe. vt
moneret homines ad verba ocioſa: impu/
gnatoreꝫ autem totius doctrine ſpiritalis
atque rei. Hoc autẽ vtebatur exẽplo. Lo
quente me inquit aliquando de vtilitate
animarum ad quoſdaꝫ fratres:taꝫ profun
do ſomno occupati ſunt. vt nec palpebre
oculoruꝫ moueri poſſent. Ego autem vo/
lens oſtendere opus demoniacuꝫ eſſe:oci/
oſa verba introduxi. Ad qđ illi gaudẽtes
ſtatiꝫ a ſomno ſunt relicti. Ego autẽ inge/
miſcẽs dixi. Vſque nũc de celeſtibꝰ loque
bamur.ꝛ omniũ veſtrũ oculi ſomno gra/
uiſſimo tenebantur:quando autem ſermo
ocioſus inuentus eſt, omnes prompti au/
dire cepiſtis. Propt̃ qđ rogo cariſſimi fra/
tres cognoſcentes opus maligni demonis
eſſe.attendite vobiſmetipſis:cuſtodientes
vos a ſomno quando aliquid ſpiritale faci
tis vel auditis. Abiit aliquando abbas pa
ſtor cuꝫ eſſet iuuenis ad quendã ſenẽ: vt in
terrogaret eũ tres ſmones. Cũ perueniſſꝫ
aũt ad ſenẽ.oblitus eſt vnũ ex tribus ſmo
nibus:ꝛ reuerſus eſt ad cellã ſuã. Et cũ te/
tendiſſet manũ vt teneret clauẽ.recordatꝰ
eſt ſmonis illius quẽ fuerat ante oblitus:
ꝛ retraxit manũ a claue : ꝛ reuerſus eſt ad
ſenẽ. Senex aũt dixit ei. Acceleraſti veni
re frater: At ille dixit ei. Quia cũ tetẽdiſſẽ
manũ tenere clauẽ.recordatus ſũ ſmonis
queꝫ querebã:ꝛ non aperui cellã. ſed mox
ad te ſuꝫ reuerſus. Erat aũt longitudo vie
multa nimis. Dicebat auteꝫ ei ſenex. vere
gregũ paſtor:nominabitur eniꝫ nomẽ tuũ
in tota terra egypti. Venit abbas Ammõ

ad abbatem paſtorem:ꝛ dixit ei. Si vado
ad cellã vicini.aut ſi ille ad me venerit pro
pter aliquid:reueremur inuiceꝫ. ne incur/
rat aliqua fabula incõpetẽs ꝛ aliena a pro
poſito monachi. Et dixit ei ſenex. Benefa
cis:neceſſariã eni habet iuuẽtus cuſtodiaꝫ
Dixit ei abbas Ammon. Senes ergo quid
facturi ſunt:' Et dixit ei. Iã ſenes proficien
tes atque firmati.nõ habẽt i ſe aliud quid.
aut peregrinũ in ore ſuo. vt id loquantur.
Et ille dixit. Si ergo ſit neceſſitas cũ vici
no loqui. videtur tibi vt de ſcripturis cum
eo loquar:aut de verbis ꝛ ſententiis ſenio
rũ:' Et dixit ei ſenex. Si non potes tacere.
bonũ eſt magis vt de verbis ſeniorũ loqua
ris.q̃ꝫ de ſcriptura:periculũ eſt eni nõ par
uũ. Interrogatus abbas paſtor de iquina/
mentis:reſpondit. Quia ſi ſtabilimus acti
uã vitã noſtrã in ſobrietate : nõ inueniemꝰ
in nobis inquinamenta. Dicebãt de abba/
te paſtore. Quia cũ exiturus erat ad opus
dei faciendũ: ſedebat prius diſcernẽs co/
gitationes ſuas iugiter vna hora:ꝛ ſic egre
diebatur. Dixit abbas. Quia interrogaue
rit quidã abbatẽ Payſionẽ. dicens. Quid
facio anime mee. quia inſenſibilis facta ẽ.
ꝛ non timet deũ:' Et dixit ei. Vade ꝛ iũge
re homini timenti deũ. Et cũ illi inheſeris:
doceberis ꝛ tu timere deuꝫ. Dixit itex:qꝛ
principiũ ꝛ finis eſt timor domini. Sic eni
ſcriptũ eſt. Initiũ ſapientie timor domini.
Et itex quãdo Abraã perfecit altare: dixit
ei dominus. Nunc ſcio quia times deum.
dixit itex. diſcede ab omni homine: qui in
locutione iceſſanter cõtentioſus eſt. dixit
itex. Interrogauit aliquando abbatẽ Pe
trũ abbas Loth: dicẽs. Quãdo ſũ in cella
in pace eſt anima mea:cũ aũt venit frater
aliquis ad me ꝛ retulerit mihi verba eorũ
que foris ſũt:turbat̃ aĩa mea. Et dicit mihi
abbas Petrus:quia dicebat abbas Loth.
Clauis tua aperuit oſtiũ meũ. Et ego dixi
ei. Quid eſt verbũ hoc:' Et dixit. Si gs ve
nit ad te.ꝛ interrogas eũ quõ habes:' vnde
venis qualiter agit̃ circa illos fratres. ſu/
ſceperit te an nõ:' Et tũc aperis ianuam
fratris tui.ꝛ audis que nõ vis. Et ego dixi

ei. Ita eſt: Sed quid faciat homo cū vene
rit frater aliquis ad eum? Et dixit mihi ſe/
nex. In luctu omnino doctrina eſt. Ubi au
tē omnino nō ē luct⁹: iposſibile eſt cuſtodi/
re mentez. Et dixi ei. Quādo in cella ſum
mecū eſt luctus. cū autē aliquis ad me ve
nerit aut cū egredior de cella. non invenio
luctū. Et dixit ſenex. Nec dū tibi ſubiect⁹
eſt. ſed velut ad vſū pro tēpore adhibetur
Et dixi ei. Quis eſt hic ſmo? Et dixit mihi
Si laborat homo pro re aliqua ſm virtu
tē. quacūque hora queſierit eā. ad vtilita/
tē ſuā inveniet eā. Frater quidā interroga
uit abbatē Syſoi: dicēs. Deſidero cor meū
cuſtodire. Dixit ei ſenex: Et quomō poſſu/
mus cuſtodire cor noſtruz. ſi lingua noſtra
ianuā apertā habuerit. Sedente aliquan/
do abbate ſiluano in monte ſyna. diſcipu/
lus ſu⁹ volens abire ad quoddā miniſteriū
ſuū: dixit ſeni. Dimitte aquā: ꝛ riga hortuz
Ille autē egrediens ad dimittendā aquā.
tegebat faciē ſuā de cucullo ſuo: tātū ad pe
des ſuos intendens. Contigit autē vt ipſa
hora quidā ſuperveniret ad eū: ꝛ vidēs eū
a longe conſideravit quid feciſſet. Et cū ꝑ
veniſſet ad eum: dixit ei. Dic mihi abba. vt
quid tegebas ƌ cucullo faciē tuā: ꝛ ſic ada/
quabas hortuz? Et dixit ei ſenex. Ne vide
rēt oculi mei arbores. ꝛ occuparetur mēs
mea ab opere ſuo. in contēplatione earuz.

Interrogavit abbas Moyſes abbatem
Siluanū: dicens. Poteſt ne hō per omnez
diē facere initiū converſationis ſue? Re/
ſpondit ei abbas Siluanus. Si eſt hō ope/
rarius: poteſt per diē ꝛ horā inchoare initi/
um converſationis ſue. Interrogaverunt
aliquādo abbatē Siluanū quidā dicētes.
In quali ꝯverſatione operatus es vt acci
peres prudentiā iſtā? Et ille reſpondēs: di
xit. Nunq̄ʒ permiſi in corde meo cogitatio
nē morari: que exacerbabat deū. Dixit ab
bas Serapion. Quia ſicut milites īperato
ris cū ante ipſū ſtāt. nō debēt dextra aut ſi
niſtra reſpicere: ita ꝛ monachus aſſiſtat in
conſpectu dei. ꝛ intentus ſit oī hora in timo
re eius. nihilq̨ʒ ſit quod de adverſis malis
eū terrere poſſit. Dixit ſācta ſincletice. Fi/
lij omnes ſaluari volumus: ſed propter ne
gligentiā noſtrā a ſalute deficimus. Dixit
itez que ſupra. Sobrie vivamus: quia per
ſenſus corporis noſtri. vel ſi non velimus
fures ingrediuntur. Quomodo eni poteſt
non fuſcari domus. ſi fumus exterius aſcē
dēs feneſtras apertas invenerit? Dixit ite
rū que ſupra. Oportet nos adverſū demo
nes vndique armatos exiſtere. quoniā ꝛ ex
terius ingrediuntur ꝛ deintro moventur.
ſiquidem ꝛ anima noſtra id patitur. Sicut
eni navis que aliquādo exterius fluctuū
mole opprimitur. aliquando vero interius
creſcente ſentina demergitur: ſic ꝛ nos ali
quando operū exterius cōmiſſoruz iniqui/
tate dānamur. aliquando vero interius ne
quitia cogitationū adūcimur. Unde opor
tet non ſolū exterius ſpirituū īmundorum
nos īpetus obſervare: verū etiā interioruz
cogitationū immunditias exhaurire. dixit
iterū que ſupra. non habemus ſecuritatez
in hoc ſeculo. Et eni apoſtolo dicente. quī
ſtat: videat ne cadat. In incerto quidē na
vigamus. quia ſicut david pſalmiſta dixit
velut mare eſt vita noſtra: ſed tamē in ma
ri quedā petroſa ſunt. quedaz vero beſtiis
plena. q̄dā āt ꝛ trāqlla. Nos q̄dē ī trāqlla
parte maris navigare videmur. ſeculares
ꝟo hoīes ī locis ꝑiculoſis: ꝛ itez nos ī die
navigamus ſole iuſticie nobis prebēte du
catū. illi aūt in nocte ignorantie deportan
tur: ſed tamen plerūque contigit. vt ſecula
res illi in tēpeſtate ꝛ in obſcuro navigātes
pro metu periculi ad deū clamando ꝛ vigi
lando ſaluent navē ſuā: nos autem in tran
quillitate. neglecto deo demergimur: dūʒ
ab ipſo gubernaculo iuſticie derelinq̄mur
Dixit abbas iperici⁹. Cogitatio tua ſēper
ſit in regno celorū. ꝛ cito in hereditate acci
pies illud. dixit iterum vita monachi iuxta
imitationē angelorum fiat: comburens at
que conſumens peccata. dixit abbas Or/
ſeſi⁹. Puto quia niſi homo cuſtodierit cor
ſuum: omnia que audit ꝛ videt. obliviſci/
tur ꝛ negligit. deniq̨ʒ inimicus ſi invenit in
eo locū: ſupplantat eū. Sicut eni lucerna
oleo ꝛ lichino ꝑparata lucet: ſi āt ꝑ negligē

tiā non acceperit oleū. paulatiʒ extingui/
tur. atque ita convaleſcunt tenebre adver
ſus eā: ſed ꝛ mus veniens ad eā. volens ni
xuz eius comedere. priuſq̄ʒ perfecte extin
guatur. non poteſt propter calorem ignis.
Si autez viderit. ꝙ nec lumen habet nec
calorez iā retinet ignis: tunc volens trahe
re nixuz ei⁹. deiicit eā ipſā lucernā in terrā
que ſi teſtea fuerit. minutatur. ſi autē crea
a domino ſuo denuo reparatur: ita etiaʒ
ſi neglexerit anima paulatiʒ recedit ab ea
ſpiritus ſanctus. donec perfecte extingua
tur calor eius. atque ita inimicus cōſumit
ꝛ devorat propoſituʒ illius: ſed ꝛ corp⁹ ne/
quiter exterminat. Si autez quis per affe
ctū quez habet in deo bonus fuerit: ſimpli
citer autez ad negligentiaʒ raptus fuerit.
deus qui miſericors eſt. excitat in eo men
tez ſuā. ꝛ memoriā penarum que in futuro
ſeculo peccatoribus preparantur: ꝛ curat
vt ſobrius ſit. ꝛ cuſtodiat ſe decetero cum
magna cautela. vſque ad tēpus viſitatio/
nis ſue. Venit quidā ſenex ad aliuʒ ſenez:
ꝛ cuʒ loquerentur. vnus ex eis dixit. Ego
iam mortuus ſum huic ſeculo. Alter vero
dixit. Ne confidas in temetipſo. donec exe
as de corpore. Nā ſi de te dicis quia mor/
tuus ſis: ſathanas mortuus non eſt. Dixit
quidam ſenex. debet monachus quottidie
mane ꝛ ſero cogitare in ſemetipſo: quid fe
cit eorū que vult deus. ꝛ quid non fecit: ꝛ
ita tractans omnem vitā ſuaʒ. penitentiā
agendo. monachus eſſe poterit. Sic enim
abbas Arſenius vixit. Dixit quidā ſenex.
Quia ſi q̄s auꝝ vel argētū perdiderit: pōt
īvenire q̄ꝺ ꝑdidit: q̄ aūt tēpus perdiderit
nō poteſt īvenire: q̄r tēpus irreparabiliter
tranſiit. Dixit ſenex. Sicut miles ꝛ vena/
tor proficiſcētes ad propoſitū ſibi laborē.
nō cogitant vt vulneretur aliquis: an ile/
ſus permaneat: ſed vnuſq̄ſq̨ʒ ꝓ ſe ſolo cer/
tat: ita oportet ꝛ monachū eſſe. Dixit ſenex
Sicut nemo poteſt ledere eū qui ad latus
ē īperatoris: ita neq̨ʒ ſathanas nobis aliq̄d
poteſt nocere: ſi aīa noſtra adheſerit deo.
Scriptum eſt eniʒ. Appropiq̄uate mihi: ꝛ
ego appropīquabo vobis. Sed q̄r frequē
ter extollimur: facile rapit īimicus miſerā
animā noſtrā ī ignominiā paſſionis. Fra/
ter quidā dixit ſeni cuidā: nihil pugne vi/
deo ī corde meo. Et dixit ei ſenex. Tu ſic
es velut q̄drigemina porta: vt quicūq̨ʒ vo
luerit: itet: ꝛ q̄cūq̄ʒ voluerit exeat ꝛ nō ī/
telligis q̄ agāt. Nā ſi haberes ianuā: ꝛ clau
deres eā: nec ꝑmitteres ītrare ꝑ eā cogita
tōes malas: tūc videres ſtātes foris: ꝛ pu
gnātes adverſū te. Dicebāt ƌ quodā ſene.
q̄r quādo ei cogitatōes ſue dicebāt dimit
te hodie: ꝛ craſtino penitere: ꝯtradicebat
eis ille dicens nō: ſed hodie penitentiam
agā: craſtino aūt fiat volūtas dn̄i. Dixit ſe
nex. Niſi exterior homo noſter ſobrie in/
ceſſerit: īpoſſibile eſt cuſtodiri interiorez.
Dicebāt ſenes. quia tres ſunt virtutes ſa
thane. que precedunt vniverſa peccata.
Prima eſt oblivio peccatoruʒ: Secunda
negligentia. Tertia ꝯcupiſcentia. Eteniʒ
ſi oblivio venerit. generat negligentiam.
de negligentia concupiſcentia naſcitur:
de concupiſcentia vero corruet homo.
Si enim ita eſt ſobria mens. vt oblivionē
fugiat. ad negligentiam non venit: etſi ne
glexerit ꝛ concupiſcentiam non receperit
nunquam cadet opitulante gratia chriſti
Dixit quidam ſenex. Taciturnitati ope/
raʒ da: ꝛ nihil cogites vane. ꝛ meditationi
tue intende. ſiue quieſcens ſiue ſurgens
cum timore dei: ꝛ hec faciens non time/
bis malignorum impetus. Dixit ſenex cui
dam fratri. diabolus eſt inimicus: ꝛ tu do
mus. Inimicus ergo non ceſſat iactare ſu
per te. quicquid ſordidum invenerit. effū
dens in te vniverſas immundicias: tuum
eſt autem non negligere. vt proiicias fo/
ras que ille iactaverit. Nam ſi neglexe/
ris. replebitur tibi tua domus ſordibus: ꝛ
nequaq̄ʒ valebis ītrare ī eā. Sʒ ab initio
que ille iactaverit: tu eiice paulatī. ꝛ ma
nebit dom⁹ tua mūda ꝑ gratiā xp̄i. Dixit
q̄dā ſenū. Qn̄ coopiūt oculi animalis tūc
circuit ad molēdū: ſin āt diſcoop̄tos habu
rit oc̄los n̄ āmbulat ī circuitu mole ſic ꝛ dia
bol⁹ ſi occurrerit opīr oc̄los hoīs. ī oī pec
cato hūiliat eū: ꝙ ſi ꝟo fuerit oc̄li ei⁹ apti

facilius poteſt fugere ab eo. Dicebant ſe/
nes. Quia in mõte abbatis Antonii ſede/
bant ſeptem cuſtodes tempore dactilorũ
ex quibus vnus abigebat ab eis volucres
Erat autem ibi ſenex: qui in die qua eum
dactilorum cuſtodia contingebat. clama/
bat dicẽs. diſcedite deintro male cogitati
ones. deforis aues. Frater quidam in cel/
lis infundebat palmulas ſuas. Et cum ſe/
diſſet facere plectas: dixit ei cogitatio ſua
vt iret ad quendam ſenem viſitare eũ. Et
iterũ cogitans in ſemetipſo: dicebat. Poſt
paucos dies vadam. Et rurſus dicebat ei
cogitatus ſuus. Si inter hec morietur. qd
facies? Sed vadam modo vt loquar ei pro
pter eſtiuum tempus. Iterum autẽ cogi/
tauit: dicens. Sed cum incido ſcirpum ad
mattas fit tempus. Et rurſus dixit. Exten
do palmulas iſtas ⁊ tunc vado. Rurſus di
xit in ſemetipſo. Sed hodie bonum aerẽ
facit. Et ſurgens reliquit palmas infuſas
⁊ tollens melotem ſuam ibat. Erat autem
ſenex quidam vicinus ei vir preuidus. qui
cum vidiſſet eum in impetu ambulantem
clamauit dicens. Captiue captiue. vbi in
curris? Ueni huc ad me. Qui cũ veniſſet
dixit ei ſenex. Reuertere in cellam tuam
Ille autẽ frater narrauit ei fluctus quos
pertulerat in cogitationibus ſuis: ⁊ reuer/
ſus eſt in cellam ſuam. Et cum ingreſſus
fuiſſet in eam: proſtrauit ſe ⁊ penitentiam
egit. Hoc autem facto: voce magna ſubi
to demones exclamauerunt: dicentes. vi
ciſti nos monache. viciſti nos. Et facta eſt
matta ei⁹ ſuper quã iacebat velut ab igne
vſtulata. demones autem euanuerũt ve/
lut fumus ⁊ exterminati ſunt: ſicq́ʒ frater
ille didicit verſucias eorum. dicebant de
quodam ſene. qui moriebatur in ſcithi: ⁊
circumdederunt fratres lectulum eius. ⁊
veſtierunt eum: ⁊ ceperunt flere. Ille au/
tem aperuit oculos ſuos. ⁊ riſit: ⁊ adiecit
iterũ ridere. hoc autẽ factũ eſt tertio.
quod cum viderent fratres: interrogaue/
runt eũ: dicentes. dic nobis abba. quare
nobis flentibus tu rides? Et dixit eis. pri
mo riſi. quia vos timetis mortẽ. Secũdo
riſi. qꝛ non eſtis parati. Tertio aũt riſi. qꝛ
ex labore ad requiẽ vado: ⁊ vos ploratis
Hoc aũt cũ dixiſſet. ſtatim: vtpote mortu
us. recluſit oculos ſenex. Uenit aliquan/
do frater manens in cella ad vnum de pa
tribus. ⁊ dixit ei: Quia a cogitatione ſua
affligeretur. Et reſpondit ei ſenex. Tu ꝑ
feciſti in terra fetamentũ magnũ. qd̄ eſt
timor dei: ⁊ accepiſti in manu tenere arũ/
dineã virgã. qd̄ ſunt cogitationes male
Accipe ergo tibi magis ignẽ. qd̄ ẽ timor
dei: ⁊ quãdo appropinquat tibi cogitatio
mala: velut calamus igne timoris dei cõ/
buretur: necq́ʒ eni preualet malitia aduer
ſus eos qui habent timorem dei. dixit qui
dã patrũ. Niſi prius odio habueris: non
potes diligere. Niſi ergo oderis pctm̃: nõ
facies iuſticiã. ſicut ſcriptũ ẽ. Declina a ma
lo ⁊ fac bonũ. Uerũtamẽ ĩ omnibus his ꝓ
poſitus animi vbiq́ʒ requirit̃. Adã enim ĩ
paradiſo ꝯſiſtens preuaricatus eſt mãdatũ
dei. Iob aũt in ſtercore ſedens cuſtodiuit.
Unde cõſtat: quia ꝓpoſitũ bonũ querit dñs
ab homine: vt ſemper timeat eũ. Explicit
liber de eo qꝛ oportet ſobrie viuere: In/
cipit liber de eo vt ſine ĩtermiſſione orel.

Icebant de abbate

Arſenio quia a veſpere ſabbati lu
ceſcente dominica relinquebat poſt ſe ſo/
lem: ⁊ extendebat manus ſuas ad celum
orãs: donec mane dñico ſol illuſtraret aſcẽ
dens faciem eius: et ſic reſidebat. Inter/
rogauerunt fratres abbatem Agathonẽ
dicẽtes. Pater que virtutum ĩ conuerſa/
tõe plus habet laboris? Et dicit eis. Igno
ſcite mihi: quia puto non eſſe alium laborẽ
talem: q̃ʒ orare deum dum enim voluerit
homo orare deum ſuum: ſemper inimi/
ci demones feſtinant interumpere oratio/
nem eius: ſcientes quia ex nulla re impe/
diuntur: niſi per orationem fuſam ad deũ:
ſiquidem omnem alium laborem quem ho
mo in conuerſatione religioſa poſitus aſſũ
pſerit: q̃ʒuis inſtanter ⁊ toleranter agat. ha
bet tamen ⁊ poſſidet aliquam requiẽ: ora
tio autem vſq́ʒ ad vltimam exalationem:

opus eſt vt habeat magnum certamen.
Narrauit abbas Dulas q fuit diſcipulus
abbatis Biſariõis dicẽs. veni aliquãdo ĩ
cellã abbatis mei ⁊ inueni eũ ſtãtẽ ad ora
tõeʒ: ⁊ manus eius erãt extenſe in celum.
Permanſit aũt hoc faciẽs iugiter q̃tuor/
decim dies: ⁊ poſt hec vocauit me ⁊ dixit.
Sequere me. Et exeũtes preximus ihe/
remũ. ⁊ cũ ſitirẽ: dixi ei. Abba ſitio. Ille
aũt tollens melotẽ diſceſſit a me quantus
ẽ iactus lapidis. ⁊ facta oratõe attulit eã
plenã aqua ⁊ bibi. Tũc prexim⁹ in ciuita
tem Lyco. ⁊ venim⁹ ad abbatẽ Iohãnem
⁊ ſalutantes eũ fecim⁹ oratõem. Deinde
ſedẽtes cepit loqui abbas Byſariõ de vi
ſione quã viderat: quia exiuit: inq̄t prece
ptũ a dño. vt deſtruant̃ tẽpla. Et factũ eſt
ſic: ⁊ deſtructa ſunt. Dixit abbas euagrius
Si deficis aĩo: ora. Scriptũ ẽ eni. ora cũ
timore ⁊ tremore ⁊ labore: ſobrie ⁊ vigi/
lanter: Itaq́ʒ oportet nos ſemꝑ orare: ma
xime ꝓpter malignos ⁊ nequicias vagan
tes. ⁊ inuiſibiles inimicos noſtros. q nos ꝑci
pue in hoc impedire nitunt̃. Dixit iterum.
Quãdo cogitatio ꝯtraria in cor venerit:
noli alia pro aliis ĩ oratõe q̄rere: ſed aduer
ſus eã que te impugnat. gladiũ lachryma/
rũ exacue. Mandatũ ẽ: ſancte memorie:
Epyphanio epõ cyprio. ab abbate mona/
ſterii ſui. quod habuit in paleſtina. qꝛ ora/
tõib⁹ tuis nõ neglexim⁹ regulã: ſʒ cũ ſolli/
citudine tertiã. ſextã ⁊ nonã atq́ʒ veſperã
celebramus. Ille autẽ reprehẽdens eum
mãdauit ei. Cõſtat vos vacare ab oratõe
ceteris horis: eum autem qui vere ẽ mo/
nachus. oportet ſine intermiſſione orare.
aut certe pſallere ĩ corde ſuo. Dixit abbas
eſaias. Quia preſbiter peluſij cũ fierent
agape: atq́ʒ fratres in eccleſia comederẽt
⁊ loquerent̃ ſibinuicẽ: increpãs eos dixe/
rit: Tacete fratres. Ego eni ſcio fratrem
manducantẽ vobiſcũ: ⁊ oratio eius aſcen
dit in cõſpectu dei velut ignis. Uenit ab/
bas Loth ad abbatem Ioſeph: ⁊ dixit ei.
Abba ſecundum virtutem meam facio
modicam regulam. ⁊ paruũ ieiunium. ⁊
orationem. meditationem. ⁊ quietem: ⁊ ſe
cundũ virtutem meã ſtudeo purgare cogi
tatiões meas. Quid ergo debeo de cete/
ro facere? Surgens ergo ſenex. expan/
dit manus ſuas in celũ. ⁊ facti ſunt digiti
eius velut decẽ lampades ignis. Et dixit
ei. Si vis efficere totus ſicut ignis ſic age
Uenerũt aliquãdo ad abbatẽ Lucium in
hennato monachi quidã. qui dicebantur
euſcithi. hoc ẽ orantes: ⁊ interrogauit eos
ſenex dicens. Quod ẽ opus manuum ve
ſtrarum? Et illi dixerũt. Non contingimus
aliquod opus manuũ: ſed ſicut ait apoſto
lus: ſine intermiſſione oramus. dixit eis ſe
nex. Et non mãducatis? Illi autẽ dixerũt
ei. Etiã manducamus. Et dicit eis. Et qñ
manducatis. qs pro uobis orat? Et iterũ
interrogauit eos: dicens: Non dormitis?
At illi dixerũt. dormim⁹. Et dixit ſenex.
Et cũ dormitis. quis ꝓ vobis orat? ⁊ nõ
inuenerũt. quid ad hec reſpõderent ei. Et
dicit eis. Ignoſcite mihi fratres: quia ec/
ce nõ facitis ſicut dicitis. Ego autẽ oſten/
dam vobis. quia operans manibus meis
ſine intermiſſione oro. Sedeo enim iuuã
te deo infundẽs mihi paucas palmulas. ⁊
facio ex eis plectã ⁊ dico. miſerere mei de
us. ſm̃ magnã miſericordiã tuã. ⁊ ſecũdũ
multitudinẽ miſeratõnũ tuarum: dele iniqui
tatem meã. ⁊ dicit eis. Oratio eſt. an nõ?
Et dixerunt ei. etiam. Et ille dixit. Quan
do ꝑmanſero tota die laborãs ⁊ orãs cor/
de vel ore. facio plus minus ſedeci num/
mos: ⁊ pono ex eis ad hoſtiũ duos. ⁊ reſi
duos mãduco. ⁊ qui acceperit illos duos
denarios: orat ꝓ me tẽpore quo ego mã/
duco del dormio. atq́ʒ ita ꝑ gratiã dei im
pletur in me quod ſcriptum eſt. ſine inter
miſſione orate. Interrogauerunt quidã
abbatem Macharium: dicentes. Quo/
modo debemus orare? ⁊ dixit eis ſenex.
Non opus eſt multũ loqui in oratione. ſʒ
extendi manus frequenter. ⁊ dici: domi/
ne ſicut tu vis ⁊ ſicut tu ſcis miſerere mei
Si autem inſtat bellum in animo: dicite
dñe adiuua me. ⁊ quia ipſe ſcit que expedi
unt: facit miſericordiam nobiſcum. dice/
bant de abbate Syloi: quia niſi cito de/

poneret manus ſuas quādo ſtabat ad ora
tionem:rapiebatur mens eius in ſuperio/
ra. Si ergo contingebat cum eo aliquem
fratrem orare. Feſtinabat cito deponere
manus:ne raperetur mens eius et mora/
retur. Dicebat aliquis ſenex. quia aſſidua
oratio corrigit mentem. Dicebat quidam
patrum. quia ſicut impoſſibile eſt vt vide/
at quis in aqua turbida faciem ſuam:ſic ⁊
anima. niſi purgata fuerit a cogitationi/
bus alienis. contemplatiue non poteſt ora
re deum. Venit quidam ſenex aliquando
in montē Syna. ⁊ cū exiret inde occurrit
ei frater in via. ⁊ ingemiſcens: dicebat ſe/
ni illi. Affligimur abba ꝓpter ſiccitatem
qꝛ nobis non pluit. Et dicit ei ſenex. Qua
re non oratis ⁊ rogatis deū? At ille dixit.
Et orationē facimus. ⁊ deprecamur aſſi/
due deū: ⁊ nō pluit. Et ait ſenex. Credo qꝛ
non oratis attentius. vis autē ſcire qꝛ ita
eſt? Veni ſtemus pariter ad orationem.
Et extendēs in celū manus orauit. ⁊ ſtati
pluuia deſcendit. Quod cū vidiſſet frater
ille: timuit. ⁊ ꝓcidens adorauit eū. Stati
aūt ſenex fugit illinc. Narrauerunt fra/
tres: dicentes. Quia venimus aliquando
ad quoſdā ſenes. ⁊ cū ex more facta eſſet
oratio: ſalutātes inuicē ſedimus. Et poſtq̃
locuti ſumus: cū diſcederemꝰ: popoſcimꝰ
vt rurſus fieret oratio. dixit autē vnus il
lorū ſeniorum ad nos. quid enim? Nonne
oraſtis? Et nos diximus etiā. Sed quādo
intrauimus pater tunc eſt facta oratio: ⁊
ex illa hora vſq; modo locuti ſumus. Et
ille dixit. Ignoſcite mihi fratres: qꝛ vobiſ
cum ſedens q̄dam ſenex ⁊ loquens. centū
⁊ tres orationes fecit. Hoc cū dixiſſet fa
cta oratōe dimiſerunt nos. Explicit li/
ber de eo ꝙ ſine itermiſſiōe d̄beat orari.
Incipit liber d̄ hoſpitalitate ⁊ miſicoꝛdia

Exierunt aliquando quidam pa
trum ad abbatem Ioſeph in pa/
neſo: vt interrogarent eum. de ſuſceptio/
ne fratrum. qui ſuperueniunt ad eos. ſi de
berent ſibi relaxare abſtinentiam cum ip
ſis ⁊ congaudere cum eis: ⁊ priuſq̃ inter
rogarent eum. dixit ſenex diſcipulo ſuo:
Conſidera quod facio hodie ⁊ expecta. ⁊
poſuit duo ſedilia ⁊ ſcirpo in faſciculis li/
gata. vnum ad dexterā ſuā. ⁊ vnū ad ſini/
ſtram. ⁊ dixit. Sedete. Et intrauit in cellā
ſuam. ⁊ veſtiuit ſe res vetuſtas. ⁊ exiēs ꝓ
ceſſit in mediū illoꝝ. Et iterū itrauit ⁊ ve
ſtiuit ſe reicellis ſuis. quibus prius indutꝰ
fuerat. ⁊ egreſſus iteꝝ ſedit in medio eoꝝ
Illi aūt ſtupētes d̄ eo quod fecerat ſenex
interrogauerūt eū quid hoc eſſet: ⁊ dixit
eis. Vidiſtis quid feci. qui dixerunt. etiā
⁊ ille dixit. Ne mutatus ſum ego propter
contumelioſā veſtē. ⁊ dixerunt. non dixit
iterū ſenex: ne leſus ſum de meliori veſte
Et reſponderunt. non. ⁊ ille dixit. Sicut
ego ipſe ſum in vtriſq;. ⁊ ſicut priori veſte
mutatus non ſum. nec ſequenti leſus: ita
debemus in fratrū ſuſceptione facere. ſi/
cut in euangelio ſancto dominus loquiť
date inquit que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ que
ſunt dei deo. Quando ergo eſt preſentia
fratrū. cū gaudio debemus ſuſcipere eos
quando vero ſoli ſumus. opus habemus
lugere. Illi autē audientes admirati ſunt
ꝙ ea que in corde eoꝝ erant vt interroga
rent: prius agnouit. ⁊ glorificauerūt deū
Dixit abbas Caſſianus. Quia venimus
a paleſtina in egyptum ad quendam pa/
trum: ⁊ cum hoſpitalitatem nobis impen/
diſſet: interrogauimus eum. quare tem/
pore ſuſceptionis fratrum regulam non
cuſtodiret ieiunij. ſicut in paleſtina fit. Et
reſpondit. Ieiunium ſemper mecum eſt:
Vos autem non ſemper mecum tenere
poſſum. Et ieiunium quidem quamuis
vtile ⁊ neceſſaria res ſit. in noſtra volun/
tate eſt: caritatis autem plenitudinem.
Lex dei exigit a nobis. Unde ſuſcipiens
vos in chriſto: debeo exhibere que cari/
tatis ſunt. Cum omni ſollicitudine: cum
autem dimiſero vos regulam ieiunij poſ/
ſum recuperare: quoniam non poſſunt fi/
lij ſponſi ieiunare q̃diu cum illis eſt ſpon
ſus: cum autem ablatus fuerit ſponſus
tunc ex ſua poteſtate ieiunabunt. Dixit
iterum qui ſupra: Quia venimus ad

aliū ſenē: ⁊ fecit nos guſtare: ⁊ hoꝛtabatur
nos iā ſatiatos adhuc ſumere cibū. Et cū
dixiſſem: quia iā non poſſū: ille reſpōdit.
Ego hodie ſuperuenientibus fratribus ſe/
xies mēſā poſui: ⁊ dū ſingulos hortoꝛ. etiā
ego ſexies manducaui: ⁊ adhuc eſurio: tu
vero ſemel manducans ita ſatiatus es: vt
iā mādūcare non poſſis? Datū eſt aliquā/
do mādatū i ſcitbi vt ieiunarent illa hebdo
mada: ⁊ facerent paſca. Contigit aūt: vt in
ipſa hebdomada venirēt ad abbatē Moy
ſen fratres q̄dā ab egypto: ⁊ fecit eis pul/
mentū. Et cū vidiſſent vicini fumū: dixe
runt clericis eccleſie que illic erat. Ecce
Moyſes ſoluit mādatū: ⁊ coxit apd̄ ſe pul
mentū: Illi aūt dixerunt. Quando vene/
rit loquemur ei ⁊ nos. Facto aūt ſabbato
videntes clerici magnā conuerſationē ab
batis. Moyſi. dicunt ei coꝛā omni plebe:
O abba Moyſes: mandatū quidē homi/
nū ſoluiſti: ſed dei mandata foꝛtiter alliga
ſti. Frater quidā venit ad abbatē paſtoꝛē
in ſecūda hebdomada quadrageſime: ⁊ di
cens ei cogitationes ſuas: atq; l eius reſpō
ſione inueniens requiē. Dixit ei. In modi/
co īpedire habui ne venirē ad te hodie. Et
dixit ei ſenex quare? Et ille dixit. Metue
bā vt pꝛopter quadrageſimā non mihi ape
riretur. Et reſpōdit ei abbas paſtoꝛ. Nos
nō. didicimus ianuam ligneā claudere. ſed
magis lingue ianuā cupimus clauſam ha
bere: Frater quidam dixit abbati paſtoꝛi
Si dedero fratri meo modicū panis aut
aliquid aliud: demones polluunt illud. vt
videatur ad placendum hominibus fieri
Dixit ei ſenex. Si ad placendum homini/
bus fiat tale opus: nos tamen debemus
fratribus pꝛebere quo egent. Dixit autem
ei et parabolam talem. Duo homines erāt
agricole habitantes i vna ciuitate. ⁊ vnus
ex eis ſeminans: collegit pauca et ſoꝛdida
alius negligens ſeminare omnino nihil col
legit. Si ergo ſiat fames: quis duoꝛum po
teſt euadere? Et reſpondit frater. Ille qui
fecit q̃uis parum atq; modicum. Et dixit
ei ſenex. Ita et nos ſeminemus pauca: etſi
immūda: ne famis tēpoꝛe moꝛiamur. Fra
ter quidā venit ad quendam ſolitariū. ⁊ cū
ab eo egrederetur dixit. Ignoſce mihi ab/
ba: quia īpediui regulā tuā. Ille reſpondit
⁊ dixit ei. Mea regula eſt vt recipiā te in
hoſpitalitatē: ⁊ cū pace dimittā. Solitari/
us quidam habitabat non longe a congre
gatione fratrū. operationes faciens pluri
mas. Contigit aūt quoſdā venire ad mona
ſteriū illud: vbi congregatio erat: ⁊ pergē/
tes ad ſolitariū illū: fecerunt eū extra ho/
rā manducare. Poſtea vero dixerunt ei
fratres illi: Non contriſtaris abba? Et ille
reſpondit eis. Mea triſtitia eſt: ſi fecero ꝓ
pꝛiā voluntatē. Dicebant de quodā ſene in
Syria. quia iuxta viam heremi habitabat
⁊ hoc erat opus eius: vt quacūq; hoꝛa ve/
niret monachus de heremo: cū fiducia fa
ciebat eum reficere. Venit ergo aliquādo
vnus ſolitarius: ⁊ ille petebat ab eo: vt gu
ſtaret: Qui cum nollet guſtare dicēs: ego
ieiunium non violabo: contriſtatus ſenex
dixit ei. Ne pꝛetereas puerum tuum obſe
cro: neq; deſpicias: ſed veni oꝛemus. ecce
enim arboꝛ eſt hic: que cui noſtrum oran/
te ⁊ genu curuante inclinata fuerit: ipſam
ſequamur. Curuauit ille ſolitarius genu i
oꝛatione: ⁊ nihil factum eſt. Flexit autem
ſenex ille qui eum ſuſceperat genu: ⁊ ſtatī
curuata eſt etiam arboꝛ illa cū ipſo: Quod
cum vidiſſent gauiſi ſunt: ⁊ gratias egerūt
deo ſemper mirabilia facienti. Venerunt
aliquando duo fratres ad quendam ſenē
Conſuetudo autem erat ſeni: non mandu/
care quottidie. Qui cum vidiſſet fratres:
gaudens ſuſcepit eos: et dixit. Ieiunium
ſuam mercedem habet. Et iterum. Qui
manducat pꝛopter caritatem: duo manda
ta implet: quoniam voluntatem pꝛopꝛiam
dereliquit. et mandatum implebit refici/
ens fratres. Erat quidam ſenum in egy/
pto habitans in deſerto loco. Erat etiam
alter longe ab eo Manichcus: ⁊ hic erat
pꝛeſbyter: ex his quos ipſi vocant pꝛeſby
teros: qui cū vellet pergere ad eiuſdē erro
ris hominē: cōpꝛehēdit eū nox in loco illo
quo erat vir ille ſcūs. ⁊ oꝛthodoxus: ⁊ an/
xiebať volēs pulſare vt maneret apd̄ eū

Sciebat eniꝫ qꝛ cognoſceret ꝙ eſſet Ma
nicheus: ⁊ reuocabatur a cogitatiōe ſua:
ne forte nō acquieſceret ſuſcipere eū. Cō/
pulſus aūt neceſſitate pulſauit: ⁊ aperiēs
ei ſenex: ⁊ cognoſcens eū: ſuſcepit cū hyla
ritate: ⁊ coegit eū oꝛare: ⁊ reficiens eū col
locauit vbi doꝛmiret. Manicheus aūt co
gitās in ſe nocte mirabatur dicens: quo/
modo nullā ſuſpicionē habuit de me? Ve
re iſte ſeruus dei eſt: Et ſurgēs mane. ce/
cidit ad pedes eius dicens. Ab hodie oꝛ/
thodoxus ſum: ⁊ non recedā a te. Et dein
ceps permanſit cū eo. Monachus quidā
thebeus accepit gratiā miniſterii a deo: vt
ſingulis indigētibus miniſtraret. quod ne/
ceſſariū eſſet. Contigit aūt aliquādo ī quo
dā vico vt faceret agapem: ⁊ ecce mulier
quedā venit ad eū vt acciperet: ⁊ hec erat
veſtita vetuſtiſſimis rebus. Quā cū vidiſ/
ſet ita vetuſtis rebus indutā: īpleuit ma/
nuꝫ vt daret ei multū. Clauſa eſt aūt ma/
nus eius: ⁊ leuauit parū. Alia vero venit
ad euꝫ veſtita bene: ⁊ videns veſtes eius:
miſit manū vt daret ei parum: ⁊ aperta eſt
manus eius leuauit multuꝫ. Et requiſiuit
de vtriſq; mulieribus illis: ⁊ cognouit: qꝛ
illa que bonis veſtibus vtebatur: de bone
ſtis mulieribus ad paupertatē venerat: et
quia pꝛo opinione nataliū ſuoꝝ: bonis fue
rit rebus induta: illa vero alia accipiendi
cauſa veſtierat ſe vetuſtis. Monachus q̄/
dā erat qui habuit fratrem ſecularem pau
perculuꝫ: ⁊ quicquid laboꝛabat: pꝛeſtabat
ei. ſed quantum ille pꝛeſtabat tantum ille
paupioꝛ fiebat. Pergēs āt monachus ille.
īdicauit hec ſeni cuidā. Senex āt dixit ei.
Si me vis audire: vltra nihil p̄be ei: ſꝫ dic
illi. Frater quādo habui: dedi tibi: tu ergo
modo laboꝛa: ⁊ ex eo quod laboraueris: p̄
be mihi: ⁊ quicquid tibi attulerit: accipe ab
eo: ⁊ vbi ſcis peregrinum aut ſenem pau/
perem da illud: ⁊ roga eos: vt oꝛent pꝛo eo
Ille autem frater hec audiens: fecit ita: et
venienti ad ſe. fratri illi ſeculari locutus eſt
quemadmodum dixerat ſenex: ⁊ diſceſſit
triſtis. Et ecce pꝛima die tollēs d̄ hoꝛto mi
nuta olera: attulit ei. Accipiens autem fra

ter eius dedit ſenibus: ⁊ rogauit eos vt oꝛa
rent pꝛo eo. Qui cū accepiſſet benedictio/
nē. reuerſus eſt in domū ſuā. Poſtea vero
iterū attulit olera ⁊ tres panes: ⁊ accipiēs
frater eius: fecit ſicut pꝛius: ⁊ cōſecuta be/
nedictione: iterꝝ diſceſſit. Tertio veniens
attulit multas expenſas: ⁊ vinum ⁊ piſces
Quod cū vidiſſet frater eius: miratus eſt.
⁊ vocauit pauperes ⁊ refecit eos. Dixit aūt
illi ſeculari fratri ſuo. Ne opus habes ali/
quātos panes? Et ille dixit. Nō dn̄e: quo/
niā quando accipiebam aliquid a te. velut
ignis ītrauit ī domū meā ⁊ conſumebat il/
lud: nūc aūt quādo a te nihil accipio: ſupa/
būdo: ⁊ deus benedixit mihi. Pergēs aūt
frater indicauit hec oīa que facta fuerant
vni ſeni. Et dixit ei ſenex. Neſcis quia res
monachoꝝ ignis eſt: ⁊ vbicūq; īgredit̄: cō
ſumit. Hoc aūt vtile eſt fratri tuo: vt de la
boꝛe ſuo miſereat̄: ⁊ oꝛationē a ſanctis vi/
ris accipiat: ⁊ ita benedictionē ꝯſequēs mł
tiplicabit̄ laboꝛ eius. Dicebat quidā ſenuꝫ:
Quia quidā faciebat multa bona frequē/
ter. ⁊ diabolus īmittebat ei ſcrupuloſitatē
ī animū de paruis rebus. vt alioꝝ oīum q̄
faciebat mercedē amitteret. Sedēte eniꝫ
me aliquādo ī oxirinco: iuxta quēdā p̄ſby
terꝝ qui faciebat multas elemoſynas. ve/
nit mulier quedā vidua poſtulās ab eo mo
diū tritici: ⁊ dixit ei. Vade ⁊ affer modiuꝫ
⁊ mēſura tibi. Ille aūt mēſurās modiū ipꝫ
ad maius: dixit ei. Maius eſt. Et fecit ve
recūdiā vidue illi. Cū vero diſceſſiſſet vi/
dua illa: dixi ego ad p̄ſbyterꝝ. Mutuaſti
vidue iſti hoc triticū: aut q̄d? Et ille dixit.
Nō. Sed donaui ei. Ego aūt dixi. Ergo ſi
totū gratis dediſti. quō ī modico ſic ſcru/
puloſus eſſe voluiſti: ⁊ verecūdiam feciſti
mulieri? Senex quidā cuꝫ alio vno fratre
habebat cōmunē vitā. Erat aūt ille ſenex
miſericoꝛs. Contigit aūt vt fieret fames: ⁊
ceperūt q̄dā venire ad hoſpiciū eius vt ac
ciperēt agapē: Senex vero omnibus ve/
niētibus miniſtrabat panē. Vidēs aūt fra
ter q̄d fiebat: dicit ſeni. Da mihi partē meā
de panibus: et quod vis de parte tua fac.
Senex autē diuiſit panes: ⁊ faciebat mo

re ſolito elemoſinam de parte ſua. Mul/
ti autem concurrebant ad ſenem: audien
tes ꝙ omnibus daret. Videns autē deus
propoſitū voluntatis eius: benedixit pa/
nes. frater autē ille qui acceperat parteꝫ
ſuam. ⁊ nulli dabat: conſumpſit panes ſu
os. ⁊ dixit ſeni. Quoniam modicū ē quod
adhuc habeo de panibus meis abba: ſuſ/
ſcipe me ad communem vitam. Et dixit ei
ſenex. Quomodo vis facio. Et ceperunt
iterum ſimul eſſe ⁊ cōmuniter viuere. Fa
cta autem iterum abundantia victuali/
um: veniebant iterum indigentes vt acci
perent agapem. Contigit autem vna die
vt intraret frater ille. ⁊ videret quomō
deficerent panes. Venit autem ⁊ pauper
poſtulans agapem. Senex autē dixit fra
tri illi. da ei panem. Et dixit. Iam non ha
beo pater. Et dixit ſenex. Intra ⁊ quere.
Ingreſſus autem frater: attendit ⁊ vidit
repoſitiones in quibus panes haberi ſolēt
repletas panibus. Quod cum vidiſſet ti/
muit. ⁊ tollēs dedit pauperi. atq; ita agno
ſcens fidem ⁊ virtutem ſenis glorificauit
deum. Explicit de hoſpitalitate ⁊ mi/
ſericordia. Incipit liber de obedientia.

Eate memorie abbas Arſeni
us dixit aliquando abbati Alexā
dro. Quando perextenderis palmulas tu
as: tunc veni vt guſtemus. Si autē aliqui
peregrini ſuperuenerint. comedā cū eis.
Abbas ergo Alexander leuius ⁊ mode/
ſtius operabatur. Et cū facta fuiſſet hora
mādūcandi ſupererat ei adhuc de palmu
lis ſuis. Volēs autem cuſtodire ſmonem
ſenis: ſuſtinuit. donec explicaret palmu/
las. Abbas autem arſenius cum videret
quia tardaret: guſtauit. exiſtimans quia
forte peregrini ei ſuperuenerint. ⁊ cuꝫ eis
guſtauerit. Abbas aūt alexander poſtea
q̄ explicuit veſpere perrexit ad abbateꝫ
Arſenium: ⁊ dixit ei abbas arſenius. Pe/
regrinos aliquos habuiſti? Et dixit. non.
Et ille dixit. quare ergo non veniſti? Et
reſpondit. quia dixiſti. mihi quando defe/
cerint palme tunc veni. ego autem habui

ſmonē tuuꝫ ī animo ⁊ nō veni: quia vſq;
ad hanc horam non eſt cōſumatum opus
Et admiratus eſt ſenex ſcrupuloſitatem
obedientie eius: ⁊ dixit ei. Citius diſiunge
re ab opere tuo. vt ⁊ miniſterium pſallen
di facias. ⁊ aquam tibi aduehere concur/
ras: alioquin citius periclitabitur coꝛpus
tuum. Venit abbas abrahā ad abbatem
Arem: ⁊ dum ſederent ſimul. ſuperuenit
quidam frater. ⁊ dixit abbati Areni. dic
mihi quid faciā: vt ſaluari poſſim? Et di/
xit ei ſenex. Vade ⁊ toto āno iſto veſpere
manduca panē ⁊ ſalem: ⁊ veni et iterū lo/
quar tibi. qui pergens fecit ita. Completo
autem anno: venit iterum frater ille ad
abbatem arem. contigit autem vt rurſus
apud eum inueniretur abbas abraham
Et dixit iterum ſenex illi fratri. Vade ⁊
ieiuna iſto anno: ⁊ poſt biduū manduca.
cum vero diſceſſiſſet: dixit abbas abrahā
ad abbatem arem. quare omnibus fratri
bus leue iugum īponis. iſtū vero fratrem
graui ſarcina onerasti? Et dixit ei ſenex.
Alij fratres quomodo veniūt q̄rere. ita ⁊
diſcedunt: hic h̄o qꝛ propter deū venit au
dire verbū. operarius autē magnus eſt. ⁊
quicq̄d ei dixero. cū omni ſollicitudine fa/
cit. propterea ⁊ ego loquor ei verbuꝫ dei
Narrauerunt de abbate Ioanne breuis
ſtature. quia perrexit aliquādo ad quen/
dam ſenē thebeuꝫ genere. ꝯmorantē ī ſci
thi: qui ſedebat in heremo. Tollens autē
aliquando abbas eius lignū ſiccū planta
uit: ⁊ dixit ei. Per ſingulos dies mitte ei
ad pedē eius lagenā aque: donec fructuꝫ
faciat. Erat eniꝫ lōge ab eis aqua. vt a ſe
ro pergeret ⁊ mane rediret. Poſt tres āt
annos viruit lignum illud: ⁊ fecit fructuꝫ
Sumēs autem ex fructu eius ſenex. attu
lit ad eccleſiā: ⁊ dixit fratribꝰ. Accipite ⁊
mādūcate de obediētie fructu. Dicebant
de Ioanne q̄ fuit abbatis Pauli diſcipu
lus: quia magne obedientie fuerit. Erat
autem in quodam loco nemoroſo: ⁊ habi/
tauit in eo leena peſſima. Vidēs aūt circa
ipꝫ locū ſenex ſtercora leene ipiꝰ. dixit Io
āni. vade ⁊ affer ſtercora illa. ⁊ ille dixit ei

Et quid facio abba propter leenam illaꝫ?
Senex autem ſubridens: dixit ei. Si ve/
nerit contra te: liga eam ⁊ affer huc. per
rexit ergo frater illuc veſpere: ⁊ ecce ve/
nit leena ſuper ipm̄. Ille aūt ſm̄ verbuꝫ ſe
nis impetū fecit ſuper eā: vt teneret eam.
Fugit aūt leena: ⁊ ſequebat̄ eā ille dicēs
Expecta: quia abbas meus dixit vt ligē
te. Et tenens eam alligauit. Senex autē
expectando eum diutius ſedebat ⁊ tribu/
latione affligebatur magna. Et ecce tar/
de venit: ⁊ habebat leenaꝫ illam ligatam.
Quod cum vidiſſet ſenex: admiratus eſt
Volens autē humiliare illū. cecidit eum
⁊ dixit. Stulte: canē fatuū adduxiſti mihi
Soluit autē eā ſtatim ſenex. ⁊ dimiſit re/
dire ad locuꝫ ſuum. Dicebant de abbate
Siluano. q͛ habuerit in ſcithi diſcipulum
nomine Marcuꝫ. ⁊ hic fuerit magne obe
dientie: quiqꝫ etiā ſcriptor āāiquari⁹ erat
Diligebat autē eum ſenex: propter obedi
entiam ſuam. habebat etiam alios vnde/
cim diſcipulos. qui contriſtabant̄ ꝙ dili/
geret eum plus eis. Quod cum audiſſent
vicini ſenes. quia plus eum ceteris diſci/
pulis ſuis diligeret: moleſte tulerūt. Vna
autem dierum venerunt ad eum. Quos
aſſumens ſecum abbas Siluanus egreſ/
ſus eſt de cella ſua: ⁊ cepit ſingulorum ſu/
orum cellas pulſare: dicens. Frater veni
quia opus te habeo. Et vnus ex eis non ē
mox ſecutus eum. Venit autem ad cellā
Marci. ⁊ pulſauit: dicens. Marce. Ille
autem cum audiſſet vocē eius. ſtatim exi/
uit foras: ⁊ miſit eum ad quoddam mini/
ſterium. Abbas ergo Siluanus dixit ſeni
bus. Vbi ſunt ceteri fratres? Et īgreſſus
eſt in cellam Marci: ⁊ inuenit quaternio
nem quem eadem hora incohauerat. in
quo litteram o faciebat: ⁊ audita voce ſe
nis. non fixit nec girauit calamum vltra:
vt īpleret ⁊ cōcluderet litteram quam in
manu habebat. Et dixerunt ſenes. Vere
abba. quē tu diligis ⁊ nos diligimus: qm̄
⁊ deus diligit eum. Venit aliqn̄ ſupradi/
cti Marci mater vt videret euꝫ: ⁊ habe/
bat ſecū plurimū obſequiū. Ad quā cū ex
iſſet ſenex: dixit ei illa. abba: dic filio meo
vt exeat ad me: vt videam eum. Ingredi
ens autē ſenex dixit marco. Egredere: vt
videat te mater tua. Ille aūt veſtit⁹ erat
conciſſo ⁊ reconſuto panno. ⁊ caput ⁊ faci
es eius tincta fumo ⁊ fuligine cogne erat
Qui propter abbatis obediētiā egreſſus
eſt quidem: ſed clauſit oculos ſuos. ⁊ ita
ſalutauit matrem ſuam: ⁊ eos q̱ venerant
cum ea dicens. Sani eſtote. Et nemo ex
eis nec mater ſua euꝫ cognouit: quia ipſe
eſſet. que iteꝝ miſit ad ſenē: dicēs. Abba
mitte filiū meum vt videā euꝫ. Et dixit
marco. Nonne tibi dixi: egredere vt vide
at te mater tua? Et dixit ei marc⁹. Egreſ
ſus ſum iuxta verbū tuū pater Verūtamē
rogo te: ne mihi vltra dicas vt exeam: ne
inobediēs tibi videar eſſe. Egreſſus autē
ſenex: dixit matri eius. Ipſe eſt qui exiuit
ad vos: ⁊ ſalutauit vos: dicens. Sani eſto
te. ⁊ ↄſolat⁹ ē eā ſenex: ⁊ eā diſcedere fecit
Venerūt aliqn̄ q̄tuor fratres de ſcithi ad
abbateꝫ pambo. veſtiti pelliceis tunicis: ⁊
indicauit vnuſqſqꝫ eoꝝ virtutē alterius.
non preſente eo de quo loquebat̄. Vnus
namqꝫ ex eis ieiunauit multū. alter vero
nihil poſſidebat. tertius aūt habebat plu/
rimā caritatem: de quarto vero dicebant
quia vigintiduos annos haberet in obe
dientia ꝑmanens ſenioris. Reſpondit āt
eis abbas pambo: dicēs. dico vobis q͛ iſti
us ꝟtus maior ē ꝙ̄ ceteroꝝ: q͛ vnuſqſqꝫ
veſtrū virtutē quā poſſidet voluntate ꝓ
pria retinuit. hic autē voluntatē ſuā abſci
dens. aliene ſe voluntatis ſeruū fecit. Ta
les enim viri confeſſores ſunt: ſi vſqꝫ ad fi
nem ita permanſerint: Venit quidam ad
abbatem ſyſoi thebeū volēs fieri mona/
chus: ⁊ īterrogauit eū ſenex. Si q̇d habe/
ret ī ſeculo. ⁊ ille dixit: habeo vnū filium
Et dixit ei ſenex. Vade iacta euꝫ in flumē
⁊ tunc eris bonus monach⁹. Qui cū abiſ/
ſet proiicere euꝫ in flumē: miſit ſenex vnū
de fratribus qui prohiberet eū. Qui cum
vellet iactare puerū: dixit ei frater. Qui/
eſce: Quid facis? Et ille rn̄dit. Abbas mi
hi dixit. vt ꝓijciā eū. ⁊ dixit ei fr̄. Sꝫ iterū

abbas dixit. Nō ꝓiciās eū. Ille aūt reli/
quēs filiū ſuū venit ad ſenē: ⁊ fact⁹ ē proba
tiſſim⁹ mōach⁹. Dixit ſcā ſincletice. Quia
ī ↄgregatōe cuilibet ↄuerſanti: magis obe
dientiā ꝙ̄ ↄtinētiā ꝓponim⁹ qm̄ ↄtinētia ar/
rogātiā habet obediētia āt hūilitatē ↄgruā
pollicetur. Dixit iteꝝ q̄ ſupra. Oportet nos
cū diſcretōe aīaꝫ gubernare: ⁊ īↄgregatōe
manentes nō q̄ nr̄a ſūt q̄rere: neqꝫ ſuire ꝓ
prie volūtati: quoniā velut exilio relegati
noſtra dedimus vni ſecūdū fidē patri: a re
bus ſecularibus alienati. Vnde ergo egreſ
ſi ſumus: nihil vlterius requiramus. Illic
eniꝫ gloriā habuimus illic abundātiā cibo
rū. hic aūt eſt etiā panis ipſius iopia. Dixit
abbas ipcriti⁹. Quia miniſteriū monachi
eſt obedientia: quā qui poſſidet: quicquid
popoſcerit a deo īpetrabit: ⁊ cū fiducia cru
cifixo aſtabit. Eteniꝫ dn̄s ſic venit ad cru
cē: factus ſcilicet obediēs vſqꝫ ad morteꝫ.
Dicebāt ſenes. Quia ſi habet q̇s ī aliquo
fidem: ⁊ tradiderit ſe ei ad ſubiectioneꝫ. nō
debet intendere in mandata dei: ſed patri
ſuo ſpirituali omnē voluntatē ſuam com/
mittere: quia illi per omnia obediens: non
incurrit peccatum apud deum. Dicebant
ſenes: quia iſta querit deus a chriſtianis:
vt obediat quis diuinis ſcripturis: quoniā
inde accipiet loquendorum ⁊ agendorum
formam: ⁊ vt ↄſentiat prepoſitis ⁊ patri
bus orthodoxis. Frater quidam de ſcithi
vadens ad meſſem: applicuit ad quendam
ſenem magnum: ⁊ dixit ei. Dic mihi abba
quid faciam. pergens ad metendum? Re
ſpondit ei ſenex. Etſi tibi dixero: acquie/
ſces mihi? Reſpondit ei frater Etiam obe
dio tibi. Dixit ei ſenex. Si mihi acquieſcis
ſurgens vade ⁊ renuncia meſſui huic: ⁊ ve
ni: dicam tibi quid facias. Ille autem fra/
ter renunciauit meſſioni: ⁊ venit ad ſeneꝫ
Dixit autem ei ſenex. Intra cellam tuam:
⁊ fac quinquaginta dies continuos: ſemel
comedens in die panem cum ſale: ⁊ iteruꝫ
indicabo tibi aliam rem. Et fecit ſic: ⁊ rur/
ſus venit ad ſenem. Senex autem videns
quia vir operarius eſſet: dixit ei. quomodo
oporteret eum eſſe in cella ſua. Et diſce/
dens frater in cellā ſuā: proſtrauit ſe pro/
nus in terrā: tres dies ⁊ tres noctes plorās
in conſpectu dn̄i. Poſt hoc vero cū dice/
rent ei cogitationes ſue. exaltatus es ma/
gnus factus es ipſe tēperans vitia cogita
tionum ſuaꝝ: humiliter reuocabat culpas
ſuas in conſpectu ſuo dicens. Et vbi ſunt
omnia illa peccata mea que feci? Si autē
iteꝝ in cogitatione eius aſcendebat: quia
multū neglexerit de mādatis dei: dicebat
⁊ ipſe ītra ſe. Sed exhibeo paruū ſeruitiū
deo meo: ⁊ credo quia faciet mecū miſeri/
cordiā. Hoc igitur modo cū deuiciſſet ſpi/
ritus malaꝝ cogitationum: apparuerūt ei
maligni ſpiritus viſibiliter dicētes. Tur/
bati ſumus a te. Et dixit eis. Quare? Et
dixerūt. Quia ſi te exaltamus recurris ad
humilitatē ſi vero nos te humiliamus: tu
te erigis ī altū. Dicebāt q̇dā ſenes. Quia
nihil ſic querit deus ab his qui primitias
habent conuerſationis: ꝙ̄ obedientie labo
rem. Senex quidam ſolitarius. habuit
quendam miniſtrum manentem in poſſeſ/
ſione. Contigit autem ſemel: vt tardante
miniſtro: deficerent neceſſaria ſeni. Et
cum tempus interceſſiſſet: ⁊ non veniret
miniſter ille: defecerunt etiam que neceſ/
aria habebat ſenex ad victuꝫ: et quod ope
raretur manibus ſuis. Qui cum afflige
retur non habendo quod laboraret: neqꝫ
vnde viueret: dixit diſcipulo ſuo. vis ire ad
poſſeſſionem illam et vocare nobis mini/
ſtrum: qui ſolet afferre que opus ſunt no/
bis? Et ille reſpondit. Quod iubes: fa/
cio. Differebat autem adhuc ſenex: non
preſumens mittere fratrem. Et cum diu
ſuſtinerent: ⁊ tribularentur non veniente
miniſtro: dixit iterum ſenex ad diſcipulum
ſuum. Vis ire vſque ad poſſeſſionem:
et adducere eum? Et ille reſpondit.
Quod vis: facio. Timebat etiam diſcipu
lus ille deſcendere ad poſſeſſionem: ne ſcā
dalizaretur aliunde: ſed ne iobediens eſſet
patri ſuo acquieuit abire. Dixit autem ei
ſenex. Credo in deum patrum meorum:
quia proteget te ab omni temptatione. Et
facta oratione direxit eum. Veniens au/

tem frater i poſſeſſionē requiſiuit vbi ma
neret miniſter ille:⁊ iuenit hoſpitiuʒ eius.
Cōtigerat aūt eū cū ſuis omnibus ad me/
moꝛiā parentū ſuoꝝ extra poſſeſſioné in/
ueniri:excepta vna filia eius. Quo pulſan
te ianuā:filia audiuit:⁊ venit ad oſtiū ⁊ ape
ruit ei. Et cū interrogaret eā de patre ſuo
illa hoꝛtata eſt eū vt itraret hoſpitiū:ſimul
etiā trahebat eū. Jlle vero non acquieſce
bat intrare. Sed cū diu eū cogeret. pꝛeua
luit eū introducere ad ſe:⁊ cōplexata eſt
eū:⁊ cepit illicitare ad cōmixtionē coꝛpo/
ris ſui. Jlla aūt videns ſe trahi ad luxuriā
⁊ cogitationibus confundi igemiſcens cla
mabat ad dominū dicens. Domine ꝑpter
oꝛationes patris mei libera me i hoꝛa iſta
Hoc cū dixiſſet:ſubito inuentus eſt ad flu
men:pergens ad monaſteriū:⁊ reſtitutus
eſt illeſus ad abbatē ſuū. Duo fratres car/
nales venerunt habitare in monaſterium
quoddā:ex quibus vnus erat pꝛeclare cō/
tinentie alter obedientie magne. Cui dice
bat pater. Fac hoc ⁊ faciebat:māduca ma
ne:⁊ manducabat. De qua re magnā opi/
nionē in monaſterio habebat:quia ita obe
diens exiſtebat. Punctus eſt autem inui/
die mucrone. frater eius ille continens ad
uerſus eum:⁊ dixit in ſemetipſo. Ego pꝛo/
babo eum ſi habet obedientiam. Et acce/
dens ad patrem monaſterii:dixit ei. Mit/
te mecum fratrem meum vt eamus alicu
bi. Et dimiſit eos abire. Et aſſumens eum
frater ille abſtinens:voluit eum temptare
Et cum veniſſent ad flumen:vbi erat mul
titudo cocodrilloꝛum:dixit ei. Deſcende in
flumen ⁊ tranſi. Et ille mox deſcendit. Ue
nerunt autem cocodrilli ⁊ lingebant coꝛ/
pus eius:in nullo ledentes eum. Quod cū
vidiſſet frater eius:dixit ei. Aſcēde de flu
mine. Et cum iter agerent inuenerunt coꝛ
pus humanum moꝛtuum iacens in via.
Tunc dixit abſtinens frater:ad fratreʒ ſu/
um. Si habuiſſemus aliquid vetuſtuʒ tra
ctaremus ſuper coꝛpus illud. Et reſpon/
dens frater ille obediens:dixit. Magis
oꝛemus:⁊ foꝛſitan reſurget. Et ſtantibus
ad oꝛationem atq₃ oꝛantibus ſurrexit moꝛ
tuus ille. Quo facto gloꝛiatus eſt ille abſti
ſtinens frater:⁊ dixit. Pꝛo cōtinentia mea
ſurrexit moꝛtuus hic. Omnia aūt hec reue
lauit deus abbati monaſterij eoꝝ:⁊ quali/
ter tēptauerit fratrē ſuū de cocodꝛillis:et
quomodo ſuſcitatus fuerit moꝛtu⁹. Et cū
veniſſent in monaſteriū:dixit abbas abſti
nēti illi. Quare ita feciſti fratri tuo? Ecce
tamē ꝑpter obediētiā eius ſurrexit moꝛtu
us ille. Alter quidā ſecularis vite habens
tres filios renūciauit ſeculo:⁊ venit ad mo
naſteriū:relinquēs filios ſuos i ciuitate: Et
cū feciſſet tres annos i monaſterio. cepe/
rūt ei cogitatōes ſue filios ad memoꝛiā fre
quēter adducere. ⁊ ɔtriſtabaẗ ꝑ eis valde.
Neq₃ eniʒ dixerat abbati filios ſe habere
Uidens aūt abbas eū triſtē: dixit ei. Quid
habes quod triſtis es? Et narrauit ei:quia
tres filios haberet in ciuitate: ⁊ qꝛ vellet
eos ad monaſteriū ei⁹ adducere. Pꝛecepit
aūt abbas vt adduceret eos. Qui cū per/
rexiſſet ad ciuitatē:iuenit duos ex eis iam
fuiſſe defunctos: vnū vero ſolūmodo re/
māſiſſe. Quē aſſumens venit ad monaſte
riū ⁊ requirēs abbatē nō eū iuenit illic. Jn
terrogauit aūt fratres vbi eſſet abbas. Et
illi dixerūt. Uſq₃ ad piſtrinū perrexit. Jlle
vero tollēs filiū ſuū quē adduxerat: abijt
i piſtrinū. Et vidēs eū abbas veniētē ſalu
tauit:⁊ tenēs iſantē quē adduxerat ample
xatus ē eū:⁊ oſculabaẗ. Et dixit patri ei⁹
Amas eū? Et ille dixit. etiā. Et rurſus di/
xit ei. Omnino diligis eū? Et reſpondit:
Etiā. Hec audiens abbas. dixit ei. Tolle
ergo ſi amas eū:⁊ mitte eū i furnū:ſic mo/
do dū ardet furnus. et tenēs pater filium
ſuū iactauit eum i furnū ardentem. ſtatim
q₃ factus eſt furnus velut ros. Ex qua re
acquiſiuit gloꝛiam in tempoꝛe illo:quēad/
modum Abꝛaham patriarcha. Dixit quidā
abbas ſenex. Quia frater qui ad obediē/
tiam patris ſpiritualis animū dederit:ma
ioꝛem mercedem habet:q̃₃ ille qui in here/
mo ſolus receſſerit. Dicebat autem. Quia
narrauerit aliquis patrum vidiſſe ſe qua/
tuoꝛ oꝛdines in celo:quoꝛuʒ pꝛimus oꝛdo
erat hoim infirmoꝝ ⁊ gratias agentiū deo

ſecundus oꝛdo hoſpitalitateʒ ſectantiuʒ:⁊
inſtanter miniſtrātiū in his. tertius oꝛdo in
ſolitudine conuerſantiuʒ: ⁊ non videntiuʒ
homines. quartus oꝛdo eoꝛū qui ad obedi
endus ſpiritualibus patribus ſe ſubiiciunt
pꝛopter dñm deuʒ. Utebatur auteʒ oꝛdo
obedientiuʒ toꝛque aurea ⁊ coꝛona:⁊ ma/
ioꝛeʒ q̃₃ alii gloꝛiā habebat. Ego auteʒ di/
xi ei. qui mihi oſtendebat omnia hec. Quo
modo iſte oꝛdo qui paruus eſt. maioꝛem q̃₃
alii gloꝛiaʒ habet? Et reſpōdēs dixit mihi
Quia qui hoſpitalitateʒ ſectantur. ſm pꝛo
pꝛiaʒ voluntateʒ idipſuʒ faciunt. ſimiliter
⁊ qui in heremo ſe obligant:arbitrio ſuo ḋ
ſeculo receſſerunt. hic auteʒ oꝛdo qui ſe ad
obedientiaʒ dedit:omnes volūtates ſuas
abiiciēs pendet ad deuʒ ⁊ ad iuſſioneʒ ſpi/
ritualis patris:pꝛopterea ⁊ maioꝛeʒ gloꝛi
aʒ pꝛe aliis habet. Quapꝛopter o filii bona
eſt obedientia:que pꝛopter deuʒ fit. Jnten
dite ergo filii virtutis hui⁹ aliquod ex par
te veſtigiū. Obedientia eſt ſalus omnium
fideliuʒ ⁊ omniū virtutuʒ. Obedientia eſt
regni celoꝛū inuentrix. Obedientia celos
aperiens ⁊ homineʒ de terra ele[illegible]s. Obe
dientia cohabitatrix eſt angeloꝛ[illegible]. Obe/
dientia ſanctoꝝ omniū cib⁹ eſt. Ex hac eni
multi ablactati ſunt:⁊ p hanc ad pfectionē
peruenerunt. Explicit liber de Obediē/
tia Jncipit liber de Humilitate.

Bbas Antonius de

ficiens in conſideratione pꝛofun/
ditatis iudicioꝛū dei:poſtulauit dicens. do
mine. quomodo aliqui paruo tēpoꝛe vite
ſue moꝛiuntur. ⁊ alii vltra decrepitaʒ ve/
niunt ſenectuteʒ:⁊ quare quidā egeni ſūt
⁊ alii facultatibus ditātur? ⁊ quomodo in/
iuſti opulēti ſunt. iuſti vero paupertate p̄/
muntur? Et venit ei vox: dicens. Antoni
ad teipſuʒ intende:hec eni iudicia dei ſunt
⁊ te ſcire ea non conuenit. dixit abbas An
tonius abbati paſtoꝛi. Hoc eſt magnū op⁹
hois. vt culpaʒ ſuaʒ ſuper ſe vnuſquiſque
ponat coꝛaʒ domino: ⁊ expectet tēptatio/
nem vſque ad vltimum vite ſue tempus.
dixit iteruʒ abbas Antonius. Uidi omnes
laqueos inimici tenſos in terra: ⁊ ingemi/
ſcens dixi. quiſputas tranſiet iſtos? Et au
diui voceʒ dicenteʒ. Humilitas. Uenerūt
aliquando ſenes ad abbateʒ Antonium. ⁊
erat cuʒ eis etiaʒ abbas Joſeph. Uolens
auteʒ abbas Antonius pꝛobare eos. mo/
uit ſermoneʒ de ſcripturis ſanctis. ⁊ cepit
interrogare a iunioꝛibus qd eſſet hoc. aut
illud verbuʒ:⁊ ſinguli ei dicebant pꝛout po
terant. Jlle auteʒ dixit. Nec dum inueni
ſtis. Poſt omnes vero dixit abbati Joſeph
Tu quomodo dicis eſſe verbum hoc? ille
reſpondit. neſcio. Et ait antoni⁹. Tu ſolus
inquit inueniſti humilitatis ianuaʒ. Aſtite
runt aliquando abbati arſenio demones
in cella ſedenti:⁊ tribulabant euʒ. Super/
uenerunt auteʒ ⁊ fratres. qui ei miniſtrare
ſoliti erant:⁊ ſtantes extra cellaʒ audiebāt
euʒ clamanteʒ ad dominū ⁊ dicenteʒ. dñe
non me derelinquas:quia nihil boni feci
coꝛaʒ te:ſed pꝛeſta mihi ſm benignitatem
tuaʒ ſalteʒ modo habere bene viuendi pꝛī
cipia. dicebant de eo qui ſupꝛa. Quia ſi/
cut duʒ in palatio eſſet. nemo melioꝛibus
veſtimentis eo vſus eſt:ita ⁊ dum in con/
uerſatiōe moꝛaretur. nemo eo vilioꝛibus
vtebatur. Cuʒ interrogaret aliquando ab
bas Arſenius quendaʒ ſeneʒ egyptiuʒ de
cogitationibus ſuis:alius videns eum di/
xit. abbas arſeni. quomodo tu qui tante
eruditionis es in latina lingua ⁊ greca. ru
ſticuʒ iſtuʒ de cogitationibus tuis interro
gas? ⁊ ille reſpondit. Latinā quideʒ ⁊ gre
caʒ eruditioneʒ q̃tuʒ ad ſeculum appꝛe/
hendi:ſed alphabetū ruſtici illius necduʒ
diſcere potui. dicebant ſenes. quia dede/
rint quidaʒ fratribus aliquando in ſcithi
paucas caricas. ⁊ pꝛo hoc ꝙ pauce erant.
non trāſmiſerunt ex eis abbati arſenio:ne
velut iniuriaʒ pateretur. ille auteʒ cū hoc
audiſſet:non eſt egreſſus iuxta moꝛem ad
opus dei cuʒ fratribus celebꝛandū: dicēs
excōmunicaſtis me: vt non mihi daretis
eulogiam quam traſmiſit dominus fratri
bus:ex qua ego non fui dignus accipere.
Qḋ cū audiſſet oēs. edificati ſūt i hūilita
te ſenis:⁊ vadens pꝛeſbyter poꝛtauit ei de

caricis iſtis:⁊ adduxit euz in congregatio/
ne gaudentez. Dicebant autez de eo. quia
nemo potuerit cōprehendere moduz con/
uerſationis eius. Sedente autez eodem
abbate arſenio aliquando in inferioribus
partibus egypti:cuz illic iportunitates pa
teretur. viſuz eſt ei dereliquere cellaz illā.
Et nihil ex ea tollens:dixit diſcipulis ſuis
alexandro ⁊ ſoylo. Tu alexander aſcen/
de nauez. ⁊ tu ſoyle veni mecuz vſque ad
flumen. ⁊ quere mihi nauiculaz in alexan/
driaz euntez:⁊ ita nauigabis ⁊ tu ad fratrē
tuuz. Soylus autez turbatus eſt in verbo
ſuo. ⁊ tacuit atque ita diuiſi ſunt abinuicē
Deſcendit autez ſenex circa partes alexan
drie ⁊ egrotauit egritudine magna. Diſci/
puli autez eius dicebāt adinuicez. Putaſ/
ne aliquis noſtri contriſtauit eum. ⁊ pro/
pterea diuiſus eſt a nobis? Et non inueni
ebant in ſe ingratitudinis cauſaz. neque q̄
inobedientes ei aliquando fuiſſent. Cum
vero ſanus factus fuiſſet ſenex:dixit ad ſe
metipſuz. Uadaz ad patres meos. ⁊ ita na
uigans: venit in locum qui dicitur petra:
vbi erant ſupradicti miniſtri eius. Cuz ve
ro eſſet iuxta flumen:puella quedaz ethio
piſſa veniens. tetigit melotez eius. Senex
autez increpauit eaz. Illa vero dixit. Si
monachus es: vade in montez. Compun/
ctus autez in hoc verbo ſenex:dicebat ad
ſemetipſuz. Arſeni. ſi monachus es: vade
in montez. Et inter hec occurrerunt ei ale
xander ⁊ ſoylus diſcipuli eius. Et cuz ceci
diſſent ad pedes ei⁹. proiecit ſe etiaz ⁊ ipſe
in terram ⁊ flebant ſimul. Dixit autem ſe/
nex. Non audiſtis. quia egrotaui? Et dixe
runt ei. Etiaz audiuimus. Et ille dixit. Et
quare non veniſtis videre me? Et dixit
alexander. Quia diuiſio tua a nobis non
fuit tolerabilis. quoniaz multi ex ea con/
triſtati ſunt:dicentes. Niſi inobedientes
fuiſſemus ſeni:nequaq̄ ſe ſeparaſſet a no/
bis. Et dixit ei ſenex. Et ego cognoui quia
hoc diceretis:ſz tamē iterū dicturi ſūt homi
nes:q̄ nō iueniēs colūba requiē pedib⁹ ſuis
reuerſa eſt ad Noe in archaz. In hoc ergo
verbo curati ſunt animi diſcipulorū eius:
⁊ permanſerūt cuz eo vſque ad vltimū vi
te ſue tēpus. Quo morti appropinquante
turbati ſunt:⁊ dixit eis. Nonduz venit ho/
ra. cuz autez venerit:indicabo vobis. Iu/
dicari autez habeo vobiſcuz ante tribunal
chriſti:ſi permiſeritis quenq̄ de corpore
meo aliquid facere. Et illi dixerunt. Quid
ergo faciemus. quia neſcimus mortuū ve
ſtire vel ſepelire? Et dixit ſenex. Neſcitis
mittere funez in pedez meuz. ⁊ trahere in
montez? Cuz autez traditurus eſſet ſpiri/
tuz. viderunt fratres euz flentez:⁊ dicunt
ei: In veritate tu times mortez pater? Et
dixit eis. In veritate eniz timor qui in hac
hora mihi eſt ſemper fuit in me. ex quo fa/
ctus ſuz monachus:⁊ timeo valde. Atque
ita in pace obdormiuit. Ille autem ſermo
ſēper in ore illius erat. Arſeni propter qd
exiſti? Loqui me ſēper penituit:tacere nū
q̄. Audiens autez abbas Paſtor quia ab
hac vita diſceſſerit arſenius:lachrymatus
eſt ⁊ dixit. Beatus es abba arſeni:quia fle
uiſti temetipſuz in ſeculo iſto. Qui enim ſe
in hoc mundo non fleuerit:ſempiterne plo
rabit illic. ſiue igitur voluntarie hic: ſiue il
lic tormentis cogentibus ipoſſibile eſt non
flere. Narrauit abbas daniel de abbate
arſenio:quia nunq̄ voluit loqui de queſti
one aliqua ſcripturaruz. cuz poſſet magni
fice loqui ſi vellet. ſed neque epiſtolaz cito
ſcripſit ad aliquez. Quando autez ad con/
uentuz poſt aliquantuz tēporis veniebat.
poſt columnaz ſedebat:ne quis videret fa
ciez eius. ⁊ ne ipſe attenderet alium. Erat
autez viſio eius angelica ſicut Iacob. ca/
nis ornatus crinibus elegans corpore:ſic/
cus tamen. Habebat autez barbā prolixā
ōio attingentez vſque ad vētrez eius. Pi
li oculoꝝ eius pre nimio fletu ceciderant:
lōgus aūt erat:ſed ſenio lōginquo curuat⁹
Mortuus eſt autem ānorum nonaginta/
quinque. Hic fecit in palatio diue memo/
rie Theodoſii maioris. q̄ fuit pater archa/
dii ⁊ honorii. ānos q̄dragita:⁊ decē ānos ī
loco q̄ dicit thrōbē. ſupra babyloniā. ꝯtra

ciuitatez mēphis:⁊ tres annos in canopo
alexandrie. ⁊ alios duos annos reuertēs
iteruz in throben fecit:⁊ ita dormiuit con/
ſumans in pace ⁊ ī timore dei curſuz ſuuz
vir bonus ⁊ plenus ſpiritu ſancto ⁊ fide
Narrauit abbas Ioānes. q̄ abbas anub
⁊ abbas paſtor ⁊ reſidui fratres eorum ex
vno vtero nati. monachi fuerunt in ſcithi:
⁊ quando venit illic gens mazicoruz. ⁊ de/
ſolauerūt locuz ipſum. primo diſceſſerunt
illinc. ⁊ venerūt in locuz qui dicitur there/
mithym. donec deliberarent vbi habitare
deberent. ⁊ manſerūt illic in tēplo quodā
antiquo paucos dies. Dixit autem abbas
anub abbati paſtori. Oſtende caritatez tu
⁊ fratres tui. ⁊ ſinguli ſeorſuz habitemus:
⁊ non veniamus ad nos inuicez hebdoma/
da hac. Et reſpondit abbas paſtor. Facia/
mus qualiter vis. Et fecerunt ſic. Erat au
tem ibi in tēplo ſtatua lapidea ⁊ ſurgebat
quottidie abbas anub. ⁊ faciez ſtatue illi/
us lapidabat. veſpere autez dicebat. igno
ſce mihi:⁊ tota hebdomada ita fecit. Die
aūt ſabbato occurrerunt ſibi iuicē ⁊ dixit
abbas paſtor abbati anub. Uidi te abba
hebdomada iſta lapidantez faciem ſtatue
huius. ⁊ iteruz penitentiaz agentem apud
eaz:fidelis autez homo hec non facit. Et
reſpondit ſenex. hanc rez ego propter vos
feci. Quando me vidiſtis lapidantez faci/
ez ſtatue iſtius. an locuta eſt aliquid. an fu/
ruit? Et dixit abbas paſtor. Nō iterū quā
do apud eā penitentiā egi. an turbata eſt.
aut dixit:ignoſco? Et reſpōdit abbas Pa
ſtor. Nō. ⁊ ille dixit. Ergo ⁊ nos qui ſum⁹
ſeptem fratres. ſi vultis vt maneamus ſi/
mul. efficiamur velut ſtatua hec: q̄ contu/
melijs affecta nō conturbat:ſi aūt nō vul
tis ita fieri. ecce quatuor ingreſſus ſunt
templi huius. vnuſquiſq̄ qua vult: exeat
⁊ quo vult: vadat. Illi autem hec audien
tes proſtrauerunt ſe in terrā:⁊ dixerunt
anub. Quomodo iubes pater ita fiat:obe
diemus tibi in omnibus q̄ dixeris nobis.
Poſtea aūt rettulit abbas paſtor:dicens
Quia manducam⁹ ſimul omni tēpore vi/
te noſtre. operantes ⁊ facientes omnia ſe
cundū verbū ſenis:quodcūq̄ dixerit no/
bis. Cōſtituit aūt vnū ex nobis diſpenſa/
torem. qui quodcūqz nobis appoſuiſſet:
manducabamus. ⁊ impoſſibile erat vt di/
ceret aliquis ex nobis. affer aliud aliquid
aut diceret nolo illud manducare:⁊ ſic trā
ſiuimus omne tēpus vite noſtre cū quiete
⁊ pace. Dicebāt de abbate āmone. Quia
venerūt quidā ad euz petentes vt indica/
ret iter eos. Senex aūt diſſimulabat. Et
ecce q̄dam mulier ad aliā mulierē iuxta ſe
ſtantem dicebat: Senex iſte fatuus ē. Au
diuit autē eā ſenex. ⁊ vocās illam ad ſe: di
xit ei. quantos labores putas ſuſtinui in
ſolitudinibus diuerſis. vt acquirerē fatui
tatē iſtā:⁊ propter te hodie perditurus ſū?
Narrauerūt de epiſcopo ciuitatis que vo
catur oxirincus nomine abbas affuſus: q̄
cū eſſet monach⁹:nimis dure tractauerit
vitā ſuā:⁊ cū factus eſſet epiſcopus voluit
ipſa duritia vti ī ciuitate quā ī heremo ha
buerat:⁊ nō ꝓualuit. Idcirco ꝓſtrauit ſe
ī ꝯſpectu dn̄i dicens. Putaſne dn̄e ꝓpter
epiſcopatū diſceſſit a me gratia tua? Et re
uelatū ē ei q̄ nō:ſed q̄ tūc ſolitudo erat:⁊
cū nō eſſet homo:deus tuus ſuſceptor erat
nūc āt hic ī ſeculo es vbi hoīes auxiliant̄ ti
bi. dixit abbas daniel. Quia erat ī babilo
nia filia cuiuſdā primarii:demoniū habēs.
Pater āt ei⁹ diligebat monachū quēdā. di
xit aūt ei monachus ipſe. Nemo poteſt cu/
rare filiā tuā:niſi quos ſcio ſolitarios: etſi
perrexeris ad eos:nō acquieſcēt hoc face/
re ꝓpter humilitatē. Sed hoc faciamus vt
quādo veniūt afferētes venalia que ope/
rātur:dicatis vos emere velle quod ven
dunt:⁊ dū venerint ad domū preciū acce
pturi:dicemus eis vt faciant orationē. et
credo:quia ſaluabitur filia tua Exeuntes
ergo in plateā:inuenerunt vnū diſcipulū
ſenem ſedentē vt venderet ſportellas ſuas
⁊ tulerunt eum ſecū in domū: vt quaſi pre/
cium ſportarum acciperet. Et cum intraſ/
ſet monachus ille in domum: venit puella
illa que a demonio vexabat̄:⁊ dedit ala/
pā monacho illi. Ille autem conuertit ei ⁊
alterā maxillam:ſecūdum diuinum prece/

ptum. Demon aūt coactus clamare cepit.
O violentia mandatoꝝ ieſu xp̄i expellit
me hinc. Et ſtatim mundata eſt puella illa
Cum autē veniſſent ad ſenes īdicauerūt
eis quod fuerat factū: ꝛ glorificant deum
ꝛ dixerunt. Conſuetudo eſt diabolice ſu/
perbie: hūmilitate mandatoꝝ ih̄u xp̄i cor
ruere. Dixit abbas euagrius. Principiū
ſalutis eſt. ſi teipſum redarguis. Dixit ab
bas Serapion. quia multos labores cor
porales feci. pluſq̄ꝫ filius meus zacharias
ꝛ non perueni ad menſurā humilitatis ꝛ
taciturnitatis eius. Abbas moyſes dixit
fratri zacharie. Dic mihi quid faciā? Ille
aūt hoc audiens. iactauit ſe pronus in ter
raꝫ ad pedes eius: dicens. Tu me interro
gas pater? dixit ei ſenex. Crede mihi fili
zacharia: quia vidi ſpiritū ſanctū deſcen
dentē in te: ꝛ ꝓpterea cōpellor īterroga
re te. Tunc tollens zacharias cucullā ſuā
de capite ſuo. miſit illā ſub pedibus ſuis:
ꝛ conculcans eā dixit. niſi ita ↄculcatꝰ fue
rit homo. nō poteſt monachus eē. Dixit ab
bas paſtor. Quia interrogauerat abbas
moyſes fratrem zachariā. tēpore quo mo
riebat̄ dicens. Quid vides? Et ille dixit.
Nihil melius q̄ꝫ tacere pater. Et dixit ei
Fili verū ē: qꝛ tacere bonū eſt. hora autē
mortis eius ſedens abbas Iſidorus: reſpe
xit in celū ꝛ dixit: Letare letare fili mi za
charia qꝛ aperte ſunt tibi ianue regni celo
rū. Sancte memorie Theophilus epiſco
pus alexandrinus. venit aliquādo ad mon
tē Nytrie. ꝛ venit ad euꝫ abbas montis il
lius: ꝛ dixit ad euꝫ epiſcopus. Quid āpliuſ
inueniſti ī via iſta pater? Et reſpondit ei ſe
nex. Culpare ꝛ reprehendere meipſuꝫ: ſine
ceſſatione. Et dixit ei epiſcopus. Non eſt
alia via ſequenda niſi hec. Quando abbas
theodorus cū fratribus manducabat. acci
piebant calices cū reuerentia ꝛ taciturni/
tate: nec dicebāt. ſicut mos eſt: ignoſce. Di
xit autꝫ abbas Theodorus. Perdiderūt
monachi ingenuitatem ſuaꝫ. ꝛ non dicunt
ignoſce. Dicebant de eodeꝫ abbate Th
eodoro. qꝛ cum factus eſſet diaconus ꝛ
in ſcithi: non acquieſcebat miniſtrare.
ꝛ huc atqꝫ illuc fugiebat. ꝛ iterum ſenes
adducebant eum: dicentes. Non derelin/
quas miniſteriū tuuꝫ. Dixit autem abbas
Theodorus. Dimittite me ꝛ deprecor deū
ꝛ ſi oſtenderit mihi. quia ſi debeo ſtare in lo
co miniſterii huius faciaꝫ. Et duꝫ depreca
retur deum: dicebat. Si voluntas tua eſt
domine vt ſteꝫ in hoc miniſterio: demōſtra
mihi. Et oſtenſa eſt ei columna ignis de ter
ra vſque ad celuꝫ: ꝛ vox ſonuit dicens. Si
potes fieri ſicut columna hec: vade mini
ſtra. Ille auteꝫ audiens. ſtatuit apud ſe nul
latenus acquieſcere miniſtrare. Qui cum
veniſſent ad eccleſiaꝫ. penitentiaꝫ apud eū
egerunt fratres: dicentes. Si non vis mi/
niſtrare vel ſalti calicē tene. Et non acqui
euit dicēs. Si me nō dimittitis diſcedā de
loco iſto. Et ita diſceſſerūt ab eo. Dicebat
abbas Ioānes breuis. Quia ianua dei eſt
humilitas: ꝛ patres noſtri ꝑ multas ↄtume
lias gaudētes īrauerūt ciuitatē dei. Dixit
iteꝝ ꝙ ſupra. Quia humilitas ꝛ timor dei:
ſuperant vniuerſas virtutes. dixit abbas
Ioānes thebeus. Quia debet monachus
ante oīa humilitatē habere: hoc eſt enim
primū ſaluatoris mādatū dicētis. diſcite a
me: qꝛ mitis ſuꝫ ꝛ humilis corde. Et alibi
Beati pauperes ſpiritu: quoniā ipſoꝝ eſt
regnū celoꝝ. Collecti ſunt aliquando fra/
tres qui habitabāt ī ſcithi: ꝛ ceperūt intra
ſe q̄rere de melchiſedech ſacerdote. Obli
ti ſunt aūt vocare abbateꝫ copꝛē. Poſtea
autem vocantes eum: interrogabāt eum
de eadem queſtione. Ille autem tundens
tertio os ſuū dixit ueh tibi copꝛes quia que
tibi mandauit deus vt faceres: dereli/
quiſti: et que a te non requiri: illa ſcrutari
preſumis. Hec audientes fratres: fugerūt
ſinguli in cellas ſuas. Narrauit aliquan/
do de ſeipſo abbas Macharius dicens.
Quando eram iuuenis et ſedebam in cel/
la mea: tenuerunt me et fecerunt me cleri
cum inuitum. Et cum nollem acquieſcere
ad miniſtrandum: fugi ad alium locum. ꝛ
venit ad me quidam ſecularis quideꝫ ho/
mo: ſed vita religioſus: ꝛ tollebat a me opꝰ
q̄ḋ faciebam manibus meis: ꝛ miniſtrabat

mihi que neceſſaria erāt. Contigit autē tē
ptante diabolo. vt virgo quedam in vico
ſuo viciata lapſuꝫ incurreret: ꝛ cuꝫ in vte/
ro habere cepiſſet. interrogabatur quis eſ
ſet de quo in vtero haberet. Illa auteꝫ di/
xit: quia hic ſolitarius eſt: qui mecum dor/
miuit. Exeuntes auteꝫ de vico illo. cōpre/
henderunt me: ꝛ adduxerunt ad vicum. ꝛ
appenderunt in collo meo cacabatas ol/
las. ꝛ anſas vaſoruꝫ: ꝛ miſerunt me circui/
re per vicuꝫ illuꝫ. ꝛ per viaꝫ ducebant di/
centes. Hic monachus corrupit filiam no/
ſtraꝫ: tollite. tollite eū. Et ceciderūt me pe
ne ad mortē. Superueniens auteꝫ quidaꝫ
ſenuꝫ dixit. Qꝫdiu monachuꝫ iſtuꝫ ceditis
peregrinum? Ille autem qui mihi ſolebat
miniſtrare neceſſaria. ſequebatur retro cū
verecundia. Etenim ꝛ ipſum contumeliis
multis affecerunt: dicentes. Ecce ſolitari
us monachus cui tu teſtificabaris quid fe/
cit? Et dixerunt parentes puelle illius:
Quia non dimittemꝰ euꝫ: donec fideiuſſo
reꝫ prebeat. qui paſcat eaꝫ. Et dixi illi qui
mihi miniſtrare ſolebat: ꝛ fidem dedit. Et
reuerſus ſuꝫ in cellaꝫ meaꝫ ꝛ dedi ei quan
tas habui ſportellas: dicens. Uēde eas: ꝛ
da illi mulieri mee manducare. Dicebā au
teꝫ ī animo meo. Machari ecce inueniſti
tibi mulierēꝫ: opus habes modo āplius la/
borare. vt paſcas eaꝫ. Et operabar non ſo
luꝫ in die: ſed etiaꝫ in nocte. ꝛ trāſmittebaꝫ
ei. Cuꝫ auteꝫ veniſſet tēpus infelici illi vt
pareret: artabatur per plurimos dies ꝛ nō
pariebat. Dicūt ergo ei. Quid eſt hoc? At
illa dixit. Ego ſcio quare iſta patiar. Et in
interrogata a parentibus ſuis quare? re/
ſpondit. Quia monacho illi crimen illud ī
poſui. ꝛ fallens īplicaui euꝫ: cuꝫ iſte non ha
beat culpaꝫ: ſed iuuenis ille talis hoc fece/
rit. Audiens auteꝫ hec verba miniſter me
us. gaudens venit ad me: ꝛ dixit. Quia nō
potuit parere puella illa. donec confitere/
tur: quia tu nulluꝫ crimen in ea habuiſſes.
ſed quia mentita ſit aduerſum te. Et ecce
omnes habitatores vici illius volunt veni
re huc ad te. glorificaturi deū: ꝛ penitentiā
apud te acturi. Ego auteꝫ audiēs iſta a mi
niſtro meo: ne affligerent me homines ſur
rexi ꝛ fugi huc in ſcithi: ꝛ hoc eſt principiū
cauſe propter quā hic habitare cepi. Pre/
teriens aliquando abbas Macharius a pa
lude. ad cellaꝫ ſuam. ꝛ reuertens portabat
palmulas: ꝛ ecce occurrit ei diabolus ī via
cū falce meſſoria. Uoluit auteꝫ percutere
euꝫ de falce illa. ꝛ non potuit. Et dixit ei.
Multaꝫ violentiam patior a te machari.
quia nō poſſū preualere aduerſū te. Ecce
eni quicquid tu facis: ꝛ ego facio. Ieiunas
tu: ego penitus non comedo. vigilas tu:
ego omnino non dormio. Unum eſt autē
ſolū: in quo me ſuperas. Et dixit ei abbas
Machariꝰ. Quid eſt illud? Et reſpondit
diabolus. Humilitas tua. per quā non pre
ualeo aduerſū te. Perrexit aliquando ab
bas Mathois de raythu. in partibꝰ geba/
len. Erat aūt cū eo frater eiꝰ. Et venit epi
ſcopꝰ loci illiꝰ ad memoratū ſenē: ꝛ fecit eū
preſbiterū. Et dū guſtarēt ſimul: dixit epi
ſcopꝰ. Ignoſce mihi abba. qꝛ ſcio ꝙ nolue/
ris hanc rē: ſed vt benedictionē tuā accipe
rē. preſūpſi hoc facere. dixit ei ſenex cū hu
militate: Et animꝰ meꝰ modicum volebat
hoc. Uerūtamen ī hoc grauiter fero quia
cōpellor ſeparari a fratre meo qui mecū ē
neque eniꝫ ſufficio omnes orationes quas
ſimul faciebamꝰ īplere. Et dixit epiſcopꝰ
Si ſcis quia dignus eſt. ego ꝛ ipſuꝫ ordino
Et dixit ei abbas Mathois. Equidem ſi
dignus eſt: neſcio. vnum autem ſcio. quia
melior me eſt. Ordinauit autem ꝛ ipſum
epiſcopus. ꝛ ita vtrique receſſerunt de hac
vita: vt nunq̄ꝫ ſe ad ſacrificandum oblatio
nem altario proximarent. dicebat autem
ſenex. Credo in deum quia forſitaꝫ non ſu
ſtineam graue iuditium propter ordina/
tionem quam ſuſcepi: dum oblationē non
audeam conſecrare. Hoc enim officium il
lorum eſt: qui ſine querela viuunt. dixit au
tem abbas Mathois. Quantum ſe homo
approximat ad deū. tantuꝫ ſe peccatorem
videt. eſaias eniꝫ propheta vidēs dominū
miſeruꝫ ſe ꝛ īmunduꝫ dicebat. naꝫ vir la/
biis pollutꝰ ſū. dicebant de abbate Moy
ſe. Qꝛ cū factꝰ eēt clericꝰ: īpoſuerūt ei hu/

merale.ꝛ dixit ei archiepiſcopꝰ.ecce factꝰ
es cādidatꝰ abba Moyſes.ꝛ ille reſpōdit
Putas deforis dn̄e papa.aut ꝛ intus? Uo
lens autē ep̄us eū probare:dixit clericis.
Quando intrat abbas moyſes ad altare.
expellite eū:ꝛ ſequimini eū vt audiatis qd
dicat. Cū aūt cepiſſent eū mittere foras:
dicebant ei.exi foras ethiops. Jlle vero
egrediēs dicebat. Bene tibi fecerūt cine
rente ꝛ cacabate.quia cum homo non ſis
quare te ī medio hominū dare p̄ſūpſiſti?
Cū abbas paſtor ī cōgregatione eſſet. au
diens de abbate neſterone:deſiderauit eū
videre ꝛ mandauit abbati eiꝰ vt mitteret
euꝫ ad ipſuꝫ.Qui cuꝫ nollet euꝫ ſolū dimit
tere:non direxit eū. Poſt paucos aūt dies
diſpenſator monaſterii rogauit abbatē.vt
permitteret eū ire ad abbatē paſtorē:ꝛ di
ceret ei cogitationes ſuas. Abbas autem
cū eū dimitteret:dixit ei. Tolle ꝛ fratrem
iſtū tecū.quia mandauit mihi de ipſo ſenex
ꝛ non preſumens eū ſolū dimittere.diſtuli
vſque modo.Cū ergo veniſſet diſpenſator
ad ſenē.locutus eſt ei de cogitationibꝰ ſu
is:ꝛ ille ſanauit euꝫ reſponſione ſua. Poſt
hec aūt interrogabat ſenex fratrē illuꝫ:di
cens. Abba neſteron.quomodo acquiſiui
ſti virtutē hanc.vt quando īmergit tribu
latio aliqua in monaſterio.nō loquaris:ne
que te mediū facias? Et cū diu cogeretur
frater a ſene:dixit ei. Jgnoſce mihi abba:
quia quando intraui in initio in congrega
tionē iſtā:dixi aīo meo. Tu ꝛ aſinus vnuꝫ
eſtote. Si ergo aſinus vapulat ꝛ nō loqui
tur: iniuriaꝫ patitur ꝛ non reſpondet:ꝛ ſic
tu:queadmodū in pſalmo legitur:vt iumē
tū factus ſū apud te.ꝛ ego ſēper tecū. Di
cebant de abbate Olympio in ſcithi quia
ſeruus eſſet.ꝛ deſcendebat per ſingulos an
nos in alexandriā.portans mercedē domi
nis ſuis.ꝛ occurrebant ei ꝛ ſalutabant eū.
Senex autē aquā mittebat in peluī:ꝛ affe
rebat vt lauaret pedes dominis ſuis. Jlli
aūt dicebant ad eū. Noli pater:ne graues
nos. Jlle vero reſpondebat eis. Ego confi
teor quia ſeruus veſter ſū:ꝛ gratias ago.qꝛ
dimiſiſtis me liberꝫ ſeruire deo. Sed tamen
lauo vobis pedes: ecce ꝛ ſuſcipite merce
des meas. Jlli aūt contemnebant:ꝛ non ac
quieſcebant.dicebat ergo eis.Credite mi
hi:quia ſi nō vultis recipere mercedes me
as:remanebo hic ꝛ ſeruio vobis. Jlli autē
reuerentiā eius habentes.dabant in pote
ſtatē eius vt faceret quod vellet. Et reuer
tentē deducebāt eū cū honore:prebētes ei
que neceſſaria erāt.vt faceret pro eis aga
pē:ꝛ ex eo factus eſt nominatus monachꝰ
in ſcithi.dicebat abbas Paſtor.Quia ſem
per homo humilitatē ꝛ timorē dei habens
reſpirare debet inceſſabiliter. ſicut flatuꝫ
quē naribus attrahit vel emittit. Jnterro
gatꝰ eſt abbas paſtor a quodā fratre.quo
modo debeo eſſe in loco in quo habito? Et
reſpondit ei ſenex. Habeto prudentiā ve
lut aduena:ꝛ quocūque in loco fueris. ne
queras verbū tuū corā te habere potenti
aꝫ:ꝛ quieſcis.Dixit iterū:quia ſi proiecerit
ſe quis in conſpectu dei.ꝛ non ſeipſū extu
lerit.ꝛ miſit poſt terguꝫ ſuuꝫ propriaꝫ vo
luntateꝫ: ferramenta ſunt quibus anima
operatur. Jteꝫ dixit. Non metiaris temet
ipſū:ſed adherere ei qui bene conuerſatur
dixit iteruꝫ.quia frater interrogauit abba
tē aloniuꝫ dicens.quid eſt contēptus? Et
dixit ſenex. Ut ſis infra animalia irratio
nabilia:ꝛ ſcias quia illa non contemnūtur
dixit iterū qui ſupra.quia humilitas terra ē
in qua dn̄s ſacrificiū fieri mandauit. Rur
ſus dixit.quia ſi hō ordinē ſuuꝫ cuſtodiat:
non conturbabitur.iterū dixit.quia ſeden
tibus aliquādo ſenibꝰ ad manducandū.ſta
bat abbas aloniꝰ ꝛ miniſtrabat:ꝛ vidētes
laudauerūt.ille aūt oīno nihil reſpōdit.di
xit ergo ei quidam ſecrete.quare non re
ſpondiſti ſenibꝰ laudantibꝰ te? Et dixit ab
bas aloniꝰ.quia ſi rn̄derē eis.iuenirer d̄le
ctatꝰ laudibꝰ meiſ. Narrauit abbas ioſeph
quia ſedētibꝰ nobis aliquando cū abbate
paſtore.nominauerūt abbatē agathonē.ꝛ
diximꝰ ei.iuuenis ē.quare eū appellas ab
batē? Et dixit abbas paſtor. quia os ſuū
fecit eū appellari abbatē.dicebāt d̄ abba
te paſtore.qꝛ nūq̄ voluiſſet ſmonē dimi
tere ſupra v̄bū alteriꝰ ſenis:ſꝫ magis lau

dauerit ſēper:q̄ ille dixiſſet. Uenit aliquā
do: ſancte memorie theophilus ep̄s alex
andrinus in ſcithym. Congregati autē fra
tres: dixerunt abbati pambo. Dic vnū ſer
monē pape: vt edificet animus eius ī hoc
loco. Et reſpondit ſenex. Si in taciturni
tate mea non edificatur.neq̄ in ſermone
meo edificabitur. Narrauit frater pyſtus
dicens. Quia iuimus ſeptē fratres ſolita
rii ad abbatē ſyſoi.habitantē in inſula cli
ſmatos:ꝛ cū rogaremus eū vt diceret no
bis aliqd. ille reſpōdit. Jgnoſcite mihi. qꝛ
ydiota homo ſuꝫ:ſed veni aliqn̄ ad abba
tem Or.ꝛ ad abbatē atrē.ꝛ erat ī infirmi
tate abbas Or decē ꝛ octo annis.ꝛ cepi
ſupplicare eis. vt dicerēt mihi aliqd v̄bū
Et dixit abbas or. Quid tibi habeo dice
re? quicqd vides:fac. Deus enī illius ē.q
ſibi vltra q̄ poteſt extorquet ꝛ violētiaꝫ
facit ad omnia. Hi tamē ambo non erant
de vna puīcia:hoc ē abbas Or ꝛ abbas
atrem. Fuit autē inter eos magna gratia
donec exirent ambo de corpore. Abbas
aūt atrem ſūme obediētie erat abbas vō
or multe humilitatis. Feci ergo apd̄ eos
paucos dies.inueſtigans virtuteꝫ eoꝝ:ꝛ
vidi mirabile quid:quod fecit abbas atrē
Attulerat enī eis quidā piſcem modicū:ꝛ
voluit illū facere abbas atrem.ſeniori ab
bati or. Poſuerat ergo abbas atrem cul
tellū.ꝛ incidebat piſcē illū:ꝛ vocauit eum
abbas or dicens. Atrem atrem? Jlle vero
ſtatiꝫ dimiſit cultelꝫ ī medio piſce īciſo ꝛ
nō pericidit eū:ꝛ cucurrit ad eū. Et miratꝰ
ſuꝫ tantaꝫ obedientiaꝫ eius:quia nō dixit
expecta donec incidero piſceꝫ. Dixi autem
ego abbati atreꝫ. Ubi inueniſti obedienti
am hanc? Et ille mihi reſpondit. Non eſt
mea.ſed iſtius ſenis eſt. Et tulit me:dicēs.
Ueni ꝛ vide obedientiaꝫ eius. Coxit ergo
modicū piſcem male:ita vt perderet eū vo
luntarie:ꝛ appoſuit eū ſeni:ꝛ manducauit
nihil loquēs:ꝛ dixit ei. Bonū ē ſenex. Et il
le rn̄dit.bonū valde. Poſt hec attulit ei illō
modicū nimis bn̄ coctū:ꝛ dixit.ecce iſtud
ꝑdidi ſenex:male iſtud coxi. Et ille rn̄dit.
Etiā modice tibi male exiuit. Et cōuerſus
ad me abbas atrē dixit. Uides qꝛ hec obe
diētia iſtiꝰ ſenis ē? Et exij ab eis ꝛ qcqd vi
di h̄ feci ſm̄ virtuteꝫ meā. Hec dixit abbas
ſyſoi fratribꝰ. Unus autē ex nobis roga
uit eū dicens. Oſtende caritatē:ꝛ dic no
bis ꝛ tu vnū ſmoneꝫ. Et dixit. Qui habet
quod innumerabile eſt in ſcientia: perficit
omnē ſcripturā. Jteꝫ alter ex nobis, dixit
ei. Quid eſt peregrinatio pater? ꝛ reſpon
dit. Tace ꝛ ī oī loco quocūq̄ veneris dic.
Non habeo cauſaꝫ:ꝛ hec eſt peregrinatio.
Uenit quidā frater ad abbatē ſyſoi in mō
teꝫ abbatis Antonij:ꝛ loquentibus eis:di
cebat abbati ſyſoi. Modo adhuc non per
ueniſti ad menſurā abbatis Antonii pater
Et reſpondit ei ſenex. Ego ſi haberē vnaꝫ
cogitationē abbatis Antonij:efficerer to
tus velut ignis. Uerūtamē ſcio hoīeꝫ:qui
cū labore poteſt ferre cogitationes ſuas.
Jtex aūt iterrogauit eū frater ille dicens.
Putas ſic perſequebatur ſathanas anti
quos? Et dixit ei abbas ſyſoi. Modo plus:
quia tēpus eius appropinquauit ꝛ turba
tur. Uenerunt quidā alii ad eū vt audirēt
ab eo ſermonē:ꝛ nihil eis loquebatur: ſed
ſemper dicebat.ignoſcite mihi. Uidentes
aūt ſportellas eius:dixerūt diſcipulo eius
Abrahā. Quid facitis de ſportis iſtis? Et
reſpōdit eis. Huc ꝛ illuc eas expendimus.
Hoc aūt audiēs ſenex:dixit: Et ſyſois hic
ꝛ īde mādūcat. Jlli aūt audiētes edificati
ſunt valde.ī humilitate ſenis:atq̄ cū gau
dio receſſerūt. Frater quidā iterroga
uit abbatē ſyſoi dicēs. Uideo meipſum.qꝛ
memoria mea ad deū itēta ſit. Et dixit ei
ſenex. Nō eſt magnū hoc.vt mēs tua cum
deo ſit. Magnū aūt eſt ſi teipſuꝫ videas
ſub omni creatura.hoc aūt ꝛ labor corpo
ralis corrigit:ꝛ ducit ad humilitatis viam.
Dixit btē memorie ſincletice. Sicut īpoſſi
bile eſt nauē fabricare ſine acutis:ita īpoſ
ſibile eſt hoīeꝫ ſine humilitate ſaluari. Di
xit abbas īperitius. Arbor vite eſt ī excel
ſo:aſcēdit ad eā humilitas monachi: Dixit
iteꝝ q ſupra. Jmitare publicanū illum:ne
cū phariſeo dāneris:ꝛ ſeq̄re māſuetudinē
moyſi:vt ſūmitates cordis tui reſecās cō

uertas in fontes aquaꝝ. Dixit abbas Oꝛ/
ſiſius. Si fragmen crude tegule i fūdamē
to mittat. vbi iuxta ſit fluuius. non ſuſtinet
vnuꝫ dieꝫ. cocta auteꝫ permanet velut la
pis: ita eſt homo qui carnaleꝫ ſapientiam
habet ⁊ non eſt tēptationuꝫ igne excoctus
ſicut ⁊ Joſeph. Huiuſcemodi eni verbo dei
reſoluitur. qui cuꝫ initiuꝫ fecerit: multis tē
ptationibus in medio hominū agitat. Bo/
nuꝫ eſt eniꝫ vt quis nouerit menſuras ſu/
as. ⁊ declinet in initio pondus: foꝛtes autē
in fide imobiles ſunt. Nam de ipſo ſancto
Joſeph ſi velit aliquis loqui: dicet qꝛ nec
terrenus erat. Quanto tēptatus. in quali
pꝛouincia. vbi nec veſtigiuꝫ erat diuini cul
tus. Sed deus patꝝ eius erat cuꝫ eo. qui
eripuit cuꝫ ex omni tribulatione: ⁊ nūc eſt
cū patribus ſuis in regno celoꝝ. Et nos er
go agnoſcentes mēſuras noſtras certemꝰ
vix eniꝫ poſſumꝰ nos effugere iuditiū dei.
Senex quidaꝫ erat ſolitarius vacans i he
remo: ⁊ dicebat in ſemetipſo quia perfec/
tus eſſet in virtutibus. Hic oꝛauit deū di/
cens. Oſtende mihi quid deſit perfectioni
mee. vt faciaꝫ. Uolens autē deus humilia
re cogitationes eius: dixit ei. Uade ad il/
luꝫ archimandritā: ⁊ quicquid tibi dixerit
facito. Reuelauit autē deus archimādri/
te illi. anteq̄ʒ ille veniret ad eū dicens. Ec
ce ille ſolitarius veniet ad te. dic ergo illi
vt tollat flagellū. ⁊ vadat ⁊ paſcat tibi poꝛ
cos. Ueniens ergo ſenex pulſauit oſtiuꝫ. ⁊
ingreſſus ē ad archimandritā illū. Et cuꝫ
ſe ſalutaſſent: ſederūt. Et dixit ei ſolitariꝰ
ille qui venerat. Dic mihi quid faciā vt ſiꝫ
ſaluꝰ. Et dixit ille. Facies quodcūq̄ʒ di/
xero tibi. Et reſpōdit. etiā. Et dixit ei. Ec
ce tolle flagellū ⁊ vade paſce porcos. Di
aūt q eū nouerāt ⁊ audierāt d̄ eo: cū audi
erāt qꝛ porcoſ paſceret: dicebāt. Uidiſtis il
lū magnū ſolitariū d̄ quo audieramꝰ. Ec
ce ſtupuit coꝛ eius. ⁊ a demonio vexatur
⁊ paſcit porcos. Uidens autē deus humili
tatem eius: qꝛ ita patienter ſuſtinebat op
pꝛobria hominū: pꝛecepit eū iterū redire
ad locū ſuum: Quendā ſenē monachū ſo
litariū. Homo q a demōio vexabat ⁊ foꝛ/
titer ſpumabat: pcuſſit in maxillā. Senex
vero conuertit ei aliā maxillā. Stati de/
mon non ferēs incendiū humilitatis illius
mox exiliuit ab eo. Dixit ſenex quidā. Qū
cogitatio ſuperbie aut elationis coꝛ tuuꝫ
intrauerit ſcrutare cōſciētiā tuā. Si oīa
mandata diuina cuſtodiſti: ſi inimicos tuos
diligis. ſi gaudes in aduerſarii tui gloꝛifi/
catione. et ſi cōtriſtaris i minoratōe eius:
⁊ ſi cognoſcis teipm eſſe inutilē ſeruuꝫ ⁊
omniū peccatoꝝ deterioꝛē eē. Sꝫ nec ſic
ita de te ſentias: quaſi omnia correxeris
ſciens qꝛ huiuſmōi cogitatio tua vniuer/
ſa reſoluet. Dixit ſenex cuidā: Non appo/
nes coꝛ tuū aduerſus fratrē dicens. quia
tu illo ſobꝛioꝛ ⁊ cōtinentioꝛ ⁊ intelligētioꝛ
ſis. ſed ſubditus eſto gratie dei i ſpū paup
tatis: ⁊ p caritatē non fictā: ne ſpū exalta/
tionis elatus perdas laboꝛē tuuꝫ: ſed eſto
ſpiritali ſale conditus i chꝛiſto: Dixit ſenex.
Quia ſi quis pluſq̄ʒ dignus eſt honoꝛatur
aut laudatur amplius patitur detrimētū
qui aūt omnino nō fuerit ab hoībus hono
ratus: hic in celeſtibus honoꝛabitur. Fra/
ter aliquis interrogauit ſenem dicens.
Bonum eſt aſſidue penitere. Et reſpon/
dit ei ſenex. Uidimus Jeſum filium naue
quia cum pꝛonus iaceret in facie apparuit
ei deus. Interrogatus ſenex quare ita in/
quietaretur a demonibus. reſpondit. Di/
co quia arma noſtra abiicimꝰ: quod eſt cō
tumelia: ⁊ humilitas patientia ⁊ pauper/
tas. Frater quidam interrogauit ſeneꝫ
dicens. Si quis frater tulerit ad me de
foꝛis cogitationes ſuas: dicaꝫ ei vt nō eas
afferat ad me. Et reſpondit ei ſenex.
Noli. Et dixit frater. Quare. Re/
ſpondit ei ſenex: quia nec potuimus id cu
ſtodire: et ne foꝛte cum dicimus pꝛoximo
ne faciat illud: inueniamur et nos poſtea
idipſuꝫ facientes. Et dixit frater. Quid er
go debet fieri. Et reſpondit ei ſenex. Si
voluerimus taciturnitatem ſeruare: ſuffi/
cit pꝛoximo modus ipſe. Interrogatus eſt
quidaꝫ ſenex: quid eſſet humilitas. Et ille
reſpondit. Si peccanti fratri in te ignoue/
ris: anteq̄ʒ apud te penitentiam agat. Di/

xit ſenex. In omni temptatione non cul/
pes hominē ſed temetipſum tantuꝫ dicēs.
quia pꝛo peccatis meis hec euenerunt mi
hi. Dixit ſenex. Nunq̄ʒ pꝛeterivi oꝛdinē
meum. vt altius ambulareꝫ: neq̄ʒ ſum ali
quando in humilitate poſitus. Oīs eni co
gitatio mea in hoc erat vt depꝛecarer de/
um: quouſq̄ʒ ſpoliaret me veterem homi
nem. Frater quidā interrogauit ſenem
dicens. Quid ē humilitas. Et reſpōdit ei
ſenex. Ut benefacias his qui tibi male fa
ciunt. Et dixit frater. Ut perueniat homo
in hanc menſurā quid faciet. Reſpondit
ei ſenex. Fugiat eligens taciturnitatē.
Frater aliquis interrogauit ſenē dicens:
Quod eſt opꝰ peregrinationis. Et ille di
xit ei. Scio fratrē peregrinanteꝫ qui cuꝫ
inuentus eēt in eccleſia. ⁊ contigiſſet ibi fi
eri agapen: ſedit ad menſaꝫ vt manduca/
ret cum fratribus. Dixerunt auteꝫ quidā/
Iſtū hic quis tenuit. Et dixerunt ei. Sur
ge ⁊ vade hinc foꝛas. Qui ſurrexit ⁊ abiit.
Alii vero contriſtati d̄ expulſiōe eiꝰ egreſ
ſi ſunt ⁊ reuocauerūt eū: poſt hec interro/
gauit eum quidā dicens. Quid putas eſt
in coꝛde tuo: quia expulſus es: et iteruꝫ re
uocatꝰ. Et ille dixit. Poſui i coꝛde meo
quia equalis eſſem cani. qui quando inſe
ctatur foꝛas egreditꝰ: quando auteꝫ voca
tur ingreditur. Uenerunt quidā aliquan/
do de thebaida ad quendam ſenem. habē
tes ſecuꝫ vnū qui a demonio vexabatur:
vt curaretur ab illo ſene. Senex vero cū
diu rogaretur. dixit demoni. Exi d̄ factu
ra dei. Et reſpondit demon. Exeo. ſed in/
terrogo te vnum ſermonē. vt dicas mihi
Qui ſunt hedi ⁊ qui ſunt agni. Et dixit ſe/
nex. Hedi quidē tales ſūt qlis ego: agnos
vero deus ſcit. Et audiens demon clama
uit voce magna dicēs. Ecce pꝛopter iſtaꝫ
humilitatē tuaꝫ ego exeo. Et exiuit eadē
hoꝛa. Manebat quidaꝫ monachꝰ egy/
ptiꝰ i ſuburbano ꝯſtātinopolitane ciuita
tis: ⁊ dū trāſiret Theodoſiꝰ iunioꝛ impe/
ratoꝛ p viam illā: reliquit omnes qui i ob
ſequio eius erant: ⁊ venit ſolus i cellā eiꝰ:
⁊ pulſans ad hoſtium monachi: aperuit
ei monachꝰ. Uidens autē euꝫ agnouit qꝛ
imperatoꝛ eſſet: ſic tamen ſuſcepit eū tan/
q̄ʒ vnum ex officio militantium. Cum
ergo introiſſet fecerunt oꝛationeꝫ ⁊ ſede/
runt. Cepit autem eum interrogare impe
ratoꝛ dicēs. Quomodo ſunt patres i egy
pto. Et ille reſpondit. Oꝛāt pꝛo ſalute ve
ſtra omnes. Imperatoꝛ autē circunſpici/
ebat in cella eius ſi quid haberet: ⁊ nihil
ibi vidit niſi paruam ſpoꝛtellā. habentem
modicū panis ⁊ lagenā aque. Et dixit ei
monachus. Guſta modice. Et īfudit ei pa
nem: ⁊ imiſit oleū ⁊ ſal: ⁊ mādacauit ⁊ de
dit ei aquā bibere. Dixit aūt ei iperatoꝛ.
Scis quis ſim ego. Et ille dixit ei. Deus
te ſcit quis ſis. Tūc dixit ei. Ego ſuꝫ The
odoſiꝰ imperatoꝛ. Ille autē ſtatim adoꝛa/
uit ſalutans eum humiliter: ⁊ dixit ipera/
toꝛ. Beati eſtis vos monachi: qui ſecuraꝫ
vitā habetis. et nō cogitatis de hoc ſecu
lo. Ueritatē dico: quia in iperio natus ſū
et nunq̄ʒ ita delectatus ſuꝫ pane et aqua.
ſicut hodie. Satis enim et libenter come
di. Et cepit ex tunc honoꝛare euꝫ impera/
toꝛ. Senex ergo egrediēs fugit: et iteruꝫ
venit in egyptuꝫ. Dicebāt ſenes. Quia
quando tēptamur tunc magis hūiliamur
quoniaꝫ deus ſciens infirmitatem noſtrā
pꝛotegit nos: ſi autem gloꝛiamur aufert a
nobis pꝛotectionem ſuā: et perimus. Cui
dam fratri apparuit diabolus trāſfoꝛma/
tus in angeluꝫ lucis: et dixit ad euꝫ. Ego
ſum angelus gabꝛiel. Quare clauſiſti ocu
los tuos. Ego ſum miſſus ad te. Ille autē
dixit ei. Uide ne foꝛte ad alium miſſus ſis
ego enim non ſum dignus vt angelus mit
tatur ad me: diabolus autē ſtatim non cō
paruit. Dicebāt ſenes. Quia ſi vel pꝛo
veritate angelus tibi appareat non ſuſci
pias facile: ſed humilia temetipſuꝫ dicēs.
Non ſum dignus videre angeluꝫ. viuēs
in peccatis. Narrauerūt de alio ſene: q
ſedens in cella ſua et ſuſtinens temptatio
nes viderit demones manifeſte: et cōtem
pſerit eos. Cum autem diabolus ſe vide/
ret vici a ſene: venit et oſtēdit ſe ei dicēs.
Ego ſuꝫ xp̄s: quare clauſiſti oculos tuos.

Et reſpondēs ſenex dixit ei. Ego hic xp̄m
nolo videre:ſed in alia vita. Audiens au/
tem hec diabolus non comparuit. Alte/
rum ſenem volentes ſeducere demones
dixerunt ei. Uis videre xp̄ꝫ? Et ille dixit.
Anathema vobis:⁊ de quo dicitis. Ego
autem meo chriſto dicenti credo. Si quis
vobis dixerit ecce hic chriſtus. ecce illic.
nolite credere. Quo dicto ſtatim non cō/
paruerunt. Narrauerunt de alio ſene.
quia perſeuerauit ieiunās ſeptuagīta heb
domadas:ſemel in hebdomada reficiens.
Hic poſtulabat a deo de quodam ſermo
ne ſcripturaꝝ ſanctarumꝫ. ⁊ non reuelabat
ei deus. Dixit ergo in ſemetipſo ecce tan/
tum laborem aſſumpſi ⁊ nihil profeci: va/
do ergo ad fratrem meum ⁊ requiram ab
eo. Qui cum egreſſus clauſiſſet hoſtium
vt abiret:miſſus eſt ad eū angelus domi/
ni dicens. Septuagīta hebdomade quas
ieiunaſti non te fecerūt proximū deo. nūc
vero quādo ita hūiliatus es: vt ad frēꝫ tu
um ꝑgeres miſſus ſuꝫ tibi indicare ſermo
neꝫ. Et apiens ei de re quā q̄rebat diſceſ/
ſit angelus ab eo. Dicebat ſenex q̄daꝫ.
Quia ſi quis timore dei ⁊ hūilitate iniun
git fratri aliq̄d facere:ſ̄m ip̄e qui ꝓpter
deū egreditur:facit fratrē illū ſubiectum
exiſtere:⁊ īplere quod fuerat īperatuꝫ: ſi
autē quis volens iubere fratri. ⁊ non hoc
ſ̄m timorē dei fecerit:ſed quaſi ꝑ auctori
tateꝫ: volens ſibi in eo poteſtatē defende
re: deus videt occulta cordis, nō ꝑmittit
eū audire vel facere qđ iubet. Mānifeſtū
eſt eni opus quod ſ̄m deū fit:⁊ iteꝝ mani
feſtuꝫ eſt:qđ ꝓ voluntate aut poteſtate ī/
iungit̄:qm̄ quod a deo ē cū hūilitate ⁊ ob/
ſecratiōe īperat̄ qđ autē ex poteſtate eſt:
cū furore ⁊ ꝑturbatione: vtpote qm̄ a ma
ligno ē. Dixit ſenex volo uici magis cū
hūilitate q̄ꝫ vincere cū ſuperbia. Dixit
ſenex:non cōtēnes aſtantē tibi:qm̄ neſcis
vtruꝫ in te ſit ſpiritus dei: an ī illo. Aſſiſtē
tē aūt tibi dico eū:q miniſter tu⁹ ē. Frat̄
aliq̄s īterogauit ſenē dicēs. Si hito cū il
lis fr̄ib⁹ ⁊ video aliquā reꝫ īconuenietē
vis vt loq̄r? Et dixit ei ſenex. Si ſunt aliq

maiores tibi aut coetānei. tace magis:⁊ re
geꝫ habebis. In hoc eni q̄ te minorē faci
es. etiam ſecurum te reddes. Dicit ei frat̄.
Quid ergo facio pater? ꝑturbat eni me
ſpiritus. Dicit ei ſenex. Si laboras: cōmōe
facito ſemel humiliter Si autem non obe
diūt tibi: relinque laborē tuū in cōſpectu
dei. ⁊ ipſe te cōſolabitur. Hoc eſt enim vt
proiicit ſe dī cultor coraꝫ deo:⁊ relinquat
ipſe voluntates ſuas. Attende aūt tibi vt
ſecunduꝫ deū ſit ſolitudo tua:⁊ tamē quo
modo video. bonū eſt tacere. Humilitas
eniꝫ tibi eſt taciturnitas. Frater q̄dam
interrogauit ſenē dicēs. Quid ē profect⁹
hominis? Et r̄ndit ei ſenex. profect⁹ homi
nis eſt humilitas. Quātum enim quis ad
humilitatē inclinatus fuerit. tantuꝫ eleua
bitur ad profectum. Dixit ſenex. Quia
ſi quis dicat alicui ignoſcite mihi. humili
ans ſe:comburet demones temptatores.
Dixit ſenex. Si acquiſieris taciturnitatē
nō habeas apud temetipſuꝫ. quaſi aliquā
virtutem iam obtinueris:ſed dic quia īdi
gnus ſum loqui. Dicebat ſenex quidā.
niſi velauerit piſtor oculos āimalis circu
euntis ad molam. conuertet ſe āimal ⁊ co
medet labores ſuos:ita ⁊ nos velamē ac
cipimus ſecūdum diſpenſationem dei. ne
videamus q̄ operamur bona. ⁊ beatificā/
tes forſitan noſmetipſos ꝑdam⁹ merce/
deꝫ noſtrā. Propterea ergo relinquimur
ꝑ interualla temporuꝫ ſimul ⁊ ſemel ſordi
das cogitationes aſſumere: vt cū eaſdem
cogitatiōes aſpicimus. noſmetipſos ꝓprio
iuditio condemnemus. He enim ſordide
ipſe cogitatiōes: velamen ſint ipſius mo
dici boni opis. Quādo aūt hō ſe ipſū accu
ſat. n̄ ꝑdit mercedē ſuaꝫ. Dixit ſenex q̄dā
volo magis doceri q̄ꝫ docere. Item di
xit. Non doceas an̄ temp⁹:alioquin oī tē/
pore vite tue minoraberis ītellectu. In
terrogatus ē quidā ſenex. q̄d ē humilitas?
Et r̄ndens dixit. Humilitas magnū opus
eſt ⁊ diuinū. Uia aūt humilitatis hec ē. vt
labores corporales aſſumi debeāt. ⁊ aſcri
bat ſeipſuꝫ hō peccatorem :⁊ ponat ſe ſub
iectum omnibus. Et dixit frater. Quid ē

eſſe ſub hominib⁹? Reſpondit ſenex. H̄ eſt
eſſe ſubiectū hominibus: vt non attendat
quis aliena pctā:ſed ſua ſemꝑ aſpiciat:et
dep̄cetur ſine ītermiſſione deuꝫ. vt igno/
ſcat. Rogauit quidā frater ſeneꝫ dicens.
Dic mihi vnā rē quam cuſtodiā ⁊ viuā per
eam. Et dixit ei ſenex. Si potueris contu
meliam pati ⁊ ſuſtinere: magnū eſt hoc. et
ſuper omnes ꝟtutes. Dixit ſenex. Qui cō
temptum ⁊ iniuriā ⁊ damnū patiēter fert
poteſt ſaluus eē̄. Dixit ſenex cuidā. Nō
habeas noticiā cū abbate: neqꝫ freq̄nter
adiungeris ei:qm̄ ex hoc fiduciā ſumes:et
deſiderare incipies vt teneas etiā ip̄e pri/
matum. Frater quidā erat in ꝯgregati
one:⁊ omne pond⁹ quod fratribus imine/
bat ip̄e ſuſcipiebat:ita vt ſe etiā in fornica
tione accuſaret. Quidā auteꝫ fratres
ignorantes act⁹ ei⁹ ceperūt murmurare
aduerſus eū dicentes. Quanta mala fec̄
hic:⁊ nec operat̄: Abbas autē ſciens que
agebat fr̄ ille dicebat fr̄ibus. Uolo vnam
mattulā iſti⁹ fratris cū hūilitate: q̄ꝫ omnes
vr̄as cū ſuperbia. et vt demonſtaret ex
dei iudicio:q̄lis eſſet frater ille: attulit oīa
q̄ opati fuerāt alii frēs ⁊ mattā eius de q̄
querebāt̄:⁊ accendit ignē. ⁊ iactauit ī me
diū:cōſumptaq̄ꝫ ſunt opera ⁊ matte illoꝝ
oīa: matta autem fratris illius illeſa ꝑmā
ſit. Hoc aūt vidētes illi fratres timuerūt
⁊ penitētiā corā illo egerūt hn̄tes eum de
inceps velut patreꝫ. Interrogatus ē q̄/
dam ſenex quomō quidā dicerent videre
ſe aſpectū angeloꝝ. et reſpōdit dicens.
Beatus eſt qui pctm̄ ſuum ſemꝑ videt.
Frater aliq̄s cōtriſtabatur aduerſus aliū
fratrē. Quod audiēs ille venit ſatiſfacere
ei. Ille aūt nō aperuit ei oſtiū celle ſue.
Perrexit ꝰ̄ ille ad quēdā ſenem:⁊ dixit ei
cām. et r̄ndit ei ſenex. Uide ne q̄ſi iuſtici
aꝫ adhibeas cāe apō teip̄m ī corde tuo tā/
q̄ꝫ culpatur⁹ frēꝫ tuū: vt q̄ſi illū rep̄hēdas
⁊ teip̄ꝫ iuſtifices:⁊ ꝓp̄ea n̄ tetigit de⁹ cor
ei⁹ vt apiret tibi. Uerūtn̄ h̄ eſt qđ dico tibi
vt ſi vl̄ ille peccauit ī te pōas ī corde tuo
q̄ tu ī illo peccaueris:⁊ frēꝫ tuū iuſtifica:
⁊ tūc dn̄s dat ī corde illi⁹ ꝯcordare tecū. et

narrauit illi exemplum tale: dicens. Duo
quidam erant ſeculares ⁊ religioſi:⁊ coli
quentes ſecuꝫ. egreſſi ſunt. et facti ſunt mo
nachi. emulationem autem habentes vo
cis euangelice:ſed non ſecundum ſcientiā:
caſtrauerunt ſe quaſi propter regnum ce
lorum: Audiens autem hoc archiep̄us:ex
cōmunicauit eos. Illi auteꝫ putantes q̄
bene feciſſent. indignati ſunt contra eum:
dicentes. Nos propter regna celorum ca
ſtrauimus nos:⁊ excōmunicauit nos. Ea
mus ⁊ interpellemus aduerſus euꝫ. hiero
ſolimorum archiepiſcopuꝫ. Abeuntes er
go: indicauerunt ei hec omnia et dixit
eis archiepiſcop⁹ hieroſolimitaꝝ. et ego
vos excommunico. ex quo iterum contri
ſtati. abierūt antiochiam ad archiepiſco/
pum. ⁊ dixerunt ei omnia que acta fuerāt
circa ſe. Et ille ſimiliter excommunica
uit eos ⁊ dixerunt ad ſemetipſos. Eamus
romaꝫ ad patriarcham: ⁊ ipſe nos iudica
bit de omnibus iſtis. Eūtes ergo ad ſumū
archiepiſcopū romane ciuitatis: ſuggeſſe/
runt ei que fecerunt eis memorati epiſco
pi. dicentes. Uenim⁹ ad te:q̄ tu es caput
omnium. dixit eis et ipſe. Et ego vos ex
comunico:⁊ ſegregati eritis. Tunc deſe
runt extorres totius cōſilii: ⁊ dixerūt ad
ſemetip̄os: Iſti epiſcopi ſibiīuicē deſe/
runt ⁊ conſentiūt. propter quod in ſynodis
cogregātur:ſꝫ eamus ad illū virū dei ſan
ctuꝫ epiphaniū. epiſcopū de cipro q̄ pro
pheta ē ⁊ perſonā hominis nō accipit. Cū
autem ꝓximarēt ciuitati ei⁹ reuelatū ē ei
de ip̄is ⁊ mittēs in occurſū eoꝝ. mādauit
eis: Ne ītretis ciuitatē iſtā. Tūc illi ī ſe re
uerſi: dixerunt. In ꝟitate nos culpabiles
ſum⁹. Ut q̄d ꝰ̄ noſip̄os iuſtificam⁹? Nūq̄d
q̄ illi nos iniuſte excōmūicauerūt. etiaꝫ ⁊
iſte ꝓpheta? Ecce. n. de⁹ reuelauit d̄ no/
bis. et rep̄hēderūt ſemetip̄os valde ſimi/
lit̄ ⁊ culpā quā fecerāt. Tūc vidēs deus q̄
corda nouit:q̄r ſe ī ꝟitate culpabiles fece
rāt reuelauit ep̄o epyphāio. ⁊ vltro miſit ⁊
adduxit eos. Et conſolatos eos ſuſcepit
in cōmunionem. ⁊ ſcripſit de eis archiepi
ſcopo Alexandrie: dicens. Suſcipe

ſilios tuos:quoniam in veritate penitēti/
aȝ egerūt. Et addidit ſenex.qui hoc exem
plum narrauerat:dicens. Hec eſt ſanitas
hominis ⁊ hoc eſt quod vult deꝰ. vt homo
culpaȝ ſuam proiiciat ante deum. Hec cū
audiſſet frater:fecit ſecunduȝ verbū ſenis.
⁊ pergēs pulſauit oſtium fratris. Jlle autē
mox vt ſenſit euȝ.primus apud illum de/
intus penitentiam geſſit.aperuitqȝ ſtatim
oſtium ⁊ oſculati ſunt ſeinuicem ex ani/
mo:⁊ facta eſt iter vtroſqȝ pax magna
Duo monachi qui erant etiā carnales fra/
tres .habitabant ſimul:⁊.volebat diabo/
lus ſeparare eos ab inuicem. Semel er
go vnus qui erat iunior etate incendit lu/
cernam.⁊ poſuit eam ſuper candelabrum
Fecit autem opera ſua demon ⁊ euertit
candelabrum:pro qua re cecidit eum ma/
ior frater cum ira. Jlle autem penitentiaȝ
egit:dicens ei. Habe patientiaȝ in me fra
ter:et iterum accēdam eam. Et ecce vir/
tus domini venit:et torquebat demonem
illuȝ vſqȝ mane.Demon autem nunciauit
principi ſuo:quid factum fuiſſet. Et audi/
uit ſacerdos paganorum id quod retule/
rat demon.⁊ egreſſus factꝰ eſt monachꝰ:
et ab initio conuerſationis ſue tenuit hu/
militatem:dicens. Humilitas ſoluit om/
nem virtutem inimici ſicut ego audiui de
mones loquentes dicendo.Quia quando
perturbamus mōachos.conuertitur vnꝰ
ex eis .⁊ agit penitentiam : et deſtruit om
nem virtutem noſtram . Explicit liber de
Humilitate. Jncipit liber ꝺ pnīa.

Dicebāt fratres de

abbate Gelaſio. qui habuerit co
dicem in membranis: valētem ſolidos de
cem ⁊ octo. Continebat enim vetus ⁊ no/
uuȝ teſtamētū totuȝ.⁊ poſitus erat codex
ipe in eccleſia: vt qui vellet de fratribꝰ le/
geret in eo. Superueniens aūt qdā fr per
egrinus applicuit ad ſenē.⁊ videns codicē
illū concupiuit.⁊ furatꝰ ē eum.⁊ exiuit at/
qȝ diſceſſit. Senex autem non eſt ſecutus
poſt eum vt comprehenderet eum.cuȝ ꝯti
qȝ intellexiſſet quod fecerat. Jlle aūt per
gens in ciuitateē: querebat cui venderet
euȝ .Et cū inueniſſet qui vellet emere. ce
pit ſedecim ſolidos preciū ipſiꝰ poſtulare
Jlle vero volens comparare dixit . Da
mihi primum vt oſtēdam eum et ſic dabo
tibi preciū. Dedit ergo illi codiceȝ ad oſtē
dendū alicui. Quem accipiēs ille qui eme
re cupiebat. attulit eum ad abbatē Gela
ſium. vt probaret ſi bonꝰ eſſet codex:aut
ſi tantuȝ valeret. Dixerat enim ei et quā
titatem quam venditor poſtulabat . Et
dixit ſenex gelaſius . Eme illū quia bonꝰ
codex eſt:et valet hoc preciuȝ quod dixit
tibi. Jlle aūt rettulit venditori aliter:et ſi
ſicut audierat a ſene.Dixitqȝ .Ecce oſten
di codicem illū abbati gelaſio.et dixit mi/
hi quia bonus eſt:ſed non valet quantuȝ
dixiſti. Jlle hoc audiens dixit ei. Nihil ali
ud dixit ſenex: Et reſpondit. Nihil . Tūc
dicit ei. Jam nolo vendere codicem iſtuȝ
Cōpunctus autē venit ad ſenē . penitētiā
agens:et rogans eū vt codicem reciperet
Senex autē nolebat eum recipere. Tūc
dixit ei frater. Quia ſi nō recipis eum:nō
poſſum ſecurus eſſe. Et dicit ei ſenex. Si
nō potes ſecurus eſſe niſi recipiaȝ:ecce re
cipio eū. Et remanſit frater ille apud euȝ
vſqȝ ad exitū ſuum:proficiens de patien
tia ſenis. Factus ē aliquando conuen
tus in cellis pro quadam cauſa.et locutꝰ
quidem Euagriꝰ abbas. Et dixit ei pſbi/
ter mōaſterioꝝ. Scimꝰ abba Euagri:qꝛ
ſi eſſes in patria tua forte aut epiſcopus
eras aut multoruȝ caput:nunc aūt hic ve
lut pegrinus ſedes. Jlle vero cōpunctus
non quidem turbulenter aliquid reſpon
dit:ſed mouens caput : reſpiciens ad traȝ
digito ſcribebat et dixit eis. Reuera fra
tres ita eſt. Sedente aliquando abba
te Joanne breui ſtatura.ante eccleſiā.cir
cundederunt eum fratres:et exquirebāt
ab eo ſinguli de cogitatiōibus ſuis . Qui
dam autem ſenex hoc audiens: accenſus
inuidia dixit ei. Suriſcula tua abba Jo/
annes .plena veneno eſt. Et reſpondit ei
abba Joannes. Jta eſt abba. Hoc autem
dixiſti qꝛ ea que foris ſunt tantūmodo vi

des. Si autē videres que intro ſunt.quid
eras dicturus: Dicebant de Joāne mi
nore ꝺ thebaida.qui fuit diſcipulus abba
tis Antonii.qꝛ duodeciȝ āṅos fecerāt i mi
niſterio.ſeruiēs ſeni i infirmitate eius:⁊ pꝰ
hec ſedebat ſuper mattā. Senex vero con
triſtabatur pro eo. Et cū multum laboraſ
ſet cū illo:nunqȝ dixit ei.ſanus eſto . Quā
do autē iam moriturus erat. reſidentibus
ſenibus loci.tenuit manū eiꝰ.⁊ dixit . Sa
nus ſis. ſanꝰ ſis.ſanus ſis. Et tradidit eum
ſenibus:dicens. Hic angelus ē.non hō
Dicebāt de abbate hiſidoro q erat in ſci/
thi qꝛ ſiqs habuiſſet fratrē infirmū aut pu
ſillanimē aut iniurioſū.⁊ volebat eum ex
pellere foras.ille dicebat. Adducite eum
ad me. Et apprehendēs eū:patientia ſua
curabat animū fratris illius. abbas Ma
charius in egipto poſitus iuenit hominē q
adduxerat animal.⁊ rapiebat q̄ habebat.
Jpe vero vt peregrinus aſtitit furi ⁊ adiu
uabat eū ad animal onerandū:⁊ cū omni
quiete deduxit eū: dicens i ſemetipō. Ni/
hil intulimꝰ in hunc mūdum:ſed dominus
dedit.et ſicut ipſe voluit ita factuȝ eſt: bn̄
dictus in oībus deus . Facta aliqn̄ cōgre
gatiōe fratrum in ſcithi cū voluiſſet ſenes
probare abbatē moyſem contempſerunt
eum dicentes . Ut quid iſte ethiops in me
dium noſtrū venit: Jlle aūt audiēs tacuit
Cum vero dimiſſus fuiſſet conuentꝰ: dixe
runt ei hi q iniurioſe euȝ tractauerāt. Nec
modo non es turbatus : Et ille reſpondit
Turbatus ſum:et non ſum locutꝰ. Pa
yſius frater abbatis paſtoris habuit eſſe/
ctum cum quodam monacho ex cella ſua.
Abbas auteȝ paſtor nolebat hoc. Qui cō
ſurgens iuit ad abbateȝ āmona:et dicit ei
Frater meus Payſiꝰ habet cū quibuſdā
affectū quod ego nō libēter fero. Dicit ei
abbas āmonas . Abbas paſtor ad huc vi/
uis : vade in cellā tuā.⁊ pone in corde tuo
qꝛ iā āṅū habes i ſepulchro. Dixit abbaſ
paſtor. Oīs labor qcūqȝ euenerit tibi: ex
taciturnitate ſuperaſ. Quidā frater le/
ſus ab alio fratre vēit ad abbatē ſyſoi the
beum: ⁊ dixit ei. Leſus ſū a quodaȝ fratre
⁊ volo me ego vindicare. Senex autē ro
gabat eū dicēs. Noli fili:ſȝ dimitte magis
deo vindictā. Jlle atem dicebat. Non qui
eſco. donec me fortiter vindicauero. Dixit
autē ſenex . Quia hoc ſemel ſtatuiſti apud
te ſurge oremus . Et ſurgens ſenex:dixit.
Deus iam nobis non es neceſſariꝰ:qꝛ noſ/
ipi ⁊ volumꝰ ⁊ poſſumꝰ nos vīdicare. Hoc
autem audiens frater. cecidit ad pedes ſe
nis illiꝰ dicēs. Jā n̄ contēdā cū fratre illo.
ſȝ rogo: igſce mihi. Quidā vidēs quēdā re
ligioſum portantē mortuū i lecto: dicit ei ;
mortuos portas vade.⁊ viuētes porta. Di
cebāt ꝺ quodā monacho. qꝛ quot qs appe
tiſſet aut exacerbaſſȝ eū: tantomagis ille
ad eū cōcurrebat : dicēs . Quia huiuſmōi
cauſa holes corrigunſ. ab his qui in con/
uerſatione ſtudioſi ſunt. Nā qui eos beati
ficant magis confūdunt aīas eoꝝ Scri/
ptū eſt enim. Quia qui beatificant vos.ſe
ducūt vos. Uenerūt aliquādo latrōes
in monaſteriū cuiuſdaȝ ſenis:⁊ dixerūt ad
eū. Oīa que in cella tua ſunt:tollere volu
mus. Et ille dixit. Quantū vobis videtur
tollite filii. Tulerūt ergo quodcūqȝ iuene
rūt in cella ſenis:⁊ abierūt. Obliti ſūt au/
teȝ ibi ſacculū quod erat abſconditū i cel
la. Senex vero tollens eum.ſecutꝰ ē poſt
eos clamans ⁊ dicēs. Filii tollite quod ob
liti eſtis in cella. Jlli vero admirantes pati
entiā ſenis: reuocauerūt omnia in cellam
eiꝰ et penitentiā egerunt omnes ad inui/
cem dicentes. Hic vere homo dei eſt.
Fratres quidam venerunt ad quendam
ſenem ſedentem in deſerto loco. ⁊ inue/
nerunt foris extra monaſterium puerum
paſcenteȝ pecora ⁊ loquenteȝ verba que
non decebant. poſtqȝ vero viderunt ſenē
⁊ indicauerunt ei cogitationes ſuas: ⁊ de
reſponſione eius ſe profeciſſe ſenſerūt: di/
cunt ei . Abba quomodo acquieſcis tecū
habere pueros iſtos.⁊ nō precipis eos vt
conſtringātur . Et dixit ſenex. Credite mi
hi fratres dies habeo multos ex quo volo
eis precipere.⁊ redarguo meipſum dicēs.
Si hoc parum non portauero. quomodo
maiorem temptationē ſi permiſerit mihi

deus inferri: portare poſſum. Et pro/
pterea nihil eis dico. vt fiat cõſuetudo por
tandi ea que ſuperuenerit. Narrauerunt
de quodam ſene. qui habuerit puerulum
cohabitantem ſecum: ꝛ videns eum quia
fecerit opus quod non expediebat ei dixit
ei ſemel. Non facies hanc rẽ. ꝛ ille nõ obe
diuit ei. Hoc autem ſenex videns. abiecit
de cogitatione ſua curam illius: iactãs ꝑ/
prium iudiciuꝫ ſuper ipſo. Puer autẽ clau
ſit oſtium celle in qua erãt panes per tres
dies: ꝛ dimiſit ſenem ieiunuꝫ: ꝛ non dixit
ei ſenex. vbi es. aut quid facis foris: habe
bat autem vicinum ſenem. qui cum agno/
uiſſet: qa tardaret puer ille fecit pulmentũ
modice ꝛ dabat ei per parieteꝫ: ꝛ rogabat
vt guſtaret. Et dicebat ſeni: Quid tardat
frater ille foris? Senex vero dicebat. Qñ
ei vacauerit. reuertetur. Narrauerunt
aliqui. Quia philoſophi quidam aliquan/
do voluerunt probare monachos: ꝛ venit
vnus monachus tranſiẽs: ſtola indutus et
bene veſtitus: Et dixerunt ei philoſophi.
Tu veni huc monache. Ille vero indigna
tus iniuriis agreſſus eſt eos. Trãſiit et al/
ter monachus. magnus ruſticus genere
ꝛ ipſi dixerunt ei. Tu mõache male ſenex
veni huc. Ille vero curſim venit: ꝛ cepe/
rũt ei alapas dare. Ille auteꝫ cõuertit eis
aliam maxillaꝫ. Statim vero philoſophi il
li ſurrexerunt: ꝛ adorauerunt eũ dicẽtes
Vere hic ẽ monachus. Et fecerunt eũ ſe/
dere ĩ medio ſui. ꝛ interrogauerũt eum di
cẽtes. Quid ẽ quod plus facitis nobis ĩ ſo
litudine iſta? Ieiunatis ꝛ nos ieiunamus.
Caſtigatis corpora veſtra. Et nos caſtiga
mus. Sed quicqd aliud facitis: ꝛ nos faci/
mus. Quid ergo plus facitis nobis ſeden
tes ĩ heremo? Reſpõdit eis ſenex: In gra
tia dei ſꝑamus nos: ꝛ mentem noſtrã cu/
ſtodimꝰ. Et illi dixerũt ei. Nos hoc cuſto/
dire ñ poſſumꝰ. Et edificati: dimiſerũt eũ
Senex quidam erat habens probatuꝫ di
ſcipulũ: quem aliquando cõtriſtans expu
lit foras. Ille vero expectabat ſedens fo/
ris. Et aperiens ſenex oſtium inuenit euꝫ:
ꝛ penitentiam egit apud eum dicens. Ab

hodierno die tu pater meus. quoniam hu
militas et patientia tua vicit puſillanimi
tatem animi mei. Veni ergo intus. ammo
do enim tu pater et ſenex ego autem iuue
nis ꝛ tuus diſcipulus: quoniam opere tuo
ſuperaſti ſenectutem meam. Dicebat
quidam ſenum ꝙ audierit ab aliquo viro
ſancto eſſe iuuenes: qui ducatum prebeãt
ſenibus ĩ vita iſta: ꝛ narrauit dicẽs. Quia
erat quidam ebrioſus ſenex. et operabat̃
vnam mattam in die: ꝛ vendebat eam in
vicino vico: ꝛ bibebat quod accipiebat d̃
precio eius. Poſtea ergo venit ad eum iu
uenis quidam frater: ꝛ manebat cum ipſo
qui ſimiliter operabatur ꝛ ipſe mattã vnã
Tollebat autem ſenex ꝛ vendebat: et am
barum mattarum precium expendebat
in vino. Illi autem fratri afferebat tantũ/
modo modicum panis ad veſperã: Et cuꝫ
hoc triẽnio iugiter faceret. nihil locutꝰ eſt
frater ille. Poſt hec vero dixit frater ille
in ſemetipſo. Ecce nudus ſum: ꝛ paneꝫ cũ
egeſtate comedo. ſurgam ergo et diſcedã
hinc. Iterum autem cogitauit ĩ ſemetipſo
dicens. Vbi habeo ire? Sedebo hic. Ego
enim propter deum ſedebo in hac vita cõ
muni. Et ſtatim apparuit ei angelꝰ domi
ni dicens. Nuſq̃ꝫ diſcedas veniemus enĩ
ad te cras. Et rogauit frater ſenem dicẽs
Non diſcedas hinc alicubi. quia venient
hodie mei tollere me. Cum ergo facta eẽt
hora qua ſolebat ſenex deſcendere ad vi
cum dicit fratri. Non venient hodie fili:
iam enim tarde eſt. Et ille dixit ei. Omni
no ſcias quia venient. Et dum hec loque
retur: dormiuit in pace. Senex autem fle
bat: dicens. Heu heu me fili: quia multiſ
annis ſub negligentia viuo: tu autem par
uo tempore ſaluam feciſti per patientiam
animam tuam. Et ex illo die factus eſt ſe/
nex ſobrius et probatus. Dicebant de
quodam fratre: qui ſeni cuidam magno
vicinus erat. quia ingrederetur et rape/
ret quicquid habebat ſenex in cella ſua.
Videbat aũt ſenex. et nõ obiurgabat euꝫ
ſꝫ extorq̃bat ſibi plꝰ ſolito mãibꝰ oꝑari di
cẽſ. Credo opꝰ habꝫ iſte fr̃. Et exigebat a ſe

maiorẽ ſolito laborẽ ꝛ aſtringebat ventrẽ
ſuum: vt cum indigentia comederet paneꝫ
ſuum. Cum autem mori cepiſſet ſenex ille
circumſteterunt eum fratres. ꝛ reſpiciens
in eum qui furabatur ꝛ dicit ei. Iunge te
huc ad me: ꝛ tenuit ꝛ oſculatus eſt manus
eius dicens. Gratias ago iſtis manibꝰ fra
tres: quia propter ipſas vado ad regnum
celoꝝ. Ille autem conpunctus ꝛ penitẽti/
am agens factus eſt ꝛ ipſe probatus mo/
nachus exemplum ſumens de actibꝰ ma/
gni ſenis illiꝰ. Fuit quedã meretrix nomi
ne Thais tante pulcritudinis. vt multi ꝑ/
pter eam venditis ſubſtãtiis ſuis pene ad
vltimam peruenirent paupertateꝫ: ꝛ ama
tores ſui pre zelo litibus inter ſe conſertis
frequenter puelle limina ſanguie iuuenũ
replebãtur. Quod cũ audiſſet abbas Pa
phũcius ſumpto habitu ſeculari ꝛ vno ſo
lido. profectus eſt ad eam ad quandam ci/
uitatem egypti deditqꝫ ei ſolidum quaſi ꝑ
mercede peccandi. Illa accepto precio ait
illi. Ingrediamur domum. Cum autẽ eẽt
ꝛ lectum precioſis veſtibus ſtratum aſcẽ/
dere inuitaretur dicit ad eam. Si eſt inte/
rius cubiculum in ipſuꝫ eamus. Illaqꝫ di
xit. Eſt quidem cubiculum vbi nullus in/
greditur. ſꝫ deo non ẽ locus qui diuinita
tis eius oculis abſcondatur. Quod cuꝫ ſe
nex audiſſet dixit ei. Et ſcis eſſe deũ? Cũ
autem reſpondiſſet ſe ſcire deum ꝛ regnũ
futuri ſeculi necnon ꝛ tormenta peccato
rum. Dixit ei ſenex. Si ergo hec noſti: cur
tantas animas perdidiſti. vt non ſoluꝫ pro
tua. ſed et illoꝝ animabus reddita ratiõe
damneris? Illa vero hec audiens prouo/
luta ad pedes abbatis paphũtii exorabat
dicens. Scio eſſe penitentiaꝫ pater. ꝛ con
fido remiſſionem peccatoruꝫ ſortiri te ex/
orante. Tantum peto tribus horis induti
as. vt poſt hoc vbi iuſſeris ad te veniam
ꝛ quodcũqꝫ preceperis faciam. Cumqꝫ lo
cum illum abbas conſtituiſſet quo venire
deberet illa collectis omnibus quecunqꝫ
ex peccato ſuſceperat: perlatiſqꝫ in mediũ
ciuitatem combuſſit: clamãs. Venite oẽs
qui peccaſtis mecum: et videte quomodo

ea que mihi contuliſtis exuram: Erat au/
tem precium eorum bonorum quadrin/
gentarum librarum auri. Cumqꝫ omnia
conſumpſiſſet in locum quem ei abbas cõ
ſtituerat perrexit. Quam ille reperto vir
ginum monaſterio ĩ cella parua claudẽs
oſtium celle plumbo ſignauit paruamqꝫ
feneſtram reliquit per quam ei victus
modicus inferretur. iuſſitqꝫ omnibus die
bus parum panis ꝛ paululũ aque a mi/
niſtris miniſtrari. Cum autem ſenex oſtio
plumbato diſcederet ait Thais. Quo iu/
bes pater vt ex naturali meatu aquam
meam fundaꝫ? At ille reſpõdit. In cella.
Sic enim digna es. Cum iteruꝫ quemad/
modum deum deberet orare inquireret.
Dixit ei ſenex. Non es digna nominare
deum neqꝫ in labiis tuis nomen diuinita
tis imprimere. ſed nec ad celum manus
expandere: quoniam labia tua iniquitate
ſunt plena et manus tue ſordibus inqui/
nate: ſed tantummodo incumbens contra
orientem aſpice hunc ſermonem ſemper
iterans: q me plaſmaſti miſerere mei. Cuꝫ
ergo tribus annis ita fuiſſet incluſa. con/
doluit ei abbas Paphuntius: et mox pro
fectus eſt ad abbatem Antonium vt ab
eo requireret: ſi remiſiſſet illi deus pecca
ta an non. Cum ergo cauſam rei narraſſet
conuocatis diſcipulis ſuis abbas Antoni
us precepit vt illa nocte omnes vigilarẽt
et in oratione perſiſterent ſingilatim: qua
tenus vni alicui ex his declararet deus
cauſam pro qua abbas Paphuntius ve/
nerat. Cum ergo ſinguli ſeceſſiſſent ꝛ in/
ceſſanter oraſſent abbas Paulus maior
diſcipulus beati antonii abbatis. vidit ſu
bito in celo lectum precioſis veſtibꝰ ador
natum quem quattuor virgines clara fa
cie cuſtodiebant. Cumqꝫ Paulus intraſe
diceret. Non eſt hec gratia alterius ni
ſi patris mei Antonii: vox ad eum diui/
na facta eſt: ñ patris tui Antonii: ſꝫ Tha
is meretricis eſt. qđ cum mane facto ab
baſ paulꝰ retuliſſet: cognita dei volũta
te abbaſ paphuntiꝰ cuꝫ gaudio diſceſſit: ꝛ
ꝓfectꝰ ad mõaſteriũ in q̃ erat ĩcluſa oſtiũ

quod obſtruxerat diſſipauit. Illa vero pe
tebat vt adhuc permaneret diutius inclu
ſa. Cum vero aperuiſſet oſtium dixit.
Egredere: quoniaꝫ deus dimiſit tibi pec
cata tua. Illa reſpondit. Teſtoꝛ deū quo
niam ex quo hic ingreſſa ſum: ex omnibus
peccatis meis feci velut ſarcinam: ⁊ ſtatui
ante oculos meos. Et ſicut non diſcedit
anhelitꝰ de naribꝰ meis vna hora. ſic nec
diſceſſerunt peccata mea ab oculis meis
ſed flebam illa ſemꝑ conſiderans. Cui ab
bas reſpōdit. Non ꝓpter penitētiā tuaꝫ
dimiſit tibi deꝰ peccata tua: ſed q̄a ſemꝑ
hunc timoꝛē habuiſti in animo. Et cuꝫ eā
inde eduxiſſet: quindecim dies ſuperuixit
tantū ⁊ quieuit in pace. Quidaꝫ frater
ſedebat in cella in egypto: magna humili
tate precipuꝰ. Habebat autē ſoꝛoꝛem ī ci
uitate meretricem. que multis animabus
perditio fuerat. Frequenter ergo mone
bant ſenes fratrem illū: ⁊ vix potuerunt
ei perſuadere vt veniret ad eam: quatenꝰ
per admonitionē eius poſſet peccatuꝫ q̄d
per eam fiebat terminari. Dum ergo veni
ret ad locum: quidā ex notis videns eum:
preceſſit ⁊ nunciauit mulieri dicens. Ecce
frater tuꝰ venit ad te de heremo. Illa aūt
pre gaudio relictis amatoꝛibus ſuis quibꝰ
miniſtrabat: capite diſcooperto ad occur
rendum fratri egreſſa eſt. Et cum vidiſſꝫ
eum: dum temptaret illum amplecti dixit
ei ille. Soꝛoꝛ mea cariſſima: parce iā anime
tue: q̄m ꝓpter te multi pereunt. Conſide
ra quanta habes toꝛmenta ꝑparata: niſi ci
to penitere feſtinaueris. Illa autem cōtre
miſcens dicit ad eum. Et ſcis frater: quia
eſt mihi ſalus: vl̄ ammodo? Cui ille dixit.
Si volueris: adhuc ſalus tibi eſt. Illa aūt
iactans ſe ad pedes fratris ſui petebat vt
eam ſecum duceret in deſertum. Cui frat̄
ſuus dixit. Vade ⁊ cooperi caput tuum: et
ſequere me. Cui illa reſpondit. Eamus ait
velociter. Opoꝛtet enim me defoꝛmare:
⁊ inter homines potiꝰ nudo capite deam
bulare: q̄ꝫ in officinam peccati mei iterum
ingredi. Dum autem pariter ambularēt
monebat eam frater ad penitentiam. Vi
dens autem ille: quia quidam fratres ob
uiarent ei: dicit ad eaꝫ. Quoniam nec dū
omnes ſciunt: ꝙ ſoꝛoꝛ mea ſis: parū de via
ſecede: donec iſti tranſeant. Quod cuꝫ fe
ciſſet: poſtq̄ꝫ tranſierunt illi vocauit eam
frater ſuus dicens. Veni ſoꝛoꝛ mea eamꝰ
viam noſtram. Illa autem non reſpondit
ei. Perquirens ergo ille. inuenit eaꝫ moꝛ
tuam: ⁊ veſtigia pedum eius plena ſangui
ne. Erat enim diſcalciata. Tunc ille flens
⁊ eiulans nūciauit ſenioꝛibus patribꝰ oīa
que facta fuerant. At illi contendebāt in
ter ſe de ſaluatione eiꝰ. Manifeſtauit au
tem dominꝰ vni ſeni de ipa: eo ꝙ nulla cu
ra illi fuit de re coꝛpoꝛali: ſed vt ꝓpꝛiuꝫ
vulnꝰ ſanaret neglexit omnia ſua: ⁊ ſuſpi
rauit grauiter. ⁊ fleuit ꝓ peccato ſuo: ꝓ
pterea ſuſcepit deus penitentiam eius.

Explicit liber de Penitentia

Incipit liber de Caritate

Dixit abbas Anto
nius. Ego iam non timeo deum
ſed amo: quia amoꝛ foꝛis mittit timoꝛem
Dixit iterum: quia de ꝓximo eſt vita ⁊
mors. Si enim lucramur fratrem: lucra
bimur chꝛiſtum. Si autem ſcandalizamꝰ
fratrem in chꝛiſtū peccamus. Abbas ſi
mon de loco nitrie venit ad abbatem an
thonium: et dixit ei. Video quia maioꝛem
laboꝛē q̄ꝫ tu ſuſtineo. et quomodo nomen
tuum magnificatuꝫ eſt in hominibus ſuꝑ
me. Et dixit ei abbas antonius. Quoniā
et ego diligo deū plus q̄ꝫ tu. Venit ali
quādo abbas hylarion de paleſtina ad ab
batem antoniuꝫ in montem: et dicit ei ab
bas antoniꝰ. Bene veniſti lucifer: qui ma
ne oꝛiris. Et dicit ei abbas hylarion. Pax
tibi columna lucis: qui ſuſtines oꝛbem ter
rarum. Dixit abbas marcus abbati ar
ſenio. Quare nos fugis? Et dixit ei ſe
nex. Scit deus quia diligo vos: ſed nō poſ
ſum eſſe cum deo et hominibus. Superi
oꝛum enim virtutum milia et milium mi
lia vnā habent voluntatē: hōīs hoīes autē
multas volūtates. Nō poſſuꝫ ego deū di
mittere: et venire et eē cū hoībꝰ. Dixit ab
bas agathō. Quia ſm̄ volūtatē meā nūq̄ꝫ
doꝛmiui: retinens in coꝛde doloꝛē queq̄ꝫ
aduerſus aliquē: neq̄ꝫ dimiſi doꝛmire ali
quem habentem aduerſum me aliquid.
Aſcendente aliquādo de ſcithi abbate Io
anne cum aliis fratribꝰ errauit qui eis du
catum pꝛebebat in via. Erat enim nox: ⁊
fratres dixerunt abbati Ioāni. Quid fa
ciamꝰ abba: quia errauit frater iſte de via
ne foꝛte moꝛiamur errantes? Et dixit eis
ſenex. Si dixerimus ei aliquid ꝯtriſtabiſ.
Sed ecce facio me ipm̄ quaſi defunctū: ⁊
dico me non poſſe ambulare: ſed iaceo hic
vſq̄ꝫ mane. Et fecerunt ſic. Sed ⁊ reſidui
dixerūt. Nec nos ibimꝰ: ſedebimus tecū.
Et ſederunt vſq̄ꝫ mane: ne obiurgarent
fratrem illuꝫ. Senex quidā erat in egy
pto anq̄ꝫ veniret illuc abbas paſtoꝛ. Ille
auteꝫ ſenex habebat noticiam hominum:
⁊ multuꝫ honoꝛeꝫ. Cum ergo aſcendiſſet
abbas paſtoꝛ de ſcithi cum ſuis dimiſerūt
homines ſeneꝫ illum: ⁊ venerunt ad abba
tem paſtoꝛem. Ductus autē inuidia ſenex
male loquebatur de eis: Hoc audiens ab
bas paſtoꝛ contriſtabatur: ⁊ dixit fratribꝰ
ſuis: Quid faciemus de ſene iſto magno:
quia nos in tribulationē miſerūt homines
derelinquentes ſenē. ⁊ ad nos qui nihil ſu
mus attēdentes? Quomodo ergo poſſu
mus ſanare eum? Et dixit eis. Facite ali
quid ad guſtandum: ⁊ tollite vaſculum vi
ni ⁊ eamus ad eum ⁊ ſimul guſtemus: foꝛ
ſitan per hoc poſſumus ſanare animū eiꝰ.
Tulerunt ergo quos parauerant cibos:
et perrexerunt ad eum. et dū pulſaſſēt oſti
uꝫ: reſpondit diſcipulus eius dicēs. Qui
eſtis. et illi dixerunt. Dic abbati tuo quia
abbas paſtoꝛ ē: et deſiderat benedici per
vos. Hoc autem nunciāte ei diſcipulo eiꝰ
ille mandauit dicens. Vade q2 mihi nō va
cat. Illi aūt perſeuerantes in caumate di
xerunt. non diſcedimus niſi meruerimus
benedictionem ſenis. Senex auteꝫ vidēs
perſeuerantiam eoꝝ et humilitatē cōpū
ctus aperuit eis: et intrantes guſtauerūt
cum eo. Cū vero manducarēt dixit ſenex
In veritate dico minus eſt quod audiui
d̄ vobis: centuplū eniꝫ eſt quod video in
opere veſtro. Factus eſt ergo eis amicus
ex illo die. Dixit abbas paſtoꝛ. Conare ſe
cundum virtutem tuam. nulli oīno face
re malū: et caſtū ſerua coꝛ tuū cuꝫ oī ho
mine. Iterum dixit. non eſt aliquid maius
in dilectione q̄ꝫ vt aīam ſuā ponat q̄s ꝓ
ꝓximo ſuo: Eteniꝫ ſi q̄s audiens ſermonē
triſtē cū poſſet ipſe id facere: certet atq̄ꝫ
ſuſtineat ⁊ non contriſtet eum. vel etiam
ſi leſus in re aliqua patiēter tulerit nō re
tribuēs ꝯtriſtāti atq̄ꝫ ledenti ſe eo modo
huiuſmodi hō aīaꝫ ſuā ponit ꝑ ꝓximo ſuo
Contigit aliquando abbatem pambo iter
cum fratribꝰ in partes egypti facere ⁊ vi
dens q̊ſdam ſeculares ſedentes dixit eis.
Surgite ⁊ ſalutate et oſculamini mona
chos vt benedicamini. frequenter enim
cū dō loquūtur ⁊ ſancta ſunt oꝛa eoꝝ. Di
cebāt de abbate paphūtio quia non cito
bibebat vinū. Aliquando autē in itinere
ambulans. ſuperuenit in conuētū latronū
⁊ inuenit eos bibentes. Cognouit autem
eum qui erat pꝛimus latronum. et ſciebat
quia non biberet vinū: Vidēs ergo eum
de multo laboꝛe impleuit calicem vini et
alia manu tenuit gladium euaginatum: ⁊
dicit ſeni. Si non biberis occidam te. Se
nex vero ſciens quia mandatum dei vult
facere et volens eum lucrari. accepit et bi
bit. Ille vero pꝛiceps latronū penitentiaꝫ
apud eū egit dicēs: Ignoſce mihi abba.
quia cōtriſtaui te. Et dixit ei ſenex Credo
ī deo meo quia per hunc calicē faciat mi
ſericoꝛdiam tecum ⁊ in hoc ſeculo ⁊ in fu
turo. Et reſpondit latro. Et ego credo in
deo quia āmodo non faciaꝫ alicui quicq̄ꝫ
mali et lucratus ē ſenex omne collegium
illoꝛum latronum. per id quod ſe ꝓpter
deum dimiſit voluntati eoꝛū. Dixit ab
bas hiperitius. Eripe ꝓximuꝫ a pecca
tis quāta tibi eſt virtus ſine impꝛoperio.
quoniam deus conuertentes a peccatis
non repellit a ſe: Verbum autem malitie
⁊ nequitie nō hītet in coꝛde tuo aduerſus
fratrem tuum vt poſſis digne oꝛare. pater
dimitte nobis debita noſtra ſicut ⁊ nos di

quod obſtruxerat diſſipauit. Illa vero pe
tebat vt adhuc permaneret diutius inclu
ſa. Cum vero aperuiſſet oſtium dixit.
Egredere: quoniaꝫ deus dimiſit tibi pec
cata tua. Illa reſpondit. Teſtoꝛ deū quo
niam ex quo hic ingreſſa ſum: ex omnibus
peccatis meis feci velut ſarcinam: ⁊ ſtatui
ante oculos meos. Et ſicut non diſcedit
anhelitꝰ de naribꝰ meis vna hora. ſic nec
diſceſſerunt peccata mea ab oculis meis
ſed flebam illa ſemꝑ conſiderans. Cui ab
bas reſpōdit. Non propter penitētiā tuaꝫ
dimiſit tibi deꝰ peccata tua: ſed qa ſemꝑ
hunc timoꝛē habuiſti in animo. Et cuꝫ eā
inde eduxiſſet: quindecim dies ſuperuixit
tantū ⁊ quieuit in pace. Quidaꝫ frater
ſedebat in cella in egypto: magna humili
tate precipuꝰ. Habebat autē ſoꝛoꝛem ī ci
uitate meretricem. que multis animabus
perditio fuerat. Frequenter ergo mone
bant ſenes fratrem illū: ⁊ vix potuerunt
ei perſuadere vt veniret ad eam: quatenꝰ
per admonitionē eius poſſet peccatuꝫ qđ
per eam fiebat terminari. Dum ergo veni
ret ad locum: quidā ex notis videns eum:
preceſſit ⁊ nunciauit mulieri dicens. Ecce
frater tuꝰ venit ad te de heremo. Illa aūt
pre gaudio relictis amatoꝛibus ſuis quibꝰ
miniſtrabat: capite diſcooperto ad occur
rendum fratri egreſſa eſt. Et cum vidiſſꝫ
eum: dum temptaret illum amplecti dixit
ei ille. Soꝛoꝛ mea cariſſima: parce iā anie
tue: qm̄ propter te multi pereunt. Conſide
ra quanta habes toꝛmenta ꝑparata: niſi ci
to penitere feſtinaueris. Illa autem cōtre
miſcens dicit ad eum. Et ſcis frater: quia
eſt mihi ſalus: vl̄ ammodo? Cui ille dixit.
Si volueris: adhuc ſalus tibi eſt. Illa aūt
iactans ſe ad pedes fratris ſui petebat vt
eam ſecum duceret in deſertum. Cui fraẽ
ſuus dixit. Vade ⁊ cooperi caput tuum: et
ſequere me. Cui illa reſpondit. Eamus ait
velociter. Opoꝛtet enim me deformare:
⁊ inter homines potiꝰ nudo capite deam
bulare: ꝙ̃ in officinam peccati mei iterum
ingredi. Dum autem pariter ambularēt
monebat eam frater ad penitentiam. Ui
dens autem ille: quia quidam fratres ob
uiarent ei: dicit ad eaꝫ. Quoniam nec dū
omnes ſciunt: ꝙ ſoꝛoꝛ mea ſis: parū de via
ſecede: donec iſti tranſeant. Quod cuꝫ fe
ciſſet: poſtꝙ̃ tranſierunt illi vocauit eam
frater ſuus dicens. Ueni ſoꝛoꝛ mea eamꝰ
viam noſtram. Illa autem non reſpondit
ei. Perquirens ergo ille. inuenit eaꝫ moꝛ
tuam: ⁊ veſtigia pedum eius plena ſangui
ne. Erat enim diſcalciata. Tunc ille flens
⁊ eiulans nūciauit ſenioꝛibus patribꝰ oīa
que facta fuerant. At illi contendebāt in
ter ſe de ſaluatione eiꝰ. Manifeſtauit au
tem dominꝰ vni ſeni de ipā: eo ꝙ nulla cu
ra illi fuit de re coꝛporali: ſed vt propꝛiuꝫ
vulnꝰ ſanaret neglexit omnia ſua: ⁊ ſuſpi
rauit grauiter. ⁊ fleuit pro peccato ſuo: ꝓ
pterea ſuſcepit deus penitentiam eius.

Explicit liber de Penitentia
Incipit liber de Caritate

Ixit abbas Anto
nius: Ego iam non timeo deum
ſed amo: quia amoꝛ foꝛis mittit timoꝛem
Dixit iterum: quia de proximo eſt vita ⁊
mors. Si enim lucramur fratrem: lucra
bimur chꝛiſtum. Si autem ſcandalizamꝰ
fratrem in chꝛiſtū peccamus. Abbas ſi
mon de loco nitrie venit ad abbatem an
thonium: et dixit ei. Uideo quia maioꝛem
laborē ꝙ̃ tu ſuſtineo. et quomodo nomen
tuum magnificatuꝫ eſt in hominibus ſuꝑ
me. Et dixit ei abbas antonius. Quoniā
et ego diligo deū plus ꝙ̃ tu. Uenit ali
quādo abbas hylarion de paleſtina ad ab
batem antoniuꝫ in montem: et dicit ei ab
bas antoniꝰ. Bene veniſti lucifer: qui ma
ne oꝛiris. Et dicit ei abbas hylarion. Pax
tibi columna lucis: qui ſuſtines oꝛbem ter
rarum. Dixit abbas marcus abbati ar
ſenio. Quare nos fugis? Et dixit ei ſe
nex. Scit deus quia diligo vos: ſed nō poſ
ſum eſſe cum deo et hominibus. Superi
oꝛum enim virtutum milia et milium mi
lia vnā habent voluntatē: hūt hoīes autē
multas volūtates. Nō poſſuꝫ ego deū di
mittere: et venire et eē cū hoībꝰ. Dixit ab

bas agathō. Quia ſm̄ volūtatē meā nūꝙ̃
doꝛmiui: retinens in corde doloꝛē queꝙ̃
aduerſus aliquē: neꝙ̃ dimiſi doꝛmire ali
quem habentem aduerſum me aliquid.
Aſcendente aliquādo de ſcithi abbate Io
anne cum aliis fratribꝰ errauit qui eis du
catum prebebat in via. Erat enim nox: ⁊
fratres dixerunt abbati Ioāni. Quid fa
ciamꝰ abba: quia errauit frater iſte de via
ne foꝛte moꝛiamur errantes? Et dixit eis
ſenex. Si dixerimus ei aliquid ꝯtriſtabiſ.
Sed ecce facio me ipm̄ quaſi defunctū: ⁊
dico me non poſſe ambulare: ſed iaceo hic
vſqꝫ mane. Et fecerunt ſic. Sed ⁊ reſidui
dixerūt. Nec nos ibimꝰ: ſedebimus tecū.
Et ſederunt vſqꝫ mane: ne obiurgarent
fratrem illuꝫ. Senex quidā erat in egy
pto anꝙ̃ veniret illuc abbas paſtoꝛ. Ille
auteꝫ ſenex habebat noticiam hominum:
⁊ multuꝫ honoꝛeꝫ. Cum ergo aſcendiſſet
abbas paſtoꝛ de ſcithi cum ſuis dimiſerūt
homines ſeneꝫ illum: ⁊ venerunt ad abba
tem paſtoꝛem. Ductus autē inuidia ſenex
male loquebatur de eis: Hoc audiens ab
bas paſtoꝛ contriſtabatur: ⁊ dixit fratribꝰ
ſuis: Quid faciemus de ſene iſto magno:
quia nos in tribulationē miſerūt homīes
derelinquentes ſenē. ⁊ ad nos qui nihil ſu
mus attēdentes? Quomodo ergo poſſu
mus ſanare eum? Et dixit eis. Facite ali
quid ad guſtandum: ⁊ tollite vaſculum vi
ni ⁊ eamus ad eum ⁊ ſimul guſtemus: foꝛ
ſitan per hoc poſſumus ſanare animū eiꝰ.
Tulerunt ergo quos parauerant cibos:
et perrexerunt ad eum. et dū pulſaſſēt oſti
uꝫ: reſpondit diſcipulus eius dicēs. Qui
eſtis. et illi dixerunt. Dic abbati tuo quia
abbas paſtoꝛ ē: et deſiderat benedici per
vos. Hoc autem nunciāte ei diſcipulo eiꝰ
ille mandauit dicens: Uade qꝛ mihi nō va
cat. Illi aūt perſeuerantes in cauma te di
xerunt. non diſcedimus niſi meruerimus
benedictionem ſenis. Senex auteꝫ vidēs
perſeuerantiam eoꝝ et humilitatē cōpū
ctus aperuit eis: et intrantes guſtauerūt
cum eo. Cū vero manducarēt dixit ſenex
In veritate dico minus eſt quod audiui
đ vobis: centuplū eniꝫ eſt quod video in
opere veſtro. Factus eſt ergo eis amicus
ex illo die. Dixit abbas paſtoꝛ. Conare ſe
cundum virtutem tuam. nulli oīno face
re malū: et caſtū ſerua coꝛ tuū cuꝫ oī ho
mine. Iterum dixit. non eſt aliquid maius
in dilectione ꝙ̃ vt aīam ſuā ponat qs pro
ꝓximo ſuo: Eteniꝫ ſiqs audiens ſermonē
triſtē cū poſſet ipſe id facere: certet atqꝫ
ſuſtineat ⁊ non contriſtet eum: vel etiam
ſi leſus in re aliqua patiēter tulerit nō re
tribuēs ꝯtriſtāti atqꝫ ledenti ſe eo modo
huiuſmodi hō aīaꝫ ſuā ponit ꝓ ꝓximo ſuo
Contigit aliquando abbatem pambo iter
cum fratribꝰ in partes egypti facere ⁊ vi
dens q̄ſdam ſeculares ſedentes dixit eis.
Surgite ⁊ ſalutate et oſculamini mona
chos vt benedicamini. frequenter enim
cū đo loquūtur ⁊ ſancta ſunt oꝛa eoꝝ. Di
cebāt de abbate paphūtio quia non cito
bibebat vinū. Aliquando autē in itinere
ambulans. ſuperuenit in conuētū latronū
⁊ inuenit eos bibentes. Cognouit autem
eum qui erat pꝛimus latronum. et ſciebat
quia non biberet vinū: Uidēs ergo eum
de multo laboꝛe impleuit calicem vini et
alia manu tenuit gladium euaginatum: ⁊
dicit ſeni. Si non biberis occidam te. Se
nex vero ſciens quia mandatum dei vult
facere et volens eum lucrari. accepit et bi
bit. Ille vero pꝛīceps latronū penitentiaꝫ
apud eū egit dicēs: Ignoſce mihi abba.
quia cōtriſtaui te. Et dixit ei ſenex Credo
ī deo meo quia per hunc calicē faciat mi
ſericoꝛdiam tecum ⁊ in hoc ſeculo ⁊ in fu
turo. Et reſpondit latro. Et ego credo in
deo quia āmodo non faciaꝫ alicui quicꝙ̃
mali et lucratus ē ſenex omne collegium
illoꝛum latronum. per id quod ſe propter
deum dimiſit voluntati eoꝛū. Dixit ab
bas hiperitius. Eripe proximuꝫ a pecca
tis quāta tibi eſt virtus ſine impꝛoperio.
quoniam deus conuertentes a peccatis
non repellit a ſe: Uerbum autem malitie
⁊ nequitie nō hitet in coꝛde tuo aduerſus
fratrem tuum vt poſſis digne oꝛare. pater
dimitte nobis debita noſtra ſicut ⁊ nos di

mittimus debitoꝛibus noſtris. Duo fra⸗
tres erant in cellis. vnus autem ex eis ſe
nex erat: Et rogabat eũ qui erat iuuenis
dicens. Maneamus ſimul frater. Et ille
dixit ei. Peccatoꝛ ſuꝫ ⁊ nõ poſſũ manere
tecũ. Ille autẽ rurſus rogabat eũ dicens.
Etiã poſſum⁹. Erat autẽ ſenex ille mun⸗
dus: et nolebat audire q̃ monach⁹ babe⸗
ret in cogitatu fornicationẽ. Et dicit fra⸗
ter. Dimitte me vna bebdomada: et iteꝝ
loquamur. Venit ergo poſtmodum iuue⸗
nis ille: ⁊ volens ſenem pꝛobare dicebat.
In magnam temptationẽ incurri bebdo⸗
mada iſta abba. Pergens eni pꝛo miniſte
rio quodã in vico incidi in mulierẽ. Et di⸗
xit ei ſenex. Eſt tibi penitẽtia. Et dixit fra
ter: etiã. Senex autẽ dixit. Ego tecũ poꝛ⸗
to medietatẽ peccati buius. Tũc dixit fra
ter ille. Nõ ſcio quia poſſum⁹ ſimul eſſe:
Et manſerunt ſimul vſqꝫ ad exitum ſuuꝫ.
Dixit quidã patꝝ: ſi quis te petierit rẽ ali⸗
quam ⁊ violẽter pꝛeſtiteris ei: ſit volũtas
animi in id qđ datur: ſicut ſcriptũ ẽ: quia
ſi quis te angariauerit vnũ miliariũ vade
cum ipõ duo. Hoc autẽ eſt vt ſi quis a te
petierit reꝫ aliquã: des ei ex aĩo ⁊ ſpiritu.
Dicebant de quodam fratre quia cum fe
ciſſet ſpoꝛtas ⁊ ipoſuiſſet eis anſas: audi⸗
uit vicinum ſuum aliuꝫ monachũ dicẽtẽ.
Quid facio quia pꝛoximũ eſt mercatum:
⁊ non babeo anſas quas imponam ſpoꝛtel
lis meis. Ille vero reſoluit anſas quas im
poſuerat ſpoꝛtelis ſuis. ⁊ attulit eas fratri
illi vicino dicens. Ecce iſtas anſas ſupflu
as babeo: tolle eas ⁊ ipone ſpoꝛtis tuis.
Et fecit op⁹ fratris ſui pꝛoficere ad quod
opus erat: ꝓpꝛium autem opus reliquit i⸗
perfectũ. Dicebant de quodã ſene i ſci⸗
thi quia egrotauit ⁊ voluit mãducare mo
dicũ panis recentis. Hoc autẽ audiẽs qui
dam exercitatoꝛũ fratꝝ: tulit melotẽ ſuã.
⁊ miſit in eam panẽ ſiccũ: ⁊ vadens in egy
ptum mutuauit illa pꝛo pane recẽti ⁊ attu
lit ſeni. Et cuꝫ vidiſſent frẽs panes illos re
centes mirati ſunt. Senex aũt nolebat gu
ſtare dicens. Quia ſanguis frĩs illi⁹ ẽ. Et
rogauerũt illũ frẽs dicẽtes. Pꝛopter dñꝫ
comedeme vacuũ ſit ſacrificiũ fratris iſti
us. Atqꝫ itaqꝫ rogat⁹ cõedit. Frater q̃⸗
daꝫ interrogauit quendã ſenẽ dicẽs. Duo
ſunt fratres ex quibus vnus quieſcit i cel
la ſua. pꝛotrabens ieiuniũ ſex dierũ: ⁊ mul
tum ſibi laboreꝫ iponens: alter vero egro
tantibus deſeruierit. Cuius opus magis
acceptũ ẽ deo? Reſpõdit ei ſenex. Si fra
ter ille qui ſex dieb⁹ ieiuniũ leuat. appen⸗
dat ſe per nares non põt eſſe equalis illi q̃
ĩfirmantib⁹ deſeruit. Interrogauit q̃⸗
dam ſenem quendaꝫ dicens quõ ſunt mo
do quidem laboꝛãtes in cõuerſatiõe: ⁊ nõ
accipiunt grãꝫ ſicut antiqui. Dixit ei ſenex
Quia tũc caritas erat: ⁊ vnuſqſqꝫ ꝓximũ
ſuũ trabebat ſurſuꝫ: nunc autẽ refrigeſcẽ⸗
te caritate vnuſqſqꝫ ꝓximũ ſuũ deoꝛſuꝫ
trabit: ⁊ pꝛopterea gratiaꝫ non meremur
accipere. Perrexerũt aliquãdo tres fra
tres ad meſſem: ⁊ ſuſceperũt certũ ſpaciũ
ſexagita modioꝝ: quod meterẽt. Vn⁹ aũt
ex eis ipã pꝛima die ĩfirmari cepit: ⁊ reuer
ſus ẽ ad cellã ſuã. Duo aũt remanſerũt: ⁊
dixit vn⁹ alteri. Ecce fr̃ vides q̃ incurrit
egritudinẽ fr̃ nr̃. extoꝛque ḡ tu aĩo tuo
paululũ: ⁊ ego meo ſimiliter: ⁊ credim⁹ in
deo: q̃ ꝑ oꝛõnẽ frĩs nr̃i iplebim⁹ nos duo
opã: ⁊ metam⁹ partẽ ipĩ⁹. Cum ḡ explicaſ
ſent meſſem toti⁹ loci quem ſuſceperãt ve
nerũt recipe mercedes ſuas. ⁊ vocauerũt
frẽꝫ illũ dicẽtes. Veni fr̃ accipe laboꝛẽ tu
uꝫ: Et ille dixit eis. q̃lẽ mercedẽ accipiaꝫ
q̃ nõ meſſui? Et illi dixerũt ei. Oꝛõnib⁹
tuis conſumata eſt meſſis: veni ergo ⁊ ac
cipe mercedes tuas. Facta ergo plurima
contentiõe inter eos de bac re illo ſcilicet
dicẽte: nõ accipiã. q̃ nõ laboꝛaui: illis ꝟo
nõ acq̃eſcẽtib⁹: niſi ⁊ ipẽ acciperet ꝑtẽ ſu⸗
aꝫ: abierunt ad iudiciũ cuiuſdã magni ſe
nis: et dixit ei ille fr̃. Perreximus tres vt
meteremus in agro cuiuſdã viri ad merce
deꝫ. Cuꝫ autẽ veniſſemus ad locuꝫ quem
meſſuri eram⁹: ipã pꝛima die i egritudinẽ
cecidi: et reuerſus ſũ in cellã meã nec vna
die metere cuꝫ eis ꝑualẽs et nũc cogũt
me frẽs iſti dicẽtes: veni accipe mercedeſ
vbi nõ laboꝛaſti. Dixerũt autẽ et illi frẽs

Reuera nos tres perreximus metere: et
ſuſcepimus ſpatiuꝫ ſexaginta modioꝝ qđ
meteremus. Et ſi fuiſſemus toti tres cum
grandi laboꝛe vix potuiſſem⁹ explicare il
lud: oꝛationib⁹ aũt fratris buius nos duo
velocius q̃ꝫ tres potuim⁹ ⁊ demeſſuimus
agrũ. ⁊ dicimus ei veni: accipe mercedes
tuas: ⁊ non vult. Hoc audiens ſenex mira
tus eſt ⁊ dixit vni de monachis ſuis. Per
cute ſignum in cella fratrũ: vt cõgregent
ſe buc omnes. Qui cũ veniſſent dixit eis.
Venite fratres: ⁊ audite bodie iuſtum iu⸗
diciũ. Et indicauit eis omnia ſenex. ⁊ adiu
dicauit fratri illi vt acciperet mercedes ſu⸗
as: ⁊ faceret ex bis mercedib⁹ qđ ipẽ vel⸗
let: Et diſceſſit frater ille ꝯtriſtatus. ⁊ plo
rans: quaſi pꝛeiudiciũ paſſus. Dicebat
quidã ſenex: quia patres noſtri cõſuetudi
nem babuerũt venire ad cellas nouoꝛuꝫ
fratrũ: qui ſolitarii babitare volebãt con⸗
uerſari: ⁊ viſitabant eos: ne quis eoꝝ tem
ptatus a demonibus lederetur a cogitati
one ſua. Et ſi quando aliquis eoꝝ inuenie
batur leſus adducebant eum ad eccleſiã.
⁊ ponebatur peluis cum aqua: ⁊ fiebat ꝓ
eo oꝛatio qui i temptationibus laboꝛabat
⁊ lauabant omnes fratres manus ſuas in
peluim: ⁊ perfundebatur aqua illa ille fra
ter qui temptabatur. atqꝫ ita ſtatiꝫ purga
batur frater ille. Duo ſenes multis ãnis
ſimul conuerſati ſũt: ⁊ nunq̃ꝫ inter ſe liteꝫ
babuerũt. Dixit autẽ vn⁹ alteri Faciam⁹
⁊ nos vnã litẽ. ſicut boĩes faciũt. Et ille re
ſpõdit fratri dicẽs. neſcio qualiter fiat lis
et ille dixit ei. Ecce pono in medio latercu
lum ⁊ ego dico meũ ẽ boc: tu aũt dicis nõ
ſꝫ meũ ẽ. et ita fit litis initium. Poſuerunt
ḡ teſtã i medio ſui: et dixit vnus eoꝝ. Me
um ẽ boc. Et alter dixit nõ: ſꝫ meũ ẽ. Et ille
reſpondit ei. Etiam tuũ ẽ: tolle ⁊ vade. et
diſceſſerũt nec contẽdere inter ſe potue
runt. Frater aliquis interrogauit ſenẽ
quẽdã dicens. Si video fratrem de quo
audio aliquã culpã nõ poſſum ſuadere aĩo
meo. vt introducam eũ i cellã meã: ſi autẽ
videro bonum fratrem ipꝫ libenter ſuſci
pio. et dixit ei ſenex: Si facis bonũ bono
fratri: paꝝ boni facis illi alteri duplum
ipende. Ipſe eſt enim qui infirmatur. Di⸗
xit quidam ſenex nũq̃ꝫ deſideraui opus
quod mibi vtile eſſet: et fratri meo diſpẽ
diũ faceret. buiuſmodi babens ſpem quia
lucrum fratris mei opus fructificationis
mibi eſt. Quidam frater erat miniſter cu
iuſdam fratris. Contigit autẽ q̃ vulnus
fieret i coꝛpoꝛe ſenis ⁊ ſanies multa ex eo
cum fetoꝛe pꝛoflueret. Dicebat autem co
gitatio ſua fratri illi qui deſeruiebat. Di⸗
ſcede binc: quia non potes ſuſtinere feto⸗
rem putredinis iſtius. Ille vero frater vt
repꝛimeret buiuſmodi cogitationẽ. tulit
vas aque ⁊ lauabat vuln⁹ ſenis illi⁹ et re
collegit ipaꝫ aquã i vaſe: ⁊ q̃tiẽſ ſitiebat ex
ipſa bibebat. Cepit autem iterum cogita
tio ſua ſollicitare eum dicens. Si non vis
fugere vel non bibas fetoꝛem bunc. Fra
ter autem ille laboꝛabat. et toleranter fe
rebat bibens lauaturam vulneris illius:
Et cum ita miniſtraret ſeni. Vidit de⁹ la⸗
boꝛem caritatis illius et illam lauaturam
in aquaꝫ mundiſſimam vertit et ſenem in
uiſibili medicamento ſanauit. Explicit
liber de Caritate

Incipit liber đ ꝓuidẽtia ⁊ Cõtẽplatiõe.

Rater quidam abi
it ad cellam abbatis Arſenii in
ſcitbi. et attendit per feneſtram: et vidit ſe
nem totum quaſi igneum. Erat autẽ fra
ter ille dignus qui talia intueretur. Et cũ
pulſaſſet. egreſſus eſt ſenex. et vidit fra⸗
trẽ illuꝫ ſtupẽteꝫ: Et dixit illi. eſtne diu q̃
bic pulſas? vidiſti ne aliqd? Et ille rñdit
ei. Non. Et colloquens cuꝫ eo dimiſit eũ.
Dixit abbas daniel qui erat diſcipul⁹ ab
batis arſenii. quia narauerit ei abbas Ar
ſenius tanq̃ꝫ de aliquo alio dicens: puto
tamen q̃ de ſe dicebat. Quia cuꝫ ſederet
in cella ſua quidam ſenuꝫ: vox venit ei: di
cens. Veni et oſtendam tibi opera boni
num. Et ſurgens exiit. et duxit eum in
quendam locum. et oſtendit ei etbiopem
incidentem ligna et faciẽtẽ ſarcinã gran

dem ⁊ tẽptabat portare eam ⁊ non pote
rat ⁊ pro eo vt auferret ſarcinã illaȝ: ibat
iterũ ⁊ incidebat ligna ⁊ addebat ad ſarci
nã. Hoc autẽ faciebat diutius. ⁊ ꝓcedẽs
paululũ oſtendit ei hominẽ rurſus ſtãtem
ſuper lacũ ⁊ implentẽ aquã ex eo et effun
dentẽ in cyſternã pertuſam. qu : cyſterna
ipſam aquam iterum refundebat in lacũ
et dicit ei iterum veni et oſtendaȝ tibi ali
ud. et ecce vidi templum. ⁊ duos viros ſe
dentes in equis: ⁊ portãtes lignũ tranſuer
ſum: vnus contra vnũ: volebant autẽ per
ianuam introire in tẽplum. ⁊ non poterãt
propter lignũ illud quod in tranſuerſo por
tabant. ⁊ non inclinantes ſe vn⁹ poſt vnũ
vt fieret lignum illud directũ remanſerũt
foris extra ianuaȝ tẽpli. ⁊ cũ interrogaſſet
quid hoc eſſet: ille reſpondit ei. Hi ſunt qui
portant velut cũ ſuperbia iuſtitie iugum
⁊ non humiliati ſunt vt corrigerent ſe. et
humiliter ambularent in via xp̄i. propter
quod ⁊ remanent foris a regno dei. Ille
autem qui ligna incidit homo ẽ in pecca/
tis multis ⁊ pro eo vt agat penitentiam ⁊
ſubtrahat ſe de peccatis ſuis. alias iniqui
tates adhibet ſuper iniquitates ſuas. Qui
autem aquam implet. homo ẽ qui opera
quidem bona facit. ſed habet in eis etiam
⁊ mala permixta. per hoc ꝑdit ⁊ bona opa
ſua. Quapropter conuenit omnẽ hominẽ
ſobrium eſſe in conſiderandis operib⁹ ſuis
ne in vanum videatur ſuſtinere labores.
Narrauit iteruȝ abbas Daniel dicens: di
xit pater noſter Arſenius de quodaȝ ſene
in ſcithi qui erat magn⁹ ĩ hac vita. ſimplex
autem in fide: ⁊ errauit pro eo ꝙ erat ydi
ota: ⁊ dicebat non eẽ naturaliter corpus
xp̄i panẽ conſecratũ quẽ ſumim⁹: ſed figu
rã eius eẽ. Hoc audientes duo ſenes ꝙ di
ceret hunc ſermonẽ: ⁊ ſcientes qꝛ magna
eſſet vita eius ⁊ conuerſatio cogitauerũt
qꝛ innocenter ⁊ ſimpliciter diceret hoc ve
nerunt ad eum ⁊ dicunt ei. Abba audiui/
mus ſermonẽ cuiuſdam infidelis qui dicit
quia panis quem ſumim⁹ non naturaliter
corpus xp̄i ẽ: ſed figura eius. Senex autẽ
ait eis. ego ſum qui hoc dixi. Illi autez ro

gabant eum dicentes: Non ſic teneas ab
ba: ſȝ ſicut eccleſia catholica tradidit. nos
autẽ credimus quia panis ipſe corpus xp̄i
ẽ: calix ipſe ſanguis xp̄i ſecundum verita/
tem ⁊ non ſecundum figuram: ſed ſicut in
principio puluerẽ de terra accipiẽs plaſ/
mauit hominẽ ad imaginem ſuam ⁊ nemo
poteſt dicere qꝛ non erat imago dei: ꝗuis
de terra et puluere ſit: ita et panis quem
dixit quia corpus meum ẽ credimus quia
ſecundum veritatẽ corpus xp̄i eſt. Senex
autem ait eis. Niſi re ipſa cognouero: non
mihi ſatiſfaciat ratio veſtra. Illi autem di
xerunt ei deprecemur deum hebdomada
hac de miſterio hoc et credimus quia de⁹
reuelabit nobis. Senex autem cum gau/
dio ſuſcepit ſermonẽ iſtum: ⁊ deprecabať
deum dicens. domine tu cognoſcis quoni
am non per malitiã incredulus ſum rei hu
ius: ſed per ignorantiam errem: reuela er
go mihi domine ieſu xp̄e quod verum eſt
Sed et illi ſenes abeuntes in cellas ſu/
as rogabant et ipſi deum dicentes. Domi
ne ieſu xp̄e reuela ſeni iſti miſterium hoc.
vt credat et nõ perdat laborẽ ſuum. Ex/
audiuit autem domin⁹ vtroſqȝ. et hebdo
mada cõpleta: venerunt dominica die in
eccleſiam. et ſederunt ipſi tres ſoli ſuper
ſedile de ſcirpo: quod in modũ faſcis erat
ligatum. medius autem ſedebat ſenex il/
le. Aperti ſunt autem intellectuales oculi
eorꝫ: et quando ſunt poſiti panes in altare
videbatur illis tantummodo tribus tanꝗ̃
puerulus iacens ſuper altare. et cum extẽ
diſſet presbiter manus vt frangeret panẽ
deſcendit angelus de celo habens cultrũ
in manu ⁊ ſacrificauit puerulum iſtum. ſã
guinem vero eius excipiebat in calicem.
Cum autem frangeret presbiter in paruiſ
partibus panem. etiam angelus icidebat
membra pueri ĩ modicas partes. Cũ autẽ
acceſſiſſet ſenex vt acciperet ſanctam cõ
munionem: data eſt ipſi ſoli caro ſangui/
ne cruentata. Quod cũ vidiſſet: pertimu
it et clamauit dicens. Credo domine quia
panis qui in altari ponitur. corpus tuum
eſt et calix ſanguis tuus eſt. Et ſtatim fa-

cta eſt illa caro ĩ manu eius panis ſcd̃ȝ my
ſteriũ: ⁊ ſumpſit illud in ore agens gratias
domino deo. Dixerunt autem ei ſenes.
deus ſcit humanam naturam: quia nõ po
teſt veſci carnib⁹ crudis: ⁊ propterea trãſ
formauit corpus ſuum in panem: ⁊ ſangui
nem in vinum his qui illud fideliter. ſuſci
piunt. Et egerunt gratias deo de ſene il
lo: quia non permiſit deus perire labores
eius: ⁊ reuerſi ſunt ad cellas ſuas cuȝ gau
dio. Iterum ipſe abbas Daniel narra-
uit de alio magno ſene qui habitauit in
inferiorib⁹ partibus egypti. quia diceret
per ſimplicitatem. ꝙ melchiſedech ipſe ſit
filius dei. Hoc autem indicatum eſt ſan
cte memorie Cirillo archiepiſcopo alexan
drino de eo: ⁊ miſit ad eum. Sciens autez
quia ſignifer eſſet ipſe ſenex. ⁊ qcquid pe
teret a deo reuelaretur ei: ⁊ quia ſimplici
ter diceret hoc verbũ: vſus eſt huiuſmõi
ratione dicens. Abba rogo te quia in co/
gitatione mea eſt ꝙ Melchiſedech ipſe
ſit filius dĩ: ⁊ rurſus alia cogitatio mea di
cit. quia melchiſedech non ſit de⁹: ſed ho/
mo ſit: ⁊ ſumm⁹ ſacerdos dei fuerit. Quo
niaȝ ergo heſito de hoc: idcirco miſi ad te
vt depreceris deũ: quaten⁹ tibi reuelare
dignetur de hoc quid veritas habeat.
Senex aũt de cõuerſatione ſua p̃ſumens
cũ fiducia dixit. Da mihi tres dies ĩdutias
⁊ ego d̃precor deũ d̃ hac re ⁊ renũcio tibi
qd̃ mihi fuerit reuelatũ d̃ hoc. Intrans ḡ
in cellã ſuã. deprecabatur deuȝ de verbo
hoc ⁊ veniẽs p⁹ tres dies dixit ſancte me/
morie Cirillo ep̄o. Hõ ẽ Melchiſedech.
Archiepiſcop⁹ reſpondit ei. Quomodo cõ
ſtat apud te abba? Et ille dixit ei. Deus
oſtendit mihi omnes patriarchas. ita vt ſi/
guli eorꝫ coram me tranſirẽt ab Adam vſ
qȝ ad melchiſedech. Et angelus mihi aſſi
ſtens dixit. Ecce iſte eſt melchiſedech. Et
ideo archiep̄e certus eſto: qꝛ ſic eſt. Abiẽs
autem ſenex: per ſemetipſum predicabat
quia homo eſſet melchiſedech: ⁊ gauiſus ẽ
magnifice ſancte memorie Cirillus epiſco
pus. Puer erat adhuc ſancte memorie
effrẽ. ⁊ vidit ſomnium ſiue reuelatiõeȝ. qꝛ

nata ſit vitis in lingua eius. ⁊ creuit ⁊ im/
pleuit totam terram fructifera nimis: ⁊ ꝗ
venirent omnia volatilia celi. ⁊ comede
runt de fructu vitis illius Quantuȝ autẽ
manducabant: eo amplius implebať fru
ctu. Iterum vidit quidam ſanctorum in
ſomnis ordinem angelicum deſcendentez
de celo ſecundum preceptum dei. haben
tẽ ĩ manu librũ: ꝗ eſt thomũ ſcriptũ int⁹ et
foris. Dicebant autem adinuicem. Cui de
bet cõmitti ꝗ: Quidã dicebãt illi alii aũt
dicebant d̃ alio. Rñderũt aũt et dixerũt.
vere vtriqȝ qdẽ ſancti ſũt et iuſti q̃s dicitis
verũ tñ hoc eis cõmitti ñ poteſt. Multa
etiam alia nomina ſanctorum dicentes:
Poſtea dixerunt quia nemini poteſt hoc
alteri committi niſi effrem. Et vidit ſe/
nex ille cui hoc in ſomnis apparuit: quia
effrem dederũt thomuȝ illum. Mane au
tem ſurgens audiuit effrem docentem et
velut fontem ebulientem de ore ipſius: ⁊
cognouit ſenex qui ſomnium viderat: qꝛ
ſpiritus ſancti eſt operatio quod egredie
batur de labiis effrem. Dicebant de abba
te Zenone. quia cum moraretur in ſcithi:
exiit nocte de cella ſua velut ad paludem
et cum erraſſet: fecit tres dies ⁊ tres no/
ctes ambulans ⁊ laborans: ⁊ cum defeciſ
ſet: cecidit ſemianimus. Et ecce puerulus
ſtetit ante eum habens panem ⁊ ſurriſcu
lam aque: ⁊ dicebat ei. Surge manduca.
Ille autem ſurgens orauit extimans qꝛ
fantaſma eſſet. Puer autem reſpondens
dixit ei. Benefeciſti. Surgens ergo acce
pit ⁊ manducauit: et poſt hoc dixit ei. Quã
tum ambulaſti. tantum longe es a cella
tua: ſed ſurgens ſequere me: Et ſtatim in
uentus ẽ in cella ſua. Dixit ergo ei ſenex.
veni intra: ⁊ da nobis orationem. Et cuȝ
itraſſet ſenex: ille ſubito non cõparuit. Di
cebat abbas Ioannes. quia vidit quẽdaȝ
ſenum in exceſſu mentis tres monachos
ſtantes trans mare: ⁊ facta ẽ vox ad eos
ex alia parte littoris dicẽs. Accipite alas
igneas ⁊ venite ad me. Et duo quideȝ ex
eis acceperunt alas. ⁊ volauerunt ad ali/
ud littus vnde facta eſt vox: terti⁹ vero

remãſit ⁊ flebat fortiter ⁊ clamabat. Po
ſtea vero date ſunt: et ipſi ale non ignee:
ſed infirme et debiles: ita vt cũ omni labo
re mergendo et ſurgendo nimis afflictus
pẽiret illuc. Sic ẽ et generatio hec. Que
ſi accipit pẽnas. non tamen igneas ſ; vix
īfirmas et d̄biles poteſt accipere. Abbas
Macharius habitabat ĩ loco nimis deſer
to. Erat autem ſolus in eo ſolitarius: in īſe
riori vero parte erat alia ſolitudo. in qua
habitabant fratres plurimi. Obſeruabat
autem ſenex ad iter: ⁊ vidit ſathanã veni/
entem in habitu hominis. vt ptranſiret p
cellam eius. Uidebatur autẽ quaſi tunica
eũ vti linea. omnino vetuſta ⁊ tota cribra
ta: ⁊ per oĩa foramina eius pendebãt am/
pulle. Et dixit ei ſenior. Ohe maior vbi va
dis? Et ille reſpõdit. Uado cõmouere fra/
tres. Senex aũt dixit ei: Ad qd tibi ampul
le iſte? Et dixit. Guſtũ fratrib⁹ porto. Et
dixit ei ſenex. Et omnes ad guſtandũ. to/
tas. ampullas cũ guſtu portas? Et rñdit.
Etiam. Etſi vnum alicui non placet. offe
ram aliud. Si autem nec illud. dabo terti
um: ⁊ ſic per ordinẽ oĩbus oblatis. fieri nõ
poteſt niſi vel vnu; placeat ex eis. Et cũ
hec dixiſſet: tranſiit. Et obſeruabat ſenex
cuſtodiens vias: donec ille iterum remea/
ret. et cum vidiſſet eũ: dixit ei Sanus ſis.
Et reſpondit ei. Unde mihi ſalus? et di/
xit ei ſenex. Quare? Reſpõdit. Quia mo
do omnes ſanctificati ſunt: et nemo mihi
acquieſcit. Et dixit ei ſenex. Nemine; er
go amicum habes illic? Et ille reſpondit.
Unum tantũmodo fratrẽ habeo ibi: ⁊ ipe
mihi ſolus acqeſcit: ⁊ quãdo videt me con
uertitur ad me velut ventus. Senex ho
dixit ei. Et quis vocatur frater ille? Re/
ſpondit Theoctiſcus. Et cum hec dixiſſ;
pertranſiit. Surgens aũt abbas macha
rius perrexit ad inferiorem heremũ. Qđ
cum audiſſent fratres acceperunt ramos
palmarum ⁊ occurrerunt ei obuiam: ⁊ ſin
guli eorum parabant cellas ſuas: incerti
ad quẽ declinaret. Senex autem inquire
bat quis inter eos Theoctiſcus vocaret
in loco illo. Et inueniens eum intrauit

in cellã ei⁹. Theoctiſcus ergo ſuſcepit eu;
gaudens. Cu; ergo cepiſſet ſecrete loqui:
dicit ei ſenex. Quomodo eſt circa te frat̃?
Et reſpondit orationib⁹ tuis bene. Et di
xit ſenex. Ne impugnant te cogitatiões
Et ille reſpondit: interdu; bene ſum. Eru
beſcebat enĩ dicere ei. Et dixit ei ſenex.
Ecce quot annos habeo in conuerſatiõe
loci iſtius: ⁊ omnes honorant me: ⁊ tamẽ
in hac ſenectute infeſtus ẽ mihi ſpirit⁹ for
nicationis. Et reſpondit Theoctiſcus: di/
cens. Crede abba ⁊ mihi. Senex autem ſi
mulabat alias quoq; cogitationes ſibi eẽ
moleſtas: donec faceret illum confiteri.
Deinde dicit ei. Quomodo ieiunas. Et il
le dixit ad nonam. Dicit ei ſenex. Jeiuna
vſq; ſero ⁊ abſtine. ⁊ cõmẽda euãgelia. vt
memoriter retineas ea: ſed ⁊ alias reſidu
as ex animo meditare ſcripturas. et ſi tibi
aſcẽderit cogitatio mala: nunq̃; deorſum
aſpicias. ſ; ſẽper ſurſũ. ⁊ ſtati te dñs adiu/
uabit. et ſenex corrigẽs frẽ; illũ: reuerſus
ẽ ĩ ſolitudinẽ ſuã. et cũ iter obſeruaret: vi
dit iterum demonẽ illũ et dicit ei. Ubi va
dis iterũ? et ille reſpondit cõmouere fra/
tres: et abiit. Du; autẽ reuerteret̃ dicit ei
ſenex. Quomodo ſunt fratres illi? ⁊ ille re
ſpõdit. Male. Senex aũt dixit Quare? ⁊
ille reſpondit. Quia oẽs ſancti ſũt. et ma/
ius malũ. q; et vnum quẽ habui aĩcũ obe
dientẽ mihi etiam ipe neſcio vnde ſubuer
ſus eſt. ⁊ nec ipſe acquieſcit mihi: ſed omni
bus ſactior factus eſt: et propterea iuraui
iam non ambulare ad illum. niſi poſt mul
tum tempus. et hec dicens tranſiit relin
quens ſenem. Senex vero intrauit ĩ cel
lam ſuam adorans et gratias agens deo
Abbas Macharius volens conſolari fra
tres: dicebat. Uenit huc aliquando cum
matre ſua puer qui a demonio vexaba/
tur: Et dicebat matri ſue. Surge
eamus hinc. Illa autem dicebat: Non
poſſum pedibus ambulare fili. Et di
cebat ei filius eius: Ego te porto. Et
admiratus ſum aſtutiam demonum quo
modo eos exinde fugare volebat.

Dicebat iterum de conſolatione ſcithi

ad fratres. Quando videritis cellã edifi/
catam iuxta paludẽ: ſcitote q; prope ẽ de/
ſolatio ſcithi. Quando autẽ videritis ar/
bores: iam ante ianuam eſt. Quando ve/
ro videritis pueros tollite melotes ve/
ſtras ⁊ abite. Abbas moyſes qui habita/
bat in petra impugnatus ẽ aliquãdo a for
nicatione: ⁊ cum non preualeret tenere ſe
in cella. perrexit ⁊ indicauit hoc abbati yſi
doro. Et rogauit eum ſenex. vt reuertere
tur in cellam ſuam. Ille autẽ non acquie/
uit dicens non poſſum abba. Et ſumpſit
eum. ⁊ leuauit eum ſecum in domum ⁊ di
xit ei. Attende ad occaſum. ⁊ attẽdens vi
dit multitudinẽ demonum: ⁊ hi cõfuſi erãt
⁊ turbantes ſe ad pugnandum. Dicit ei ite
rum abbas yſidorus. Reſpice ad orientē;
⁊ attẽdit. ⁊ vidit innumerabilem multitudi
nem angelorum in gloria. Dixit aute; abbas
yſidorus. Ecce iſti ſũt qui miſſi ſũt ad auxi
liandum ſanctis. qui vero ad occaſu; aſcẽ
dunt. hi ſunt qui impugnant nos. Plures
ergo ſunt qui nobiſcum ſunt q̃; qui aduer
ſu; nos ſunt. Et ita agens gratias deo. ab
bas moyſes ſumpſit fiduciam. ⁊ reuerſus
eſt in cellam ſuam: Dixit abbas Moyſes
in ſcithi. Si cuſtodierimus mandata patrum
noſtrorum. ego preſumens de deo: ſpõ/
deo vobis quia barbari huc non veni/
ent. Si autem non cuſtodierimus: de
ſolandus eſt locus iſte. Sedentibus
aliquando fratribus apud eundem abba
tem Moyſen dixit eis. Ecce barbari
hodie in ſcithi venient: ſed ſurgite ⁊ fugite
Dicunt ei illi. Et tu non fugies pater. Ille
autem dixit eis. Ego per tot annos expe/
cto diem iſtum: vt impleatur ſermo domini
mei ieſu xp̄i dicẽtis. Omnes qui acceperũt
gladium: gladio peribunt. Alii autẽ dixe
runt ei. Neq; nos fugiemus: ſed tecu; mo
riemur. Et dixit eis. ego cauſa; nõ habeo
vnuſquiſq; veſtru; videat quomodo ſtet
Erant autem ſeptem fratres cum eo. ⁊ di
xit eis. Ecce barbari appropinquãt ianue
⁊ ſtatim barbari intrantes occiderũt eos.
Unus aute; ex eis timore carnali perter
ritus fugit ⁊ abſcondit ſe poſt plectas de

palma: ⁊ ſeptem coronas vidit deſcenden
tes ⁊ coronantes abbate; Moyſen. ⁊ ſex
fratres qui cũ eo fuerant interfecti: Dice/
bant de abbate ſyluano q; voluit aliquã/
do pergere in ſyriam. ⁊ dixit ei diſcipulus
ſuus Marcus. Pater noli exire hinc
ſed neq; ego te dimitto abire. Expecta g̃
hic alios tres dies. et cũ expectaret abbas
tertia die dormiuit ĩ pace Marcus diſci
pulus eius. Dicebat abbas Joãnes. qui
exiliatus eſt a Marciano. quia venimus
aliquando de ſyria ad abbatẽ paſtorem ⁊
volebamus eũ iterrogare de duritia cor
dis. Senex autẽ grece neſciebat: neq; in/
terpres inueniebatur. Uidens autem nos
ſenex tribulatos cepit greca lingua loqui
dicens. Natura aque mollis ẽ. lapidis aũt
dura. Et ſi vas aqua plena pendeat ſupra
lapidẽ. ex quo aſſidue ſtillans gutta cadat
in lapidẽ. perforat eum: ita ⁊ ſermo diuin⁹
leuis ẽ: cor autem noſtrum durum. Audi
ens ergo homo frequenter diuinũ ſermo
nẽ aperitur cor eius ad timendũ deu;. Di
xit abbas paſtor. Scriptum eſt. quẽadmo
dum deſiderat ceruus ad fontes aqua/
rum: ita deſiderat anima mea ad te deus
Sicut ergo cerui in ſolitudine ſerpentes
plurimos glutiunt. ⁊ cum veneno eorum
accẽſi fuerit ad aq̃s puenire deſiderãt: ita
⁊ monachi ĩ ſolitudinibus hitãtes: accẽdũ
tur d̄monu; malignorum veneno. ⁊ propter
ea d̄ſiderãt ſabbato ⁊ dominica die veni/
re ad fontes aq̃rum hoc ẽ ad corpus ⁊ ſãgui/
nẽ dñi nr̃i ihũ xp̄i: vt purgẽtur ab oĩ ama
ritudine demonũ malignorum. interrogauit
aliqs frater abbatẽ paſtorẽ dicẽs. Quid ẽ
qđ ſcriptũ ẽ. nõ reddas malũ p malo? Di/
xit ei abbas paſtor. Hec paſſio quattuor
modos hẽt. Primũ de corde: ſecũdum de
aſpectu. tertiũ d̄ ligua. quartu; ñ reddere
malũ p malo. Si. n. potueris pugnare cor
ñ venit ad aſpectũ. cuſtodi etiã ne loq̃ris.
Si ãt ⁊ locut⁹ fueris: cito corripe: ne facias
malum p malo. Narrauit ſãct⁹ Baſilius
ep̄s dicẽs fuit ĩ quodã monaſterio femina
rum quedam virgo que ſtultam ſe eſſe ac
demone; habere ſimulabat: que adeo ab

omnibus aliis bonoꝝ habebat. vt nec ci/
bum quidē cū ea caperent. Talē qdē ele/
gerat vitā: vt a quoquina nunq̄ recedenſ
totius illic monaſterii officium īpleret. Et
erat ſecūdū vulgare prouerbiuz vniuerſe
domus ſpongia īpletuz a ſe reb⁹ probans
quod in ſactis libris ſcriptū legim⁹. Si qs
inquit ex vobis putat ſe ſapiētē eē in hoc
mūdo ſit ſtultus. vt ſapiens fiat. Hec igit
īnuolutū pannis habebat caput ita quoq̄
oībus ſeruiebat. cetere aūt virgines ton/
ſe cucullis coopiuntur. Nulla aliquando
potuit hanc de quadrigentis virginib⁹ vi
dere aliquādo manducantē: nunq̄ per oē
euū ſuuz ſedit ad menſā: A nulla vl' modi
cā partē panis accepit. ſed micas tm̄ ōter/
gens menſarum: et abluens ollas. his ſo/
lis alimoniis contēta viuebat. Nulli vn/
q̄ fecit iniuriaz. nulla perſonarum ipſius
murmur audiuit. nulli aut paruz aut ſatis
vnq̄ locuta ē. Et certe cū ab omnibus ce
deretur: cum omnium viueret odio: male
dicta omnium ſuſtineret. ſancto piterio ꝓ
batiſſimo viro ſemperq̄ in deſerto viuē
ti: aſtitit angelus dñi quadā die ſedenti in
loco qui dicitur porphirite: affatuſq̄ ē eū
his verbis. Cur inqt grande aliquid te eē
credis vt ſanctus ⁊ in huiuſmodi degens
loco? Uis videre mulierem ſanctiorē te.
vade ad tabenēſiotarum monaſterium fe
minarum. ⁊ vnam ex eis illic inuenies in
capite habentē coronam: ipſamq̄ cogno/
ſce te eſſe meliorem. Que dum contra po
pulum tantum ſola diebus ac noctib⁹ pu
gnat. cor ipſius a deo nunq̄ receſſit. Tu
autē in vno loco reſidens. neq̄ quoq̄ ali/
quando progrediens: per oēs vrbes ani/
mo et cogitatione vagaris. Statimq̄ ad
predictum monaſteriū venit: ⁊ magiſtros
fratrum rogauit: vt introducerent eū ad
habitaculum feminaꝝ. Quem mox illi. et
vita glorioſū. ⁊ etate prouectiorē viden/
tes: cum fiducia magna introduci fecerūt
Ingreſſus autez deſiderauit omnes ſoro
res inſpicere: inter quas ſolaz illā propter
quā venerat non videbat. Ait autē ad po
ſtremū. Oēs inquit mihi adducite: deeſſe
enim mihi videtur aliqua ex vobis. dicūt
ad eum. Unaz adhuc ſtultā habem⁹ intrin
ſecus ī quoquina. Sic eniz eas que a dmo
ne vexantur appellāt. At ille. Exhibete
inquit ipſam ad me. vt eam videam. Quo
audito: ſupra memoratā vocare ceperunt
Que cū nollet audire ſentiens: vt credo
aliquid aut fortaſſis hoc ipſū diuina reue/
latione cognoſcēs: dicunt ei. Sanctus pi
terius deſiderat videre te. Erat enim vir
magnus fama et nomine. Cūq̄ ad euz fu
iſſet adhibita. vidiſſetq̄ pāno frontē ipſi⁹
innolutā proiecit ſe ad pedes eius dicens
Benedic me inquit. Que ſimiliter ad ipſi
us pedes ſe proiecit dicens. Tu benedic
me domine. Omnes autem ſorores obſtu
puerūt ſimul dicentes. Noli abba talem
iniuriā ſuſtinere. fatua ē enim iſta quā cer
nis. Tunc ſanct⁹ pyterius ipſis omnibus
ait. Uos inqt eſtis fatue. nam hec veſtra ⁊
mea nonna ē. Sic enim vocant illi feminaſ
ſpirituales. Et deprecor deū ait: vt dign⁹
ipſa in die iudicii merear iueniri. Quo au
dito oēs ſimul ad pedes ipſius ꝓciderunt
ſingule ſe peccaſſe in eā variis modis con
fitentes. verbi gratia. Alia enim abluens
ſordes catini. ſupra eaz ſe fudiſſe dicebat
Alia vero colaphis eam a ſe verberatam
ſepe memorabat. Alia nares ipſius ſyna
pe impletas a ſe eſſe deflebat. Cetere quo
q̄ diuerſas referebant ſe ei iniurias irro/
gaſſe: pro quibus omnibus ſanctus ille fu
ſis deo precib⁹ egreſſus eſt. Poſt paucos
autem dies illa non ferens tantam gloriā
tantoq̄ ſe nolens honore ſoroꝝ cumula
ri. grauariq̄ ſe credens excuſationib⁹ ſin
guloꝝ: egreſſa de monaſterio illo occulte.
quo ierit. in quē ſe miſerit locū. vel quo fi
ne defecerit: ad nullius potuit noticiā per
uenire. Beate memorie paulus ſimplex
diſcipulus abbatis antonii narrauit patri
bus talem rem. Quia aliquando veniens
in monaſteriū viſitādi gratia ⁊ pro fratꝝ
inſtructione poſt conſuetam adinuicē con
ſolationē intrauerit eccleſiam dei. miſſas
more ſolito celebrare. Beatus ergo pau
lus intuebatur ad vnumquēq̄ introeūtiū

in eccleſiaz quali animo intraret. Habe/
bat enim ⁊ hanc gratiam dataz ſibi a deo
vt ſi videret vnūquēq̄ cuius animi eſſet:
ſicut nos facies noſtras videmus ad inui
cem. Ingredientibus ergo omnibus cla
ra facie ⁊ ſplēdido vultu. ⁊ ⁊ vniuſcuiuſq̄
angelo gaudente. vnum vidit nigruz ⁊ ob
ſcurum corpore toto. et demones ex vtra
q̄ parte tenentes et trahētes eum ad ſe/
ipſos: et capiſtrum in nares eius mittētes
ſanctum vero angelum eius de longe lu
gubrem triſtēq̄ ſequentem. Paulus ve
ro lacrimans. et manu frequenter pect⁹
tundens. ſedebat ante eccleſiam: plorans
eum valde qui ei talis apparuerat. Qui
autem videbant quod faciebat et taz ſubi
tam eius mutationem ad lachrymas: ⁊ ad
luctum. interrogabant rogantes euz qd
videret timentes ne quid in reprehenſiōe
omnium vidiſſet. pro quo hec faceret. Po
ſtulabant etiam vt ad miſſas intraret cuz
eis. Paulus autez repellens eos: ⁊ negās
ſe ingreſſurum. ſedebat foras ianuam ta/
cens et plorans nimis eū. qui ei taliter ap
paruerat. Poſt paululum autem dimiſſo
eccleſie conuentu. iterum intendebat ſin/
gulos exeuntes. vt quoꝝ introitū agno
uerat ſciret quales exirent. Et ecce vidit
illum virum nigrum et obſcurum toto cor
pore prius. exeuntem ab eccleſia: clarum
quidem vultu. candidum vero corpore. de
mones autem qui ante eum tenebant. po/
ſtea de longe ſequentes. ſanctum vero an
gelū iuxta ipſū ābulātē letum ⁊ ꝓ̄ptum
⁊ gaudentē ſuper eum valde. Paulus ve
ro exiliens cum gaudio: clamabat benedi
cens deum ⁊ dicens. O ineffabilis dei mi
ſericordia ⁊ benignitas. o diuitie miſerati
onis eius ⁊ innumerabilis bonitas. Cur/
rens autez ⁊ aſcendens ſuper altū gradū:
magna voce dicebat. Uenite et videte
opera domini q̄ terribilia ſunt et omni ſtu
pore digna. Uenite ⁊ videte euz qui vult
omnes homines ſaluare: ⁊ ad agnitionem
veritatis venire. Uenite adoremus ⁊ pro
cidamus ante eum: vt dicamus quia tu ſo
lus potens es peccata dimittere. Ad hāc
vocē eius. oēs ſolliciti concurrerunt cupiē
tes audire que dicebat. Et conuenientib⁹
omnibus referebat paulus que vidiſſet
anteq̄ eccleſiam intrarent. ⁊ que poſtea:
⁊ interrogabat virum illum vt diceret ei
cauſam: pro qua ei tantam ſubito inmuta
tionem deus donauerit. Homo ergo ille
conuictus a paulo coraz omnibus qui cir
ca ipſum erāt. aperte narrauit: dicēs. Ego
homo peccator ſum. ⁊ multo tempore in
fornicatione vixi vſq̄ nunc: ingreſſus aūt
modo eccleſiam dei audiui vocem eſaie
prophete cum legeretur. magis autē vo/
cem dei loquentis in eo. vbi dicit. lauami
ni mundi eſtote: auferte malum de anima
bus veſtris coram oculis meis. diſcite be
ne facere ⁊ ſi fuerint peccata veſtra tan
q̄ fenicium velut nix dealbabuntur: ⁊ ſi
volueritis ⁊ audieritis me bona terre mā
ducabitis. Ego inquā fornicator ī hoc ſer
mone compūctus ſum nimis. ⁊ īgemiſcēs
intra conſcientiam meam: dixi ad deum.
Tu deus qui veniſti in mundum peccato
res ſaluos facere ⁊ qui hec que modo le
cta ſunt ꝑ ꝓphetaz ꝓmiſiſti: comple effe/
ctu ⁊ opere etiam in me idigno peccatore
Ecce enim amodo ꝓmitto tibi. ⁊ ſpondeo
ſermone ⁊ ꝯfiteor corde. quia ab hodie iā
non ero fornicator: ſed abrenūcio ſordib⁹
ſeculi. et ſeruio tibi ammodo in conſcien/
tia munda. hodie ergo domine et in hora
hac ſuſcipe me penitentem et interpellan
tem te ⁊ renuētē omne peccatum. In his
igitur promiſſiōib⁹ ait egreſſus ſū de ec/
cleſia ſtatuens in animo meo nihil vltra
agere mali corā oculis dñi. Quod cuz au
diſſent omnes. clamauerunt vna voce ad
dominū dicētes. q̄ magnificata ſunt opa
tua domine. omnia ī ſapiētia feciſti. Qua
propter cognoſcentes hoc xp̄ani ō ſactis
ſcripturis et diuinis reuelationibus. quā
tā deus habeat bonitatem circa eos q ad
eū deuote confugiunt et ꝑ penitentiam
emundant priora delicta. q non ſolum
non cogūtur penas exoluere pro peccatiſ
antea commiſſis. verumetiam. conſequi
bona ꝓmiſſa. Non ergo deſperemus ō

noſtra ſalute. quia ſicut ꝑ eſaiam ꝓphetã
ꝓmiſit dñs. eos qui peccatis ĩuoluti ſunt
lauari. ⁊ ſicut lanã albã et niuẽ dealbari.
et bonoꝝ celeſtiũ q̃ in ciuitate celeſtis hie
ruſalem ſunt repleri. ita et nũc iteꝝ ꝑ ſan
ctũ ezechielez prophetam iureiurãdo ꝓ/
miſit dicẽs. Viuo ego ĩquit dicit dñs. quia
nolo mortem peccatoris: ſꝫ magis vt con
uertat ⁊ viuat. Hucuſqꝫ de greco ĩ la/
tinũ trãſtulit pelagiꝰ dyaconꝰ romãe eccle
ſie. Et ab hinc deorſuꝫ Joannes eiuſdem
eccleſie ſubdyaconus.

Hiit aliquando za

charias ad abbatem ſuuꝫ ſiluanũ
⁊ inuẽit eũ ĩ exceſſu mẽtis: ⁊ erant manus
eius extenſe in celũ. ⁊ cũ vidiſſet iſta: clau
ſit oſtiũ ⁊ exiit. Et intrans circa horã ſextã
atqꝫ nonã inuenit euꝫ eodeꝫ mõ. Circa de
cimã ħo horã pulſauit: ⁊ ingreſſus inuenit
eũ quieſcẽtẽ: ⁊ dicit ei. Quid habuiſti ho/
die pr̃? Qui dixit ei: Infirmatꝰ ſũ hodie fi
li mi. Ille ħo tenẽs pedes eiꝰ dicebat. Nõ
te dimitã: niſi mihi ĩdicaueris quod vidiſti
Reſpõdit ei ſenex: Ego in celũ raptꝰ fui. ⁊
vidi gloriam dei: ⁊ illic ſteti vſqꝫ modo. et
nũc dimiſſꝰ ſũ. Dixit ſãcta ſincletice. Ef
ficiamur prudẽtes ſicut ſerpẽtes: ⁊ ſimpli
ces ſicut columbe: vt aſtute ĩtelligamꝰ la/
queos diaboli. Nã prudentes ſicut ſerpẽ/
tes dictũ ẽ vt nõ ignoremꝰ impetꝰ diaboli
⁊ artes eiꝰ. Etenĩ ſimile aliqd ex alio ſimili
ſcelere ſuperatur. nã ⁊ ſimplicitas colũbe
demõſtrat puritatẽ actiõis: Dicebat q̃/
dã patrũ. Quia dũ ſederẽt aliquãdo ſenio
res ⁊ loquerẽtur d̃ bõis edificatiõibꝰ. erat
ĩter eos vnus ꝓuidẽs ⁊ vidit angelos ma/
nus agitantes ⁊ laudãtes deũ. vt aũt ve/
niſſꝫ locutio ſecularis: diſcedebãt ãgeli. ⁊
volutabãt̃ porci ĩ medio eoꝝ plẽi fetoribꝰ
⁊ poluebãt eos. Cũ aũt rurſus loquerent̃
de edificatiõe. veniẽtes iterũ angeli lau/
dabant deum. Dixit quidã ſenex. Hoc
ẽ quod ſcriptuꝫ eſt: ſuper duobus ⁊ tribus
peccatis tyri auertam me. ſuper quatuor
aũt nõ auertã. videlicet cogitare maluꝫ ⁊
cõſẽtire cogitatui ⁊ locutiõi: quartũ vero
ẽ perficere opꝰ In hoc ergo ñ auertit̃ ira
dei. Dicebãt de q̃dã ſene magno in ſci/
thi. qꝛ quotiẽſcũqꝫ edificabat cellulã egre
diebatur cũ gaudio: ⁊ ponẽs fũdamẽtũ. ñ
diſcedebat donec ꝯſumaret̃. Aliqñ ergo
exiẽſ ad fabricandã cellã cõtriſtabat̃ valđ
et dicũt ei fratres. Quare triſtis ac meſtꝰ
es abba? Qui dixit eis. Deſolãdus ẽ locꝰ
iſte filii. Ego enim vidi qm̃ ignis accenſus
ẽ in ſcithi: ⁊ accipiẽtes fratres palmas ce/
dentes extixerũt euꝫ. et iterũ accẽſus ẽ. et
accipientes rurſus fratres palmas ceden
tes: extinxerunt euꝫ. Tertio accenſus eſt
et repleuit totam ſcithim: et iam nõ potuit
extingui: ideoqꝫ ergo contriſtor ac meſtꝰ
ſuꝫ. Dixit q̃dam ſenex ſcriptuꝫ eſt: iuſtus
vt palma florebit. Significat autẽ hic ſer
mo bonorum actuuꝫ: altum et rectum ac
dulcemꝰ fructum. Eſt vero in palma vnuꝫ
incardiuꝫ. et ipſum candidum: omnem ha/
bens operationeꝫ in ſe ſimile autem ⁊ ſup
iuſto reperitur. Vnuꝫ enim ei ⁊ ſimplex ẽ
cor ad deum tantũmodo reſpiciens. Eſt
autem et album. habẽs illuminationeꝫ ſi
dei: et omnis operatio iuſti in corde ipſius
eſt. Nam ⁊ acumen ſtimulorum eiꝰ aduer
ſus diabolum eſt propugnaculuꝫ. Dixit
aliquando alter ſenex. Sunamitis heliſe/
uꝫ ſuſcepit: eo ꝙ non haberet affectum cũ
aliquo homine. Dicitur ſunamitis perſo/
nam anime habere: heliſeus vero perſonã
ſancti ſpirituſ deſignare. Quacunqꝫ ergo
hora recedit anima a ſeculari conuerſa/
tione ⁊ perturbatione. aduenit ei ſpiritus
dei: ⁊ tũc poterit parere cuꝫ ſit ſterilis.
Aliꝰ quidã patruꝫ dixit. Quia oculi porci
naturale habẽt figmẽtũ: ita vt neceſſitate
ſemꝑ intẽdãt in terrã: nec aliquãdo poſſũt
reſpicere ad celum. Sic ergo et ala eius q̃
ĩ dulcedine voluptatũ delectat̃ ſemel de/
lapſa ĩ luxurie ſcenũ: difficile poteſt reſpi
cere ad deũ. aut ſaꝑe aliqd dignũ deo.
Fuit q̃dã magnꝰ inter preuidẽtes: H aſſir
mabat dicẽs quia virtuteꝫ quã vidi ſtãtẽ ſu
per baptiſma: eãdẽ etiã vidi ſuꝑ veſtimẽtũ
mõachi: qñ accepit habitũ ſpiritualẽ. Cui
dã ſẽi data ẽ grã videndi q̃ fiebãt: ⁊ dicebat

Quia vidi in cenobio aliquãdo meditan/
tem fratrem in cella. et ecce demon veni
ens ſtabat foris cellã. ⁊ dum frater ille me
ditaretur non preualebat ingredi. cũ autẽ
ceſſabat meditãdo: tunc demon ingredie/
batur cellam. Dicebant de quodã ſene. qꝛ
deprecatus ẽ deum vt videret demones
⁊ reuelatum eſt ei: Non opus habes vide
re eos. Senex autẽ rogabat dicens: quia
domine potes me protegere gratia tua.
Poſt hec dominus reuelauit oculis eius
⁊ vidit eos quia tanq̃ȝ apes ſic circundãt
homines ſtridentes dentibus ſuis: angeli
vero dei increpabant illos. Dixit quidã
ſenex: qꝛ duo fratres erant ei vicini: vnus
peregrinus. et alius inchoris: Erat autem
peregrinus ille modicũ negligentior: ille
vero inchoris ſtudioſuſ valde. Cõtigit aũt
vt dormiret ille peregrinꝰ in pace. At ille
ſenex vicinus eorum cum eẽt preuidus. vi
dit multitudinẽ angeloꝝ deducentiuꝫ ani
mã eius: ⁊ cum perueniret ad celum vt in
traret. facta eſt queſtio de illo: ⁊ venit vox
deſuper dicens. Manifeſtum ẽ quia mo/
dicum negligentior fuit peregrinus: ſꝫ pro
pter peregrinationem eius aperite ei. Et
poſt hec dormiuit ⁊ ille ĩchoris: ⁊ venit oĩs
cognatio eius ad euꝫ. Cernẽs vero ſenex
ille non venire angelos ad deducendum
animam eius miratus eſt. ⁊ cadens in faci
em ſuam in conſpectu dei dixit. Quomo/
do peregrinus ille cuꝫ negligentior fuerit
talem gloriam habuit. ⁊ hic cum ſtudioſus
eẽt nihil huiuſmodi meruit? Et venit vox
ei dicens. Hic ſtudioſus cum venit vt dor
miret aperuit oculos ſuos ⁊ vidit parẽtes
ſuos flẽtes ⁊ conſolata ẽ anima eius. Pe/
regrinus vero ille licet negligẽtior fuerit
tamen nullum ſuoꝝ vidit. ⁊ ingemiſcẽs fle
uit ⁊ deus conſolatus ẽ eum. Narrauit
alter patrum quidam. Quia erat aliquis
ſolitariꝰ in heremo nylopoleos. ⁊ miniſtra
bat ei quidã ſecularis. ſed fidelis. Erat aũt
ĩ eadem ciuitate homo q̃ erat diues ⁊ ipſi
us. Contigit ergo vt moreretur ille diues
⁊ deducebat euꝫ tota ciuitas ſimul. ⁊ ep̃s
cũ lampadibuſ: Egreſſus auteꝫ et ille qui
miniſtrabat illi ſolitario ſecundum conſue
tudinem portans ei panes. ⁊ inuenit quia
comederat eum belua. Et cecidit in faciẽ
ſuam ĩ conſpectu domini dicens. Non ſur
gam hinc donec demonſtretur mihi a deo
que ſint hec. Quia ille quidem impius ta
lem apparatum habuit in deducendo. hic
vero qui ſeruiuit deo die noctuqꝫ iſta per
tulit. Et ecce angelus domini veniens di
xit ei: Ille impius habuit paruũ bonum ĩ
hoc ſeculo et recepit illud hic. vt illic nullã
requiẽ inueniat. iſte autẽ ſolitarius q̃ ho/
mo erat ornatus ad omnem virtutẽ. habe
bat vero et ipſe vt homo modicuꝫ aliquid
culpe. et recepit hic illud. vt ibi inueniat̃
purus coraꝫ deo. Et ita conſolatus in his
verbis abiit. glorificans deum ſuper iudi
cia eius quia vera ſunt. Sancti patres d̃
ſcithi ꝓphetauerunt de vltima generatio
ne dicentes. Quid operati ſumus nos. Et
reſpondens vnꝰ ex illis vir magne vite no
mine cyrion dixit. Nos mãdata dei cuſto
dimus. At illi reſponderunt dicentes? Hi
vero q̃ fuerint poſt nos q̃d erũt facturi. qui
dixit eis. Dimidiũ opis noſtri opaturi ſunt
Et dixerunt ei. Hi aũt q̃ poſt ipſos fuerint
q̃d facient. Qui rñdit. Omno non habebit
opationem generatio illa. venture ſũt au
tem illis tẽptationes. et q̃ repti fuerint ꝓ
bati ĩ tempore illo meliores q̃ȝ nos et pa/
tres noſtri erunt. Narrauit quidam ſenex
dicẽs. qꝛ erat quedaꝫ virgo ꝓuecta etate
valdeqꝫ ꝓfecerat in timore dei: et interro
gata ẽ a me. q̃ res ad hãc eã adduxerat cõ
uerſationẽ. At illa ingemiſcẽs ita cepit di
cere. Mihi quidẽ venerande pater cũ ad
huc eſſeꝫ paruula erat pater modeſtus ac
mãſuetꝰ moribꝰ. debilis vero et ĩfirmꝰ cor/
pore: qui ita vixit curã ſui agẽs. vt vix ali
quãdo in publico videretur ab his q̃ ĩ eo/
dẽ hitabant vico. Terrã autẽ ſuã aſſidue
operabatur: ⁊ ibidem ſemper occupabat
vitã ſuã. Si qñ fortaſſe ſanus fuiſſet. fru
ctꝰ culture ſue domũ portabat. Plurimũ
aũt tẽporis in lecto et languoribꝰ d̃tieba
tur: tãtaqꝫ erat taciturnitaſ vt ĩgrãtibꝰ cũ
ſinẽ voce crederent eẽ. Mat ħo mihi erat

econtrario curioſa abſqꝫ modo: atqꝫ vltra
omnes mulieres que erant ĩ regione hac
turpioꝛ. Sermones vero eius ita ad vni/
uerſos mouebantur: vt putaret omne coꝛ
pus ipſiꝰ lingua eſſe. litteꝛ frequētius cō
mittebantur ad omnes ab ipſa: inebrieta
te ꝗ̄t vini cū viris luxurioſis demorabat.
Diſpenſabat autē ⁊ ea que intꝰ domi erāt
tanꝗ̄ meretrix peſſima: vt etiā ſubſtantia
multa valde nō potuerit nobis ſufficere.
Nam huic a patre meo delegata erat di/
ſpenſatio domꝰ. Coꝛpus autēꝫ ſuūꝫ ita tur
pitudine abutebat: vt pauci de vico ipſo
potuiſſent effugere libidinē eiꝰ. Nunquā
coꝛpoꝛi eiꝰ moꝛbus occurrit: nec doloꝛem
aliquem ſenſit vel aliquantulū: ſed a nati
uitate vſqꝫ ad vltimuꝫ diem ſuū. integrū
ſanumqꝫ coꝛpꝰ ſuūꝫ poſſedit. Inter hec cō
tigit vt pater meus longa egritudine fati
gatus moꝛeretur: ⁊ cōtinuo aer cōmotus
eſt. ⁊ pluuia ⁊ choꝛuſcationes atqꝫ toni/
trua aereꝫ cōturbabāt: ⁊ neqꝫ nocte neqꝫ
die ymber ceſſando triduo ſuper lectū ſi/
ne ſepultura fecit eum manere: ita vt ho/
mines vici illius mouētes capita admira
rentur ꝙ tantum malū vniuerſos lateret
dicentes. Siccine dei inimicus erat iſte.
vt nec terra eū recipiat ad ſepulturā. Sꝫ
tamen ne intra domum membꝛa eius diſ
ſoluta ingreſſum habitātibus pꝛohiberēt.
imminente adhuc aere tempeſtate ⁊ plu/
uia deſcendente: vix aliquo modo ſepul/
ture euꝫ tradidimus. At vero mater mea
poſt hec licentia plurima accepta cum im
pꝛobitate maxima coꝛpoꝛis ſui libidīe vte
batur. et pꝛoſtibulum deinceps faciēs do
mum noſtram. in tanta luxuria vixit atqꝫ
deliciis. vt dum ad huc paruula eſſem. de
ficeret nobis ſubſtantia noſtra. Uix eniꝫ
aliquando cum timoꝛe ſicut mihi videtur
moꝛte illius adueniente. tantam meruit
funeris pꝛoſperitatem: vt etiam putaret
aer ſimul in exquiis deducere funus illiꝰ.
Ego autem poſt obitū eius puellari egreſ
ſa etate et deſideria titillationis coꝛpoꝛis
mei. ieiuniis refrenans. quadam die ad
veſperam vt fieri ſolet cogitare cepi atqꝫ
conſiderare cuius vitam magis eligereꝫ
imitandam: vtrum matris aut patris qui
modeſte et manſuete ac ſobꝛie vixit: Sꝫ
rurſus cogitabam illud quia nihil in vita
ſua conſecutus ſit boni pater meus. ſed ꝑ
omne tempꝰ in infirmitate et tribulatiōe
conſumptus ē: et ita finem ſuū accepit: vt
nec ſepulturam eius terra reciperet: Si
igit̄ bona eſſet huiuſmōi cōuerſatio apud
deum. quare ergo tōta mala aſſecutꝰ ē q
ſic viuere delegit? Sed bonū ē iquit cogi
tatus meus ſicut mater mea vixit me quo
qꝫ viuere tradere voluptati et luxurie ac
libidini coꝛpus meum. Etenim nullum
opus illa turpe pꝛetermiſit in ebꝛietate oē
tp̄s incolumis atqꝫ pꝛoſpere degens. ita
qꝫ vitā ſuā expleuit. Quid ergo? Sic opoꝛ
tet me viuere ſicut mater. Melius ē eniꝫ
pꝛopꝛiis oculis credere. que ve manifeſte
ſūt cognita et nihil pꝛetermittere. Et cum
hoc placuiſſet mihi miſere. eiuſdem me cō
ſtituere vite. ſuperuenit nox et continuo
mihi ſopoꝛ acceſſit. Poſt hos ſermōes aſti
tit mihi quidam grandis quidem coꝛpoꝛe
aſpectu autem terribilis: deinde intuēdo
me perterrēs iracunda viſione et aſpera
voce iterrogabat me dicens. Dic mihi in
quit qui ſunt cogitatꝰ coꝛdis tui? Ego au
tem aſpectu eius et habitu tremefacta: ne
qꝫ aſpicere in eum audebam. Maioꝛi ve
ro voce vſus iterū iuſſit vt ea que mihi
placerent ſibi pꝛonunciarem. Ego autem
pꝛe timoꝛe diſſoluta et omnē oblita cogi/
tatum nihil eſſe dicebam. Ille vero negā
ti mihi reuocabat ad memoꝛiam vniuer/
ſa que in coꝛde meo meditata fuerā. Ego
autem cōuicta et ad pꝛecē conuerſa: ſup/
plicabam veniam conſequi et cauſam ei
narrabam huiuſmodi cogitatus. Qui ait
mihi. Ueni ergo et vide vtroſqꝫ patreꝫ ſci
licet et matrem. et cuius deinde volueris
tibi elige vitam. Et appꝛehendens mihi
manum trahebat me. Ducens autem me
in quendam campum magnum habentē
paradiſos multos et diuerſos fructus: va
riaſqꝫ arboꝛes et pulchꝛitudinem inen/
narabilem: et introduxit me illuc. Occur

rens autem mihi pater meus amplexatꝰ
eſt in me. et oſculabatur: filiaꝫ me vocās.
Ego vero circumplexa eum rogabam vt
manereꝫ cum ipſo. At ille. Nunc inquit ū
potes hic eſſe: ſi vero volueris mea veſti/
gia ſequi. venies huc non poſt multū tem/
pus. Cū aūt adhuc ego depꝛecarer vt ma
nerem cū ipſo: trahēs me rurſus manu q
ibi me duxerat. veni ait oſtendam tibi et
matreꝫ tuaꝫ que in igne exuritur: vt ſci/
as ad cuius eoꝝ imitationē declinare ve
lis vitam tuaꝫ. Statuens: autem me ĩ do
mo tenebꝛoſa atqꝫ obſcura. omni ſtridoꝛe
et perturbatione repleta: oſtēdit mihi foꝛ
nacē ignis ardentē. ⁊ picem ferueuteꝫ. ⁊
quoſdaꝫ illic terribiles aſpectu ſtantes ſu
per foꝛnacem. Ego aūt inſpiciens deoꝛſū
video matrem meam in foꝛnace vſqꝫ ad
collum dimerſam. ſtridentem dentibus
et igne ardentem: et vermium multoꝝ fe
toꝛem fieri. Uidens autem me mater. cū
vlulatu clamabat filiam me vocans. heu
me filia de pꝛopꝛiis operibus et pecca
tis meis hec patioꝛ quia quaſi delitamen
ta mihi videbantur vniuerſa. que de ſobꝛi
etate erāt. Opera enim foꝛnicationis et
adulterii nō videbantur mihi habere toꝛ
menta. ebꝛietatem quoqꝫ et luxuriam
non arbitrabar lucrari penas. et ecce ꝓ/
pter exiguas delicias: quanta exoluo toꝛ
menta: ecce pꝛo contēptu dei quales reci
pio mercedes. Appꝛehenderunt me vniuer
ſa immobilia mala. Nunc tempus auxilii
o filia. nunc recoꝛdare nutrimentoꝝ que
a me conſecuta es: nunc retribue benefici
um ſi quid boni aliquando a me accepiſti.
Miſerere mei filia quia in igne ardeo: et
ab ipſo igne non ꝯſumoꝛ: miſerere mei qꝫ
ĩ huiuſmodi cruciatibus examinoꝛ. Miſe/
rere mei filia: ⁊ poꝛrigens manū tuā: educ
me de loco hoc: Me autēꝫ recuſante hoc
facere pꝛopter eos qui ibi aſtabant rurſū
cum mater clamabat. Filia mea adiuua
me: ⁊ noli deſpicere fletuꝫ pꝛopꝛie matris
tue. Memēto doloꝛis mei ĩ die parturiē/
tis te: ⁊ ne me deſpicias ꝗ̄ gehēne ignibus
depereo. Ego aūt a voce eiꝰ lacrimis cō/
mota humānꝫ aliqd patiebar: ⁊ cepi eū cla
moꝛe ꝯdolēs ei ĩgemiſcere. Exurgētes ho
bi qui in domo mea erāt. ⁊ accēdētes ignē
cauſā mugitus mei interrogabāt. Ego au
tem narraui eis que videraꝫ: ⁊ ſic iaꝫ vnū
hoc deliberaui: vt patris mei ſequerer vi
tam certa facta per ineffabileꝫ miſericoꝛ/
diaꝫ dei: qꝛ pene repoſite ſūt his: qui male
viuere non metuunt. Alia ſi quidem mul
ta beata virgo ex ipſa viſione cognoſcēs
per reuelationem dei: multam eſſe a deo:
⁊ bonoꝛum operum retributionē: ⁊ malo
ruꝫ actuum et turpis vite: maximas eē pe
nas anūciabat. Ideoqꝫ dilectiſſimi: efficia
mur melioꝛis conſilii nobiſmetipſis: vt be
ati fieri ſine fine poſſumus. Narra/
uit iterꝝ idem ſenex ō quodā epiſcopo: vt
maxime ex eo fiduciam capiamꝰ: ꝙ̄ faci/
lis ſit deus ad veniam: ſi tm̄ nos peniteat
commiſſi o peccatoꝛuꝫ. Nunciabat̄ igitur
a quibuſdam eidem epiſcopo: inter fideli
uꝫ turmas duas conſiſtere mulieres: que
abrupta ſeculi gradiendo ĩpudice inueni
rentur et viuerent. Epiſcopus autem ex
his que ei nunciata ſunt commotꝰ: ſuſpica
tus eſt ne foꝛte et alie huiuſmodi eſſent ⁊
ad depꝛecandum deum ſe conuertit. cer/
tus inde rogans effici: qō et meruit. Poſt
diuinā enim illam atqꝫ terribilē conſecra
tionem. dum accederēt ſinguli ad partici
pandum ſancti miſterii ſacramēta. per vul
tus eoꝛum cernebat animas quibus vna
queqꝫ ſubiaceret peccatis. Et peccatoꝝ
quidem hominum videbat facies nigras
quoſdam vero ipſoꝛum tāꝗ̄ ab eſtu exu/
ſtas facies habentes oculos autem rube
os ac ſanguineos: Iuſtos autem videbat
claros aſpectu: et candidos amictu. Et alii
qdē dū acciperēt coꝛpus domini exurebā
tur ⁊ incēdebant̄ aliis aūt ſicut lumen ef/
ficiebat̄ ĩ ſe: et per os ingreſſū omne eoꝛuꝫ
coꝛpꝰ illuſtrabat. Erāt autē intꝫ ip̄os etiaꝫ
q ſolitariā vitaꝫ elegerāt: et hi qui in con/
iugiis erāt: q et ip̄i ita eſſe videbāt̄. Deīde
cōuertit ſe et cepit etiā mulieribꝰ ip̄a diſtri
buere miſteria vt cognoſceret q̄les et ip̄a
ruꝫ eſſēt aīe: et vidit ſimili mō fieri nigras

atqȝ rubeas facies eaꝝ. ſanguineas quo/
qȝ et albas. Inter ipſas autē aduenerūt ꝛ
ille due mulieres que accuſate erāt apud
eum propter quas maxime ad hāc precē
et preuidentiā venerat. Cernit aūt ipſas
dum accedunt ad ſanctū miſterium clarū
habentes vultum et honorificuȝ: candida
quoqȝ ſtola circūamictas. Deinde cum ꝛ
ipſe participare fuiſſet miſteria xpi: facte
ſunt ſicut a lumine illuſtrate. Rurſuȝ epi
ſcopus ad ſolitaȝ ſe precem conuertebat.
ſupplicans deo diſcere cupiens moduȝ re
uelationū que ei demoſtrate fuerant. Aſſi
ſtit autem angelus domini: et de ſingulis
interrogare precipiebat. Sanctus vero
epiſcopus continuo de illis duabus ſciſci
tabatur mulieribus: ſi vera eſſet illa pri/
ma accuſatio an falſa. At vero āgelus af/
firmabat omnia vera eſſe que dicta de
eis erant. Epiſcopus quoqȝ ait ad āgeluȝ
Et quomodo in perceptione corporis xpi
ſplendide erant facies eaꝝ: albam etiam
ſtolam habebant lumineqȝ fulgebant nō
paruo. Ait autem ei angelus. Eo ꝙ peni/
tuerint de actib⁹ ſuis et diſcedētes ab hiſ
lachrymis et gēitib⁹ atqȝ elemoſynis pau
perum. per confeſſionem diuinum merue
runt numerum. de cetero nequāꝗ in hiſ/
dem malis ſe caſuras promittentes: ſi tm̄
de prioribus delictis vēiā mereantur. et
meruerunt per hoc diuinā immutationem
ꝛ a criminibus abſolute ſunt: ꝛ viuent de
inceps ſobrie ꝛ iuſte ac pie. Epiſcopus au
tem mirari ſe dicebat: non tm̄ de immuta
tione eaꝝ: hoc eni multis contigit fieri: ſȝ
de dei dono: qui non ſolum eas tormen/
tis minime ſubiecit: ſed etiaȝ tantā eis do
nare dignatus ē gratiā. Ait autē ad eum
angelus. Amiraris ħ iuſte q̄i hō. dn̄s autē
omnipotēs ac de⁹ nr̄ ꝛ vr̄ cū naturalit̄ ſit
bon⁹ ac miſericors: hos qui diſcedūt a ꝓ/
priis delictis. ꝛ per confeſſiōeȝ accedūt ad
eū nō tm̄ perire nō patit̄. ſȝ etiā furorē ſuū
aufert ab eiſ: ꝛ honore dignos facit. Eteni
ſic de⁹ dilexit mundū: vt filiū ſuū vnigeni
tū daret ꝓ eo. Quia igit̄ cū inimici eſſent
hoies mori ꝓ eis elegit: mlto magis dome
ſticos effectos eos et pniam agētes ſuper

his q̄ geſſerāt. abſoluit a pctis: ꝛ eis que ab
ipo ꝑparata ſunt bona ꝑſtabit pfruenda.
Hoc ergo ſcito. quia nulla dlicta hominū
vicūt clemētiā dei tm̄. vt per penitentiaȝ
ea q̄ pridem qs geſſerat mala abluat acti/
b⁹ bois: Cū enim ſit miſericors de⁹ ſcit in
firmitatē generis humāi ꝛ paſſionū forti/
tudinē ꝛ diaboli potētiam atqȝ aſtutiam
ꝛ lapſis hominib⁹ in peccatis quaſi filiis
ignoſcit: ꝛ expectat correctionē eorum: pa
tientiam habens in ipſis. conuertentibus
vero atqȝ eius exorantibus bonitatem tā
q̄ȝ infirmis compatitur: ꝛ abſoluit confeſſi
vincula eoꝝ: et donat eis bona que pre
parata ſunt iuſtis. Ait autem epiſcopus
ad angelum. Obſecro te. dic mihi etiam
vultuum differentias. ꝛ quibus peccatis
vnuſquiſqȝ eorum ſubiaceat: vt etiam de
his cognoſcens ab omni liberer ignorātia
Angelus autem dixit ad euȝ: Hi quidem
qui ſplendido atqȝ hilari vultu ſunt in ſo/
brietate ꝛ caſtitate ꝛ iuſticia viuūt: modſti
quoqȝ ꝛ condolentes ac miſericordes ſūt
Hi vero qui nigras habent facies: fornica
tionis ꝛ libidinis operarii ſūt ceteriſqȝ ſce
leribus ꝛ delictis implicati. Hi vero qui
apparuerunt ſanguinei atqȝ rubei. in ma
lignitate et iniuſticia viuunt: ꝛ amantes
detractiones: blaſphemi doloſi: et homici/
de ſunt. Rurſum dicit ei angelus. Adiuua
eos. ſiquidem ſalutem eorum deſideras.
Propterea etiam meruiſti orationum tu/
arum effectum vt videndo diſcas diſci/
pulorum tuorum peccata. et per ammoni
tiones atqȝ obſecrationes meliores eos
per penitentiam facias ei: quoqȝ qui pro
ipſis mortuus eſt et reſurrexit a mortuis
ihu xpo domio noſtro gr̄uȝ facias. Quā/
tacunqȝ igitur tibi virt⁹ eſt et ſtudiuȝ ꝛ di
lectio circa dominum tuuȝ xp̄m ihm: oēȝ
coꝝ gere ꝓuidentiā vt cōuertātur a pro/
priis peccatis ad cōmunē dn̄ȝ et mānifeſta
qb⁹ dlictis ſubiaceāt. ne ꝓpriā deſperent
ſalutē. Ex ħ pñitētib⁹ qdē illis ꝛ ꝯuertēti
b⁹ ad deū aiab⁹ eoꝝ ſalus erit ꝛ epulatio
futuroꝝ bonoruȝ: tibi ħo erit plrima mer
ces imitant deū tuū qui celos quidē reli
quit ꝛ in terris demoratus ē pro ſalute ho

minū. Referebat quidam patruȝ quia
tres ſūt res honorabiles apud monachos
quibus oportet nos cuȝ timore ꝛ tremore
ꝛ gaudio ſpūali accedere. Uidelicet com
municatio ſanctoꝝ ſacramentoꝝ: ꝛ menſa
fratrū: ꝛ peluis in qua fratꝝ pedes lauan
tur. Proferebat autē ꝛ exempluȝ tale di
cens. Quia erat quidaȝ magnus ſenex ꝑ/
uidus. ꝛ cōtigit eum manducare cū pluri
bus fratribus: ꝛ comedentibus illis vide/
bat in ſpiritu idem ſenex ſedens ad menſā
quoſdā edentes mel: alios autē panes. ali
os uero ſtercus. Et mirabat̄ intra ſemet/
ipſum: ꝛ deprecabatur deuȝ dicēs. Domi
ne reuela mihi myſteriū hoc: ꝙ idem cib⁹
omnibus appoſitus ē ſuper menſaȝ: ꝛ i mā
ducando ita imutatus videtur: vt quidaȝ
edant mel: quidam aūt panē: alii ħo ſter/
cus. Et venit ei vox de ſup dicens. Illi q
māducant mel. hi ſunt: qui cū timore ꝛ tre
more ꝛ grāꝝ actione edunt ad menſā ꝛ in/
ceſſanter orant: ꝛ oratio eoꝝ ſicut incēſuȝ
aſcēdit ad deū: ideoqȝ mel comedūt. Qui
aūt panē māducant hi ſunt q gratias agē
tes percipiūt ea que a dō donata ſūt illis.
Alii vero q ſtercus māducāt: hi ſunt qui
murmurant ꝛ dicūt: hoc bonū ē. id maluȝ
eſt. hec autem talia non oportet cogitare:
ſed magis glorificare deū atqȝ laudes ei
offerre: vt in nobis impleatur illud quod
dictum eſt. Siue manducatis ſiue bibitis
ſiue aliud quid facitis: oīa in gloriam dei
facite. Explicit liber de preuidentia et
contēplatione.

Incipit liber de ſanctis ſenioribus qui
ſigna faciebant.

Dixit abbas Dulas diſci/
pulus abba
tis byſarionis. qꝛ ambulantibus
nobis ſecus littus maris. ſitiui et dixi ab/
bati byſarioni. abba ſitio valde. Et cuȝ fe
ciſſet ſenex orationē dixit mihi. bibe dē ma
ri et dulcis facta ē aqua: et bibi. Ego aūt
hauſi modicū in vaſe ne forte iterū ſitirē
qđ cum vidiſſet ſenex dixit mihi. Ut quid
aquā portas: Dixi ei. Ignoſce mihi ne for/
te iteꝝ ſitireȝ. et ait ſenex. deus qui hic eſt

ꝛ vbiqȝ eſt. alio tempore cum ei neceſſari
uȝ eſſet fecit orationē et tranſiuit chriſoro/
an fluuiū pedibus. Ego aūt admirat⁹ inē
rogaui eū dicens. quomodo ſentiebas pe
des tuos dum ambulares i aqua: Et ait
ſenex. Uſqȝ ad taliū ſentiebam aquam: re
liqua autē erant ſolida ſub pedibus meis
Rurſuȝ euntibus nobis ad alium ſenem
venit ſol ad occaſū. et orās ſenex dixit. ob
ſecro domine. ſtet ſol donec perueniaȝ ad
ſeruū tuuȝ. ꝛ factuȝ ē ſic. Uenit aliqͥ qui
dā demonium habens in ſcithi. et facta eſt
oratio ꝓ ipſo in eccleſia. et ñ egrediebatur
demō ab eo qꝛ durus erat. Dicunt autem
adinuicē clerici loci illius. Quid faciem⁹
huic demoni: Nemo eni pōt eū eiicere.
niſi abbas byſarion. Et ſi rogauerim⁹ euȝ
ꝓ iſo neqȝ i eccleſiā vēiet. Hoc aūt facia
m⁹. Ecce vēturus ē māe ante oēs i eccle
ſiā faciam⁹ eū q vexat̄ ſedere i loco ipſi⁹
ꝛ cū ingreditur. ſtem⁹ ad orationē ꝛ dic a/
m⁹. Excita frēm illū abba. Fecerūt autē
ſic. Ueniente itaqȝ mane ſene illo. ſteterunt
ad oronē: et dicūt. Excita frēȝ illū abba. ꝛ
dixit illi patiēti. Surge egredere foraſ. Et
ꝯfeſtim exiuit demon ab eo: ꝛ ſan⁹ fact⁹ ē ex
illa hora. Dixerūt ſeniores frēs aliquā
do abbati helie i egypto de abbate aga/
thone. qꝛ bonus frē ē. Et dicit ei ſenex. Se
cundū generatiōeȝ ſuaȝ bonus ē: Qui di
xerunt ei. Secūdum antiquos aūt quid:
At ille ridens ait. Jam dixi vobis quia ſe
cūduȝ generationē ſuam bonus eſt. ſecū/
dum antiquos vero vidi hominē in ſcithi
qui facere poterat vt ſol ſtaret in celo. ſi/
cut fecit ihs filii⁹ naue. Et hec audiētes ob
ſtupuerūt: ꝛ glorificauerūt deū. Dice/
bāt dē abbate machario illo maiore qꝛ a/
ſcēdēs dē ſcithi portabat ſportas: ꝛ fatiga
t⁹ reſedit. ꝛ orauit dicēs. De⁹ tu ſcis qꝛ iā
ñ ꝑualeo. Et mox eleuat⁹ inuēt⁹ ē trās flu
mē. Habebat qdā hō filiū paraliticū in
egypto ꝛ adduxit eū ad cellā abbatis ma
charii ꝛ relicto eo ad oſtiū flēte receſſit lō
gi⁹. Reſpiciēs autem ſenex vidit pueruȝ
plorantē et dicit ei. Quis te adduxit huc
Qui dixit. Pater meus proiecit me huc:

et abiit. Et dixit ei ſenex. Surge et appre
hende eum. Qui ſtatim ſanus factus ē: et
ſurgens apprehendit patrē ſuuz et ſic abi
erunt in domū ſuā. Dicebat abbas ſiſo
ys: quādo erā i ſcithi cū abbate machario
aſcēdimꝰ metere cū eo ſeptē nomia: et ec
ce vna vidua colligebat ſpicas pꝰ nos: et
non ceſſabat plorās: Uocauit ḡ ſenex dñz
agri illiꝰ. et dixit ei. Quid ē anicule huic
ꝙ ſic plorat? Qui dixit ei: quia vir eius ha
buit depoſitum cuiuſdam: et mortuus eſt
non loquens: et nō dixit vbi poſuit illud
et vult dñs depoſiti illiꝰ accipere eā: et fi
lios eius i ſeruitutem. Et ait ei ſenex. Dic il
li vt veniat ad nos: vbi requieſcimꝰ in ca
umate. Et cum veniſſet dicit ei ſenex.
Ut quid ſic ploras. Que ait. Uir meus de
functꝰ eſt accipiens cōmendatū alicuius
⁊ non dixit moriens vbi poſuerit illud. Et
dicit ei ſenex. Ueni ⁊ oſtende mihi ſepul
chrum viri tui. Et aſſumptis ſecū fratri
bus abiit cū ea: et cuz veniſſent ad locuz
vbi poſitꝰ erat vir eiꝰ dixit ad illaz ſenex.
Recede hinc in domū tuā: et orantibus il
lis vocauit ſenex eū qui mortuus fuerat.
dicens. Ubi poſuiſti alienū depoſitum?
Qui reſpondens dixit ei. In domo mea
abſconditum eſt ſub pede lectuli mei. Et
ait illi ſenex. Dormi iteꝝ vſqz in diem re
ſurrectionis. Uidentes autem fratres: p̄
timore ceciderunt ad pedes eius. Quibꝰ
dixit ſenex. Non propter me factū ē hoc.
nihil enim ſum: ſed propter illā viduam et
orphanos ipſius fecit deus rez hanc. Hoc
autez ſcitote: quia ſine peccato vult deus
eſſe animam. ⁊ ſi quid petierit accipit. Ue
niens autē nunciauit vidue illi vbi poſitū
erat illud comendatum. At illa ſumens il
lud reddidit domino ſuo. ⁊ liberauit filios
ſuos: ⁊ q audierūt hoc glorificauerūt deū.
Tranſiens aliquando abbas emilius per
quendā locū vidit quendā monachum de
tentū a quibuſdam tanq̄ homicidam. Ac
cedens autē ſenex interrogauit cām. ⁊ cō
perto quā ob cām calumniarētur ei: dicit
ad eos qui eum tenebant. vbi eſt ille qui
occiſꝰ ē? Et oſtēderūt ei. Tūc approximās
ipſi defuncto dicit omnibus. Orate. Ipſe
vero expandente manus ad deū: ſurrexit
is qui defunctus erat ⁊ dixit ei corā omni
bus. Dic nobis quis eſt qui interfecit te?
Qui reſpondens ait. Ingreſſus eccleſiam
cōmendaui pecuniam preſbytero: ipſe ho
ſurgens occidit me: ⁊ portans p̄iecit me i
monaſteriū abbatis huiꝰ. Sed rogo vos
vt tollant̄ ipſe pecunie ab eo: ⁊ dent̄ filiis
meis. Tunc ait ad eum ſenex. Uade dor
mi donec veniat dominus ⁊ reſuſcitet te.
⁊ confeſtim obdormiuit. Uenerunt ali
quādo plures ſeniores ad abbatē paſtorē
⁊ ecce quidā de cognatis ipſiꝰ abbatis ha
bebat filium: ⁊ erat facies eius p operatio
nem diaboli ꝯuerſa retrorſū. Uidens aūt
pater eius multitudinē patꝝ: accipiēs pu
erū ſedebat foris plorans. Cōtigit aūt vt
vnus ſenioꝝ egrederet̄ foras. Qui cū vi
diſſet patrē pueri ait illi. Quid ploras hō?
Qui ait. Cognatus ſuz abbatis paſtoris:
⁊ ecce contigit huic puero temptatio iſta:
⁊ volens euz iſti ſeni offerre vt curaret eū
timui. Non enim vult nos videre: ⁊ nunc
ſi cognouerit quia hic ſū pſequēs mittit ⁊
minat me hinc. Ego vero videns preſen
tiam veſtraz preſumpſi venire huc. Ergo
quō vis miſerere mei: ⁊ introduc intus pu
erum iſtuz et orate pro ipſo: et accipiēs eū
ſenex intrauit et viſus eſt prudenter: et nō
ſtatiz eū obtulit abbati paſtori: ſꝫ incipiēs
a minimis fratribꝰ dicebat. Cōſignate pu
erū iſtuz. Cum autē feciſſet omnes p ordi
nem cōſignare eū: ad vltimū obtulit eum
abbati paſtori: qui nolebat tangere eum.
At illi rogabant eū dicētes vt omnes: ita
et tu pater fac. Et ingemiſcens ſurrexit ⁊
orauit dicens. Deus ſalua plaſma tuuz: vt
non dominetur ei inimicus. Et conſignās
curauit eum: ac reddidit patri ſuo ſanum.
Narrauit qdā frīum ð aliq̊ abbate paulo
qui erat in īferiori parte egypti habitans
iuxta thebaidam. Hic ergo paulus tene
bat manibus eos qui dicuntur cornuti aſ
pides ⁊ ſerpentes ⁊ ſcorpiones. ⁊ ſcidebat
eos per medium. Uidentes autē fratres
admirati ſunt: ⁊ interrogabant eum dicē

tes. Dic nobis quid operatus es. vt accipe
res gratiam iſtam? Qui ait eis. Ignoſcite
mihi fratres. Si quis poſſederit puritatem
omnia ſubiiciūtur ei ſicut ade. Quia quā
do erat in paradiſo ante preuaricationē
mandati omnia terreſtria obediebant ei
animalia quoqz. Temporibꝰ iuliani apo
ſtate cū aſcenderet in perſidem miſſus eſt
demon ab eodem iuliano vt velocius va
dens ad occidentem adduceret ei reſpon
ſum aliquod inde. Cum autem perueniſſz
demon in quendam locum vbi quidā mo
nachus habitabat. ſtetit ibidem per decez
dies immobilis: ⁊ nō poterat vltra progre
di quia monachus ille non ceſſabat oran
do neqz nocte neqz die ⁊ regreſſus eſt de
mon ſine effectu ad eum qui miſerat illum
Dixit ei Julianꝰ. Quare tardaſti? Reſpō
dit ei demon dicens. Et morā feci: ⁊ ſine
actione reuerſus ſum. ſuſtinui enim decē
dies monachum nomine publium. ſi forte
ceſſaret ab oratione vt tranſirem ⁊ nō ceſ
ſauit: ⁊ prohibitus ſum tranſire: ⁊ redii ni
hil agens. Tunc impiiſſimus iulianus di
xit: Cum regreſſus fuero faciam in eo vi
dictam. Et inter paucos dies interemptuſ
ē per prouidentiam dei. ⁊ continuo vnus
ex prefectis qui cū eo erant: vadens ven
didit omnia que habebat ⁊ dedit pauperi
bus ⁊ veniens ad ſenem illum factus eſt
monachus magnus: et ſic quieuit in domi
no. Uenit aliquando quidam ſecularis ad
abbatē ſyſoi in montē abbatis antonii ha
bens filium ſecum. qui in itinere mortuuſ
fuerat ⁊ non eſt conturbatus: ſꝫ cū fiducia
tulit eum ſecum ⁊ procidit cum illo tanq̄
penitentiam faciens. vt benediceretur ab
eodem ſene. Poſt puſillum vero ſurgens
reliqt cadauer ante pedes ſenis ⁊ egreſ
ſus eſt foras: Porro ſenex putabat ꝙ pe
nitentiā ageret ante pedes ſuos: ⁊ dicit ei
Surge vade foras: non enim ſciebat quia
mortuus erat. et ſtatim ſurgens egreſſus
eſt. ⁊ videns eum pater eius expauit. ⁊ in
trans adorauit ſenem: ⁊ dixit cauſam. Et
audiens hoc ſenex contriſtatus eſt. Nō.n.
volebat hoc fieri. Precepit itaqz ei diſci
pulus illius ſenis. vt nemini diceret hoc
vſqz ad obitum illius ſenis. Tēptatus eſt
aliquando abraham diſcipulus eiuſdē ab
batis ſyſoi a demone. et videns euz ſenex
quia cecidit: ſurrexit ⁊ expandit manus ſu
as in celum dicens. Deus velis nolis non
te dimittam. ſi eum non curaueris. Et ili
co curatus ē frater ille. Senex quidā erat
ſolitarius iuxta iordanē fluuium. et īgreſ
ſus propter cauma in ſpeluncam et inue
nit ibi leonē: ⁊ cepit fremere leo dētibꝰ ſu
is ac rugire. Dixit autem ei ſenex. quid an
guſtiaris? Eſt locus q capiat me ⁊ te. Si
vero non vis: ſurgens egredere hinc. Leo
autē non fremens egreſſus eſt inde foras.
Aſcendit quidam ſenex aliquando de ſci
thi in terinmitym. et ibi diuertit. et vidētes
homines laborē abſtinentie eius obtule
runt ei modicum vini. Alii autem audien
tes de ipſo. adduxerunt eum ad hominez
quendam demonium habentē. Cepit aūt
demon ille maledicere ſenem illū dicens
Ad iſtum potatorem vini me adduxiſtis?
Et ſenex quidem propter humilitatem no
lebat eum eiicere. propter improperium ve
ro eius dixit. Credo in xp̄o priuſq̄ finez fa
ciam bibendi calicez iſtum: egredieris ab
eo. Et cuz cepiſſet ſenex bibere: clamauit
demon dicens. Incēdis me. Et anteq̄ cō
ſumeret bibens exiuit demō p grāz dei.
Miſit qdaz patꝝ diſcipulū ſuum haurire
aquā. Erat aūt puteus procul valde a cel
la ipſorum. et oblitus eſt funem portare ſe
cum. Dū vero veniſſet ad puteum frat̄ ille
et cognouiſſet qa n̄ portauerat funē ſolito
more fecit orationē. ⁊ clamans dixit. La
ce abbas meꝰ iuſſit me lagenā iſtaz iplere
aq̄. Et ꝯtinuo aſcēdit aqua vſqz ad ſūmū
putei. et impleuit frater ille lagenam ſuaz
⁊ reſtituta ē aq̄ iterū i locū ſuū. Expli
cit liber d̄ ſāctiſ ſenioribꝰ q ſigna faciebāt.

Incipit liber de conuerſatione optima
diuerſorum ſanctorum.

Ettulit abbas doulas di
cēs. Qr
ambulantes aliq̄ndo in heremo
ego et abbas meus byſarion venimus ſe

tus quandam ſpeluncã in quã ingreſſi
inuenimus ibi quendã fratrem ſedentem
ac operantẽ plectã de palmis: qui noluit
reſpicere ad nos: neqꝫ ſalutare: nec omnio
voluit loqui nobiſcũ. Dixit autem ſenex.
eamus hinc: forſitan non ẽ animus fratris
illius loqui nobiſcum. Egreſſi vero inde
ambulauimus illico videre abbatem Jo/
annem. Redeuntes vero venimus iterũ
per eandẽ ſpeluncam vbi fratrem illũ ſpūs
videramus: ⁊ dixit mihi ſenex. Jngredia
mur ad fratrẽ iſtũ: ſi forte reuelauit ei dñs
vt loquatur nobiſcũ. Jntrantes aũt inue/
nimus eum quia dormierat i pace. At ve
ro ſenex ait mihi. Ueni frater ⁊ colligamꝰ
corpus eius. in hocipſm enim miſit nos de
us. Cum aũt colligeremus eũ: inuenimꝰ
quia mulier erat: ⁊ admiratus ẽ ſenex. di
cens. Ecce quomodo ⁊ mulieres colluctã
tur aduerſus diabolũ in heremo: ⁊ nos in
ciuitatibus dehoneſtamur. Glorificantes
ergo deum qui protegit diligẽtes ſe. receſ
ſimus inde. Dicebat abbas vindemiꝰ. qa
narrauit abbas machariꝰ dicens. Seden
te me aliquãdo in ſcithi. deſcenderũt duo
adoleſcentes peregrini. vnus quidẽ ipſoꝝ
barbatus: alius vero nõ adhuc. ⁊ venerũt
ad me dicentes. Ubi eſt cella abbatis ma
charii? Ego autem dixi eis. Quid eũ vul
tis? Reſponderunt. Audientes de eo: de
ſcithi venimus videre eũ. Dico eis. Ego
ſum. Qui penitentiam agentes dixerunt.
Hic volumus manere pater. Ego autem
cum vidiſſem eos delicatos: ⁊ quaſi nutri
tos diuitiis dixi eis. Nõ poteſtis hic ſede/
re. Dicit ille maior. Et ſi non poſſumꝰ ſede
re hic pergemus alubi. Dixi ergo apđ ani
mum meũ. Ut quid eos perſequor ⁊ ſcan
dalizantur? Labor ipſe faciet vt a nobis
fugiant. Tũc dixi eis: venite facite vobis
cellam ſi poteſtis. Dicunt illi. Oſtẽdite no
bis tantummodo locum ⁊ faciemꝰ. Dedi
autem eis ſecurī ⁊ ſportam plenã panibꝰ
⁊ ſalem. oſtendi etiam eis durã petram di
cens. Excidite hic ⁊ adducite vobis ligna
de palude. ⁊ cum impoſueritis tectũ ſede/
te in eodem loco. Ego autem putabam ꝙ
fugerent propter nimium laborem. Poſt

hec interrogauerũt a me quid operarent
eſſent. Dico eis. Plectã de palmis. Et ſu
mens folia palmaꝝ de palude oſtendi eis
initiũ plecte: ⁊ quomodo coniungere de/
berent. quibus etiã dixi. Facite ſportas
⁊ date cuſtodibus eccleſie: ⁊ illi vobis af/
ferẽt panes. Poſt hec ergo ego receſſi ab
eis. ipſi autem patienter omnia quecunqꝫ
dixi eis fecerunt ⁊ non venerunt ad me
per tres annos. Suſtinui autem et ego
luctando cum animo meo dicens. Pu
taſne que ſit eoꝝ operatio. quia non vene
runt interrogare me đ cogitationibꝰ ſuis.
Qui enim de longinquo ſunt veniunt ad
me: iſti vero de proximo non venerũt ad
me. Nã nec ad aliũ abierũt niſi ſolum ad
eccleſiam cũ ſilentio accipere oblationẽ.
Jgitur ego oraui deum ieiunans vnã ſe
ptimanam. vt demonſtraret mihi operati
onem eoꝝ. Surgens autẽ poſt illã ſepti/
manã abii ad eos videre quomodo ſede
rent: ⁊ cũ pulſaſſẽ aperuerũt mihi: ac ſa
lutauerũt me tacentes: faciensqꝫ oratio/
nem ſedi. Jnnuens autẽ ille maior minori
vt egrederet. Jpſe ħo maior ſedit facere
plectã nihil loquẽs: ⁊ circa horã nonã ſigni
ficauit pcutiens ⁊ venit ille minor ⁊ fecit
modicã cocturam pulmẽti. Appoſuit ħo
⁊ menſã. innuente ei . illo maiore: ⁊ poſuit
ſuper eam tres paximates: ⁊ ſtetit tacens
Ego autem dixi. Surgite manducemus.
Et exurgẽtes manducauimꝰ. Attulit ħo
lagũculam ⁊ bibimus. Cũ aũt factũ eẽt
veſpere dicunt mihi. vadis ne hic? Reſpõ
di. ego non: ſed hic dormiã. poſuerũt autẽ
mihi mattam in vna parte ⁊ ſibi in anglo
ex alia parte. Tulerũt etiã cingulos ſuos:
⁊ ſemicincia ſua ⁊ poſuerunt ſe dormire ſi
mul ſuper mattam ante me. Cum autem
ſe reclinaſſent oraui ad deũ vt mihi reue
laret operationem eorum. Et apertum
eſt tectum celle: ⁊ facta ẽ lux tanqꝫ per di
em. ipſi vero non conſpiciebant lumen il/
lud. Cum vero putarent ꝙ ego dormirẽ:
tetigit ille maior minorem in latus: ⁊ ſur
rexerunt atqꝫ cinxerunt ſe: expanden/
tes quoqꝫ manus in celum ſteterunt cũ
ſilentio: ego quidem videbam eos. ipſi

vero me non videbant. Uidebã ergo de
mones ſicut muſcas venientes ſuper illũ
minorem. et alii quidẽ veniebant vt ſede
rent ſuper os eius. Alii vero ſuper oculoſ
et vidi angelum domini habentẽ gladiũ
ignis circumuolantem eum atqꝫ ſecantẽ
ab eo demones. Jlli autem maiori fratri
non poterant appropinquare. Circa mane
vero reclinauerunt ſe: ⁊ ego feci meipſũ
quaſi euigilantẽ. et ipſi fecerunt ſimiliter
Dixit autem ille maior hunc ſermonem tã
tum. vis dicemus hos duodecim pſalmos
Dixi etiam. ⁊ pſallebat ille minor qnqꝫ pſal
mos ſenos verſus. vna cum alleluia: ⁊ per
vnunquẽqꝫ verſum exibat lãpas ignis
de ore ipſius. ⁊ aſcendebat in celũ. Simili
ter et ille maior cum aperiebant os ſuum
pſallens tanqꝫ fumus ignis egrediebatur
de ore ipſius ⁊ pertigebat ad celum. ⁊ ego
dixi. modicũ ex animo ſicut ⁊ illi opꝰ dei.
exiens autẽ dixi. Orate pro me. Jlli vero
ſatiſfecerunt mihi tacentes. ⁊ cognoui qꝛ
ille maior perfectus eſſet: ⁊ illum minorẽ
ĩpugnaret adhuc inimicus. Poſt paucos
autem dies dormiuit ille maior frater: et
tertio die ille iunior: ⁊ cum aliqui patrum
venirent ad abbatẽ macharium ducebat
eos in cellam ipſoꝝ: dicens venite ⁊ vide/
te martirium horum peregrinoꝝ. Duo qui
dam patrum rogauerunt deum: vt oſten
deret eis in quã peruenerint menſurã. et
venit illis vox dicens. Quia in villa illa q̃
ẽ in egypto. eſt ſecularis quidã eucariſtꝰ
nomine. ⁊ vxor eius vocatur maria: non/
dum adhuc perueniſtis in menſurã ipſoꝝ.
Exurgentes autem illi duo ſenes uene/
runt in vicum illum. Qui percunctantes
inuenerunt cellulam ipſius. ⁊ vxorem eiꝰ
⁊ dicunt ad eam. vbi eſt vir tuus. At illa
dixit eis. Paſtor eſt ouium: ⁊ ipſas paſcit.
et introduxit eos in domum ſuam. Cũ ve
ro ſero factum eẽt venit ipſe eucariſtꝰ cũ
ouibus. ⁊ videns illos ſenes parauit illis
menſam: miſitqꝫ peluĩ. et lauit pedes eo
rum. qui dixerunt ei. Nõ guſtabimꝰ qcqꝫ
niſi indicaueris nobis operationem tuam
Tũc eucariſtus cum humilitate dixit eis.

Ego ſum paſtor ouium. ⁊ hec vxor mea ẽ
Cum vero perſeueraſſent illi ſeniores ro/
gantes eum vt omnia denunciaret eis. et
ipſe nollet dicere. Dixerunt ei. Deus miſit
nos ad tc. Audiens autem eucariſtus hoc
verbũ timuit: dixitqꝫ. Ecce oues iſtas ha
bemus a parentibus noſtris: ⁊ quicqd ex
ipſis donauerit nobis deus. diuidimus in
tres partes. Partem vnam pauperibus.
⁊ vnam partẽ in ſuſceptione peregrinoꝝ
et tertiam partem in vſũ noſtrũ. ex quo
autem accepi vxorem meã: neqꝫ ego pol
lutus ſum neqꝫ ipſa ſed virgo eſt. Singu/
lariter autem remoti a nobis dormimus.
et noctu quidem induimus nos ſaccos. in
die vero veſtimenta noſtra: et vſqꝫ nunc
nemo hominum hoc cognouit. Cum autẽ
hec audiſſent illi patres admirati ſunt: et
receſſerunt glorificantes deũ. Uenit ali
quando abbas Macharius ille egyptius
de ſcithi in montẽ nytrie in die oblatiõis
ad monaſterium abbatis pambo: et dixe
runt ei ſeniores loci illius. Dic fratribus
verbũ edificationis pater. qui ait eis. ego
nondum factus ſum monachus: ſed vidi
monachos. et dixit. Sedente me aliquan
do in cellula in ſcithi: perurgebant me co
gitationes mee dicentes. Surgens vade
vſqꝫ in deſertum: et cõſidera qcqd illic vi
deris. et permanſi luctans cũ animo meo
per quinqꝫ annos dicens: ne forte ſit a de
monibus iſta ſuggeſtio. Cũ ergo perſeue
rarem iſta cogitare. abii i heremum. ⁊ rep
perio ibi ſtagnũ aquarum et inſulã in me/
dio eius. veniebãt quoqꝫ diuerſa anima/
lia heremi iſtius: ⁊ bibebant ex eo. Jnter
que vidi duos hoies nudos: et contremu
it corpꝰ meũ. putabã. n. ꝙ ſpiritꝰ eẽnt. Cũ/
qꝫ illi vidiſſent me trepidantẽ locuti ſunt
ad me dicentes. Noli timere. etenim nos
hõies ſumus. Dixi itaqꝫ illis. vnde eſtis? et
quomodo in hanc heremũ veniſtis? Qui
dixerunt. de cenobio ſumus ⁊ factꝰ eſt noſ
bis cõſenſus et egreſſi ſumꝰ. et ecce egreſ
ſionis nře q̃draginta ãni ſũt. Erat aũt vnꝰ
ex eis egyptiꝰ ⁊ aliꝰ ħo thebeꝰ. Jntrogabãt
ãt me ⁊ ipi dicẽtes. Quõ ẽ mũdꝰ ⁊ ſi aſcẽdit

aqua ſecūdaʒ tempus ſuum. ſi etiam habʒ
mundus abundantiam ſuam. Reſpondit
eis Etiaʒ. Quos ⁊ ego interrogaui. Quo
modo poſſum fieri monachus. Dicunt mi
hi. Niſi quis renunciauerit omnibus que
in mondo ſunt: non poteſt fieri monachus
Quibus dixi. Ego infirmus ſum ⁊ nō poſ
ſum ſicut vos. Reſponderunt mihi. Si nō
potes ſicut nos ſede in cella tua: ⁊ plange
peccata tua. Interrogaui ergo eos dicēs
In hyeme nō ſentitis frigus aut ī eſtate ñ
ſcēdit corp⁹ veſtꝛ cauma. At illi dixerūt.
De⁹ fecit nobis hāc diſpēſationē vt neqʒ ī
hyeme frig⁹: neqʒ ī eſtate ardorē ſentiam⁹
Ideoqʒ dixi vobis q̄a ego nondū fact⁹ ſū
monachus ſed vidi ī monachos: ignoſcite
mihi. Sedebat aliquando abbas ſyſois
ſolus in monte abbatis antonij. Moram
autē faciente miniſtro eius venire ad euʒ
per menſes decem non vidit hominem. Am
bulans autem in montem: inuenit quēdā
capiētē agreſtia animalia. Cui ſenex dixit
vnde venis: ⁊ quantuʒ temporis habes h̄.
At ille dixit. vere abba habeo vndecim
menſes ī mōte⁹ iſto: et ñ vidi hominem ni
ſi te. Audiens autem hec ſenex. intrauit in
cellam ſuam: et percutiebat ſeipſuʒ dicēs:
Ecce ſyſoi exiſtimabas te aliquid feciſſe
et neqʒ vt ſecularis hic ita feciſti. Ideʒ
ipſe ſyſois abbas ſedens in cella. ſemper
claudebat oſtium ſuum. Dicebant autem
de ipſo quādo ī die dormitiōis ſue cum ſe
derent circa eū patres reſplenduit tanq̄
ſol facies eius. et dixit ad eos. ecce abbas
antonius venit. et poſt puſillum rurſus di
cit eis. ecce chorus p̄phetarum venit. et
iterum amplius facies eius refulſit et di
xit. ecce chorus apoſtoloꝝ venit: et dupli
citer refulxit adhuc facies ei⁹: et ecce ip̄e
quaſi cuʒ aliq̄b⁹ loquebat̄. deprecati ſunt
aūt illū ſenes dicentes. Cuʒ quo loqueriſ
abba. Qui dixit eis. ecce venerunt angeli
accipere me: et rogo vt dimittar penitere
modicum. dicūt ei ſeniores. non idiges pe
nitētia p̄r. dixit autē illis: vere fratres ne
ſcio meip̄m vel initiū feciſſe p̄nīe. et co/
gnouerunt oēs q̄ perfectus ē. et rurſum ſu
bito facta ē facies ei⁹ ſicut ſol: ⁊ timuerūt
oēs. dixit aūt illis. videte: ecce dn̄s venit
dicēs. Afferte mihi vas electiōis heremi
⁊ cōtinuo reddidit ſpūʒ. ⁊ fact⁹ eſt ſplēdor
magn⁹ ⁊ replet⁹ ē totus locus ille odore
ſuauitatis. dicebant d̄ abbate or. q̄ neqʒ
mētitus ē vnq̄ neqʒ iurauit neqʒ maledi
xit hoīeʒ neqʒ ſermonē noxiū locutus eſt
alicui. Idē abbas Or dicebat diſcipulo
ſuo. Uide ne aliquando alienū verbū ad
ducas in cellā iſtā. duo quidā magni ſenes
ambulabāt ī heremū q̄ ē iuxta ſcithi: ⁊ au
dientes murmur vocis cuiuſdaʒ d̄ terra
cōſiderūt introituʒ ſpelunce. in quam ingreſ
ſi repierunt ibidē quandam aniculā virgi
nē ſacrā iacēte ⁊ dicūt ei. Quomodo huc
veniſti anus: aut q̄s eſt qui tibi miniſtrat
Neminem enim inuenerunt in ip̄a ſpelun
ca niſi ſolam ipſam iacentē infirmam. At
illa dixit. Triceſimum octauuʒ habeo an/
num in ſpelunca hac herbaꝝ radicibus vi
uens: ⁊ ſeruiens xp̄o: ⁊ non vidi hominem
niſi hodie. Miſit enim vos deus vt ſepe/
liatis corpus meum. Cūqʒ hoc dixiſſet ge
uit in pace. Patres v̄o illi glorificauerūt
deum: ⁊ recondito corpuſculo eius receſſe
runt in locum ſuū. Narrauerunt de quo/
dam ſolitario qui exiuit in heremum veſti
tus lineo ſacco tantū: Cunqʒ perambulaſ
ſet iter trium dierum aſcendit ſupra petrā
⁊ vidit ſub ipſa viridem herbā ⁊ hominem
paſcentem tanq̄ beſtiam. Deſcendens au
tem occulte tenuit eū. Senex vero ille cū
eēt nudus: nec poſſet ferre odorē hominū
anguſtiat⁹ eſt. ⁊ vix tandem euadens de
manib⁹ ei⁹ fugiebat. Ille v̄o frater exuit
currens poſt ip̄m ⁊ clamās. Expecta me.
quia propter deum te ſequor. At ille cōuer
ſus dixit ei. Et ego propter deū fugio abſ
te. Frater aūt ille poſt hec proiecit lebito
nem quo erat indutus ⁊ ſequebatur eum.
Quem cū vidiſſet ſenex. q̄a abieciſſʒ idu
mētū ſuū ſuſtinuit cū ⁊ cū appropinquaſſʒ
ei dixit ad illū ſenex. Quādo p̄iecisti ma
teriā mūdi abs te ⁊ ego te expectaui. Ro
gabat aūt f̄r ille dicēs. P̄r dic mihi v̄bū:
quō ſaluuſ ſiā. Qui dixit ei fuge homines

⁊ tace. ⁊ ſaluus eris. Narrabat quidaʒ
ſolitari⁹ fratribus qui erant in raithū vbi
ſunt ſeptuaginta arbores palmaꝝ in loco
vbi applicuit moyſes cuʒ populo quando
egreſſus eſt de terra egypti ſic dicēs. Co
gitaui aliquando debere me ingredi ī in/
teriorē heremū. ſi forte inuenirē aliquem
interius habitantē ī heremo: et ſeruientem
dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o. Ambulans aūt quattu
or dies ac noctes inueni ſpelūcā. et cū ap
propinquaſſem reſpexi intus et vidi ſedē/
tem hominem: et pulſaui ſ̄m cōſuetudinē
monachoꝝ: vt egredientē ſalutarē eum.
At ille non mouebat̄. requieuerat eniʒ in
pace. Ego aūt nihil dubitās introiui: ⁊ cū
tenuiſſem ſcapulā ip̄ius confeſtim diſſolut⁹
eſt: ⁊ fact⁹ puluis eſt. Deinde aſpiciens vi
di colobiū pendēs. Cū vero ⁊ hoc tenuiſ/
ſem diſſolutuʒ eſt. ⁊ in nihilum redactum.
Cum aūt ex hoc heſitarē. egreſſus ſuʒ in/
de ⁊ deambulabā in deſerto: in quo rurſ⁹
aliā repperi ſpelūcā: ⁊ veſtigia hoīs ibidē.
Factus ſū aūt alacrior: ⁊ applicui ad ip̄aʒ
ſpeluncā. Ut vero iteruʒ pulſaui. ⁊ nemo
mihi obaudiuit: igreſſus ſū q̄qʒ nullū iue
ni. Stans autē foras ſpeluncam dicebā i/
tra meipſuʒ: quia huc oportet venire hunc
ſeruū dei vbicunqʒ fuerit. Cū vero prete
riret dies vidi bubalos venientes: ⁊ illuʒ
ſeruuʒ dei ſequentē eos nudū: ſed capillis
ſuis cooperientē que inhoneſta erant cor
poris ſui. Qui appropiquās mihi exiſtima
bat me ſpiritū eē: ⁊ ſtetit ad orationē. Ego
autē hec intelligens dicebā ei. Serue dei
⁊ ego homo ſuʒ: vide veſtigia mea ⁊ cōtre
cta me: quia caro ⁊ ſanguis ſuʒ. Cuʒ vero
p⁹ orōnē dicto amē reſpexiſſet me. ⁊ cōſo
latus fuiſſet: introduxit me in ſpeluncā: et
īterrogauit me dicēs. Quō huc aduenisti?
Cui ego dixi. Regrendi grā ſuoꝝ dei vēi
in hāc ſolitudinē: ⁊ nō me fraudauit deus
a deſiderio meo. Ego aūt īterrogaui euʒ
rurſū dicens. Quō ⁊ tu huc veniſti? ⁊ quā
tuʒ tp̄is habes: aut q̄d eſt alimētū tuū: vt
quō cū ſis nudus nō indiges veſtimento?
Qui dixit mihi. Ego ī cenobio erā thcba/
ide: ⁊ opus meum erat lini textura. Subi
trauit autem in animum meū cogitatus:
vt exiens inde ſingulariter ſederē: ⁊ pote/
ris inquit quietus eſſe ⁊ ſuſcipere peregri
nos: ⁊ maiorē mercedē poſſidere ex eo q̄d
acquiſieris de opere tuo. Ut autē conſen
ſi cogitationi huic. ⁊ opere perfeci eā: exi/
ens edificaui. mihi monaſteriū: ibiqʒ veni
ebant qui mihi iiungebāt op⁹. Cunqʒ iam
multū eſſet q̄ cōgregauerā: feſtinabā pau
peribus ac p̄egrinis illud diſtribuere. Sʒ
aduerſari⁹ noſter diabolus iuidens mihi.
ſicut ſemper ita etiā ⁊ tūc futurā in me re
tributionē machinabatur auferre. eo q̄
feſtinabam labores meos d̄o offerre. Ui
dens autem vnā virginē ſacram iniungen
tē m̄ hi ſpecies: ⁊ eas me perficientē atqʒ
reddentē: immiſit ei vt rurſuʒ mihi demā
daret alias ſpecies. At vbi iam conſuetu/
do facta eſt ⁊ fiducia maior: poſtremo eti
am tactus manuū ⁊ riſus. ac ſimul conue
ſcere ad vltimū concepimus dolorē ⁊ per
fecimus iniquitatē. Cū autem manſiſſeʒ
cum ipſa in eadeʒ ruina ſex mēſes: poſtea
cogitaui dicēs. Quia aut hodie aut craſti
no aut poſt multos annos morti addictus
eternū habebo ſuppliciū. Si eni vxorē q̄s
hominis violaret: penis eternis legitime
ſubiaceret quātis tormentis dign⁹ eſt: qui
xp̄i ſtuprauerit ſponſam. Et ſic occulte in
hāc heremū recucurri: oīa relinquens illi
mulieri. Ueniēſqʒ huc īueni ſpeluncā hāc
atqʒ fontē hunc: ⁊ iſtā palmā afferentē mi
hi botriones duodecī datillorum. Per ſin
gulos menſes affert vnū botrionē. qui mi
hi ſufficit triginta dies: ⁊ poſt hūc matura
tur alter. Poſt tēpus aūt multū creuerūt
pili mei: ⁊ cū dirūperentur iā veſtimenta
mea ip̄is verecundiorē parteʒ operio cor
poris mei. Dū aūt rurſus interrogareʒ eū
ſi in primordiis difficultatē habuiſſet ibi
dem ait mihi: In initiis valde afflictus ſū
dolore iecoris: ita vt humi iacens nō poſ/
ſem ſtando pſalmum dicere: ſed proſtra/
tus in terra clamabam ad altiſſimum.
Cum autem in ſpelunca eſſem in dolore
valido atqʒ defectione: vt etiaʒ nec egre
di iam poſſem: vidi viruʒ intrantē ⁊ iuxta

me ſtantem:ac dicentem mihi. Quid pate
ris? Ego confoꝛtatus ab eo modicum di
xi ei. Epar doleo. Qui dixit mihi. Ubi do
les? Cum vero oſtendiſſem ei digitos ma
nus ſue in directū coniungens diuiſit lo/
cum iſtuʒ tanq̄ per gladium. Et auellēs
iecur oſtendit mihi vulnera: ⁊ raſo iecoꝛe
in manu ſua: in pannum ipſam ſcabieʒ mi/
ſit: atqʒ rurſum ipſum iecur īponens mā/
bus ſuis locum ipſum recluſit: ⁊ ait mihi.
Ecce ſanus factus es: ſerui dn̄o noſtro ie
ſu chꝛiſto ſicut opoꝛtet. Et ex tunc factus
ſum ſanus: ⁊ ſine laboꝛe iam ſuʒ hic. Ecce
autē multū illū rogaui vt manerem in in/
terioꝛi ſpelunca: ⁊ ait mihi. Non potes ſuſ
ferre impetus demonum. Et ego hoc ipſʒ
conſiderans rogabam vt oꝛans pꝛo me di
mitteret me: Qui cuʒ oꝛaſſet dimiſit me
hec vobis narraui edificationis gratia.
Dicebat rurſus alius quidā ſenex qui eti
am dignus factus eſt epiſcopus ciuitatis
oxirinci tanq̄ ab alio hec audiſſet: ſʒ ipſe
erat qui hoc fecerat. Uiſuʒ eſt mihi in quit
aliquādo intrare in interioꝛem heremum
que eſt circa oaſſa: vbi genus eſt mazico/
ruʒ: vt viderem ſi foꝛte inuenirē aliquem
xp̄o ſeruientēʒ. Sumēs igitur paucos pa/
ximates: ⁊ quaſi dierꝫ quattuoꝛ aquā ī va
ſe: iter meuʒ faciebam. Tranſactis vero
quattuoꝛ diebus conſumptiſqʒ cibis expe
ctabam quid agerē: ⁊ confidens dedi me
ad pergenduʒ. Ambulaui quoqʒ alios q̄t
tuoꝛ dies ſine cibo perdurans. Cūqʒ ieiu
nium ⁊ laboꝛeʒ itineris coꝛpus meū iā nō
ferret ī puſillanimitatē iaʒ perueni: ac ſic
iacebā in terra. Ueniens aūt quidaʒ digi
to ſuo tetigit labia mea ⁊ tanq̄ medicinali
inſtrumento curauit me. Statiqʒ confoꝛ
tatus ſū: ita vt putarem me neqʒ ambulaſ
ſe neqʒ famem pertuliſſe. Cū ergo tantaʒ
in me ſenſiſſem virtutē ſurgens perambu
labaʒ deſertū. Pꝛeteritis itaqʒ aliis q̄ttu
oꝛ diebus rurſum fatigatꝰ defeci. Cumqʒ
extendiſſeʒ manus meas in celū: ecce vir
ille qui pꝛidem me cōfoꝛtauerat iterꝫ digi
to ſuo quaſi liniens labia mea cōfoꝛtauit
me. Peracti ſunt autē dies deceʒ ⁊ ſepteʒ
⁊ poſt hoc inuenio tuguriū ⁊ arboꝛeʒ pal/
me: ⁊ virū ſtantē: cuiꝰ capilli capitis erāt
pꝛo idumento ipſiꝰ: ꝓpꝛe canitie candidi ꝑ
totum. Erat aūt ⁊ terribilis aſpectu. Cūqʒ
vidiſſet me ſtetit ad oꝛonē: ⁊ expleto am̄.
cognouit me eſſe hoīem: tenenſqʒ manuʒ
meā interrogauit me dicens. Quomodo
huc aduenisti? Et ſi adhuc conſtant oīa q̄
ſunt in mūdo: ⁊ ſi adhuc etiā ſūt pſecutio/
nes? Ego aūt dixi ei. Quia vr̄i. grā ꝗ ī ve
ritate xp̄o dn̄o ſuis hanc pambulo here
mum: pſecutio vero ceſſauit ꝑ potentiam
xp̄i. Ediſſere nūc mihi obſecro te. ⁊ tu quō
huc aduenisti? At ille cū lamentatiōe plo
rās cepit dicere mihi. Ego epiſcopꝰ erā: et
pſecutiōe facta multis mihi illatis ſuppli/
ciis: cū ſufferre non poſſē toꝛmenta poſtea
ſacrificaui. In meipm̄ deinde reuerſꝰ agni
inigtatē meā: ⁊ dedi meipm̄ ad moꝛiēdū ī
hanc heremū: ⁊ ſuʒ degēs hic ānis q̄dragi
ta nouē ī cōfeſſiōe ⁊ obſecratione ad deū:
ſi foꝛte dimittaſ mihi peccatū meū. Et vi
ctum mihi qdeʒ pſtitit dn̄s ex hac palma:
cōſolationis ꝟo indulgētiā nō accepi: niſi
pꝰ q̄dragita octo ānos. ī h̄ aūt āno cōſolatꝰ
ſū. hec aūt dicēs repēte ſurrexit: ⁊ currēs
exiit foꝛas: ⁊ ſtetit ad oꝛonem diu. Cū autē
cōpleſſʒ oꝛoneʒ venit ad me. Intuēs aūt
ego faciē eius exterritus trepidaui factꝰ
eniʒ erat quaſi ignis. Dixitqʒ mihi Noli
timere. Dn̄s eni te miſit vt funeri tradas
coꝛpꝰ meū atqʒ ſepulture. Duʒ autē cōſu/
maſſet hec dicēs: ſtatim extēdēs manus
pedeſqʒ finē fecit: diuiſā ꝗ tunicaʒ meam
ego mihi dimidiā tenui: ⁊ dimidiā iuoluto
ſcō eiꝰ coꝛpuſculo abſcōdi ī terra. Recōdi
to aūt illo cōtinuo palma illa aruit: ⁊ tugu
riū illō cecidit. Ego aūt multū fleui obſe
crās deū ſi q̄ mō pſtaret mihi palmā illā ⁊
fōtē ⁊ pſeuerarē illo ī loco reſiduū tp̄s me
uʒ. Ut aūt nō ē h̄ factū dixi apō me: vtiqʒ
nō eſt volūtas dei. Oꝛās ꝗ tēdebaʒ iterū
ad ſeculuʒ: ⁊ ecce homo ille ꝗ piꝰ liniuit la
bia mea: veniēs apparuit mihi atqʒ cōfoꝛ
tauit me: et ita cōualui ꝑuenire ad fratreſ
et narraui eis hec. rogās eos ne dſparēt
de miſicoꝛdia dei: ſed ꝑ patiētiāʒ expecta

rent deum. Frater quidā interrogauit
ſeneʒ dicens. Nomē ē qō ſaluat aut opꝰ?
Reſpondit ei ſenex. Opꝰ. Et ait ſenex.
Scio fratrē oꝛātē aliquādo: ⁊ ſtatim exau
diebatur oꝛatio eiꝰ. Subintrauit autē ani
mo eiꝰ cogitatꝰ: vt vellet viderē alaʒ pec
catoꝛis ⁊ iuſti: quō abſtrahatur a coꝛpoꝛe
⁊ non volens deus cōtriſtare euʒ ī deſide
rio ſuo: dum ſederet in cella ſua: ingreſſus
eſt lupꝰ ad eū. ⁊ tenēs oꝛe ſuo veſtimenta
ipſius fratris trahebat eū foꝛas. Surgens
aūt frater ſequebaſ eū: lupus auteʒ duxit
euʒ viſqʒ ad aliquā ciuitatē. ⁊ dimittens il
lum receſſit ab eo: cuʒ vero ſederet foꝛas
ciuitatem in monaſterio quodā erat qdaʒ
habitans qui habebat nomē q̄ſi magni ſo
litarij. ipſe vero infirmꝰ erat expectans ho
ꝛam moꝛtis ſue. Frater igitur ille ꝗ ibideʒ
venerat: videbat ꝑparationē fieri cereo/
rum ⁊ lampadaruʒ propter ſolitariū illū:
tanq̄ per ipſum deus panem ⁊ aquam in/
habitantibus ciuitatē illaʒ pꝛeſtaret atqʒ
ſaluaret eos: ⁊ dicebant. quia ſi hic ſenex
vitaʒ finierit omnes ſimul moꝛiemur. Fa
cta autē hoꝛa exitus ipſius: vidit frater il
le tartaricum inferni deſcēdentem ſuper
ſolitarium illū habentem tridenteʒ igneū:
⁊ audiuit vocem dicentem. Sicut anima
iſta non me fecit quieſcere neqʒ vna hoꝛa
in ſe: ſic neqʒ tu miſerearis eiꝰ euellēs eā.
Defigiens igiſ tartaricus ille quē tenebat
igneum tridentem in coꝛde ſolitarij illius:
per multas hoꝛas toꝛquēs illum abſtraxit
animam eius. Poſt hec autē īgreſſus fra
ter ille ciuitatē. inuenit hominē ꝑegrinuʒ
in platea egrotum non habentē qui ei cu
ram adhiberet et manſit cū eo die vna: et
cū veniſſet hoꝛa doꝛmitionis eius. conſpe
xit frater ille Michaelem et Gabꝛielem
deſcendentes propter alaʒ eiꝰ: et ſedens
vnus a dextris et alius a ſiniſtris eius ro
gabant animam illā vt egrederetur: et nō
exibat quaſi nolens relinquere coꝛpus
ſuū. Dixit autē Gabꝛiel michaeli. Aſſume
iā animaʒ iſtā vt eamus: cui michael reſpō
dit. Iuſſi ſumꝰ a domino vt ſine doloꝛe eii
ciatur. ideoqʒ cū vi nō poſſumuſ euellere
eam: Exclamauit ꝗ Michael voce ma/
gna dicens. Dn̄e qd vis de aīa hac qꝛ non
acqeſcit nobis vt egrediatur. Uenit autē
vox. Ecce mitto Dauid cū cythara. et oēs
pſallentes hyerſalē: et audiēs pſalmodi
am ad vocem ipſoꝛum egrediatur: Cumqʒ
deſcendiſſēt omnes in circuitu anime illi/
us. cantantes hymnos ⁊ audiens pſalmo
diam ad vocem ipſoꝛuʒ egrediebaſ. Tūc
demum exiliens anima illa ſedit in mani
bus michaelis et aſſumpta eſt cuʒ gaudio

Dixit iterum idem qui ſupꝛa de quodā
ſene. quia veniens aliquando in ciuitatē
vt venundaret vaſa que operatꝰ fuerat
et cū explicuiſſet ea. ɔtigit eū ſedere ante
ianuā cuiuſdā diuitis qui iam moꝛiebatur
Sedens ergo ſenex ille vidit equos ni/
gros ⁊ aſcenſoꝛes eoꝝ nigros ⁊ terribileſ
habētes ſingulos bacculos igneos in ma
nibus ſuis. Cuʒ vero iaʒ ꝑueniſſent ad ia
nuam diuitis: ſtatuerunt equos ſuos fo/
ris: et intrauit vnuſquiſqʒ cum feſtinatio/
ne. Infirmus autem ille vidēs eos clama
uit voce magna dicens. Domine adiuua
me. At illi dixerunt ei. Nunc memoꝛ dei
factus es. quando tibi ſol obſcuratus eſt?
Quare viſqʒ in hodiernum diē non exqui
ſiuiſti eum. dum ad huc tibi erat ſplendoꝛ
diei? Nunc autem in hac hoꝛa non eſt ti/
bi poꝛtio ſpei neqʒ conſolationis. Dixe/
runt patres fuiſſe quendam machariuim
qui ſcithiuʒ pꝛimus monaſteriuʒ fecit. Eſt
enim locus ipſe vaſta heremus longe a
nytria: habens internalluʒ itineris diei ⁊
noctis et grande periculum eſt euntibus
ibideʒ: Si enim modicum qs aberrauerit
vagaſ periclitās ꝑ heremum. Sunt auteʒ
illi omnes perfecti viri. nec aliquis īperfe
ctus poteſt ī eodē loco tā feroci perdura/
re qa omnīo arduus eſt: et abſqʒ conſola/
tione eoꝝ que neceſſaria ſunt. Hic igitur
ꝑdictus vir machariꝰ cum homo eſſet de
ciuitate. contigitꝰ ē aliqn̄ machario illi ma
ioꝛi. et cū vēſſēat d tranſfretādū nylū flu
uiū. ɔtigit eos īgredi nauē maioꝛē ī q̄ tri/
būi qdā duo. cū mlta īrrauerāt extollētia
habētes ītus redā totā ereā et equos qbꝰ

freni a urei erant: ⁊ obſecundantes quoſ/
dam milites ⁊ pueros torques vtentes ali
quos atqꝫ aureos habentes cingulos: Ui
dentes ergo tribuni illi hos duos mona/
chos veteres panno indutos ⁊ in angulo
ſedentes beatificabant exiguitatem ipſo
rum. Un⁹ vero ex tribunis illis ait ad eos
Beati eſtis vos monachi qui mūdo huic
illuſiſtis. Reſpondens autē ille vrban⁹ ma
charius dixit a d eos. Nos quidem mūdo
iſti illuſimus: vobis autē hic mundus illu
ſit. Scito tamē quia non volens hoc dixi
ſti. vtriqꝫ enim beati dicimur ideſt macha
rii. At ille tribunus conpunctus in verbo
eius ⁊ regreſſus domi expoliauit ſe veſti/
mentis ſuis ⁊ cepit eē monachus faciens
elemoſinas multas. Dicebant de eodē ab
bate machario maiore quia dum ambula
ret aliquando per heremum inuenit caput
hominis mortui in terra iacens. Quod cū
moueret virga palme quā in manu tene
bat. locutū eſt caput illud adeum. cui di/
xit ſenex Quis es tu? Reſpondit ego erā
ſacerdos gentilium qui cōmanebāt i loco
hoc: tu vero es abbas macharius qui ha/
bes ſpiritum ſancti dei. Quacūqꝫ ergo ho
ra miſertus fueris eoꝝ qui ſunt in tormen
tis et oraueris pro eis tunc conſolantur
puſilluz. Dixit ei ſenex ⁊ que ē ipſa conſo/
latio? Reſpondit quantum diſtat celum a
terra tantum eſt ignis ſub pedibus noſtris
⁊ ſuper caput noſtrum. Stātibus ergo no
bis in medio ignis: non eſt vt quis facie ad
faciem videat proximum ſuum. Ait ergo
ſenex cum fletu. Ueh illi diei in qua natus
eſt homo ſi eſt hec cōſolatio ſupplicii. Rur
ſuz dixit ſenex eſt ne peius tormentuz his?
Reſpondit. Maior pena ſubtus nos eſt.
Dicit ei ſenex. Et qui ſunt in ipſa. dicit ei
nos qui ignorauimus deum. vel ad modi
cuz habemus aliquid miſericordie. Di ve
ro qui cognouerunt deum. ⁊ negauerunt
eum: nec fecerunt voluntatem eius. hi ſūt
ſubtus nos. Et poſt hec ſumens ſenex ca/
put illius ſepeliuit. Orante aliquando eo/
dem abbate machario in cella ſua. venit
ei vox dicens. Machari. nondum perue/
niſti ad menſuram illarum duaꝝ mulierū
illius ciuitatis. Surgens ergo ſenex ma/
ne accepit virgam ſuam palmeam ⁊ cepit
pergere in ciuitatē. Cum vero perueniſſꝫ
in eam reperto loco pulſauit ianuā. Egreſ
ſa autē vna ſuſcepit eum in domum ſuam
⁊ cum ſediſſet nominib⁹ propriis vocauit
eas que cum veniſſēt ſederunt cuz eo: Ait
autem ad eas ſenex. Propter vos tantuz
laborem itineris arripui. dicite mihi nunc
opera veſtra que vel quomodo ſint. At il
le mulieres dixerunt. Crede nobis Abba
quia neqꝫ hac nocte fuimus ſine viris no/
ſtris. Quam ergo operationem poſſum⁹
habere. At vero ſenex cum ſatiſfactiōe ro
gabat eas: vt manifeſtarēt ei actum ſuuz
Tunc dixerunt ei. Nos quidem ſecūdum
ſeculuz extranee nobis ſumus: placuit au
tem nobis nubere duobus fratribus ſecū
dū carnem. Quindecim enim annis nos
hodie due habitabamus i hac domo: ⁊ ne
ſcimus ſi aliquando litigauimus adinui/
cem: aut ſermonem turpem dixit vna ad
alteraꝫ: ſed in pace et concordia peregim⁹
totum tempus noſtrum. Subintrauit aūt
nobis in animū ingredi in monaſterium
virginū. et rogati viri nři ñ nobis ꝯſēſerūt
in hoc. Cum ergo minime valuiſſemus ob
tinere huiuſmodi propoſitum: diſpoſuim⁹
vtreqꝫ teſtamentum inter nos et deuz vt
vſqꝫ ad mortē p os noſtrum non egredia
tur ſermo ſecularis. Audiens autē hec ab
bas macharius dixit. Jn veritate qꝛ non
eſt virgo neqꝫ ſub marito agens neqꝫ mo
nachus neqꝫ ſecularis: ſed deus ſecunduz
vniuſcuiuſqꝫ propoſitum oīb⁹ preſtat ſpi
ritum ſanctum. Dicebāt patres de aliquo
ſene magno qui cum ambularet i heremo
vidit duos angelos comitantes ſecū: vnū
a dextris ⁊ vnū a ſiniſtris ſuis. Dum vero
ambularent inuenerunt cadauer in via ia
cens: ⁊ cooperuit ſenex ille nares ſuas pro
pter fetorem. Fecerunt autez et angeli ſi
militer. Et profecti puſillum dixit eis ſe/
nex. Et vos hec odoratis? Qui dixerūt ei
Nequaqꝫ: ſed propter te cooperuimus et
nos. Nam immunditiam huius mundi non

odoramus nos. neqꝫ appropiat nobis: ſed
animas que fetorem peccatorum habent
ipſarum fetorem nos odoramus

Jncipiūt ſeptem capitula que miſit ab
bas moyſes abbati pirmenio: et qui cu
ſtodierit ea. liberabitur a pena.

Dixit abbas moy

ſes qꝛ debet hō quaſi mortu⁹ eſſe
ſocio ſuo mori amico ſuo: vt non diiudicet
euz in aliqua cauſa. Dixit itez. Quia de
bet homo mortificare ſeipſuz ab omni re
mala. priuſqꝫ egrediatur de corpore: vt nō
ledat vllū hominez Dixit itez. Niſi ha/
buerit homo i corde ſuo quia peccator eſt
deus ñ exaudiet eum. Dixit ei fr. Quid eſt
in corde habere. qꝛ peccator ē? Et dixit ſe
nex. Si qs attēdit peccata ſua: ñ videt pec
cata proximi ſui. Dixit rurſuz idē ſenex
Niſi cōuenerit act⁹ orōni in uanū laborat
homo. Et dixit frat. Quid ē cōſēſus actus
cū oratione? Reſpondit ſenex vt ea pro q
bus oram⁹: iā nō faciam⁹. Quādo eniz ho
mo dimiſerit volūtatē ſuaꝫ: tūc ei reconci
liabitur de⁹. ⁊ ſuſcipiet orōnes eius. Jn
terrogauit eū fr. Jn oī labore hominis qd
ē qđ eū iuuat? Dixit ei ſenex. De⁹ ē qui ad
iuuat. Scriptū ē eni. De⁹ noſter refugiuz
et virtus adiutor in tribulatiōib⁹ q̄ inuene
runt nos nimis. Dixit fr. Jeiunia ⁊ vigilie
quas facit hō. qd efficiunt? Dixit ei ſenex
Qm̄ ipa ſt q̄ faciūt humiliari alaꝫ. Scriptū
ē .n. Uide humilitatē meā ⁊ laborē meuz: et
dimitte oīa peccata mea. Si g̃ fecerit aīa
labores iſtos: miſerebit ei de⁹ ꝓpt eos.
Jnterrogauit fr ſenē dicēs. qd faciet hō i
oī tēptatiōe vēiēte ſup ſe. aut i oī immiſſiōe
inimici. Ait illi ſenex. Flere debꝫ i ꝯſpectu
bōitatis dī vt adiuuet eū ⁊ requieſcet velo/
cit ſi rogat itēte. Scriptū ē. n. dñs mihi ad
iutor ñ timebo qd faciat hō. Jnt̃rogauit
eū itez fr dicēs. Ecce hō cedit ſeruū ſuuz
ꝓpt aliqđ peccatū quod egit. quid dicit
ſeru⁹ ille. dicit ei ſenex. Si bonus ſeruus
ē. dicet peccaui miſerere mei. dicit ei frat
Nihil aliud. Dicit ei ſenex. Non ex q̄ eni
culpam ſuper ſe poſuerit ⁊ dixerit. pec/
caui: ſtatiꝫ miſerebitur ei dñs ſuus. Finiſ
autē horū ē: non iudicare proximū. Qñ. n.
man⁹ dñi occidit omne primogēituz in t̃ra
egypti: non erat dom⁹ in q̄ non eēt mortu
us. Dicit ei frater. Quid ē v̄bū hoc. Re/
ſpōdit ei ſenex. qa ſi cōſpexerim⁹ peccata
noſtra. nō videbim⁹ peccata ꝓximi. Stul
ticia ē homini habēti mortuū ſuuz relicto
eo abire ⁊ flere mortuū proximi ſui: Mo/
ri aūt proximo tuo ē portare peccata tua
⁊ ſine cogitatu eſſe ab oī hoīe quia iſte bo
nus ē ⁊ iſte malus ē: et ne facias maluz vl
li homini. neqꝫ cogites malū in corde tuo
i aliquē neqꝫ ſpreueris aliquē faciētē ma
luz neqꝫ acquieſcas faciēti malū proximo
ſuo. ⁊ noli gaudere cū eo q malū facit ꝓxio
ſuo ſꝫ ē mori ꝓxio ſuo et noli oblq̄ đ aliq̄
homine. ſꝫ dicito. qa de⁹ cognoſcit vnūquēqꝫ
Noli ergo obedire detrahēti: neqꝫ cōgau
deas ei i detractiōe. Noli audire obloquē
tem proximo tuo: quia ſcriptum ē. nolite
iudicare et nō iudicabimini. Non habeas
inimicitias cum aliquo homine neqꝫ reti/
neas contumelias in corde tuo. neqꝫ odio
habeas eū qui inimicat tibi: ⁊ non ſentias
inimicitias eius. Noli ꝯſpicere eū q inimi
citias habet cū proximo ſuo ⁊ ſꝫ ē pax. Jn
his temetipſū conſolare. Eſt labor ſed ſē/
piterna requies. Dixit alius ſenex. Pro/
pter te inquam o homo ſaluator eſt nat⁹
propter te venit fili⁹ dei: vt tu ſaluēris.
Factus eſt homo manens deus factus eſt
puer: factus eſt lector. Accipiens nanqꝫ li
brū legit in ſynagoga dicēs. Spiritus do
mini ſuper me eo q vnxerit me. euangeli
zare pauperibus miſit me. Factus ē ſub/
dyacon⁹. Faciēs nāqꝫ đ fune flagellū: oēs
eiecit de tēplo oues vēdētes ⁊ boues. Fa
ct⁹ ē dyacon⁹: p̄cīgens enī ſe litheo lauit
pedes diſcipulorū ſuoꝝ: p̄cipiēs eis fratꝝ
pedes lauare. Fact⁹ ē preſbiter qa reſedit
in medio magiſtroꝝ populum docēs. Fa
ct⁹ ē epiſcopus: qa accipiēs panē: bñdixit
ac fregit ⁊ dedit diſcipulis ſuis. Flagellat⁹
ē propter te. vt redimeret te. Crucifixus
et mortu⁹ ē. ⁊ tertia die reſurrexit: ⁊ aſſū
pt⁹ ē. Oīa hec ꝓpter nos ſuſcepit in ſe oīa

iuxta diſpenſationē oīa per ordinē omnia
conſequenter operatꝰ eſt vt ſaluaret nos
⁊ tu propter eum nil toleras. Scimus ſo/
brii vigilemꝰ. vacemꝰ orationibus: ⁊ que
placita ſunt ei faciētes. vt ſaluari poſſimꝰ
Joſeph nonne ī egyptū ē venditus ī trā
alienam? Tres pueri in babiloniā captiui
ducti ſunt. nūquid ibi cuiuſqȝ habuerunt
noticiā? Tamen deus patrocinatꝰ ē eis
ſuſcepitqȝ ⁊ glorificauit eos: qa timebant
eū qui dat animā ſuā deo. nō habet propri
am voluntatē: ſȝ expectans dei arbitriū.
non laborat. Nam ſi tuā vis facere volun
tatem nō cooperāte deo: nimiū fatigabe/
ris. Interrogauit frater abbatem pa/
ſtorē dicens. Quid ē quod ſcriptū eſt: noli
te cogitare de craſtino? Dicit ei ſenex. Ad
hominē reſpicit hoc qui in temptatione ē
cōſtitutus ē et deficit. vt nō cogitet quā/
tum temporis in ea facturus ſit: ſȝ potius
quod hodiernū ē. ⁊ quottidianū futuꝝ li/
benter ſuſcipiat. Interrogauit fr̄ abba
tem ioānem dicēs. Quomodo aīa habē s
ꝓpria vulnera. n̄ erubeſcit detrahere ꝓxi
mo ſuo? Cui reſpōdit ſenex ꝑ parabolam
Erat quidam pauꝑ homo habēs vxorem
q cū vidiſſet aliqn̄ aliam mulierē pulchri/
orē: ipſam quoqȝ ſortitꝰ ē in cōiugiū. Erāt
autē vtreqȝ nude. Sed cū eſſēt in quodā
loco nundine: rogauerūt eum ambe dicē/
tes. Tecū deſideramꝰ venire. Quas mit/
tens nudas ī doliū cum nauicula traſfre
tauit: venitqȝ ad locū: Facto aūt meridie
cū vna earū ꝑplo recedēte vidiſſet ſilen/
tiū. exiliuit de dolio in quēdā locū vicinū
velociter: ⁊ veteres atqȝ cōſciſſos pānos
repperiēs. ꝓcinxit ſe: de hic fiducialiter vi
ſa ē ambl'are. Altera vo nuda ſedēs intri
ſecus dicebat marito. Ecce meretrix iſta
nuda eſt: nec cōfundit. Cui maritus cū do
lore ac ſtupore r̄ndit. O miraculū. Hec vt
cūqȝ confuſionē ſuā coopuit. tu vero vn/
diqȝ nuda: nō erubeſcis culpare vl' ex par
te veſtitā. Ita ē omnis detractor. qui pro
pria mala non vidēs: aliena ſemꝑ accuſat
Dixerūt quidā fratres abbati antonio: vo
lumꝰ a te audire vbū qūo ſaluari poſſimꝰ
Tūc ait ſenex. Ecce ſcripturas audiſtis:
ſufficiat vobis. Qui dixerunt: ⁊ a te volu/
mus audire vbū. R̄ndit ei ſenex. Audiſtiſ
dominū dicētē: ſi quis te ꝑcuſſerit in ſini/
ſtrā maxillā: prebe illi ⁊ alterā. Dicūt ei: H
implere nō poſſumꝰ. Dicit eis. Si g̊ alterā
ꝓbere non poteſtis: ſaltē ī vna percuſſi fer
te patiēter. Reſpōderūt ei. Nec hoc poſ
ſumꝰ. Dicit eis. Si nec hoc poteſtis vulnis
ne ꝑcutere magis q̄ꝫ ꝑcuti? Dicūt ei. Nec
hoc volumꝰ. Tunc ſenior ait diſcipulo ſuo
Sucos ꝓpara fribꝰ iſtis: qꝛ nimis infirma
ti ſūt. deinde dixit eis. Si nec hoc nec illud
poteſtis. Quid faciā vobis? ergo ſola orō
neceſſaria ē ꝓ vobis. Dixit abbas ioānes
qbuſdā fribus. Quia fuerunt tres philoſo
phi ſiml' amici. qꝛ vnꝰ moriēs. alteri religt
filium ſuum commendatum: qui in etate
iuuenili prouectus. nutritoris ſui adulte/
rauit vxorem. Quo ſcelere cognito. miſ/
ſus eſt foras. deinde cum plurimum peni
teret. non ei conceſſit ingreſſum ſed ait il/
li. Uade et eſto tribus annis inter damna
tos. qui metalla in flumine colligunt: ⁊ ſic
tibi indulgeo culpam tuam. Quo poſt tri
ēnium redeunte. rurſus ait: Uade alios
tres annos. ⁊ da mercedes vt iniurias pa
tiaris. Ille ergo fecit ſic tres annos alios
Qui dixit ei. Ueni ergo nunc in ciuitatē
atheniēſiū: vt philoſophiam diſcas. Erat
autem ad portam ciuitatis quidam ſenex
philoſophus ſedens qui intrantes ciuita/
tem contumeliis afficiebat. Iniuriauit er
go et iuuenem illum. At ille iniuriatus ri
ſit. Cui ſenex ait. Quid eſt hoc ꝙ ego ti/
bi iniurias facio. et tu rides? Et dixit iu/
uenis. Non vis vt rideam qui tribus an/
nis vt iniurias paterer dedi mercedes. ⁊
hodie eas gratis patior. Proſus ob hoc
riſi. Dixitqȝ ei ſenex. Aſcende ⁊ ingrede/
re ciuitatē. Cumqȝ hoc rettuliſſet abbas
ioannes dixit: hec porta dei: et patres no/
ſtri per multas iniurias eam gratulantes
ingreſſi ſunt. Dicebat abbas ioannes
d̄ aīa q̄ d̄ſiderat pēitere. Quedā pl'cheri/
ma meretrix fuit ī q̄dā ciuitate q̄ habebat
plurimos amatores. Quidam autem vir

de ducibus veniens ad eā dixit. Promit
te mihi caſtitatem tuam: ⁊ ego te accipi/
am in vxorem. Illa igitur promittente ac
cipiens eam introduxit in domum ſuam.
Cūqȝ a ſuis amatoribus quereref. agnito
ꝙ ille tā magnꝰ vir ſortituſ eā fuiſſet ī vxo
rē dixerunt. Si acceſſerimus ad ianuam
hominis tā potētis. cognoueritqȝ deſide/
ria regrentiū: procul dubio puniemur: Sȝ
veniētes poſt dorſū domꝰ vtamur ſolito
ſibilo. cūqȝ ſibilātiū illa ſonū audierit. de/
ſcendet ad nos: ⁊ inueniemur īnoxii. Que
cū audiſſet. ſignauit aures ſuas ⁊ exiliens
interriora domꝰ ingreſſa ē atqȝ clauſit. H
ita locutus ſenior: dicebat meretricē eſſe
aīaꝫ: amatores aūt eiꝰ eē vitia: ducē ve/
ro vl' principē dicebat eē xp̄ꝫ. domū autē
eiꝰ celorū ꝑpetuā māſionē: ſibilatores aūt
demōes eē malignos. hec g̊ ſi caſta fuerit
⁊ fidelis ſēꝑ currit ad deū. Dicebat abbas
paſtor. Scriptū ē in euāgelio. Qui hēt tu
nicā vendat eā ⁊ emat gladiū. H intelligiſ
ſic. Qui hēt regeꝫ dimittat eā ⁊ teneat gla
diū idelt pugnā aduerſū diabolū. Dicebat
q ſupra. Qꝛ ſenior quidā ī partibus egypti
ſedebat in cella. cui fratꝰ aliqs ⁊ virgo q̄dā
miniſtrabāt. Accidit aūt vna die. vt vter/
qȝ ſibi ad ſenē veniētes occurrerēt. Cum
ergo facto iā ſero. ⁊ ad ſua remeare non
poſſēt. poſuit mattā ſenior inter vtroſqȝ vt
dormirēt. Frater vero ille carnis ſue pu/
gnā n̄ ſufferēs. miſerādā virginē ſtuprauit
⁊ perdidit. Conſumatoqȝ peccato mane
diſceſſit. Senex aūt cū cognouiſſet. ⁊ futu
ra ꝓſpiciēs: tacuit ī ꝓſētu. Redeūtes itaqȝ
ꝓſequēte eos ſene. neqȝ aliqꝫ triſtitiā de/
mōſtrāte: vbi receſſit ab eis ita adinuiceꝫ
loquebātur. Putaſne intellexit hic ſenex
facinꝰ nr̄m an nō? Reuerſiqȝ ābo ad eum
⁊ penitētia ducti dixerūt ad eū. Patꝰ ſan/
cte ītellexiſti quēadmodū nos ſe duxerit
inimicꝰ atqȝ ꝓſtrauit an n̄? q r̄ndit. Intelle
xi fili. dicūt ei: Et vbi fuit ī illa hora mōtis
nr̄e cogitatio tua? Dixit eis. Mea cogita
tio illa hora illic erat vbi crucifixus ē xp̄s
Stabā aūt ⁊ flebā. tā ꝓ me q̄ꝫ ꝓ vobis.
Sed quia penitētia veſtra deꝰ repromiſit
admoneo vt curando vulneri qđ ꝑ negli
gētiā ꝑtuliſtis diligentius inſiſtatis. Acce
pta igiꝰ ab eo regula penitētie: receſſerūt
iā fortiter certātes donec vaſa electa fieri
potuiſſēt. Philoſophus quidam īterro/
gauit ſanctū Antoniū. Quomodo ingt ſu
ſtines patꝰ qui codicū conſolatione frau/
daris. Ille reſpondit. Meꝰ codex o philo
ſophe: natura rerū ē creatarꝫ: que mihi q̊/
tiēs verba dei legere cupio adeſſe conſue
uit. Dū qdā veniſſet ad abbatē macharium
meridiano eſtu ⁊ nimia ſiti ſuccēſuſ aquā
quereret ad bibēdū reſpondit. Sufficit ti
bi vmbra hec. qꝛ multi viatores aut naui
gantes nunc indigent nec fruūtur. Apud
eundē ſenē cū verba d̄ continētie exerci/
tio haberē. age ingt fiducialiter o fili: naꝫ
⁊ ego ꝑ viginti annos cōtinuos. non pane
non aqua. non ſōno ſatiatꝰ ſū: panē quidē
pēſatum accipiēs. aque vero menſuram.
ſomnum autē parietibus dumtaxat me ī/
clinanſ. ſurripe paululū feſtinabā. Quidā
frater interrogauit ſenē. vtrum cum ma
tre vel cū fratribꝰ ad eos ꝓficiſcens mā
ducare deberet. Cui ſenex reſpondit. Cuꝫ
muliere ingt non māducabis. Interroga
uit quidā frater abbatē yſidorꝫ de cogita
tu fornicatiōis. R̄ndit ſenex. qđ qdē veni
at cogitatio fornicatiōis aīuꝫ ꝯturbans
atqȝ occupans. ſed actū iplere non preua
lens neqȝ proficiens: ſed tantum impedit
ad virtutem. Sobrius autem vir a ſe caꝫ
diſcutiens ad orationem ſtatim conuerti/
tur. Item de eodem cogitatu reſpondit ſe
nex. Si cogitationes non habemus: fera
rum ſimiles erimus. Sed ſicut inimicus
quod ſuum eſt exigit: nos quoqȝ quod no
ſtrum eſt implere debemus. Inſiſtamus
orationi ⁊ inimicus fugabitur. vaca me/
ditationi dei. et vincis. Perſeueran
tia boni victoria eſt. certa viriliter. et co/
ronaberis. Dixit abbatiſſa ſyncletica:
Aduerſarius noſter facile a nihil poſſiden
tibus ſuperatur. Non enim habent quo
ledantur quia pleriqȝ memores anguſtie
atqȝ temptationum a deo ſeparantium
ī ablatis pecuniis ceteriſqȝ facl'tatibꝰ fle

re conſueuerūt. Rurſus que ſup̄. Qui
viſibiles inquit diuitias ex multis labori
bus atq; marinis periculis colligunt dum
plura lucrant̄ plurima ꝯcupiſcunt ⁊ p̄ntia
quidē tanq̄ꝫ nihil exiſtimāt. nos vero neceſſa
ria pro timore dei renūtiātꝰ poſſidere. Di
xit quidā ſenex. Qui aīam ſuā ligat me
moria malitie: ſimilis ē igni int̄ paleas oc
cultato. Dixit quidā ſenex: ſi ingt de vi
ta eterna cuiq̄ꝫ ſmonē facis dic v̄bum au
dienti cū ꝯpunctiōe ⁊ lachrymis: alioqui
nō dicas. ne fias inutilis: alienis v̄bis ali
os ſuos facere feſtināſ. Pctōri n̄āq; dixit
deus. Quare tu enarras iuſtitias meas:
⁊ aſſūmis teſtamentū meū per os tuum.
Dic ḡ canis ſū: imo canis melior me eſt: ꝑꝑ
quod ⁊ amat dn̄m ſuū: ⁊ ad iudiciū dei nō
eſt venturꝰ. Interrogauit quidā frater
ſeniorē dicens. Quō aīa mea diligit īmun
diciā: Dicit ei ſenex. Aīa gdē corporales
plerūq; deſiderat paſſiōes: ſed ſp̄ūs dei ē
q̄ eā ꝯtinet. Flere ḡ debemꝰ: ⁊ īmūdicias
nr̄as attendere diligenter. Vidiſti mariā
magdalenā queādmodū cum ſe ad ſepul
chrū dn̄i inclinaſſet ⁊ fleret: vocauit eam
dn̄s. Sic erit ⁊ aīe. Interrogauit fr̄ ſeni
orē dicēs. Quid ſunt pctā. Dicit ei ſenex
Pctā ſūt cū homo ſua delicta velut nihil
deſpiciēs. alios docere conat̄. Propterea
dn̄s dicit in euāgelio. Ipocrita. eiice p̄mū
trabē de oculo tuo: ⁊ tūc videbis eiicere
feſtucā de oculo fr̄is tui. Interrogauit
frater ſeniorē dicens. Quid agā q̄a alius
meꝰ ī paruo labore me vulnerat. Dicit ei
ſenior. Nō. n. miramur ioſeph: cū eēt puer
in egypto: ī terra colētiū idola. queādmo
dum tēptatiōes viriliter ꝑtulit: ⁊ deꝰ glifi
cauit eū vſq; in finē. Videamꝰ ⁊ iob ꝙ ſe
vſq; in finē nō relaxauerit: tenēs deū vn̄
cum nullus a ſpe q̄ in deū eſt mouere ꝑua
luit. Interrogatꝰ ē ſenior a q̄dam mili
tāte ſi deus recipet penitētē. Qui cū eū
pluribus edificaſſet ſmonibus: poſtremo
ait ad eum. Dic mihi dilectiſſime: ſi cla
mis tua ꝯſciſſa fuerit: ꝓiicis ne eā. Qui re
ſpondens ait. Non. Sed reſartiens vtor
ea: dicit ad eū ſenior. Si ḡ tu parcis ꝓpo

veſtimēto. deꝰ ſue imagini n̄ idulget. Erat
q̄dā fr̄ ī cellula qui pꝰ expletas miſſas cū
dimitteret eccl̄iā: expectabat donec oēs
egrederent̄: ne aliqs eū teneret ad mādu
candū. Una ḡ dieꝝ expleto cōuentu ante
oēs egreſſus ē: ⁊ currebat ad cellā ſuam.
Quē ītuēs p̄ſbyter currētē miratꝰ ē. Cū
q; trāſacta ſeptimana veniſſet fr̄ ille in col
lectā eccl̄ie dixit ei p̄ſbyter. Dic mihi fr̄.
Que cā fuit circa te. q̄ ꝑ omnes quidē con
uentꝰ remanebas vltimꝰ oīum ꝙ ī colle
ctiōe p̄terita: an̄ oēs egreſſus es: Cui frat̄
ille reſpōdit. Quia abſtinebā ne mihi coq̄
rem. ⁊ ideo expectabā vt aliqs me teneret
ad manducandū. illa vero collecta priuſq̄ꝫ
venirē in eccl̄iam coxi mihi puſillū lēticu
le: iōq; cōſumato ſacro myniſterio. an̄ oēs
exiui. Audiēs aūt hec p̄ſbyter dedit māda
tum ī eccl̄ia dicēs. Fr̄es anq̄ꝫ veniatis ad
collectā eccl̄ie coq̄te vobis puſillū coctu
re: vt ꝓpt̄ illud cū alacritate feſtinetis re
currere ī cellulas vr̄as. Uenit aliqn̄ iu
dex regiōis alicuiꝰ ꝺ ꝓuīcia abbatis paſto
ris. Uenientes aūt oēs hītatores loci illius
rogauerūt ip̄m abbatē vt veniens roga
ret eū. Qui dixit eis. Sinite me tres di
es: ⁊ tūc veniā. Orauit ḡ ſenex ad dn̄m di
cens. Dn̄e noli mihi dare grāꝫ hanc: alio
quin nō ꝑmittūt me hoīes ſedere in loco
iſto. Ueniēs ḡ ſenex rogauit iudicē. At il
le dixit. Pro latrone rogas abba: Gauiſꝰ
ē aūt ſenex: q̄a nō obtinuit apō iudicē grāꝫ
quā poſtulauit: ⁊ ſic rediit ī cellā ſuā. Di
cebāt ſeniores: q̄a quādo ītrabat moyſes
ī nubē cū deo loq̄bat̄: quādo autē exibat
de nube loquebat̄ cū populo. Sic ⁊ mona
chꝰ donec ī cella ſua ē cū deo loquit̄: egre
diens aūt de cella loquit̄ cū demonibꝰ.
Uenit quidā adoleſcēs ad abbatē macha
riū vt ſanaret̄ a demonio: ⁊ dū eſſet foris
ſtans: ecce aduenit q̄dam fr̄ de aliq̄ mona
ſterio: ⁊ ꝯcubuit in pctm̄ cū adoleſcēte il
lo. egreſſus aūt ſenex cernit fr̄em illū pec
cantē cū paruulo illo. Et nō icrepauit eū
dicēs. Si deus q̄ plaſmauit eos. ⁊ videns
patiētiā in illis hꝫ. q̄ ſi vellet īcēderet eos
ego q̄s ſū vt arguā eos: Dicebant ꝺ q̄dā

ſene q̄ habitabat ī iſeriorībꝰ ꝑtibꝰ egypti
Quia ſedebat gerus. ⁊ vnꝰ ſecularis mini
ſtraret ei. Cōtigit aūt vt filiꝰ illiꝰ ſecularis
īfirmaret̄: q̄ mltū rogabat ſenē vt veniēs
oraret ꝓ puero Surgēs q̄q; ſenex. abiit
cū ip̄o. Precurrēs aūt ille. ſecurꝰ ītroiuit
ī domū ſuā dicēs. Ueīte obuiā ſolitario il
li ſcō. Uidēs aūt ſenex eos alōge excūtes
cū lāpadibꝰ. cognouit q̄a ſibi veirent ī oc
curſū: ⁊ exuēs veſtimēta ſua miſit illa ī flu
mie. ⁊ cepit lauare ea ſtās nudꝰ: Miniſter
aūt eiꝰ ille laycꝰ erubuit. vidēs eū nudū:
⁊ rogauit hoīes illos dicēs. Reuertimini
q̄a ſenex ille mēte exceſſit. Ueiēſq; ad ſe
nem dixit ei. Quid h̄ feciſti: Oēs. n. dice
bāt q̄a demōiū habet ſenex iſte. q̄ dixit. Et
ego hoc volui audire. Introgauerūt q̄
dā ſēiores abbatē paſtorē: dicētes. Si vi
derimꝰ aliquē fr̄ē peccātē. arguemꝰ eū:
R̄ndit eis abbas paſtor. Ego iteri ſi neceſ
ſe hūero trāſire ide. ⁊ videro eū peccātē
p̄tereā ⁊ n̄ arguā eū. Sꝫ q̄a ſcriptū ē q̄. vi
derūt oculi tui his teſtimōiū ꝓhibe. iō di
co vobis. q̄a ſi n̄ palpaueritis māibꝰ vr̄is
nolite teſtificari. Aliqn̄. n. q̄dā fr̄ ſeductꝰ
ē ī huiuſcemodi re: ⁊ appuit ei q̄ſi ꝙ fr̄ qui
dā cū muliere peccaret. Qui cū ꝑ mltū ī
pugnaret̄ a cogitatiōibꝰ. exiſtimās ſiml̄ co
ire eos abiit ⁊ pulſauit eos pede ſuo. dicēs
Ceſſate iā. Et ecce erāt māipuli meſſis tri
ticee. Ideoq; dixi vobis: niſi et māibꝰ ve
ſtris palpaueritis. nolite teſtificari. Dice
bāt ꝺ q̄dā fratre q̄a ſedebat ī heremo ⁊ ſe
ducebat̄ a ꝺmōibꝰ ꝑ mltos ānos: ip̄e vero
exiſtimabat q̄a āgeli eēnt. Egrediebatur
aūt pr̄ eiꝰ ſm̄ carnē ꝑ tēpꝰ: ⁊ viſitabat eū.
Una aūt dieꝝ pr̄ tulit bipēnē ſecū dicēs
q̄a reuertēs afferā mihi pauca ligna. Et
p̄ueīēs vnꝰ ꝺmō. dixit ad filiū eiꝰ. Ecce di
abolꝰ veiet ad te ī ſimilitudie pr̄is tui ha
bēs bipēnē vt īpugnet te. Tu ḡ ꝑueniens
tolle illā bipēnē ab eo occide eū. Igit̄ pat̄
ſm̄ ꝯſuetudīeꝫ veīt. ⁊ accipiēs filiꝰ eiꝰ bipē
nē ab ip̄o ꝑcuſſit eū ⁊ occidit: ⁊ ꝯtiuo adhe
ſit ei ſpiritꝰ malignꝰ ⁊ ſuffocabat eū. Re
ferebāt ſci ſēiores nobis dicētes. Quia fu
it q̄dā mōachꝰ ī heremo ſcithi. Ueīt aūt ad

viſitādū ſcōs pr̄es q̄ habitabāt ī loco q̄ di
cit̄ cellia. Ubi mltitudo mōachoꝝ diuiſis
habitabāt cellulis. Cūq; n̄ inueīret ad p̄ns
cellulā vbi poſſet māere q̄dā ꝺ ſēioribꝰ h̄ns
cellulā vacātē ꝺdit ei dicēs. Interī repau
ſa ī hac cellula donec iueīas vbi poſſis māe
re: Cūq; ad viſitādū eū cōueīrēt q̄ꝫ plrimi
fr̄es. ꝺſiderātes ab eo audire v̄bū ſalutis
et̄ne. habebat. n. grāꝫ ſp̄ūalem docēdi v̄bū
dei. Uidēs ḡ ille ſēior q̄ ei ad habitādū ꝓ
ſtiterat cellulā ī inuidie liuore cor eiꝰ vulne
ratū ē: ⁊ idignari cepit ac dicere. Qm̄ ego
tātis tp̄ibus ī h̄ loco habito. ⁊ n̄ ad me ꝯueī
unt fratres niſi rariſſime. ⁊ hoc ī diebꝰ fe
ſtis. ⁊ ecce ad iſtū īpoſtorē pene q̄tidie fra
tres q̄ꝫ plrimi cōueīūt: Dixit aūt diſcipu
lo ſuo. vade ⁊ dic ei vt egrediat̄ ꝺ cella il
la q̄nīā neceſſaria ē mihi. Cū ḡ perrexiſſet
diſcipulus. eiꝰ ad fr̄ēꝫ illū: dixit ei. Man
dat abbas meꝰ ſctitati tue q̄lit̄ te hēas au
diuit. n. te infirmari. Ip̄e vero remādauit ei:
dicēs. Ora ꝓ me dn̄e pr̄. q̄a valde ſtoma
chū doleo. Reuerſꝰ aūt diſcipulꝰ dixit ab
bati ſuo. Nimis rogat ſctitatē tuā vt vl̄ du
os dies iubeas ei īducias dare: vt poſſit
ſibi aliā cellā ꝓuidere Trāſactis autē tri
bꝰ diebꝰ. Iteꝝ miſit diſcipulū ſuū dicens
Uade ⁊ dic ei: vt egrediat̄ de cella mea.
Nā ſi rurſꝰ diſtulerit: dices ad eū. Quia ꝯ
tīuo veīo ⁊ cū baculo cedēdo expellā eū
de cella mea. Pergēs aūt diſcipulꝰ ad ſu
pradictū fr̄ēꝫ: dixit ei. Qm̄ valde ſollicitꝰ ē
abbas meꝰ de infirmitate tua: iō miſit me
regrēs ſi meliꝰ habeas. At ille hec audiēs.
remandauit: dicēs. Grās ago ſancte cari
ti tue: q̄a ſollicitꝰ es ꝺ me. verūtamē p̄cibꝰ
tuis meliꝰ habeo. Reuerſus aūt diſcipulꝰ
dixit abbati ſuo. Etiā ⁊ nūc ſatis dep̄cat̄
ſctitatē tuā: dicēs. vt vſq; ad dn̄icū diē ex
pectes eū ⁊ ſtati egrediet̄. Cū aūt aduēiſ
ſet dn̄icꝰ dies. ⁊ nō egrederet̄: accipiēs ve
ctē ſenior. īflamatꝰ īuidie ⁊ iracūdie ſpiri
tu: ꝑgebat vt cedēdo expelleret eū de cel
la. Accedēs aūt diſcipulꝰ eiꝰ dixit ei. Si
iubes pr̄ p̄cedo te. ⁊ videbo ne forſitā aliq
fr̄es ad ſalutādū eū venerit. ⁊ ſi viderint
te ſcandalizēt̄. Preceſſit ḡ diſcipulꝰ ⁊ in

greſſus ad eum dixit. Ecce inquit abbas
meus venit ad ſalutandum te. Egredere
ergo celerius: et cum gratiarum actio/
ne occurre ei. quia pre nimia caritate ꝛ di
lectione veniet ad te. Cumq; vidiſſet eu
anteq̃ appropinquaret. proſtrauit ſe pro
nus in terram: adorabatq; ſenem cum
gratiarum actione dicens. Retribuat ti
bi dominus cariſſime pater bona eterna
pro cellula quam mihi propter nomen ei⁹
preſtitiſti ꝛ in celeſti hieruſalem inter ſan/
ctos ſuos xp̃s dominus tibi glorioſam
prepararet manſionem. Hec audiens ſeni/
or conpunctus eſt corde ꝛ proijciens bac
culum cucurrit in amplexum eius ꝛ oſcu
latus eſt eum ꝛ inuitauit illum in cellam
ſuam. ꝛ pariter cum gratiarum actione
perceperunt cibum. Uocauit aũt ſenior
ſupra memoratum diſcipulum ſuum. ꝛ in
terrogauit eum dicens. Dic mihi fili. ſi di
xiſti iſti fratri verba mea que propter cel
lam illi mandaui. vt diceres ei. Tunc di/
ſcipulus eius confeſſus eſt ei dicens. Ue/
re dico tibi pater quia propter humilitatẽ
quam tibi exibere debeo tanq̃ patri ſpi/
ritali: non audebam tibi reſpõdere aliqd
quando mittebas me ad eum. Uerumta/
men nihil eorum dixi ei que mãdabas ei
Hec audiens ſenior ſtatim proſtrauit ſe in
terram ad pedes diſcipuli ſui dicẽs. Ex
hodierna die ꝛ deinceps tu mihi pater eſto
ꝛ ego diſcipulus tuus: quoniam te cum
timore ꝛ caritate dei hec agente ꝛ meam
ꝛ illius fratris aĩaʒ d̃ peccati laqueo xp̃s
dñs liberauit. ꝑuocãte eũ ꝛ ſcã ſollicitudĩe
ꝛ itentiõe diſcipli q ꝑfecte ĩ caritate xp̃i
diligebat abbatẽ ſuũ ꝛ ãxi⁹ timebat ne p ĩ
uidie ꝛ iracũdie vitiũ aliqd tale ageret pat
ei⁹ ſpirital: ꝛ ꝑderet oẽs labores q̃s ab in/
cũte etate ĩ xp̃i ſuitio ꝑ vite et̃ne p̃miis
laborauit. Ideoq; dñs donauit grãʒ ſuã:
vt ĩ pace xp̃i parit̃ letarẽt̃. Cõſiliũ iter ſe
habuerũt ſcĩ p̃res. ꝛ oẽs mõachi hitãtes ĩ
heremo ſcithi: ꝛ cõſẽſerũt vt beat⁹ p̃r yſa/
ac p̃ſbit̃ eis ordiaret̃ ĩ eccleſia. q̃ ĩ ip̃a here
mo ſita ẽ: vbi conuenit die ꝛ hora ſtatuta
mltitudo mõachoꝝ q ĩ ip̃a heremo ꝯuerſã

tur. Audiens aũt ſupradict⁹ abbas yſaac.
huiuſmodi conſiliũ fugit ĩ egyptũ ꝛ abſcõ
dit ſe in quodã agro iter frutecta: arbitrãſ
ĩdignũ ſe eẽ p̃ſbyterio. Quẽ plimi fratreſ
monachi ſequebãtur: vt conp̃hẽderẽt eũ
Cũ autẽ applicuiſſẽt ad veſperũ ĩ eodem
agro vt reficerẽtur fatigati d̃ itinere. erat
enim nox: dimiſerũt aſellũ q eis ſũpt⁹ por
tabat itineris vt paſceret̃. Cũ aũt paſcere
tur aſellus. ꝑuenit ĩ locũ vbi ſupradictus
abbas yſaac latitabat: cũq; eluxiſſet dieſ
requirẽtes mõachi aſellũ peruenerũt ad
eundem locũ vbi ſenior ſe occultauerat. ꝛ
admirantes valde diuinam diſpenſatio/
nem comprehendentes ligare ꝛ conſtrin/
gere voluerunt eum et ita perducere. Ue
nerabilis autem ſenior non permiſit di/
cens. Jam non poſſum contradicere vo
bis. quia forſitan voluntas dei eſt: vt licet
indignus ſuſcipiam ordinem preſbiterii.

Erat quidam in cenobio iaʒ ſenex pro
batiſſimus monachus ꝛ grauiſſimam egri
tudinem incurrit. confectuſq; nimia ꝛ in/
tollerabili infirmitate. per longum temp⁹
laborabat in doloribus multis. nec inue/
nire poterãt fratres qualiter ſuccurrerẽt
egritudini eius: quoniam ea que neceſſi/
tas infirmitatis eius expetebat. non habe
bant in monaſterio. Audiens autem que
daʒ famula dei de afflictione infirmitatiſ
eius deprecabatur patrem monaſterii vt
eum ad cellulaʒ ſuam tolleret. ꝛ miniſtra
ret ei. maxime quia facilius inuenire poſ/
ſet in ciuitate que neceſſaria eius egritu/
dini videbãtur. Precepit ergo pater
monaſterii. vt portarent eum fratres ad
cellulam famule dei. Ipſa vero cuʒ omni
veneratione ſuſcipiens eum propter no/
men domini miniſtrabat ei: et propter re/
tributionem mercedis eterne quam cre/
debat a xp̃o ſaluatore noſtro ſe acceptu/
raʒ. Cũq; per tres annos ſedule obſeque
ret̃ ꝛ miniſtraret famulo dei. ceperũt ho/
mines mente corrupti ſm̃ ſcabiẽ mẽtiſ ſue
ſuſpicari: ꝙ nõ ſinceraʒ hẽret ſenior ꝯſciẽ
tiã de virgine q̃ miſtrabat ei. Audiẽs aũt
hec ſenior. exorabat diuinitatem chriſti

dicẽs. Tu dñe deus nr̃. q ſolus cognoſcis
oĩa. ꝛ vides q̃ mlti dolores ſũt egritudi/
nis ꝛ miſerie mee. ꝛ afflictões tãte ĩfirmita
tis q̃ me ita tãto cõſumũt tp̃e. vt neceſſari
um habeã obſequũ hui⁹ famule tue q̃ mihi
ꝓpt̃ nom̃ tuũ miniſtrat: tribue ei dñe de⁹
me⁹ cõdignã mercedẽ ĩ vita et̃na. ſicut di/
gnat⁹ es ꝓpt̃ bõitatẽ tuã ꝓmittere his. q
ꝓpt̃ nomẽ tuũ egẽis ꝛ ĩfirmis ſuũ exhibẽt
miniſteriũ: Cuʒ aũt a ꝓpĩquaſſʒ dies tran
ſit⁹ ei⁹ d̃ h̃ mõdo. cõuenerũt ad eũ q̃ʒ pluri
mi ſcĩ ſẽiores ꝛ frẽs de mõaſterio. Et di/
xit eis ſẽior. Obſecro vos p̃res ꝛ fratres.
vt cũ d̃fũct⁹ fuero tollatis bacculũ meũ:
ꝛ plãtate eũ ſup ſepulchrũ meuʒ. ꝛ cũ radi/
ces miſerit feceritq; fruct⁹. tũc ſcietis q̃
mũda ẽ cõſciẽtia mea a famĺa dei q̃ mini/
ſtrat mihi. Si aũt ñ frõduerit. ſcitote q̃ ñ
ſũ mõdus ab ea. Cũ ḡ vir dei exiſſet d̃ cor
pore. ſm̃ p̃ceptũ ei⁹ ſãcti ſẽiores plãtaue
rũt bacculũ ei⁹ ſup ſepulchrũ ei⁹: ꝛ frõduit
Accedẽtiq; tp̃e ꝓtulit fructũ: ꝛ admirati
ſũt oẽs glorificantes deũ. Ad tale. n. mi/
raculũ etiã de vicinis regiõib⁹ mlti vẽien
tes: magnificabãt grãm ſaluatoris. Nã ꝛ
nos ip̃aʒ arbuſculã vidim⁹. ꝛ bñdixim⁹ do
minũ: q ꝓtegit oẽs ĩ ſinceritate ꝛ veritate
ſibi. ſeruientes. Explicit liber d̃ conuer
ſatione optima ſcõꝝ patꝝ ꝛ p cõſequẽs ſe
cũda ps hui⁹ opis. Incipit t̃tia ps libri.
Uitaſpatrũ. videlicet d̃ regĺa vĺ ꝯuerſa
tione egyptioꝝ monachoꝝ et eoꝝ q d̃gũt
apud paleſtinam vĺ meſopotamiam

Incipit ꝓlogus

Requẽter ac ſepius a me
frẽs flagitatis
vt vobis gratia edificationis re/
greſſus d̃ ptib⁹ trãſmarinis ediſſerã mee
peregrĩatõis hyſtoriã: vĺ q̃lit̃ ĩ oriẽte fidẽs
xp̃i floreat: qđ ſit p̃ncipiũ. q̃ ſcõꝝ ges. que
ſcõꝝ ĩſtituta mõachorũ. q̃ heremitaꝝ vita
vĺ ꝯuerſatio. Si vĺ ĩ heremo viuere xp̃i/
anis lʒ: quãtiſq; ſignis ac v̓tutib⁹ ĩ ſuis ſu
is xp̃s operet̃. quẽadmodũ etiã mihi ꝓſpe
ra fuerit nauigatio. que vĺ q̃ me iter t̃renũ
ꝑduxerit: Ueſtris ḡ adiut⁹ orõnib⁹ faciaʒ
vt d̃ſiderare vos video: ꝛ queſo vt libẽtiſ/
ſime ad ea que narro. aurẽ accomodetis.

Finit prologus De monacho ſolita/
rio qui in finibus cyrenorum. in paruo tu
gurio conmanebat. Capitulum i.

Nte hoc trienniuʒ
quo tempore hinc abii. vbi a nar/
bona naui ſoluim⁹: quinto die portuʒ afri
ce intrauimus adeo proſpera dei nutu na
uigatio fuit libuit animo adire cartagineʒ
loca viſitare ſanctorum: et precipue ad ſe
pulchrũ cypriani martiris adorare. Qui/
todecimo igit̃ die ad portum regreſſi. pro/
fectiq; in altum alexãdriam petentes. re/
luctante auſtro. pene in ſirtiʒ illati ſumus:
quod prouidi naute cauentes iactis ancho
ris naui ſiſtũt: Sub oculis autẽ terra con
tinens erat inquam ſcafis egreſſi: cum va
cua omnia ab humano cultu cerneremus
ego ſtudioſius explorandorum locoꝝ gra
tia lõgius proceſſi: tribus fere a littore mi
libus. paruum tugurium inter arenas con
ſpicio cuius tectũ quaſi carina nauis erat
contiguum terre. ſatis firmis tabulis con/
ſtructum. Nõ quod ibi ymbrium vlla vis
timeatur. fuiſſe autem illic pluuiaʒ nec ali
quando quidem auditum eſt: ſed quod vẽ
torum tanta vis eſt. vt ſi quando vel cle/
mentiore celo aliquantum ſpirare flatus
ceperit: maius in illis terris q̃ʒ in vllo ma
ri naufragium ſit. Nulla ibi germina:
ſata nulla proueniunt: quipppe in ĩſtabili
loco arentibus arenis. ad omnem motum
ventorum cedentibus. Uerum vbi aduer
ſa quedam a mari promontoria ventis re
ſiſtunt. terra aliquantulum ſolidior herbã
raram atq; hiſpidam gignit: ea ouibus eſt
pabulum ſatis vtile. Incole loci illius la
cte viuunt. Qui ſolertiores ſunt vel vt
ita dixeriʒ ditiores: ordeaceo pane vtun
tur. Ea ibi ſola meſſis eſt: que celeritate
prouentus: per naturam ſolis ſiue aeris
vẽtoꝝ caſus euadere ſolʒ. Quippe fert̃ a
die iacti ſeminis triceſimo die matureſcere

Conſiſtere aũt ibi hoíes nõ alia rõ facit q̄ꝫ
ꝙ oẽs tributo liberi ſũt. Extrema ſi quidē
cirenoꝝ oꝛa ē deſerto illi ꝯtigua. qð int̄ e/
gyptũ ꝛ affricā intiacꝫ: ꝑ qð oli catho ceſa
rē fugiēs duxit exercitũ. ğ vt ad tuguriuꝫ
illud. qð emínꝰ cõſpexerā: ptēdi: iuenio ibi
ſenē ĩ veſte pellucea. molā manu ꝯtentē.
Cõſalutatꝰ accepit noſ benigniſſime. Eie
ctos nos ĩ illd̄ littꝰ expõimꝰ. ꝛ ne ſtati repe
tere curſũ poſſemꝰ maris mollitie ꝯtineri
Egreſſos in trā: vt ē mos hũani ĩgenii. na
turā locoꝝ. cultũqꝫ hitātiũ voluiſſe cogſce
re xp̄ianos noſ eē. id p̄cipue q̄rere an eēnt
aliq ĩter illas ſolitudĩes xp̄iani. Tũc ꝟo il
le flēs p̄ gaudio ad genua nr̄a ꝓuoluit: ite
rũ ac ſepiꝰ nos ꝯoſculās ĩuitat ad orōnem
Deíde expoſitis ĩ terrā ferinis pellibꝰ facit
nos diſcũbere. apponit prādiũ ſane locu/
pletiſſimũ: dimidiũ panē oꝛdeaceũ. Era/
mus aũt noſ q̄ttuoꝛ: ip̄e erat q̄ntꝰ. Faſcicu
lũ herbe etiā ĩtulit: cuiꝰ nomē mihi excidit q̄
mēte ſimil̄ ē exuberās foliis ſapoꝛē melliſ
p̄ſtabat. Huiꝰ p̄dulci admodũ ſuauitate: ꝛ
ꝯlectati ſumꝰ ꝛ ſatiati. Septem. n. diebus
apud illũ fuimꝰ. Poſtera igit̄ die. cũ aliq
ex ĩcol̄ ad nos ꝯfluere cepiſſēt: cognoſci/
mus illũ hoſpitē nr̄ꝫ eē p̄ſbiteꝝ. qð ſũma
nos diſſimulatõe ille celauerat. Deide cũ
ip̄o ad eccl̄iā ꝓceſſimus. q̄ fere duobus mi
libꝰ a ꝯſpectu nr̄o ĩteriectu montis excluſa
aberat. Erat āt vilibꝰ texta ꝟgultis: ñ mul
to āmbitioſioꝛq̄ꝫ nr̄i hoſpitis tabnaculum: ĩ
q̄ qs niſi curuꝰ poſſat ꝯſiſtere. cũ hoíuꝫ mo
res quererēmꝰ: illud p̄clarũ aĩaduertimuſ
nihil eos neqꝫ vēdere neqꝫ emere. Quid
ſit fraus atqꝫ furtũ neſciũt: auꝝ atqꝫ argē
tũ neqꝫ hñt neqꝫ hēre cupiũt. Nā cũ ego
p̄ſbitero illi ꝺcē aureos obtuliſſē: refuta/
uit. Et cũ nollet eos accipe aliq̄ꝫtulũ veſti
mētoꝝ ei ĩdulſimꝰ. Qð cũ ille benigne ac
cepiſſꝫ reuocātibꝰ nos ad mare nautis di
ſceſſimꝰ ab eo. De dictis oꝛigenis q̄ꝫ he/
retica ſint. Capitulũ ij.

Proſpero igit̄ curſu ſeptio
die alexādriā ꝑ/
uenimꝰ. vbi ſeda inter ep̄os atqꝫ
mõachos certamia gerebāt. Ex ea occaſi
one. vl̄ q2 cāuſa illa ꝙ ꝯgregati ĩ vnũ ſepi
us ſacerdotes frequētibꝰ ꝯcreuiſſe ſinodiſ
videbāt̄ ne qs oꝛigenis libꝛos legeret aut
hēret. Qui tractator ſcāꝝ ſcripturarũ pi/
tiſſimꝰ hēbat̄: ſꝫ ep̄i q̄dā ĩ libꝛis illiꝰ ĩſanius
ſcripta memoꝛabāt. Que aſſertoꝛes oꝛige
nis ñ auſi ꝯfēdere: ab hereticis potiꝰ frau/
dulēter iſta dicebāt: ꝛ iõ nõ pp̄ illa ſolũ q̄
ĩ rep̄hēſiõe merito notarēt̄. veꝝ etiā ꝛ reli
qua eē dānāda: cũ legētiũ fides facile poſ
ſet hēre diſcrimē ne falſa ſequerēt̄. ꝛ tñ ca
tholice diſputata retĩeret. Nõ eē aũt miꝝ
ſi ĩ libꝛis neotheoꝛicis ꝛ recent̄ ſcriptis fra
us heretica fuiſſꝫ opata. que ĩ q̄buſdā lo/
cis ñ timuiſſꝫ ĩpete euāgelicā ꝟitatē. Ad/
uerſũ h̄ ep̄i obſtĩatius renitētes ꝑ ptāte co
gebāt recta etiā vniuerſa: cũ prauis ꝛ cuꝫ
ip̄o auctoꝛe dānare. Q2 ſatis ſup his ſuffi
cerēt libri q̄s ad ſe iā recepiſſet eccleſia re
ſpuēdāqꝫ eē penitꝰ lectiõeꝫ. q̄ plꝰ eēt noci
tura inſipiētibꝰ q̄ꝫ ꝓfutura ſapiētibꝰ. Mi
hi aũt ex illis libꝛis quedā curioſius ĩdagā
ti admodũ mlt̄a placuerũt: ſꝫ aliq̄ rep̄hē/
di ĩ q̄bꝰ illũ praua ſēſiſſe nõ dubiũ ē que ꝺ
fenſoꝛes eiꝰ falſata cõtēdunt. Ego miroꝛ
vnũ eũdēqꝫ hoíeꝫ. tā diuerſuꝫ a ſe eē po/
tuiſſe: vt in ea parte q̄ ꝓbat̄: nemieꝫ pꝰ apo
ſtolos hēat eq̄lē: ĩ ea ꝟo que iure rep̄hēdi
tur. nemo ꝺfoꝛmiꝰ doceat̄ erraſſe. Nā cũ
ab ep̄is excerpta ex libꝛis illiꝰ mlt̄a legerē
tur que ꝯ catholicā fidē ſcripta cõſtarēt: lo
cus ille vl̄ maximā parabat ĩuidiā ĩ q̄ edi/
tũ legebat̄. Q2 dñs nr̄ ih̄s xp̄s ſicut ꝓ re
dēptiõe hoís in carne veniſſꝫ crucē ꝓ hoíſ
ſalute ꝑpeſſus. moꝛtē ꝓ hoís eťnitate gu
ſtaſſet. ita eēt eodē oꝛdie paſſiõis etiā dia
bolũ redēpturꝰ. Q2 h̄ bonitati illiꝰ pietat
qꝫ ꝯgrueret: vt q ꝑditũ hoíeꝫ reformaſſꝫ: ĩ
ꝓlapſũ q̄ꝫ āgelũ liberaret. cuꝫ h̄ atqꝫ alia
huiuſmodi ab ep̄is proderēt̄ ex ſtudiis par
tiũ oꝛta ē magna ſeditio. Que cũ repꝛimi
ſacerdotũ auctoꝛitate ñ poſſꝫ: ſeuo exem
plo ad regēdā eccleſie diſciplinā p̄fectꝰ aſ
ſumit̄: cuiꝰ terroꝛe diſpſi frēs. ac ꝑ diuer/
ſas oꝛas mõachi ſũt fugati: ita vt ꝓpoſitis
edictis ĩ nulla ꝯſtare ſede ſinerēt̄. Illð āt
me admodũ pꝛomouebat: ꝙ hieronymꝰ

vir maxĩe catholicus: et ſacre legis ꝑitiſſi
mꝰ. oꝛigenē ſecutꝰ p̄ tp̄e putabat̄: quē nũc
ĩdē ip̄e hierony. p̄cipue ꝛ oīa illius ſcripta
dānaret. Nec ꝟo auſus ſũ de q̄ꝫ temē iu/
dicare. p̄ſtātiſſimi tñ viri doctiſſimiqꝫ fe/
rebāt̄ ĩ h̄ certamĩe diſſidē. ſed tñ ſiue illud
erroꝛ ē: vt ego ſētio: ſiue hereſis putat̄: nõ
ſolũ rep̄mi ñ potuit mltis aĩaduerſiõibus
ſacerdotũ: ſꝫ neq̄ꝫ tā late ſe potuiſſꝫ effũ/
dere. niſi ꝯtētiõe creuiſſꝫ. Iſtiuſmõi ğ tur
batiõe cũ veni alexādriā fluctuabā: me q̄/
dem ep̄s illiꝰ ciuitatis benigne admodũ ꝛ
meliꝰ q̄ꝫ opinabar: excepit. ſecũqꝫ tenere
tēptabat. Sꝫ ñ fuit aĩus ibi ꝯſiſtere vbi re
cēs frĩne cladis feruebat ĩuidia. De ꝯuer
ſatiõe Hiero: hieroſolymitani. Ca. iii.

Hitur ĩde egreſſus bethleē
oppidũ petii quod ab
hieroſolymis ſex milibꝰ ſepabat̄
ab alexādria aũt ſedeci māſiõibꝰ abeſt ab
eccl̄ia loci illiꝰ. quā hieronymꝰ p̄ſbyť rege
bat. Nā pꝛochia ē ep̄i: q hieroſolymā tenꝫ.
Mihi iā p̄dē hiero. ſupioꝛe illa mea ꝑegri
natiõe ꝯptꝰ: facile obtiuerat: vt nullus p̄t
illũ mihi expetēdũ rectiꝰ arbitrer. Vir. n.
p̄ter fidei meritũ: dotēqꝫ ꝟtutũ ñ ſolũ lati
nis atqꝫ grecis: ſꝫ ꝛ hebꝛaicis etiā lr̄is eru
ditꝰ ē: vt ſe illi ĩ oī ſciētia nemo audeat cõ
parari. Nā ſex mēſes apud ip̄ꝫ fui cõuerſa
tus. Cui iugis ē aduerſũ malos pugna: cõ/
ſciũ ꝑpetuũqꝫ certamē ꝯ odia ꝑditoꝝ. Ue
re fateoꝛ. pixiſſe mihi videt̄ ĩ aliq̄bus opu
ſculis vicia mltoꝝ. ĩmo q nihil peitꝰ omiſit
qð ñ carpet. laceraret: exponēt. Precipue
auariciā. nec minꝰ vāitatē ĩſectatꝰ ē: mlt̄a
ꝺ ſupbia. ñ pauca ꝺ ſupſtitõe diſſuit. Cete
rũ ꝺ familiaritatibꝰ ꝟgiũ ꝛ mõachoꝝ. atq̄ꝫ
etiā clericoꝝ: q̄ꝫ vera q̄ꝫ foꝛtia diſputauit.
Uñ a q̄buſdā dicit̄ ñ amari. Oderũt eũ he
retici: q̄ eos ĩpugnare ñ deſinit. Oderũt
eũ clerici: q2 vicia eoꝝ ĩſectat̄ ꝛ crimĩa. Sꝫ
plāe eũ bõi hoíes admirāt̄ ꝛ diligũt. Naꝫ
q eũ hereticũ eē arbitrāt̄: inſaiũt. Vere di
xeri. catholica hõis ſciā. ſana doctriā ē: to
tus ſēp ĩ lectõe. totꝰ ĩ libꝛis ē. Nõ die ñ no/
cte q̄eſcit: aut legit aliq̄d ſemp aut ſcribit.
Qð niſi mihi fuiſſet fixũ aĩo: ꝛ ꝓmiſſũ ꝺo
teſte añ ꝓpoſitũ heremũ adire vl̄ exiguũ
tp̄is p̄ſcriũ. a tāto viro diſcedere noluiſſē.
Huic ğ traditis atqꝫ ꝯmiſſis oíbꝰ meis oí/
qꝫ familia q̄ me ꝯ volũtatē aĩ mei ſecuta
tenebat ĩplicitũ: exõeratꝰ q̄dā mõ q̄ui faſce
peitꝰ ac liber egreſſꝰ ſũ ad alexādriā. Viſi/
tatis ibi fr̄ibꝰ ad ſupioꝛē ĩde thebaidā: id ē
ad egypti extrēa ꝯtēdi. Ibi. n. vaſte patē
tis heremi ſolitudĩes. p̄līmũ ferebāt̄ hr̄e
mõachoꝝ. Lõgum ē ſi oīa cupiem refer
re q̄ vidi: pauca nāqꝫ p̄ſtrigā. Q2 abba
tes fr̄ibꝰ ſuis eoꝝ licētia ĩ heremo cõſtitu
tis victũ adminiſtrāt. Cap. iiii.

Haud lõge ab heremo ꝯtigua
nilo mlt̄a ſũt mõaſteria.
habitāt ĩ vno loco pleriqꝫ cētēi: q̄
bus ſũma vis eſt. ſub abbatis ĩpio viuere
nihil arbitrio ſuo agere ꝑ oīa ad nutũ illiꝰ
poteſtatēqꝫ pēdere. Ex his ğ ſi q maioꝛeſ
virtutē mēte ꝯcupiuerit vt acturi ſolitari
aꝫ vitā ac ſe ad heremũ cõferāt nõ niſi ꝑ/
mittēte abbate diſcedũt. Hec illoꝝ prima
virtus ē parere alieno ĩpio. Tranſgreſſis
ğ ad heremũ abbatis illiꝰ oꝛdiatõe. paniſ
ꝛ q̄libet aliꝰ cibꝰ miſtratur. Q2 frater in
heremo paſcit̄ pāe celico. Capi. v.

Naſu per illos dieſ q̄bꝰ illuc
aduenerā cuidaꝫ
ſolitario q nup ad heremũ ſeceſſe
rat neqꝫ āpliꝰ ab h̄ mõaſterio q̄ꝫ ſex milibꝰ
tabeꝛnaculũ ſibi ꝯſtituerat panē abbas ꝑ
duos pueros miſerat. Quoꝛum maioꝛ ha
bebat etatis ānos q̄ndeci. minoꝛ duode/
cēnis ānis erat. His ğ ĩde redeũtibꝰ: aſpis
mire magnitudĩs venit obuiā: cuiꝰ occur
ſu nihil p̄territi vbi pedes eoꝝ p̄uenit: q̄ſi
ĩcātata carmibꝰ cerrula colla ꝺpoſuit. mi
noꝛ ex pueris māu eā appꝛehēſā ac pallio
ĩuolutā ferre cepit. deinde mõaſteriũ q̄ſi
victoꝛ igreſſus: ĩ occurſũ frm captiuā he
ſtiā reſoluto pallio nõ ſine iactātie tumo
re depoſuit. Sꝫ cũ ĩfātiũ fidē atqꝫ ꝟtutē
ceteri p̄dicarēt. Abbas ille altioꝛi cõſilio
ne ĩfirmioꝛ etas ĩſoleſceret. vtꝝqꝫ virgis
cõpeſcuit multũ obiurgatos: cur ipſi qð
per eos opatus fuerat dñs pꝛodidiſſent:
opus illud non ſue fidei ſed diuine fuiſſe

ꝟtutis diſcerent: potiꝰ ꝺo in humilitate ſ⸗
uire: nõ in ſignis ⁊ ꝟtutibꝰ gl'iari: qꝛ melioꝛ
eẽt infirmitatis cõſcia ꝟtutum vanitate.
Hoc vbi ille fr̃ audiuit ſolitarius ⁊ piclita
tos iſantulos ſerpẽtis occurſu. ⁊ ipos iſup
multa ꝟbera victo ſpcnte meruiſſe abba
tẽ obſecrat ne ſibi poſt hec vlluſ panis aut
cibus aliqs mitteret. Iamqꝫ octauus dies
fuerat emẽſus q̃ ſe hõ xp̃i. intra piculũ fa⸗
mis ꝯcluſerat ipe. Arebãt mẽbꝛa ieiunio
ſed ꝺficere mẽs celo itẽta nõ poterat. coꝛ
pus inedia fatiſcebat: fidẽs firma durabat
cum interi admonitꝰ abbas ille per ſpiri⸗
tũ. vt diſcipulũ viſitaret pia ſollicitudine
cognoſcere cupiẽs. qua vite ſubſtãtia vir
fidelis aleret. Qui miſtrari ſibi panem ab
hoïe noluiſſꝫ ad requirẽdũ eũ ipe abbas
proficiſcit. At ille vbi eminꝰ ſenẽ venire cõ
ſpexit: occurrit ei obuiaꝫ. agit grãs ducit
ad cellulam. cum ingreſſi parit ãbo conſpi
ciũt palmiciã ſpoꝛtã. calido pane cõgeſtaꝫ
foꝛibus affixaꝫ de poſte pẽdere: ac primuꝫ
panis callidꝰ ſẽtit odoꝛe. tactu vero ac ſi
añ paululũ foco eẽt ereptꝰ oñdit. egyptij
tñ foꝛma ñ cernit panis. obſtupefacti ãbo
munꝰ celeſte cognoſcunt: cũ ille hoc abba
tis aduẽtu pſtitũ fateret. abbas vero illiꝰ
fidei ac virtute id potiꝰ aſcriberet: ita am
bo celeſtẽ panẽ cũ magna exultatiõe fre
gerũt. Qꝺ cũ abbas ad mõaſteriũ poſt re
greſſus fratribꝰ rettuliſſet. tãtꝰ oẽs icẽde⸗
rat ardoꝛ aiaꝝ. vt certatiꝫ ad heremũ ⁊ ſa
cras ſolitudies ire ꝓperent. In h̃ mõaſte
rio duos ego iã ſenes vidi. q p q̃draginta
ãnos ibi ꝺgere. ita vt nũqꝫ ide diſceſſiſſe fe
rebãt. Siqdẽ id de eoꝝ ꝟtutibꝰ. ⁊ abbatiſ
ipiꝰ teſtimõio. ⁊ oiuꝫ fruꝫ audieri ſmõe cõ
ſono celebꝛari: qꝺ vnũ eoꝝ ſol nũqꝫ vidiſſꝫ
ãbulãtẽ alteꝝ nũqꝫ vidiſſet iratũ. Sed qꝛ
vniꝰ hẽmite coĝuiſtis ꝟtutẽ. referã vobis
adhuc pauca ꝺ plr̃ibus. Qꝫ leena tãqꝫ
aial mãſuetũ a ſene eſcã cepit. Cap vi.

Ho vbi primã par
tem heremi igreſſus ſum. duode
ciꝫ fere a nylo milibꝰ: habebam auteꝫ vnũ
ex fr atribus ducem locoꝛum peritũ: per
uenimus ad quendam ſenem monachum
ſub radice montis habitantem. ibi quod i
illis locis rariſſimũ eſt puteus erat. Bouẽ
vnum habebat. cuiꝰ hic erat totus laboꝛ
ipulſa rotali machia aquã ꝓducere. Naꝫ
ꝟo mille aut ãpliꝰ pedũ ꝓfũdũ putei fere
bat. hoꝛtꝰ illic erat mltis olerĩbꝰ copioſus
Id qdẽ ꝯ naturaꝫ heremi. vbi oĩa arentia
exuſta ſol' ardoꝛibꝰ nulliꝰ vnqꝫ ſemĩs vl' exi
guã radicẽ ferunt repiſſe. Ueꝝ h̃ ſcõ illi la
boꝛ cuꝫ pecude cõmunis. ⁊ ꝓpꝛia pſtabat
induſtria: frequẽs .n. irrigatio aque. tãtaꝫ
pinguedinẽ arenis dabat. vt mirũ in mo⸗
dũ viuere atqꝫ fructificare hoꝛtuli illiꝰ ole
ra viderē. Ex his ḡ vna cũ dño ſuo hos
ille viuebat. nobis q̃qꝫ ex ea copia cenam
ſcũs ille ꝺdit. poſt cenã aũt iã iclinãte ve⸗
ſpa. inuitat nos ad arboꝛẽ palme cuius iter
dũ pomis vti ſolebat. Que fere duobꝰ mi
libꝰ aberat. Nã he tñ i hẽmo arbões: licꝫ
rare hẽant: tñ vtꝝ ſolers antiq̃tas ꝓcura⸗
uerit. an ſolis natura gignat: igꝛo: niſi ꝺus
pſciꝰ futuroꝝ hitãdã qñqꝫ ſcis hẽmũ: hec
ſuis ſuis pauerit. Ex maiõe. n. pte q̃ int̃ il
la ꝯſiſtũt ſecreta: cũ alia germia nulla ſuc⸗
cedãt: iſtaꝝ arboꝝ pomis ibi alunt. Ergo
vbi ad illã ad quã nos hoſpes nr̃ ducebat.
arbõeꝫ ꝑuenimꝰ: leõeꝫ ibi offẽdimꝰ. Quo
viſo ego ⁊ ille dux meꝰ itremuimꝰ: ſcũs il
le icũctãt̃ acceſſit nos licꝫ trepidi ſecuti ſu
mus fera paululũ ab eo ipata modeſta di
ſceſſit: ⁊ cõſtitit dũ ille attigua ramis hũi⸗
lioꝛibꝰ poma deſcerpet. Cũqꝫ palmis ple⸗
nã manũ obtuliſſet: occurrit beſtia: acce⸗
pitqꝫ tã libere q̃ꝫ nullũ aial domeſticũ. Et
cũ comediſſꝫ abſceſſit: nos hec ituentes ⁊
adhuc tremẽtes. facile potuimus ag̃ſcere
quãta in illo ꝟtus fidei ⁊ quãta i nobis eẽt
ifirmitas. Qꝫ lupa a ſene paſcit furti rea
veniã pcatur. Capitulum. vii.

Liũ eque ſingularẽ viꝝ vidi⸗
mus ꝑuo tugurio i q̃ non
niſi vnꝰ recipi poſſꝫ hitantẽ. huic
lupa ſolita erat aſtare cenanti. nec facile
vnqꝫ beſtia fallebat. qn illi ad legitimam
hoꝛã refectiõis occurreret: ⁊ tã diu ꝓ foꝛi
bus expectaret: donec ille panẽ q in cena

ſuperat offerret. Illa manũ eiꝰ lãbere ſoli
ta: atqꝫ ita q̃ſi iplero officio ⁊ pſtita cõſola
tiõe diſcedebat. Sed foꝛte accidit vt ſcũs
ille dũ frẽm q ad eũ venerat deducit abe
ũteꝫ. diuciꝰ abeſſꝫ: ⁊ ñ niſi ſub nocte reme
arꝫ iteri beſtia ad cõſuetũ illꝺ tp̃s cene oc
curreꝛꝫ: vacuã cellã cũ familiarẽ p̃ronum
abeẽ ſẽtirꝫ igre ſſa ẽ. curioſiꝰ exploꝛãſ vbi
nã eẽt hitatoꝛ: caſu cõtigua cũ pãibꝰ qnqꝫ
palmicia fiſcella pẽdebat: ex his vnũ ſũit
⁊ ꝺuoꝛat: deĩde ꝑpetro ſcelẽ diſceſſit. Re
greſſꝰ hẽmita. vidit ſpoꝛtellã diſſolutã: nõ
cõſtãteꝫ panũ nũero. dãnũ rei fãiliaris itel
ligit. ac ꝓpe limẽ pãis aſſũpti fragmẽta co
ĝſcit. ſꝫ nõ erat icerta ſuſpicio: q̃ furtũ pſo⸗
na feciſſet. Ergo cũ ſequẽtibꝰ diebꝰ ſꝫ cõ
ſuetudinẽ beſtia ñ veniret: nimiꝝ audacis
ſci cõſcia ad eũ venire diſſimulãs: cui feciſ
ſet iiuriã egre patiebat̃ heremita ſe alũne
ſolatio ꝺſt ituitũ: poſtremo illiꝰ orõe reuo⸗
cata: ſeptim ũ pꝰ diẽ affuit vt ſolebat añ fo
rẽs cenãti. Sꝫ vt facile cerneres ꝟecũdiã
penitẽtis ñ auſa ꝓpiꝰ accedere: ꝺiectis ꝓ⸗
fũdo pudõe i trã lumibꝰ qꝺ palã licebat i
telligi q̃ndã vẽiaꝫ ꝑcabat. Quã illiꝰ cõfu⸗
ſionẽ miſatꝰ hẽmita. iubꝫ eã ꝓpiꝰ accedẽ.
ac mãu blãda caput triſte ꝑmulcet: deĩde
pane duplicato eã refecit. ita idulgẽtiã ſe
cuta: officii cõſuetudiẽ ꝺpoſito merõe re
parauit. Intuemini ꝺſo xp̃i etiã i hac ꝟtu
tem. cui ſapit oẽ qꝺ brutũ ẽ: cui mite ẽ õe
qꝺ ſeuit: lupa officium pſtat: beſtia furtiqꝫ
crimẽ ag̃ſcit: cõſcio pudõe cõfũdit. voca⸗
ta adeſt / caput ꝑbet: ⁊ hꝫ ſeſũ idl'te ſibi ve
nie: ſic pudoꝛẽ geſſit errati. Tua hec ꝟtus
xp̃e: tua hec ſcilicꝫ xp̃e miracula. Eteni q̃
i tuo noĩe opãt ſui tui. tua ſũt mirabilia: ⁊
i h̃ igemiſcimꝰ q maieſtatẽ tuã fere ſẽtiũt
hoĩes ñ ꝟent. Ne cui aũt h̃ icredibile vide
atur: maioꝛa adhuc mẽoꝛabo. Fides xp̃i
adeſt: me nihil figere. ſed q̃ mihi hñ cõpta
ſũt explicabo: Qꝫ qnqꝫ catuli leõuꝫ ce
ci ꝑ anachoꝛetã illũinati ſũt. Ca. viii.

Abitabant pleriqꝫ i here
mo ſine vllis
tabernaclis: q̃s anachoꝛetas vo
cãt. Uiuũt herbaꝝ radicibꝰ: nullo vnquã
certo loco conſiſtunt: ne ab hominibꝰ viſi
tẽtur. Ad quẽdã igitur hoc ritu atqꝫ hac
lege viuentẽ: duo ex nitria monachi licet
longe diuerſa regione: tamẽ quia oliꝫ ipis
in monaſterii cõuerſatione carꝰ ⁊ familia
ris fuiſſet. auditis eius ꝟtutibus tetende⸗
runt. Quem diu multumqꝫ queſitũ tãdeꝫ
menſe iunio reppererũt i extremo illo de⸗
ſerto: quod ẽ memphis cõtiguum demo⸗
rantem: quas ille ſolitudines iã per annos
duodecim dicebatur habitare. Qui licet
omnium hominũ vitaret occurſum: tamẽ
agnitis fratribꝰ nõ refugit: ſeqꝫ cariſſimꝰ
per triduũ nõ negauit. Quarto die aliqꝫ⸗
tulum ꝓgreſſus: cũ ꝓſequeretur abeũtes
leenã mire magnitudinis ad ſe venire cõ⸗
ſpiciũt: Beſtia licet tribus repti s nõ icer
ta quẽ peteret anachoꝛete pedibꝰ aduol⸗
uitur: ac deinde p̃cedẽte ſecũ ũr. Naꝫ il
la p̃iens ⁊ ſubinde reſtãs in eos itẽdebat.
vt facile poſſet itelligi id eã velle: vt q̃ illa
ducebat: anachoꝛeta ſequeret. Quid mul
tis: ad ſpelũcã beſtie ꝑuenit: vbi illa adul
ta hos iã. v. catulos maleſeta nutriebat.
Qui vt clauſis luminibꝰ ex aluo mr̃is exi
erãt: cecitate ꝑpetua tenebant. Quos ſin
gulos de rupe ꝓlatos: añ anachoꝛete pe
des mr̃ expoſuit. Tũc ꝺmũ ſcũs aduertit
qd beſtia poſtularet. Inuocatoqꝫ xp̃i no⸗
mine cõtrectauit mãu clauſa lumĩa catu⸗
loꝛũ ac ſtati cecitate ꝺpulſa aptis oclis be
ſtiaꝝ diu negata lux patuit. Ita frẽs illo
anachoreta q̃m ꝺſiderauerãt viſitato fru
ctuoſa laboꝛis ſui mercede ad mõaſteriuꝫ
redierũt: ⁊ fidẽ ſci: gl'iamqꝫ xp̃i quã ipi vi
derãt narrauerũt. Fr̃ qdã ibicis exẽplo
didicit qd ꝺ herbis ederc: qdue reſpuere
deberet. Capitulum. ix.

Uit ⁊ aliꝰ i illis regionibꝰ
anachoꝛeta. q i
ea pte que ẽ ſienis hitabat: h̃ cuꝫ
primum ſe ad heremũ contuliſſet: herbis
herbarumqꝫ radicibus. quas p̃dulcis
inẽdum ⁊ ſapoꝛis eximii fert arena victu⸗
rꝰ ignarꝰ germĩs elegẽdi. nociua pleraqꝫ
carpebat: nec erat facile vi radicũ ſapore
diſcernere: qꝛ oĩa eq̃ dulcia: ſꝫ pleraqꝫ oc⸗

cultioꝛe natura vir̄ letale hēbant. Cum ĝ
edētē vis inſ̄na toꝛq̄ret: ⁊ imēſis doloꝛib⁹
vitalia vniuerſa q̄rerēt: ac frequēs vomi
tus cruciatib⁹ ñ ferēdis: ipaꝫ aīe ſedē ſtōa
cho iā fatiſcente diſſolueret: heremita oīa
pēit⁹ q̄ eēnt edēda foꝛmidās: nihil iā guſta
re audebat. Septimū q̄ꝫ ieiun⁹ diē: ſpū iā
d̄ficiēte ducebat. Cū ad eū fera cui ibicis
ē nomen acceſſit: huic ꝓpi⁹ aſtāti faſciſcu
lū herbaꝝ quē collectum ꝓdie attigē here
mita ñ audebat obiecit. Sꝫ fera q̄ virulē
ta erāt oꝛe diſcutiēs. q̄ inoxia nouerat eli/
gebat. Ita vir ſcūs ei⁹ exēplo: qđ edē qđ
reſpuere deberꝫ edoct⁹: ⁊ ꝑiculum fa mis
euaſit: ⁊ herbaꝝ venena vitauit. Fr̄ q/
dā q̄nq̄gīta ānis i mōte ſyna cōſtitut⁹ ñ pa
titur alioꝝ frum acceſſus. Caplm. x.

Ed lōgū ē đ oīb⁹ q hēmuꝫ icolūt ↄ̄pta nobiſ
memōare ānū īteg ꝝ ⁊ ſeptē fere
menſes inī ſolitudinē cōſtitut⁹ exegi: ſepi⁹
tñ cū illo ſene q puteū ⁊ boueꝫ hūit hitaui.
Duo hti Antonii monaſteria adii: q̄ hodie
ab ei⁹ diſciplīs icolūt. Ad eū etiā locū in q̄
htiſſim⁹ paul⁹ ꝓm⁹ heremita ↄuerſat⁹ ē ac
ceſſi: iugū ſyna mōtis vidi. cui⁹ cacumē ce
lo pene ↄtiguū. neq̄q̄ꝫ adiri pōt. Inī hui⁹
mōtis receſſ⁹ anachoꝛeta eē aliqs ferebaī
quē diu mltūq̄ꝫ q̄ſitū vidē ñ potui. Qui
fere iā an̄ q̄nq̄gīta ānos a ↄuerſatiōe hūa/
na remot⁹: nll' veſtis vſus hēbat: ſꝫ ſetis
coꝛpoꝛis ſui tect⁹ erat. Hic itaq̄ꝫ q̄tiēs euꝫ
religioſi viri adire voluerūt. curſu rapido
auia ꝑtēs: occurſū fugebat hūanū. Uni
tm̄mō ferebaī ſe an̄ q̄nqueniū ꝓbuiſſe vi/
dēdū q credo potēti fide id obtinē ꝓmeru
it. Cui inī mlta colloq̄a ꝑcūctāti: cur hoieſ
tātope fugerꝫ r̄ndiſſe ille ꝑhibet: q ab hōi
bus frequētaī. ñ pōt ab āglis frequētari.
Un̄ nō imerito recepta opīone mltoꝝ fa/
ma vulgauerat huc atq̄ꝫ illuc ſcūm illum
ab āglis viſitari. Ego aūt a ſina monte di
greſſuſ: ad flumē nilū regreſſuſ ſū c⁹ ripaſ
frequētib⁹ mōaſteriis ↄſtas vt̄q̄ꝫ ex ꝑte
uſtraui: plerꝛq̄ꝫ vidi: vt dudū dixerā: vno
loco hitare cētenos: ſꝫ ⁊ bina ⁊ trina mi
lia i iſdē vicul' agē cōſtabat. Nec ſane ibi
minoꝛē putetis diuerſitatē i mltitudīe mo
nacoꝝ eē v̄tutē: q̄ꝫ eoꝝ eē coḡuiſtis. q ſe
ab hūanis cetib⁹ remouerūt: ꝑcipua vt iā
dixi: ⁊ ꝓma ibi v̄tus obediētia. neq̄ꝫ. n. ibi
aliq̄ qs adueniēs a mōaſterii abbate ſuſci/
pit. q̄ꝫ q tēptat⁹ fuerit ⁊ ꝓbat⁹ nullū vnq̄ꝫ
recuſaturꝝ licꝫ arduū ac difficile: īdignūq̄ꝫ
tolleraturꝝ abbatis iꝑium. Obediētie i
credibilis magna miracula. Caplm. xi.

Eferam vobis duo icre/ dibil' obedientie
magna mircl'a. Igiī cū q̄da fr̄ ſclī
actib⁹ abdicatis mōaſteriū magne diſpo/
ſitiōis īgreſſuſ ſuſcipi ſe rogaret: i ↄgrega
tiōe abbas ei cepit mlta ꝓponē: ꝑues eē
illi⁹ diſcplīe labōes. ſua v̄o dura ipa que
nulli⁹ facile poſſet iplē patiētia. Aliud po
ti⁹ mōaſteriū vbi faciliorib⁹ legib⁹ viueret
ſe expetēt: ⁊ nō tēptarꝫ aggredi: qđ ñ poſſꝫ
ſplere. Ille v̄o his terroꝛib⁹ nihil ꝑmoue
ri: ſꝫ magis oēꝫ obedientiā ita polliceri ce
pit: vt ſi eū abbas i ignē ire ꝑciperet: ñ recu
ſaret inīre. Quā illi⁹ ꝓfeſſionē vbi abbas
accepit: ñ cūctat⁹ ꝓbare iubꝫ eū i clibānꝫ
q coquēdis panib⁹ ꝑabaī inīre. At ille nō
diſtulit parere ꝑcepto ſꝫ ſtatī medias flā/
mas nihil cūctat⁹ igreſſus ē. Que mox tā
audaci fide victe: velut illis q̄ndā hebꝛeis
pueris ceſſerūt: ⁊ cōfeſti fugit icēdiū. Et
iſ̄e q igreſſ⁹ ē ⁊ putabaī arſur⁹ velut fri
gido roꝛe ꝑfuſū ſe eē mirat⁹ ē. Hic ĝ itelli
gēdū ē: q̄ꝫtū obediētia obtinē apđ deum
mereaī. dū ille q eo q̄ aduenerat die tēpta
tur īfirm⁹. per agilitatē obedientie per/
fectus inuētus ē: Aliud miraculum
obedientie. Capitulum. xii.

Uidam fr̄ i eodē mōaſterio ad eūdē abbatē re
cipiēd⁹ aduenēat. Cū ꝓmāei lex
obediētie ꝑponereī: ac ꝑpetē pollicere ad
oia patiam caſu abbas ſtoracinā v̄gā ari
dā māu gerebat: hāc fixit i t̄rā: atq̄ꝫ illi ad/
uene id opis iuſſit: vt tā diu v̄gule aquaſ
miniſtraret donec: quod cōtra naturam
erat v̄ga arida in ſolo arente vireſceret.
Subiectus ille frater dure legis imperio
aquā ꝓpꝛi e humeris q̄tidie cōuehebat:

q̄ a nilo flumie ꝑ duo fere milia petebaī.
Iāq̄ꝫ emerſo āni ſpacio: laboꝛ nō ceſſabat
oꝑātis: de fructu oꝑis ſpes eē nō poterat
tñ obediētie v̄t⁹ i laboꝛe durabat. ſpes. q̄ꝫ
vano laboꝛe affectū fr̄is cludit. Tercio đ
muꝫ āni ſuccedētiū tꝑm labēte curriculo
cū neq̄ꝫ nocte neq̄ꝫ die aq̄ri⁹ ille ceſſaret:
v̄ga floꝛuit. Ego iſ̄e ex illa v̄gl'a arbuſtu
lā vidi: que hodie inī atriū mōaſterii ramiſ
virētibus q̄ſi i teſtioniū manēs. q̄ntū obe
diētia meruit. ⁊ q̄ntū fides poſſꝫ oñdit. De
monia eiciēs etiā a demone obſideī. fine
tñ ſalubꝛi reſtituiī. Capitulum. xiii

Uidam aūt ex ſcis p̄ribus fugādoꝝ de coꝛpo
rib⁹ obſeſſis demonū icredibili ꝓ
ditus ꝑtāte mlta ſigna faciebat: nō ſolū. n.
p̄ns neq̄ꝫ v̄bo tm̄: ſed abñs q̄ꝫ inīdū cilicii
ſui fibꝛis aut eplīs miſſis coꝛpoꝛa obſeſſa
curabat. Hic ĝ mirū i mōdū freq̄ntabaīs
poplīs ex mltis locis ad eū veniētibuſ. ta
ceo de minoꝛib⁹: ꝑfecti comites: atq̄ꝫ di/
uerſaꝝ iudices ꝑtātum: ꝓ foꝛib⁹ illius ſepe
iacuerūt. Hic. n. oī potu i ꝑpetuū penitus
abſtinuit: ac ꝓ cibo ſeptē tm̄ caricis ſuſtē/
tabaī. Intēa ſcō viro: vt ex v̄tute honoꝛꝫ
ita ex honoꝛe vāitaſ cepit obripe. qđ malū
vbi ille ꝓmū potuit i ſe ſētire craſſari: diu
diſcutere conat⁹ ē: ſed reppelli penit⁹ non
potuit. Ubiq̄ꝫ nomen ei⁹ demōes fatebā/
tur. Excludere a ſe confluentem populuꝫ
nō valebat: virus iterum latens ſ̄pebat in
pectoꝛe ⁊ cuius nutu ex alioꝝ coꝛpoꝛibus
demones fugabat. ſeipſū occultis cogita
tionibus vanitatis purgare non poterat.
Totis igitur ꝑcibus conuerſus ad domi/
num oꝛauit vt permiſſa in ſe diaboli pote
ſtate ſimilis illis fieret quos iſ̄e curauerat
Qđ mltis ille ꝑpotens. ille ſignis atq̄ꝫ vir
tutibus toto oꝛiēte vulgatus ille ad cuius
limīa populi an̄ ↄfluxerāt coꝛꝛeptus a de
mone ē. ac retēt⁹ i vinculis. oīa illa que in
ergumino ſolent fieri perpeſſuſ. quito de
mum menſe purgatus eſt non tantum de
mone: ſꝫ qđ illi erat vtilius atq̄ꝫ optatius
etiaꝫ vanitate. Heremita ſeculum redire
q̄ꝫo punit⁹ ē. Capitulꝫ. xiiii.

Doleſcens quidaꝫ
prediues opibus. genere clarus.
habens vxoꝛē ⁊ filiū paruulū cū i egypto
tribun⁹ eēt. ⁊ frequētibus aduerſuꝫ hēbos
expeditiōib⁹ quedā heremi ↄtigiſſet ſācto
rum etiā tabernacula cōplura vidiſſꝫ a be
ato Iōāne heremita v̄buꝫ ſalutis accepit
Nec moraī īutile militiā cum vano hono
re illo ↄtēnere heremū ↄſtanī igreſſuſ bꝛe
ui tꝑe i oī genere virtutū perfectus emi/
cuit. Potēs ieiuniis. humilitate conſpicu
us: fide firm⁹: facile ſe antiquis monachis
ſtudio virtutis eq̄uerat. cū īteriꝫ ſubiit eū
cogitatio iniecta per diabolū q̄ꝛ recti⁹ eēt
vt rediret ad patriā. filiumq̄ꝫ vnicū ac do
mum totam cum vxoꝛe ſaluaret: qđ vtiq̄ꝫ
⁊ acceptius deo q̄ꝫ ſi ſolum ſe ſeculo eripe
ret: ⁊ ſalutē ſuoꝝ negligeret. Iſtiuſmodi ĝ
falſe iuſtitie coloꝛe ſuperat⁹: poſt q̄driēniū
cellam ſuam atq̄ꝫ ꝓpoſituꝫ heremita deſ/
uit. Sꝫ vbi ad ꝓximū monaſteriū: quod
a multis fratribus hitabatur acceſſit cau
ſaꝫ diſceſſionis atq̄ꝫ cōſilium querentib⁹
confiteī. Renitētib⁹ cūctis ⁊ precipue lo/
ci illius abbate: male aīo fixa ſētētia non
potuit euelli. Igitur infelici ſe obſtinatiōe
ꝓripiens: cū doloꝛe oīum digreſſus eſt a
fratribus. ⁊ vix a ↄſpectu eoꝝ abſceſſerat
mox ipletur demone. cruentaſq̄ꝫ ſpumas
oꝛe prouoluens. ſuis dentib⁹ ſeipꝫ lacera/
bat. Deinde ad idē mōaſteriū fratꝝ hume
ris repoꝛtatus cū coerceri in eo imundus
ſpiritus nō valeret: neceſſitate cogēte fer
reis nexibus alligatus pedes cū manibus
viciiſtur. Nō imerita pena fugitiuo. Poſt
bienniuꝫ vero oꝛōne ſāctoꝝ ab imūdo ſpi
ritu liberat⁹ ad heremuꝫ vnde diſceſſerat
mox regreſſus: ⁊ ipſe coꝛꝛectus ē. ⁊ aliis ꝓ
futurus exemplo. ne quē aut falſe iuſtitie
vmbꝛa. aut incerta mobilitas inutili leuita
te cōpellat ſemel cepta deſerere.
De habitu vel veſtimento egyptioꝛum
monachoꝛum. Capitulum xv.

Unt preterea que
dam i iꝑo egyptioꝝ hitu. nō tātuꝫ

ad curā corporis. quantū ad morū formu/
lā cōgruentia. Cucullis nāqꝫ perparuis in
deſinenter vtūt dieb⁹ ac noctib⁹. ſ. vt ino
cētiā ⁊ ſimplicitatē paruuloꝝ iugiter cuſto
dire etiā imitatione ipi⁹ velaminis cōmo/
neantur. Collobiis quoqꝫ lineis īduūtur.
q̄ vix ad cubitos vſqꝫ pertingunt nudas
reliquo circūferūt manib⁹. vt amputatos
eos habere actus ⁊ oꝑa mūdi hui⁹: ſugge/
rat abſciſio manicaꝝ. Poſt hec āguſto pa
liolo tā amictus humilitate. q̄ꝫ vilitate pre
cij colla pariter atqꝫ humeros tegunt. que
maforte s tā nr̄o q̄ꝫ ipſoꝝ nuncupatur elo
quio. Ultimū ē hitus eoꝝ pellis caprina: q̄
melotis appellaī. Q ui tn̄ hitus pellis cap
ne: ſignificat mortificata mēbra oī petu
lātia carnaliū paſſionū d̄bere eos ī ſūma
v̄tutū ḡuitate ꝯſiſtere. Calciamēta q̄ꝫ cū
īfirmitas corpis. vl' matutin⁹ rigor hyemis
ſeuit ſeu meridiani eſt⁹ feruor exegerit: tā
tūmodo muniūt pedes. Quib⁹ cū calciis
q̄ꝫq̄ꝫ licito vtāt: vt pote. dn̄i mādato cōceſ
ſis nequaq̄ꝫ tn̄ pedib⁹ eos īherere ꝑmittūt
cum accedunt ad celebranda ſeu ad ꝑcipi
enda ſacroſacta miſteria: illud etiā eſtimā
tes ſecūdū litteram cuſtodire debere qđ
dr̄ ad Moyſē ⁊ ad Jhm naue. Solue cor
rigiā calciamenti tui: loc⁹. n. in q̄ ſtas. ter
ra ſacta ē. De canōico orōnū mō ⁊ ꝑfe
cta abrenūciatiōe fratꝝ. Capi. xvi.

Taqꝫ ꝑ vniuerſā egyptū ⁊
thebaydā vbicūqꝫ ha
bēt mōaſteria legiptimū orōnū modū in
veſꝑtinis ꝯuētib⁹ ſeu nocturnis vigiliis te
nēt. Nō. n. illic qſq̄ꝫ ꝯgregatiōi frm īterceē
ꝑmittit. niſi ꝑus vniuerſis facltatib⁹ ſuis
reddat extne⁹. Et q īgreſſ⁹ ī ꝯgregatōe fu
erit ſic obedire cogeī ꝯctis vt redeūdū ſi
bi ꝑꝫ ſniā dn̄i ad īfātiā ꝑſtinā nouerit: ni/
hil ſibi cōſideratiōe etatis vl' ānoꝝ nūero
ſitate ꝑſumēs: quā ī ſeclo ianiē cōſūptā ſe
reputat ꝑdidiſſe: ſꝫ ꝓ rudimētoꝝ merito ⁊
tyrocinii nouitate: quā ſe gerere ī xp̄i mili
tia recogſcit: ſubdere ſe etiā iuniorib⁹ cō
pellit. Jgiī ꝑ vniuerſā vt dixim⁹ egyptū
duodenari⁹ pſalmoꝝ nūer⁹: tā ī veſꝑtinis
q̄ꝫ ī nocturnis ſolēnitatib⁹ cuſtodit: ita dū/
taxat. vt p⁹ ipſos pſalmos due lectōes vna
veteris. alia noui teſtamēti ſbſeqnt. Qui mo
dus āꝗt⁹ cōſtitut⁹: idcirco ꝑ tota ſecla ī/
temerat⁹ ꝑdurat: qa nō hūana adiuētiōe
ſtatut⁹ a ſeniorib⁹ affirmat: ſꝫ celit⁹ āglico
magiſterio pr̄ib⁹ antiqs fuiſſe delat⁹. Ubi
āgelus ī cōgregatiōe ſenioꝝ xii. pſalmos
viſus fuit cantaſſe. Capitulū xvii.

Amcū ī ꝑmordiis fidei. pau
ci qdē ſꝫ ꝓbatiſſimi
viri mōachoꝝ noie cēſerēt. quiq̄ꝫ
ſā normā viuēdi a ſucceſſorib⁹ apl'orū ſu
ſceperāt ſecedētes ī ſecretiora ſuburbioꝝ
loca: agebāt vitā tanto abſtinētie rigore
diſtrictā: vt oibus ſtupori eēt: tā ardua cō
uerſationis eorū ꝓfeſſio. Hi ḡ venerabi
les pr̄es. ꝑuigili cura poſteris cōſulētes: q
mod⁹ q̄tidiano cultui ꝑ vniuerſū frnita
tis corp⁹ decerni debere ē ctari oēs ī vnū
locū cōuenerūt: vt hereditatē pietatis ac
pacis ſucceſſoribus ſuis abſolutā ab omni
diſpenſationis lite tranſmitterent: veren
tes ne qua ī quotidianis ſolēnitatib⁹ in
ter viros eiuſdē culture diſſonātia vl' va/
rietas exorta: qn̄q̄ꝫ ī poſteꝝ erroris noxiī
germē emitterꝫ. Cū q̄ꝫ ꝓ ſuo vnuſqſq̄ꝫ fer
uore. diuerſo mō pſalmoꝝ nūero īſtituerꝫ
⁊ alii qnq̄genos. alii ſexagenos pſalmos. nō
nulli v̄o nec h qdē ꝯtēti nūero traſcēdere
eū d̄bere cēſerēt eſſetq̄ꝫ inī eos ꝓ religio
nis regl'a pia ꝯtētio. ita vt tp̄s veſꝑtīe ſo/
lēnitatis ſacratiſſime q̄ſtiōi ſuccederet: re
pēte vn⁹ ī medio eoꝝ pſalm⁹ dn̄o cātatur⁹
exurgit. cūq̄ꝫ admirātib⁹ cūctis. xi. pſalm/
os orōnū īteriectiōe diſtictos. ꝯtiguis v̄ſi/
b⁹ pili ꝓnūciatiōe cātaſſet. xii. ſub all'a rn̄/
ſione cōſumās ab vniuerſoꝝ oclis repēte
ſubtract⁹. q̄ſtiōi pil' ⁊ ceremoniis finē ipo/
ſuit. Ex hic ſci q aderāt ſeniores ītelligētes
angelico magiſterio cōgregationibus fra
trem generalem canonem non ſine diſpen
ſatione domini conſtitutum: decreuerunt
hunc numerū tam in veſpertinis q̄ꝫ in no
cturnis vigiliis cuſtodire. Has igitur pre/
dictas orationes hoc modo incipiunt atq̄ꝫ
conſumant. vt finito pſalmo quem gloria
ſubſequitur. non ſtatim ad incuruationē

genuū corruant. ſed anteq̄ꝫ genua flectāt
pauliſper orant: ⁊ ſtantes in ſupplicatione
maiorem partē horarum expendunt. Jta
que poſt hec puncto breuiſſime prociden/
tes ad terram. velut orantes tantum diui
nam clementiam. cum ſumma rurſus ve
locitate conſurgūt: ac iterū expanſis ma
nibus eodē modo quo prius ſtantes ora/
uerunt: ſuis precibus intentius immoran
tur. dicunt enim ipſi in terra diutius pro/
cumbentem monachum: quaſi in oratione
enixius laborantem: non ſolum diuerſis
cogitationibus ſed etiam ſomno grauius
īpugnari. Experimento didicimus. ꝙ ple
rique non tam orationis gratia q̄ꝫ refectio
nis obtentu in terram proſtrati: diutius vi
dentur orationem protrahere. Quanta
diſcretio ⁊ obſeruātia ī oratiōe tenēda ſit
Capitulum. xviii.

Tam igiī predictas
ſolennitates quas illi ſinaxis vo
cant. celebraturi conueniunt. tantum pre
betur a cunctis ſilentium. vt cum in vnum
tam numeroſa fratrum multitudo conue/
niat: nullius vox excepto canentis perſo/
net. Jn q̄ oratiōe nō ſputū emittiī. nō ex/
creatio obſtrepit: nō oſcitatio ſōnolēta tra
hit: nullaq̄ꝫ vox abſq̄ꝫ ſacerdotis ꝑce ꝯclu
dētis audiī. cū aūt ille q oratiōē collectu
rus ē e t̄ra ſurrexerit. ita vt null⁹ nec anq̄ꝫ
īclineī ille genu flectere: nec cū ex t̄ra ſur
rexerit memorare ꝑſumat. Jō. n. orōnes
illi celeri fine ꝯcludūt: ne forte īmorātib⁹
eis diuti⁹ redūdātia. qdā ſputi ſeu flegma
tis inīrūpat orōnis exceſſū: ⁊ idcirco dū
adhuc feruet: velut d̄ faucib⁹ inimici ve/
lociī rapiēda ē. Qui cū ſit nobis ſēper īfe
ſt⁹: tūc maxīe adſiſtit īfeſtior. cū ꝯ ſe offer/
re nos dn̄o ꝑces videt. Q̄obrē vtili⁹ cēſēt
breues qdē orōnes: ſꝫ creberrimas fieri.
Meliuſqꝫ eſſe dicunt decem pſalmi v̄ſus
cum contritione cordis ⁊ cum rationabili
aſſignatione cantare: q̄ꝫ totidem pſalmos
cum confuſiōe mentis effūdere. Q̄ in
reſponſione all'a nō dicatur pſalmus niſi q
hoc titulo prenotaī. Caplm̄. xix.

Jllud quoqꝫ apud eos oī obſeruan/
tia cuſtodiī: vt in rn̄ſione all'a
null⁹ dicaī pſalmus niſi his q in titulo ſuo
all'a ī ſcriptiōe prenotaī. Nullū eteni tp̄s
ab oꝑis exercitatiōe vacuū trāſire ꝯcedūt
qr nō ſolū ea q̄ diei ſplēdor emittit. oī īſti/
gātia māib⁹ exercē ꝯtēdūt: ſꝫ etiā illa oꝑa
tionū genera ſollicita mēte ꝑqrūt. q̄ ne ipi
us qdē noctis dēſiſſime tenebre valeāt ī/
pedire. credētes ſe tāto ſublimiorē ſpirita
liū ꝯtēplatōnū puritate mētis īuētū q̄ſi/
turos: q̄nto diuti⁹ fuerit erga oꝑis ſtudiū
ac laboris intenti. Hoc quoqꝫ noſſe debe
mus. a veſpera ſabbati que luceſcit in diē
dominicum: ad veſperam ſequentē. apud
eos genua non curuari: ſꝫ nec totis qdē
qnq̄geſime dieb⁹. De oꝑe manuū. ⁊ cur
t̄tia ſexta ⁊ nona pſallaī. Caplm̄. xx.

Ta namqꝫ ab eiſ in
ceſſanter operatio manuum pri
uatim per cellulas exercetur. vt pſalmo
rum quoqꝫ vel ceterarum ſcripturarum
ſtudium per totum diei ſpacium iugiter
meditantes in his officiis que nos ſtatuto
tempore celebramus: totum diei tempus
abſumant. Tertiam vero horā ⁊ ſextam
atqꝫ nonam: trinis pſalmis quotidie fini
unt. His enim tribus temporibus etiam
danielem prophetam quotidie feneſtris
apertis in cenaculo. preces domino fudiſ
ſe cognoſcim⁹. Nec īmerito hic ſpecialius
tempora religioſis ſunt officiis deputata
Jn his ſiquidem promiſſionū profectio: ⁊
ſūma noſtre ſalutis eſt adimpleta. Hora
nanqꝫ tertia repromiſſus olī per prophe
tas ſpirit⁹ ſanct⁹ ſuꝑ apoſtolos deſcendit
linguarumq: omniū eis ſciētiam dedit.
Hora autem ſexta. imaculata hoſtia dn̄s
noſter ieſus xp̄s oblatus ē patri: crucē qꝫ
pro totius mundi ſalute conſcendens. hu
mani generis deleuit peccata. Eadē quo
qꝫ hora petro exceſſu mētis vocatio gen
tium per ſūmiſſionē vaſis euangelii celit⁹
delati. ⁊ purificatio omnium generū ani
mātiū ī eodē vaſe ꝯſiſtētiū d̄lata ad eum
voce diuinitus reuelatur dicente ei. Sur

ge petre. occide ⁊ mãduca. Qḋ vas q̄tu/
oꝛ initiis ḋ celo ſũmiſſũ: nõ aliud q̄ȝ euãge
liũ ḋſignare manifeſte cogſcit̃. Hoꝛa vero
nona xp̄s iſerna penetrãs. iextricabiles
tartari tenebꝛas coꝛuſcatiõe ſui ſplẽdoꝛiſ
extīxit. poꝛtaſqꝫ ereas eiꝰ effrigens. ⁊ ſeraſ
ferreas ↄterẽs captiuitateꝫ ſcõꝝ q̃ clauſa
tenebatur ſecũ trãſuexit ad celos igneaqꝫ
rõphea ſũmota. antiquũ icolã paradiſo re
ſtituit. eadẽ q̃ꝫ hoꝛa coꝛneliꝰ cẽturio i p̄cibꝰ
perſiſtẽs. ↄmemoꝛatiõeꝫ oꝛonũ ⁊ elemoſy
naꝝ ſuaꝝ añ dñꝫ factã ab ãgelo ſibi loquẽ
te cognoſcit. Quibꝰ teſtimoniis liq̄do cõ/
probat̃: ñ imerito a ſcis ⁊ aplicis viris. haſ
hoꝛas religioſis obſeqis ↄſecratas. a nobiſ
q̄ꝫ obſcurari ſimilit̃ opoꝛtere: q ne ſi velut
lege q̄dã ſoluere h̄ pietatis officia ſaltẽ ſta
tutis tẽpoꝛibꝰ adigamur totũ diei ſpaciu ꝫ
obliuiõe aut ḋſidia. vl̃ vanis occupationi
bus iuoluti: abſqꝫ oꝛonis iterpellatiõe cõ/
ſumamꝰ. Cũ q̄nta diſcretiõe ⁊ caute
la ſuſcipiãt̃ in monaſterio abrenunciantes
ſeculo. Capitulum. xxi.

Am igitur qs renũciatu rus ſecli nego
ciis i mõaſteriũ ſe ſuſcipi rogaue/
rit. nõ añ admittet̃ q̄ȝ diebꝰ decẽ vl̃ eo am
pliꝰ ꝓ foꝛibꝰ mõaſterii excubãs: idiciũ pſe/
uerãtie ſue parit̃ hũilitatis ac patiẽtie de
mõſtrauerit. Cũqꝫ oĩuꝫ fratrũ p̄tereũtiuꝫ
genibꝰ ꝓuolutꝰ ⁊ ab vniuerſis refutatꝰ at/
qꝫ ḋſpectꝰ ſit q̄ſi q̃ ñ cauſa religiõis ſꝫ ne/
ceſſitatis obtẽtu mõaſteriũ opoꝛtet itrare
iiuriiſq̄ꝫ mltis affectꝰ experimẽtũ dederit
ↄſtãtie ſue: ⁊ qualis futurus ſit i temptati
onibuſ opprobꝛii tolerantia declarauerit
atqꝫ ta poſtmodũ ſuſceptꝰ: diligẽtia ſum
ma ꝑquirat̃: ne de facultatibꝰ ſuis inhere/
rit ei vel vniꝰ nũmi ↄtagio. Sciunt enim
eũ ſub mõaſterii diſciplia diuturnũ eẽ nõ
poſſe: ſed nec hũilitatẽ aut obedientiã ob/
tinere: ſi in ↄſciẽtia ciꝰ quãtulũcũqꝫ pecu
nie latitauerit. Quãobꝛẽ ita nudatur vnuſ
q̄ſqꝫ cum receptus fuerit omni priſtina fa
cultate: vt nec ipm quidẽ veſtimẽtũ q̃ idutꝰ
eſt: hr̃e ꝑmittat̃ vlteriꝰ: ſed i cõuentu frũm
ꝓductus in mediũ exuit̃ ꝓpꝛiis idumen
tis: ac ꝑ manꝰ abbatis idnit̃ monaſterii ve
ſtimẽtis: vt ꝑ hoc non ſolũ ſe vniuerſis re
bus ſuis ãtiquis nouerit ſpoliatũ: ſed etiã
oĩ mundiali faſtu depoſito: ad xp̄i paupta
tem ⁊ inopiã ſe deſcẽdiſſe cognoſcat. Illa
vero que poſuit veſtimẽta tãdiu reſeruãt̃
in monaſterio: donec ꝓfectꝰ ⁊ cõuerſatio
nis eiꝰ ac tolerãtie ꝟtutẽ euidẽter agno/
ſcãt. Et ſi poſſe eũ ibi ꝑdurare ꝑſpexerint:
tunc indigẽtibus eadẽ veſtimẽta largiũt̃:
ſin vero i quadã illũ murmuratiõe vel q̄li
bet inobediẽtia deprehẽderint: exuentes
eũ monaſterii q̄bus indutus erat veſtimẽ
tis: ⁊ reueſtitum antiqs que ſuata fuerãt:
depellũt ḋ cõgregatione. Cũ igit̃ quis ſu/
ſceptꝰ ⁊ hac ꝑſeuerãtia qua diximꝰ fuerit
cõpꝛobatus: ac depoſitis ꝓpꝛiis idumẽtis
habitu mõaſteriali fuerit accictus: non ſta
ſtiꝫ cõgregationi fratꝝ cõmiſceri ꝑmittit̃:
ſed deputat̃ alicui ſenioꝛi q ſeoꝛſũ non lon
ge a veſtibulo mõaſterii commanens: ha
bet curam ꝑegrinoꝛum atqꝫ aduenientiuꝫ
deputatam: eiſqꝫ omnem diligentiam ſu
ſceptionis ⁊ humanitatis impendit.
Cũqꝫ ibidẽ cum ipo integro anno deſerui
ens. abſqꝫ vlla q̄rela ſuũ circa peregrios
exhibuerit famulatũ: docetꝰ per hec p̄ma
inſtitutiõe hũilitatis admiſcet̃. poſt hec cõ
gregationi fratrum: ac demum docet̃ pri/
mitus ſuas vincere volũtates: ⁊ ea illi ſe/
pius imperare ſtudent que ſẽſerit aio eius
eſſe cõtraria. Pronũciant enim nullatenꝰ
monacho preualere: vel irã vel triſtitiam
vel ſpũm foꝛnicationis: niſi priꝰ didicerit
moꝛtificare ꝑ obedientiam ſuas volunta
tes: ſed nec humilitatem quidem coꝛdis
ꝟaꝫ nec cũ fr̃ibus ↄcoꝛdiã firmã poſſe reti
nere: nec i mõaſterio diutiꝰ ꝑmanere eũ:
q volũtates ſuas nõ didicerit ſuꝑare. Ut
nullus i monaſterio ſine iuſſione ſenioꝛis
agere aliquid p̄ſumat. ca. xxii.

Oſt hec tãta obſuãtia apḋ cos obedientie re/
gula cuſtodit̃: vt iuniores abſqꝫ p̄
poſiti ſui ſciẽtia vel ꝑmiſſu: nec ad ipas q̄/
dem naturales neceſſitates progredi pꝛe
ſumãt. Et ſic vniuerſa p̄cepta q̃ eis ab ab/

bate fuerit iperata cõplere feſtinãt tãq̄ȝ ſi
ex deo ſint celitꝰ edita. vt aliq̄ñ etiam im
poſſibilia ſibimet impata: ea fide ac deuo
tione ſuſcipiãt: vt tota ꝟtute ꝑficere ea et
ↄſumare nitãt̃. Itaqꝫ cõſidentes intra cu
bilia ſua: ⁊ operi ac meditationi ſtudium
ꝑiter ipẽdẽtes: cũ ſignũ aliqḋ audierit ad
oꝛonẽ eos ſeu ad opꝰ aliqḋ iuitãtis: certati
de cubilibꝰ ſuis vnuſq̄ſqꝫ ꝓrũpit. ita vt ille
q ſcripturas exercet: cũ reptꝰ fuerit icho/
aſſe litterã. finire nõ audeat: ſꝫ i eodẽ pun
cto q̃ ad aures eiꝰ ſonitꝰ pulſãtis ſigni ad
uenerit. ſũma velocitate ꝓſiliẽs. ne tñ q̄/
dẽ moꝛe ei iterponat: q̄ȝtũ cepti apicis cõ
ſumet effigiẽ. Illã ſane virtutẽ. inter cete
ras inſtitutiões eoꝝ magnã eẽ cognouimꝰ
qꝫ nulli. ſ. ſciſcellã nulli peculiarẽ ſpoꝛtam:
nec aliq̄d aliud quaſi propꝛiuꝫ poſſidere li
ceat. ſed nec verbo q̄dẽ audeat quis dice/
re aliquid eẽ ſuũ.

De tribus granis lenticule negligent̃
dimiſſis Capitulꝫ xxiii.

Bitur in ſepti mana cuiuſdã fra
tris qui officio coquine deſeruiebat: cum
p̄teriẽs p̄poſitꝰ monaſterii. tria grana lẽ
ticule iacere vidiſſet i terra que fratri fe/
ſtinãti ad coctionẽ p̄parandã inter manus
qñ aq̄ lauabant̃ elapſa fuerant: confeſtim
ſuꝑ h̄ abbatem conſuluit. Tunc fr̄ ille ve/
lut interuerſoꝛ ⁊ neglectoꝛ ſacri peculii iu
dicatꝰ ab oꝛone ſuſpẽſus ẽ. cuiꝰ negligen/
tie reatꝰ ñ aliter ei remiſſus ẽ niſi eũ publi
ca penitẽtia diluiſſet
De duobꝰ monachis in quoꝝ ſeptimana
ligna defecerunt. Capitulũ xxiiii

Qui alios fra tres i quorum ſepti
mana. cũ accidiſſet tanta lignoꝝ
pẽuria. vt non eſſꝫ penitus vnde ſoliti ci
bi fr̄ibus parentur: ⁊ donec poſſet cepta
deferre vt xerofagia contenti eſſet abba
tis fuiſſet auctoꝛitate p̄ceptuꝫ: eſſetq̄ȝ hoc
vniuerſis placitũ. nec q̄ſq̄ȝ poſſit vllum co
ctionis ſꝑare pulmentum illos velut q fru
ctu ac mercede ſui laboꝛiſ ⁊ obſequii frau
darent̃ ſi in oꝛdine vicis ſue cibos fr̄ibus
non ſecũduꝫ cõſuetudinẽ ꝑauiſſẽt tãtum ſi
bi ſpõtanei laboꝛis ac ſollicitudinis indixiſ
ſe vt in illis aridis ac ſterilibꝰ locis i quibꝰ
ligna niſi de fructiferis arboꝛibꝰ excidant̃
oĩmodis neq̄unt iueniri: neqꝫ. n. in illis lo
cis vlla repperiũt̃ frutecta ſilueſtria. Igit̃
ꝑ extenta auia diſcurrẽtes fr̄es illi et here
mũ que ꝟſus mare moꝛtuũ tẽdit̃ abeũtes
feſtucas tẽues ac ſpinlaſ q̄s ventꝰ huc illuc
qꝫ diſpſerat colligentes. cũctãqꝫ ſolẽnita
tẽ ciboꝝ ſpõtaneis obſequiis p̄paraue/
rũt. Tãta nãqꝫ fide hec ſua munera fr̄ibꝰ
exhibuerũt vt etiaꝫ cũ illos honeſte poſſꝫ
vl̃ lignoꝝ excuſare pẽuria: vl̃ abbatis im
ꝑiũ ꝓ ſuo fructu atqꝫ mercede noluerũt
abuti licentia. De beato iohẽ q habita/
bat iuxta lyco oppiduꝫ Caplm xxv

Eceſſarium reoꝛ huic operi ↄmemoꝛationem facere be
ti ioãnis q cõmoꝛatus ẽ iuxta lyco quod ẽ
oppidum thebayde quiq̄ȝ propt̃ obediẽtie
ꝟtutẽ vſqꝫ ad ꝓphie graꝫ ſublimat̃. Sic
ꝑ totũ claruit mũduꝫ vt ⁊ regibꝰ mũdi huiꝰ
merito ſuo redderet̃ illuſtris. Nã cũ in ex
tremis: vt dixi: thebayde ꝑtibꝰ ↄmaneret
nõ ãte p̄ſumebat theodoſiꝰ iꝑatoꝛ. ad p̄po
tẽtiũ tyrãnoꝝ bella ꝓcedere: q̄ȝ illiꝰ aiare
tur oꝛaclis atq̄ȝ rñſis. Quibꝰ confidẽs. ve
lut celitꝰ ſibi ḋlatis: tropheã ḋ ḋſꝑatis bel
lis atque hoſtibus ſẽper repoꝛtauit. De
mirabili patientia eiuſdem Joannis cir/
ca patrem ſuum. Ca. xxvi.

Jc itaqꝫ beatꝰ ioannes ab adoleſcẽtia ſua vſq̄ȝ ad ꝑ/
fectã ac ꝟilẽ etatẽ cuidã ſenioꝛi deſuiẽſ do
nec ille i hꝰ vite ↄuerſatiõe durauit. tãta ci
hũilitate ihefit: vt ipi q̄ꝫ ſeni ſtupoꝛẽ ſũmũ
obediẽtia icuteret. Cuiꝰ hãc ꝟtutẽ. vtruꝫ
ḋ vera fide ac ꝓfũda coꝛdis ſimplicitate ḋ
ſcẽderet. volẽs ſenex manifeſtꝰ explorare
ei plura cũ ſuꝑflua ⁊ ipoſſibilia frequẽtiꝰ
iniũgebat. ex q̄bꝰ pauca narrabo. Sũpſit
nãq̄ȝ de lignario ſuo ꝟgultũ ſenex. qḋ oliꝫ
exciſuꝫ vſibꝰ foci fuerat p̄paratũ: cũ h̄ co/
rã ipſo fixiſſet i terrã. p̄cepit ei vt aduecta

aq̄ q̃tidie biſ illud irigaret. Qđ p̄ceptū ve
neratiōe ſolita ſine vlla ipoſſibilitatis ↄſi
deratōe. adoleſcēs ſuſcipiēs. ita q̃tidianiſ
dieb⁹ expleuit: vt aquā ꝑ duo miliaria īde
ſinēter apportās nullatenꝰ lignū ceſſaret ri
gare: atq̃ ꝑ totū ãni ſpaciū. n̄ īfirmitas cor
poris. n̄ occupatio neceſſitatis vll⁹ itcrci
dēs. ab obſuãtia p̄cepti hui⁹ potuit eū ipe
dire. Cūq̃ hāc ſedulitatē tacit⁹ ſenex latēt
dieb⁹ ſingulis exploraſſet. ꝛ videret cū ſim
plici cordis affectu mādatū ſuū velut diui
nit⁹ ipatū ſuare: miſerās taudē tā lōge la
boris ei⁹ ꝑſeuerātiā. accedēs ad aridū vir
gultū dixit. O fili ioānes. miſit ne radices
hec arbor an n̄? Cūq̃ ille ſe neſcire dixiſſet
ſenex velut tēptās ſiāā ſuis radicibus tene
ret: euulſit corā ipo v̄gultū. ꝛ ꝓiciēs lōgi
us illđ: p̄cepit diſciplo vt deinceps rigare
ceſſaret. De imani ſaxo quod idē ioānes
ꝑ obediētiā aduexit. Capitulum. xxvii.

Taque

cū iā fama obediētie ei⁹ ꝑ mōaſteria vni
uerſa flagraret: quidā f̃res ꝓbatio
nis. imo edificatiōis cauſa. venerūt ad ſe
nē. Tūc ſenex vocās diſcipulū ſuū: ait ad
eū. curre ioānes. ꝛ ſaxū illud huc aduolue
q̃ntocius. Qui ↄfeſtim ſaxū imane appli
cita nūc ceruice. nūc toto pectore. tāto niſu
atq̃ conatu prouoluere ↄtēdebat: vt ſudo
re mēbrorum ſuorum. non ſoluz totuz infunde
ret veſtimentuz: ſed etiaz ſaxuz ipſum ſuis
ceruicibus humectaret. In hoc quoque pa
ruz metiens ipoſſibilitatē precepti vel fac
ti. pro reuerentia ſenis ꝛ obſequii ſimplici
tate ſincera: qua credebat tota fide. ſenem
nihil poſſe in caſſum ac ſine ratione preci
pere. Huc vſque abbatis ioannis pauca đ
multis dixiſſe ſufficiat. nunc abbatis mucij
factū dignum memoria ↄprehendā. De
mirabili patiētia abbatis Mucii. c. xxviii

Ic namque

abbas pat muci⁹ abre
nunciare deſiderans huic mundo
monaſterium petiit. Qui tam diu pro fori
bus monaſterii cum paruulo filio: octo cir
citer annoruz excubauit: donec ſuſcipi me
reretur: cumque tandem recepti fuiſſent

confeſtim abinuicez ſeparati ſunt. ne ſili
cet iugi viſione paruuli: reminiſceretur pa
ter quā abiecerat facultatē. Et quēadmo
duz diuitez ſe iaz non eſſe ſciebat: ita ꝛ pa
trez ſe eſſe neſciret. Quod vt plenius pro
baretur. vtruz ipe plus faceret affectione
ſanguinis an obediētie. negligebatur par
uulus pannis pocius q̃ veſtimentis indu
tus. Sed ꝛ colaphis atq̃ alapis expoſitus
diuerſorum: quos plerumque ſub oculis ſuis
pater inocenti paruulo etiaz gratis cerne
bat inferri. ita vt nunq̃ genas eius niſi la
chrymarū ſordentibus veſtigiis videret i
fectas. cunq̃ taliter infans ſub oculis eius
per ſingulos dies agereē ille ꝓ amore xp̄i
ꝛ obediētie virtute. rigido ſemꝑ ꝛ imobili
viſcere perdurauit. Non enī reputauit iaz
ſuū filiū. quez ſecū pariter obtulerat xp̄o:
nec curabat de p̄ntibus eius iniuriis. Sed
magis exultabat ꝙ ille nequaq̃ diſtrictio
nez mentis illius atque imobilem rigorē
emoliret. Qđ vidēs pater monaſterii ad
cōprobandaz magis eius conſtantiā. cum
vidiſſet quadam die infantem plorare. ſi
mulabat ſe iratum: precepit patri eius vt
tollens euz iactaret in aquaz. Tūc ille ve
lut a domino hoc ſibi eſſet preceptuz. con
feſtiz celeri curſu rapiens filiū: ad ripā flu
minis iactaturus aduexit. Qđq̃ profecto
furore fidei. ꝛ obediētie eius fuiſſet opere
cōſumatū: niſi procurati fuiſſent ab abba
te fratres. qui ſollicite ripā fluminis obſi
derent ad paruulū eruendū. proiectūq̃ iā
ꝛ quodā modo de fluminis alueo paruulū
confeſtī rapuerunt. ꝛ cū ſūma deuotiōe p̄
cepto patris cōpleto: ab effectu operis re
uocauerūt. cuius fides atque obediētia ꝛ
đuotio. intātū deo fuit accepta. vt ſtati di
uino teſtimonio cōprobatus ſit. Reuelatū
nāque ē ↄtinuo ſeniori: hac eū obedientia
abrahe patriarche opus iplēſſe. cūq̃ bre
ui tpe tranſacto. idē abbas migraret đ ſe
culo. hūc patrē mutiū. ꝓ obediētia cūctis
f̃ribus ꝓponēs: ſucceſſorē ſui. atq̃ abbatē
mōaſterio reliquit. De monacho cuiuſdā
comitis filio. q̄ ſportas ꝑ plateas iuſſus fue
rat portare. Capitulum. xxix.

Quim⁹ quen

dā fratrē ſcōꝫ ſecu
li hui⁹ ordinē. ſūme familie. nam pa
tre comite ac ditiſſimo ortūđ⁹ fuit. Qui re
lictis parētibus cū ad mōaſteriū ꝑuolaſſet
ad ↄprobādā ei⁹ hūilitatē ſtatī ei a ſeniore
p̄ceptū ē vt decē ſportas grādes. q̃s neceſ
ſe nō erat tūc vēdere. ceruicib⁹ ſuis ipoſi
tas. diſtrahēdas ꝑ plateas circūferret adi
ecta ↄditiōe. q̄ dinci⁹ i h̄ officio ipſe đtine
ret. vt ſi forte vn⁹ eas emere. plꝰ voluiſſꝫ
n̄ cederet: ſꝫ ſigillatī eas q̄rentib⁹ vēderet
Qđ ille tota đuotiōe cōpleuit: ꝛ oī verecū
dia ꝓ xp̄i đſiderio calcata: ſportas hume
ris ſuis iponēs: ꝛ ꝑ plateas portans. ſtatu
to p̄cio diſtraxit: ꝛ pecuniā ad mōaſteriū re
portauit. De abbate pinupio. Cap. xxx.

Idimus

ꝛ abbatem pinu
phiū q̄ cū eſſet i
manis mōaſterij p̄ſbyt̄: qđ ē i egy
pto. nō lōge a paniſiſi ciuitate. ꝛ ꝓ ipa re
uerētia vł vite ſue. vł etatis. vł ſacerdo
cii. cūctis honorabilis exiſteret: vidēs ſe ꝓ
hoc ipo hūilitatē tenere non poſſe. occulte
fugiēs đ cenobio. ſeceſſit ſolus i thebaydiſ
vltias p̄tes: ibiq̃ đpoſito idumēto mona
chorum. aſſūpta ſeculari veſte. mōaſteriū ta
beneſiotarum expetiit. qđ ſciebat cūctis mo
naſteriis eē diſtricti⁹. ꝛ i q̄ ſe ꝓ lōgitudine
regiōis credidit iguorādū. Ubi dū diutiſſi
me ꝓ forib⁹ ꝑſeuerās. cūctorum fratrib⁹ ge
nub⁹ ꝓuolut⁹: vt ſuſcipeē ſūmis p̄cib⁹ am
biuit. Cūq̃ multo đſpectu ꝓbatus. ꝛ tādē
fuiſſet admiſſus: continuo vt ſeni. nulliq̃ꝫ
opi penitus apto. horti cura diligentiaq̃ꝫ
mandaē. Quā ille operā ſub alio fratre iu
niore. q̄ eū ſibi creditū retinebat exercēs.
ſic eidē ſubdebaē: vt nō ſolū ea q̄ ad horti
diligentiā ꝑtinebant. ſed etiā vniuerſa offi
cia. q̄ erāt cūctis fratrib⁹ aſpera vel indi
gna: tota quottidie ſedulitate cōpleret. cō
plura vero etiā nocte cōſurgens. ita furti
nullo teſte oꝑabatur: vt penit⁹ auctorem
operis nemo deprehēderet. Cunq̃ꝫ ibidē
triennio delitcſcēs. ꝑ vniuerſā egiptū diſꝑ
ſis vbiq̃ꝫ fratrib⁹ q̄rereē: a quodā tandez
viſus fratre. qui de egypti ꝑtibus aduene
rat vix potuit ꝓ humilitate habit⁹ ſui. ac
vilitate officii quod gerebat agnoſci. nam
arculo deorſuz incuru⁹ p̄parabat holeri
bus terrā. deinde ſterc⁹ humeris ſuis ap
portans. eorum radicib⁹ ingerebat. Cunq̃
hec intuens frater. ſuꝑ agnitōe ei⁹ diutiſſi
ma heſitatōe fuiſſet detēt⁹: ꝓpi⁹ tandē ac
cedēs. nō ſolū vultū. ſed etiā ſonuz vocis
ei⁹ diligenter explorās. ad pedes eius co
minus ſe ꝓiecit. Tūc fratres ſtupere ce
perūt. ꝛ iquirere cur hoc feciſſet ei. q̄ apđ
ipſos velut nuper de ſeclo egreſſus. habe
batur extremus. cūq̃ꝫ eis frater ille rei or
dinē. ꝛ nomē ipſius abbatis idicaſſet. ma
iori miraculo ſunt ꝑculſi. qm̄ ꝛ apud ipſos
magna opinione fuerat ↄpertus. Tunc
ignorātie ſue veniā ab eo poſtulabāt: ꝙ eū
tāto tēpore iter iuniores ac paruulos de
putaſſent. At ille flebat multū ꝛ lugebat
ꝙ ſilicet inidia diaboli fuiſſet proditus:
nec licuiſſet ei diucius i tali humilitate at
q̃ꝫ abiectōe perdurare. Tūc eū f̃res inuitū
ac flētē ad propriū monaſteriū reduxerūt
cuſtodientes cū ſumma diligētia: ne ſimi
liter quoq̃ꝫ delapſus aufugeret: Ubi cum
fuiſſet modico tēpore demorat⁹: eodē rur
ſus humilitatis deſiderio ſuccēſus: captās
nocturna ſilentia ita defugit: vt iam non
vicinam prouinciam: ſed incognitas regi
ones expeteret. Nam conſcendens nauiz
in paleſtine partes commeare curauit: cre
dens ſe tucius latiturum: ſi ad illa ſemet
ipſum aſportaſſet loca in quibus nec no
men quidem ſuū fuiſſet auditum: Quo cū
adueniſſet noſtrum monaſteriuz protinus
expetiuit: quod nō longe erat ab ſpeleo: in
quo dn̄s noſter ex virgine naſci dignatus
eſt. In quo monaſterio permodico tēpore
ſupradictus abbas pinuphius deliteſcens
ſecundū ſententiā dn̄i tanq̃ ciuitas ſupra
montē poſita: diucius abſcondi non potu
it. Nam continuo quidam fratrum: qui ad
loca ſancta de egypti partibus orationis
cauſa venerant agnitū eū cū multa prece
ꝛ maxime inuitum: ad ſuum iterum ceno
biū reuocauerunt. Exhortatio optima
ad nouicium monachum: Ca. xxxi.

Vnc igitur ſenē ꝑ illa que nobis fuerat
apud ipſuz i noſtro monaſterio fa
millaris amicitia:cū poſt hec i egypto reg/
ſiſſemus.ɔtigit vt nobis illic cōmorātibus
fratrē quēdā i monaſterio ſuo reciperet:Cui
mirā exhortationē ſub noſtra preſentia in/
didit.quā mihi animus fuit huic opuſculo
itexere. Ait ergo ad eū. Noſti fili quot die
bus ꝑ foribus excubās:hodie ſis receptꝰ?
Cuiꝰ difficultatis cauſaz: primitus debes
agnoſcere.poterit eniz tibi i hac vita quaz
igredi cōcupiſcis.multū ɔferre.ſi ratione
eius agnita:ad ſeruitiū xp̄i ſicut oportet:
acceſſeris. Sicut nāq; in mēſa gl̄ia fideli/
ter ſeruiētibꝰ deo:ac ſ; iſtitutōes huiꝰ re/
gule ei coherētibꝰ repromittit i futuꝝ: ita
pene grauiſſime ꝑparātur:his q tepide eā
negligēterq; fuerit executi:⁊ ſ; hoc quod
ꝓfeſſi ſūt.vel qđ ab hoibus eſſe credūtur
fructus etiā cōgruos ſanctitatis eidē exhi
bere neglexerit. Meliꝰ ē eni nō vouere q̃
vouere ⁊ ñ reddere:⁊ maledictꝰ q facit opꝰ
dñi negligēter. Igit ideo a nobis diutiſſi
me refutatus es.nō q2 tuā vel oiuz ſalutē
nō toto deſiderio cupiamus amplecti: ſed
ne temere receptus:⁊ nos apud deū leui/
tatis:⁊ te reū grauioris ſupplicii fecerimꝰ
ſi ad p̄ſens facile ſuſceptus nec pōdus ꝓ/
feſſionis huiꝰ itelligēs: vel deſtitutor poſt
hec: vel tepidus extitiſſes. Noueris ergo
hodierna die:te huic mūdo ⁊ actibus eius
eſſe defunctū:teq; ſecūdū apoſtolū mūdo
huic eſſe crucifixū:tibiq; hūc mūdū. Sed
forte dicis. Quomodo quis viuens poteſt
eſſe crucifixꝰ? Audi breuit rationē. Crux
noſtra timor dñi eſt. Sicut eniz qs crucifi/
xus:iā nō ꝑ animi ſui motu: membra ſua
quoq; mouēdi vel cōuertēdi habet pote/
ſtatē:ita ⁊ nos volūtates noſtras ac deſi/
deria:nō ſ; id qđ nos delectat ad p̄ſens:ſ;
ſ; p̄ceptū dñi quo nos cōſtrixit applicare
debemꝰ. Et ſicut ille q patibulo crucis affi
git:iā nō preſentia ɔtēplat nec de ſuis affe
ctiōibꝰ cogitat:nulla iā poſſidēdi ɔcupiſcē
tia pmonet:ſeq; cū adhuc ſpirat i corpore
cūctis elemētis creditur eſſe defunctū:ita
nos quoq; timore dñi oportet eſſe crucifi/
xos.oibꝰ carnalibus vicijs:⁊ illuc ſemꝑ ha
bere oclos mētis noſtre defixos:quo nos
ſꝑare dhemꝰ momētis ſingulis eſſe migra
turos. Cauēdū eſt ergo:ne quid aliquādo
eoꝝ preſumamus:que renūciātes abieci/
mus. Non enim qui ceperit hec:ſed qui ꝑ/
ſeuerauerit i his vſq; in finem. hic ſaluus
erit. Verſutꝰ eniz ſerpēs calcanea noſtra
ſemꝑ obſeruat:ideſt īſidiatur exitui noſtro
⁊ vſq; ad finē vite nos ſemper ſupplātare
conatur:⁊ idcirco bene cepiſſe nihil ꝓde/
rit: ſi bene cōſumatū non fuerit. Quapro/
pter ſecūdū ſcripture ſentētiā:igreſſus ad
ſeruiēdū dño:ſta in timore dñi:⁊ prepara
aiaz tuā:nō ad requiē:nō ad delicias. ſed
ad tēptatōes ⁊ anguſtias:per multas eniz
tribulationes oportet nos itroire i regnū
dei. Anguſta nāq; eſt porta:⁊ arta via que
ducit ad vitā:⁊ pauci ſunt qui iueniant eā/
Principiū ergo ſalutis noſtre timor dñi eſt
Per hūc eniz ⁊ initiū ɔuerſionis:⁊ virtu/
tuz cuſtodia acquiritur. Qui cū penetra/
uerit hominis mētē:cōtēptū oiuz reꝝ pa/
rit:⁊ mūdi gignit horrorē: Cōtēptu aūt ac
priuatione omniū facultatū:humilitas ve
ra acquiritur:humilitas aūt his inditiis cō
probatur:primo ſi mortificatas in ſe mo/
nachus oēs habeat volūtates. Secūdo ſi
actus ⁊ cogitatōes nō celauerit ſeniorem
Tertio ſi nihil ſue diſcretioni: ſed iudicio
eius vniuerſa cōmittat. Quarto ſi i oibus
preceptis ſeruet obediētie manſuetudinē
⁊ patientie cōſtantiā. Quinto vt nulli in/
ferat iniuriā:ſed ⁊ illatas ſibi patiēter to/
leret. Sexto ſi nihil agat p̄ter regule exē/
pla. Septimo ſi ad omnia que ſibi iperāt
velut operariū malū ſe iudicauerit ⁊ indi/
gnum. Octauo ſi ſemetipſum cunctis infe
riorē pronunciet. Nono ſi linguā ſuā cohi/
beat ⁊ non ſit clamoſus in voce. Decimo ſi
non ſit facilis ac promptus in riſu. Talibꝰ
namq; inditiis humilitas vera dignoſci/
tur. Sed ⁊ hec quoq; tibi in congregatio/
ne neceſſario cuſtodienda ſunt: vt ſcilicet
ſecundum pſalmiſte ſententiam ſis tan/
q̃ ſurdus non audiens:⁊ ſicut mutus non

apiēs os ſuū nihil diſcernēs nihil diiudicās
ex his q̄ tibi fuerit ipata Ergo patiētiā tuā
non debes de alioꝝ ſperare virtute :ideſt
vt tūc eā tantūmodo poſſideas.cū a nemi
ne fueris irritatus. Pricipiū noſtre ſalu/
tis ſicut iā dictū ē:timor dñi ē. De timore
dñi naſcit ɔpūctio ſalutaris. De ɔpūctione
cordis ꝓcedit ɔtēptꝰ oiuz facultatū ac nu/
ditas. De nuditate hūilitas ꝓcreat. De hu/
militate gñatur mortificatio volūtatū. De
mortificatōe volūtatū extirpāt vniuerſa vi
cia. Expulſiōe vicioꝝ v̄tutes fructificāt at
que ſuccreſcūt. Pullulatione virtutuz pu
ritas cordis acquiritur. Puritate cordis
apoſtolice caritatis perfectio poſſidetur:
De monacho q ante conſtitutā horā pere
grinos reficere coegit capitulū .xxxii.

Vz de ſyrie partibꝰ

egypti prouiciā petiſſemꝰ.quidaz
monachus ſenex ꝓbatiſſimꝰ gratifice nos
ſuſcipiens:refectionē nobis ante ɔſtitutā
horā iciunii preparauit. Percunctantibus
ergo nobis.cur ante canonicā refectionis
horā nos prādere cogeret:reſpondit ⁊ ait.
Ieiuniū fratres ſēper eſt mecū:vos autē
cōtinuo dimiſſurus.mecū iugit tenere nō
potero. Itaq; chriſtū in vobis ſuſcipiens.
reficere eū dbeo.⁊ cū vos dduxero. diſtri
ctionē ieiunii i memetipſo potero ɔpēſare
Nō eni poſſunt filii ſponſi ieiunare. donec
cuz illis eſt ſponſus:cum autem diſceſſerit
tunc licito ieiunabunt. De monacho qui
nunq̃ ſolus eſcam ſumere ſolitus erat.
Capitulum. xxxiii.

Idimus ⁊ aliū in ſo

litudie ɔmorantez.qui nūq̃ ſolus
cibū ſumere ɔſueuerat:ſed etiā ſi ꝑ totos
quiꝗ dies ad eiꝰ cellulā nullus ex fratri
bus aduenifſet.refectionez iugiter differe
bat.ieiunꝰ permanēs:donec ſabbatorū vl
dominico die ɔgregatiōis obtētu. ꝓcedēs
ad eccleſiā ꝑegrinū quēpiā reppiſſet.quē
exinde reducēs ad cellulā ſuā:cū ipſo pari
ter ſumebat cibuz. De machete ſene
monacho. Capitulum. xxxiiii.

Idimus ⁊ alium ſe

nē Machetē nomie ſolitariū: cui
hāc gratiā donauerat dñs vt ſi qñ i cōuētu
fratruz.per totaz noctez ⁊ diez agitaretur
collatio ſpiritalis.nunq̃ ille ſono opprime
retur:ſi qs vero detractiōis verbū ſeu oci
oſū tēptaſſet iferre.ſtati ille i ſomnū ɔcide
bat. Huic etiā ſeni.cū aliquādo epiſtole pa
tris eiꝰ ac matris amicorūq; mltoꝝ d ꝓui
cia pōti trāſmiſſe fuiſſēt:accipiēs grādē fa
ſciculū litteraꝝ. diuq; apud ſemetipſū vol
uēs dixit. Quātaꝝ cogitationū cauſa erit
mihi iſtaꝝ lectio.q̄ me vel ad inane gaudi
uz vel ad triſtitias ifructuoſas impellent.
quātis diebꝰ hoꝝ recordatione qua ſcripſe
rūt.itētionē pectoris mei a ꝓpoſita ɔtēpla
tiōe reuocabūt? Et hec voluēs i ſuo pecto
re.nō ſolū nullā reſoluere epiſtolā diffini/
uit.ſ; ne ipſū quidē faſciculū reſignare:ne
ſcilicet eoꝝ q̄ ſcripſerūt. vl noīa recēſēdo
vel vultus recordādo.a ſpiritꝰ ſui itētione
ceſſaret. Itaq; vt eū cōſtrictū acceperat.
igni tradidit cremandū:ite iquiēs cogitati
ones patrie pariter cōcremamini. nec me
vlteriꝰ ad illa q̄ fugi reuocare tēptetis.
De theodoro abbate. capitulū.xxxv.

Idimus ⁊ aliuz ab

batē theodoꝝ.ſūma ſanctitate ac
ſciētia p̄ditū nō ſolū i actuali vita. ſed etiaz
noticia ſcripturarū:quā ei nō tā ſtudiū le/
ctionis contulerat q̃ ſola puritas cordis:
Hic cū explanationē cuiuſdā obſcuriſſime
queſtionis iquireret. vii. diebꝰ ac noctibꝰ
i oratiōe ifatigabilis ꝑſtitit:donec ſolutio/
nē ꝓpoſite q̄ſtionis domino reuelante co/
gnoſceret. Hic idē beatꝰ theodorus.cū i/
opinatus ad meā cellulā itēpeſta nocte ve
niſſet.qd naz nouus adhuc heremita ſolus
agerē:paterna curioſitate latent explorās
cunq; ego iaz finita veſpertina ſolēnitate
laſſuz corpus cepiſſē iā reficere.⁊ me icu/
bātē pſyato repperiſſet: ꝓtrahens ex inti/
mo corde ſuſpiria:meoq; me vocitans no/
mine dixit. Quanti iquit o ioānes de deo
locuntur.eumq; i ſemetipſis āplectūtur.⁊

tu frauda riſ tāto lumine inerti ſopore ſo
lutꝰ. itaq; excitato me ſalubriter: deīceps
vigilare ꝯpulit. De anachorita ī vaſtiſſi
ma heremo habitāte. capitulū. xxxvi.

Taque cū de pale

ſtine monaſteriis. ad oppidū egy/
pti qđ diulcꝰ appellaꝛ veniſſemꝰ. ibiq; plu
rimā turbā cenobii diſciplina cōſtrictā vi/
diſſemus: aliū q̄q; ordinē q excelſior habe
tur. ideſt anachoritaꝝ: cūctoꝝ ꝓconiis iſti
gati: ſagaciſſimo corde videre ꝓperauimꝰ.
hi nāq; ī monaſteriis primū ſub diſtrictiōe
regule diligenꝛ edocti. dīriſſimis demonū
ꝓliis ꝯgreſſuri: penetrāt heremi ꝓfūda ſe
creta. Huiꝰ ḡ ꝓpoſiti viros ꝯperimus cir
nili fluminis alueū ꝯmorari. ī loco q vno la/
tere nilo flumīe. alio maris vaſtitate circū
daꝛꝰ: īſulā reddit: nullis aliis hoīꝰ q̄ mo/
nachis ſecretū expetentibꝰ optabilez. nec
enī cuiq̄ culture aptā eē terrā illā ſalſitas
ſali ac ſterilitas patiꝛ harenaꝝ. Ad iſtos er
go ſūmo ꝺſiderio feſtināteſ ſupra modū ſū
mos eoꝝ labores quos ī ſolitudine tolerāt
admirati ſumꝰ. Nā ipiꝰ aque tāta penuria
cōſtrigunꝛ: vt tali diligētia diſpēſēt. q̄li ne
mo facit ꝓcioſiſſimū vinū. Tribꝰ nāq; mi/
libꝰ ⁊ eo āpliꝰ. eā ꝺ nilo flumīe neceſſariis
vſibꝰ apportāt. qđ tn̄ īteruallū arenoſis di
uiſū mōtibꝰ laboris difficultate grauiſſia
duplicaꝛ. His igiꝛ viſis. cū nos imitatiōis
coꝝ ardor accēderet: vnꝰ eoꝝ ꝓbatiſſimꝰ
heremita. Archebiꝰ noīe. hūanitatis gra/
tia ꝓduxit nos ad ſuā cellulā. Qui cū ꝯpe/
riſſet nos ibidē velle ꝯmorari. finxit ſe eū/
dē locū velle derelinq̄re ac nobis cellulaz
ſuā velut exinde migraturꝰ cepit offerre.
Dicebat autē hoc ſe facturꝝ: etiā ſi nos non
aduenissemꝰ. Tūc ſuſceptā cellulā ipiꝰ: cū
oībꝰ vtēſilibuſ poſſedimus. Erat itaq; illic
paucis diebꝰ. qbꝰ ꝯſtruēde celle paret ipē
dia: ꝺ illo loco diſcedēs. Reuerſus pꝰ hec
aliā ſibi ſūmo labore ꝯſtruxit: quā rurſū nō
longe poſt. ſuperuenientibus fratribus ſi/
militer caritatis cauſa cuz vniuerſo tradi
dit inſtrumento. ipſe vero erga opus cari/
tatis īfatigabilis perſeuerās tertiā ſibi cel
lā vbi ꝯmaneret īſtruxit. De duobꝰ ado
leſcētibus. q ficus ad egrotū ferētes ī itine
re defuncti ſunt. Capitulum. xxxvii.

Uidam autē frater

cū ficus de Mareote. abbati Jo
ānī ī heremū ſcithi detuliſſet ille ſtatiz eas
ad ſenē quēdā q ī iteriore ꝺſerto mala vali
tudine laborabat. ꝑ duos adoleſcentulos
miſit. Siqdē decē ⁊ octo milibus lōge. ab
eccleſia ꝯmanebat ſolitariꝰ. Qui adoleſcē
tes acceptis pomis. cū ad ꝓdicti ſenis ten
derēt cellulā: īfuſa repēte denſiſſima nube
tramitez recti itineris ꝑdiderūt. cūq; tota
die ac nocte diſcurrētes. ꝑ auiā heremi va
ſtitatē. nequaq̄ potuiſſent heremite egro
tātis cellulā īuenire: iā itineris laſſitudine
q̄ inedia ſitiq; ꝯfecti. fixis ī terrā genubus
dū orarēt: ſpm̄ dn̄o reddiderūt. Qui poſt
hec veſtigioꝝ īdiciis diutiſſime ꝑquiſiti. q̄
ī locis illis arenoſis tāq̄ niuibus īpreſſa ꝺ
ſignātur: donec ea leui flatu vētoꝝ tenuis
arena diſcurrēs coopiret: īuēti ſūt tādē ſic
orauerāt iacētes. ⁊ ficus intactas vt accepe
rāt reſeruātes. Elegerūt enī animā magis
q̄ fidē ꝺpoſiti ꝑdere: ne ſcilicet abſq; iuſſu
abbatis quicq̄ victus preſumerēt: vitam
qz potius maluerunt amittere tempora
lem. q̄ ſenioris violare mādatuz. Quā
ta ſit iugitas operum apud egypti mona/
chos. capitulum. xxxviii.

Et totā itaque egy

ptuz monachi nullo modo patiun/
tur eē ocioſi: ſed victū ſuū labore manuuz
conſequuntur: ⁊ non ſoluz de laboribus ſu
is peregrinos ⁊ aduenientes fratres ſecuz
reficiunt. ſed etiaz per loca Lybie que fa/
me laborant. nec nō etiaz per ciuitates his
qui in carceribus ⁊ diuerſis vinculis tenē
tur: īmanez conferunt alimonie ſubſtanti/
az: de fructu manuū ſuaruz. rationabile ſa
crificium domino tali oblatione ſe offerre
credētes. Dicūt enī operantē mōachū de/
mone vno pulſari ſemper: ocioſū vero innu
merabilibus ſpiritibus deuaſtari. De
abbate Paulo. capitulum. xxxix.

Enīq̄ue abbas pau

lus ꝓbatiſſimus patrū cū ī here/
mo vaſtiſſima ꝯſiſteret. q̄ porphirio nūcu/
paꝛ: tn̄ palmaꝝ fructibꝰ ⁊ horto modico
ſuſtētabaꝛ. nec poterat aliđ vn̄ ſuſtētareꝛ
opis exercere: eo ꝙ ab hoībꝰ vel habitabi
li terra: āpliuſq̄ ſeptē mānſioībꝰ aberat ī ꝺ
ſto. Hic ergo ne momētū tꝑis penitꝰ ocio
ſus ſtaret: colligebat palmaꝝ folia: ⁊ quot
tidianū pēſū velut exīde ſuſtētādus. ipē a
ſemetipſo exigebat iugiter. Cūq; ope toti
us āni ſpelūca eiꝰ fuiſſz īpleta. ⁊ non habe
ret q hoc diſtraheret. neq; ipē ocioſus poſ
ſet māere: totū qđ ſollicita cura laboraue
rat. ānis ſingl̄is igne ſuppoſito ꝯcremabat
Jntātū ꝓbās ſine ope manuū. nec ī loco
poſſe monachū ꝑdurare: nec ad ꝑfectiōis
culmē aliquando conſcendere. De fra/
tre blaſphemo qui intolerabili eſtu libi/
dinis vrebatur. Capitulum. xl.

Qui alium fratrem qui probatiſſimo

cuidā ſeni. vicio carnis ſemetipꝫ
grauiſſime ꝯfeſſus ē impugnari: itollera/
bili nāq; eſtu libidinis vrebaꝛ: Tūc ſenex
velut ſpiritalis medicꝰ interiorē cauſam ⁊
originē morbi huiꝰ ꝑtinꝰ ꝓuidēs: grauiſq;
ſuſpirans ait. Neq̄q̄ fili tā nequā ſpiritui
tradi te dn̄s permiſiſſet: niſi aliqd blaſphe
maſſes ī eo. Q ꝺ frater audiēs: ſtatim pro
cidit ad pedes eiꝰ in terrā: ſūmaq; admira
tōe ꝑculſus: cōfeſſus ē ſe ī filiū dei cogita/
tōe ipia blaſphemaſſe. Uñ ꝑſpicuū ē: eū q
ī deū blaſphemꝰ extitit: tāq̄ q irroget illi
iniuriā: ꝑfectiōis itegritate ꝓuari: ⁊ ſcificati
onē caſtimōie nō mereri. Collatio bōa ꝺ
diſcretōe q̄ ē cuſtos ⁊ mr̄ ꝟtutū. capi. xli.

Uodam aūt tpe ꝯuenerūt plurimi ſenioꝝ ad

bēm̄ Antoniū: ꝯmorātē ī thebaide
partibꝰ: ꝑfectōis iquiſitōe ⁊ collatōis grā.
cūq; a veſpertinis horis vſq; ad lucē fuiſ/
ſet ꝓtracta collatio: q̄ſtio diſcretōis maxi
mū noctis ſpaciū cōſumpſit. Nā diutiſſime
iter eos querebaꝛ: que nā virtus vel ob
ſeruatio monachū a diaboli laqueis cuſto/
dire poſſet illeſum: vel certe ad deū recto
tramite firmoq; greſſu ꝑduceret. cūq; ꝓ
captu mētis ſue: vnuſquiſq; ſentētiā ꝓfer/
ret ī mediū: ⁊ alii quidē hoc ieiunioꝝ vigi
liarūq; ſtudio collocarēt: alii ī nuditate et
cōtēptu reꝝ: alii remotiorē vitā ⁊ heremi
ſecreta cēſerēt: ⁊ nōnulli ī ꝑmis ſectāda ca
ritatis. i. humanitatis officia diffinirēt: q̄
ipſa pie erga fratres ⁊ peregrinos: ſtudio
ſuſceptionis īpēditur. cūq; ī hūc modum
pia cōtētione decertarēt: eſſetq; iam no/
ctis maximū tēpus cōſumptū: reſpondens
demū. b. Antonius vniuerſis dixit. Oīa
quidez hec que dixiſtis neceſſaria ſunt et
vtilia ſitientibus deum: ſed his principa/
lem tribuere gratiā: nequaq̄ nos innume/
rabiles multorum fratrum caſus ⁊ expe/
rimēta ꝑmittūt. Nā ſepe vidimus fratres
has obſeruatiōes tenētes. repentino caſu
deceptos. eo ꝙ ī bono qđ ceperant: diſcre
tionē minime tenuerunt. Nec enī alia cau
ſa lapſus eoꝝ deprehēdiꝛ: niſi ꝙ minus a ſe
nioribus īſtituti. neq̄q̄ potuerūt rationez
diſcretiōis huiꝰ adipiſci. q̄ viā regiā docet
mōachū ſēper īcedere ⁊ nec. exceſſu ꝯtinē/
tie modū trāſire permittit. nec deflectere
ad vitia ꝑmittit. Jn oībus ḡ q̄ agimus di/
ſcretio āteponēda ē. Manifeſtiſſime eniz
declaraꝛ: nullaz ſine diſcretiōis grā ꝑfecte
poſſe vel perfici vel ſtare virtutez. Et hec
dicēte Antonio: vniuerſoꝝ ſētētia diffini/
tū eſt: diſcretionē eē q̄ fixo gradu itrepidū
monachū ꝑducat ad deū. ⁊ predictas ꝟtu
tes iugiter cōſeruet illeſas. Omniuz nāq;
virtutuz genitrix ⁊ cuſtos. atque modera
trix diſcretio eſt. De Herone ſene idi/
ſcreto monacho. capitulum. xlii.

T vt hec exemplis

certioribus approbemus. referaz
vobis ꝺ quodā ſene Herone noīe. q diſcre
tionē minime retinēs. oēs ꝑſtinos labores
ꝑdidit. ⁊ inſuper miſerabiliter vitaz finiuit
Ante paucos enī dies illuſione diaboli:
a ſūmis ad ima deiectus. eſt. Hic itaque. L.
ānis in heremo ꝯmoratus. ſingularē vite
diſcretionē tenuit: ⁊ ſolitudinis ſecreta mi

ro furore vltra oẽs ſectatꝰ ē. Hic igiẗ poſt
tãtos labores ab iſidiatore deluſus. grauiſ
ſimo lapſu corruẽs: cũctos i heremo ꝯſtitu
tos: luctuoſo dolore ꝑcuſſit. Qui minime
cecidiſſet: ſi bonũ diſcretõis tenere voluiſ
ſet. Tãto ſiqdẽ rigore animi ſui imutabilẽ
ieiunij continentiam ſemper exercuit: et
ſolitudinis ac cellule ſecreta iugiter ſe
ctatꝰ ē. vt nec die ꝗ̃ci paſche rigorẽ abſtinẽ
tie ſolueret. Cũqꝫ oẽs heremite ꝓ tãta ſo
lẽnitate ad eccliãꝫ pariter ꝯuenißet. ſolus
ille ñ aſſuit: ne quãtulũcũqꝫ ꝑceptõe legũ
minus parui: a ſuo ꝓpoſito videreẗ relaxaſ
ſe: q̃ ꝑſũptõe decepꝰ: angelũ ſathane ve
lut angelũ lucis ſuſcipiẽs cũ ſũma venera
tõe: eiuſqꝫ ꝑceptis obediẽs: ſemetipꝫ i pu
teũ ꝓfũdiſſimũ ꝑcipitẽ iactauit: magnũ. ſ.
ꝟtutis ſue meritũ ꝓbaturꝰ: cũ īde exiſſet
illeſus: de quo puteo cũ grãdi fratꝝ labo
bore ſemiuiuꝰ extractꝰ: vitã tertia die fini
uit. ⁊ qđ̃ his deteriꝰ ē: ita ī ꝯceptõis ſue ob
ſtinatõe ꝑmãſit vt ei nullatenꝰ potuiſſet ꝑ
ſuaderi qđ̃ demonũ calliditate fuiſſet de
luſus. De duobꝰ mõachis q eũtes ꝑ ꝯ̃ſtũ
decreuerunt non ſumere cibum niſi deus
illis tranſmitteret. Capitulum. xliii.

Uid dicam de illis

duobꝰ frĩbꝰ: q habitãtes vltra illã
heremũ vbi quõdã fuerat. b. Anto. cõmo
ratꝰ. minꝰ cauta diſcretiõe ꝑmoti: eũtes ꝑ
extẽtã ſolitudinis vaſtitatẽ: nullã eſcã peni
tꝰ ſumere ꝯ̃creuerũt: niſi quã ꝑ ſemetipm
illis dñs ꝑſtitiſſet. Cũqꝫ errãtes eos ꝑ de
ſerta: ⁊ deficiẽtes iã fame: ꝯſpexiſſẽt a lõ
ge mazices: q̃ gẽs cũctis natiõibꝰ imanior
atqꝫ crudelior eſt: nõ eos ad effuſionẽ ſan
guinis deſideriũ ꝓde ſed ſola ferocitas mẽ
tis iſtigat. Uiſis ꝗ̃ cis: ꝯtra naturã feroci
tatis ſue cũ panibꝰ illis occurrerũt: tũc vnꝰ
ex illis frĩbꝰ ſubueniẽte diſcretõe velut a
deo porrectos ſibi panes cũ grãꝝ actõe ſu
ſcepit: reputãs eſcã ſibi diuinitꝰ miniſtrari
nec ſine dei iuſſu ſem̃ cẽ dicẽs vt illi q ſemꝑ
hoĩuꝫ ſãguine gauderẽt: nũc deficiẽtibꝰ eiſ
vite ſubſtãtiã largirẽtur. Aliꝰ ꝟo recuſãs
cibũ. velut ab hoĩe ſibi oblatũ: iedie labo
re ꝯſũptꝰ mortuꝰ eſt: quoꝝ ſcꝫ q̃uis initia
ex reꝑhẽſibili ꝑſuaſione deſcẽderit. vnꝰ tñ
ſubueniẽte diſcretõe: id qđ̃ icauta ꝯceꝑat
emẽdaſſe cognoſcit: aliꝰ aũt ſtulta ꝑſũptõe
ꝑdurãs. mortẽ quã dñs ab eo auertere vo
luit ipẽ ſibi ſciuit. De monacho q ꝯ̃ceptꝰ
a diabolo voluit filiũ ſuũ imolare. c. xliiii.

Uid etiam de illo

monacho cõmemorẽ: cuiꝰ nomẽ ꝗ̃
q̃ adhuc ſupeſt: ſileo. Qui dũ lõgo tpe de
monẽ i angeli ſuſcepit claritate: reuelatõi
bꝰ eiꝰ ſepe deceptꝰ: credidit eũ iternunciũ
eſſe iuſticie. Nã ꝑ oẽs noctes i cellula eiꝰ:
lumẽ abſqꝫ vlliꝰ lucerne officio ꝑbebat dia
bolus: ad extremũ ꝟo iuſſit eũ: vt filiũ ſuũ
q cũ eo pariter ī eodẽ monaſterio cõmane
bat: deuotus deo offerret victimã: vt ſcili
cet hoc ſacrificio Abrahe pñarche meritis
coequareẗ. cuius ꝟbis ille ītãtũ ē ſeductꝰ:
vt hoc ꝯfeſtiꝫ oꝑe ꝑfeciſſet: niſi puer ꝯ̃ cel
la manibꝰ eiꝰ elapſus concitus aufugiſſet.
De monacho cui oſtendebat diabolus
exercituꝫ xp̃ianoꝝ ⁊ iudeoꝝ. capi. xlv.

Uit et alius mona

chus q nimiã ſemꝑ tenuit abſtinẽ
tiã. Quiqꝫ ꝑ annos multos: ſingulariter ī
cella recluſus. perpaucis imitabilẽ exhi
buit abſtinẽtiã. Hic ad extremũ ita eſt dia
bolicis reuelationibus deluſus: vt poſt an
nuos labores atqꝫ virtutes: qbꝰ alios mo
nachos exceſſerat: ad iudaiſmum ⁊ circũci
ſioneꝫ carnis miſerabiliter ſit lapſus. Poſt
multa nãqꝫ tẽpora: diabolus velut nũcius
veritatis: oſtendebat illi per vana ſomnia
⁊ per quaſdam inanes reuelationes: chri
ſtianorum atque monachorum exercituꝫ:
tenebroſum ac tetrum omniqꝫ macie te
pidum atqꝫ deformem ⁊ ecõtra oſtẽdebat
illi iudeorum plebem ſumma leticia tripu
diantem: ingentiqꝫ lumine coruſcantem:
Ac proinde cõmouebat eũ: vtſi malet bti
tudinis illoꝝ particeps effici: circũciſionẽ
quoqꝫ ſuſcipere feſtinaret. Ex quibus pro
fecto conſtat: memoratis viris tam lugu
briter nemo fuiſſet illuſus: ſi rationem diſ
cretiõis aſſeq laboraſſẽt. Quobrẽ ꝗ̃tis ꝑ
nicioſũ ſit diſcretiõis gratiã nõ hr̃e: multo
rũ caſus experimẽta declarãt. Cõfeſſio
proprii delicti potenter demonis inſtigati
onem repellit. Capitulum. xlvi.

Bbas Serapion. ſo le

bat frequẽter iunioribꝰ fratribꝰ ī
ſtructiõis gratia: de ſeipſo narrare dicẽs.
Cũ adhuc eſſẽ puerulus. ⁊ cũ abbate Theo
ona cõmanerẽ. hec mihi ꝯſuetudo erat ini
mico īminente: vt poſtq̃ refeciſſeꝫ cũ ſene
hora nona. vnũ paximaciũ quottidie ī ſi
nu meo latẽter abſcõderẽ: quẽ ſero ignorã
te ſene occulte comedebã. Qđ̃ furtũ licet
q̃ttidie ꝑficerẽ. expleta tñ ꝯcupiſcẽtia frau
dulẽta. ad memetipſũ reuertẽs ſuper ad
miſſo furto acrius cruciabar. q̃ ſup eſũ il
liꝰ fuerã iocũdatꝰ: Cũqꝫ iſtud moleſtiſſimũ
opꝰ ſingulis diebꝰ explere. non ſine cordis
mei dolore ꝯpellerer. ⁊ clãdeſtinũ furtũ pa
tefacere ſeni ꝯfũderer: ꝯtigit ꝑ dei ꝓuidẽ
tiã. q̃dã fratres edificatiõis obtẽtu cellulã
ſenis auidiſſimos expetiſſe. Cũqꝫ refectio
ne trãſacta. ꝯfabulatio ſpiritalis ītereſſe ce
piſſet reſpõdẽſqꝫ ſenex ꝓpoſitis īterrogati
onibꝰ eoꝝ ꝯ̃ caſtrimargie vitio. ⁊ occultaꝝ
cogitationũ exponeret: ad vltimũ itulit di
cẽs. Nihil ſic noxiũ ē mõachis ⁊ letificat ꝯ̃
mones. q̃ ſi celẽt cogitatiões ſuas ſpirita
les patres. Tũc ego ꝯpũctus corde. exiſti
mani ſeni ſecreta pectoris mei patefacta:
⁊ in occulto primum gemitus excitatus.
deinde cordis mei cõpunctione creſcente
in apertos ſingultus: lachrymaſqꝫ prorũ
pens. cepi amariſſime flere: ⁊ ꝯtinuo ieci
de ſinu meo paximacium. qđ̃ vitioſa con
ſuetudine clanculo paueram comedendũ
cumqꝫ in medium proferens. quõ quotti
die inuoluens eum occulte ederem: pro
ſtratus in pauimento. cum venie poſtula
tione confeſſus ſum: ⁊ vbertim ꝓfuſis la
chrymis. orationibus eoꝝ veniã apud de
um poſtulabã. Tunc ſenex dixit. cõfide fi
li. q̃ liberauit te a captiuitate iſta cõfeſſio
tua: victorẽ nãqꝫ aduerſarium tuũ hodie
triũphaſti. Ualidiꝰ eũ tua cõfeſſiõe elidẽs

q̃ ipẽ fueras ab eo tua taciturnitate deie
ctus. Et idcirco poſt hãc publicatõnẽ tuã
iſte maligꝰ ſpiritꝰ nõ dñabiẗ tibi. nec in te
latibulũ ſibi teterrimꝰ ꝑpẽs hactenꝰ vſur
pabit: q̃ de tenebris cordis tui. ꝑ hãc con
feſſiõeꝫ ꝓiectus ē. Nec dũ ſenex hec ꝟba
compleuerat: ⁊ ecce ſtati velut lãpas ma
gis accenſa. de meo ſinu procedens. tanto
fetore cellam repleuit: vt vix in ea reſide
re poſſemus. Reſumenſque ſenex dixit:
Ecce probauit tibi dominus veritatẽ ſer
monum meorum. vt paſſionis illius inten
torem de corde tuo confeſſione ſalubri fu
gatum. oculorum fide perciperes: patefa
ctumqꝫ hoſtem nequaquã locum in te vl
terius habiturum. aperta eius expulſiõe
cogñ̃ſceres: Jtaqꝫ ſꝫ ſniãꝫ ſenis. ita eſt ī me
ꝟtute ꝯfeſſionis dñatio diabolica extĩcta
vt nũq̃ mihi vlteriꝰ: nec memoriã ꝯcupiſcẽ
tie huiꝰ tẽptauerit inimicꝰ īgerere. De mo
nachis a ſarracenis īterfectis capi. xlvii.

N paleſtine partibus iu
xta vicũ tẽ

cue. q Amos ꝓphãꝫ meruit ꝓcre
are: ſolitudo vaſtiſſima ē. vſqꝫ arabiãꝫ ac
mare mortuũ: quo īgreſſa deficiũt fluẽta
iordanis: ⁊ ciuis ſodomoꝝ ampliſſima ex
tẽſione porrecta ꝑtigẽs: Jn hac ſolitudine
ſumme ſãctitatis monachi diutiſſime ꝯmo
rãtes: repẽte ſunt a diſcurrẽtibꝰ interẽpti
ſarracenis. Quoꝝ corpora tã a ꝑplo regi
onis illiꝰ: q̃ ab vniuerſa arabũ plebe: tãta
veneratõe ſũt ꝑcepta: vt inumeri ꝑpli cõ
currẽtes ex vtraqꝫ parte grauiſſimũ ſibi
certamẽ ꝓ reliquiis eoꝝ īdixerũt: pie īter
ſe ꝓ ſcã rapine ꝯuotõe ꝯcertãtes: qui naꝫ
iuſtiꝰ mererētur eoꝝ ſepulturã ac religas
poſſidere. Jllis. ſ. de vicina ꝯmoratõe ipoꝝ
aliis de originis ꝓpinquitate glorĩãtibus
De abbate Daniele. capi. xlviii.

Nter ceteros heremi
tas: abba

tẽ quoqꝫ vidimꝰ Danielẽ: eq̃lẽ ceteris ī oībꝰ
ꝟtutibꝰ: ſꝫ peculiariꝰ grã humilitatis ꝑdi
tũ. Qui merito puritatis ac mãſuetudinis
ſue: a ſcõ Paphũcio eiuſdẽ ſolitudinis ꝑ
ſbytero: ad diaconii officiũ ē ꝑelectꝰ. Jntã

tū eni ıſdē.b. Paphūci⁹ ꝟtutib⁹ ipſi⁹ aggau
debat: vt quē vite meritis ⁊ gr̄a parē ſibi
nouerat coeq̄re ſibi ēt ſacerdotii ordie ſe
ſtiaret. Deniq; optās ſibim ⁊ ſucceſſorē di
gniſſimū ꝓuiderī ſupſtes: pr̄ſbyterii honore
eū ꝓuexit. Qui tñ prioris cōſuetudinē hūi
litatis ñ omittēs: nihil vnq̄ ſibi illo pſite ꝺ
ſublimioris ordis adiectiōe donauit: ſʒ ſēp
abbate Paphūcio offerēte ſpirituales ho/
ſtias: ille velut diaconus i ꝑoris miniſterii
ꝑmāſit officio. In quo tñ.b. Paphūciū cū
talis vir eēt ac tāt⁹ vt i mītis etiā pſciētiā
gr̄e poſſideret: hec ſpes ꝺ ſubſtitutōis ele/
ctōe fruſtrata ē. Nā nō lōge poſt hūc ipm
quē ſibi parauerat ſucceſſorē: añ ſe ad deū
ꝓmiſit. De abbate Sereno. capi.xlix.

Vmme ſanctitatis

⁊ ꝯtinētie viꝝ: noiſq; ſui ſpeculū
abbatē vidimus Serenū: quez ſingulari
veneratōe ꝑ ceteris admirati ſum⁹. Cui ſu
pra oēs ꝟtutes: q̄ nō ſolū i actu ei⁹ vel mo
rib⁹ ſʒ etiā ipo vultu p dei gr̄az refulgebat
ita eſt peculiari bñſicio dono caſtitatis īſu
ſus: vt nec ſe ipis qdē naturalib⁹ icētiuis i
qetari vel i ſopore ſētiret. Ad quā tñ car/
nis puritatē quō ꝑuenerit. q: ſupra ꝯditio
nē humane nature videt̄: neceſſariū eē re/
or explicare. Hic igit̄.b. Seren⁹ ꝓ iterna
cordis atq; corporis caſtitate: nocturnis di
urniſq; p̄cib⁹: ieiuniis quoq; ac vigiliis īfa
tigabiliter īſiſtēs. cū ſe vidiſſet orationū ſu
aꝝ obtinuiſſe vota: cūctoſq; eſtus i corde
ſuo ꝯcupiſcētie extīctos: velut ſuauiſſimo
guſtu puritatis accēſus: i maiorē ſuā ſiti ze
lo caſtitatis exarſit: ⁊ intēſiorib⁹ cepit ie/
iuniis atq; obſecratōib⁹ icubare vt morti/
ficatio paſſionis hui⁹: que iteriori homini
ſolo dono dei fuerat attributa: ad exterio
ris etiā puritatē eaten⁹ ꝑueniret: vt ne ipe
qdē vl' illo ſimplici ac naturali motu. q etiā
i ꝑuulis atq; lactētib⁹ excitat̄: vlterius
pulſaret̄. Cūq; petitōi cepte ſupplicatiōe
iugi ac lachrymis idefeſſus iſiſteret: adue
niēs ad eū angelus i viſione nocturna: ei/
q; velut apiens vteꝝ: quādā ignitā carnis
ſtrumā de ei⁹ viſcerib⁹ euulſit atq; ꝓiecit

ſuiſq; locis vt fuerāt oīa inteſtina reſtitu
ens: dixit ad eū. Ecce iquit icētiua carnis
tue abſciſa ſunt: ⁊ obtinuiſſe te noueris ho
dierno die perpetuā corporis puritatem:
quā fideliter poſtulaſti. Hec ꝺ gr̄a dei que
memorato viro peculiariter attributa eſt:
breuiter dixiſſe ſufficiat. Ceteꝝ cū ad euz
die quadrageſima veniſſem⁹: ac de diuer
ſis queſtionib⁹ eū flagitarem⁹: ad extremū
de ipugnatōe demonū eū requirebamus.
Tūc ille: vt ſemp erat: placidiſſimo vultu
reſpōdēs dixit. Nō eniz demones habere
poteſtatē quemq̄ hominū ledendi exem/
plū.b. Job manifeſta ratōe demōſtrat. vbi
non amplius eum temptare audet inimic⁹
q̄ diuina ei diſpenſatione conceditur. De
eo ꝙ nō eādē vim habeant nūc demones
ꝯtra monachos: quā anteriori tpe. capi.l.

Atis tamen nobis

experiētia noſtra: ⁊ ſenioꝝ noſtro
rū relatōe ꝯpertū eſt: nō eādē vim demo/
nes nūc habere cōtra monachos: quā an/
teriori tēpore iter anachoritaꝝ pricipia: in
quibus adhuc raritas monachoꝝ in here/
mo cōmanebat. Tāta nāq; tūc erat demo
nū feritas: vt vix pauciſſimi tolerare ha/
bitationē ſolitudinis poſſent. Siquidē in
ipſis cenobiis i quibus cōmorabantur. x.
vel.xii. ita eoꝝ atrocitas graſſabat̄: ⁊ fre/
quēter ac viſibiles ſentiebātur aggreſſus
vt nō auderēt oēs pariter noctibus obdor
mire: ſed viciſſim aliis deguſtātibus ſom/
nū. alii vigilias celebrātes: pſalmis ⁊ ora/
tionibus ſeu lectionibus iherebāt. Cūq; il
los ad ſoporē nature neceſſitas inuitaſſet:
expergefactis aliis: ad eoꝝ qui dormituri
erāt cuſtodiā: ſimiliter vigilie tradebātur.
Unde dubitari nō poteſt: vnū e duobus
nūc eſſe: aut enim ꝟtute crucis etiā deſta
penetrāte: ⁊ ei⁹ gratia vbiq; coruſcāte: re
tūſa eſt nequicia demonū: aut negligētia
nr̄a illos ab ipugnatōe priſtina reddidit lē
tiores: vel dedignātur aduerſuz nos illa in
ꝯtētōe ꝯfligere: qua tūc ꝯtra illos ꝓbatiſſi
mos xp̄i milites ſeuiebāt. Ceteꝝ corꝑalit̄
traditos ſathane: vl' īfirmitatibus magnis

etiam viros ſactos nouimus ꝓ leuiſſimis
quibuſq; delictis. cū in illis nec tenuiſſimuz
qdē peccatū aut maculaz. in illo iudicii die
patit̄ inuenire diuina clemētia: vt eos tan
q̄ auꝝ ꝓbatū. ad illā ꝑpetuitatem glorio
ſam. nulla indigētes penali purgatōe trāſ
mittat. iuxta illud. Uir iuſtus ꝓbatur in/
fornace hūiliatōis. Et illud. Quē eni dili
git dn̄s: corripit. flagellat autē omnez fili
uz quez recipit. Qꝺ nr̄is quoq; tēporib⁹
ſatis euidēs contigit ⁊ apta ꝓbatio i ab/
bate Paulo vel Moyſe. q hitauit locum
huius ſolitudinis q calamus nuncupatur
Nā Paulus ꝯmoratus ē in heremo que
adiacet panephiſi ciuitati. quā ſolitudinez
iam olum factaz aque ſalſiſſime inundatio/
ne cognouim⁹: que quotiens flauerit ſpi/
ritus aqlonis de ſtagnis impulſe ac ſuper
fuſe adiacentibus terris. ita omnē illius
ſuperficiem cōtegit regionis: vt āntiquos
ibidē vicos q oli hacipa ꝺ cauſa omni ſūt
habitatore deſti. faciat velut iſulas appa
rere. De abbate Paulo. Capitulum. li.

Ic igitur abbas pau/lus i

tantam cordis puritatem quiete
ſolitudinis ſilentioq; ꝓfecerat: vt nō dicā
vultū femineū. ſʒ ne veſtimēta qdē ſexus
illius cōſpectui ſuo pateretur offerri. Nā
cū q̄dā die ꝑgeret ad cuiuſdā ſenioris cel/
lam: caſu mulier ei obuiauit. Quā cuz vi/
diſſʒ tāta fuga ad ſuū rurſū mōaſteriū. pre
termiſſo qꝺ arripuerat itinere cucurrit:
q̄nta nullus a facie leonis vel immaniſſi/
mi draconis aufugeret. Qꝺ licz zelo caſti
tatis ⁊ puritatis ardore ſit factū. tñ q: nō
ſm ſciaz p̄ſūptū ē. ſʒ obſeruātia diſcipline
exceſſus ē modus: ne elatio eū iuaderet.
tali ꝯfeſti correptōe ꝑcuſſus ē vt totū cor
pus ei⁹ paralyſeos valitudie ſolueret̄. nullū
q; i eo mēbrū. penit⁹ ſuū officiū p̄ualeret
explere. Sīqdē nō ſolū pedes ac man⁹. ſʒ
etiā lingue motū ipeq; aures ita audit⁹ ꝓ
prii amiſerūt ſēſū: vt i eo nihil āpli⁹ ex ho/
mine q̄ imobilis ſtatue figura remāeret
Et ad h̄ redact⁹ ē. vt iſirmitati eius nullo
mō viroꝝ diligētia ꝺſeruire ſufficeret: ni
ſi ſola ei mlieribris ſedulitas miſtraret. Nā

portato eo ad monaſterium ſacraꝝ virgi
nū cibus ac pot⁹ femineo ei igerebat̄ ob/
ſequio: explēdiſq; oīb⁹ nature neceſſitati
bus. eadē illi diligētia p annos ferme q̄tu
or. i. vſq; ad vite ſue terminū ꝟuiebat. q
cū tāta eēt mēbroꝝ oīm debilitate cōſtri/
ct⁹: vt nulli i eo art⁹ viuacē motū retenta
rēt: tāta ex eo ꝟtutū gratia ꝓcedebat. vt
cū de oleo qꝺ corpore ſuo tetigerat vnge
rent̄ īfirmi: ſtati a cūctis valitudinib⁹ cu/
rarētur. ita vt ſup hac ei⁹ valitudie euidē
ter clareſceret. ⁊ debilitatē mēbroꝝ eius
amore dn̄i ꝯtributā. ⁊ ſanitatū gr̄am pro
teſtimonio ⁊ manifeſtatione meritoruz ei
ſpirit⁹ ſanctus virtute pararent. De ab
bate Moyſe. Capitulum. lii.

Ecundus vero quē di ximus

moyſes in hac heremo ꝯmoratus
cū ⁊ ipe ſingularis ⁊ icōparabilis vir eēt: ob
repⱨēſiōez vni⁹ ſmonis quē cōtra abba/
tē machariū duri⁹ ꝓtulit. tā diro demoni
ē cōfeſtim tradit⁹ vt humanas egeſtiōes
ori ſuo igereret. Qꝺ flagellū purgatōis
diuinā ei intuliſſe diſpēſatōez: ne vl' momē
tanei peccati macula in eo reſideret. velo
citate curatōis ei⁹ ꝺmōſtratū ē. Nā conti
nuo abbate machario i orōnez ꝓſtrato
dictu citi⁹ malign⁹ ſpūs ab eo fugatus di
ſceſſit. Ex quo manifeſte ꝑpendit̄. ñ debe/
re eos abhoiari vl' deſpici: quos videm⁹
diuerſis tēptatōnib⁹ vl' malignis ſpiriti/
bus tradi: q: duo hec credere imobiliter
nos oportet. prio ꝙ ſine di ꝑmiſſu nullus
oino tēptet̄. ſcꝺo ꝙ oia q̄ a dō nobis iferū
tur. velut a piiſſimo pr̄e ac clementiſſimo
medico. pro noſtris vtilitatibus irrogent̄
De monacho q in ſolitudie noctu vidit
multitudinem demonum. Capitulū. liii.

Uidam autē frater cū ꝑ ſo litudinez iter age/

ret: adueſpante die ſpelūcā q̄ndā
repiēs. ibidē ſubſtitit. Ubi dū pſalmos ex
more cantaret. tempus medie noctis ex
ceſſit. Cumq; finita vigilia: refecturus laſ
ſum corpus paululum reſediſſet. repente
cepit innumerabiles cateruas demonuz
vndiq; confluentium intueri: que infinita

cõſtipatione pcedentes.alie pibant princi
pem ſuum:alie ſequebant̃.Qui princeps
eoꝝ ꝛ magnitudine pcerior cunctis:ꝛ aſ/
pectu terribilior videbatur:cumq; in quo
dam ſolio ſublimiſſimo cõſediſſet. vniuſcu
iuſq; act⁹ diligenti examinatõne cepit di
ſcutere:illoſq; q nec dum ſe circũuenire
emulos ſuos potuiſſe dicebant. velut ier
tes a conſpectu ſuo cum iniuria iubebat
expelli:ſpacia tanti tẽporis ꝛ opus inani/
ter expenſum.cu; fremitu furoris eis ex/
probrãs. Jllos vero qui nunciabãt conſi
gnatos ſibi homines decepiſſe:ſũmis lau/
dibus cũ exultatõe ac fauore cunctoꝝ. vt
fortiſſimos pugnatores ad exẽplũ cũcto/
ru;. glorioſiſſimos corã omnibus emitte
bat. Jnter quos cũ qdã nequiſſimus ſpiri/
tus:vt potẽ.magnũ triumphũ nunciatur⁹
letior aduenisset.nomen monachi optime
cogniti deſignauit: aſſerens ſe poſt qnq;
annos qbus eum iugiter obſideret.vix ea
dem nocte in ruinã fornicationis merſiſſe
Super cuius relatõe cũ immane cũctoꝝ
gaudium fuiſſet exortum.ſummis a prin/
cipe eorum laudibus eleuatus: magniſq;
pconiis coronat⁹ abſceſſit. Aurora itaq;
ſuperueniente.cum omnis multitudo de/
monũ ab oculis eius euanuiſſet. dubitãs
frater ille d̃ aſſertiõe ſpirit⁹ imũdi memoꝛ
etiã euãgelice ſententie qd̃ in ueritate nõ
ſtetit ꝛ q: ñ ẽ veritas i eo.ꝛ cũ logr̃:mẽda/
ciũ ex pprijs loqtur peluſiũ petijt. vbi illũ
fratrem nouerat cõmorari: quẽ malign⁹
ſpiritus aſſeruit eſſe deceptum. Erat eti
am ibi ꝛ alius frater illi notiſſimus. quem
interrogans de eodem fratre.repperit q̺
eadem nocte qua teterrimus ille demon
ruinam eius ſuo principi nunciaret.mona
ſterio priſtino derelicto. vicum petiſſet:ꝛ
in fornicationem miſerabiliter cecidiſſet.
Hec autem audiens frater ſuſpirans ꝛ
flens reuerſus eſt in locum ſuum. De
duobus philiſophis qui ad ſanctum An/
toniu; perrexerunt. Capitulum. liii.

Quodam autem tẽ
pore qdam duo ph̃. audientes fa
mam beati Antonij:perrexerunt ad eum
Qui cum inter ſe quaſdam queſtiones ha
buiſſẽt. deſpiciẽtes ph̃i ſactum Antoniu;
velut imperitũ ꝛ ſine litteris viꝝ: reuerſi
ſunt ab eo. Uolentes autẽ eũ ſi nihil am/
plius potuiſſent ledere. vel de cellula ei⁹
magicis preſtigijs ꝛ circũuentione demo
num pturbare:immiſerũt ei neqſſimos d̃
mones ad ĩpugnatõem.hac ĩuidia ꝛ liuo/
re pculſi:eo q̺ multi hoĩum.ad illũ velut
dei famulum quottidie cõuenirẽt. Cũq;
illo nunc qdẽ imprimẽte pectori ſuo ꝛ frõ
ti ſignaculũ crucis.nunc vo oratõi ſuppli
citer ĩcubante.nec appropiquare qdẽ di/
riſſimi demones eidẽ auderẽt: reuertebã
tur ad eos q illos direxerant ſine effectu.
Tunc illi alios rurſum q̃ſi potẽtiores mi/
ſerunt. Cumq; ꝛ illi fatigati reuertiſſent.
iterum alios nihilominus potentiores ac
vehementiores aduerſus militem xp̃i de
ſtinauerũt:q nihil penitus pualuerũt An/
tonio viriliter reluctãte. Eo itaq; nihil p
fecerũt tales.tãteq; eoꝝ ĩſidie tota magi/
ca arte ꝛ nigromancia queſite. vt per hec
euidentiſſime cõprobarent magnã vtutẽ
eſſe pfeſſioni xp̃ianoꝝ:qbus ille tã ſeue
vmbre nihil Antoniũ.nõ ſolũ ledere: ſed
nec pũcto qdẽ de habitaclo ſuo valuerũt
pturbare. Pro hac ergo admiratõe ſtupe
facti ph̃i: cõfeſtim ad ſãctũ Antoniũ vene
runt.impugnatõum ſuaꝝ magnitudinẽ. ꝛ
cauſas atq; inſidias liuoris ſui ei patefece
rũt:xp̃ianos ſe fieri protinus popoſcerũt
Cumq; diem ab illis prodite impugnatõ
nis requireret: indicauerunt. Aſſeruit
autem ſe beatus Antonius amariſſimis
cogitatõnũ ſtimulꝰ tũc fuiſſe pulſatũ. Eun
dẽ beatũ antoniũ.ita nõnũq; i orõne noui
m⁹ pſtitiſſe: vt eodẽ i exceſſu mentis fre/
quẽter orãtẽ.cũ ſolis ort⁹ cepiſſet inſũdi.
audierim⁹ eũ i furore ſpirit⁹ ſic pclaman
tẽ.qd me ĩpedis ſol.q ad hoc oriris: vt me
ab hui⁹ veri luminis abſtrahas claritate.

Finit tertia pars pricipalis hui⁹ opis.
videlicet liber d̃ regulari ↄuerſatõe egip
tiorum monachorum: ꝛ eorũ qui degunt
apud paleſtinam vel Meſopothamiam:

Jncipit plogus ſãcti Paſcaſij ad exhorta
tionẽ ſanctoꝝ patrũ tã grecoꝝ q̃; egiptõꝝ

Domino venerabili
patri Martino preſbitero ꝛ ab/
bati:paſcaſius. Uitaſpatrum ſanctorum
grecoru;. vt cetera facundia ſtudioſe con
ſcriptas.iuſſus a te ſanctiſſime pater: i la/
tinum transferre ſmonem in ſolito ſi licu/
iſſet opere renuiſſem. Neq; enim vnq̃;
qd̃ ſcribi vel legi poteſt excudi ingenio
aut conſciẽtia cordis phibente. Scire enĩ
me q̺ nihil ſciã non audeo dicere: ne ver/
bum hoc: ſapientiſſimo Socrati ſurripia;
Sed q: tua pater neceſſe eſt iuſſione vtar
non gloriabor ingenio:ſed fidem quã tibi
debeo.etiam opere iniũcto preſtabo. Ue/
rũ:q: eloquẽtiũ virorũ libri ſunt plurimi:
ſmone latino conſcripti.quoꝝ lectõis ex
pertũ me eſſe.te etiam aſtruente teſtificor
ſi qd de illis aut hoc inſertum forte reppe
reris. vt minus eleganter expreſſum. ne
mee culpe deputetur exoro:q: ſicut in da
to mihi codice repperi ea ſcripta ſic trãſtu
li.licet nec ea ſtudioſe poſſe me pferre p
fiteor. Unde reſtat: vt qd te iubente cepi
te orante perficiam:que tamen ſi ſcriben
da decreueris vt tuo polire ſermone di/
gneris expoſco: Neque enim mihi li/
quebit quedam placuiſſe tibi:nõ ꝛ aliqua
diſplicuiſſe cognouerim. Jncipit liber
exhortationum. Et primo contra caſtri/
margiam ad deuitandum gule deſideriũ.

Quidam frater quẽ
admodum in cella propria dege
re deberet: abbate; Syſoi requiſiuit. cui
reſpondit abbas Syſoi comede inquit pa
nem tuum ꝛ ſalem: ꝛ non ſit tibi neceſſitas
aliquid excoquendi: aut longius euagan/
di. Alteri quoq; idem requirenti. Reſpõ/
dit Daniel propheta cum dixit. Panem
deſiderioꝝ non comedi. Dixit vnus ſenex
ad alterum ſenem habentem caritatem. ꝛ
ſuſcipientem tam monachos multoſq; ſe/
culares: lucerna quidem multis lucet.ro/
ſtrum tamen propriũ incendit. Dixit vn⁹
ex patribus quis inuenitur homo multu;
comedens. ꝛ adhuc eſuriens continet ſe:
ne ſatietur: alter autem comedit parum ꝛ
ſatiatur. Qui autem multum comedit ꝛ
adhuc eſuriens continet ſe: maiorem mer
cedem habet. q̃; ille qui parum comedit ꝛ
ſatiatur. dixit quidam ſenex. Ne qd̃ deſi/
deraueris aliquando manduces. Comede
autem quod tranſmiſſum tibi fuerit a do/
mino: ꝛ gratias ei age. Quidam frater im
pugnabatur a ſpiritu blaſphemie. ꝛ erube
ſcebat dicere: ꝛ quoſcumq; audiſſet ma/
gnos ſenes.pergebat ad eos. vt illis decla
raret: ꝛ mox vt perueniebat. verecunda/
batur dicere. Cum autem frequenter ad
abbatem Pimenium veniret. vidit eum
ſenex habentem cogitationes: ꝛ dicit ei.
Ecce frequenter venis ad me habens co
gitationes. ꝛ ſic iterum remeas. triſtis te/
cum illas portans. dic ergo mihi fili.qd eſt
qd̃ habes: At ille dixit. Jn blaſphemia im
pugnat me diabolus: ꝛ erubeſcã dicere
Et mox vt aperuit cauſam: leuior impu/
gnatio eius apparuit. Et dixit ei ſenex.ne
contriſteris fili. Quando enim hec cogita
tatio aduenit: dic. Ego hac cauſa opus nõ
habeo: blaſphemia tua ſuper te ſit ſatha/
nas. Hanc enĩ cauſam aĩa nõ vult. Qua;
cũq; enĩ cauſã aĩa noluerit nõ diu pmane
bit. Et ita frater ille diſceſſit. dixit abbas
Moyſes. Per has q̃tuor res pollutionis
paſſio gignĩ.p abundantiã eſce ꝛ pot⁹ ꝛ ſa
tietatẽ ſomni.p otiũ ꝛ iocũ. ꝛ ornatis veſti
b⁹ ĩcedẽdo. Jte; dixit.corporee mlte ſũt
paſſiões. Et dicit ei frater: ꝛ q̃ ſunt abba:
At ille reſpõdit.qa paulus apoſtolus dicit
fornicatio ꝛ ĩmunditia. vel oĩs cupiditas.
nec nominetur in vobis: ſicut decet ſan/
ctos: viſus quoque et fiducia frequenter
ad preliũ veniũt. De abbate machario

Abbas machari⁹ refe/
rbat
q̺ cũ maneret i illa ſolitudie vbi
ſolus reſidebat:ĩferi⁹ ãt fuit altera ſolitu
do.q̃ plena erat multis fratrib⁹: ſero p viã
circũſpiciẽs. vidit demonẽ veniẽtẽ i figu
ra hoĩs. veſtitũ linea tũica pforata: ꝛ p ſin

ſula foraina vaſa parua pēdebāt. ⁊ dixit
ei ſenex. Quo vadis maligne? Et reſpon/
dit ei. Vado commouere fratres q̄ ſunt in
ferius. Ait ſenex. Et propter qd tot vaſ/
cula tecum fers? At ille dixit. Guſtuꝫ fer
ro fratribus: ⁊ ideo tanta fero. vt ſi vnū n̄
placuerit. porrigo aliđ. ꝙ ſi ⁊ illud diſpli/
cuerit oſtendā aliud: ⁊ ſic fieri nō poteſt. ni
ſi vnū ex illis aliqđ placeat eis. ⁊ hec di/
cens diſceſſit. Permanſit aūt ſenex in eo/
dē loco. iterū ꝑ viā circūſpiciens: vſqꝫ quo
demon rediret ⁊ cognoſceret q̄ indicaret
⁊ cū rediret. dixit ei. ſaluꝰ ſis. At ille r̄ndit
Quid mihi iſtud vbū qꝛ oēs mihi ꝯtrarii fa
cti ſunt ⁊ nullus cōſilijs meis acqeſcit? di/
xit ei ſenex. ergo neminē ibi habes amicū?
At ille reſpōdit. vnū habeo amicū. ipſe mi
hi ꝯſentit: ⁊ quotiēs viderit me huc atqꝫ il
luc. cito ꝯuertit̄ ad me velut ventus. Cuꝫ
qꝫ nomen eiꝰ ab eo reqſiſſet: dixit: Quia
Theopiſtꝰ dicitur. ⁊ mox euanuit. Exur/
gens itaqꝫ cōfeſtim abbas Macharius.
deſcendit ad inferiorem heremū. Quē cū
vidiſſēt fratres a longe. egreſſi ſunt obuiā
ei: ⁊ vnus qſqꝫ ſperās ꝙ apud ſe maneret.
⁊ ꝑparabat ſe. At ille requirēs cellā Teo/
piſti: ad eū profectus eſt. Cūque cum gau
dio illū ſuſcepiſſet. ⁊ eſſent vterqꝫ ſoli: di/
cit ei abbas Macharius: Quēadmoduꝫ
tecū eſt frater? At ille reſpondit: Interim
orationibꝰ tuis bene eſt. Et ſenex ait. non
te impugnant cogitationes? At ille ait.
Interea bene ſum. Erubeſcebat enim di
cere. Et dicit ei ſenex. Ecce quot annis
ſum in ſolitudīe. ⁊ ab oībus honoror: ⁊ in
hac etate cū ſim ſenex. moleſte ſunt mihi
cogitatōes. Reſpondit Theopiſtus: ⁊ ait
Crede abba: q̄m ⁊ mihi. Tūc ſenex ſingu
las cogitatōes q̄ſi ſe ipugnantes fingebat
vſqꝫ quo ꝯfiterēt illi totum Theopiſtus.
Poſt hec dixit ſenex. Quēadmodū ieiu/
nas? At ille dixit. Vſqꝫ ad nonā. Dicit ei
ſenex. Ieiuna vſqꝫ ad veſpam. ⁊ de euan
gelio vel de aliis ſcripturis ſine ceſſatiōe
ſēper aliqd meditare: ⁊ quotiens tibi aliq̄
cogitatō ſuperuenerit. nunq̄ deorſū aſpi
cias: ſꝫ ſurſū oculos cordiſ intende. ⁊ mox
dn̄s adiutor tibi erit. ⁊ ita diſceſſit ad pro
priā ſolitudinē. Et dum inſiſteret orationi
circūſpiciens viā: iterū vidit demonē eun
dem. ⁊ reqrit eū. Quo vadis? At ille ſimi
li mō fratres ꝯmouere reſpōdit. cū aūt re
uerteret̄. interrogauit eū ſenex. Quemad
modū nūc ſe habent fratres? At ille dixit
Male q̄m oēs agreſtes effecti ſunt. ⁊ ꝙ
de omnibꝰ peius ē. vnū quē habui amicū
obediētē mihi: ⁊ ipſe: neſcio vnde ꝯuerſus
omnibus aſperior ē. ⁊ iuraui me nō calca
turū illū locuꝫ. niſi poſt multū tp̄s. Et hec
dicēs: diſceſſit. Interrogauit qdaꝫ frater
cogitatōes ſuas abbatē Pimeniū. Et re
ſpōdit ſenex. monachꝰ ſi ventrē ⁊ luxuriā
⁊ linguā rēnuerit. ⁊ vagatōem nō fuerit
ſectatus: ꝯfido. qꝛ non morietur ſed viuit in
perpetuū. Duo fratres ad abbatē Heliā
venerunt impugnati a cogitatōibꝰ Et vi
dens eos ſenex ꝙ corpulēti eſſent. tanq̄ ad
diſcipulū ſuū ſubridēs dixit. Vere frater
ego erubeſco ꝓ te. q̄a ſic in ſagina nutriſti
corpꝰ tuū. qꝛ eſca vermiū ſumꝰ: cū ꝓfitea
ris te eſſe monachū. Pallor enī cū humili
tate ⁊ macies: decꝰ ē mōachi. Itē dixit. qꝛ
monachꝰ edēs multū ⁊ opans multū. nō
ꝯfidat: q̄ aūt parū edit. etiā ſi parum opere/
tur. confidat ⁊ agat viriliter. Contra
philargiam ⁊ de perfecta abrenūciatione

Quidam iuuēis volebat ab
renūciare mūdo. ⁊
frequēter eū egreſſū đ domo ſua
reuocabāt cogitatōes inoluētes plrimis
negociis. Erat enī diues valde. Vno die
egreſſo eo. hoſtes īmūdi circūdederūt eū
⁊ multū puluerē excitauerūt āte illū. Ille
ꝓo ꝯfeſti expoliās ſe. ⁊ iactās veſtimenta
ſua: currebat nudꝰ ad mōaſteriū. Declara
uit aūt deꝰ vni ſeni dicēs. Surge ⁊ ſuſcipe
athletā meū. Surgēs ergo ſenex obuiauit il/
li nudo: ⁊ cognoſcēs cāꝫ admiratꝰ ē. ⁊ de/
dit illi habitū mōachilē. Quādo aūt aliq venie
bāt ad ſenē regrere đ cogitatōibꝰ variis:
inſtruebat eos de abrenūciatōe mūdana:
⁊ dicebat. Illū frem reqrite. q nec idumēta
ſui corporis ꝓuauit: qꝛ ego ad menſurā re
nūciatōis iſtiꝰ nec dū ꝑueni. dicebat aūt pa

ulus abbas galatha. ſi aliq̄s res voluerit
mōachꝰ i cella ſua hr̄e: ꝑter eas ſine qbꝰ n̄
pōt viuere: frequēter cogit̄ e cella egredi
⁊ ita demonibus ꝑuaricat̄ ac decipit̄. Hic
aūt ipſe Paulus i vna quadrageſima: cū
ſextario lētis: ⁊ paruo vaſculo aque ꝑdu/
rauit: ⁊ vnā mattulā faciēs: cādē texebat ⁊
retexebat: ne tm̄modo foras exiret. Qui/
dā fr̄ reqſiuit ſenē dicēs. Fac abba carita
tē: ⁊ dic mihi ſmonē. qd debeā i iuuētute
cōgregare: vt habeā illud i ſenectute? Re
ſpondit ſenex: Aut xp̄ꝫ adipiſcere ⁊ cogita
de te: aut certe pecuniā ne mēdices: q̄ tuū
eſt eligere: aut dn̄ꝫ deū aut māmonā. Fre
quēter abbas Agathon ſuū diſcipulū cō/
monebat: dicēs. Ne aliq̄n tale aliqd tibi
acqras: qđ frī te petēti dare pigeat: ⁊ ꝑ hoc
inueniaris mandata dei tranſgrediens.
Qui petit: da ei: ⁊ volenti a te mutuari: ne
auertaris. Nihil dolendum monacho: ſi
quid perdiderit vel amiſerit.

Abbas macharius
dū eēt i egypto ⁊ egreſſus fuiſſet
de cella ſua regreſſus iuenit quēdā latro/
nē furātē id qđ i cella ſua haberet. Stetit
ergo ⁊ ipſe tanq̄ ꝑegrinus: ⁊ carritauit aīal
cū illo: ⁊ cū magna patiētia ꝯduxit eū di/
cēs: nil itulimꝰ i huc mūdū: dn̄s dedit. ſicut
illi placuit ita factū eſt: bn̄dictꝰ dn̄s i oībꝰ
Quidā fr̄ vicinꝰ cuiuſdā magni ſenis: occl̄
te igrediebat̄ cellā eiꝰ: ⁊ q̄cq̄d habebat ſe/
nex: furabat̄. Cū aūt videret ſenex: nō illū
arguebat: ſed ampliꝰ opabat̄ dicēs. Puto
frater ille neceſſariꝰ eſt. Habebat ergo ſe
nex grandē tribulationē ex penuria panis
cū aūt moriturus eſſet ⁊ circūdediſſēt euꝫ
alii fratres: ille cū vidiſſet illū frēꝫ q ſole/
bat illi furari: dic̄ ei. Accede huc ad me fr̄:
Et apphēdēs manꝰ eiꝰ oſculatꝰ ē eas dicēs
Grās ago manibꝰ iſtiꝰ fr̄is: qꝛ ꝑpter eū ar
bitror me iturū i regnū celorū. Ille aūt ꝯpū
ctꝰ ⁊ agēs pn̄iaꝫ: fc̄us ē ⁊ ipſe ſtrēnuꝰ mona
chꝰ: ex actibꝰ ſenis quos vidit. Quod tolle/
rantia paupertatis in requiem ducit.

Dicebat vnus ex ſeni
bꝰ. Nihil iuenimꝰ ſcriptū đ Laza
re illo paupe ꝙ aliquā virtutē feciſſet: niſi
hoc tm̄: qꝛ nunq̄ aduerſus diuitē murmu/
rauit. q̄uis illi nullā miſericordiā faceret
ſed cū gratiarū actōe portauit laborē pau/
pertatis ſue: ideoq̄ i ſinū Abrahe ſuſceptꝰ
eſt. Itē dixit. qꝛ n̄ oportet quēq̄ cogitare:
niſi đ timore dī. Nā etſi coactꝰ fuerit đ cor/
porali neceſſitate eē ſollicitꝰ nunq̄ cogitet
de ea an̄ tēpus. De reprimēda auaricia.

Abbas ſiluanus dū mo
dicū di
ſceſſiſſet a cella: diſcipulus ſuꝰ Za
charias cū alijs fr̄ibꝰ ſepē horti amouit: et
fecit hortū maiorē. Qđ poſtq̄ regreſſus ſe
nex agnouit: tulit melotē ſuū vt diſcede/
ret. At illi proiicientes ſe ad pedes eius
ꝓpē qd hoc faceret vt idicaret poſtulabāt.
Tūc ſenex ait. Nō igredior igī i cellā hāc
niſi ſepis fuerit i locū ſuū reuocata: q̄ mox
fcō ita regreſſus ē. Quidā fr̄ reqſiuit ſeneꝫ
dicēs. Si mihi debet paucos nūmos fr̄ iu/
bes vt repetā eos? Cui ſenex. Semel tm̄/
modo illi dic cum humilitate. At ille dixit.
Quod ſi ſemel dixero ⁊ nihil mihi dederit. qd
faciā? Tūc ſenex ait. Vlteriꝰ ei nihil dicas
At ille iterū ait. Et qd faciā: qꝛ nō poſſū vi
cere cogitationē meā niſi fuero illi iportu/
nus? Dicit ei ſenex. Dimitte cogitatōes tu/
as: tm̄modo fratrē tuū ne ꝯtriſteris: qꝛ mo
nachꝰ es. Abbas Agathon volētibꝰ eme
re opa manuū ſuarū: cū rege vēdebat ꝑciū
aūt erat cribri cētū: ſportelli ꝓo ducētiquī
quagīta: ⁊ volētibꝰ ꝯpare dicebat ꝑciū: ⁊
q̄cq̄d illi dediſſēt ſuſcipiebat tacēs nec ali/
q̄n numerās. Dicebat eniꝫ: Quid mihi ꝓ/
deſt ꝯcertare cū illis: vt illi peccēt forſitan
iurantes: ⁊ q̄n ſupfuerit nūmi erogē illos
fratribus. Sed qꝛ dēs ſi vult huiuſcemodi
elemoſynā a me: neqꝫ illi placet vt aliquē
ꝑmittā i ſacrificio peccare. Et dū illi fr̄ di/
ceret: ⁊ panis in cellam vnde venturus eſt
dixit ei. Quid enim panis hominum in cel
la? Contra iram: ⁊ de origine ire.

Dixit quidā ex ſanctis pa
tribꝰ. Ira
ꝑ hos quatuor actus exurgit: per
cupiditatem auaricie dandi ⁊ accipiendi:
reſqꝫ alienas rapiendi: ⁊ ſiquis propriam

ſiᷓlaꝫ amãs ↄ̃fendit:⁊ ſi qs ſe vult honoꝛib⁹
eſſe dignũ:⁊ ſi qs doctoꝛẽ ſe eſſe vult.plus
oib⁹ ſapiẽtẽ ſe eſſe ſperãs. Jra etiã ꝑ hec q̃
tuoꝛ.hũanos ſẽſus obſcurat:ſi odio habue
rit hõ ꝓximũ ſuũ.acſi pꝛo nihilo habuerit:
aut ſi īuiderit illi.aut ſi ↄ̃tractauerit ↄ̃ eo.
Ad h̃ ſcm̃ Joãnẽ euãgeliſtã oñdã auctoꝛẽ.
Qui odit inq̄t frẽꝫ ſuũ i tenebꝛis ẽ.⁊ neſcit
q̊ eat:⁊ mãet i moꝛte. Paſſiõis aũt hui⁹ re
tributio q̄tuoꝛ modos habet.ꝓmũ ex coꝛ/
de.ſcd̃ꝫ ex facie.tertiũ ex ligua.q̄rtũ ex fa
cto. Si qs ḡ potuerit ita poꝛtare malũ.vt
nõ igrediat̃ i coꝛde:nõ ꝑueit vſqꝫ ad faciẽ
Si aũt venerit i faciẽ:cuſtodiat liguã ſuã
ne loquat̃ illđ. Qᷓ ſi locut⁹ fuerit:vl' h̃ cu/
ſtodiat ne redeat i facto.ſꝫ mox abſcidat a
coꝛde. Tres eni grad⁹ ſũt hoiuꝫ i paſſione
ire. Nã q nlli volũtarie nocet.⁊ reſiſtẽtib⁹
ñ iniuriat̃.⁊ ꝑcit ꝓxio ſuo:hic ſm xp̄i natu
rã ẽ. Qui autẽ nec aliũ ledit.neque ſe ledi
vult.hic ſm Adã ẽ. Qui ꝟo alijs nocꝫ. aut
iniuriat̃.aut calũnias igerit.aut vſuras ex
igit.hic ſm diabolũ ẽ. Quidã frẽs venien
tes ad abbatẽ Antoniũ:poſtulabãt ab eo
audire ſmonẽ ꝑ quẽ ſaluarent̃. Quib⁹ il/
le ait. Scripturas audiſtis:q̃ vobis a xp̄o
ſufficiãt ſcitis. At illi vt ip̄e q̊qꝫ aliqd eis di
cere dignaret̃ iſtabãt. Tũc dic̃ eis. Euãge
liũ dicit. Si qs te ꝑcuſſerit i maxillã ↄ̃xtã
p̄be illi ⁊ alterã. At illi ſe facere h̃ nõ poſſe
dixerũt. Rñdit ſenex. Pꝛebere alterã nõ
poteſtis. vel i illã iterꝫ ſi voluerit ferire ſu
ſtinete. Sed cũ neqꝫ h̃ ſe poſſe facere teſta
rẽt̃: dicit eis ſenex. Ergo ſi h̃ ñ poteſtis ne
reddatis ꝓ eo qđ accepiſtis. Et cũ idẽ ver
bũ:qđ ſupius dixerãt:repeterẽt: dixit ab/
bas Antonius diſcipulo ſuo. Uade fac il/
lis eſcas vt comedãt: vides eni ꝙ valde i/
firmi ſũt. Et ait ad illos. Si eni ñ poteſtis
⁊ alterꝫ nõ vultis.qd a me reqritis? Ut vi
deo neceſſaria ẽ vob̃ oratio ꝑ quã īfirmi/
tas vr̃a ſanet̃. ↄ̃ retribuẽdo bonũ ꝓ malo.

Vidam ex

fatribus ab alio paſſus in
iuriã venit ad abbatem Syſoi: ⁊
ↄtumelie genus exponẽs addebat. Cupio
me vindicare. Senex rogabat eum: vt re
linqueret deo vindictã. At ille iterꝫ nõ de
ſiſtã:inq̄t:niſi fortiter me vindicauero. cui
btũs Syſoi ait. Quia ſemel hoc in aĩo po
ſuiſti:ſaltẽ oremus. Et exurgẽs ſenex:his
verbis cepit orare. Deus iaꝫ nõ es nobis
neceſſarius. vt pro nobis ſollicit⁹ ſis:quia
noſipſi::ſicut iſte frater dicit:⁊ volumus
⁊ poſſumus vindicare. Qđ cum ille frater
audiſſet.ante pedes ſenis ꝓſtrat⁹ veniaꝫ
p̄cabat̃: ꝓmittens ſe cum illo cui iraſceba
tur nunq̄ꝫ deinceps eſſe certaturꝫ. Quidã
frater cũ ab altero iniuriaret̃ venit ⁊ anun
ciauit ſeni.cui ſenex reſpõdit. Satiſfac co
gitationi tue.q̃m frater nõ vult te iniuriari
ſꝫ pctã tua ſubmittũt illi. Nã i omni tẽpta
tõe q̃ tibi ↄtigerit.ꝑ oĩa ne arguas eũ: niſi
tm̃modo dic qꝛ ꝓꝑ pctã mea contigũt mi/
hi hec. Dicebat frequẽter abbas Pime/
nius. Malicia nũq̄ꝫ exuperat maliciã:ſed
ſi qs malefecerit tibi:tu illi bonũ redde: vt
ꝑ bonitatẽ vincas maliciã. Quidaꝫ frater
erat q quãtũ plus eũ aliqs iniuriabat̃ aut i
citabat tãtomagis ad eũ recurrebat dicẽs
Jſti ſunt q nobis occaſionẽ p̄bẽt ad ꝑfecti
onẽ noſtrã:q aũt btificãt nos decipiũt nos
⁊ ſemitã pedũ noſtroꝝ ſubuertunt: Alius
erat ſenex:ſi qs detraxiſſet ei:ille feſtina/
bat ſi vicinus ei erat ꝑ ſeipſum bene remu
nerare illũ:qđ ſi lõgi⁹ manebat:trãſmitte
bat ei mũera. De nõ retribuẽdo inimicis

Vidam frater inter

rogauit abbatẽ ſyſoi dicẽs. Si la
tronẽs aut barbari ſuꝑ me irruerit occide
re me volẽtes:⁊ ego ſi p̄ualuero:iubes vt
occidã? Cui ille reſpõdit. Ne facias iſtud.
ne noĩeris homicida:ſed totũ deo cõtrade
⁊ qcqd tibi cõtigerit aduerſi: ↄ̃fitere hoc
tibi ꝓpter pctã tua venire. Si qd ꝟo bo/
ni fueris cõſecut⁹: diuine diſpẽſatõi totuꝫ
debes aſcribere. Erat heremita qdã ma/
gnus i mõte qui dicit̃ athabeos. ⁊ vene/
rũt ſuꝑ eũ latrones. Cũ aũt ille vocẽ de/
diſſet: de vicinis locis fratres alii ↄfluẽtes
cõꝓhẽderũt eos: Quos trãſmiſſos i ciui
tatẽ:iudex miſit i carcerẽ. Fratres vero
illi cõtriſtati ſunt nimis: qꝛ ꝓpter eos la

trones traditi eſſẽt ad penã:⁊ veniẽtes ad
abbatẽ Pimenionẽ:narrauerũt ei factũ.
Qui ſcripſit ad heremitã dicẽs. Remini/
ſcere p̄imã ꝑditionẽ vr̃i ſcã ẽ:⁊ tunc vide/
bis ſecũdã ꝑditionẽ. Niſi eniꝫ ꝓdit⁹ fuiſſes
ab iterioꝛib⁹ tuis:ſecũdã publicationẽ nũ/
q̄ꝫ ꝑpetraſſes. Cũq̄ꝫ ille talẽ audiſſet ſmo/
nẽ: ↄpũct⁹ ẽ:⁊ cũ eſſet i illa regione noĩat⁹
⁊ ꝑ mltũ tp̄s de cella ſua ñ exiẽs:exurgẽs
tñ i ciuitatẽ:⁊ expellẽs latrones de carce/
re:liberauit eos publice. De ꝑfecta pacia

Vidaꝫ videns labo

rioſe poꝛtãtẽ i lecto moꝛtuũ: dicit
ei. Moꝛtuos poꝛtas:ſi vis meli⁹ facere vi
uos poꝛta:qꝛ pacifici filii dei vocabuntur:
Jnterrogãtib⁹ qbuſdã frĩb⁹ abbatẽ Moy
ſen ſermonẽ:ille hoꝛtat⁹ eſt diſcipulũ ſuum
Zachariã vt eis aliqd diceret. Tũc ille pal
liũ ſuũ depoſuit ſub pedib⁹:⁊ ↄculcauit il/
lud ⁊ dixit. Niſi qs ſic fuerit ↄculcat⁹:mo/
nach⁹ eẽ nõ põt. Abbati Ammoni ꝓphe/
tauit.b. Antonius dicẽs. Multũ habes i
timoꝛe dei ꝓficere. Et educẽs eũ de cella
oſtẽdit ei lapidẽ:⁊ dicit ei. Uade ⁊ iniuria/
re lapidẽ hũc:⁊ idesĩnẽter cede illũ. Qđ cũ
feciſſet:iterrogauit eũ.s. Antoni⁹.ſi ei ali/
qd lapis reſpondiſſet? At ille dixit. Non.
Cui abbas Antonius ait. Jta ⁊ tu ad hanc
mẽſurã peruẽturus es: vt nullaꝫ tibi fieri
arbitreris iniuriam. Qᷓ opoꝛtet pꝛo pa
ce:q̄uis bona ſint opera dimittere.

Bbas motois edifi

cauit ſibi monaſteriũ:i loco q dr̃
eracleona. Et dũ ibi a multis moleſtaret̃:i
alterꝫ locũ trãſgreſſus eſt. Et ſimiliter ibi
ↄſtruxit monaſteriũ:ſed ꝑ iuidiã diaboli q
dã fr ibi iuẽt⁹ ẽ.q ſemꝑ irã cũ eo habebat ꝓ
pter hec ſurrexit īde:⁊ ad ꝓpꝛiũ reuerſus
ẽ vicũ:⁊ fecit illic monaſteriũ:⁊ recluſit ſe
metipſuꝫ. Poſt tẽpus aũt aliquãtũ:ↄgre/
gati ſunt ſenes de illo loco vñ regreſſus ẽ:
deducẽtes ſecũ illũ frẽꝫ cũ quo habuerat
litẽ:quatenus rogarẽt eũ. vt reducerẽt in
monaſteriũ ſuũ. Poſtq̄ꝫ aũt i vicina loca
venerũt:tã melotes ſuos q̄ꝫ illũ frẽꝫ ibidẽ
dereliquerũt:ipſiqꝫ ꝓfecti ſũt ad ſenẽ. Et
pulſãtib⁹ illis:apta feneſtra reſpexit:⁊ co/
gnouit eos. Poſt orationeꝫ factã. dicit eis
abbas Motoys: vbi ſũt melotes vr̃i? At
illi reſpõderũt: Ecce i vicino ſũt vna cũ fre
q tecũ irã habebat. Poſtq̄ꝫ hic ſenex audi
uit:⁊ nomẽ illi⁹ ⁊ aduẽtũ cognouit:p̄ gau/
dio oſtiũ ꝑ qđ igreſſus fuerat cũ ſecuri cõ/
fregit:⁊ egreſſus cucurrit ad locũ vbi erat
ille frater:⁊ pꝛioꝛ ipſe cepit agere penitẽ/
tiã apud eũ:⁊ amplectẽs eum itroduxit in
cellã ſuã:⁊ ꝑ tres dies ↄuiuatus eſt cũ eis
q nũq̄ꝫ habebat cõſuetudinẽ vt ieiuniũ ſol
ueret:⁊ ſurrexit ꝓfectuſqꝫ eſt cũ illis. Qui
dã frater reqſiuit abbatẽ Heliã dicẽs. Si
cõtriſtauero aliquẽ quẽadmodum rogat?
Reſpondit ſenex. Ex pꝛofundo coꝛdis tui
cum doloꝛe age penitentiam apud eum:⁊
videns deus pꝛopoſitũ tuuꝫ: ſatiſfaciet ei.
Cõtra ſpiritũ triſticie q deſꝑatõeꝫ facit.

Bbas arſeni⁹ dixit

Nõ coctũ laterculũ:ſi miſſuꝫ i fũ/
damẽtũ fuerit ꝓpe fluuium:neqꝫ vno die
ſufferre poterit. Si aũt bene fuerit coctũ:
ꝑmanet tãq̄ꝫ lapis. Sic ⁊ homo nõ coct⁹ ne
qꝫ iflãmatus:ſm qđ de Joſeph dictũ eſt:
eloquiũ dñi iflãmauit eum:mox i ꝑ̄cipio
carnalis cogitationis diſſoluitur. Jdẽ req/
ſitus ab altero fratre dicẽte. Si peccaue/
ro etiã i quocũqꝫ minuto pctõ:⁊ conſumit
me cogitatio mea:⁊ arguit me dicẽs:qua/
re peccaſti.quid faciam? Reſpõdit ſenex.
Quacũqꝫ hoꝛa ceciderit homo i culpam:⁊
dixerit ex coꝛde. dñe deus peccaui:idulge
mihi:mox ceſſabit cogitationis vel triſtitie
illa conſumptio. Dicebat autem abbas Pi
menius de abbate Jſidoꝛo:quia ſolus ille
ſe cognouiſſet. Nam quotiens illi dicebat
cogitatio ſua:quia magnus es:tunc ⁊ ipſe
reſpondebat ſibi. Nũquid talis qualis An
tonius:aut certe abbas Piamon. vel reli
qui patres qui deo placuerunt? Quotiẽs
ergo hec cogitabat:requieſcebat. Quan
do vero inimicus conturbans eum ſugge
rebat ei deſperationem:⁊ penam dicens:
quoniam poſt hec omnia iturus es ad toꝛ/

menta: dixit ipſe. Quia q̄uis ego in tormenta mittar: tn̄ vos ſubtus me inuenio. Abbati Moyſi frequenter apparuerunt ſpirit⁹ maligni: dicētes. Uiciſti nos ⁊ nihil tibi poſſum⁹ facere: qm̄ quotiēs ꝑ deſpatōeꝫ humiliare te volum⁹: exaltaris. quotiēs te exaltare: ita te hūilias vt nullus de nobis accedat ad te. Cū qdā ad abbatē ſiſoiū frequēter talē ſmonē regreret. qd faciā pater qm̄ cecidi? Ille reſpōdit. Surge. Et ſurrexit. Et iteꝝ ſe cecidiſſe ꝓfeſſus ē. Ait ſenex. Et iteꝝ ſurge. Cū aūt frater frequēter ſe cecidiſſe narraret: eodeꝫ mō ſenex vtebaꝛ ſmōe: exclamās. Nō ceſſes ſurgendo fili. cui frater. Uſq̈ꝫ q̄ poſſū ſurgere pater explana? Ait ſenex. quouſq̄ aut i bono ope aut i malo deꝑhēſus occūbas. In quo eni ope ꝯprehēſus fuerit hō: iudicabiꝛ. Itē dixit. Qui laborat ⁊ arbitratus ſe fuerit aliquid facere recipit hic mercedem ſuam.

Cōtra ſpiritū vane glorie.

Uidā frater requi

ſiuit abbatē Pimeniū. ſi melius eēt remoti⁹. an cū alijs manere? Rn̄dit ſenex homo ſi ſemetipſm reꝑhēderit. vbiq̄ pōt ꝑſiſtere: ſi āt ſe magnificet nuſq̄ ſtat ſicut ſcriptū ē. q ſe exiſtimat aliqd eē cū nihil ſit: ipſe ſe ſeducit. Quicqd. n. hōi fecerit bō: ne exultet i eo. qꝛ mox ꝑdet illud. Abbas machari⁹. ſi qs illū cuꝫ timore velut ſactū viꝝ voluiſſet audire: ſuſcept⁹. nullū penit⁹ a ſene ꝑcipiebat riſuꝫ. Siqs ꝟo velut ꝯtēnens eū talib⁹ ꝟbis ꝯpelleret: abba machari⁹: qn̄ eras camelari⁹: ⁊ nitruꝫ furabaris: nunqd nō vapulabas a magr̄is deꝑhēſus i furto: libēter ei qcqd reqſiſſet cū gaudio reſpōdebat. Abbas Neſteron dū cū aliis ambularet frib⁹ i deſerto: viderūt dracōnē ⁊ fugerūt. Dicit ei vn⁹ ex eis. Et tu times abba? Cui ſenex. Nō timeo fili ſꝫ oportuit me fugere: qꝛ niſi fugiſſē cogitatōꝫ vane glorie nō vitaſſē. Uenit aliqn̄ ad abbatē Zenonē i ſyria aliqs frater egypti⁹. ⁊ cepit cogitatōes ꝓprias accuſare: p̄ñte ſene. Ille āt audiēs hoc: admirat⁹ dixit. Egyptij q̄s hn̄t ꝟtutes celāt. ⁊ vitia q̄ nō hn̄t: maīfeſtāt. Syri autē ⁊ greci ꝟtutes q̄s nō habēt predicāt. ⁊ vitia q̄ habēt: abſcōdūt. Quidā ſenex cū veniſſet ad aliū ſenē. dixit. Ego mortu⁹ ſum huic ſeculo. Cui ille alter. Ne confidas i te: donec egrediaris de corpore hoc. Nā etſi dicis tu. qꝛ mortu⁹ ſuꝫ: diabolus tn̄ ē nec dū mortu⁹ ē. cui⁹ inumerabiles ſunt male artes. Abbas Syſois cū ſedēs p̄ñte fratre altero. fact⁹ eſſet i extaſi. ⁊ altero audiēte neſciēs ſuſpiraſſꝫ. cepit penitere ac dicere indulge mihi frater expoſco: nec dū eniꝫ me cognoſco eſſe monachū: qꝛ audiēte altero ſuſpiraui. quotiēs aūt in orōne ſenex idē ſtans man⁹ ſuas erexit ad celū. cito deponebat man⁹: ꝓpterea ſi alter p̄ſens eſſet. ne hoc ipſū illi plaude conſtaret. Quidā ſenex habitabat in inferioribus partibus egypti. ⁊ ſedebat quieſcens. Unus āt ſecularis religioſus miniſtrabat ei. Contigit autem vt filius ſecularis infirmaretur. Multis ergo precibus poſtulabat ſenem vt veniret ad domū ſuam: ⁊ faceret orationem pro infante. Exurgens vero ſenex ambulabat cum eo. Ille autem preceſſit ⁊ ingreſſus in domum ſuam dixit. Ueniste in occurſuꝫ anachorite. Quos cum ſenex vidiſſet a longe egreſſos cum lampadibus: ſenſit ꝙ ad ſe venirent: ⁊ ſtatim deſpolians ſe veſtimenta ſua. miſit in fluuium ⁊ cepit lauare ſtans nudus. Ille autem qui miniſtrabat ei. Uidens hec erubuit. Et rogabat homines dicēs. Reuertimini. Senex enim noſter ſenſum perdidit. Et veniens ad eum: ait illi: Abba quid eſt hoc qđ feciſti? Omnes enim qui te viderunt. dixerunt: quia demonium habet ſenex. Cui ille. Et ego volebam hoc audire. Idem alia vice volebat eum aliquis videre ex iudicibus. ⁊ preceſſerunt clerici dicentes ei. Abba prepara te. quoniam iudex audiens opera tua. veniet ad te: benedici cupiens a te. Ille autem dixit. Ita faciam ego preparabo me. Ueſtitus ergo lebetone ſuo. ⁊ tollens panem ⁊ caſeum in manibus. aſcendit in portam ⁊ diuaricatis pedibus ſedens cepit

manducare. Ueniens autem cum officio ſuo iudex: ⁊ vidēs eum dixit. Iſte eſt anachorita: de quo talia audiebamus. Et contemnens eum ita diſceſſit.

Contra ſpiritum ſuperbie.

Uidam ſenex dixit.

Qui ab hoīb⁹ ampli⁹ honoraꝛ aut laudaꝛ: nō paruū dānū patiꝛ: q aūt ab hoīb⁹ nō honoraꝛ: deſuꝑ gloriā accipit. Itē dixit. Fieri nō pōt: vt ſimul herba naſcaꝛ ⁊ ſemē: ita īpoſſibile eſt vt laudē ⁊ gloriā habētes ſecularīū: ſimul ⁊ fructū faciam⁹ celeſtē. Itē dixit. Quādo cogitatio ſuꝑbie vł certe vane glīe te īpugnat. ꝑſcrutare teipſuꝫ: ſi oīa mandata dei ſeruaſti: ſi inimicos diligis: ſi gaudes de gloria inimici tui: ⁊ ꝯtriſtaris i deiectōe ei⁹: ſi apud te habes qm̄ ſu⁹ inutilis es: ⁊ ꝙ plus oīb⁹ hoīb⁹ ſis pctōr: ⁊ neq̄ tūc tā grāde aliqd ſapias: tāq̄ aliqd boni feceris: ſciēs ꝙ elata cogitatio illa bona oīa diſſoluit. Dixit ſenex cuidā. Non appones cor tuū aduerſus fratrē tuū dicēs. Quō tu ampli⁹ ſobri⁹ es q̄ ille: ⁊ ꝯtinētior? ſed ſubdit⁹ eſto gratie dei i ſpū paupꝑtatis: ⁊ ꝑ caritatē nō fictā: ne ſpū exaltatōis ꝑdas laborē tuū. Itē dixit ſenex. Quātumcūq̄ eniꝫ ſe depoſuerit homo i humilitate: tātū ꝓficit i altū. Sicut eniꝫ ſuꝑbia ſi aſcēderit i celū vſq̄ ad infernū deduciꝛ: ita ⁊ humilitas ſi deſcēderit ad īfernū: tūc: exaltabiꝛ vſq̄ ad celū. Abbas Machari⁹ dū diluculo palmaruꝫ folia portās: ad cellā ſuam reuerteretur: occurrit ei diabolus cum falce preacuta: volēs eū percutere: ⁊ non valebat. Qui exclamās ait. Magnā vim a te patior Machari. Qui cū te cupio nocere: nō valeo: dū q̄cūq̄ tu facis ego magis exuperē. Tu ergo īterdū ieiunas ego nūq̄ vllo cibo reficior. Tu ſepe vigilas: me vero nūq̄ ſopor oppreſſit: ſed vna re me vicis ipſe fateor. Cūq̄ꝫ ab eo rē ipſaꝫ Macharius requiſiſſet: ait. Humilitas tua ſola me vincit. Hec dicēte inimico: ⁊ extendente. b. Machario manus ſuas ad orationem: ſpiritus immundus inter auras euanuit. Quidam ex patribus dicebat. Omnis labor ſine humilitate vanus eſt: Humilitas enim precurſor eſt caritatis. Sicut Ioannes precurſor erat ieſu. omnes trahens ad eum: ita ⁊ humilitas attrahit ad caritatem. i. ad ipſuꝫ deum: quia deus caritas eſt. Quidam frater requiſiuit a ſene. Quid eſt humilitas? Cui ſenex. Arbor eſt vite in altum excreſcens. Iteꝫ dixit. Terra in qua dixit deus ſacrificium ſibi offerre: humilitas eſt. Iterum requiſitus ſenex quidam: quomodo poteſt anima humilitatem adipiſci: reſpondit: ſi ſua tantummodo mala homo conſideret. Dicebat auteꝫ: quia perfectio hominis eſt humilitas. Dixit abbas Motoys: Humilitas nec ipſa iraſcitur: nec alios iraſci permittit. Iteꝫ dixit. Humilitas eſt ſi quādo peccauerit in te frater tuus. anteq̄ peniteat: idulſeris ei. Perfecti viri q̄uis poſſint nolūt miracła facere: ne extollanꝛ.

Bbas Ioſeph duꝫ

cum aliis fratribus ad abbatem Pimenium veniret quidam ex parentibus predicti ſenis Pimenij: attulit infantem cuius facies per arreptionem diaboli fuerat deprauata: ⁊ ſedens pater eius cuꝫ eo foris monaſterium plorabat. Cum autem vnus ſenex ad vocem flentis egreſſus eſſet: et interrogaret eum cur ploraret ille reſpondit. Parens ſum iſtius Pimenii: et ob hoc veni vt viderei hunc infantē Uides domine que huic infanti per ſathanam contigerit temptatio. Timuimus enī vſq̄ꝫ nunc illum huc offerre: qui non vult nos videre. Et nūc ſi cognouerit ꝙ hic ego ſum: cum confuſione eiiciet me: Ego autē vos vidēs patres: qui modo ad eū veniſtis preſumpſi venire huc. Quomodo ergo vis vade ⁊ miſerere mei abba: ⁊ tolle īfantem iſtū: ⁊ defer intus tecū. vt oret ꝓ eo. Quem cū ſenex tuliſſet: ⁊ īgreſſus fuiſſet i cellā: ſapiēti: ꝯſilio vſus: nō illū obtulit primo abbati Pimenio: ſed minorib⁹ patrib⁹ ⁊ dicebat. Signate īfantē frēs faciētes oratiōeꝫ rogās ꝑ ſingulos ſenes. Et poſt oēs detulit illū Pimenio. At ille volebat eū nec aſpicere. cuꝫ āt rogarēt eū. vt ſicut oēs. ſic ⁊

ipſe oraret:igemuit:ꝛ ſurgēs orauit dicēs
Deus ſana facturā tuā.ne dñet illi inimicꝰ
Et ſignauit infantem. ꝛ mox ſanus eſt
patri redditus:Cū qdam ſecularis i eccle
ſiaꝫ veniēs ab immundo ſpiritu tenere͛:
ꝛ omnes orōnē feciſſēt :nullatenus ſpiri/
tus imūdus egrediebat͛ ab eo.dicūt ergo
īter ſe fratres.Quid poſſumꝰ huic ſpiritui
facere:' Nemo illū pōt excutere niſi ab/
bas Biſariō.Sed ſi hoc dixerimꝰ:ille nec
ad eccleſiaꝫ acqeſcit veīre: Sꝫ faciamus
taliter.Qñ ad eccleſiā añ omnes ſolet ve/
nire.hunc q patit͛ faciamꝰ ſedere:ꝛ poſtea
dicamꝰ. Abba abba ſuſcita hūc dormien
tem.Fecerūt ergo ita.Et veniēte abba/
te Biſarion.ſteterūt oēs in orōne ꝛ dicūt
ei.Abba ſuſcita iſtū q dormit.Ille aūt di/
xit. Surge ꝛ egredere foras. Et mox
egreſſus eſt ab eo ſpiritus immundus:ꝛ ſa
nus factus eſt ex illa hora. Quod vtili
ter aliquotiens in ſordidis cogitationi/
bus derelinquimur ne extollamur

Epe dicebat beatꝰ

Antoniꝰ.niſi paſtor velaret ocu/
los aīalis.mercedē ſuā recipiēs ipſe conſu
meret. Ita ꝛ nos ꝑ dei diſpenſatiōeꝫ regi
men accipimus. vt ea q̄ operabamur bo/
na.nō valeamꝰ intendere:ne noſipſi beati
ficātes.poſſimꝰ extollere.ꝛ mercedē ꝓpri
am amittamꝰ. Nā ꝛ ab hoc qñ relinqmur
in ſordidis cogitatōibus.neceſſe fit vt hoc
tm̄modo ꝓuideamus: vt noſipos ꝛ noſtraꝫ
ſententiā ꝯdemnemus:ꝛ ea q̄ ſunt in nobis
ſordida.illud puū bonū opus noſtrū in no
bis obſcurent. Nunq̄ʒ enī homo bonus ē.
etiā ſi bonus eſſe deſideret.niſi deꝰ habita
uerit in ipo:q2 nemo bonus niſi ſolus deꝰ
Oportet āt vt noſipos ſemꝑ veraciter in
cuſemꝰ:Qñ enī ſe qſq̄ʒ nō reprehēdit mer
cedē ꝓpriā amittit. Idē beatꝰ antoniꝰ dū
ī cella ꝓpria oraret: venit ad euꝫ vox di/
cens. Antoni.nec dū ꝑueniſti ad mēſuraꝫ
Corriarij q ē in alexandria. Quo audito
ſenex cōſurgens mane arrepto bacculo ī
ciuitatē feſtinus ꝑuenit.Cūq̄ʒ ad deſigna
tum hominem ꝑueniſſet.ꝛ ingreſſus fuiſ/
ſet:ille viſo tāto viro obſtupuit. Cui dixit
ſenex. Refer mihi opera tua: q2 propter
te relicto deſerto huc veni. Qui reſpōdēs
ait. Neſcio me aliqñ aliqd boni ꝑpetraſſe.
Unde ex cubili ꝓprio mane cōſurgens.an
teq̄ʒ in opere meo reſideā. dico ꝙ omnis
hec ciuitas a minore vſq̄ʒ ad maiorē igre/
dit͛ in regnū dei ꝓpter iuſticias ſuas :ego
āt ſolus ꝓpter peccata mea penā ſēpiter/
nā igredior.Qđ ꝟbū mane.ꝛ anteq̄ʒ qeſ/
cā ſero:ex cordis mei cēſeo veritate.Q đ
audiēs beatꝰ antonius reſpondit. In ꝟita
te fili ſicut bonꝰ artifex ſedēs ī domo tua
cū requie regnū dei adeptꝰ es: ego autē
velut ſine diſcretōe omne tp̄s meū ī ſolitu
dine ꝯuerſatꝰ.nec dū verbi tui aſſūpſi mē
ſurā.Quidā frater reqſiuit abbatē Pime
niū dicēs.Quid ē pater: ꝙ apoſtolus di/
cit:oīa mūda mūdis:' At ille dixit. Si qs
ad hunc ſmonē ꝑuenire potuerit vt eū in/
telligat: videbit ſe minorē eſſe totiꝰ crea/
ture.cui frater. Et quomō me poſſū vide
re minorē ab eo q homicida ē:' Reſpōdit
ſenex.Si potuerit homo ad ſmonē hunc
apli ꝑuenire.ꝛ viderit hoīeꝫ q forte aliuꝫ
occiderit:dicit in ſemetipo. Ille qdeꝫ hoc
ſolū peccatū fecit.ego āt omni hora homi
cidiū cōmitto meipſū iterficiēs. Et cū fra
ter reqreret quō hoc poſſet fieri.reſpōdit
ſenex.hec ſola hoīs iuſticia ē vt ſēꝑ ſemet
ipſū repɓēdat:ꝛ tūc iuſtificabit͛ cū ſua pec
cata ꝯdēnat.Quidā frater dixit ad ſeneꝫ
Cogitatō mea dicit mihi bonꝰ ſum. Reſ
pōdit ei ſenex.Qui nō videt peccata ſua
ſemꝑ ille in bonis eſſe ſe credit:qui aūt vi
det illa.cogitatōes ei ſuadere nō poſſunt
ꝙ ī bonis ſit.ſcit enī qđ videt. Opus ḡ eſt
laborare mltū. vt ſe qſq̄ʒ ꝯſidereꝫ.nā negli
gētia ignauiaq̄ʒ ꝛ relaxatio excecāt ocu/
los cordis noſtri. qdā frater dixit abbati
Pimenio.cogitatiōes mee nō permittūt
me peccata mea reſpicere. ſꝫ patres mei
cogūt me cogitare peccata. Rñdit abbas
Pimenion de abbate Iſidoro referēs ꝛ
dicēs.Dū plāgeret abbas Iſidorꝰ ī cella
ſua.ꝛ diſcipulus eius in alia cella ſederet:
ꝯtigit vt illa hora idē diſcipulus ad illum

veniret q̄ ille plāgebat.ꝛ reqſiuit eum di
cens.Quid plāgis pater:' At ille reſpōdit
Peccata mea plāgo fili.iterꝫ dicit ei. Nō
habes peccata abba.Dicit ei ſenex. O fi/
li ſi peccata mea deꝰ manifeſtaret homi
bus:nec tres nec q̄tuor ſufficerent .ſed
plures. Quomō vitetur detractio.

Uidam frater requiſi/uit abba

tē pimenon: dicēs: Quomō po
teſt homo vitare.ne loq̄tur male de ꝓxio
ſuo:' Rñdit ſenex. Ego ꝛ ꝓximus meus
due imagines ſumꝰ.Cū ergo meā imagi/
nē repɓēdero.īuenit͛ imago fr̄is mei apud
me uenerabilis.qñ āt meā laudauero. tūc
fratris mei imaginē prauā reſpicio. Tūc
ḡ alij nō đtraho ſi ſēꝑ meipꝫ repɓēdo: qs
magnū vir đſpicit.q ſeipꝫ nō ꝯſiderat.Di
cebat qdā patꝫ qcqd hēs:odio alii ne faci
as. Si odis q tibi male loq͛.neq̄ʒ tu male
loq̄ris đ alio. Si odio hēs q tibi facit calū
niā:neq̄ʒ calūniā tu alicui facias. Si odio
habes q te ī ꝯtēptu ducit aut iniuriis appe
tit.aut aufert qđ tuū ē.aut aliqd tale facit
nihil horꝫ facias alicui.Qui ḡ hoc ꝟbū cu
ſtodire pōt:ſufficit ei ad ſalutē.Unꝰ ex ſan
ctis pr̄ibꝰ vidēs alium negligētem: fleuit
amare dicēs.Ueh mihi .q2 quō hodie iſte
peccat :ſic ꝛ ego craſtino. Et monebat di/
ſcipulū ſuū dicēs.Quis aliqs ḡuiter pñte
te peccauerit. ne ꝯdēnes eū:ſꝫ ſic apđ te
ſit tāq̄ʒ tu pluseo pecces.Quis ille ſecula
ris ſit: niſi forte deū blaſſemauerit qđ eſt
hereticoꝝ. Quidā noīe Thioteꝰ anacho/
rita negligētē quēdā fratrē audiēs īterro
ganti abbati qd illi fr̄i faceret. dedit ꝯſiliū
vt eū expelleret. Cū ḡ ille expulſus eſſet.
tēptatio venit ſuper Thimoteū. Et cū plo
raret ī ꝯſpectu đi ꝛ diceret.peccaui miſe/
rere mei: venit ad eū vox dicēs. Thiothee
ideo tibi hoc euenit:quia fratrem tuum in
tempore temptationis ſue deſpexiſti.
De voluntate proximi facienda:

Rater quidam requi/ſiuit

abbatē Pimenion dicēs. Quid
ē fides:' cui ſenex. In caritate ꝛ hūilitate
ſēꝑ viuere:ꝛ facere bonū ꝓxio ſuo. Ab/
bas Theodorꝰ cū de ope manuū aīeq̄ʒ lo
quere͛: dicit ad eū frater. Explana nobis
opus aīe abba.ꝛ opa manuū. Cui ſenex.
Oia q̄cūq̄ʒ ꝑ mādato đi facimꝰ:ī opibus
aīe reputāda ſūt.q̄ ꝟo ꝑ noſtra agimꝰ vti
litate ſeu cōmodo.hec oīa opa manuū ee
noſcunt͛. Abbas Apollo.ſiqs de fr̄ibꝰ euꝫ
in ſuo reqſiſſet ope ꝛ labore:mox ꝑgebat
cū omni leticia dicēs. Ego cum rege meo
xp̄o vado hodie opari ꝑ aīa mea. Hec eſt
enī merces que anime reputatur.
De refutatione proprie voluntatis.

Uidam ana chorita ſe/debat iuxta

cenobiū mltas ꝟtutes faciēs Et
cū veniſſent ad illū aliq monachi de ceno
bio:ꝯpulerūt eū nō ꝯſueta hora māducare
Et poſt hoc dixerūt ei fr̄es.contriſtatꝰ es
abba aliqd. q2 hodie ꝯtra cōſuetudinē feci
ſti:' quibꝰ ille rñdit. Tūc ē mihi tribulatio
qñ ꝓpriā fecero volūtatē. Quidā frater
veniēs ī ſcithi. vt videret abbatē Arſeniū
poſtulabat. Cūq̄ʒ alii fr̄es ei vt paululuꝫ
reqeſceret ſuaderēt: rñdit. Non māduco
panē niſi illū videre meruero. Tūc vnus
ex fr̄ibꝰ ipꝫ duxit ad abbatē Arſeniū.pul
ſatoq̄ʒ oſtio cellule itroduxit euꝫ.Deide ſu
ſcepti ꝛ orōne facta ꝯſederūt.Cū āt.h.ta/
ceret Arſeniꝰ. ille q fr̄eꝫ adduxerat : ait.
Ego diſcedo. Sꝫ ꝛ is q ex magno đſide/
rio venerat: vidēs qa nihil ei locutꝰ fuiſſꝫ
abbas Arſeniꝰ:ꝓ uerecūdia tacitꝰ ſedens
dixit. Et ego quoq̄ʒ tecū frater abſcedo.
Ac ſic vterq̄ʒ diſceſſerūt. Poſtulabat āt
ut etiā ad abbatē Moyſē.q ex latronibꝰ
ꝯuerſus fuerat: đduceret͛. A quo ſuſceptꝰ
facta caritate dimiſſus ē. Frater āt q ad
vtroſqꝫ ipſum duxerat. Dixit illi. Ecce
vtroſqꝫ quos poſtulabas vidiſti. qs tibi
plus ex ambobꝰ placet:' At ille ait. Mihi
interea hic melior vide͛.q nos vtroſq̄ʒ ꝛ
bene ſuſcepit ꝛ bñ pauit. Quo ſmone cō/
ꝑto. vnꝰ ex pr̄ibꝰ ad dñm orauit dicēs. do
mine hāc mihi rē ꝓcor oñde. q2 vnꝰ ꝓpter
nomē tuū oēs hoīes videre aut appellare
refugit. alter ꝟo oībꝰ ꝓpter nomen tuum

cōmunis ē. Et ecce ī extaſi duc illi naues
ꝑ fluuiū oſtēſe ſūt: ꝛ ī vna ꝗdem vidit ſpm̄
ſcm̄ cū ſilentio ꝛ rege: vna cū abbate arſe/
nio nauigātē: ī altera ꝟo naui vidit abba/
tē Moyſen ꝛ angelos dei. mel ꝛ fauū ī os
ꝛ ī dētes eius inſerētes.

De obſequiis īfirmantium vel infirmitate ipſa.

Quidam frater reqſiuit ſenes
dicēs. Duo fratres
ī vna ſūt cella: ꝛ ille ꝗdē vnꝰ ſex diebꝰ īte/
gris ieiunat: ille aūt alter īfirmāti facit ob
ſequiū. Cuiꝰ ģ opꝰ maiꝰ ē apud deū? Rn̄/
dit ſenex. Si ille ꝗ ieiunat ſex dies ꝑ nares
ſe ſuſpēderit: nō erit ſiſis illi alteri ī cōſpe/
ctu dei. Jobes minor Thebeꝰ. diſcipulus
abbatis Ammoys. xii. ānis ipſi ſeni īfirmā
ti fecit obſeqū: ſenex tn̄ cū vidiſſet cū labo
rātē: nūq̄ȝ illi ſmonē blādū ac placitū locu
tꝰ ē. Cū aūt de ħ mūdo trāſiret: ſedētibus
alijs ſenibꝰ tenuit manꝰ eiꝰ: ꝛ dixit ei ter/
tio: ſalueris ſalueris ſalueris: ꝛ tradidit illū
ſenibꝰ dicēs. Jlle nō homo: ſed angelus eſt
ꝗ tot annis mihi īfirmāti ſeruiēs: nec bonū
ſmonē audiēs fecit tn̄ obſequiū cū magna
patiētia. Plures igitur diuerſis laborātes
neceſſitatibꝰ ꝯuenerūt fr̄es ad ſcm̄ Anto/
niū: īter quos ꝛ Eulogiꝰ ꝗdā monachꝰ ale
xādrinꝰ. cū alio ꝗ elephātiacho morbo cru
ciabat: quos illuc ꝓpter huiuſmodi cauſaȝ
veniſſe memorabāt. Hic Eulogiꝰ ſcolaſti
cus erat: ſecularibꝰ litteris eruditꝰ. Qui
īmortalitatis deſiderio captꝰ: huic mūdo
renūciauerat: diuiſiſq̄ȝ rebꝰ ſuis oībꝰ atq̄ȝ
diſꝑſis: paꝝ aliqd pecuniaꝝ reliquerat ſi/
bi: qbꝰ qꝛ ꝑ ſe opari nō poterat vteret. Cū
igit eū quedā animi ꝯfectio fatigaret: ꝛ ne
q̄ȝ cū mltis ī monaſteria ꝯgere: neq̄ȝ ſoli/
tariā vitā poſſet ferre patiēter: reꝑit quē
dā publice ī platea iacētē: ita in ualitudine
illa: quā ſupius dixi iplctū vt ſine pedibꝰ ꝛ
manibꝰ videret. cui ligua tm̄modo imunis
a tātis cruciatibus erat: qua magis poſſet
ab ītuētibꝰ maloꝝ ſuoꝝ remediū ꝓmere
ri. cūq̄ȝ eū aſſiſtēs vidiſſet Eulogiꝰ oratōe
facta ad deū: ꝛ facta quadā cū dn̄o pacti/
one: his allocutꝰ ē ꝟbis. Dn̄e īquit ꝯs ī tuo
noīe ſuſcipio iſtū: tā imani valitudine ꝑpe
ditū: vt ꝓpt iſtū poſſiȝ ꝛ ipſe ſaluari. Affis
ergo mihi Jeſu xp̄e: atq̄ȝ patiaȝ ī tali miſte
rio largiaris moxq̄ȝ ad iacentem illū ait.
Uis frater ſuſcipio te ī domo mea: ꝛ qua/
cūq̄ȝ potuero rōne ſuſtēto? cumq̄ȝ hec ille
libenter amplecti dignaretur ſe diceret.
Uadā ergo īquit ꝛ aſinū quo veharis ad/
ducā. cui vehemēter exultās ꝯſenſit egro
tus. qd̄q̄ȝ mox fecit Eulogius: ꝛ memora/
tū ad hoſpitiū ſuū ſine dilatōe tranſuexit.
Per quīdeciȝ igitur annos iugi curatōe ꝛ
perpetua ei ſollicitudine ſeruiebat: per qd̄
omne tēpus ꝛ ille cui tātū deferebatur ob
ſequiū cū gratiarū actiōe cūcta tolerabat
ꝛ Eulogii manibus ꝛ medicamētis cibiſq̄ȝ
ꝛ balneis ꝓut cōpetebat valitudini cura/
batur. Poſt. xv. vero ānos īſtinctu demo
nis: ſupradictus egrotus īmemor tot labo
rū Eulogii: tātorūq̄ȝ meritoꝝ: cepit ab eo
velle diſcedere: multiſq̄ȝ iniuriis atq̄ȝ op/
probriis īcrepare eū dicēs. Fugitiue: qui
propriā domū deuoraſti: furatuſq̄ȝ es alie
nā ſubſtātiā: ī me occaſionē ſalutis tue rep
periſſe te credis? Eulogius autē rogabat
eū. ꝛ ſatiſfaciens animo eius dicebat. No
li mi dn̄e talia loqui: ſed dic potius: quid
te cōtriſtaueriȝ ꝛ emendo. Elephantioſus
autē cuȝ furore dicebat. Uade nollo iſtas
adulationes tuas. Proiice me in publicū
refrigeratione tua non egeo. Eulogius au
tem obſecro te inquit placare: aut quid te
inquit contriſtauerim venerāde ſenex edi
cito. Elephantioſus autem aſperior ī furo
re dicebat ad eum. Jam fraudulentas irri
ſiones tuas non fero: adulationes ꝛ ſubſan
nationes tuas non tolero. Nec michi hec
arida parcaq̄ȝ vita iocunda eſt: volo car/
nibus ſaturari. Cūq̄ȝ ei exhibite a viro pa
tientiſſimo Eulogio carnes fuiſſent: cepit
iterum proclamare. Non potes īquit mee
ſatiſſacere voluntati. neq̄ȝ tecū ſolitarius
habitare preualeo: populū videre ad pu/
blicū ire deſidero. Dicit ei Eulogius. ego
adduco tibi multitudinē fratrū: rurſus fe
rocior ac pene blaſphemus egrotꝰ: ne īqt
mihi tuā faciē videre volo: ꝛ adducis mi/
bi ſimiles tuos ſolꝰ panis ꝯuoratores. cō/

cutiēſq̄ȝ ſemetipſū: ingēti voce clamat di/
cēs. Hic eē nolo: ad publicū ire deſidero.
O violētia. Jn eū locuȝ me ꝓijce: vn̄ me
ſuſtuliſti. Tāta ģ erat eiꝰ inſania: adeoq̄ȝ ſē
ſus ipiꝰ īfirmꝰ quodāmodo mores ꝑuerte
rat demō. vt e laqueo ſe forte ſuſpendiſſet
ſi manus ꝑ quas hoc facere poſſet hūiſſet.
Ad mōachos itaq̄ȝ vicinos ꝑgit Eulogiꝰ:
ita dicēs eis. ꝗd faciā ꝙ elephantioſus iſte
penitꝰ deſꝑare me fecit? Dicūt ei. Quāob
cauſā? Rn̄dit eis. qꝛ dura ſūt q̄ mihi cona
tur īponere. ꝛ ꝗd agā ignoro. ꝓijciā ne eū?
Sed aliter deo ꝯtxeras dexi. de hoc ſatis
vereor. Nō ꝓijciā eū. Sed tot ac tāta ite/
rū dieꝝ ac noctiū mala ferre nō poſſū. ꝗd
de ipo igit a me fiat ignoro. Ad quē illi his
ꝟbis loquūt dū adhuc viuit ꝛ ſupeſt magnꝰ
ille: ſic eni vocabat antoniꝰ: aſcēde ad eū
egrūq̄ȝ naui īpoſitū ī monaſteriū eius de/
fer. expectās ibi donec ſpelūcā ſuaȝ egreſ/
ſus adueniat. Quē cū videris. referes iſta
q̄ pateris. atq̄ȝ ab eo ꝯſiliū poſtulabis. ꝗc/
ꝗd tibi ſuper hoc dixerit facies. ꝛ eiꝰ moni
tiōibꝰ acqeſces. ſciēs a deo iuberi tibi qd̄ il
le ꝑcepit. Mox igit ſmonibꝰ fratrū liben
ter īſtructꝰ. ſupradictū egrū blādis ꝑcibus
ſuꝑans. littorali nauicule īpoſuit: ſuſtulitq̄ȝ
de ciuitate ꝑ noctē. ꝛ ad diſcipuloꝝ ſancti
Anto. hītaculū duxit: Euenit autē vt alio
die veſꝑtinis horis ſuꝑueniret illuc. b. An
toniꝰ: referēte mihi Cronio: ꝙ clamide ex
pellibꝰ facta īdutꝰ aduenerit. Solebat aūt
veniēs ad mōaſteriū fratꝝ vocare ex īpis
Machariū cūq̄ȝ his ꝟbis īterrogare. Ue
nerūt adhuc aliꝗ fratres? Et ille veiſſe di
cebat. De egypto īqt ſūt an ꝯ hieroſolima?
Hoc aūt ſignū ab his iuſſerat dari. vt q̄ti/
ens aliꝗ nō ſatis digni collogo ipiꝰ venirēt
aduenīſſe egyptii dicerēt. qūēs aūt ſci ꝗdā
ꝛ ſpūales viderēt viri: veiſſe ꝯ hieroſolima
nūciarēt. Tūc ģ veniēs iuxta ꝯſuetudineȝ
ſuā. cū īterrogaret vtꝝ hieroſolimite illic
fr̄es eſſēt an egyptii? rn̄dit Macharīꝰ di/
cēs. ex vtroq̄ȝ illic ſdā genere vidiſſe ſe. cū
aūt dixiſſet illi. s. Ant. fac illis leticiā ꝛ ſu/
māt cibū vna cū eis oratōe ꝯpleta iubebāt
diſcedere, ac ꝟo cū hieroſolimitas veniſſe
didiciſſet. ꝑ totā noctē cū ipis ſedēs ea illis
q̄ ſaluti eoꝝ ꝓficerēt loq̄bat. Memorata
igit nocte cōſediſſe referebāt. ꝛ vnūquēq̄ȝ
ad ſe de his ꝗ ꝯuenerāt euocaſſet. Cūque a
nullo ꝗs illic Eulogiꝰ vocaret audiſſet ipe ī
tenebris ꝓpria voce ſua illū ter noīe voca
uit. cui cū ſupradictus ſcolaſticꝰ nō rn̄deret
putās ꝙ alter aliꝗs Eulogiꝰ vocaret. Di/
cit ei rurſus: Te voco Eulogi: ꝗ ab alexā
dria ciuitate veiſti. Dicit ei Eulogiꝰ. Quid
queſo iubes? Et antonius quid inquit huc
veniſti? Reſpondit eulogius dicens: Qui
tibi nomen meū reuelare dignatus eſt: ip/
ſe etiā ꝛ aduētus mei cauſā ꝓculdubio re/
uelauit. Tunc ille. quare inqt veneris ſcio
ſȝ ante omnes hos fratres vt omnes audi
ant refer. Juſſus igitur a magno Antonio
ſeruus chriſti Eulogius rettulit āte omnes
Jſtū elephātioſū ī platea publica reꝑi ꝓ
iectū cuius curā nullus hominū gerebat: ꝛ
ꝓmiſi deo: vt deſeruirē egritudini eius q̄/
modo poſſem. ꝛ ego ꝑ illū ꝛ ille ꝑ me ſalua
ret. Ex quo aūt pariť ſumus ꝗntus decimꝰ
ānus eſt ſicut ꝛ veſtre ſanctitati credo oīa
reuelata. Quia igit poſt plurimos ānos cū
a me nihil mali ꝑtulerit. variis me ꝓcellis
ac tēpeſtatibus vexat: ob qd̄ ꝛ ego ipſuȝ a
me ꝓiicere cogitaui. ꝓpterea ad ſāctitatē
tuā veni, vt ꝗd ex hoc faciā. digneris me
tuis edocere cōſiliis: ꝛ orationibus adiuua
re. Peſſimis eniȝ motibus totus fatigor ꝛ
crucior: cui hec tunc Antonius ſeuera at/
que iracunda reſpōdit. Tu illū a te ꝓiicis
Eulogi? Sed ille euȝ nō ꝓiicit ꝗ euȝ a ſe fe
cruȝ eſſe cognoſcit. Proiicis eū. meliorem
te inueniet. ꝛ eligit deus ꝗ colligat deſtitu/
tū. Cumq̄ȝ ꝑterritus ad hec Eulogius ver
ba tacuiſſet. relicto rurſus ſanctus Anto/
nius Eulogio. cepit egrotū ꝓpriis ſermo/
nibus verberare: ꝛ hec ad cuȝ cuȝ clamore
maximo loqui. Elephantioſe ſceno ac luto
horride. nec terra digne nec celo. non deſi
nis iniuriam dei vociferari? Neſcis. qui
miniſtrat tibi chriſtus eſt. Quemadmodus
auſus es cōtra chriſtum talia loqui? Nam
propter chriſtū ſe iſte ſuitio tali ꝛ obſegis
ſubiugauit. Quē ꝛ ipſū mordaci ſermone

laceratā religꝛ:ↄuerſiſq; verbis ad alios
fres.ad vnūquēq; ita vt ratio ſingloꝝ exi
gebat locut⁹:rurſus ad eulogiū ⁊ ad egro
tū redit: dicitq; eis. Ne qs veſtrum o filii
quoq; ſe vertat:neuter ab altero ſepet: ſ;
ad cellā veſtrā ī qua ꝑ tm̄ tp̄s vixiſtis redi
te:ī pace oē; triſticiā deponētes.'Iā nunc
eni; ad vos dn̄s d̄s mitter. Nā tēptato iſta
iccirco accidit vobis:qꝛ ad finē vite ambo
veniſtis:etiā vterq; veſtrū merebit̄ coro/
nari. Nihil ḡ aliter feceritis, ne forte vos
angelus veniēs:ī eo ī quo dixi loco iueni/
re non poſſit: vtriſq; coronis fraudemini.
Qui cū ad cellā ſuā velociter redeūdo re/
ītegrata pace veniſſet:itra.xl.dies Eulo/
gi⁹ prior obiit:⁊ poſt aliquot triduū ſupra/
dict⁹ defecit Egrot⁹. alo vebemēter īco/
lomis.Croni⁹ autē; cū plurimū tpis ī the
baicis fuiſſet locis:ad monaſteria alexādri
na deſcēdit:eueniq; vt ad illū occurreret
diē q vni⁹ qdē quadrageſim⁹:alterius aūt
tercius celebrat⁹ tūc a fribus dicebat.Cū
igit̄ Cronius hoc audiſſet obſtupuit:ſūpto
q; euāgelio ſcō atq; ī medio fratꝝ poſito:
cū ſacramēto ipſis ꝑ ordinē cūcta expoſu/
it dicēs. Hoꝝ oīu; q̄ cōmemoraui īterpres
ipſe fui ſmonū eo ꝙ grece loqui ſcūs An/
toni⁹ neſciebat. Ego aūt vtrāq; liguā no/
uerā:atq; īter ipſos loquebar : illi qdē gre
co:iſti aūt egyptio ore reſpōdēs. Hoc quo
q; Croni⁹ ipſe nobis referebat:ꝙ ei ſcūs.
Antoni⁹ ī illa ipſa nocte qua brm̄ Eulogiū
dimiſit dixiſſet:qꝛ ꝑ totū annū deꝑcat⁹ fu
iſſet: vt oſtēderētur eidē ꝑ reuelationē lo/
ca pctōꝝ atq; iuſtoꝝ. Et ſe vidiſſe dicebat
ꝓceꝝ quēdā vſq; ad nubes gigātē:tetbri
coloris extenſas habērē ad celū manus:
atq; īfra pedes ipſius lacū ad ſpeciē mariſ
fuſu;. vbi tāq; aues īquietas aīas volātes
vidit Antonius : ⁊ ille qdē quēcūq; ſupra
ipſius man⁹ caputq; volabāt cōſeruabā/
tur:qcūq; aūt manib⁹ ipſius repte fuiſſēt
mergebātur ī lacū. Uocē aūt tūc talē ſibi
veniſſe referebat. Has oēs aīas quas vo
lātes vides:ſcias aīas eſſe iuſtoꝝ q̄ ī para/
diſi habitatiōe regeſcunt. Ille aūt aīe alie
ad īferna mittūtur qd̄ patiūtur:qcūq; car

nali obedierit volūtati:⁊ qcūq; iracūdia;
retinētes:reddere malis paria tēptauerit
Referebāt aūt nobis tā Cronius q; ſcūs
Ierax:atq; alii plures vicini fratꝝ : iſta q̄
dicā. Quidā ſenex dixit qꝛ ſi ſcit monach⁹
eſſe aliquē apud quē ꝓficere poſſit:ſed ne
ceſſaria corporis cū labore habet:⁊ ꝓpte/
rea nō vadit ad eū:huiuſmodi monachus
nō credit eſſe deū. Dixit qdam ſenex. Qui
vult heremū habitare d̄bet eē doctor:ñ q
doctrina egeat ne detrimentum ſuſtinere
videatur. Quod infirmitas corpo/
ris proſit anime claret ex his.

Agnus quidam ſe

nex īfirmāti diſciplo ſuo dixit. Ne
ↄtriſteris fili ex īfirmitate vel plaga cor/
poris tui. Sūma eni; religio ē: vt ī īfirmi/
tate qs grās agat deo. Si ferrū es:ꝑ ignē
emittis eruginē:ſi aꝛo auꝝ es.ꝑ ignē ꝓba/
tus.a magnis ad maiora ꝓcedis. Ne anxi
eris ḡ frater. Si eni; te d̄s vult in corpore
torqueri tu qs es:q ei⁹ volūtati reſiſtas aut
moleſte feras:' Suſtine ḡ ⁊ roga deū: vt q̄
ipſe vult illa ↄcedat. Quidā ſenex cū fre/
quēter īfirmaret̄ corpore ⁊ lāgueret:cōti/
git vt vno ānonulla eū egritudo ↄtigeret:⁊
ꝓpterea flebat ⁊ grauiter ferebat dicēs.
Reliquiſti me domine:⁊ noluiſti me preſē
ti hoc anno viſitare. De timore dei.

Bbas piemon re

qſit⁹ a fre:quēadmodū aīa reſiſte/
ret:⁊ timere deū nō vult. Rn̄dit ſenex aīa
qdē vult tiere deū:ſ; nec dū tp̄s ē. Timor
eni dn̄i magna pfectioē. Quidā fr a ſene re
qſiuit dicēs. Quō timor d̄i venit ī aīa;:' Et
ait ſenex. Si qs ħz ī⁹ humilitatē poſſederit
vt neminē iudicet vl' ↄdēnet: vel largitor
ſit elemoſinaꝝ:⁊ vt nihil habeat:tūc venit
timor dei ī aīa;. Dixit ſenex. Timor ⁊ hu
militas ⁊ egeſtas victualiū maneāt in te.
Frater qdā īterrogauit ſenē dicēs. Unde
ē abba cor meū duꝝ:⁊ nō timet deū :' Di
xit ei ſenex. Puto ſi homo teneat incre/
pationem in corde ſuo poſſideat timorem
domini. Dixit ei frater. Quid eſt increpa

tio:' Ait ſenex. Ut in omni re increpet ho/
mo anima; ſuam: dicendo ei. Memor eſto
quoniā oportet te deo occurrere. Dicit aūt
⁊ hic qd ego volui cu; hoīe:' Eſtio aūt qꝛ ſi
qs ī his ꝑmanz veniet ei tior d̄i. De pnīa

Equiſiuit quidā fra

ter abbatē pimeniū dicēs. Quid
ē penitentia:' Cui ſenex reſpōdit. Peniten
tia peccatoꝝ ē vlterius non peccare. Hec
eni vox ad hominē ſēper clamat. vſque ad
vltimā reſpirationē Hodie cōuertimini ne
vobis repētina mors tanq; fur ſuperueni/
at. Abbas pimenius dixit cū gemitu. Oēs
virtutes ingreſſe ſūt in cellā meam.preter
vnā virtutē:⁊ ex eius labore ſtat hō. Inter
rogauerūt eū fres. Que ē iſta virt⁹ abba:'
Rn̄dit ſenex. Ut ſēper ſeipſū reꝑhēdat hō
Q ꝑ pnīa; vno die ꝑōt hō recōciliari deo.

Uida; ex patribus

de aliquo referebat eꝑo.eo ꝙ au
diſſet duos ex plebe ſua viros:nimie īpuri
tatis ⁊ adulteros. Rogauit ergo deū vt ſi
ita eſſet:agnoſceret.cu; ergo poſt oblatio/
nē cōſecrata; vnuſquiſq; ad cōmunione;
accederet:per ſinguloꝝ facies itelligebat
⁊ animos.peccatoꝝ eni facies nigras īſpi/
ciebat vt carbones: ⁊ oculos ſanguine re/
pletos:alios vero vidit clara facie ⁊ veſti
bus albis īdutos.cum aūt corpus domini
ſuſcepiſſent .ī quorundā vultibus lumen ī
quorundam vero flamma videbatur. Ut
autem agnoſceret de illis quorum crimen
audierat.communionem illis porrexit : ⁊
vidit vnum ex illis clara facie. ⁊ honorabi
li albiſq; veſtibus circūdatu; :alteꝝ vero
nigrum ⁊ horribili vultu. Et poſtq; diuini
myſterii gratiā ſuſceperāt. vnū lux q̄dā il/
luſtrauit.alteꝝ aūt quaſi flāma ſuccendit.
Orauit ergo epiſcop⁹ deu;. de ſingulis q̄
ei oſtēſa fuerāt ſe edoceri. Aſtās aūt ange
lus domini:dixit ad eū. Oīa q̄ de iſtis au/
diſti vera ſūt. Sed ille vn⁹ ī ſordib⁹ ſuis ad
huc ꝑmanet.⁊ ī volūtate peccādi:ideo illū
nigra facie ⁊ flāma ſuccēdi vidiſti. Ille aūt
alter ſimilis illi qdē erat:ſicut audieras:ſ;

ideo illū clara facie illuſtrari vidiſti.qꝛ re/
cordat⁹ eoru; q̄ prius fecerat.⁊ abrenūci/
ans illis malis opib⁹.cū lachrymis ⁊ gemi
tib⁹ dei miſericordiā poſtulabat:promittēs
vt ſi ꝑterita illi fuiſſent dimiſſa peccata.vl
teri⁹ ad eadē non rediret.⁊ ideo prioribus
criminib⁹ deletis.ad hāc gratiā quā vidiſti
ꝑuenit.cu; aūt epiſcop⁹ de gratia dei mira
retur.eo ꝙ nō ſolū de tormentis tā turpis
vite hominē libeꝝ ſtatuerit:ſ; ⁊ tāto hono
re decorauerit. Reſpōdit āgelus. Bn̄ mi/
raris:hō eni es. Nā dn̄s noſter ac veſter
naturaliter bon⁹ ⁊ human⁹ eſt ceſſantib⁹ a
peccatis.⁊ penitētib⁹ ī ↄfeſſione: qꝛ nō ſo/
lū tormēta dimittit.ſed ⁊ honore efficit di
gnos. Sic eni de⁹ dilexit hoīes. vt vnige/
nitū ſuū daret ꝓ peccatorib⁹. ⁊ ꝓ ipſis ad
mortē deſtinaret. Qui ergo cū inimici ei⁹
eſſent mori pro ipſis elegit:quanto magis
miſeretur eoꝝ.cū illi⁹ proprii ſint. Hoc er
go ſcias.ꝙ nulla peccata hominu;. dei bo
nitatē vicūt:ſi tantūmodo per penitentiā
vnuſquiſq; q̄ pri⁹ fecerat aboleuerit ma/
la. Miſericors ē eni de⁹.⁊ īfirmitatē gene
ris hūani ſcit.⁊ paſſionū fortitudinē. ⁊ dia
boli v̄tutē vel maliciā.⁊ cadētib⁹ qdē hoī
b⁹ ī peccatū.tāq; filiis īdulgens. expectat
emēdationē:penitētib⁹ vero tāq; lāguidis
ↄpatit̄ ⁊ miſeret̄.⁊ mox ſoluēs peccata eoꝝ
iuſtoꝝ illis etiā ꝑmia tribuit. Audiens aūt
epiſcopis miratus eſt nimis.⁊ glorificauit
deū:maīfeſtās oīb⁹ q̄ facta ſūt. De eodē.

Bbas paulus ſimplex hēbat hāc grā; vt īgrediētes

ī eccleſiā ſenes aſpiciēs. ex ipſa fa
cie eoru;. vniuſcuiuſque cogitationes ſiue
male ſiue bone eſſent:ſentiret.cū ergo ali
quādo veniſſēt ad eccleſiam.vidit eos cla
ra facie ⁊ leto animo īgredi:⁊ āgelos eorū
cū gaudio pariter cū ipſis. Unū aūt vidit
nigrū ⁊ nebuloſu; habentē corp⁹.⁊ demo
nes hinc atq; īde trahentes eū ad ſe.miſſo
freno ī narib⁹ ei⁹.⁊ angelu; ſācrū ei⁹ de lō
ge ſequētē triſtē. Beatus ergo paulus ce
pit flere amariſſime.⁊ pectus ſuū tōdere:
ſedēs ante eccleſia; propter eū que; tale;
aſpexerat. Omnes autem alii ſenes vi/

dētes eū ſic flentē. ceperunt rogare vt ſi/
quid in illis vidiſſet: manifeſtaret. aut cuꝫ
illis īgrederet̄ ī ꝯgregationē. Ille aūt no/
luit īgredi. ſꝫ ſemꝑ flebat ꝓpter eū quem
ſic viderat. Poſt paululū aūt cū abſoluta
ꝯgregatōe diſcederēt: iteꝝ oīuꝫ vultꝰ cir
cūſpiciebat. ſi tales egrederent̄ q̄les īgreſ
ſi ſunt. Et vidit illū quē āte viderat nigrū
⁊ nebuloſuꝫ. egreſſū clara facie ⁊ cādido
corpore: dmones de lōge ſequētes eum.
ſanctum autem angelum eius prope eum
hylarem et gaudentem ſuper eum nimis.
Tunc ſanctus Paulus exurgens. cū gau
dio vociferabatur benedicens deum ac
dicens. O quāta miſericordia ⁊ benigni/
tas dei ē: quāta miſeratō eiꝰ ē. Et aſcēdēs
in altiori loco voce magna dicebat. veni/
te ⁊ videte opa dei: venite ⁊ videte quē/
admōꝫ oēs homies ſaluos vult fieri. ⁊ ad
agnitōem veritatis venire. Venite ado/
remꝰ eū dicētes: qꝛ tu ſolus potes pecca/
ta dimittere. Cū aūt omnes cōueniſſet. ex
poſuit eis paulus q̄ vidiſſet anteq̄ȝ ingre/
derēt̄ ī eccleſiā. ⁊ q̄ poſte a. ⁊ petebat illuꝫ
frem quē ſic viderat. vt ei māifeſtaret co
gitatōes ⁊ actꝰ ſuos: vel quēadmodū tan/
tā ꝯmutatōeꝫ illi deꝰ donaſſet. Ille ꝟo an
te oēs cepit referre: dicēs. Ego hō ſū pec
cator: ⁊ mltis tēporibꝰ ſemꝑ fornicatōi fui
deditꝰ. Ingreſſus aūt nūc in eccleſiā dei.
audiui ꝟba q̄ locutꝰ ē dn̄s ꝑ eſaiā ꝓphetā
dicēs. Mūdi eſtote. ⁊ tollite malitias de
animabꝰ veſtris: āte ꝯſpectū oculoꝝ meo
rū. Diſcite bn̄facere. q̄rite iudiciū. Et ſi fue
rint peccata vr̄a vt coccinū: vt nix dealba
bunt̄. ſi volueritis ⁊ audieritis me bona
terre ꝯmedetis. Ego enī fornicator ꝯpun
ctꝰ ī hoc ſmone ꝓphete. ⁊ īgemiſcēs intra
pectus meū. dixi ad dn̄m. Dn̄e tu es q̄ ve/
niſti ſaluare peccatores. Hec ē que nunc
ꝑ ꝓphetam ꝓmiſiſti opere cōple in me in/
digno ⁊ peccatore. Ecce enī ammodo ꝓfi
teor tibi. ⁊ promitto ex toto corde: qꝛ vlte
rius hoc malū nō faciā. ſꝫ renūcio omni ī/
iuſticie. ⁊ āmodo tibi ſuio ī ꝯſciētia mūda
Ab hodie ergo dn̄e ⁊ ab hac hora ſuſcipe
me penitētē. ⁊ adorantē te. ⁊ renunciātē
omnibꝰ peccatis. Iuraui ⁊ ſtatui apud me
ſuare omnes iuſtificationes tuas. Sub
hac ſponſione egreſſus ſum de eccleſia:
ſtatuens apud me nihil de prioribus pec/
catis vlterius facere. Qd̄ cum audiſſent
omnes clamauerunt vna voce ad domi/
nū: dicentes. Q̄ magnificata ſunt opera
tua dn̄e: oīa ī ſapīa feciſti. Quia ⁊ ī pro
poſito penitētie: ſi trāſeat hō tn̄ ſuſcipiat̄.

Venit quidam frater ad abbatem
pimenion dicens q̄ grandem tri
bulationem paſſus eſſet. Dicit ei ſenex.
fuge de loco illo quantum tribus diebus
⁊ tribus noctibus ambulare potes: ⁊ fac
annum integrum ieiunans vſque ad no/
ctem. Cui ille. Si mortuus fuero anteq̄ȝ
vnus annus tranſeat. quid de me fiet? di
xit abbas pimenion. Confido in deum. qꝛ
ſi tu cum tali propoſito a me fueris egreſ
ſus vt hoc facias. etiaꝫ ſi mox mortuus fu
eris. cum deſiderio bono ſuſcipitur penitē
tia tua apud deum. Quidam frater ſede/
bat in cella ſua in egypto. in magna humi
litate precipuus. ⁊ habebat ſororem in ci
uitate meretricem. q̄ multis animabus ꝑ
ditio fuerat. Frequenter autem inſulta/
bant ſenes fratri illi. ⁊ vix potuerunt per/
ſuadere illi vt veniret ad illam: quatenus
per admonitionem eius poſſet peccatum
qd̄ per eam fiebat euincere. cum ergo ve
niſſet ad locum. quidam ex notis eius vi/
dens eum: preceſſit ⁊ nunciauit illi dicens
Ecce frater tuus venit ad te. Illa autem
pre gaudio relictis amatoribus ſuis qui/
bꝰ miniſtrabat capite diſcooperto ad oc
currendum fratri egreſſa eſt. dum ergo tē
ptaret eū amplecti dixit ei. Soror mea ca
riſſima parce aie tue. qm̄ ꝓpter te multi
ꝑeunt. ⁊ quēadmōꝫ poteris ſufferre ama
ra illa ⁊ eterna tormenta? Illa aūt cōtre/
miſcens dixit ad eum. Scis frater qꝛ eſt
mihi ſalus vel āmodo? cui ille. Si volue/
ris. eſt ſalus. Illa autem iactans ſe ad pe/
des fratris: petebat vt eam ſecum duce/
ret ī deſertū: cui frater: Vade cooperi ca
put tuū ⁊ ſequere me. cui illa. Eamꝰ. opor

tet me enī dformari īter hoīes nudo capi
te deābulārē q̄ȝ ī officinā peccati mei iteꝝ
ingredi. Dū ꝟo pariter ambularēt. mone
bat eā ad penitētiā. Videns aūt qꝛ quidaꝫ
obuiarēt ſibi. dixit ei. Qm̄ non omnes ſci/
unt qd̄ ſoror mea es: paruꝫ de via ſecede
donec trāſeant. Et poſt tranſgreſſis illis:
vocauit eā ⁊ dixit. Eamus ſoror viam no
ſtrā. Illa aūt nō reſpōdēte. ꝑquirēs iuenit
eam mortuā: ⁊ veſtigia pedū eiꝰ ſanguine
plena. erat enī diſcalciata. Cū autē ſenibꝰ
renūciaſſet factū: ꝯtendebāt inter ſe de ſa
lute eius. Manifeſtauit aūt deꝰ vni ſeni
de ipſa. eo q̄ nulla cura fuit illi ī itinere d
corporali viu: ſꝫ vulnꝰ ꝓpriuꝫ neglexit. ⁊
ſuſpirauit in tam grādi ꝑditōe: ideo ꝓ de/
uotione cordis eiꝰ ſuſcepit deus peniten/
tiam eius. De impugnatione demonū.

Vidam frater requiſiuit a ſe/
ne dicēs. Cur abba a demonibꝰ ī
pugnamur? Reſpōdit ſenex. Qm̄ arma
noſtra abiecimꝰ. id ē penitētiā humilitatē
obediētiā. ⁊ penuriā. Frater qdā abbateꝫ
ſyſoiū reqſiuit dicēs. Putas abba. ſi mō ꝑ
ſequit̄ nos diabolus. ſicut antiquos? Rn̄/
dit. Magis mō homines noſtre etatis ꝑ/
ſequit̄. qꝛ appropinquāt genera penaruꝫ.
vbi ille cū legionibus ſuis anguſtat̄: dum
ſcit ſtagnū vbi in igne ⁊ ſulphure arſurus
erit. ideo hoībus infeſtat̄. Nec tn̄ īfirmos
quoſq̄ȝ dignat̄ appetere: quos vbi volue/
rit cito ſubuertit: ſed fortes magis ac ma
gnos ſupplantare per diuerſa precipitia
aggreditur. Abba pimenius requiſiuit ab
batē abrahā. Quēadmodū nos demones
impugnant? Ait ſenex. Demones nobiſcū
non pugnant quia voluntates eorum faci
mus: ſed noſtre nobis voluntates demo
nes facti ſunt: ⁊ tribulant nos. Unde
apoſtolus. caro concupiſcit aduerſus ſpiri
tum. ſpiritus autem aduerſus carnem. vt
non quecunq̄ȝ vultis illa faciatis. Nā vis
ſcire cum quibus demones pugnauerunt
cum abbate moyſe ⁊ ſimilibus eius: nos
autem voluntates cordis noſtri impugnāt
Quidaꝫ frater requiſiuit abbateꝫ achillē.
Quemadmodū aduerſum nos poſſunt de
mones? Reſpondit ſenex. Per volunta/
tes noſtras. Et adiecit dicēs. Ligna lihani
dixerunt. Q̄ grandia ſumus ⁊ alta: ⁊
paruiſſimo ferramento incidimur. Nihil
ergo ei demus ex nobis: ⁊ nos non poterit
incidere. Venerunt ergo homines ⁊ fece/
runt in ſecuri manubrium ex ipſis lignis: ⁊
ita inciderunt. Ligna ergo ſunt anime: ſe/
curis diabolus: manubriū volūtas nr̄a ē.
Per malas ergo volūtates nr̄as īcidimur
Qualit̄ hō ī ſe mortificare vicia poteſt.

Vidaꝫ frater reqſiuit abba/
tē moyſē dicēs. Q̄ nō
poteſt ſe hō mortificare? Dixit ei
ſenex. Niſi quis arbitratus fuerit ſe habe/
re iam trienniuꝫ in ſepulchro. ad hunc ſer/
monem peruenire nō poteſt. Abbas pime
nius dixit. Ille mōachus poteſt tanq̄ȝ mor
tuus huic ſeculo eſſe. qui duas res horrue
rit: ideſt carnis ſue requiem ⁊ vanam glo/
riam. Senex quidam dixit. Tunc erit mo
nachus liber ab omnibus. cum in vno ope
re tantum intentus eſt bono. Quando enī
bona opera exercet: veniens diabolus. lo
cum non inuenit ⁊ diſcedit. Si autem ma/
lum opus exercet: veniens frequenter. ⁊ ī
pugnat eum. ⁊ in deteriora ſubuertit. Be
atus antonius monebat diſcipulum ſuum
dicens. Horre ventrem tuum ⁊ neceſſita
tes huius ſeculi. ⁊ concupiſcentiam malaꝫ
et honoreꝫ tanq̄ȝ abſens de hoc ſeculo. ⁊ re
quiem poſſidebis. De perſeuerantia.

Abbas antonius di
xit Monachus ſi paucis diebus
laborat. ⁊ iterum relaxatur: ⁊ rurſus labo
rat ⁊ inde negligit. hic nihil agit. nec patiē
tie perſeuerantiaꝫ poſſidebit. Dixit ſenex
Quid eſt opus incipere artificium: ſi non
diſcat perficere illud. Nihil eſt ergo. qd̄ in
cipitur ⁊ nō perficitur. De labore factoꝝ

Quidam ſenex dixit.
Uſq̄ȝ tūc laboret hō: vſq̄ȝquo poſ
ſideat xp̄ꝫ. Qui aūt ſemel illū adeptꝰ fue/
rit iaꝫ nō periclitatur. Permittitur tamen

laborare. vt remomerãs tribulationē labo/
ris. vndique ſemetipſū cuſtodiat: timēs
ne tantos labores amittat. Nā ⁊ filios iſra
hel ideo deus per deſertum quadraginta
ānis circūduxit. vt rememorātes vie tribu
latōnū nollent redire retrorſuz. Quidā fra/
ter requiſiuit ſenez. Quemadmoduz labo
rant poſtulantes de remiſſione peccatorū
Reſpōdit ſenex. Anteq̄ perueniat in eos
gratia que operetur: pro labore ipſoꝝ. ipſi
pallidi ⁊ ī labore ſunt. ſuper quos vero ex
priori patientia iaz gratia chriſti peruenit:
iſti florent ⁊ exultant anime eoꝝ. ⁊ facies
eoꝝ clara eſt ſicut ſol. cuz nubes nō habet
⁊ lucet. Quādo vero ſol nube cooperitur.
palleſcit: ſic ⁊ anima quādo paſſiones eā ⁊
tēptationes obſcurāt. Que autē per grati
az dei mūdata eſt: ita fulget ſicut ſcriptuz
ē. Magna ē gloria eius ī ſalutari tuo. Itē
dixit. Quis laborēt hic ſancti viri. tamen ⁊
aliq̄ requiem poſſidēt quoniā liberi ſunt a
cogitatiōibus hui⁹ mūdi. Quidā frater re
quiſiuit a ſene dicēs. Quēadmoduz nunc
laborātes ī cōuerſationibus viri. nō accipi
unt gratiā ſicut antiqui Ait eni ſenex. Tūc
erat caritas. ⁊ vnuſquiſq̄ proximuz ſuum
ſurſum trahebat: nunc vero poſtq̄ caritas
refriguit. ſinguli proximos ſuos in inferio
ra deducunt. ⁊ ideo gratiam dei non me/
rentur. De exhortatione doctrine.

Interrogāti cuidā abbatez
pimenionē de duri
tia cordis. rñdit ſenex dicēs: natu
ra aq̄ molis ē. ⁊ lapidis dura. Si āt freq̄nt
aqua ſtillat ſup lapidē: ſtillādo pforat illū.
Sic ⁊ vbū dī dulce ⁊ molle ē. noſtrū autē
cor durū. hō ergo audiens frequenter aut
meditās verbū dei: dat locū timori dei in
gredi in eum. De curioſitate vitanda.

Senex quidā dixit. Non opor
tet monachū requirere
qualiter ſit ille aut quēadmoduz
ille: quia per iterrogationē abſtrahitur ab
oratiōe ī detractationes ⁊ verboſitates.
Unde nihil ē meliuſq̄ tacere. Frater qui
dā requiſiuit a ſene: dicens. Si venerit fra
ter aliquis. ſermones mihi deforis īferens
alienos: iubes vt dicā illi. q̄ten⁹ mihi illos
non afferat. Ait ſenex. Nihil dicas: q2 nec
nos potuimus obſeruare. Cauendum eſt
ergo. ne forte dicentes proximo. hoc ne fa
cias: nos idem vel peiora poſtea faciamus
Cui frater: Quid ergo oportet facere. Et
ſenex. Si voluerimus ingt tacere: exēplū
ſolū ſufficit proximo: De cōtētiōe vitāda

Quidam ſenex dixit Si
qs tecum
aut dē ſcripturis aut dē quacūq̄ cā
locut⁹ fuerit. ne cōtēdas cū eo: ſed ſiquidē
bñ dicit: cōſenti ei. Si vero male. dic illi. Tu
ſcis quomodo loquaris. Ait apoſtolus.
Noli contendere verbis. Hec obſeruans
⁊ humilitatem poſſidebis: ⁊ odium vita/
bis. Nā ſi perſiſtas cōtendēs. ⁊ vis defēde
re ſmonē tuū: naſcit ide ſcādalū: Frequē
ter ergo dū laudas alterū fit etiā ex iuſtifi
catione cōtentio. De quacūque autē re ſi
grauiter contenderis: non paruam noxie/
tatem ſenties: ⁊ nullo modo requiem poſſi
debis. Magis ſtude ſilentium: ⁊ de nullo
eſſe ſollicitus. Attēde meditationi tue: cuz
timore dei exurgens tam mane q̄ veſpe/
re: ⁊ īpetū inimicoꝝ ñ timebis. De ſilētio

Beatus antonius di
ſcipulo ſuo ſolebat dicere. Si affe
ctaueris ſilentium: ne arbitreris te exerce
re virtutem ſed indignum te proloqui cō/
fitere. cum quidam frater abbati ſyſoi di
xiſſet: volo animam meam ſaluare: reſpō/
dit. Qua ratione poſſumus animam no/
ſtram ſaluare: cum lingua noſtra aperto
oſtio ſepe proſiliatur. Quidam frater in/
terrogauit ſenem dicens. Uſquequo ſer/
uanduz eſt ſilentium pater: Reſpondit
ſenex. Uſquequo interrogeris. In omni
enim loco ſi taciturnus fueris. requiē poſ/
ſidebis. Dixit ſenex. Peregrinatio ē tace/
re. Dixit quidam ſenex. Peregrinatio
que propter deum fit: bona eſt: ſi habue/
rit ⁊ ſilentiū: nā fiducia non eſt iā peregri/
natio. Abbas arſeni⁹ ſolebat dicere. Pe/
regrin⁹ monach⁹ ī aliena terra nulli⁹ cauſe
mediator accedat: ⁊ quietē poterit adipiſci

Abbas ampo dicebat. Sicut apis q̄cūq̄ va/
dit mel opat̄ ita ⁊ mōach⁹ quocūq3 pgit ſi
pp op⁹ dī precerit: dulcedinē bonoꝝ actuū
pōt afferre. De fugiēdo clericat⁹ honorē

Abbas theodor⁹ dū
eēt in ſcithi diacon⁹ ordinat⁹ nul/
laten⁹ pmanere acqeſcebat: ſed multis lo
cis fugiebat. Et iteꝝ ſenes reducebāt euz
dicētes. Ne derelinq̄s locū tuū. Quib⁹ il
le ait. Permittite me deprecari deū. ſi me
iubet miſtrare loco meo. Et orauit ſic. do/
mine. ſi volūtas tua ē. vt ī ordinatiōe mea
pſiſtā: oſtēde mihi. Et oſtēſa eſt illi colūna
ignea a terra vſq̄ ad celū ptigēs: ⁊ vox ad
eū. Theodore ſi potes fieri ſicut columna
iſta. vade ⁊ miniſtra. Sufficit quod leuitis
⁊ ſacerdotib⁹ p moyſen dictū eſt. vt mūdo
corde ⁊ corpore. inoxiis manibus ⁊ veſti
mēto mūdiſſimo: pro filiis iſrahel offerrēt
ſacrificia. Quod ille audiēs vltra nullate
nus acqeuit. Sed cū veniſſet ī eccleſiā de
precabātur eū: vt ſi nō miniſtraret vel ca/
licē teneret. Qui nō acqeuit dicēs. Si mi
hi de hac re āplius verbū feceritis diſcedo
hinc: ⁊ ſic eū dimiſerūt. Abbas yſaac audi
ens q2 pſbyteꝝ eū patres volebāt facere ī
ſcithi: fugit ī egyptū. Et īgreſſus ī agrū la/
tuit int̄ herbas. Contigit autē vt patres q
ſeq̄bant̄ eū. ī eodē agro requieſcerēt: quia
iā nox erat. ⁊ dimiſerūt aſinū vt paſceret̄
Ille aūt puenit paſcendo ad locū. vbi late
bat abbas yſaac. Et mane facto querētes
aſinū. iuenerūt ⁊ ſenē: ⁊ mirati ſūt. Cū aūt
vellent eum ligare: dicit eis. Iam non fu/
gio quia ſcio ex iuſſione dī eſſe: ⁊ quocūq̄
fugero ad hoc peruenturus ſum. Abbas
motoys venit aliquando de loco q vocat̄
ragita. in partibus gebilonis. Erat autez
cum eo etiam diſcipulus eius. Uidēs au/
tem illum epiſcopus loci illius. tenens eū
īnuitum preſbiterū fecit: Et dum pariter
comederent: dicit ei epiſcopus. Indulge
mihi abba. Scio enim q2 hunc honorem
nolebas: ſed ego a te benedici deſiderans
hoc facere preſumpſi. cui ſenex pro humi/
litate ait. Et mea cogitatio parūs volebat
ſed ī hoc laboro. q2 diuidi habeo a fratre
qui mecum eſt: ⁊ ſolus non ſufficio oratio
nes meas implere. Dixitq̄ ei epiſcopus.
Si ſcis eum dignum. ordinabo ⁊ ego illū
Reſpondit abbas motoys. Si quidem di
gnus ſit: neſcio. vnum tamen ſcio. q2 meli
or eſt me. Ordinauit autem ⁊ illum. Uter
q̄ tamen ita permanſerunt vſq̄ ad finem
ſuum. vt ad altare quantum ad oblationē
ſacrandam: nunq̄ accederent. Unde di/
cebat ſenex. Confido in deū meū. q2 non
habeo grande iudicium propter ordina/
tionem hanc: quia oblationem offerre nō
preſumpſi. nam ordinatio illorum eſt. qui
ſine culpa ſunt iuſti ⁊ immaculati. ego au
tem me bene cognoſco. De here/
mo. ⁊ quare fugierunt in ſolitudinem.

Abbas Arſenius ab
abbate marco requiſitus eſt aliq̄ñ
cur fugeret hoies. At ille reſpōdit. Scit dē
quia diligo hoies: ſed cū deo pariter ⁊ ho/
minibus eſſe nō poſſuz. Superne eniz mul
titudines ac virtutes vnius ſunt volūta/
tis: homines vero ⁊ multas habēt volūta/
tes ⁊ varias: ⁊ ob hoc deū relīquere: ⁊ cuz
hominibus eſſe nō poſſuz. Quidā fratres
dū linū ex thebaida pergerēt cōparare: di
xerūt. per occaſionē beatū arſeniū videa/
mus: Quod cum daniel diſcipulus eius ei
nūciaſſet: precepit vt pro qua cauſa illic ad
ueniſſent de alexādria. ab eis īquireret. cū
ergo nūciaſſet q2 propter linum pergerent
cōparādū. reſpōdit arſenius. Ergo faciem
meam non videbunt: quia non propter me
ſed propter ſuum opus aduenerunt. Uade
itaq3 ⁊ ſuſceptis eis fac obſequium: ac di/
mitte eos dicens. Quia ſenex nō poteſt vo
bis occurrere. Abbas biſarion duz deam
bularet cum diſcipulo ſuo per heremū. ve
nerunt ad quādam ſpeluncam: Et ingreſſi
ibi inuenerunt fratrem ſedentem ⁊ funicu
lum operantem. qui neq3 reſpexit in eos
neq3 ſalutauit eos: neq3 aliud locutus eſt
eis. Dixit ergo abbas biſarion ad diſcipu
lum ſuum. Eamus hinc: quia non vult hic
ſenex loqui nobiſcum. Et profecti ſunt ad

ioānez abbatem. Cuz autem reuerteren/
tur, venerunt ad eandem ſpeluncam: ⁊ di
xit abbas biſarion: Ingrediamur iterū ad
hūc fratrez: ſi forte vel modo perſuadeat
illi deus vt loquatur nobiſcuz. Et cum in/
greſſi fuiſſent. inuenerunt euz mortuū: Et
dixit diſcipulo ſuo. Ueni frater compona
mus illuz. quia propter euz deus huc tran
ſmiſit nos. Cuz autez ſepelirent eū. inuene
runt quia mulier eſſet: ⁊ admirati ſunt ⁊ di
xerunt. Quia magna miſericordia domi/
ni eſt: qr ⁊ mulieres colluctātur ⁊ vincunt
demonia. Et glorificantes deū qui ē pro
tector omniū: ad ꝓpria redierūt. narrātes
q̄ viderāt. Que ſit obſeruātia heremite

Bbas moyſes ad

ſolitarios ſolebat proferre ſermo
nez. dicens. quatuor ſunt principalia obſ/
uātie. id eſt tacendi. ſeruādi mandata dei
humiliandi ſemetipſuz. ⁊ anguſtia pauper
tatis. Tres autem has virtutes homo diſ
ficile poſſidet. vt ſemper lugeat ⁊ ſemper
ſuorum memor ſit peccatorum: ⁊ omni ho
ra ponat ſibi pre oculis mortem. Beatus
antonius ſolebat dicere. Patres antiqui
egreſſi ſunt in deſertuz. ⁊ ipſi ſani effecti ſa
cti ſunt medici ⁊ reuerſi alios ſanauerunt:
ex nobis autez ſi quez egredi contigerit in
deſertuz. anteq̄ ipſi ſanemur. curam alijs
adhibemus: ⁊ reuertitur ad nos infirmi/
tas noſtra: ⁊ fiunt vltima noſtra peiora pri
oribus. propter quod dicitur nobis. O
medice prius tibi curam impende. Qui
ſint ſimiles vnius meriti fratres:

Uidaz frater inter

rogauit pimenionez abbatem: di
cens. qui ſunt vnius meriti fratres? Re/
ſpondit ſenex. Si fuerint tres ſimul: vnus
quidez in omni verbo vel opere quieſcēs
alter autē infirmās ⁊ gratias agens. terti⁹
vero cū mūda conſcientia illis obſequiuz
faciens: hi tres vnius meriti ſunt. Dixit ſe/
nex. Iniuriare aut mentiri aut periurare
alienuz a chriſto eſt. Per has quatuor res
anima maculatur. id eſt ſi amicitiā quis cū
potentibus habuerit. cōcupiſcētias carna
les ſtudens vel ſi de proximo ſuo detracta
uerit: aut ſi per ciuitatem ābulans oculos
ſuos non cuſtodierit: ⁊ ſi quācunque noti
ciaz cuz muliere habuerit. Beatus arſeni
us referebat qd̄ cuz in propria cella reſide
ret. vocez ſibi audiret dicentez vt egrede/
retur foras: propter opera manuū contē/
planda. Et egreſſus vidit hoiem quendaz
aquaz de puteo haurientem atque in vas
perforatuz mittentez: ⁊ aqua egrediens re
fundebatur in puteuz. Et iteruz paruz pro
greſſus. vidit ethiopez ex lignis a ſe conci
ſis ſarcinaz facientez. quaz cuz tēptaſſet
⁊ iportabilez ſenſiſſet: alia iteruz ligna ſu/
per ea congeſſit. Similiterque tēptans cū
nec mouere potuiſſet. tamen alia addere
ligna non deſtitit. Et iteruz progreſſus ar
ſenius vidit ante portaz ciuitatis duos iu
uenes ſedentes in equis. qui lignuz tranſ
uerſuz portantes. ingredi non poterant ci
uitatez. Lignuz eniz qd̄ ab eis portabatur
non eos permittebat intrare ⁊ ſeq vel hu/
miliare alteri alter non valebat: ⁊ ita foris
ciuitatez vterque remanſerunt. Ille vero
qui hoc ſancto arſenio in ſpiritu oſtende/
bat: dixit ei. Hunc quez prius vidiſti aquā
de puteo haurire. ⁊ de vaſe perforato rur
ſuz in puteum fundere. ſimilitudo eſt hoīs
faciētis elemoſynaz qui bonuz opus imi/
tatur efficere: ſed quia in alijs operibus ſe
pe cōmittit iniquitatez propter hec mala
illud paruz boni ſe coinquinans: perdit. Il
luz autez quez vidiſti ligna ꝯcidere. ⁊ gra
uē ſarcinā addidiſſe: facereqꝫ grauiorē hō
eſt ī peccatis plurimis cōſtitut⁹ q poſt peni
tētiā aliud ſup peccatis ſuis onus augmē
tat. Hos vero quos trāſuerſo ligno renitē
te ciuitatē n̄ poſſe īgredi ꝯſpexiſti: iſti ſūt q
iugū miſerabile videnī ferre ſuperbiā. ⁊ al
ter alteri ſe hūiliare noluerūt vt p hoc emē
dati viaz chriſti humilē ſequerētur: atque
ideo extra regnū dei taz hi q̄ꝫ illi remanſe
runt. Interrogauit frater abbatez ſyſoiuz
dicens. Dimiſſa ē mihi hereditas a parēti
bus meis: quid faciaz de illa? Reſpōdit ſe
nex. Si dixero da illā ī eccleſiā clericis illi

epulantur ex ipa Si dixero da illā ꝯſāgui
neis tuis nullā habebis mercedez. Si er/
go vis iplere mādatū diuinū. da hāc pau/
perib⁹ ⁊ egenis: ⁊ pfect⁹ eris. Tēporalis
pfect⁹ dliquēdus ē ꝓpt amorē caritatis

Bbas ſyſoius dixit

Cū fuiſſē aliqñ ī mercato: ⁊ ſpor/
tellas meas fratri vēderē vidēs qa iracū
dia approxiabat mihi: dimiſi vaſcula mea
fugiens. Dixit abbas ioānes. Aſcēderā ali
quādo p viā heremi ī ſcithi. ſexēs plectā. ⁊
audiui camelariū loquētē ſmones varios
⁊ ne forte iraſcerer. dimiſi plectā meā ⁊ fu
gi. Interrogauit frater abbatē pimeniuz
dicens. Quid ē qd̄ dñs dixit: maiorē cari
tatē nemo habet q̄ꝫ vt aīam ſuā ponat qs
ꝓ amicis ſuis. quomō hoc facit? rñdit ſe/
nex. Siqs audit vbū maluz a ꝓxio ſuo. ⁊
dū poſſit ſimilia rñdere. pugnat tñ in cor
de ſuo portare laborē. ⁊ vim ſibi facit ne
rñdeat malū. vt ꝯtriſtet illū. iſte talis aīaz
ſuā ponit ꝓ amico ſuo. Abbas machariꝰ
dixit. Si reminiſcimur maloꝝ que ab hoī
bus patimur. pdim⁹ memorie ꝟtutē. Itē
dixit. Si aūt recolim⁹ maloꝝ q̄ nobis a dē/
monib⁹ mittunt. ſine ꝑturbatōe erim⁹ ſciē
tes q ab initio bona deus creauit. diabo
lus ꝟo mala ſupſeminauit. En ſūt pditōes
inumere. Et addidit dicens. culpa eſt mo/
nachi. ſi leſus a frīb⁹ prim⁹ ī caritate purga
to corde nō occurrit. Nā ſunamitis nō me
ruiſſet: recipere helyſeuz prophetaz in do
mū ſuaz: niſi quia cū nullo alio habuit cau
ſā. Sunamitis enim in perſona eſt anime.
Heliſeus vero in perſona ſpirit⁹ ſancti fi/
gurata. quia niſi pura ſit anima. non me/
retur ſuſcipere ſpirituz dei. Ita ira inuete/
rata excecat oculos cordis. ⁊ animam ex/
cludit ab oratione. Quid lamētatio vel
paupertas que ſit propter deuz operetur.

Anctum antonium

requiſiuit frater dicens. Quid fa
ciā ꝓ peccatis meis? Reſpōdit. Qui vult
liberari a peccatis. fletu ⁊ planctu libera/
bitur ab eis. ⁊ qui vult edificari in virtuti
bus per fletum lachrymarum edificatur.
Ipſa laudatio pſalmorū planctus eſt. Me
mento exemplum ezechie regis inde. ſicut
ſcriptum eſt per eſaiam prophetā: qui flen
do non ſolū ſanitatez recepit: ſed etiaz per
xv. annos augmentū vite promeruit. ⁊ ſu
peruenientem hoſtis exercitum. videlicet
centum ⁊ octoginta quinque milia. per la/
chrymaruz eius rigationem: virtus dñi in
mortez proſtrauit. Sanctus petrus apoſto
lus flendo recepit: qd̄ in chriſtuz negando
cōmiſerat. Maria cum lachrymis rigauit
pedes dñi meruit audire optimaz partem
elegiſſe. Ipſe timor ſanctus permanens ī
ſeculum ſeculi. Beatus macharius dixit.
In veritate ſi facta eſt mōacho deſpectio
quaſi laus paupertas ſicut diuitie: inopia
ſicut epiſtole: nunq̄ꝫ moritur. Impoſſibile
eſt bene credentem et pie colentem deum
cadere in paſſionem immundam et in er/
rorem demonum. In hac vita homo re
quiem inuenire non poteſt.

Bbatem ſyſoiuz re

quiſiuit frater. Poſt quantum tempus de
bet homo a ſe abſcidere paſſiones? Reſpō
dit. Scriptum eſt in euangelio: quia pecca
tores deus non audit: ſed qui cultor dei eſt
et voluntatem facit. Ideo cum venerit im
pugnatio: abſcide illam: quia fragilis eſt
anima. Ante armetur q̄ꝫ a peccatis in/
quinetur. Abbatem pimenium interroga
uit frater. Quid faciam: quia conturbant
me cogitationes ſedentem in cella? Re/
ſpondit. Neminem deſpicias: nullum di/
iudices: de nullo male loquaris: ⁊ deus da
bit tibi requiem: et ſtatuet ſeſſionē tuam ſi
ne conturbatione. Cuſtodiam enim ſenio/
rum et quietem ipſorum conſidera. Me/
ditare in diuinis officiis: et ſcias horas ca/
nonicas die ac nocte. Timor domini non
diſcedat a corde tuo: et non glorieris: ne/
que te eſtimes cum iuſtis: et ex omni vir
tute tua cuſtodi: vt nō facias ꝓpriā volūta
tē idē dixit. Sicut ad ſuccēſā ollā muſce n̄

appropinquāt. ſi vero tepida fuerit īſidūt
in eaꝫ. ⁊ faciunt vermes: ita ⁊ monachum
ſuccēſuꝫ igne diuini ſpirit⁹ demōes fugiūt
tepidū ꝟo illudūt ⁊ īſequūt. Unū vitia oriūt
ca ſufficiūt.

Sanctum antoniuꝫ

requiſiuit frater. Quomodo deus
repromittit bona aīe ꝑ aſſiduitatē ſcriptu/
raꝝ. ⁊ nō vult anima in bonis permanere
ſed declinat ad tranſitoria caduca ⁊ īmun
da? Reſpondit. Ad hoc iungitur quod pſal
miſta ait. Iniquitatē ſi cōſpexi ī corde meo
nō exaudiet deus. Ignoras ꝙ cū venter
plenus fuerit eſca. ſtatī ebuliunt magna vi
tia: que ſaluator noſter per euāgeliū predi
xit. Non coinquinat quod in os intrat ani/
mā hominis: ſed de corde exeunt que in ī/
teriū demergunt hominē. Uide quid di/
xerit primū. Cogitatiōes male. homicidia.
adulteria. fornicatiōes. furta. falſa teſtimo
nia. ⁊ blaſphemie. Quia nec dum guſtauit
dulcedinē celeſtiū. vt ex toto corde exqui
rat deū. ideo ad īmūda reuertit. Quis po/
terit recte dicere. vt iumētū fact⁹ ſū apō te
⁊ ego ſēp tecū. Qualit̄ v̄tutes obtīere opꝫ

Uendam ſenem re

quiſiuit frater dicēs. Doce me pa
ter. Et dixit ei. vade ama tibi iḣe vi facere
Euagina gladiū tuū. ⁊ exi ī bellū. Dixit ei
frater. Nō me ꝑmittūt cogitatiōes. Re/
ſpōdit ſenex. Scriptū eſt. Inuoca me ī die
tribulatiōis tue: eripiā te ⁊ glorificabis me
Inuoca ḡ deum ⁊ eripiet te. Perrexerunt
duo fratres ad vnū ſenē ſāctū ī ſcithi ſedē
teꝫ ſingularē: dixitq̄ʒ vnus ex illis. Abba
oē vet⁹ ⁊ nouū teſtamētū mēoriter didici
Dicit ei ſenex. Impleſti aerē verbis. Et al
ter dixit. Ego vet⁹ ⁊ nouū teſtamētū totū
ſcripſi. ⁊ penes me habeo. Et huic reſpōdit
⁊ tu ipleſti feneſtras tuas cartis. An igno
ratis q̄ dixit. Regnū d̄i nō ē ī ꝯmone: ſꝫ in
virtute. Et iterꝝ. Non auditores legis iuſti
ſūt apud deū: ſꝫ factores legis iuſtificabūt
Ingrebāt ḡ ab eo viā ſalutis. Ille aūt dixit
eis. Initiū ſapie timor dñi: ⁊ hūilitas cū pa
tia. Omnib⁹ his iſertis vl̄ his ṽtētib⁹ pau

Quō ī cenobijs viuēdū ſit

Um quidam adole

ſcēs frater abbatē agathonē req
reret dicēs. volo ꝑmanere cū fratrib⁹. dic
mihi quō habitē cū ipſis? Rñdit ei ſenex.
Obſerua ꝑ oīb⁹ hoc vt q̄lis ꝑrio die īgre
dieris: apud ipſos talis reliquū pagas tē/
p⁹. ⁊ cū gēte adiplebis ꝑegrinationē tuaꝫ.
cuſtodi cui ne q̄n fiduciā loquēdi aſſumaſ
dicēte apoſtolo. Nemo militās xp̄o iplicat
ſe negociis ſecularib⁹. Itē dixit agathon.
Si hitas cū ꝓximo. eſto ſicut colūna lapi/
dea: q̄ ſi iuriaſ nō iraſcit: ſi glorificat: nō ex
tolliſ. Abbas pimeni⁹ ad abbatē neſtrionē
ſedētē ī cenobio reqſiuit dicēs. Unde ade
pt⁹ es hāc virtutē frater. vt quotienſcūq̄ʒ
tribulatio xtigit ī cenobio neq̄ʒ loq̄ris neq̄ʒ
mediator accedas? Et cū nollet dicere. po
ſtea ꝯpulſus a ſene dixit. Indulge mihi ab
ba. q̄ꝛ ī ꝑīcipio q̄n īgreſſus ſū. dixi cogita/
tiōi mee. Ecce tu ⁊ hic aſinus eſtis. Sicut
eni hic aſin⁹ vapulat ⁊ nō loq̄tur. iniuriaſ
⁊ nihil rñdet: ita ergo eſto ⁊ tu. nā ſic dicit ⁊
pſalmus. Ut iumētū factus ſuꝫ apud te: ⁊
ego ſemꝑ tecū. cuꝫ aliquādo gens mazico
ruꝫ in ſcithi ſupueniēs. multos ex patribus
occidiſſet abbas pimenius vna cū alio pa
tre ſeniore nomine anuh: ⁊ cuꝫ aliis quinq̄ʒ
patribus fugiens inde venit ad locū qui
dicitur theremithi: ⁊ inuenerunt ibi tem/
plum antiquum deſertum. ⁊ manſerunt in
eo hī ſeptem pariter. donec cognoſcerent
vbi vnuſquiſque in egypto manſurus eēt
decreuerunt autem inter ſe dicentes. Se/
ptimana hac vnuſquiſq̄ʒ requieſcat apud
ſe ⁊ alter ad alterum non loquatur. cuꝫ au
teꝫ id facerent. erat in templo illo ſtatua cu
iuſdam idoli. Abbas ergo anuh exurgens
mane lapidabat eam in facie: ⁊ veſpere ve
niens dicebat ad eaꝫ. peccaui: indulge mi
hi. ⁊ ſic fecit per totam hebdomadā. die au
tem ſabbati cum veniſſent pariter: dixit ei
abbas pimenius. Quid voluiſti hoc tota
hebdomada facere: vt homo fidelis dice/
res idolo indulge mihi. dixit ei ſenex anuh
Hoc ego propter vos feci. dicite mihi. nū/

q̄d q̄n hoc idolū lapidabā. locutū ē aut ira
tum. aut quando indulgentiam petebam
nunq̄d exaltauit ſe aut gloriatū ē? Cui ab
bas pimenius rñdit. Nō vtiq̄ʒ. Tūc dixit
ſenex. fratres ecce ſeptē ſum⁹ ſi vultis er/
go pariter manere: vt iuxꝫ aīc faciamus
ſit ydolū nobis illud ī exēplū. ne q̄n iiuria
tus aliq̄s iraſcatur. ne q̄n ab eo venia peti
tur glorietᷓ aut extollat. Si autē ita nō vul
tis: vnuſq̄ſq̄ʒ vadat quo vult. At illi ꝓiici/
entes ſe ī terrā ſpopōderūt ſe ita facturos
⁊ ſic permanſerunt ꝑ multos annos cum
magna hūilitate ⁊ abſtinētia. vnū ex ipſis
facientes diſpēſatorē. Et erat eis ꝑfectio
⁊ vnū deſideriū. ⁊ q̄cq̄d poſitū eēt in men
ſa reficiebanᷓ. nullo dicente. aufer nobis
illud. aut iſtud nolo comedere. Quattuor
ſiq̄dē horas dormiebāt in nocte. ⁊ quattu/
or pſallebāt. ⁊ quattuor oꝑabātur. In die
vero per interualla horaꝝ officijs diuinis
inſiſtebāt. oꝑantes ⁊ legentes: ⁊ fundētes
folia palmaꝝ. vſq̄ʒ ad horā nonam. Poſt
hoc vero victum ſibi ꝓparabant. colligen
tes quaſdā herbas terre.

Que ſit obſ̄uātia ſpiritualis diſcipline.

Uidaꝫ fra

ter reqſiuit ſan
ctū Serapiōeꝫ
abbatē habentē ſub regimie ſuo
decē milia mōachoꝝ dicens. Alij fratres
de cenobio elegerunt me. vt ego illis ꝓci/
piā. oñde mihi q̄lo iubes? Rñdit ſerapiō.
Durum ē meū fortaſſe iꝑiū. Nā dñs nr̄
ieſus xp̄s per euangeliū ſuū inſtruit dicēs
Si diligitis me: mandata mea ſeruate. Et
cū diſcipuli de primatu inter ſe diſcepta/
rent. quiſ eēt ſenior. ait ad eos. Si quis vo
luerit inter vos maior fieri. erit veſter mi
niſter. ⁊ quicūq̄ʒ voluerit in vobis prior eſ
ſe: erit oīuꝫ ſeruus. Petr⁹ apl̄s in ep̄la ſua
monet paſtores. Paſcite qui ī vobiſē gre
gē dei nec expulſione ſed voluntarie ſecū
dū deū. nec in turꝑe lucꝝ: ſed forma eſto/
te gregis. vt cū apparuerit ꝑnceps paſto/
rū. ꝑcipietis imarceſcibilē glorie coronam
Ita facito pri⁹ q̄ꝺ ꝑcipis. vt nō tantum il/
lis ꝑcepta: ſeu formulaꝫ ꝓbeas: vt tua imi
tentur exempla. Ne ſis mercenarius. ſꝫ
paſtor ouium. quia ſaluator noſter beatū
dixit. quem conſtituit ſuper familiam ſuā
vt det illis cibum in tempore. Interroga/
uit abbas moyſes abbatē Siluanum di/
cens. Poteſt homo per ſingulos dies ap
prehendere conuerſationis initium? Re/
ſpondit. oportet enim apprehendere vnū/
quēq̄ʒ aliud ex omnibus. Surgēs mane
ſumat initiū ſapientie: in omni virtute. et
in omni mandato dei in magna patien/
tia ⁊ longanimitate ⁊ charitate dei. cū hu/
militate anime ⁊ corporis in multa ſuſten
tatione ⁊ cōmoratione celle. in oratione ⁊
deprecatione cū gemitu. cū puritate cor/
dis ⁊ oculoruꝫ ⁊ cuſtodia lingue ac ſermo
num in abrenunciatione rerum materiali
um. deſideriorum carnis cruciationē ha/
bentes in certamine. in continētia ſpirita
li et agone pugne. in penitentia et luctu in
ſimplicitate anime et taciturnitate in ieiu
nijs et vigilijs nocturnis. in oꝑatione ma
nuum ſecūdum ꝙ dicit apl̄s paulus. ope/
rantes manibus veſtris. in fame et ſiti. in
frigore et nuditate. ī laborib⁹ et anguſtijs
et perſecutiōib⁹ in foueis et ſpelūcis ⁊ ca
uernis. eſto factor verbi et non auditor tā
tum operās talentū in duplum. habēs ve
ſtē nuptialē: firmatus ſupra firmā petraꝫ
Elemoſina et fides non te derelinquant
Cogitās eſto omni die mortem vicinaꝫ eſ
ſe: et quaſi iam clauſus in monumento ni
hil d̄ hoc ſeculo cures q̄a ſollicitudo ſeculi
et cupiditas diuitiarum. Hec ſunt ſpine
quas dominus cauere dixit in euangelio
q̄ bonum ſemen ſuffocāt. Inedia eſcarum
humilitas et luctus non recedant a te. q̄ꝛ
dominus diſſipat oſſa hominum ſibi pla/
centium. Timor omni hora permaneat ī
te ſicut ſcriptum eſt. propter timorem tuū
domine in vtero concepimus ⁊ doluimuſ
⁊ peperim⁹ ſpiritū ſalutis. Hec ergo et ſi
qua alia virtus eſt ibi his proſpice. et ne te
menſures cum magnis aut iuſtum te eſti/
mes. ſed te crede inferiorē eſſe totius crea
ture: id eſt viliorem quouis homine pec/
catore Qui ſe exiſtimat aliquid eſſe cum
nihil ſit. ipſe ſe ſeducit. Nō diiudices pxi/

mum neqꝫ deſpicias aliena delinquētia:
ſed tu plange peccata. ⁊ de nullius homi
nis actu ſollicitus ſis. Eſto manſuetus ſpi
ritu ⁊ non iracundus. nihil in corde tuo ne
qꝫ odium neqꝫ contra inimicum aliquid
ſine cauſa habeas: neqꝫ deſpicias eum in
tribulatione eius. neqꝫ reddas maluꝫ pro
malo: ſed eſto pacificus cum omnibꝰ hoc
eſt vinculum perfectionis. Non te credas
malum facienti neqꝫ congaudeas ei qui
fecit proximo ſuo malum. Non detrahas
alio. quia deus iudex ⁊ teſtis eſt in omni/
bus. Ne oderis aliquem propter pecca/
tum eius quia ſcriptum eſt. Nolite iudi/
care vt non iudicemini. Dum alium argu
is. vide ne peiora cōmittas. nō diſpicias
peccantē: ſed ora pro illo vt deus illi det
conuerſionē ad penitentiam et ſi audie/
ris de aliquo ꝙ agat iniqua reſponde di
cens. Nūquid ego horum ſum iudex. ho
mo ſum peccator mortuus ſub peccatis
meis. Mortuus enim cauſam non habet
curare pro aliquo. Qui hec omnia procu
rat ⁊ cogitat. operarius eſt omnis iuſtitie
Dum de xp̄o redēptore noſtro propheta
denunciet dicens. ego autem ſum vermis
⁊ non homo. Et alius propheta abacuc di
cit. Lapis de pariete clamauit et ſcarabe
us de ligno loquit̄: nos vero dum in mul/
tis extollimur. in multis ſupplantamur:
Qui vero hec cuſtodit viuit ſub gratia et
virtute domini noſtri ieſu chriſti. De
meditatiōibus duodecim anachoretaꝝ.

Nachorete aliquā

do ſapiētes ſancti ⁊ ſpiritales. xij.
numero congregati: in idipſum expetie/
rūt a ſemetipſis dicere vnūquēqꝫ q̄ emē
dauerit in cella ſua. et quam meditationē
meditatus ſit ſpiritaliter. Et dixit primus
qui et ſenior eorum. Ego fratres. ex quo
cepi quieſcere. totum crucifixi meipſum
his que extrinſecus ſunt actionibus remi
niſcens quod ſcriptum eſt. Dirumpamus
vincula eorum: ⁊ proijciamus a nobis iu/
gum ipſorum. Et velut murum faciens in/
ter animam ⁊ corporales actꝰ. dixi in mē
te mea. Quemadmodum his qui ītra mu
rum eſt. ſtanteꝫ foris non videt: ſic nec tu
velis exteriores actus aſpicere ſed teipm
intuere ſuſtinens quottidie ſpem dei. Sic
auteꝫ habeto malignas cogitationes aut
malas concupiſcentias: ſicut ſerpentis et
ſcorpionū prolem. Si quando autem eas
in corde meo naſci ſenſero. attēdens illas
cū comminatione ⁊ ira areſacio eas: nec vn
q̄ⁿ ceſſo iraſcens corpori ⁊ menti mee. ne
quid paruū faciat. Secundus ait. Ego di
xi. Ex quo renunciaui terre hodie renatꝰ
es. hodie cepiſti ſeruire deo. hodie hic īha
bitare cepiſti. ſic eſto quottidie peregrinꝰ
⁊ craſtino liberandus. hoc mihi quottidie
conſulebā. Alter dixit ego diluculo aſcen
dam ad deum meum. ⁊ adorans illum. ia/
ctans me in faciem meā. confitēdo culpas
meas. ⁊ ſic deſcendēs adoro angelos dei ro
gans illos ſuplicare deo pro me. ⁊ omnē
creaturā. Et cum iſta adimpleuero. vado
ad abyſſum: ⁊ quid iudei faciunt hieroſo/
lumis. euntes conſcidentes ſe et lacrimā
tes ac lugentes caſum patrum ſuoꝝ. Hoc
ergo circuiens et expectās propria mem
bra tormentis ſubdita. et cū plorantibus
ploro. Quartus ait. Ego ſic ſū. ac ſi in mō
te oliuarū ſedens cum domino et diſcipulꝭ
eius. Et dixit mihi. ex quo nullum agno/
ſcas ſecūdū carnē: ſed cum his eſto ſēper
celeſtis conuerſationis imitator ſicut bo/
na Maria ad pedes ieſu ſedens et verba
eiꝰ audiens. Efficimini ſancti ⁊ perfecti ſi
cut et pater veſter q̄ in celis ē. Et diſcite a
me q̄r mitis ſū et humilis corde. Quītꝰ ait
Ego āgelos aſpicio aſcēdētes et deſcēdē
tes ad vocatiōeꝫ aīarū. et ſemper finē me
uꝫ operior dicens. Paratū cor meū deus
paratū cor meū. Dixit ſextus. ego p̄ dies
ſinglos ſtatui v̄ba mea audiri a dn̄o putās
mihi dici. laborate pp̄ me. ⁊ ego geſcere fa
ciam vos. Adhuc modicū decertate ⁊ vide
bitis ſalutare meū ⁊ gl̄iā meā. Si diligitis
me. ſi filii mei eſtis ad prēꝫ rogātes reuerti
mini. ſi frēs mei eſtis erubeſcite p̄ me quē/
admodū pp̄ vos m̄lta p̄peſſus ſū. Si oues
mee eſtis dominicā paſſionē ſeqmini. Se

ptimus ait. Ego iſta aſſidue meditor ⁊ ſine
intermiſſione colloquor mihi fidem. ſpē et
caritatem vt ſpe qdeꝫ gaudeā. dilectione
vero neminē aliqn̄ contriſtē ⁊ fide corro/
borē. Octauꝰ ait. Ego volentē diabolūꝫ
expector querētē quē deuoret. et vbicūqꝫ
ierit expecto illū interioribus oculis meis
⁊ dominum deum aduerſus illū īterpello
vt ſine effectu maneat ⁊ ī nullo p̄ualeat.
maxime ī timētibꝰ deū. Nonꝰ ait. Ego q̄t
tidie eccleſiaꝫ ītellectualiū v̄tutum expe
cto dn̄m glorie ī medio earū video. ſuper
oēs ſplēdētē. Qn̄ aūt abſcedā ab eo aſcen
do ī celū expectās admirandas pulchritu
tudines angeloruꝫ ⁊ q̄s emittūt hymnos in
ceſſabiliter deo ⁊ dulces coꝝ cātilenas: di
ſerorūqꝫ ſonis ac vocibꝰ ⁊ ſuauitate. vt libe
at remiſci qd̄ ſcriptū ē. Celi enarrāt gloriā
dei. ⁊ opa manuū eiꝰ ānūciat firmamētū. et
oīa q̄ ſuper terram ſūt. vt ſicut cinerem ⁊
ſtercora opinor. Decimus ait. Ego āge/
lum meū aſſiſtētē mihi iuxta me expecto.
⁊ cuſtodio me metipm. qd̄ ſcriptū ē remi/
niſcens: p̄uidebā dn̄m in cōſpectu meo ſē
per. qm̄ a dextris ē mihi ne cōmouear. Ti
meo igit̄ eū vt cuſtodiētē vias meas. et q̄t
tidie aſcēdenteꝫ ad deū ⁊ inſinuātē actus
meos ⁊ v̄ba. Undecimus ait. Ego pſonaꝫ
imponens v̄tutibus veluti ſi abſtinentie.
caſtitati. benignitati. dilectioni in meipſuꝫ
ſteti. ⁊ circumdans mihi illas. ⁊ vbicūqꝫ ie
ro dico mihipſi vbi ſunt ſequaces tue. Ne
puſillanimis ſis. ne deficies. habens iuxta
te ea ſemper. Quecūqꝫ libent loquere de
v̄tute vt poſt mortem teſtificentur de te
coram deo. quia inuenerunt requiem ī te.
Duodecimꝰ ait. Uos quidem prēs cele
ſtem habentes cōuerſationē celeſtē ⁊ ſa/
pientiam poſſidetis. Nihil mirum. Eleua/
tos vos operibꝰ video. ⁊ ſuperiora ſectan
tes. Quid dicam? Uirtute enim etiā trāſ/
poſiti eſtis terrā: voſmetipſos ex toto ali/
enantes ab ea. Quid dicam? Uos terre/
nos angelos ⁊ celeſtes homines dicens: ñ
peccauerim. Ego vero me his īdignuꝫ iu
dicans peccata mea vbicunqꝫ iero prece/
dunt me ſemper. ad dexteram et ſiniſtraꝫ
in infernum vero adiudicaui meipſum di
cens. Eſto cum his quibus dignus es: iſtis
poſt modicum annumeraberis. video igit̄
ibi pares gemitus et inceſſabiles lachri/
mas que a nullo referri queunt. Aſpicio
quoſdam ſtridentes dentibus et ſalientes
toto corpore: et trementes a capite vſqꝫ
ad pedes. Et iactans me ſuper terram. ⁊
amplectēs cinerē deprecor deū nūq̄ⁿ ca/
ſuum me illoꝝ experimenta accipere. Ui
deo et mare ignis bulientis immēſſibile: ⁊
circūflētes et mugientes vt putēt aliq vſ
qꝫ ad celos attigere. Fluctꝰ ignis et ī tre
mēdo illo mari īnumerabiles homies de
iectos ab agreſtibus: et vna voce omnes
illos clamates et vlulantes ſimul. quales
nemo ſuper terram vlulatꝰ et voces audi
erat: et ſicut arētia omnis virgulti crema
re miſericordia autē dei auertente ſe ab il
lis propter iniuſticias coꝝ. Et tūc lamēto
genus hominū quomodo audeo loqui vl
cuilibet attendere tantis mundo repoſitis
malis. Et in his teneo mentem meam lu
ctum meditās quod ait dominus. indignū
me celo et terra iudicans reputāſqꝫ quod
ſcriptum eſt: facte ſunt mihi lachrime mee
panes die ac nocte. Hec ſapientium et ſpi
ritualium reſponſa patrum. Et veniat ⁊ ī
nos digna memoria vt narrationem con
uerſationis opere oſtendere poſſimus vt
facti inuituperabiles et perfecti et irrepre
henſibiles: placeamꝰ ſaluatori noſtro. Cui
eſt honor et gloria in ſecula ſeculoꝝ. Amē

Finit quarta p̄cipalis pars huiꝰ opis:

Sequitur opuſculum pro concluſione
annexum de virtutum laude et effectu ī/
titulatum Incipiunt capitula ſubſeq̄n
tis opuſculi.

Ammonitio de laude caritatis. ⁊ q̄uo
cunctis virtutibus p̄ferātur: ca. i.
De humilitatis et caritatis ↄnexiōe. ca. ii.
De obediētie bono eiuſqꝫ laudibꝰ. ca. iii.
De v̄tute cōtinētie āmonitio: ⁊ ꝙ ↄtinētia
ñ ī vna: ſꝫ ī m̄ltis neceſſaria ſit rebꝰ. ca. iiii.
Cōtinētia etiā ī viſu neceſſaria eſt. ca. v.
De ↄtinētia locutōis āmōitio ſalutaris. c. vi.
De viliū veſtimētoꝝ appetitu. ca. vii.

De eo ꝙ illa que ſupradicta ſūt.cū diſcre
tiōis virtute debeāt perfici: ca.viij:
De compunctiōis bono q̄ maxime ex mor
tificatiōe naſcitur. ca.ix.
Qualis debeat eē ipſa cōpūctio. ca.x.
De mō orādi. Et quid ſignificet ꝙ dñs ora
turus in montem aſcēdit ca.xi.
De pugna vicioꝝ aduerſus virtutes.
Et ſpecificato conſilio qualiter vicia inſi/
dieq̄ꝫ hoſtis antiqui vtentur. ca.xij.
Exhortatio de ſtudio legendi. ca.xiij.
Ammonitio neceſſaria ꝯ̄ aduerſis tolerā/
dis patient̄:infirmitateqꝫ amāda. ca.xiiij.
De vēia peccatorū ſpanda q̄uis ſint innu
merabilia: Pēitētia qꝫ theodoſij iperato/
ris ꝓ cauſa exēpli ſubiſerī.ca. xv.
De lectione. ca.xvj
De pace. ca:xvij.
Epl'a bti Macharij ad mōachos.ca.xviij

Ammonitio de laude caritatis. Ca.i.

Ue nō immemor

petitiōis:hāc āmōitionē ꝓ aīe tue
ꝓfectu o fr̄ cariſſime: tibi vt rogaſti ꝑbē
ſtudui:noui.n.ardorē aī tui erga ſcriptu/
ras diuiasꝫnoui tibi ieē ſtudiū legēdi:ꝛ i/
plēdi qꝺ legis. Memor igiꝰ ſū lachrimarū
tuaꝝ.ꝛ oīs ſtudij tui qꝺ ite ſepe ꝑſpexi.dū
tecū ꝺ aīe tue ſmociarer ꝓfectu:ꝛ idcirco
me non piguit:ħ qꝺ mihi tua ſuggerere vo
luit caritas adiplere:q̄tenꝰ ꝛ tu ex hacipa
āmōitōe i dñi ꝗdatiꝫ amore ꝓficiaſ:ꝛ ego
tue mercedis effici merear ꝑticeps. Scio
vere ñ mediocriꝰ eē beatū.q ſe ſolūmō do
mino adiuuāte ſaluat.ſꝫ noui mlto beatio
rem fore:q ſecū alios ad celeſte regnū.tra
here feſtiat. Qua ꝓpter hortor tuā eximi
aꝫ dilectionē vt hāc āmōitionē ſbide legaſ
ꝛ memorie cōmendes atqꝫ ope ꝯpleas: vt
alijs bonū exēplū mōſtrando:ꝛ te ꝛ alios
ſalues vt ꝺ tuo aliorūqꝫ ꝓfectu felicē re/
mūeratione ab imōtali ſpōſo recipe mere
aris. Mēte ſolerti tracta:ne ħ agas vñ ce
leſti tuo ſponſo diſpliceas.qꝛ ipe tibi ſi bñ
vt cepiſti ꝑſeueraueris:i auditā leticiā iui
ſū gaudiū cū ceꞇis ꝯdōabit ſciꝰ paulo affir
māte q ait. Qꝺ ocl's ñ vidit nec auriſ audi
uit.nec i cor hoīs aſcēdit.q̄ ꝑparauit deus
diligētibꝰ ſe. Feſtia igiꝰ ad illud gaudiū:
ad illā leticiā:i q̄ mlti ſcōꝝ regeſcūt. Cōſi/
dera ꝺo dilecte.q̄nta ſit felicitas.dei vul/
tū ſine ꝺfectu cernere.ſcōꝝ āgeloꝝ choris
itereē cū ſcōꝝ hoīum mltitudie ſine fine
gaudere:ꝛ ad hec greſſibus ꝟtutū q̄tidie
appropiquare ſtuꝺ.vt ad ea q̄ ꝯmemora/
ui recto tramite ꝑgas:citiuſqꝫ ꝑueīre q̄as
hāc tue hītudini i āmōitōeꝫ ſcripſi: ꝑ quā
ñ ꝺ vna ſolūmō ꝟtute:ſꝫ ꝺ mltis te cupio
ꝯmōere ꝟtutibꝰ. Quē ſmonē iō ſingulari
numero āmōitiōeꝫ voco.qꝛ q̄uiſ mlte ſint
ꝟtutes ꝛ :inumerabilia hortamta: ad vnā
tñ ꝑtinēt viā ad vnū iter ꝛ ad vnā felicita/
tē ꝑducūt hoieꝫ. Cū igiꝰ de plibꝰ ꝟtutibꝰ
te āmonere:ꝯſiderē.ꝑmū cum paulo apl'o
hortor: vt caritatis ꝟtutem añ oīa habere
ſtudeas.qꝛ ſicut pāis oībus cibis ē melior:
ita caritas oēs añcellit ꝟtutes. Et ſicut ſi
ne pāe mēſa efficiꝰ inops: ita ſine caritate
nulla ꝑficit ꝟtus. Sine caritate.n. nec la/
chrime.nec vigilie.nec nuditaſ.nec caſtitaſ
nec elemoſine:nec martiriū hoieꝫ ſaluare
pōt.hāc dñs ac redēptor nr̄ ſpāliter nobis
ꝯmēdauit. Hec iquit mādo vobis. vt vos
iuicē diligatis. Et iterꝫ. In hoc cognoſcēt
oēs qa mei eſtiſ diſcipli:ſi dilectiōeꝫ habu
eritis ad iuicē. Hanc iohēs apoſtolus lau
dat:dicēs. Qui māet i caritate:i deo māet
ꝛ deꝰ in eo: Hāc ꝑdicator egregius cūctis
ꝟtutibꝰꝑferēs dicit. Si diſtribuero in ci/
bos pauꝑuꝫ oēs facultates meas.ꝛ ſi tra/
didero corpus meū ita vt ardeā:caritatē
aūt ñ habuero.nihil mihi ꝓdē. Deinde ſub
iūgit. Patiēs ē caritas.benigna ē. Pati/
ens ē ad tolerāda aduerſa:benigna eſt ad
bona preſtāda. Stude ergo fideliſſime fr̄
oīa patiēter tolerare aduerſa ipos qꝫ q̄s
toleras cura:diligere.

De caritatis.et humilitatis connexione. Ca.ij.

Ertiſſime tibi ꝯue

nit credere ꝙ nunq̄ꝫ caritas ſine
humilitate ꝛ obedientia regnet i homine.
Si veram habueris caritatem. mox eris
humilis ꝛ obediens. Humilitas nāqꝫ exi/

mia virtus ē. Hec de terrenis hoībꝰ fecit
celeſtes. Per hāc diabolus ſuperaſ.ꝑ hāc
eiꝰ laquei vitātur:ſicut beatus antoniꝰ di
cit abbati paſtori. Uidi oēs inimici laq̄os
tēſos in via ꝛ ingemiſcens dixi. Quiſpu/
tas tranſiet iſtos laqueos:' Et audiui vo
cem dicētē:humilitas.hoc vero beatꝰ an
tonius: vt puto:ñ ꝓ ſe tm̄ vidit ꝛ audiuit:'
:ſed ꝛ pro nobis qui peccatores. ꝛ inſipien
tes ſumꝰ.ꝛ longe ab illiꝰ meritis diſtamuſ
vt nos hec legētes ꝛ opere cōplentes dia
boli laqueos poſſimus vitare:qui ſēper in
quirit quomodo nos decipiat. Igitur q̄ꝫ
magna ſit hūilitatis virtus Martini etiā
monachi vita inſinuat:quē dicūt etiā in iu
uentute valde fuiſſe.manſuetū.humilē ac
ſapientē:ꝛ pro eius virtutibꝰ tm̄ dicūt ꝺo
fuiſſe amabilē: vt duꝫ ad dominicū corpꝰ
accederet.angelus ei ſacramenta prebe/
ret. Penſare vero debemꝰ ex hoc miracu
lo q̄ꝫmagnum donū ſit hūilitas: per quod
donū tā amabilis ꝛ tā acceptabilis ꝺo ad/
huc homo mortal' efficiꝰ. Abbas etiā Da/
niel miraculū narrat:ꝑ quod virtus humi
litatis declaraſ. Erat autē ait i babylone
filia cuiuſdā illic prioris demoniuꝫ habēſ
Pater autē eius diligebat quēdā mona/
chuꝫ q dixit ei. Nemo pōt curare filiā tuā
niſi quos ſcio ſolitarios. Et ſi prexeris ad
eos.nō acqeſcent hoc facere ꝑꝑ humilita/
tē. Sed hoc faciemꝰ.q̄ñ veniūt afferētes
venalia que oꝑantur dicamꝰ nos emere
velle quod vendūt. Et cū venerint in do
mū ꝑciū accepturi: dicemus eis vt faciāt
oꝛonē pro ea.ꝛ credo ꝙ ſaluabiꝰ filia tua.
Exeuntes ergo i plateā:inuenerunt vnuꝫ
mōachuꝫ ſedētē vt vēderet ſportellas ſu
as.et tulerūt eū in domū.quaſi preciū ac/
ciꝑet ſportaꝝ.et cū itraſſꝫ in domū.venit
puella que a demōio vexabaꝰ:ꝛ dedit ala
pā monacho. Ille autē conuertit ei et aliā
maxillā ſecūdū diuinū ꝑceptū. Demō aūt
dū torqueretur clamare cepit. O violen/
tia mādatoꝝ xp̄i expellit me hinc. Et ſtati
mūdata ē puella. Cū auteꝫ veniſſet ſenex
indicauerunt ei quod factū erat.ꝛ glorifi
cauerunt deū et dixerunt. Conſuetudo ē
diabolice ſuꝑbie.an humilitate xp̄i corru/
ere. Conſideremꝰ ꝛ nos o ſanctiſſime fraꝰ
humilitatē huiuſ feliciſſimi monachi:ꝛ q̄n
tuꝫ poſſumus imitari curemus. Si igitur
humilitas alterius ab alio demoniū expu
lit ſine dubio firmiter credere debemꝰ. ꝙ
noſtra humilitas diabolū in cordibus no/
ſtris regnare non ſinat. Tunc vere iā hu/
militatē habemꝰ.ſi omnibus nos putamꝰ
eē inferiores.et omnibꝰ venerationē defe
rimus. et omnia que nobis alij faciunt ad
uerſa:humiliter toleramꝰ propter dei amo
rē. De hac virtute dominus i euāgelio di/
cit. Omnis eniꝫ q ſe humiliat:exaltabitur
et qui ſe exaltat humiliabitur. Ex iſto eniꝫ
verſiculo diſcere debemꝰ:ꝙ ſuperbia cō
traria ſit humilitati. Ergo ſi vere humiles
eſſe volumus:ſuperbiā fugiamus:quia ſu
perbia deijcit.humilitas eleuat: ad hanc
virtutē princeps apoſtoloꝝ inuitat dicēs
Humiliamini ſub potēti manu dei. vt voſ
exāltet in die tribulationis. Hec ſentētia
manifeſtiſſime nobis inſinuat.ꝙ ſi hec dū
viuimus.humiliare nos curauerimus :in
tēpore tribulationis vel retributiōis ideſt
i die iudicij.domini nos pietas exaltabit
in celeſti.ſ.in regno. Jam vero ſuperiꝰ dixi
ꝙ caritas et humilitas atqꝫ obediētia ab
inuicē ſeparari non poſſint.

De obediētie bono eiuſqꝫ laudibꝰ Ca.iij.

T qꝛ hactenus de

caritate ꝛ hūilitate dictū ē:reſtat
vt ſolerter attēdas.q̄lis ſit obediētie vir/
tus. Propter inobedientiā ꝑmus hō ab/
iectꝰ ē de paradiſo. Quapropꝰ ſi illuc vis
aſcendere:obediēs eē ſtude. Ut aūt q̄ꝫma
gna ſit hec virtus agnoſcas miraculū tibi
ad memoriā reuocabo. Quidaꝫ ſecularis
habēs tres filios renunciauit ſeculo.ꝛ ve
nit ad monaſteriū:reliquēs filios ſuos in
ciuitate. Et cum fuiſſet tres annos in mo
naſterio:ceperunt cogitatiōes ſue ei filios
ad memoriā frequēter adducere. et con/
triſtabatur pro eis valde:neqꝫ tamē dixe
rat abbati ſe filios habere. Uidens auteꝫ
abbaſ eū triſtē dixit ei. Quid habeſ ꝙ tri/

ſtris eo? Et narrauit ei q tres filios hēret
i ciuitate: ⁊ q vellet eos ad monaſterium
adducere. pcepit autē abbas vt adduce/
ret eos. Qui cū perrexiſſet ad ciuitatē. in
uenit duos ex his mortuos: vnuz vero ſo/
lūmodo remanſiſſe: Quē ſumēs duxit ad
monaſterium. Et regrenſ abbatē nō inue
nit illic. Interrogauit autē fratres vbi eſ
ſet: ⁊ dixerunt ei q ad piſtrinū perrexiſſet
Ille vero tollens filiū quē adduxit: abijt
ad piſtrinū. Et videns eū abbas venien/
tē ſalutauit. Et tenēs īfantē quē adduxe/
rat. amplexatus eū ⁊ oſculabatur: ⁊ dixit
patri eius. Amas eū? Et ille reſpōdit. eti/
am. Omnino ingt. diligis euz? Et reſpon
dit. etiā: Poſtea vero dixit ei. tolle ergo
ſi amas eū et mitte in fornacē ignis modo
dum ardet. Et tenens eū pater iactauit in
fornacē ardentē. Statiz aūt fornax facta
ē velut ros. ex qua obedientia acquiſiuit
gloriā: quēadmodū abrahaz patriarcha.
Hoc ḡ miraculū hortor vt memorie tra/
das: vt ſēper obedientie virtutē ante ocu
los habeas. Quia ſicut illo tēpore illi⁹ mo
nachi obedientia extīxit ignem fornacis:
ſic et modo ſi fueris obediens. ipſa virtus
in corde tuo ignem vitioꝝ extinguet in te
nequaq̄ poſt mortē in ignem deſcendens
eternū: ſed ad gloriā aſcendens celeſtez: ſi
ne fine manentē. Ergo ama obediētiā: di
lige obedientiā q magna virt⁹ ē. Ut aūt
illi⁹ magnitudinē adhuc lucidius ītelligas
ſequēs miraculū frequēter lege. Dicebāt
fratres quia narrauit quidā patrū vidiſſe
ſe q̄ttuor ordines in celo quoꝝ prim⁹ erat
hoīuz īfirmoꝝ. grās deo agentiū: ſecund⁹
hoſpitalitatē ſectantiū: inſtanter miniſtrā
tes eis: tertius ordo in ſolitudine cōmorā
tiū. ⁊ non videntiū hoīes. quart⁹ ordo erat
q ad obediēdū pr̄ib⁹ ſpiritualib⁹ ſe ſubijci/
unt propter dominū. Uidebat autē ordo
obedientiū torquē aureā habere ⁊ multo
maiorē q̄ alij gloriā habebat. ego autem
dixi ei q mihi hec oīa oſtēdebat. Quomo
do iſte ordo q pu⁹ ē maiorē q̄ alij gloriam
hēt? Et ille rn̄dit q hi qui hoſpitalitatē ſe/
ctāt ſecūdū propriā volūtatē idip̄z faciūt.
ſimiliter qui in heremo ſe religāt arbitrio
ſuo de ſeculo receſſerūt. hic aūt ordo qui
ſe ad obediendū dedit oēs volūtates ſu/
as abijciens. pendet ad deum et ad iuſſio
nē ſpūalis prīſ. ppterea ⁊ maiorē glīā alijſ
hēt. Quapropter fr̄ cariſſime bona ē obe/
dientia que pp deum fit. Intēde ergo dile
ctiſſime virtutis huius aliquod veſtigiuz
vel ex parte. Obedientia ſalus ē omnium
fideliuz: genitrix ē omniū virtutuz: Obe
diētia regni celoꝝ īuētrix ē: celos apiēſ ho
miez d̄ t̄ra leuat: obediētia cohitatrix ē an
geloꝝ: ⁊ ſcōꝝ oīuz cib⁹ ē. ex hac. n. abluti ſūt
et p hāc ad pfectōez venerūt. Ammo
nitio d̄ virtute ɔtinētie. Ca. iiij.

Am tem pus ē vt p⁹ trium
virtutū doctrinā
vigilāter attēdaſ q̄ta ſit ɔtinētie
virt⁹ ⁊ q cōtinētia n̄ ſolū i cibo ⁊ potu ſit
ſz etiā i locutiōe ⁊ i ſōno ac veſtitu: ⁊ innu/
merabilib⁹ cauſis. Ammoneo igiſ dilecti
onē tuā: vt n̄ dlicatos cibos q̄ras: nec an̄
horā ɔgruā comedere velis nec dicas in
corde tuo ecce alij ita vl' ita faciūt. ſcito p
certo: q vnuſq̄ſqz q̄ i hac vita pluſ i di ſer
uitio laborauerit: eo maiorē mercedē poſt
mortē a deo ɔſequet: Ne igiſ tibi ḡuis vi
deaſ cōtinētie virt⁹: miraculū hinc qd i tri
partita hiſtoria legi pfero. Dorothe⁹ genē
thebe⁹: talē ducē curauit vitā vt q̄ttidie la
pides a mari colligeret ⁊ i ānis ſingul' ho/
ſpitiū edificaret: ⁊ ipa hoſpitia d̄dit illis q
n̄ hēbāt. Noctib⁹ aūt pp eoꝝ cibum facie
bat ſportellas. Cuius cib⁹ erat paniſ vncie
ſex. ⁊ oleꝝ minutoꝝ vn⁹ vaſicul⁹: ⁊ ad bi
bēdū aquaz. hic a iuuētute ſic viuēs nec i
ſenectute d̄fecit. Nunq̄ viſus eſt i lectulo
ſoporatus. vl' pedes p requie tetēdiſſe. aut
dormire p volūtate: niſi q̄tū opādo aut
comedēdo natura cōpreſſos oculos clau
dere potuiſſz. ita vt ſepe dū comedēdo dor
miret. cib⁹ ex ore ei⁹ laberet. Aliqn̄ ḡ ſōno
valde ḡuat⁹: cū i ſtercore cecidiſſz obdor
miuit. Expgefact⁹ aūt ⁊ ɔtriſtat⁹ ſub ſilē
tio dixit. Si āgel' dormire ſuaſeris ⁊ mihi
vlteri⁹ ſuadebis. Q d̄ forte dicebat ad ſō
nū vel ad d̄monē q nitebaſ bonas ei⁹ acti
oneſ ipedir. Huic laborāti qdā dixit. Cur
ita pimis corpus tuū? at ille. q me inquit

illuc occidit. Hui⁹ ḡo ſacratiſſimi mōachi
cōtinētiaz tibi ſcripſi. ne ipa tibi ḡtus gra
uis videretur. vt cognoſceres quāti ab ā/
tiqs vel modernis qbuſdā pr̄ib⁹ diſtemus.
Audiuit ergo beatitas tua q dorothe⁹ oī
āno edificauit cellā ⁊ alijſ doauit. Audiſti
etiaz q i lecto nō iacebat. ⁊ de pāe ⁊ aqua
⁊ herbis viuebat. Nō iō hoc dico vt tātū
facias tu ſz te humilies ſimulqz ſcias quā/
tā abſtinentiā habuerūt p̄res n̄ri. ⁊ neq̄q̄
delicatos cibos q̄ras: pferti cuz i pfato li/
bro moyſi mōachi ſcriptuz ſit. q p multos
annos panē tātūmō comederet. et multuz
opus faceret. Sex aūt ānis per totā noctē
ſtans orauit. neqz gēib⁹ iclinatis. nec ocu
lis i ſomno ſpōte clauſiſ. iſup etiā circuibat
cellulas monachoꝝ ⁊ lagenas eorū aqua
impleuit: cū longe aut decem aut viginti/
milium aqua maneret. Qui licet ita doma
ret corp⁹. priorē tn̄ valitudinē non amiſit.
Hec miracula aſſidue lege ſciſſime fr̄: ⁊ p
hec dei adiutorio i abſtinētia pficere ſtud
Nō ſimus aūt pati ad oia q̄de concupiſcē
da. recolam⁹ cōtinētiaz beati zenonis ab
batis: Abbas zenon āmbulās aliqn̄ i paleſti
na. et cum laboraſſet: reſedit vt māduca/
ret iuxta cucumerariuz. Suadebat autez
ei animus ſuus dicēdo. Tolle tibi vnuz cu
cumerem ⁊ māduca. Qui increpans cogi
tationē ſuam dixit ſibi. Fures ad tormen
ta vadūt: pba ergo teipſum i hoc. ſi potes
ferre tormēta. Et ſurgens ſtetit in ardore
ſol' diebus qnqz. ⁊ dixit. Si ardorē ſolis n̄
poſſum ſufferre: quomodo ſufferre potero
ignem eternum? Et dixit ad animum ſuū
Si non potes portare tormēta non rapieſ
cucumerem vt manduces: Uerba igiſ tā/
ti viri conſiderare nos ammonēt: quantū
ab ipſius cōuerſatione diſtemus. Qua p/
pter perpendamus nos peccatores. ⁊ infir
mos eſſe i comparatione ſanctorum viro/
rum: vt noſipſos ex illorum meritis deſpi/
cientes. p dni piam miſericordiam eorum
conſortiū habere poſſimus. De continē
tia viſus. Ca. v.

Uod autem non in
cibo tantuz. ſed et in viſu ſit continentia. ſe
quens miraculū inſinuat. Pyor cū de do
mo patris ad phiaz conuerſationis exiret
promiſit denuo nullum ſe ppinquoꝝ fore
viſurum. Poſt aliquot ḡo annos. dum ei⁹
ſoror eum viuere ⁊ habitare in heremo co
gnouiſſet: non ceſſabat donec eum inſpi/
ceret. Quā cū epiſcopus loci illi⁹ iā gran/
deuam ppterea videret affligi. ſcripſit pre
ſulibus heremi vt piorē dirigerēt. At ille
qm̄ cōtēnere nefas eſt iuſſionibus ſeioruz
obediēs ⁊ aſſumēs q̄ndā venit ad patriā.
Cūqz an̄ dom⁹ ſue ianuam veniſſet. ⁊ ſuū
nūciaſſet aduentū veniēte germana dixit
Ecce ego ſum pior: quāto vis aſpectu ſati
are. Tūc illa gratificata laudauit. At ille
orone facta. remeauit ad heremuz. vbi fo
diens aquā inuenit amaram. eaqz vſus ē
vſqz ad vltimum vite ſue diem: Poſt hui⁹
obitum nullus ibi habitare pualuit. Ego
autē reor q per orationē eā ad ſuos vſus
fecerit dulcē: dū etiam alubi. nō ex ſtante
oratione meruit emanare. Nā cū moyſes
⁊ eius monachi puteum aliqn̄ foderent. ⁊
nec venā aliquā reperirent: nec amplius
iā fodere altitudo pmitteret. medio die ſu
puenit pyor. et oratione facta deſcēdit in
foueā. Cumqz tertio percuſiſſet t̄rā mox
emanauit aqua. Cūqz oratiōe facta diſce
deret illis eū petentib⁹: vt vl' ex aq̄ guſta/
ret: ad hoc ingt direct⁹ ſū. ⁊ ppt qd veī p/
actū ē. Propterea ḡo o ſciſſime fr̄. hec tibi
de pyore ſcripſi vt p te ſcires q cōtinētia
etiā i viſu ſit neceſſaria. Audiſti ḡo nūq̄
iſte monach⁹ icaut⁹ fuit. q nec iobediens
fuit pceptis ſenioꝝ. qui illum ad ſororē ire
iuſſerūt. nec ipſam vidit: viſus ab illa ne ɔ/
tra ſuum votuz facere videretur. Qua p/
pter hortor tuam ſanctitatez. vt illū ſtude
as imitari. Non ſit tibi cura videndi ppin
quos tuos vel amicos. quos in ſeculo re
liqſti ⁊ p illoꝝ cura oro tueqz lachrime nō
minuātur ne cū vxore loth retro reſpicien
do in ſtatuā ſalis cōuertariſ. Recole ergo
illū euāgelij ḡſiculū. q nemo mittēſ manū
i aratꝝ ⁊ aſpiciēs retro apt⁹ ē regno dei.
De cōtinentia locutiōis āmōitio. ca. vj.

Otoꝛ etiam vt in
locutiōe ſis ɔtinēs: vt aſſidue cū
pſalmiſta decātes. Dixi cuſtodiā vias me/
as: vt nō dlinquā ī lingua mea. Poſui oꝛi
meo cuſtodiam. Noli igiẜ aliis detrahere.
Memēto ꝟo ꝙ maria ſoꝛoꝛ Moyſi: ſuo
dei ſuoqꝫ frī cū detraxiſſet qd illi accidit.
Narrat. n. hyſtoꝛia qꝛ ob hanc culpā lepꝛa
fuerit maculata. ſeptēqꝫ dieb⁹ māſit extra
caſtra: q̄ poſtmōꝫ ꝑ orōnē Moyſi fr̄is ſui
mūdata ē: abſit aūt vt ex ligua ꝑ quā pr̄eꝫ
benedicimus. inde maledicam⁹ aut detra
hamus ꝓximo. Recolam⁹ igiẜ qd̄ ſcriptū
eſt: qꝛ oīs detractoꝛ eradicabiẜ. vnde era/
dicabiẜ oīs d̄tractor. Sine dubio d̄ cetu ſā
ctoꝝ. Ergo ne ꝛ nos d̄ ſcōꝝ cōſoꝛtio eradi
cemur cuſtodiam⁹ a detractiōe linguam
noſtrā. Nō detrahām⁹ ꝓximo quē iube
mur diligere ſicut noſmetipſos. Et nō tm̄
a detractiōe nos opoꝛtꝫ ceſſare: ſꝫ etiā ab
ocioſis ꝟbis: quia euāgeliū clamat. de oī
ꝟbo ocioſo qd̄ locuti fuerit hoīes: reddēt
rōnē ī die iudicii. Ocioſus ꝟo ſmo ē q nec
ad ei⁹ qui eū loquiẜ: nec ad ipſius q illum
audit ꝑtinet ꝓfectum. Noli ḡ ꝓferre ꝟba
que riſuꝫ aut cachinū moueāt. ſed magis
que ad ɔpunctionē ꝛ lachrymas: ꝛ ad aīa/
rum ꝓfectum ꝑtinent. Tu⁹ ſmo ſemper
ſit ſale cōdit⁹. Narrat nāqꝫ hyſtoꝛia tripti
ta: āmonē benenſioꝝ preſulē atqꝫ theonē
multoꝝ monachoꝝ preſides fuiſſe. Ambo
nāqꝫ opatoꝛes fuerunt inopinaliū reꝝ: et
diuina prouidētia ꝓphetiaqꝫ cōpleti. Di/
citur theonem fuiſſe eruditū egyptiorum
grecoꝛum latinoꝛumqꝫ ſtudiis: ꝛ trigita
annos hūiſſe taciturnitatē. Poꝛro āmonē
a nullo hoīe viſum iraſcētē. aut iurantem
aut mentientē aut vanuꝫ aliquē vel aſpe
rum vel infirmuꝫ pertuliſſe ſermonē. Ho
ruꝫ tēpoꝛibus fuit elyas monachus in he
remo agens annū centeſimū ꝛ decimuꝫ.
antea tamē ſeptuaginta annis ſolus vi/
xerat ī ſolitudie: ꝛ vſqꝫ ad hāc etatē ieiunā
do multū ſilendoꝛ viriliter cōuerſādo ꝑue
nit. Hec miracl'a hortoꝛ vt frequēẜ legas
vt ſcias ꝙ̄ cautū te ī loq̄ndo eē opoꝛteat.

Audiſti ergo nunc. ꝛ vt puto memorie cō
mendaſti ꝙ doctiſſim⁹ theon monach⁹ ꝑ
triginta ānos tenuit taciturnitatem. Hoꝛ
toꝛ igiẜ vt quia nobis aſſidue tacere non
licet: vel etiam quodlibet id placeat: vt ſē
per a malo detractionis ſileas. Ut ergo
tibi ꝟt⁹ taciturnitatis placeat audi adhuc
qd zacharias de ipa inẜrogat⁹ r̄ndit. Dixit
abbas paſtoꝛ qa īterrogauit abbas Moi
ſes frēm zachariā dicēs. Quid tu vides?
Et ille. Nihil meli⁹ ꝙ̄ tacere pr̄. Et dixit
Uerū eſt fili tace. Hoꝛa autēꝫ moꝛtis ei⁹.
ſedens abbas iſidoꝛus: reſpexit in celuꝫ: ꝛ
dixit. Letare: letare fili zacharia: quia ap
te ſunt tibi ianue regni celoꝛum: vides o
ſanctiſſime frater ꝙ zacharie per tacitur/
nitatis maxime virtutē: aperte ſint ianue
celi. vt ergo ꝛ tibi aperiantur ama tacere
delecta ſilere. Legi ergo de quodam ſer
uo dei ꝙ vt taciturnitatem diſceret: ꝑ plu
res annos lapidem ī oꝛe poꝛtaret. Ammo
neo ḡ atqꝫ iteruꝫ āmoneo vt linguā tuā cu
ſtodias. nulli detrahas: nemini maledicas
nulla riſum mouentia verba proferas: co
gita ꝙ̄ breuis ſit iſta vita: ꝛ ꝙ̄miſa ī com
paratione eterne. Hec cogitando: ꝛ lingu
am refrenando: imitando ſcilicet eorum
actum quoꝛum ſuperius mentio facta eſt
adueniēs eoꝛum conſoꝛtio. Quomodo au
tem animo tuo multā taciturnitatē incul
care volo: ꝛ quia multa bona opera ꝓpẜ
vitium lingue pereunt: ideo adhuc vnam
ſententiolā ſubiungā: venit in itinere con
uerſiōis abbas euagri⁹ ad quēdā ſenē et
dixit. Dic mihi abba ſmonē q̄ ſalu⁹ ſiā? Et
ille r̄ndit. Salu⁹ ſi vis fieri qn̄ venies ad
aliquē nō pri⁹ loq̄ris: ꝙ̄ ipe te īgrat. Eua
gri⁹ ɔpunct⁹ in h̄ ſmone penitētiā egit in
ɔſpectu ſenis. ꝛ ſatiſfecit ei dicēs. Crede
mihi m'tos codices legi: ꝛ talē eruditiōeꝫ
nūꝙ̄ īueni: Et m'tū ꝓficiēs exiuit: Ex his
.n. ꝟbis o kr̄iſſime fr̄ lucide demōſtraẜ: ꝙ
btā ē illa aīa q̄ taciturnitatis perfecte ha
bet ꝟtutē. Dilige hāc ꝟtuteꝫ: poſſide hoc
donum: conſerua hanc margaritā. Aman
dum eſt ḡ ſilentiū. quia ꝑ illud humilitas
nutritur lachryme generanẜ ad extremū

multa mala ꝑ illud declinantur. De vi
lium veſtimentoꝝ appetitu. Ca. vii.

Elias deniqꝫ o frater. ꝙ ꝛ ī veſtimē
tis ſit cōtinētia valde neceſſaria
Sūt. n. multi q putant: ꝙ appetit⁹ ꝑcioſaꝝ
veſtiū n̄ ſit pccm̄. Qd̄ ſi pccm̄ n̄ eēt: neqꝙ̄
dn̄s ioānem de aſpitate veſtimēti laudaẜ
ſet. Ait. n. turbis. Quid exiſtis ī deſertuꝫ vi
dere? hoīeꝫ mollib⁹ veſtitū? Ecce qui mol
lib⁹ veſtiunẜ ī domib⁹ regū ſūt. Joannes
ꝟo mollib⁹ veſtit⁹ eē negaẜ. qa qui molli
bus veſtiunẜ: magis t̄reno regi ſuiūt ꝙ̄ ce
leſti. Joānes ꝟo pm⁹ noui teſtamēti mona
chus: pilis cameloꝝ īdut⁹ fuiſſe ꝑhibeẜ.
Si ille ꝗ in vtero m̄ris ſcificat⁹ fuit. ꝛ deo
multū amabilis atqꝫ dilect⁹ extitit q fuit
ver⁹ ꝓpheta ꝛ pluſꝙ̄ propheta: pilis vero
cameloꝝ fuit īdut⁹. nos q pctōres ꝛ īfirmi
ſum⁹ quāto magis d̄bem⁹ vilib⁹ veſtib⁹ eē
contēti. Si h̄ culpa nō eēt nequaꝙ̄ Petr⁹
apoſtolus ꝑ epiſtolā firmās a ꝑcioſarū ve
ſtium appetitu cōpeſceret dicens. Nō in
veſte ꝑcioſa. Nemo nāqꝫ: vt ait papa gre
goꝛi⁹: ꝑcioſa veſtimēta: niſi ad inanē gl'iaꝫ
querit. Peccatoꝛes. n. ſum⁹: ꝛ iō precioſa
veſtimēta querere nō debem⁹. Magis
ꝟo oꝛnatū mētis q̄rere ꝙ̄ coꝛpoꝛiẜ d̄bem⁹.
Oꝛnat⁹ mētis ē caritas. fides hūilitas. bōi
tas. ac benignitas. De his nāqꝫ virtutibus
mens oꝛnaẜ. ſine fine cū deo victura. Ca/
ro enī ꝙ̄uis ꝑcioſis veſtibus cooperiatur
ꝙ̄uis auro argētoqꝫ oꝛneẜ: nihil ē aliud ꝙ̄
caro et puluis. ꝛ lutū et ſterc⁹. Quapropẜ
magnopē ꝓcurare coꝛpoꝛis laboꝛe debe
m⁹. nō balneū ſubinde īquirere. nō oꝛnata
veſtimēta: qꝛ ſi d̄licate coꝛp⁹ nr̄m fouem⁹
hoſtem nr̄m nutrim⁹. Nullū. n. maioꝛē ini
micū nutrit hō: ꝙ̄ coꝛp⁹. Coꝛpus autēꝫ tra
hit mētē ad peccāduꝫ. Semꝑ debet illud
ſeru⁹ vl' ācilla dei ſbiugatū habere. Qz
ſupꝛadicta cum diſcretionis virtute debe
ant perfici. Ca. viii.

Ebet nāqꝫ coꝛpus affligi per abſtinētiā
ꝑ vigilias ꝛ per diuerſos modos
ita tm̄ vt ſēper ſuuꝫ officium ſuāqꝫ obediē
tiā poſſit ꝑficere. Caſtigādū ſēper ꝛ affligē
dū ē coꝛp⁹: vt ad malū op⁹ aīaꝫ nō trahat
ꝛ ad ꝑagendū bonū ſit ſēꝑ idoneuꝫ. Naꝫ q
ita coꝛp⁹ macerat. vt nec qdē bonū opus
facere valeat: diſcretiōis adhuc ignorat
ꝟtutem: Ut igiẜ ꝛ coꝛp⁹ ſcias affligere ꝛ tē
perare vnū ſupꝛa relatū d̄ vitiſpatꝝ dicaꝫ
ſermonē. Dicebant de quodā patre qa dū
ſecularis eſſet ꝛ cōiugem habuiſſet: poſtea
cōuerſus tēptabaẜ de ſathana ab ea. Jpe
ꝟo narrauit hoc patribus: Qui cū hoc au/
diſſēt. qꝛ opari⁹ eēt et maioꝛa facere potuiſ
ſet ꝙ̄ officio ſuo agebat: ipoſuerūt ei maio
ra vt debilitaretur coꝛp⁹ eius. vt nec ſur
gere poſſet: Deo autem diſponēte: quidaꝫ
peregrinus aduenit ꝛ ꝑtranſiuit. āmirans
ꝙ nemo egreſſus eſſet ī occurſuꝫ eius. Et
reuerſus pulſauit dicēs. Ne foꝛte frater q
ī ea habitat infirmetur. qui cū pulſaſſꝫ in/
trauit et nimis infirmū inuenit eū: et dixit
ei Quid habes pater? Et narrauit ei di/
cens. Ego de ſeculari vita ſum: et ſollici/
tat me inimicus de vxoꝛe mea: et narraui
patribus. et ipoſuerunt mihi onera diuer
ſa. Et cū implere vellē iuſſa: defeci et tm̄
ſtimulus creſcit: Audiens hec ſenex: cōtri
ſtatus eſt et dixit ei. Siquidē patres ma/
gni viri bene īpoſuerunt tibi onera qui/
bus grauaris. Si vero me paruulum au
dire volueris cito inuenies requiē. Nūc
paululū cibum ſume ī tēpoꝛe ſuo. et recol
lige vires tuas: fac aliquātulū op⁹ dei. et
iacta ī dn̄o cogitatū tuū. quia tuis labo/
ribus hanc impugnationē ſupare nō po/
teris. Coꝛpus enī noſtrū velut veſtimentū
ē ſi cum diſcretione tractaueris ſtabit.
Qui cū audiſſet eū. fecit ita. ꝛ infra pau/
cos dies receſſit ſtimulus ei⁹. Hāc ſenten
tiam: ideo volui ſcribere in iſto oꝛdine. qꝛ
ea que ſuperius āmonui: ideſt ſilētiū: nu/
ditas: abſtinentia: coꝛpoꝛiſqꝫ caſtigatio
cum diſcretione ſunt agenda. Diſcretio
vero magna virtus eſt: qꝛ per ipſam mala
declinantur et bona ſeruantur. Bonum
ergo op⁹ ſi ſine diſcretiōe ſit cito deficiet
Diſcretio enim mater eſt omnium virtu/
tum. quapꝛopter et tuam o frater hoꝛtoꝛ

diſcretionē. vt oīa. cū diſcretione facias: vt nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā corruas. De hac etiaʒ diſcretiōis virtute habes hoc ſupra ī vitiſpatrum. Dixit abbas antonius: Quia ſunt quidā cōterētes corpora ſua ī abſtinētia: ⁊ qa nō habuerūt. diſcretioneʒ lōge facti ſunt a deo. Superuenit aūt quidam venationē faciēs ī ſilua agreſtiū animaliū. ⁊ vidit abbatē Antoniū gaudēteʒ cū fratrib⁹: ⁊ diſplicuit ei. Volens autem ſenex oſtēdere ei: quia oportet aliquādo cō deſcēdere fratrib⁹ dixit ei. Pone ſagittā in arcu tuo ⁊ trahe. Et fecit ſic. Et dixit ei. Iterū trahe ⁊ traxit. ⁊ dixit ſenex. Trahe adhuc. Tūc dixit venator. Si ſupra modū traxero frāgetur arc⁹. Reſpōdit abbas. antoni⁹. Ita eſt in ope dei. Si plus a menſura tendim⁹ fratres cito deficiunt. Expedit ḡ vt ad momētū hore relaxare iugū eorū. Hec audiēs venator cōpunctus eſt: ⁊ multum proficiēs in ſmōe ſenis diſceſſit: ⁊ fratres ɔfirmati reuerſi ſūt ad loca ſua. Maxima autem mihi cura⁹ fuit hec ſcribere religioſiſſime frat̄. vt ab vtroqʒ periculo te imunē cuſtodias. videlicet vt curā corporis nō dei ꝑponas ſeruitio: ⁊ rurſus vt dei ſuitiū explere queas. corpori neceſſaria miſtrare nō ceſſas: quāq̄ tuū bonū mihi notū ſit ſtudiū. ſʒ ⁊ nūc ammoneo: vt in ſcḋo loco poſt cōtinentiam diſcretiōis virtuteʒ memorie commendes. De bono compunctionis que maxime ex mortificatione naſcitur. Capitulum. ix

Ed quia ɔpūctio in

omni ope ē neceſſaria: cōmendanda ē tibi ipa v̄t⁹ quatēus mortificatiōi iūgatur compunctio. Puto enim ꝙ vera mortifitatio ab aliquo poſſideri ſi poſſit niſi cum cōpunctione. Idcirco tuaʒ caritatem o frater hortor vt quicquid agis vel ſilentium teneas. vel abſtinentiā facias vl̄ nuditatem ames: vel vigilias furtiuas diligas: omnia pro dī amore fac: ⁊ cū lacbrymis. Si lacbryme currūt adeſt tibi ſalutaris compunctio. ita duntaxat. vt cum diſcretione de qua ſupra dictum eſt facias vt per te non ſcandalizentur alij: ſed pot⁹ edificentur. Sim⁹ ergo ī omni ope nr̄o cōpūcti: vt poſſum⁹ dicere dn̄o cū pſalmiſta. holocauſta medulata tibi offerimus. holocauſtū vero totū incenſum dicitur. Holocauſtū ergo dn̄o offert. qui totū ſe dn̄o tradit. quod ad monachorū ordinē ſpecialiter pertinet. Per medulā vero holocauſti cōpūctio deſignatur. Holocauſtū vero ſine medula. eſt bonū op⁹ ſine cōpūctione: hāc medulā ipſe pſalmiſta alibi pinguedineʒ nominat. holocauſtum inquit tuū pingue fiat. Magna eſt virtus compunctionis: de qua ſupra in vitiſpatrum ſcriptuʒ eſt. Frater quidam interrogauit alium ſenem dicens. Pater quid faciam? Dixit ei ſenex. Flere debemus ſemper. Contigit enim aliquem ſenem mori aliquando: ⁊ poſtmodum in ſeipſum reuerti: ⁊ interrogauim⁹ eum dicentes. Quid vidiſti abba? Et narrauit nobis plorans: Audiui illic vocem ſine mora dicentē. Veh nobis veh nobis ſic ⁊ nos ſemper dicere debemus. Apertiſſime vero in his vobis poſſum⁹ cognoſcere quare nobis ſemper flere conueniat: ſcilicet ne poſt vite huius diſceſſum in luctum veniamus eternum. Utile nanqʒ conſilium eſt hic ad temp⁹ deplorare quia hec vita breuis eſt: labens eſt: miſera eſt: cito tranſitoria eſt. Illa alia vita nullum terminum habet: nūq̄ finiet̄. ⁊ ſicut ſcī ſine fine gaudebūt cum angelis ī celo: ſic ⁊ pctōres ſine fine cruciabunt̄ cū diabolo ī inferno. ꝙ ſi lacbrymas ſtatiʒ vt volum⁹. inuenire nō poſſum⁹: pſiſtam⁹ ī ꝓcib⁹: quia dn̄s nobis facile poteſt lacbrymas dare. Multi enī volūt lacbymas hr̄e: ſʒ nō ſtatiʒ vt illas volūt inueniunt. Vn̄ ſup̄ ī vitiſpatrū ſcriptū ē. Interogauit qdā frat̄ quēdam ſenē dicēs. Deſiderat aīa mea lacbrymas hr̄e. ſic̄ audio ſenes lacbrymas effūdētes. ⁊ nō veniūt mihi: ⁊ tribulat̄ aīa mea. Dixit ei ſenex. Filij iſrl̄ p⁹ q̄draginta ānos īntrauerūt t̄rā repromiſſionis. Lacbryme igit̄ ſūt t̄ra repromiſſiōis. ad q̄s ſi pueneris iā mīrū timebis bellū. ita .n. vult deus affligi aīaʒ: vt ſēp deſideret igredi terram

illā. Dicebāt d̄ btō arſēio: qꝛ toto tp̄e vite ſue ad op⁹ manuū ſuarū pānū hēbat añ ſe. ꝑp lacbrymas q̄ crebro cadebāt ex oculis ei⁹. hec ꝟo audiētes o cariſſime fr̄. quantū debeamus nos preparare ad lacbrymas penſemus. ꝙ ſi illi tam ſancti ⁊ iuſti. et dei facientes per omnia voluntatē. ſic ſe mortificabant quantomagis nos qui peccatores ſumus flere et lugere debemus. Penſare enim debemus diem mortis noſtre: et diem iudicij. Penſare etiam debemus qualis diſcuſſio ibi erit. Audiamus quid beatus āmon fratri ſe interroganti reſponderit: Frater quidam interrogauit abbatem ammonem: dicens. Dic mihi aliquod verbum. Dixit ei ſenex: Vade talem fac cogitationem tuam quēadmodum faciūt iniqui qui ſunt in carcere. Illi enim interrogant vbi ſit iudex. ⁊ quando venturus ſit. Et in ipſa expectatione ſua penas ſuas deplorant. Ita et monachus debet ſemꝑ eſſe ſuſpectus. et obiurgare animaʒ ſuam dicēdo. veh mihi quomodo habeo aſtare ante tribunal chriſti. et quomodo habeo actuū meorū reddere rōem. Si igit̄ ſic ſēp meditat⁹ fueris poteris ſalu⁹ eē atqʒ ɔpūct⁹. Et tu o fr̄ fidelis hec audiens. fac ſic vt iſte ſeru⁹ dei hortatur. Cogita de penis inferni. vermis ibi non morit̄. ignis nō extinguit̄. luctus nunq̄ ceſſabit. pena nunq̄ finiet̄: ⁊ ſi ſemper hec cogitaueris ſaluaberis. Recole ſēper illḋ qḋ abbas helias dixit. Ego tres cās timeo. Primā qn̄ egreſſura eſt aīa mea de corpore. Secūdā quādo occurſur⁹ ſū deo. Tertiā quādo aduerſum me ſnīa eſt proferenda. Et tu frat̄ hec meditare. hec cogita hec tracta ſollicite vt inferni laqueos poſſis euitare ⁊ ad regna celorum merearis conſcendere. Lugēduʒ h̄ eſt. quia ſcriptum eſt. Beati qui lugent quoniam conſolabuntur. Neq̄ hoc de omni luctu dicit. quia ſunt luctus multi. qui de parentū morte fiūt vel amicorum et ꝗ res quas deſiderāt adipiſci nō poſſūt qui pro ſuo luctu non ſunt beati. Solummodo illi lugentes beati ſunt. qui ſua vel aliorum lugēt peccata: ſicut ſamuel deflebat ſaul: ⁊ paulus deflebat eos ꝗ non egerunt penitentiā a fornicatione ⁊ immundicia ſua. Defleam⁹ in hac vita noſtra peccata ⁊ aliorum: quia dictum eſt lugentib⁹. luctus veſter vertetur in gaudiū. Seminemus nunc in luctu: vt metamus tūc ī gaudio: cum quib⁹ pſalmiſta dixit. Eūtes ibāt ⁊ flebant mittentes ſemina ſua. Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos ſuos. Vides auteʒ quomodo beatus ī ſcripturis eſſe predicatur luct⁹. Audi adhuc quid ſupra ī vitiſpatrū ſcriptum ſit de eo. Miſerunt aliquando ſenes de monte nyteri. ad abbateʒ machariū maiorem in ſcithi. rogantes vt veniret ad eos: alioquin ſciret oēm multitudinem ad ſe eſſe venturam. eo ꝙ deſiderarent euʒ videre. anteq̄ migraret ad dominum. Qui cum veniſſet in montem congregata eſt multitudo fratrū ad eum. Rogabant autem fratres vt faceret verbuʒ ad eos. Ille autem lacbrimans ait. ploremus fratres et producant oculi noſtri lacbrimas: anteq̄ eam⁹ hic vbi lacbrime noſtre corpora noſtra comburant. ⁊ fleuerūt omnes proni in faciem ſuam dicentes. Pater ora pro nobis. Abbas etiam ſiluanus aliquando ſedens cum fratribus factus eſt in exceſſu mentis. et cecidit ī faciem ſuam. Et poſtmodum ſurgens: plorabat. Et interrogauerunt euʒ fratres dicētes. Quid habes pater? Ille autem tacebat ⁊ flebat. Cōpellentibus autem illis dixit. Ego ad iudicium raptus ſū. ⁊ vidi multos de habitu noſtro ire ad tormenta: et multos ſeculares ire ad regna. ⁊ lugebat ſenex. et noluit deinceps exire d̄ cella ſua Sed ſi exire cogebatur operiebat cuculla faciem ſuam dicens. Quid neceſſe eſt videre lumen hoc temporale in quo nihil eſt vtile. Manifeſtuʒ eſſe prudentie tue credo. q̄ magna ſit virtus compūctionis: per quam peccata delcantur et virtutes acquirantur. Nolo autem vt ab hac virtute tua ſit mens aliena que in peccatoribus hominum habitat. Per hanc multi domino placuerunt: per hanc diabolus vincit̄

dilectionē. vt oīa. cū diſcretione facias: vt
nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā corruas. De
hac etiaꝫ diſcretiōis ꝟtute habes hoc ſu/
pra i vitiſpatrum. Dixit abbas antonius:
Quia ſunt quidā cōterētes corpora ſua i
abſtinētia: ⁊ qa nō habuerūt. diſcretioneꝫ
lōge facti ſunt a deo. Superuenit aūt qui
dam venationē faciēs i ſilua agreſtiū ani
maliū. ⁊ vidit abbatē Antoniū gaudēteꝫ
cū fratrib⁹: ⁊ diſplicuit ei. Volens autem
ſenex oñdere ei: quia oportet aliquādo cō
deſcēdere fratrib⁹ dixit ei. Pone ſagittā in
arcu tuo ⁊ trahe. Et fecit ſic. Et dixit ei.
Iterꝫ trahe ⁊ traxit. ⁊ dixit ſenex. Trahe
adhuc. Tūc dixit venator. Si ſupramodū
traxero frāgetur arc⁹. Reſpōdit abbas.
antoni⁹. Ita eſt in ope dei. Si plus a men
ſura tendim⁹ fratres cito deficiunt. Expe
dit ꝗ vl̄ ad momētū hore relaxare iugū eoꝝ.
Hec audiēs venator cōpunctus eſt: ⁊ mul
tum proficiēs in ſmōe ſenis diſceſſit: ⁊ fra
tres ɔfirmati reuerſi ſūt ad loca ſua. Ma
xima autem mihi cura⁹ fuit hec ſcribere
religioſiſſime frat̄. vt ab vtroqꝫ periculo
te imunē cuſtodias. videlicet vt curā cor/
poris nō dei ꝓponas ſeruitio: ⁊ rurſus vt
dei ſuitiū explere queas. corpori neceſſa
ria miſtrare nō ceſſas: quāꝙ tuū bonū mi
hi notū ſit ſtudiū. ſꝫ ⁊ nūc ammoneo: vt in
ſcđo loco poſt cōtinentiam diſcretiōis vir
tuteꝫ memorie commendes. De bono
compunctionis que maxime ex mortifica
tione naſcitur. Capitulum. ix

Ed quia ɔpūctio in

omni ope ē neceſſaria: cōmendan
da ē tibi ipa ꝟt⁹ quatēus mortificatiōi iū
gatur compunctio. Puto enim ꝙ vera
mortificatio ab aliquo poſſideri ſi poſſit
niſi cum cōpunctione. Idcirco tuaꝫ carita
tem o frater hortor vt quicquid agis vel ſi
lentium teneas. vel abſtinentiā facias vl̄
nuditatem ames: vel vigilias furtiuas di
ligas: omnia pro dī amore fac: ⁊ cū lachry
mis. Si lachryme currūt adeſt tibi ſaluta
ris compunctio. ita duntaxat. vt cum di/
ſcretione de qua ſupra dictum eſt facias
vt per te non ſcandalizentur alij: ſed poti⁹
edificentur. Sim⁹ ergo i omni ope nr̄o cō
pūcti: vt poſſim⁹ dicere dn̄o cū pſalmiſta.
holocauſta medulata tibi offerimus. holo
cauſtū vero totū incenſum dicitur. Holo
cauſtū ergo dn̄o offert. qui totū ſe dn̄o tra
dit. quod ad monachoꝝ ordinē ſpecialiter
pertinet. Per medulā vero holocauſti cō/
pūctio deſignatur. Holocauſtū vero ſine
medula. eſt bonū op⁹ ſine cōpūctione: hāc
medulā ipſe pſalmiſta alubi pinguedineꝫ
nominat. holocauſtum inquit tuū pingue
fiat. Magna eſt virtus compunctionis: đ
qua ſupra in vitiſpatrum ſcriptuꝫ eſt. Fra
ter quidam interrogauit alium ſenem di/
cens. Pater quid faciam? Dixit ei ſenex.
Flere debemus ſemper. Contigit enim
aliquem ſenem mori e liquando: ⁊ poſtmo
dum in ſeipſum reuerti: ⁊ interrogauim⁹
eum dicentes. Quid vidiſti abba? Et nar
rauit nobis plorans: Audiui illic vocem
ſine mora dicentē. Veh nobis veh nobis
ſic ⁊ nos ſemper dicere debemus. Aper
tiſſime vero in his vobis poſſum⁹ cogno/
ſcere quare nobis ſemper flere conueni/
at: ſcilicet ne poſt vite huius diſceſſum in
luctum veniamus eternum. Vtile nanqꝫ
conſilium eſt hic ad temp⁹ deplorare quia
hec vita breuis eſt: labens eſt: miſera eſt:
cito tranſitoria eſt. Illa alia vita nullum
terminum habet: nūꝙ finiet̄. ⁊ ſicut ſci ſi/
ne fine gaudebūt cum angelis i celo: ſic ⁊
pctōres ſine fine cruciabunt̄ cū diabolo i
inferno. ꝙ ſi lachrymas ſtatiꝫ vt volum⁹.
iuenire nō poſſum⁹: ꝑſiſtam⁹ i ꝑcib⁹: quia
dn̄s nobis facile poteſt lachrymas dare.
Mlti eni volūt lachrymas hr̄e: ſꝫ nō ſtatiꝫ
vt illas volūt inueniunt. Vn̄ ſuꝑ i vitiſpa
trū ſcriptū ē. Intrrogauit qdā frat̄ quē
dam ſenē dicēs. Deſiderat aīa mea lachry
mas hr̄e. ſic̄ audio ſenes lachrymas effūdē
tes. ⁊ nō veniūt mihi: ⁊ tribulat̄ aīa mea.
Dixit ei ſenex. Filii iſrl̄ p⁹ q̄draginta ānos
itrauerūt t̄rā repromiſſionis. Lachryme
igit̄ ſūt t̄ra repromiſſiōis. ad q̄s ſi ꝑuene/
ris iā mltū timebis bellū. ita. n. vult deus
affligi aīaꝫ: vt ſēp deſideret igredi terras

iſtā. Dicebāt đ btō arſēio: q̄ toto tp̄e vite
ſue ad op⁹ manuū ſuaꝝ pānū hēbat ān ſe.
ꝑꝑ lachrymas q̄ crebro cadebāt ex oculis
ei⁹. hec ꝟo audiētes o cariſſime fr̄. quantū
debeamus nos preparare ad lachrymas
penſemus. ꝙ ſi illi tam ſancti ⁊ iuſti. et dei
facientes per omnia voluntatē. ſic ſe mor
tificabant quantomagis nos qui peccato
res ſumus flere et lugere debemus. Pen
ſare enim debemus diem mortis noſtre:
et diem iudicij. Penſare etiam debemus
qualis diſcuſſio ibi erit. Audiamus quid
beatus āmon fratri ſe interroganti reſpon
derit: Frater quidam interrogauit abba/
tem ammonem: dicens. Dic mihi aliquod
verbum. Dixit ei ſenex: Vade talem fac
cogitationem tuam quēadmodum faciūt
iniqui qui ſunt in carcere. Illi enim inter/
rogant vbi ſit iudex. ⁊ quando venturus
ſit. Et in ipſa expectatione ſua penas ſuas
deplorant. Ita et monachus debet ſemꝑ
eſſe ſuſpectus. et obiurgare animaꝫ ſuam
dicēdo. veh mihi quomodo habeo aſtare
ante tribunal chriſti. et quomodo habeo
actuū meoꝝ reddere rōem. Si igit̄ ſic ſēꝑ
meditat⁹ fueris poteris ſalu⁹ eē atqꝫ ɔpū
ct⁹. Et tu o fr̄ fidelis hec audiens. fac ſic vt
iſte ſeru⁹ dei hortatur. Cogita de penis in
ferni. vermis ibi non morit̄. ignis nō extin
guit̄. luctus nunꝙ ceſſabit. pena nunꝙ fi
niet̄: ⁊ ſi ſemper hec cogitaueris ſaluabe
ris. Recole ſēper illđ qđ abbas helias di
xit. Ego tres cās timeo. Primā qn̄ egreſ/
ſura eſt aīa mea de corpore. Secūdā quā
do occurſur⁹ ſū deo. Tertiā quādo aduer
ſum me ſnīa eſt proferenda. Et tu frat̄ hec
meditare. hec cogita hec tracta ſollicite vt
inferni laqueos poſſis euitare ⁊ ad regna
celorum merearis conſcendere. Lugēduꝫ
ħ eſt. quia ſcriptum eſt. Beati qui lugent
quoniam conſolabuntur. Neqꝫ hoc de
omni luctu dicit. quia ſunt luctus multi.
qui de parentū morte ſiūt vel amicorum
et q res quas deſiderāt adipiſci nō poſſūt
qui pro ſuo luctu non ſunt beati. Solum/
modo illi lugentes beati ſunt. qui ſua vel
aliorum lugēt peccata: ſicut ſamuel defle
bat ſaul: ⁊ paulus deflebat eos q non ege
runt penitentiā a fornicatione ⁊ immundi
cia ſua. Defleam⁹ in hac vita noſtra peccā
ta ⁊ aliorum: quia dictum eſt lugentib⁹. lu
ctus veſter vertetur in gaudiū. Semine
mus nunc in luctu: vt metamus tūc i gau
dio: cum quib⁹ pſalmiſta dixit. Eūtes ibāt
⁊ flebant mittentes ſemina ſua. Venien/
tes autem venient cum exultatione por
tantes manipulos ſuos. Vides auteꝫ quo
modo beatus i ſcripturis eſſe predicatur
luct⁹. Audi adhuc quid ſupra i vitiſpatrū
ſcriptum ſit de eo. Miſerunt aliquan/
do ſenes de monte nyteri. ad abbateꝫ ma
charium maiorem in ſcithi. rogantes vt
veniret ad eos: alioquin ſciret oēm mul/
titudinem ad ſe eſſe venturam. eo ꝙ de
ſiderarent euꝫ videre. anteꝙ migraret ad
dominum. Qui cum veniſſet in montem
congregata eſt multitudo fratrū ad eum
Rogabant autem fratres vt faceret ver
buꝫ ad eos. Ille autem lachrimans ait. plo
remus fratres et producant oculi noſtri la
chrimas: anteꝙ eam⁹ hic vbi lachrime no
ſtre corpora noſtra comburant. ⁊ fleuerūt
omnes proni in faciem ſuam dicentes.
Pater ora pro nobis. Abbas etiam ſil
uanus aliquando ſedens cum fratribus
factus eſt in exceſſu mentis. et cecidit i fa
ciem ſuam. Et poſtmodum ſurgens: plora
bat. Et interrogauerunt euꝫ fratres dicē
tes. Quid habes pater? Ille autem tace
bat ⁊ flebat. Cōpellentibus autem illis di
xit. Ego ad iudicium raptus ſū. ⁊ vidi mul
tos de habitu noſtro ire ad tormenta: et
multos ſeculares ire ad regna. ⁊ lugebat
ſenex. et noluit deinceps exire đ cella ſua
Sed ſi exire cogebatur operiebat cuculla
faciem ſuam dicens. Quid neceſſe eſt vi/
dere lumen hoc temporale in quo nihil eſt
vtile. Manifeſtuꝫ eſſe prudentie tue cre
do. ꝙ magna ſit virtus compūctionis: per
quam peccata delentur et virtutes acq/
rantur. Nolo autem vt ab hac virtute
tua ſit mens aliena que in peccatoribus
hominum habitat. Per hanc multi domi
no placuerunt: per hanc diabolus vincit̄

per hanc vicia ſuperantur. per hanc dñs
ad miſicordiã ꝓuocatur. per veras eteniꝫ
lachrymas ea que dicta ſunt complentur
Ueras nãqꝫ lachꝛimas habet. qui hoc nõ
committit quod defleṫ:hoc eſt docte plãge
re. Docte plãgit. qui plãgens malũ quod
fecit:non perpetrat. quod iterum plãgere
debeat. Dicit eniꝫ iſidoꝛus:qꝛ liberioꝛ ẽ ñ
penitens q̃ꝫ qui adhuc agit quod pẽiteat

De qualitate compũctiõis. Cap̃. x.

Ea pꝛopter poſt lu

ctum ãmonenda eſt beatitas tua
vt quod plangitur deſiderio emẽdãdi. ne
iterũ delectetur diabolo ſuadente. Cani
namqꝫ aſſĩatur omnis penitens qui plan
gendo iterum committit quod plangat.
Canis reuerſus ad vomitum et pẽitẽs ad
peccatum. Multi eniꝫ lachꝛimas indeſi/
nenter fundunt et peccare non deſiſtunt.
Et ideo dilectiſſime caritatem tuam hoꝛ
toꝛ. vt quod plangis: iterum iterare non
velis. Scito ergo ꝙ ille qui quod plãgit
iterum committit. ſimilis ſit illi qui lauat
laterẽ crudũ. q̄a ĩ eo qȯ magis lauat: ma
gis lutũ facit. Eſaias nãqꝫ hoꝛtaṫ dicẽs.
Lauamini mundi eſtote: auferte malum
cogitationum veſtrarum ab oculis meis.
Lauatur etenim et mundus non eſt qui
quidem peccatum plangit ⁊ iterat. Laua/
tur: et mundus efficitur. quiſquis plangẽ
do malum quod fecit iterum non commit/
tit. De illa enim anima que plangit mala
ſua et iterat: de ipſa ſcriptum eſt in pꝛophe
ta. Quam vilis facta es nimis iterans vi/
as tuas. Non ideo hec tibi ſcribo. vt de te
ſuſpicer talia: ſed vt pleniter et lucide ſci
as qualis compunctio eſſe debeat.

Ammonitio de modo oꝛandi. ca. xj.

Et quia tibi manife

ſta eſt iam compunctionis virtus
reſtat vt modus oꝛandi tibi pandatur. Do
minus enim oſtendit modum oꝛandi: cum
rogatus a diſcipulis vt eos doceret oꝛare
dixit. Cum ſtatis ad oꝛandum: nolite mul
tum loqui: ſed dicite. Pater noſter et reli
qua. Oꝛatio bꝛeuis eſſe debet: niſi foꝛte
ex affectu diuine gratie pꝛotendatur. De
beato arſenio dicebant qꝛ veſpere ſabba
ti luceſcente in dominica: relinquebat pꝰ
ſe ſolem. extenſis manibus ad celum oꝛãs
donec mane die dominico aſcendens ſol:
illuſtraret faciem eius: et ſic reſidebat. Ui
deat ergo o ſanctiſſime frater caritas tua
q̃ꝫ foꝛtis iſte vir fuerit ĩ oꝛationis officio
qui de veſpera vſqꝫ mane extenſis mani/
bus oꝛabat. Non ideo hoc tibi ſcripſi. vt
tu ſic facere tempꝛes: ſed vt affectuꝫ et ſtu
dium quod ille per totam noctem vel eti/
am per totum tempus habebat. tu vel re/
gularibus hoꝛis habere ſtudeas: et ſic ſtes
in oꝛatione. vt mens tua concoꝛdet vo/
ci tue. Audiat igitur dilectio tua adhuc
verbum de modo oꝛandi. Narrauit ab/
bas dulos: qui fuit diſcipulus abbatis be
ſarionis. dicens. Ueni aliquando in cellaꝫ
abbatis mei. et inueni eum ſtanteꝫ ad oꝛa
tionem et manus ſuas extenderat ad ce/
lum. permanſerat autem perficiens iugi/
ter quatuoꝛ dies: et poſt hec vocauit me
dicens. Sequere me. Et exeuntes perre
ximus in heremum. et cum ſitirem. dixi.
Abba ſitio. Ille autem tollens peram di/
ſceſſit a me quantum iactus eſt lapidis. et
facta oꝛatione attulit eam aqua plenam.
Et iuimus in ciuitatem illico. Et venimꝰ
ad abbatem ioannem: et ſalutantes eum
fecimus oꝛationem. Deinde ſedentes ce/
perunt loqui de viſione quam viderant:
Dicebant autem ſe audiſſe de abbate ſy/
ſoio qꝛ niſi manus ſuas cito depõeret qñ
ſtabat ad oꝛationem: rapiebatur mens eiꝰ
in ſuperioꝛibus. Si ergo contingebat ali/
q̄s fratꝝ cũ eo oꝛare: feſtinabat cito depo
nere manus ſuas ne raperetur mens eius
et moꝛaretur. Dicebat etiam ſenex alius.
qꝛ aſſidua oꝛatio cito coꝛrigit mentẽ. Dice
bat quidam patrum. quia ſicut impoſſibi
le eſt vt videat quis in aqua turbida fa/
cieꝫ ſuã: ſic et anima niſi purgata fuerit a
cogitationibus alienis non poteſt contẽ/
plari deum. Audiſti quoqꝫ ꝙ abbas ſyſo
ius niſi cito dimitteret manus. raperetur

in contemplationem. Quare ꝫ repente ĩ cõ
templationẽ rapereṫ. Sine dubio moꝛtifi
catꝰ erat. Audiat igitur dilectio tua qua/
le ſtudiũ beatꝰ Paulus monachꝰ habuit
oꝛandi. qȯ in eccleſiaſtica hyſtoꝛia ſcriptũ
habeṫ. Fuit paulus de libia ſcithiꝯnõ mi/
nus quinquaginta habẽs monachos. nihil
aũt operabaṫ neqꝫ percipiebat: niſi qȯ co
mederet tantũ. Oꝛabat aũt ſolũmodo. ⁊
veluti quoddã tributũ habens ĩpoſitum:
treccẽtas oꝛationes deo vnaqueqꝫ die red
debat. Et ne vna die dereliqueret trecen
tos lapides ponebat. ⁊ ſingulis oꝛatiõibꝰ
lapidẽ in ſinũ mittebat. Expenſis ꝫ lapidi
bus oꝛatiões ſciebat eẽ cõpletas. Multũ
igitur debemꝰ nos humiliare: qui ⁊ longe
ab illoꝝ meritis quorũ ſuperiꝰ mentio fa
cta eſt diſtamꝰ: ⁊ ſic pꝛõpti ad orationẽ fa
ciendam non ſumꝰ vt illi. Oꝛatio ꝟo iũcta
cõpunctioni magna ꝟtus eſt. Uolo quoq̃ꝫ
vt ſolerter attẽdas ꝙ ih̄s xp̄s ac dominꝰ
ſaluatoꝛ noſter volẽs oꝛare aſcẽdit in mõ
tem. Ideo ih̄s oꝛaturꝰ in monteꝫ aſcendit
vt ⁊ tu montem oꝛando conſcendas. Ne/
quaq̃ꝫ aũt omnis qui oꝛat in montẽ aſcen
dit. Ille ꝟo qui ĩ oꝛatiõe moꝛtẽ inimici ſui
querit: aut res mundi huius: vt honoꝛabi
lioꝛ in hoc mõdo eſſe poſſit: nequaq̃ꝫ ĩ mõ
tem oꝛando conſcendit. At cõtra qui ĩ oꝛa
tione pꝛo remedio anime ſue: ſiue pꝛo alio
rum peccatis deuꝫ depꝛecatur. iſte abſqꝫ
dubio in montem aſcendit. Uide vt hec
legas attente deo dicatus. vt oꝛdinatim
de moꝛtificatione venias ad compunctio
nem: illamqꝫ habendo noſcas moduꝫ oꝛã
di. De pugna vitioꝛum aduerſus vir
tutes. Capitulum. xij.

Sed quia lucide de

nonnullis inſtructus es virtutibꝰ
reſtat vt mente perpendas: quanta lucta
tio ſit vicioꝛum aduerſum virtutes. Ma/
gnum quoqꝫ certamen eſt vitioꝛuꝫ ad vir
tutes. Tunc enim poteris omnia vincere.
vicia pugnando cum diuino adiutoꝛio: ſi
contra ſingula oppoſueris virtutes. So/
let enim vitioꝛum pugna aduerſum virtu
tes ad pꝛofectum hominis venire: quia p̄
illud certamẽ mens exercitatur. et ab ela
tionis vitio purgatur. Contra ſingula
quoqꝫ vitia virtutes ſunt adhibende. Cõ/
tra luxuriam munditia coꝛdis adhibenda
eſt. Contra iracundiam vero patientia
opponenda eſt: mittenda eſt fiducia cõtra
timoꝛem. Contra toꝛpoꝛem vero zelus
opponendus eſt: contra triſtitiam malam
adhibendum eſt gaudium ſpiritale. Con
tra accidiam vero foꝛtitudo aſſumenda
eſt. Contra auaritiam aſſumenda eſt
largitas. Contra ſuperbiam autem hu
militas pꝛoponenda eſt: contra odium aſ/
ſumenda eſt caritatis virtus. De hoc. n.
certamine Paulus dicit apoſtolus. Caro
concupiſcit aduerſus ſpiritum: ſpiritus au
tem aduerſus carnem. Hec enim ſibi in
uiceꝫ aduerſantur: vt non quecunqꝫ vul/
tis illa faciatis. Et tu cariſſime hec legen
do. ⁊ memoꝛie commendando ſtude cõtra
hoſtis antiqui inſidias viriliter dimicare.
Si te ſomnolentia grauat: ſtude illaꝫ vin
cere amando vigiliam: quia ſomnolen
tia per vigiliam deſtruitur. Si te dele
ctat balnearuꝫ vſus: veniat tibi ad memo
riam beatus Iacobus frater domini. qui
primus poſt apoſtolos hyeroſolimoꝛuꝫ re
xit eccleſiam. de quo Joſephus narrat ꝙ
nunq̃ꝫ carnem comedit. nec vnq̃ꝫ balneo
vſus fuerit: nec lineis veſtibus ſit ĩdutꝰ.
nec caput ſuum ſcd̄m conſuetudinem ſue
gentis oleo vnxit. Si in dilectionem ti
bi delitie veniũt pꝛopone ante oculos tu/
os Joannem baptiſtam: qui fuit in vtero
matris ſue ſanctificatus. de quo dominꝰ
ieſus dixit ꝙ nemo maioꝛ illo inter natos
mulierum ſurrexit. Narrat de eo ſanctuꝫ
euangeliuꝫ: ꝙ mel ſilueſtre ⁊ locuſtas ede
bat. Si ei qui in te peccat: qui tibi de/
trahit aut maledicit. vel ĩ aliquo ledit nõ
potes ignoſcere ſi vis/ veniant ad memo/
riaꝫ quanta ⁊ qualia paſſus ſit pꝛo te chꝛi
ſtus. Pꝛo te enim homo factus eſt moꝛ
talis ⁊ paſſibilis: qui erat immoꝛtalis ⁊ im
paſſibilis: aſſumpſit pꝛo te carnem ex vir
gine in qua pateretur ⁊ moꝛereṫ. Pꝛo

te quoqꝫ fuit flagellatus: alapis ceſus
ſputis linitus: ſpinis coronatus: ad extre/
mum etiam crucifixus. Pro te eniꝫ hec
omnia ſuſtinuit chriſtus: vt te a diaboli po
teſtate liberaret. Pendens vero in cruce
quid dicebat. Pater ignoſce illis: quia ne
ſciunt quid faciūt: Jlle igitur qui ſine pec
cato occidebatur pro ſuis inimicis orabat
⁊ tu ſi aliquam moleſtiam pateris ab ali
quo non potes dimittere? Credo quoqꝫ
ſi iſta que dico ſubtiliter cogitare volue/
ris: omnib⁹ in te peccātibus toto ex corde
facile dimittere poteris. Hec meditan
do. hec mente diſcutiendo. poteris irā vin
cere: poteris omnes diligere: poteris do/
mini implere preceptum. Diligite inimi
cos veſtros: benefacite his qui oderunt
vos: ⁊ orate pro perſequentibus ⁊ calūni/
antibus vos: Si tibi venit voluntas va
gandi: recole ꝙ iam mortuus es: ꝙ cruci
fixus es. Nunquid crucifixo homini ve
nit voluntas vagandi? Non. quia nihil co
gitat niſi de morte ſua. Et tu iam mortu
us es huic mundo: vide ne aut tu illi: nec il
le tibi reuiuiſcat Dic potius cum apoſto
lo paulo. Mihi mūdus crucifixus ē ⁊ ego
mundo. Hec vero cogitando poteris vin
cere vagationē. Audi quid ipſe apoſtolus
de pugna vitiorꝫ aduerſus virtutes doce
at. Si autē ſpiritu facta carnis mortifica/
ueritis. viuetis. Tu ḡ ſi vis viuere cū xp̄o
mortifica per virtutes omnia vitia: ꝑ cari
tatē mortifica odiū: per gaudiū ſpiritale:
occide triſtitiā: per pacem extingue diſſen
ſionem: per patientiam mortifica impatiē
tiam. per bonitateꝫ occide malitiam: per
manſuetudinem extingue ferocitatē: per
continentiam mortifica intemperantiam.
per caſtitatem occide impudentiam. Si
iſto modo actus carnis mortificare cura/
ueris: ſine dubio perhenni leticia cuꝫ angelis
ī celo frueris. De ſtudio legēdi. C. xiii.

Nō eſt in his diu immo
randuꝫ: quia tranſmitto caritatem tuam
ad latiſſimum campum diuinarū ſcriptu/
rarum: vt quod hic tibi deeſſe cernis: ibi
ſolerter perquiras. Quapropter oro dile
ctionem tuam: vt ſtudium ſemper in te
creſcat legendi. Nullus enim puto po/
teſt perfecte dei noſcere precepta: niſi qui
legendi continuum habet ſtudium. Quia
quanto quiſqꝫ in diuinis ſcripturis aſſidu
us fuerit: tanto ex eis maiorē ītelligentiā
capit: ſicut terra que quanto magis extol
litur: tanto amplius fructificat. Nam
quāuis homo tardum ſenſum habeat: aliqd
tamen diſcere poterit. ex ſcripture myſte/
rijs ſi habuerit aſſiduitateꝫ legendi: ſicut
ſcriptum eſt in euangelio. Qui enim ha
bet: dabitur illi: ⁊ qui non habet etiam qđ
videtur habere: auferetur ab eo: id ē qui
habet ſtudium legendi: dabitur etiam illi
intelligendi facultas: ⁊ qui legendi ſtudi/
um non habet: etiam hoc quod videtur
habere: id eſt quod naturaliter bonum in
telligit. propter ignauiam eius auferre/
tur ei. Et ſicut ille qui tardus eſt ad intel
ligendum: pro ſua bona intelligentia reci
piet gloriam: ita ille qui talentum ſibi da/
tum negligit condennabitur. Quapro
pter ammoneo caritatem tuam vt ſtudi
um habeas legendi: qꝛ hominis profect⁹
ex lectione procedit. Que neſcimus ex
lectione diſcimus. Dicit enim Jſidorus
ꝙ ī orationibus mundamur: lectionibus
inſtruimur vtrunqꝫ bonum: ſi licet: ſi
non liceat melius eſt orare q̄ꝫ legere: Qui
vult cum deo ſemper eſſe: frequenter de
bet orare: frequēter ⁊ legere. Nam cū
oramus ipſi cum deo loquimur. Cum ve
ro legimus deus nobiſcum loquitur: Si
hec ita ſunt o dilectiſſime frater: neceſſe
eſt tibi orandi legendiqꝫ ſtudium habere.
Lectio cognitionem dei amminiſtrat: le/
ctio tenebras ignorantie fugat: lectio ſci
entiam homini cōfert: lectionis ſtudio dei
preceptum eiuſqꝫ ſacramenta occulta di
ſcere ſolemus: lectionis ſtudio dei omniū
virtutum amor nutritur. Per lectionē
potes cognoſcere qualis ſit beatitudo.
qualis gloria: qualis ſit claritas que per/
mittitur ſanctis electiſqꝫ omnibus. Per
lectionem potes cognoſcere qualis ſit pe

na: q̄lis luct⁹. q̄lis flet⁹ īminet malis ⁊ iniu/
ſtis atqꝫ īpijs hoīb⁹. Per lectionē cogno
ſcere vales quid audituri ſint boni ⁊ ma
li in die iudicij. malis eniꝫ a domino dice
tur. ite in ignem eternum qui preparatus
eſt diabolo et angelis eius. Bonis vero
dicetur. venite benedicti patris mei per/
cipite regnum quod vobis paratuꝫ eſt ab
origine mundi. Hec enim omnia lectione
diſcimus. Lectio enim manifeſtat. quo
modo proſpera quomodo aduerſa tolera
re debeas. Quapropter ſubiungendum ē
hic aliquid quod legi de patrum exēplis
qui infirmitates vel omnia aduerſa pro
xp̄i amore tolerare ſtuduerunt vt tua ca
ritas hoc legens. hoc legenti commendans il
los viribus totis imitari ſtudeas:

Ammonitio de aduerſitate toleranda
⁊ infirmitate amāda. Ca. xiiii.

Hortor igitur vt ſi vel infir/
mitas vel alia contrarietas tibi
acciderit quatenus perfecte valeas ſcire
qualiter tribulationes omneſqꝫ infirmita
tes tolerare debeas. lectioni eſto deditus
ibi enim inuenies ſcriptū. ego quos amo
arguo et caſtigo. Si quos dominus
amat argui ⁊ caſtigari ab illo: Qualis
cunqꝫ infirmitas tibi euenerit: gratanti
animo ſuſcipe illam. Volo tibi vnam rem
de hyſtoria tripertita narrare: quaꝫ volo
vt legas ⁊ memorie commendes. Fuit
beniamin ſenior. qui valde clarus habeba
tur: dono dei ditat⁹: vt ſine medicamine
tactu manus aut olei. facta oratione ſana
ret egrotum. Hic fertur incidiſſe in idro/
picam paſſionem: ⁊ tantum eius corp⁹ in/
tumuiſſe: vt non poſſet ꝑ ianuam cellule ī
qua habitabat efferri: niſi ianue cuꝫ tabu
lis ante poſitis ſublate eſſent. Js ergo
paſſionis ſue tempore pene octo mēſes ſi/
bi ante mortem in cella latiſſima ſedens.
curabat ſolenniter egrotantes: non graui
ter ferens quomodo ſue egritudini non ꝓ
deſſet: ſed etiam ſe videntes conſolabatur
⁊ deprecabatur vt rogarent deū pro ani/
ma eius: ⁊ de corpore non curarent: quia
dum ſanus inquit eſſem nihil profuit mi/
hi . Hunc beniamin imitari ſtude o ſā
ctiſſime fr̄ ⁊ in oīb⁹ īfirmitatib⁹ tuis dn̄o
ſēper grās referras. Audiat etiā dilectio
tua de beato ſtephano monacho qualiter
ī īfirmitate ſua domino gratias agere ſtu
it. Stephanus autem habitauit iuxta ma
re occeanum. perfecta degens et integra
cōtinentia: Qui circa ſexagita annos pro
batiſſimus monachus fuit: et antonio ma
gno notiſſimus: Fuit itaqꝫ manſuetus et
ſapiens locutione ſuauis et vtilis triſtanti
um conſolabatur animos et ad alacritatē
reuocabat. licet neceſſaria tribulatio pro
ueniret Talis erat in cladibus proprijs
Deniqꝫ cum infirmitate incurabili capt⁹
eēt ⁊ medici putrida mēbra eius abſcidiſ
ſent: ille cum operabatur manibus palma
ruꝫ plectens folia: et preſentibus ſuadens
vt de rebus huiuſmodi non dolerent nec
aliud cogitarent niſi de bono fine: Deus ī
quit cūcta que facit vtilia ſunt. Ego autē
noui qꝛ huiuſmōi paſſiones pro peccatis
eueniunt. ⁊ melius eſt hic pēas ſoluere q̄ꝫ
poſt mortem perpetua ſupplicia ſuſtinere
Stude ergo et tu ſimiliter dicere: quando
tibi infirmitas vel alia contrarietas ve/
nit. Conſiderare quoqꝫ ſūmopere debe
mus ſi illi q̄ ſci et iuſti fuerūt domino pro
infirmitate gratias referebant: quanto
magis nos q̄ peccatores ſum⁹: ⁊ īfirmita
tes ⁊ tribulatiōes amare debemus ꝑſer
tim cum apl̄us dicat. ꝙ per multas tribu
lationes oportet nos intrare ī regnū dei
Si igit̄ ꝑ multas tribulationes cū grarū
actiōe tolerāde ſunt tribulationes q̄ten⁹
heredes regni celeſtis effici mereamur.
Peccator eni qui in hoc mūdo flagellari
nō meret̄. in inferno torquebit̄. Optandū
eſt nobis o frater: vt in hac duꝫ viuim⁹ vi
ta: tribulationes ⁊ īfirmitates ꝑ xp̄i amo
re: ⁊ ꝓ remiſſione peccatorꝫ libenti aīo
ſuſtineam⁹. Scire nāqꝫ debꝫ dilectio tua:
q̄bus modis deus hominē flagellat. Pri/
mo modo flagellat ad ꝓbationē: ſicut fla

gellatus eſt beatꝰ Job: ꝛ Thobias qui ꝓ/
bati ſunt: vt eſſent flagellati ꝛ manifeſta/
ti aliis: ob cām exēpli imitandi: vt eorum
cognoſcentes patientiā illos immitari ſtu/
deant. Secundo modo deꝰ hoīes flagel/
lat: ne ſe extollant ī ſupbiā. vel in ſecurita
te ponant: qḋ ad ſcōs ſpecialiter ptinet: ſi/
cut ḋ ſeipō apl'us dicit. ꝛ ne magnitudo re
uelationū extollat me: datꝰ ē mihi ſtimulꝰ
carnis mee angl's ſathane: vt me colaphi
cet: q poſt q̄ꝫ cognouit ꝙ ſalubre fuiſſet il/
lud flagellum: dixit. Libent̄ ḡ gloriabor ī
infirmitatibꝰ meis vt inhitet ī me vtꝰ xp̄i.
Tertio modo hominēʒ flagellat propter
peccata: ſicut paraliticū cui dixit. remittū
tur tibi peccata: deinde ſubiunxit: tolle le
ctum tuum ꝛ vade in domum tuam. Per
hoc vero ꝙ illi prius peccata dimiſit. ꝛ de
inde ab īfirmitate curauit apertiſſime mō
ſtratur ꝙ ei infirmitas propt̄ peccata eue
nerit. Quarto modo deus hominē flagel
lat: vt ſua virtus vel ſanctorum ſuorū me
ritum demonſtret: ſicut de ceco nato dn̄s
in euangelio dicit. neqꝫ hic peccauit neqꝫ
parētes eius vt cecus naſceretur. ſed vt
clarificetur filius dei per eum. His ver/
bis aperte d eclarat ꝙ ideo cecus natus
fuerit: vt ab eo illuminatus virtus diuini/
tatis demonſtraretur. Quinto modo deꝰ
hominem flagellat. vt hic incipiat flagel
la ſuſtinere que poſtmodum ſine fine ſu/
ſtinebit. Quod ſolummodo ad malos per
tinet: ſicut antiochus et herodes hic icho
uerunt pati. quod poſtmodū in īferno paſ
ſuri erant: de his ſcriptū eſt. Duplici cōtri
tione contere eos ideſt in preſenti et in fu
turo. His quinqꝫ modis dn̄s hoīem fla/
gellat. iccirco īcognitū eſt vt vnuſqſqꝫ fla
gellatus timeat et emendet flendo quod
fecit: quatenus flagellum ad profectum ei
eueniat. Ammonenda eſt ergo beatitudo
tua: vt et hos quinqꝫ modos quibus deꝰ
hominēʒ flagellat memoriter diſcas: qua
tenus in omni infirmitate vel tribulatiōe
ante mentis oculos illos habeas. In his
nāqꝫ meditando: flagellum domini gratā
ti animo tollerabis. Firmiter enim debe
mus credere. ꝙ nullum peccatum ſine vi
dicta relinqt̄. Aut. n. hic ꝑ ꝑenitētiā vnuſ
qſqꝫ peccatū ſuū ḋlet aut dn̄s pie ꝑ flagel
lū ſuū purgat aut poſt mortē igne purga
torio purgabitur. Quod ſi his modis pecca/
tum hoīs non fuerit deletum. poſt hāc vi
taʒ in ignē deſcēdet eternum. Hec vbo au/
diens nequaq̄ꝫ de tua debes deſpare ſalu
te nequaq̄ꝫ cum deſperatione dicere mul
ta ſunt mala mea ꝛ innumerabilia peccata
mea. Scito pro certo. nullus tantum po
teſt peccare. quantum domini pietas va
let dimittere: Tantum enim eſt ſi penite
at peccans: ſi ad illum ſe conuertere ſtu
deat. Et qꝛ ſermo ſe intulit de venia pec
catorum ſperanda. volo factum theodoſij
imperatoris tibi ad memoriam reducere.
per quod et ad ſperandam peccatorūʒ ve
niam mens tua ſubleuetur. et ad lacrima
rum fluenta proferenda: cor tuūʒ compū
gatur. Cur deſperabit aliquis peccator
de venia. ſi ad dominum ex toto corde cō
uertatur. cum ſupradictꝰ imperator ſeptē
milia hominum occidens. lamentando et
ſe reum agnoſcendo: veniā īfra paucos di
es potuit promereri. Ut igitur manifeſtiſ
ſime cognoſcere poſſit ſanctitas tua: quo
modo geſta ſunt cur videlicet ſeptem mi
lia hominum occiderit et qua ſe occaſiōe
reuʒ agnouerit. quomodo ſe humiliauerit
et quomodo veniā ꝓmeruerit: verba hy
ſtorie tripartite hic per ordinem ſunt inſe
renda. per que verba. in multis proficere
domino adiuuāte poteris virtutibꝰ. Pri
mum in ſperanda venia peccatorūʒ. quia
tantorum hominum ſanguine reus exi/
ſtens: facile veniam impetrauit. Deinde ī
humilitate. qꝛ cum imperator eſſet: ꝑ pre/
dicationem beati Ambroſij tantum ſe hu
miliauit. vt omnibus peccatoribus ſe in
feriorem eſſe cognoſceret. Deinde in la
chrymis. quia cum eccleſiam intrauit: pa
uimentum ipſius eccleſie lachrymis riga/
uit. Uolo igitur vt hoc tue caritati nō ſit
incognitum: ꝙ nemo ſimul in ſe omnia va
let extinguere vitia. Nam dum quiſpiā
paſſionem libidinis effugerit: in auaritiā

incurrit. Et cum de auaritia declinauerit
inuidie fouea illi preparatur. Et ſi inuidi/
am vicerit: mox vitiuʒ furoris ꝛ alios plu
rimos laqueos ponit ei inimicus: per quoſ
capere euʒ poſſit incautuʒ. Non itaque fa
cile eſt vitare hominibus vniuerſas inſidi/
as hoſtis: ſed mens diuino ſolatio vigilās
diuina protectiōe adiuta: argumēta ꝛ ma
chinamēta omnia antiqui hoſtis deſtruit.

De venia peccatoꝝ ſpanda. Ca. xv.

Theodoſius namqꝫ

imperator habuit paſſionem furo
ris ſed iuſto furori immenſaʒ credulitateʒ
permiſcuit. Quobrem pro tua vtilitate. id
eſt in ſupradictis virtutibus ex eius lectio
ne proficias: narrare neceſſe eſt. Theſſalo
nica ciuitas eſt grandis ꝛ populoſa. In qua
cum orta eſſet ſeditio. quidam ex iudicibꝰ
eius lapidati ſunt atque tracti. Hinc indi/
gnatus theodoſius iracundie non refrena
uit infirmitatem: ſʒ iuſſit iniuſtos gladios
ſuper omnēs euaginari: ꝛ vna cum nocen
tibus innocentes interimi. Septem ꝛ eni
milia hominum: ſicut fertur occiſa ſunt. nō
precedenti iudicio ſed tanq̄ꝫ ī meſſe omnes
ſimul inciſi ſunt. Huiuſmodi cladeʒ valde
plenā gemitibuſ. audiuit beatus ambroſiꝰ
ꝛ cum princeps mediolanum veniſſet. ꝛ ſo
lenniter in ſacrum templum voluiſſet in/
trare: occurrit foris ad ianuas beatus am/
broſius. ꝛ ingredientem his ſermonibus a
templi ingreſſu prohibuit. Neſcis impera
tor ſcelus perpetrate iracundie. neſcis a te
quanta magnitudo peccati ſit facta: nec pꝰ
cauſam tanti furoris: mens tua molem pre
ſumptionis agnoſcit. Si forte recognitio/
nem peccati. prohibet poteſtas imperii. de
cet tamen vt vincat ratio poteſtatem. Sci
enda quippe natura eſt. ꝛ eius mortalitas
atque reſolutio. ꝛ puluis progenitorum ex
quo facti atque in quem redigendi ſumus
ꝛ non flore purpureo confidenteʒ infirmi
tatem. operti corporis ignorare coequaleʒ
hominum. Non eſt confidendum in purpu
ra: ſed magis conſideranda eſt conditionis
equalitas. Princeps es o imperator ꝛ con
ſeruorum. vnus eſt enim dominus omniuʒ
rex omnium ꝛ creator. Quibus igitur ocu
lis immundis aſpicies tēplum domini. qui
bus calcabis pedibus ſanctuʒ illius paui/
mentum? Quomodo manus extendes: de
quibus ſanguis innocens adhuc diſtillat?
quō huiuſmodi manibꝰ ſuſcipies ſanctum
domini corpus? Qua preſūptione ori tuo
porriges poculum ſanguinis domini preci
oſi. dum furore ſermonum tantus ſanguis
ſit iniuſte effuſus? Recede igitur recede:
ne ſecundo peccato priorem nequitiam au
gere contendas. Suſcipe vinculum quo te
omniuʒ dominus nunc ligauit. eſt eniʒ me
dicina maxime ſanitatis. His ergo ſermo
nibus imperator obediens. erat enim diui
nis eruditionibus enutritus. ꝛ aperte ſciēs
que ſunt propria ſacerdotum ꝛ que reguʒ
gemēs ꝛ deflens ad regalia remeauit. Cū
que octo menſium continua tranſiſſent tē/
pora. appropinquauit natiuitatis ſaluato/
ris noſtri feſtiuitas. Imperator autem la/
mentationibus aſſiduis in palatio reſidēs
continuas lachrymas inceſſabiliter expen
debat. Ingreſſus autem rufinus tunc cu/
rie magiſter: ꝛ ſingularem fiduciā habens
apud principem. ꝛ videns eum in lamenta
tione proſtratum: acceſſit vt lachrymaruʒ
cauſas inquireret. At ille amariſſime inge
miſcens ꝛ vehementius lachrymas fundēs
tu inquit rufine ludis ꝛ mea mala nō ſetis.
Ego aūt lamētor ꝛ gemo calamitatē meā
quia ſeruis quideʒ ꝛ mendicantibus aper
ta ſunt templa dei. ꝛ propriam domum in/
gredientes decenter exorant: mihi vero ī
greſſus ad ea non eſt. inſuper etiā celi ſunt
clauſi. Hec dicens: verba ſingula ſingul/
tibus interrumpebat. Rufinus vero. cur
ro inquit ſi tibi placet ꝛ pontifici precibus
perſuadeo: vt ſoluat vinculum quo te li/
gauit. ait īperator. Non ſuadebis ambro
ſio. Noui enim decretum illius eſſe iuſtuʒ
neque enim reuerebitur imperialeʒ poten
tiam: vt legem poſſit preuaricari diuinam
Cunque rufinus verbis plurimis vtere/
tur. ꝛ promittens ambroſium eſſe flecten/
dum: imperator eum pergere cum feſtina

tione precepit. Ipſe vero ſpe data paulu/
lum poſt eſt ſecutus. credens rufini promiſ
ſionibus. Porro vir mirandus ambroſius
mox vt vidit rufinum: ait. Impudentiam
canum imitatus es o rufine. tãte videlicet
ne cis auctor exiſtens pudorem ex fronte
detergens nec erubeſcens metuis contra
diuinaꝫ imagineꝫ latrare. Cũque rufinus
ſupplicaret. ⁊ imperatoreꝫ diceret eſſe ven
turum: ſuperno zelo accenſus ambroſius.
ego inquit rufine predico tibi. quoniaꝫ euꝫ
ingredi eccleſiam prohibebo. Si vero im/
perium in tyrannidem mutauerit neceꝫ: ⁊
ego libenter ſuſcipio. Hec ⁊ alia plurima
rufinus audiens. nunciauit imperatori vo
tum antiſtitis: monens ne de palatio pro/
cederet. Ad imperator hec in media iaꝫ pla
tea cognoſcens: pergo inquit: ⁊ iuſtas ĩ fa
cie ſuſcipio contumelias. Cunque ad ſacra
limina perueniſſet. ſanctam quidem baſili
cam non preſumpſit intrare: ſed veniens
ad antiſtiteꝫ. ⁊ inueniens euꝫ ĩ ſalutatorio
reſidenteꝫ. ſupplicabat vt eius vincula ſol
ueret. at ille crudelem dicebat eius preſen
tiam eſſe. ⁊ contra deum veſanire theodo
ſium. eiuſque calcare leges: cui imperator
dixit. Nõ inſurgo aduerſus eccleſiaſticas
ſanctiones: neque inique ingredi limina ſa
cra contendo: ſed te ſoluere mea vincula
depoſco vt domini clementiam pro me ex
orare ſtudeas. nec mihi ianuam claudi pre
cipias: quaꝫ dominus noſter cunctis agen
tibus penitentiam aperuit. Tunc ait anti/
ſtes Quam penitentiam oſtendiſti poſt
tantas iniquitates? quibus medicamini/
bus incurabilia vulnera plagaſque cura/
ſti? At imperator tuum inquit opus eſt. ⁊
docere ⁊ medicamina temperare: meum
vero eſt oblata ſuſcipere. Tunc ſanctus
ambroſius dixit. Quoniam furori tuum
iudicium commiſiſti. ⁊ non ratio protulit
ſententiaꝫ: ſed potius iracundia. ſcribe le
gem que decretum furoris euacuet. vt tri
ginta diebus ſẽtẽtiaꝫ necis atque proſcri
ptionis in litteris tantummodo maneat
⁊ iudiciuꝫ ratiõis expectet. Quibus tran

ſactis diebus. ira videlicet iam ceſſante.
ratio cauſaꝫ iudicãs: apud ſemetipſã que
cognouerit ſub veritate diſponat. In his
eniꝫ diebus agnoſcetur: ſi iuſta ſit ſẽtentia
quaꝫ protuleris an iniuſta. Si iuſta fuerit
permaneat. ſi autem iniuſta: deſtruatur.
numerus vero triginta dierum ad hec ex
aminanda ſufficit. hanc ammonitionem i/
perator libenti animo ſuſcipiens. ⁊ optimã
eſſe confidens. legẽ conſcribi repentẽ pre
cepit: ⁊ proprijs manibus litteras confir/
mauit. Quo facto vinculum eius abſol
uit ambroſius. Que lex hactenus obſerua
tur. In tali namque tenore facta fuit illa
deſcriptio. vt ſi quos imperator morti dã
naſſet: vſque ad triginta dies ſeruarentur
illeſi. quos ira regis vindicaret ſeuerius ⁊
eorum ſententia eſſet ſuſpenſa: quatenus
ĩ ſpacio trigĩata dieruꝫ ira quieſcentẽ pro
baſſet. vtrum iudicaſſet iuſtum an iniuſtũ
⁊ qđ iuſtum probaſſet facere ſtuduiſſet.
Sic itaque ſacratiſſimus imperator ingre
di limina preſumens non ſtans domino ſup
plicauit neque genuflexo: ſed pronus ĩ pa
uimento iacens. dauiticam vocem procla
mauit. Adheſit pauimento anima mea: vi
uifica me domine ſecundum verbum tu/
um. Manibus autem capillos euellens:
frontemque percutiens. ⁊ pauimentuꝫ la/
chrymarum guttis aſpergens: veniam im
petrare poſcebat. Cumque tempus acce/
deret. quo munus ad altare ſolebat offer/
re: ſurgens cuꝫ lachrymis eſt ingreſſus.
Cum autem obtuliſſet ſicut ſolitus erat in
cancella ſtetit. Rurſus autem ambroſius
non quieuit. ſed differentiam locorum edo
cuit. ⁊ primo quidem queſiuit quid ibideꝫ
expectaret. Imperatore autem dicente. ſu
ſtinere ſe ſacrorum miſteriorum perceptio
nem. Per archidyaconum remandauit.
O ĩperator ĩteriora loca tãtũ ſacerdotib⁹
collata ſũt. q̃ ceteris nec ĩgredi nec ꝯtinge
re fas ẽ. Egredere igĩ ⁊ hãc expectationẽ
cuꝫ ceteris habe cõmunem. Purpura nã/
qꝫ ĩperatores: nõ ſacerdotes facit. Tũc fi/
deliſſimus ĩperator etiã hãc traditionẽ ani

mo gratãti ſuſcipiẽs remãdauit dicẽs. Nõ
audacie cauſa intra cãcellos mãſi: ſed ĩ cõ/
ſtãtinopolitano hãc ꝯſuetudinẽ eſſe cogno
ui. Unde ago gratias pro huiuſmodi medi
cina. Tali ergo ⁊ tãta virtute: ⁊ preſul ⁊ ĩpe/
rator clarebãt. Ego nãqꝫ virtuſqꝫ op⁹ am
miror illius fiduciã: huius aũt obedientiã:
id eſt fiduciã ſacerdotis: ⁊ obediẽtiã regis.
Illius zeli feruorẽ: huius fidei puritatẽ: id
eſt feruorẽ zeli ĩ ſacerdote: fidei puritatẽ ĩ
rege. Igitur eximiũ eſt opus iã nũc narra
tum: quod te poteſt exercitare. O ſanctiſſi
me frater: ⁊ deo dicate ĩ cuſtodia multarũ
virtutũ. Hec enĩ theodoſij chriſtianiſſimi
principis: ⁊ beati ambroſij ſanctiſſimi põti
ficis ꝯtẽtio: ſanctũ prouocat hominem ad
ſperãdã veniã peccatoꝝ. ob quã maxime
cauſã hãc ſanctã ꝯtẽtionẽ tibi ſcribere ſtu
dui. Prouocat etiã duꝝ ⁊ lapideũ cor ad
lachrymas proferẽdas: incitat ⁊ ad zeli fer/
uorẽ. Deprecor vero dilectionẽ tuã: vt hũc
actũ. hãc ſanctiſſimã penitẽtiã piiſſimi pri/
cipis: ⁊ zelum ſanctiſſimi põtificis crebro
legas: quia magnus animi profectus ĩ ea
latet. Si itaqꝫ ea que tue ſanctitati ſcripſi
prudẽtiſſime frater pficere potueris opa
id eſt: ſi profuſa a te oĩa vicia protuleris: ⁊
que ĩ ammonitõe narrãtur bona cuſtodire
volueris: ſcito quod nõ tuis viribus hoc
facias: ſed illo inſpirante ⁊ adiuuãte: qui
dicit in euangelio: ſine me nihil poteſtis fa
cere. Non ſolum facere: ſed nec cogitare
quidem aliquid boni valemus: niſi illo ope
rante: illo donante: a quo omne bonum
procedit. Audi quoque attente. quid domi
nus de hac cauſa per hieremiam prophe/
tam dicit. Non glorietur ſapiens in ſapiẽ/
tiã ſua. Non glorietur fortis in fortitudi/
ne ſua: ⁊ non glorietur diues in diuitijs ſu
is: ſed glorietur in hoc: qui gloriatur ſcire
⁊ intelligere ⁊ noſſe me. Per hec enim ver
ba omnino aufertur ſuperbia. quia ſapien/
tia ⁊ fortitudo ⁊ omnes opes reputantur
in nihilum: ⁊ iſta eſt gloriatio. vt ſciat ⁊ in/
telligat: quod ipſe ſit dominus qui fecit mi
ſericordiam ⁊ iudicium ⁊ iuſtitiam in terra

Ex iſto quoque loco ſumpſit apoſtolus.
Paulus: illud exemplum quod corinthiis
ſcripſit dicens. Fratres qui gloriatur in
domino glorietur. Ubi ſunt illi: qui dicunt
hominem proprio arbitrio regi? Ubi ſunt
illi: qui dicunt quod a nobis bonum incho
re poſſimus. Nequaqꝫ illis credere debe/
mus: quia nec cogitare: quanto minus per
ficere valemus bonum: niſi ipſo domino
adiuuãte. Ergo ſi domini gratia largiẽte:
bonũ op⁹ pegeris: et ea q̃ beatitudini tue
ſcripſi cuncta perfeceris: nõ tuis virib⁹ nõ
tuis meritis deputa: ſed illi qui ĩ te opera
tur: et velle: et dat pficere pro bona volũ/
tate: cui eſt honor poteſtas et imperiũ per
infinita ſecula ſeculorum. Amen. De/
lectione: Capitulum. xvi.

Anctarũ lectio ſcri

pturaruꝫ: diuine eſt cognitio beatitudinis
In his enim quaſi in quodam ſpeculo ho/
mo ſeipſum conſiderare poteſt: qualis ſit:
vel quo tendat. Lectio aſſidua purificat
animã: timorem incutit gehenne: ⁊ ad gau
dia eterna cor inſtigat legentis Geminum
confert donum lectio ſanctarum ſcriptura
rum: ſiue quia intellectum mentis erudit
ſeu qꝫ a mundi vanitatibus abſtractum ho
minẽ ad amorem dei perducit: labor hone
ſtus eſt lectionis: et multum ad emendati/
onem anime proficit. Sicut enim ex car/
nalibus eſcis alitur caro: ita ex diuinis elo
quiis homo interior nutritur et paſcitur.
Q dulcia faucibus meis: inquit pſalmi/
ſta: eloquia tua domine: ſuper mel et fauũ
ori meo. Sed ille beatiſſimus eſt: qui diui
nas ſcripturas legens: verba vertit in opa
O mnis plane ſcriptura ſancta: ad no/
ſtram ſalutem ſcripta eſt: vt proficiamus ĩ
veritate ⁊ cognitione. Sepius cecus offẽ
dit qꝫ videns. Sic ignorans legem dei: ſe/
pi⁹ ignorãter peccat qꝫ ille qui ſcit. Sicut
cecus ſine ductore: ſic homo ſine docto/
re: viam rectam vix graditur. Uaca
lectioni. Uaca meditationi ſcriptura/
rum: vaca in lege dei. Habeto in diuinis

litteris frequētiā: aſſiduitatis legēdi ſit ti/
bi frequēs lectio. Lectōe ſēſus ꝛ itellect⁹
augel. Lectio eniȝ docet qd caueas: oſtē/
dit qd̃ timeas. Mltū ꝓficies ſi legis: ſi fa
cis tamē q̃ legis. De pace. capitulū. xvii.

Saluator noſter ad

patrē rediēs: ſpeciale mun⁹ diſci
pulis dedit: vnitatis ꝛ pacis p̄cepta dicēs
Pacē meā do vobis: pacē relinquo vobis
In pace vos dimiſi: in pace vos inueniam
Proficiſcens voluit dare: qd̃ rediēs deſi/
derabat i oib⁹ iuenire: Cuius pacis orna/
mēta: mirabiliter alio loco oſtēdit dicēs.
Beati pacifici: qm̄ filii dei vocabūtur. En
filius dei icipit vocari: q pacificus eſſe iā
cepit. Nō vult fili⁹ dei dici: qui pacē no/
luerit amplecti. Negat ſibi patrē deū: qui
pacificus eſſe ɔtēnit. Sed pax hec: cū bo/
nis ꝛ dei p̄cepta ſeruātibus cuſtodiēda ē:
nō cū iniqs ꝛ ſceleratis: q pacē inter ſe ha/
bēt i peccatis ſuis. Pax xp̄i ad ſalutē ꝓfi
cit ſempiternā. pax que i diabolo eſt: ad ꝑ
petuā ꝑueniet ꝑditionēȝ. Pax cuȝ bonis:
ꝛ bellum cum viciis ſemper habendum eſt
Mala quidem hominum impiorum odio
habenda ſunt: non homines ipſi q̄uis ma/
li ſint: quia creatura dei ſunt. Pax vero q̄
in bonis eſt: concordiam fratrum ꝛ carita/
tem proximorum copulat. Pax ſpiritum
dei ſpecialius promeretur. pax dilectio/
nis mater eſt. Pax indicium eſt ſanctita/
tis: de qua dominus per prophetam ait.
Pacem ꝛ veritatem diligite. Pax plebis
ſanitas: gloria ſacerdotis: patrie leticia: et
terror hoſtium ſiue viſibilium ſiue inuiſi/
bilium. Omnibus viribus pax eſt cuſto
dienda: quia ſemper in deo manet: que in
pace ſancta manet cū ſanctis dei. Sacer
dotis eſt in pace populum ammonere: qd
debeat agere. populi eſt i humilitate audi
re: quid moneāt ſacerdotes. Quicquid nō
licet: paſtoris eſt ne fiat: ꝓhibere: ꝛ plebis
obedire ne faciat. Epiſtola ſancti macha
rii ad monachos. Capitulum. xviii.

In primis quidem.

ſi ceperit homo ſemetipſum agnoſcere cur
creatus ſit: ſi queſierit factorem ſuum de/
um: et penitere de his voluerit que com/
miſit in tempore negligentie ſue: ſic demū
benignus deus dat illi triſtitiam pro pec/
catis: et poſtea per ſuam benignitateȝ dat
illi afflictioneȝ corporis: in ieiuniis in vigi
liis et orationum inſtantia. et contemptu
mundi: et libens illatas iniurias ſufferat. ꝛ
odio habet omne refrigerium corporale:
et diligit planctum magiſq̃ riſum. Poſt
hec tribuet illi deſiderium et fletū et humi
liationem cordis et humilitatem: vt trabē
oculi ſui conſideret: non alterius feſtucam
nitatur auferre: et dicat ſemper. quoniaȝ
iniquitatem meam ego cognoſco: et deli/
ctum meum contra me eſt ſemper. Sem/
per exitus ſui memor ſit: et quomodo in
ɔſpectu dei occurſurus ſit: et iudicia et pe
nas deſcribat in conſpectu mentis ſue nec
non etiam merita et honores que danda
ſunt ſanctis. Si autem cognouerit quia
cor ipſius firmatum eſt in timore domini:
et non dimittit locum ſuum. ſed fortiter re
ſiſtit aduerſario ſuo: ille perfectus mona/
chus et miles chriſti vocatur. Ut enim cuȝ
multo nauis vndarum ictu obruitur: ſic
multa poſſidens monachus non ſaluatur.
Nihil poſſidens monachus quaſi aquila
ad excelſa peruolat. Tunc deſcendit ad
eſcas: quando compellit neceſſitas. Pru/
dens monachus: non adulabitur propter
voluptatem ventris diuitibus. Nihil poſ
ſidens monachus velut curſor leuis ſaga/
cius peruenit ad brauium. Qui vult cum
deo ſemper eſſe debet frequenter orare ꝛ
frequenter legere. Nam cum oramus ipſi
cū deo loquimur: cum vero legimus: deus
nobiſcū loquitur. Orationibus aūt mūda
mur. lectionibus īſtruimur. Utrūqȝ bonū
eſt: ſi liceat: meli⁹ eſt eniȝ ɔferre q̄ȝ legere.
Qd̃ eni obſcuꝝ ē aut dubiū. cōferēdo ci/
to cōſpiciet: Quatuor ſunt neceſſaria i ec
cleſia dei canonice diuinis i quo narrat ꝛ
p̄dicatur vita futura: hyſtoria i qua nar/
rat̄ res geſta: numer⁹ i quo facta futuroꝝ
ꝛ ſolennitates diuine enumerāt̄: ꝑmati

ca i q̃ ſciētia vboꝝ itelligit̄. Nemo renun/
ciatur⁹ ſeculo bene pōt videre. qd̃ ɔtēpſit
ut videret. Quicqd̃ i ſūpt⁹ d̃ tuo toleris
ꝓlucro deputa. Antiquū dictū eſt auaro
tā deeſt qd̃ habet. q̄ȝ qd̃ nō habet. credēti
tot⁹ mūdus diuitiaꝝ. īfidelis aūt obolo i
diget. Sic viuam⁹. q̄ſi nihil habētes ꝛ oīa
poſſidētes. Uict⁹ ꝛ veſtitus. diuitie xp̄ia
noꝝ ſūt. Si habes i poteſtatē rē tuā vēde
ſi nō habes ꝓiice: Tollēti tunicā ꝛ palliuȝ
relinquēdū ē. Niſi tu ſemꝑ craſtinans. ꝛ i
diē de die trahēs. caute ꝛ pedetentim poſ
ſeſſiūculas vēdideris: nō habet xp̄s unde
alat paupes ſuos. Qui totū ſe dedit. totū
obtulit. Apl̄i naui ꝛ rete tantū reliquerūt
vidua duo era miſit i gazophilatiū. ꝛ p̄fer
tur creſi diuitijs. Facile cōtennit oīa q ſē
per cogitat ſe eſſe moriturū. Ecce duo vi/
ri ſteterunt. In matheo vnus angelus. in
marco adoleſcēs. i ioāne duo āgeli. In lu/
ca duo uiri dicūtur ideſt mlt̄a itinera mu
lieꝝ. ꝛ diuerſe ſūt viſiones. vel vnū ꝛ vna
viſio. ꝛ diſſimiles ſūt narratōes euāgeliſta
rū lintheamina ſola poſita oſtēdit. qd̃ nō i/
digent corpora veſtimēto poſt reſurectio
nē: Secū mirans id ē q̄ reliquit linthea/
mina tranſitus in xp̄o reſurectio vita eter
na: Prima eſt cogitare de dn̄o vt ceſide/
remus. Secunda de paſſione vt ſuſtinea/
mur. Tertia de hora tranſitus vt ſim⁹ pa
rati. Quarta de die iuditii. vt ratōnē red
damus. Quinta de iferno vt timeam⁹. ſe/
xta de vita eterna vt deſiderem⁹. Trib⁹
modis diabolus ſecuritatē i mentē homi/
nis imittit. Primū ſuggerit hoi. vt non fa
ciat cōfeſſionē. quia iuuenis ē. Secundo
dicit qꝛ alij grauius peccauerunt q̄ȝ tu. ꝛ
diu vixerunt. Tertio dicit tu pecca. qꝛ ma
gna ē clementia ꝛ miſericordia dei. indul
gebit tibi peccata tua: ꝛ ꝑ hanc ſecuritatē
ducit eum in infernum. Diuerſas medi
cinas anime deus oſtendere dignatus eſt
Alius per elemoſinam. alter per obſequiū
alius per hoſpitalitatem. alter per ieiuniū
ꝛ vigilias. alius per continentiam. alius ꝑ
caſtitatem. alter per benignitatem: alius
per obedientiam. Alter per humilitatem

alter per patientiā. Alii datur per ſpiritū
ſermo ſapiētie. alij ſermo ſcientie. alii pro
phetia. alii genera linguaꝝ: alij dona ſani/
tatum. alij diſcretio ſpirituū. Omnia ope
tur vnus atq̧ idem ſpiritus diuidens ſin/
gulis pro vt vult. in pſalmis itaq̧ inueni/
es. Si intenta mente perſcruteris: domi
nici verbi incarnationem. paſſionemq̧ ꝛ
reſurrectionem atq̧ aſcenſionem. In pſal
mis inuenies tam intimam orationem ſi
intenta mente perſpexeris ſic non potes
vllatenus ꝑ te ipſum excogitare. In pſal/
mis inuenies intimam confeſſionem pec/
catorum tuorum. ꝛ integram deprecatio
nē diuine atq̧ dominice miſericordie. In
pſalmo quoq̧ inuenies omnium rerum
que tibi accidunt: Intimam gratiarum ac
tionem. In pſalmo confiteris infirmitatē
tuam atq̧ miſericordiam: ꝛ per idipſum
miſericordiam dei prouocans. Omnes
enim vertutes in pſalmis iuenies. ſi a deo
merueris vt tibi reuelet ſecreta pſalmoꝝ
Etiam ſi volueris intima mente exerce/
re te in diuinis laudib⁹ ac preceptis ꝛ mā/
datis celeſtibus: pſalmum Beati inmacu
lati decanta. Et licet vſq̧ ad obitum vite
tue huius pſalmi virtutem contempleris
atq̧ ſcruteris. nunq̄ȝ vt puto illum perfe
cte intelligere poteris: in quo nullus ver/
ſus eſt. in quo non ſit vel via dei uel lex vl̄
mandatum. ſeu preceptum. vel verba aut
iuſtificationes. vel iudicia aut ſermones
dei deſcripti. Et ideo non eſt opus vt per
diuerſos libros animo diffundaris: in pſal
terio ſolo habes materiam legendi vſq̧
ad obitum vite. in quo inuenies prophe/
tas. euangelia. ꝛ apoſtolos: ꝛ omnes lib/
ros diuinos ſpiritualiter atq̧ intelligibili
ter ex parte tractatos ꝛ deſcriptos. Et pri
orem atq̧ ſecundum aduentum domini
ibi inuenies prophetatum: incarnatio/
nem quoque ac paſſionem ꝛ reſurrectio/
nem atque aſcenſionem dominicam. Et
omnem virtutem diuinorum dictorum in
uenies in pſalmis: ſi intima mente perſcru
teris: et ad medulam intimi intellectus ꝑ
dei gratiam perueneris. Camera chriſt

cum homine dei eſt cor rectum ⁊ bonum
Fundamentum ipſius camere eſt fides.
altitudo eius eſt ſpes:latitudo ē caritas lō
gitudo eius eſt perſeuerantia .latera ei⁹
ſunt concordia ⁊ pax.frondes ipſius ſunt
iuſticia ⁊ veritas:pulchritudo eius eſt ex-
emplum bonorum operum.feneſtre ipſi-
us ſunt dicta ſanctorum.pauimentum ei⁹
eſt humilitas cordis.camera eius ſunt bo
ni pontifices interligatio eius eſt vinculū
pacis.tectum eius eſt fidelis diſpenſator
piſcis eius eſt meditatio celeſtis: Menſa
chriſti in camera ſua eſt bona conuerſatio
miſterium chriſti in camera ſuā eſt bona
memoria .bacinus chriſti bona eſt volun
tas:conticellus chriſti eſt nitor conſcien-
tie. Catedra chriſti eſt ſerenitas mentis
Sponſa chriſti anima ſancta. camerarie
chriſti virtutes ſpiritales ſunt. Prima ſā
cta caritas dicta eſt illa regit camerā chri
ſti. Eſt ſancta humilitas.illa eſt theſaura-
ria in camera eſt ſancta ſapiētia.illa facit
luminaria in camera: eſt ſancta puritas.
illa ſcobat cameraꝫ:eſt ſancta bonitas illa
incenſum ponit in cameram:eſt ſancta di
ligentia mentis illa coronat cameram:eſt
ſancta abſtinentia illa parat menſam in
camera:eſt ſancta temperātia.illa miſcet
in camera cum cantilla.⁊ ipſe cantilus eſt
nitor cōſcientie:eſt ſancta vigilantia. illa
ſeruat cameram dominicam:eſt ſancta pe
nitentia illa facit diſciplinam in camera.
eſt ſancta bona conſcientia.illa eſt porta-
ria ī camera. Iſtas totas ſupraſcriptas ip
ſa peperit ⁊ mater earū ē: Eſt ſācta perſe-
uerantia illa nutrix earum eſt vſqꝫ ad fi-
nem perfectum: Preſtet nobis itaqꝫ do-
minus vt inueniat in nobis talem manſio
nem qui viuit ⁊ regnat deus In ſecula
ſeculorum Amen.

Impreſſum Uenetijs per Octauianum
ſcotū Modoetienſem ſextodecimo ka-
lēdas Martij. M.cccc.lxxxiij. Joanne
Mocenico Inclyto Uenetiaꝝ Duce.